

SLOVAR SLOVENSKEGA
KNJIŽNEGA JEZIKA

KNJIŽNEGA JEZIKA
SLOVAR SLOVENSKEGA

2017

ISJFR ZRC
SAZU

INŠTITUT ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA

ZALOŽBA
ZRC

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2017

Zbirka: Rastoči slovarji
ISSN 2536-2968
Urednik zbirke: Andrej Perdih

© 2018 Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Založba ZRC

Izdajatelja

Slovenska akademija znanosti in umetnosti in
Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU
zanju
Tadej Bajd, Oto Luthar in Marko Snoj

Založnik

Založba ZRC, ZRC SAZU
zanj
Oto Luthar
Glavni urednik
Aleš Pogačnik

Tehnološka podpora

Janoš Ježovnik, Andrej Perdih

Oblikovanje naslovnice

Duša Race

Prva e-izdaja (pdf)
<https://zalozba.zrc-sazu.si/p/1465>

Ljubljana 2018

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
COBISS.SI -ID= 293587456
ISBN 978-961-05-0065-0 (pdf)

Glavni uredniki

Manca Černivec, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop, Janoš Ježovnik, Boris Kern, Simona Klemenčič, Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc, Mija Michelizza, Tanja Mirtič, Matic Pavlič, Andrej Perdih, Špela Petric, Duša Race, Marko Snoj, Andreja Žele

Avtorji slovarskih sestavkov

Manca Černivec, Nataša Gliha Komac, Nataša Jakop (frazelogija), Janoš Ježovnik, Simona Klemenčič (etimologija), Domen Krvina, Nina Ledinek, Matej Meterc (frazelogija), Mija Michelizza, Tanja Mirtič (izgovor, pregibnostno-naglasni vzorci), Andrej Perdih, Špela Petric, Duša Race, Andreja Žele

Uredniški svet

Kozma Ahačič, Milena Mileva Blažič, Helena Dobrovoljc, Janez Dular, Marjeta Humar, Nataša Jakop, Drago Jančar, Marko Jesenšek, Marta Kocjan Barle, Tomo Korošec, Miran Košuta, Erika Kržišnik, Branka Lazar, Nina Ledinek, Matija Ogrin, Irena Orel, Janez Orešnik, Andrej Perdih, Nataša Purkat, Miro Romih, Andrej E. Skubic, Vera Smole, Jerica Snoj, Marko Snoj, Irena Stramljič Breznik, Matej Šekli, Alenka Šivic-Dular, Jožica Škofic, Saška Štumberger, Hotimir Tivadar, Ada Vidovič Muha, Dušanka Zabukovec, Zinka Zorko, Mojca Žagar Karer, Andreja Žele, Jerneja Žganec Gros

Terminološki svetovalci

Simon Atelšek (čebelarstvo), Andreja Čanžek Majhenič (živilska tehnologija), Špela Goričan (geologija), Klemen Grabnar (muzikologija), Matjaž Gregorič (zoologija), Maja Hanžekovič (živilska tehnologija), Antonija Holcman (živinoreja), Aleksander Horvat (geologija), Metka Hudina (agronomija), Kristjan Jarni (botanika), Slavko Jerič (šport), Gorazd Karer (elektrotehnika), Katarina Keber (zgodovina), Ajda Kermauner Kavčič (živinoreja), Blaž Komac (geografija), Saša Krapež (astronomija), Miha Krofel (zoologija), Monika Kropelj Telban (mitologija), Radovan Kumar (enologija), Igor Lengar (fizika), Gregor Majdič (veterina), Ljubica Marjanovič Umek (psihologija), Matej Michelizza (računalništvo in informatika), Miran Mihelčič (ekonomija), Ana Motnikar (tekstilstvo), Boštjan Napotnik (gastronomija), Aleš Novak (pravo), Aleš Obreza (farmacija), Franc Perdih (kemija), Katarina Podbevšek (gledališka umetnost), Nina Ponikvar (ekonomija), Klemen Potočnik (konjereja), Tina Rugelj (arhitektura), Benedikt Strajnar (meteorologija), Aljoša Šajna (gradbeništvo), Katarina Šter (muzikologija), Blaž Torkar (vojska), Franc Verovnik (medicina), Petra Vide Ogrin (bibliotekarstvo), Luka Vidmar (literarna veda), Branko Vreš (biologija), Jaka Žgajnar (konjereja), Ingrid Žolgar Jerković (slepi in slabovidni)

Slovar
slovenskega knjižnega jezika
2017

ZALOŽBA
Z R C

Uvod

Slovar slovenskega knjižnega jezika 2017 v 521 slovarskih sestavkih prinaša sodoben jezikovni opis izseka večplastne in kompleksne jezikovne realnosti slovenskega jezika. Za lažje razumevanje slovarskih sestavkov so v nadaljevanju predstavljena osnovna pojasnila. Slovarska zasnova je natančneje prikazana v *Konceptu novega razlagalnega slovarja slovenskega knjižnega jezika*, ki so ga leta 2015 potrdili in sprejeli Znanstveni svet Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Znanstveni svet ZRC SAZU, Razred za filološke in literarne vede SAZU in Predsedstvo SAZU.

Izrazni del slovarskega sestavka

Slovarski sestavek uvaja jakostno onaglašena iztočnica v osnovni obliki, ki ji sledita zapis prve stranske oblike in besednovrstna opredelitev. Izgovor iztočnice je naveden v oglatem oklepaju v poenostavljeni slovarski transkripciji, imenovani Riglerjeva transkripcija. To je tradicionalna slovenska slovarska transkripcija, ki je uporabljena že v prejšnjih izdajah *Slovarja slovenskega knjižnega jezika* in v *Slovenskem pravopisu 2001*.

Razdelek **Izgovor in oblike** prikazuje izgovor iztočnice v Riglerjevi transkripciji in v mednarodni fonetični abecedi IPA. Zapis izgovora je onaglašen tako jakostno kot tonemsko. Izpisan je izgovor osnovne oblike. Izgovor prve stranske oblike je naveden, kadar v izglasju osnovne prihaja do premene po zvonečnosti (npr. tip **baobáb** jakostno [baobáp baobába] / tonemsko [baobâp baobâba]) ali položajnih sprememb fonema *v* ali *l* (npr. **bahàv** jakostno [bahàù baháva bahávo] / tonemsko [bahâù baháva bahávo]).

Pregibnostno naglasni vzorci so prikazani pri vseh pregibnih besednih vrstah in so onaglašeni tako jakostno kot tonemsko. Navedene so vse sistemsko mogoče oblike. Nepredvidljive in zato zahtevnejše oblike (npr. tip *práčlôvek* : *práljudjê*) so v pregibnostno-naglasnih vzorcih dodatno izpostavljene. Pri nepregibnih besednih vrstah je v razdelku **Izgovor in oblike** praviloma naveden le izgovor v obeh transkripcijah. Pri prislovih so prikazane tudi stopnjevine oblike.

Jakostni naglas je na dolgih samoglasnikih *i*, *a* in *u*, dolgih ozkih *e* in *o* ter na *r* označen z ostrivcem (´), na dolgih širokih *e* in *o* s strešico (ˆ) in na kratkih samoglasnikih *i*, *e*, *a*, *o*, *u* in polglasniku s krativcem (˘).

Pri **tonemskem naglaševanju** se nizki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma visok) na dolgih samoglasnikih in na *r* označuje z akutom (´), visoki ton (naslednji nenaglašeni zlog je praviloma nizek) pa s cirkumfleksom (ˆ). Na kratkih samoglasnikih in polglasniku je nizki ton označen z gravisom (˘), visoki ton pa z dvojnimi gravisom (˝). Ozka *e* in *o* sta označena s piko pod črko (*e*, *o*), široka nista posebej zaznamovana.

Pomenski del slovarskega sestavka

Iztočnicam oziroma njihovim večbesednim leksikalnim enotam (pomensko neprozornim stalnim besednim zvezam in frazeološkim enotam) je pripisan vsaj en pomen. Na prvem mestu je po navadi najsplošnejši pomen, ki načeloma ni označen s kvalifikatorjem ali kvalifikatorskim pojasnilom in iz katerega je praviloma mogoče izpeljati vse ostale pomene. Manjši pomenski premiki so uvrščeni v **podpomene**, večji pomenski premiki pa so obravnavani kot samostojni pomeni. Pomeni in podpomeni so označeni s številkami. Pri frazeoloških enotah so pomeni, podpomeni in pomenski odtenki ločeni s podpičjem.

Razlagalni del vedno vključuje razlago, ki jo lahko uvajajo **slovarske oznake in pojasnila**, pri iztočnicah, ki poimenujejo živa bitja, pa razlago praviloma dopolnjuje **taksonomsko ime** (npr. tip **buča** primerjaj lat. *Cucurbita pepo*). Pri navajanju taksonomskih imen gre zgolj za informativni, orientacijski podatek, ki ga je treba za rabo v strokovnih in znanstvenih besedilih preveriti v ustrezni strokovni literaturi. Zaradi razlik v rabi poimenovanj za živa bitja v splošnem in strokovnem jeziku ter načina obravnave tovrstnega besedja v splošnem slovarju so namreč nekatere poenostavitve pri navajanju taksonomskih imen neizogibne (prim. **kruhovec** : **opičji kruhovec**). Taksonomska imena so tudi ob morebitni drugačni rabi v strokovnih besedilih vedno v celoti izpisana ležeče, iztočnice ali večbesedne leksikalne enote pa so navedene v ednini, tudi ko je to v nasprotju z uveljavljenimi taksonomskimi imeni.

Pri posameznih pomenih in podpomenih so navedeni **sinonimi** dveh tipov. Kot sinonimi so med seboj povezane besede in stalne besedne zveze z enako razlago (npr. **bahav** – **bahaški** – **bahat**, **špagetna buča** – **buča špagetarica**), poleg tega so ob bolj zaznamovanih besedah prikazani njihovi nevtralni sinonimi (npr. **britof** – **pokopališče**, **lojtra** – **lestev**).

Ponazarjalno gradivo vključuje **skladenjske vzorce**, **kolokacije** in **stavčne zglede**. V slovarskih sestavkih služi za ponazoritev razlage posameznega pomena ali podpomena in predstavlja rabo iztočnice v tipičnem besedilnem okolju.

Skladenjski vzorci, ki so v slovarskem sestavku označeni z znakom ►, ponazarjajo tipično skladenjsko okolje iztočnice. Navedeni so pri pomenih in podpomenih iztočnice, pri katerih se prikazane skladenjske strukture v gradivu pojavljajo dovolj pogosto in statistično značilno. Pri slovničnih in modifikacijskih besednih vrstah skladenjskih vzorcev praviloma ne navajamo. Skladenjski vzorci so predstavljeni z zapisom besednih vrst v ustreznih oblikah, pri čemer je tisti del vzorca, ki ponazarja iztočnico, poudarjen, npr. *samostalniška beseda* + **samostalniška beseda v rodilniku** za strukture tipa *ostanki pračloveka* ali *glagol* + **glagol v nedoločniku** za strukture tipa *naučiti se presti*. Vezniki in predlogi, redkeje tudi druge besedne vrste, so v vzorcih navedeni eksplicitno, npr. **glagol** + *z/s* + *samostalnik v orodniku* za strukture tipa *bahati se z uspehom*. Formulacije tipa *samostalniška beseda*, *pridevniška beseda* opisujejo tako enobesedne kot besednozvezne uresničitve.

V slovarju prikazane **kolokacije** so tipične sopojavitve iztočnice in vsaj še ene besede. V slovarskem sestavku so označene z znakom ●. Slovar navaja tiste kolokacije, ki so v gradivu prepoznane kot dovolj pogoste in statistično značilne. Kolokacije so navedene pri ustreznih skladenjskih vzorcih, glede na pomensko sorodnost pa so uvrščene v pomenske nize.

Stavčni zglede so kot avtentični primeri jezikovne rabe vzeti iz besedilnih korpusov. Ker so iztrgani iz siceršnjega besedilnega konteksta, so v nekaterih primerih za slovarsko rabo ustrezno prilagojeni, pri čemer se teži k čim manjši modifikaciji izvornega gradiva. Stavčni zglede so prikazani pri ustreznih skladenjskih vzorcih, nastopajo pa tudi samostojno. V tem primeru so glede na druge stavčne zglede umaknjeni v levo. Vsak skladenjski vzorec, pomen ali podpomen je ponazorjen z najmanj enim stavčnim zgledom.

Večbesedne leksikalne enote

V slovarju so stalne besedne zveze in frazeološke enote v pomenskem delu obravnavane praviloma na enak način kot enobesedne iztočnice. Imajo svojo slovarsko razlago in ponazarjalno gradivo, lahko pa tudi stilno-zvrstne podatke in pojasnila v zvezi z normativnostjo.

V razdelku **Stalne besedne zveze** so predstavljene stalne besedne zveze, ki so pomensko neprozorne in nefrazeološke (npr. **špagetna buča**, **presesalna buča**).

Razdelek **Frazeologija** prinaša prikaz frazeoloških in paremioloških enot, ki imajo v svoji zgradbi katero od iztočničnih besed, njihove ustaljene variante in nekatere tipe frazeoloških pretvorb. Prikazane so v osnovni obliki, ki je v gradivskih virih praviloma tudi najpogostejša. Variantne oblike so razporejene po frekvenčnem merilu od najpogostejše navzdol.

Variantne besednozvezne frazeološke enote so prikazane tudi v strnjenem shematskem zapisu (npr. tip *mešati/pomešati/primerjati ipd. jabolka in hruške | mešati/pomešati/primerjati ipd. hruške in jabolka*). V tem zapisu poševnica (/) prikazuje sestavinske variante (največ tri), pokončnica (|) označuje skladenjske in druge variante, pri katerih bi bil zapis s poševnico lahko manj razumljiv, v navadnih oklepajih () pa so prikazane neobvezne sestavine frazeoloških enot. Podatek o lastnostih levega udeleženca (v smislu +/- človeško) je razviden posredno iz stavčnih zgledov. Pragmatični frazemi in paremiološke enote so v osnovni obliki in variantah zapisani z veliko začetnico in končnim ločilom, ki označuje njihov značilni skladenjski naklon. Stavčni zgledi prikazujejo tipično besedilno realizacijo frazeoloških in paremioloških enot ter njihovih variant.

Frazeološke in paremiološke enote imajo v jeziku ekspresivno stilno vrednost, kar prikazuje že njihova umestitev v frazeološki razdelek. Osnovna oblika in njihove variante so lahko označene s socialnozvrstnimi ali ekspresivnimi kvalifikatorji, ki natančneje določajo njihovo stilno-zvrstno vrednost (npr. *slabšalno*). Pri glagolskih frazemih je s slovničnim pojasnilom v *dovršni obliki* oziroma v *nedovršni obliki* opozorjeno na vidske variante frazema.

Slovarske oznake in pojasnila

Slovarske oznake in pojasnila na ravni slovarske iztočnice, pomenov ali podpomenov eno- in večbesednih leksikalnih enot prinašajo slovnične, zvrstne, slogovne in pragmatične opredelitve slovarskih enot v razmerju do knjižnojezikovne norme.

Slovnične oznake in slovnična pojasnila opredeljujejo besedno vrsto, slovnične lastnosti ter nekatere druge slovnične posebnosti in omejitve obravnavanih iztočnic, kot jih izkazuje jezikovno gradivo.

Kvalifikatorji in kvalifikatorska pojasnila natančneje opredeljujejo zvrstno pripadnost in slogovno učinkovanje iztočnic v okviru socialne zvrstnosti (npr. *neknjižno pogovorno*, *narečno*, *vulgarno*), funkcijske členjenosti (npr. terminološki kvalifikatorji, ki opredeljujejo področja, s katerih prihaja delno determinologizirana leksika, in kvalifikatorska pojasnila s podrobnejšim opisom funkcijskih zvrsti, besedilnih tipov in značilnih konverzacijskih obrazcev). Opredeljujejo tudi časovno in krajevno zaznamovanost in slogovno raznolikost njihove rabe (npr. ekspresivni kvalifikatorji, ki odražajo vrednotenjski odnos do poimenovanega – *ekspresivno*, *ironično*, *slabšalno* itd.). Razmerja med dvojnicami označujejo posebni normativni kvalifikatorji (*in*, *glej*, *tudi*).

Normativnost

Normativni podatki so v slovarju prikazani s hierarhijo navajanja in vrednotenja dvojnic, s kvalifikatorji in kvalifikatorskimi pojasnili in s pojasnili v okviru razdelka Normativnost.

Dvojnice so lahko pisne (tip *tekila – tequila*), izgovorne (tip *opičják – ópičjak; héker – hêker; júdo – džúdo*), oblikoslovne (tip *datlja – dateljna; nonota – nona*) in druge. Uvaja jih normativni kvalifikator v zaglavju. Lahko so prednostne (kvalifikator *glej*), neprednostne (kvalifikator *tudi*) ali enakovredne (kvalifikator *in*). Pisne dvojnice so celostno obravnavane v samostojnih slovarskih sestavkih. Na obstoj dvojničnega razmerja je uporabnik opozorjen tudi pri stalnih besednih zvezah (tip *Brailleva pisava – Braillova pisava – brajeva pisava*).

Besedotvorje

V razdelku **Besedotvorje** so prikazani feminativi, maskulinativi, manjšalnice in svojilni pridevniki kot prvostopenjske tvorjenke iz iztočnice. Navedene so le tiste tvorjenke, ki so uvrščene v slovar in se torej v analiziranem gradivu pojavljajo dovolj pogosto.

Etimologija

Etimološki razdelek prinaša etimološke osvetlitve, tj. strnjene informacije o izvoru besed. Zasnovane so po načelu kontinuitete navedbe jezika in pomena. To pomeni, da ležeče prikazano besedno gradivo, ki ni pomensko razloženo, pomeni isto kot prva ležeče prikazana beseda ali besedna zveza na njegovi levi, in da besedno gradivo, ki ni opredeljeno glede na jezik, pripada istemu jeziku kot besedno gradivo pred njim. Če prva ležeče prikazana beseda etimološke osvetlitve ni pomensko razložena, je njen pomen enak ali vsaj zelo podoben pomenu slovarske iztočnice. Če jezik ni posebej opredeljen, je slovenski.

Kotnik v levo (<) pomeni, da je to, kar stoji na njegovi levi strani, nastalo v rednem jezikovnem razvoju iz tistega, kar stoji na njegovi desni, enojna narekovaja na začetku in koncu besede (‘ ’) sta navednici za pomen, zvezdica (*) stoji pred neizpričano, rekonstruirano besedo, njenim delom ali pomenom. Enačaj (=) pomeni, da ima to, kar stoji na njegovi levi, isti izvor kot to, kar stoji na njegovi desni, vezaj (-) je znak za morfološko mejo, znak plus (+) uvaja v zlaganje ali sestavo.

Etimološke osvetlitve v slovarju so sklicevalne (sklic na besedo, ki je obravnavana na drugem mestu v slovarju) in polne. Sklicevalne etimološke osvetlitve vsebujejo navedbo motivirajočega leksema, tj. besede ali njenega dela, iz katerega je tvorjena dana beseda. Nadaljnja pojasnila o izvoru dane besede ali njenega dela torej najdemo pri besedi, na katero kaže sklic. Če je potrebno, je sklicu dodano pojasnilo. Iz starejših jezikovnih plasti podedovane besede imajo polne etimološke osvetlitve, ki segajo do izvora, vendar najdlje do indoevropskega prajezika. V primerih, pri katerih etimološka osvetlitev brez dodatnih podatkov za razumevanje nastanka besede ne bi zadoščala, so besedilu dodana enciklopedična pojasnila.

Slovar

ábrahamovec ábrahamovca samostalnik moškega spola

[ábrahamovɛç]

POMEN

ekspresivno kdor praznuje petdeseti rojstni dan ali dopolni petdeset let

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

letošnji abrahamovec

- Med najbolj zanimivimi *abrahamovci* je zakonski par, ki bo imel srečanje z Abrahamom v istem mesecu.
- Dandanašnji *abrahamovci* in abrahamovke so v veliki meri videti odlično in v zavidljivi fizični kondiciji ter imajo še številne osebne načrte za prihodnost.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

srečanje abrahamovcev

- Vsako leto v župniji pripravijo srečanje *abrahamovcev*, torej tistih, ki v tem letu praznujejo petdeseti rojstni dan.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Abrahamovec* je dejal, da te zabave dolgo ne bo pozabil, saj je tam spoznal, koliko dobrih prijateljev ima.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ábrahamovɛç]

IPA: [ˈa:braxamovɛts]

tonemski

[ábrahamovɛç]

IPA: [á:bràxamovɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamovec

RODILNIK: ábrahamovca

DAJALNIK: ábrahamovcu

TOŽILNIK: ábrahamovca

MESTNIK: pri ábrahamovcu

ORODNIK: z ábrahamovcem

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamovca

RODILNIK: ábrahamovcev

DAJALNIK: ábrahamovcema

TOŽILNIK: ábrahamovca

MESTNIK: pri ábrahamovcih

ORODNIK: z ábrahamovcema

množina

IMENOVALNIK: ábrahamovci

RODILNIK: ábrahamovcev

DAJALNIK: ábrahamovcem

TOŽILNIK: ábrahamovce

MESTNIK: pri ábrahamovcih

ORODNIK: z ábrahamovci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamovec

RODILNIK: ábrahamovca

DAJALNIK: ábrahamovcu

TOŽILNIK: ábrahamovca

MESTNIK: pri ábrahamovcu

ORODNIK: z ábrahamovcem

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamovca

RODILNIK: ábrahamovcev

DAJALNIK: ábrahamovcema

TOŽILNIK: ábrahamovca

MESTNIK: pri ábrahamovcih

ORODNIK: z ábrahamovcema

množina

IMENOVALNIK: ábrahamovci

RODILNIK: ábrahamovcev

DAJALNIK: ábrahamovcem

TOŽILNIK: ábrahamovce

MESTNIK: pri ábrahamovcih

ORODNIK: z ábrahamovci

BESEDOTVORJE

feminativ: ábrahamovka

IZVOR

↑abraham

ábrahamovka ábrahamovke samostalnik ženskega spola

[ábrahamovka]

POMEN

ekspresivno ženska, ki praznuje petdeseti rojstni dan ali dopolni petdeset let

- Kot se za novopečeno *abrahamovko* spodobi, je morala tudi ona preživeti ognjeni krst in se zaobljubiti, da bo sedaj njeno življenje še bolj razburkano in zanimivo.
- Dandanašnji abrahamovci in *abrahamovke* so v veliki meri videti odlično in v zavidljivi fizični kondiciji ter imajo še številne osebne načrte za prihodnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ábrahamovka]

IPA: [ˈa:braxamovka]

tonemski

[ábrahamovka]

IPA: [á:bràxamovka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamovka

RODILNIK: ábrahamovke

DAJALNIK: ábrahamovki

TOŽILNIK: ábrahamovko

MESTNIK: pri ábrahamovki

ORODNIK: z ábrahamovko

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamovki

RODILNIK: ábrahamovk

DAJALNIK: ábrahamovkama

TOŽILNIK: ábrahamovki

MESTNIK: pri ábrahamovkah

ORODNIK: z ábrahamovkama

množina

IMENOVALNIK: ábrahamovke

RODILNIK: ábrahamovk

DAJALNIK: ábrahamovkam

TOŽILNIK: ábrahamovke

MESTNIK: pri ábrahamovkah

ORODNIK: z ábrahamovkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ábrahamovka

RODILNIK: ábrahamovke

DAJALNIK: ábrahamovki

TOŽILNIK: ábrahamovko

MESTNIK: pri ábrahamovki

ORODNIK: z ábrahamovko

dvojina

IMENOVALNIK: ábrahamovki

RODILNIK: ábrahamovk

DAJALNIK: ábrahamovkama

TOŽILNIK: ábrahamovki

MESTNIK: pri ábrahamovkah

ORODNIK: z ábrahamovkama

množina

IMENOVALNIK: ábrahamovke

RODILNIK: ábrahamovk

DAJALNIK: ábrahamovkam

TOŽILNIK: ábrahamovke

MESTNIK: pri ábrahamovkah

ORODNIK: z ábrahamovkami

IZVOR

↑ abraham

ácikličen áciklična áciklično pridevnik [ácikličɛn]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **aciklični** ki ne obstaja, ne poteka v rednih, ponavljajočih se oblikah, fazah, ki se predvidljivo spreminjajo

▪ Strukture romana so *aciklične*, mnoštvo junakov onemogoča oris individualnih likov, tok vojne je premočan.

2. v obliki **aciklični**, iz športa ki ni iz več ponavljajočih se istovrstnih gibov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aciklične aktivnosti

▪ Vzporedno s cikličnimi obremenitvami, med katere sodijo različni načini hoje in teka, se med tekmo

pojavljajo tudi *aciklične* aktivnosti, kot so na primer podaje, streli in padci.

▪ Pri specifičnih celostnih gibalnih aktih je gibanje ena sama zaključena enota. To so t. i. *aciklična* gibanja (skoki, meti, udarci).

3. v obliki **aciklični**, iz ekonomije ki je v zvezi s sorazmerno stabilnostjo, za katero niso značilna večja, redno ponavljajoča se nihanja gospodarske aktivnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aciklične panoge

▪ V časih recesije se spleča vlagati tudi v *aciklične* panoge, kot so zdravstvo, farmacija in energetika.

3.1. v obliki **aciklični**, iz ekonomije ki je namenjen za doseganje take stabilnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aciklično prilagajanje trošarin

▪ Vlada bo nadaljevala z *acikličnim* prilagajanjem trošarin na tekoča goriva, s čimer bo blažila večja nihanja cen nafte in predvsem njihove sekundarne učinke.

▪ Država nima več prav nobene možnosti, da bi poskušala negativne inflacijske pritiske omiliti z *acikličnimi* trošarinami.

4. v obliki **aciklični**, iz kemije pri katerem so ogljikovi atomi razporejeni v nesklenjeni verigi

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aciklična oblika

▪ Eten je najenostavnejši nenasičeni *aciklični* ogljikovodik in je sestavljen iz dveh atomov ogljika in štirih atomov vodika (C₂H₄).

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ácikličɛn]

IPA: ['a'tsi:klitɕɛn]

tonemski

[ácikličɛn]

IPA: [átsi:klítɕɛn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ácikličen

določno áciklični

RODILNIK: ácikličnega

DAJALNIK: ácikličnemu

TOŽILNIK: ácikličen

določno áciklični

živo ácikličnega

MESTNIK: pri ácikličnem

ORODNIK: z ácikličnim

dvojina

IMENOVALNIK: áciklična

RODILNIK: **áčikličn**ih****
DAJALNIK: **áčikličn**ima****
TOŽILNIK: **áčikličn**a****
MESTNIK: **pri áčikličn**ih****
ORODNIK: z **áčikličn**ima****

množina

IMENOVALNIK: **áčikličn**i****
RODILNIK: **áčikličn**ih****
DAJALNIK: **áčikličn**im****
TOŽILNIK: **áčikličn**e****
MESTNIK: **pri áčikličn**ih****
ORODNIK: z **áčikličn**imi****

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **áčikličn**a****
RODILNIK: **áčikličn**e****
DAJALNIK: **áčikličn**i****
TOŽILNIK: **áčikličn**o****
MESTNIK: **pri áčikličn**i****
ORODNIK: z **áčikličn**o****

dvojina

IMENOVALNIK: **áčikličn**i****
RODILNIK: **áčikličn**ih****
DAJALNIK: **áčikličn**ima****
TOŽILNIK: **áčikličn**i****
MESTNIK: **pri áčikličn**ih****
ORODNIK: z **áčikličn**ima****

množina

IMENOVALNIK: **áčikličn**e****
RODILNIK: **áčikličn**ih****
DAJALNIK: **áčikličn**im****
TOŽILNIK: **áčikličn**e****
MESTNIK: **pri áčikličn**ih****
ORODNIK: z **áčikličn**imi****

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **áčikličn**o****
RODILNIK: **áčikličn**ega****
DAJALNIK: **áčikličn**emu****
TOŽILNIK: **áčikličn**o****
MESTNIK: **pri áčikličn**em****
ORODNIK: z **áčikličn**im****

dvojina

IMENOVALNIK: **áčikličn**i****
RODILNIK: **áčikličn**ih****
DAJALNIK: **áčikličn**ima****
TOŽILNIK: **áčikličn**i****
MESTNIK: **pri áčikličn**ih****
ORODNIK: z **áčikličn**ima****

množina

IMENOVALNIK: **áčikličn**a****
RODILNIK: **áčikličn**ih****
DAJALNIK: **áčikličn**im****
TOŽILNIK: **áčikličn**a****
MESTNIK: **pri áčikličn**ih****
ORODNIK: z **áčikličn**imi****

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **bòlj áčiklič**e****

ženski spol

EDNINA: **bòlj áčikličn**a****

srednji spol

EDNINA: **bòlj áčikličn**o****

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj in nájbolj áčiklič**e****

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj in nájbolj áčikličn**a****

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj in nájbolj áčikličn**o****

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **áčiklič**e****

določno **áčikličn**i****

RODILNIK: **áčikličn**ega****

DAJALNIK: **áčikličn**emu****

TOŽILNIK: **áčiklič**e****

določno **áčikličn**i****

živo **áčikličn**ega****

MESTNIK: **pri áčikličn**em****

ORODNIK: z **áčikličn**im****

dvojina

IMENOVALNIK: **áčikličn**a****

RODILNIK: **áčikličn**ih****

DAJALNIK: **áčikličn**ima****

TOŽILNIK: **áčikličn**a****

MESTNIK: **pri áčikličn**ih****

ORODNIK: z **áčikličn**ima****

množina

IMENOVALNIK: **áčikličn**i****

RODILNIK: **áčikličn**ih****

DAJALNIK: **áčikličn**im****

TOŽILNIK: **áčikličn**e****

MESTNIK: **pri áčikličn**ih****

ORODNIK: z **áčikličn**imi****

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **áčikličn**a****

RODILNIK: **áčikličn**e****

DAJALNIK: **áčikličn**i****

TOŽILNIK: **áčikličn**o****

MESTNIK: **pri áčikličn**i****

ORODNIK: z **áčikličn**o****

dvojina

IMENOVALNIK: **áčikličn**i****

RODILNIK: **áčikličn**ih****

DAJALNIK: **áčikličn**ima****

TOŽILNIK: **áčikličn**i****

MESTNIK: **pri áčikličn**ih****

ORODNIK: z **áčikličn**ima****

množina

IMENOVALNIK: äcíklične
RODILNIK: äcíkličnih
DAJALNIK: äcíkličnim
TOŽILNIK: äcíklične
MESTNIK: pri äcíkličnih
ORODNIK: z äcíkličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: äcíklično
RODILNIK: äcíkličnega
DAJALNIK: äcíkličnemu
TOŽILNIK: äcíklično
MESTNIK: pri äcíkličnem
ORODNIK: z äcíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: äcíklični
RODILNIK: äcíkličnih
DAJALNIK: äcíkličnima
TOŽILNIK: äcíklični
MESTNIK: pri äcíkličnih
ORODNIK: z äcíkličnima

množina

IMENOVALNIK: äcíklična
RODILNIK: äcíkličnih
DAJALNIK: äcíkličnim
TOŽILNIK: äcíklična
MESTNIK: pri äcíkličnih
ORODNIK: z äcíkličnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj äcíkličen

ženski spol

EDNINA: bölj äcíklična

srednji spol

EDNINA: bölj äcíklično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: näjbolj in näjbolj äcíkličen

ženski spol

EDNINA: näjbolj in näjbolj äcíklična

srednji spol

EDNINA: näjbolj in näjbolj äcíklično

v obliki **aciklični**

jakostni

[äcíklični]

IPA: [ˈaˈtʃi:klitʃni]

tonemski

[äcíklični]

IPA: [ätsi:klítʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: äcíklični
RODILNIK: äcíkličnega
DAJALNIK: äcíkličnemu
TOŽILNIK: äcíklični
živo äcíkličnega
MESTNIK: pri äcíkličnem
ORODNIK: z äcíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: äcíklična
RODILNIK: äcíkličnih
DAJALNIK: äcíkličnima
TOŽILNIK: äcíklična
MESTNIK: pri äcíkličnih
ORODNIK: z äcíkličnima

množina

IMENOVALNIK: äcíklični
RODILNIK: äcíkličnih
DAJALNIK: äcíkličnim
TOŽILNIK: äcíklične
MESTNIK: pri äcíkličnih
ORODNIK: z äcíkličnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: äcíklična
RODILNIK: äcíklične
DAJALNIK: äcíklični
TOŽILNIK: äcíklično
MESTNIK: pri äcíklični
ORODNIK: z äcíklično

dvojina

IMENOVALNIK: äcíklični
RODILNIK: äcíkličnih
DAJALNIK: äcíkličnima
TOŽILNIK: äcíklični
MESTNIK: pri äcíkličnih
ORODNIK: z äcíkličnima

množina

IMENOVALNIK: äcíklične
RODILNIK: äcíkličnih
DAJALNIK: äcíkličnim
TOŽILNIK: äcíklične
MESTNIK: pri äcíkličnih
ORODNIK: z äcíkličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: äcíklično
RODILNIK: äcíkličnega
DAJALNIK: äcíkličnemu
TOŽILNIK: äcíklično
MESTNIK: pri äcíkličnem
ORODNIK: z äcíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: äcíklični
RODILNIK: äcíkličnih
DAJALNIK: äcíkličnima

TOŽILNIK: **áciklični**
MESTNIK: pri **ácikličnih**
ORODNIK: z **ácikličnima**

množina

IMENOVALNIK: **áciklična**
RODILNIK: **ácikličnih**
DAJALNIK: **ácikličnim**
TOŽILNIK: **áciklična**
MESTNIK: pri **ácikličnih**
ORODNIK: z **ácikličnimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **áciklični**
RODILNIK: **ácikličnega**
DAJALNIK: **ácikličnemu**
TOŽILNIK: **áciklični**
    živo **ácikličnega**
MESTNIK: pri **ácikličnem**
ORODNIK: z **ácikličnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **áciklična**
RODILNIK: **ácikličnih**
DAJALNIK: **ácikličnima**
TOŽILNIK: **áciklična**
MESTNIK: pri **ácikličnih**
ORODNIK: z **ácikličnima**

množina

IMENOVALNIK: **áciklični**
RODILNIK: **ácikličnih**
DAJALNIK: **ácikličnim**
TOŽILNIK: **áciklične**
MESTNIK: pri **ácikličnih**
ORODNIK: z **ácikličnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **áciklična**
RODILNIK: **áciklične**
DAJALNIK: **áciklični**
TOŽILNIK: **áciklično**
MESTNIK: pri **áciklični**
ORODNIK: z **áciklično**

dvojina

IMENOVALNIK: **áciklični**
RODILNIK: **ácikličnih**
DAJALNIK: **ácikličnima**
TOŽILNIK: **áciklični**
MESTNIK: pri **ácikličnih**
ORODNIK: z **ácikličnima**

množina

IMENOVALNIK: **áciklične**
RODILNIK: **ácikličnih**
DAJALNIK: **ácikličnim**
TOŽILNIK: **áciklične**
MESTNIK: pri **ácikličnih**

ORODNIK: z **ácikličnimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **áciklično**
RODILNIK: **ácikličnega**
DAJALNIK: **ácikličnemu**
TOŽILNIK: **áciklično**
MESTNIK: pri **ácikličnem**
ORODNIK: z **ácikličnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **áciklični**
RODILNIK: **ácikličnih**
DAJALNIK: **ácikličnima**
TOŽILNIK: **áciklični**
MESTNIK: pri **ácikličnih**
ORODNIK: z **ácikličnima**

množina

IMENOVALNIK: **áciklična**
RODILNIK: **ácikličnih**
DAJALNIK: **ácikličnim**
TOŽILNIK: **áciklična**
MESTNIK: pri **ácikličnih**
ORODNIK: z **ácikličnimi**

IZVOR

prevzeto iz nem. *azyklisch*, frc. *acyclique*, angl. *acyclic*, iz gr. *a.* 'ne..' + $\uparrow$ ciklični

aeróbní aeróbna aeróbno pridevnik [aeróbni]

POMEN

1. iz biologije za katerega je potreben kisik

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aerobni proces | aerobna presnova | aerobno dihanje

▪ Na površini deponij se odvijajo *aerobni* procesi, saj je kisika dovolj, da omogoča razvoj aerobnih mikroorganizmov.

▪ Odkar se je v evoluciji organizmov pojavila *aerobna* presnova, se je pojavila potreba po antioksidantih zaradi večje izpostavljenosti prostim radikalom, ki znotraj organizmov nastajajo iz kisika.

▪ Kisik se iz ozračja odstranjuje z *aerobnim* dihanjem živih organizmov, z gorenjem fosilnih goriv in nastajanjem oksidov.

1.1. iz biologije pri katerem je prisoten kisik

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aerobni pogoji | aerobna obdelava | aerobne razmere

▪ Bakterija je sicer pogosto prisotna v mesu, vendar je v *aerobnih* pogojih, torej v stiku z zrakom, povsem nenevarna, če jo zaužijemo.

▪ Pri obdelavi z zrakom, t. i. *aerobni* obdelavi, potekajo v gnojevki podobni procesi kot pri kompostiranju.

1.2. iz biologije ki živi, je aktiven ob prisotnosti kisika

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aerobni mikroorganizmi, organizmi | aerobne bakterije

- Obravnavali smo *aerobne* mikroorganizme, ki potrebujejo za spreminjanje vina zrak.
- Tukaj poteka kemijski proces, v katerem *aerobne* bakterije s pomočjo pritekaajočega kisika razgrajujejo organske sestavine.

▶ **prireдна zveza**

aerobni in anaerobni

- V muljastem dnu so *aerobne* in anaerobne bakterije v minulih desetletjih razgradile na tisoče ton organskih odpadkov.

2. iz športa ki je v zvezi s telesnimi dejavnostmi za krepitev, izboljšanje učinkovitosti srčno-žilnega sistema, pri katerih intenzivneje potekajo procesi, za katere je potreben kisik

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aerobni napor | aerobna kapaciteta | aerobna kondicija, moč, pripravljenost, vzdržljivost | aerobna sposobnost, zmogljivost | aerobno gibanje

- Telesno zmogljivost določamo s celotno porabo kisika oziroma *aerobno* kapaciteto, ki pomeni količino porabljenega kisika med telesno obremenitvijo.
- Osnovni namen tako hoje kot hoje s smučarskimi palicami je razvijanje *aerobne* vzdržljivosti.
- V študiji ugotavljajo, da se ljudje z boljšimi *aerobnimi* sposobnostmi veliko hitreje regenerirajo po zelo napornem treningu.

2.1. iz športa ki je namenjen za krepitev, izboljšanje učinkovitosti srčno-žilnega sistema s spodbujanjem teh procesov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

aerobni ples, tek | aerobni program | aerobni trening | aerobni športi | aerobna aktivnost, dejavnost | aerobna telovadba, vadba | aerobne vaje | aerobno ogrevanje

- *Aerobne* aktivnosti imajo pozitivne učinke na srčno-žilni sistem in na uravnavanje telesne teže.
- Za močno srce potrebujete krajši *aerobni* trening velike intenzivnosti.
- Pri smučarskem teku je obremenjenih največ mišičnih skupin, kar pomeni zelo učinkovito *aerobno* vadbo, s katero krepimo srčno mišico ter razširimo ožilje.

▶ **prireдна zveza**

aerobni in anaerobni

- Vadba poteka na posebnih hidravličnih napravah, kjer se izmenjujeta klasična *aerobna* in anaerobna aktivnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[aeróbnɪ]

IPA: [aɛ'ro:bnɪ]

tonemski

[aerǝbnɪ]

IPA: [aeró:bnɪ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: aeróbnɪ

RODILNIK: aeróbnega

DAJALNIK: aeróbnemu

TOŽILNIK: aeróbnɪ

živo aeróbnega

MESTNIK: pri aeróbnem

ORODNIK: z aeróbnim

dvojina

IMENOVANIK: aeróbnɔ

RODILNIK: aeróbnih

DAJALNIK: aeróbnima

TOŽILNIK: aeróbnɔ

MESTNIK: pri aeróbnih

ORODNIK: z aeróbnima

množina

IMENOVANIK: aeróbnɪ

RODILNIK: aeróbnih

DAJALNIK: aeróbnim

TOŽILNIK: aeróbnɛ

MESTNIK: pri aeróbnih

ORODNIK: z aeróbnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: aeróbnɔ

RODILNIK: aeróbnɛ

DAJALNIK: aeróbnɪ

TOŽILNIK: aeróbnɔ

MESTNIK: pri aeróbnɪ

ORODNIK: z aeróbnɔ

dvojina

IMENOVANIK: aeróbnɪ

RODILNIK: aeróbnih

DAJALNIK: aeróbnima

TOŽILNIK: aeróbnɪ

MESTNIK: pri aeróbnih

ORODNIK: z aeróbnima

množina

IMENOVANIK: aeróbnɛ

RODILNIK: aeróbnih

DAJALNIK: aeróbnim

TOŽILNIK: aeróbnɛ

MESTNIK: pri aeróbnih

ORODNIK: z aeróbnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: aeróbnɔ

RODILNIK: aeróbnega

DAJALNIK: aeróbnemu

TOŽILNIK: aeróbnɔ

MESTNIK: pri aeróbnem
ORODNIK: z aeróbnim

dvojina

IMENOVANIK: aeróbní
RODILNIK: aeróbnih
DAJALNIK: aeróbnima
TOŽILNIK: aeróbní
MESTNIK: pri aeróbnih
ORODNIK: z aeróbnima

množina

IMENOVANIK: aeróbna
RODILNIK: aeróbnih
DAJALNIK: aeróbnim
TOŽILNIK: aeróbna
MESTNIK: pri aeróbnih
ORODNIK: z aeróbnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: aerôbni
RODILNIK: aerôbnega
DAJALNIK: aerôbnemu
TOŽILNIK: aerôbni
živo aerôbnega
MESTNIK: pri aerôbnem
ORODNIK: z aerôbnim

dvojina

IMENOVANIK: aerôbna
RODILNIK: aerôbnih
DAJALNIK: aerôbnima
TOŽILNIK: aerôbna
MESTNIK: pri aerôbnih
ORODNIK: z aerôbnima

množina

IMENOVANIK: aerôbni
RODILNIK: aerôbnih
DAJALNIK: aerôbnim
TOŽILNIK: aerôbne
MESTNIK: pri aerôbnih
ORODNIK: z aerôbnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: aerôbna
RODILNIK: aerôbne
DAJALNIK: aerôbni
TOŽILNIK: aerôbno
MESTNIK: pri aerôbni
ORODNIK: z aerôbno

dvojina

IMENOVANIK: aerôbni
RODILNIK: aerôbnih
DAJALNIK: aerôbnima
TOŽILNIK: aerôbni
MESTNIK: pri aerôbnih
ORODNIK: z aerôbnima

množina

IMENOVANIK: aerôbne
RODILNIK: aerôbnih
DAJALNIK: aerôbnim
TOŽILNIK: aerôbne
MESTNIK: pri aerôbnih
ORODNIK: z aerôbnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: aerôbno
RODILNIK: aerôbnega
DAJALNIK: aerôbnemu
TOŽILNIK: aerôbno
MESTNIK: pri aerôbnem
ORODNIK: z aerôbnim

dvojina

IMENOVANIK: aerôbni
RODILNIK: aerôbnih
DAJALNIK: aerôbnima
TOŽILNIK: aerôbni
MESTNIK: pri aerôbnih
ORODNIK: z aerôbnima

množina

IMENOVANIK: aerôbna
RODILNIK: aerôbnih
DAJALNIK: aerôbnim
TOŽILNIK: aerôbna
MESTNIK: pri aerôbnih
ORODNIK: z aerôbnimi

STALNE ZVEZE

aerobna stabilnost

iz agronomije stopnja odpornosti silaže na neželene procese, ki potekajo ob porabi kisika

► **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
aerobna stabilnost silaže

- Daljše je obdobje vrenja, boljša je *aerobna stabilnost* silaže.

...

- Da bodo živali rade jedle silažo, mora ta doseči visoko kakovost vrenja in *aerobno stabilnost*.

aerobni interval

iz športa časovni razpon, v katerem se izvajajo telesne dejavnosti za krepitev, izboljšanje učinkovitosti srčno-žilnega sistema

- Začnemo s kratkimi *aerobnimi intervali*, ki niso tako naporni.
- Vadba je sestavljena iz *aerobnih intervalov*, ki jih kombinirajo z vajami za mišično moč in stabilizacijo telesa.

aerobni prag

iz športa spodnja ali zgornja mejna stopnja obremenitve telesa zaradi telesnih dejavnosti, pri

katerih se krepí, izboljšuje učinkovitost srčno-žilnega sistema

- Pri intenzivni neprekinjeni metodi treniranja poteka pri večjem dražljaju, tako srčni utrip preseže *aerobni prag*.
- Aerobno območje določata *aerobna praga*: minimalni, ko se potrebe po kisiku zaradi povečanega napora povečajo, ter maksimalni, po katerem preidete v t. i. anaerobno območje.

aerobno kvarjenje

iz agronomije kvarjenje silaže kot posledica neželenih procesov, ki potekajo ob porabi kisika

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

aerobno kvarjenje silaže

- Preveč uvela krma se težje tlači in je veliko bolj dovzetna za razvoj kvasovk in plesni, ki povzročajo *aerobno kvarjenje* silaže.

...

- Težavam z *aerobnim kvarjenjem* se bomo izognili le, če bomo silaže bolje tlačili in zagotovili zadosten dnevni odvzem silaže iz silosa.
- Strokovna priporočila na splošno opozarjajo, da so silaže iz bolj zrele koruze bolj dovzetne za *aerobno kvarjenje* kot silaže iz manj zrele koruze.

aerobno območje

iz športa razpon obremenitve telesa zaradi telesnih dejavnosti, pri katerih se krepí, izboljšuje učinkovitost srčno-žilnega sistema

- Le pri srčnem utripu okoli 130, pri katerem se lahko še brez težav pogovarjate, trenirate v *aerobnem območju*, kjer telo dobiva dovolj kisika za razgrajevanje maščob.
- Pomembno je, da ostanete v *aerobnem območju* in v primernem srčnem utripu.

IZVOR

prevzeto prek nem. *aerob* iz frc. *aérobie*, iz gr. *aēr* 'zrak' + gr. *bíos* 'življenje'

afékt afékta samostalnik moškega spola [afékt]

POMEN

1. kratkotrajno močno čustvo, ki ga lahko spremlja zmanjšana zmožnost razsojanja

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

izreči, reči KAJ v afektu | ravnati, storiti KAJ v afektu | ubiti KOGA v afektu | zgoditi se v afektu

- Vsega, kar znanec izreče v *afektu*, ni treba vzeti resno.
- Obramba je skušala dokazati, da je obtoženi umor storil v *afektu* oziroma da je šlo za umor na mah.
- Kazenska odgovornost storilca, ki zagreši kaznivo dejanje v *afektu*, je manjša, saj zaradi besa ali katerega drugega afekta ni imel nadzora nad svojim vedenjem.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čustveni afekt | močen afekt | patološki afekt

▪ Obdolženi je streljal v močnem čustvenem *afektu*, bil je smrtno prestrašen, na tleh, nevesč rokovanja s pištolo, brez namena kogarkoli ubiti, ampak zgolj prestrašiti oškodovance.

▪ Mogoče lahko govorimo o patološkem *afektu*, v katerem je človek sposoben storiti marsikaj, predvsem pa reagira z veliko jezo in besom.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

dejanje, izjava v afektu

▪ Po mnenju odvetnika obsojenega je šlo za dejanje v *afektu*, ki ga je povzročilo ravnanje oškodovanke.

2. naklonjen čustveni odnos do koga, česa

▪ Zbiram stvari, do katerih čutim *afekt*.

▪ V letih, ki sledijo prekinitvi odnosa, se ohrani neka nedoločena vez, nek prijateljski *afekt*.

3. čustvo, občutje, zlasti kot ga odraža, vzbuja umetniško delo

▪ Se vam ne pripeti, če dostikrat podoživljate melodijo, da vam primarni *afekt* zbledi?

▪ Glasbo je vodil kar nekam pregladko, namesto da bi zares poiskal bistvo, ki leži v značilnih *afektih* posameznih stavkov.

▪ Pravljičico je treba podajati v pravilnem ritmu, brez posebnih efektov, *afektov*, mimika obraza mora biti minimalna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[afékt]

IPA: [a'fɛ:kt]

tonemski

[afékt]

IPA: [afé:kt]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: afékt

RODILNIK: afékta

DAJALNIK: aféktu

TOŽILNIK: afékt

MESTNIK: pri aféktu

ORODNIK: z aféktom

dvojina

IMENOVALNIK: afékta

RODILNIK: aféktov

DAJALNIK: aféktoma

TOŽILNIK: afékta

MESTNIK: pri aféktih

ORODNIK: z aféktoma

množina

IMENOVALNIK: afékti

RODILNIK: aféktov

DAJALNIK: aféktom

TOŽILNIK: afekte
MESTNIK: pri afektih
ORODNIK: z afekti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: afekt
RODILNIK: afekta
DAJALNIK: afektu
TOŽILNIK: afekt
MESTNIK: pri afektu
ORODNIK: z afektom

dvojina

IMENOVALNIK: afekta
RODILNIK: afektov
DAJALNIK: afektoma
TOŽILNIK: afekta
MESTNIK: pri afektih
ORODNIK: z afektoma

množina

IMENOVALNIK: afekti
RODILNIK: afektov
DAJALNIK: afektom
TOŽILNIK: afekte
MESTNIK: pri afektih
ORODNIK: z afekti

STALNE ZVEZE

patološki afekt

iz psihologije kratkotrajno zelo močno čustvo, ki ga spremlja nezmožnost ali zmanjšana zmožnost razsojanja

- Govorimo o *patološkem afektu*, v katerem je človek sposoben storiti marsikaj, predvsem pa reagira z veliko jezo in besom.
- Sodišče ga je obsodilo na 15 let zapora zaradi umora v *patološkem afektu*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Affekt* iz lat. *affectedus* 'čustvo, volja, strast', iz *afficere* 'prizadeti' iz *facere* 'delati'

afektíran afektirana afektirano pridevnik [afektíran]

POMEN

1. ki pretirano kaže, izkazuje čustva in zato deluje nenaravno, izumetničeno

- Kot mati je duhovito odigrala ljubeznivo površno, blago *afektirano* hišno primadono, ki ji je hčerkinja puberteta bolj nadloga kot pa dejansko skrb.

1.1. ki kaže, izraža taka čustva in zato deluje nenaravno, izumetničeno

► **prid. beseda** + sam. beseda

- Prav dobro se spominjam, da me je nekoliko motilo njeno *afektirano* govorjenje.

- Ne morem gledati njenega *afektiranega* obnašanja na TV in poslušati praznega besedičenja.

► **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku** biti afektiran

- Njen glas je *afektiran* in rahlo pocukran, izraz na njenem obrazu togo nenaraven.
- Takšna govorica je *afektirana* in poslušalce zmede, ker ne razumejo, kar je bilo povedano.
- Konec se bo marsikomu zdel pretirano *afektiran*, a gre za klasično intuitivno in zapeljivo moč žanra.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[afektíran]

IPA: [afek'ti:ran]

tonemski

[afektíran]

IPA: [afektí:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: afektíran

določno afektírani

RODILNIK: afektíranega

DAJALNIK: afektíranemu

TOŽILNIK: afektíran

določno afektírani

živo afektíranega

MESTNIK: pri afektíranem

ORODNIK: z afektíranim

dvojina

IMENOVALNIK: afektírana

RODILNIK: afektíranih

DAJALNIK: afektíranima

TOŽILNIK: afektírana

MESTNIK: pri afektíranih

ORODNIK: z afektíranima

množina

IMENOVALNIK: afektírani

RODILNIK: afektíranih

DAJALNIK: afektíranim

TOŽILNIK: afektírane

MESTNIK: pri afektíranih

ORODNIK: z afektíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: afektírana

RODILNIK: afektírane

DAJALNIK: afektírani

TOŽILNIK: afektírano

MESTNIK: pri afektírani

ORODNIK: z afektírano

dvojina

IMENOVALNIK: afektírani
 RODILNIK: afektíran**ih**
 DAJALNIK: afektíran**ima**
 TOŽILNIK: afektírani
 MESTNIK: pri afektíran**ih**
 ORODNIK: z afektíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: afektírane
 RODILNIK: afektíran**ih**
 DAJALNIK: afektíran**im**
 TOŽILNIK: afektírane
 MESTNIK: pri afektíran**ih**
 ORODNIK: z afektíran**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: afektíran**o**
 RODILNIK: afektíran**ega**
 DAJALNIK: afektíran**emu**
 TOŽILNIK: afektíran**o**
 MESTNIK: pri afektíran**em**
 ORODNIK: z afektíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: afektírani
 RODILNIK: afektíran**ih**
 DAJALNIK: afektíran**ima**
 TOŽILNIK: afektírani
 MESTNIK: pri afektíran**ih**
 ORODNIK: z afektíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: afektírana
 RODILNIK: afektíran**ih**
 DAJALNIK: afektíran**im**
 TOŽILNIK: afektírana
 MESTNIK: pri afektíran**ih**
 ORODNIK: z afektíran**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE**moški spol**

EDNINA: bòlj afektíran

ženski spol

EDNINA: bòlj afektírana

srednji spol

EDNINA: bòlj afektíran**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE**moški spol**

EDNINA: nàjbolj in nájbolj afektíran

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj afektírana

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj afektíran**o**

tonemsko**OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: afektíran
 določno afektíran**i**

RODILNIK: afektíran**ega**

DAJALNIK: afektíran**emu**

TOŽILNIK: afektíran

določno afektíran**i**

živo afektíran**ega**

MESTNIK: pri afektíran**em**

ORODNIK: z afektíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: afektírana

RODILNIK: afektíran**ih**

DAJALNIK: afektíran**ima**

TOŽILNIK: afektírana

MESTNIK: pri afektíran**ih**

ORODNIK: z afektíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: afektírani

RODILNIK: afektíran**ih**

DAJALNIK: afektíran**im**

TOŽILNIK: afektírane

MESTNIK: pri afektíran**ih**

ORODNIK: z afektíran**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: afektíran**a**

RODILNIK: afektíran**e**

DAJALNIK: afektíran**i**

TOŽILNIK: afektíran**o**

MESTNIK: pri afektíran**i**

ORODNIK: z afektíran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: afektírani

RODILNIK: afektíran**ih**

DAJALNIK: afektíran**ima**

TOŽILNIK: afektírani

MESTNIK: pri afektíran**ih**

ORODNIK: z afektíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: afektírane

RODILNIK: afektíran**ih**

DAJALNIK: afektíran**im**

TOŽILNIK: afektírane

MESTNIK: pri afektíran**ih**

ORODNIK: z afektíran**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: afektíran**o**

RODILNIK: afektíran**ega**

DAJALNIK: afektíran**emu**

TOŽILNIK: afektíran**o**

MESTNIK: pri afektíran**em**

ORODNIK: z afektíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: afektírani

RODILNIK: afektíran**ih**

DAJALNIK: afektíran**ima**

TOŽILNIK: afektírani

MESTNIK: pri afektiranih
ORODNIK: z afektiranimi

množina

IMENOVALNIK: afektirana
RODILNIK: afektiranih
DAJALNIK: afektiranim
TOŽILNIK: afektirana
MESTNIK: pri afektiranih
ORODNIK: z afektiranimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj afektiran

ženski spol

EDNINA: bôlj afektirana

srednji spol

EDNINA: bôlj afektirano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj afektiran

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj afektirana

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj afektirano

IZVOR

iz *afektirati iz ↑afekt

afektívni afektívna afektívno pridevnik [afektíuni]

POMEN

1. ki je v zvezi s kratkotrajnim močnim čustvom, ki ga lahko spremlja zmanjšana razsodnost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Ocenjujem, da je šlo za *afektivno* stanje, v katerem je ravnal impulzivno, da bi se zavaroval.

1.1. ki je zaradi čustvenega vzgiba hipen, nepremišljen

▪ Propaganda se trudi delovati tudi na nezavedne mehanizme, ki bi sprožili *afektivne* odločitve.

1.2. ki je v zvezi s čustvi, občutji sploh

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

afektivno področje

▪ Posebno pripravo in razmišljanje terja od učitelja priprava meril za vrednotenje dosežkov na psihomotoričnem in *afektivnem* področju.

▪ Cilje *afektivnega* razvoja otrok in mladostnikov je mogoče uresničevati le v neposrednem živem stiku med pripadniki različnih skupin.

2. v obliki **afektiven** ki kaže, izraža naklonjen čustveni odnos do koga, česa

▪ Dvojezični otrok ima *afektiven* odnos do obeh jezikov, ki ju govorijo njegovi starši, in čuti, da pripada obema skupnostma.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[afektíuni]

IPA: [afek'ti:uni]

tonemski

[afektíuni]

IPA: [afektí:uni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: afektívni

RODILNIK: afektívnega

DAJALNIK: afektívnemu

TOŽILNIK: afektívni

živo afektívnega

MESTNIK: pri afektívnem

ORODNIK: z afektívnim

dvojina

IMENOVALNIK: afektívna

RODILNIK: afektívnih

DAJALNIK: afektívni

TOŽILNIK: afektívna

MESTNIK: pri afektívnih

ORODNIK: z afektívni

množina

IMENOVALNIK: afektívni

RODILNIK: afektívnih

DAJALNIK: afektívni

TOŽILNIK: afektívne

MESTNIK: pri afektívnih

ORODNIK: z afektívni

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: afektívna

RODILNIK: afektívne

DAJALNIK: afektívni

TOŽILNIK: afektívno

MESTNIK: pri afektívni

ORODNIK: z afektívno

dvojina

IMENOVALNIK: afektívni

RODILNIK: afektívnih

DAJALNIK: afektívni

TOŽILNIK: afektívni

MESTNIK: pri afektívnih

ORODNIK: z afektívni

množina

IMENOVALNIK: afektívne

RODILNIK: afektívnih

DAJALNIK: afektívni

TOŽILNIK: afektívne

MESTNIK: pri afektívnih

ORODNIK: z afektívni

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: afektívno
RODILNIK: afektív**nega**
DAJALNIK: afektív**nemu**
TOŽILNIK: afektívno
MESTNIK: pri afektív**nem**
ORODNIK: z afektív**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: afektívni
RODILNIK: afektív**nih**
DAJALNIK: afektív**nima**
TOŽILNIK: afektívni
MESTNIK: pri afektív**nih**
ORODNIK: z afektív**nima**

množina

IMENOVALNIK: afektívna
RODILNIK: afektív**nih**
DAJALNIK: afektív**nim**
TOŽILNIK: afektívna
MESTNIK: pri afektív**nih**
ORODNIK: z afektív**nimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: afektívni
RODILNIK: afektív**nega**
DAJALNIK: afektív**nemu**
TOŽILNIK: afektívni
živo afektív**nega**
MESTNIK: pri afektív**nem**
ORODNIK: z afektív**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: afektívna
RODILNIK: afektív**nih**
DAJALNIK: afektív**nima**
TOŽILNIK: afektívna
MESTNIK: pri afektív**nih**
ORODNIK: z afektív**nima**

množina

IMENOVALNIK: afektívni
RODILNIK: afektív**nih**
DAJALNIK: afektív**nim**
TOŽILNIK: afektívne
MESTNIK: pri afektív**nih**
ORODNIK: z afektív**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: afektívna
RODILNIK: afektívne
DAJALNIK: afektívni
TOŽILNIK: afektívno
MESTNIK: pri afektívni
ORODNIK: z afektívno

dvojina

IMENOVALNIK: afektívni
RODILNIK: afektív**nih**

DAJALNIK: afektív**nima**
TOŽILNIK: afektívni
MESTNIK: pri afektív**nih**
ORODNIK: z afektív**nima**

množina

IMENOVALNIK: afektívne
RODILNIK: afektív**nih**
DAJALNIK: afektív**nim**
TOŽILNIK: afektívne
MESTNIK: pri afektív**nih**
ORODNIK: z afektív**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: afektívno
RODILNIK: afektív**nega**
DAJALNIK: afektív**nemu**
TOŽILNIK: afektívno
MESTNIK: pri afektív**nem**
ORODNIK: z afektív**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: afektívni
RODILNIK: afektív**nih**
DAJALNIK: afektív**nima**
TOŽILNIK: afektívni
MESTNIK: pri afektív**nih**
ORODNIK: z afektív**nima**

množina

IMENOVALNIK: afektívna
RODILNIK: afektív**nih**
DAJALNIK: afektív**nim**
TOŽILNIK: afektívna
MESTNIK: pri afektív**nih**
ORODNIK: z afektív**nimi**

v obliki **afektiven**

jakostni

[afektívə̀n]
IPA: [afek'ti:və̀n]

tonemski

[afektívə̀n]
IPA: [afek'ti:və̀n]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: afektívten
določno afektívni
RODILNIK: afektív**nega**
DAJALNIK: afektív**nemu**
TOŽILNIK: afektívten
določno afektívni
živo afektív**nega**
MESTNIK: pri afektív**nem**
ORODNIK: z afektív**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: afektivna
 RODILNIK: afektivnih
 DAJALNIK: afektivnima
 TOŽILNIK: afektivna
 MESTNIK: pri afektivnih
 ORODNIK: z afektivnima

množina

IMENOVALNIK: afektivni
 RODILNIK: afektivnih
 DAJALNIK: afektivnim
 TOŽILNIK: afektivne
 MESTNIK: pri afektivnih
 ORODNIK: z afektivnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: afektivna
 RODILNIK: afektivne
 DAJALNIK: afektivni
 TOŽILNIK: afektivno
 MESTNIK: pri afektivni
 ORODNIK: z afektivno

dvojina

IMENOVALNIK: afektivni
 RODILNIK: afektivnih
 DAJALNIK: afektivnima
 TOŽILNIK: afektivni
 MESTNIK: pri afektivnih
 ORODNIK: z afektivnima

množina

IMENOVALNIK: afektivne
 RODILNIK: afektivnih
 DAJALNIK: afektivnim
 TOŽILNIK: afektivne
 MESTNIK: pri afektivnih
 ORODNIK: z afektivnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: afektivno
 RODILNIK: afektivnega
 DAJALNIK: afektivnemu
 TOŽILNIK: afektivno
 MESTNIK: pri afektivnem
 ORODNIK: z afektivnim

dvojina

IMENOVALNIK: afektivni
 RODILNIK: afektivnih
 DAJALNIK: afektivnima
 TOŽILNIK: afektivni
 MESTNIK: pri afektivnih
 ORODNIK: z afektivnima

množina

IMENOVALNIK: afektivna
 RODILNIK: afektivnih
 DAJALNIK: afektivnim
 TOŽILNIK: afektivna

MESTNIK: pri afektivnih

ORODNIK: z afektivnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj afektiven

ženski spol

EDNINA: bôlj afektivna

srednji spol

EDNINA: bôlj afektivno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj afektiven

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj afektivna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj afektivno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: afektiven

določno afektiveni

RODILNIK: afektivnega

DAJALNIK: afektivnemu

TOŽILNIK: afektiven

določno afektivni

živo afektivnega

MESTNIK: pri afektivnem

ORODNIK: z afektivnim

dvojina

IMENOVALNIK: afektivna

RODILNIK: afektivnih

DAJALNIK: afektivnima

TOŽILNIK: afektivna

MESTNIK: pri afektivnih

ORODNIK: z afektivnima

množina

IMENOVALNIK: afektivni

RODILNIK: afektivnih

DAJALNIK: afektivnim

TOŽILNIK: afektivne

MESTNIK: pri afektivnih

ORODNIK: z afektivnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: afektivna

RODILNIK: afektivne

DAJALNIK: afektivni

TOŽILNIK: afektivno

MESTNIK: pri afektivni

ORODNIK: z afektivno

dvojina

IMENOVALNIK: afektivni

RODILNIK: afektivnih

DAJALNIK: afektivnima

TOŽILNIK: afektivni

MESTNIK: pri afektívnih
ORODNIK: z afektívni**ma**

množina

IMENOVALNIK: afektívne
RODILNIK: afektívni**h**
DAJALNIK: afektívni**m**
TOŽILNIK: afektívne
MESTNIK: pri afektívni**h**
ORODNIK: z afektívni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: afektívno
RODILNIK: afektívne**ga**
DAJALNIK: afektívne**mu**
TOŽILNIK: afektívno
MESTNIK: pri afektívne**m**
ORODNIK: z afektívni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: afektívni
RODILNIK: afektívni**h**
DAJALNIK: afektívni**ma**
TOŽILNIK: afektívni
MESTNIK: pri afektívni**h**
ORODNIK: z afektívni**ma**

množina

IMENOVALNIK: afektívna
RODILNIK: afektívni**h**
DAJALNIK: afektívni**m**
TOŽILNIK: afektívna
MESTNIK: pri afektívni**h**
ORODNIK: z afektívni**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj afektívne

ženski spol

EDNINA: bölj afektívna

srednji spol

EDNINA: bölj afektívno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj afektívne

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj afektívna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj afektívno

STALNE ZVEZE

afektivna motnja

iz psihologije **motnja razpoloženja ali čustvovanja**

- Pri *afektívnih motnjah* bomo skoraj zagotovo potrdili genske vzroke, kar kažejo tudi druge raziskave.
- Zdaj se z motnjo odvisnosti od interneta ukvarja vse več raziskav, strokovnjaki pa jo večinoma obravnavajo kot psihofizično motnjo, za katero so

značilni simptomi *afektívni^h motenj* in motenj socialnih stikov.

IZVOR

prevzeto iz angl. *ffective*, poznolat. *affectivus*, glej ↑afekt

áfna áfne samostalnik ženskega spola [áfna]

POMEN

1. znak v obliki obkrožene črke a, ki se uporablja zlasti v elektronski komunikaciji [a]

▪ *Afna* je v računalniški komunikaciji nepogrešljiva, saj brez nje ne moremo poslati elektronske pošte.

▪ Posameznemu avtorju lahko odgovorite s klikom na puščico poleg avtorjevega sporočila ali z ročnim vpisom znaka *afna* (@) in uporabniškega imena.

2. slabšalno kdor vzbuja pozornost z nenaravnim, izumetničenim vedenjem, videzom

▪ Na fotografiranjih se mnogokrat zmrduje in obnaša kot najstniška *afna*, čeprav se je za opravljanje poklica manekenke odločila sama.

3. neknjižno pogovorno **opica**

▪ Najtežavnejši del bo približevanje *afnam*, poskus nemotečega sledenja drobcem njihovega življenja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[áfna]

IPA: [ˈaːfna]

tonemski

[áfna]

IPA: [àːfná]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: áfna

RODILNIK: áfne

DAJALNIK: áfni

TOŽILNIK: áfno

MESTNIK: pri áfni

ORODNIK: z áfno

dvojina

IMENOVALNIK: áfni

RODILNIK: áfen

DAJALNIK: áfnama

TOŽILNIK: áfni

MESTNIK: pri áfnah

ORODNIK: z áfnama

množina

IMENOVALNIK: áfne

RODILNIK: áfen

DAJALNIK: áfnam

TOŽILNIK: áfne

MESTNIK: pri áfnah

ORODNIK: z áfnami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: áfna
RODILNIK: áfne
DAJALNIK: áfni
TOŽILNIK: áfno
MESTNIK: pri áfni
ORODNIK: z áfno

dvojina

IMENOVALNIK: áfni
RODILNIK: áfen
DAJALNIK: áfnama
TOŽILNIK: áfni
MESTNIK: pri áfnah
ORODNIK: z áfnama

množina

IMENOVALNIK: áfne
RODILNIK: áfen
DAJALNIK: áfnam
TOŽILNIK: áfne
MESTNIK: pri áfnah
ORODNIK: z áfnami

FRAZEOLOGIJA

afne guncati

PRIMERJAJ ŠE: guncanje afen

vesti se, ravnati okoliščinam neprimerno, nedostojno, navadno neresno, norčavo; afnati se; spakovati se; zafrkavati se

- Pustili so mu, da *je* hodil po mestu in *afne guncal*.
- Kot stara znanca sva se pomenkovala, ko me je vprašal: »Zakaj pa *guncaš afne* takole napravljena?«
- Pripravljene so *afne guncati* in početi vse v zabavo nas pred ekrani.
- Ne *guncaj afen!*
- Nehajte že *afne guncati* in povejte že enkrat resnico!

guncanje afen

okoliščinam neprimerno, nedostojno, neresno vedenje, ravnanje; afnanje; spakovanje; zafrkavanje

- Kaj menite o *guncanju afen* v parlamentu?
- Žalostno je, da »*guncanje afen*« postaja običajen in nadvse sprejemljiv način delovanja nekaterih predstavnikov medijev.

IZVOR

< *afinja* iz besede, prevzete iz nem. *Affe*; v prvem pomenu po zgledu nem. *Klammeraffe* 'hvatan', tj. 'južnoameriška opica z dolgim repom, ki ga uporablja za oprijemanje', iz *Klammer* 'spojka, spona, oklepaj' in *Affe* 'opica'

afnāti se afnám se nedovršni glagol [afnāti se]

POMEN

1. neknjižno pogovorno **vesti se, početi kaj izumetničeno, šaljivo, neresno, navadno z namenom vzbujanja pozornosti**

▶ prisl. + **glag.**

malo se afnati

- Potem smo kupili kitare in smo *se* malo *afnali*.

...

▪ V nekem intervjuju je dejala, da *se* včasih rada *afna* in da je na trenutke zelo otročja.

▪ Nehal *se* bom *afnati*, bom normalno pisal.

▪ Če nimaš absolutno nobenega talenta za glasbo, *se* moraš pač *afnati* do skrajnosti.

2. ekspresivno **imeti kaj, kar deluje izumetničeno, šaljivo, neresno in vzbuja pozornost**

- Njihova skladba *se* ni *afnala* z nobeno psevdoeksotiko niti z nekakšno za lase privlečeno maškarado manekenskih violinistov in violinistk.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[afnāti se]

IPA: [afˈnaːti se]

tonemski

[afnāti se]

IPA: [afnà:tí se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: afnāti se

NAMENILNIK: afnàt se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: afnám se

2. OSEBA: afnáš se

3. OSEBA: afná se

dvojina

1. OSEBA: afnáva se

2. OSEBA: afnáta se

3. OSEBA: afnáta se

množina

1. OSEBA: afnámó se

2. OSEBA: afnáte se

3. OSEBA: afnájó se

velelnik

ednina

2. OSEBA: afnàj se

dvojina

1. OSEBA: afnájva se

2. OSEBA: afnájta se

množina

1. OSEBA: afnájmo se

2. OSEBA: afnájte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: afnàl se

DVOJINA: afnála se
MNOŽINA: afnáli se

ženski spol

EDNINA: afnála se
DVOJINA: afnáli se
MNOŽINA: afnále se

srednji spol

EDNINA: afnálo se
DVOJINA: afnáli se
MNOŽINA: afnála se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: afnajóč se
RODILNIK: afnajóč**ega** se
DAJALNIK: afnajóč**emu** se
TOŽILNIK: afnajóč se
    živo afnajóč**ega** se
MESTNIK: pri afnajóč**em** se
ORODNIK: z afnajóč**im** se

dvojina

IMENOVALNIK: afnajóča se
RODILNIK: afnajóč**ih** se
DAJALNIK: afnajóč**ima** se
TOŽILNIK: afnajóča se
MESTNIK: pri afnajóč**ih** se
ORODNIK: z afnajóč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: afnajóči se
RODILNIK: afnajóč**ih** se
DAJALNIK: afnajóč**im** se
TOŽILNIK: afnajóče se
MESTNIK: pri afnajóč**ih** se
ORODNIK: z afnajóč**imi** se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: afnajóča se
RODILNIK: afnajóč**e** se
DAJALNIK: afnajóč**i** se
TOŽILNIK: afnajóč**o** se
MESTNIK: pri afnajóč**i** se
ORODNIK: z afnajóč**o** se

dvojina

IMENOVALNIK: afnajóči se
RODILNIK: afnajóč**ih** se
DAJALNIK: afnajóč**ima** se
TOŽILNIK: afnajóči se
MESTNIK: pri afnajóč**ih** se
ORODNIK: z afnajóč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: afnajóče se
RODILNIK: afnajóč**ih** se
DAJALNIK: afnajóč**im** se
TOŽILNIK: afnajóče se
MESTNIK: pri afnajóč**ih** se
ORODNIK: z afnajóč**imi** se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: afnajóče se
RODILNIK: afnajóč**ega** se
DAJALNIK: afnajóč**emu** se
TOŽILNIK: afnajóče se
MESTNIK: pri afnajóč**em** se
ORODNIK: z afnajóč**im** se

dvojina

IMENOVALNIK: afnajóči se
RODILNIK: afnajóč**ih** se
DAJALNIK: afnajóč**ima** se
TOŽILNIK: afnajóči se
MESTNIK: pri afnajóč**ih** se
ORODNIK: z afnajóč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: afnajóča se
RODILNIK: afnajóč**ih** se
DAJALNIK: afnajóč**im** se
TOŽILNIK: afnajóč **a** se
MESTNIK: pri afnajóč**ih** se
ORODNIK: z afnajóč**imi** se

DELEŽJE NA *-aje*: afnáje se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: afnánje
RODILNIK: afnánja
DAJALNIK: afnánju
TOŽILNIK: afnánje
MESTNIK: pri afnánju
ORODNIK: z afnánj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: afnánji
RODILNIK: afnánj
DAJALNIK: afnánj**ema**
TOŽILNIK: afnánji
MESTNIK: pri afnánj**ih**
ORODNIK: z afnánj**ema**

množina

IMENOVALNIK: afnánja
RODILNIK: afnánj
DAJALNIK: afnánj**em**
TOŽILNIK: afnánja
MESTNIK: pri afnánj**ih**
ORODNIK: z afnánj**i**

tonemsko

NEDOLOČNIK: afnát*i* se
NAMENILNIK: afnát*e* se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: afnâ**m** se
2. OSEBA: afnâ**š** se
3. OSEBA: afnâ se

dvojina

1. OSEBA: afnâ**va** se
2. OSEBA: afnâ**ta** se

3. OSEBA: afnâta se

množina

1. OSEBA: afnâmo se

2. OSEBA: afnâte se

3. OSEBA: afnâjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: afnäj se

dvojina

1. OSEBA: afnâjva se

2. OSEBA: afnâjta se

množina

1. OSEBA: afnâjmo se

2. OSEBA: afnâjte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: afnäl se

DVOJINA: afnâla se

MNOŽINA: afnâli se

ženski spol

EDNINA: afnâla se

DVOJINA: afnâli se

MNOŽINA: afnâle se

srednji spol

EDNINA: afnâlo se

DVOJINA: afnâli se

MNOŽINA: afnâla se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: afnajôč se tudi afnajôč se

RODILNIK: afnajôčega se

DAJALNIK: afnajôčemu se

TOŽILNIK: afnajôč se tudi afnajôč se
živo afnajôčega se

MESTNIK: pri afnajôčem se

ORODNIK: z afnajôčimi se

dvojina

IMENOVALNIK: afnajôča se

RODILNIK: afnajôčih se

DAJALNIK: afnajôčima se

TOŽILNIK: afnajôča se

MESTNIK: pri afnajôčih se

ORODNIK: z afnajôčima se

množina

IMENOVALNIK: afnajôči se

RODILNIK: afnajôčih se

DAJALNIK: afnajôčim se

TOŽILNIK: afnajôče se

MESTNIK: pri afnajôčih se

ORODNIK: z afnajôčimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: afnajôča se

RODILNIK: afnajôče se

DAJALNIK: afnajôči se

TOŽILNIK: afnajôčo se

MESTNIK: pri afnajôči se

ORODNIK: z afnajôčo se

dvojina

IMENOVALNIK: afnajôči se

RODILNIK: afnajôčih se

DAJALNIK: afnajôčima se

TOŽILNIK: afnajôči se

MESTNIK: pri afnajôčih se

ORODNIK: z afnajôčima se

množina

IMENOVALNIK: afnajôče se

RODILNIK: afnajôčih se

DAJALNIK: afnajôčim se

TOŽILNIK: afnajôče se

MESTNIK: pri afnajôčih se

ORODNIK: z afnajôčimi se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: afnajôče se

RODILNIK: afnajôčega se

DAJALNIK: afnajôčemu se

TOŽILNIK: afnajôče se

MESTNIK: pri afnajôčem se

ORODNIK: z afnajôčim se

dvojina

IMENOVALNIK: afnajôči se

RODILNIK: afnajôčih se

DAJALNIK: afnajôčima se

TOŽILNIK: afnajôči se

MESTNIK: pri afnajôčih se

ORODNIK: z afnajôčima se

množina

IMENOVALNIK: afnajôča se

RODILNIK: afnajôčih se

DAJALNIK: afnajôčim se

TOŽILNIK: afnajôča se

MESTNIK: pri afnajôčih se

ORODNIK: z afnajôčimi se

DELEŽJE NA *-aje*: afnâje se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: afnânje

RODILNIK: afnânja

DAJALNIK: afnânju

TOŽILNIK: afnânje

MESTNIK: pri afnânju

ORODNIK: z afnânjem

dvojina

IMENOVALNIK: afnânji

RODILNIK: afnânj

DAJALNIK: afnânjema

TOŽILNIK: afnânji

MESTNIK: pri afnânjih

ORODNIK: z afnânjema

množina

IMENOVANIK: afnânja
RODILNIK: afnânj
DAJALNIK: afnânjem
TOŽILNIK: afnânja
MESTNIK: pri afnânjih
ORODNIK: z afnânji

IZVOR
↑afna

agílen agílna agílno pridevnik [agílen]

POMEN

1. ki je dejaven, spreten in se zna hitro, učinkovito odzivati, prilagajati na okoliščine

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

agilen član | agilen predsednik | agilni posamezniki | agilna uprava | agilna založba

▪ Društvo je s pomočjo svojih *agilnih* članov zbralo okoli 80 tisoč evrov sredstev.

▪ V našem kraju je nekaj deset članov te stranke.

Agilni predsednik se strašno trudi, da bi jih bilo čimveč.

▪ *Agilna* uprava je ob izdatni podpori sponzorjev in občine naredila veliko delo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

dovolj, premalo agilen | zelo agilen

▪ Stranka se nahaja v težkem položaju, ker ni dovolj *agilna* in ker nima na čelu ljudi, ki bi predstavljali neki presežek.

1.1. ki je okreten, se lahko hitro, spretno giblje

▪ Kljub ne najmlajšim letom je še vedno zelo *agilen* in aktiven gospod z zelo pomembnimi zvezami in veliko operativno sposobnostjo.

▪ Tudi najbolj *agilen* napadalec ni zmozel pravega udarca, zato je ostala mreža gostov do konca tekme nedotaknjena.

2. ekspresivno, zlasti v besedilih o avtomobilih ki je okreten in se hitro, učinkovito odziva na okoliščine na vozišču

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Novo vozilo je namenjeno predvsem dinamičnim ljudem, ki si želijo majhen, a hkrati hiter, vsečen in *agilen* avtomobil.

▶ prisl. + **prid. beseda**

zelo agilen

▪ Avto je pravi športnik, zelo *agilen*, zelo vodljiv, z izvrstno lego.

▪ Kljub starosti velja še po današnjih merilih za zelo vodljiv in dovolj *agilen* avtomobil.

2.1. ekspresivno, zlasti v besedilih o avtomobilih ki je značilen za vozilo s takimi lastnostmi

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

agilna vodljivost | agilne vozne lastnosti | agilno vodenje

▪ Avto ima odlično podvozje, ki zagotavlja zelo dobre in *agilne* vozne lastnosti.

▪ Kombi je prepričal s svojo *agilno* vodljivostjo, z varnimi voznimi lastnostmi in veliko ponudbo prostora.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[agílen]

IPA: [a'gi:lən]

tonemski

[agílen]

IPA: [agí:lən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: agílen

določno agílni

RODILNIK: agílnega

DAJALNIK: agílnemu

TOŽILNIK: agílen

določno agílni

živo agílnega

MESTNIK: pri agílnem

ORODNIK: z agílnim

dvojina

IMENOVANIK: agílna

RODILNIK: agílnih

DAJALNIK: agílnima

TOŽILNIK: agílna

MESTNIK: pri agílnih

ORODNIK: z agílnima

množina

IMENOVANIK: agílni

RODILNIK: agílnih

DAJALNIK: agílnim

TOŽILNIK: agílni

MESTNIK: pri agílnih

ORODNIK: z agílnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: agílna

RODILNIK: agílni

DAJALNIK: agílni

TOŽILNIK: agílni

MESTNIK: pri agílni

ORODNIK: z agílni

dvojina

IMENOVANIK: agílni

RODILNIK: agílnih

DAJALNIK: agílnima

TOŽILNIK: agílni

MESTNIK: pri agílnih

ORODNIK: z agílnima

množina

IMENOVALNIK: agílne
RODILNIK: agílnih
DAJALNIK: agílnim
TOŽILNIK: agílne
MESTNIK: pri agílnih
ORODNIK: z agílnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: agílno
RODILNIK: agílnega
DAJALNIK: agílnemu
TOŽILNIK: agílno
MESTNIK: pri agílnem
ORODNIK: z agílnim

dvojina

IMENOVALNIK: agílni
RODILNIK: agílnih
DAJALNIK: agílnima
TOŽILNIK: agílni
MESTNIK: pri agílnih
ORODNIK: z agílnima

množina

IMENOVALNIK: agílna
RODILNIK: agílnih
DAJALNIK: agílnim
TOŽILNIK: agílna
MESTNIK: pri agílnih
ORODNIK: z agílnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: agílnejši
RODILNIK: agílnejšega
DAJALNIK: agílnejšemu
TOŽILNIK: agílnejši
živo agílnejšega
MESTNIK: pri agílnejšem
ORODNIK: z agílnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: agílnejša
RODILNIK: agílnejših
DAJALNIK: agílnejšima
TOŽILNIK: agílnejša
MESTNIK: pri agílnejših
ORODNIK: z agílnejšima

množina

IMENOVALNIK: agílnejši
RODILNIK: agílnejših
DAJALNIK: agílnejšim
TOŽILNIK: agílnejši
MESTNIK: pri agílnejših
ORODNIK: z agílnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: agílnejša
RODILNIK: agílnejše

DAJALNIK: agílnejši
TOŽILNIK: agílnejšo
MESTNIK: pri agílnejši
ORODNIK: z agílnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: agílnejši
RODILNIK: agílnejših
DAJALNIK: agílnejšima
TOŽILNIK: agílnejši
MESTNIK: pri agílnejših
ORODNIK: z agílnejšima

množina

IMENOVALNIK: agílnejše
RODILNIK: agílnejših
DAJALNIK: agílnejšim
TOŽILNIK: agílnejše
MESTNIK: pri agílnejših
ORODNIK: z agílnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: agílnejše
RODILNIK: agílnejšega
DAJALNIK: agílnejšemu
TOŽILNIK: agílnejše
MESTNIK: pri agílnejšem
ORODNIK: z agílnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: agílnejši
RODILNIK: agílnejših
DAJALNIK: agílnejšima
TOŽILNIK: agílnejši
MESTNIK: pri agílnejših
ORODNIK: z agílnejšima

množina

IMENOVALNIK: agílnejša
RODILNIK: agílnejšega
DAJALNIK: agílnejšemu
TOŽILNIK: agílnejša
MESTNIK: pri agílnejših
ORODNIK: z agílnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj agílen

ženski spol

EDNINA: bòlj agílna

srednji spol

EDNINA: bòlj agílno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjagílnejši in nájagílnejši
RODILNIK: nàjagílnejšega in nájagílnejšega
DAJALNIK: nàjagílnejšemu in nájagílnejšemu
TOŽILNIK: nàjagílnejši in nájagílnejši
živo nàjagílnejšega in nájagílnejšega
MESTNIK: pri nàjagílnejšem in pri nájagílnejšem

ORODNIK: z **nàjagílnejšim** in z **nájagílnejšim**
dvojina

IMENOVALNIK: **nàjagílnejša** in **nájagílnejša**

RODILNIK: **nàjagílnejših** in **nájagílnejših**

DAJALNIK: **nàjagílnejšima** in **nájagílnejšima**

TOŽILNIK: **nàjagílnejša** in **nájagílnejša**

MESTNIK: **pri nàjagílnejših** in **pri nájagílnejših**

ORODNIK: z **nàjagílnejšima** in z **nájagílnejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjagílnejši** in **nájagílnejši**

RODILNIK: **nàjagílnejših** in **nájagílnejših**

DAJALNIK: **nàjagílnejšim** in **nájagílnejšim**

TOŽILNIK: **nàjagílnejše** in **nájagílnejše**

MESTNIK: **pri nàjagílnejših** in **pri nájagílnejših**

ORODNIK: z **nàjagílnejšimi** in z **nájagílnejšimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **nàjagílnejša** in **nájagílnejša**

RODILNIK: **nàjagílnejše** in **nájagílnejše**

DAJALNIK: **nàjagílnejši** in **nájagílnejši**

TOŽILNIK: **nàjagílnejšo** in **nájagílnejšo**

MESTNIK: **pri nàjagílnejši** in **pri nájagílnejši**

ORODNIK: z **nàjagílnejšo** in z **nájagílnejšo**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjagílnejši** in **nájagílnejši**

RODILNIK: **nàjagílnejših** in **nájagílnejših**

DAJALNIK: **nàjagílnejšima** in **nájagílnejšima**

TOŽILNIK: **nàjagílnejši** in **nájagílnejši**

MESTNIK: **pri nàjagílnejših** in **pri nájagílnejših**

ORODNIK: z **nàjagílnejšima** in z **nájagílnejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjagílnejše** in **nájagílnejše**

RODILNIK: **nàjagílnejših** in **nájagílnejših**

DAJALNIK: **nàjagílnejšim** in **nájagílnejšim**

TOŽILNIK: **nàjagílnejše** in **nájagílnejše**

MESTNIK: **pri nàjagílnejših** in **pri nájagílnejših**

ORODNIK: z **nàjagílnejšimi** in z **nájagílnejšimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **nàjagílnejše** in **nájagílnejše**

RODILNIK: **nàjagílnejšega** in **nájagílnejšega**

DAJALNIK: **nàjagílnejšem** in **nájagílnejšem**

TOŽILNIK: **nàjagílnejše** in **nájagílnejše**

MESTNIK: **pri nàjagílnejšem** in **pri nájagílnejšem**

ORODNIK: z **nàjagílnejšim** in z **nájagílnejšim**

dvojina

IMENOVALNIK: **nàjagílnejši** in **nájagílnejši**

RODILNIK: **nàjagílnejših** in **nájagílnejših**

DAJALNIK: **nàjagílnejšima** in **nájagílnejšima**

TOŽILNIK: **nàjagílnejši** in **nájagílnejši**

MESTNIK: **pri nàjagílnejših** in **pri nájagílnejših**

ORODNIK: z **nàjagílnejšima** in z **nájagílnejšima**

množina

IMENOVALNIK: **nàjagílnejša** in **nájagílnejša**

RODILNIK: **nàjagílnejših** in **nájagílnejših**

DAJALNIK: **nàjagílnejšim** in **nájagílnejšim**

TOŽILNIK: **nàjagílnejša** in **nájagílnejša**

MESTNIK: **pri nàjagílnejših** in **pri nájagílnejših**

ORODNIK: z **nàjagílnejšimi** in z **nájagílnejšimi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** **agílen**

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** **agílna**

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj** in **nájbolj** **agílno**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **agílen**

določno agílni

RODILNIK: **agílnega**

DAJALNIK: **agílnemu**

TOŽILNIK: **agílen**

določno agílni

živo agílnega

MESTNIK: **pri agílnem**

ORODNIK: z **agílnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **agílna**

RODILNIK: **agílnih**

DAJALNIK: **agílnima**

TOŽILNIK: **agílna**

MESTNIK: **pri agílnih**

ORODNIK: z **agílnima**

množina

IMENOVALNIK: **agílni**

RODILNIK: **agílnih**

DAJALNIK: **agílnim**

TOŽILNIK: **agílni**

MESTNIK: **pri agílnih**

ORODNIK: z **agílnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **agílna**

RODILNIK: **agílni**

DAJALNIK: **agílni**

TOŽILNIK: **agílni**

MESTNIK: **pri agílni**

ORODNIK: z **agílni**

dvojina

IMENOVALNIK: **agílni**

RODILNIK: **agílnih**

DAJALNIK: **agílnima**

TOŽILNIK: **agílni**

MESTNIK: **pri agílnih**

ORODNIK: z **agílnima**

množina

IMENOVALNIK: **agílni**

RODILNIK: **agílnih**

DAJALNIK: **agílnim**

TOŽILNIK: agîlne
MESTNIK: pri agîlnih
ORODNIK: z agîlnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: agîlno
RODILNIK: agîlnega
DAJALNIK: agîlnemu
TOŽILNIK: agîlno
MESTNIK: pri agîlnem
ORODNIK: z agîlnim

dvojina

IMENOVALNIK: agîlni
RODILNIK: agîlnih
DAJALNIK: agîlnima
TOŽILNIK: agîlni
MESTNIK: pri agîlnih
ORODNIK: z agîlnima

množina

IMENOVALNIK: agîlna
RODILNIK: agîlnih
DAJALNIK: agîlnim
TOŽILNIK: agîlna
MESTNIK: pri agîlnih
ORODNIK: z agîlnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: agîlnejši
RODILNIK: agîlnejšega
DAJALNIK: agîlnejšemu
TOŽILNIK: agîlnejši
živo agîlnejšega
MESTNIK: pri agîlnejšem
ORODNIK: z agîlnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: agîlnejša
RODILNIK: agîlnejših
DAJALNIK: agîlnejšima
TOŽILNIK: agîlnejša
MESTNIK: pri agîlnejših
ORODNIK: z agîlnejšima

množina

IMENOVALNIK: agîlnejši
RODILNIK: agîlnejših
DAJALNIK: agîlnejšim
TOŽILNIK: agîlnejše
MESTNIK: pri agîlnejših
ORODNIK: z agîlnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: agîlnejša
RODILNIK: agîlnejše
DAJALNIK: agîlnejši
TOŽILNIK: agîlnejšo
MESTNIK: pri agîlnejši

ORODNIK: z agîlnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: agîlnejši
RODILNIK: agîlnejših
DAJALNIK: agîlnejšima
TOŽILNIK: agîlnejši
MESTNIK: pri agîlnejših
ORODNIK: z agîlnejšima

množina

IMENOVALNIK: agîlnejše
RODILNIK: agîlnejših
DAJALNIK: agîlnejšim
TOŽILNIK: agîlnejše
MESTNIK: pri agîlnejših
ORODNIK: z agîlnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: agîlnejše
RODILNIK: agîlnejšega
DAJALNIK: agîlnejšemu
TOŽILNIK: agîlnejše
MESTNIK: pri agîlnejšem
ORODNIK: z agîlnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: agîlnejši
RODILNIK: agîlnejših
DAJALNIK: agîlnejšima
TOŽILNIK: agîlnejši
MESTNIK: pri agîlnejših
ORODNIK: z agîlnejšima

množina

IMENOVALNIK: agîlnejša
RODILNIK: agîlnejših
DAJALNIK: agîlnejšim
TOŽILNIK: agîlnejša
MESTNIK: pri agîlnejših
ORODNIK: z agîlnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj agîlen

ženski spol

EDNINA: bôlj agîlna

srednji spol

EDNINA: bôlj agîlno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nâjagîlnejši in nâjagîlnejši
RODILNIK: nâjagîlnejšega in nâjagîlnejšega
DAJALNIK: nâjagîlnejšemu in nâjagîlnejšemu
TOŽILNIK: nâjagîlnejši in nâjagîlnejši
živo nâjagîlnejšega in nâjagîlnejšega
MESTNIK: pri nâjagîlnejšem in pri nâjagîlnejšem
ORODNIK: z nâjagîlnejšim in z nâjagîlnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nâjagîlnejša in nâjagîlnejša

RODILNIK: nãjagãlnejših in nãjagãlnejših
DAJALNIK: nãjagãlnejšima in nãjagãlnejšima
TOŽILNIK: nãjagãlnejša in nãjagãlnejša
MESTNIK: pri nãjagãlnejših in pri nãjagãlnejših
ORODNIK: z nãjagãlnejšima in z nãjagãlnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjagãlnejši in nãjagãlnejši
RODILNIK: nãjagãlnejših in nãjagãlnejših
DAJALNIK: nãjagãlnejšim in nãjagãlnejšim
TOŽILNIK: nãjagãlnejše in nãjagãlnejše
MESTNIK: pri nãjagãlnejših in pri nãjagãlnejših
ORODNIK: z nãjagãlnejšimi in z nãjagãlnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjagãlnejša in nãjagãlnejša
RODILNIK: nãjagãlnejše in nãjagãlnejše
DAJALNIK: nãjagãlnejši in nãjagãlnejši
TOŽILNIK: nãjagãlnejšo in nãjagãlnejšo
MESTNIK: pri nãjagãlnejši in pri nãjagãlnejši
ORODNIK: z nãjagãlnejšo in z nãjagãlnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjagãlnejši in nãjagãlnejši
RODILNIK: nãjagãlnejših in nãjagãlnejših
DAJALNIK: nãjagãlnejšima in nãjagãlnejšima
TOŽILNIK: nãjagãlnejši in nãjagãlnejši
MESTNIK: pri nãjagãlnejših in pri nãjagãlnejših
ORODNIK: z nãjagãlnejšima in z nãjagãlnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjagãlnejše in nãjagãlnejše
RODILNIK: nãjagãlnejših in nãjagãlnejših
DAJALNIK: nãjagãlnejšim in nãjagãlnejšim
TOŽILNIK: nãjagãlnejše in nãjagãlnejše
MESTNIK: pri nãjagãlnejših in pri nãjagãlnejših
ORODNIK: z nãjagãlnejšimi in z nãjagãlnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjagãlnejše in nãjagãlnejše
RODILNIK: nãjagãlnejšega in nãjagãlnejšega
DAJALNIK: nãjagãlnejšem in nãjagãlnejšem
TOŽILNIK: nãjagãlnejše in nãjagãlnejše
MESTNIK: pri nãjagãlnejšem in pri nãjagãlnejšem
ORODNIK: z nãjagãlnejšim in z nãjagãlnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjagãlnejši in nãjagãlnejši
RODILNIK: nãjagãlnejših in nãjagãlnejših
DAJALNIK: nãjagãlnejšima in nãjagãlnejšima
TOŽILNIK: nãjagãlnejši in nãjagãlnejši
MESTNIK: pri nãjagãlnejših in pri nãjagãlnejših
ORODNIK: z nãjagãlnejšima in z nãjagãlnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjagãlnejša in nãjagãlnejša
RODILNIK: nãjagãlnejših in nãjagãlnejših
DAJALNIK: nãjagãlnejšim in nãjagãlnejšim
TOŽILNIK: nãjagãlnejša in nãjagãlnejša
MESTNIK: pri nãjagãlnejših in pri nãjagãlnejših
ORODNIK: z nãjagãlnejšimi in z nãjagãlnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj agãlen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj agãlna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj agãlno

IZVOR

prevzeto prek nem. *agil* iz lat. *agilis* 'hiter, okreten, živahen'

agãlnost agãlnosti samostalnik ženskega spola [agãlnost]

POMEN

1. lastnost koga, da je dejaven, spreten in se zna hitro, učinkovito odzivati, prilagajati na okoliščine

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Potrebne bodo večja *agãlnost*, inovativnost in fleksibilnost.

▪ Ob takšni pesnikovi *agãlnosti* in ažurnosti in ob nadaljnem uspešnem dopisovanju z radostjo pričakujemo še kakšno daljšo epsko pesnitev, če ne že kar pesniško zbirko.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

▪ Delovno društvo, ki v mejah sedanjega obsega dolenjskih in belokranjskih občin obstaja od 1982, je znova potrdilo svojo *agãlnost* in domiselnost.

▪ V zadnjem času so pokazali največ *agãlnosti* pri povezovanju in tudi pri ozemeljski širitvi svoje trgovske mreže.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

▪ Ne izogibamo se odgovornosti za pomanjkljivo uporabo informacijske tehnologije sodišč, vendar je veliko odvisno od *agãlnosti* predsednikov sodišč.

▪ Participacija staršev v slovenskem osnovnošolskem sistemu je mogoča, kar pa ne pomeni, da je tudi učinkovita. Običajno je odvisna od *agãlnosti* predsednika sveta staršev.

1.1. lastnost koga, da je okreten, se lahko hitro, spretno giblje

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Gospe srednjih let razvijejo neverjetno *agãlnost* s počasno, a vztrajno vadbo.

▶ priredna zveza

agãlnost in hitrost

▪ Njegovi glavni prednosti sta hitrost in *agãlnost*, s katerima je navdušil tudi na tem SP.

2. ekspresivno, zlasti v besedilih o avtomobilih lastnost vozila, da je okretno in se hitro, učinkovito odziva na okoliščine na vozišču

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Nagibanje avta v ovinkih je še vedno precejšnje, tako da se ne more pohvaliti s pretirano *agãlnostjo*.

▪ Za majhno težo in potrebno *agãlnost* so inženirji poskrbeli s kompozitnimi materiali.

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Tudi hitrejšje vožnje po avtocestah so tihe in udobne, na ovinkasti cesti pa avto ne zmore povsem prikriti višjega težišča, ki omejuje *agilnost* vožnje.
- Avtomobil je narejen kar se da kompaktno in iz čim lažjih materialov, kar še izboljšuje njegove vozne zmogljivosti, *agilnost* in vozne užitke.

► **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**

- Zadnji pogon sicer omogoča nekaj več *agilnosti* v ostrejših zavojih, toda spolzka cesta zahteva več pazljivosti kljub občutljivemu sistemu proti drsenju koles.

...

- Gre za zelo dobro vodljiv motor, z vso dodatno opremo pa se *agilnost* žal zmanjša.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[agîlnost]

IPA: [a'gi:lnost]

tonemski

[agîlnost]

IPA: [agi:lnost]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: agîlnost

RODILNIK: agîlnosti

DAJALNIK: agîlnosti

TOŽILNIK: agîlnost

MESTNIK: pri agîlnosti

ORODNIK: z agîlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: agîlnosti

RODILNIK: agîlnosti

DAJALNIK: agîlnostma tudi agîlnostima

TOŽILNIK: agîlnosti

MESTNIK: pri agîlnostih

ORODNIK: z agîlnostma tudi z agîlnostima

množina

IMENOVALNIK: agîlnosti

RODILNIK: agîlnosti

DAJALNIK: agîlnostim

TOŽILNIK: agîlnosti

MESTNIK: pri agîlnostih

ORODNIK: z agîlnostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: agîlnost

RODILNIK: agîlnosti

DAJALNIK: agîlnosti

TOŽILNIK: agîlnost

MESTNIK: pri agîlnosti

ORODNIK: z agîlnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: agîlnosti

RODILNIK: agîlnosti

DAJALNIK: agîlnostma tudi agîlnostima

TOŽILNIK: agîlnosti

MESTNIK: pri agîlnostih

ORODNIK: z agîlnostma tudi z agîlnostima

množina

IMENOVALNIK: agîlnosti

RODILNIK: agîlnosti

DAJALNIK: agîlnostim

TOŽILNIK: agîlnosti

MESTNIK: pri agîlnostih

ORODNIK: z agîlnostmi

IZVOR

↑agilen

aikido aikida samostalnik moškega spola [ajkído]

POMEN

1. borilna veščina, pri kateri se poskuša nasprotnika s preusmerjanjem sile njegovega napada spraviti iz ravnotežja in mu s prijemi, meti preprečiti nadaljnji napad

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

trenirati aikido

- V tretjem razredu osnovne šole sem začel trenirati *aikido*, v šestem judo in pri šestnajstih sem se srečal s karatejem.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

mojster aikida

- Mojstri *aikida* nosijo posebne črne široke hlače hakame, ki so znak, da je posameznik dosegel posebno visoko raven znanja.

...

- Kot osnovne veščine se na akademiji vadijo karate, *aikido* in kendo.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z borilno veščino, pri kateri se poskuša nasprotnika s preusmerjanjem sile njegovega napada spraviti iz ravnotežja in mu s prijemi, meti preprečiti nadaljnji napad

► **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

aikido klub

- Danes je po vsem svetu mnogo *aikido* klubov, v katerih je možno trenirati.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ajkído]

IPA: [aj'ki:do]

tonemski

[ajkído]

IPA: [ajki:dò]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: aikido

jakostni [ajkído]

tonemski [ajkîdo]

RODILNIK: aikida

jakostni [ajkída]

tonemski [ajkîda]

DAJALNIK: aikidu

jakostni [ajkídu]

tonemski [ajkîdu]

TOŽILNIK: aikido

jakostni [ajkído]

tonemski [ajkîdo]

MESTNIK: pri aikidu

jakostni [pri ajkídu]

tonemski [pri ajkîdu]

ORODNIK: z aikidom

jakostni [z ajkídom]

tonemski [z ajkîdom]

dvojina

IMENOVALNIK: aikida

jakostni [ajkída]

tonemski [ajkîda]

RODILNIK: aikidov

jakostni [ajkídou]

tonemski [ajkîdou]

DAJALNIK: aikidoma

jakostni [ajkídoma]

tonemski [ajkîdoma]

TOŽILNIK: aikida

jakostni [ajkída]

tonemski [ajkîda]

MESTNIK: pri aikidih

jakostni [pri ajkídih]

tonemski [pri ajkîdih]

ORODNIK: z aikidoma

jakostni [z ajkídoma]

tonemski [z ajkîdoma]

množina

IMENOVALNIK: aikidi

jakostni [ajkídi]

tonemski [ajkîdi]

RODILNIK: aikidov

jakostni [ajkídou]

tonemski [ajkîdou]

DAJALNIK: aikidom

jakostni [ajkídom]

tonemski [ajkîdom]

TOŽILNIK: aikide

jakostni [ajkíde]

tonemski [ajkîde]

MESTNIK: pri aikidih

jakostni [pri ajkídih]

tonemski [pri ajkîdih]

ORODNIK: z aikidi

jakostni [z ajkídi]

tonemski [z ajkîdi]

v obliki **aikido**

jakostni

[ajkído]

IPA: [aj'ki:dò]

tonemski

[ajkîdo]

IPA: [ajkí:dò]

IZVOR

prevzeto prek angl. *aikido* iz jap. *aikidō*, prvotno 'pot harmonije duha', iz *ai* 'harmonija' + *ki* 'duh, življenjska energija' + *dō* 'pot, način'

ajd in **ájd** medmet [àjt] in [ájt]

POMEN

1. neknjižno pogovorno uporablja se, ko govorec koga želi spodbuditi, pozvati k dejanju, aktivnosti

- *Ajd*, gremo na cigareto.
- Tina, *ajd*, zdaj pa gremo.
- Dajmo, *ajd!* Čakamo!

1.1. neknjižno pogovorno uporablja se, ko govorec komu želi pokazati, da njegovega vedenja ne odobrava, in ga pozvati, naj se odstrani, umakne ali svoje vedenje popravi

- *Ajd*, odpelji se nekam.
- *Ajd*, zdaj pa hitro briši!
- *Ajd*, smrkavec, učit se pojdi, da ne boš v bodoče klobasal takšnih neumnosti.

2. neknjižno pogovorno uporablja se, ko govorec ob slovesu koga pozdravi, zlasti znanca

- *Ajd*, lepo se imej.
- No, sedaj grem pa lahko spat, *ajd*, ljudje, imejte se!
- *Ajd*, lep pozdrav vsem.

3. neknjižno pogovorno uporablja se, ko govorec želi izpostaviti, poudariti, da dejanje neposredno sledi predhodnemu dejanju

- Optali smo si inštrumente pa *ajd* na goro.
- Bojda starši komaj čakajo, da lahko – skupaj s svojimi otroki – na avto naložijo smučke, si vzamejo dopust in *ajd* na smučišča.

4. kot členek, neknjižno pogovorno izraža dopuščanje, načelno strinjanje

- *Ajd*, pa da vidimo, kaj se bo iz tega izcimilo.
- *Ajd*, saj imata verjetno prav.
- No *ajd*, naj ti bo.

4.1. kot členek, neknjižno pogovorno izraža, da je trditev okvirna, približna

- V nekaj mesecih sem prebrskal vse, kar sploh obstaja v Sloveniji (*ajd*, dobro, skoraj vse).
- Mi smo dvajsetkrat manjši market z, *ajd*, kritično recimo, štirikrat nižjo kupno močjo.
- To tematiko bi morali uvesti v poučevanje že v vrtcih, osnovnih šolah in pa, *ajd*, verjetno še v srednjih šolah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[àjt] in [ájt]

IPA: ['ait] in ['a:it]

tonemski

[àjt] in [âjt]

IPA: [áit] in [á:it]

IZVOR

prevzeto iz dveh virov: prek hrv., srb. (h)àjde 'pojdi' iz tur. *hayde* 'kvišku, naprej', in iz nem. *heidi, heida* 'ajdi, gremo' iz medmeta *hei*

ájda ájde samostalnik ženskega spola [ájda]

POMEN

1. kulturna rastlina z gostimi rdečkastimi ali belimi cvetovi v socvetjih in užitnimi semeni;

primerjaj lat. *Fagopyrum esculentum*; SIN.: iz botanike navadna ajda

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

posejati, sejati ajdo | pridelovati ajdo | žeti ajdo

▪ Po žetvi in pobranem krompirju so sejali *ajdo*.

▪ Odločila sta se, da bosta ponovno začela pridelovati *ajdo*, in sta jo posejala na okrog pol hektarja površine.

▪ *Ajdo* žanjejo na roke in tako v odročne kraje privabljajo turiste.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

posevek, pridelek ajde | pridelava, pridelovanje ajde | setev, žetev ajde | sorte ajde

▪ Posevek *ajde* je primerna paša za čebele.

▪ Nekdaj je bilo pridelovanje *ajde* v naših krajih zelo razširjeno.

▪ Za setev *ajde* izberemo površine na območjih, kjer je možnost jesenske slane manjša.

▪ Neki profesionalni čebelar me je opomnil, da današnje sorte *ajde* niso več tako dišeče in čebel ne privabljajo več.

▶ prid. beseda + sam. beseda

cvetoča ajda

▪ Na ravninskem delu Gorenjske lahko v teh dneh vidimo polja cvetoče *ajde*.

▶ priredna zveza

ajda in koruza, ajda in proso, ajda in pšenica

▪ Spomladi so sejali jaro žito, ječmen, oves, *ajdo* in proso.

1.1. semena te rastline kot hrana, jed

▶ sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku

jedi iz ajde

▪ Gostom ponudimo domačo hrano, več vrst kruha, veliko imamo jedi iz *ajde*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

mleti ajdo

▪ Pri hiši imajo še star mlin na kamne, na katerem meljejo doma pridelano *ajdo*.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

ajda vsebuje KAJ

▪ *Ajda* vsebuje mnogo za življenje pomembnih snovi (beljakovine, ogljikove hidrate, rudnine, vitamina B1 in B2, niacin).

▪ Ker *ajda* ne vsebuje glutena, zavzema pomembno mesto v brezglutenski dieti bolnikov s celiakijo.

▶ priredna zveza

ajda in koruza, ajda in pira, ajda in proso, ajda in pšenica

▪ Mlini so bili namenjeni mletju pšenice, rži, koruze, ječmena, *ajde* in prosa.

▪ Radovedneži bodo lahko poskusili različne vrste kruha iz pire, rži, *ajde* ali koruze in se okrepčali s čaji iz prekmurskih zelišč.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ájda]

IPA: ['a:ida]

tonemski

[âjda]

IPA: [á:ida]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ájda

RODILNIK: ájde

DAJALNIK: ájdi

TOŽILNIK: ájdo

MESTNIK: pri ájdi

ORODNIK: z ájdo

dvojina

IMENOVALNIK: ájdi

RODILNIK: ájd

DAJALNIK: ájdama

TOŽILNIK: ájdi

MESTNIK: pri ájda

ORODNIK: z ájdama

množina

IMENOVALNIK: ájde

RODILNIK: ájd

DAJALNIK: ájdam

TOŽILNIK: ájde

MESTNIK: pri ájda

ORODNIK: z ájdami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: âjda

RODILNIK: âjde

DAJALNIK: âjdi

TOŽILNIK: âjdo

MESTNIK: pri âjdi

ORODNIK: z âjdo

dvojina

IMENOVALNIK: âjdi
RODILNIK: âjd
DAJALNIK: âjdama
TOŽILNIK: âjdi
MESTNIK: pri âjdah
ORODNIK: z âjdama

množina

IMENOVALNIK: âjde
RODILNIK: âjd
DAJALNIK: âjdam
TOŽILNIK: âjde
MESTNIK: pri âjdah
ORODNIK: z âjdami

STALNE ZVEZE

navadna ajda

iz botanike kulturna rastlina z gostimi rdečkastimi ali belimi cvetovi v socvetjih in užitnimi semeni;

primerjaj lat. *Fagopyrum esculentum*; SIN.: ajda

- *Navadna ajda* je pokončna, hitro rastoča enoletnica iz osrednje Azije.
- *Navadna ajda* cveti belo ali rožnato, tatarska pa zeleno.

tatarska ajda

iz botanike rastlina s širšimi listi, zelenimi cvetovi in manjšimi semeni, ki se seje zlasti za pridobivanje zdravilnih snovi; primerjaj lat. *Fagopyrum tataricum*

- V Evropi in Kanadi so imeli včasih *tatarsko ajdo* za plevel v navadni ajdi.
- Na Kitajskem se ponovno širi pridelovanje *tatarske ajde* za uporabo v tradicionalni medicini.

IZVOR

prevzeto iz star. nem. *Heiden* k nem. *Heide* 'ajd, pogan', ker so ajdo v Evropo prinesli iz nekrščanskih krajev

âjdov ajdova ajdovo pridevnik [âjdoʊ ajdova ajdovo]

POMEN

1. ki je v zvezi z ajdo, tj. rastlino

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ajdov med | ajdovo polje

- *Ajdov* med je v primerjavi z drugimi vrstami cvetličnega medu temnejše barve in ima značilen, močnejši okus.
- Od 15. stoletja naprej so obširna *ajdova* polja omogočala bogato jesensko pašo ter s tem razmah čebelarstva.

1.1. ki je del ajde, tj. rastline

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ajdovo zrnje, zrno

- Celo *ajdovo* zrno vsebuje več vrst za telo življenjsko pomembnih hranilnih snovi.

- Povpraševanje po *ajdovem* zrnju je spet narastlo.

2. ki je del ajde, tj. semena

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ajdove luščine

- Blazina, polnjena z *ajdovimi* luščinami, poleti hladi in pozimi greje.
- *Ajdove* luščine, ki nastanejo pri pripravi ajdove kaše, so na Slovenskem še do nedavnega končale na gnojišču, saj za kompost ali hrano živalim niso primerne.

2.1. ki je iz ajde ali vsebuje ajdo, tj. semena

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ajdov kolač, kruh | ajdov močnik | ajdovi cmoki, žličniki | ajdovi krapi, krapci | ajdovi rezanci | ajdovi štruklji | ajdovi žganci | ajdova gibanica, pogača, potica, zlevanka | ajdova juha | ajdova kaša, moka | ajdova polenta | ajdova torta | ajdove jedi | ajdove palačinke | ajdove testenine | ajdovo testo

- *Ajdov* kruh iz polnovredne *ajdove* moke je izredno kakovosten in hranilno bogat.
  - Sladke *ajdove* štruklje najpogosteje pripravljamo z orehovim nadevom.
  - Po koncu prireditve so se prisotni okrepčali z golažem in *ajdovimi* žganci.
  - Po potrebi juho začinimo in vanjo zakuhamo *ajdovo* kašo.
  - Po opravljenem delu so jih gospodinje pogostile z *ajdovo* potico in vinom.
- ▶ **priredna zveza**
ajdov in koruzni, ajdov in pirin, ajdov in proseni, ajdov in pšenični, ajdov in rženi
- Prodajajo čisto belo, rženo, krušno, *ajdovo* in koruzno moko, *ajdovo* in proseno kašo ter druge mlevske izdelke.
  - Zadišalo je po prestah, žemljah, rogljičih, različnih vrstah kruha, od otrobovega do koruznega, čebulnega, *ajdovega* in pirinega.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[âjdoʊ ajdova ajdovo]

IPA: [ˈaːidɔu ˈaːidɔva ˈaːidɔʊ]

tonemski

[âjdoʊ ajdova ajdovo]

IPA: [âːidɔʊ âːidɔva âːidɔʊ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ajdov

RODILNIK: ajdovega

DAJALNIK: ajdovemu

TOŽILNIK: ajdov

živo ajdovega

MESTNIK: pri ájdovem
ORODNIK: z ájdovim

dvojina

IMENOVALNIK: ájdova
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovima
TOŽILNIK: ájdova
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovima

množina

IMENOVALNIK: ájdovi
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovim
TOŽILNIK: ájdove
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ájdova
RODILNIK: ájdove
DAJALNIK: ájdovi
TOŽILNIK: ájdovo
MESTNIK: pri ájdovi
ORODNIK: z ájdovo

dvojina

IMENOVALNIK: ájdovi
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovima
TOŽILNIK: ájdovi
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovima

množina

IMENOVALNIK: ájdove
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovim
TOŽILNIK: ájdove
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ájdovo
RODILNIK: ájdovega
DAJALNIK: ájdovemu
TOŽILNIK: ájdovo
MESTNIK: pri ájdovem
ORODNIK: z ájdovim

dvojina

IMENOVALNIK: ájdovi
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovima
TOŽILNIK: ájdovi
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovima

množina

IMENOVALNIK: ájdova
RODILNIK: ájdovih

DAJALNIK: ájdovim
TOŽILNIK: ájdova
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ájdov
RODILNIK: ájdovega
DAJALNIK: ájdovemu
TOŽILNIK: ájdov
živo ájdovega
MESTNIK: pri ájdovem
ORODNIK: z ájdovim

dvojina

IMENOVALNIK: ájdova
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovima
TOŽILNIK: ájdova
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovima

množina

IMENOVALNIK: ájdovi
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovim
TOŽILNIK: ájdove
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ájdova
RODILNIK: ájdove
DAJALNIK: ájdovi
TOŽILNIK: ájdovo
MESTNIK: pri ájdovi
ORODNIK: z ájdovo

dvojina

IMENOVALNIK: ájdovi
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovima
TOŽILNIK: ájdovi
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovima

množina

IMENOVALNIK: ájdove
RODILNIK: ájdovih
DAJALNIK: ájdovim
TOŽILNIK: ájdove
MESTNIK: pri ájdovih
ORODNIK: z ájdovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ájdovo
RODILNIK: ájdovega
DAJALNIK: ájdovemu

TOŽILNIK: ájdovo
MESTNIK: pri ájdov**em**
ORODNIK: z ájdov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: ájdovi
RODILNIK: ájdov**ih**
DAJALNIK: ájdov**ima**
TOŽILNIK: ájdovi
MESTNIK: pri ájdov**ih**
ORODNIK: z ájdov**ima**

množina

IMENOVALNIK: ájdova
RODILNIK: ájdov**ih**
DAJALNIK: ájdov**im**
TOŽILNIK: ájdova
MESTNIK: pri ájdov**ih**
ORODNIK: z ájdov**imi**

IZVOR
↑ajda

alêrgičen alêrgična alêrgično pridevnik [alêrgičən]

POMEN

1. ki ima alergijo

▶ **prid. beseda** + na + sam. beseda v tožilniku
alergičen na beljakovine, gluten | alergičen na cvetni prah, hišni prah, pelod | alergičen na čebelji pik | alergičen na dlako, pršice | alergičen na jajca, hrano, mleko | alergičen na lateks | alergičen na mačke | alergičen na penicilin, zdravilo | alergičen na pike žuželk, strup žuželk | alergičen na KATERO sestavino, snov | alergičen na sonce

▪ Astmatike in ljudi, ki so *alergični* na cvetni prah, opozarjamo na visoko koncentracijo cvetnega prahu breze in gabra.

▪ Preiskave so pokazale, da je *alergična* na kravje mleko.

▪ Cepljenje odsvetujejo ljudem, ki so *alergični* na sestavine cepiva.

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
alergičen človek, otrok | alergična oseba

▪ Starši z alergijo imajo pogosto tudi *alergične* otroke.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
biti, postati alergičen

▪ Majhni srbeči mehurčki in pordečena koža pomenijo, da ste *alergični*.

▪ Ljudje, ki postanejo *alergični*, ko kosijo travo, so morda *alergični* na pelode trav.

2. v obliki **alergični** ki ga povzroča alergija; SIN.:
alergijski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
alergični nahod | alergični odziv, simptom, šok |
alergični rinitis | alergična bolezen, reakcija |
alergično obolenje

- Nekateri specifične sestavine prahu pri nekaterih ljudeh že v majhnih količinah sprožijo *alergični* odziv.
- Vedno več ljudi se sooča s hudimi *alergičnimi* reakcijami na hrano.
- Zaradi nezdravljene ali slabo zdravljene alergije se po nekaj letih pogosto razvije *alergična* astma.
- Skoraj vsakega tretjega otroka doleti *alergično* obolenje.

3. ekspresivno ki ima zelo odklonilen odnos do koga, česa

▶ **prid. beseda** + na + sam. beseda v tožilniku

▪ Sam sem malce *alergičen* na ljudi, ki že navsezgodaj govorijo tako glasno, da poleg njih ne slišiš niti svojih misli.

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

▪ Ljudje so postali že precej *alergični* na dolgotrajna pogajanja in mešetarjenje med strankami.

▪ Ko sem bila najstnica, je bilo v naši hiši veliko jokanja dojenčkov, jaz sem bila na to zelo *alergična* in se mi je tako zamerilo, da sem rekla, da nikoli ne bom imela otrok.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alêrgičən]

IPA: [a'le:rgitʃən]

tonemski

[alêrgičən]

IPA: [alè:rgítʃən]

VZOREC

POMEN

1. pomen

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: alêrgičen

določno alêrgič**ni**

RODILNIK: alêrgič**nega**

DAJALNIK: alêrgič**nemu**

TOŽILNIK: alêrgičen

določno alêrgič**ni**

živo alêrgič**nega**

MESTNIK: pri alêrgič**nem**

ORODNIK: z alêrgič**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: alêrgič**na**

RODILNIK: alêrgič**nih**

DAJALNIK: alêrgič**nima**

TOŽILNIK: alêrgič**na**

MESTNIK: pri alêrgič**nih**

ORODNIK: z alêrgič**nima**

množina

IMENOVALNIK: alêrgič**ni**

RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgične
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: alêrgična
RODILNIK: alêrgične
DAJALNIK: alêrgični
TOŽILNIK: alêrgično
MESTNIK: pri alêrgični
ORODNIK: z alêrgično

dvojina

IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgični
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina

IMENOVALNIK: alêrgične
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgične
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: alêrgično
RODILNIK: alêrgičnega
DAJALNIK: alêrgičnemu
TOŽILNIK: alêrgično
MESTNIK: pri alêrgičnem
ORODNIK: z alêrgičnim

dvojina

IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgični
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina

IMENOVALNIK: alêrgična
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgična
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: alêrgičen
določno alêrgični
RODILNIK: alêrgičnega

DAJALNIK: alêrgičnemu
TOŽILNIK: alêrgičen
določno alêrgični
živo alêrgičnega
MESTNIK: pri alêrgičnem
ORODNIK: z alêrgičnim

dvojina

IMENOVALNIK: alêrgična
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgična
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina

IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgične
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: alêrgična
RODILNIK: alêrgične
DAJALNIK: alêrgični
TOŽILNIK: alêrgično
MESTNIK: pri alêrgični
ORODNIK: z alêrgično

dvojina

IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgični
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina

IMENOVALNIK: alêrgične
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgične
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: alêrgično
RODILNIK: alêrgičnega
DAJALNIK: alêrgičnemu
TOŽILNIK: alêrgično
MESTNIK: pri alêrgičnem
ORODNIK: z alêrgičnim

dvojina

IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgični
MESTNIK: pri alêrgičnih

ORODNIK: z alérgičn**ima**
množina
IMENOVALNIK: alérgična
RODILNIK: alérgičn**ih**
DAJALNIK: alérgičn**im**
TOŽILNIK: alérgična
MESTNIK: pri alérgičn**ih**
ORODNIK: z alérgičn**imi**

VZOREC

POMEN

3. pomen

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: alérgičen
določno alérgičn**i**
RODILNIK: alérgičn**ega**
DAJALNIK: alérgičn**emu**
TOŽILNIK: alérgičen
določno alérgičn**i**
živo alérgičn**ega**
MESTNIK: pri alérgičn**em**
ORODNIK: z alérgičn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: alérgična
RODILNIK: alérgičn**ih**
DAJALNIK: alérgičn**ima**
TOŽILNIK: alérgična
MESTNIK: pri alérgičn**ih**
ORODNIK: z alérgičn**ima**

množina

IMENOVALNIK: alérgičn**i**
RODILNIK: alérgičn**ih**
DAJALNIK: alérgičn**im**
TOŽILNIK: alérgične
MESTNIK: pri alérgičn**ih**
ORODNIK: z alérgičn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: alérgična
RODILNIK: alérgične
DAJALNIK: alérgičn**i**
TOŽILNIK: alérgičn**o**
MESTNIK: pri alérgičn**i**
ORODNIK: z alérgičn**o**

dvojina

IMENOVALNIK: alérgičn**i**
RODILNIK: alérgičn**ih**
DAJALNIK: alérgičn**ima**
TOŽILNIK: alérgičn**i**
MESTNIK: pri alérgičn**ih**
ORODNIK: z alérgičn**ima**

množina

IMENOVALNIK: alérgične

RODILNIK: alérgičn**ih**
DAJALNIK: alérgičn**im**
TOŽILNIK: alérgične
MESTNIK: pri alérgičn**ih**
ORODNIK: z alérgičn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: alérgičn**o**
RODILNIK: alérgičn**ega**
DAJALNIK: alérgičn**emu**
TOŽILNIK: alérgičn**o**
MESTNIK: pri alérgičn**em**
ORODNIK: z alérgičn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: alérgičn**i**
RODILNIK: alérgičn**ih**
DAJALNIK: alérgičn**ima**
TOŽILNIK: alérgičn**i**
MESTNIK: pri alérgičn**ih**
ORODNIK: z alérgičn**ima**

množina

IMENOVALNIK: alérgična
RODILNIK: alérgičn**ih**
DAJALNIK: alérgičn**im**
TOŽILNIK: alérgična
MESTNIK: pri alérgičn**ih**
ORODNIK: z alérgičn**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj alérgičen

ženski spol

EDNINA: bòlj alérgična

srednji spol

EDNINA: bòlj alérgičn**o**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj alérgičen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj alérgična

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj alérgičn**o**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: alérgičen
določno alérgičn**i**
RODILNIK: alérgičn**ega**
DAJALNIK: alérgičn**emu**
TOŽILNIK: alérgičen
določno alérgičn**i**
živo alérgičn**ega**
MESTNIK: pri alérgičn**em**
ORODNIK: z alérgičn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: alérgična

RODILNIK: alérgičnih
DAJALNIK: alérgičnima
TOŽILNIK: alérgična
MESTNIK: pri alérgičnih
ORODNIK: z alérgičnima

množina

IMENOVALNIK: alérgični
RODILNIK: alérgičnih
DAJALNIK: alérgičnim
TOŽILNIK: alérgične
MESTNIK: pri alérgičnih
ORODNIK: z alérgičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: alérgična
RODILNIK: alérgične
DAJALNIK: alérgični
TOŽILNIK: alérgično
MESTNIK: pri alérgični
ORODNIK: z alérgično

dvojina

IMENOVALNIK: alérgični
RODILNIK: alérgičnih
DAJALNIK: alérgičnima
TOŽILNIK: alérgični
MESTNIK: pri alérgičnih
ORODNIK: z alérgičnima

množina

IMENOVALNIK: alérgične
RODILNIK: alérgičnih
DAJALNIK: alérgičnim
TOŽILNIK: alérgične
MESTNIK: pri alérgičnih
ORODNIK: z alérgičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: alérgično
RODILNIK: alérgičnega
DAJALNIK: alérgičnemu
TOŽILNIK: alérgično
MESTNIK: pri alérgičnem
ORODNIK: z alérgičnim

dvojina

IMENOVALNIK: alérgični
RODILNIK: alérgičnih
DAJALNIK: alérgičnima
TOŽILNIK: alérgični
MESTNIK: pri alérgičnih
ORODNIK: z alérgičnima

množina

IMENOVALNIK: alérgična
RODILNIK: alérgičnih
DAJALNIK: alérgičnim
TOŽILNIK: alérgična
MESTNIK: pri alérgičnih
ORODNIK: z alérgičnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj alérgičen

ženski spol

EDNINA: bõlj alérgična

srednji spol

EDNINA: bõlj alérgično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj alérgičen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj alérgična

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj alérgično

v obliki **alergični**

jakostni

[alérgični]

IPA: [a'le:rgitʃni]

tonemski

[alérgični]

IPA: [alè:rgítʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: alêrgični

RODILNIK: alêrgičnega

DAJALNIK: alêrgičnemu

TOŽILNIK: alêrgični

živo alêrgičnega

MESTNIK: pri alêrgičnem

ORODNIK: z alêrgičnim

dvojina

IMENOVALNIK: alêrgična

RODILNIK: alêrgičnih

DAJALNIK: alêrgičnima

TOŽILNIK: alêrgična

MESTNIK: pri alêrgičnih

ORODNIK: z alêrgičnima

množina

IMENOVALNIK: alêrgični

RODILNIK: alêrgičnih

DAJALNIK: alêrgičnim

TOŽILNIK: alêrgične

MESTNIK: pri alêrgičnih

ORODNIK: z alêrgičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: alêrgična

RODILNIK: alêrgične

DAJALNIK: alêrgični

TOŽILNIK: alêrgično

MESTNIK: pri alêrgični

ORODNIK: z alêrgično
dvojina
IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgični
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina
IMENOVALNIK: alêrgične
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgične
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: alêrgično
RODILNIK: alêrgičnega
DAJALNIK: alêrgičnemu
TOŽILNIK: alêrgično
MESTNIK: pri alêrgičnem
ORODNIK: z alêrgičnim

dvojina
IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgični
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina
IMENOVALNIK: alêrgična
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgična
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnega
DAJALNIK: alêrgičnemu
TOŽILNIK: alêrgični
    živo alêrgičnega
MESTNIK: pri alêrgičnem
ORODNIK: z alêrgičnim

dvojina
IMENOVALNIK: alêrgična
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgična
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina

IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgične
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: alêrgična
RODILNIK: alêrgične
DAJALNIK: alêrgični
TOŽILNIK: alêrgično
MESTNIK: pri alêrgični
ORODNIK: z alêrgično

dvojina
IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgični
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina
IMENOVALNIK: alêrgične
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgične
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: alêrgično
RODILNIK: alêrgičnega
DAJALNIK: alêrgičnemu
TOŽILNIK: alêrgično
MESTNIK: pri alêrgičnem
ORODNIK: z alêrgičnim

dvojina
IMENOVALNIK: alêrgični
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnima
TOŽILNIK: alêrgični
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnima

množina
IMENOVALNIK: alêrgična
RODILNIK: alêrgičnih
DAJALNIK: alêrgičnim
TOŽILNIK: alêrgična
MESTNIK: pri alêrgičnih
ORODNIK: z alêrgičnimi

IZVOR

prevzeto iz nlat. *allergicus*, glej ↑alergija

alêrgično prislov [alêrgično]

POMEN

1. takó, da se pojavi alergični odziv

▶ prisl. + glag.

alergično reagirati

- Količino vbrizganega alergena postopoma povečujejo, dokler bolnik ne preneha *alergično* reagirati.

2. ekspresivno z zelo odklonilnim odnosom do koga, česa

▶ prisl. + glag.

- Veliko šefov se odzove *alergično*, če se počutijo slabo obveščene, drugi cenijo določeno urejenost spisov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alêrgično]

IPA: [a'le:rgítʃno]

tonemski

[alêrgično]

IPA: [alê:rgítʃno]

v obliki **alergično**

jakostni

[alêrgično]

IPA: [a'le:rgítʃno]

tonemski

[alêrgično]

IPA: [alê:rgítʃno]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: alêrgično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj alêrgično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj alêrgično

tonemsko

OSNOVNIK: alêrgično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj alêrgično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj alêrgično

IZVOR

↑alergičen

alergija alergíje samostalnik ženskega spola [alergíja]

POMEN

1. pridobljena preobčutljivost organizma na določeno snov, ki se pri stiku z njo pokaže z različnimi bolezenskimi pojavi

▶ sam. beseda + na + sam. beseda v tožilniku

alergija na ambrozijo | alergija na arašide, jajca, mleko | alergija na cepivo, zdravila, penicilin | alergija na cvetni prah, hišni prah, pelod | alergija na dlako, pršice | alergija na gluten, laktozo | alergija na hrano, živilo | alergija na lateks, nikelj | alergija na pike

žuželk | alergija na sestavine ČESA, KAKŠNE snovi | alergija na sonce

▪ *Alergija* na gluten se kaže z blagimi in neznačilnimi simptomi.

▪ Veliko pozornosti morajo organizatorji prehrane v vrtcih namenjati otrokom z *alergijami* na hrano.

▪ Zaradi suhega vremena je že spet nevarnost *alergij* na cvetni prah.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljskem**

čas alergij | možnost, nevarnost, posledica alergije | nastanek, pojav, pojavljanje, preprečevanje, razvoj, vzrok alergije | oblika, vrsta alergije | porast, število alergij | povzročitelj alergije | simptomi, znaki alergije | testiranje alergije | zdravljenje alergij

▪ Pretirana higiena, vedno več domačih ljubljencev v stanovanjih in onesnaženost zraka z avtomobilskimi izpušnimi plini so trije najhujši povzročitelji *alergij*.

▪ Simptomi *alergij* se lahko s časom stopnjujejo.

▪ Terapija za zdravljenje *alergij* je povsem neboleča.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

huda, močna, nevarna alergija | kožna alergija | prehranska, sončna alergija | sezonske alergije

▪ Njegov zdravnik je ugotovil astmo in hudo *alergijo* na mačjo dlako.

▪ Kožne *alergije* običajno zdravijo z mazili, ki blažijo srbenje kože.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

alergija se kaže, nastane, se pojavi, se pojavlja, se pokaže, se razvije | alergija muči, pesti KOGA | alergija povzroča, povzroči KAJ

▪ Po navadi se *alergija* pojavi po približno dveh minutah.

▪ Če vas muči *alergija*, bi lahko razmislili o tem, da bi pogosteje pili zeleni čaj.

▪ Samo alergološki testi bodo pokazali, da nekatere bolezenske znake, kot so smrkanje, kihanje in izpuščaji na koži, povzroča *alergija*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

blažiti, lajšati, zdraviti alergijo | dobiti, imeti, razviti alergijo | izzvati, povzročati, povzročiti, sprožiti alergijo | preprečevati, preprečiti alergijo

▪ Delež tistih, ki imajo *alergije*, se je povzpел na kar 30 odstotkov vsega prebivalstva.

▪ Nekateri antibiotiki vsebujejo snovi, ki izzovejo *alergije*.

▪ Tudi hišni ljubljenci, kot so mačke, psi, morski prašički, zajčki, ki jih ima v stanovanju vedno več ljudi, lahko povzročajo *alergije*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

človek, bolnik, otrok z alergijo | težave z alergijami

▪ Pri nas okrevajo tudi otroci z *alergijami*.

▪ Mnogo ljudi ima težave z *alergijami*.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**

izogniti se alergiji

▪ Očistite zrak v stanovanju in se izognite *alergijam*.

- ▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**
bolehati, obolevati, zboleti za alergijo | trpeti za alergijo
  - Če za alergijo obolevata oba starša, je možnost, da bo za *alergijo* trpel tudi otrok, 60-odstotna.
- ▶ glag. + zaradi + **sam. beseda v rodilniku**
trpeti zaradi alergije
  - Kar trideset odstotkov prebivalcev trpi zaradi *alergij*.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda v dajalniku**
podvržen alergijam
  - Kdor je podvržen *alergijam*, svojega zajtrka z ovsenimi kosmiči ne sme pojesti surovega, temveč se mora odločiti za kuhano ovseno kašo.
- ▶ prid. beseda + k/h + **sam. beseda v dajalniku**
nagnjen k alergijam
  - Kdor je nagnjen k *alergijam*, mora biti še posebno pozoren na pralnost izdelkov pri visokih temperaturah.
- ▶ prid. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
dovzeten za alergije
  - Ljudje, ki so dovzetni za *alergije*, se morajo izogibati cvetnemu prahu.
- ▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**
boj proti alergiji | tableta, sredstvo, zdravilo proti alergiji
  - Zdravila proti *alergijam* so v lekarnah na voljo brez recepta.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
vzrok, tveganje za alergijo | zdravilo za alergijo
  - Vzroki za *alergijo* so lahko tudi pretirani higienski ukrepi ali prehitro hranjenje otroka z nadomestno hrano.
  - Raziskovalci so ugotovili, da kmečko okolje zniža tveganje za *alergije*.
- ▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku
alergija na koži
  - Naravna čistila skoraj nikoli ne povzročajo *alergij* na koži in sluznicah oči ter v nosu in drugih dihalnih poteh.
- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**
sum na alergijo
  - Če obstaja sum na *alergijo* na sonce, zdravnik opravi test na UVA- in UVB-žarke, tako da kožo izpostavi majhnim količinam teh žarkov.
- ▶ priredna zveza
alergija in astma, alergije in bolezni
  - Dojenje varuje dojenčke pred astmo in *alergijami* v kasnejšem otroškem obdobju.
- 2.** ekspresivno zelo odklonilen odnos do koga, česa
- ▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v tožilniku
  - Imam močno *alergijo* na človeško neumnost, kar ponavadi tudi pokažem.
  - Med aktualnimi oblastniki se širi virus *alergije* na ljudske proteste.

- V osmih letih, kolikor sta skupaj, je imela dovolj časa, da sprejme (pri moških ne tako redko) *alergijo* na krpe in omela.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alergija]

IPA: [aler'gi:ja]

tonemski

[alergîja]

IPA: [alergî:jà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: alergija

RODILNIK: alergije

DAJALNIK: alergiji

TOŽILNIK: alergijo

MESTNIK: pri alergiji

ORODNIK: z alergijo

dvojina

IMENOVALNIK: alergiji

RODILNIK: alergij

DAJALNIK: alergijama

TOŽILNIK: alergiji

MESTNIK: pri alergijah

ORODNIK: z alergijama

množina

IMENOVALNIK: alergije

RODILNIK: alergij

DAJALNIK: alergijam

TOŽILNIK: alergije

MESTNIK: pri alergijah

ORODNIK: z alergijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: alergîja

RODILNIK: alergîje

DAJALNIK: alergîji

TOŽILNIK: alergîjo

MESTNIK: pri alergîji

ORODNIK: z alergîjo

dvojina

IMENOVALNIK: alergîji

RODILNIK: alergîj

DAJALNIK: alergîjama

TOŽILNIK: alergîji

MESTNIK: pri alergîjah

ORODNIK: z alergîjama

množina

IMENOVALNIK: alergîje

RODILNIK: alergîj

DAJALNIK: alergîjam

TOŽILNIK: alergîje

MESTNIK: pri alergîjah

STALNE ZVEZE

kontaktna alergija

alergija, ki se pojavi na delu kože, ki pride v stik z alergenom

- *Kontaktne alergije* se najpogosteje pojavljajo po dlaneh in prstih rok.

navzkrižna alergija

iz medicine alergija, pri kateri občutljivost organizma za določeno snov povečuje njegovo občutljivost tudi za druge podobne alergene snovi

- Do *navzkrižne alergije* pride, ko se telo ob stiku z alergenom podobno snovjo odzove enako, kot bi se ob stiku z alergenom.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Allergie*, frc. *allergie*, angl. *allergy*, it. *allergia* iz nlat. *allergia*, kar je zloženo iz gr. *állos* 'tuj, drugi, drugačen' + tvor. od *érgon* 'delo, dejanje, delovanje', torej 'delovanje, reakcija organizma na telesu tuje snovi'

alergijski alergijska alergijsko pridevnik [alergíski]

POMEN

1. ki je v zvezi z alergijo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

alergijski test

- Na *alergijskih* testih so ji ugotovili alergijo na trave.

1.1. ki ga povzroča alergija; SIN.: alergičen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

alergijski dermatitis, konjunktivitis, rinitis | alergijski izpuščaj, nahod, simptom | alergijski odziv, pojav | alergijski proces | alergijska astma | alergijska bolezen, reakcija | alergijska sprememba | alergijske težave | alergijsko obolenje, stanje, vnetje

- Najpogostejši alergen, ki je v več kot 90 odstotkih povzročitelj celoletnega *alergijskega* rinitisa (vnetje nosne sluznice), je pršica hišnega prahu.
- Nekateri ljudje ob izpostavljanju ultravijoličnim žarkom razvijejo *alergijsko* reakcijo v koži.
- Če ima eden od staršev alergijsko bolezen, je verjetnost, da bo otrok imel *alergijsko* bolezen, približno 20 odstotkov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alergíski]

IPA: [aler'gi:ski]

tonemski

[alergíski]

IPA: [alergí:ski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: alergijski

RODILNIK: alergijskega

DAJALNIK: alergijskemu

TOŽILNIK: alergijski

živo alergijskega

MESTNIK: pri alergijskem

ORODNIK: z alergijskim

dvojina

IMENOVANIK: alergijska

RODILNIK: alergijskih

DAJALNIK: alergijskima

TOŽILNIK: alergijska

MESTNIK: pri alergijskih

ORODNIK: z alergijskima

množina

IMENOVANIK: alergijski

RODILNIK: alergijskih

DAJALNIK: alergijskim

TOŽILNIK: alergijske

MESTNIK: pri alergijskih

ORODNIK: z alergijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: alergijska

RODILNIK: alergijske

DAJALNIK: alergijski

TOŽILNIK: alergijsko

MESTNIK: pri alergijski

ORODNIK: z alergijsko

dvojina

IMENOVANIK: alergijski

RODILNIK: alergijskih

DAJALNIK: alergijskima

TOŽILNIK: alergijski

MESTNIK: pri alergijskih

ORODNIK: z alergijskima

množina

IMENOVANIK: alergijske

RODILNIK: alergijskih

DAJALNIK: alergijskim

TOŽILNIK: alergijske

MESTNIK: pri alergijskih

ORODNIK: z alergijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: alergijsko

RODILNIK: alergijskega

DAJALNIK: alergijskemu

TOŽILNIK: alergijsko

MESTNIK: pri alergijskem

ORODNIK: z alergijskim
dvojina

IMENOVALNIK: alergijski
RODILNIK: alergijskih
DAJALNIK: alergijskima
TOŽILNIK: alergijski
MESTNIK: pri alergijskih
ORODNIK: z alergijskima

množina

IMENOVALNIK: alergijska
RODILNIK: alergijskih
DAJALNIK: alergijskim
TOŽILNIK: alergijska
MESTNIK: pri alergijskih
ORODNIK: z alergijskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: alergijski
RODILNIK: alergijskega
DAJALNIK: alergijskemu
TOŽILNIK: alergijski
živo alergijskega
MESTNIK: pri alergijskem
ORODNIK: z alergijskim

dvojina

IMENOVALNIK: alergijska
RODILNIK: alergijskih
DAJALNIK: alergijskima
TOŽILNIK: alergijska
MESTNIK: pri alergijskih
ORODNIK: z alergijskima

množina

IMENOVALNIK: alergijski
RODILNIK: alergijskih
DAJALNIK: alergijskim
TOŽILNIK: alergijske
MESTNIK: pri alergijskih
ORODNIK: z alergijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: alergijska
RODILNIK: alergijske
DAJALNIK: alergijski
TOŽILNIK: alergijsko
MESTNIK: pri alergijski
ORODNIK: z alergijsko

dvojina

IMENOVALNIK: alergijski
RODILNIK: alergijskih
DAJALNIK: alergijskima
TOŽILNIK: alergijski
MESTNIK: pri alergijskih
ORODNIK: z alergijskima

množina

IMENOVALNIK: alergijske
RODILNIK: alergijskih
DAJALNIK: alergijskim
TOŽILNIK: alergijske
MESTNIK: pri alergijskih
ORODNIK: z alergijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: alergijsko
RODILNIK: alergijskega
DAJALNIK: alergijskemu
TOŽILNIK: alergijsko
MESTNIK: pri alergijskem
ORODNIK: z alergijskim

dvojina

IMENOVALNIK: alergijski
RODILNIK: alergijskih
DAJALNIK: alergijskima
TOŽILNIK: alergijski
MESTNIK: pri alergijskih
ORODNIK: z alergijskima

množina

IMENOVALNIK: alergijska
RODILNIK: alergijskih
DAJALNIK: alergijskim
TOŽILNIK: alergijska
MESTNIK: pri alergijskih
ORODNIK: z alergijskimi

IZVOR

↑alergija

alêrgik alêrgika samostalnik moškega spola [alêrgik]

POMEN

kdor ima alergijo

- ▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v tožilniku
alergik na cvetni prah, pelod
  - Večina *alergikov* na cvetni prah ve, na katero vrsto peloda so najbolj občutljivi.
- ▶ prid. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
primeren, priporočljiv za alergike
  - Prešite odeje iz kakovostnih umetnih materialov so še prav posebej primerne za *alergike*.
- ▶ priredna zveza
alergiki in astmatiki
  - Prašni delci in cvetni prah so vir težav za astmatike in *alergike*.
- ...
- Negativni ioni *alergikom*, občutljivim za cvetni prah, zmanjšujejo težave.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alêrgik]

IPA: [a'le:rgik]

tonemski

[alérgik]
IPA: [alê:rgík]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: alérgik
RODILNIK: alérgika
DAJALNIK: alérgiku
TOŽILNIK: alérgika
MESTNIK: pri alérgiku
ORODNIK: z alérgikom

dvojina

IMENOVALNIK: alérgika
RODILNIK: alérgikov
DAJALNIK: alérgikoma
TOŽILNIK: alérgika
MESTNIK: pri alérgikih
ORODNIK: z alérgikoma

množina

IMENOVALNIK: alérgiki
RODILNIK: alérgikov
DAJALNIK: alérgikom
TOŽILNIK: alérgike
MESTNIK: pri alérgikih
ORODNIK: z alérgiki

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: alérgik
RODILNIK: alérgika
DAJALNIK: alérgiku
TOŽILNIK: alérgika
MESTNIK: pri alérgiku tudi pri alérgiku
ORODNIK: z alérgikom

dvojina

IMENOVALNIK: alérgika
RODILNIK: alérgikov in alérgikov
DAJALNIK: alérgikoma
TOŽILNIK: alérgika
MESTNIK: pri alérgikih in pri alérgikih
ORODNIK: z alérgikoma

množina

IMENOVALNIK: alérgiki
RODILNIK: alérgikov in alérgikov
DAJALNIK: alérgikom
TOŽILNIK: alérgike
MESTNIK: pri alérgikih in pri alérgikih
ORODNIK: z alérgiki in z alérgiki

IZVOR

prevzeto iz nem. *Allergiker*, glej ↑alergija

alergológ alergológa samostalnik moškega spola [alergológ
alergológa]

POMEN

zdravnik specialist za alergologijo

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

specialist alergolog | zdravnik alergolog

- Glede na ugotovljeno vrsto alergije zdravnik *alergolog* predpiše zdravljenje z zdravili.
- Alergijske bolezni so načeloma kronične, z dolgoletnim potekom, zato jih mora zdraviti in nadzorovati izkušen specialist *alergolog*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izkušen alergolog

- Pri ponavljajočih se težavah brez znanega vzroka se je treba posvetovati z izkušenim *alergologom*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Za nastanek nosnih polipov je potrebna posebna odzivnost organizma, neke vrste alergija, zato te bolnike pregleda tudi *alergolog*.

▶ priredna zveza

alergolog in dermatolog, alergolog in pulmolog

- Zdravnik vam bo izdal napotnico za *alergologa* in pulmologa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alergológ alergológa]

IPA: [alergo'lo:k alergo'lo:ga]

tonemski

[alergolòk alergològa]

IPA: [alergoló:k alergoló:gà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: alergológ
RODILNIK: alergológa
DAJALNIK: alergológu
TOŽILNIK: alergológa
MESTNIK: pri alergológu
ORODNIK: z alergológom

dvojina

IMENOVALNIK: alergológa
RODILNIK: alergológov
DAJALNIK: alergológoma
TOŽILNIK: alergológa
MESTNIK: pri alergológih
ORODNIK: z alergológoma

množina

IMENOVALNIK: alergológ
RODILNIK: alergológov
DAJALNIK: alergológom
TOŽILNIK: alergológe
MESTNIK: pri alergológih
ORODNIK: z alergológ
i

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: alergològ
RODILNIK: alergològa
DAJALNIK: alergològu

TOŽILNIK: alergolôga
MESTNIK: pri alergolôgu
ORODNIK: z alergolôgom

dvojina

IMENOVALNIK: alergolôga
RODILNIK: alergolôgov
DAJALNIK: alergolôgoma
TOŽILNIK: alergolôga
MESTNIK: pri alergolôgih
ORODNIK: z alergolôgoma

množina

IMENOVALNIK: alergolôgi
RODILNIK: alergolôgov
DAJALNIK: alergolôgom
TOŽILNIK: alergolôge
MESTNIK: pri alergolôgih
ORODNIK: z alergolôgi

BESEDOTVORJE

feminativ: alergológinja

IZVOR

prevzeto iz nem. *Allergologe*, angl. *allergologist*,
glej ↑alergologija

alergologija alergologíje samostalnik ženskega spola

[alergologíja]

POMEN

veda o alergijah, njihovem odkrivanju in
zdravljenju

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
področje alergologije
  - Izdal je številne strokovne revije in učbenike ter znanstvena dela na področju *alergologije*.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
klinična alergologija
  - Leta 1993 se je v imenu bolnišnice prvič pojavila alergologija, kar je bila posledica več kot desetletne dejavnosti na področju klinične *alergologije*.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
oddelek za alergologijo
  - Na oddelku za *alergologijo* ljubljanske Pediatrične klinike, kjer zdravijo hujše oblike alergij, je vseh 31 postelj zasedenih praktično vse leto.
- ▶ priredna zveza
alergologija in imunologija, alergologija in
pulmologija
  - S svojim strokovnim delom je bistveno pripomogel k razvoju *alergologije* in imunologije v Sloveniji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alergologíja]

IPA: [alergolo'gi:ja]

tonemski

[alergologíja]

IPA: [alergologíja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: alergologíja
RODILNIK: alergologíje
DAJALNIK: alergologíji
TOŽILNIK: alergologíjo
MESTNIK: pri alergologíji
ORODNIK: z alergologíjo

dvojina

IMENOVALNIK: alergologíji
RODILNIK: alergologíj
DAJALNIK: alergologíjama
TOŽILNIK: alergologíji
MESTNIK: pri alergologíjah
ORODNIK: z alergologíjama

množina

IMENOVALNIK: alergologíje
RODILNIK: alergologíj
DAJALNIK: alergologíjam
TOŽILNIK: alergologíje
MESTNIK: pri alergologíjah
ORODNIK: z alergologíjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: alergologíja
RODILNIK: alergologíje
DAJALNIK: alergologíji
TOŽILNIK: alergologíjo
MESTNIK: pri alergologíji
ORODNIK: z alergologíjo

dvojina

IMENOVALNIK: alergologíji
RODILNIK: alergologíj
DAJALNIK: alergologíjama
TOŽILNIK: alergologíji
MESTNIK: pri alergologíjah
ORODNIK: z alergologíjama

množina

IMENOVALNIK: alergologíje
RODILNIK: alergologíj
DAJALNIK: alergologíjam
TOŽILNIK: alergologíje
MESTNIK: pri alergologíjah
ORODNIK: z alergologíjami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Allergologie*, angl. *allergology*,
fr. *allergologie*, iz ↑alergija + gr. *-logía* iz *lógos*
'beseda, govor'

alergológinja alergológinje samostalnik ženskega spola

[alergológinja]

POMEN

zdravnica specialistka za alergologijo

- Kot pulmologinja in *alergologinja* je več let delala v zasebni ambulanti za pljučne bolezni in alergije v Ljubljani.
- *Alergologinja* poudarja, da se prah in alergeni praviloma poležejo in umirijo kakšno uro po čiščenju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[alergológinja]

IPA: [alɛrgo'lo:ginja]

tonemski

[alergolôginja]

IPA: [alɛrgól:ginja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: alergológinja

RODILNIK: alergológinje

DAJALNIK: alergológinji

TOŽILNIK: alergológinjo

MESTNIK: pri alergológinji

ORODNIK: z alergológinjo

dvojina

IMENOVALNIK: alergológinji

RODILNIK: alergológinj

DAJALNIK: alergológinjama

TOŽILNIK: alergológinji

MESTNIK: pri alergológinjah

ORODNIK: z alergológinjama

množina

IMENOVALNIK: alergológinje

RODILNIK: alergológinj

DAJALNIK: alergológinjam

TOŽILNIK: alergológinje

MESTNIK: pri alergológinjah

ORODNIK: z alergológinjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: alergolôginja

RODILNIK: alergolôginje

DAJALNIK: alergolôginji

TOŽILNIK: alergolôginjo

MESTNIK: pri alergolôginji

ORODNIK: z alergolôginjo

dvojina

IMENOVALNIK: alergolôginji

RODILNIK: alergolôginj

DAJALNIK: alergolôginjama

TOŽILNIK: alergolôginji

MESTNIK: pri alergolôginjah

ORODNIK: z alergolôginjama

množina

IMENOVALNIK: alergolôginje

RODILNIK: alergolôginj

DAJALNIK: alergolôginjam

TOŽILNIK: alergolôginje

MESTNIK: pri alergolôginjah

ORODNIK: z alergolôginjami

IZVOR

↑alergolog

amóniak amóniaka; in **amónijak** samostalnik moškega

spola [amónijak]

POMEN

brezbarven plin neprijetnega, ostrega vonja, ki nastaja pri razkrajanju, presnovi

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

derivat, molekula amoniaka | dodatek amoniaka | izhlapevanje, uhajanje amoniaka | količina, koncentracija, raven, vrednost, vsebnost amoniaka | proizvodnja, sinteza amoniaka | raztopina amoniaka

▪ Sklepajo, da je prišlo pri vodnem viru do okužbe zaradi izlitja gnojnice, saj so v vodi ugotovili preveliko koncentracijo *amoniaka*.

▪ V molekuli *amoniaka* dušikov atom bolj privlači vezne elektronske pare v kovalentnih vezeh med atomom dušika in atomi vodika.

▪ V vodni raztopini *amoniaka* je ravnotežje med molekulami *amoniaka* ter amonijevimi in hidrosidnimi ioni. Le manjša množina *amoniaka* zreagira z vodo.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n ton amoniaka

▪ Hladilni sistem vsebuje skoraj petdeset ton *amoniaka*, ki lahko ob okvarah uide v okolje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

amoniak nastaja, nastane

▪ *Amoniak* nastaja v hlevih predvsem kot rezultat razkroja urina.

▪ *Amoniak* reagira s kisljinami in pri tem tvori amonijeve soli.

▪ Reakcijsko zmes ohladijo, da se *amoniak* utekočini, vodik in dušik pa vodijo nazaj v reaktor.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati amoniak

▪ V kopalnici se je razširil zelo močan vonj, ker je krema vsebovala *amoniak*.

▪ Kadar uporabljate belilo ali *amoniak*, pazite, da ne pride v stik s kožo, očmi in oblačili.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

plinasti, tekoči amoniak

▪ Leta 1876 je izdelal prvi uporabni hladilnik, katerega osnova je bila tekoči *amoniak*.

▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**
vonj po amoniaku

▪ Vonj po *amoniaku* je tako rezek, da bi človek potreboval masko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[amónijak]

IPA: [a'mo:nijak]

tonemski

[amõnijak]

IPA: [amó:nijak]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: amóniak

RODILNIK: amóniaka

DAJALNIK: amóniaku

TOŽILNIK: amóniak

MESTNIK: pri amóniakuORODNIK: z amóniakom

dvojina

IMENOVALNIK: amóniaka

RODILNIK: amóniakovDAJALNIK: amóniakoma

TOŽILNIK: amóniaka

MESTNIK: pri amóniakihORODNIK: z amóniakoma

množina

IMENOVALNIK: amóniaki

RODILNIK: amóniakovDAJALNIK: amóniakom

TOŽILNIK: amóniake

MESTNIK: pri amóniakih

ORODNIK: z amóniaki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: amõniak

RODILNIK: amõniaka

DAJALNIK: amõniaku

TOŽILNIK: amõniak

MESTNIK: pri amõniaku

ORODNIK: z amõniakom

dvojina

IMENOVALNIK: amõniaka

RODILNIK: amõniakovDAJALNIK: amõniakoma

TOŽILNIK: amõniaka

MESTNIK: pri amõniakihORODNIK: z amõniakoma

množina

IMENOVALNIK: amõniaki

RODILNIK: amõniakovDAJALNIK: amõniakom

TOŽILNIK: amõniake

MESTNIK: pri amõniakih

ORODNIK: z amõniaki

IZVOR

prevzeto prek nem. *Ammoniak*, frc. *ammoniac* iz lat. (*sāl*) *ammōniacum* 'amonijeva sol', to pa iz gr. *ammōniakón*, po oazi z Amonovim templjem v Libiji, kjer so jo pridobivali

amónijak amónijaka; in **amóniak** samostalnik moškega

spola [amónijak]

POMEN

brezbarven plin neprijetnega, ostrega vonja, ki nastaja pri razkrajanju, presnovi

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

koncentracija, raven, vrednost, vsebnost amonijaka

- Visoka koncentracija *amonijaka* v hlevskem zraku, ki nastaja pri razkroju urina, škodljivo vpliva na dihalne poti.

- Pet oseb je poiskalo zdravniško pomoč zaradi uhajanja *amonijaka* iz hladilnika v tovarni za predelavo rib.

▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**

vonj po amonijaku

- Mnogi uporabljajo kameno moko že v hlevih, potrosijo jo po gnoju in na ta način preprečijo neprijeten vonj po *amonijaku*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Pri presnovi beljakovin nastaja v telesnih celicah *amonjak*.

- Zaradi dotrajanega hladilnega sistema je uhajal *amonjak*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Končali so namestitev novega zunanjšega rezervoarja z *amonjakom*, ki bo skrbel za hlajenje postaje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[amónijak]

IPA: [a'mo:nijak]

tonemski

[amõnijak]

IPA: [amó:nijak]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: amónijak

RODILNIK: amónijaka

DAJALNIK: amónijaku

TOŽILNIK: amónijak

MESTNIK: pri amónijaku

ORODNIK: z amónijakom

dvojina

IMENOVALNIK: amónijaka

RODILNIK: amónijakovDAJALNIK: amónijakoma

TOŽILNIK: amónijaka

MESTNIK: pri amónijakih

ORODNIK: z amónijakoma

množina

IMENOVALNIK: amónijaki

RODILNIK: amónijakov

DAJALNIK: amónijakom

TOŽILNIK: amónijake

MESTNIK: pri amónijakih

ORODNIK: z amónijaki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: amōnijak

RODILNIK: amōnijaka

DAJALNIK: amōnijaku

TOŽILNIK: amōnijak

MESTNIK: pri amōnijaku

ORODNIK: z amōnijakom

dvojina

IMENOVALNIK: amōnijaka

RODILNIK: amōnijakov

DAJALNIK: amōnijakoma

TOŽILNIK: amōnijaka

MESTNIK: pri amōnijakih

ORODNIK: z amōnijakoma

množina

IMENOVALNIK: amōnijaki

RODILNIK: amōnijakov

DAJALNIK: amōnijakom

TOŽILNIK: amōnijake

MESTNIK: pri amōnijakih

ORODNIK: z amōnijaki

IZVOR

prevzeto prek nem. *Ammoniak*, frc. *ammoniac* iz lat. (*sāl*) *ammōniacum* 'amonijeva sol', to pa iz gr. *ammōniakón*, po oazi z Amonovim templjem v Libiji, kjer so jo pridobivali

amplitúda amplitúde samostalnik ženskega spola

[amplitúda]

POMEN

1. iz fizike največji odmik nihajoče fizikalne količine od ravnovesne lege

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
amplituda nihanja, valovanja

▪ Med opazovanjem nihanja svečnikov katedrale v Pisi je odkril, da je nihajni čas nihala neodvisen od *amplitude* nihanja.

▪ Čim večja je *amplituda* valovanja, tem večja je njegova energija.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Obe valovanji sta sinusni, imata enako *amplitudo* in valovno dolžino, potujeta pa v nasprotnih smereh.

2. razpon, razlika med najvišjo in najnižjo lego, vrednostjo, mero česa, kar se enakomerno ponavlja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

majhna, nizka, velika, visoka amplituda | maksimalna amplituda | (letna) temperaturna amplituda

▪ Bolje je vaditi tako, da izvedete manj ponovitev, a te z večjo *amplitudo*, in ohranjate položaj do ene minute.

▪ Pri razvoju gibljivosti si je treba zapomniti, da se ta izboljšuje samo z doseganjem maksimalnih *amplitud* gibov.

▪ V Sahari prevladuje puščavsko podnebje, za katero so značilne ogromne temperaturne *amplitude* (okoli 50 °C).

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

amplituda gibov, gibanja | amplituda plimovanja | amplituda signala | amplituda vala

▪ Če smo sredi ogrevanja, so *amplitude* gibov majhne in sproščene.

▪ V tem delu Vzhodnega kitajskega morja pogosto divjajo tajfuni in potresi, *amplituda* plimovanja pa znaša več kot 5 m.

▪ Ko pride val do obale, kjer se globina vode zniža, se tam hitrost potovanja vala zmanjša, kar ima za posledico dvig *amplitude* vala.

▪ *Amplituda* signala od vrha do vrha je lahko do 10 mV, njegova srednja kvadratična vrednost pa nekako do 1,5 mV.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

doseči amplitudo | povečati amplitudo

▪ Ogreta mišica lahko varno doseže večjo *amplitudo*.

▪ Vadba izboljša eksplozivnost, poveča *amplitudo* gibanja, spodbuja maščobno presnovo in krepi srčno-dihalne sposobnosti.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditelju**
povečanje amplitude

▪ Poleg povečanja *amplitude* gibov raztezanje izboljšuje tudi držo telesa in skrbi za enakomerno napetost v mišicah.

2.1. skrajna lega, vrednost, mera česa, kar se enakomerno ponavlja

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
amplituda giba

▪ Roke, s katero mečemo, ne krčimo in ne spuščamo za glavo, ker s tem izgubimo *amplitudo* giba, ki jo potrebujemo za močan in natančen met.

3. ekspresivno spreminjanje, menjavanje, prehajanje iz ene skrajnosti v drugo, zlasti glede na vrednost, kakovost

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

▪ Ali se res moramo vsakič znova sprijazniti s ponavljajočo se *amplitudo* kakovosti in spremljati koncerte s skupkom frustracij in presenečenj?

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Zgodovina napreduje v *amplitudah*, ki imajo neko določeno skupno smer.
- Vsa predstava je potekala v velikih *amplitudah*, od običajnega do paradoksalnega.

...

- Takšne *amplitude* so značilne za mlade košarkarje. Igrajo lahko navdušujoče ali pa kot popolni začetniki.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[amplitúda]

IPA: [ampli'tu:da]

tonemski

[amplitúda]

IPA: [amplitú:dà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: amplitúda

RODILNIK: amplitúde

DAJALNIK: amplitúdi

TOŽILNIK: amplitúdo

MESTNIK: pri amplitúdi

ORODNIK: z amplitúdo

dvojina

IMENOVALNIK: amplitúdi

RODILNIK: amplitúd

DAJALNIK: amplitúdama

TOŽILNIK: amplitúdi

MESTNIK: pri amplitúdah

ORODNIK: z amplitúdama

množina

IMENOVALNIK: amplitúde

RODILNIK: amplitúd

DAJALNIK: amplitúd~~am~~

TOŽILNIK: amplitúde

MESTNIK: pri amplitúd~~ah~~

ORODNIK: z amplitúd~~ami~~

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: amplitúda

RODILNIK: amplitúde

DAJALNIK: amplitúdi

TOŽILNIK: amplitúdo

MESTNIK: pri amplitúdi

ORODNIK: z amplitúdo

dvojina

IMENOVALNIK: amplitúdi

RODILNIK: amplitúd

DAJALNIK: amplitúdama

TOŽILNIK: amplitúdi

MESTNIK: pri amplitúd~~ah~~

ORODNIK: z amplitúdama

množina

IMENOVALNIK: amplitúde

RODILNIK: amplitúd

DAJALNIK: amplitúd~~am~~

TOŽILNIK: amplitúde

MESTNIK: pri amplitúd~~ah~~

ORODNIK: z amplitúd~~ami~~

IZVOR

prevzeto prek nem. *Amplitude*, angl., frc. *amplitude* iz lat. *amplitūdō* 'širina, velikost, obsežnost', iz *amplus* 'obsežen, zajeten, velik'

ànaeróbni ànaeróbna ànaeróbno pridevnik

[ànaeróbni]

POMEN

1. iz biologije za katerega ni potreben kisik

► **prid. beseda** + sam. beseda

anaerobni metabolizem | anaerobni procesi | anaerobna presnova | anaerobna razgradnja | anaerobno dihanje | anaerobno vrenje

- V odsotnosti kisika potekajo različni *anaerobni* procesi, v katerih se iz molekul glukoze sprošča manjša količina uporabne energije.
- Pomanjkanje kisika povzroči *anaerobno* presnovo, ki proizvaja veliko manj energije kot aerobna.
- Zeleno maso hmeljarji praviloma puščajo v visokih deponijskih kupih, kjer v notranjosti prevladuje delna *anaerobna* razgradnja hmeljevine.
- Mnogi mikroorganizmi lahko izvajajo v anaerobnih razmerah fermentacijo ali *anaerobno* dihanje, če je na razpolago kisik, pa se lahko preklopijo na učinkovitejše aerobno dihanje.

1.1. iz biologije pri katerem ni prisoten kisik

► **prid. beseda** + sam. beseda

anaerobni pogoji | anaerobna obdelava | anaerobne razmere | anaerobno okolje

- Posebnost mohanta je, da zori v *anaerobnih* pogojih v sodih brez prisotnosti kisika.
- Po *anaerobni* obdelavi v gniliščih se gošča gravitacijsko preliva v bazen pregnite biomase in plinohram.
- Nekateri mikroorganizmi lahko v *anaerobnih* razmerah uporabljajo namesto kisika druge oksidante za dihalne procese: to imenujemo anaerobno dihanje.

1.2. iz biologije ki živi, je aktiven ob odsotnosti kisika

► **prid. beseda** + sam. beseda

anaerobni mikroorganizmi, organizmi | anaerobne bakterije

- *Anaerobni* mikroorganizmi se razvijajo v brezračnem okolju in ne oksidirajo alkohola.
- Na blatnem dnu se ob velikem pomanjkanju kisika lahko razvijejo tako imenovane *anaerobne* bakterije, ki nitrata pretvorijo nazaj v amoniak.

2. iz športa ki je v zvezi s telesnimi dejavnostmi za krepitev mišic, pri katerih potekajo procesi, za katere ni potreben kisik

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

anaerobna vzdržljivost | anaerobne sposobnosti

▪ Razlika je predvsem v tem, da potrebujemo za smučanje več moči (*anaerobne* vzdržljivosti), pri teku na smučeh pa več kondicije (aerobne vzdržljivosti).

2.1. iz športa ki je namenjen za krepitev mišic s spodbujanjem teh procesov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

anaerobni trening | anaerobna dejavnost |

anaerobna vadba | anaerobne vaje

- *Anaerobni* trening prisili srce k hitrejšemu utripanju, saj je telo v stanju pomanjkanja kisika, ki si ga želi čim prej nadomestiti.
- Posledica *anaerobne* vadbe je kopičenje mlečne kisline in drugih kemičnih snovi, ki povzročijo hitro utrujenost in krče.
- *Anaerobne* vaje so tiste, ki naše telo obremenijo in jih ne moremo izvajati dolgo časa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ànaeróbni]

IPA: [ˈanaɛˈroːbni]

tonemski

[ànaeròbni]

IPA: [ànaɛróːbni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: ànaeróbni

RODILNIK: ànaeróbnega

DAJALNIK: ànaeróbnemu

TOŽILNIK: ànaeróbni

živo ànaeróbnega

MESTNIK: pri ànaeróbnem

ORODNIK: z ànaeróbnim

dvojina

IMENOVANIK: ànaeróbna

RODILNIK: ànaeróbnih

DAJALNIK: ànaeróbnima

TOŽILNIK: ànaeróbna

MESTNIK: pri ànaeróbnih

ORODNIK: z ànaeróbnima

množina

IMENOVANIK: ànaeróbni

RODILNIK: ànaeróbnih

DAJALNIK: ànaeróbnim

TOŽILNIK: ànaeróbne

MESTNIK: pri ànaeróbnih

ORODNIK: z ànaeróbnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: ànaeróbna

RODILNIK: ànaeróbne

DAJALNIK: ànaeróbni

TOŽILNIK: ànaeróbno

MESTNIK: pri ànaeróbni

ORODNIK: z ànaeróbno

dvojina

IMENOVANIK: ànaeróbni

RODILNIK: ànaeróbnih

DAJALNIK: ànaeróbnima

TOŽILNIK: ànaeróbni

MESTNIK: pri ànaeróbnih

ORODNIK: z ànaeróbnima

množina

IMENOVANIK: ànaeróbne

RODILNIK: ànaeróbnih

DAJALNIK: ànaeróbnim

TOŽILNIK: ànaeróbne

MESTNIK: pri ànaeróbnih

ORODNIK: z ànaeróbnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: ànaeróbno

RODILNIK: ànaeróbnega

DAJALNIK: ànaeróbnemu

TOŽILNIK: ànaeróbno

MESTNIK: pri ànaeróbnem

ORODNIK: z ànaeróbnim

dvojina

IMENOVANIK: ànaeróbni

RODILNIK: ànaeróbnih

DAJALNIK: ànaeróbnima

TOŽILNIK: ànaeróbni

MESTNIK: pri ànaeróbnih

ORODNIK: z ànaeróbnima

množina

IMENOVANIK: ànaeróbna

RODILNIK: ànaeróbnih

DAJALNIK: ànaeróbnim

TOŽILNIK: ànaeróbna

MESTNIK: pri ànaeróbnih

ORODNIK: z ànaeróbnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: ànaeròbni

RODILNIK: ànaeròbnega

DAJALNIK: ànaeròbnemu

TOŽILNIK: ànaeròbni

živo ànaeròbnega

MESTNIK: pri ànaeròbnem

ORODNIK: z ànaeròbnim

dvojina

IMENOVALNIK: änaerõbna
RODILNIK: änaerõbni**h**
DAJALNIK: änaerõbn**ima**
TOŽILNIK: änaerõbna
MESTNIK: pri änaerõbni**h**
ORODNIK: z änaerõbn**ima**

množina

IMENOVALNIK: änaerõbni
RODILNIK: änaerõbni**h**
DAJALNIK: änaerõbn**im**
TOŽILNIK: änaerõbne
MESTNIK: pri änaerõbni**h**
ORODNIK: z änaerõbn**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: änaerõbna
RODILNIK: änaerõbne
DAJALNIK: änaerõbni
TOŽILNIK: änaerõbno
MESTNIK: pri änaerõbni
ORODNIK: z änaerõbno

dvojina

IMENOVALNIK: änaerõbni
RODILNIK: änaerõbni**h**
DAJALNIK: änaerõbn**ima**
TOŽILNIK: änaerõbni
MESTNIK: pri änaerõbni**h**
ORODNIK: z änaerõbn**ima**

množina

IMENOVALNIK: änaerõbne
RODILNIK: änaerõbni**h**
DAJALNIK: änaerõbn**im**
TOŽILNIK: änaerõbne
MESTNIK: pri änaerõbni**h**
ORODNIK: z änaerõbn**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: änaerõbno
RODILNIK: änaerõbn**ega**
DAJALNIK: änaerõbn**emu**
TOŽILNIK: änaerõbno
MESTNIK: pri änaerõbn**em**
ORODNIK: z änaerõbn**im**

dvojina

IMENOVALNIK: änaerõbni
RODILNIK: änaerõbni**h**
DAJALNIK: änaerõbn**ima**
TOŽILNIK: änaerõbni
MESTNIK: pri änaerõbni**h**
ORODNIK: z änaerõbn**ima**

množina

IMENOVALNIK: änaerõbna
RODILNIK: änaerõbni**h**
DAJALNIK: änaerõbn**im**
TOŽILNIK: änaerõbna

MESTNIK: pri änaerõbni**h**
ORODNIK: z änaerõbn**imi**

STALNE ZVEZE

anaerobni prag

iz športa mejna stopnja obremenitve telesa zaradi telesnih dejavnosti, pri katerih se krepijo mišice
▶ sam. beseda + pri + **sam. beseda v mestniku**
▪ Ugotavljali so hitrost in srčni utrip pri *anaerobnem pragu* in hitrost teka pri največji aerobni zmogljivosti.

...

▪ *Anaerobni prag* predstavlja tisto stopnjo intenzivnosti gibanja, pri kateri se značilneje aktivirajo laktatni anaerobni procesi.
▪ Test je uporabljal za ugotavljanje *anaerobnega praga* pri košarkarjih.
▪ Poskoki so zelo intenzivni, saj lahko kmalu zaidemo v visoko intenzivnost obremenitve napora, kar pomeni, da že prehajamo čez svoj *anaerobni prag*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *anaerob*, frc. *anaérobie*, iz ↑a... + ↑aerobni

ánorak

 ánoraka samostalnik moškega spola [ánorak]

POMEN

športno vrhnje oblačilo, ki pokriva zgornji del telesa in ščiti pred vetrom, dežjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

črn, moder, temen anorak | nepremočljiv anorak
▪ Oblečen je bil v črn *anorak* s kapuco in v temno modre hlače.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Vetrovno vreme zelo okrepi občutek mraza, zato si v takšnih razmerah nadenite še *anorak*.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
anorak s kapuco

▪ Ob odhodu po pomoč sem ji pustil svojo velur majico in nepremočljiv *anorak* s kapuco.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
žep anoraka

▪ Iz žepa *anoraka* je izbrskal ključ.

▶ priredna zveza
anorak in hlače

▪ Dodajte majico, ki naj bo za tek pozimi malce toplejša, tekaške hlače in *anorak* za zaščito pred dežjem in pripravljeni ste za tekaške užitke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ánorak]

IPA: [ˈaːnɔrak]

tonemski

[ânorak]

IPA: [á:nòrak]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: ánorak
RODILNIK: ánoraka
DAJALNIK: ánoraku
TOŽILNIK: ánorak
MESTNIK: pri ánoraku
ORODNIK: z ánorak**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ánoraka
RODILNIK: ánorak**ov**
DAJALNIK: ánorak**oma**
TOŽILNIK: ánoraka
MESTNIK: pri ánorak**ih**
ORODNIK: z ánorak**oma**

množina

IMENOVALNIK: ánoraki
RODILNIK: ánorak**ov**
DAJALNIK: ánorak**om**
TOŽILNIK: ánorake
MESTNIK: pri ánorak**ih**
ORODNIK: z ánoraki

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: ânorak
RODILNIK: ânoraka
DAJALNIK: ânoraku
TOŽILNIK: ânorak
MESTNIK: pri ânoraku
ORODNIK: z ânorak**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ânoraka
RODILNIK: ânorak**ov**
DAJALNIK: ânorak**oma**
TOŽILNIK: ânoraka
MESTNIK: pri ânorak**ih**
ORODNIK: z ânorak**oma**

množina

IMENOVALNIK: ânoraki
RODILNIK: ânorak**ov**
DAJALNIK: ânorak**om**
TOŽILNIK: ânorake
MESTNIK: pri ânorak**ih**
ORODNIK: z ânoraki

IZVOR

prevzeto prek nem. *Anorak* in frc. *anorak* iz eskim. *anorak*, domnevno iz *anoré* 'veter'

apsída apside tudi **ápsida** ápside samostalnik ženskega spola

[apsída] tudi [ápsida]

POMEN

iz arhitekture polkrožni, s polovično kupolo obokan prostor kot zaključek stavbnega prostora, zlasti cerkve

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glavna, osrednja, stranska apside | polkrožna apside | romanska apside

- Skozi izrezljana vrata pred ikonostasom so vidne prelepe freske v glavni *apsidi*.
- Kapela je značilnega okroglega tlorisa s polkrožno *apsido*, polkrožnim vhodom in dvema romanskima oknomoma.
- Poleg glavnega oltarja je vredna ogleda romanska *apsida*, v kateri stoji najstarejši krstilnik na Slovenskem.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku apside bazilike, cerkve

- V *apsidi* cerkve svetega Davida se je ohranil prelep mozaik iz 5. stoletja.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** zid apside

- Tudi novi baldahin je pokrit z mozaikom, na čelni strani pa je enak ikonografski motiv kot na zidu *apside*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** cerkev z apside

- Najstarejši so sledovi lesene cerkve in cerkve z zidano *apsido* iz 8. in 9. stoletja.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Dragulj samostana je justinijanska bazilika s svojo enkratno umetnino v *apsidi*: kupolastim mozaikom Kristusovega zveličanja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[apsída] tudi [ápsida]

IPA: [ap'si:da] tudi ['a:psida]

tonemski

[apsída] tudi [âpsida]

IPA: [apsí:dà] tudi [á:psida]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apside
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apside
ORODNIK: z apside

dvojina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apside
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apside
ORODNIK: z apside

množina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apsid
DAJALNIK: apsidam
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apsidah
ORODNIK: z apsidami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apside
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apside
ORODNIK: z apside

dvojina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apsideama
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apsideah
ORODNIK: z apsideama

množina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apsideam
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apsideah
ORODNIK: z apsideami

tudi

jakostno ednina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apside
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apside
ORODNIK: z apside

dvojina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apsideama
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apsideah
ORODNIK: z apsideama

množina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apsideam
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apsideah
ORODNIK: z apsideami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside

DAJALNIK: apside
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apside
ORODNIK: z apside

dvojina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apsideama
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apsideah
ORODNIK: z apsideama

množina

IMENOVALNIK: apside
RODILNIK: apside
DAJALNIK: apsideam
TOŽILNIK: apside
MESTNIK: pri apsideah
ORODNIK: z apsideami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Apside*, frc. *apside*, *abside* iz srlat. *absida* < lat. *apsis*, kar je prevzeto iz gr. *hapsís* 'obok', iz *háptō* 'pritrdim, držim'

armíranobetónski

armíranobetónsko pridevnik [armíranobetónski]
POMEN

iz gradbeništva ki je iz armiranega betona, tj. betona, ki ima strukturo ojačano z jeklenimi palicami ali mrežami; SIN.: železobetonski

► prid. beseda + sam. beseda

armiranobetonski element, temelj | armiranobetonski most, objekt, steber, zid | armiranobetonska konstrukcija | armiranobetonska plošča, stena | armiranobetonska vez

- Pri *armiranobetonskih* konstrukcijah pomeni največjo grožnjo za varnost objekta korozija armature.
- V nebotičnikih *armiranobetonske* plošče preprečujejo prenos zvoka po zraku, elastični tlaki pa zmanjšujejo hrup udarcev, na primer korakov pri hoji.

► priredna zveza

armiranobetonski in betonski

- V zadnjih letih se tudi pri nas poleg betonskih in *armiranobetonskih* cevi za odvajanje onesnaženih voda iz naselij in cest vse bolj uporabljajo tiste iz umetnih snovi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[armíranobetónski]
IPA: [ar'mi:ranobe'to:nski]

tonemski

[armíranobetónski]
IPA: [ar'mi:rànobetó:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: armíranobetónski
RODILNIK: armíranobetónskega
DAJALNIK: armíranobetónskemu
TOŽILNIK: armíranobetónski
    živo armíranobetónskega
MESTNIK: pri armíranobetónskem
ORODNIK: z armíranobetónskim

dvojina

IMENOVALNIK: armíranobetónska
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskima
TOŽILNIK: armíranobetónska
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskima

množina

IMENOVALNIK: armíranobetónski
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskim
TOŽILNIK: armíranobetónske
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: armíranobetónska
RODILNIK: armíranobetónske
DAJALNIK: armíranobetónski
TOŽILNIK: armíranobetónsko
MESTNIK: pri armíranobetónski
ORODNIK: z armíranobetónsko

dvojina

IMENOVALNIK: armíranobetónski
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskima
TOŽILNIK: armíranobetónski
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskima

množina

IMENOVALNIK: armíranobetónske
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskim
TOŽILNIK: armíranobetónske
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: armíranobetónsko
RODILNIK: armíranobetónskega
DAJALNIK: armíranobetónskemu
TOŽILNIK: armíranobetónsko
MESTNIK: pri armíranobetónskem

ORODNIK: z armíranobetónskim

dvojina

IMENOVALNIK: armíranobetónski
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskima
TOŽILNIK: armíranobetónski
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskima

množina

IMENOVALNIK: armíranobetónska
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskim
TOŽILNIK: armíranobetónska
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: armíranobetónski
RODILNIK: armíranobetónskega
DAJALNIK: armíranobetónskemu
TOŽILNIK: armíranobetónski
    živo armíranobetónskega
MESTNIK: pri armíranobetónskem
ORODNIK: z armíranobetónskim

dvojina

IMENOVALNIK: armíranobetónska
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskima
TOŽILNIK: armíranobetónska
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskima

množina

IMENOVALNIK: armíranobetónski
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskim
TOŽILNIK: armíranobetónske
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: armíranobetónska
RODILNIK: armíranobetónske
DAJALNIK: armíranobetónski
TOŽILNIK: armíranobetónsko
MESTNIK: pri armíranobetónski
ORODNIK: z armíranobetónsko

dvojina

IMENOVALNIK: armíranobetónski
RODILNIK: armíranobetónskih
DAJALNIK: armíranobetónskima
TOŽILNIK: armíranobetónski
MESTNIK: pri armíranobetónskih
ORODNIK: z armíranobetónskima

množina

IMENOVALNIK: armîranobetõnske
RODILNIK: armîranobetõnskih
DAJALNIK: armîranobetõnskim
TOŽILNIK: armîranobetõnske
MESTNIK: pri armîranobetõnskih
ORODNIK: z armîranobetõnskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: armîranobetõnsko
RODILNIK: armîranobetõnskega
DAJALNIK: armîranobetõnskemu
TOŽILNIK: armîranobetõnsko
MESTNIK: pri armîranobetõnskem
ORODNIK: z armîranobetõnskimi

dvojina

IMENOVALNIK: armîranobetõnski
RODILNIK: armîranobetõnskih
DAJALNIK: armîranobetõnskima
TOŽILNIK: armîranobetõnski
MESTNIK: pri armîranobetõnskih
ORODNIK: z armîranobetõnskima

množina

IMENOVALNIK: armîranobetõnska
RODILNIK: armîranobetõnskih
DAJALNIK: armîranobetõnskimi
TOŽILNIK: armîranobetõnska
MESTNIK: pri armîranobetõnskih
ORODNIK: z armîranobetõnskimi

IZVOR

iz *armirani beton*

arónija arónije samostalnik ženskega spola [arónija]

POMEN

1. grm z zaobljenimi listi in borovnicam podobnimi temno modrimi plodovi trpkega

okusa; primerjaj lat. *Aronia melanocarpa*; SIN.: iz botanike

črnoplodna aronija

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

plodovi aronije

- Plodovi *aronije* dozoriijo konec avgusta, obiramo pa jih lahko postopoma cel mesec.
- Voden ogled kmetije zajema tudi ogled nasada *aronij* in zeliščnega vrta.

1.1. plodovi tega grma

- Podobno kot pitje rdečega vina na zdravje ugodno vpliva tudi pitje soka *aronije*.
- Multivitaminski sirup je 100-odstotno naraven, saj ga izdelujejo le iz medu, cvetnega prahu, jagodnega soka *aronije*, zgoščenega soka hruške in vitaminov.
- Sami pripravljajo sokove iz *aronije*, grozdja, hrušk.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[arónija]

IPA: [a'ro:nija]

tonemski

[arónija]

IPA: [arò:nija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: arónija

RODILNIK: arónije

DAJALNIK: aróniji

TOŽILNIK: arónijo

MESTNIK: pri aróniji

ORODNIK: z arónijo

dvojina

IMENOVALNIK: aróniji

RODILNIK: arónij

DAJALNIK: arónijama

TOŽILNIK: aróniji

MESTNIK: pri arónijah

ORODNIK: z arónijama

množina

IMENOVALNIK: arónije

RODILNIK: arónij

DAJALNIK: arónijam

TOŽILNIK: arónije

MESTNIK: pri arónijah

ORODNIK: z arónijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: arónija

RODILNIK: arónije

DAJALNIK: aróniji

TOŽILNIK: arónijo

MESTNIK: pri aróniji

ORODNIK: z arónijo

dvojina

IMENOVALNIK: aróniji

RODILNIK: arónij

DAJALNIK: arónijama

TOŽILNIK: aróniji

MESTNIK: pri arónijah

ORODNIK: z arónijama

množina

IMENOVALNIK: arónije

RODILNIK: arónij

DAJALNIK: arónijam

TOŽILNIK: arónije

MESTNIK: pri arónijah

ORODNIK: z arónijami

STALNE ZVEZE

črnoplodna aronija

iz botanike grm z zaobljenimi listi in borovnicam podobnimi temno modrimi plodovi trpkega okusa; primerjaj lat. *Aronia melanocarpa*; SIN.: aronija

- *Črnoplodna aronija* je zanimiva predvsem zaradi velike prilagodljivosti okolju, rednega, obilnega in enakomerno dozorevajočega pridelka in široke uporabnosti plodov.
- *Črnoplodne aronije* imamo posajene tudi v posodah, da so pri roki za uporabo.

IZVOR

prevzeto prek nlat. *aronia* iz gr. *arōnía* 'nešplja', iz *áron*

artroskopija artroskopíje samostalnik ženskega spola

[artroskopíja]

POMEN

1. iz medicine pregled notranjosti sklepa s posebnim instrumentom, navadno skupaj z operacijo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

opraviti artroskopijo | prestati artroskopijo

- Kdaj in kje bodo pri 27-letnem športniku opravili *artroskopijo*, še ni znano, zagotovo pa ne bo mogel nastopiti na tekmah poletne turneje.

- Čeprav je pred osmimi dnevi prestal *artroskopijo* kolena, so ga že poslali na igrišče.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

artroskopija gležnja, kolena, kolka

- Konec aprila sem padla s konja in morala na *artroskopijo* kolena.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

artroskopija čaka KOGA

- Po koncu sezone me čaka še ena *artroskopija* kolena.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

iti, oditi na artroskopijo

- Razmišljali smo, da bi vseeno šla na *artroskopijo*, kjer bi pregledali in pobrusili meniskus.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

odločiti se za artroskopijo

- Odločila se je za *artroskopijo* desnega gležnja, s katero ji bodo odstranili brazgotinasto tkivo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V primerjavi z artroskopijo drugih sklepov je kolčna *artroskopija*, to je manj invazivna operacija skozi majhne reze s pomočjo kamere, tehnično bolj zapletena.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Z *artroskopijo* mu je odstranil delček odkrušenega meniskusa v kolenskem sklepu.

1.1. veda o takem pregledovanju

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

področje artroskopije

- Organizatorjem je letos uspelo zbrati kvalitetno ekipo mednarodno uglednih strokovnjakov s področja *artroskopije* iz številnih tujih držav.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[artroskopíja]

IPA: [artroskopí:ja]

tonemski

[artroskopíja]

IPA: [artroskopí:jà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: artroskopíja

RODILNIK: artroskopíje

DAJALNIK: artroskopíji

TOŽILNIK: artroskopíjo

MESTNIK: pri artroskopíji

ORODNIK: z artroskopíjo

dvojina

IMENOVALNIK: artroskopíji

RODILNIK: artroskopíj

DAJALNIK: artroskopíjama

TOŽILNIK: artroskopíji

MESTNIK: pri artroskopíjah

ORODNIK: z artroskopíjama

množina

IMENOVALNIK: artroskopíje

RODILNIK: artroskopíj

DAJALNIK: artroskopíjam

TOŽILNIK: artroskopíje

MESTNIK: pri artroskopíjah

ORODNIK: z artroskopíjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: artroskopíja

RODILNIK: artroskopíje

DAJALNIK: artroskopíji

TOŽILNIK: artroskopíjo

MESTNIK: pri artroskopíji

ORODNIK: z artroskopíjo

dvojina

IMENOVALNIK: artroskopíji

RODILNIK: artroskopíj

DAJALNIK: artroskopíjama

TOŽILNIK: artroskopíji

MESTNIK: pri artroskopíjah

ORODNIK: z artroskopíjama

množina

IMENOVALNIK: artroskopíje

RODILNIK: artroskopíj

DAJALNIK: artroskopíjam

TOŽILNIK: artroskopíje

MESTNIK: pri artroskopíjah

ORODNIK: z artroskopíjami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Arthroscopie*, angl. *arthroscopy*, frc. *arthroscopie*, kar je zloženo iz gr. *árrhron* 'sklep' + gr. *skopía* 'opazovanje'

artroskópski artroskópska artroskópsko pridevnik

[artroskópski]

POMEN

1. iz medicine ki je v zvezi z artroskopijo, tj. pregledom notranjosti sklepa, zlasti kolena, navadno skupaj z operacijo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

artroskopska kamera | artroskopska kirurgija |

artroskopska metoda, tehnika

▪ Subspecializiral se je predvsem na področju *artroskopske* rekonstrukcijske kirurgije kolenskega in ramenskega sklepa, v zadnjih dveh letih pa za *artroskopsko* kirurgijo kolčnega sklepa.

▪ Z *artroskopsko* tehniko je mogoče zdraviti tako rekoč vse oblike okvar mehkih tkiv ramena in komolca.

1.1. iz medicine ki se izvaja z artroskopijo, tj. pregledom notranjosti sklepa, zlasti kolena, navadno skupaj z operacijo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

artroskopski pregled, poseg | artroskopska operacija

▪ Najbolj pogosti in med pacienti razmeroma dobro poznani so *artroskopski* posegi pri poškodbi kolenskih meniskusov ali sprednje križne vezi.

▪ Pri *artroskopskih* operacijah kirurg posega v sklep skozi majhno odprtino, bolečine po operaciji so manjše, manj je tudi možnih zapletov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[artroskópski]

IPA: [artrɔs'ko:pski]

tonemski

[artroskôpski]

IPA: [artrɔskó:pski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: artroskópski

RODILNIK: artroskópskega

DAJALNIK: artroskópskemu

TOŽILNIK: artroskópski

živo artroskópskega

MESTNIK: pri artroskópskem

ORODNIK: z artroskópskim

dvojina

IMENOVALNIK: artroskópska

RODILNIK: artroskópskih

DAJALNIK: artroskópskima

TOŽILNIK: artroskópska

MESTNIK: pri artroskópskih

ORODNIK: z artroskópskima

množina

IMENOVALNIK: artroskópski

RODILNIK: artroskópskih

DAJALNIK: artroskópskim

TOŽILNIK: artroskópske

MESTNIK: pri artroskópskih

ORODNIK: z artroskópskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: artroskópska

RODILNIK: artroskópske

DAJALNIK: artroskópski

TOŽILNIK: artroskópsko

MESTNIK: pri artroskópski

ORODNIK: z artroskópsko

dvojina

IMENOVALNIK: artroskópski

RODILNIK: artroskópskih

DAJALNIK: artroskópskima

TOŽILNIK: artroskópski

MESTNIK: pri artroskópskih

ORODNIK: z artroskópskima

množina

IMENOVALNIK: artroskópske

RODILNIK: artroskópskih

DAJALNIK: artroskópskim

TOŽILNIK: artroskópske

MESTNIK: pri artroskópskih

ORODNIK: z artroskópskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: artroskópsko

RODILNIK: artroskópskega

DAJALNIK: artroskópskemu

TOŽILNIK: artroskópsko

MESTNIK: pri artroskópskem

ORODNIK: z artroskópskim

dvojina

IMENOVALNIK: artroskópski

RODILNIK: artroskópskih

DAJALNIK: artroskópskima

TOŽILNIK: artroskópski

MESTNIK: pri artroskópskih

ORODNIK: z artroskópskima

množina

IMENOVALNIK: artroskópska

RODILNIK: artroskópskih

DAJALNIK: artroskópskim

TOŽILNIK: artroskópska

MESTNIK: pri artroskópskih

ORODNIK: z artroskópskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: artroskôpski
RODILNIK: artroskôpskega
DAJALNIK: artroskôpskemu
TOŽILNIK: artroskôpski
    živo artroskôpskega
MESTNIK: pri artroskôpskem
ORODNIK: z artroskôpskim

dvojina

IMENOVALNIK: artroskôpska
RODILNIK: artroskôpskih
DAJALNIK: artroskôpskima
TOŽILNIK: artroskôpska
MESTNIK: pri artroskôpskih
ORODNIK: z artroskôpskima

množina

IMENOVALNIK: artroskôpski
RODILNIK: artroskôpskih
DAJALNIK: artroskôpskim
TOŽILNIK: artroskôpske
MESTNIK: pri artroskôpskih
ORODNIK: z artroskôpskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: artroskôpska
RODILNIK: artroskôpske
DAJALNIK: artroskôpski
TOŽILNIK: artroskôpsko
MESTNIK: pri artroskôpski
ORODNIK: z artroskôpsko

dvojina

IMENOVALNIK: artroskôpski
RODILNIK: artroskôpskih
DAJALNIK: artroskôpskima
TOŽILNIK: artroskôpski
MESTNIK: pri artroskôpskih
ORODNIK: z artroskôpskima

množina

IMENOVALNIK: artroskôpske
RODILNIK: artroskôpskih
DAJALNIK: artroskôpskim
TOŽILNIK: artroskôpske
MESTNIK: pri artroskôpskih
ORODNIK: z artroskôpskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: artroskôpsko
RODILNIK: artroskôpskega
DAJALNIK: artroskôpskemu
TOŽILNIK: artroskôpsko
MESTNIK: pri artroskôpskem
ORODNIK: z artroskôpskim

dvojina

IMENOVALNIK: artroskôpski
RODILNIK: artroskôpskih
DAJALNIK: artroskôpskima
TOŽILNIK: artroskôpski

MESTNIK: pri artroskôpskih
ORODNIK: z artroskôpskima

množina

IMENOVALNIK: artroskôpska
RODILNIK: artroskôpskih
DAJALNIK: artroskôpskim
TOŽILNIK: artroskôpska
MESTNIK: pri artroskôpskih
ORODNIK: z artroskôpskimi

IZVOR

↑artroskopija

ataše atašêja samostalnik moškega spola [atašê]

POMEN

član diplomatskega predstavništva kot strokovnjak za določeno področje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ameriški, avstrijski, nizozemski, ruski, slovenski, tuji
ataše | ekonomski, gospodarski, trgovinski, trgovski
ataše | kmetijski ataše | kulturni ataše | mornariški,
obrambni, policijski, vojaški, vojni ataše | rezidenčni
ataše | tiskovni ataše

▪ Iz posameznih podjetij je mogoče slišati kar nekaj
pripomb na vladno postavljanje gospodarskih
atašejev in na njihovo funkcioniranje.

▪ Po vrnitvi iz Amerike, kjer je bil slovenski kulturni
ataše, je zelo hitro znova osvojil tipične domače
navade.

▪ Na prireditve so organizatorji povabili tudi vojaške
atašeje šestih držav, katerih narodi so bili udeleženi
v spopadih na soški fronti.

▪ Pred nemško invazijo se je umaknil v Egipt, kjer je
bil do konca vojne v Kairu in Aleksandriji tiskovni
ataše pri angleškem štabu za Srednji vzhod.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda** v mestniku ataše v Beogradu, Berlinu, Ljubljani, Parizu, Sarajevu | ataše v Sloveniji, Srbiji, ZDA | ataše v tujini | ataše v KATEREM veleposlaništvu

▪ Slovenija je za vojaškega *atašeja* v Parizu izbrala
slovenskega generala.

▪ Odprtja razstave, ki bo na ogled do konca maja, se
je udeležil tudi hrvaški kulturni *ataše* v Sloveniji.

▪ Vojaško uniformo sem nosil večinoma na dolžnosti
vojaškega *atašeja* v tujini.

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda** v mestniku ataše na KATERI ambasadi, KATEREM veleposlaništvu

▪ Prve stike s pripadniki čilskih protiobveščevalnih
služb naj bi vzpostavil, ko je bil imenovan za
vojaškega *atašeja* na perujskem veleposlaništvu v
Santiagu.

▶ **sam. beseda** v imenovalniku + glag. ataše obišče KAJ

▪ Vojašnico na Bohinjski Beli so včeraj obiskali
vojaški *atašeji*, ki rezidenčno bivajo v Republiki
Sloveniji.

- Potem ko ju je *ataše* predstavil, sta izmenjala nekaj vljudnostnih stavkov.
- ▶ **vezni glag. + sam. beseda v imenovalniku**
postati *ataše*
  - Postal sem *ataše* za trgovino in to je bil začetek moje diplomatske poti.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
ataše veleposlaništva
  - Razstavo, ki bo odprta do konca meseca, bo odprl kulturni *ataše* veleposlaništva kraljevine Španije na Dunaju.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
ataše za kulturo | *ataše* za tisk
  - Po študiju prava in filozofije je pisatelj deloval kot *ataše* za kulturo v Franciji, na Madžarskem, Poljskem in v takratni Sovjetski zvezi.
  - V šestdesetih in sedemdesetih letih je bil jugoslovanski *ataše* za tisk v Bruslju.
- ▶ **glag. + za + sam. beseda v tožilniku**
imenovati za *atašeja*
  - V 70. letih je nepričakovano zapustil vojsko in se pridružil zunanjemu ministrstvu, ki ga je imenovalo za gospodarskega *atašeja* v Beogradu.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
  - Minister pravi, da za zdaj v državi še ni kakšnega dogovora o tem, ali in kako ter kam naj bi sploh pošiljali *atašeje*.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
  - Mesto veleposlanika je po navadi krona diplomatove kariere, ki se začne na nižjih mestih *atašejev* in svetovalcev na diplomatskih predstavništvi v tujini.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[atašé]

IPA: [ataʃe:]

tonemski

[atašê]

IPA: [atafê:]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: *atašé*

RODILNIK: *atašêja*

DAJALNIK: *atašêju*

TOŽILNIK: *atašêja*

MESTNIK: pri *atašêju*

ORODNIK: z *atašêjem*

dvojina

IMENOVALNIK: *atašêja*

RODILNIK: *atašêjev*

DAJALNIK: *atašêjema*

TOŽILNIK: *atašêja*

MESTNIK: pri *atašêjih*

ORODNIK: z *atašêjema*

množina

IMENOVALNIK: *atašêji*

RODILNIK: *atašêjev*

DAJALNIK: *atašêjem*

TOŽILNIK: *atašêje*

MESTNIK: pri *atašêjih*

ORODNIK: z *atašêji*

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: *atašê*

RODILNIK: *atašêja*

DAJALNIK: *atašêju*

TOŽILNIK: *atašêja*

MESTNIK: pri *atašêju*

ORODNIK: z *atašêjem*

dvojina

IMENOVALNIK: *atašêja*

RODILNIK: *atašêjev*

DAJALNIK: *atašêjema*

TOŽILNIK: *atašêja*

MESTNIK: pri *atašêjih*

ORODNIK: z *atašêjema*

množina

IMENOVALNIK: *atašêji*

RODILNIK: *atašêjev*

DAJALNIK: *atašêjem*

TOŽILNIK: *atašêje*

MESTNIK: pri *atašêjih*

ORODNIK: z *atašêji*

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Attaché*) iz frc. *attaché*, prvotneje 'pribočnik' < 'kdor je dodeljen', iz *attacher* 'dodeliti'

bábica *bábice* samostalnik ženskega spola [bábica]

POMEN

1. mati očeta ali matere v razmerju do njunih otrok; SIN.: narečno koroško *bica*, narečno primorsko *nona*

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

babica govori, pripoveduje, razlaga | *babica* pove, pravi, reče, vpraša KAJ | *babica* kuha, pripravi, pripravlja KAJ | *babica* je naučila KOGA KAJ | *babica* pazi KOGA | *babica* pomaga, priskoči na pomoč, skrbi za KOGA/KAJ | *babica* pozna, zna KAJ | *babica* se spominja, ve | *babica* živi KJE | *babica* je dejala | *babica* je umrla

▪ Vnuki radi prisluhnejo zgodbam iz družinske zgodovine, ki jim jih pripoveduje *babica*.

▪ »Saj je bela kot zid. Ubogi otrok,« je rekla *babica* in se pognala k meni in me objela.

▪ Pred več kot pol leta mi je umrla *babica*, na katero sem bila zelo navezana.

▪ Z vsem srcem predana *babica* veliko pomaga hčerkama.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- bodoča babica | bolna babica | dobra, ljubeča, prijazna babica | draga, ljubljena babica | mlada, stara babica | *n*-letna babica | pokojna babica | ponosna, srečna babica
- Deklica živi pri bolni *babici* in zanjo tudi skrbi.
  - Občuduje vitalnost 82-letne Boštjanove *babice*, ki še vedno skrbi za domači vrt in jedilnik.
  - Pokojna *babica* me je učila, da če mi kruh pade na tla, ga moram pobrati in poljubiti.
  - Je poročena mati štirih hčera in sina ter ponosna *babica* sedmih vnukinj in vnuka.
- ▶ glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
postati babica
- Čeprav je postala *babica*, se ne namerava upokojiti.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
imeti babico | obiskati, obiskovati babico | poklicati babico | prositi, vprašati babico
- Ob božičnih praznikih bomo obiskali *babico*, sosede in prijatelje.
  - Poletja preživlja v Dalmaciji, kjer ima *babico*, zelo rada pa tudi potuje.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljskem**
smrt babice | vloga babice
- Smrt *babice* ali dedka pomeni izgubo varnega zavetja, ljubeče naklonjenosti, pa tudi vira zgodb, spominov in modrosti.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
pogovarjati se z babico | živeti z babico
- Ko sem bil star šest let, sva se z materjo vrnila v Prekmurje, kjer sva živela z *babico*.
- ▶ glag. + pri + **sam. beseda v mestniku**
ostati pri babici | preživeti KAJ, živeti pri babici | pustiti KOGA pri babici
- Zadnji konec tedna sem preživela pri *babici* in dedku.
  - Vsi starši nimajo možnosti otroka za nekaj dni pustiti pri *babici* in dedku.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**
babica z vnučkom, vnukom
- Dan je lep in na sprehajališču je polno *babic* z vnučki.
- ▶ sam. beseda + pri + **sam. beseda v mestniku**
obisk pri babici | počitnice pri babici
- Spominjam se počitnic pri *babici*, ki so bile zares nepozabne.
- ▶ glag. + k/h + **sam. beseda v dajalniku**
iti, oditi k babici | preseliti se k babici
- Počitnic se že veselim, ker bom šla k *babici*.
- ▶ **sam. beseda** + po + **sam. beseda v mestniku**
babica po mamini, materini, očetovi strani
- Očetovih staršev nisem poznala, poznala sem le *babico* po materini strani.
- ▶ glag. + od + **sam. beseda v roditeljskem**
dobiti KAJ od babice
- Večino najboljših kuharskih nasvetov dobi od svoje *babice*.
- ▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**
podedovati po babici
- Ljubezen do glasbe je podedoval po *babici*, ki je vztrajala, da se fant že pri treh letih začne učiti igranja na klavir.
- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**
spomin na babico
- Desno v kotu sta spomina na obe *babici*, prekrasna ura in kolovrat.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
Njena povezanost z *babico* je bila nekaj posebnega.
- Spomnila sem se maminega jutranjega pogovora z *babico*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku
- *Babica* je bila srečna, ker je osrečila vnuka.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
- Razen nje nihče ni hotel skrbeti za ostarelo *babico*.
- ▶ priredna zveza
babica in dedek, babica in mama, babica in starši, babica in vnuk, babica in vnukinja
- Ker sta bila starša večinoma v službi, sta me vzgojila dedek in *babica*.
  - Štipendija ni zadostovala za vse, veliko so pomagali starši in *babica*.
- ...
- Zlata ženska je bila, naši otroci so jo klicali kar *babica*.
- 1.1.** ekspresivno starejša ženska
- Včasih me ustavi kakšna *babica* in si ne more kaj, da ne bi vprašala: Ubogi dečko, kaj se je pa zgodilo ...?
  - Obrnil se je in zagledal neko *babico*.
- 1.2.** ekspresivno skrbna, sočutna ženska
- Vsi igralci bi gotovo pritrdili, da je bila prava *babica* celotni ekipi, vedno je imela za vsakega pripravljeno lepo besedo, včasih pa je tudi gladila nesporazume v ekipi.
- 1.3.** ekspresivno ženska, ki na nekem področju deluje dlje od drugih ali je od njih starejša
- Svojo načrtovano vrnitev na glasbeno sceno je najavila 68-letna *babica* rokenrola.
  - Stara sem 33 let, v plavanju sem že *babica*.
- 1.4.** navadno v množini, ekspresivno izkušena, modra ženska, ki na določenem področju, zlasti v kulinariki, gospodinjstvu, soustvarja, sooblikuje tradicijo; SIN.: narečno primorsko, ekspresivno nona
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljskem**
recepti (naših) babic
- Pred novoletnimi prazniki so izdelovali preproste okraske za jelko in pekli pecivo po receptih *babic*.
- 2.** ženska, ki se poklicno ukvarja z vodenjem porodov
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

diplomirana babica | izkušena babica | vaška babica

- Kot izkušena *babica* je na svet pomagala že mnogim otrokom.
- Mož je šel po vaško *babico* in po težkem porodu se je rodila punčka.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

babica pomaga

- Kot izkušena *babica* je pomagala na svet že mnogim otrokom.
- Verjetno boste čutili, da se otrok premika, ko *babica* pretipava vaš trebuh.
- *Babica* pri prihodu v porodnišnico preveri, koliko je odprto maternično ustje in ali je maternični vrat izginil, ter preveri plodov srčni utrip.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

poklicati babico

- Odpeljali so jo v porodno sobo in poklicali *babico*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

poklic babice

- Za delo medicinske sestre se je navduševala že v otroštvu, za poklic *babice* pa se je odločila predvsem zaradi tega, ker ima v tem primeru opravka z zdravimi pacientkami.

▶ glag. + kot + **sam. beseda v imenovalniku**

biti zaposlen, delati kot babica

- V vseh teh letih, odkar dela kot *babica*, se je pri nas resnično veliko spremenilo.

▶ z/s + sam. beseda v orodniku + **sam. beseda v rodilniku**

s pomočjo babice

- Tisti čas je bilo povsem običajno, da so se otroci rojevali doma s pomočjo *babice*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

šola za babice

- Šola za *babice* je nepretrgoma delovala 228 let.
- Morda boste imeli veliko vprašanj za *babico* in patronažno sestro.

▶ priredna zveza

babica in porodničar, babica in (medicinska) sestra, babica in zdravnik

- Medicinske sestre in *babice* na oddelku so jima dopovedovale, da je bolnica izredno bleda in potna.
- Zdravniki in *babice* so včeraj pripravili dan odprtih vrat ter predstavili prenovljeno porodno sobo.

3. iz zoologije **manjša morska riba brez lusk, z močnimi čeljustmi in plosko glavo;** primerjaj lat.

Blennioidei

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Našteli so devetnajst vrst *babic*, v vsem Sredozemlju jih živi dvaindvajset.
- Ribe iz skupine *babic* so predvsem prebivalke obalnih morij, kjer najraje naseljujejo kamnito dno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bábica]

IPA: [ˈba:bitsa]

tonemski

[bábica]

IPA: [bà:bitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: **bábica**

RODILNIK: **bábice**

DAJALNIK: **bábici**

TOŽILNIK: **bábico**

MESTNIK: pri **bábici**

ORODNIK: z **bábico**

dvojina

IMENOVALNIK: **bábici**

RODILNIK: **bábic**

DAJALNIK: **bábicama**

TOŽILNIK: **bábici**

MESTNIK: pri **bábicah**

ORODNIK: z **bábicama**

množina

IMENOVALNIK: **bábice**

RODILNIK: **bábic**

DAJALNIK: **bábicam**

TOŽILNIK: **bábice**

MESTNIK: pri **bábicah**

ORODNIK: z **bábicami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **bábica**

RODILNIK: **bábice**

DAJALNIK: **bábici**

TOŽILNIK: **bábico**

MESTNIK: pri **bábici**

ORODNIK: z **bábico**

dvojina

IMENOVALNIK: **bábici**

RODILNIK: **bábic**

DAJALNIK: **bábicama**

TOŽILNIK: **bábici**

MESTNIK: pri **bábicah**

ORODNIK: z **bábicama**

množina

IMENOVALNIK: **bábice**

RODILNIK: **bábic**

DAJALNIK: **bábicam**

TOŽILNIK: **bábice**

MESTNIK: pri **bábicah**

ORODNIK: z **bábicami**

FRAZEOLOGIJA

Veliko babic, kilavo dete.

Mnogo babic, kilavo dete. opisuje situacijo, ko pri čem sodeluje preveč ljudi, da bi bil lahko rezultat dober

▪ Opozarjali so, da je organov, svetov, uradov, komisij in odborov, ki se s tem ukvarjajo, veliko, vendar se zaradi slabo usklajenega delovanja med njimi dostikrat zgodi po tistem ljudskem pregovoru: *veliko babic, kilavo dete*.

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: bábičin

IZVOR

↑baba

bábičin bábičina bábičino pridevnik [bábičin]

POMEN

1. ki je v zvezi z babico, pripada babici, tj. materi očeta ali matere; SIN.: narečno primorsko nonin

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

babičin obraz | babičin pogreb | babičin rojstni dan | babičin vrt | babičina hiša | babičina kuhinja, soba | babičina smrt | babičine besede, pripovedi | babičine dobrote | babičino naročje | babičino stanovanje

▪ Po aktivni in ustvarjalni igri se pocrklja v *babičinem* naročju.

▪ Vedel sem, da jo je *babičina* smrt grozno prizadela, in želel sem jo objeti in ji pokazati, da jo razumem.

▪ Po maturi se je preselil v *babičino* stanovanje v Londonu in se vpisal na študij angleške literature.

1.1. ki je v sorodstvenem, družbenem razmerju z babico, tj. materjo očeta ali matere

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

babičina sestra

▪ Ena od *babičinih* sester je bila slikarka.

2. ekspresivno ki je iz preteklih časov in soustvarja, sooblikuje tradicijo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

babičini nasveti | babičini recepti | babičina kuhinja | babičina lekarna | babičina omara | babičina skrinja | babičina zakladnica | babičine dobrote

▪ Revija vam ponuja kup nasvetov, kako lahko s predmeti iz *babičine* zakladnice svojemu domu vdahnete pridih starih časov.

▪ Mnogi starši se skušajo čim dlje izogibati zdravilom in si skušajo najprej pomagati z recepti iz *babičine* domače lekarne.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bábičin]

IPA: [ˈba:bitʃin]

tonemski

[bábičin] in [bâbičin]

IPA: [bà:bitʃin] in [bá:bitʃin]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bábičin

RODILNIK: bábičinega

DAJALNIK: bábičinemu

TOŽILNIK: bábičin

živo bábičinega

MESTNIK: pri bábičinem

ORODNIK: z bábičinim

dvojina

IMENOVALNIK: bábičina

RODILNIK: bábičinih

DAJALNIK: bábičinima

TOŽILNIK: bábičina

MESTNIK: pri bábičinih

ORODNIK: z bábičinima

množina

IMENOVALNIK: bábičini

RODILNIK: bábičinih

DAJALNIK: bábičinim

TOŽILNIK: bábičine

MESTNIK: pri bábičinih

ORODNIK: z bábičinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bábičina

RODILNIK: bábičine

DAJALNIK: bábičini

TOŽILNIK: bábičino

MESTNIK: pri bábičini

ORODNIK: z bábičino

dvojina

IMENOVALNIK: bábičini

RODILNIK: bábičinih

DAJALNIK: bábičinima

TOŽILNIK: bábičini

MESTNIK: pri bábičinih

ORODNIK: z bábičinima

množina

IMENOVALNIK: bábičine

RODILNIK: bábičinih

DAJALNIK: bábičinim

TOŽILNIK: bábičine

MESTNIK: pri bábičinih

ORODNIK: z bábičinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bábičino

RODILNIK: bábičinega

DAJALNIK: bábičinemu

TOŽILNIK: bábičino

MESTNIK: pri bábičinem

ORODNIK: z bábičinim

dvojina

IMENOVALNIK: bábičini

RODILNIK: bábičini**h**
DAJALNIK: bábičini**ma**
TOŽILNIK: bábičini
MESTNIK: pri bábičini**h**
ORODNIK: z bábičini**ma**

množina

IMENOVALNIK: bábičina
RODILNIK: bábičini**h**
DAJALNIK: bábičini**m**
TOŽILNIK: bábičina
MESTNIK: pri bábičini**h**
ORODNIK: z bábičini**mi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bábičin
RODILNIK: bábičine**ga**
DAJALNIK: bábičine**mu**
TOŽILNIK: bábičin
    živo bábičine**ga**
MESTNIK: pri bábičine**m**
ORODNIK: z bábičini**m**

dvojina

IMENOVALNIK: bábičina
RODILNIK: bábičini**h**
DAJALNIK: bábičini**ma**
TOŽILNIK: bábičina
MESTNIK: pri bábičini**h**
ORODNIK: z bábičini**ma**

množina

IMENOVALNIK: bábičini
RODILNIK: bábičini**h**
DAJALNIK: bábičini**m**
TOŽILNIK: bábičine
MESTNIK: pri bábičini**h**
ORODNIK: z bábičini**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bábičina
RODILNIK: bábičine
DAJALNIK: bábičini
TOŽILNIK: bábičino
MESTNIK: pri bábičini
ORODNIK: z bábičino

dvojina

IMENOVALNIK: bábičini
RODILNIK: bábičini**h**
DAJALNIK: bábičini**ma**
TOŽILNIK: bábičini
MESTNIK: pri bábičini**h**
ORODNIK: z bábičini**ma**

množina

IMENOVALNIK: bábičine
RODILNIK: bábičini**h**
DAJALNIK: bábičini**m**

TOŽILNIK: bábičine
MESTNIK: pri bábičini**h**
ORODNIK: z bábičini**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bábičino
RODILNIK: bábičine**ga**
DAJALNIK: bábičine**mu**
TOŽILNIK: bábičino
MESTNIK: pri bábičine**m**
ORODNIK: z bábičini**m**

dvojina

IMENOVALNIK: bábičini
RODILNIK: bábičini**h**
DAJALNIK: bábičini**ma**
TOŽILNIK: bábičini
MESTNIK: pri bábičini**h**
ORODNIK: z bábičini**ma**

množina

IMENOVALNIK: bábičina
RODILNIK: bábičini**h**
DAJALNIK: bábičini**m**
TOŽILNIK: bábičina
MESTNIK: pri bábičini**h**
ORODNIK: z bábičini**mi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bâbičin
RODILNIK: bâbičine**ga**
DAJALNIK: bâbičine**mu**
TOŽILNIK: bâbičin
    živo bâbičine**ga**
MESTNIK: pri bâbičine**m**
ORODNIK: z bâbičini**m**

dvojina

IMENOVALNIK: bâbičina
RODILNIK: bâbičini**h**
DAJALNIK: bâbičini**ma**
TOŽILNIK: bâbičina
MESTNIK: pri bâbičini**h**
ORODNIK: z bâbičini**ma**

množina

IMENOVALNIK: bâbičini
RODILNIK: bâbičini**h**
DAJALNIK: bâbičini**m**
TOŽILNIK: bâbičine
MESTNIK: pri bâbičini**h**
ORODNIK: z bâbičini**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bâbičina
RODILNIK: bâbičine
DAJALNIK: bâbičini

TOŽILNIK: **bābičino**
MESTNIK: pri **bābičini**
ORODNIK: z **bābičino**

dvojina

IMENOVALNIK: **bābičini**
RODILNIK: **bābičinih**
DAJALNIK: **bābičinima**
TOŽILNIK: **bābičini**
MESTNIK: pri **bābičinih**
ORODNIK: z **bābičinima**

množina

IMENOVALNIK: **bābičine**
RODILNIK: **bābičinih**
DAJALNIK: **bābičinim**
TOŽILNIK: **bābičine**
MESTNIK: pri **bābičinih**
ORODNIK: z **bābičinimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **bābičino**
RODILNIK: **bābičinega**
DAJALNIK: **bābičinemu**
TOŽILNIK: **bābičino**
MESTNIK: pri **bābičinem**
ORODNIK: z **bābičinim**

dvojina

IMENOVALNIK: **bābičini**
RODILNIK: **bābičinih**
DAJALNIK: **bābičinima**
TOŽILNIK: **bābičini**
MESTNIK: pri **bābičinih**
ORODNIK: z **bābičinima**

množina

IMENOVALNIK: **bābičina**
RODILNIK: **bābičinih**
DAJALNIK: **bābičinim**
TOŽILNIK: **bābičina**
MESTNIK: pri **bābičinih**
ORODNIK: z **bābičinimi**

IZVOR

↑babica

bābiški bābiška bābiško pridevnik [bābiški]

POMEN

ki je v zvezi z babicami ali babištvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bābiška nega, skrb | bābiška šola

- Veliko patronažnih sester opravlja tudi *bābiško* delo ob srečnem dogodku, ko prinese mamica novorojenčka iz porodnišnice.
- V *bābiško* nego ga je gnala radovednost, veselilo ga je tudi delati z ljudmi.
- *Bābiške* šole so ustanovili leta 1753 v Ljubljani, Celovcu in Gradcu ter 1815 v Trstu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bābiški]

IPA: ['ba:biʃki]

tonemski

[bābiški] in [bābiški]

IPA: [bā:biʃki] in [bā:biʃki]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **bābiški**

RODILNIK: **bābiškega**

DAJALNIK: **bābiškemu**

TOŽILNIK: **bābiški**

živo **bābiškega**

MESTNIK: pri **bābiškem**

ORODNIK: z **bābiškim**

dvojina

IMENOVALNIK: **bābiška**

RODILNIK: **bābiških**

DAJALNIK: **bābiškima**

TOŽILNIK: **bābiška**

MESTNIK: pri **bābiških**

ORODNIK: z **bābiškima**

množina

IMENOVALNIK: **bābiški**

RODILNIK: **bābiških**

DAJALNIK: **bābiškim**

TOŽILNIK: **bābiške**

MESTNIK: pri **bābiških**

ORODNIK: z **bābiškimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **bābiška**

RODILNIK: **bābiške**

DAJALNIK: **bābiški**

TOŽILNIK: **bābiško**

MESTNIK: pri **bābiški**

ORODNIK: z **bābiško**

dvojina

IMENOVALNIK: **bābiški**

RODILNIK: **bābiških**

DAJALNIK: **bābiškima**

TOŽILNIK: **bābiški**

MESTNIK: pri **bābiških**

ORODNIK: z **bābiškima**

množina

IMENOVALNIK: **bābiške**

RODILNIK: **bābiških**

DAJALNIK: **bābiškim**

TOŽILNIK: **bābiške**

MESTNIK: pri **bābiških**

ORODNIK: z **bābiškimi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: bábiško
 RODILNIK: bábiškega
 DAJALNIK: bábiškemu
 TOŽILNIK: bábiško
 MESTNIK: pri bábiškem
 ORODNIK: z bábiškim

dvojina

IMENOVALNIK: bábiški
 RODILNIK: bábiških
 DAJALNIK: bábiškima
 TOŽILNIK: bábiški
 MESTNIK: pri bábiških
 ORODNIK: z bábiškima

množina

IMENOVALNIK: bábiška
 RODILNIK: bábiških
 DAJALNIK: bábiškim
 TOŽILNIK: bábiška
 MESTNIK: pri bábiških
 ORODNIK: z bábiškimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: bábiški
 RODILNIK: bábiškega
 DAJALNIK: bábiškemu
 TOŽILNIK: bábiški
 živo bábiškega
 MESTNIK: pri bábiškem
 ORODNIK: z bábiškim

dvojina

IMENOVALNIK: bábiška
 RODILNIK: bábiških
 DAJALNIK: bábiškima
 TOŽILNIK: bábiška
 MESTNIK: pri bábiških
 ORODNIK: z bábiškima

množina

IMENOVALNIK: bábiški
 RODILNIK: bábiških
 DAJALNIK: bábiškim
 TOŽILNIK: bábiške
 MESTNIK: pri bábiških
 ORODNIK: z bábiškimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: bábiška
 RODILNIK: bábiške
 DAJALNIK: bábiški
 TOŽILNIK: bábiško
 MESTNIK: pri bábiški
 ORODNIK: z bábiško

dvojina

IMENOVALNIK: bábiški
 RODILNIK: bábiških
 DAJALNIK: bábiškima
 TOŽILNIK: bábiški
 MESTNIK: pri bábiških
 ORODNIK: z bábiškima

množina

IMENOVALNIK: bábiške
 RODILNIK: bábiških
 DAJALNIK: bábiškim
 TOŽILNIK: bábiške
 MESTNIK: pri bábiških
 ORODNIK: z bábiškimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: bábiško
 RODILNIK: bábiškega
 DAJALNIK: bábiškemu
 TOŽILNIK: bábiško
 MESTNIK: pri bábiškem
 ORODNIK: z bábiškim

dvojina

IMENOVALNIK: bábiški
 RODILNIK: bábiških
 DAJALNIK: bábiškima
 TOŽILNIK: bábiški
 MESTNIK: pri bábiških
 ORODNIK: z bábiškima

množina

IMENOVALNIK: bábiška
 RODILNIK: bábiških
 DAJALNIK: bábiškim
 TOŽILNIK: bábiška
 MESTNIK: pri bábiških
 ORODNIK: z bábiškimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: bâbiški
 RODILNIK: bâbiškega
 DAJALNIK: bâbiškemu
 TOŽILNIK: bâbiški
 živo bâbiškega
 MESTNIK: pri bâbiškem
 ORODNIK: z bâbiškim

dvojina

IMENOVALNIK: bâbiška
 RODILNIK: bâbiških
 DAJALNIK: bâbiškima
 TOŽILNIK: bâbiška
 MESTNIK: pri bâbiških
 ORODNIK: z bâbiškima

množina

IMENOVALNIK: bâbiški

RODILNIK: bābiških
DAJALNIK: bābiškim
TOŽILNIK: bābiške
MESTNIK: pri bābiških
ORODNIK: z bābiškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bābiška
RODILNIK: bābiške
DAJALNIK: bābiški
TOŽILNIK: bābiško
MESTNIK: pri bābiški
ORODNIK: z bābiško

dvojina

IMENOVALNIK: bābiški
RODILNIK: bābiških
DAJALNIK: bābiškima
TOŽILNIK: bābiški
MESTNIK: pri bābiških
ORODNIK: z bābiškima

množina

IMENOVALNIK: bābiške
RODILNIK: bābiških
DAJALNIK: bābiškim
TOŽILNIK: bābiške
MESTNIK: pri bābiških
ORODNIK: z bābiškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bābiško
RODILNIK: bābiškega
DAJALNIK: bābiškemu
TOŽILNIK: bābiško
MESTNIK: pri bābiškem
ORODNIK: z bābiškim

dvojina

IMENOVALNIK: bābiški
RODILNIK: bābiških
DAJALNIK: bābiškima
TOŽILNIK: bābiški
MESTNIK: pri bābiških
ORODNIK: z bābiškima

množina

IMENOVALNIK: bābiška
RODILNIK: bābiških
DAJALNIK: bābiškim
TOŽILNIK: bābiška
MESTNIK: pri bābiških
ORODNIK: z bābiškimi

IZVOR

↑babica

bābištvo bābištva samostalnik srednjega spola [bābištvo]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja z vodenjem porodov

▪ Koliko nas, ki se ukvarjamo z *babištvom*, je imelo nesrečne porodne izkušnje, ki so nas spodbudile, da opravljamo to delo?

1.1. veda o tej dejavnosti ali študij te vede

▪ O sodobnem rojevanju je spregovorila tudi predstojnica oddelka za *babištvo* na visoki šoli za zdravstvo.
▪ Medicino je študiral v Edinburghu, bil imenovan za profesorja *babištva* in pozneje za zdravnika škotske kraljice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bābištvo]

IPA: ['ba:biʃtvɔ]

tonemski

[bābištvo] in [bābištvo]

IPA: [bā:biʃtvɔ] in [bā:biʃtvɔ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bābištvo

RODILNIK: bābištva

DAJALNIK: bābištvu

TOŽILNIK: bābištvo

MESTNIK: pri bābištvu

ORODNIK: z bābištvom

dvojina

IMENOVALNIK: bābištvi

RODILNIK: bābištev

DAJALNIK: bābištvoma

TOŽILNIK: bābištvi

MESTNIK: pri bābištvih

ORODNIK: z bābištvoma

množina

IMENOVALNIK: bābištva

RODILNIK: bābištev

DAJALNIK: bābištvom

TOŽILNIK: bābištva

MESTNIK: pri bābištvih

ORODNIK: z bābištvi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bābištvo

RODILNIK: bābištva

DAJALNIK: bābištvu

TOŽILNIK: bābištvo

MESTNIK: pri bābištvu

ORODNIK: z bābištvom

dvojina

IMENOVALNIK: bābištvi in bābištvi

RODILNIK: bābištev

DAJALNIK: bābištvoma in bābištvoma

TOŽILNIK: bābištvi in bābištvi

MESTNIK: pri bābištvi**h**
ORODNIK: z bābišt**voma** in z bābišt**voma**

množina

IMENOVALNIK: bābišt**va**
RODILNIK: bābišt**ev**
DAJALNIK: bābišt**vom**
TOŽILNIK: bābišt**va**
MESTNIK: pri bābištvi**h**
ORODNIK: z bābišt**vi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bābišt**vo**
RODILNIK: bābišt**va**
DAJALNIK: bābišt**vu**
TOŽILNIK: bābišt**vo**
MESTNIK: pri bābišt**vu**
ORODNIK: z bābišt**vom**

dvojina

IMENOVALNIK: bābišt**vi**
RODILNIK: bābišt**ev**
DAJALNIK: bābišt**voma**
TOŽILNIK: bābišt**vi**
MESTNIK: pri bābištvi**h**
ORODNIK: z bābišt**voma**

množina

IMENOVALNIK: bābišt**va**
RODILNIK: bābišt**ev**
DAJALNIK: bābišt**vom**
TOŽILNIK: bābišt**va**
MESTNIK: pri bābištvi**h**
ORODNIK: z bābišt**vi**

IZVOR

↑babica

bābnica bābnice samostalnik ženskega spola [bābnica]

POMEN

1. neknižno pogovorno, ekspresivno ženska, dekle

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

grda babnica | prava babnica | tečna babnica

- Bila je, če smo rahlo nesramni, ena muhasta, tečna *babnica*.
- Veseli me, da sem jih našla, vse te krasne *babnice*, ponosna sem nanje.
- Hitim domov kuhat kosilo in crkljat svojo dojenčico, ki je postala že skorajda prava *babnica*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- V službi je bilo vzdušje preveč napeto, še posebej zato, ker nisem vedel, kaj *babnice* čvekajo ob kavi.
- Okrog so hodile *babnice* s polnimi vrečkami in z oken je viselo perilo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Potem ko ga je žena postavila pred vrata, je iz dna duše zasovražil vse *babnice*.
- Nič ne govori, saj poznam *babnico*.

1.1. neknižno pogovorno, ekspresivno privlačna, sposobna ženska

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dobra babnica | prava babnica

- To je ena prav ta prava *babnica*. V dobrem pomenu besede.

2. neknižno pogovorno, slabšalno (zakonska) partnerica

▪ Vabil me je na ladjico, a takoj pomislil, kaj bi bilo, če naju zaloti njegova *babnica*.

▪ »Sem mislil, da se bojiš le svoje *babnice*,« je zategnil.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bābnica]

IPA: [ˈba:bnitsa]

tonemski

[bābnica]

IPA: [bā:bnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bābnica

RODILNIK: bābnice

DAJALNIK: bābnici

TOŽILNIK: bābnico

MESTNIK: pri bābnici

ORODNIK: z bābnico

dvojina

IMENOVALNIK: bābnici

RODILNIK: bābnic

DAJALNIK: bābnicama

TOŽILNIK: bābnici

MESTNIK: pri bābnicah

ORODNIK: z bābnicama

množina

IMENOVALNIK: bābnice

RODILNIK: bābnic

DAJALNIK: bābnicam

TOŽILNIK: bābnice

MESTNIK: pri bābnicah

ORODNIK: z bābnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bābnica

RODILNIK: bābnice

DAJALNIK: bābnici

TOŽILNIK: bābnico

MESTNIK: pri bābnici

ORODNIK: z bābnico

dvojina

IMENOVALNIK: bābnici

RODILNIK: bābnic

DAJALNIK: bābnicama

TOŽILNIK: bābnici

MESTNIK: pri bābnic**ah**
ORODNIK: z bābnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: bābnice
RODILNIK: bābnic
DAJALNIK: bābnic**am**
TOŽILNIK: bābnice
MESTNIK: pri bābnic**ah**
ORODNIK: z bābnic**ami**

IZVOR

↑baba

bábuška bábuške samostalnik ženskega spola [bábuška]

POMEN

1. poslikana lesena figura v obliki debelušne ženske, ki se odpre in vsebuje več čedalje manjših različic enake figure, po izvoru iz Rusije

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Med uličnim sejmom je prodajal pisane *babuške*.

...

- Najbolj priljubljene so bile *babuške*, lesene igrače, ki se zlagajo ena v drugo.

1.1. vsaka od takih figur

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Vsaka od ruskih *babušk* je spravljen v večji *babuški*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Odpiranje *babušk* je strašansko zabavno, ko se v vsaki skriva še ena, nova.

2. v ruskem okolju ženska, zlasti starejša, debelušna

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ruske *babuške*

- Ruske *babuške* so odločne, preproste in rade pokažejo svoj prav.
- Pred vhodi v dvorišča so trgovale v rute in plete debelo zamotane obilne *babuške*.
- Sobe ponujajo ostarele *babuške*, ki poleg denarja naravnost hrepenijo po sostanovalcu, saj razen hišne mačke prave družbe nimajo več.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Odidemo v vasi, postavimo šotore in obiskujemo lokalne *babuške* ter jih prosimo, da nam zapojejo ljudske pesmi.
- V prestolnici sva poiskala *babuško*, ki je ponujala svoje stanovanje v najem.

2.1. v ruskem okolju *babica*

- Vnukinja prevaža *babuško* naokoli v avtu od zeta do ostalih vnukov in jih sprašuje, ali jo lahko vzamejo.

3. iz zoologije sladkovodna riba srebrne barve z manjšo glavo; primerjaj lat. *Carassius gibelio*; SIN.: iz zoologije srebrni koreselj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Voda je naseljena s številnimi *babuškami*, ostrži, kleni, rdečkami in manjšim številom krapov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Po drsti plitvine dobesedno preplavijo oblaki mladice *babuške*.

...

- V ribniku so lovili krape, *babuške*, rdečerepke ter celo ščuke in some.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bábuška]

IPA: ['ba:buʃka]

tonemski

[bábuška]

IPA: [bá:bùʃka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bábuška

RODILNIK: bábuške

DAJALNIK: bábuški

TOŽILNIK: bábuško

MESTNIK: pri bábuški

ORODNIK: z bábuško

dvojina

IMENOVALNIK: bábuški

RODILNIK: bábušk

DAJALNIK: bábušk**ama**

TOŽILNIK: bábuški

MESTNIK: pri bábušk**ah**

ORODNIK: z bábušk**ama**

množina

IMENOVALNIK: bábuške

RODILNIK: bábušk

DAJALNIK: bábušk**am**

TOŽILNIK: bábuške

MESTNIK: pri bábušk**ah**

ORODNIK: z bábušk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bâbuška

RODILNIK: bâbuške

DAJALNIK: bâbuški

TOŽILNIK: bâbuško

MESTNIK: pri bâbuški

ORODNIK: z bâbuško

dvojina

IMENOVALNIK: bâbuški

RODILNIK: bâbušk

DAJALNIK: bâbušk**ama**

TOŽILNIK: bâbuški

MESTNIK: pri bâbušk**ah**

ORODNIK: z bâbušk**ama**

množina

IMENOVALNIK: bâbuške

RODILNIK: bâbušk

DAJALNIK: bābuš**am**
TOŽILNIK: bābuš**ke**
MESTNIK: pri bābuš**kah**
ORODNIK: z bābuš**kami**

IZVOR

v prvem in drugem pomenu prevzeto iz rus.
bābuška, v tretjem iz hrv., srb. *bābuška*, glej ↑baba

beletristika beletristike samostalnik ženskega spola

[beletristika]

POMEN

literarna dela z umetniško, estetsko vrednostjo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Gre za možnosti dodatnih davčnih spodbud ali olajšav za tiste založnike, ki bodo ohranjali programe slovenske in prevodne *beletristike*.
- Založba bo vsako leto izdala šest knjig, med njimi predvsem klasična dela poljske, slovenske in svetovne *beletristike* in filozofije.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Ob množici strokovne literature v prostem času rada prebira *beletristiko*.
- Veliko sem bral, ne samo *beletristiko*, temveč tudi zgodovino, sociologijo, psihologijo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Meni, da je v ospredju tista vrsta *beletristike*, ki vsebuje kar najbolj razgibano in pisano dogajanje.
- Četudi razstava prvotno ni bila namenjena razstavljanju *beletristike* (letos je na ogled 950 leposlovnih knjig), temveč strokovne literature, se razstava prilagaja željam obiskovalcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[beletristika]

IPA: [belet'ri:stika]

tonemski

[beletristika]

IPA: [beletri:stíka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: beletristika

RODILNIK: beletristike

DAJALNIK: beletristiki

TOŽILNIK: beletristiko

MESTNIK: pri beletristiki

ORODNIK: z beletristiko

dvojina

IMENOVALNIK: beletristiki

RODILNIK: beletristik

DAJALNIK: beletristik**ama**

TOŽILNIK: beletristiki

MESTNIK: pri beletristik**ah**

ORODNIK: z beletristik**ama**

množina

IMENOVALNIK: beletristike

RODILNIK: beletristik

DAJALNIK: beletristik**am**

TOŽILNIK: beletristike

MESTNIK: pri beletristik**ah**

ORODNIK: z beletristik**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: beletristika

RODILNIK: beletristike

DAJALNIK: beletristiki

TOŽILNIK: beletristiko

MESTNIK: pri beletristiki

ORODNIK: z beletristiko

dvojina

IMENOVALNIK: beletristiki

RODILNIK: beletristik

DAJALNIK: beletristik**ama**

TOŽILNIK: beletristiki

MESTNIK: pri beletristik**ah**

ORODNIK: z beletristik**ama**

množina

IMENOVALNIK: beletristike

RODILNIK: beletristik

DAJALNIK: beletristik**am**

TOŽILNIK: beletristike

MESTNIK: pri beletristik**ah**

ORODNIK: z beletristik**ami**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Belletristik*, kar je tvorjeno iz frc. *belles-lettres*

belíca belíce samostalnik ženskega spola [belíca]

POMEN

1. oljka s svetlo zelenimi plodovi, po izvoru iz

Istre; primerjaj lat. *Olea europaea*; SIN.: istrska belica

▪ Zlasti je navdušen nad avtohtono sorto *belico*, saj da je naša domača belica izredno bogata s polifenoli, ki imajo posebne zdravilne učinke.

1.1. plodovi te oljke

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Stiskano je iz razkošičenih *belic*, kar da olju posebno žlahtnost in nekoliko drugačno aromo.

1.2. olje iz plodov te oljke

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Posebnost našega proizvoda je v tem, da so se naši oljarji odločili za proizvodnjo skoraj 100-odstotne *belice*.

...

- Najpomembnejša je *belica*, ki je mora biti 30 odstotkov, da je olje lahko ekstra deviško iz slovenske Istre.

- V olju je največ leccina, maurina in *belice*, ob njih pa še olja iz drugih italijanskih in starih istrskih sort.

2. iz zoologije majhna sladkovodna riba z dolgim tankim telesom in večjimi očmi, ki leže ikre v posebnem ovoju, da lahko preživijo tudi izven vode; primerjaj lat. *Leucaspius delineatus*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Predlaga vzdrževalno vlaganje avtohtonih *belic* in opozarja, da na majhno številčnost rib poleg kormoranov vplivajo še uničenja drstišč, vodne pregrade in majhna lovna mera.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Z dnevno ribolovno dovolilnico za lov *belic* je dovoljen ulov šestih *belic* ali treh postrvi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[belíca]

IPA: [be'li:tsa]

tonemski

[belíca]

IPA: [beli:tsá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: belíca

RODILNIK: belíce

DAJALNIK: belíci

TOŽILNIK: belíco

MESTNIK: pri belíci

ORODNIK: z belíco

dvojina

IMENOVALNIK: belíci

RODILNIK: belíc

DAJALNIK: belícama

TOŽILNIK: belíci

MESTNIK: pri belícah

ORODNIK: z belícama

množina

IMENOVALNIK: belíce

RODILNIK: belíc

DAJALNIK: belícam

TOŽILNIK: belíce

MESTNIK: pri belícah

ORODNIK: z belícami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: belíca

RODILNIK: belíce

DAJALNIK: belíci

TOŽILNIK: belíco

MESTNIK: pri belíci

ORODNIK: z belíco

dvojina

IMENOVALNIK: belíci

RODILNIK: belíc

DAJALNIK: belícama

TOŽILNIK: belíci

MESTNIK: pri belícah

ORODNIK: z belícama

množina

IMENOVALNIK: belíce

RODILNIK: belíc

DAJALNIK: belícam

TOŽILNIK: belíce

MESTNIK: pri belícah

ORODNIK: z belícami

STALNE ZVEZE

istrska belica

1. oljka s svetlo zelenimi plodovi, po izvoru iz Istre; SIN.: belica

- *Istrsko belico* so napadli oljčni molji in sadeži so kar popadali z dreves.
- Po večji uveljavitvi oljkarstva v slovenski Istri so tudi v Brdih posadili *istrsko belico*, ki daje zelo dober in bogat pridelek.

1.1. plodovi te oljke

- Domače črne sorte so večinoma že zrele, *istrska belica* pa letos dozoreva precej neenakomerno.
- Večinoma prešajo *istrske belice*, sorto, ki je najbolj razširjena.

1.2. olje iz plodov te oljke

- Olje je bilo stisnjeno iz sadežev oljk sorte piranska komuna (rosulja) in je za spoznanje manj grenko in bolj dišeče od *istrske belice*.

kuna belica

iz zoologije kuna z rjavo dlako po hrbtu in belo po vratu; primerjaj lat. *Martes foina*

- *Kuna belica* ima mladiče enkrat na leto, in sicer aprila ali maja.
- Kune so aktivne predvsem ponoči, čeprav lahko *kune belice* včasih vidimo tudi podnevi.
- Pri nas živita kuna zlatica in *kuna belica*. Najbolj očitno se razlikujeta po barvi in obliki lise na prsih.

IZVOR

↑bel

belúga belúge samostalnik ženskega spola [belúga]

POMEN

1. iz zoologije manjši zobati kit bele barve, ki v skupinah živi v arktičnih morjih; primerjaj lat.

Delphinapterus leucas; SIN.: beluga kit

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

kit beluga

- Plaval bo skupaj s kiti *belugami*, ki ga bodo v vodi popolnoma obkrožili.

- Kitu *belugi* je pomagal nadeti nadzorno ovratnico z oddajnikom, s katerim ga bodo znanstveniki spremljali in preučevali.

...

- Na severu Kanade je led v nekem zalivu zaprl pot kakim 50 *belugam*.
- V zalivu se mešata sladka in slana voda, zato izobilje kozic, majhnih rakcev, ribic in planktona privablja številne vrste morskih sesalcev, predvsem morskih levov in različnih vrst kitov – sinjih, grbavcev, *belug*.

2. iz zoologije **velika riba s šilastim gobcem in hrbtno plavutjo povsem pri repu, ki živi zlasti v Kaspijskem in Črnem morju ter njenem povodju;**

primerjaj lat. *Huso huso*

▶ priredna zveza

beluga in jeseter

- V mestu je največja iranska tovarna kaviarja, ki ga izdelujejo iz iker kaspijskih jesetrov in *belug*.

...

- *Beluge* živijo predvsem na morskem dnu, le ob drstenju priplavajo v sladke vode.

3. kot pridevnik **ki je v zvezi z veliko ribo s šilastim gobcem in hrbtno plavutjo povsem pri repu, ki živi zlasti v Kaspijskem in Črnem morju ter njenem povodju**

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

beluga kaviar

- Na vrh položimo nekaj *beluga* kaviarja in nasekljan svež drobnjak.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[belúga]

IPA: [bɛˈluːga]

tonemski

[belúga]

IPA: [bɛlùːgá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: belúga

RODILNIK: belúge

DAJALNIK: belúgi

TOŽILNIK: belúgo

MESTNIK: pri belúgi

ORODNIK: z belúgo

dvojina

IMENOVALNIK: belúgi

RODILNIK: belúg

DAJALNIK: belúgama

TOŽILNIK: belúgi

MESTNIK: pri belúgah

ORODNIK: z belúgama

množina

IMENOVALNIK: belúge

RODILNIK: belúg

DAJALNIK: belúgam

TOŽILNIK: belúge

MESTNIK: pri belúgah

ORODNIK: z belúgami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: belúga

RODILNIK: belúge

DAJALNIK: belúgi

TOŽILNIK: belúgo

MESTNIK: pri belúgi

ORODNIK: z belúgo

dvojina

IMENOVALNIK: belúgi

RODILNIK: belúg

DAJALNIK: belúgama

TOŽILNIK: belúgi

MESTNIK: pri belúgah

ORODNIK: z belúgama

množina

IMENOVALNIK: belúge

RODILNIK: belúg

DAJALNIK: belúgam

TOŽILNIK: belúge

MESTNIK: pri belúgah

ORODNIK: z belúgami

v obliki **beluga**

jakostni

[belúga]

IPA: [bɛˈluːga]

tonemski

[belúga]

IPA: [bɛlùːgá]

STALNE ZVEZE

beluga kit

manjši zobati kit bele barve, ki v skupinah živi v arktičnih morjih; primerjaj lat. *Delphinapterus leucas*;

SIN.: iz zoologije beluga

- Lovijo vse: meso karibujev, tjunjev in *beluga kitov* pojedjo surovo, ostalo spečejo.

IZVOR

prevzeto iz rus. *belúga*, glej ↑bel

belúš belúša samostalnik moškega spola [belúš]

POMEN

1. navadno v množini gojena ali divje rastoča rastlina z zelenimi ali belimi pokončnimi poganjki z luskastim vrhom; primerjaj lat. *Asparagus*; SIN.: špargelj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

gojeni beluši

- V ljudskem zdravilstvu je znana korenika gojenega *beluša*. Posušena je uporabna za pripravo poparka.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
gojiti beluše
  - *Beluše* gojimo iz sadik ali vrhov korenin, ki jih v vrtnih središčih kupimo spomladi.
  - Če posadimo *beluše* v več vrstah, je medvrstni prostor zaradi grebenov nižji od ravni tal na vrtu.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
poganjki belušev
  - Na gredah z beluši režemo mlade poganjke *belušev*.
  - Nasad *belušev*, v katerega so vključili enajst sort beljenih in zelenih rastlin, so zasnovali leta 1997.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
beluši rastejo
  - Kjer raste vinska trta, rastejo tudi *beluši*.
  - *Beluš* dobro uspeva ob paradižniku, peteršilju in baziliki.
- ▶ priredna zveza
beluši ali šparglji
  - *Beluš* ali špargelj je trajna in prav nič občutljiva rastlina.
- 1.1.** navadno v množini poganjek te rastline, zlasti kot hrana, jed; SIN.: špargelj
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
beli, zeleni beluši | kuhani, pečeni beluši | narezani beluši | očiščeni beluši | sveži beluši | tanki beluši
  - Zeleni *beluši* imajo slajši okus, vsebujejo veliko vitaminov in jih pred kuhanjem ni treba lupiti.
  - V nasprotju z belimi zeleni *beluši* rastejo na zraku in svojo barvo dobijo zaradi izpostavljenosti soncu.
  - Kuhani *beluši* so okusni tudi kot solata z mladim grahom in rukolo.
  - Ko juha zavre, ji dodamo na 5 centimetrov narezane *beluše* in pustimo vreti približno 3 minute oz. dokler ne postanejo mehki.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dodati beluše | narezati, olupiti beluše | očistiti, odcediti, oplakniti, oprati beluše | pripraviti, skuhati beluše
  - Maslo in olje segrejte v ponvi, dodajte *beluše* in korenček ter pri močni temperaturi med mešanjem pražite 3 minute.
  - *Beluše* operite, olupite in odrežite olesenele konce.
  - *Beluše* pakuhamo v slani vodi, ki ji dodamo malo masla in sladkorja.
  - Očiščeno solato položimo na krožnik, čez njo dekorativno položimo *beluše*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
KATERI del belušev | glavice, vršički belušev | kuhanje belušev | sezona belušev | uživanje belušev
  - Spodnje, trše dele *belušev* narežemo na kolobarje.

- V globok lonec za kuhanje *belušev* nalijemo vodo, dodamo malo sladkorja in sol.
- Sezona *belušev* je od aprila do junija.
- Uživanje *belušev* pospešuje delovanje ledvic in izločanje vode, primerni so za ledvične bolnike.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
beluši vsebujejo KAJ
  - *Beluši* vsebujejo malo maščob in sladkorja, precej pa beljakovin, kalija, fosforja, kalcija, železa in žvepla.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
rižota z beluši
  - Tudi ljubitelji solat so prišli na svoj račun, saj so ponujali testeninsko solato z *beluši*.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
  - Posodo namažemo z maslom, stresemo vanjo *beluše* z jajci, poravnamo in obložimo z rezinami ementalca.
- ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
  - Doma pripravljena juha iz *belušev* je veliko okusnejša kot tista iz pločevinke.
  - Solato iz *belušev* okrasite z lososom in potresite z drobnjakom.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - Zrezke ponudite z *beluši*, omako in paradižnikom ter po želji okrasite s svežimi zelišči.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku
  - Zeleni *beluši* so bolj zdravi, saj vsebujejo tudi veliko mineralov in vitamina C.
- ▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**
  - Na drobno narežite 30 g *belušev* in jih prelijte z litrom vrele vode.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[belúš]

IPA: [be'lu:ʃ]

tonemski

[belúš]

IPA: [belù:ʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: belúš

RODILNIK: belúša

DAJALNIK: belúšu

TOŽILNIK: belúš

MESTNIK: pri belúšu

ORODNIK: z belúšem

dvojina

IMENOVALNIK: belúša

RODILNIK: belúšev

DAJALNIK: belúšema

TOŽILNIK: belúša

MESTNIK: pri belúših
ORODNIK: z belúšema

množina

IMENOVALNIK: belúši
RODILNIK: belúšev
DAJALNIK: belúšem
TOŽILNIK: belúše
MESTNIK: pri belúših
ORODNIK: z belúši

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: belúš
RODILNIK: belúša
DAJALNIK: belúšu
TOŽILNIK: belúš
MESTNIK: pri belúšu
ORODNIK: z belúšem

dvojina

IMENOVALNIK: belúša
RODILNIK: belúšev tudi belúšev
DAJALNIK: belúšema
TOŽILNIK: belúša
MESTNIK: pri belúših tudi pri belúših
ORODNIK: z belúšema

množina

IMENOVALNIK: belúši
RODILNIK: belúšev tudi belúšev
DAJALNIK: belúšem
TOŽILNIK: belúše
MESTNIK: pri belúših tudi pri belúših
ORODNIK: z belúši tudi z belúši

STALNE ZVEZE

divji beluš

1. grmičasta rastlina s tanjšimi, pokončnimi zelenimi poganjki; primerjaj lat. *Asparagus acutifolius*; SIN.: divji špargelj, iz botanike ostrolistni beluš

▪ *Divji beluši* rastejo v Evropi, Aziji in severozahodni Afriki na suhih travnikih, peščinah, apnenčastih skalovjih in pobočjih ognjenikov.

▪ Poganjke *divjih belušev*, hmelja in drugih zelišč lahko pripravimo kot prilogo ali samostojno jed.

1.1. poganjki te rastline, zlasti kot hrana, jed

▪ Sledila je rižota s škampi in *divjimi beluši*, ljubitelji mesa so bili veseli puranovega zrezka z omako.

▪ Prehransko najbogatejši so *divji beluši*, saj jih štejejo med najpomembnejše vire folne kisline, pa tudi betakarotena.

ostrolistni beluš

iz botanike grmičasta rastlina s tanjšimi, pokončnimi zelenimi poganjki; primerjaj lat. *Asparagus acutifolius*; SIN.: divji beluš, divji špargelj

▪ *Ostrolistni beluš* ali po domače divji špargelj je samonikli sorodnik podobno zdravilnega gojenega beluša.

▪ Občudovali smo bujno rastlinje, med katerim so našo pozornost poleg *ostrolistnega beluša* pritegnili tudi ilirska perunika, materina dušica, gozdna jagoda, rešeljika, navadna kutina, ruj, navadni brin, jelša, hrast in gaber.

IZVOR

↑bel

belúšev belúševa belúševo pridevnik [belúšeʉ belúševa belúševo]

POMEN

1. ki je del beluša, tj. rastline; SIN.: špargljev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

beluševi poganjki

▪ *Beluševi* mladi poganjki so glede na sorto in način pridelovanja različnih barv: od bele prek zelene do vijolične.

2. ki je del beluša, tj. poganjka; SIN.: belušni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

beluševi vršički

▪ Ljudsko zdravilstvo priporoča uživanje čaja iz posušenih *beluševih* vršičkov.

▪ Na srednje razgreto maščobo damo na kolobarje narezano jušno zelenjavo in *beluševe* olupke.

2.1. ki je iz belušev ali vsebuje beluše, tj.

poganjke; SIN.: belušni, špargljev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

beluševa juha

▪ Beluše običajno uživamo kot predjed ali prilogo, v solati, zelo okusna je *beluševa* kremna juha.

▪ K *beluševim* zvitkom s pršutom ponudimo opečen kruh.

▪ *Beluševo* solato naložimo na solatne liste in jed ponudimo z mladim krompirjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[belúšeʉ belúševa belúševo]

IPA: [beˈluːʃeʉ beˈluːʃeva beˈluːʃevo]

tonemski

[belúšeʉ belúševa belúševo]

IPA: [beˈlùːʃeʉ beˈlùːʃeva beˈlùːʃevo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: belúšev

RODILNIK: belúševega

DAJALNIK: belúševemu

TOŽILNIK: belúšev

živo belúšev**ega**
MESTNIK: pri belúšev**em**
ORODNIK: z belúšev**im**

dvojina

IMENOVANIK: belúševa
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**ima**
TOŽILNIK: belúševa
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**ima**

množina

IMENOVANIK: belúševi
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**im**
TOŽILNIK: belúševe
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: belúševa
RODILNIK: belúševe
DAJALNIK: belúšev**i**
TOŽILNIK: belúševo
MESTNIK: pri belúšev**i**
ORODNIK: z belúševo

dvojina

IMENOVANIK: belúševi
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**ima**
TOŽILNIK: belúševi
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**ima**

množina

IMENOVANIK: belúševe
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**im**
TOŽILNIK: belúševe
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: belúševo
RODILNIK: belúšev**ega**
DAJALNIK: belúšev**emu**
TOŽILNIK: belúševo
MESTNIK: pri belúšev**em**
ORODNIK: z belúšev**im**

dvojina

IMENOVANIK: belúševi
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**ima**
TOŽILNIK: belúševi
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**ima**

množina

IMENOVANIK: belúševa

RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**im**
TOŽILNIK: belúševa
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: belúšev
RODILNIK: belúšev**ega**
DAJALNIK: belúšev**emu**
TOŽILNIK: belúšev
živo belúšev**ega**
MESTNIK: pri belúšev**em**
ORODNIK: z belúšev**im**

dvojina

IMENOVANIK: belúševa
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**ima**
TOŽILNIK: belúševa
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**ima**

množina

IMENOVANIK: belúševi
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**im**
TOŽILNIK: belúševe
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: belúševa
RODILNIK: belúševe
DAJALNIK: belúšev**i**
TOŽILNIK: belúševo
MESTNIK: pri belúšev**i**
ORODNIK: z belúševo

dvojina

IMENOVANIK: belúševi
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**ima**
TOŽILNIK: belúševi
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**ima**

množina

IMENOVANIK: belúševe
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**im**
TOŽILNIK: belúševe
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: belúševo
RODILNIK: belúšev**ega**

DAJALNIK: belúšev**emu**
TOŽILNIK: belúšev**o**
MESTNIK: pri belúšev**em**
ORODNIK: z belúšev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: belúšev**i**
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**ima**
TOŽILNIK: belúšev**i**
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**ima**

množina

IMENOVALNIK: belúšev**a**
RODILNIK: belúšev**ih**
DAJALNIK: belúšev**im**
TOŽILNIK: belúšev**a**
MESTNIK: pri belúšev**ih**
ORODNIK: z belúšev**imi**

IZVOR

↑beluš

belúšni belúšna belúšno pridevnik [belúšni]

POMEN

1. ki je v zvezi z belušem, tj. rastlino; SIN.: špargljev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- *Belušne* nasipe nasujete na začetku aprila.
- Ko je rez končana in so vsi poganjki zunaj, podremo grebene in prst zravnamo med *belušne* vrste, da nastane ravna greda.

2. ki je del beluša, tj. poganjka; SIN.: belušev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- *Belušne* vršičke odcedimo, zelenjavno juho pa prilijemo belušni kaši.
- *Belušne* olupke kuhamo posebej v manjši količini vode.

2.1. ki je iz belušev ali vsebuje beluše, tj. poganjke; SIN.: belušev, špargljev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

belušna juha

- V lončku razpustimo maslo, dodamo moko, jo na svetlo opražimo ter zalijemo z *belušno* juho in pustimo, da dobro prevre.
- *Belušno* zmes dodamo k nadevu in dobro premešamo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[belúšni]

IPA: [beˈluːʃni]

tonemski

[belúšni]

IPA: [beˈluːʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: belúš**ni**
RODILNIK: belúš**nega**
DAJALNIK: belúš**nemu**
TOŽILNIK: belúš**ni**
živo belúš**nega**
MESTNIK: pri belúš**nem**
ORODNIK: z belúš**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: belúš**na**
RODILNIK: belúš**nih**
DAJALNIK: belúš**nima**
TOŽILNIK: belúš**na**
MESTNIK: pri belúš**nih**
ORODNIK: z belúš**nima**

množina

IMENOVALNIK: belúš**ni**
RODILNIK: belúš**nih**
DAJALNIK: belúš**nim**
TOŽILNIK: belúš**ne**
MESTNIK: pri belúš**nih**
ORODNIK: z belúš**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: belúš**na**
RODILNIK: belúš**ne**
DAJALNIK: belúš**ni**
TOŽILNIK: belúš**no**
MESTNIK: pri belúš**ni**
ORODNIK: z belúš**no**

dvojina

IMENOVALNIK: belúš**ni**
RODILNIK: belúš**nih**
DAJALNIK: belúš**nima**
TOŽILNIK: belúš**ni**
MESTNIK: pri belúš**nih**
ORODNIK: z belúš**nima**

množina

IMENOVALNIK: belúš**ne**
RODILNIK: belúš**nih**
DAJALNIK: belúš**nim**
TOŽILNIK: belúš**ne**
MESTNIK: pri belúš**nih**
ORODNIK: z belúš**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: belúš**no**
RODILNIK: belúš**nega**
DAJALNIK: belúš**nemu**
TOŽILNIK: belúš**no**
MESTNIK: pri belúš**nem**
ORODNIK: z belúš**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: belúšni
RODILNIK: belúšnih
DAJALNIK: belúšnima
TOŽILNIK: belúšni
MESTNIK: pri belúšnih
ORODNIK: z belúšnima

množina

IMENOVALNIK: belúšna
RODILNIK: belúšnih
DAJALNIK: belúšnim
TOŽILNIK: belúšna
MESTNIK: pri belúšnih
ORODNIK: z belúšnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: belúšni
RODILNIK: belúšnega
DAJALNIK: belúšnemu
TOŽILNIK: belúšni
živo belúšnega
MESTNIK: pri belúšnem
ORODNIK: z belúšnim

dvojina

IMENOVALNIK: belúšna
RODILNIK: belúšnih
DAJALNIK: belúšnima
TOŽILNIK: belúšna
MESTNIK: pri belúšnih
ORODNIK: z belúšnima

množina

IMENOVALNIK: belúšni
RODILNIK: belúšnih
DAJALNIK: belúšnim
TOŽILNIK: belúšne
MESTNIK: pri belúšnih
ORODNIK: z belúšnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: belúšna
RODILNIK: belúšne
DAJALNIK: belúšni
TOŽILNIK: belúšno
MESTNIK: pri belúšni
ORODNIK: z belúšno

dvojina

IMENOVALNIK: belúšni
RODILNIK: belúšnih
DAJALNIK: belúšnima
TOŽILNIK: belúšni
MESTNIK: pri belúšnih
ORODNIK: z belúšnima

množina

IMENOVALNIK: belúšne
RODILNIK: belúšnih

DAJALNIK: belúšnim
TOŽILNIK: belúšne
MESTNIK: pri belúšnih
ORODNIK: z belúšnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: belúšno
RODILNIK: belúšnega
DAJALNIK: belúšnemu
TOŽILNIK: belúšno
MESTNIK: pri belúšnem
ORODNIK: z belúšnim

dvojina

IMENOVALNIK: belúšni
RODILNIK: belúšnih
DAJALNIK: belúšnima
TOŽILNIK: belúšni
MESTNIK: pri belúšnih
ORODNIK: z belúšnima

množina

IMENOVALNIK: belúšna
RODILNIK: belúšnih
DAJALNIK: belúšnim
TOŽILNIK: belúšna
MESTNIK: pri belúšnih
ORODNIK: z belúšnimi

STALNE ZVEZE

belušna zelena

1. zelena z odebeljenimi stebli; primerjaj lat. *Apium graveolens*; SIN.: stebelna zelena
▪ Zgodnji *belušni zeleni* odstranimo koreninske poganjke, jo zalijemo in osujemo.

1.1. ta rastlina kot hrana, jed

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
steblo belušne zelene

▪ Pekač obložite s stebli *belušne zelene* in nanje položite purana.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Oplaknite *belušno zeleno*, jo očistite in narežite na majhne kocke.

...

▪ *Belušna zelena* bo ostala sveža, če jo boste prirezali in pustili stati v precej hladni vodi.

IZVOR

↑ beluš

bèzeg bèzga in **bezèg** bezgà samostalnik moškega spola
[bèzək bèzga] in [bèzək bæzgà]

POMEN

1. grm ali nizko drevo z drobnimi rumenkasto belimi cvetovi v socvetjih in črnimi plodovi; primerjaj lat. *Sambucus nigra*; SIN.: iz botanike črni bezeg

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
cvetoč bezeg
  - Prav v teh dneh se po poljih in travnikih bohotijo grmički belo cvetočega *bezga*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
bezeg cveti | bezeg raste
  - *Bezeg* cveti konec maja, kjer je sonca dovolj, pa celo malo prej.
  - *Bezeg* raste v vlažni, vendar dobro odcedni, zmerno rodovitni zemlji.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
cvet bezga
  - Cvetovi *bezga* so že od nekdaj ljudsko zdravilo, še zlasti za prehlad.
  - Ko se pomlad preveša v poletje, je čas za nabiranje *bezga*.
- ▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**
vonj po bezgu
  - Sredi pomladi se zrak napolni s prijetnim vonjem po *bezgu*.
- ▶ priredna zveza
bezeg in lipa
  - Kamilica je poleg *bezga* in lipe ena najbolj znanih in uporabljenih zdravilnih rastlin pri nas.
- 1.1. cvetovi ali plodovi te rastline, zlasti kot hrana, jed**
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
  - Pripravili bodo pokušnjo ocvrtega *bezga*.
  - Vzela je košaro in vanjo nabrala cvetoč *bezeg*.
  - Za nabiranje zrelega *bezga* je potreben čas.
- ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
  - Pomembno je, da si znamo čaj iz *bezga* pravilno pripraviti.
  - Za okrepitev pljuč si privoščimo poparek iz *bezga*.
  - Specite pito z žajbljevimi cvetovi, kruh iz *bezga*, metino pecivo, pripravite sivkin sladoled.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Dijaki in profesorji gostinske šole bodo ta dan pekli *bezeg* in ga obiskovalcem zastonj delili.
  - *Bezeg* nabiramo daleč od prašnih poti in virov onesnaževanja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bàzək bəzga] in [bəzək bəzɡà]

IPA: ['bàzək 'bəzɡa] in [bə'zək bəz'ɡa]

tonemski

[bàzək bəzga] in [bəzək bəzɡà]

IPA: [bàzək bəzɡá] in [bəzək bəzɡá]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: bèzeg

RODILNIK: bèzga

DAJALNIK: bèzgu

TOŽILNIK: bèzeg

MESTNIK: pri bèzgu

ORODNIK: z bèzgom

dvojina

IMENOVALNIK: bèzga

RODILNIK: bèzgov

DAJALNIK: bèzgoma

TOŽILNIK: bèzga

MESTNIK: pri bèzgih

ORODNIK: z bèzgoma

množina

IMENOVALNIK: bèzgi

RODILNIK: bèzgov

DAJALNIK: bèzgom

TOŽILNIK: bèzge

MESTNIK: pri bèzgih

ORODNIK: z bèzgi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bèzeg

RODILNIK: bèzga

DAJALNIK: bèzgu

TOŽILNIK: bèzeg

MESTNIK: pri bèzgu

ORODNIK: z bèzgom

dvojina

IMENOVALNIK: bèzga

RODILNIK: bèzgov tudi bèzgov

DAJALNIK: bèzgoma

TOŽILNIK: bèzga

MESTNIK: pri bèzgih tudi pri bèzgih

ORODNIK: z bèzgoma

množina

IMENOVALNIK: bèzgi

RODILNIK: bèzgov tudi bèzgov

DAJALNIK: bèzgom

TOŽILNIK: bèzge

MESTNIK: pri bèzgih tudi pri bèzgih

ORODNIK: z bèzgi tudi z bèzgi

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bezèg

RODILNIK: bezgà

DAJALNIK: bezgù

TOŽILNIK: bezèg

MESTNIK: pri bezgù

ORODNIK: z bezgòm

dvojina

IMENOVALNIK: bezgà

RODILNIK: bezgòv

DAJALNIK: bezgòma

TOŽILNIK: bezgà

MESTNIK: pri bezgih

ORODNIK: z bezgòma

množina

IMENOVALNIK: bezgì
RODILNIK: bezgòv
DAJALNIK: bezgòm
TOŽILNIK: bezgè
MESTNIK: pri bezgìh
ORODNIK: z bezgì

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: bezèg
RODILNIK: bezgà
DAJALNIK: bezgù
TOŽILNIK: bezèg
MESTNIK: pri bezgù
ORODNIK: z bezgòm

dvojina

IMENOVALNIK: bezgà
RODILNIK: bezgòv tudi bezgòv
DAJALNIK: bezgòma
TOŽILNIK: bezgà
MESTNIK: pri bezgìh
ORODNIK: z bezgòma

množina

IMENOVALNIK: bezgì
RODILNIK: bezgòv tudi bezgòv
DAJALNIK: bezgòm
TOŽILNIK: bezgè
MESTNIK: pri bezgìh
ORODNIK: z bezgì

STALNE ZVEZE

črni bezeg

iz botanike grm ali nizko drevo z drobnimi rumenkasto belimi zdravilnimi cvetovi v socvetjih in črnimi plodovi; primerjaj lat. *Sambucus nigra*; SIN.: bezeg

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
cvet, jagoda, plod črnega bezga

- Plodovi *črnega bezga* so temno vijoličaste jagode, ki dozoriijo pozno poleti.
- Za pripravo zdravilnega čaja se lahko uporablja cvetove *črnega bezga*.
- Borovnice lahko nadomestimo z jagodami *črnega bezga*.

...

- Maja začne cveteti *črni bezeg* in cvete dober mesec.

divji bezeg

iz botanike visok grm z rumenkasto zelenimi cvetovi v socvetjih in rdečimi plodovi; primerjaj lat. *Sambucus racemosa*

- Za *divji bezeg* je značilno, da ima neparno pernate liste, sestavljene iz običajno petih suličastih listov.
- Nepoznavalci lahko jerebiko zlahka zamenjajo za *divji bezeg*, saj sta si rastlini na las podobni.

- Semena *divjega bezga* vsebujejo strupene smolnate spojine.

smrdljivi bezeg

iz botanike visoka, razvejana strupena rastlina z rožnato belimi cvetovi v socvetjih in črnimi plodovi; primerjaj lat. *Sambucus ebulus*

▶ priredna zveza

smrdljivi bezeg ali habat

- *Smrdljivi bezeg* ali habat je trajnica, ki doseže višino dveh metrov in mu jeseni nadzemni deli odmro.

...

- Pazimo, da pri nabiranju ne zamenjamo črnega bezga za manjši *smrdljivi bezeg* z bolj belimi cvetovi.

španski bezeg

1. okrasni grm z dišečimi vijoličastimi ali belimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Syringa vulgaris*; SIN.: lipovka

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
grm španskega bezga

- Za notranjim dvoriščem je z visokimi grmi *španskega bezga* osenčeno počivališče.
- Če imamo posajeno belo sorto *španskega bezga*, posadimo zraven magnolije ali japonske češnje v močnih rožnatih odtenkih.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Stopila sem na rob bele stezice, k cvetočemu *španskemu bezgu*.

...

- *Španski bezeg* cveti vse do zgodnjega poletja.

1.1. cvetovi te rastline

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
barva, vonj španskega bezga

- Uporabite nežen odtenek barve *španskega bezga*, s katerim poudarite oči in osvetlite obraz.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- bel španski bezeg
- Druženje nam bo polepšal velik šopek belega *španskega bezga* in rožnatih potonik.

IZVOR

= hrv. kajk. *bezek*, nar. srb. *bázag*, sorodno še hrv. *bàzga*, čak. *bâzd*, nar. rus. *bóz*, češ. *bez* < pslov. *bъzgъ, *bъzdъ, *bъzvъ, morda prvotno *bъzdъ, iz ide. **b^heu-* 'napihnniti, nabuhniti' + *(*o*)*zdo-* 'veja', prvotno torej *'napihnjena, nabuhla veja'

bèzgov bèzgova bèzgovu in **bezgòv** bezgòva

bezgòvo in **bezgòv** bezgòva bezgòvo pridevnik [bèzgoù bèzgova bèzgovu] in [bèzgoù bèzgova bèzgovu] in [bèzgoù bèzgova bèzgovu]

POMEN

1. ki je v zvezi z bezgom, tj. grmom ali drevesom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bezgov grm | bezgovo drevo

- *Bezgov* grm je zelo trdoživ in lahko doseže starost do 200 let.
- Na sadni vrt je posadil mlado *bezgovo* drevo, ki je zraslo v živi meji.
- Mehak svež *bezgov* les so preluknjali in posušili.

1.1. ki je del bezga, tj. grma ali drevesa

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bezgovi cvetovi, listi, plodovi | bezgove jagode | bezgove veje | bezgovo cvetje, listje

- Za posladek vam bodo, ko je bezeg v cvetju, postregli z ocvrtimi *bezgovimi* cvetovi z jagodami.
- *Bezgove* jagode posmukamo s pecljev, operemo in odcedimo ter pretlačimo, da izteče sok.
- Za palčke v kletkah je uporabil *bezgove* veje, ki jim je izčistil mehko sredico.

2. ki je iz bezga ali vsebuje bezeg, tj. cvetove ali plodove

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bezgov čaj, sok, sirup | bezgov kis | bezgova omaka | bezgovo cvrtje | bezgovo vino, žganje

- Nasvet za pripravo *bezgovega* čaja: 1 veliko žlico bezgovih cvetov poparite z vrelo vodo, pustite stati 10 minut in precedite.
- *Bezgovo* omako polijemo po jabolkih in jed ponudimo okrašeno z lističi origana.
- Iz zrelih bezgovih jagod lahko pripravimo tudi *bezgovo* vino.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bəzɡou bəzɡova bəzɡovo] in [bəzɡôu bəzɡôva

bəzɡôvo] in [bəzɡòu bəzɡòva bəzɡòvo]

IPA: [ˈbəzɡou ˈbəzɡova ˈbəzɡova] in [bəzˈɡoːu

bəzˈɡoːva bəzˈɡoːva] in [bəzˈɡou bəzˈɡoːva bəzˈɡoːva]

tonemski

[bəzɡou bəzɡova bəzɡovo] in [bəzɡóu bəzɡóva

bəzɡóvo] in [bəzɡòu bəzɡóva bəzɡóvo]

IPA: [bəzɡóu bəzɡóva bəzɡóva] in [bəzɡòːu bəzɡòːva

bəzɡòːva] in [bəzɡóu bəzɡòːva bəzɡòːva]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bəzɡov

RODILNIK: bəzɡoveɡa

DAJALNIK: bəzɡovemu

TOŽILNIK: bəzɡov

živo bəzɡoveɡa

MESTNIK: pri bəzɡovem

ORODNIK: z bəzɡovim

dvojina

IMENOVALNIK: bəzɡova

RODILNIK: bəzɡovih

DAJALNIK: bəzɡovima

TOŽILNIK: bəzɡova

MESTNIK: pri bəzɡovih

ORODNIK: z bəzɡovima

množina

IMENOVALNIK: bəzɡovi

RODILNIK: bəzɡovih

DAJALNIK: bəzɡovim

TOŽILNIK: bəzɡove

MESTNIK: pri bəzɡovih

ORODNIK: z bəzɡovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bəzɡova

RODILNIK: bəzɡove

DAJALNIK: bəzɡovi

TOŽILNIK: bəzɡovo

MESTNIK: pri bəzɡovi

ORODNIK: z bəzɡovo

dvojina

IMENOVALNIK: bəzɡovi

RODILNIK: bəzɡovih

DAJALNIK: bəzɡovima

TOŽILNIK: bəzɡovi

MESTNIK: pri bəzɡovih

ORODNIK: z bəzɡovima

množina

IMENOVALNIK: bəzɡove

RODILNIK: bəzɡovih

DAJALNIK: bəzɡovim

TOŽILNIK: bəzɡove

MESTNIK: pri bəzɡovih

ORODNIK: z bəzɡovimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bəzɡovo

RODILNIK: bəzɡoveɡa

DAJALNIK: bəzɡovemu

TOŽILNIK: bəzɡovo

MESTNIK: pri bəzɡovem

ORODNIK: z bəzɡovim

dvojina

IMENOVALNIK: bəzɡovi

RODILNIK: bəzɡovih

DAJALNIK: bəzɡovima

TOŽILNIK: bəzɡovi

MESTNIK: pri bəzɡovih

ORODNIK: z bəzɡovima

množina

IMENOVALNIK: bəzɡova

RODILNIK: bəzɡovih

DAJALNIK: bəzɡovim

TOŽILNIK: bəzɡova

MESTNIK: pri b̀ezgov**ih**
ORODNIK: z b̀ezgov**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: b̀ezgov
RODILNIK: b̀ezgove**ga**
DAJALNIK: b̀ezgov**emu**
TOŽILNIK: b̀ezgov
živo b̀ezgove**ga**
MESTNIK: pri b̀ezgov**em**
ORODNIK: z b̀ezgov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: b̀ezgova
RODILNIK: b̀ezgov**ih**
DAJALNIK: b̀ezgov**ima**
TOŽILNIK: b̀ezgova
MESTNIK: pri b̀ezgov**ih**
ORODNIK: z b̀ezgov**ima**

množina

IMENOVALNIK: b̀ezgovi
RODILNIK: b̀ezgov**ih**
DAJALNIK: b̀ezgov**im**
TOŽILNIK: b̀ezgove
MESTNIK: pri b̀ezgov**ih**
ORODNIK: z b̀ezgov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: b̀ezgova
RODILNIK: b̀ezgove
DAJALNIK: b̀ezgovi
TOŽILNIK: b̀ezgovo
MESTNIK: pri b̀ezgovi
ORODNIK: z b̀ezgovo

dvojina

IMENOVALNIK: b̀ezgovi
RODILNIK: b̀ezgov**ih**
DAJALNIK: b̀ezgov**ima**
TOŽILNIK: b̀ezgovi
MESTNIK: pri b̀ezgov**ih**
ORODNIK: z b̀ezgov**ima**

množina

IMENOVALNIK: b̀ezgove
RODILNIK: b̀ezgov**ih**
DAJALNIK: b̀ezgov**im**
TOŽILNIK: b̀ezgove
MESTNIK: pri b̀ezgov**ih**
ORODNIK: z b̀ezgov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: b̀ezgovo
RODILNIK: b̀ezgove**ga**
DAJALNIK: b̀ezgov**emu**
TOŽILNIK: b̀ezgovo
MESTNIK: pri b̀ezgov**em**

ORODNIK: z b̀ezgov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: b̀ezgovi
RODILNIK: b̀ezgov**ih**
DAJALNIK: b̀ezgov**ima**
TOŽILNIK: b̀ezgovi
MESTNIK: pri b̀ezgov**ih**
ORODNIK: z b̀ezgov**ima**

množina

IMENOVALNIK: b̀ezgova
RODILNIK: b̀ezgov**ih**
DAJALNIK: b̀ezgov**im**
TOŽILNIK: b̀ezgova
MESTNIK: pri b̀ezgov**ih**
ORODNIK: z b̀ezgov**imi**

in

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bezgôv
RODILNIK: bezgôv**ega**
DAJALNIK: bezgôv**emu**
TOŽILNIK: bezgôv
živo bezgôv**ega**
MESTNIK: pri bezgôv**em**
ORODNIK: z bezgôv**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bezgôva
RODILNIK: bezgôv**ih**
DAJALNIK: bezgôv**ima**
TOŽILNIK: bezgôva
MESTNIK: pri bezgôv**ih**
ORODNIK: z bezgôv**ima**

množina

IMENOVALNIK: bezgôvi
RODILNIK: bezgôv**ih**
DAJALNIK: bezgôv**im**
TOŽILNIK: bezgôve
MESTNIK: pri bezgôv**ih**
ORODNIK: z bezgôv**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bezgôva
RODILNIK: bezgôv**e**
DAJALNIK: bezgôvi
TOŽILNIK: bezgôvo
MESTNIK: pri bezgôvi
ORODNIK: z bezgôvo

dvojina

IMENOVALNIK: bezgôvi
RODILNIK: bezgôv**ih**
DAJALNIK: bezgôv**ima**
TOŽILNIK: bezgôvi
MESTNIK: pri bezgôv**ih**
ORODNIK: z bezgôv**ima**

množina

IMENOVALNIK: bezgôve
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvim
 TOŽILNIK: bezgôve
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: bezgôvo
 RODILNIK: bezgôvega
 DAJALNIK: bezgôvemu
 TOŽILNIK: bezgôvo
 MESTNIK: pri bezgôvem
 ORODNIK: z bezgôvim

dvojina

IMENOVALNIK: bezgôvi
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvima
 TOŽILNIK: bezgôvi
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvima

množina

IMENOVALNIK: bezgôva
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvim
 TOŽILNIK: bezgôva
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: bezgôv
 RODILNIK: bezgôvega
 DAJALNIK: bezgôvemu
 TOŽILNIK: bezgôv
 živo bezgôvega
 MESTNIK: pri bezgôvem
 ORODNIK: z bezgôvim

dvojina

IMENOVALNIK: bezgôva
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvima
 TOŽILNIK: bezgôva
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvima

množina

IMENOVALNIK: bezgôvi
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvim
 TOŽILNIK: bezgôve
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: bezgôva
 RODILNIK: bezgôve
 DAJALNIK: bezgôvi
 TOŽILNIK: bezgôvo
 MESTNIK: pri bezgôvi
 ORODNIK: z bezgôvo

dvojina

IMENOVALNIK: bezgôvi
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvima
 TOŽILNIK: bezgôvi
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvima

množina

IMENOVALNIK: bezgôve
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvim
 TOŽILNIK: bezgôve
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: bezgôvo
 RODILNIK: bezgôvega
 DAJALNIK: bezgôvemu
 TOŽILNIK: bezgôvo
 MESTNIK: pri bezgôvem
 ORODNIK: z bezgôvim

dvojina

IMENOVALNIK: bezgôvi
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvima
 TOŽILNIK: bezgôvi
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvima

množina

IMENOVALNIK: bezgôva
 RODILNIK: bezgôvih
 DAJALNIK: bezgôvim
 TOŽILNIK: bezgôva
 MESTNIK: pri bezgôvih
 ORODNIK: z bezgôvimi

in

jakostno

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: bezgôv
 RODILNIK: bezgôvega
 DAJALNIK: bezgôvemu
 TOŽILNIK: bezgôv
 živo bezgôvega
 MESTNIK: pri bezgôvem
 ORODNIK: z bezgôvim

dvojina

IMENOVALNIK: bezgôva

RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vima**
TOŽILNIK: bezgô**va**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vima**

množina

IMENOVALNIK: bezgô**vi**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vim**
TOŽILNIK: bezgô**ve**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bezgô**va**
RODILNIK: bezgô**ve**
DAJALNIK: bezgô**vi**
TOŽILNIK: bezgô**vo**
MESTNIK: pri bezgô**vi**
ORODNIK: z bezgô**vo**

dvojina

IMENOVALNIK: bezgô**vi**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vima**
TOŽILNIK: bezgô**vi**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vima**

množina

IMENOVALNIK: bezgô**ve**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vim**
TOŽILNIK: bezgô**ve**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bezgô**vo**
RODILNIK: bezgô**vega**
DAJALNIK: bezgô**venu**
TOŽILNIK: bezgô**vo**
MESTNIK: pri bezgô**vem**
ORODNIK: z bezgô**vim**

dvojina

IMENOVALNIK: bezgô**vi**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vima**
TOŽILNIK: bezgô**vi**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vima**

množina

IMENOVALNIK: bezgô**va**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vim**
TOŽILNIK: bezgô**va**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bezgô**v**
RODILNIK: bezgô**vega**
DAJALNIK: bezgô**venu**
TOŽILNIK: bezgô**v**
živo bezgô**vega**
MESTNIK: pri bezgô**vem**
ORODNIK: z bezgô**vim**

dvojina

IMENOVALNIK: bezgô**va**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vima**
TOŽILNIK: bezgô**va**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vima**

množina

IMENOVALNIK: bezgô**vi**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vim**
TOŽILNIK: bezgô**ve**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bezgô**va**
RODILNIK: bezgô**ve**
DAJALNIK: bezgô**vi**
TOŽILNIK: bezgô**vo**
MESTNIK: pri bezgô**vi**
ORODNIK: z bezgô**vo**

dvojina

IMENOVALNIK: bezgô**vi**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vima**
TOŽILNIK: bezgô**vi**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vima**

množina

IMENOVALNIK: bezgô**ve**
RODILNIK: bezgô**vih**
DAJALNIK: bezgô**vim**
TOŽILNIK: bezgô**ve**
MESTNIK: pri bezgô**vih**
ORODNIK: z bezgô**vimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bezgô**vo**
RODILNIK: bezgô**vega**
DAJALNIK: bezgô**venu**
TOŽILNIK: bezgô**vo**
MESTNIK: pri bezgô**vem**
ORODNIK: z bezgô**vim**

dvojina

IMENOVALNIK: bezgóvi
RODILNIK: bezgóvih
DAJALNIK: bezgóvima
TOŽILNIK: bezgóvi
MESTNIK: pri bezgóvih
ORODNIK: z bezgóvima

množina

IMENOVALNIK: bezgóva
RODILNIK: bezgóvih
DAJALNIK: bezgóvim
TOŽILNIK: bezgóva
MESTNIK: pri bezgóvih
ORODNIK: z bezgóvimi

STALNE ZVEZE

bezgova prstasta kukavica

iz botanike travniška rastlina s temno rdečimi, škrlatnimi ali svetlo rumenimi cvetovi v grozdastih socvetjih; primerjaj lat. *Dactylorhiza sambucina*

- *Bezgova prstasta kukavica* uspeva povsod po Sloveniji na travnikih, gozdnih jasah in na kamnitih pobočjih od nižine do subalpinskega pasu.
- Verjetno najbolj nenavadna značilnost *bezgove prstaste kukavice* je, da uspevajo na istem rastišču navadno rastline z blede rumenimi in s škrlatno rdečimi cvetovi.

bezgova uhljevka

iz biologije užitna goba z uhlju podobnim valovitim klobukom, ki raste zlasti na starem, trohnečem lesu bezga, bukve, platane; primerjaj lat. *Auricularia auricula-judae*

- Z *bezgovo uhljevko* so zeliščarji zdravili vneto grlo.
- *Bezgova uhljevka* je videti kot človeško uho. Ko je sveža, je želatinasta, ko se posuši, pa trda.

IZVOR

↑bezeg

bíca bíce samostalnik ženskega spola [bíca]

POMEN

- narečno koroško **babica**; SIN.: **babica**, narečno primorsko **nona**
- Vsi otroci razen najstarejšega, ki ima prostor spodaj pri *bici* in dediju, imajo svojo sobo.
  - Čez 7 let vse prav pride, je znala povedati moja pokojna *bica*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bíca]

IPA: [ˈbiːtsa]

tonemski

[bíca] in [bîca]

IPA: [biːtsá] in [bí:tsà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bíca
RODILNIK: bíce
DAJALNIK: bíci
TOŽILNIK: bíco
MESTNIK: pri bíci
ORODNIK: z bíco

dvojina

IMENOVALNIK: bíci
RODILNIK: bíc
DAJALNIK: bícama
TOŽILNIK: bíci
MESTNIK: pri bícah
ORODNIK: z bícama

množina

IMENOVALNIK: bíce
RODILNIK: bíc
DAJALNIK: bícam
TOŽILNIK: bíce
MESTNIK: pri bícah
ORODNIK: z bícami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bíca
RODILNIK: bíce
DAJALNIK: bíci
TOŽILNIK: bíco
MESTNIK: pri bíci
ORODNIK: z bíco

dvojina

IMENOVALNIK: bíci
RODILNIK: bíc
DAJALNIK: bícama
TOŽILNIK: bíci
MESTNIK: pri bícah
ORODNIK: z bícama

množina

IMENOVALNIK: bíce
RODILNIK: bíc
DAJALNIK: bícam
TOŽILNIK: bíce
MESTNIK: pri bícah
ORODNIK: z bícami

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bîca
RODILNIK: bîce
DAJALNIK: bîci
TOŽILNIK: bîco
MESTNIK: pri bîci
ORODNIK: z bîco

dvojina

IMENOVALNIK: bîci
RODILNIK: bîc
DAJALNIK: bîcama
TOŽILNIK: bîci
MESTNIK: pri bîcah
ORODNIK: z bîcama

množina

IMENOVALNIK: bîce
RODILNIK: bîc
DAJALNIK: bîcam
TOŽILNIK: bîce
MESTNIK: pri bîcah
ORODNIK: z bîcami

IZVOR

okrnjeno iz nar. *babîca*, glej ↑babica

biotín biotína samostalnik moškega spola [bijotín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v rumenjaku, jetrih, arašidih in pozitivno vpliva na celično rast ter tvorbo, presnovo maščobnih kislin in aminokislin; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin H

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

pomanjkanje biotina | vir biotina

- Če so nohti krhki in se radi cepijo, je to praviloma znak pomanjkanja *biotina* (vitamina H).
- Dober vir *biotina* so tudi ovseni kosmiči, polnozrnat kruh, kuhana jajca in avokado.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

vsebovati biotin

- Maline vsebujejo veliko *biotina*, ki skrbi za lepo polt, sijoče lase in močne nohte.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

n mikrogramov biotina

- Z normalno mešano prehrano vnesemo v telo od 50 do 100 mikrogramov *biotina* na dan.

...

- Če so vaši lasje brez leska, vam primanjkuje *biotina*, ki ga lahko nadomestite z uživanjem več ovsenih kosmičev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bijotín]

IPA: [bijɔ'ti:n]

tonemski

[bijotín]

IPA: [bijɔtí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: biotín

RODILNIK: biotína
DAJALNIK: biotínu
TOŽILNIK: biotín
MESTNIK: pri biotínu
ORODNIK: z biotínom

dvojina

IMENOVALNIK: biotína
RODILNIK: biotínov
DAJALNIK: biotínoma
TOŽILNIK: biotína
MESTNIK: pri biotínih
ORODNIK: z biotínoma

množina

IMENOVALNIK: biotíni
RODILNIK: biotínov
DAJALNIK: biotínom
TOŽILNIK: biotíne
MESTNIK: pri biotínih
ORODNIK: z biotíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: biotín
RODILNIK: biotína
DAJALNIK: biotínu
TOŽILNIK: biotín
MESTNIK: pri biotínu
ORODNIK: z biotínom

dvojina

IMENOVALNIK: biotína
RODILNIK: biotínov
DAJALNIK: biotínoma
TOŽILNIK: biotína
MESTNIK: pri biotínih
ORODNIK: z biotínoma

množina

IMENOVALNIK: biotíni
RODILNIK: biotínov
DAJALNIK: biotínom
TOŽILNIK: biotíne
MESTNIK: pri biotínih
ORODNIK: z biotíni

IZVOR

prevzeto (prek angl. *biotin*, nem. *Biotin*) iz nlat. *biotinum*, kar je tvorjeno iz gr. *bioté* 'življenje'

bísernat bísernata bísernato pridevnik [bísernat]

POMEN

1. ki spominja na biser; SIN.: biserni

▶ prid. beseda + sam. beseda

bisernati delci

- Samica nočnega metulja je pokrila travno bilko s stotinami *bisernatih* jajčec.
- Puder z *bisernatimi* delci zelo pristaja svetlejši, rožnati koži, zlata ali bronasta različica pa je idealna pri rahlo zagoreli koži.

1.1. ki je tak kot pri biseru; SIN.: biserni

► **prid. beseda** + sam. beseda

bisernat lesk | bisernat odtenek | bisernata barva

▪ Na celotno zgornjo veko nanesite temnejši *bisernat* odtenek.

▪ Na vekah ji pristojijo odtenki v barvi las, na notranjih koticčkih oči pa bela, *bisernata* barva.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bísernat]

IPA: [ˈbiːsɛrnat]

tonemski

[bísernat]

IPA: [bí:sèrnat]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bisernat

določno bisernati

RODILNIK: bisernatega

DAJALNIK: bisernatemu

TOŽILNIK: bisernat

določno bisernati

živo bisernatega

MESTNIK: pri bisernatem

ORODNIK: z bisernatim

dvojina

IMENOVALNIK: bisernata

RODILNIK: bisernatih

DAJALNIK: bisernatima

TOŽILNIK: bisernata

MESTNIK: pri bisernatih

ORODNIK: z bisernatima

množina

IMENOVALNIK: bisernati

RODILNIK: bisernatih

DAJALNIK: bisernatim

TOŽILNIK: bisernate

MESTNIK: pri bisernatih

ORODNIK: z bisernatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bisernata

RODILNIK: bisernate

DAJALNIK: bisernati

TOŽILNIK: bisernato

MESTNIK: pri bisernati

ORODNIK: z bisernato

dvojina

IMENOVALNIK: bisernati

RODILNIK: bisernatih

DAJALNIK: bisernatima

TOŽILNIK: bisernati

MESTNIK: pri bisernatih

ORODNIK: z bisernatima

množina

IMENOVALNIK: bisernate

RODILNIK: bisernatih

DAJALNIK: bisernatim

TOŽILNIK: bisernate

MESTNIK: pri bisernatih

ORODNIK: z bisernatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bisernato

RODILNIK: bisernatega

DAJALNIK: bisernatemu

TOŽILNIK: bisernato

MESTNIK: pri bisernatem

ORODNIK: z bisernatim

dvojina

IMENOVALNIK: bisernati

RODILNIK: bisernatih

DAJALNIK: bisernatima

TOŽILNIK: bisernati

MESTNIK: pri bisernatih

ORODNIK: z bisernatima

množina

IMENOVALNIK: bisernata

RODILNIK: bisernatih

DAJALNIK: bisernatim

TOŽILNIK: bisernata

MESTNIK: pri bisernatih

ORODNIK: z bisernatimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bîsernat

določno bîsernati

RODILNIK: bîsernatega

DAJALNIK: bîsernatemu

TOŽILNIK: bîsernat

določno bîsernati

živo bîsernatega

MESTNIK: pri bîsernatem

ORODNIK: z bîsernatim

dvojina

IMENOVALNIK: bîsernata

RODILNIK: bîsernatih

DAJALNIK: bîsernatima

TOŽILNIK: bîsernata

MESTNIK: pri bîsernatih

ORODNIK: z bîsernatima

množina

IMENOVALNIK: bîsernati

RODILNIK: bîsernatih

DAJALNIK: bîsernatim

TOŽILNIK: bîsernate
MESTNIK: pri bîsernatih
ORODNIK: z bîsernatimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bîsernata
RODILNIK: bîsernate
DAJALNIK: bîsernati
TOŽILNIK: bîsernato
MESTNIK: pri bîsernati
ORODNIK: z bîsernato

dvojina

IMENOVALNIK: bîsernati
RODILNIK: bîsernatih
DAJALNIK: bîsernatima
TOŽILNIK: bîsernati
MESTNIK: pri bîsernatih
ORODNIK: z bîsernatima

množina

IMENOVALNIK: bîsernate
RODILNIK: bîsernatih
DAJALNIK: bîsernatim
TOŽILNIK: bîsernate
MESTNIK: pri bîsernatih
ORODNIK: z bîsernatimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bîsernato
RODILNIK: bîsernatega
DAJALNIK: bîsernatemu
TOŽILNIK: bîsernato
MESTNIK: pri bîsernatem
ORODNIK: z bîsernatim

dvojina

IMENOVALNIK: bîsernati
RODILNIK: bîsernatih
DAJALNIK: bîsernatima
TOŽILNIK: bîsernati
MESTNIK: pri bîsernatih
ORODNIK: z bîsernatima

množina

IMENOVALNIK: bîsernata
RODILNIK: bîsernatih
DAJALNIK: bîsernatim
TOŽILNIK: bîsernata
MESTNIK: pri bîsernatih
ORODNIK: z bîsernatimi

IZVOR

↑biserni

bîserni bîserna bîserno pridevnik [bîserni]

POMEN

1. ki je iz biserov ali vsebuje bisere

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

biserni nakit | biserni uhani | biserna ogrlica, verižica

▪ Rada nosim briljantni in *biserni* nakit, a res le ob posebnih priložnostih.

▪ Lase sem si spela navzgor in si pripela nežne *biserne* uhane.

▪ Vstopila je oblečena v elegantno črno obleko in z *biserno* ogrlico okoli vratu.

1.1. v katerem nastajajo biseri

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

biserna ostriga, školjka

▪ Naravni biser je biser, ki nastane v *bisernih* ostrigah ali školjkah po naravni poti.

▪ Po tem, ko se *biserna* školjka nekoliko odpre, ji gojitelji vstavijo trdo sredico, nato pa školjke v mreži potopijo na dno.

1.2. ki spominja na biser; SIN.: bisernat

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

biserni delci | biserne kapljice | biserne kroglice

▪ Zgodaj zjutraj ali po dežju so cvetovi dalij okrašeni z *bisernimi* kapljicami vode.

1.3. ki je tak kot pri biseru; SIN.: bisernat

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

biserni lesk, sijaj | biserni odtenek | biserni učinek | biserni pigmenti | biserna barva | biserno senčilo

▪ Temnolasi pevki zelo lepo pristajajo svetlejši odtenki z *bisernim* sijajem.

▪ Občudovali smo čudovito novoletno dekoracijo gradu, ki se je svetlilal v *bisernih* odtenkih.

▪ Ustnice poudarite v naravnem tonu, nato pa na sredino nanesite bleščilo *biserne* barve.

2. ki je v zvezi s šestdeseto obletnico česa

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

biserni jubilej | biserna zakonca | biserna maša | biserna obletnica | biserna poroka

▪ Pred kratkim so praznovali *biserno* poroko 86-letnih zakoncev, ki sta poročena že šestdeset let.

▪ *Biserna* zakonca sta najbolj veselo proslavila obletnico med svojimi najdražjimi: petimi otroki, devetimi vnuki in pravnukinjo.

▪ *Biserno* mašo ob 60-letnici mašništva je daroval najprej v svoji matični župniji v brestaniški baziliki.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bîserni]

IPA: [ˈbiːsɛrni]

tonemski

[bîserni]

IPA: [bîːsɛ̀rni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bîserni

RODILNIK: **bisernega**
DAJALNIK: **bisernemu**
TOŽILNIK: **biseri**
    živo bisernega
MESTNIK: pri **bisernem**
ORODNIK: z **bisernim**

dvojina

IMENOVALNIK: **biserna**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernima**
TOŽILNIK: **biserna**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernima**

množina

IMENOVALNIK: **biseri**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernim**
TOŽILNIK: **biserne**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **biserna**
RODILNIK: **biserne**
DAJALNIK: **biseri**
TOŽILNIK: **biserno**
MESTNIK: pri **biseri**
ORODNIK: z **biserno**

dvojina

IMENOVALNIK: **biseri**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernima**
TOŽILNIK: **biseri**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernima**

množina

IMENOVALNIK: **biserne**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernim**
TOŽILNIK: **biserne**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **biserno**
RODILNIK: **bisernega**
DAJALNIK: **bisernemu**
TOŽILNIK: **biserno**
MESTNIK: pri **bisernem**
ORODNIK: z **bisernim**

dvojina

IMENOVALNIK: **biseri**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernima**
TOŽILNIK: **biseri**
MESTNIK: pri **bisernih**

ORODNIK: z **bisernima**

množina

IMENOVALNIK: **biserna**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernim**
TOŽILNIK: **biserna**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **biseri**
RODILNIK: **bisernega**
DAJALNIK: **bisernemu**
TOŽILNIK: **biseri**
    živo bisernega
MESTNIK: pri **bisernem**
ORODNIK: z **bisernim**

dvojina

IMENOVALNIK: **biserna**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernima**
TOŽILNIK: **biserna**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernima**

množina

IMENOVALNIK: **biseri**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernim**
TOŽILNIK: **biserne**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **biserna**
RODILNIK: **biserne**
DAJALNIK: **biseri**
TOŽILNIK: **biserno**
MESTNIK: pri **biseri**
ORODNIK: z **biserno**

dvojina

IMENOVALNIK: **biseri**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernima**
TOŽILNIK: **biseri**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernima**

množina

IMENOVALNIK: **biserne**
RODILNIK: **bisernih**
DAJALNIK: **bisernim**
TOŽILNIK: **biserne**
MESTNIK: pri **bisernih**
ORODNIK: z **bisernimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: biserno
RODILNIK: bisernega
DAJALNIK: bisernemu
TOŽILNIK: biserno
MESTNIK: pri bisernem
ORODNIK: z bisernim

dvojina

IMENOVALNIK: biserni
RODILNIK: bisernih
DAJALNIK: bisernima
TOŽILNIK: biserni
MESTNIK: pri bisernih
ORODNIK: z bisernima

množina

IMENOVALNIK: biserna
RODILNIK: bisernih
DAJALNIK: bisernim
TOŽILNIK: biserna
MESTNIK: pri bisernih
ORODNIK: z bisernimi

STALNE ZVEZE

biserna matica

notranja, bleščeča se plast lupine pri nekaterih školjkah, zlasti kot okrasni material

▶ sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju

gumbi iz biserne matice | številčnica iz biserne matice

- Hlače in suknjiče so imeli vzdolž šivov okrašene z vrstami gumbov iz *biserne matice*.

IZVOR

↑biser

bledíca bledíce samostalnik ženskega spola [bledíca]

POMEN

1. bleđa barva kože, navadno ob slabem stanju organizma, bolezn

▶ prid. beseda + sam. beseda

izrazita, rahla bledica | mrtvaška bledica | nezdrava bledica | zimska bledica

- Sončarico spremljajo izrazita *bledica*, slabost, povečano znojenje, krči v trebuhu in omedlevica.
- Gosti črni brki so bili v močnem nasprotju z mrtvaško *bledico* obraza.
- Kljub nezdravi *bledici* je začutil njeno neizmerno energijo.
- Če bi radi prikri zimsko *bledico*, uporabite tonirano kremo.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

bledica izgine, se pojavi | bledica spremlja KAJ

- Pri levkemiji se lahko pojavijo *bledica*, slabokrvnost, tudi močnejše krvavitve.

- Pojav hladnega znoja nas opozarja na preobremenjenost srca, pogosto ga spremljata še *bledica* ter padec krvnega tlaka.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

opaziti bledico | pregnati bledico

- Sprehajal sem se po parkih in globoko dihal, da bi pregnal svinčeno *bledico*, ki se mi je zavlekla globoko pod kožo.

- Sodelavci so pri njem opazili *bledico*, podočnjake in utrujenost.

- Slabokrvnost povzroča *bledico* in utrujenost.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

bledica kože | bledica obraza

- Znaki slabokrvnosti so poleg utrujenosti še močna *bledica* kože, hitro bitje srca in lahko tudi razdražljivost.

- Nezdrava, prosojna *bledica* obraza je lahko posledica nekaterih hudih bolezn ledvic, prirojene srčne napake in bolezn, kot je anemija.

▶ sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku

bledica na licih, obrazu

- Prvi znak pomanjkanja železa je *bledica* na obrazu.

1.1. svetlejša barva polti

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Pregovorno aristokratsko *bledico* je zamenjala čokoladna porjavlost, ki je pomenila zdravje, privlačnost in dober standard.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bledíca]

IPA: [blɛˈdiːtsa]

tonemski

[bledíca]

IPA: [blɛ̀diːtsá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bledíca

RODILNIK: bledíce

DAJALNIK: bledíci

TOŽILNIK: bledíco

MESTNIK: pri bledíci

ORODNIK: z bledíco

dvojina

IMENOVALNIK: bledíci

RODILNIK: bledíc

DAJALNIK: bledícama

TOŽILNIK: bledíci

MESTNIK: pri bledícah

ORODNIK: z bledícama

množina

IMENOVALNIK: bledíce

RODILNIK: bledíc

DAJALNIK: bledíc**am**
TOŽILNIK: bledíce
MESTNIK: pri bledíc**ah**
ORODNIK: z bledíc**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: bledíca
RODILNIK: bledíce
DAJALNIK: bledíci
TOŽILNIK: bledíco
MESTNIK: pri bledíci
ORODNIK: z bledíco

dvojina

IMENOVALNIK: bledíci
RODILNIK: bledíc
DAJALNIK: bledíc**ama**
TOŽILNIK: bledíci
MESTNIK: pri bledíc**ah**
ORODNIK: z bledíc**ama**

množina

IMENOVALNIK: bledíce
RODILNIK: bledíc
DAJALNIK: bledíc**am**
TOŽILNIK: bledíce
MESTNIK: pri bledíc**ah**
ORODNIK: z bledíc**ami**

STALNE ZVEZE

listna bledica

iz agronomije rastlinska bolezen, pri kateri listi zaradi pomanjkanja nekaterih snovi, zlasti železa, obledijo, spremenijo barvo; SIN.: iz agronomije kloroza

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku pojav listne bledice

- Ob pojavu *listne bledice* (listna ploskev postane rumeno zelena, listne žile pa ohranijo normalno zeleno barvo) dodajamo železo vsakih sedem dni.
- Če opazimo znake *listne bledice*, rastline enkrat na teden zalivamo z raztopino železovih kelatov, dokler listi spet ne postanejo normalno zeleni.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag. listna bledica se pojavi

- Zemlja ne sme biti kisla, ker se sicer lahko pojavi *listna bledica* kot posledica vezanega železa, ki ga rastlina ne more sprejemati.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Da preprečimo *listno bledico*, rastlino tedensko gnojimo z železom.

▶ priredna zveza

listna bledica ali kloroza

- Ne pozabimo na redno dognojevanje z železovimi pripravki, sicer se kmalu pojavi *listna bledica* ali kloroza.

↑bled

blítva blítve samostalnik ženskega spola [blítva]

POMEN

1. špinači podobna kulturna rastlina z večjimi užitnimi listi in odebeljenimi stebli; primerjaj lat. *Beta vulgaris cicla*

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku sejati blitvo

- *Blitvo* sejemo maja in junija v vrste, med seboj oddaljene okrog 30 centimetrov.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku list, steblo blitve | šopek blitve

- Velike liste *blitve* bomo odrezali tik nad zemljo oziroma tam, kjer pero začne rasti iz kocena.
- V zelo peščenih in revnih tleh bodo stebela *blitve* zrasla toga in precej vlaknata, zato takšna tla nekaj tednov pred sajenjem ali presajanjem obogatimo s kompostom.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku blitva s KAKŠNIMI peclji

- *Blitva* z rdečimi peclji je milejšega okusa kot tista z belimi.
- Lepe so tudi zelene in škrlatne kolerabe, *blitva* z zelenimi, rdečimi in rumenimi stebli, pa škrlatnolistna rdeča pesa.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag. blitva raste

- Na gredico, kjer letos raste *blitva*, še vsaj dve ali tri leta ne bomo sejali špinače, rdeče pese ali blitve.
- *Blitva* sodi med tiste rastline, ki nam lahko obrodijo že spomladi.

▶ priredna zveza

blitva ali mangold | blitva in paradižnik, blitva in rdeča pesa, blitva in špinača, blitva in zelje

- Najpogosteje se na vrtu znajde rdeča pesa, sledi ji špinača, žal pa je še vedno premalo zanimanja za *blitvo* ali mangold.
- Na bobu, *blitvi* in rdeči pesi imamo veliko uši, na rukoli in rumeni kolerabi pa nekakšne žuželke, ki so preluknjale liste.

1.1. ta rastlina kot hrana, jed

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

dodati blitvo | kuhati blitvo | narezati blitvo | očistiti, oprati blitvo | ponuditi blitvo

- Na olivnem olju popražimo sesekljan česen, dodamo *blitvo* in krompir ter vse skupaj pražimo še minuto, dve.
- V slani vodi kuhamo *blitvo* tri minute in jo odcedimo.
- Po vsakem fileju poškrpite malo limonovega soka, poleg ponudite pripravljeno *blitvo* in jed okrasite s preostalimi limonovimi krlji.

▶ prid. beseda + sam. beseda

IZVOR

dušena, kuhana, popečena blitva | mlada blitva | narezana, sesekljana blitva | očiščena, odcejena, oprana blitva | sveža blitva

- Mlado in nežno *blitvo* lahko jemo tudi surovo s stebli vred.
- Za kosilo si pripravimo na žaru pečeno belo ribo, zraven lahko jemo kuhano *blitvo* in zeleno solato z zelo malo olja.
- Oprano in odcejeno *blitvo* skuhamo v majhni količini slane vode.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g, *n* kg blitve | *n* kilogramov blitve

- Oplaknite 300 g *blitve* ter seseklajte stebela in lističe.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku blitva s krompirjem

- Včasih si pripravim samo *blitvo* s krompirjem, obogateno s česnom in olivnim oljem, brez mesa.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** krompir z blitvo | lazanja, omleta z blitvo

- Sirovi štruklji kot prvi dodatek so bili odlični, omleta z *blitvo* in skuto v obliki štruklja pa je bila zelo zažgana.
- Predlagam vam narastek z *blitvo* in krompirjem in jagodni sladoled z jogurtom.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku** juha iz blitve

- Danes bomo pripravili juho iz *blitve* in kopriv.
- V prejšnji številki tednika sem vas spraševala, kaj potrebujemo, da pripravimo torto iz *blitve*.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku blitva v solati

- Poleg zvitkov lahko ponudite *blitvo* v solati z nektarinami in jabolki.

▶ **sam. beseda** + po + prisl. blitva po dalmatinsko

- Na Primorskem slovi *blitva* po dalmatinsko. To pripravimo z olivnim oljem, česnom in po želji dodamo krompir.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. blitva vsebuje KAJ

- *Blitva* vsebuje precej vitaminov, kalij in fosfor.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Pečene skuše naložite na krožnike, jih pokapajte z oljčnim oljem in postrezite z *blitvo* in krompirjem.
- Na sredo pekača smo položili ribo, okoli pa med kose krompirja in korenčka naložili surovo marinirano zelenjad in jo dopolnili s poparjeno *blitvo*.

▶ priredna zveza blitva in krompir

- Starše sem presenetila z lignji na žaru, kuhano *blitvo* in krompirjem.
- Jed serviramo toplo, zraven pa ponudimo še *blitvo* in kostanjev pire.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blítva]

IPA: ['bli:tva]

tonemski

[blítva]

IPA: [blí:tvà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: blítva

RODILNIK: blítve

DAJALNIK: blítvi

TOŽILNIK: blítvo

MESTNIK: pri blítvi

ORODNIK: z blítvo

dvojina

IMENOVALNIK: blítvi

RODILNIK: blítev

DAJALNIK: blítvama

TOŽILNIK: blítvi

MESTNIK: pri blítvah

ORODNIK: z blítvama

množina

IMENOVALNIK: blítve

RODILNIK: blítev

DAJALNIK: blítvam

TOŽILNIK: blítve

MESTNIK: pri blítvah

ORODNIK: z blítvami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: blítva

RODILNIK: blítve

DAJALNIK: blítvi

TOŽILNIK: blítvo

MESTNIK: pri blítvi

ORODNIK: z blítvo

dvojina

IMENOVALNIK: blítvi

RODILNIK: blítev

DAJALNIK: blítvama

TOŽILNIK: blítvi

MESTNIK: pri blítvah

ORODNIK: z blítvama

množina

IMENOVALNIK: blítve

RODILNIK: blítev

DAJALNIK: blítvam

TOŽILNIK: blítve

MESTNIK: pri blítvah

ORODNIK: z blítvami

IZVOR

prevzeto (prek hrv. *blitva*) iz romanščine, prim. it. *bietola* < vulglat. *bētula, manjšalnica od lat. *bēta* 'pesa', pod vplivom lat. *blitum* 'blitva'

blítvin blítvina blítvino pridevnik [blítvin]

POMEN

1. ki je del blitve

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

blítvini listi

- Posodo z nizkim robom namažemo z margarino in nanjo kot strešnike naložimo meso, zeleno in 20 dag grobo narezanih *blítvinih* listov.
- Jed po želji okrasimo z blanširanimi *blítvinimi* peclji.

2. ki je iz blitve ali vsebuje blitvo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Vlečeno testo razvaljamo, premažemo z *blítvinim* nadevom in zavijemo v štrukelj.
- Blitvo pogosto jemo kot prilogo k ribam, danes pa vam bomo predstavili še *blítvino* juho.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blítvin]

IPA: [ˈbliːtvɪn]

tonemski

[blítvin]

IPA: [blíːtvɪn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blítvin

RODILNIK: blítvinega

DAJALNIK: blítvinemu

TOŽILNIK: blítvin

živo blítvinega

MESTNIK: pri blítvinem

ORODNIK: z blítvinim

dvojina

IMENOVALNIK: blítvina

RODILNIK: blítvinih

DAJALNIK: blítvinima

TOŽILNIK: blítvina

MESTNIK: pri blítvinih

ORODNIK: z blítvinima

množina

IMENOVALNIK: blítvini

RODILNIK: blítvinih

DAJALNIK: blítvinim

TOŽILNIK: blítvine

MESTNIK: pri blítvinih

ORODNIK: z blítvinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blítvina

RODILNIK: blítvine

DAJALNIK: blítvini

TOŽILNIK: blítvino

MESTNIK: pri blítvini

ORODNIK: z blítvino

dvojina

IMENOVALNIK: blítvini

RODILNIK: blítvinih

DAJALNIK: blítvinima

TOŽILNIK: blítvini

MESTNIK: pri blítvinih

ORODNIK: z blítvinima

množina

IMENOVALNIK: blítvine

RODILNIK: blítvinih

DAJALNIK: blítvinim

TOŽILNIK: blítvine

MESTNIK: pri blítvinih

ORODNIK: z blítvinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blítvino

RODILNIK: blítvinega

DAJALNIK: blítvinemu

TOŽILNIK: blítvino

MESTNIK: pri blítvinem

ORODNIK: z blítvinim

dvojina

IMENOVALNIK: blítvini

RODILNIK: blítvinih

DAJALNIK: blítvinima

TOŽILNIK: blítvini

MESTNIK: pri blítvinih

ORODNIK: z blítvinima

množina

IMENOVALNIK: blítvina

RODILNIK: blítvinih

DAJALNIK: blítvinim

TOŽILNIK: blítvina

MESTNIK: pri blítvinih

ORODNIK: z blítvinimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blítvin

RODILNIK: blítvinega

DAJALNIK: blítvinemu

TOŽILNIK: blítvin

živo blítvinega

MESTNIK: pri blítvinem

ORODNIK: z blítvinim

dvojina

IMENOVALNIK: blítvina

RODILNIK: blítvinih
DAJALNIK: blítvinima
TOŽILNIK: blítvina
MESTNIK: pri blítvinih
ORODNIK: z blítvinima

množina

IMENOVALNIK: blítvini
RODILNIK: blítvinih
DAJALNIK: blítvinim
TOŽILNIK: blítvine
MESTNIK: pri blítvinih
ORODNIK: z blítvinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blítvina
RODILNIK: blítvine
DAJALNIK: blítvini
TOŽILNIK: blítvino
MESTNIK: pri blítvini
ORODNIK: z blítvino

dvojina

IMENOVALNIK: blítvini
RODILNIK: blítvinih
DAJALNIK: blítvinima
TOŽILNIK: blítvini
MESTNIK: pri blítvinih
ORODNIK: z blítvinima

množina

IMENOVALNIK: blítvine
RODILNIK: blítvinih
DAJALNIK: blítvinim
TOŽILNIK: blítvine
MESTNIK: pri blítvinih
ORODNIK: z blítvinimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blítvino
RODILNIK: blítvinega
DAJALNIK: blítvinemu
TOŽILNIK: blítvino
MESTNIK: pri blítvinem
ORODNIK: z blítvinim

dvojina

IMENOVALNIK: blítvini
RODILNIK: blítvinih
DAJALNIK: blítvinima
TOŽILNIK: blítvini
MESTNIK: pri blítvinih
ORODNIK: z blítvinima

množina

IMENOVALNIK: blítvina
RODILNIK: blítvinih
DAJALNIK: blítvinim
TOŽILNIK: blítvina
MESTNIK: pri blítvinih
ORODNIK: z blítvinimi

IZVOR
↑blitva

blják in **bljàk** medmet [blják] in [bljàk]

POMEN

1. izraža, da se govorcu kaj gnusi, mu je zoprno, vzbuja odpor

▪ *Bljak*, smrdi.

▪ Iz zgornjih bazenov tisto umazano vodo polivajo v spodnje bazene, *bljak*, svinarija.

1.1. povedkovnik, z glagolom **biti gnusen**, **grd**

▪ Pozabite na sivo-rdeče fasade, ker so *bljak* in *passé*.

▪ Gosposodična je naravnost čudovita, obleka je pa *bljak!*

2. izraža, da govorcu kaj vzbuja odpor, se mu zdi neupravičeno, vredno prezira

▪ Vedno negativno razmišljanje, kritike in pljuvanje ... *bljak*, slabo mi je od vsega tega.

▪ Sram vas bodi, *bljak*.

3. kot členek izraža neodobravanje, mnenje, da je kaj neupravičeno, vredno prezira

▪ No, dosegla je svoje, so bili pa zato sošolci ob maturanca, *bljak* pa taka zmaga!

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blják] in [bljàk]

IPA: ['blja:k] in ['bljak]

tonemski

[bljàk] in [bljàk]

IPA: [bljá:k] in [blják]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema pri bruhanju nastale zvoke

blóg blóga in **blôg** blôga samostalnik moškega spola [blók blóga] in [blók blôga]

POMEN

1. spletno mesto za objavljanje besedil, slik, posnetkov, namenjeno predstavljanju zlasti posameznikovih zanimanj, mnenj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, odličen, popularen, priljubljen, zanimiv blog | internetni, spletni blog | korporativni, poslovni blog | kulinarčni, modni, novičarski, politični, popotniški blog | moj, tvoj, vaš blog | nov blog | osebni, uradni blog

▪ Dober *blog* prepoznamo po številu rednih obiskovalcev in njihovih komentarjev.

▪ Nov filmski *blog* obljublja, da se boste lahko tam redno in kvalitetno informirali o filmih, ki prihajajo ali odhajajo iz slovenskih kinematografov.

- Vsestranski umetnik je nekaj časa na svojem uradnem *blogu* dvigoval prah in tako šokiral marsikoga.
  - ▶ **glag. + na + sam. beseda v mestniku**
brati, prebrati na blogu | komentirati na blogu | objaviti, objavljati, zapisati na blogu
    - To, kar bereš na *blogu*, je edino, kar sem o tej temi napisala.
    - Posnemite fotografijo, dodajte besedilo in ju objavite na *blogu*.
  - ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
brati, pisati, prebirati, spremljati blog | izbrisati blog | odpreti, ustvariti blog
    - Razvpita medijska zvezdnica je prenehala pisati *blog* in ukinila možnost komentiranja.
    - Odprl sem nov *blog*, kjer bom pisal predvsem o svojih izkušnjah z Japonci.
    - Fantje, ki boste prebirali moj *blog*, boste najbrž osupli nad dejstvom, da pišem o nogometu.
  - ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
avtor, pisec, uporabnik bloga | bralec, obiskovalec bloga | branje, pisanje bloga | ime bloga | komentator bloga
    - Tvoj komentar bo objavljen, ko ga odobri avtor *bloga*.
    - Dva izmed bralcev *bloga* je nagradil z dresoma, na katerih so podpisi vseh košarkarjev najboljše ekipe stare celine.
    - Za obiskovalce *bloga* so pripravili tudi posebno nagradno igro.
  - ▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**
komentar na blogu | objava, prispevek, zapis na blogu
    - V komentarjih na *blogu* so bila mnjenja novinarjev deljena – nekateri so idejo zavrnil, drugi pa so nad njo navdušeni.
    - Po ogledu tvojih prispevkov na *blogu* ostane grenak priokus.
  - ▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**
napisati na blog
    - Česa ne bi nikoli napisal na *blog*?
  - ▶ **sam. beseda + do + sam. beseda v roditelju**
link, povezava do bloga
    - Fotografije v čimvečji ločljivosti z imenom avtorja in povezavo do *bloga* avtorja ter naslovom fotografije pošljite na naslov uredništva.
  - ▶ **sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda**
video blog
    - Znova bo spravila v pogon svoj video *blog*.
  - ▶ **priređna zveza**
blog in forum, blog in spletna stran
    - Uporabniki so najaktivnejši pri dodajanju slik, videoposnetkov in komentarjev v forume in *blöge*.
    - Če ste lastnik spletne strani ali *bloga*, vas verjetno zanima, kateri elementi najbolj pritegnejo pozornost vaših obiskovalcev.
- 1.1. objava na takem spletnem mestu**
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
komentiranje, objavlanje, prebiranje blogov | naslov bloga | tema, vsebina bloga
    - Gledanje televizije in branje časopisov je zamenjalo prebiranje *blogov*, komentiranje, ustvarjanje nečesa novega.
    - Se opravičujem vsem, ki jih je vsebina mojega včerajšnjega *bloga* prizadela.
  - ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
naslednji, prejšnji, zadnji blog
    - In tukaj je zadnji *blog* v seriji blogov o klasični glasbi.
    - Na moj prejšnji *blog* ni bilo nobenega resnega odziva s strani administratorjev.
  - ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
komentirati bloge | napisati, spisati blog | prebrati blog
    - V navado mi je prišlo, da napišem *blog* med vikendom.
    - Brisani bodo vsi komentarji, kjer bo očitno, da avtor komentarja ni prebral *bloga*.
  - ▶ **glag. + v + sam. beseda v mestniku**
objaviti, objavljati, zapisati v blogu | prebrati v blogu
    - Kako je zadeva potekala, lahko preberete v mojem *blogu*.
  - ▶ **sam. beseda v imenovalniku + sam. beseda**
video blog
    - Njegovo popotovanje je zabeleženo z video *blögi*, ki se enkrat tedensko objavljajo na posebni spletni strani.
- IZGOVOR IN OBLIKE**
- jakostni**
[blók blóga] in [blók blôga]
IPA: ['blo:k 'blo:ga] in ['blo:k 'blö:ga]
- tonemski**
[blók blóga] in [blók blôga]
IPA: [bló:k bló:gà] in [bló:k bló:gà]
- VZOREC**
- jakostno**
ednina
IMENOVALNIK: blóg
RODILNIK: blóga
DAJALNIK: blógu
TOŽILNIK: blóg
MESTNIK: pri blógu
ORODNIK: z blógom
- dvojina**
IMENOVALNIK: blóga
RODILNIK: blógov
DAJALNIK: blógoma
TOŽILNIK: blóga
MESTNIK: pri blógih
ORODNIK: z blógoma
- množina**

IMENOVALNIK: blógi
RODILNIK: blógov
DAJALNIK: blógom
TOŽILNIK: blóge
MESTNIK: pri blógih
ORODNIK: z blógi

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: blôg
RODILNIK: blôga
DAJALNIK: blôgu
TOŽILNIK: blôg
MESTNIK: pri blôgu
ORODNIK: z blôgom

dvojina

IMENOVALNIK: blôga
RODILNIK: blôgov
DAJALNIK: blôgoma
TOŽILNIK: blôga
MESTNIK: pri blôgih
ORODNIK: z blôgoma

množina

IMENOVALNIK: blógi
RODILNIK: blógov
DAJALNIK: blógom
TOŽILNIK: blóge
MESTNIK: pri blógih
ORODNIK: z blógi

in

**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: blôg
RODILNIK: blôga
DAJALNIK: blôgu
TOŽILNIK: blôg
MESTNIK: pri blôgu
ORODNIK: z blôgom

dvojina

IMENOVALNIK: blôga
RODILNIK: blôgov
DAJALNIK: blôgoma
TOŽILNIK: blôga
MESTNIK: pri blôgih
ORODNIK: z blôgoma

množina

IMENOVALNIK: blôgi
RODILNIK: blôgov
DAJALNIK: blógom
TOŽILNIK: blóge
MESTNIK: pri blógih
ORODNIK: z blógi

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: blôg
RODILNIK: blôga
DAJALNIK: blôgu

TOŽILNIK: blôg
MESTNIK: pri blôgu
ORODNIK: z blôgom

dvojina

IMENOVALNIK: blôga
RODILNIK: blôgov
DAJALNIK: blôgoma
TOŽILNIK: blôga
MESTNIK: pri blôgih
ORODNIK: z blôgoma

množina

IMENOVALNIK: blógi
RODILNIK: blógov
DAJALNIK: blógom
TOŽILNIK: blóge
MESTNIK: pri blógih
ORODNIK: z blógi

IZVOR

prevzeto iz angl. *blog*, okrnjeno iz *weblog* iz *web* 'mreža, splet' + *log* v pomenu 'dnevnik'

blóganje blóganja in **blôganje** blôganja samostalnik
srednjega spola [blóganje] in [blôganje]

POMEN

objavljanje besedil, slik, posnetkov na spletnem mestu z namenom predstavljanja zlasti posameznikovih zanimanj, mnenj

- Na srečanju z mediji in bralci je razkril svoje občutke in izkušnje z *bloganjem*.
- V 3. poglavju so zbrani nasveti za varno *bloganje* ter pravila in predpisi, ki jih mora poznati oz. upoštevati vsak bloger.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blóganje] in [blôganje]
IPA: ['blo:ganjɛ] in ['blɔ:ganjɛ]

tonemski

[blôganje] in [blóganje]
IPA: [bló:gànjɛ] in [bló:gànjɛ]

VZOREC

**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: blóganje
RODILNIK: blóganja
DAJALNIK: blóganju
TOŽILNIK: blóganje
MESTNIK: pri blóganju
ORODNIK: z blóganjem

dvojina

IMENOVALNIK: blóganji
RODILNIK: blóganj
DAJALNIK: blóganjema
TOŽILNIK: blóganji

MESTNIK: pri blóganjih
ORODNIK: z blóganjema

množina

IMENOVALNIK: blóganja
RODILNIK: blóganj
DAJALNIK: blóganjem
TOŽILNIK: blóganja
MESTNIK: pri blóganjih
ORODNIK: z blóganji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: blôganje
RODILNIK: blôganja
DAJALNIK: blôganju
TOŽILNIK: blôganje
MESTNIK: pri blôganju
ORODNIK: z blôganjem

dvojina

IMENOVALNIK: blôganji
RODILNIK: blôganj
DAJALNIK: blôganjema
TOŽILNIK: blôganji
MESTNIK: pri blôganjih
ORODNIK: z blôganjema

množina

IMENOVALNIK: blôganja
RODILNIK: blôganj
DAJALNIK: blôganjem
TOŽILNIK: blôganja
MESTNIK: pri blôganjih
ORODNIK: z blôganji

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: blôganje
RODILNIK: blôganja
DAJALNIK: blôganju
TOŽILNIK: blôganje
MESTNIK: pri blôganju
ORODNIK: z blôganjem

dvojina

IMENOVALNIK: blôganji
RODILNIK: blôganj
DAJALNIK: blôganjema
TOŽILNIK: blôganji
MESTNIK: pri blôganjih
ORODNIK: z blôganjema

množina

IMENOVALNIK: blôganja
RODILNIK: blôganj
DAJALNIK: blôganjem
TOŽILNIK: blôganja
MESTNIK: pri blôganjih
ORODNIK: z blôganji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: blóganje
RODILNIK: blóganja
DAJALNIK: blóganju
TOŽILNIK: blóganje
MESTNIK: pri blóganju
ORODNIK: z blóganjem

dvojina

IMENOVALNIK: blóganji
RODILNIK: blóganj
DAJALNIK: blóganjema
TOŽILNIK: blóganji
MESTNIK: pri blóganjih
ORODNIK: z blóganjema

množina

IMENOVALNIK: blóganja
RODILNIK: blóganj
DAJALNIK: blóganjem
TOŽILNIK: blóganja
MESTNIK: pri blóganjih
ORODNIK: z blóganji

IZVOR

↑blogati

blógar blógarja in **blôgar** blôgarja samostalnik moškega
spola [blógar] in [blôgar]

POMEN

kdor na spletnem mestu, namenjenem
predstavljanju zlasti posameznikovih zanimanj,
mnenj, objavlja besedila, slike, posnetke; SIN.:
blogger

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

anonimen blogar

▪ Medtem ko javnost grabi panika, anonimni *blogar*
in teoretik zarote z ugibanjem o naravi in poreklu
virusa še podpihuje naraščajočo histerijo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Blogarji* intenzivno spremljajo, komentirajo druge
blogarje in vzpostavljajo skupnosti enako ali
podobno mislečih.

▶ priredna zveza

blogar in komentator

▪ S podpisom so se obvezali, da bodo od *blogarjev*
in komentatorjev novic zahtevali obvezno
registracijo, ki jim omogoča tudi ukinitiv
uporabniškega imena.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blógar] in [blôgar]

IPA: ['blo:gar] in ['blò:gar]

tonemski

[blógar] in [blôgar]

IPA: [blò:gár] in [blò:gár]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: blógar
RODILNIK: blógarja
DAJALNIK: blógarju
TOŽILNIK: blógarja
MESTNIK: pri blógarju
ORODNIK: z blógarjem

dvojina

IMENOVALNIK: blógarja
RODILNIK: blógarjev
DAJALNIK: blógarjema
TOŽILNIK: blógarja
MESTNIK: pri blógarjih
ORODNIK: z blógarjema

množina

IMENOVALNIK: blógarji
RODILNIK: blógarjev
DAJALNIK: blógarjem
TOŽILNIK: blógarje
MESTNIK: pri blógarjih
ORODNIK: z blógarji

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: blógar
RODILNIK: blógarja
DAJALNIK: blógarju
TOŽILNIK: blógarja
MESTNIK: pri blógarju
ORODNIK: z blógarjem

dvojina

IMENOVALNIK: blógarja
RODILNIK: blógarjev tudi blógarjev
DAJALNIK: blógarjema
TOŽILNIK: blógarja
MESTNIK: pri blógarjih tudi pri blógarjih
ORODNIK: z blógarjema

množina

IMENOVALNIK: blógarji
RODILNIK: blógarjev tudi blógarjev
DAJALNIK: blógarjem
TOŽILNIK: blógarje
MESTNIK: pri blógarjih tudi pri blógarjih
ORODNIK: z blógarji tudi z blógarji

in

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: blógar
RODILNIK: blógarja
DAJALNIK: blógarju
TOŽILNIK: blógarja
MESTNIK: pri blógarju
ORODNIK: z blógarjem

dvojina

IMENOVALNIK: blógarja
RODILNIK: blógarjev

DAJALNIK: blógarjema
TOŽILNIK: blógarja
MESTNIK: pri blógarjih
ORODNIK: z blógarjema

množina

IMENOVALNIK: blógarji
RODILNIK: blógarjev
DAJALNIK: blógarjem
TOŽILNIK: blógarje
MESTNIK: pri blógarjih
ORODNIK: z blógarji

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: blógar
RODILNIK: blógarja
DAJALNIK: blógarju
TOŽILNIK: blógarja
MESTNIK: pri blógarju tudi pri blógarju
ORODNIK: z blógarjem

dvojina

IMENOVALNIK: blógarja
RODILNIK: blógarjev in blógarjev
DAJALNIK: blógarjema
TOŽILNIK: blógarja
MESTNIK: pri blógarjih in pri blógarjih
ORODNIK: z blógarjema

množina

IMENOVALNIK: blógarji
RODILNIK: blógarjev in blógarjev
DAJALNIK: blógarjem
TOŽILNIK: blógarje
MESTNIK: pri blógarjih in pri blógarjih
ORODNIK: z blógarji in z blógarji

IZVOR

↑blogati

blógati blógam in **blógati** blógam nedovršni glagol
[blógati] in [blógati]

POMEN

objavljati besedila, slike, posnetke na spletnem mestu z namenom predstavljanja zlasti posameznikovih zanimanj, mnenj

▶ **glag.** + pod + sam. beseda v orodniku
blogati pod psevdonomom, vzdevkom

▪ Naj *blogajo* pod vzdevki in naj raje ne objavljajo prepoznavnih fotografij, priimkov, naslovov in telefonskih števil.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**
začeti blogati

▪ Ker rad pišem, sem pričel *blogati*.

▶ **glag.** + o + sam. beseda v mestniku

▪ *Blogali* smo o porazih naših kandidatov na volitvah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blógati] in [blôgati]

IPA: ['blo:gati] in ['blô:gati]

tonemski

[blôgati] in [blôgati]

IPA: [bló:gati] in [bló:gàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: blógati

NAMENILNIK: blógat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: blógam

2. OSEBA: blógaš

3. OSEBA: blóga

dvojina

1. OSEBA: blógava

2. OSEBA: blógata

3. OSEBA: blógata

množina

1. OSEBA: blógamo

2. OSEBA: blógate

3. OSEBA: blógajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: blógaj

dvojina

1. OSEBA: blógajva

2. OSEBA: blógajta

množina

1. OSEBA: blógajmo

2. OSEBA: blógajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: blógal

DVOJINA: blógala

MNOŽINA: blógali

ženski spol

EDNINA: blógala

DVOJINA: blógali

MNOŽINA: blógale

srednji spol

EDNINA: blógalo

DVOJINA: blógali

MNOŽINA: blógala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajóč

RODILNIK: blogajóčega

DAJALNIK: blogajóčemu

TOŽILNIK: blogajóč

živo blogajóčega

MESTNIK: pri blogajóčem

ORODNIK: z blogajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: blogajóča

RODILNIK: blogajóčih

DAJALNIK: blogajóčima

TOŽILNIK: blogajóča

MESTNIK: pri blogajóčih

ORODNIK: z blogajóčima

množina

IMENOVALNIK: blogajóči

RODILNIK: blogajóčih

DAJALNIK: blogajóčim

TOŽILNIK: blogajóče

MESTNIK: pri blogajóčih

ORODNIK: z blogajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajóča

RODILNIK: blogajóče

DAJALNIK: blogajóči

TOŽILNIK: blogajóčo

MESTNIK: pri blogajóči

ORODNIK: z blogajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: blogajóči

RODILNIK: blogajóčih

DAJALNIK: blogajóčima

TOŽILNIK: blogajóči

MESTNIK: pri blogajóčih

ORODNIK: z blogajóčima

množina

IMENOVALNIK: blogajóče

RODILNIK: blogajóčih

DAJALNIK: blogajóčim

TOŽILNIK: blogajóče

MESTNIK: pri blogajóčih

ORODNIK: z blogajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajóče

RODILNIK: blogajóčega

DAJALNIK: blogajóčemu

TOŽILNIK: blogajóče

MESTNIK: pri blogajóčem

ORODNIK: z blogajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: blogajóči

RODILNIK: blogajóčih

DAJALNIK: blogajóčima

TOŽILNIK: blogajóči

MESTNIK: pri blogajóčih

ORODNIK: z blogajóčima

množina

IMENOVALNIK: blogajóča

RODILNIK: blogajóčih

DAJALNIK: blogajóčim

TOŽILNIK: blogajóča

MESTNIK: pri blogajóčih
ORODNIK: z blogajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blógan
RODILNIK: blóganega
DAJALNIK: blóganemu
TOŽILNIK: blógan
živo blóganega
MESTNIK: pri blóganem
ORODNIK: z blóganim

dvojina

IMENOVALNIK: blógana
RODILNIK: blóganih
DAJALNIK: blóganima
TOŽILNIK: blógana
MESTNIK: pri blóganih
ORODNIK: z blóganima

množina

IMENOVALNIK: blógani
RODILNIK: blóganih
DAJALNIK: blóganim
TOŽILNIK: blógane
MESTNIK: pri blóganih
ORODNIK: z blóganimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blógana
RODILNIK: blógane
DAJALNIK: blógani
TOŽILNIK: blógano
MESTNIK: pri blógani
ORODNIK: z blógano

dvojina

IMENOVALNIK: blógani
RODILNIK: blóganih
DAJALNIK: blóganima
TOŽILNIK: blógani
MESTNIK: pri blóganih
ORODNIK: z blóganima

množina

IMENOVALNIK: blógane
RODILNIK: blóganih
DAJALNIK: blóganim
TOŽILNIK: blógane
MESTNIK: pri blóganih
ORODNIK: z blóganimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blógano
RODILNIK: blóganega
DAJALNIK: blóganemu
TOŽILNIK: blógano
MESTNIK: pri blóganem
ORODNIK: z blóganim

dvojina

IMENOVALNIK: blógani
RODILNIK: blóganih
DAJALNIK: blóganima
TOŽILNIK: blógani
MESTNIK: pri blóganih
ORODNIK: z blóganima

množina

IMENOVALNIK: blógana
RODILNIK: blóganih
DAJALNIK: blóganim
TOŽILNIK: blógana
MESTNIK: pri blóganih
ORODNIK: z blóganimi

DELEŽJE NA -aje: blogáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: blóganje
RODILNIK: blóganja
DAJALNIK: blóganju
TOŽILNIK: blóganje
MESTNIK: pri blóganju
ORODNIK: z blóganjem

dvojina

IMENOVALNIK: blóganji
RODILNIK: blóganj
DAJALNIK: blóganjema
TOŽILNIK: blóganji
MESTNIK: pri blóganjih
ORODNIK: z blóganjema

množina

IMENOVALNIK: blóganja
RODILNIK: blóganj
DAJALNIK: blóganjem
TOŽILNIK: blóganja
MESTNIK: pri blóganjih
ORODNIK: z blóganji

tonemsko

NEDOLOČNIK: blôgati
NAMENILNIK: blôgat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: blôgam
2. OSEBA: blôgaš
3. OSEBA: blôga

dvojina

1. OSEBA: blôgava
2. OSEBA: blôgata
3. OSEBA: blôgata

množina

1. OSEBA: blôgamo
2. OSEBA: blôgate
3. OSEBA: blôgajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: blôgaj

dvojina

1. OSEBA: blôgajva
2. OSEBA: blôgajta

množina

1. OSEBA: blôgajmo
2. OSEBA: blôgajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: blôgal
DVOJINA: blôgala
MNOŽINA: blôgali

ženski spol

EDNINA: blôgala
DVOJINA: blôgali
MNOŽINA: blôgale

srednji spol

EDNINA: blôgalo
DVOJINA: blôgali
MNOŽINA: blôgala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajôč tudi blogajôč
RODILNIK: blogajôč**ega**
DAJALNIK: blogajôč**emu**
TOŽILNIK: blogajôč tudi blogajôč
živo blogajôč**ega**
MESTNIK: pri blogajôč**em**
ORODNIK: z blogajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blogajôča
RODILNIK: blogajôč**ih**
DAJALNIK: blogajôč**ima**
TOŽILNIK: blogajôča
MESTNIK: pri blogajôč**ih**
ORODNIK: z blogajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: blogajôči
RODILNIK: blogajôč**ih**
DAJALNIK: blogajôč**im**
TOŽILNIK: blogajôče
MESTNIK: pri blogajôč**ih**
ORODNIK: z blogajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajôča
RODILNIK: blogajôč**e**
DAJALNIK: blogajôč**ī**
TOŽILNIK: blogajôč**o**
MESTNIK: pri blogajôč**ī**
ORODNIK: z blogajôč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: blogajôči
RODILNIK: blogajôč**ih**
DAJALNIK: blogajôč**ima**
TOŽILNIK: blogajôči

MESTNIK: pri blogajôč**ih**
ORODNIK: z blogajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: blogajôče
RODILNIK: blogajôč**ih**
DAJALNIK: blogajôč**im**
TOŽILNIK: blogajôče
MESTNIK: pri blogajôč**ih**
ORODNIK: z blogajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajôče
RODILNIK: blogajôč**ega**
DAJALNIK: blogajôč**emu**
TOŽILNIK: blogajôče
MESTNIK: pri blogajôč**em**
ORODNIK: z blogajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blogajôči
RODILNIK: blogajôč**ih**
DAJALNIK: blogajôč**ima**
TOŽILNIK: blogajôči
MESTNIK: pri blogajôč**ih**
ORODNIK: z blogajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: blogajôča
RODILNIK: blogajôč**ih**
DAJALNIK: blogajôč**im**
TOŽILNIK: blogajôča
MESTNIK: pri blogajôč**ih**
ORODNIK: z blogajôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blôgan
RODILNIK: blôgan**ega**
DAJALNIK: blôgan**emu**
TOŽILNIK: blôgan
živo blôgan**ega**
MESTNIK: pri blôgan**em**
ORODNIK: z blôgan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blôgana
RODILNIK: blôgan**ih**
DAJALNIK: blôgan**ima**
TOŽILNIK: blôgana
MESTNIK: pri blôgan**ih**
ORODNIK: z blôgan**ima**

množina

IMENOVALNIK: blôgani
RODILNIK: blôgan**ih**
DAJALNIK: blôgan**im**
TOŽILNIK: blôgane
MESTNIK: pri blôgan**ih**
ORODNIK: z blôgan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blôgana
 RODILNIK: blôgane
 DAJALNIK: blôgani
 TOŽILNIK: blôgano
 MESTNIK: pri blôgani
 ORODNIK: z blôgano

dvojina

IMENOVALNIK: blôgani
 RODILNIK: blôganih
 DAJALNIK: blôganima
 TOŽILNIK: blôgani
 MESTNIK: pri blôganih
 ORODNIK: z blôganima

množina

IMENOVALNIK: blôgane
 RODILNIK: blôganih
 DAJALNIK: blôganim
 TOŽILNIK: blôgane
 MESTNIK: pri blôganih
 ORODNIK: z blôganimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: blôgano
 RODILNIK: blôganega
 DAJALNIK: blôganemu
 TOŽILNIK: blôgano
 MESTNIK: pri blôganem
 ORODNIK: z blôganim

dvojina

IMENOVALNIK: blôgani
 RODILNIK: blôganih
 DAJALNIK: blôganima
 TOŽILNIK: blôgani
 MESTNIK: pri blôganih
 ORODNIK: z blôganima

množina

IMENOVALNIK: blôgana
 RODILNIK: blôganih
 DAJALNIK: blôganim
 TOŽILNIK: blôgana
 MESTNIK: pri blôganih
 ORODNIK: z blôganimi

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: blôganje
 RODILNIK: blôganja
 DAJALNIK: blôganju
 TOŽILNIK: blôganje
 MESTNIK: pri blôganju
 ORODNIK: z blôganjem

dvojina

IMENOVALNIK: blôganji
 RODILNIK: blôganj
 DAJALNIK: blôganjema
 TOŽILNIK: blôganji

MESTNIK: pri blôganjih
 ORODNIK: z blôganjema

množina

IMENOVALNIK: blôganja
 RODILNIK: blôganj
 DAJALNIK: blôganjem
 TOŽILNIK: blôganja
 MESTNIK: pri blôganjih
 ORODNIK: z blôganji

in

jakostno

NEDOLOČNIK: blôgati
 NAMENILNIK: blôgat

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: blôgam
2. OSEBA: blôgaš
3. OSEBA: blôga

dvojina

1. OSEBA: blôgava
2. OSEBA: blôgata
3. OSEBA: blôgata

množina

1. OSEBA: blôgamo
2. OSEBA: blôgate
3. OSEBA: blôgajo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: blôgaj

dvojina

1. OSEBA: blôgajva
2. OSEBA: blôgajta

množina

1. OSEBA: blôgajmo
2. OSEBA: blôgajte

deležnik na -/**moški spol**

EDNINA: blôgal
 DVOJINA: blôgala
 MNOŽINA: blôgali

ženski spol

EDNINA: blôgala
 DVOJINA: blôgali
 MNOŽINA: blôgale

srednji spol

EDNINA: blôgalo
 DVOJINA: blôgali
 MNOŽINA: blôgala

deležnik na -č**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: blogajóč
 RODILNIK: blogajóčega
 DAJALNIK: blogajóčemu
 TOŽILNIK: blogajóč
 živo blogajóčega

MESTNIK: pri blogajóčem
ORODNIK: z blogajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: blogajóča
RODILNIK: blogajóčih
DAJALNIK: blogajóčima
TOŽILNIK: blogajóča
MESTNIK: pri blogajóčih
ORODNIK: z blogajóčima

množina

IMENOVALNIK: blogajóči
RODILNIK: blogajóčih
DAJALNIK: blogajóčim
TOŽILNIK: blogajóče
MESTNIK: pri blogajóčih
ORODNIK: z blogajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajóča
RODILNIK: blogajóče
DAJALNIK: blogajóči
TOŽILNIK: blogajóčo
MESTNIK: pri blogajóči
ORODNIK: z blogajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: blogajóči
RODILNIK: blogajóčih
DAJALNIK: blogajóčima
TOŽILNIK: blogajóči
MESTNIK: pri blogajóčih
ORODNIK: z blogajóčima

množina

IMENOVALNIK: blogajóče
RODILNIK: blogajóčih
DAJALNIK: blogajóčim
TOŽILNIK: blogajóče
MESTNIK: pri blogajóčih
ORODNIK: z blogajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajóče
RODILNIK: blogajóčega
DAJALNIK: blogajóčemu
TOŽILNIK: blogajóče
MESTNIK: pri blogajóčem
ORODNIK: z blogajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: blogajóči
RODILNIK: blogajóčih
DAJALNIK: blogajóčima
TOŽILNIK: blogajóči
MESTNIK: pri blogajóčih
ORODNIK: z blogajóčima

množina

IMENOVALNIK: blogajóča
RODILNIK: blogajóčih

DAJALNIK: blogajóčim
TOŽILNIK: blogajóča
MESTNIK: pri blogajóčih
ORODNIK: z blogajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blôgan
RODILNIK: blôganega
DAJALNIK: blôganemu
TOŽILNIK: blôgan
živo blôganega
MESTNIK: pri blôganem
ORODNIK: z blôganim

dvojina

IMENOVALNIK: blôgana
RODILNIK: blôganih
DAJALNIK: blôganima
TOŽILNIK: blôgana
MESTNIK: pri blôganih
ORODNIK: z blôganima

množina

IMENOVALNIK: blôgani
RODILNIK: blôganih
DAJALNIK: blôganim
TOŽILNIK: blôgane
MESTNIK: pri blôganih
ORODNIK: z blôganimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blôgana
RODILNIK: blôgane
DAJALNIK: blôgani
TOŽILNIK: blôgano
MESTNIK: pri blôgani
ORODNIK: z blôgano

dvojina

IMENOVALNIK: blôgani
RODILNIK: blôganih
DAJALNIK: blôganima
TOŽILNIK: blôgani
MESTNIK: pri blôganih
ORODNIK: z blôganima

množina

IMENOVALNIK: blôgane
RODILNIK: blôganih
DAJALNIK: blôganim
TOŽILNIK: blôgane
MESTNIK: pri blôganih
ORODNIK: z blôganimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blôgano
RODILNIK: blôganega
DAJALNIK: blôganemu
TOŽILNIK: blôgano

MESTNIK: pri blôganem
ORODNIK: z blôganim

dvojina

IMENOVALNIK: blôgani
RODILNIK: blôganih
DAJALNIK: blôganima
TOŽILNIK: blôgani
MESTNIK: pri blôganih
ORODNIK: z blôganima

množina

IMENOVALNIK: blôgana
RODILNIK: blôganih
DAJALNIK: blôganim
TOŽILNIK: blôgana
MESTNIK: pri blôganih
ORODNIK: z blôganimi

DELEŽJE NA *-aje*: blogáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: blôganje
RODILNIK: blôganja
DAJALNIK: blôganju
TOŽILNIK: blôganje
MESTNIK: pri blôganju
ORODNIK: z blôganjem

dvojina

IMENOVALNIK: blôganji
RODILNIK: blôganj
DAJALNIK: blôganjema
TOŽILNIK: blôganji
MESTNIK: pri blôganjih
ORODNIK: z blôganjema

množina

IMENOVALNIK: blôganja
RODILNIK: blôganj
DAJALNIK: blôganjem
TOŽILNIK: blôganja
MESTNIK: pri blôganjih
ORODNIK: z blôganji

tonemsko

NEDOLOČNIK: blôgati
NAMENILNIK: blôgat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: blôgam
2. OSEBA: blôgaš
3. OSEBA: blôga

dvojina

1. OSEBA: blôgava
2. OSEBA: blôgata
3. OSEBA: blôgata

množina

1. OSEBA: blôgamo
2. OSEBA: blôgate
3. OSEBA: blôgajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: blôgaj

dvojina

1. OSEBA: blôgajva
2. OSEBA: blôgajta

množina

1. OSEBA: blôgajmo
2. OSEBA: blôgajte

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: blôgal
DVOJINA: blôgala
MNOŽINA: blôgali

ženski spol

EDNINA: blôgala
DVOJINA: blôgali
MNOŽINA: blôgale

srednji spol

EDNINA: blôgalo
DVOJINA: blôgali
MNOŽINA: blôgala

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajôč tudi blogajôč
RODILNIK: blogajôčega
DAJALNIK: blogajôčemu
TOŽILNIK: blogajôč tudi blogajôč
živo blogajôčega
MESTNIK: pri blogajôčem
ORODNIK: z blogajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: blogajôčca
RODILNIK: blogajôčih
DAJALNIK: blogajôčima
TOŽILNIK: blogajôčca
MESTNIK: pri blogajôčih
ORODNIK: z blogajôčima

množina

IMENOVALNIK: blogajôči
RODILNIK: blogajôčih
DAJALNIK: blogajôčim
TOŽILNIK: blogajôče
MESTNIK: pri blogajôčih
ORODNIK: z blogajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajôčca
RODILNIK: blogajôče
DAJALNIK: blogajôči
TOŽILNIK: blogajôčo
MESTNIK: pri blogajôči
ORODNIK: z blogajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: blogajôči
RODILNIK: blogajôčih

DAJALNIK: blogajóč**ima**
TOŽILNIK: blogajóči
MESTNIK: pri blogajóč**ih**
ORODNIK: z blogajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: blogajóče
RODILNIK: blogajóč**ih**
DAJALNIK: blogajóč**im**
TOŽILNIK: blogajóče
MESTNIK: pri blogajóč**ih**
ORODNIK: z blogajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blogajóče
RODILNIK: blogajóč**ega**
DAJALNIK: blogajóč**emu**
TOŽILNIK: blogajóče
MESTNIK: pri blogajóč**em**
ORODNIK: z blogajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blogajóči
RODILNIK: blogajóč**ih**
DAJALNIK: blogajóč**ima**
TOŽILNIK: blogajóči
MESTNIK: pri blogajóč**ih**
ORODNIK: z blogajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: blogajóča
RODILNIK: blogajóč**ih**
DAJALNIK: blogajóč**im**
TOŽILNIK: blogajóča
MESTNIK: pri blogajóč**ih**
ORODNIK: z blogajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blôgan
RODILNIK: blôgan**ega**
DAJALNIK: blôgan**emu**
TOŽILNIK: blôgan
    živo blôgan**ega**
MESTNIK: pri blôgan**em**
ORODNIK: z blôgan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blôgana
RODILNIK: blôgan**ih**
DAJALNIK: blôgan**ima**
TOŽILNIK: blôgana
MESTNIK: pri blôgan**ih**
ORODNIK: z blôgan**ima**

množina

IMENOVALNIK: blôgani
RODILNIK: blôgan**ih**
DAJALNIK: blôgan**im**
TOŽILNIK: blôgane
MESTNIK: pri blôgan**ih**

ORODNIK: z blôgan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blôgana
RODILNIK: blôgane
DAJALNIK: blôgan**i**
TOŽILNIK: blôgano
MESTNIK: pri blôgan**i**
ORODNIK: z blôgano

dvojina

IMENOVALNIK: blôgani
RODILNIK: blôgan**ih**
DAJALNIK: blôgan**ima**
TOŽILNIK: blôgani
MESTNIK: pri blôgan**ih**
ORODNIK: z blôgan**ima**

množina

IMENOVALNIK: blôgane
RODILNIK: blôgan**ih**
DAJALNIK: blôgan**im**
TOŽILNIK: blôgane
MESTNIK: pri blôgan**ih**
ORODNIK: z blôgan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blôgano
RODILNIK: blôgan**ega**
DAJALNIK: blôgan**emu**
TOŽILNIK: blôgano
MESTNIK: pri blôgan**em**
ORODNIK: z blôgan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blôgani
RODILNIK: blôgan**ih**
DAJALNIK: blôgan**ima**
TOŽILNIK: blôgani
MESTNIK: pri blôgan**ih**
ORODNIK: z blôgan**ima**

množina

IMENOVALNIK: blôgana
RODILNIK: blôgan**ih**
DAJALNIK: blôgan**im**
TOŽILNIK: blôgana
MESTNIK: pri blôgan**ih**
ORODNIK: z blôgan**imi**

DELEŽJE NA **-aje**: blogâ**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: blôgan**je**
RODILNIK: blôgan**ja**
DAJALNIK: blôgan**ju**
TOŽILNIK: blôgan**je**
MESTNIK: pri blôgan**ju**
ORODNIK: z blôgan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: blôgan**ji**

RODILNIK: blôganj
DAJALNIK: blôganjema
TOŽILNIK: blôganji
MESTNIK: pri blôganjih
ORODNIK: z blôganjema

množina

IMENOVALNIK: blôganja
RODILNIK: blôganj
DAJALNIK: blôganjem
TOŽILNIK: blôganja
MESTNIK: pri blôganjih
ORODNIK: z blôganji

IZVOR
↑blog

blóger blógerja in **blôger** blôgerja samostalnik moškega spola [blóger] in [blôger]

POMEN

kdor na spletnem mestu, namenjenem predstavljanju zlasti posameznikovih zanimanj, mnenj, objavlja besedila, slike, posnetke; SIN.: blogar

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ameriški, slovenski bloger | anonimni bloger | bran, priljubljen, popularen bloger | slaven, znan bloger

- Pojasnili so, da je sporni komentar podpisal anonimni *bloger*.
- Najbolj priljubljenega *blogerja* so oblasti po štirih mesecih zapora izpustile, proti njemu pa niso podale niti ene obtožbe.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

bloger meni KAJ | bloger objavi KAJ | bloger piše, zapiše KAJ

- *Bloger* piše o vsem mogočem, kar v zadnjih dneh polni naše časopise.
- *Bloger* meni, da je mesečna plača, ki jo prejema premier za opravljanje svojega dela, vsekakor prenizka.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

anonimnost blogerjev | kongres blogerjev | pisanje, zapis blogerja

- Revija prinaša drugačen pogled na dogodke in stvari, kot so jih vajeni v medijih, saj so zapisi *blogerjev* precej bolj subjektivni.

▶ po + **sam. beseda v mestniku** + **sam. beseda v rodilniku**

po besedah, mnenju blogerja

- Po mnenju *blogerja* so ravno navijači tisti, ki nosijo veliko breme športa ter med drugim narekujejo uspeh določenega nogometnega kluba.

▶ **priredna zveza**

bloger in komentator

- Na vprašanje anonimnosti *blogerjev* in komentatorjev na forumih že dovolj časa opozarja vrsta kritikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blóger] in [blôger]

IPA: [ˈbloːgɛr] in [ˈbl̩oːgɛr]

tonemski

[blóger] in [blôger]

IPA: [bl̩oːgɛr] in [bl̩òːgɛr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: blóger

RODILNIK: blógerja

DAJALNIK: blógerju

TOŽILNIK: blógerja

MESTNIK: pri blógerju

ORODNIK: z blógerjem

dvojina

IMENOVALNIK: blógerja

RODILNIK: blógerjev

DAJALNIK: blógerjema

TOŽILNIK: blógerja

MESTNIK: pri blógerjih

ORODNIK: z blógerjema

množina

IMENOVALNIK: blógerji

RODILNIK: blógerjev

DAJALNIK: blógerjem

TOŽILNIK: blógerje

MESTNIK: pri blógerjih

ORODNIK: z blógerji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: blóger

RODILNIK: blógerja

DAJALNIK: blógerju

TOŽILNIK: blógerja

MESTNIK: pri blógerju

ORODNIK: z blógerjem

dvojina

IMENOVALNIK: blógerja

RODILNIK: blógerjev tudi blôgerjev

DAJALNIK: blógerjema

TOŽILNIK: blógerja

MESTNIK: pri blógerjih tudi pri blôgerjih

ORODNIK: z blógerjema

množina

IMENOVALNIK: blógerji

RODILNIK: blógerjev tudi blôgerjev

DAJALNIK: blógerjem

TOŽILNIK: blógerje

MESTNIK: pri blógerjih tudi pri blôgerjih

ORODNIK: z blógerji tudi z blôgerji

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: blóger
RODILNIK: blógerja
DAJALNIK: blógerju
TOŽILNIK: blógerja
MESTNIK: pri blógerju
ORODNIK: z blógerjem

dvojina

IMENOVALNIK: blógerja
RODILNIK: blógerjev
DAJALNIK: blógerjema
TOŽILNIK: blógerja
MESTNIK: pri blógerjih
ORODNIK: z blógerjema

množina

IMENOVALNIK: blógerji
RODILNIK: blógerjev
DAJALNIK: blógerjem
TOŽILNIK: blógerje
MESTNIK: pri blógerjih
ORODNIK: z blógerji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: blóger
RODILNIK: blógerja
DAJALNIK: blógerju
TOŽILNIK: blógerja
MESTNIK: pri blógerju tudi pri blógerju
ORODNIK: z blógerjem

dvojina

IMENOVALNIK: blógerja
RODILNIK: blógerjev in blógerjev
DAJALNIK: blógerjema
TOŽILNIK: blógerja
MESTNIK: pri blógerjih in pri blógerjih
ORODNIK: z blógerjema

množina

IMENOVALNIK: blógerji
RODILNIK: blógerjev in blógerjev
DAJALNIK: blógerjem
TOŽILNIK: blógerje
MESTNIK: pri blógerjih in pri blógerjih
ORODNIK: z blógerji in z blógerji

BESEDOTVORJE

feminativ: blógerka

IZVOR

prevzeto iz angl. *blogger*, glej ↑blog

blógerka blógerke samostalnik ženskega spola [blógerka] in [blógerka]

POMEN

ženska, ki na spletnem mestu, namenjenem predstavljanju zlasti posameznikovih zanimanj, mnenj, objavlja besedila, slike, posnetke

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

blógerka piše

▪ *Blógerka* piše iskriivo, pikantno in povsem resno o medsebojnih človeških odnosih.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

modna blógerka

▪ Stilistka in znana modna *blógerka* je povedala svoje mnenje o kolekciji.

▶ priredna zveza

blógerke in blógerji

▪ Sistematično sta analizirala najbolj vidne slovenske blógerje in *blógerke*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blógerka] in [blógerka]

IPA: ['blo:gerka] in ['blo:gerka]

tonemski

[blógerka] in [blógerka]

IPA: [blò:gérka] in [blò:gérka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: blógerka
RODILNIK: blógerke
DAJALNIK: blógerki
TOŽILNIK: blógerko
MESTNIK: pri blógerki
ORODNIK: z blógerko

dvojina

IMENOVALNIK: blógerki
RODILNIK: blógerk
DAJALNIK: blógerkama
TOŽILNIK: blógerki
MESTNIK: pri blógerkah
ORODNIK: z blógerkama

množina

IMENOVALNIK: blógerke
RODILNIK: blógerk
DAJALNIK: blógerkam
TOŽILNIK: blógerke
MESTNIK: pri blógerkah
ORODNIK: z blógerkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: blógerka
RODILNIK: blógerke
DAJALNIK: blógerki
TOŽILNIK: blógerko
MESTNIK: pri blógerki
ORODNIK: z blógerko

dvojina

IMENOVALNIK: blógerki
RODILNIK: blógerk
DAJALNIK: blógerkama
TOŽILNIK: blógerki
MESTNIK: pri blógerkah
ORODNIK: z blógerkama

množina

IMENOVALNIK: blógerke
RODILNIK: blógerk
DAJALNIK: blógerkam
TOŽILNIK: blógerke
MESTNIK: pri blógerkah
ORODNIK: z blógerkami

IZVOR

↑blogger

blógerski blógerska blógersko in blógerski

blógerska blógersko pridevnik [blógerski] in [blógerski]

POMEN

1. ki je v zvezi z blogerji ali bloganjem

▶ prid. beseda + sam. beseda

blogerski časopis | blogerski kolega | blogerski prostor
| blogerska scena, skupnost

- V Sloveniji je *blogerska* scena morda res malo podobna glasbeni.
- *Blogersko* leto je v mesecu avgustu zaznamoval nastanek *blogerskega* časopisa.
- Potem pa me je nekaj besed, ki sem jih prav tukaj, v tem *blogerskem* spletnem prostoru, prebral, zbadlo.

1.1. ki je namenjen za bloganje

▶ prid. beseda + sam. beseda

blogerski portal | blogerski strežnik | blogerska platforma | blogerska stran

- Na *blogerskih* straneh rad prebiram poezijo.
- Ko se boste morali odločiti, katero *blogersko* platformo izbrati, vsekakor ne boste imeli težav z izbiro, saj je ponudba res pestra.

1.2. ki je rezultat bloganja

▶ prid. beseda + sam. beseda

blogerski prispevek, zapis

- Najbolj kvalitetni *blogerski* zapisi niso nujno tudi najbolj brani in popularni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[blógerski] in [blógerski]

IPA: ['blo:gerski] in ['blo:gerski]

tonemski

[blógerski] in [blógerski]

IPA: [blò:gérski] in [blò:gérski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskega
DAJALNIK: blógerskemu
TOŽILNIK: blógerski
živo blógerskega
MESTNIK: pri blógerskem
ORODNIK: z blógerskim

dvojina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskima
TOŽILNIK: blógerska
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskima

množina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskim
TOŽILNIK: blógerske
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógerske
DAJALNIK: blógerski
TOŽILNIK: blógersko
MESTNIK: pri blógerski
ORODNIK: z blógersko

dvojina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskima
TOŽILNIK: blógerski
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskima

množina

IMENOVALNIK: blógerske
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskim
TOŽILNIK: blógerske
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blógersko
RODILNIK: blógerskega
DAJALNIK: blógerskemu
TOŽILNIK: blógersko
MESTNIK: pri blógerskem
ORODNIK: z blógerskim

dvojina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskih

DAJALNIK: blógersk**ima**
TOŽILNIK: blógerski
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**ima**

množina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**im**
TOŽILNIK: blógerska
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógersk**ega**
DAJALNIK: blógersk**emu**
TOŽILNIK: blógerski
živo blógersk**ega**
MESTNIK: pri blógersk**em**
ORODNIK: z blógersk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**ima**
TOŽILNIK: blógerska
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**ima**

množina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**im**
TOŽILNIK: blógerske
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógerske
DAJALNIK: blógerski
TOŽILNIK: blógersko
MESTNIK: pri blógerski
ORODNIK: z blógersk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**ima**
TOŽILNIK: blógerski
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**ima**

množina

IMENOVALNIK: blógerske
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**im**
TOŽILNIK: blógerske

MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blógersko
RODILNIK: blógersk**ega**
DAJALNIK: blógersk**emu**
TOŽILNIK: blógersko
MESTNIK: pri blógersk**em**
ORODNIK: z blógersk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**ima**
TOŽILNIK: blógerski
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**ima**

množina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**im**
TOŽILNIK: blógerska
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**imi**

in

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógersk**ega**
DAJALNIK: blógersk**emu**
TOŽILNIK: blógerski
živo blógersk**ega**
MESTNIK: pri blógersk**em**
ORODNIK: z blógersk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**ima**
TOŽILNIK: blógerska
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**ima**

množina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógersk**ih**
DAJALNIK: blógersk**im**
TOŽILNIK: blógerske
MESTNIK: pri blógersk**ih**
ORODNIK: z blógersk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógerske
DAJALNIK: blógerski
TOŽILNIK: blógersko

MESTNIK: pri blógerski
ORODNIK: z blógersko

dvojina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskima
TOŽILNIK: blógerski
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskima

množina

IMENOVALNIK: blógerske
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskim
TOŽILNIK: blógerske
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blógersko
RODILNIK: blógerskega
DAJALNIK: blógerskemu
TOŽILNIK: blógersko
MESTNIK: pri blógerskem
ORODNIK: z blógerskim

dvojina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskima
TOŽILNIK: blógerski
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskima

množina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskim
TOŽILNIK: blógerska
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskega
DAJALNIK: blógerskemu
TOŽILNIK: blógerski
    živo blógerskega
MESTNIK: pri blógerskem
ORODNIK: z blógerskim

dvojina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskima
TOŽILNIK: blógerska
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskima

množina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskim
TOŽILNIK: blógerske
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógerske
DAJALNIK: blógerski
TOŽILNIK: blógersko
MESTNIK: pri blógerski
ORODNIK: z blógersko

dvojina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskima
TOŽILNIK: blógerski
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskima

množina

IMENOVALNIK: blógerske
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskim
TOŽILNIK: blógerske
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: blógersko
RODILNIK: blógerskega
DAJALNIK: blógerskemu
TOŽILNIK: blógersko
MESTNIK: pri blógerskem
ORODNIK: z blógerskim

dvojina

IMENOVALNIK: blógerski
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskima
TOŽILNIK: blógerski
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskima

množina

IMENOVALNIK: blógerska
RODILNIK: blógerskih
DAJALNIK: blógerskim
TOŽILNIK: blógerska
MESTNIK: pri blógerskih
ORODNIK: z blógerskimi

IZVOR

↑blogger

bolšica bolšice in **bólšica** bôlšice samostalnik ženskega
spola [boušica] in [bôušica]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[boušica] in [bôušica]

IPA: [bɔu'ʃi:tsa] in [ˈbɔ:uʃitsa]

tonemski

[boušica] in [bólšica]

IPA: [bɔuʃi:tsá] in [bò:uʃitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bolšica

RODILNIK: bolšice

DAJALNIK: bolšici

TOŽILNIK: bolšico

MESTNIK: pri bolšici

ORODNIK: z bolšico

dvojina

IMENOVALNIK: bolšici

RODILNIK: bolšic

DAJALNIK: bolšicama

TOŽILNIK: bolšici

MESTNIK: pri bolšicah

ORODNIK: z bolšicama

množina

IMENOVALNIK: bolšice

RODILNIK: bolšic

DAJALNIK: bolšicam

TOŽILNIK: bolšice

MESTNIK: pri bolšicah

ORODNIK: z bolšicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bolšica

RODILNIK: bolšice

DAJALNIK: bolšici

TOŽILNIK: bolšico

MESTNIK: pri bolšici

ORODNIK: z bolšico

dvojina

IMENOVALNIK: bolšici

RODILNIK: bolšic

DAJALNIK: bolšicama

TOŽILNIK: bolšici

MESTNIK: pri bolšicah

ORODNIK: z bolšicama

množina

IMENOVALNIK: bolšice

RODILNIK: bolšic

DAJALNIK: bolšicam

TOŽILNIK: bolšice

MESTNIK: pri bolšicah

ORODNIK: z bolšicami

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bôlšica

RODILNIK: bôlšice

DAJALNIK: bôlšici

TOŽILNIK: bôlšico

MESTNIK: pri bôlšici

ORODNIK: z bôlšico

dvojina

IMENOVALNIK: bôlšici

RODILNIK: bôlšic

DAJALNIK: bôlšicama

TOŽILNIK: bôlšici

MESTNIK: pri bôlšicah

ORODNIK: z bôlšicama

množina

IMENOVALNIK: bôlšice

RODILNIK: bôlšic

DAJALNIK: bôlšicam

TOŽILNIK: bôlšice

MESTNIK: pri bôlšicah

ORODNIK: z bôlšicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bólšica

RODILNIK: bólšice

DAJALNIK: bólšici

TOŽILNIK: bólšico

MESTNIK: pri bólšici

ORODNIK: z bôlšico tudi z bólšico

dvojina

IMENOVALNIK: bólšici

RODILNIK: bôlšic

DAJALNIK: bólšicama

TOŽILNIK: bólšici

MESTNIK: pri bólšicah

ORODNIK: z bólšicama

množina

IMENOVALNIK: bólšice

RODILNIK: bôlšic

DAJALNIK: bólšicam

TOŽILNIK: bólšice

MESTNIK: pri bólšicah

ORODNIK: z bólšicami

STALNE ZVEZE

hruševa bolšica

iz zoologije krilata žuželka rjavkaste barve, ki s sesanjem soka na vejicah, listih in plodovih hruške povzroča njeno sušenje; primerjaj lat.

Cacopsylla pyri

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
ličinke hruševe bolšice

- Pozorni bodite na listne uši in pri hruškah na ličinke *hruševe bolšice*.

IZVOR

↑bolha

bolšjak bolšjaka samostalnik moškega spola [boušjak]

POMEN

trg, sejem, na katerem se po nižji ceni prodajajo navadno rabljene stvari

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ljubljski bolšjak | nedeljski bolšjak | otroški bolšjak

- Stole v jedilnici je kupil na ljubljanskem *bolšjaku* pred več kot dvajsetimi leti.
- Ob koncih tedna išče navdihe na umetniški tržnici ali nedeljskem *bolšjaku*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

kupiti, kupovati na bolšjaku | prodajati na bolšjaku

- Kapo stare ruske vojske je kupil na *bolšjaku*.
- Na *bolšjaku* bodo prodajali predmete, ki nosijo zgodovinsko ali simbolno vrednost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[boušjak]

IPA: [bɔuʃja:k]

tonemski

[boušjak]

IPA: [bɔuʃjâ:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bolšjak

RODILNIK: bolšjaka

DAJALNIK: bolšjaku

TOŽILNIK: bolšjak tudi bolšjaka

MESTNIK: pri bolšjaku

ORODNIK: z bolšjakom

dvojina

IMENOVALNIK: bolšjaka

RODILNIK: bolšjakov

DAJALNIK: bolšjakoma

TOŽILNIK: bolšjaka

MESTNIK: pri bolšjakih

ORODNIK: z bolšjakoma

množina

IMENOVALNIK: bolšjaki

RODILNIK: bolšjakov

DAJALNIK: bolšjakom

TOŽILNIK: bolšjake

MESTNIK: pri bolšjakih

ORODNIK: z bolšjaki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bolšjak

RODILNIK: bolšjaka

DAJALNIK: bolšjaku

TOŽILNIK: bolšjak tudi bolšjaka

MESTNIK: pri bolšjaku

ORODNIK: z bolšjakom

dvojina

IMENOVALNIK: bolšjaka

RODILNIK: bolšjakov tudi bolšjakov

DAJALNIK: bolšjakoma

TOŽILNIK: bolšjaka

MESTNIK: pri bolšjakih tudi pri bolšjakih

ORODNIK: z bolšjakoma

množina

IMENOVALNIK: bolšjaki

RODILNIK: bolšjakov tudi bolšjakov

DAJALNIK: bolšjakom

TOŽILNIK: bolšjake

MESTNIK: pri bolšjakih tudi pri bolšjakih

ORODNIK: z bolšjaki tudi z bolšjaki

IZVOR

poenobesedeno iz *bolšji trg*, kar je dobesedni prevod angl. *flee market*, nem. *Flohmarkt*, frc. *marketé aux puces*

bombonjêra bombonjêre; in **bonboniêra** samostalnik

ženskega spola [bombonjêra]

POMEN

lepša škatla s čokoladnimi bonboni, navadno v ločenih prostorčkih

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

kupiti bombonjêro

- Zahvalila se mu je za dobro delo in mu podarila *bombonjêro*.

...

- Morda zveni staromodno, dekletom še vedno kupujem rože, *bombonjêre*, čokolade.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bombonjêra]

IPA: [bɔmbɔn'je:ra]

tonemski

[bombonjêra]

IPA: [bɔmbɔnjê:râ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bombonjêra

RODILNIK: bombonjêre

DAJALNIK: bombonjêri

TOŽILNIK: bombonjêro

MESTNIK: pri bombonjêri

ORODNIK: z bombonjêro

dvojina

IMENOVALNIK: bombonjêri
RODILNIK: bombonjêr
DAJALNIK: bombonjêr**ama**
TOŽILNIK: bombonjêri
MESTNIK: pri bombonjêr**ah**
ORODNIK: z bombonjêr**ama**

množina

IMENOVALNIK: bombonjêre
RODILNIK: bombonjêr
DAJALNIK: bombonjêr**am**
TOŽILNIK: bombonjêre
MESTNIK: pri bombonjêr**ah**
ORODNIK: z bombonjêr**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bombonjêra
RODILNIK: bombonjêre
DAJALNIK: bombonjêri
TOŽILNIK: bombonjêro
MESTNIK: pri bombonjêri
ORODNIK: z bombonjêro

dvojina

IMENOVALNIK: bombonjêri
RODILNIK: bombonjêr
DAJALNIK: bombonjêr**ama**
TOŽILNIK: bombonjêri
MESTNIK: pri bombonjêr**ah**
ORODNIK: z bombonjêr**ama**

množina

IMENOVALNIK: bombonjêre
RODILNIK: bombonjêr
DAJALNIK: bombonjêr**am**
TOŽILNIK: bombonjêre
MESTNIK: pri bombonjêr**ah**
ORODNIK: z bombonjêr**ami**

IZVOR

↑bonboniera

bonboniêra bonboniêre; in **bombonjêra** samostalnik

ženskega spola [bombonjêra]

POMEN

lepša škatla s čokoladnimi bonboni, navadno v ločenih prostorčkih

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

kupiti bonboniero | podariti, prnesti bonboniero

- Običajno ženi kupim *bonboniero* ali pa ji naberem travniških rož.
- Bolniki ob odhodu iz bolnišnice pogosto zdravniku pustijo vrečko kave ali medicinski sestri podarijo *bonboniero*.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- V sobah pričaka goste čokoladna *bonboniera* z okusi karamele, kokosa in vanilije.

▶ priredna zveza

bonboniera in rože, bonboniera in šopek

- Na njeni mizi so bile velikokrat rože in *bonboniere*, ki ji jih je prinašal.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bombonjêra]

IPA: [bɔmbɔn'jɛ:ra]

tonemski

[bombonjêra]

IPA: [bɔmbɔn'jɛ:rà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bonboniêra

RODILNIK: bonboniêre

DAJALNIK: bonboniêri

TOŽILNIK: bonboniêro

MESTNIK: pri bonboniêri

ORODNIK: z bonboniêro

dvojina

IMENOVALNIK: bonboniêri

RODILNIK: bonboniêr

DAJALNIK: bonboniêr**ama**

TOŽILNIK: bonboniêri

MESTNIK: pri bonboniêr**ah**

ORODNIK: z bonboniêr**ama**

množina

IMENOVALNIK: bonboniêre

RODILNIK: bonboniêr

DAJALNIK: bonboniêr**am**

TOŽILNIK: bonboniêre

MESTNIK: pri bonboniêr**ah**

ORODNIK: z bonboniêr**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bonboniêra

RODILNIK: bonboniêre

DAJALNIK: bonboniêri

TOŽILNIK: bonboniêro

MESTNIK: pri bonboniêri

ORODNIK: z bonboniêro

dvojina

IMENOVALNIK: bonboniêri

RODILNIK: bonboniêr

DAJALNIK: bonboniêr**ama**

TOŽILNIK: bonboniêri

MESTNIK: pri bonboniêr**ah**

ORODNIK: z bonboniêr**ama**

množina

IMENOVALNIK: bonboniêre

RODILNIK: bonboniêr

DAJALNIK: bonboniêr**am**

TOŽILNIK: bonboniêre

MESTNIK: pri bonboniêr**ah**

ORODNIK: z bonboniêr**ami**

Življenje je kot bonboniera.

Življenje je kot bonboniera, nikoli ne veš, kaj boš dobil.

izraža, da je v življenju treba biti pripravljen na presenečenja

▪ »Življenje je kot bonboniera. Nikoli ne veš, kaj boš dobil,« je znameniti stavek Forresta Gumpa. Za nogomet velja podobno. Nikoli ne moreš vedeti, kakšna bo tekma, napovedi se pogosto »sfižijo«.

IZVOR

prevzeto iz frc. *bonbonnière*, iz ↑bonbon

bossa nova bosse nove in bossa nove samostalnik

ženskega spola [bósa nôva] in [bôsa nôva]

POMEN

zvrst melodične glasbe z elementi jazza in sambe, po izvoru iz Brazilije

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

ritem bosse nove | zvok bossa nove

- Klasično izobraženi glasbeniki so našli skupno točko v interpretacijah skladb v ritmih *bosse nove*.
- Za naše uho je zvok *bossa nove* na neki način tuj, ravno zaradi te tujosti pa toliko bolj privlačen.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

brazilska bossa nova

- S svojim triom izvaja širok spekter glasbenih zvrsti, med drugim brazilsko *bossa novo* in ameriško popularno glasbo.

▶ priredna zveza

bossa nova in samba

- Še vedno živahni šestdesetletni upornik se je kalil ob zvokih *bossa nove* in sambe.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bósa nôva] in [bôsa nôva]

IPA: ['bo:sa 'nɔ:va] in ['bɔ:sa 'nɔ:va]

tonemski

[bôsa nôva] in [bôsa nôva]

IPA: [bó:sà nó:và] in [bó:sà nó:và]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: bossa nova

jakostni [bósa nôva] in [bôsa nôva]

tonemski [bôsa nôva] in [bôsa nôva]

RODILNIK: bosse nove

jakostni [bóse nôve] in [bôse nôve]

tonemski [bôse nôve] in [bôse nôve]

DAJALNIK: bossi novi

jakostni [bósi nôvi] in [bôsi nôvi]

tonemski [bôsi nôvi] in [bôsi nôvi]

TOŽILNIK: bossa novo

jakostni [bóso nôvo] in [bôso nôvo]

tonemski [bôso nôvo] in [bôso nôvo]

MESTNIK: pri bossi novi

jakostni [pri bási nôvi] in [pri bôsi nôvi]

tonemski [pri bôsi nôvi] in [pri bôsi nôvi]

ORODNIK: z bossa novo

jakostni [z bóso nôvo] in [z bôso nôvo]

tonemski [z bôso nôvo] in [z bôso nôvo]

dvojina

IMENOVALNIK: bossi novi

jakostni [bósi nôvi] in [bôsi nôvi]

tonemski [bôsi nôvi] in [bôsi nôvi]

RODILNIK: boss nov

jakostni [bós nôu] in [bôs nôu]

tonemski [bôs nôu] in [bôs nôu]

DAJALNIK: bossama novama

jakostni [bósama nôvama] in [bôsama nôvama]

tonemski [bôsama nôvama] in [bôsama nôvama]

TOŽILNIK: bossi novi

jakostni [bósi nôvi] in [bôsi nôvi]

tonemski [bôsi nôvi] in [bôsi nôvi]

MESTNIK: pri bossah novah

jakostni [pri bósah nôvah] in [pri bôsah nôvah]

tonemski [pri bôsah nôvah] in [pri bôsah nôvah]

ORODNIK: z bossama novama

jakostni [z bósama nôvama] in [z bôsama nôvama]

tonemski [z bôsama nôvama] in [z bôsama nôvama]

množina

IMENOVALNIK: bosse nove

jakostni [bóse nôve] in [bôse nôve]

tonemski [bôse nôve] in [bôse nôve]

RODILNIK: boss nov

jakostni [bós nôu] in [bôs nôu]

tonemski [bôs nôu] in [bôs nôu]

DAJALNIK: bossam novam

jakostni [bósam nôvam] in [bôsam nôvam]

tonemski [bôsam nôvam] in [bôsam nôvam]

TOŽILNIK: bosse nove

jakostni [bóse nôve] in [bôse nôve]

tonemski [bôse nôve] in [bôse nôve]

MESTNIK: pri bossah novah

jakostni [pri bósah nôvah] in [pri bôsah nôvah]

tonemski [pri bôsah nôvah] in [pri bôsah nôvah]

ORODNIK: z bossami novami

jakostni [z bósami nôvami] in [z bôsami nôvami]

tonemski [z bôsami nôvami] in [z bôsami nôvami]

in

ednina

IMENOVALNIK: bossa nova

jakostni [bósa nôva] in [bôsa nôva]

tonemski [bôsa nôva] in [bôsa nôva]

RODILNIK: bossa nove

jakostni [bósa nôve] in [bôsa nôve]

tonemski [bôsa nôve] in [bôsa nôve]

DAJALNIK: bossa novi

jakostni [bósa nôvi] in [bôsa nôvi]

tonemski [bôsa nôvi] in [bôsa nôvi]

TOŽILNIK: bossa novo

jakostni [bósa nôvo] in [bôsa nôvo]

tonemski [bôsa nôvo] in [bôsa nôvo]

MESTNIK: pri bossa novi

jakostni [pri bósa nôvi] in [pri bôsa nôvi]

tonemski [pri bôsa nôvi] in [pri bôsa nôvi]

ORODNIK: z bossa novo

jakostni [z bósa nôvo] in [z bôsa nôvo]

tonemski [z bôsa nôvo] in [z bôsa nôvo]

dvojina

IMENOVALNIK: bossa novi

jakostni [bósa nôvi] in [bôsa nôvi]

tonemski [bôsa nôvi] in [bôsa nôvi]

RODILNIK: bossa nov

jakostni [bósa nôu] in [bôsa nôu]

tonemski [bôsa nôu] in [bôsa nôu]

DAJALNIK: bossa nov**ama**

jakostni [bósa nôvama] in [bôsa nôvama]

tonemski [bôsa nôvama] in [bôsa nôvama]

TOŽILNIK: bossa novi

jakostni [bósa nôvi] in [bôsa nôvi]

tonemski [bôsa nôvi] in [bôsa nôvi]

MESTNIK: pri bossa nov**ah**

jakostni [pri bósa nôvah] in [pri bôsa nôvah]

tonemski [pri bôsa nôvah] in [pri bôsa nôvah]

ORODNIK: z bossa nov**ama**

jakostni [z bósa nôvama] in [z bôsa nôvama]

tonemski [z bôsa nôvama] in [z bôsa nôvama]

množina

IMENOVALNIK: bossa nove

jakostni [bósa nôve] in [bôsa nôve]

tonemski [bôsa nôve] in [bôsa nôve]

RODILNIK: bossa nov

jakostni [bósa nôu] in [bôsa nôu]

tonemski [bôsa nôu] in [bôsa nôu]

DAJALNIK: bossa nov**am**

jakostni [bósa nôvam] in [bôsa nôvam]

tonemski [bôsa nôvam] in [bôsa nôvam]

TOŽILNIK: bossa nove

jakostni [bósa nôve] in [bôsa nôve]

tonemski [bôsa nôve] in [bôsa nôve]

MESTNIK: pri bossa nov**ah**

jakostni [pri bósa nôvah] in [pri bôsa nôvah]

tonemski [pri bôsa nôvah] in [pri bôsa nôvah]

ORODNIK: z bossa nov**ami**

jakostni [z bósa nôvami] in [z bôsa nôvami]

tonemski [z bôsa nôvami] in [z bôsa nôvami]

IZVOR

prevzeto (prek angl., nem.) iz brazil. port. *bossa nova*, prvotno 'novi trend'

Braillev Brailleva Braillevo; in **Braillov**; tudi **brájev**

pridevnik [brájev brájeva brájevo]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brájev brájeva brájevo]

IPA: ['bra:jɛv 'bra:jɛva 'bra:jɛvɔ]

tonemski

[brájev brájeva brájevo]

IPA: [brá:jɛv brá:jɛva brá:jɛvɔ]

VZOREC

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Braillev

jakostni [brájev]

tonemski [brájev]

RODILNIK: Braillev**ega**

jakostni [brájev**ega**]

tonemski [brájev**ega**]

DAJALNIK: Braillev**emu**

jakostni [brájev**emu**]

tonemski [brájev**emu**]

TOŽILNIK: Braillev

jakostni [brájev]

tonemski [brájev]

živo Braillev**ega**

jakostni [brájev**ega**]

tonemski [brájev**ega**]

MESTNIK: pri Braillev**em**

jakostni [pri brájev**em**]

tonemski [pri brájev**em**]

ORODNIK: z Braillev**im**

jakostni [z brájev**im**]

tonemski [z brájev**im**]

dvojina

IMENOVALNIK: Brailleva

jakostni [brájeva]

tonemski [brájeva]

RODILNIK: Braillev**ih**

jakostni [brájev**ih**]

tonemski [brájev**ih**]

DAJALNIK: Braillev**ima**

jakostni [brájev**ima**]

tonemski [brájev**ima**]

TOŽILNIK: Brailleva

jakostni [brájeva]

tonemski [brájeva]

MESTNIK: pri Braillev**ih**

jakostni [pri brájev**ih**]

tonemski [pri brájev**ih**]

ORODNIK: z Braillev**ima**

jakostni [z brájev**ima**]

tonemski [z brájev**ima**]

množina

IMENOVALNIK: Braillevi
jakostni [brájevi]
tonemski [brâjevi]
RODILNIK: Braillevih
jakostni [brájevih]
tonemski [brâjevih]
DAJALNIK: Braillevim
jakostni [brájevim]
tonemski [brâjevim]
TOŽILNIK: Brailleve
jakostni [brájeve]
tonemski [brâjeve]
MESTNIK: pri Braillevih
jakostni [pri brájevih]
tonemski [pri brâjevih]
ORODNIK: z Braillevimi
jakostni [z brájevimi]
tonemski [z brâjevimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Brailleva
jakostni [brájeva]
tonemski [brâjeva]
RODILNIK: Brailleve
jakostni [brájeve]
tonemski [brâjeve]
DAJALNIK: Braillevi
jakostni [brájevi]
tonemski [brâjevi]
TOŽILNIK: Braillevo
jakostni [brájevo]
tonemski [brâjevo]
MESTNIK: pri Braillevi
jakostni [pri brájevi]
tonemski [pri brâjevi]
ORODNIK: z Braillevo
jakostni [z brájevo]
tonemski [z brâjevo]

dvojina

IMENOVALNIK: Braillevi
jakostni [brájevi]
tonemski [brâjevi]
RODILNIK: Braillevih
jakostni [brájevih]
tonemski [brâjevih]
DAJALNIK: Braillevima
jakostni [brájevima]
tonemski [brâjevima]
TOŽILNIK: Braillevi
jakostni [brájevi]
tonemski [brâjevi]
MESTNIK: pri Braillevih
jakostni [pri brájevih]
tonemski [pri brâjevih]
ORODNIK: z Braillevima
jakostni [z brájevima]

tonemski [z brájevima]

množina

IMENOVALNIK: Brailleve
jakostni [brájeve]
tonemski [brâjeve]
RODILNIK: Braillevih
jakostni [brájevih]
tonemski [brâjevih]
DAJALNIK: Braillevim
jakostni [brájevim]
tonemski [brâjevim]
TOŽILNIK: Brailleve
jakostni [brájeve]
tonemski [brâjeve]
MESTNIK: pri Braillevih
jakostni [pri brájevih]
tonemski [pri brâjevih]
ORODNIK: z Braillevimi
jakostni [z brájevimi]
tonemski [z brâjevimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Braillevo
jakostni [brájevo]
tonemski [brâjevo]
RODILNIK: Braillevega
jakostni [brájevega]
tonemski [brâjevega]
DAJALNIK: Braillevemu
jakostni [brájevemu]
tonemski [brâjevemu]
TOŽILNIK: Braillevo
jakostni [brájevo]
tonemski [brâjevo]
MESTNIK: pri Braillevem
jakostni [pri brájevem]
tonemski [pri brâjevem]
ORODNIK: z Braillevim
jakostni [z brájevim]
tonemski [z brâjevim]

dvojina

IMENOVALNIK: Braillevi
jakostni [brájevi]
tonemski [brâjevi]
RODILNIK: Braillevih
jakostni [brájevih]
tonemski [brâjevih]
DAJALNIK: Braillevima
jakostni [brájevima]
tonemski [brâjevima]
TOŽILNIK: Braillevi
jakostni [brájevi]
tonemski [brâjevi]
MESTNIK: pri Braillevih
jakostni [pri brájevih]
tonemski [pri brâjevih]

ORODNIK: z Braillevima
jakostni [z brájevima]
tonemski [z brâjevima]

množina

IMENOVALNIK: Brailleva
jakostni [brájeva]
tonemski [brâjeva]

RODILNIK: Braillevih
jakostni [brájevih]
tonemski [brâjevih]

DAJALNIK: Braillevim
jakostni [brájevim]
tonemski [brâjevim]

TOŽILNIK: Brailleva
jakostni [brájeva]
tonemski [brâjeva]

MESTNIK: pri Braillevih
jakostni [pri brájevih]
tonemski [pri brâjevih]

ORODNIK: z Braillevimi
jakostni [z brájevimi]
tonemski [z brâjevimi]

STALNE ZVEZE

Brailleva pisava in Braillova pisava tudi brajeva pisava

slepim namenjena pisava s kombinacijami izbočenih pik, ki se bere s tipom; SIN.: brajica
▪ Za slepe in slabovidne je na voljo informativno gradivo v *Braillevi pisavi*.

Brailleva vrstica in Braillova vrstica tudi brajeva vrstica

tipkovnici podobna elektronska naprava, na kateri se besedilo z računalniškega zaslona pretvarja v Braillovo pisavo
▪ *Brailleva vrstica* slepim in slabovidnim pomaga pri boljšem obvladovanju vsakodnevnih opravil na računalniku.

Braillev pisalni stroj in Braillov pisalni stroj tudi brajev pisalni stroj

naprava za pisanje, ki ima na tipkah znake Braillove pisave
▪ Slepi berejo s pomočjo Brailleve pisave, pišejo z *Braillevim pisalnim strojem* ali z Braillevo vrstico na računalniku, obstaja tudi veliko pripomočkov za slabovidne, ki jim omogočajo, da se vključijo v šolanje in poklicno usposabljanje.
▪ Če je dijak slep, uporablja *Braillev pisalni stroj*, različne oblike zvočnih zapisov in prilagojeno računalniško opremo.

IZVOR

po francoskem učitelju *Louisu Braillu* (1809–1852), avtorju te pisave

Braillov Braillova Braillovo; in Braillev; tudi brájev

pridevnik [brájeu brájeva brájevo] tudi [brájlou brájlova brájlovo]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brájeu brájeva brájevo] tudi [brájlou brájlova brájlovo]

IPA: ['bra:jeu 'bra:jeva 'bra:jevo] tudi ['bra:jlou 'bra:jlouva 'bra:jlouvo]

tonemski

[brâjeu brâjeva brâjevo] tudi [brâjlou brâjlova brâjlovo]

IPA: [brâ:jèu brâ:jèva brâ:jèvo] tudi [brâ:jlòu brâ:jlòva brâ:jlòvo]

VZOREC

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: Braillov

jakostni [brájeu] tudi [brájlou]

tonemski [brâjeu] tudi [brâjlou]

RODILNIK: Braillovega

jakostni [brájevega] tudi [brájlovega]

tonemski [brâjevega] tudi [brâjlovega]

DAJALNIK: Braillovemu

jakostni [brájevemu] tudi [brájlovemu]

tonemski [brâjevemu] tudi [brâjlovemu]

TOŽILNIK: Braillov

jakostni [brájeu] tudi [brájlou]

tonemski [brâjeu] tudi [brâjlou]

živo Braillovega

jakostni [brájevega] tudi [brájlovega]

tonemski [brâjevega] tudi [brâjlovega]

MESTNIK: pri Braillovem

jakostni [pri brájevem] tudi [pri brájlovem]

tonemski [pri brâjevem] tudi [pri brâjlovem]

ORODNIK: z Braillovim

jakostni [z brájevim] tudi [z brájlovim]

tonemski [z brâjevim] tudi [z brâjlovim]

dvojina

IMENOVALNIK: Braillova

jakostni [brájeva] tudi [brájlova]

tonemski [brâjeva] tudi [brâjlova]

RODILNIK: Braillovih

jakostni [brájevih] tudi [brájlovih]

tonemski [brâjevih] tudi [brâjlovih]

DAJALNIK: Braillovima

jakostni [brájevima] tudi [brájlovima]

tonemski [brâjevima] tudi [brâjlovima]

TOŽILNIK: Braillova

jakostni [brájeva] tudi [brájlova]

tonemski [brâjeva] tudi [brâjlova]
MESTNIK: pri Braillovih
jakostni [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]
tonemski [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]
ORODNIK: z Braillovima
jakostni [z brâjevima] tudi [z brâjlovima]
tonemski [z brâjevima] tudi [z brâjlovima]

množina

IMENOVALNIK: Braillovi
jakostni [brâjevi] tudi [brâjlovi]
tonemski [brâjevi] tudi [brâjlovi]
RODILNIK: Braillovih
jakostni [brâjevih] tudi [brâjlovih]
tonemski [brâjevih] tudi [brâjlovih]
DAJALNIK: Braillovim
jakostni [brâjevim] tudi [brâjlovim]
tonemski [brâjevim] tudi [brâjlovim]
TOŽILNIK: Braillove
jakostni [brâjeve] tudi [brâjlove]
tonemski [brâjeve] tudi [brâjlove]
MESTNIK: pri Braillovih
jakostni [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]
tonemski [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]
ORODNIK: z Braillovimi
jakostni [z brâjevimi] tudi [z brâjlovimi]
tonemski [z brâjevimi] tudi [z brâjlovimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: Braillova
jakostni [brâjeva] tudi [brâjlova]
tonemski [brâjeva] tudi [brâjlova]
RODILNIK: Braillove
jakostni [brâjeve] tudi [brâjlove]
tonemski [brâjeve] tudi [brâjlove]
DAJALNIK: Braillovi
jakostni [brâjevi] tudi [brâjlovi]
tonemski [brâjevi] tudi [brâjlovi]
TOŽILNIK: Braillovo
jakostni [brâjevo] tudi [brâjlovo]
tonemski [brâjevo] tudi [brâjlovo]
MESTNIK: pri Braillovi
jakostni [pri brâjevi] tudi [pri brâjlovi]
tonemski [pri brâjevi] tudi [pri brâjlovi]
ORODNIK: z Braillovo
jakostni [z brâjevo] tudi [z brâjlovo]
tonemski [z brâjevo] tudi [z brâjlovo]

dvojina

IMENOVALNIK: Braillovi
jakostni [brâjevi] tudi [brâjlovi]
tonemski [brâjevi] tudi [brâjlovi]
RODILNIK: Braillovih
jakostni [brâjevih] tudi [brâjlovih]
tonemski [brâjevih] tudi [brâjlovih]
DAJALNIK: Braillovima
jakostni [brâjevima] tudi [brâjlovima]
tonemski [brâjevima] tudi [brâjlovima]

TOŽILNIK: Braillovi
jakostni [brâjevi] tudi [brâjlovi]
tonemski [brâjevi] tudi [brâjlovi]
MESTNIK: pri Braillovih
jakostni [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]
tonemski [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]
ORODNIK: z Braillovima
jakostni [z brâjevima] tudi [z brâjlovima]
tonemski [z brâjevima] tudi [z brâjlovima]

množina

IMENOVALNIK: Braillove
jakostni [brâjeve] tudi [brâjlove]
tonemski [brâjeve] tudi [brâjlove]
RODILNIK: Braillovih
jakostni [brâjevih] tudi [brâjlovih]
tonemski [brâjevih] tudi [brâjlovih]
DAJALNIK: Braillovim
jakostni [brâjevim] tudi [brâjlovim]
tonemski [brâjevim] tudi [brâjlovim]
TOŽILNIK: Braillove
jakostni [brâjeve] tudi [brâjlove]
tonemski [brâjeve] tudi [brâjlove]
MESTNIK: pri Braillovih
jakostni [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]
tonemski [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]
ORODNIK: z Braillovimi
jakostni [z brâjevimi] tudi [z brâjlovimi]
tonemski [z brâjevimi] tudi [z brâjlovimi]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: Braillovo
jakostni [brâjevo] tudi [brâjlovo]
tonemski [brâjevo] tudi [brâjlovo]
RODILNIK: Braillovega
jakostni [brâjevega] tudi [brâjlovega]
tonemski [brâjevega] tudi [brâjlovega]
DAJALNIK: Braillovemu
jakostni [brâjevemu] tudi [brâjlovemu]
tonemski [brâjevemu] tudi [brâjlovemu]
TOŽILNIK: Braillovo
jakostni [brâjevo] tudi [brâjlovo]
tonemski [brâjevo] tudi [brâjlovo]
MESTNIK: pri Braillovem
jakostni [pri brâjevem] tudi [pri brâjlovem]
tonemski [pri brâjevem] tudi [pri brâjlovem]
ORODNIK: z Braillovim
jakostni [z brâjevim] tudi [z brâjlovim]
tonemski [z brâjevim] tudi [z brâjlovim]

dvojina

IMENOVALNIK: Braillovi
jakostni [brâjevi] tudi [brâjlovi]
tonemski [brâjevi] tudi [brâjlovi]
RODILNIK: Braillovih
jakostni [brâjevih] tudi [brâjlovih]
tonemski [brâjevih] tudi [brâjlovih]
DAJALNIK: Braillovima

jakostni [brájevima] tudi [brájlovima]
tonemski [brâjevima] tudi [brâjlovima]

TOŽILNIK: Braillovi

jakostni [brájevi] tudi [brájlovi]
tonemski [brâjevi] tudi [brâjlovi]

MESTNIK: pri Braillovih

jakostni [pri brájevih] tudi [brájlovih]
tonemski [pri brâjevih] tudi [brâjlovih]

ORODNIK: z Braillovima

jakostni [z brájevima] tudi [z brájlovima]
tonemski [z brâjevima] tudi [z brâjlovima]

množina

IMENOVALNIK: Braillova

jakostni [brájeva] tudi [brájlova]
tonemski [brâjeva] tudi [brâjlova]

RODILNIK: Braillovih

jakostni [brájevih] tudi [brájlovih]
tonemski [brâjevih] tudi [brâjlovih]

DAJALNIK: Braillovim

jakostni [brájevim] tudi [brájlovim]
tonemski [brâjevim] tudi [brâjlovim]

TOŽILNIK: Braillova

jakostni [brájeva] tudi [brájlova]
tonemski [brâjeva] tudi [brâjlova]

MESTNIK: pri Braillovih

jakostni [pri brájevih] tudi [pri brájlovih]
tonemski [pri brâjevih] tudi [pri brâjlovih]

ORODNIK: z Braillovimi

jakostni [z brájevimi] tudi [z brájlovimi]
tonemski [z brâjevimi] tudi [z brâjlovimi]

STALNE ZVEZE

Braillova pisava in **Brailleva pisava** tudi **brajeva pisava**

slepim namenjena pisava s kombinacijami izbočenih pik, ki se bere s tipom; SIN.: brajca

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** knjiga z Braillovo pisavo | pisalni stroj z Braillovo pisavo

▪ V šolski knjižnici nismo imeli nobene knjige z *Braillovo pisavo*, zato sem začela prepisovati tudi otroške knjige.

▪ Pozorno poslušam razlago pri posameznih predmetih in si s pisalnim strojem z *Braillovo pisavo* sproti zapisujem.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** časopis, gradivo v Braillovi pisavi | napis, zapis v Braillovi pisavi

▪ Slepe člane oskrbujejo s časopisi in knjigami v *Braillovi pisavi*.

▪ Na nadstrešnice avtobusnih postajališč so namestili tablice z napisi v *Braillovi pisavi*.

▶ glag. + **sam. beseda v rodilniku** naučiti se Braillove pisave

▪ Mnogim odraslim je pretežko naučiti se *Braillove pisave*, tako da si raje pomagajo z zvočnimi zapisi knjig in časopisov.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku Braillova pisava za slepe

▪ Nov bankovec bi moral imeti boljšo zaščito in hkrati bi bil označen še z *Braillovo pisavo* za slepe.

▶ prid. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** napisan, zapisan v Braillovi pisavi

▪ Jedilniki in obvestila so napisani v *Braillovi pisavi*.

▶ prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** opremljen z Braillovo pisavo

▪ Embalaža je opremljena z *Braillovo pisavo*.

Braillova vrstica in **Brailleva vrstica** tudi **brajeva vrstica**

tipkovnici podobna elektronska naprava, na kateri se besedilo z računalniškega zaslona pretvarja v Braillovo pisavo

▶ sam. beseda + **sam. beseda** nakup Braillove vrstice

▪ Prosi za pomoč pri nakupu *Braillove vrstice* in opozarja na diskriminacijo slepih.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** računalnik z Braillovo vrstico

▪ Računalnik z *Braillovo vrstico* slepi osebi omogoča dobršno mero samostojnosti.

Braillov pisalni stroj in **Braillev pisalni stroj** tudi **brajev pisalni stroj**

naprava za pisanje, ki ima na tipkah znake Braillove pisave

▪ V imenu kluba mu je podaril *Braillov pisalni stroj* za slepe, zvencečo žogo in poseben pribor za geometrijo.

IZVOR

po francoskem učitelju *Louisu Brailu* (1809–1852), avtorju te pisave

brájev brájeva brájevo; glej **Braillev**; glej **Braillov**

pridevnik [brájeu brájeva brájevo]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brájeu brájeva brájevo]

IPA: ['bra:jɛu 'bra:jɛva 'bra:jɛvɔ]

tonemski

[brâjeu brâjeva brâjevo]

IPA: [brâ:jɛu brâ:jɛva brâ:jɛvɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brájev

RODILNIK: brájev**ega**
DAJALNIK: brájev**emu**
TOŽILNIK: brájev
    živo brájev**ega**
MESTNIK: pri brájev**em**
ORODNIK: z brájev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brájev**a**
RODILNIK: brájev**ih**
DAJALNIK: brájev**ima**
TOŽILNIK: brájev**a**
MESTNIK: pri brájev**ih**
ORODNIK: z brájev**ima**

množina

IMENOVALNIK: brájev**i**
RODILNIK: brájev**ih**
DAJALNIK: brájev**im**
TOŽILNIK: brájev**e**
MESTNIK: pri brájev**ih**
ORODNIK: z brájev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brájev**a**
RODILNIK: brájev**e**
DAJALNIK: brájev**i**
TOŽILNIK: brájev**o**
MESTNIK: pri brájev**i**
ORODNIK: z brájev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: brájev**i**
RODILNIK: brájev**ih**
DAJALNIK: brájev**ima**
TOŽILNIK: brájev**i**
MESTNIK: pri brájev**ih**
ORODNIK: z brájev**ima**

množina

IMENOVALNIK: brájev**e**
RODILNIK: brájev**ih**
DAJALNIK: brájev**im**
TOŽILNIK: brájev**e**
MESTNIK: pri brájev**ih**
ORODNIK: z brájev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brájev**o**
RODILNIK: brájev**ega**
DAJALNIK: brájev**emu**
TOŽILNIK: brájev**o**
MESTNIK: pri brájev**em**
ORODNIK: z brájev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brájev**i**
RODILNIK: brájev**ih**
DAJALNIK: brájev**ima**
TOŽILNIK: brájev**i**
MESTNIK: pri brájev**ih**

ORODNIK: z brájev**ima**

množina

IMENOVALNIK: brájev**a**
RODILNIK: brájev**ih**
DAJALNIK: brájev**im**
TOŽILNIK: brájev**a**
MESTNIK: pri brájev**ih**
ORODNIK: z brájev**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brâjev
RODILNIK: brâjev**ega**
DAJALNIK: brâjev**emu**
TOŽILNIK: brâjev
    živo brâjev**ega**
MESTNIK: pri brâjev**em**
ORODNIK: z brâjev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brâjev**a**
RODILNIK: brâjev**ih**
DAJALNIK: brâjev**ima**
TOŽILNIK: brâjev**a**
MESTNIK: pri brâjev**ih**
ORODNIK: z brâjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: brâjev**i**
RODILNIK: brâjev**ih**
DAJALNIK: brâjev**im**
TOŽILNIK: brâjev**e**
MESTNIK: pri brâjev**ih**
ORODNIK: z brâjev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brâjev**a**
RODILNIK: brâjev**e**
DAJALNIK: brâjev**i**
TOŽILNIK: brâjev**o**
MESTNIK: pri brâjev**i**
ORODNIK: z brâjev**o**

dvojina

IMENOVALNIK: brâjev**i**
RODILNIK: brâjev**ih**
DAJALNIK: brâjev**ima**
TOŽILNIK: brâjev**i**
MESTNIK: pri brâjev**ih**
ORODNIK: z brâjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: brâjev**e**
RODILNIK: brâjev**ih**
DAJALNIK: brâjev**im**
TOŽILNIK: brâjev**e**
MESTNIK: pri brâjev**ih**
ORODNIK: z brâjev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brâjevo
RODILNIK: brâjev^{ega}
DAJALNIK: brâjev^{emu}
TOŽILNIK: brâjevo
MESTNIK: pri brâjev^{em}
ORODNIK: z brâjev^{im}

dvojina

IMENOVALNIK: brâjevi
RODILNIK: brâjev^{ih}
DAJALNIK: brâjev^{ima}
TOŽILNIK: brâjevi
MESTNIK: pri brâjev^{ih}
ORODNIK: z brâjev^{ima}

množina

IMENOVALNIK: brâjeva
RODILNIK: brâjev^{ih}
DAJALNIK: brâjev^{im}
TOŽILNIK: brâjeva
MESTNIK: pri brâjev^{ih}
ORODNIK: z brâjev^{imi}

STALNE ZVEZE

brajeva pisava glej **Brailleva pisava** glej **Braillova pisava**

slepim namenjena pisava s kombinacijami izbočenih pik, ki se bere s tipom; SIN.: brajica
▪ Včlanila se je v društvo slepih in slabovidnih, se naučila *brajeve pisave*, dela z računalniškim programom za slepe, prav tako pa se trudi opravljati vsa domača opravila.

brajeva vrstica glej **Brailleva vrstica** glej **Braillova vrstica**

tipkovnici podobna elektronska naprava, na kateri se besedilo z računalniškega zaslona pretvarja v Braillovo pisavo
▪ *Brajeva vrstica* je življenjsko potreben pripomoček z vidika rehabilitacije in vključevanja v vse sfere življenja.

brajev pisalni stroj glej **Braillev pisalni stroj** glej **Braillov pisalni stroj**

naprava za pisanje, ki ima na tipkah znake Braillove pisave
▪ *Brajev pisalni stroj* je temeljni pripomoček, ki slepemu omogoča zapis v brajici.

IZVOR

↑Braillov

brájica brájice samostalnik ženskega spola [brájica]

POMEN

slepim namenjena pisava s kombinacijami izbočenih pik, ki se bere s tipom; SIN.: Braillova pisava

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** knjiga v brajici

▪ Doma nima velike knjižnice, saj bi knjige v *brajici* zasedle precej prostora.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** učenje brajice

▪ Brajev pisalni stroj je za slepe pomemben z vidika učenja *brajice*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Veliko berem v *brajici*, ki mi je še vedno zelo blizu, čeprav so zdaj na voljo tudi sodobnejša sredstva.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brájica]

IPA: ['bra:jitsa]

tonemski

[brájica]

IPA: [brá:jìtsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brájica

RODILNIK: brájice

DAJALNIK: brájici

TOŽILNIK: brájico

MESTNIK: pri brájici

ORODNIK: z brájico

dvojina

IMENOVALNIK: brájici

RODILNIK: brájic

DAJALNIK: brájic^{ama}

TOŽILNIK: brájici

MESTNIK: pri brájic^{ah}

ORODNIK: z brájic^{ami}

množina

IMENOVALNIK: brájice

RODILNIK: brájic

DAJALNIK: brájic^{am}

TOŽILNIK: brájice

MESTNIK: pri brájic^{ah}

ORODNIK: z brájic^{ami}

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: brájica

RODILNIK: brájice

DAJALNIK: brájici

TOŽILNIK: brájico

MESTNIK: pri brájici

ORODNIK: z brájico

dvojina

IMENOVALNIK: brájici

RODILNIK: brâjic
DAJALNIK: brâjic**ama**
TOŽILNIK: brâjici
MESTNIK: pri brâjicah
ORODNIK: z brâjic**ama**

množina

IMENOVALNIK: brâjice
RODILNIK: brâjic
DAJALNIK: brâjic**am**
TOŽILNIK: brâjice
MESTNIK: pri brâjicah
ORODNIK: z brâjic**ami**

IZVOR

poenobesedeno iz *Braillova pisava*

brie brieja samostalnik moškega spola [brí]

POMEN

mehki sir iz kravjega mleka v obliki nizkega hlebca, prekritega z belo plesnijo, po izvoru iz severne Francije

▶ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**

sir brie

- Poleg štirih vrst sira *brie* pripravljajo še 13 drugih kravjih zorenih sirov z belo plesnijo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pridelovalci tradicionalnega *brieja* so se soočili z resnim problemom pritiska na cene njihovih sirov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- K lahkotni sadni penini se prileže košček *brieja*, k pikantnejšim sirom se prileže penina izrazitejšega okusa ali starejšega letnika.

▶ priredna zveza

brie in camembert

- Bela zunanja plesen nastaja pod vplivom plesni *Penicillium candidum*, ki jih poznamo s sirov, kot sta camembert in *brie*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brí]

IPA: ['bri:]

tonemski

[brí]

IPA: [brí:]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: brie
jakostni [brí]
tonemski [brí]
RODILNIK: brieja
jakostni [bríja]
tonemski [bríja]
DAJALNIK: brieju
jakostni [bríju]

tonemski [bríju]

TOŽILNIK: brie

jakostni [brí]

tonemski [brí]

MESTNIK: pri brieju

jakostni [pri bríju]

tonemski [pri bríju]

ORODNIK: z briejem

jakostni [z bríjem]

tonemski [z bríjem]

dvojina

IMENOVALNIK: brieja

jakostni [bríja]

tonemski [bríja]

RODILNIK: briejev

jakostni [bríjeu]

tonemski [bríjeu]

DAJALNIK: briejema

jakostni [bríjema]

tonemski [bríjema]

TOŽILNIK: brieja

jakostni [bríja]

tonemski [bríja]

MESTNIK: pri briejih

jakostni [pri bríjih]

tonemski [pri bríjih]

ORODNIK: z briejema

jakostni [z bríjema]

tonemski [z bríjema]

množina

IMENOVALNIK: brieji

jakostni [bríji]

tonemski [bríji]

RODILNIK: briejev

jakostni [bríjeu]

tonemski [bríjeu]

DAJALNIK: briejem

jakostni [bríjem]

tonemski [bríjem]

TOŽILNIK: brieje

jakostni [bríje]

tonemski [bríje]

MESTNIK: pri briejih

jakostni [pri bríjih]

tonemski [pri bríjih]

ORODNIK: z brieji

jakostni [z bríji]

tonemski [z bríji]

IZVOR

prevzeto iz frc. *brie*, po francoski pokrajini *Brie*

brìn brína samostalnik moškega spola [brìn]

POMEN

1. zimzeleni iglasti grm z drobnimi temno modrimi plodovi; primerjaj lat. *Juniperus communis*; SIN.: iz botanike navadni brin

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
nizek brin

▪ Zelo lepe so rese v kombinaciji z nizkimi *brini*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
brin raste

▪ Med skalami se blešči škrlatni ruj in raste zimzeleni *brin*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
vejica brina

▪ Naredimo lahko šopek z vejico *brina* ali kakega drugega sveže dišečega iglavca.

▪ V Primorju, kjer je več vrst *brinov*, ki so gostitelji hruševe rje, krčenje *brina* za zatiranje bolezni ni učinkovito.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Pred prevlado praznične smrečice so kot božično drevesce uporabljali kar *brin*.

▶ priredna zveza

brin in bor, brin in rožmarin, brin in tisa

▪ Celotno površino zelenice so preuredili tako, da jo sedaj preraščajo pritlikavi bori in *brini*.

1.1. plod tega grma

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
eterično olje brina

▪ Eterično olje rožmarina pospešuje krvni obtok in poživlja delovanje podkožnih tkiv, eterično olje *brina* pa pospeši obnovo kožnih tkiv.

▪ Po odstranitvi pilinga celotno telo obložijo z blatom iz morskih alg, ki mu dodajo še eterična olja *brina*, rožmarina in janeža ter grenivke.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Vsak konjenik je dobil simbolno darilo: žganje z *brinom* ter malico.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brɪn]

IPA: [ˈbrɪn]

tonemski

[br̩n̩]

IPA: [br̩n̩]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brin

RODILNIK: brína

DAJALNIK: brínu

TOŽILNIK: br̩n̩

MESTNIK: pri brínu

ORODNIK: z brínom

dvojina

IMENOVALNIK: brína

RODILNIK: brínov

DAJALNIK: brínoma

TOŽILNIK: brína

MESTNIK: pri brínih

ORODNIK: z brínoma

množina

IMENOVALNIK: bríni

RODILNIK: brínov

DAJALNIK: brínom

TOŽILNIK: bríne

MESTNIK: pri brínih

ORODNIK: z bríni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: br̩n̩

RODILNIK: brína

DAJALNIK: brínu

TOŽILNIK: br̩n̩

MESTNIK: pri brínu tudi pri br̩nu

ORODNIK: z brínom

dvojina

IMENOVALNIK: brína

RODILNIK: brínov in br̩nov

DAJALNIK: brínoma

TOŽILNIK: brína

MESTNIK: pri brínih in pri br̩nih

ORODNIK: z brínoma

množina

IMENOVALNIK: bríni

RODILNIK: brínov in br̩nov

DAJALNIK: brínom

TOŽILNIK: bríne

MESTNIK: pri brínih in pri br̩nih

ORODNIK: z bríni in z br̩ni

STALNE ZVEZE

kitajski brin

iz botanike brin z luskastimi, iglicam podobnimi listi; primerjaj lat. *Juniperus chinensis*

▪ Zlato rumeni *kitajski brin* ima rad sonce in na njem njegova barva kar zažari.

navadni brin

iz botanike zimzeleni iglasti grm z drobnimi temno modrimi plodovi; primerjaj lat. *Juniperus communis*; SIN.: brin

▪ *Navadni brin* je nezahteven glede tal, kjer raste, odporen je tudi proti onesnaženemu zraku.

▪ *Navadni brin* je pomembna pionirska vrsta, ki pogosto med prvimi naseli ogolelo, izčrpano ali opuščeno površino.

▪ V živilski industriji plodove *navadnega brina* uporabljajo za proizvodnjo gina.

plazeči brin

iz botanike **brin** z dolgimi plazečimi se vejami; primerjaj lat. *Juniperus horizontalis*

▪ Nekaj bršljana smo dodali ob robu grede, da bo skupaj s *plazečim brinom* preraščal peščeno površino.

smrdljivi brin

iz botanike **brin** z luskastimi listi neprijetnega vonja; primerjaj lat. *Juniperus sabina*

▪ Hruševa rja preživi zimo na *smrdljivem brinu*.
▪ Da bi preprečili širjenje bolezni, bi morali vsaj v razdalji sto metrov od hruške odstraniti vmesnega gostitelja, torej *smrdljivi brin*.

IZVOR

= nar. polj. *brzyn* 'macesen' < pslov. ali slovan.

**b(ṽ)rinṽ*; nejasno

brínje brínja samostalnik srednjega spola [brínje]

POMEN

1. brinovo grmovje ali njegov del, zlasti veje

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

šop brinja | vejica brinja

- V mestnih butaricah je le malo živega rastlinja, največkrat šop *brinja*, vejica pušpana ali ciprese, v novejšem času bršljan.
- Dodajte odcejen ječmen, vejice *brinja*, lovorova lista, solite in poprajte.

...

▪ Borni kamniti pašniki, obdani s kamnitimi ogradami, se počasi zaraščajo z *brinjem*.

▪ Veliko zanimanje je bilo za butarice iz bršljana, bodičja, oljčnih vejic in *brinja*, ki jih ljudje nesejo na cvetno nedeljo k blagoslovu.

1.1. plodovi tega grmovja

- Po 2. svetovni vojni je začel izdelovati in prodajati domače žganje iz jabolok, hrušk, sliv, *brinja* in fig.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brínje]

IPA: ['bri:njɛ]

tonemski

[brínje]

IPA: [brí:njê]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brínje

RODILNIK: brínja

DAJALNIK: brínju

TOŽILNIK: brínje

MESTNIK: pri brínju

ORODNIK: z brínjem

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: brínje

RODILNIK: brínja

DAJALNIK: brínju

TOŽILNIK: brínje

MESTNIK: pri brínju

ORODNIK: z brínjem

IZVOR

↑brin

brínjev brínjeva brínjevo pridevnik [brínjeu brínjeva brínjevo]

POMEN

1. ki je del brina, tj. grma; SIN.: brinov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brinjeva jagoda | brinjeva vejica

- Poleg oltarja je gorel ogenjček iz *brinjevih* vejic.
- Glede na to, kar imamo pri roki, damo med zelje tudi narezano čebulo, malo kumine, naribanega hrena, *brinjeve* jagode, lovorjev list, pa tudi naribano korenje in kolerabo.
- Dodamo nekaj zmletega lanenega semena, stolčenih *brinjevih* jagod in pivskega kvasa.

2. ki je iz brina ali vsebuje brin, tj. plodove; SIN.:

brinov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brinjeva omaka | brinjevo olje

- Za glavno jed so pripravili mariniran jelenov file, ki so ga na hitro zapekli v pečici, poleg pa dodali *brinjevo* omako z višnjevim sokom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brínjeu brínjeva brínjevo]

IPA: ['bri:njɛu 'bri:njɛva 'bri:njɛvo]

tonemski

[brínjeu brínjeva brínjevo]

IPA: [brí:njéu brí:njéva brí:njévo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brínjev

RODILNIK: brínjevega

DAJALNIK: brínjevemu

TOŽILNIK: brínjev

živo brínjevega

MESTNIK: pri brínjevem

ORODNIK: z brínjevim

dvojina

IMENOVALNIK: brínjeva

RODILNIK: brínjevih

DAJALNIK: brínjevima

TOŽILNIK: brínjeva
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevima

množina

IMENOVALNIK: brínjevi
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevim
TOŽILNIK: brínjeve
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brínjeva
RODILNIK: brínjeve
DAJALNIK: brínjevi
TOŽILNIK: brínjevo
MESTNIK: pri brínjevi
ORODNIK: z brínjevo

dvojina

IMENOVALNIK: brínjevi
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevima
TOŽILNIK: brínjevi
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevima

množina

IMENOVALNIK: brínjeve
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevim
TOŽILNIK: brínjeve
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brínjevo
RODILNIK: brínjevega
DAJALNIK: brínjevemu
TOŽILNIK: brínjevo
MESTNIK: pri brínjevem
ORODNIK: z brínjevim

dvojina

IMENOVALNIK: brínjevi
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevima
TOŽILNIK: brínjevi
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevima

množina

IMENOVALNIK: brínjeva
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevim
TOŽILNIK: brínjeva
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brínjev
RODILNIK: brínjevega
DAJALNIK: brínjevemu
TOŽILNIK: brínjev
živo brínjevega
MESTNIK: pri brínjevem
ORODNIK: z brínjevim

dvojina

IMENOVALNIK: brínjeva
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevima
TOŽILNIK: brínjeva
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevima

množina

IMENOVALNIK: brínjevi
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevim
TOŽILNIK: brínjeve
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brínjeva
RODILNIK: brínjeve
DAJALNIK: brínjevi
TOŽILNIK: brínjevo
MESTNIK: pri brínjevi
ORODNIK: z brínjevo

dvojina

IMENOVALNIK: brínjevi
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevima
TOŽILNIK: brínjevi
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevima

množina

IMENOVALNIK: brínjeve
RODILNIK: brínjevih
DAJALNIK: brínjevim
TOŽILNIK: brínjeve
MESTNIK: pri brínjevih
ORODNIK: z brínjevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brínjevo
RODILNIK: brínjevega
DAJALNIK: brínjevemu
TOŽILNIK: brínjevo
MESTNIK: pri brínjevem
ORODNIK: z brínjevim

dvojina

IMENOVALNIK: brínjevi
RODILNIK: brínjevih

DAJALNIK: brínjev**ima**
TOŽILNIK: brínjevi
MESTNIK: pri brínjev**ih**
ORODNIK: z brínjev**ima**

množina

IMENOVALNIK: brínjeva
RODILNIK: brínjev**ih**
DAJALNIK: brínjev**im**
TOŽILNIK: brínjeva
MESTNIK: pri brínjev**ih**
ORODNIK: z brínjev**imi**

IZVOR

hiperkorektno iz ↑brinov po zgledu ↑brinje

brínov brínova brínovo pridevnik [brínoʊ brínova brínovo]

POMEN

1. ki je v zvezi z brinom, tj. grmom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brinov grm, grmič, grmiček | brinov les | brinovo grmovje

▪ V *brinovem* grmu je gnezdil ptiček.

1.1. ki je del brina, tj. grma; SIN.: brinjev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brinova jagoda | brinova veja, vejica

▪ *Brinove* jagode uporabljajo pri kuhi, zlasti tedaj, ko pripravljajo divjačino in omake z mesom.

▪ Po okusu solimo, popramo, dodamo še *brinove* jagode in malo česna.

▪ V kotu ob oknu je obesila *brinove* vejice.

2. ki je iz brina ali vsebuje brin, tj. plodove; SIN.:

brinjev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

brinova omaka | brinovo olje, žganje

▪ *Brinovo* olje uporabljajo v farmacevtski in kozmetični industriji.

▪ Kožo osušite in prizadete dele namažite z *brinovim* oljem.

▪ Za glavno jed so postregli z jelenovim filejem v *brinovi* omaki, vzhajanimi ajdovimi štruklji s skuto ter zabeljenim ohrovtom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brínoʊ brínova brínovo]

IPA: [ˈbrì:nou ˈbrì:nova ˈbrì:novo]

tonemski

[brínoʊ brínova brínovo]

IPA: [brì:nóu brì:nóva brì:nóvo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brínov
RODILNIK: brínov**ega**
DAJALNIK: brínov**emu**
TOŽILNIK: brínov

živo brínov**ega**

MESTNIK: pri brínov**em**

ORODNIK: z brínov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brínova

RODILNIK: brínov**ih**

DAJALNIK: brínov**ima**

TOŽILNIK: brínova

MESTNIK: pri brínov**ih**

ORODNIK: z brínov**ima**

množina

IMENOVALNIK: brínov**i**

RODILNIK: brínov**ih**

DAJALNIK: brínov**im**

TOŽILNIK: brínove

MESTNIK: pri brínov**ih**

ORODNIK: z brínov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brínova

RODILNIK: brínove

DAJALNIK: brínov**i**

TOŽILNIK: brínovo

MESTNIK: pri brínov**i**

ORODNIK: z brínovo

dvojina

IMENOVALNIK: brínov**i**

RODILNIK: brínov**ih**

DAJALNIK: brínov**ima**

TOŽILNIK: brínov**i**

MESTNIK: pri brínov**ih**

ORODNIK: z brínov**ima**

množina

IMENOVALNIK: brínove

RODILNIK: brínov**ih**

DAJALNIK: brínov**im**

TOŽILNIK: brínove

MESTNIK: pri brínov**ih**

ORODNIK: z brínov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brínovo

RODILNIK: brínov**ega**

DAJALNIK: brínov**emu**

TOŽILNIK: brínovo

MESTNIK: pri brínov**em**

ORODNIK: z brínov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brínov**i**

RODILNIK: brínov**ih**

DAJALNIK: brínov**ima**

TOŽILNIK: brínov**i**

MESTNIK: pri brínov**ih**
ORODNIK: z brínov**ima**

množina

IMENOVALNIK: brínova
RODILNIK: brínov**ih**
DAJALNIK: brínov**im**
TOŽILNIK: brínova
MESTNIK: pri brínov**ih**
ORODNIK: z brínov**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: brínov
RODILNIK: brínov**ega**
DAJALNIK: brínov**emu**
TOŽILNIK: brínov
    živo brínov**ega**
MESTNIK: pri brínov**em**
ORODNIK: z brínov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brínova
RODILNIK: brínov**ih**
DAJALNIK: brínov**ima**
TOŽILNIK: brínova
MESTNIK: pri brínov**ih**
ORODNIK: z brínov**ima**

množina

IMENOVALNIK: brínov**i**
RODILNIK: brínov**ih**
DAJALNIK: brínov**im**
TOŽILNIK: brínov**e**
MESTNIK: pri brínov**ih**
ORODNIK: z brínov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: brínova
RODILNIK: brínov**e**
DAJALNIK: brínov**i**
TOŽILNIK: brínov**o**
MESTNIK: pri brínov**i**
ORODNIK: z brínov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: brínov**i**
RODILNIK: brínov**ih**
DAJALNIK: brínov**ima**
TOŽILNIK: brínov**i**
MESTNIK: pri brínov**ih**
ORODNIK: z brínov**ima**

množina

IMENOVALNIK: brínov**e**
RODILNIK: brínov**ih**
DAJALNIK: brínov**im**
TOŽILNIK: brínov**e**
MESTNIK: pri brínov**ih**
ORODNIK: z brínov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: brínov**o**
RODILNIK: brínov**ega**
DAJALNIK: brínov**emu**
TOŽILNIK: brínov**o**
MESTNIK: pri brínov**em**
ORODNIK: z brínov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: brínov**i**
RODILNIK: brínov**ih**
DAJALNIK: brínov**ima**
TOŽILNIK: brínov**i**
MESTNIK: pri brínov**ih**
ORODNIK: z brínov**ima**

množina

IMENOVALNIK: brínov**a**
RODILNIK: brínov**ih**
DAJALNIK: brínov**im**
TOŽILNIK: brínov**a**
MESTNIK: pri brínov**ih**
ORODNIK: z brínov**imi**

IZVOR

↑brin

brínovka brínovke samostalnik ženskega spola [brínou̯ka]

POMEN

iz zoologije severnoevropska ptica pevka z grahastim vzorcem po sprednjem delu trupa, sivim hrbtom in rjavimi krili; primerjaj lat. *Turdus pilaris*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Podobno kot ostali drozgi se tudi *brínovke* hranijo z različnim jagodičjem in žuželkami.

...

- Z jagodami obloženi okrasni grmi na vrtovih pritegnejo kose, cikovte, cararje in *brínovke*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[brínou̯ka]

IPA: [ˈbriːnɔuka]

tonemski

[brínou̯ka]

IPA: [briːnɔ́uka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brínov**ka**
RODILNIK: brínov**ke**
DAJALNIK: brínov**ki**
TOŽILNIK: brínov**ko**
MESTNIK: pri brínov**ki**
ORODNIK: z brínov**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: brínovki
RODILNIK: brínovk
DAJALNIK: brínovk**ama**
TOŽILNIK: brínovki
MESTNIK: pri brínovk**ah**
ORODNIK: z brínovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: brínovke
RODILNIK: brínovk
DAJALNIK: brínovk**am**
TOŽILNIK: brínovke
MESTNIK: pri brínovk**ah**
ORODNIK: z brínovk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: brínovka
RODILNIK: brínovke
DAJALNIK: brínovki
TOŽILNIK: brínovk**o**
MESTNIK: pri brínovki
ORODNIK: z brínovk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: brínovki
RODILNIK: brínovk
DAJALNIK: brínovk**ama**
TOŽILNIK: brínovki
MESTNIK: pri brínovk**ah**
ORODNIK: z brínovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: brínovke
RODILNIK: brínovk
DAJALNIK: brínovk**am**
TOŽILNIK: brínovke
MESTNIK: pri brínovk**ah**
ORODNIK: z brínovk**ami**

IZVOR

↑brinov

brzovlák brzovláka samostalnik moškega spola

[bərzowlák]

POMEN

potniški vlak, ki vozi z višjo hitrostjo in ustavlja le na večjih, pomembnejših postajah; SIN.: ekspresni vlak, hitri vlak

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Zrla je skozi okno *brzovlaka*.
- V dobrih dveh desetletjih je promet močno narastel in zato so nujno potrebovali kvalitetne lokomotive za vleko *brzovlakov*.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Če bi šel z večernim *brzovlakom* iz Divače, bi bilo ravno prav.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- Največ škode je nastalo s tem, ker je moral *brzovlak* zaradi ponovne utiritve stati na železniški postaji kar debelo uro.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bərzowlák]

IPA: [ˈbərzoˈwla:k]

tonemski

[bərzowlák]

IPA: [bərzoˈwla:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: brzovlák
RODILNIK: brzovláka
DAJALNIK: brzovláku
TOŽILNIK: brzovlák
MESTNIK: pri brzovláku
ORODNIK: z brzovlák**om**

dvojina

IMENOVALNIK: brzovláka
RODILNIK: brzovlák**ov**
DAJALNIK: brzovlák**oma**
TOŽILNIK: brzovláka
MESTNIK: pri brzovlák**ih**
ORODNIK: z brzovlák**oma**

množina

IMENOVALNIK: brzovláki
RODILNIK: brzovlák**ov**
DAJALNIK: brzovlák**om**
TOŽILNIK: brzovláke
MESTNIK: pri brzovlák**ih**
ORODNIK: z brzovláki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bŕzovlâk
RODILNIK: bŕzovlâka
DAJALNIK: bŕzovlâku
TOŽILNIK: bŕzovlâk
MESTNIK: pri bŕzovlâku
ORODNIK: z bŕzovlâk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: bŕzovlâka
RODILNIK: bŕzovlâk**ov**
DAJALNIK: bŕzovlâk**oma**
TOŽILNIK: bŕzovlâka
MESTNIK: pri bŕzovlâk**ih**
ORODNIK: z bŕzovlâk**oma**

množina

IMENOVALNIK: bŕzovlâki
RODILNIK: bŕzovlâk**ov**
DAJALNIK: bŕzovlâk**om**
TOŽILNIK: bŕzovlâke
MESTNIK: pri bŕzovlâk**ih**

ORODNIK: z bŕzovlâki

FRAZEOLOGIJA

kot brzovlak zelo hitro

- Po grozljivem kriku in po hrumu tropa svinj, ki so *kot brzovlak* zropotale iz hleva, je bilo nekaj trenutkov vse tiho.
- Takrat je v roke vzel žogo in *kot brzovlak* zdrvel na drugi konec igrišča.

IZVOR

prevzeto iz hrv. *brzovlak*, iz ↑brz + ↑vlak

bučanje bučanja samostalnik srednjega spola [bučanje]

POMEN

1. oddajanje močnega, globokega zvoka, zlasti ob nekaterih naravnih pojavih

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
bučanje morja, valov, vode | bučanje slapu | bučanje vetra

- Svojo počitniško prikolico je postavila nad skalni previs, da je lahko vse dni in noči poslušala *bučanje* valov.
- Zaradi podzemne dvorane je *bučanje* slapu še bolj mogočno.
- Ljudje so mirno spali, ko jih je nenadoma zbudilo silovito bliskanje, *bučanje* vetra in bobnenje toče na strehah.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Od daleč se je slišalo *bučanje* kot grom globoko v zemlji.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

poslušati, slišati bučanje

- Celó pri zaprtih vratih je lahko iz daljave razločno slišala *bučanje* oceana.
- Ko se je pripravljala, da bi sestopil do skale, je nenadoma njen krik preglasil celo *bučanje* slapov.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glasno bučanje

- Snega je še poleti toliko, da napaja številne slapove in hudournike, ki padajo globoko in z glasnim *bučanjem* končajo v morju.
- Že na začetku panoramske pešpoti boste iz oddaljenosti zaslišali mogočno *bučanje* slapov.

1.1. oddajanje temu podobnega zvoka sploh

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

- Ob grmenju in *bučanju* množice je medaljo držal visoko nad svojo glavo.
- Ljudje so se prestrašeni ozirali proti Rombonu, od koder je prihajalo *bučanje* in pokanje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bučanje]

IPA: [buˈtʃaːnje]

tonemski

[bučanje]

IPA: [butʃáːnjè]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: bučanje

RODILNIK: bučanja

DAJALNIK: bučanju

TOŽILNIK: bučanje

MESTNIK: pri bučanju

ORODNIK: z bučanjem

dvojina

IMENOVALNIK: bučanja

RODILNIK: bučanj

DAJALNIK: bučanjema

TOŽILNIK: bučanja

MESTNIK: pri bučanjih

ORODNIK: z bučanjema

množina

IMENOVALNIK: bučanja

RODILNIK: bučanj

DAJALNIK: bučanjem

TOŽILNIK: bučanja

MESTNIK: pri bučanjih

ORODNIK: z bučanja

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bučanje

RODILNIK: bučanja

DAJALNIK: bučanju

TOŽILNIK: bučanje

MESTNIK: pri bučanju

ORODNIK: z bučanjem

dvojina

IMENOVALNIK: bučanja

RODILNIK: bučanj

DAJALNIK: bučanjema

TOŽILNIK: bučanja

MESTNIK: pri bučanjih

ORODNIK: z bučanjema

množina

IMENOVALNIK: bučanja

RODILNIK: bučanj

DAJALNIK: bučanjem

TOŽILNIK: bučanja

MESTNIK: pri bučanjih

ORODNIK: z bučanja

IZVOR

↑bučati

bučati bučím nedovršni glagol [bučáti]

POMEN

1. oddajati močen, globok zvok, zlasti ob nekaterih naravnih pojavih

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

morje, slap buči | veter buči | valovi bučijo

- Močno piha, morje pa tako *buči*, da smo morali vpiti med seboj.
- Na vrhu stene stoji grad, v globinah pod njim pa *bučijo* mogočni slapovi.
- Veter je *bučal* in rohnel in ji nosil sneg v obraz.

1.1. premikati se ob oddajanju takega zvoka

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Nekaterih skalnih pregrad, čez katere *bučijo* slapovi, zaradi spolzkosti ni mogoče preplezati.

2. navadno brezosebno, ekspresivno z govorjenjem, kričanjem, premikanjem, navadno več oseb, povzročati močne, globoke zvoke, hrup

▶ **glag.** + od + sam. beseda v roditeljski

- Skočil je pokonci in se pognal za bežičim gospodom; medtem je v razredu že *bučalo* od smeha.
- Verjetno ni treba zapisati, da so Križanke tudi letos *bučale* od navdušenja.

2.1. ekspresivno pojavljati se, izražati se kot tak zvok

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

glasba buči

- Iz lokala je *bučala* glasba, zraven so na ves glas prepevali še gostje.

3. navadno brezosebno zaznavati v sebi neprijeten, glasen, globok zvok, zlasti ob slabem počutju ali vznemirjenosti

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

KOMU buči v glavi

- Če nam nenehno *buči* v glavi in se ne moremo zbrati, pomeni, da smo v stresu.
- Kri mu je *bučala* v ušesih, da je komaj razločil svoj glas.

4. ekspresivno biti prisoten, pojavljati se v veliki meri, tako da je to očitno, zaznavno

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

življenje buči

- Okoli zgodovinske kulise *buči* življenje sodobnega velemesta, v njem pa nas pričaka samosvoje vzdušje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[bučáti]

IPA: [bu'tʃa:ti]

tonemski

[bučáti]

IPA: [butʃa:tí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: bučáti

NAMENILNIK: búčat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: bučím
2. OSEBA: bučíš
3. OSEBA: bučí

dvojina

1. OSEBA: bučíva
2. OSEBA: bučíta
3. OSEBA: bučíta

množina

1. OSEBA: bučímo
2. OSEBA: bučíte
3. OSEBA: bučíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: búči

dvojina

1. OSEBA: bučíva
2. OSEBA: bučíta

množina

1. OSEBA: bučímo
2. OSEBA: bučíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: búčal

DVOJINA: bučála

MNOŽINA: bučáli

ženski spol

EDNINA: bučála

DVOJINA: bučáli

MNOŽINA: bučále

srednji spol

EDNINA: bučálo

DVOJINA: bučáli

MNOŽINA: bučála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bučèč

RODILNIK: bučèčega

DAJALNIK: bučèčemu

TOŽILNIK: bučèč

živo bučèčega

MESTNIK: pri bučèčem

ORODNIK: z bučèčim

dvojina

IMENOVALNIK: bučéča

RODILNIK: bučéčih

DAJALNIK: bučéčima

TOŽILNIK: bučéča

MESTNIK: pri bučéčih

ORODNIK: z bučéčima

množina

IMENOVALNIK: bučéči

RODILNIK: bučéč**ih**
DAJALNIK: bučéč**im**
TOŽILNIK: bučéč**e**
MESTNIK: pri bučéč**ih**
ORODNIK: z bučéč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bučéč**a**
RODILNIK: bučéč**e**
DAJALNIK: bučéč**i**
TOŽILNIK: bučéč**o**
MESTNIK: pri bučéč**i**
ORODNIK: z bučéč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: bučéč**i**
RODILNIK: bučéč**ih**
DAJALNIK: bučéč**ima**
TOŽILNIK: bučéč**i**
MESTNIK: pri bučéč**ih**
ORODNIK: z bučéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: bučéč**e**
RODILNIK: bučéč**ih**
DAJALNIK: bučéč**im**
TOŽILNIK: bučéč**e**
MESTNIK: pri bučéč**ih**
ORODNIK: z bučéč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bučéč**e**
RODILNIK: bučéč**ega**
DAJALNIK: bučéč**emu**
TOŽILNIK: bučéč**e**
MESTNIK: pri bučéč**em**
ORODNIK: z bučéč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: bučéč**i**
RODILNIK: bučéč**ih**
DAJALNIK: bučéč**ima**
TOŽILNIK: bučéč**i**
MESTNIK: pri bučéč**ih**
ORODNIK: z bučéč**ima**

množina

IMENOVALNIK: bučéč**a**
RODILNIK: bučéč**ih**
DAJALNIK: bučéč**im**
TOŽILNIK: bučéč**a**
MESTNIK: pri bučéč**ih**
ORODNIK: z bučéč**imi**

DELEŽJE NA **-e**: bučé

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: bučán**je**
RODILNIK: bučán**ja**
DAJALNIK: bučán**ju**
TOŽILNIK: bučán**je**

MESTNIK: pri bučán**ju**
ORODNIK: z bučán**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: bučán**ji**
RODILNIK: bučán**j**
DAJALNIK: bučán**jema**
TOŽILNIK: bučán**ji**
MESTNIK: pri bučán**jih**
ORODNIK: z bučán**jema**

množina

IMENOVALNIK: bučán**ja**
RODILNIK: bučán**j**
DAJALNIK: bučán**jem**
TOŽILNIK: bučán**ja**
MESTNIK: pri bučán**jih**
ORODNIK: z bučán**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: bučá**ti**
NAMENILNIK: búč**at**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: buč**ím**
2. OSEBA: buč**íš**
3. OSEBA: buč**í**

dvojina

1. OSEBA: buč**íva**
2. OSEBA: buč**íta**
3. OSEBA: buč**íta**

množina

1. OSEBA: buč**ímo**
2. OSEBA: buč**íte**
3. OSEBA: buč**íjo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: búč**i**

dvojina

1. OSEBA: buč**íva**
2. OSEBA: buč**íta**

množina

1. OSEBA: buč**ímo**
2. OSEBA: buč**íte**

deležnik na **-l**

moški spol

EDNINA: búč**al**
DVOJINA: buč**ála**
MNOŽINA: buč**áli**

ženski spol

EDNINA: buč**ála**
DVOJINA: buč**áli**
MNOŽINA: buč**ále**

srednji spol

EDNINA: buč**álo**
DVOJINA: buč**áli**
MNOŽINA: buč**ála**

deležnik na **-č**

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: bučëč
RODILNIK: bučëčega
DAJALNIK: bučëčemu
TOŽILNIK: bučëč
živo bučëčega
MESTNIK: pri bučëčem
ORODNIK: z bučëčim

dvojina

IMENOVALNIK: bučëča
RODILNIK: bučëčih
DAJALNIK: bučëčima
TOŽILNIK: bučëča
MESTNIK: pri bučëčih
ORODNIK: z bučëčima

množina

IMENOVALNIK: bučëči
RODILNIK: bučëčih
DAJALNIK: bučëčim
TOŽILNIK: bučëče
MESTNIK: pri bučëčih
ORODNIK: z bučëčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: bučëča
RODILNIK: bučëče
DAJALNIK: bučëči
TOŽILNIK: bučëčo
MESTNIK: pri bučëči
ORODNIK: z bučëčo

dvojina

IMENOVALNIK: bučëči
RODILNIK: bučëčih
DAJALNIK: bučëčima
TOŽILNIK: bučëči
MESTNIK: pri bučëčih
ORODNIK: z bučëčima

množina

IMENOVALNIK: bučëče
RODILNIK: bučëčih
DAJALNIK: bučëčim
TOŽILNIK: bučëče
MESTNIK: pri bučëčih
ORODNIK: z bučëčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: bučëče
RODILNIK: bučëčega
DAJALNIK: bučëčemu
TOŽILNIK: bučëče
MESTNIK: pri bučëčem
ORODNIK: z bučëčim

dvojina

IMENOVALNIK: bučëči
RODILNIK: bučëčih
DAJALNIK: bučëčima

TOŽILNIK: bučëči
MESTNIK: pri bučëčih
ORODNIK: z bučëčima

množina

IMENOVALNIK: bučëča
RODILNIK: bučëčih
DAJALNIK: bučëčim
TOŽILNIK: bučëča
MESTNIK: pri bučëčih
ORODNIK: z bučëčimi

DELEŽJE NA -e: bučë in bučë

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: bučânje
RODILNIK: bučânja
DAJALNIK: bučânju
TOŽILNIK: bučânje
MESTNIK: pri bučânju
ORODNIK: z bučânjem

dvojina

IMENOVALNIK: bučânji
RODILNIK: bučânj
DAJALNIK: bučânjema
TOŽILNIK: bučânji
MESTNIK: pri bučânjih
ORODNIK: z bučânjema

množina

IMENOVALNIK: bučânja
RODILNIK: bučânj
DAJALNIK: bučânjem
TOŽILNIK: bučânja
MESTNIK: pri bučânjih
ORODNIK: z bučânji

IZVOR

= cslov. *bučati*, hrv., srb. *búcati*, rus. *búcatb*, češ. *bučet* < pslov. *bučati, iz ide. **beu-* ali **b^heu-*, tako kot litov. *baũkti*

búčen

 búčna búčno pridevnik [búčɛn]

POMEN

1. zelo glasen, hrupen

► prid. beseda + sam. beseda

bučen aplavz | bučen odziv | bučen smeh | bučen zvok | bučna glasba | bučna podpora, spodbuda | bučne ovacije | bučno navijanje, spodbujanje, vzklikanje | bučno odobravanje, ploskanje

- Skupina ljudi je v vrsti stopila na prizorišče in zasedla stole, medtem pa je množica zagnala *bučen* aplavz.
- Tribune so onemele, a se že nekaj sekund pozneje odzvale z *bučno* spodbudo.
- Že pred začetkom tekmovanja se je iz dvorane slišalo *bučno* navijanje.
- Množica dogajanje spremlja z *bučnim* ploskanjem in vzklikanjem gesel.

1.1. ki proizvaja, oddaja zelo glasen zvok, hrup

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bučni gledalci, navijači | bučna družba | bučna množica | bučna publika | bučno občinstvo

- Pomemben bo skok in dobra organizacija igre, saj je komunikacija na parketu zaradi *bučnih* gledalcev omejena.
- Skupina *bučnih* gostujočih navijačev je občasno celo preglasila domače privržence.
- Izenačenje je gostom dalo novega elana, toda tudi domači ob pomoči *bučnega* občinstva niso zaostajali.

1.2. ki ga spremlja zelo glasen zvok, hrup

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bučen sprejem | bučni protesti | bučna proslava, zabava | bučne demonstracije | bučne prireditve | bučno dogajanje | bučno praznovanje, proslavljanje, veseljačenje | bučno slavje | bučno vzdušje

- Menda je mladenič neukrotljiv in precej nagnjen k *bučnim* zabavam s popivanjem.
- *Bučna* praznovanja, ki se vrstijo cel mesec, nam ne pustijo predaha, miru in tišine.
- Izid glasovanja so pospremili z *bučnim* slavjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[búčəɲ]

IPA: [ˈbuːtʃəɲ]

tonemski

[búčəɲ]

IPA: [bù:tʃəɲ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: búčen

določno búčni

RODILNIK: búčnega

DAJALNIK: búčnemu

TOŽILNIK: búčen

živo búčnega

MESTNIK: pri búčnem

ORODNIK: z búčnim

dvojina

IMENOVANIK: búčna

RODILNIK: búčnih

DAJALNIK: búčnima

TOŽILNIK: búčna

MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVANIK: búčni

RODILNIK: búčnih

DAJALNIK: búčnim

TOŽILNIK: búčne

MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: búčna

RODILNIK: búčne

DAJALNIK: búčni

TOŽILNIK: búčno

MESTNIK: pri búčni

ORODNIK: z búčno

dvojina

IMENOVANIK: búčni

RODILNIK: búčnih

DAJALNIK: búčnima

TOŽILNIK: búčni

MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVANIK: búčne

RODILNIK: búčnih

DAJALNIK: búčnim

TOŽILNIK: búčne

MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: búčno

RODILNIK: búčnega

DAJALNIK: búčnemu

TOŽILNIK: búčno

MESTNIK: pri búčnem

ORODNIK: z búčnim

dvojina

IMENOVANIK: búčni

RODILNIK: búčnih

DAJALNIK: búčnima

TOŽILNIK: búčni

MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVANIK: búčna

RODILNIK: búčnih

DAJALNIK: búčnim

TOŽILNIK: búčna

MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVANIK: búčnejši

RODILNIK: búčnejšega

DAJALNIK: búčnejšemu

TOŽILNIK: búčnejši

živo búčnejšega
MESTNIK: pri búčnejšem
ORODNIK: z búčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: búčnejša
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšima
TOŽILNIK: búčnejša
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšim
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búčnejša
RODILNIK: búčnejše
DAJALNIK: búčnejši
TOŽILNIK: búčnejšo
MESTNIK: pri búčnejši
ORODNIK: z búčnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšima
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejše
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšim
TOŽILNIK: búčnejše
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búčnejše
RODILNIK: búčnejšega
DAJALNIK: búčnejšemu
TOŽILNIK: búčnejše
MESTNIK: pri búčnejšem
ORODNIK: z búčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšima
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejša

RODILNIK: búčnejšega
DAJALNIK: búčnejšemu
TOŽILNIK: búčnejša
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj búčen

ženski spol

EDNINA: bôlj búčna

srednji spol

EDNINA: bôlj búčno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjbúčnejši in nájúbúčnejši
RODILNIK: nàjbúčnejšega in nájúbúčnejšega
DAJALNIK: nàjbúčnejšemu in nájúbúčnejšemu
TOŽILNIK: nàjbúčnejši in nájúbúčnejši
živo nàjbúčnejšega in nájúbúčnejšega
MESTNIK: pri nàjbúčnejšem in pri nájúbúčnejšem
ORODNIK: z nàjbúčnejšim in z nájúbúčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nàjbúčnejša in nájúbúčnejša
RODILNIK: nàjbúčnejših in nájúbúčnejših
DAJALNIK: nàjbúčnejšima in nájúbúčnejšima
TOŽILNIK: nàjbúčnejša in nájúbúčnejša
MESTNIK: pri nàjbúčnejših in pri nájúbúčnejših
ORODNIK: z nàjbúčnejšima in z nájúbúčnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjbúčnejši in nájúbúčnejši
RODILNIK: nàjbúčnejših in nájúbúčnejših
DAJALNIK: nàjbúčnejšim in nájúbúčnejšim
TOŽILNIK: nàjbúčnejše in nájúbúčnejše
MESTNIK: pri nàjbúčnejših in pri nájúbúčnejših
ORODNIK: z nàjbúčnejšimi in z nájúbúčnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nàjbúčnejša in nájúbúčnejša
RODILNIK: nàjbúčnejše in nájúbúčnejše
DAJALNIK: nàjbúčnejši in nájúbúčnejši
TOŽILNIK: nàjbúčnejšo in nájúbúčnejšo
MESTNIK: pri nàjbúčnejši in pri nájúbúčnejši
ORODNIK: z nàjbúčnejšo in z nájúbúčnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nàjbúčnejši in nájúbúčnejši
RODILNIK: nàjbúčnejših in nájúbúčnejših
DAJALNIK: nàjbúčnejšima in nájúbúčnejšima
TOŽILNIK: nàjbúčnejši in nájúbúčnejši
MESTNIK: pri nàjbúčnejših in pri nájúbúčnejših
ORODNIK: z nàjbúčnejšima in z nájúbúčnejšima

množina

IMENOVALNIK: nàjbúčnejše in nájúbúčnejše
RODILNIK: nàjbúčnejših in nájúbúčnejših
DAJALNIK: nàjbúčnejšim in nájúbúčnejšim
TOŽILNIK: nàjbúčnejše in nájúbúčnejše

MESTNIK: pri najbúčnejših in pri najbúčnejših
ORODNIK: z najbúčnejšimi in z najbúčnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najbúčnejše in najbúčnejše
RODILNIK: najbúčnejšega in najbúčnejšega
DAJALNIK: najbúčnejšemu in najbúčnejšemu
TOŽILNIK: najbúčnejše in najbúčnejše
MESTNIK: pri najbúčnejšem in pri najbúčnejšem
ORODNIK: z najbúčnejšim in z najbúčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najbúčnejši in najbúčnejši
RODILNIK: najbúčnejših in najbúčnejših
DAJALNIK: najbúčnejšima in najbúčnejšima
TOŽILNIK: najbúčnejši in najbúčnejši
MESTNIK: pri najbúčnejših in pri najbúčnejših
ORODNIK: z najbúčnejšima in z najbúčnejšima

množina

IMENOVALNIK: najbúčnejša in najbúčnejša
RODILNIK: najbúčnejših in najbúčnejših
DAJALNIK: najbúčnejšim in najbúčnejšim
TOŽILNIK: najbúčnejša in najbúčnejša
MESTNIK: pri najbúčnejših in pri najbúčnejših
ORODNIK: z najbúčnejšimi in z najbúčnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: búčen
določno búčni
RODILNIK: búčnega
DAJALNIK: búčnemu
TOŽILNIK: búčen
živo búčnega
MESTNIK: pri búčnem
ORODNIK: z búčnim

dvojina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnima
TOŽILNIK: búčna
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnim
TOŽILNIK: búčne
MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búčne
DAJALNIK: búčni
TOŽILNIK: búčno
MESTNIK: pri búčni
ORODNIK: z búčno

dvojina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnima
TOŽILNIK: búčni
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčne
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnim
TOŽILNIK: búčne
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búčno
RODILNIK: búčnega
DAJALNIK: búčnemu
TOŽILNIK: búčno
MESTNIK: pri búčnem
ORODNIK: z búčnim

dvojina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnima
TOŽILNIK: búčni
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnim
TOŽILNIK: búčna
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnimi

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejšega
DAJALNIK: búčnejšemu
TOŽILNIK: búčnejši
živo búčnejšega
MESTNIK: pri búčnejšem
ORODNIK: z búčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: búčnejša
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšima
TOŽILNIK: búčnejša
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšim
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búčnejša
RODILNIK: búčnejše
DAJALNIK: búčnejši
TOŽILNIK: búčnejšo
MESTNIK: pri búčnejši
ORODNIK: z búčnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšima
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejše
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšim
TOŽILNIK: búčnejše
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búčnejše
RODILNIK: búčnejšega
DAJALNIK: búčnejšemu
TOŽILNIK: búčnejše
MESTNIK: pri búčnejšem
ORODNIK: z búčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšima
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejša
RODILNIK: búčnejšega
DAJALNIK: búčnejšemu
TOŽILNIK: búčnejša
MESTNIK: pri búčnejših

ORODNIK: z búčnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj búčen

ženski spol

EDNINA: bõlj búčna

srednji spol

EDNINA: bõlj búčno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
RODILNIK: nãjbúčnejšega in nãjbúčnejšega
DAJALNIK: nãjbúčnejšemu in nãjbúčnejšemu
TOŽILNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
živo nãjbúčnejšega in nãjbúčnejšega
MESTNIK: pri nãjbúčnejšem in pri nãjbúčnejšem
ORODNIK: z nãjbúčnejšim in z nãjbúčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejša in nãjbúčnejša
RODILNIK: nãjbúčnejših in nãjbúčnejših
DAJALNIK: nãjbúčnejšima in nãjbúčnejšima
TOŽILNIK: nãjbúčnejša in nãjbúčnejša
MESTNIK: pri nãjbúčnejših in pri nãjbúčnejših
ORODNIK: z nãjbúčnejšima in z nãjbúčnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
RODILNIK: nãjbúčnejših in nãjbúčnejših
DAJALNIK: nãjbúčnejšim in nãjbúčnejšim
TOŽILNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
MESTNIK: pri nãjbúčnejših in pri nãjbúčnejših
ORODNIK: z nãjbúčnejšimi in z nãjbúčnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejša in nãjbúčnejša
RODILNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
DAJALNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
TOŽILNIK: nãjbúčnejšo in nãjbúčnejšo
MESTNIK: pri nãjbúčnejši in pri nãjbúčnejši
ORODNIK: z nãjbúčnejšo in z nãjbúčnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
RODILNIK: nãjbúčnejših in nãjbúčnejših
DAJALNIK: nãjbúčnejšima in nãjbúčnejšima
TOŽILNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
MESTNIK: pri nãjbúčnejših in pri nãjbúčnejših
ORODNIK: z nãjbúčnejšima in z nãjbúčnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
RODILNIK: nãjbúčnejših in nãjbúčnejših
DAJALNIK: nãjbúčnejšim in nãjbúčnejšim
TOŽILNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
MESTNIK: pri nãjbúčnejših in pri nãjbúčnejših
ORODNIK: z nãjbúčnejšimi in z nãjbúčnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: najbúčnejš**e** in najbúčnejš**e**
RODILNIK: najbúčnejš**ega** in najbúčnejš**ega**
DAJALNIK: najbúčnejš**emu** in najbúčnejš**emu**
TOŽILNIK: najbúčnejš**e** in najbúčnejš**e**
MESTNIK: pri najbúčnejš**em** in pri najbúčnejš**em**
ORODNIK: z najbúčnejš**im** in z najbúčnejš**im**

dvojina

IMENOVALNIK: najbúčnejš**i** in najbúčnejš**i**
RODILNIK: najbúčnejš**ih** in najbúčnejš**ih**
DAJALNIK: najbúčnejš**ima** in najbúčnejš**ima**
TOŽILNIK: najbúčnejš**i** in najbúčnejš**i**
MESTNIK: pri najbúčnejš**ih** in pri najbúčnejš**ih**
ORODNIK: z najbúčnejš**ima** in z najbúčnejš**ima**

množina

IMENOVALNIK: najbúčnejš**a** in najbúčnejš**a**
RODILNIK: najbúčnejš**ih** in najbúčnejš**ih**
DAJALNIK: najbúčnejš**im** in najbúčnejš**im**
TOŽILNIK: najbúčnejš**a** in najbúčnejš**a**
MESTNIK: pri najbúčnejš**ih** in pri najbúčnejš**ih**
ORODNIK: z najbúčnejš**imi** in z najbúčnejš**imi**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčno

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: búčen
določno búč**ni**
RODILNIK: búč**nega**
DAJALNIK: búč**nemu**
TOŽILNIK: búčen
živo búč**nega**
MESTNIK: pri búč**nem**
ORODNIK: z búč**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búč**nih**
DAJALNIK: búč**nima**
TOŽILNIK: búčna
MESTNIK: pri búč**nih**
ORODNIK: z búč**nima**

množina

IMENOVALNIK: búč**ni**
RODILNIK: búč**nih**
DAJALNIK: búč**nim**
TOŽILNIK: búč**ne**
MESTNIK: pri búč**nih**
ORODNIK: z búč**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búč**ne** tudi búč**ne**
DAJALNIK: búč**ni** tudi búč**ni**
TOŽILNIK: búč**no** tudi búč**no**
MESTNIK: pri búč**ni** tudi búč**ni**
ORODNIK: z búč**no** tudi z búč**no**

dvojina

IMENOVALNIK: búč**ni**
RODILNIK: búč**nih**
DAJALNIK: búč**nima**
TOŽILNIK: búč**ni**
MESTNIK: pri búč**nih**
ORODNIK: z búč**nima**

množina

IMENOVALNIK: búč**ne**
RODILNIK: búč**nih**
DAJALNIK: búč**nim**
TOŽILNIK: búč**ne**
MESTNIK: pri búč**nih**
ORODNIK: z búč**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búč**no**
RODILNIK: búč**nega**
DAJALNIK: búč**nemu**
TOŽILNIK: búč**no**
MESTNIK: pri búč**nem**
ORODNIK: z búč**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: búč**ni**
RODILNIK: búč**nih**
DAJALNIK: búč**nima**
TOŽILNIK: búč**ni**
MESTNIK: pri búč**nih**
ORODNIK: z búč**nima**

množina

IMENOVALNIK: búč**na**
RODILNIK: búč**nih**
DAJALNIK: búč**nim**
TOŽILNIK: búč**na**
MESTNIK: pri búč**nih**
ORODNIK: z búč**nimi**

PRIMERNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: búč**nejši**
RODILNIK: búč**nejšega**
DAJALNIK: búč**nejšemu**
TOŽILNIK: búč**nejši**
živo búč**nejšega**
MESTNIK: pri búč**nejšem**
ORODNIK: z búč**nejšim**

dvojina

IMENOVALNIK: búč**nejša**
RODILNIK: búč**nejših**
DAJALNIK: búč**nejšima**

TOŽILNIK: búčnejša
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšim
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búčnejša
RODILNIK: búčnejše
DAJALNIK: búčnejši
TOŽILNIK: búčnejšo
MESTNIK: pri búčnejši
ORODNIK: z búčnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšima
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejše
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšim
TOŽILNIK: búčnejše
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búčnejše
RODILNIK: búčnejšega
DAJALNIK: búčnejšemu
TOŽILNIK: búčnejše
MESTNIK: pri búčnejšem
ORODNIK: z búčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: búčnejši
RODILNIK: búčnejših
DAJALNIK: búčnejšima
TOŽILNIK: búčnejši
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšima

množina

IMENOVALNIK: búčnejša
RODILNIK: búčnejšega
DAJALNIK: búčnejšemu
TOŽILNIK: búčnejša
MESTNIK: pri búčnejših
ORODNIK: z búčnejšimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj búčen

ženski spol

EDNINA: bölj búčna

srednji spol

EDNINA: bölj búčno

PRESEŽNIK – PRIPONSKO STOPNJEVANJE

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
RODILNIK: nãjbúčnejšega in nãjbúčnejšega
DAJALNIK: nãjbúčnejšemu in nãjbúčnejšemu
TOŽILNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
živo nãjbúčnejšega in nãjbúčnejšega
MESTNIK: pri nãjbúčnejšem in pri nãjbúčnejšem
ORODNIK: z nãjbúčnejšim in z nãjbúčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejša in nãjbúčnejša
RODILNIK: nãjbúčnejših in nãjbúčnejših
DAJALNIK: nãjbúčnejšima in nãjbúčnejšima
TOŽILNIK: nãjbúčnejša in nãjbúčnejša
MESTNIK: pri nãjbúčnejših in pri nãjbúčnejših
ORODNIK: z nãjbúčnejšima in z nãjbúčnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
RODILNIK: nãjbúčnejših in nãjbúčnejših
DAJALNIK: nãjbúčnejšim in nãjbúčnejšim
TOŽILNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
MESTNIK: pri nãjbúčnejših in pri nãjbúčnejših
ORODNIK: z nãjbúčnejšimi in z nãjbúčnejšimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejša in nãjbúčnejša
RODILNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
DAJALNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
TOŽILNIK: nãjbúčnejšo in nãjbúčnejšo
MESTNIK: pri nãjbúčnejši in pri nãjbúčnejši
ORODNIK: z nãjbúčnejšo in z nãjbúčnejšo

dvojina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
RODILNIK: nãjbúčnejših in nãjbúčnejših
DAJALNIK: nãjbúčnejšima in nãjbúčnejšima
TOŽILNIK: nãjbúčnejši in nãjbúčnejši
MESTNIK: pri nãjbúčnejših in pri nãjbúčnejših
ORODNIK: z nãjbúčnejšima in z nãjbúčnejšima

množina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
RODILNIK: nãjbúčnejših in nãjbúčnejših
DAJALNIK: nãjbúčnejšim in nãjbúčnejšim
TOŽILNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
MESTNIK: pri nãjbúčnejših in pri nãjbúčnejših
ORODNIK: z nãjbúčnejšimi in z nãjbúčnejšimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: nãjbúčnejše in nãjbúčnejše
RODILNIK: nãjbúčnejšega in nãjbúčnejšega
DAJALNIK: nãjbúčnejšemu in nãjbúčnejšemu

TOŽILNIK: najbúčnejsje in najbúčnejsje
MESTNIK: pri najbúčnejšem in pri najbúčnejšem
ORODNIK: z najbúčnejšim in z najbúčnejšim

dvojina

IMENOVALNIK: najbúčnejsi in najbúčnejsi
RODILNIK: najbúčnejših in najbúčnejših
DAJALNIK: najbúčnejšima in najbúčnejšima
TOŽILNIK: najbúčnejsi in najbúčnejsi
MESTNIK: pri najbúčnejših in pri najbúčnejših
ORODNIK: z najbúčnejšima in z najbúčnejšima

množina

IMENOVALNIK: najbúčnejsa in najbúčnejsa
RODILNIK: najbúčnejših in najbúčnejših
DAJALNIK: najbúčnejšim in najbúčnejšim
TOŽILNIK: najbúčnejsa in najbúčnejsa
MESTNIK: pri najbúčnejših in pri najbúčnejših
ORODNIK: z najbúčnejšimi in z najbúčnejšimi

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčna

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj búčno

IZVOR

↑bučati

búčni búčna búčno pridevnik [búčni]

POMEN

1. ki je del buče, tj. rastline

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bučni cvetovi

▪ Koščke *bučnih* cvetov primešamo stepenim jajcem, solimo in zlijemo v ponev.

2. ki je v zvezi z bučo, tj. plodom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bučne kocke, rezine

▪ Zmešajte kis, orehovo olje, sol in poper ter polovico mešanice prelijte po *bučnih* rezinah.

2.1. ki je del buče, tj. plodu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bučne pečke, peške, semenke | bučno meso | bučna semena

▪ Bučo olupimo, odstranimo semena in *bučno* meso narežemo na kocke.

▪ Bučo skuhamo v sopari in potem gostje skupaj z juho vzamejo iz nje še nekaj mehkega *bučnega* mesa.

▪ Skupaj so prepevali pesmi, lupili *bučna* semena, babice so pletle cekarje.

▶ **privedna zveza**

bučni in sezamov, bučni in sončnični

▪ Iz mešanice različnih mok, *bučnih* in sezamovih semen, koščkov orehov in lešnikov za svojo družino v krušni peči speče izvrsten kruh.

▪ Za malico si privoščite nesoljene oreščke, sončnična in *bučna* semena, rozine, korenje ali sveže češnje.

2.2. ki je iz buč ali vsebuje buče, tj. plodove

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

bučni golaž | bučni kruh | bučni nadev, pire | bučni zavitek | bučni njoki | bučna juha | bučna krema, marmelada | bučna pita, pogača | bučne jedi

▪ Na servirni krožnik položimo prtč, nanj pa skodelo z *bučno* juho.

▪ V knjigi boste našli tudi koristne nasvete za pripravo *bučnega* pireja, ki je osnova mnogih jedi in predvsem različnih nadevov.

▪ Za *bučno* juho lahko uporabimo več vrst buč in odrezke, ki ostanejo pri ribanju in pripravi drugih bučnih jedi.

▪ Muškatne buče so najslajše in so zato primerne za pripravo *bučnih* pit.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[búčni]

IPA: ['bu:tʃni]

tonemski

[búčni]

IPA: [bú:tʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: búčni

RODILNIK: búčnega

DAJALNIK: búčnemu

TOŽILNIK: búčni

živo búčnega

MESTNIK: pri búčnem

ORODNIK: z búčnim

dvojina

IMENOVALNIK: búčna

RODILNIK: búčnih

DAJALNIK: búčnima

TOŽILNIK: búčna

MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčni

RODILNIK: búčnih

DAJALNIK: búčnim

TOŽILNIK: búčne

MESTNIK: pri búčnih

ORODNIK: z búčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búčna

RODILNIK: búčne
DAJALNIK: búčni
TOŽILNIK: búčno
MESTNIK: pri búčni
ORODNIK: z búčno

dvojina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnima
TOŽILNIK: búčni
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčne
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnim
TOŽILNIK: búčne
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búčno
RODILNIK: búčnega
DAJALNIK: búčnemu
TOŽILNIK: búčno
MESTNIK: pri búčnem
ORODNIK: z búčnim

dvojina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnima
TOŽILNIK: búčni
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnim
TOŽILNIK: búčna
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnega
DAJALNIK: búčnemu
TOŽILNIK: búčni
živo búčnega
MESTNIK: pri búčnem
ORODNIK: z búčnim

dvojina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnima

TOŽILNIK: búčna
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnim
TOŽILNIK: búčne
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búčne
DAJALNIK: búčni
TOŽILNIK: búčno
MESTNIK: pri búčni
ORODNIK: z búčno

dvojina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnima
TOŽILNIK: búčni
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčne
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnim
TOŽILNIK: búčne
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: búčno
RODILNIK: búčnega
DAJALNIK: búčnemu
TOŽILNIK: búčno
MESTNIK: pri búčnem
ORODNIK: z búčnim

dvojina

IMENOVALNIK: búčni
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnima
TOŽILNIK: búčni
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnima

množina

IMENOVALNIK: búčna
RODILNIK: búčnih
DAJALNIK: búčnim
TOŽILNIK: búčna
MESTNIK: pri búčnih
ORODNIK: z búčnimi

STALNE ZVEZE

bučno olje

olje iz bučnih semen

▶ priredna zveza

bučno in olivno olje, bučno in oljčno olje, bučno in sezamovo olje, bučno in sončnično olje

- Jed zabelimo z oljčnim ali *bučnim oljem*, jo po okusu solimo ali začinimo s sojino omako.
- V oljarni pridelajo največ *bučnega* in sončničnega *olja*, pridelujejo pa tudi sezamovo, orehovo, repično in sojino olje.

...

- Za liter *bučnega olja* je treba stisniti najmanj 2,6 kilograma bučnic.

IZVOR

↑ buča

búhtelj búhtlja in búhteljna samostalnik moškega spola

[búhtəl]

POMEN

1. navadno v množini pecivo iz kvašenega testa v obliki hlebčka, navadno z marmeladnim nadevom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pečeni buhteljni

- Pečene *buhteljne* nežno zvrnemo na rešetko, da se ohladijo.
- Makove *buhteljne* postrezite z vaniljino omako in marelicami.
- Vsak si je vzel še topel *buhtelj* s pladnja, on pa štiri.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku buhteljni s KATERO marmelado

- Na mizi nas že čakajo imenitni *buhteljni* z domačo slivovo marmelado.
- Če so okusi in želje družinskih članov različni, si vsak lahko pripravi *buhteljne* s svojim nadevom.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

speči buhteljne

- Iz ostankov testa lahko spečemo manjši šarkelj ali pa *buhteljne*.

...

- *Buhtelj* je tipična avstro-ogrška slaščica, ki je manj sladka in zato primerna tudi za zajtrk.

2. ekspresivno debel, neroden človek

- V kilogramih niham gor in dol, enkrat sem bolj *buhtelj* in drugič gracija.

3. ekspresivno neumen, omejen človek

- Si pa res *buhtelj*, kaj naj po tvoje naredijo še dve avtocesti vzdolž ene, da ne bo zastoja v času počitnic.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[búhtəl]

IPA: [ˈbuːxtəl]

tonemski

[búhtəl]

IPA: [bùːxtəl]

VZOREC

POMEN

1. pomen

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: búhtelj

RODILNIK: búhtlja

DAJALNIK: búhtlju

TOŽILNIK: búhtelj

MESTNIK: pri búhtlju

ORODNIK: z búhtljem

dvojina

IMENOVALNIK: búhtlja

RODILNIK: búhtljev

DAJALNIK: búhtljema

TOŽILNIK: búhtlja

MESTNIK: pri búhtljih

ORODNIK: z búhtljema

množina

IMENOVALNIK: búhtlji

RODILNIK: búhtljev

DAJALNIK: búhtljem

TOŽILNIK: búhtlje

MESTNIK: pri búhtljih

ORODNIK: z búhtlji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: búhtelj

RODILNIK: búhtlja

DAJALNIK: búhtlju

TOŽILNIK: búhtelj

MESTNIK: pri búhtlju

ORODNIK: z búhtljem

dvojina

IMENOVALNIK: búhtlja

RODILNIK: búhtljev tudi búhtljev

DAJALNIK: búhtljema

TOŽILNIK: búhtlja

MESTNIK: pri búhtljih tudi pri búhtljih

ORODNIK: z búhtljema

množina

IMENOVALNIK: búhtlji

RODILNIK: búhtljev tudi búhtljev

DAJALNIK: búhtljem

TOŽILNIK: búhtlje

MESTNIK: pri búhtljih tudi pri búhtljih

ORODNIK: z búhtlji tudi z búhtlji

in

POMEN

1. pomen

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: búhtelj
RODILNIK: búhteljna
DAJALNIK: búhteljnu
TOŽILNIK: búhtelj
MESTNIK: pri búhteljnu
ORODNIK: z búhteljnom

dvojina

IMENOVALNIK: búhteljna
RODILNIK: búhteljnov
DAJALNIK: búhteljnom
TOŽILNIK: búhteljna
MESTNIK: pri búhteljnih
ORODNIK: z búhteljnom

množina

IMENOVALNIK: búhteljni
RODILNIK: búhteljnov
DAJALNIK: búhteljnom
TOŽILNIK: búhteljne
MESTNIK: pri búhteljnih
ORODNIK: z búhteljni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: búhtelj
RODILNIK: búhteljna
DAJALNIK: búhteljnu
TOŽILNIK: búhtelj
MESTNIK: pri búhteljnu
ORODNIK: z búhteljnom

dvojina

IMENOVALNIK: búhteljna
RODILNIK: búhteljnov tudi búhteljnov
DAJALNIK: búhteljnom
TOŽILNIK: búhteljna
MESTNIK: pri búhteljnih tudi pri búhteljnih
ORODNIK: z búhteljnom

množina

IMENOVALNIK: búhteljni
RODILNIK: búhteljnov tudi búhteljnov
DAJALNIK: búhteljnom
TOŽILNIK: búhteljne
MESTNIK: pri búhteljnih tudi pri búhteljnih
ORODNIK: z búhteljni tudi z búhteljni

VZOREC

POMEN

2. in 3. pomen

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: búhtelj
RODILNIK: búhtlja
DAJALNIK: búhtlju
TOŽILNIK: búhtlja
MESTNIK: pri búhtlju
ORODNIK: z búhtljem

dvojina

IMENOVALNIK: búhtlja

RODILNIK: búhtljev
DAJALNIK: búhtljema
TOŽILNIK: búhtlja
MESTNIK: pri búhtljih
ORODNIK: z búhtljema

množina

IMENOVALNIK: búhtlji
RODILNIK: búhtljev
DAJALNIK: búhtljem
TOŽILNIK: búhtlje
MESTNIK: pri búhtljih
ORODNIK: z búhtlji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: búhtelj
RODILNIK: búhtlja
DAJALNIK: búhtlju
TOŽILNIK: búhtlja
MESTNIK: pri búhtlju
ORODNIK: z búhtljem

dvojina

IMENOVALNIK: búhtlja
RODILNIK: búhtljev tudi búhtljev
DAJALNIK: búhtljema
TOŽILNIK: búhtlja
MESTNIK: pri búhtljih tudi pri búhtljih
ORODNIK: z búhtljema

množina

IMENOVALNIK: búhtlji
RODILNIK: búhtljev tudi búhtljev
DAJALNIK: búhtljem
TOŽILNIK: búhtlje
MESTNIK: pri búhtljih tudi pri búhtljih
ORODNIK: z búhtlji tudi z búhtlji

VZOREC

POMEN

2. in 3. pomen

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: búhtelj
RODILNIK: búhteljna
DAJALNIK: búhteljnu
TOŽILNIK: búhteljna
MESTNIK: pri búhteljnu
ORODNIK: z búhteljnom

dvojina

IMENOVALNIK: búhteljna
RODILNIK: búhteljnov
DAJALNIK: búhteljnom
TOŽILNIK: búhteljna
MESTNIK: pri búhteljnih
ORODNIK: z búhteljnom

množina

IMENOVALNIK: búhteljni
RODILNIK: búhteljnov

DAJALNIK: búhtelj**nom**
TOŽILNIK: búhtelj**ne**
MESTNIK: pri búhtelj**nih**
ORODNIK: z búhtelj**ni**

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: búhtelj
RODILNIK: búhtelj**na**
DAJALNIK: búhtelj**nu**
TOŽILNIK: búhtelj**na**
MESTNIK: pri búhtelj**nu**
ORODNIK: z búhtelj**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: búhtelj**na**
RODILNIK: búhtelj**nov** tudi búhtelj**nov**
DAJALNIK: búhtelj**nama**
TOŽILNIK: búhtelj**na**
MESTNIK: pri búhtelj**nih** tudi pri búhtelj**nih**
ORODNIK: z búhtelj**nama**

množina

IMENOVALNIK: búhtelj**ni**
RODILNIK: búhtelj**nov** tudi búhtelj**nov**
DAJALNIK: búhtelj**nom**
TOŽILNIK: búhtelj**ne**
MESTNIK: pri búhtelj**nih** tudi pri búhtelj**nih**
ORODNIK: z búhtelj**ni** tudi z búhtelj**ni**

IZVOR

prevzeto prek avstr. nem. *Buchtel* iz češ. *buchta*, prvotno 'bunka, kepa' < 'nekaj nabuhlega', glej ↑buhniti

búmbár búmbárja samostalnik moškega spola [búmbár]

POMEN

slabšalno kdor ni sposoben dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali daje tak vtis; SIN.: slabšalno debil

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Slehernemu *bumbarju* bi se že lahko posvetilo, da tisti, ki vleče ljudstvu všečne poteze, dela na dolgi rok le škodo.
- Najverjetneje ste sami neizobraženi *bumbarji*, ker izobražen človek takih komentarjev pač ne daje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Toliko zlobe in sovraštva, ki ga ti *bumbarji* zlivajo na vse, ki ne mislijo kot oni, je res sramota.
- Zakaj pa *bumbarji* zahojeni ne protestirajo proti pomoči Evrope?

...

- Dolžan je (če ni ravno ovca) vsaj obrobno spremljati, kaj se v državi dogaja (da ne bo izpadel kot *bumbar*, ki se na volitvah odloča zgolj po občutku).

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[búmbár]
IPA: [ˈbuːmbar]

tonemski

[bûmbár]
IPA: [búːmbàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: búmbár
RODILNIK: búmbár**ja**
DAJALNIK: búmbár**ju**
TOŽILNIK: búmbár**ja**
MESTNIK: pri búmbár**ju**
ORODNIK: z búmbár**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: búmbár**ja**
RODILNIK: búmbár**jev**
DAJALNIK: búmbár**jema**
TOŽILNIK: búmbár**ja**
MESTNIK: pri búmbár**jih**
ORODNIK: z búmbár**jema**

množina

IMENOVALNIK: búmbár**ji**
RODILNIK: búmbár**jev**
DAJALNIK: búmbár**jem**
TOŽILNIK: búmbár**je**
MESTNIK: pri búmbár**jih**
ORODNIK: z búmbár**ji**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: bûmbár
RODILNIK: bûmbár**ja**
DAJALNIK: bûmbár**ju**
TOŽILNIK: bûmbár**ja**
MESTNIK: pri bûmbár**ju**
ORODNIK: z bûmbár**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: bûmbár**ja**
RODILNIK: bûmbár**jev**
DAJALNIK: bûmbár**jema**
TOŽILNIK: bûmbár**ja**
MESTNIK: pri bûmbár**jih**
ORODNIK: z bûmbár**jema**

množina

IMENOVALNIK: bûmbár**ji**
RODILNIK: bûmbár**jev**
DAJALNIK: bûmbár**jem**
TOŽILNIK: bûmbár**je**
MESTNIK: pri bûmbár**jih**
ORODNIK: z bûmbár**ji**

IZVOR

= hrv., srb. *bûmbar* 'čmrlj, debeluh', nar. bolg. *bъбар* 'hrošč' < pslov. *bqbarъ, iz *bqbat 'zibati se, tolči'

calvados calvadosa; glej **kalvadós** samostalnik moškega

spola [kalvadós]

POMEN

žgana pijača iz jabolk, po izvoru iz Normandije

- Normandijci so nekoč med obilnim kosilom vsakič s kozarčkom *calvadosa* pospešili prebavo.
- Jabolkom dodamo limonov sok, sladkor, *calvados* ali maraskino, v rumu namočene rozine, cimet in mandlje.
- *Calvados* se preseli v hrastove ali kostanjeve sode, kjer zori najmanj dve leti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kalvadós]

IPA: [kalva'do:s]

tonemski

[kalvadôs]

IPA: [kalvadós:s]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: calvados

jakostni [kalvadós]

tonemski [kalvadôs]

RODILNIK: calvadosa

jakostni [kalvadósa]

tonemski [kalvadôsa]

DAJALNIK: calvadosu

jakostni [kalvadósu]

tonemski [kalvadôsu]

TOŽILNIK: calvados

jakostni [kalvadós]

tonemski [kalvadôs]

MESTNIK: pri calvadosu

jakostni [pri kalvadósu]

tonemski [pri kalvadôsu]

ORODNIK: s calvadosom

jakostni [s kalvadósom]

tonemski [s kalvadôsom]

dvojina

IMENOVALNIK: calvadosa

jakostni [kalvadósa]

tonemski [kalvadôsa]

RODILNIK: calvadosov

jakostni [kalvadósov]

tonemski [kalvadôsov]

DAJALNIK: calvadosoma

jakostni [kalvadósoma]

tonemski [kalvadôsoma]

TOŽILNIK: calvadosa

jakostni [kalvadósa]

tonemski [kalvadôsa]

MESTNIK: pri calvadosih

jakostni [pri kalvadósih]

tonemski [pri kalvadôsih]

ORODNIK: s calvadosoma

jakostni [s kalvadósoma]

tonemski [s kalvadôsoma]

množina

IMENOVALNIK: calvadosi

jakostni [kalvadósi]

tonemski [kalvadôsi]

RODILNIK: calvadosov

jakostni [kalvadósov]

tonemski [kalvadôsov]

DAJALNIK: calvadosom

jakostni [kalvadósom]

tonemski [kalvadôsom]

TOŽILNIK: calvadosi

jakostni [kalvadósi]

tonemski [kalvadôsi]

MESTNIK: pri calvadosih

jakostni [pri kalvadósih]

tonemski [pri kalvadôsih]

ORODNIK: s calvadosi

jakostni [s kalvadósi]

tonemski [s kalvadôsi]

IZVOR

prevzeto iz frc. *calvados*, po francoskem departmaju *Calvados*

camembert camemberta tudi camemberta; in

kamambêr samostalnik moškega spola [kamambêr]

POMEN

mehki sir iz kravjega mleka v obliki manjšega, nizkega hlebčka, prekritega z belo plesnijo, po izvoru iz Normandije

▶ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**
sir camembert

- Sir *camembert* je odličen sam po sebi, a ga brez večjega tveganja lahko uporabimo tudi pri kuhanju.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
ocvrt camembert

- Ocvrt *camembert* serviramo z marelično omako in s solatnimi listi ter okrasimo s pomarančnimi rezinami.
- V regiji Loire so izjemni kozji siri, v Normandiji kremasti *camemberti*, v Provansi pa močni aromatični siri.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n g camemberta

- Žemljo razpolovimo ter obložimo s 50 g *camemberta* in rezinami hruške.

▶ priredna zveza
camembert in brie

- Mehki siri vsebujejo manj kalcija: na primer *camembert* in brie.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kamambêr]

IPA: [kamam^hbɛ:r]

tonemski

[kamambêr]

IPA: [kamambé:r]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: camembert

jakostni [kamambêr]

tonemski [kamambêr]

RODILNIK: camemberta

jakostni [kamambêrja]

tonemski [kamambêrja]

DAJALNIK: camembertu

jakostni [kamambêrju]

tonemski [kamambêrju]

TOŽILNIK: camembert

jakostni [kamambêr]

tonemski [kamambêr]

MESTNIK: pri camembertu

jakostni [pri kamambêrju]

tonemski [pri kamambêrju]

ORODNIK: s camembertom

jakostni [s kamambêrjem]

tonemski [s kamambêrjem] in s camembertem

dvojina

IMENOVALNIK: camemberta

jakostni [kamambêrja]

tonemski [kamambêrja]

RODILNIK: camembertov

jakostni [kamambêrjeu]

tonemski [kamambêrjeu] in camembertev

DAJALNIK: camembertoma

jakostni [kamambêrjema]

tonemski [kamambêrjema] in camembertema

TOŽILNIK: camemberta

jakostni [kamambêrja]

tonemski [kamambêrja]

MESTNIK: pri camembertih

jakostni [pri kamambêrjih]

tonemski [pri kamambêrjih]

ORODNIK: s camembertoma

jakostni [s kamambêrjema]

tonemski [s kamambêrjema] in s camembertema

množina

IMENOVALNIK: camemberti

jakostni [kamambêrji]

tonemski [kamambêrji]

RODILNIK: camembertov

jakostni [kamambêrjeu]

tonemski [kamambêrjeu] in camembertev

DAJALNIK: camembertom

jakostni [kamambêrjem]

tonemski [kamambêrjem] in camembertem

TOŽILNIK: camemberte

jakostni [kamambêrje]

tonemski [kamambêrje]

MESTNIK: pri camembertih

jakostni [pri kamambêrjih]

tonemski [pri kamambêrjih]

ORODNIK: s camemberti

jakostni [s kamambêrji]

tonemski [s kamambêrji]

tudi

ednina

IMENOVALNIK: camembert

jakostni [kamambêr]

tonemski [kamambêr]

RODILNIK: camemberta

jakostni [kamambêra]

tonemski [kamambêra]

DAJALNIK: camembertu

jakostni [kamambêru]

tonemski [kamambêru]

TOŽILNIK: camembert

jakostni [kamambêr]

tonemski [kamambêr]

MESTNIK: pri camembertu

jakostni [pri kamambêru]

tonemski [pri kamambêru]

ORODNIK: s camembertom

jakostni [s kamambêrom]

tonemski [s kamambêrom]

dvojina

IMENOVALNIK: camemberta

jakostni [kamambêra]

tonemski [kamambêra]

RODILNIK: camembertov

jakostni [kamambêrou]

tonemski [kamambêrou]

DAJALNIK: camembertoma

jakostni [kamambêroma]

tonemski [kamambêroma]

TOŽILNIK: camemberta

jakostni [kamambêra]

tonemski [kamambêra]

MESTNIK: pri camembertih

jakostni [pri kamambêrih]

tonemski [pri kamambêrih]

ORODNIK: s camembertoma

jakostni [s kamambêroma]

tonemski [s kamambêroma]

množina

IMENOVALNIK: camemberti

jakostni [kamambêri]

tonemski [kamambêri]

RODILNIK: camembertov

jakostni [kamambêrou]

tonemski [kamambêrou]

DAJALNIK: camembert**om**
jakostni [kamambêrom]
tonemski [kamambêrom]
TOŽILNIK: camemberte
jakostni [kamambêre]
tonemski [kamambêre]
MESTNIK: pri camembert**ih**
jakostni [pri kamambêrih]
tonemski [pri kamambêrih]
ORODNIK: s camembert**i**
jakostni [s kamambêri]
tonemski [s kamambêri]

IZVOR

prevzeto iz frc. *camembert*, po francoskem kraju *Camembert*

cánkar cánkarja samostalnik moškega spola [cánkar]

POMEN

1. knjižno pogovorno, od leta 1995 do leta 2006 **bankovec s podobo Ivana Cankarja in vrednostjo 10.000 tolarjev**, uporabljan v obdobju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ponarejeni cankarji

▪ Papir ponarejenih *cankarjev* je izredno slabe kakovosti, na otip gladek, bankovci imajo temnejši tisk in so brez vsakršne zaščite.

▪ Delavka pošte je ugotovila, da gre za ponaredek, zato so ga predali policistom. Ti bodo nepravega *cankarja* poslali na ekspertizo v Banko Slovenije.

▶ števnik + **sam. beseda**

n cankarjev

▪ Gledal sem dva *cankarja* v rokah in si mislil, tole pa bo biznis.

▪ Iz suknjiča je odštel 10 *cankarjev*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Prodajalcu ste pomolili celega *cankarja*, kar ga je tako zmedlo, da vam je vrnil dvesto tolarjev preveč.

1.1. knjižno pogovorno **vrednost 10.000 tolarjev**

▶ števnik + količinski **sam.**

n cankarjev

▪ Odšteli boste okroglo tri *cankarje* in za ta denar dobili na voljo opremo, obleko in deset šolskih ur.

▪ Komplet je na voljo po običajni ceni enega *cankarja*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Kaj naj samozaložnik naredi z niti ne celim *cankarjem*, če smo že pri literaturi?

...

▪ Če nimate več kot nekaj *cankarjev*, si lahko omislite radijski sprejemnik s predvajalnikom MP3.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cánkar]

IPA: [ˈtsaːŋkar]

tonemski

[cánkar]

IPA: [tsàːŋkár]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cánkar

RODILNIK: cánkarja

DAJALNIK: cánkarju

TOŽILNIK: cánkarja

MESTNIK: pri cánkarju

ORODNIK: s cánkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: cánkarja

RODILNIK: cánkarjev

DAJALNIK: cánkarjema

TOŽILNIK: cánkarja

MESTNIK: pri cánkarjih

ORODNIK: s cánkarjema

množina

IMENOVALNIK: cánkarji

RODILNIK: cánkarjev

DAJALNIK: cánkarjem

TOŽILNIK: cánkarje

MESTNIK: pri cánkarjih

ORODNIK: s cánkarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cánkar

RODILNIK: cánkarja

DAJALNIK: cánkarju

TOŽILNIK: cánkarja

MESTNIK: pri cánkarju

ORODNIK: s cánkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: cánkarja

RODILNIK: cánkarjev tudi cánkarjev

DAJALNIK: cánkarjema

TOŽILNIK: cánkarja

MESTNIK: pri cánkarjih tudi pri cánkarjih

ORODNIK: s cánkarjema

množina

IMENOVALNIK: cánkarji

RODILNIK: cánkarjev tudi cánkarjev

DAJALNIK: cánkarjem

TOŽILNIK: cánkarje

MESTNIK: pri cánkarjih tudi pri cánkarjih

ORODNIK: s cánkarji tudi s cánkarji

IZVOR

po pisatelju *Ivanu Cankarju* (1876–1918), upodobljenem na bankovcu

cedíti cedím nedovršni glagol [cedíti]

POMEN

1. ločevati trdno snov od tekočine s pretakanjem skozi luknjičasto ali mrežasto pripravo

- Čaja ne kuhajte v kovinski posodi in ne *cedite* ga skozi kovinsko cedilo.
- Tekočine ne *cedimo*, ampak pred vsakim obrokom vzamemo iz lonca štiri žlice tekočine in jo spijemo.

2. v obliki **cediti se** teči počasi in v manjših količinah

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

gnoj, izcedek, kri se cedi | maščoba se cedi | sok se cedi | tekočina se cedi | voda se cedi

- Če se bo brazgotina vnela, bo otečena in boleča na dotik, iz nje pa *se* bo *cedila* kri, pomešana z gnojem.
  - Pod debelejšje odrezane veje, iz katerih *se* močneje *cedi* sok, obesimo primerno posodo, denimo stekleničko s širokim vratom, da *se* vanjo *cedi* sok.
  - Iz nosu *se* vam nenehno *cedi* brezbarvna bistra tekočina.
  - Na spodnji strani armirane betonske stene bazena smo odkrili več prepustnih mest, kjer *se* voda *cedi* iz bazena.
- ▶ **glag.** + iz + sam. beseda v rodilniku
cediti se iz nosu, ust | cediti se iz rane
- Žile v sluznicah se razširijo in postanejo bolj prepustne za tekočino, zato *se* nam iz nosu *cedi*.
  - Še sedaj, nekaj tednov po posegu, *se* iz rane *cedi* sokrvica.

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku cediti se po bradi

- Slina iz kota ust *se* mu *cedi* po bradi.
- Sedimo pod slepečimi lučmi in gledamo drug drugemu v potoke potu, ki *se* nam *cedijo* po obrazu.

▶ **glag.** + **glag.** v nedoločniku začeti se cediti

- Pojavi se pekoča bolečina v ustih in grlu, iz nosu *se* začne *cediti*, oči se solzijo in pečejo in podobno.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v rodilniku

- Dobro je pod oknom vgraditi korito za zbiranje in odvajanje kondenza (vode), ki *se cedi* s šip.

3. v obliki **cediti se**, ekspresivno biti prisoten, zlasti v večjih količinah

▶ kar + **glag.**

- Če že ne bo več novih škandalov in zapletov, pa *se* bosta nasilje in kri kar *cedila* s filmskih platen.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Postmodernistični eklekticism *se* dobесedno *cedi* z njegovih slik in prerašča v neko vrsto stilske more, ki ji ni enake v tem likovnem prostoru.

3.1. v obliki **cediti se**, ekspresivno izražati pozitivno občutje, naklonjenost do koga, česa v veliki, pretirani meri

- ▶ **glag.** + od + sam. beseda v rodilniku
cediti se od prijaznosti

- Ko pridejo pomembneži na obisk v Slovenijo, *se cedito* od prijaznosti in gostoljubnosti ter nato uživamo ob komplimentih, ki jih za to prejemamo.
- Rešitelj *se* na videz *cedi* od sočutja, toda to sočutje ni vredno nič, ker takoj izpuhti, ko izredne razmere minejo.

▶ kar + **glag.**

kar cediti se

- Ko je treba dajati načelne izjave o človekoljubni solidarnosti, miru na svetu in abstraktni pravičnosti za vse, *se* kar *cedi* od navdušenja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cedí:ti]

IPA: [tse'di:ti]

tonemski

[cedí:ti] tudi [cedí:ti]

IPA: [tsedi:tí] tudi [tsedi:tí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: cedí:ti

NAMENILNIK: cedít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: cedím

2. OSEBA: cedíš

3. OSEBA: cedí

dvojina

1. OSEBA: cedíva

2. OSEBA: cedíta

3. OSEBA: cedíta

množina

1. OSEBA: cedímo

2. OSEBA: cedíte

3. OSEBA: cedíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: cêdi in cédi

dvojina

1. OSEBA: cedíva

2. OSEBA: cedíta

množina

1. OSEBA: cedímo

2. OSEBA: cedíte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: cedíl

DVOJINA: cedíla

MNOŽINA: cedíli

ženski spol

EDNINA: cedíla

DVOJINA: cedíli

MNOŽINA: cedíle

srednji spol

EDNINA: cedílo

DVOJINA: cedíli

MNOŽINA: cedíla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: cedèč

RODILNIK: cedéčega

DAJALNIK: cedéčemu

TOŽILNIK: cedèč

živo cedéčega

MESTNIK: pri cedéčem

ORODNIK: s cedéčim

dvojina

IMENOVANIK: cedéča

RODILNIK: cedéčih

DAJALNIK: cedéčima

TOŽILNIK: cedéča

MESTNIK: pri cedéčih

ORODNIK: s cedéčima

množina

IMENOVANIK: cedéči

RODILNIK: cedéčih

DAJALNIK: cedéčim

TOŽILNIK: cedéče

MESTNIK: pri cedéčih

ORODNIK: s cedéčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: cedéča

RODILNIK: cedéče

DAJALNIK: cedéči

TOŽILNIK: cedéčo

MESTNIK: pri cedéči

ORODNIK: s cedéčo

dvojina

IMENOVANIK: cedéči

RODILNIK: cedéčih

DAJALNIK: cedéčima

TOŽILNIK: cedéči

MESTNIK: pri cedéčih

ORODNIK: s cedéčima

množina

IMENOVANIK: cedéče

RODILNIK: cedéčih

DAJALNIK: cedéčim

TOŽILNIK: cedéče

MESTNIK: pri cedéčih

ORODNIK: s cedéčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: cedéče

RODILNIK: cedéčega

DAJALNIK: cedéčemu

TOŽILNIK: cedéče

MESTNIK: pri cedéčem

ORODNIK: s cedéčim

dvojina

IMENOVANIK: cedéči

RODILNIK: cedéčih

DAJALNIK: cedéčima

TOŽILNIK: cedéči

MESTNIK: pri cedéčih

ORODNIK: s cedéčima

množina

IMENOVANIK: cedéča

RODILNIK: cedéčih

DAJALNIK: cedéčim

TOŽILNIK: cedéča

MESTNIK: pri cedéčih

ORODNIK: s cedéčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: cejèn

RODILNIK: cejênega

DAJALNIK: cejênemu

TOŽILNIK: cejèn

živo cejênega

MESTNIK: pri cejênem

ORODNIK: s cejênim

dvojina

IMENOVANIK: cejêna

RODILNIK: cejênih

DAJALNIK: cejênima

TOŽILNIK: cejêna

MESTNIK: pri cejênih

ORODNIK: s cejênima

množina

IMENOVANIK: cejêni

RODILNIK: cejênih

DAJALNIK: cejênim

TOŽILNIK: cejêne

MESTNIK: pri cejênih

ORODNIK: s cejênimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: cejêna

RODILNIK: cejêne

DAJALNIK: cejêni

TOŽILNIK: cejêno

MESTNIK: pri cejêni

ORODNIK: s cejêno

dvojina

IMENOVANIK: cejêni

RODILNIK: cejênih

DAJALNIK: cejênima

TOŽILNIK: cejêni

MESTNIK: pri cejênih

ORODNIK: s cejênima

množina

IMENOVANIK: cejêne

RODILNIK: cejê**ni**
DAJALNIK: cejê**ni**
TOŽILNIK: cejê**ne**
MESTNIK: pri cejê**ni**
ORODNIK: s cejê**ni**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cejê**no**
RODILNIK: cejê**ne**
DAJALNIK: cejê**ne**
TOŽILNIK: cejê**no**
MESTNIK: pri cejê**ne**
ORODNIK: s cejê**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: cejê**ni**
RODILNIK: cejê**ni**
DAJALNIK: cejê**ni**
TOŽILNIK: cejê**ni**
MESTNIK: pri cejê**ni**
ORODNIK: s cejê**ni**

množina

IMENOVALNIK: cejê**na**
RODILNIK: cejê**ni**
DAJALNIK: cejê**ni**
TOŽILNIK: cejê**na**
MESTNIK: pri cejê**ni**
ORODNIK: s cejê**ni**

DELEŽJE NA -e: cedé

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: cejê**nje**
RODILNIK: cejê**nja**
DAJALNIK: cejê**nju**
TOŽILNIK: cejê**nje**
MESTNIK: pri cejê**nju**
ORODNIK: s cejê**njem**

dvojina

IMENOVALNIK: cejê**nji**
RODILNIK: cejê**nj**
DAJALNIK: cejê**nje**
TOŽILNIK: cejê**nji**
MESTNIK: pri cejê**nji**
ORODNIK: s cejê**nje**

množina

IMENOVALNIK: cejê**nja**
RODILNIK: cejê**nj**
DAJALNIK: cejê**nje**
TOŽILNIK: cejê**nja**
MESTNIK: pri cejê**nji**
ORODNIK: s cejê**nji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: cedíti tudi cedíti
NAMENILNIK: cedít

sedanjik

ednina

1. OSEBA: cedí**m**

2. OSEBA: cedí**š**
3. OSEBA: cedí

dvojina

1. OSEBA: cedí**va**
2. OSEBA: cedí**ta**
3. OSEBA: cedí**ta**

množina

1. OSEBA: cedí**mo**
2. OSEBA: cedí**te**
3. OSEBA: cedí**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: cédí in cédí

dvojina

1. OSEBA: cedí**va**
2. OSEBA: cedí**ta**

množina

1. OSEBA: cedí**mo**
2. OSEBA: cedí**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: cedí**l**
DVOJINA: cedí**la**
MNOŽINA: cedí**li**

ženski spol

EDNINA: cedí**la**
DVOJINA: cedí**li**
MNOŽINA: cedí**le**

srednji spol

EDNINA: cedí**lo**
DVOJINA: cedí**li**
MNOŽINA: cedí**la**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cedé**č**
RODILNIK: cedé**čega**
DAJALNIK: cedé**čemu**
TOŽILNIK: cedé**č**
živo cedé**čega**
MESTNIK: pri cedé**čem**
ORODNIK: s cedé**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: cedé**ča**
RODILNIK: cedé**čih**
DAJALNIK: cedé**čima**
TOŽILNIK: cedé**ča**
MESTNIK: pri cedé**čih**
ORODNIK: s cedé**čima**

množina

IMENOVALNIK: cedé**či**
RODILNIK: cedé**čih**
DAJALNIK: cedé**čim**
TOŽILNIK: cedé**če**
MESTNIK: pri cedé**čih**
ORODNIK: s cedé**čimi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: cedēča
RODILNIK: cedēče
DAJALNIK: cedēči
TOŽILNIK: cedēčo
MESTNIK: pri cedēči
ORODNIK: s cedēčo

dvojina

IMENOVANIK: cedēči
RODILNIK: cedēčih
DAJALNIK: cedēčima
TOŽILNIK: cedēči
MESTNIK: pri cedēčih
ORODNIK: s cedēčima

množina

IMENOVANIK: cedēče
RODILNIK: cedēčih
DAJALNIK: cedēčim
TOŽILNIK: cedēče
MESTNIK: pri cedēčih
ORODNIK: s cedēčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: cedēče
RODILNIK: cedēčega
DAJALNIK: cedēčemu
TOŽILNIK: cedēče
MESTNIK: pri cedēčem
ORODNIK: s cedēčim

dvojina

IMENOVANIK: cedēči
RODILNIK: cedēčih
DAJALNIK: cedēčima
TOŽILNIK: cedēči
MESTNIK: pri cedēčih
ORODNIK: s cedēčima

množina

IMENOVANIK: cedēča
RODILNIK: cedēčih
DAJALNIK: cedēčim
TOŽILNIK: cedēča
MESTNIK: pri cedēčih
ORODNIK: s cedēčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: cejèn
RODILNIK: cejénega
DAJALNIK: cejénemu
TOŽILNIK: cejèn
živo cejénega
MESTNIK: pri cejénem
ORODNIK: s cejénim

dvojina

IMENOVANIK: cejéna

RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénima
TOŽILNIK: cejéna
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénima

množina

IMENOVANIK: cejéni
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénim
TOŽILNIK: cejéne
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: cejéna
RODILNIK: cejéne
DAJALNIK: cejéni
TOŽILNIK: cejéno
MESTNIK: pri cejéni
ORODNIK: s cejéno

dvojina

IMENOVANIK: cejéni
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénima
TOŽILNIK: cejéni
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénima

množina

IMENOVANIK: cejéne
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénim
TOŽILNIK: cejéne
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: cejéno
RODILNIK: cejénega
DAJALNIK: cejénemu
TOŽILNIK: cejéno
MESTNIK: pri cejénem
ORODNIK: s cejénim

dvojina

IMENOVANIK: cejéni
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénima
TOŽILNIK: cejéni
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénima

množina

IMENOVANIK: cejéna
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénim
TOŽILNIK: cejéna
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénimi

DELEŽJE NA *-e*: cedē in cedē

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: cejénje
RODILNIK: cejénja
DAJALNIK: cejénju
TOŽILNIK: cejénje
MESTNIK: pri cejénju
ORODNIK: s cejénjem

dvojina

IMENOVALNIK: cejénji in cejênji
RODILNIK: cejênj
DAJALNIK: cejénjema in cejênjema
TOŽILNIK: cejénji in cejênji
MESTNIK: pri cejénjih tudi pri cejênjih
ORODNIK: s cejénjema in s cejênjema

množina

IMENOVALNIK: cejénja tudi cejênja
RODILNIK: cejênj
DAJALNIK: cejénjem tudi cejênjem
TOŽILNIK: cejénja tudi cejênja
MESTNIK: pri cejénjih tudi pri cejênjih
ORODNIK: s cejénji tudi s cejênji

v obliki **cediti se**

jakostni

[cedíti se]
IPA: [tse'di:ti se]

tonemski

[cedíti se] tudi [cedíti se]
IPA: [tsedí:ti se] tudi [tsedí:ti se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: cedíti se
NAMENILNIK: cedít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: cedím se
2. OSEBA: cedíš se
3. OSEBA: cedí se

dvojina

1. OSEBA: cedíva se
2. OSEBA: cedíta se
3. OSEBA: cedíta se

množina

1. OSEBA: cedímo se
2. OSEBA: cedíte se
3. OSEBA: cedíjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: cêdi se in cédi se

dvojina

1. OSEBA: cedíva se
2. OSEBA: cedíta se

množina

1. OSEBA: cedímo se
2. OSEBA: cedíte se

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: cedíl se
DVOJINA: cedíla se
MNOŽINA: cedíli se

ženski spol

EDNINA: cedíla se
DVOJINA: cedíli se
MNOŽINA: cedíle se

srednji spol

EDNINA: cedílo se
DVOJINA: cedíli se
MNOŽINA: cedíla se

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cedèč se
RODILNIK: cedèčega se
DAJALNIK: cedèčemu se
TOŽILNIK: cedèč se
živo cedèčega se
MESTNIK: pri cedèčem se
ORODNIK: s cedèčim se

dvojina

IMENOVALNIK: cedéča se
RODILNIK: cedéčih se
DAJALNIK: cedéčima se
TOŽILNIK: cedéča se
MESTNIK: pri cedéčih se
ORODNIK: s cedéčima se

množina

IMENOVALNIK: cedéči se
RODILNIK: cedéčih se
DAJALNIK: cedéčim se
TOŽILNIK: cedéče se
MESTNIK: pri cedéčih se
ORODNIK: s cedéčimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cedéča se
RODILNIK: cedéče se
DAJALNIK: cedéči se
TOŽILNIK: cedéčo se
MESTNIK: pri cedéči se
ORODNIK: s cedéčo se

dvojina

IMENOVALNIK: cedéči se
RODILNIK: cedéčih se
DAJALNIK: cedéčima se
TOŽILNIK: cedéči se
MESTNIK: pri cedéčih se
ORODNIK: s cedéčima se

množina

IMENOVALNIK: cedéče se

RODILNIK: cedéč**ih** se
DAJALNIK: cedéč**im** se
TOŽILNIK: cedéče se
MESTNIK: pri cedéč**ih** se
ORODNIK: s cedéč**imi** se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cedéče se
RODILNIK: cedéč**ega** se
DAJALNIK: cedéč**emu** se
TOŽILNIK: cedéče se
MESTNIK: pri cedéč**em** se
ORODNIK: s cedéč**im** se

dvojina

IMENOVALNIK: cedéč**i** se
RODILNIK: cedéč**ih** se
DAJALNIK: cedéč**ima** se
TOŽILNIK: cedéč**i** se
MESTNIK: pri cedéč**ih** se
ORODNIK: s cedéč**ima** se

množina

IMENOVALNIK: cedéč**a** se
RODILNIK: cedéč**ih** se
DAJALNIK: cedéč**im** se
TOŽILNIK: cedéč**a** se
MESTNIK: pri cedéč**ih** se
ORODNIK: s cedéč**imi** se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cejèn
RODILNIK: cejè**nega**
DAJALNIK: cejè**nemu**
TOŽILNIK: cejèn
    živo cejè**nega**
MESTNIK: pri cejè**nem**
ORODNIK: s cejè**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: cejè**na**
RODILNIK: cejè**nih**
DAJALNIK: cejè**nima**
TOŽILNIK: cejè**na**
MESTNIK: pri cejè**nih**
ORODNIK: s cejè**nima**

množina

IMENOVALNIK: cejè**ni**
RODILNIK: cejè**nih**
DAJALNIK: cejè**nim**
TOŽILNIK: cejè**ne**
MESTNIK: pri cejè**nih**
ORODNIK: s cejè**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cejè**na**
RODILNIK: cejè**ne**
DAJALNIK: cejè**ni**

TOŽILNIK: cejè**no**
MESTNIK: pri cejè**ni**
ORODNIK: s cejè**no**

dvojina

IMENOVALNIK: cejè**ni**
RODILNIK: cejè**nih**
DAJALNIK: cejè**nima**
TOŽILNIK: cejè**ni**
MESTNIK: pri cejè**nih**
ORODNIK: s cejè**nima**

množina

IMENOVALNIK: cejè**ne**
RODILNIK: cejè**nih**
DAJALNIK: cejè**nim**
TOŽILNIK: cejè**ne**
MESTNIK: pri cejè**nih**
ORODNIK: s cejè**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cejè**no**
RODILNIK: cejè**nega**
DAJALNIK: cejè**nemu**
TOŽILNIK: cejè**no**
MESTNIK: pri cejè**nem**
ORODNIK: s cejè**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: cejè**ni**
RODILNIK: cejè**nih**
DAJALNIK: cejè**nima**
TOŽILNIK: cejè**ni**
MESTNIK: pri cejè**nih**
ORODNIK: s cejè**nima**

množina

IMENOVALNIK: cejè**na**
RODILNIK: cejè**nih**
DAJALNIK: cejè**nim**
TOŽILNIK: cejè**na**
MESTNIK: pri cejè**nih**
ORODNIK: s cejè**nimi**

DELEŽJE NA -e: cedé

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: cejè**nje**
RODILNIK: cejè**nja**
DAJALNIK: cejè**nju**
TOŽILNIK: cejè**nje**
MESTNIK: pri cejè**nju**
ORODNIK: s cejè**njem**

dvojina

IMENOVALNIK: cejè**nji**
RODILNIK: cejè**nj**
DAJALNIK: cejè**njema**
TOŽILNIK: cejè**nji**
MESTNIK: pri cejè**njih**
ORODNIK: s cejè**njema**

množina

IMENOVALNIK: cejênja
RODILNIK: cejênj
DAJALNIK: cejênjem
TOŽILNIK: cejênja
MESTNIK: pri cejênjih
ORODNIK: s cejênji

tonemsko

NEDOLOČNIK: cedíti se tudi cedíti se
NAMENILNIK: cedít se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: cedím se
2. OSEBA: cedíš se
3. OSEBA: cedí se

dvojina

1. OSEBA: cedíva se
2. OSEBA: cedíta se
3. OSEBA: cedíta se

množina

1. OSEBA: cedímo se
2. OSEBA: cedíte se
3. OSEBA: cedíjo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: cédí se in cédí se

dvojina

1. OSEBA: cedíva se
2. OSEBA: cedíta se

množina

1. OSEBA: cedímo se
2. OSEBA: cedíte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: cedíl se
DVOJINA: cedíla se
MNOŽINA: cedíli se

ženski spol

EDNINA: cedíla se
DVOJINA: cedíli se
MNOŽINA: cedíle se

srednji spol

EDNINA: cedílo se
DVOJINA: cedíli se
MNOŽINA: cedíla se

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ceděč se
RODILNIK: ceděčega se
DAJALNIK: ceděčemu se
TOŽILNIK: ceděč se
    živo ceděčega se
MESTNIK: pri ceděčem se
ORODNIK: s ceděčim se

dvojina

IMENOVALNIK: ceděča se

RODILNIK: ceděčih se
DAJALNIK: ceděčima se
TOŽILNIK: ceděča se
MESTNIK: pri ceděčih se
ORODNIK: s ceděčima se

množina

IMENOVALNIK: ceděči se
RODILNIK: ceděčih se
DAJALNIK: ceděčim se
TOŽILNIK: ceděče se
MESTNIK: pri ceděčih se
ORODNIK: s ceděčimi se

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ceděča se
RODILNIK: ceděče se
DAJALNIK: ceděči se
TOŽILNIK: ceděčo se
MESTNIK: pri ceděči se
ORODNIK: s ceděčo se

dvojina

IMENOVALNIK: ceděči se
RODILNIK: ceděčih se
DAJALNIK: ceděčima se
TOŽILNIK: ceděči se
MESTNIK: pri ceděčih se
ORODNIK: s ceděčima se

množina

IMENOVALNIK: ceděče se
RODILNIK: ceděčih se
DAJALNIK: ceděčim se
TOŽILNIK: ceděče se
MESTNIK: pri ceděčih se
ORODNIK: s ceděčimi se

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ceděče se
RODILNIK: ceděčega se
DAJALNIK: ceděčemu se
TOŽILNIK: ceděče se
MESTNIK: pri ceděčem se
ORODNIK: s ceděčim se

dvojina

IMENOVALNIK: ceděči se
RODILNIK: ceděčih se
DAJALNIK: ceděčima se
TOŽILNIK: ceděči se
MESTNIK: pri ceděčih se
ORODNIK: s ceděčima se

množina

IMENOVALNIK: ceděča se
RODILNIK: ceděčih se
DAJALNIK: ceděčim se
TOŽILNIK: ceděča se
MESTNIK: pri ceděčih se
ORODNIK: s ceděčimi se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cejën
RODILNIK: cejénega
DAJALNIK: cejénemu
TOŽILNIK: cejën
živo cejénega
MESTNIK: pri cejénem
ORODNIK: s cejénim

dvojina

IMENOVALNIK: cejéna
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénima
TOŽILNIK: cejéna
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénima

množina

IMENOVALNIK: cejéni
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénim
TOŽILNIK: cejéne
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cejéna
RODILNIK: cejéne
DAJALNIK: cejéni
TOŽILNIK: cejéno
MESTNIK: pri cejéni
ORODNIK: s cejéno

dvojina

IMENOVALNIK: cejéni
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénima
TOŽILNIK: cejéni
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénima

množina

IMENOVALNIK: cejéne
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénim
TOŽILNIK: cejéne
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cejéno
RODILNIK: cejénega
DAJALNIK: cejénemu
TOŽILNIK: cejéno
MESTNIK: pri cejénem
ORODNIK: s cejénim

dvojina

IMENOVALNIK: cejéni

RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénima
TOŽILNIK: cejéni
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénima

množina

IMENOVALNIK: cejéna
RODILNIK: cejénih
DAJALNIK: cejénim
TOŽILNIK: cejéna
MESTNIK: pri cejénih
ORODNIK: s cejénimi

DELEŽJE NA -e: cedé in cedê

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: cejénje
RODILNIK: cejénja
DAJALNIK: cejénju
TOŽILNIK: cejénje
MESTNIK: pri cejénju
ORODNIK: s cejénjem

dvojina

IMENOVALNIK: cejénji in cejênji
RODILNIK: cejênj
DAJALNIK: cejénjema in cejênjema
TOŽILNIK: cejénji in cejênji
MESTNIK: pri cejénjih tudi pri cejênjih
ORODNIK: s cejénjema in s cejênjema

množina

IMENOVALNIK: cejénja tudi cejênja
RODILNIK: cejênj
DAJALNIK: cejénjem tudi cejênjem
TOŽILNIK: cejénja tudi cejênja
MESTNIK: pri cejénjih tudi pri cejênjih
ORODNIK: s cejénji tudi s cejênji

FRAZEOLOGIJA

cediti sline (*komu*)

vzbujati poželenje po čem, kar navadno (še) ni na voljo, ni dosegljivo;

- Ker nam *je* lastnik *cedil sline* z naštevanjem toplih predjedi, smo obupali in se pustili presenetiti s trisom.
- Noben praznik ni popoln brez dobre hrane. In le kaj bolj prija kot sveže narezan, rubinsko rdeč kraški pršut, ki *cedi sline* tudi, ko ga že meljete.

cediti sline (*ob kom, ob čem*), (*po kom, po čem*)

zelo si želeli koga ali česa, kar navadno (še) ni na voljo, ni dosegljivo; naslajati se ob čem

- Fantje *so cedili sline* ob vragolijah trebušne plesalke.
- Konja, ki *cedi sline* po polju d3, beli ne sme pobiti, ker bi izgubil damo.

▪ Varnostniki vedo povedati o igralčevem izletu v slaščičarno in goltanju sladoleda, medtem ko *sta* v avtu puščena sinova lahko le *cedila* *sline*.

med in mleko se *cedita/cedi (komu) (kje)* | mleko in med se *cedita/cedi (komu) (kje)*

med in mleko se *cedita (komu) (kje)*

mleko in med se *cedita (komu) (kje)*

neknjižno pogovorno med in mleko se *cedi (komu) (kje)*

neknjižno pogovorno mleko in med se *cedi (komu) (kje)*

izraža, da je *kje* prisotno izobilje, blagostanje; izraža, da kdo živi v izobilju, blagostanju; izraža stanje popolne odsotnosti težav, neprijetnosti, nesoglasij, zlasti v medosebnih odnosih

▪ Nabral si je dovolj izkušenj, da ve, da *se* v ljubezenskih zvezah ne *cedita* le *med in mleko*.

▪ *Cedita se* nam *med in mleko!* To je trdila še vsaka oblast.

▪ Tudi v tujini *se* ne *cedi* samo *med in mleko*.

▪ Če bi se nevednemu tujcu, ki bi prvič prišel na obisk v Slovenijo, pohvalili, da imamo kar 70 tisoč najrazličnejših trgovin in da še naprej rastejo kot gobe po dežju, bi najbrž pomislil, da *se* pri nas *cedi mleko in med*.

IZVOR

= cslov. *čediti (se)*, hrv. *cijéditi*, rus. *cedítb*, češ. *cedít* < pslov. *čediti, prvotno *'čistiti, ločevati (tekočino od usedline)', iz ide. **skʰeǵd-* 'rezati, ločevati, cepiti', iz česar je še latv. *skaidīt*, litov. *skiesti*, gr. *skhízō*, lat. *scindere*, stvnem. *skeidan*, nem. *scheiden*

centrifugálni centrifugálna centrifugálno pridevnik

[centrifugálni]

POMEN

1. iz fizike ki je v zvezi z usmerjenostjo zlasti sile, pospeška iz središča kroženja navzven; SIN.: iz fizike sredobežni

▶ prid. beseda + sam. beseda

centrifugalni pospešek | centrifugalna sila

▪ *Centrifugalna* sila je neposredno odvisna od *centrifugalnega* pospeška, ta pa od hitrosti in polmera ovinka.

▪ Zaradi ovinka začne na motorista delovati *centrifugalna* sila (kaže vodoravno, tj. ven iz ovinka), ko pa se motorist nagne, lahko s *centrifugalno* silo kljubuje sili gravitacije.

▶ priredna zveza

centrifugalni in centripetalni

▪ Sploščenost Zemlje gre pripisati njenemu vrtenju. Pri tem sta vpleteni *centrifugalna* in centripetalna sila, ki ju povzročata Zemljino dnevno vrtenje.

1.1. iz tehnike ki za delovanje izkorišča usmerjenost zlasti sile, pospeška iz središča kroženja navzven

▶ prid. beseda + sam. beseda

centrifugalni kompresor | centrifugalni regulator | centrifugalni separator | centrifugalni sokovnik | centrifugalna črpalka | centrifugalna sklopka

▪ Pri *centrifugalnem* regulatorju so na osi motorja pritrjene uteži, ki se ob povečani hitrosti vrtenja pomaknejo navzven.

▪ V prodaji so najpogostejši *centrifugalni* sokovniki, ki so cenovno najugodnejši, vendar iz zelenjave iztisnejo najmanj sestavin.

▪ Kopel poganja *centrifugalna* črpalka. Kopel se črpa iz dna kopeli, vodi skozi grelec in prši od zgoraj na material.

2. ekspresivno ki je usmerjen stran od česa, kar zlasti po svoji pomembnosti učinkuje kot središče; SIN.:

ekspresivno sredobežni

▶ prid. beseda + sam. beseda

centrifugalna sila | centrifugalne težnje

▪ Nikoli ni bil pristaš polarizacije, temveč človek integracijskih teženj – kar je v organizaciji, kjer deluje toliko *centrifugalnih* sil, odločilnega pomena.

▪ Ker članice konfederacije nimajo skupne ekonomske politike, to ponavadi vodi do različnega razvoja in do vse močnejših *centrifugalnih* teženj držav.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[centrifugálni]

IPA: [tsentrifugá:lni]

tonemski

[centrifugálni]

IPA: [tsentrifugá:lni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: centrifugálni

RODILNIK: centrifugálnega

DAJALNIK: centrifugálnemu

TOŽILNIK: centrifugálni

živo centrifugálnega

MESTNIK: pri centrifugálnem

ORODNIK: s centrifugálnim

dvojina

IMENOVANIK: centrifugálna

RODILNIK: centrifugálnih

DAJALNIK: centrifugálnima

TOŽILNIK: centrifugálna

MESTNIK: pri centrifugálnih

ORODNIK: s centrifugálnima

množina

IMENOVANIK: centrifugálni

RODILNIK: centrifugálnih

DAJALNIK: centrifugálnim
TOŽILNIK: centrifugálne
MESTNIK: pri centrifugálnih
ORODNIK: s centrifugálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: centrifugálna
RODILNIK: centrifugálne
DAJALNIK: centrifugálni
TOŽILNIK: centrifugálno
MESTNIK: pri centrifugálni
ORODNIK: s centrifugálno

dvojina

IMENOVALNIK: centrifugálni
RODILNIK: centrifugálnih
DAJALNIK: centrifugálnima
TOŽILNIK: centrifugálni
MESTNIK: pri centrifugálnih
ORODNIK: s centrifugálnima

množina

IMENOVALNIK: centrifugálne
RODILNIK: centrifugálnih
DAJALNIK: centrifugálnim
TOŽILNIK: centrifugálne
MESTNIK: pri centrifugálnih
ORODNIK: s centrifugálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: centrifugálno
RODILNIK: centrifugálnega
DAJALNIK: centrifugálnemu
TOŽILNIK: centrifugálno
MESTNIK: pri centrifugálnem
ORODNIK: s centrifugálnim

dvojina

IMENOVALNIK: centrifugálni
RODILNIK: centrifugálnih
DAJALNIK: centrifugálnima
TOŽILNIK: centrifugálni
MESTNIK: pri centrifugálnih
ORODNIK: s centrifugálnima

množina

IMENOVALNIK: centrifugálna
RODILNIK: centrifugálnih
DAJALNIK: centrifugálnim
TOŽILNIK: centrifugálna
MESTNIK: pri centrifugálnih
ORODNIK: s centrifugálnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: centrifugálni
RODILNIK: centrifugálnega
DAJALNIK: centrifugálnemu
TOŽILNIK: centrifugálni

živo centrifugálnega

MESTNIK: pri centrifugálnem

ORODNIK: s centrifugálnim

dvojina

IMENOVALNIK: centrifugálna

RODILNIK: centrifugálnih

DAJALNIK: centrifugálnima

TOŽILNIK: centrifugálna

MESTNIK: pri centrifugálnih

ORODNIK: s centrifugálnima

množina

IMENOVALNIK: centrifugálni

RODILNIK: centrifugálnih

DAJALNIK: centrifugálnim

TOŽILNIK: centrifugálne

MESTNIK: pri centrifugálnih

ORODNIK: s centrifugálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: centrifugálna

RODILNIK: centrifugálne

DAJALNIK: centrifugálni

TOŽILNIK: centrifugálno

MESTNIK: pri centrifugálni

ORODNIK: s centrifugálno

dvojina

IMENOVALNIK: centrifugálni

RODILNIK: centrifugálnih

DAJALNIK: centrifugálnima

TOŽILNIK: centrifugálni

MESTNIK: pri centrifugálnih

ORODNIK: s centrifugálnima

množina

IMENOVALNIK: centrifugálne

RODILNIK: centrifugálnih

DAJALNIK: centrifugálnim

TOŽILNIK: centrifugálne

MESTNIK: pri centrifugálnih

ORODNIK: s centrifugálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: centrifugálno

RODILNIK: centrifugálnega

DAJALNIK: centrifugálnemu

TOŽILNIK: centrifugálno

MESTNIK: pri centrifugálnem

ORODNIK: s centrifugálnim

dvojina

IMENOVALNIK: centrifugálni

RODILNIK: centrifugálnih

DAJALNIK: centrifugálnima

TOŽILNIK: centrifugálni

MESTNIK: pri centrifugálnih

ORODNIK: s centrifugálnima

množina

IMENOVALNIK: centrifugálna

RODILNIK: centrifugálnih
DAJALNIK: centrifugálnim
TOŽILNIK: centrifugálna
MESTNIK: pri centrifugálnih
ORODNIK: s centrifugálnimi

IZVOR

prevzeto (prek nem. *zentrifugal*, angl. *centrifugal*)
iz nlat. *centrifugalis*, iz ↑center + tvor. od lat. *fugere*
‘bežati’

centripetalni centripetalna centripetalno pridevnik
[centripetalni]

POMEN

1. iz fizike ki je v zvezi z usmerjenostjo zlasti sile,
pospeška v središče kroženja; SIN.: iz fizike sredotežni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

centripetalna sila

▪ Če z roko vihtimo nad sabo vrvico s kroglico, da se
vrtil v vodoravni ravnini, vrvica deluje na kroglico s
centripetalno silo.

▪ Pri enakomernem kroženju je obodna hitrost
konstantna, pospešek pa deluje proti središču
kroženja in se imenuje *centripetalni* pospešek.

2. ekspresivno ki je usmerjen k čemu, kar zlasti po
svoji pomembnosti učinkuje kot središče; SIN.:

ekspresivno sredotežni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

centripetalna sila

▪ Pogajalske pozicije držav članic so močno omejene
zaradi velike *centripetalne* sile, ki jo okoli sebe
ustvarjajo Nemčija, Francija in Velika Britanija.

2.1. ekspresivno ki temelji na usmerjenosti k čemu,
kar zlasti po svoji pomembnosti učinkuje kot
središče

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

centripetalni učinek

▪ Kazalo je, da se bo zaradi *centripetalnih* učinkov
favorizirana stranka potegovala za absolutno
večino.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[centripetalni]

IPA: [tsentripe'ta:lni]

tonemski

[centripetâlni]

IPA: [tsentripetâ:lni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: centripetalni

RODILNIK: centripetalnega
DAJALNIK: centripetalnemu
TOŽILNIK: centripetalni
živo centripetalnega
MESTNIK: pri centripetalnem
ORODNIK: s centripetalnim

dvojina

IMENOVALNIK: centripetalna

RODILNIK: centripetalnih

DAJALNIK: centripetalnima

TOŽILNIK: centripetalna

MESTNIK: pri centripetalnih

ORODNIK: s centripetalnima

množina

IMENOVALNIK: centripetalni

RODILNIK: centripetalnih

DAJALNIK: centripetalnim

TOŽILNIK: centripetalne

MESTNIK: pri centripetalnih

ORODNIK: s centripetalnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: centripetalna

RODILNIK: centripetalne

DAJALNIK: centripetalni

TOŽILNIK: centripetalno

MESTNIK: pri centripetalni

ORODNIK: s centripetalno

dvojina

IMENOVALNIK: centripetalni

RODILNIK: centripetalnih

DAJALNIK: centripetalnima

TOŽILNIK: centripetalni

MESTNIK: pri centripetalnih

ORODNIK: s centripetalnima

množina

IMENOVALNIK: centripetalne

RODILNIK: centripetalnih

DAJALNIK: centripetalnim

TOŽILNIK: centripetalne

MESTNIK: pri centripetalnih

ORODNIK: s centripetalnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: centripetalno

RODILNIK: centripetalnega

DAJALNIK: centripetalnemu

TOŽILNIK: centripetalno

MESTNIK: pri centripetalnem

ORODNIK: s centripetalnim

dvojina

IMENOVALNIK: centripetalni

RODILNIK: centripetalnih

DAJALNIK: centripetalnima

TOŽILNIK: centripetalni

MESTNIK: pri centripetalnih

ORODNIK: s centripetálnima
množina

IMENOVALNIK: centripetálna
RODILNIK: centripetálnih
DAJALNIK: centripetálnim
TOŽILNIK: centripetálna
MESTNIK: pri centripetálnih
ORODNIK: s centripetálnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: centripetáln
RODILNIK: centripetálnega
DAJALNIK: centripetálnemu
TOŽILNIK: centripetáln
živo centripetálnega
MESTNIK: pri centripetálnem
ORODNIK: s centripetálnim

dvojina

IMENOVALNIK: centripetálna
RODILNIK: centripetálnih
DAJALNIK: centripetálnima
TOŽILNIK: centripetálna
MESTNIK: pri centripetálnih
ORODNIK: s centripetálnima

množina

IMENOVALNIK: centripetáln
RODILNIK: centripetálnih
DAJALNIK: centripetálnim
TOŽILNIK: centripetálne
MESTNIK: pri centripetálnih
ORODNIK: s centripetálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: centripetálna
RODILNIK: centripetálne
DAJALNIK: centripetáln
TOŽILNIK: centripetálno
MESTNIK: pri centripetáln
ORODNIK: s centripetálno

dvojina

IMENOVALNIK: centripetáln
RODILNIK: centripetálnih
DAJALNIK: centripetálnima
TOŽILNIK: centripetáln
MESTNIK: pri centripetálnih
ORODNIK: s centripetálnima

množina

IMENOVALNIK: centripetálne
RODILNIK: centripetálnih
DAJALNIK: centripetálnim
TOŽILNIK: centripetálne
MESTNIK: pri centripetálnih
ORODNIK: s centripetálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: centripetálno
RODILNIK: centripetálnega
DAJALNIK: centripetálnemu
TOŽILNIK: centripetálno
MESTNIK: pri centripetálnem
ORODNIK: s centripetálnim

dvojina

IMENOVALNIK: centripetáln
RODILNIK: centripetálnih
DAJALNIK: centripetálnima
TOŽILNIK: centripetáln
MESTNIK: pri centripetálnih
ORODNIK: s centripetálnima

množina

IMENOVALNIK: centripetálna
RODILNIK: centripetálnih
DAJALNIK: centripetálnim
TOŽILNIK: centripetálna
MESTNIK: pri centripetálnih
ORODNIK: s centripetálnimi

IZVOR

prevzeto (prek nem. *zentripetal*, angl. *centripetal*) iz nlat. *centripetalis*, iz ↑center + tvor. od lat. *petere* 'težiti k, prositi, zahtevati'

cepetánje cepetánja samostalnik srednjega spola

[cepetánje]

POMEN

1. udarjanje z nogami ob tla, navadno pod vplivom močnega občutja, zlasti jeze, ihte, navdušenja

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku cepetanje z nogami

- Občinstvo je nastopajoče nagradilo s petnajstminutnimi ovacijami in aplavzi ter *cepetanji* z nogami.
- Svoje občutke ob predstavitvi, če je slaba, pokažejo s *cepetanjem* z nogami, s tleskanjem s prsti, z vzdih, žvižganjem, če je dobra, pa z aplavzom, s topotanjem, z odobravajočim navijanjem.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- S svojimi vragolijami sta otroke svetlečih se oči in zardelih lic pripravila do navdušenega *cepetanja*, smeha in jim odprla v začetku sramežljivo zaprta usta.
- Ko je po dvorani začelo odmevati kričanje in dajanje signalov z rokami ter nervozno *cepetanje*, so se prižgale televizijske luči in so zabrnele kamere.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
▪ Občinstvo v nabito polni dvorani je z ovacijami, klici bravo in *cepetanjem* nog pozdravljalo vse izvajalce.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Po razglasitvi se je najprej zahvalil gledalcem, ki so ga veskozi spodbujali z bučnim ploskanjem in *cepetaanjem*.

1.1. ekspresivno izražanje močnega občutja sploh, zlasti jeze, ihte, navdušenja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ko bi vedeli, kako glasno se krohotam, ko si predstavljam vaše besno *cepetaanje* in odbijanje od tal, ko ne morete nič.
- Panoga se je v nekaterih pogledih vsekakor znebila vzorca obnašanja, za katerega je bilo značilno večno *cepetaanje* in moledovanje po državni pomoči.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Zelo kmalu je ugotovila, da s *cepetaanjem* in podobni triki pri mami in očku ne doseže tega, kar želi.

...

- Nekateri poslanci pravijo, da toliko vroče krvi, lobiranja in *cepetaanja*, ki jih je pristojni parlamentarni odbor prestajal ob dveh branjih zakona, v parlamentu ne pomnijo.

2. ekspresivno hoja, premikanje, navadno negotovo, v zadregi

- Če po E7 hodimo po etapah, so ti deli morda odveč, če si jo privoščimo kot celoto, *cepetaanje* po asfaltu ni tako zelo zoprno.
- Pri nogometnih navdušencih je vzbujal gnus z grotesknim *cepetaanjem* in obupnim nadzorom žoge.

2.1. ekspresivno oddajanje zvoka, ki kaže, spominja na hojo, premikanje

- Poslušava škropot dežja po platnu in *cepetaanje* žab po lužah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cepetańje]

IPA: [tsepe'ta:nje]

tonemski

[cepetańje]

IPA: [tsepetá:njè]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cepetańje

RODILNIK: cepetańja

DAJALNIK: cepetańju

TOŽILNIK: cepetańje

MESTNIK: pri cepetańju

ORODNIK: s cepetańjem

dvojina

IMENOVALNIK: cepetańji

RODILNIK: cepetańj

DAJALNIK: cepetańjema

TOŽILNIK: cepetańji

MESTNIK: pri cepetańjih

ORODNIK: s cepetańjema

množina

IMENOVALNIK: cepetańja

RODILNIK: cepetańj

DAJALNIK: cepetańjem

TOŽILNIK: cepetańja

MESTNIK: pri cepetańjih

ORODNIK: s cepetańji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cepetańje

RODILNIK: cepetańja

DAJALNIK: cepetańju

TOŽILNIK: cepetańje

MESTNIK: pri cepetańju

ORODNIK: s cepetańjem

dvojina

IMENOVALNIK: cepetańji

RODILNIK: cepetańj

DAJALNIK: cepetańjema

TOŽILNIK: cepetańji

MESTNIK: pri cepetańjih

ORODNIK: s cepetańjema

množina

IMENOVALNIK: cepetańja

RODILNIK: cepetańj

DAJALNIK: cepetańjem

TOŽILNIK: cepetańja

MESTNIK: pri cepetańjih

ORODNIK: s cepetańji

FRAZEOLOGIJA

stopicanje/capljanje/cepetaanje ipd. na mestu

stopicanje na mestu

capljanje na mestu

cepetaanje na mestu

stopicljanje na mestu

stanje na mestu

ostajanje na isti točki brez vidne aktivnosti, razvoja, napredka

- Zelo dobro pozna košarko in na splošno šport, zato *stopicanja na mestu* ne bo spremljala z navdušenjem.

- Državo je zajelo pravcato olajšanje, saj si krize, negotovosti, izčrpavajočih strankarskih vojn in *capljanja na mestu* nihče ne želi.

- So na točki, ko bi radi v življenju nekaj spremenili, radi bi prekinili *cepetaanje na mestu*.

- Običajno sledi žalostna streznitev: dva koraka v desno, skok v levo, zdrs nazaj, predvsem pa mečkanje in *stopicljanje na mestu*, da od muke še zarja pobledi ...

- Nekritično posnemanje pomeni nekakšno *stanje na mestu* oziroma ponavljanje že izrečenega.

IZVOR

↑ cepetati

cepetáti *cepetám* nedovršni glagol [cepetáti]

POMEN

1. udarjati z nogami ob tla, navadno pod vplivom močnega občutja, zlasti jeze, ihte, navdušenja

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

otroci cepetajo

- Na mizi je stala skleda piškotov in sadja in so otroci že *cepetali* od navdušenja in razburjenja.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

cepetati z nogami, nožicami

- Očarano občinstvo je ploskalo že ob koncu posameznih koreografij, ob koncu predstave pa se je dokončno spustilo z vajeti ter tleskalo in *cepetalo* z nogami.

- Kavboji so *cepetali* s škornji in metali klobuke v zrak.

▶ **glag.** + od + sam. beseda v roditelju
cepetati od besa | cepetati od navdušenja

- Perzefona je *cepetala* od besa in odšla naravnost k Aresu; ta je privolil, da ji bo pomagal pri maščevanju.

- Ob novici sem ploskala in *cepetala* od navdušenja, kot bi mi podarili osemnadstropno torto.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

začeti cepetati

- Če nisem dobila tistega, kar sem si zaželela, sem v trgovini med policami s sladkarijami zaradi trme večkrat začela *cepetati*, tuliti in se metati po tleh.

▶ kar + **glag.**

kar cepetati

- Množica je od navdušenja kar *cepetala*.

▶ prisl. + **glag.**

- Sedel je na pogradu, naslonjen na zid in z nogami živčno *cepetal*.

- Velikokrat brez razloga bruhne v jok, začne trmasto *cepetati* in se noče premakniti, dokler ne doseže svojega.

- Tisočglava množica je navdušeno *cepetala*, žvižgala in skandirala njeno ime.

▶ priredna zveza

cepetati in jokati, cepetati in kričati, cepetati in vreščati

- Nenadna ločitev od mame je povzročila hud stres, zato je vpila, jokala in *cepetala*.

1.1. ekspresivno izražati močno občutje sploh, zlasti jezo, ihto, navdušenje

▶ **glag.** + od + sam. beseda v roditelju

- Kar *cepetala* od razburjenja, ko se bliža čas, da pride domov oči.

- Vlada naj neha od jeze *cepetati* in se sprijazni z dejstvi, da se ji bliža konec.

- Od možnosti za pridobitev koncesij naftna industrija kar *cepetala* od nestrpnosti.

...

- Vedno je znal glasno *cepetati*, kadar stvari niso šle po njegovih načrtih.

2. ekspresivno hoditi, premikati se, navadno negotovo, v zadregi

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

- Stadionski delavci in tudi pomagači v oblekah in s kravatami so *cepetali* po travi stadiona, vanjo zabijali kline, nameščali podporne deske in zatikali mrežo za okvir vrat.

...

- Nervozno je *cepetal* okoli njega, češ da ga publika že nestrpno pričakuje.

3. ekspresivno nemirno se prestopati, zlasti zaradi mraza

- Prodajalci na stojnicah so *cepetali* v mrazu in redkim kupcem ponujali svoje ceneno blago.

- Starec je nekaj dolgih minut *cepetal* in si mel roke v hladu novembrskega večera.

4. ekspresivno zaostajati glede na povprečno, pričakovano stopnjo česa

- Preiskava je le *cepetala*. Po dveh tednih so bili vsi še vedno brez razlage.

- Borzniki so s temi delnicami opravili dvakrat več prometa kot z vsemi drugimi delnicami skupaj. Po prometu so za njimi *cepetale* delnice največjega prehranskega podjetja v državi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cepetáti]

IPA: [tsepe'ta:ti]

tonemski

[cepetáti]

IPA: [tsepetà:tí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: cepetáti

NAMENILNIK: cepetát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: cepetám

2. OSEBA: cepetáš

3. OSEBA: cepetá

dvojina

1. OSEBA: cepetáva

2. OSEBA: cepetáta

3. OSEBA: cepetáta

množina

1. OSEBA: cepetámo

2. OSEBA: cepetáte

3. OSEBA: cepetájo

velelnik

ednina

2. OSEBA: cepetàj

dvojina

1. OSEBA: cepetájva

2. OSEBA: cepetájta

množina

1. OSEBA: cepetájmo

2. OSEBA: cepetájte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: cepetàl

DVOJINA: cepetála

MNOŽINA: cepetáli

ženski spol

EDNINA: cepetála

DVOJINA: cepetáli

MNOŽINA: cepetále

srednji spol

EDNINA: cepetálo

DVOJINA: cepetáli

MNOŽINA: cepetála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cepetajóč

RODILNIK: cepetajóčega

DAJALNIK: cepetajóčemu

TOŽILNIK: cepetajóč

živo cepetajóčega

MESTNIK: pri cepetajóčem

ORODNIK: s cepetajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: cepetajóča

RODILNIK: cepetajóčih

DAJALNIK: cepetajóčima

TOŽILNIK: cepetajóča

MESTNIK: pri cepetajóčih

ORODNIK: s cepetajóčima

množina

IMENOVALNIK: cepetajóči

RODILNIK: cepetajóčih

DAJALNIK: cepetajóčim

TOŽILNIK: cepetajóče

MESTNIK: pri cepetajóčih

ORODNIK: s cepetajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cepetajóča

RODILNIK: cepetajóče

DAJALNIK: cepetajóči

TOŽILNIK: cepetajóčo

MESTNIK: pri cepetajóči

ORODNIK: s cepetajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: cepetajóči

RODILNIK: cepetajóčih

DAJALNIK: cepetajóčima

TOŽILNIK: cepetajóči

MESTNIK: pri cepetajóčih

ORODNIK: s cepetajóčima

množina

IMENOVALNIK: cepetajóče

RODILNIK: cepetajóčih

DAJALNIK: cepetajóčim

TOŽILNIK: cepetajóče

MESTNIK: pri cepetajóčih

ORODNIK: s cepetajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cepetajóče

RODILNIK: cepetajóčega

DAJALNIK: cepetajóčemu

TOŽILNIK: cepetajóče

MESTNIK: pri cepetajóčem

ORODNIK: s cepetajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: cepetajóči

RODILNIK: cepetajóčih

DAJALNIK: cepetajóčima

TOŽILNIK: cepetajóči

MESTNIK: pri cepetajóčih

ORODNIK: s cepetajóčima

množina

IMENOVALNIK: cepetajóča

RODILNIK: cepetajóčih

DAJALNIK: cepetajóčim

TOŽILNIK: cepetajóča

MESTNIK: pri cepetajóčih

ORODNIK: s cepetajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: cepetájje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: cepetánje

RODILNIK: cepetánja

DAJALNIK: cepetánju

TOŽILNIK: cepetánje

MESTNIK: pri cepetánju

ORODNIK: s cepetánjem

dvojina

IMENOVALNIK: cepetánji

RODILNIK: cepetánj

DAJALNIK: cepetánjema

TOŽILNIK: cepetánji

MESTNIK: pri cepetánjih

ORODNIK: s cepetánjema

množina

IMENOVALNIK: cepetánja

RODILNIK: cepetánj

DAJALNIK: cepetánjem

TOŽILNIK: cepetánja

MESTNIK: pri cepetánjih

ORODNIK: s cepetánji

tonemsko

NEDOLOČNIK: cepetáti

NAMENILNIK: cepetât

sedanjik

ednina

1. OSEBA: cepetâ**m**

2. OSEBA: cepetâ**š**

3. OSEBA: cepetâ

dvojina

1. OSEBA: cepetâ**va**

2. OSEBA: cepetâ**ta**

3. OSEBA: cepetâ**ta**

množina

1. OSEBA: cepetâ**mo**

2. OSEBA: cepetâ**te**

3. OSEBA: cepetâ**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: cepetâj

dvojina

1. OSEBA: cepetâj**va**

2. OSEBA: cepetâj**ta**

množina

1. OSEBA: cepetâj**mo**

2. OSEBA: cepetâj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: cepetâ**l**

DVOJINA: cepetâ**la**

MNOŽINA: cepetâ**li**

ženski spol

EDNINA: cepetâ**la**

DVOJINA: cepetâ**li**

MNOŽINA: cepetâ**le**

srednji spol

EDNINA: cepetâ**lo**

DVOJINA: cepetâ**li**

MNOŽINA: cepetâ**la**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: cepetajôč tudi cepetajôč

RODILNIK: cepetajôč**ega**

DAJALNIK: cepetajôč**emu**

TOŽILNIK: cepetajôč tudi cepetajôč

živo cepetajôč**ega**

MESTNIK: pri cepetajôč**em**

ORODNIK: s cepetajôč**im**

dvojina

IMENOVANIK: cepetajôč**a**

RODILNIK: cepetajôč**ih**

DAJALNIK: cepetajôč**ima**

TOŽILNIK: cepetajôč**a**

MESTNIK: pri cepetajôč**ih**

ORODNIK: s cepetajôč**ima**

množina

IMENOVANIK: cepetajôč**i**

RODILNIK: cepetajôč**ih**

DAJALNIK: cepetajôč**im**

TOŽILNIK: cepetajôč**e**

MESTNIK: pri cepetajôč**ih**

ORODNIK: s cepetajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: cepetajôč**a**

RODILNIK: cepetajôč**e**

DAJALNIK: cepetajôč**i**

TOŽILNIK: cepetajôč**o**

MESTNIK: pri cepetajôč**i**

ORODNIK: s cepetajôč**o**

dvojina

IMENOVANIK: cepetajôč**i**

RODILNIK: cepetajôč**ih**

DAJALNIK: cepetajôč**ima**

TOŽILNIK: cepetajôč**i**

MESTNIK: pri cepetajôč**ih**

ORODNIK: s cepetajôč**ima**

množina

IMENOVANIK: cepetajôč**e**

RODILNIK: cepetajôč**ih**

DAJALNIK: cepetajôč**im**

TOŽILNIK: cepetajôč**e**

MESTNIK: pri cepetajôč**ih**

ORODNIK: s cepetajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: cepetajôč**e**

RODILNIK: cepetajôč**ega**

DAJALNIK: cepetajôč**emu**

TOŽILNIK: cepetajôč**e**

MESTNIK: pri cepetajôč**em**

ORODNIK: s cepetajôč**im**

dvojina

IMENOVANIK: cepetajôč**i**

RODILNIK: cepetajôč**ih**

DAJALNIK: cepetajôč**ima**

TOŽILNIK: cepetajôč**i**

MESTNIK: pri cepetajôč**ih**

ORODNIK: s cepetajôč**ima**

množina

IMENOVANIK: cepetajôč**a**

RODILNIK: cepetajôč**ih**

DAJALNIK: cepetajôč**im**

TOŽILNIK: cepetajôč**a**

MESTNIK: pri cepetajôč**ih**

ORODNIK: s cepetajôč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: cepetâj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: cepetânj**e**

RODILNIK: cepetânja
DAJALNIK: cepetânju
TOŽILNIK: cepetânje
MESTNIK: pri cepetânju
ORODNIK: s cepetânjem

dvojina

IMENOVALNIK: cepetânji
RODILNIK: cepetânj
DAJALNIK: cepetânjema
TOŽILNIK: cepetânji
MESTNIK: pri cepetânjih
ORODNIK: s cepetânjema

množina

IMENOVALNIK: cepetânja
RODILNIK: cepetânj
DAJALNIK: cepetânjem
TOŽILNIK: cepetânja
MESTNIK: pri cepetânjih
ORODNIK: s cepetânji

IZVOR

↑ cepet

cheddar cheddarja; in **čedar** samostalnik moškega spola

[čédar]

POMEN

trdi sir iz kravjega mleka, po izvoru iz Anglije

- Poiščite tradicionalno izdelan kmečki *cheddar*, ki je zorel od 9 do 24 mesecev in ima značilen, izrazit, oster okus.
- Razdrobljen sir *cheddar* dodajte omaki in počakajte, da se raztopi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čédar]

IPA: [ˈtʃeːdar]

tonemski

[čêdar]

IPA: [tʃéːdàr]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: cheddar
jakostni [čédar]
tonemski [čêdar]
RODILNIK: cheddarja
jakostni [čédarja]
tonemski [čêdarja]
DAJALNIK: cheddarju
jakostni [čédarju]
tonemski [čêdarju]
TOŽILNIK: cheddar
jakostni [čédar]
tonemski [čêdar]
MESTNIK: pri cheddarju

jakostni [pri čédarju]
tonemski [pri čêdarju]
ORODNIK: s cheddarjem
jakostni [s čédarjem]
tonemski [s čêdarjem]

dvojina

IMENOVALNIK: cheddarja
jakostni [čédarja]
tonemski [čêdarja]
RODILNIK: cheddarjev
jakostni [čédarjeu]
tonemski [čêdarjeu]
DAJALNIK: cheddarjema
jakostni [čédarjema]
tonemski [čêdarjema]
TOŽILNIK: cheddarja
jakostni [čédarja]
tonemski [čêdarja]
MESTNIK: pri cheddarjih
jakostni [pri čédarjih]
tonemski [pri čêdarjih]
ORODNIK: s cheddarjema
jakostni [s čédarjema]
tonemski [s čêdarjema]

množina

IMENOVALNIK: cheddarji
jakostni [čédarji]
tonemski [čêdarji]
RODILNIK: cheddarjev
jakostni [čédarjeu]
tonemski [čêdarjeu]
DAJALNIK: cheddarjem
jakostni [čédarjem]
tonemski [čêdarjem]
TOŽILNIK: cheddarje
jakostni [čédarje]
tonemski [čêdarje]
MESTNIK: pri cheddarjih
jakostni [pri čédarjih]
tonemski [pri čêdarjih]
ORODNIK: s cheddarji
jakostni [s čédarji]
tonemski [s čêdarji]

IZVOR

prevzeto iz angl. *Cheddar (cheese)* 'cheddarski sir', po angleškem kraju *Cheddar*

cíkličen cíklična cíklično pridevnik [cíkličən]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **ciklični** ki obstaja, poteka v rednih, ponavljajočih se oblikah, fazah, ki se predvidljivo spreminjajo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

cikličen/ciklični pojav | ciklični/ciklični proces | ciklični ritmi | ciklična aktivnost, dejavnost | ciklične spremembe | ciklično delovanje | ciklično obnavljanje, pojavljanje, ponavljanje, vračanje | ciklična obdobja

- Res gre za *ciklični* vremenski pojav, toda njegov cikel traja od sedem do devet let, zato lahko pričakujemo še nekaj milih in toplih zim.
- Menstruacijski ciklusi postajajo vse redkejši, dokler z menopavzo *ciklična* dejavnost jajčnikov in menstruacija povsem ne prenehata.
- *Ciklične* spremembe v naravi, kot so letni časi ali obdobja setve in žetve, se ujemajo s spremembami, vidnimi na nebu.
- Dalj časa je meril razlike v električnem potencialu glave in prsi duševnih bolnikov in ugotovil njegovo dnevno nihanje in *ciklično* ponavljanje v povezavi s spremembami letnih časov.
- Podzemске čebule imajo *ciklična* obdobja rasti in mirovanja, ki ustrezajo deževnim in sušnim obdobjem.

...

▪ Resna obravnava islama z zahodnim pojmovnim in miselnim aparatom je tvegano početje, saj so temeljne razlike celo v takšnih kategorijah, kot je denimo čas, ki v islamu ni linearen, ampak *cikličen*.

1.1. v nekaterih zvezah v obliki **ciklični** ki je v zvezi z dejstvom, prepričanjem, da kaj tako obstaja, poteka, se spreminja

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ciklični model, vzorec | ciklični značaj | ciklična narava | ciklično pojmovanje čESA

- Nekateri vremenoslovci deževno sezono v Andih, ki je v zadnjih mesecih prinesla nekatere najhujše nalive v zadnjih desetletjih, pripisujejo *cikličnemu* vzorcu vremenskega pojava El Nino.
- Ekonomske in finančne krize pridejo in minejo, so praviloma *ciklične* narave.
- Presegli so tradicionalni pogled kozmičnih religij, torej *ciklično* pojmovanje časa, in odkrili enosmerni tok zgodovine.

2. v obliki **ciklični**, iz športa ki je iz več ponavljajočih se istovrstnih gibov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ciklične aktivnosti

- Sem sodijo vsi programi, ki vsebujejo *ciklične* športne aktivnosti (hoja, tek, plavanje, kolesarjenje ...).
- Vzporedno s *cikličnimi* gibanji (tek, hoja) se med rokometno igro pojavljajo tudi aciklične aktivnosti, kot so podaje, strelji, skoki in doskoki.

3. v obliki **ciklični**, iz ekonomije ki je v zvezi s sorazmerno nestabilnostjo, za katero so značilna večja, redno ponavljajoča se nihanja gospodarske aktivnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ciklični primanjkljaj | ciklični vzpon | ciklični dejavniki | ciklična komponenta | ciklične dejavnosti | ciklične krize | ciklične panoge | ciklično gibanje, nihanje

- Indeks povprečne letne rasti, ki je manj občutljiv na *ciklične* dejavnike in ki izraža nekoliko dolgoročnejši trend, zdaj znaša že 5,3 odstotka.
- Razlog za sedanje težave je tudi sovpadanje svetovne recesije in *ciklične* krize, ki tekstilno panogo prizadene vsakih sedem let.
- V *cikličnih* panogah se pričakuje upad dobičkov za od 40 do 70 odstotkov, pri čemer se je še januarja pričakoval za pol manjši padec.

4. v obliki **ciklični**, iz kemije pri katerem so ogljikovi atomi razporejeni v sklenjeni verigi, sklenjeni v obroč

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

ciklična oblika, struktura | ciklične spojine

- Monosaharidi nastopajo pretežno v *cikličnih* oblikah.
- Raziskujemo vpliv dveh tipov *cikličnih* peptidov na rast in fotosintezo izbranih fitoplanktonskih vrst.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cíkličən]

IPA: ['tsi:klítʃən]

tonemski

[cíkličən]

IPA: [tsi:klítʃən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: cikličen

določno ciklični

RODILNIK: cikličnega

DAJALNIK: cikličnemu

TOŽILNIK: ciklični

določno cikličen

živo cikličnega

MESTNIK: pri cikličnem

ORODNIK: s cikličnim

dvojina

IMENOVANIK: ciklična

RODILNIK: cikličnih

DAJALNIK: cikličnima

TOŽILNIK: ciklična

MESTNIK: pri cikličnih

ORODNIK: s cikličnima

množina

IMENOVANIK: ciklični

RODILNIK: cikličnih

DAJALNIK: cikličnim

TOŽILNIK: ciklične

MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ciklična
RODILNIK: ciklične
DAJALNIK: ciklični
TOŽILNIK: ciklično
MESTNIK: pri ciklični
ORODNIK: s ciklično

dvojina

IMENOVALNIK: ciklični
RODILNIK: cikličnih
DAJALNIK: cikličnima
TOŽILNIK: ciklični
MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnima

množina

IMENOVALNIK: ciklične
RODILNIK: cikličnih
DAJALNIK: cikličnim
TOŽILNIK: ciklične
MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ciklično
RODILNIK: cikličnega
DAJALNIK: cikličnemu
TOŽILNIK: ciklično
MESTNIK: pri cikličnem
ORODNIK: s cikličnim

dvojina

IMENOVALNIK: ciklični
RODILNIK: cikličnih
DAJALNIK: cikličnima
TOŽILNIK: ciklični
MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnima

množina

IMENOVALNIK: ciklična
RODILNIK: cikličnih
DAJALNIK: cikličnim
TOŽILNIK: ciklična
MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj cikličen

ženski spol

EDNINA: bôlj ciklična

srednji spol

EDNINA: bôlj ciklično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj cikličen

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj ciklična

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj ciklično

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cikličen
določno ciklični
RODILNIK: cikličnega
DAJALNIK: cikličnemu
TOŽILNIK: cikličen
določno ciklični
živo cikličnega

MESTNIK: pri cikličnem

ORODNIK: s cikličnim

dvojina

IMENOVALNIK: ciklična
RODILNIK: cikličnih
DAJALNIK: cikličnima
TOŽILNIK: ciklična
MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnima

množina

IMENOVALNIK: ciklični
RODILNIK: cikličnih
DAJALNIK: cikličnim
TOŽILNIK: ciklične
MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ciklična
RODILNIK: ciklične
DAJALNIK: ciklični
TOŽILNIK: ciklično
MESTNIK: pri ciklični
ORODNIK: s ciklično

dvojina

IMENOVALNIK: ciklični
RODILNIK: cikličnih
DAJALNIK: cikličnima
TOŽILNIK: ciklični
MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnima

množina

IMENOVALNIK: ciklične
RODILNIK: cikličnih
DAJALNIK: cikličnim
TOŽILNIK: ciklične
MESTNIK: pri cikličnih
ORODNIK: s cikličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ciklično

RODILNIK: cíkličnega
DAJALNIK: cíkličnemu
TOŽILNIK: cíklično
MESTNIK: pri cíkličnem
ORODNIK: s cíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: cíklični
RODILNIK: cíkličnih
DAJALNIK: cíkličnima
TOŽILNIK: cíklični
MESTNIK: pri cíkličnih
ORODNIK: s cíkličnima

množina

IMENOVALNIK: cíklična
RODILNIK: cíkličnih
DAJALNIK: cíkličnim
TOŽILNIK: cíklična
MESTNIK: pri cíkličnih
ORODNIK: s cíkličnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj cíkličn

ženski spol

EDNINA: bõlj cíklična

srednji spol

EDNINA: bõlj cíklično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj cíkličn

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj cíklična

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj cíklično

v obliki **ciklični**

jakostni

[cíklični]

IPA: [ˈtʰi:klitʃni]

tonemski

[cíklični]

IPA: [tʰi:klitʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cíklični
RODILNIK: cíkličnega
DAJALNIK: cíkličnemu
TOŽILNIK: cíklični
živo cíkličnega
MESTNIK: pri cíkličnem
ORODNIK: s cíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: cíklična

RODILNIK: cíkličnih
DAJALNIK: cíkličnima
TOŽILNIK: cíklična
MESTNIK: pri cíkličnih
ORODNIK: s cíkličnima

množina

IMENOVALNIK: cíklični
RODILNIK: cíkličnih
DAJALNIK: cíkličnim
TOŽILNIK: cíklične
MESTNIK: pri cíkličnih
ORODNIK: s cíkličnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cíklična
RODILNIK: cíklične
DAJALNIK: cíklični
TOŽILNIK: cíklično
MESTNIK: pri cíklični
ORODNIK: s cíklično

dvojina

IMENOVALNIK: cíklični
RODILNIK: cíkličnih
DAJALNIK: cíkličnima
TOŽILNIK: cíklični
MESTNIK: pri cíkličnih
ORODNIK: s cíkličnima

množina

IMENOVALNIK: cíklične
RODILNIK: cíkličnih
DAJALNIK: cíkličnim
TOŽILNIK: cíklične
MESTNIK: pri cíkličnih
ORODNIK: s cíkličnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cíklično
RODILNIK: cíkličnega
DAJALNIK: cíkličnemu
TOŽILNIK: cíklično
MESTNIK: pri cíkličnem
ORODNIK: s cíkličnim

dvojina

IMENOVALNIK: cíklični
RODILNIK: cíkličnih
DAJALNIK: cíkličnima
TOŽILNIK: cíklični
MESTNIK: pri cíkličnih
ORODNIK: s cíkličnima

množina

IMENOVALNIK: cíklična
RODILNIK: cíkličnih
DAJALNIK: cíkličnim
TOŽILNIK: cíklična
MESTNIK: pri cíkličnih
ORODNIK: s cíkličnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **cíklični**
RODILNIK: **cíkličnega**
DAJALNIK: **cíkličnemu**
TOŽILNIK: **cíklični**
    živo cíkličnega
MESTNIK: pri **cíkličnem**
ORODNIK: s **cíkličnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **cíklična**
RODILNIK: **cíkličnih**
DAJALNIK: **cíkličnima**
TOŽILNIK: **cíklična**
MESTNIK: pri **cíkličnih**
ORODNIK: s **cíkličnima**

množina

IMENOVALNIK: **cíklični**
RODILNIK: **cíkličnih**
DAJALNIK: **cíkličnim**
TOŽILNIK: **cíklične**
MESTNIK: pri **cíkličnih**
ORODNIK: s **cíkličnimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **cíklična**
RODILNIK: **cíklične**
DAJALNIK: **cíklični**
TOŽILNIK: **cíklično**
MESTNIK: pri **cíklični**
ORODNIK: s **cíklično**

dvojina

IMENOVALNIK: **cíklični**
RODILNIK: **cíkličnih**
DAJALNIK: **cíkličnima**
TOŽILNIK: **cíklični**
MESTNIK: pri **cíkličnih**
ORODNIK: s **cíkličnima**

množina

IMENOVALNIK: **cíklične**
RODILNIK: **cíkličnih**
DAJALNIK: **cíkličnim**
TOŽILNIK: **cíklične**
MESTNIK: pri **cíkličnih**
ORODNIK: s **cíkličnimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **cíklično**
RODILNIK: **cíkličnega**
DAJALNIK: **cíkličnemu**
TOŽILNIK: **cíklično**
MESTNIK: pri **cíkličnem**
ORODNIK: s **cíkličnim**

dvojina

IMENOVALNIK: **cíklični**
RODILNIK: **cíkličnih**
DAJALNIK: **cíkličnima**
TOŽILNIK: **cíklični**
MESTNIK: pri **cíkličnih**
ORODNIK: s **cíkličnima**

množina

IMENOVALNIK: **cíklična**
RODILNIK: **cíkličnih**
DAJALNIK: **cíkličnim**
TOŽILNIK: **cíklična**
MESTNIK: pri **cíkličnih**
ORODNIK: s **cíkličnimi**

STALNE ZVEZE

ciklični čas

dojemanje, da dogajanje, potek zgodovine nima začetka in jasnega cilja, temveč obstaja v rednih, ponavljajočih se fazah

- V *cikličnem času* ne moremo govoriti o koncu. V literaturi je na primer to prepoznavni znak tako novega romana kot postmodernizma.
- Idejo *cikličnega časa*, začetka, konca in ponovne »zlate dobe« sveta ponazarjata tudi zmaj in kača, slednja že zato, ker vsako leto odvrže svojo staro kožo.

IZVOR

prevzeto prek nem. *zyklisch*, frc. *cyclique*, angl. *cyclic* in lat. *cyclicus* iz gr. *kyklikós*, iz ↑cikel

cíklično prislov [cíklično]

POMEN

1. takó, da kaj obstaja, poteka v rednih, ponavljajočih se oblikah, fazah, ki se predvidljivo spreminjajo

▶ prisl. + glag.

ciklično se izmenjevati, spreminjati | ciklično se pojavljati | ciklično se ponavljati

- Plima in oseka se dnevno *ciklično* izmenjujeta.
- Pri nekaterih bolnikih z levkemijo se število belih krvničk v krvi iz tedna v teden *ciklično* spreminja, medtem ko pri zdravih ljudeh ne opazimo nobenega izrazitega cikla, temveč zgolj kaotična nihanja.
- Številni klimatologi menijo, da se topla obdobja pojavljajo *ciklično*, kot so se nekoč pojavljale ledene dobe.
- Normalno spanje je sestavljeno iz petih faz spanja, ki se ponoči *ciklično* ponavljajo.

▶ prisl. + prid. beseda

ciklično ponavljajoč se

- S pripovednostjo, ki je stalnica njegovih likovnih del, lahko na njegove slike posameznih ciklov gledamo kot na zgodbo o *ciklično* ponavljajočem se življenju.

1.1. z večjimi, redno ponavljajočimi se nihanjem gospodarske aktivnosti ali njihovim upoštevanjem

▶ **prisl.** + glag.
gibati se ciklično

▪ Gospodarstva se vedno gibljejo *ciklično*. Obdobjem visokih stopenj rasti sledijo obdobja z nizkimi, tudi negativnimi.

▶ **prisl.** + prid. beseda
ciklično prilagojen

▪ Strukturni saldo se lahko razlikuje od *ciklično* prilagojenega, saj poleg ciklične prilagoditve odraža tudi učinke izrednih dejavnikov (npr. predsedovanje EU).

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[c'iklično]

IPA: ['tsi:klitʃno]

tonemski

[c'iklično]

IPA: ['tsi:klitʃno]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: ciklično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: b'olj ciklično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: n'ajbolj in n'ajbolj ciklično

tonemsko

OSNOVNIK: ciklično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: b'olj ciklično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: n'ajbolj in n'ajbolj ciklično

IZVOR

↑ciklični

cikličnost cikličnosti samostalnik ženskega spola

[c'ikličnost]

POMEN

1. lastnost česa, da obstaja, poteka v rednih, ponavljajočih se oblikah, fazah, ki se predvidljivo spreminjajo

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
cikličnost časa

▪ Ponavljanje enakih znakov na grafičnih listih, ki zaznamujejo letne čase, je lahko tudi namig na *cikličnost* časa, na nenehno rojevanje in umiranje narave in njen večni krožni tok.

▪ Vrača so poklicali na slovesnost najpomembnejše plemenske predstavnike, da bi skupaj proslavili *cikličnost* narave.

▪ Začnejo se pojavljati neredne krvavitve, spremembe v *cikličnosti* menstruacij, nereden

menstruacijski cikel in zgodnji organski znaki klimakteričnega sindroma.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Očitno ne gre za običajno *cikličnost*, v kateri bi se, tako kot nekoč abstrakcija in figuralika, izmenjavali dematerializirana in materializirana umetnost.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Cikličnost* dogajanja nas opozarja na zakrnelost naših predstav o zgodovini, ki so praviloma zasnovane linearno.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Rastline zmernih klimatskih pasov *cikličnost* letnih časov rešujejo na drugačen način.

▪ *Cikličnost* skladbe še dodatno poudarja fugatna tema prvega stavka, ki je citirana v vseh sledečih stavkih.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Sklepna misel poveže oba ključna pojma za razumevanje *cikličnosti* popotovanja glavnih junakov.

1.1. iz ekonomije lastnost česa, da je sorazmerno nestabilno, so zanj značilna večja, redno ponavljajoča se nihanja gospodarske aktivnosti

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

▪ Poudarja, da je *cikličnost* gospodarstva normalen pojav, ki ga ni mogoče preprečiti, možno pa je blažiti njegovo intenzivnost in posledice.

▪ Ne glede na izredno *cikličnost* panoge so predvsem nemški avtomobilisti med vlagatelji še vedno precej zaželeni, cene njihovih obveznic pa so višje kot na primarnem trgu.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Pokazalo se je, da je reforma povzročila upad prihodkov, vendar tudi zelo verjetno večjo *cikličnost* teh prihodkov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[c'ikličnost]

IPA: ['tsi:klitʃnost]

tonemski

[c'ikličnost]

IPA: ['tsi:klitʃnost]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cikličnost

RODILNIK: cikličnosti

DAJALNIK: cikličnosti

TOŽILNIK: cikličnost

MESTNIK: pri cikličnosti

ORODNIK: s cikličnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: cikličnosti

RODILNIK: cikličnosti

DAJALNIK: cikličnostma tudi cikličnostima

TOŽILNIK: cikličnosti
MESTNIK: pri cikličnostih
ORODNIK: s cikličnostma tudi s cikličnostima

množina

IMENOVALNIK: cikličnosti
RODILNIK: cikličnosti
DAJALNIK: cikličnostim
TOŽILNIK: cikličnosti
MESTNIK: pri cikličnostih
ORODNIK: s cikličnostmi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: cikličnost
RODILNIK: cikličnosti
DAJALNIK: cikličnosti
TOŽILNIK: cikličnost
MESTNIK: pri cikličnosti
ORODNIK: s cikličnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: cikličnosti
RODILNIK: cikličnosti
DAJALNIK: cikličnostma tudi cikličnostima
TOŽILNIK: cikličnosti
MESTNIK: pri cikličnostih
ORODNIK: s cikličnostma tudi s cikličnostima

množina

IMENOVALNIK: cikličnosti
RODILNIK: cikličnosti
DAJALNIK: cikličnostim
TOŽILNIK: cikličnosti
MESTNIK: pri cikličnostih
ORODNIK: s cikličnostmi

IZVOR

↑ ciklični

copátar copátarja samostalnik moškega spola [copátar]

POMEN

1. slabšalno moški, ki je preveč uslužen in se pusti voditi drugim, zlasti v partnerskem razmerju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Odrekam se moškimi prijateljem, ker postanejo navadni *copatarji*, takoj ko se zaljubijo.
- »Več kot očitno je, da si postal pravi *copatar*,« ga je spodbodel »in da je ni stvari, ki je ne bi napravil za svojo ženo.«

...

▪ Znani so kot *copatarji* in mehkužci, ki samo capljajo za žensko in ji vedno skušajo samo ugajati in se z njo vedno v vsem samo strinjajo.

2. kdor izdeluje (športne) copate

- *Copatarji*, prodajalci opreme, med katere sodijo tekaške copate, so v zadnjih petih letih dosegli 400-odstotno rast.
- Sejem so prestavili na obrobje, *copatarji* pa so bolj ali manj šli v pozabo.

3. ekspresivno kdor (rad) nosi copate

- Ne, ne, *copatar* pa že nisem. Imamo topli pod in hodim v nogavicah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[copátar]

IPA: [tsɔ'pa:tar]

tonemski

[copátar]

IPA: [tsɔpá:tàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: copátar

RODILNIK: copátarja

DAJALNIK: copátarju

TOŽILNIK: copátarja

MESTNIK: pri copátarju

ORODNIK: s copátarjem

dvojina

IMENOVALNIK: copátarja

RODILNIK: copátarjev

DAJALNIK: copátarjema

TOŽILNIK: copátarja

MESTNIK: pri copátarjih

ORODNIK: s copátarjema

množina

IMENOVALNIK: copátarji

RODILNIK: copátarjev

DAJALNIK: copátarjem

TOŽILNIK: copátarje

MESTNIK: pri copátarjih

ORODNIK: s copátarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: copátar

RODILNIK: copátarja

DAJALNIK: copátarju

TOŽILNIK: copátarja

MESTNIK: pri copátarju

ORODNIK: s copátarjem

dvojina

IMENOVALNIK: copátarja

RODILNIK: copátarjev

DAJALNIK: copátarjema

TOŽILNIK: copátarja

MESTNIK: pri copátarjih

ORODNIK: s copátarjema

množina

IMENOVALNIK: copátarji

RODILNIK: copátarjev

DAJALNIK: copátarjem

TOŽILNIK: copátarje

MESTNIK: pri copátarjih

ORODNIK: s copatarji

IZVOR

↑copata

copátek copátka samostalnik moškega spola [copátək]

POMEN

1. copat, zlasti otroški

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

otroški copatki | pleteni copatki | topli copatki

▪ Vsak teden so se srečevale v prostorih društva in pridno izdelovale otroške *copatke*.

▪ Pozimi otroka še posebej rado zebe v noge, zato mu kupite par toplih *copatkov*.

▪ Kupila je par usnjenih *copatkov* za dojenčka.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda** v tožilniku copatki za dojenčke, novorojenčke

▪ Srečujejo se vsako prvo sredo v mesecu, njihovi zadnji čudoviti izdelki pa so *copatki* za novorojenčke.

▶ glag. + **sam. beseda** v tožilniku

▪ Vsaki mamici bodo ob rojstvu otroka podarile ročno izdelane *copatke* in voščilnico.

▪ Ko sta obuvala *copatke*, je vprašal mamico: »Kdaj bom šel pa v pravo šolo?«

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v rodilniku

▪ Čez podplat iz gume položimo podplat iz filca in zgornji del *copatka* ter vse tri plasti sešijemo skupaj.

▪ Lahko poskusite tudi s tako imenovanimi mini nogavičkami v obliki *copatka*. Obujete jih preko hlačnih nogavic.

▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda** v rodilniku

▪ Udobni in topli *copatki* iz velurja, ki segajo čez gležnje, bodo dobro ogreli premražene noge.

...

▪ Navzlic mikavni spalni srajčki in *copatkom* s cofki je bila prav kilavega videza.

1.1. obutev sploh, zlasti za določen namen

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

baletni, plesni copatki

▪ Če dobro premislim, sem plesala že v maminem trebuščku, takoj po rojstvu v otroškem vozičku na maminih plesnih tečajih, malce pozneje v svojih prvih plesnih *copatkih*.

...

▪ Balet niso le obleke in *copatki*, pač pa so tudi naporni vsakodnevni kondicijski treningi.

▪ Na potovanje vzameš sončna očala, za morje pa *copatke*, da te ježek ne zbode.

2. ljubkovalno, zlasti v besedilih o vozilih pnevmatika ali kolo vozila

▪ Ko poravnamo oba *copatka*, z dvema ključema zategnemo še drugo in tretjo matico in tako *copatek* pritrdimo na podvozju.

▪ Dejstvo, da lahko svojemu dvokolesniku privoščite *copatke* z napisom »made in Slovenia«, tudi nekaj šteje, ali ne?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[copátək]

IPA: [tsɔ'pa:tək]

tonemski

[copátək]

IPA: [tsɔpá:tək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: copátek

RODILNIK: copátka

DAJALNIK: copátku

TOŽILNIK: copátek

MESTNIK: pri copátku

ORODNIK: s copátkom

dvojina

IMENOVALNIK: copátka

RODILNIK: copátkov

DAJALNIK: copátkoma

TOŽILNIK: copátka

MESTNIK: pri copátkih

ORODNIK: s copátkoma

množina

IMENOVALNIK: copátki

RODILNIK: copátkov

DAJALNIK: copátkom

TOŽILNIK: copátke

MESTNIK: pri copátkih

ORODNIK: s copátki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: copátek

RODILNIK: copátka

DAJALNIK: copátku

TOŽILNIK: copátek

MESTNIK: pri copátku

ORODNIK: s copátkom

dvojina

IMENOVALNIK: copátka

RODILNIK: copátkov

DAJALNIK: copátkoma

TOŽILNIK: copátka

MESTNIK: pri copátkih

ORODNIK: s copátkoma

množina

IMENOVALNIK: copátki

RODILNIK: copátkov

DAJALNIK: copátkom

TOŽILNIK: copátke

MESTNIK: pri copátkih

IZVOR

↑ copat

crkávati crkávam nedovršni glagol [cərkávati]

POMEN

1. neknjižno pogovorno, slabšalno **prihajati v stanje, ko osnovni življenjski procesi ne potekajo več**; SIN.: neknjižno pogovorno, slabšalno crkovati

neknjižno pogovorno, slabšalno crkovati

▶ **glag.** + od + sam. beseda v roditelju
crkavati od lakote

▪ Gledal bo samo na svojo rit, za druge bi pa ne mignil, če bi *crkavali* od lakote.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ Ljudje *crkavajo* v revščini, brez vode, brez hrane, brez zdravil.

▪ Čedalje bolj mislim na smrt, temu se je težko ogniti, ko vidiš, da ti prijatelji *crkavajo* kot muhe in te puščajo hudičevo samega.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

▪ V mukah boste *crkavali* in kričali na pomoč, a tega nihče ne bo hotel slišati.

1.1. neknjižno pogovorno, slabšalno **prihajati v stanje, ko osnovni procesi, ki zagotavljajo obstoj, delovanje, preživetje, ne potekajo več**; SIN.: propadati, neknjižno pogovorno, slabšalno crkovati

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ Vsak dan je več ljudi na borzi dela, firme *crkavajo*, državna blagajna se prazni.

▪ Ko so začela *crkavati* gradbena podjetja, se je zrušilo še vse ostalo.

▪ Vse, kar jih zanima, je prestiž pred drugo stranjo, ukvarjanje z obrobni zadevami, skrivanje lastnih lopovščin, gospodarstvo pa *crkava*.

2. neknjižno pogovorno, ekspresivno **prihajati v stanje neodzivnosti, nedelovanja, nedosegljivosti**; SIN.: kvariti se, neknjižno pogovorno, ekspresivno crkovati

kvariti se, neknjižno pogovorno, ekspresivno crkovati

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ Motor je rjovel po vijugasti cesti, *crkaval* in stokal, a vseeno zdržal do gostilne.

▪ Ni mi uspelo oddati komentarja, ker mi je računalnik kar naprej *crkaval*.

3. neknjižno pogovorno, ekspresivno **živeti v pomanjkanju zlasti materialnih dobrin**; SIN.: životariti, neknjižno pogovorno, ekspresivno crkovati

pogovorno, ekspresivno crkovati

▪ Le do denarja in položaja jim je, medtem ko narod dobesedno *crkava* in nima česa dati v usta.

▪ To je bil čas, ko smo počasi *crkavali*, ko smo vse iz delavnic prodali, da smo lahko preživeli.

▪ Nočemo iger brez kruha, hočemo dostojno preživeti, ne pa *crkavati*.

3.1. neknjižno pogovorno, ekspresivno **biti v slabem, neželenem stanju zaradi neugodnih vplivov ali**

negativnega občutja; SIN.: neknjižno pogovorno, ekspresivno crkovati

▶ **glag.** + od + sam. beseda v roditelju

▪ Poslušal sem njene korake in *crkaval* od žalosti.

...

▪ Obupujejo in *crkavajo* v dolgočasu in ponavljanju enega in istega vzorca.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cərkávati]

IPA: [tsər'ka:vati]

tonemski

[cərkávati]

IPA: [tsərká:vàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: crkávati

NAMENILNIK: crkávati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: crkávam

2. OSEBA: crkávaš

3. OSEBA: crkáva

dvojina

1. OSEBA: crkávava

2. OSEBA: crkávata

3. OSEBA: crkávata

množina

1. OSEBA: crkávamo

2. OSEBA: crkávate

3. OSEBA: crkávajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: crkávaj

dvojina

1. OSEBA: crkávajva

2. OSEBA: crkávajta

množina

1. OSEBA: crkávajmo

2. OSEBA: crkávajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: crkával

DVOJINA: crkávala

MNOŽINA: crkávali

ženski spol

EDNINA: crkávala

DVOJINA: crkávali

MNOŽINA: crkávale

srednji spol

EDNINA: crkávalo

DVOJINA: crkávali

MNOŽINA: crkávala

deležnik na -č

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: crkajóč
 RODILNIK: crkajóč**ega**
 DAJALNIK: crkajóč**emu**
 TOŽILNIK: crkajóč
 živo crkajóč**ega**
 MESTNIK: pri crkajóč**em**
 ORODNIK: s crkajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: crkajóč**a**
 RODILNIK: crkajóč**ih**
 DAJALNIK: crkajóč**ima**
 TOŽILNIK: crkajóč**a**
 MESTNIK: pri crkajóč**ih**
 ORODNIK: s crkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkajóč**i**
 RODILNIK: crkajóč**ih**
 DAJALNIK: crkajóč**im**
 TOŽILNIK: crkajóč**e**
 MESTNIK: pri crkajóč**ih**
 ORODNIK: s crkajóč**imi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: crkajóč**a**
 RODILNIK: crkajóč**e**
 DAJALNIK: crkajóč**i**
 TOŽILNIK: crkajóč**o**
 MESTNIK: pri crkajóč**i**
 ORODNIK: s crkajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: crkajóč**i**
 RODILNIK: crkajóč**ih**
 DAJALNIK: crkajóč**ima**
 TOŽILNIK: crkajóč**i**
 MESTNIK: pri crkajóč**ih**
 ORODNIK: s crkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkajóč**e**
 RODILNIK: crkajóč**ih**
 DAJALNIK: crkajóč**im**
 TOŽILNIK: crkajóč**e**
 MESTNIK: pri crkajóč**ih**
 ORODNIK: s crkajóč**imi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: crkajóč**e**
 RODILNIK: crkajóč**ega**
 DAJALNIK: crkajóč**emu**
 TOŽILNIK: crkajóč**e**
 MESTNIK: pri crkajóč**em**
 ORODNIK: s crkajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: crkajóč**i**
 RODILNIK: crkajóč**ih**

DAJALNIK: crkajóč**ima**
 TOŽILNIK: crkajóč**i**
 MESTNIK: pri crkajóč**ih**
 ORODNIK: s crkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkajóč**a**
 RODILNIK: crkajóč**ih**
 DAJALNIK: crkajóč**im**
 TOŽILNIK: crkajóč**a**
 MESTNIK: pri crkajóč**ih**
 ORODNIK: s crkajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: crkav**áje**

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: crkáv**anje**
 RODILNIK: crkáv**anja**
 DAJALNIK: crkáv**anju**
 TOŽILNIK: crkáv**anje**
 MESTNIK: pri crkáv**anju**
 ORODNIK: s crkáv**anjem**

dvojina

IMENOVALNIK: crkáv**anji**
 RODILNIK: crkáv**anj**
 DAJALNIK: crkáv**anjema**
 TOŽILNIK: crkáv**anji**
 MESTNIK: pri crkáv**anjih**
 ORODNIK: s crkáv**anjema**

množina

IMENOVALNIK: crkáv**anja**
 RODILNIK: crkáv**anj**
 DAJALNIK: crkáv**anjem**
 TOŽILNIK: crkáv**anja**
 MESTNIK: pri crkáv**anjih**
 ORODNIK: s crkáv**anji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: crkáv**ati**
 NAMENILNIK: crkáv**at**

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: crkáv**am**
2. OSEBA: crkáv**aš**
3. OSEBA: crkáv**a**

dvojina

1. OSEBA: crkáv**ava**
2. OSEBA: crkáv**ata**
3. OSEBA: crkáv**ata**

množina

1. OSEBA: crkáv**amo**
2. OSEBA: crkáv**ate**
3. OSEBA: crkáv**ajo**

velelnik**ednina**

2. OSEBA: crkáv**vaj**

dvojina

1. OSEBA: crkáv**vajva**
2. OSEBA: crkáv**vajta**

množina

1. OSEBA: crkâvaj**mo**
2. OSEBA: crkâvaj**te**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: crkâval
DVOJINA: crkâvala
MNOŽINA: crkâvali

ženski spol

EDNINA: crkâvala
DVOJINA: crkâvali
MNOŽINA: crkâvale

srednji spol

EDNINA: crkâvalo
DVOJINA: crkâvali
MNOŽINA: crkâvala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: crkajôč tudi crkajôč
RODILNIK: crkajôč**ega**
DAJALNIK: crkajôč**emu**
TOŽILNIK: crkajôč tudi crkajôč
živo crkajôč**ega**
MESTNIK: pri crkajôč**em**
ORODNIK: s crkajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: crkajôča
RODILNIK: crkajôč**ih**
DAJALNIK: crkajôč**ima**
TOŽILNIK: crkajôča
MESTNIK: pri crkajôč**ih**
ORODNIK: s crkajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkajôči
RODILNIK: crkajôč**ih**
DAJALNIK: crkajôč**im**
TOŽILNIK: crkajôče
MESTNIK: pri crkajôč**ih**
ORODNIK: s crkajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: crkajôča
RODILNIK: crkajôč**e**
DAJALNIK: crkajôč**i**
TOŽILNIK: crkajôč**o**
MESTNIK: pri crkajôč**i**
ORODNIK: s crkajôč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: crkajôči
RODILNIK: crkajôč**ih**
DAJALNIK: crkajôč**ima**
TOŽILNIK: crkajôč**i**
MESTNIK: pri crkajôč**ih**
ORODNIK: s crkajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkajôč**e**
RODILNIK: crkajôč**ih**
DAJALNIK: crkajôč**im**
TOŽILNIK: crkajôč**e**
MESTNIK: pri crkajôč**ih**
ORODNIK: s crkajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: crkajôč**e**
RODILNIK: crkajôč**ega**
DAJALNIK: crkajôč**emu**
TOŽILNIK: crkajôč**e**
MESTNIK: pri crkajôč**em**
ORODNIK: s crkajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: crkajôč**i**
RODILNIK: crkajôč**ih**
DAJALNIK: crkajôč**ima**
TOŽILNIK: crkajôč**i**
MESTNIK: pri crkajôč**ih**
ORODNIK: s crkajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkajôč**a**
RODILNIK: crkajôč**ih**
DAJALNIK: crkajôč**im**
TOŽILNIK: crkajôč**a**
MESTNIK: pri crkajôč**ih**
ORODNIK: s crkajôč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: crkavâ**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: crkâvanje
RODILNIK: crkâvan**ja**
DAJALNIK: crkâvan**ju**
TOŽILNIK: crkâvanje
MESTNIK: pri crkâvan**ju**
ORODNIK: s crkâvan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: crkâvanj**i**
RODILNIK: crkâvanj
DAJALNIK: crkâvanj**ema**
TOŽILNIK: crkâvanj**i**
MESTNIK: pri crkâvanj**ih**
ORODNIK: s crkâvanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: crkâvanj**a**
RODILNIK: crkâvanj
DAJALNIK: crkâvanj**em**
TOŽILNIK: crkâvanj**a**
MESTNIK: pri crkâvanj**ih**
ORODNIK: s crkâvanj**i**

FRAZEOLOGIJA

umirati/crkovati/crkavati na obroke
umirati na obroke

neknjižno pogovorno **crkovati na obroke**

neknjižno pogovorno **crkavati na obroke**

PRIMERJAJ ŠE: **umiranje na obroke**

počasi, dlje časa, nezadržno propadati

- Nekdaj zelo popularni mestni poligon je zadnja leta *umiral na obroke*, v zadnjih dveh letih pa smuke praktično sploh ni bilo.
- Hm, čudno. Tudi oni trdijo, da *crkujejo na obroke*, ti pa, da super fajn živijo.
- Včeraj je bilo lepo videti, kako si veliki režejo kose pogače, medtem ko mali in nepomembni *crkavajo na obroke*.

umreti/umirati/crkniti ipd. od smeha

umreti od smeha

v nedovršni obliki **umirati od smeha**

neknjižno pogovorno **crkniti od smeha**

neknjižno pogovorno, v nedovršni obliki **crkavati od smeha**

neknjižno pogovorno **pocrkati od smeha**

neknjižno pogovorno, v nedovršni obliki **crkovati od smeha**

s smehom izraziti, da je komu kaj zelo zabavno, smešno, tragikomično; zelo se nasmejati čemu; zelo, glasno se smejati

- Na nesrečo se ni spomnil, da je za vogalom barake parkiral svojo osebno samokolnico, in je kot v komediji pognil čeznjo. Mislila sem, da *bom umrla od smeha*.
- Čoln se sicer ni prevrnil, *je* pa tajski mladenič *umiral od smeha*, ko sem s cikcakastim motoviljenjem besno poskušal usmerjati plovilo.
- *Crknil sem* skoraj *od smeha*, ko sem slišal, da so se pirati pred kakim letom pomotoma spravili na manjšo francosko vojaško ladjo, misleč, da je trgovska.
- Ko je film prišel v francoska kina, *so* ljudje *crkavali od smeha*.
- Poskusite vi kako tekmo pokomentirati, me prav zanima, *pocrkali bi od smeha*.
- Vedno, ko se dotakneš tipkovnice, ga tako polomiš, da *crkujem od smeha* pol ure.

IZVOR

iz *crkati*, iz onomatopeje *cr, ki posnema visoke glasove

crkniti crknem dovršni glagol [c̣crkniti]

POMEN

1. neknjižno pogovorno, slabšalno **priti v stanje, ko osnovni življenjski procesi ne potekajo več**; SIN.: umreti, neknjižno pogovorno, slabšalno krepniti

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

konj crkne

- Če ju ne spočijemo, bosta konja *crknila* od mraza in lakote.
- Ko je prišel živinozdravnik, je lahko povedal le še to, da je krava *crknila*.

▶ **glag. + od + sam. beseda v rodilniku**

crkniti od lakote

- Nihče razen mene ne ve, kje sta; pustil vaju bom *crkniti* od lakote in mraza!

▶ **glag. + glag. v nedoločniku**

pustiti crkniti

- Tam zunaj bi me pustil *crkniti* od mraza in lakote, če mu ne bi dal denarja, ki ga je zahteval od mene.

▶ **prisl. + glag.**

takoj crkniti

- Ni zdravnika specialista in takoj *crkneš*, nič muk in stiske, takoj smrt.
- Pokaži, da si zavarovan, potem te vzamemo v bolnišnico – sicer lahko dobesedno *crkneš* na pločniku.

▶ **naj + glag.**

- »Naj *crkne*, če ni več za delo,« je zagodrnjal in brcnil v težka hlevska vrata.

...

▶ **Pokojnine niti dočakala ne bom, ker bom *crknila* na delovnem mestu.**

1.1. neknjižno pogovorno, slabšalno **priti v stanje, ko osnovni procesi, ki zagotavljajo obstoj, delovanje, preživetje, ne potekajo več**; SIN.:

propasti, neknjižno pogovorno, slabšalno krepniti

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

država crkne | firma crkne

- Naredili bodo vse za doseg svojih interesov, pa čeprav *crkne* država in ljudje obubožamo.
- *Crknila* bo firma, ki ima stoletno tradicijo in je znamka, ki se prodaja sama zase.
- Ko peša gospodarstvo, peša država, in ko opeša država, končno *crkne* tudi politika.

▶ **naj + glag.**

- On bo vedno bolj bogat, narod pa naj *crkne*.

...

▶ **Nekatere firme so morale *crkniti* kljub dobrim razvojnim in prodajnim programom.**

2. neknjižno pogovorno, ekspresivno **priti v stanje neodzivnosti, nedelovanja, nedosegljivosti**; SIN.:

pokvariti se, neknjižno pogovorno, ekspresivno krepniti

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

avto, motor crkne | baterija crkne | disk, računalnik crkne | elektrika crkne | internet, program crkne | luč, žarnica crkne | televizor crkne

- Dokončno mi je *crknil* avto in primoran sem bil iti na avtobus.
- Hitro se lahko pripeti, da baterija *crkne*, polnilca pa nikjer.
- Sredi predstave je *crknila* elektrika.
- Ko sem pisala dnevnik, mi je *crknil* računalnik.

▶ **prisl. + glag.**

dokončno crkniti | spet crkniti

- Včeraj zjutraj sem moral zamenjati telefon, za televizor ne vem, ali je dokončno *crknil* ali mu bo mogoče še kako pomagati.

- Avto je spet *crknil* in spet sva ga morala spraviti k mehaniku.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cərkɲiti]

IPA: [ˈtsərɲiti]

tonemski

[cərkɲiti]

IPA: [tsərɲíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: cřkniti

NAMENILNIK: cřknit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: cřknem

2. OSEBA: cřkneš

3. OSEBA: cřkne

dvojina

1. OSEBA: cřkneva

2. OSEBA: cřkneta

3. OSEBA: cřkneta

množina

1. OSEBA: cřknemo

2. OSEBA: cřknete

3. OSEBA: cřknejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: cřkni

dvojina

1. OSEBA: cřkniva

2. OSEBA: cřknita

množina

1. OSEBA: cřknimo

2. OSEBA: cřknite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: cřknil

DVOJINA: cřknila

MNOŽINA: cřknili

ženski spol

EDNINA: cřknila

DVOJINA: cřknili

MNOŽINA: cřknile

srednji spol

EDNINA: cřknilo

DVOJINA: cřknili

MNOŽINA: cřknila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: cřknjen

RODILNIK: cřknjenega

DAJALNIK: cřknjenemu

TOŽILNIK: cřknjen

živo cřknjenega

MESTNIK: pri cřknjenem

ORODNIK: s cřknjenim

dvojina

IMENOVANIK: cřknjena

RODILNIK: cřknjenih

DAJALNIK: cřknjenima

TOŽILNIK: cřknjena

MESTNIK: pri cřknjenih

ORODNIK: s cřknjenima

množina

IMENOVANIK: cřknjeni

RODILNIK: cřknjenih

DAJALNIK: cřknjenim

TOŽILNIK: cřknjene

MESTNIK: pri cřknjenih

ORODNIK: s cřknjenimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: cřknjena

RODILNIK: cřknjene

DAJALNIK: cřknjeni

TOŽILNIK: cřknjeno

MESTNIK: pri cřknjeni

ORODNIK: s cřknjeno

dvojina

IMENOVANIK: cřknjeni

RODILNIK: cřknjenih

DAJALNIK: cřknjenima

TOŽILNIK: cřknjeni

MESTNIK: pri cřknjenih

ORODNIK: s cřknjenima

množina

IMENOVANIK: cřknjene

RODILNIK: cřknjenih

DAJALNIK: cřknjenim

TOŽILNIK: cřknjene

MESTNIK: pri cřknjenih

ORODNIK: s cřknjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: cřknjeno

RODILNIK: cřknjenega

DAJALNIK: cřknjenemu

TOŽILNIK: cřknjeno

MESTNIK: pri cřknjenem

ORODNIK: s cřknjenim

dvojina

IMENOVANIK: cřknjeni

RODILNIK: cřknjenih

DAJALNIK: cřknjenima

TOŽILNIK: cřknjeni

MESTNIK: pri cřknjenih

ORODNIK: s cřknjenima

množina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjena**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenimi**

DELEŽJE NA **-vš**: **crknívši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: **črknjenje**
RODILNIK: **črknjenja**
DAJALNIK: **črknjenju**
TOŽILNIK: **črknjenje**
MESTNIK: pri **črknjenju**
ORODNIK: s **črknjenjem**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjenji**
RODILNIK: **črknjenj**
DAJALNIK: **črknjenjema**
TOŽILNIK: **črknjenji**
MESTNIK: pri **črknjenjih**
ORODNIK: s **črknjenjema**

množina

IMENOVALNIK: **črknjenja**
RODILNIK: **črknjenj**
DAJALNIK: **črknjenjem**
TOŽILNIK: **črknjenja**
MESTNIK: pri **črknjenjih**
ORODNIK: s **črknjenji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: **črkniti**
NAMENILNIK: **črknit**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: **črknem**
2. OSEBA: **črkneš**
3. OSEBA: **črkne**

dvojina

1. OSEBA: **črkneva**
2. OSEBA: **črkneta**
3. OSEBA: **črkneta**

množina

1. OSEBA: **črknemo**
2. OSEBA: **črknete**
3. OSEBA: **črknejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: **črkni**

dvojina

1. OSEBA: **črkniva**
2. OSEBA: **črknita**

množina

1. OSEBA: **črknimo**
2. OSEBA: **črknite**

deležnik na **-l**

moški spol

EDNINA: **črknil**
DVOJINA: **črknila**
MNOŽINA: **črknili**

ženski spol

EDNINA: **črknila** in **črknila**
DVOJINA: **črknili**
MNOŽINA: **črknile**

srednji spol

EDNINA: **črknilo**
DVOJINA: **črknili**
MNOŽINA: **črknila**

deležnik na **-n**

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjen**
RODILNIK: **črknjenega**
DAJALNIK: **črknjenemu**
TOŽILNIK: **črknjen**
živo **črknjenega**
MESTNIK: pri **črknjenem**
ORODNIK: s **črknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjena**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjene**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjene**
DAJALNIK: **črknjeni**
TOŽILNIK: **črknjeno**
MESTNIK: pri **črknjeni**
ORODNIK: s **črknjeno**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjeni**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjene**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjene**
MESTNIK: pri **črknjenih**

ORODNIK: s črknjenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: črknjeno

RODILNIK: črknjenega

DAJALNIK: črknjenemu

TOŽILNIK: črknjeno

MESTNIK: pri črknjenem

ORODNIK: s črknjenim

dvojina

IMENOVALNIK: črknjeni

RODILNIK: črknjenih

DAJALNIK: črknjenima

TOŽILNIK: črknjeni

MESTNIK: pri črknjenih

ORODNIK: s črknjenima

množina

IMENOVALNIK: črknjena

RODILNIK: črknjenih

DAJALNIK: črknjenim

TOŽILNIK: črknjena

MESTNIK: pri črknjenih

ORODNIK: s črknjenimi

DELEŽJE NA -vš: crknívši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: črknjenje

RODILNIK: črknjenja

DAJALNIK: črknjenju

TOŽILNIK: črknjenje

MESTNIK: pri črknjenju

ORODNIK: s črknjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: črknjenji

RODILNIK: črknjenj

DAJALNIK: črknjenjema

TOŽILNIK: črknjenji

MESTNIK: pri črknjenjih

ORODNIK: s črknjenjema

množina

IMENOVALNIK: črknjenja

RODILNIK: črknjenj

DAJALNIK: črknjenjem

TOŽILNIK: črknjenja

MESTNIK: pri črknjenjih

ORODNIK: s črknjenji

FRAZEOLOGIJA

umreti/umirati/crkniti ipd. od smeha

umreti od smeha

v nedovršni obliki umirati od smeha

neknjižno pogovorno crkniti od smeha

neknjižno pogovorno, v nedovršni obliki crkavati od smeha

neknjižno pogovorno pocrkati od smeha

neknjižno pogovorno, v nedovršni obliki crkovati od smeha

s smehom izraziti, da je komu kaj zelo zabavno, smešno, tragikomično; zelo se nasmejati čemu; zelo, glasno se smejati

▪ Na nesrečo se ni spomnil, da je za vogalom barake parkiral svojo osebno samokolnico, in je kot v komediji pogrnil čeznjo. Mislila sem, da *bom umrla od smeha*.

▪ Čoln se sicer ni prevrnil, *je* pa tajski mladenič *umiral od smeha*, ko sem s cikcakastim motoviljenjem besno poskušal usmerjati plovilo.

▪ *Crknil sem* skoraj *od smeha*, ko sem slišal, da so se pirati pred kakim letom pomotoma spravili na manjšo francosko vojaško ladjo, misleč, da je trgovska.

▪ Ko je film prišel v francoska kina, *so* ljudje *crkavali od smeha*.

▪ Poskusite vi kako tekmo pokomentirati, me prav zanima, *pocrkali bi od smeha*.

▪ Vedno, ko se dotakneš tipkovnice, ga tako polomiš, da *crkujem od smeha* pol ure.

za umret/umreti/crkniti/crkniti

za umret

knjižno pogovorno za umreti

neknjižno pogovorno za crkniti

neknjižno pogovorno za crkniti

1. neknjižno pogovorno, kot prislov izraža veliko mero dejanja, stanja, lastnosti; zelo

▪ Že reklama je *za umret* dobra – kaj šele film!

▪ Prizna, da mora po delu vsaj za kakšno uro počivati, sicer ne bi zmogla; včasih je utrujena *za umreti*.

▪ Oglejte si *za crkniti* smešne fotke, ki ne puščajo dvoma, ali je moški devičnik ali ne!

▪ Pod skalami je vroče *za crkniti*.

2. neknjižno pogovorno, kot pridevnik ki vzbuja močne občutke zaradi izrazito ugodnih ali neugodnih lastnosti

▪ Smejala sva se in hecala, restavracija je *za umret* in naročil mi je večerjo, ki so jo skuhali posebej zame, same moje najljubše jedi ...

▪ V svojih dnevniških zapiskih lahko preberem: »Ta vožnja je bila *za crkniti*.« In takoj zatem: »Ampak saj je bilo čisto ok!«

Naj sosedu krava crkne.

neknjižno pogovorno Naj sosedu crkne krava.

neknjižno pogovorno Naj sosedu koza crkne.

neknjižno pogovorno opisuje situacijo, ko si kdo želi, da bi bližnjemu šlo slabše kot njemu ali se ob nesreči bližnjega vede privošljivo

▪ Saj vsi vemo, kako neizprosno kruti znamo biti drug do drugega, ko gre za notranje boje, komolčarstvo, delitev denarja, družbenih položajev, služb ali ne

nazadnje za priznanje uspeha na primer svojemu sosedu ali kolegu. *Naj sosedu krava crkne!*

▪ Morda gre pri bralcu za škodoželjnost, privoščljivost? Za naslodo nad tujo nesrečo v smislu slovenskega reka: *naj sosedu koza crkne?*

Raje umrem.

Rajši umrem.

neknjižno pogovorno Raje crknem.

neknjižno pogovorno Rajši crknem.

izraža, da govorec česa ne želi storiti pod nobenim pogojem; izraža govorčevu odločno zavrnitev

- Na koncu svojih moči je nekaterim bližnjim priznal: »*Raje umrem*, kot da nadaljujem še en dan takole.«
- Ni govora, si je tiho prisegla. *Rajši umrem.*
- Očitno sva zašla, ampak *raje crknem*, kot da bi koga na ulici vprašal za pot.
- Da bi midva filala, vsak na eni strani z lopato, ti pa da boš dva metra pred menoj? *Rajši crknem.* Vštric bova šla.

V španoviji še pes crkne.

neknjižno pogovorno opisuje situacijo, ko se kaj dela v skupini in se to vsaj za enega, navadno pa za večino, ne konča dobro, ne prinese pričakovanih rezultatov

- Posvaril je pred sodelovanjem, češ da *v španoviji še pes crkne.*
- *V španoviji še pes crkne*, zato si dve bančni skupini ne moreta lastiti iste banke.

Za crknit!

neknjižno pogovorno Za umret!

neknjižno pogovorno To je za crknit!

neknjižno pogovorno izraža govorčevu zgražanje, ogorčenje; izraža govorčevu presenečenje ob nespametnem, nerazsodnem ravnanju, govorjenju koga; izraža govorčevu jezo, nejevoljo

- Sem nismo prišli z železnico, temveč z avtom. In vožnja je trajala ... uro in 15 minut. *Za umret.*
- In sem tekla v kopalnico, kjer sem pela rigoletu. *Za crknit!*
- Do onemoglosti so se smejali. Zvezdnica iz mehiških nadaljevank – *to je za crknit!*
- Zmanjkuje mi sape, še bolj pa volje. Navzdol gre samo! Pogled na Barje. *Za umret!*

IZVOR

= hrv., srb. *crknuti*, star. bolg. *crákna*, iz *crkati*, glej ↑crkavati

crknjen crknjena crknjeno pridevnik [cərknjen]

POMEN

1. neknjižno pogovorno, slabšalno ki je v stanju, ko osnovni življenjski procesi ne potekajo več; SIN.: mrtev

► prid. beseda + sam. beseda

crknjen golob | crknjen konj | crknjen pes | crknjena krava | crknjena kura | crknjena mačka | crknjena miš, podgana | crknjena riba | crknjena žival

- Bili so kot ptice roparice, ko zagledajo *crknjeno* kravo: najprej se spusti ena, potem druga in nazadnje vsi jastrebi od kilometrov naokrog trgajo mrhovino.
- Zmetal je na kup *crknjene* podgane, ki so ostale po kotih od lanske deratizacije.
- Ob obeh bregovih reke se je nabral za kakšen meter širok pas umazanije in belih trebuhov *crknjenih* rib.

1.1. neknjižno pogovorno, slabšalno ki je v stanju, ko osnovni procesi, ki zagotavljajo obstoj, delovanje, preživetje, ne potekajo več

- Misliš, da je oživljanje napol *crknjenega* gospodarstva zastoj?

2. neknjižno pogovorno, ekspresivno ki je zelo utrujen, izmučen

► vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku biti crknjen

- Po celem dnevu kolesarjenja se je sin hotel igrati, on pa je bil čisto *crknjen*.
- Včeraj popoldne je bil tako *crknjen* zaradi dela in zaradi virusa, ki ga je zdeloval, da je ležal kar na tleh.

► prisl. + prid. beseda

- Komaj si zlezla iz postelje, pa si že povsem *crknjena*.
- Mislim, da bom proti večeru že tako *crknjen*, da bom lahko samo še padel v posteljo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cərknjen]

IPA: [ˈtsərknjen]

tonemski

[cərknjen]

IPA: [tsərknjèn]

VZOREC

POMEN

1. pomen

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: crknjen

določno crknjeni

RODILNIK: crknjenega

DAJALNIK: crknjenemu

TOŽILNIK: crknjen

določno crknjeni

živo **črknjenega**
MESTNIK: pri **črknjenem**
ORODNIK: s **črknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjena**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjene**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjene**
DAJALNIK: **črknjeni**
TOŽILNIK: **črknjeno**
MESTNIK: pri **črknjeni**
ORODNIK: s **črknjeno**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjeni**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjene**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjene**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjeno**
RODILNIK: **črknjenega**
DAJALNIK: **črknjenemu**
TOŽILNIK: **črknjeno**
MESTNIK: pri **črknjenem**
ORODNIK: s **črknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjeni**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjena**

RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjena**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjen**
določno **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenega**
DAJALNIK: **črknjenemu**
TOŽILNIK: **črknjen**
določno **črknjeni**
živo **črknjenega**
MESTNIK: pri **črknjenem**
ORODNIK: s **črknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjena**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjene**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjene**
DAJALNIK: **črknjeni**
TOŽILNIK: **črknjeno**
MESTNIK: pri **črknjeni**
ORODNIK: s **črknjeno**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjeni**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjene**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjene**
MESTNIK: pri **črknjenih**
ORODNIK: s **črknjenimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjeno**
RODILNIK: **črknjenega**
DAJALNIK: **črknjenemu**
TOŽILNIK: **črknjeno**
MESTNIK: **pri črknjenem**
ORODNIK: **s črknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjeni**
MESTNIK: **pri črknjenih**
ORODNIK: **s črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjena**
MESTNIK: **pri črknjenih**
ORODNIK: **s črknjenimi**

VZOREC

POMEN

2. pomen

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjen**
določno **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenega**
DAJALNIK: **črknjenemu**
TOŽILNIK: **črknjen**
določno **črknjeni**
živo **črknjenega**
MESTNIK: **pri črknjenem**
ORODNIK: **s črknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjena**
MESTNIK: **pri črknjenih**
ORODNIK: **s črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjene**
MESTNIK: **pri črknjenih**
ORODNIK: **s črknjenimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjene**
DAJALNIK: **črknjeni**

TOŽILNIK: **črknjeno**
MESTNIK: **pri črknjeni**
ORODNIK: **s črknjeno**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjeni**
MESTNIK: **pri črknjenih**
ORODNIK: **s črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjene**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjene**
MESTNIK: **pri črknjenih**
ORODNIK: **s črknjenimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **črknjeno**
RODILNIK: **črknjenega**
DAJALNIK: **črknjenemu**
TOŽILNIK: **črknjeno**
MESTNIK: **pri črknjenem**
ORODNIK: **s črknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **črknjeni**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenima**
TOŽILNIK: **črknjeni**
MESTNIK: **pri črknjenih**
ORODNIK: **s črknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **črknjena**
RODILNIK: **črknjenih**
DAJALNIK: **črknjenim**
TOŽILNIK: **črknjena**
MESTNIK: **pri črknjenih**
ORODNIK: **s črknjenimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **bòlj črknjen**

ženski spol

EDNINA: **bòlj črknjena**

srednji spol

EDNINA: **bòlj črknjeno**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj in nájbolj črknjen**

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj in nájbolj črknjena**

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj in nájbolj črknjeno**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: **cřknjen**
določno **cřknjeni**
RODILNIK: **cřknjenega**
DAJALNIK: **cřknjenemu**
TOŽILNIK: **cřknjen**
določno **cřknjeni**
živo **cřknjenega**
MESTNIK: pri **cřknjenem**
ORODNIK: s **cřknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **cřknjena**
RODILNIK: **cřknjenih**
DAJALNIK: **cřknjenima**
TOŽILNIK: **cřknjena**
MESTNIK: pri **cřknjenih**
ORODNIK: s **cřknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **cřknjeni**
RODILNIK: **cřknjenih**
DAJALNIK: **cřknjenim**
TOŽILNIK: **cřknjene**
MESTNIK: pri **cřknjenih**
ORODNIK: s **cřknjenimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: **cřknjena**
RODILNIK: **cřknjene**
DAJALNIK: **cřknjeni**
TOŽILNIK: **cřknjeno**
MESTNIK: pri **cřknjeni**
ORODNIK: s **cřknjeno**

dvojina

IMENOVALNIK: **cřknjeni**
RODILNIK: **cřknjenih**
DAJALNIK: **cřknjenima**
TOŽILNIK: **cřknjeni**
MESTNIK: pri **cřknjenih**
ORODNIK: s **cřknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **cřknjene**
RODILNIK: **cřknjenih**
DAJALNIK: **cřknjenim**
TOŽILNIK: **cřknjene**
MESTNIK: pri **cřknjenih**
ORODNIK: s **cřknjenimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: **cřknjeno**
RODILNIK: **cřknjenega**
DAJALNIK: **cřknjenemu**
TOŽILNIK: **cřknjeno**
MESTNIK: pri **cřknjenem**
ORODNIK: s **cřknjenim**

dvojina

IMENOVALNIK: **cřknjeni**

RODILNIK: **cřknjenih**
DAJALNIK: **cřknjenima**
TOŽILNIK: **cřknjeni**
MESTNIK: pri **cřknjenih**
ORODNIK: s **cřknjenima**

množina

IMENOVALNIK: **cřknjena**
RODILNIK: **cřknjenih**
DAJALNIK: **cřknjenim**
TOŽILNIK: **cřknjena**
MESTNIK: pri **cřknjenih**
ORODNIK: s **cřknjenimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **bòlj cřknjen**

ženski spol

EDNINA: **bòlj cřknjena**

srednji spol

EDNINA: **bòlj cřknjeno**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj cřknjen**

ženski spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj cřknjena**

srednji spol

EDNINA: **nàjbolj in nàjbolj cřknjeno**

FRAZEOLOGIJA

mrtev/cřknjen konj

mrtev konj

neknjižno pogovorno **crknjen konj**

kar je propadlo, zastarelo, v stanju, ko ne potekajo več temeljni procesi, ki zagotavljajo **obstoj, preživetje**

- Če bi rekel: »Hegel je *mrtev konj* na filozofskem trgu,« bi bila opazka resna, toda razumeti bi jo bilo treba nedobesedno.
- Pravzaprav ni več nobenega javnega protesta, tako imenovana civilna družba je *crknjen konj*.

refleks crknjenega konja

neknjižno pogovorno **slaba, neznatna odzivnost**

- Šele potem ko se je onesnaženost občutno znižala, je *z refleksom crknjenega konja* prišla na plano županova napoved ukrepov ob ponovitvah takih situacij.

IZVOR

↑**crkniti**

crkováti **crkújem** nedovršni glagol [čarkováti]

POMEN

1. neknjižno pogovorno, slabšalno **prihajati v stanje, ko osnovni življenjski procesi ne potekajo več;** SIN.:

neknjižno pogovorno, slabšalno **crkavati**

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Ljudje so zagnali vik in krik, da pri tej družini krave *crkujejo* kot po tekočem traku.
- Videl je, kako *crkujejo* ljudje, ki jih je imel rad, pa jim ni mogel pomagati.

▶ **glag. + od + sam. beseda v roditelju** crkovati od lakote

- Imamo več milijard posameznikov, ki nimajo ničesar, ki *crkujejo* od lakote, umirajo mladi.

▶ **prisl. + glag.**

- V tem trenutku lačen počasi *crkuje*.

1.1. neknjižno pogovorno, slabšalno **prihajati v stanje, ko osnovni procesi, ki zagotavljajo obstoj, delovanje, preživetje, ne potekajo več;** SIN.:

propadati, neknjižno pogovorno, slabšalno **crkavati**

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

delavci crkujejo | država crkuje | firme crkujejo | gospodarstvo crkuje

- Država *crkuje*, vi pa gonite stalno eno in isto o dogodkih izpred 70 let.
- Gospodarstvo dobesedno *crkuje*, delavci v gospodarstvu delajo in ne dobijo plač, revščina se povečuje.
- Devetnajst let se samo krade, laže, zavaja, narod pa *crkuje*.

2. neknjižno pogovorno, ekspresivno **prihajati v stanje neodzivnosti, nedelovanja, nedosegljivosti;** SIN.:

kvariti se, neknjižno pogovorno, ekspresivno **crkavati**

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

avto crkuje

- Avtomobilska industrija je že zelo razvita, pa avti še zmeraj *crkujejo*.
- Če žarnice *crkujejo* po tekočem traku, potem je nekaj narobe z napeljavo.

▶ **glag. + glag. v nedoločniku**

- Sistem ima prednost: ko začne *crkovati*, ga najprej preprosto ugasneš in v večini primerov se postavi nazaj na noge.

▶ **prisl. + glag.**

- Električna je sicer napeljana, a stalno *crkuje* in smo po nekaj dni brez nje.
- Orodje javlja, da disk počasi *crkuje*.

3. neknjižno pogovorno, ekspresivno **živeti v pomanjkanju zlasti materialnih dobrin;** SIN.: životariti, neknjižno

pogovorno, ekspresivno **crkavati**

- Pravico ima vsak, da ima delo in sam primerno zasluži za preživetje, in ne da *crkuje* od miloščine.
- Vsak, ki dela 8 ur, bi moral dostojno živeti, danes pa ljudje *crkujejo*.

3.1. neknjižno pogovorno, ekspresivno **biti v slabem, neželenem stanju zaradi neugodnih vplivov ali negativnega občutja;** SIN.: neknjižno pogovorno, ekspresivno **crkavati**

▶ **glag. + od + sam. beseda v roditelju**

- V poletni vročini, ko *crkujete* od žeje, boste pred avtomatom pač globlje segli v žep kot sredi zime.
- Iščem tiste gore, do katerih se da pripeljati z avtom, da lahko na vrhu uživam, ne pa da *crkujem* od izčrpanosti.
- Problem po njegovem ni v tem, da so muzeji duhamorni in da mularija na ekskurzijah že od malega *crkuje* od dolgočasje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cərkováti]

IPA: [tsərkɔ'va:ti]

tonemski

[cərkováti]

IPA: [tsərkɔvɑ:ti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: crkováti

NAMENILNIK: crkovát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: crkújem

2. OSEBA: crkúješ

3. OSEBA: crkúje

dvojina

1. OSEBA: crkújeva

2. OSEBA: crkújeta

3. OSEBA: crkújeta

množina

1. OSEBA: crkújemo

2. OSEBA: crkújete

3. OSEBA: crkújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: crkúj

dvojina

1. OSEBA: crkújva

2. OSEBA: crkújta

množina

1. OSEBA: crkújmo

2. OSEBA: crkújte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: crkovál

DVOJINA: crkovála

MNOŽINA: crkováli

ženski spol

EDNINA: crkovála

DVOJINA: crkováli

MNOŽINA: crkovále

srednji spol

EDNINA: crkoválo

DVOJINA: crkováli

MNOŽINA: crkovála
deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: crkujóč
RODILNIK: crkujóč**ega**
DAJALNIK: crkujóč**emu**
TOŽILNIK: crkujóč
živo crkujóč**ega**
MESTNIK: pri crkujóč**em**
ORODNIK: s crkujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: crkujóča
RODILNIK: crkujóč**ih**
DAJALNIK: crkujóč**ima**
TOŽILNIK: crkujóča
MESTNIK: pri crkujóč**ih**
ORODNIK: s crkujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkujóči
RODILNIK: crkujóč**ih**
DAJALNIK: crkujóč**im**
TOŽILNIK: crkujóče
MESTNIK: pri crkujóč**ih**
ORODNIK: s crkujóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: crkujóča
RODILNIK: crkujóč**e**
DAJALNIK: crkujóč**i**
TOŽILNIK: crkujóč**o**
MESTNIK: pri crkujóč**i**
ORODNIK: s crkujóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: crkujóči
RODILNIK: crkujóč**ih**
DAJALNIK: crkujóč**ima**
TOŽILNIK: crkujóč**i**
MESTNIK: pri crkujóč**ih**
ORODNIK: s crkujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkujóče
RODILNIK: crkujóč**ih**
DAJALNIK: crkujóč**im**
TOŽILNIK: crkujóč**e**
MESTNIK: pri crkujóč**ih**
ORODNIK: s crkujóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: crkujóče
RODILNIK: crkujóč**ega**
DAJALNIK: crkujóč**emu**
TOŽILNIK: crkujóč**e**
MESTNIK: pri crkujóč**em**
ORODNIK: s crkujóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: crkujóči

RODILNIK: crkujóč**ih**

DAJALNIK: crkujóč**ima**

TOŽILNIK: crkujóč**i**

MESTNIK: pri crkujóč**ih**

ORODNIK: s crkujóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: crkujóča

RODILNIK: crkujóč**ih**

DAJALNIK: crkujóč**im**

TOŽILNIK: crkujóč**a**

MESTNIK: pri crkujóč**ih**

ORODNIK: s crkujóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: crková**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: crkován**je**

RODILNIK: crkován**ja**

DAJALNIK: crkován**ju**

TOŽILNIK: crkován**je**

MESTNIK: pri crkován**ju**

ORODNIK: s crkován**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: crkován**ji**

RODILNIK: crkován**j**

DAJALNIK: crkován**jema**

TOŽILNIK: crkován**ji**

MESTNIK: pri crkován**jih**

ORODNIK: s crkován**jema**

množina

IMENOVALNIK: crkován**ja**

RODILNIK: crkován**j**

DAJALNIK: crkován**jem**

TOŽILNIK: crkován**ja**

MESTNIK: pri crkován**jih**

ORODNIK: s crkován**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: crková**ti**

NAMENILNIK: crková**t**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: crkú**jem**

2. OSEBA: crkú**ješ**

3. OSEBA: crkú**je**

dvojina

1. OSEBA: crkú**jeva**

2. OSEBA: crkú**jeta**

3. OSEBA: crkú**jeta**

množina

1. OSEBA: crkú**jemo**

2. OSEBA: crkú**jete**

3. OSEBA: crkú**jejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: crkú**j**

dvojina

1. OSEBA: crkûjva

2. OSEBA: crkûjta

množina

1. OSEBA: crkûjmo

2. OSEBA: crkûjte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: crkoväl

DVOJINA: crkovála

MNOŽINA: crkováli

ženski spol

EDNINA: crkovâla

DVOJINA: crkováli

MNOŽINA: crkoväle

srednji spol

EDNINA: crkoválo

DVOJINA: crkováli

MNOŽINA: crkovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: crkujôč tudi crkujôč

RODILNIK: crkujôčega

DAJALNIK: crkujôčemu

TOŽILNIK: crkujôč tudi crkujôč

živo crkujôčega

MESTNIK: pri crkujôčem

ORODNIK: s crkujôčim

dvojina

IMENOVALNIK: crkujôča

RODILNIK: crkujôčih

DAJALNIK: crkujôčima

TOŽILNIK: crkujôča

MESTNIK: pri crkujôčih

ORODNIK: s crkujôčima

množina

IMENOVALNIK: crkujôči

RODILNIK: crkujôčih

DAJALNIK: crkujôčim

TOŽILNIK: crkujôče

MESTNIK: pri crkujôčih

ORODNIK: s crkujôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: crkujôča

RODILNIK: crkujôče

DAJALNIK: crkujôči

TOŽILNIK: crkujôčo

MESTNIK: pri crkujôči

ORODNIK: s crkujôčo

dvojina

IMENOVALNIK: crkujôči

RODILNIK: crkujôčih

DAJALNIK: crkujôčima

TOŽILNIK: crkujôči

MESTNIK: pri crkujôčih

ORODNIK: s crkujôčima

množina

IMENOVALNIK: crkujôče

RODILNIK: crkujôčih

DAJALNIK: crkujôčim

TOŽILNIK: crkujôče

MESTNIK: pri crkujôčih

ORODNIK: s crkujôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: crkujôče

RODILNIK: crkujôčega

DAJALNIK: crkujôčemu

TOŽILNIK: crkujôče

MESTNIK: pri crkujôčem

ORODNIK: s crkujôčim

dvojina

IMENOVALNIK: crkujôči

RODILNIK: crkujôčih

DAJALNIK: crkujôčima

TOŽILNIK: crkujôči

MESTNIK: pri crkujôčih

ORODNIK: s crkujôčima

množina

IMENOVALNIK: crkujôča

RODILNIK: crkujôčih

DAJALNIK: crkujôčim

TOŽILNIK: crkujôča

MESTNIK: pri crkujôčih

ORODNIK: s crkujôčimi

DELEŽJE NA *-aje*: crkovâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: crkovânje

RODILNIK: crkovânja

DAJALNIK: crkovânju

TOŽILNIK: crkovânje

MESTNIK: pri crkovânju

ORODNIK: s crkovânjem

dvojina

IMENOVALNIK: crkovânji

RODILNIK: crkovânj

DAJALNIK: crkovânjema

TOŽILNIK: crkovânji

MESTNIK: pri crkovânjih

ORODNIK: s crkovânjema

množina

IMENOVALNIK: crkovânja

RODILNIK: crkovânj

DAJALNIK: crkovânjem

TOŽILNIK: crkovânja

MESTNIK: pri crkovânjih

ORODNIK: s crkovânji

FRAZEOLOGIJA

umirati/crkovati/crkavati na obroke

umirati na obroke

neknjižno pogovorno crkovati na obroke

neknjižno pogovorno crkavati na obroke

PRIMERJAJ ŠE: umiranje na obroke

počasi, dlje časa, nezadržno propadati

- Nekdaj zelo popularni mestni poligon je zadnja leta *umiral na obroke*, v zadnjih dveh letih pa smuke praktično sploh ni bilo.
- Hm, čudno. Tudi oni trdijo, da *crkujejo na obroke*, ti pa, da super fajn živijo.
- Včeraj je bilo lepo videti, kako si veliki režejo kose pogače, medtem ko mali in nepomembni *crkavajo na obroke*.

umreti/umirati/crkniti ipd. od smeha

umreti od smeha

v nedovršni obliki umirati od smeha

neknjižno pogovorno crkniti od smeha

neknjižno pogovorno, v nedovršni obliki crkavati od smeha

neknjižno pogovorno pocrkati od smeha

neknjižno pogovorno, v nedovršni obliki crkovati od smeha

s smehom izraziti, da je komu kaj zelo zabavno, smešno, tragikomično; zelo se nasmejati čemu; zelo, glasno se smejati

- Na nesrečo se ni spomnil, da je za vogalom barake parkiral svojo osebno samokolnico, in je kot v komediji pogrnil čeznjo. Mislila sem, da *bom umrla od smeha*.
- Čoln se sicer ni prevrnil, *je* pa tajski mladenič *umiral od smeha*, ko sem s cikcakastim motoviljenjem besno poskušal usmerjati plovilo.
- *Crknil sem* skoraj *od smeha*, ko sem slišal, da so se pirati pred kakim letom pomotoma spravili na manjšo francosko vojaško ladjo, misleč, da je trgovska.
- Ko je film prišel v francoska kina, *so* ljudje *crkavali od smeha*.
- Poskusite vi kako tekmo pokomentirati, me prav zanima, *pocrkali bi od smeha*.
- Vedno, ko se dotakneš tipkovnice, ga tako polomiš, da *crkujem od smeha* pol ure.

IZVOR

iz *crkati*, glej ↑*crkavati*

cvetača cvetače samostalnik ženskega spola [cvetača]

POMEN

1. kulturna rastlina z omesenelim socvetjem navadno bele barve; primerjaj lat. *Brassica oleracea*

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

posaditi, presajati, sejati, saditi cvetačo | pridelovati cvetačo | prodajati cvetačo

- V februarju lahko že sejemo paradižnik, papriko, *cvetačo*, zelje in še nekatere vrtnine v zabojčke, ki jih postavimo na svetlo okensko polico.

▪ Od zelenjave pridelujejo paradižnik, bučke, *cvetačo*, ohrovt, mehko in krhkolistne solate ter endivijo.

▪ V tem času prodajajo predvsem domače zelje, *cvetačo*, ohrovt in radič.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Cvetača* sodi v veliko družino kapusnic in je z mesnato zadebeljenimi socvetji na pogled lepa zelenjava ter zelo okusna.

▪ Prst na gredici, kjer bo rasla *cvetača*, naj bo bogata, humusna, dobro odcedna, vendar tudi sposobna zadrževati vodo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

zgodnja cvetača

▪ Glavnati radič sejemo ali sadimo za vrtninami, ki do konca junija zapustijo gredo (zgodnje zelje, zgodnja *cvetača*, zgodnji krompir, nizki stročji fižol in druge).

▶ prid. beseda + **sam. beseda v dajalniku**

podoben cvetači

▪ Zeleni brokoli (calabrese) je s čvrsto cvetno glavo še najbolj podoben *cvetači*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

sadike cvetače

▪ Med sadikami *cvetače* pustimo približno 30 centimetrov prostora, pri kolerabi pa od 15 do 20 centimetrov.

1.1. ta rastlina, zlasti njeno socvetje, kot hrana, jed

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dati, naložiti, položiti, stresti cvetačo KAM | dodati, primešati cvetačo | jesti cvetačo | kuhati, pripraviti, skuhati cvetačo | narezati, očistiti, odcediti, oprati cvetačo | ponuditi cvetačo | razdeliti cvetačo na cvetke, cvetove

▪ *Cvetačo* damo nazaj v juho, jo pregrejemo, potresemo z drobnjakom in ponudimo.

▪ V posodi zavremo približno 0,5 l vode, dodamo *cvetačo* in kuhamo 4 minute.

▪ Ni nujno, da *cvetačo* jemo le zabeljeno z maslom in drobtinicami.

▪ Srednje veliko *cvetačo* očistimo, razdelimo na cvetove in operemo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dušena, gratinirana, kuhana, ocvrta, zapečena cvetača | manjša cvetača | narezana, očiščena, odcejena cvetača | na cvetke, cvetove razdeljena cvetača | surova cvetača

▪ Da kuhana *cvetača* ne porumeni, dajte v vodo 30 ml (2 jedilni žlici) mleka.

▪ V pol litra vode skuhamo na cvetke narezano manjšo *cvetačo*.

▪ Dobro očiščeno *cvetačo* skuhamo v slanem kropu, ki smo mu dodali nekoliko mleka, da bo ostala cvetača bele barve.

▪ Na cvetke razdeljeno *cvetačo* in zrezano čebulo kuhamo v juhi toliko časa, da se cvetača zmeha.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

- n* dag, *n* g, *n* kg cvetače | *n* kilogramov cvetače
- Za juho vzemite 400 g brokolija in 200 g *cvetače* za zakuho.
  - 30 dag *cvetače* kuhamo 10 minut v slani vodi in jo odcedimo.
  - Približno kilogram *cvetače* očistimo, operemo in skuhamo v slani vodi, ki ji dodamo malo mleka.

▶ količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku** pol cvetače

- Na olju prepražimo opran in na koščke zrezan por, tri naribane korenčke in cvetke pol *cvetače*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** cvetki, cvetovi cvetače | glava, glavica cvetače

- Cvetove *cvetače* pomočimo v testo in damo na vroče olje, da se z vseh strani zlato ocvrejo.
- Glavo *cvetače* razdelimo na cvetke, jih operemo in skuhamo v osoljenem kropu do mehkega.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- cvetača vsebuje KAJ
- Največ hranil vsebuje presna *cvetača*, pečena ali kuhana v sopari.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Krompirjev pire nadomestite s pirejem iz *cvetače* z žličko margarine.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetáča]

IPA: [tsve'ta:tʃa]

tonemski

[cvetáča]

IPA: [tsvetà:tʃá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetáča

RODILNIK: cvetače

DAJALNIK: cvetáči

TOŽILNIK: cvetačo

MESTNIK: pri cvetáči

ORODNIK: s cvetačo

dvojina

IMENOVALNIK: cvetáči

RODILNIK: cvetáč

DAJALNIK: cvetáčama

TOŽILNIK: cvetáči

MESTNIK: pri cvetáčah

ORODNIK: s cvetáčama

množina

IMENOVALNIK: cvetače

RODILNIK: cvetáč

DAJALNIK: cvetáčam

TOŽILNIK: cvetače

MESTNIK: pri cvetáčah

ORODNIK: s cvetáčami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetáča

RODILNIK: cvetače

DAJALNIK: cvetáči

TOŽILNIK: cvetačo

MESTNIK: pri cvetáči

ORODNIK: s cvetačo

dvojina

IMENOVALNIK: cvetáči

RODILNIK: cvetáč

DAJALNIK: cvetáčama

TOŽILNIK: cvetáči

MESTNIK: pri cvetáčah

ORODNIK: s cvetáčama

množina

IMENOVALNIK: cvetače

RODILNIK: cvetáč

DAJALNIK: cvetáčam

TOŽILNIK: cvetače

MESTNIK: pri cvetáčah

ORODNIK: s cvetáčami

IZVOR

↑ cvet

cvetačni cvetačna cvetačno pridevnik [cvetačni]

POMEN

1. ki je del cvetače

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

cvetačni cvetki, cvetovi | cvetačni listi | cvetačna glava

- Segrejemo maščobo, *cvetačne* cvetove pomakamo v testo, odcedimo in v vroči maščobi hrustljivo zapečemo v petih minutah.

- Iz maščobe in moke naredimo svetlo prežganje, dodamo narezane *cvetačne* liste in dve tretjini cvetov, prlijemo juho in skuhamo do mehkega.

- *Cvetačni* glavi odstranimo zelene liste, bele cvetke pustimo skupaj.

1.1. ki je iz cvetače ali vsebuje cvetačo, zlasti socvetje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

cvetačni narastek | cvetačni pire | cvetačna juha, krema

- Naša bralka nam je poslala recept za *cvetačni* narastek, ki je odlična priloga ali samostojna jed, ki se lahko je topla ali hladna.

- Jajca s soljo in poprom stepemo, dodamo *cvetačni* pire, smetano, brokolijeve vršičke in zmes razdelimo v modelčke.

- *Cvetačna* juha na čebuli in poru, z nekaj smetane za zgostitev, je bila odličen uvod za glavno jed.

- *Cvetačna* musaka je okusna, če cvetačne cvete le skuhamo in jih pred pripravo musake ne cvremo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetáčni]

IPA: [tsvɛˈta:tʃni]

tonemski

[cvetáčni] in [cvetáčni]

IPA: [tsvɛtá:tʃní] in [tsvɛtá:tʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetáčni

RODILNIK: cvetáčnega

DAJALNIK: cvetáčnemu

TOŽILNIK: cvetáčni

živo cvetáčnega

MESTNIK: pri cvetáčnem

ORODNIK: s cvetáčnim

dvojina

IMENOVALNIK: cvetáčna

RODILNIK: cvetáčnih

DAJALNIK: cvetáčnima

TOŽILNIK: cvetáčna

MESTNIK: pri cvetáčnih

ORODNIK: s cvetáčnima

množina

IMENOVALNIK: cvetáčni

RODILNIK: cvetáčnih

DAJALNIK: cvetáčnim

TOŽILNIK: cvetáčne

MESTNIK: pri cvetáčnih

ORODNIK: s cvetáčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetáčna

RODILNIK: cvetáčne

DAJALNIK: cvetáčni

TOŽILNIK: cvetáčno

MESTNIK: pri cvetáčni

ORODNIK: s cvetáčno

dvojina

IMENOVALNIK: cvetáčni

RODILNIK: cvetáčnih

DAJALNIK: cvetáčnima

TOŽILNIK: cvetáčni

MESTNIK: pri cvetáčnih

ORODNIK: s cvetáčnima

množina

IMENOVALNIK: cvetáčne

RODILNIK: cvetáčnih

DAJALNIK: cvetáčnim

TOŽILNIK: cvetáčne

MESTNIK: pri cvetáčnih

ORODNIK: s cvetáčnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetáčno

RODILNIK: cvetáčnega

DAJALNIK: cvetáčnemu

TOŽILNIK: cvetáčno

MESTNIK: pri cvetáčnem

ORODNIK: s cvetáčnim

dvojina

IMENOVALNIK: cvetáčni

RODILNIK: cvetáčnih

DAJALNIK: cvetáčnima

TOŽILNIK: cvetáčni

MESTNIK: pri cvetáčnih

ORODNIK: s cvetáčnima

množina

IMENOVALNIK: cvetáčna

RODILNIK: cvetáčnih

DAJALNIK: cvetáčnim

TOŽILNIK: cvetáčna

MESTNIK: pri cvetáčnih

ORODNIK: s cvetáčnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetáčni

RODILNIK: cvetáčnega

DAJALNIK: cvetáčnemu

TOŽILNIK: cvetáčni

živo cvetáčnega

MESTNIK: pri cvetáčnem

ORODNIK: s cvetáčnim

dvojina

IMENOVALNIK: cvetáčna

RODILNIK: cvetáčnih

DAJALNIK: cvetáčnima

TOŽILNIK: cvetáčna

MESTNIK: pri cvetáčnih

ORODNIK: s cvetáčnima

množina

IMENOVALNIK: cvetáčni

RODILNIK: cvetáčnih

DAJALNIK: cvetáčnim

TOŽILNIK: cvetáčne

MESTNIK: pri cvetáčnih

ORODNIK: s cvetáčnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetáčna

RODILNIK: cvetáčne

DAJALNIK: cvetáčni

TOŽILNIK: cvetáčno

MESTNIK: pri cvetač**ni**

ORODNIK: s cvetač**no**

dvojina

IMENOVALNIK: cvetač**ni**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nima**

TOŽILNIK: cvetač**ni**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nima**

množina

IMENOVALNIK: cvetač**ne**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nim**

TOŽILNIK: cvetač**ne**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetač**no**

RODILNIK: cvetač**nega**

DAJALNIK: cvetač**nemu**

TOŽILNIK: cvetač**no**

MESTNIK: pri cvetač**nem**

ORODNIK: s cvetač**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: cvetač**ni**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nima**

TOŽILNIK: cvetač**ni**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nima**

množina

IMENOVALNIK: cvetač**na**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nim**

TOŽILNIK: cvetač**na**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nimi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetač**ni**

RODILNIK: cvetač**nega**

DAJALNIK: cvetač**nemu**

TOŽILNIK: cvetač**ni**

živo cvetač**nega**

MESTNIK: pri cvetač**nem**

ORODNIK: s cvetač**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: cvetač**na**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nima**

TOŽILNIK: cvetač**na**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nima**

množina

IMENOVALNIK: cvetač**ni**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nim**

TOŽILNIK: cvetač**ne**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetač**na**

RODILNIK: cvetač**ne**

DAJALNIK: cvetač**ni**

TOŽILNIK: cvetač**no**

MESTNIK: pri cvetač**ni**

ORODNIK: s cvetač**no**

dvojina

IMENOVALNIK: cvetač**ni**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nima**

TOŽILNIK: cvetač**ni**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nima**

množina

IMENOVALNIK: cvetač**ne**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nim**

TOŽILNIK: cvetač**ne**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetač**no**

RODILNIK: cvetač**nega**

DAJALNIK: cvetač**nemu**

TOŽILNIK: cvetač**no**

MESTNIK: pri cvetač**nem**

ORODNIK: s cvetač**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: cvetač**ni**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nima**

TOŽILNIK: cvetač**ni**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nima**

množina

IMENOVALNIK: cvetač**na**

RODILNIK: cvetač**nih**

DAJALNIK: cvetač**nim**

TOŽILNIK: cvetač**na**

MESTNIK: pri cvetač**nih**

ORODNIK: s cvetač**nimi**

IZVOR

↑cvetača

cvetíca cvetíce samostalnik ženskega spola [cvetíca]

POMEN

1. rastlina, pri kateri izstopajo zlasti cvetovi; SIN.:
cvetlica, cvetnica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bele, pisane cvetice | drobna, nežna cvetica | lepa cvetica | pomladanske, pomladne, spomladanske cvetice | travniške, vrtno cvetice

- Vsak korak v parku prinaša nepozabne fotografije, saj doline, polne marjetic in preostalih travniških *cvetic*, kar puhtijo od življenja.
- Ta drobna in nežna *cvetica* ima za zvončico nenavadne cvetove, saj niso odprti, pač pa na koncu zoženi, zaprti.
- Dišeča in izredno lepa *cvetica* nam bo z zvezdastimi cvetovi rdeče, roza, rumene in bele barve popestrila grede, obrobke in balkone in tudi dom.
- Prve spomladanske *cvetice* so že odcvetele, druge pa odpirajo svoje cvetove na toplem soncu.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Če *cvetice* ne cvetijo več bujno, je pravi čas, da jih pognojite.
- Drobna rumena *cvetica* raste samo tukaj in krajani se zavedajo, kako pomembno je, da so jo ohranili.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Ni nujno, da mora mizo vedno krasiti šopek *cvetic*.
- Da bi polepšali videz mesta in ga dodatno ozelenili, je uprava za gradnjo občine kupila tristo sadik *cvetic* in prav toliko sadik platan in lip.

2. v besedilih o vinu aroma vina, ki spominja zlasti na cvetje, sadje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izrazita, nežna cvetica | lepa, prijetna cvetica | sadna cvetica | sortna cvetica | vinska cvetica | značilna cvetica

- Zaradi močnega vrenja in tvorbe CO₂ se lahko izgublja nežna *cvetica*, nastali višji alkoholi med vrenjem pa zabrišejo sortni karakter.
- Modri pinot je prijetno, zelo okusno suho vino bogatega telesa in prijetne sortne *cvetice*, ki spominja na robide in višnje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

cvetica odlikuje vino

- Vino je krepkega in polnega okusa. Odlikuje ga sortna, nežna *cvetica*, ki spominja na jabolko, skorjo sveže pečenega kruha in cvetje akacije.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

vino s KAKŠNO cvetico

- O letošnjih belih sortnih vinih s Trške gore je dejala, da gre za bogata in polna vina z izstopajočimi *cveticami*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetíca]

IPA: [tsve'ti:tsa]

tonemski

[cvetíca]

IPA: [tsveti:tsá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetíca

RODILNIK: cvetíce

DAJALNIK: cvetíci

TOŽILNIK: cvetíco

MESTNIK: pri cvetíci

ORODNIK: s cvetíco

dvojina

IMENOVALNIK: cvetíci

RODILNIK: cvetíc

DAJALNIK: cvetícama

TOŽILNIK: cvetíci

MESTNIK: pri cvetícah

ORODNIK: s cvetícama

množina

IMENOVALNIK: cvetíce

RODILNIK: cvetíc

DAJALNIK: cvetícam

TOŽILNIK: cvetíce

MESTNIK: pri cvetícah

ORODNIK: s cvetícami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetíca

RODILNIK: cvetíce

DAJALNIK: cvetíci

TOŽILNIK: cvetíco

MESTNIK: pri cvetíci

ORODNIK: s cvetíco

dvojina

IMENOVALNIK: cvetíci

RODILNIK: cvetíc

DAJALNIK: cvetícama

TOŽILNIK: cvetíci

MESTNIK: pri cvetícah

ORODNIK: s cvetícama

množina

IMENOVALNIK: cvetíce

RODILNIK: cvetíc

DAJALNIK: cvetícam

TOŽILNIK: cvetíce

MESTNIK: pri cvetícah

ORODNIK: s cvetícami

IZVOR

↑cvet

cvetlíca cvetlíce samostalnik ženskega spola [cvetlíca]

POMEN

1. rastlina, pri kateri izstopajo zlasti cvetovi; SIN.: cvetica, cvetnica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

alpske, gorske, poljske, travniške, vrtno cvetlice | balkonske, divje, okrasne cvetlice | bele, modre, pisane, rdeče, rumene cvetlice | KAKO, KDAJ cvetoče cvetlice | čudovite, lepe cvetlice | dišeča cvetlica | drobne, majhne, skromne cvetlice | eksotične, izbrane cvetlice | enoletne cvetlice | najljubša, priljubljena cvetlica | nežne cvetlice | poletne, pomladne, sezonske, spomladanske cvetlice | posušene, sveže cvetlice | redke cvetlice

▪ Poleg uvoženega rezanega cvetja rada nareže grmovje iz narave ali natrga travniške *cvetlice*, za katere ve, da bodo zdržale v vazi.

▪ Z ustreznim izborom okrasnih *cvetlic* bomo cvetenje na svojem vrtu raztegnili od marca do oktobra.

▪ Povsod naokrog je veliko travnikov in pašnikov, na katerih se poleti bohotijo pisane *cvetlice*.

▪ Več vrst teh drobnih *cvetlic* ima posamične dele cvetov obarvane v odtenkih rjave.

▪ Pirhe ovijemo s prvimi spomladanskimi *cveticami* in jih postavimo v podstavke.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

barve, vrste cvetlic | gojenje cvetlic | šopek cvetlic | vonj cvetlic

▪ Modri cvetovi, zlasti če raste skupaj več različnih vrst *cvetlic*, lahko naredijo naš vrt še posebno čaroben.

▪ Na ogled so raznovrstne posode za rastline in vsa ostala tehnologija, ki je nepogrešljiva pri gojenju *cvetlic* in rastlin.

▪ Najpogostejše darilo za 8. marec je še vedno šopek *cvetlic* ali lončnica, tako da si od praznika največ obetajo cvetličarji.

▪ Ker uživa v dotiku in vonju *cvetlic*, vsako leto zasadi vsaj štiri obešanke, na okna pa postavi mešane zasaditve živih barv, med katerimi se najdejo tudi gorenjski nageljni.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

cvetlica cvete, cveti | cvetlice krasijo KAJ | cvetlice rastejo

▪ *Cvetlica* je skromna in lepo cveti do jeseni.

▪ Vrt ima več lepih, odmaknjenih koticov, ki jih krasijo različne *cvetlice*.

▪ Hiški sta bili obrnjeni ena proti drugi, povezovala ju je peščena potka, ob kateri so rasle *cvetlice*.

▪ Enoletna poletna *cvetlica* najbolje uspeva na polnem soncu in ima rada hranljiva tla.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

gojiti cvetlice | nabirati cvetlice | posaditi, saditi cvetlice

▪ Ko se potaknjenci ukoreninijo, jih presadimo v večje lončke in postavimo v prostor, kjer običajno gojimo *cvetlice*.

▪ Ko nabiramo *cvetlice* za vazo, jih odrežimo zgodaj zjutraj ali pozno zvečer.

▪ Izkušnja nas je prepričala, da moramo nekatere *cvetlice* posaditi v zavetje oziroma jih v deževnem obdobju umakniti pod streho.

▪ Lansko leto so nas sošolci prijetno presenetili in nam na dan žena podarili *cvetlico*.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku
cvetlice na travniku, vrtu

▪ Mali zvonček ali galanthus je pravi znanilec pomladi, saj je ena od prvih *cvetlic* na vrtu.

▪ V najhujši poletni pripeki so *cvetlice* na travnikih od vročine povešale glave.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**
nekaj, veliko cvetlic

▪ Pogosto najdemo le po nekaj *cvetlic*. Slikovite rožice so zveste svojemu rastišču.

▪ Zelene površine v mestu so lepo urejene, veliko je drevja, morda bi lahko bilo še več *cvetlic*.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**
pogled na cvetlice

▪ Svojevrsten užitek ponujajo pogledi na gorske *cvetlice* tako od daleč kot tudi povsem od blizu.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
vaza s cveticami

▪ Na tihožitju je vaza z vijoličastimi in rožnatimi *cveticami*.

▪ Steklenjak je dovolj velik, da vanj lahko spravite tri manjše lončke s *cveticami* ali začimbnicami, odprtina na sprednji strani pa omogoča zračenje, zalivanje in čiščenje.

▶ prid. beseda + **sam. beseda v roditelju**
poln cvetlic

▪ Staro hišo kot venček obkroža podeželski vrt, poln izbranih *cvetlic*.

▶ priredna zveza

cvetlice in vrtnine, cvetlice in zelenjava, cvetlice in zelišča

▪ V rastlinjakih najpogosteje pridelujemo vrtnine in *cvetlice* izven rastne sezone.

▪ V setvenem načrtu poleg zelenjave upoštevajmo tudi zelišča in *cvetlice*.

1.1. okras v obliki take rastline

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

drobne cvetlice | papirnate cvetlice | pisane cvetlice | umetne cvetlice

▪ Navdušena so bila zlasti dekleta, ki so v svoje venčke spretno vpletala pisane *cvetlice*, ki so jih prej naredila iz barvnega papirja.

▪ Glinene lončke poljubne velikosti pobarvamo z akrilnimi ali granitnimi barvami, jih oblepimo z darilnim trakom ali izrezanimi papirnatimi *cveticami*.

▪ Na oglavje so prišite umetne *cvetlice* iz blaga, papirja in kovinskih kroglic srebrne barve.

2. ekspresivno neresna, nepremišljena izjava, dejanje, ki vzbuja dvome, pomisleke

- Kaj ko bi ti navedel nekaj njegovih *cvetlic*, ki so danes modro pozabljene in zamolčane?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetlícá]

IPA: [tsvɛt'li:tsa]

tonemski

[cvetlícá]

IPA: [tsvɛtli:tsá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetlícá

RODILNIK: cvetlice

DAJALNIK: cvetlíci

TOŽILNIK: cvetlícó

MESTNIK: pri cvetlíci

ORODNIK: s cvetlícó

dvojina

IMENOVALNIK: cvetlíci

RODILNIK: cvetlic

DAJALNIK: cvetlícama

TOŽILNIK: cvetlíci

MESTNIK: pri cvetlícáh

ORODNIK: s cvetlícama

množina

IMENOVALNIK: cvetlice

RODILNIK: cvetlic

DAJALNIK: cvetlícam

TOŽILNIK: cvetlice

MESTNIK: pri cvetlícáh

ORODNIK: s cvetlícami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetlícá

RODILNIK: cvetlice

DAJALNIK: cvetlíci

TOŽILNIK: cvetlícó

MESTNIK: pri cvetlíci

ORODNIK: s cvetlícó

dvojina

IMENOVALNIK: cvetlíci

RODILNIK: cvetlic

DAJALNIK: cvetlícama

TOŽILNIK: cvetlíci

MESTNIK: pri cvetlícáh

ORODNIK: s cvetlícama

množina

IMENOVALNIK: cvetlice

RODILNIK: cvetlic

DAJALNIK: cvetlícam

TOŽILNIK: cvetlice

MESTNIK: pri cvetlícáh

ORODNIK: s cvetlícami

IZVOR

iz *cvesti*, glej ↑cvet

cvetličár cvetličárja redko **cvetlíčar** cvetlíčarja
samostalnik moškega spola [cvetličár] redko [cvetlíčar]

POMEN

1. kdor se poklicno ukvarja s prodajo, vzgojo okrasnih rastlin in njihovo uporabo v šopkih, okrasitvah

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domači, slovenski, tuji cvetličarji | kranjski, ljubljanski cvetličar | najboljši cvetličar

- Pod posebnim šotorom bodo slovenski *cvetličarji* pripravili razstavo rezanega cvetja, vse v slogu pomembnega jubileja.

- Priznani kranjski *cvetličar* bo predstavil nekaj trendov v zasajanju, predvsem pa postregel s praktičnimi nasveti o izbiri in negi cvetja.

- Po poklicu je cvetličarka in z velikim veseljem dela pri enem najboljših *cvetličarjev* v prestolnici.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

cvetličarji izdelajo **KAJ** | cvetličarji predstavijo **KAJ**, se predstavijo | cvetličarji uporabljajo **KAJ**

- Na oddelku z bogatim vrtnim programom vam *cvetličarji* izdelajo tudi novoletni aranžma po vaši želji.

- *Cvetličarji* se bodo predstavili z velikonočnimi izdelki, vrtnarji s sadikami, možen pa bo tudi nakup pletenic s pirhi in šopkov.

- *Cvetličarji* danes uporabljajo tudi druge naravne in umetne materiale, ki dopolnjujejo ali poudarjajo dekorativne lastnosti cvetja.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

delo, poklic cvetličarja | sekcija cvetličarjev in vrtnarjev | tekmovanje cvetličarjev

- Poklic *cvetličarja* je danes premalo cenjen, saj se cvetje prodaja že kar na vsaki bencinski črpalki, aranžiranja se loti že skoraj vsak trgovec.

- Ena pomembnejših nalog, ki so si jih zadali v sekciji *cvetličarjev* in vrtnarjev, bo pridobitev informacij o trgu okrasnih rastlin v Sloveniji.

- Tridnevni sejem bodo popestrili s tekmovanjem *cvetličarjev*, ki se bodo pomerili v izdelovanju cvetličnih aranžmajev.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

izdelki za cvetličarje

- Podjetje je poskrbelo tudi za pester obsejmski program z atraktivnimi florističnimi prireditvami, ki jih bodo pripravili ob bogati predstavitvi izdelkov za *cvetličarje* in vrtnarje ter oblikovalce vrtov in krajin.

- Priročnik za *cvetličarje* in floriste je napisan in oblikovan tako, da ga z veseljem vzamejo v roke tudi ljubiteljski sestavljalci šopkov in cvetličnega okrasja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Turistično društvo vabi *cvetličarje* in vrtnarje, da ponudijo svoje storitve na veliki prodajni razstavi cvetja.
- Vprašajte *cvetličarje* po cenah za aranžmaje.
- ▶ **glag. + pri + sam. beseda v mestniku**
  - Rastlino, ki ste jo kupili pri *cvetličarju*, lahko po koncu cvetenja posadite na vrt.
- 1.1. kdor pridobiva ali je pridobil izobrazbo za tako prodajo, vzgojo in uporabo okrasnih rastlin**
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
bodoči cvetličarji | mladi cvetličarji
  - V prvem letniku je 30 bodočih *cvetličarjev*, v drugem pa kar 44.
  - Ob koncu šolanja so mladi *cvetličarji* pripravili razstavo cvetličnih aranžmajev.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
  - Na sejmu se bodo tudi letos predstavili dijaki vrtnarske in kmetijskih šol, kjer izobražujejo mlade *cvetličarje* in vrtnarje ter vrtnarske tehnike.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
  - Končal je srednjo šolo za *cvetličarje* in kasneje uspešno končal dveletno izobraževanje za cvetličarskega mojstra.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetličár] redko [cvetlíčár]

IPA: [tsvetli'tʃa:r] redko [tsvet'li:tʃar]

tonemski

[cvetličár] redko [cvetlíčár]

IPA: [tsvetlitʃa:r] redko [tsvetlí:tʃar]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetličár

RODILNIK: cvetličárja

DAJALNIK: cvetličárju

TOŽILNIK: cvetličárja

MESTNIK: pri cvetličárju

ORODNIK: s cvetličárjem

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárja

RODILNIK: cvetličárjev

DAJALNIK: cvetličárjema

TOŽILNIK: cvetličárja

MESTNIK: pri cvetličárjih

ORODNIK: s cvetličárjema

množina

IMENOVALNIK: cvetličárji

RODILNIK: cvetličárjev

DAJALNIK: cvetličárjem

TOŽILNIK: cvetličárje

MESTNIK: pri cvetličárjih

ORODNIK: s cvetličárji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetličár

RODILNIK: cvetličárja

DAJALNIK: cvetličárju

TOŽILNIK: cvetličárja

MESTNIK: pri cvetličárju

ORODNIK: s cvetličárjem

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárja

RODILNIK: cvetličárjev tudi cvetličárjev

DAJALNIK: cvetličárjema

TOŽILNIK: cvetličárja

MESTNIK: pri cvetličárjih tudi pri cvetličárjih

ORODNIK: s cvetličárjema

množina

IMENOVALNIK: cvetličárji

RODILNIK: cvetličárjev tudi cvetličárjev

DAJALNIK: cvetličárjem

TOŽILNIK: cvetličárje

MESTNIK: pri cvetličárjih tudi pri cvetličárjih

ORODNIK: s cvetličárji tudi s cvetličárji

redko

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetličár

RODILNIK: cvetličárja

DAJALNIK: cvetličárju

TOŽILNIK: cvetličárja

MESTNIK: pri cvetličárju

ORODNIK: s cvetličárjem

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárja

RODILNIK: cvetličárjev

DAJALNIK: cvetličárjema

TOŽILNIK: cvetličárja

MESTNIK: pri cvetličárjih

ORODNIK: s cvetličárjema

množina

IMENOVALNIK: cvetličárji

RODILNIK: cvetličárjev

DAJALNIK: cvetličárjem

TOŽILNIK: cvetličárje

MESTNIK: pri cvetličárjih

ORODNIK: s cvetličárji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetličár

RODILNIK: cvetličárja

DAJALNIK: cvetličárju

TOŽILNIK: cvetličárja

MESTNIK: pri cvetličárju

ORODNIK: s cvetličárjem

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárja

RODILNIK: cvetličárjev

DAJALNIK: cvetličarjema
TOŽILNIK: cvetličarja
MESTNIK: pri cvetličarjih
ORODNIK: s cvetličarjema

množina

IMENOVALNIK: cvetličarji
RODILNIK: cvetličarjev
DAJALNIK: cvetličarjem
TOŽILNIK: cvetličarje
MESTNIK: pri cvetličarjih
ORODNIK: s cvetličarji

BESEDOTVORJE

feminativ: cvetličarka

IZVOR

↑cvetlica

cvetličarka cvetličarke samostalnik ženskega spola

[cvetličarka]

POMEN

ženska, ki se poklicno ukvarja s prodajo, vzgojo okrasnih rastlin in njihovo uporabo v šopkih, okrasitvah

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mlada cvetličarka

- Mlada *cvetličarka*, ki se namesto za nadaljevanje varne zaposlitve v vodilnem florističnem podjetju odloči za negotovo samostojno pot, mora imeti vizijo, vztrajnost, predanost delu in zvrhano mero prijaznosti.
- V cvetličarni delata kvalificirani *cvetličarki*, ki se skupaj z nosilcem dejavnosti udeležujeta vseh izobraževanj na tem področju.
- Pogosto je treba kupljeno cvetje zaradi uvelosti iz vaz odstraniti že po dveh dneh, čeprav posod prijazne *cvetličarke* zatrjujejo, da nam mora cvetje v vazi zdržati teden dni.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

cvetličarka vodi KAJ

- Za krajane in kranke so pripravili tečaj aranžiranja suhega cvetja, ki ga je vodila *cvetličarka*.
- *Cvetličarka* pozorno poslušala želje strank, nato pa tudi sama predlaga kaj o končni obliki svojih izdelkov.
- »Lončnice pozimi gnojimo manj, od pomladi do jeseni pa izdatneje,« svetuje *cvetličarka*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

iskati, zaposliti cvetličarko

- Zaposlimo *cvetličarko* z izkušnjami za samostojno delo v cvetličarni.
- Ko smo izdelovali rože iz papirja, smo obiskali *cvetličarko*, ki nam je pokazala nekaj načinov aranžiranja končnih izdelkov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ To niso zapleteni, visokoleteči aranžmaji, pač pa domiselne stvaritve *cvetličarke*, ki upoštevajo možnosti ljubiteljev cvetja in letni čas, v katerem nastajajo.

▪ Kupci bodo deležni prijaznega nasmeha, toplih besed, predvsem pa domiselno pripravljene cvetličnega okrasja izpod prstov *cvetličark*.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda** v mestniku

▪ Obiskuje razstave in spremlja tuji strokovni tisk, pri tem pa poskuša tuje usmeritve prilagoditi možnostim, ki jih ima *cvetličarka* v majhnem mestu.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku

▪ *Cvetličarka* s skoraj tremi desetletji izkušenj ve, da je mnogim pogled na cvetlice v vazah ali lončkih svojevrsten počitek.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetličarka]

IPA: [tsvetliˈtʃaːrka]

tonemski

[cvetličarka]

IPA: [tsvetliˈtʃaːrka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetličarka

RODILNIK: cvetličarke

DAJALNIK: cvetličarki

TOŽILNIK: cvetličarko

MESTNIK: pri cvetličarki

ORODNIK: s cvetličarko

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličarki

RODILNIK: cvetličark

DAJALNIK: cvetličarkama

TOŽILNIK: cvetličarki

MESTNIK: pri cvetličarkah

ORODNIK: s cvetličarkama

množina

IMENOVALNIK: cvetličarke

RODILNIK: cvetličark

DAJALNIK: cvetličarkam

TOŽILNIK: cvetličarke

MESTNIK: pri cvetličarkah

ORODNIK: s cvetličarkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetličarka

RODILNIK: cvetličarke

DAJALNIK: cvetličarki

TOŽILNIK: cvetličarko

MESTNIK: pri cvetličarki

ORODNIK: s cvetličarko

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličarki
RODILNIK: cvetličark
DAJALNIK: cvetličarkama
TOŽILNIK: cvetličarki
MESTNIK: pri cvetličarkah
ORODNIK: s cvetličarkama

množina

IMENOVALNIK: cvetličarke
RODILNIK: cvetličark
DAJALNIK: cvetličarkam
TOŽILNIK: cvetličarke
MESTNIK: pri cvetličarkah
ORODNIK: s cvetličarkami

IZVOR

↑cvetličar

cvetličarna cvetličarne samostalnik ženskega spola

[cvetličarna]

POMEN

trgovina, podjetje, ki se ukvarja s prodajo, vzgojo okrasnih rastlin in njihovo uporabo v šopkih, okrasitvah

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bližnja cvetličarna | lastna cvetličarna | majhna cvetličarna | bolje založena cvetličarna

- Rad se ustavi v bližnji *cvetličarni* in jo razveseli s šopkom njenega najljubšega cvetja.
- Cvetje lahko dostavijo kar iz lastne *cvetličarne*, kjer izdelujejo lepe nagrobne aranžmaje.
- Prepričani smo, da boste v večini bolje založenih *cvetličarn* zagotovo dobili tudi sadike gorenjskih nageljnov.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

delati v cvetličarni | dobiti, kupiti KAJ v cvetličarni | prodajati v cvetličarni

- Dokler sta delala v *cvetličarni*, sta šopke vedno dopolnjevala z zanimivim listjem s svojega vrta.
- Ni nujno, da rezano cvetje vsakič kupite v *cvetličarni*.
- V rastlinjaku gojijo rože, ki jih prodajajo v *cvetličarni*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

iti, priti, zaviti v cvetličarno

- Opazil je, da so tako med moškimi kot med ženskami stranke, ki zelo dobro vedo, po kaj so prišle v *cvetličarno*.
- Neznanec je skušal vlomiti v *cvetličarno*, market in butik, vendar mu ni uspelo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti cvetličarno | odpreti cvetličarno

- Odkar se zaveda, je v njej klila želja, da bi skrbela za cvetje, da bi nekoč imela svojo *cvetličarno*.
- V bližini so odprli novo *cvetličarno*, kjer so ponujali tudi eksotične vrste rastlin.
- Je vrtnarska tehničarka in vodi lastno *cvetličarno*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

lastnica, lastnik cvetličarne | prostori cvetličarne

- Na polici se bohoti prekrasen šopek, ki ga je lastnica *cvetličarne* pripravila za razstavo.
- V obstoječi mrliški vežici bi po gradnji novih vežic uredili prostore *cvetličarne*, svečarne in javnih sanitarij.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
delo v cvetličarni

- Dela v *cvetličarni* se priuči tudi veliko aranžerjev.

▶ priredna zveza

cvetličarne in vrtnarije, cvetličarne in vrtni centri

- V *cvetličarnah* in vrtnih centrih so naprodaj že zasajene skupine rastlin v okrasnih posodah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetličarna]

IPA: [tsvetli'tʃa:rna]

tonemski

[cvetličarna]

IPA: [tsvetlitʃá:rna]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetličarna

RODILNIK: cvetličarne

DAJALNIK: cvetličarni

TOŽILNIK: cvetličarno

MESTNIK: pri cvetličarni

ORODNIK: s cvetličarno

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličarni

RODILNIK: cvetličarn

DAJALNIK: cvetličarnama

TOŽILNIK: cvetličarni

MESTNIK: pri cvetličarnah

ORODNIK: s cvetličarnama

množina

IMENOVALNIK: cvetličarne

RODILNIK: cvetličarn

DAJALNIK: cvetličarnam

TOŽILNIK: cvetličarne

MESTNIK: pri cvetličarnah

ORODNIK: s cvetličarnami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetličarna

RODILNIK: cvetličarne

DAJALNIK: cvetličarni

TOŽILNIK: cvetličarno

MESTNIK: pri cvetličarni

ORODNIK: s cvetličarno

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličarni

RODILNIK: cvetličárn
DAJALNIK: cvetličárn**ama**
TOŽILNIK: cvetličár**ni**
MESTNIK: pri cvetličárn**ah**
ORODNIK: s cvetličárn**ama**

množina

IMENOVALNIK: cvetličár**e**
RODILNIK: cvetličár**am**
DAJALNIK: cvetličárn**am**
TOŽILNIK: cvetličár**e**
MESTNIK: pri cvetličárn**ah**
ORODNIK: s cvetličárn**ami**

IZVOR

↑cvetlica

cvetličárski cvetličárska cvetličársko pridevnik

[cvetličárski]

POMEN

1. ki je v zvezi s cvetličarji ali cvetličarstvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

cvetličárski mojster | cvetličárski poklic | cvetličárski prvak | cvetličárski izdelki | cvetličárska dejavnost, stroka | cvetličárska razstava | cvetličárske storitve | cvetličársko prvenstvo, tekmovanje

- *Cvetličárski* mojster je ustvaril tri praznične aranžmaje, ki bodo imeniten okras za dom ali vrt.
- Od mladosti si je želela opravljati *cvetličárski* poklic – kot cvetličarka dela osem let.
- Poudaril je, da sejem ni le priložnost za predstavitev *cvetličárskih* izdelkov in opreme, temveč tudi za uveljavitev vsega znanja na tem področju.
- *Cvetličárska* dejavnost je še vedno razdvojena med trgovsko in obrtno, saj natančne ločnice med njima država še ni potegnila.

1.1. ki je namenjen za cvetličarstvo, se uporablja v cvetličarstvu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

cvetličárska žica

- Da bo mah zagotovo pritrjen na venček, si pomagajte še s *cvetličársko* žico, ki jo ovijete okoli venčka v smeri urinega kazalca.
- Na rob vaze so položili venček, spleten iz vejic jablane, ki so jih prilepili na okroglo slamnato osnovo s *cvetličársko* pištolo s silikonom.

▶ **predna zveza**

cvetličárski in vrtnarski

- Na sejmu si bo mogoče ogledati *cvetličárske* in vrtnarske potrebščine, sredstva za vzgojo in varstvo rastlin.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetličárski]

IPA: [tsvetliˈtʃaːrski]

tonemski

[cvetličárski]

IPA: [tsvetliˈtʃaːrski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetličárski
RODILNIK: cvetličárske**ga**
DAJALNIK: cvetličárske**mu**
TOŽILNIK: cvetličárski
živo cvetličárske**ga**
MESTNIK: pri cvetličárske**m**
ORODNIK: s cvetličárske**m**

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárska
RODILNIK: cvetličárske**ih**
DAJALNIK: cvetličárske**ma**
TOŽILNIK: cvetličárska
MESTNIK: pri cvetličárske**ih**
ORODNIK: s cvetličárske**ma**

množina

IMENOVALNIK: cvetličárski
RODILNIK: cvetličárske**ih**
DAJALNIK: cvetličárske**m**
TOŽILNIK: cvetličárske
MESTNIK: pri cvetličárske**ih**
ORODNIK: z cvetličárske**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetličárska
RODILNIK: cvetličárske
DAJALNIK: cvetličárske
TOŽILNIK: cvetličárske
MESTNIK: pri cvetličárske
ORODNIK: s cvetličárske

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárski
RODILNIK: cvetličárske**ih**
DAJALNIK: cvetličárske**ma**
TOŽILNIK: cvetličárski
MESTNIK: pri cvetličárske**ih**
ORODNIK: s cvetličárske**ma**

množina

IMENOVALNIK: cvetličárske
RODILNIK: cvetličárske**ih**
DAJALNIK: cvetličárske**m**
TOŽILNIK: cvetličárske
MESTNIK: pri cvetličárske**ih**
ORODNIK: s cvetličárske**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetličárske
RODILNIK: cvetličárske**ga**

DAJALNIK: cvetličárskemu
TOŽILNIK: cvetličársko
MESTNIK: pri cvetličárskem
ORODNIK: s cvetličárskim

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárski
RODILNIK: cvetličárskih
DAJALNIK: cvetličárskima
TOŽILNIK: cvetličárski
MESTNIK: pri cvetličárskih
ORODNIK: s cvetličárskima

množina

IMENOVALNIK: cvetličárska
RODILNIK: cvetličárskih
DAJALNIK: cvetličárskim
TOŽILNIK: cvetličárska
MESTNIK: pri cvetličárskih
ORODNIK: s cvetličárskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetličárski
RODILNIK: cvetličárskega
DAJALNIK: cvetličárskemu
TOŽILNIK: cvetličárski
živo cvetličárskega
MESTNIK: pri cvetličárskem
ORODNIK: s cvetličárskim

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárska
RODILNIK: cvetličárskih
DAJALNIK: cvetličárskima
TOŽILNIK: cvetličárska
MESTNIK: pri cvetličárskih
ORODNIK: s cvetličárskima

množina

IMENOVALNIK: cvetličárski
RODILNIK: cvetličárskih
DAJALNIK: cvetličárskim
TOŽILNIK: cvetličárske
MESTNIK: pri cvetličárskih
ORODNIK: s cvetličárskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetličárska
RODILNIK: cvetličárske
DAJALNIK: cvetličárski
TOŽILNIK: cvetličársko
MESTNIK: pri cvetličárski
ORODNIK: s cvetličársko

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárski
RODILNIK: cvetličárskih
DAJALNIK: cvetličárskima
TOŽILNIK: cvetličárski

MESTNIK: pri cvetličárskih
ORODNIK: s cvetličárskima

množina

IMENOVALNIK: cvetličárske
RODILNIK: cvetličárskih
DAJALNIK: cvetličárskim
TOŽILNIK: cvetličárske
MESTNIK: pri cvetličárskih
ORODNIK: s cvetličárskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cvetličársko
RODILNIK: cvetličárskega
DAJALNIK: cvetličárskemu
TOŽILNIK: cvetličársko
MESTNIK: pri cvetličárskem
ORODNIK: s cvetličárskim

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárski
RODILNIK: cvetličárskih
DAJALNIK: cvetličárskima
TOŽILNIK: cvetličárski
MESTNIK: pri cvetličárskih
ORODNIK: s cvetličárskima

množina

IMENOVALNIK: cvetličárska
RODILNIK: cvetličárskih
DAJALNIK: cvetličárskim
TOŽILNIK: cvetličárska
MESTNIK: pri cvetličárskih
ORODNIK: s cvetličárskimi

STALNE ZVEZE

cvetličárska goba

peni podobna vpojna umetna masa, v katero se vbada cvetje, okrasje

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

▪ Cvetlični aranžma je izdelan v keramični okrogli posodi. Za osnovo so vanjo postavili *cvetličarsko gobo*, ki so jo dobro napojili z vodo.

▶ glag. + v + sam. beseda v tožilniku

▪ Venček je narejen tako, da so v *cvetličarsko gobo* zapičili smrekove veje in nanje z žico pritrdili zvezdice, izrezane iz belega stiropora.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

▪ *Cvetličarsko gobo* v obliki venca napojimo z vodo in prekrijemo z mahom, nanj z žičko pritrdimo brezovo lubje.

IZVOR

↑ cvetličar

cvetličárstvo cvetličárstva samostalnik srednjega spola

[cvetličárstvo]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja s prodajo, vzgojo okrasnih rastlin in njihovo uporabo v šopkih, okrasitvah

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

dejavnost cvetličarstva | področje cvetličarstva | sejem cvetličarstva

- V obliki delavnic bodo med drugim demonstrirali dejavnost *cvetličarstva*, aranžerstva, vinogradništva, sadjarstva.
- Na področju *cvetličarstva* se trendi iz leta v leto spreminjajo.
- Na devetem sejmu *cvetličarstva*, vrtnarstva in krajinske arhitekture v Celju je bilo tudi letos tekmovanje dijakov srednjih vrtnarskih in cvetličarskih šol.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** trendi v cvetličarstvu

- Cvetličarna postaja atelje, kjer vsak dobi nekaj drugačnega, skladnega s časom in namenom, kjer sledimo najnovejšim trendom v *cvetličarstvu*.
- Letošnje smernice v *cvetličarstvu* z barvami in materiali označujejo letni čas.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Gre za izdelavo pripomočkov za *cvetličarstvo*, kot so gobe za aranžiranje cvetja in les.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Preprost bel ovojni papir, ki ga uporabljamo v *cvetličarstvu*, je svileni papir, ki je na eni strani svetleč, na nasprotni strani pa hrapav.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Poklicno se ukvarja s *cvetličarstvom* in aranžiranjem ter namestitvijo rastlin in dekoracije v prostore.

▶ priredna zveza

cvetličarstvo in vrtnarstvo

- Nenehno je treba slediti trendom in modi v vrtnarstvu in *cvetličarstvu*.

1.1. izobraževanje, izobraževalni program, ki obsega spoznavanje te dejavnosti

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** program cvetličarstva

- Šoli je po večletnem prizadevanju vendarle uspelo pridobiti program *cvetličarstva*, je povedala ravnateljica šole.
- Učiteljici praktičnega pouka *cvetličarstva* sta postregli s podatkom, da si je bilo mogoče na dvorišču posestva letos ogledati na desetine živopisanih cvetličnih kompozicij, aranžmajev, vezav in šopkov.

...

- Poučuje *cvetličarstvo* in aranžerstvo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetličárstvo]

IPA: [tsvetliˈtʃaːrstvɔ]

tonemski

[cvetličárstvo]

IPA: [tsvetliˈtʃaːrstvɔ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetličárstvo

RODILNIK: cvetličárstva

DAJALNIK: cvetličárstvu

TOŽILNIK: cvetličárstvo

MESTNIK: pri cvetličárstvu

ORODNIK: s cvetličárstvom

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárstvi

RODILNIK: cvetličárstev

DAJALNIK: cvetličárstvom

TOŽILNIK: cvetličárstvi

MESTNIK: pri cvetličárstvih

ORODNIK: s cvetličárstvom

množina

IMENOVALNIK: cvetličárstva

RODILNIK: cvetličárstev

DAJALNIK: cvetličárstvom

TOŽILNIK: cvetličárstva

MESTNIK: pri cvetličárstvih

ORODNIK: s cvetličárstvi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetličárstvo

RODILNIK: cvetličárstva

DAJALNIK: cvetličárstvu

TOŽILNIK: cvetličárstvo

MESTNIK: pri cvetličárstvu

ORODNIK: s cvetličárstvom

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličárstvi

RODILNIK: cvetličárstev

DAJALNIK: cvetličárstvom

TOŽILNIK: cvetličárstvi

MESTNIK: pri cvetličárstvih

ORODNIK: s cvetličárstvom

množina

IMENOVALNIK: cvetličárstva

RODILNIK: cvetličárstev

DAJALNIK: cvetličárstvom

TOŽILNIK: cvetličárstva

MESTNIK: pri cvetličárstvih

ORODNIK: s cvetličárstvi

IZVOR

↑cvetličár

cvetličárnják cvetličárnjáka samostalnik moškega spola

[cvetličárnják]

POMEN

1. zaprt, navadno zastekljen prostor za gojenje rastlin, zlasti cvetic

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Zaradi potreb kupcev so zgradili sodoben *cvetličnjak*, ki jim daje glavni dohodek.
- Vse življenje je bil vrtnar in še zdaj v pozni starosti gre rad na vrt in v samostanski *cvetličnjak* med svoje rožice, ki ga razveseljujejo in mu krajšajo čas.

2. večja posoda, korito, v katero se posadi okrasne rastline

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V kotu ob oknu je stal velik *cvetličnjak* na visokem stojalu.
- Viseči *cvetličnjak* lahko krasi tudi bugenvilija.

...

- Cvetiči, dišeči in raznobarni tulipani že krasijo ljubljanska križišča in *cvetličnjake*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvetličnják]

IPA: [tsvetlitʲnja:k]

tonemski

[cvetličnják]

IPA: [tsvetlitʲnja:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvetličnják

RODILNIK: cvetličnjáka

DAJALNIK: cvetličnjáku

TOŽILNIK: cvetličnják

MESTNIK: pri cvetličnjáku

ORODNIK: s cvetličnják**om**

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličnjáka

RODILNIK: cvetličnjákov

DAJALNIK: cvetličnják**oma**

TOŽILNIK: cvetličnjáka

MESTNIK: pri cvetličnják**ih**

ORODNIK: s cvetličnják**oma**

množina

IMENOVALNIK: cvetličnjáki

RODILNIK: cvetličnjákov

DAJALNIK: cvetličnják**om**

TOŽILNIK: cvetličnjáke

MESTNIK: pri cvetličnják**ih**

ORODNIK: s cvetličnjáki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvetličnják

RODILNIK: cvetličnjáka

DAJALNIK: cvetličnjáku

TOŽILNIK: cvetličnják

MESTNIK: pri cvetličnjáku

ORODNIK: s cvetličnják**om**

dvojina

IMENOVALNIK: cvetličnjáka

RODILNIK: cvetličnjákov tudi cvetličnják**ov**

DAJALNIK: cvetličnják**oma**

TOŽILNIK: cvetličnjáka

MESTNIK: pri cvetličnják**ih** tudi pri cvetličnják**ih**

ORODNIK: s cvetličnják**oma**

množina

IMENOVALNIK: cvetličnjáki

RODILNIK: cvetličnjákov tudi cvetličnják**ov**

DAJALNIK: cvetličnják**om**

TOŽILNIK: cvetličnjáke

MESTNIK: pri cvetličnják**ih** tudi pri cvetličnják**ih**

ORODNIK: s cvetličnjáki tudi s cvetličnjáki

IZVOR

↑ cvetlica

cvétnica cvétnice samostalnik ženskega spola [cvétnica]

POMEN

1. iz botanike rastlina, ki za razmnoževanje tvori cvetove, iz katerih se razvijejo semena, plodovi; primerjaj lat. *Anthophyta*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

družina cvetnic | vrste cvetnic

- Družina orhidej je največja družina *cvetnic* na svetu, saj jo bogati več kot 35.000 različnih vrst.
- V Alpah je doma okoli 4.500 vrst *cvetnic* ter več kot tretjina vseh evropskih cvetnic in praprotnic.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Lokvanji in njim podobne plavajoče cvetlice so bile med prvimi *cvetnicami*, ki jih je človek občudoval v prazgodovini.

▶ priredna zveza

cvetnice in praprotnice

- V slovenskih gozdovih uspeva približno tretjina vseh na našem ozemlju prisotnih *cvetnic* in praprotnic, to je okrog 820 taksonov.

1.1. rastlina, pri kateri izstopajo zlasti cvetovi;
SIN.: cvetica, cvetlica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

balkonske, okrasne, vrtno cvetnice | dvoletne, enoletne, trajne cvetnice | jesenske, poletne, pomladne, spomladanske cvetnice | pisane cvetnice

- Večino balkonskih *cvetnic* sejemo vsako leto na novo.

- Močne zmrzali, kombinirane z ostrimi vetrovi in s soncem ali stoječo vlago, nekatere trajne *cvetnice* pozimi močno zdelajo.

- Poletni bezeg in druge poletne *cvetnice* močno obrežite zgodaj spomladi.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

- Pomladne *cvetnice* v koritih, skodelah in posodah preselimo na prosto v mesecu marcu.

▪ Lepe robustne *cvetnice* v loncu, ki potrebujejo malo vode, kljubujejo poletni vročini na sončni terasi in cvetijo neutrudno.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

▪ Domala še vse spomladanske *cvetnice* cvetijo, ko je treba sredi maja pripraviti korita za poletne rastline.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

▪ Na lege, kamor kdaj pa kdaj posije jutranje ali popoldansko sonce, posadimo *cvetnice*, ki glede svetlobe niso tako izjemno zahtevne.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

▪ Drobní paradížnik se v balkonskih koritih likovno odlično ujema s *cvetnicami*.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

▪ Kadar praproti posadimo v večje posode ali balkonska korita in ostane še nekaj prostora za *cvetnice*, dosadimo take rastline, ki dobro prenašajo senco, na primer vodenke, begonije ali fuksije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvétnica]

IPA: [ˈtʃvɛ:tnitsa]

tonemski

[cvêtnica]

IPA: [tʃvɛ:tnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: cvétnica

RODILNIK: cvétnice

DAJALNIK: cvétnici

TOŽILNIK: cvétnico

MESTNIK: pri cvétnici

ORODNIK: s cvétnico

dvojina

IMENOVALNIK: cvétnici

RODILNIK: cvétnic

DAJALNIK: cvétnicama

TOŽILNIK: cvétnici

MESTNIK: pri cvétnicah

ORODNIK: s cvétnicama

množina

IMENOVALNIK: cvétnice

RODILNIK: cvétnic

DAJALNIK: cvétnicam

TOŽILNIK: cvétnice

MESTNIK: pri cvétnicah

ORODNIK: s cvétnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: cvêtnica

RODILNIK: cvêtnice

DAJALNIK: cvêtnici

TOŽILNIK: cvêtnico

MESTNIK: pri cvêtnici

ORODNIK: s cvêtnico

dvojina

IMENOVALNIK: cvêtnici

RODILNIK: cvêtnic

DAJALNIK: cvêtnicama

TOŽILNIK: cvêtnici

MESTNIK: pri cvêtnicah

ORODNIK: s cvêtnicama

množina

IMENOVALNIK: cvêtnice

RODILNIK: cvêtnic

DAJALNIK: cvêtnicam

TOŽILNIK: cvêtnice

MESTNIK: pri cvêtnicah

ORODNIK: s cvêtnicami

IZVOR

↑ cvet

cvètnonedéljski cvètnonedéljska

cvètnonedéljsko pridevnik [cvètnonedéljski]

POMEN

ki je v zvezi s cvetno nedeljo

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

cvetnonedeljska butara, butarica | cvetnonedeljsko zelenje

▪ Na delavnici so izdelovali *cvetnonedeljske* butarice iz lesenih oblancev in mladega svežega pomladnega zelenja.

▪ Vse oblike *cvetnonedeljskega* zelenja, povezanih snopov ali butar se ne razlikujejo samo po nazivu, ampak tudi po oblikah, velikosti in sestavi.

▪ K *cvetnonedeljski* maši je prišla velika množica. Prinesli so presmec in ga položili na cerkveno obzidje starodavne središčanske fare.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[cvə̀tnonedélski]

IPA: [ˈtʃvə̀tnə̀nɛˈde:l̩ski]

tonemski

[cvə̀tnonedêlski]

IPA: [tʃvə̀tnónédé:l̩ski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljski

RODILNIK: cvètnonedéljskega

DAJALNIK: cvètnonedéljskemu

TOŽILNIK: cvètnonedéljski

živo cvètnonedéljskega
MESTNIK: pri cvètnonedéljskem
ORODNIK: s cvètnonedéljskim

dvojina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljska
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskima
TOŽILNIK: cvètnonedéljska
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskima

množina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljski
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskim
TOŽILNIK: cvètnonedéljske
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljska
RODILNIK: cvètnonedéljske
DAJALNIK: cvètnonedéljski
TOŽILNIK: cvètnonedéljsko
MESTNIK: pri cvètnonedéljski
ORODNIK: s cvètnonedéljsko

dvojina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljski
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskima
TOŽILNIK: cvètnonedéljski
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskima

množina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljske
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskim
TOŽILNIK: cvètnonedéljske
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljsko
RODILNIK: cvètnonedéljskega
DAJALNIK: cvètnonedéljskemu
TOŽILNIK: cvètnonedéljsko
MESTNIK: pri cvètnonedéljskem
ORODNIK: s cvètnonedéljskim

dvojina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljski
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskima
TOŽILNIK: cvètnonedéljski
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskima

množina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljska

RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskim
TOŽILNIK: cvètnonedéljska
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljski
RODILNIK: cvètnonedéljskega
DAJALNIK: cvètnonedéljskemu
TOŽILNIK: cvètnonedéljski
živo cvètnonedéljskega
MESTNIK: pri cvètnonedéljskem
ORODNIK: s cvètnonedéljskim

dvojina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljska
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskima
TOŽILNIK: cvètnonedéljska
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskima

množina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljski
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskim
TOŽILNIK: cvètnonedéljske
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljska
RODILNIK: cvètnonedéljske
DAJALNIK: cvètnonedéljski
TOŽILNIK: cvètnonedéljsko
MESTNIK: pri cvètnonedéljski
ORODNIK: s cvètnonedéljsko

dvojina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljski
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskima
TOŽILNIK: cvètnonedéljski
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskima

množina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljske
RODILNIK: cvètnonedéljskih
DAJALNIK: cvètnonedéljskim
TOŽILNIK: cvètnonedéljske
MESTNIK: pri cvètnonedéljskih
ORODNIK: s cvètnonedéljskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: cvètnonedéljsko
RODILNIK: cvètnonedéljskega

DAJALNIK: cvètnonedêljskemu
TOŽILNIK: cvètnonedêljsko
MESTNIK: pri cvètnonedêljskem
ORODNIK: s cvètnonedêljskim

dvojina

IMENOVALNIK: cvètnonedêljski
RODILNIK: cvètnonedêljskih
DAJALNIK: cvètnonedêljskima
TOŽILNIK: cvètnonedêljski
MESTNIK: pri cvètnonedêljskih
ORODNIK: s cvètnonedêljskima

množina

IMENOVALNIK: cvètnonedêljska
RODILNIK: cvètnonedêljskih
DAJALNIK: cvètnonedêljskim
TOŽILNIK: cvètnonedêljska
MESTNIK: pri cvètnonedêljskih
ORODNIK: s cvètnonedêljskimi

IZVOR

iz *cvetna nedelja*

čebeláriti čebelárim nedovršni glagol [čebeláriti] in [čəbeláriti]

POMEN

gojiti čebele, zlasti z namenom pridobivanja čebeljih pridelkov

▶ glag. + glag. v nedoločniku

začeti čebelariti

▪ Sam je začel *čebelariti* spomladi leta 1999, zdaj pa je odličan čebelar z mnogimi priznanji.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

čebelariti z *n* panji, *n* čebeljimi družinami

▪ Kljub temu da je nedavno praznoval 90. rojstni dan, še vedno *čebelari* s tremi panji.

▪ Več let je *čebelari* s tridesetimi čebeljimi družinami, sedaj pa že nekaj let le še z desetimi.

▶ prisl. + glag.

uspešno čebelariti

▪ Vedno več je gojiteljev čebel, ki so v svojo prakso uvedli organske kisline in eterična olja in zdaj z veseljem ugotavljajo, da se lahko uspešno *čebelari* tudi samo z naravnimi snovmi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebeláriti] in [čəbeláriti]

IPA: [tʃɛbɛˈla:ríti] in [tʃəbɛˈla:ríti]

tonemski

[čebeláriti] in [čəbeláriti]

IPA: [tʃɛbɛlâ:ríti] in [tʃəbɛlâ:ríti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: čebeláriti

NAMENILNIK: čebelárit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čebelárim

2. OSEBA: čebeláriš

3. OSEBA: čebelári

dvojina

1. OSEBA: čebeláriva

2. OSEBA: čebeláríta

3. OSEBA: čebeláríta

množina

1. OSEBA: čebelárimo

2. OSEBA: čebelárite

3. OSEBA: čebelárijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: čebelári

dvojina

1. OSEBA: čebeláriva

2. OSEBA: čebeláríta

množina

1. OSEBA: čebelárimo

2. OSEBA: čebelárite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: čebeláril

DVOJINA: čebelárila

MNOŽINA: čebeláрили

ženski spol

EDNINA: čebelárila

DVOJINA: čebeláрили

MNOŽINA: čebeláрите

srednji spol

EDNINA: čebeláriló

DVOJINA: čebeláрили

MNOŽINA: čebeláрила

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čebelárjenje

RODILNIK: čebelárjenja

DAJALNIK: čebelárjenju

TOŽILNIK: čebelárjenje

MESTNIK: pri čebelárjenju

ORODNIK: s čebelárjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárjenji

RODILNIK: čebelárjenj

DAJALNIK: čebelárjenjema

TOŽILNIK: čebelárjenjih

MESTNIK: pri čebelárjenjih

ORODNIK: s čebelárjenjema

množina

IMENOVALNIK: čebelárjenja

RODILNIK: čebelárjenj

DAJALNIK: čebelárjenjem

TOŽILNIK: čebelárjenja

MESTNIK: pri čebelárjenjih

ORODNIK: s čebelárjenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: čebeláriti

NAMENILNIK: čebelárit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čebelárim
2. OSEBA: čebeláriš
3. OSEBA: čebelári

dvojina

1. OSEBA: čebelárivera
2. OSEBA: čebelárita
3. OSEBA: čebelárita

množina

1. OSEBA: čebelárimo
2. OSEBA: čebelárite
3. OSEBA: čebelárijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: čebelári

dvojina

1. OSEBA: čebelárivera
2. OSEBA: čebelárita

množina

1. OSEBA: čebelárimo
2. OSEBA: čebelárite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: čebeláril
DVOJINA: čebeláрила
MNOŽINA: čebelárilí

ženski spol

EDNINA: čebelárivera in čebeláрила
DVOJINA: čebelárilí
MNOŽINA: čebelárivera

srednji spol

EDNINA: čebeláriló
DVOJINA: čebelárilí
MNOŽINA: čebelárivera

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čebelárjenje
RODILNIK: čebelárjenja
DAJALNIK: čebelárjenju
TOŽILNIK: čebelárjenje
MESTNIK: pri čebelárjenju
ORODNIK: s čebelárjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárjenji in čebelárjenji
RODILNIK: čebelárjenj
DAJALNIK: čebelárjenjema in čebelárjenjema
TOŽILNIK: čebelárjenji in čebelárjenji
MESTNIK: pri čebelárjenjih
ORODNIK: s čebelárjenjema in s čebelárjenjema

množina

IMENOVALNIK: čebelárjenja

RODILNIK: čebelárjenj

DAJALNIK: čebelárjenjem

TOŽILNIK: čebelárjenja

MESTNIK: pri čebelárjenjih

ORODNIK: s čebelárjenji

IZVOR

↑čebelar

čebelárjenje čebelárjenja samostalnik srednjega spola
[čebelárjenje] in [čəbelárjenje]

POMEN

gojenje čebel, zlasti z namenom pridobivanja čebeljih pridelkov

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

ekonomika čebelarjenja | način, tehnologija čebelarjenja | osnove čebelarjenja | pomen čebelarjenja | tradicija, zgodovina čebelarjenja

- Tehnologijo *čebelarjenja* bo treba prilagoditi novim zahtevam, pri tem pa čim boljše izkoristiti naravne zmožnosti čebel.

- Ob čebelnjaku so spoznavali osnove dela s čebelami, pomen *čebelarjenja* za naravo, zdravilnost medu in koristnost drugih čebeljih pridelkov.

- Iz marsikaterega čebelarkega krožka so izšli uspešni čebelarji, ki so pomladili čebelarke vrste in nadaljevali tradicijo *čebelarjenja*.

▶ prid. beseda + sam. beseda

ekološko čebelarjenje | organizirano čebelarjenje | uspešno čebelarjenje

- Prepričan je, da je ekološko *čebelarjenje* edina prava pot, saj v panje in posledično v med ne vnaša nobene kemije.

- Čebelarji so se zavedali, da je napredek in uspešno *čebelarjenje* mogoče le ob dobri organiziranosti, izobraževanju in povezovanju.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

ukvarjati se s čebelarjenjem

- Že pol stoletja se ukvarja s *čebelarjenjem* in ima okoli dvesto čebeljih družin.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

čebelarjenje v (nakladnem) panju

- V panonskem svetu se je ponekod ohranilo *čebelarjenje* v panjih, nekdam spletenih iz šibja, danes pa iz slame.

- Znanja iz zgodovine čebelarstva, tehnologije *čebelarjenja* v nakladnem panju, biologije in pasem čebel, čebeljih boleznih, paše, pridelkov in ekološkega čebelarjenja in trženja, so čebelarji pridobili na predavanjih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebelárjenje] in [čəbelárjenje]

IPA: [tʃɛbɛˈlaːrjɛnjɛ] in [tʃəbɛˈlaːrjɛnjɛ]

tonemski

[čebelárjenje] in [čəbelárjenje]
IPA: [tʃɛbɛlɑːrjɛnjɛ] in [tʃəbɛlɑːrjɛnjɛ]

VZOREC

jakostno **ednina**

IMENOVALNIK: čebelárjenje
RODILNIK: čebelárjenja
DAJALNIK: čebelárjenju
TOŽILNIK: čebelárjenje
MESTNIK: pri čebelárjenju
ORODNIK: s čebelárjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárjenji
RODILNIK: čebelárjenj
DAJALNIK: čebelárjenjema
TOŽILNIK: čebelárjenji
MESTNIK: pri čebelárjenjih
ORODNIK: s čebelárjenjema

množina

IMENOVALNIK: čebelárjenja
RODILNIK: čebelárjenj
DAJALNIK: čebelárjenjem
TOŽILNIK: čebelárjenja
MESTNIK: pri čebelárjenjih
ORODNIK: s čebelárjenji

tonemsko **ednina**

IMENOVALNIK: čebelárjenje
RODILNIK: čebelárjenja
DAJALNIK: čebelárjenju
TOŽILNIK: čebelárjenje
MESTNIK: pri čebelárjenju
ORODNIK: s čebelárjenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čebelárjenji in čebelárjenji
RODILNIK: čebelárjenj
DAJALNIK: čebelárjenjema in čebelárjenjema
TOŽILNIK: čebelárjenji in čebelárjenji
MESTNIK: pri čebelárjenjih
ORODNIK: s čebelárjenjema in s čebelárjenjema

množina

IMENOVALNIK: čebelárjenja
RODILNIK: čebelárjenj
DAJALNIK: čebelárjenjem
TOŽILNIK: čebelárjenja
MESTNIK: pri čebelárjenjih
ORODNIK: s čebelárjenji

IZVOR

↑čebelariti

čebélica čebélice samostalnik ženskega spola [čebélica] in

[čəbɛ́lica]

POMEN

1. ljubkovalno čebela

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

čbelice letajo | čbelice nabirajo med

- Iz cveta v cvet so letale *čbelice*, po zraku so letali metulji in pikapolonice so se plazile po travi.
- V majskih dneh je veliko cvetočih rožic na travnikih, kjer pridne *čbelice* nabirajo med.
- *Čbelice* so brenčale svojo veselo pesmico, ko so nabirale medicino.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

marljive, pridne čbelice

- Zdaj je čas, ko je bezeg v svojem polnem razcvetu in s svojim dehtečim vonjem pridno privablja v objem belih kobulastih cvetov marljive *čbelice*.
- Pridne *čbelice* lahko poleti vidimo vsepovsod v naravi, pozimi pa te male nabiralke medu dobesedno izginejo brez sledu.

2. navadno v množini članica taborniške organizacije, stara približno od 6 do 10 let

▶ priredna zveza

medvedki in čbelice

- Na poti so medvedki in *čbelice* ter najmlajši planinci spoznavali naravo in se urili v pravilni hoji po strminah.
- Rod gorjanskih tabornikov je v zadnji januarski soboti za najmlajše tabornike, medvedke in *čbelice*, organiziral sankanje.

3. ekspresivno slika, podoba čbelice kot znak za dobro opravljeno delo, nalogo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti čbelico

- Dobiš *čbelico* v zvezek, si bil priden.
- V četrtem razredu je dobil *čbelico*, ker je znal odlično črkovati.

3.1. ekspresivno pozitivna ocena, pohvala za dobro opravljeno delo sploh

- Vodstvu ne namerava dajati črnih pik ali *čbelic*, kot se je izrazil minister.
- Vključila sem se v skupino za jogo in poezijo. Nobena mi ni všeč, ampak mogoče bom vseeno dobila kakšno *čbelico*.
- Lansko jesen so vodnjak temeljito obnovili, uredili okolico, postavili lično oglasno desko – in si prislužili našo *čbelico*!

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebélica] in [čəbɛ́lica]

IPA: [tʃɛ'be:litsa] in [tʃə'be:litsa]

tonemski

[čebɛ́lica] in [čəbɛ́lica]

IPA: [tʃɛbé:litsa] in [tʃəbé:litsa]

VZOREC

jakostno **ednina**

IMENOVALNIK: čebélica
RODILNIK: čebélice
DAJALNIK: čebélici
TOŽILNIK: čebélico
MESTNIK: pri čebélici
ORODNIK: s čebélico

dvojina

IMENOVALNIK: čebélici
RODILNIK: čebélic
DAJALNIK: čebélicama
TOŽILNIK: čebélici
MESTNIK: pri čebélicah
ORODNIK: s čebélicama

množina

IMENOVALNIK: čebélice
RODILNIK: čebélic
DAJALNIK: čebélicam
TOŽILNIK: čebélice
MESTNIK: pri čebélicah
ORODNIK: s čebélicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čebēlica
RODILNIK: čebēlice
DAJALNIK: čebēlici
TOŽILNIK: čebēlico
MESTNIK: pri čebēlici
ORODNIK: s čebēlico

dvojina

IMENOVALNIK: čebēlici
RODILNIK: čebēlic
DAJALNIK: čebēlicama
TOŽILNIK: čebēlici
MESTNIK: pri čebēlicah
ORODNIK: s čebēlicama

množina

IMENOVALNIK: čebēlice
RODILNIK: čebēlic
DAJALNIK: čebēlicam
TOŽILNIK: čebēlice
MESTNIK: pri čebēlicah
ORODNIK: s čebēlicami

FRAZEOLOGIJA

priden/marljiv kot čebela/čebelica

priden kot čebela

marljiv kot čebela
priden kot čebelica
marljiv kot čebelica

zelo, izjemno delaven, prizadeven

- Rada je delala, bila je *pridna kot čebela*, močno si je prizadevala, da bi lahko še naprej delala v kampu.
- "Naši ljudje so pridni kot mravlje in *marljivi kot čebele*," pravi dolgoletni predsednik krajevne skupnosti.

- Nikoli nisem delal v kakšnem podjetju, vendar sem bil vedno *priden kot čebelica*.
- Za nakupovanje si vedno prelen, ko pa gre za stvari, ki zanimajo tebe, si na lepem *marljiv kot čebelica!*

pridna čebelica

kdor je zelo delaven, prizadeven, priden; kdor se vede, ravna v skladu s pričakovanji, zahtevami drugih

- V hiši je bilo res kar veliko *pridnih čebelic*. Koliko rok je mnogokrat premaknilo prste in koliko nog je naredilo nešteto korakov, da so se v soboto odprla vrata tradicionalnega božičnega bazarja.
- Tudi ko sem prvič rodila, sem bila *pridna čebelica*, tiho kot miška.

ptički/rožice in čebelice | čebelice in rožice

ptički in čebelice

evfemistično rožice in čebelice

evfemistično čebelice in rožice

evfemistično spolnost, spolni odnosi

- Sta z mamo imela tisti pogovor o *ptičkih in čebelicah?*

▪ Marko je skočil pokonci in si hitel zapenjati hlače. Pa ja menda nista?! Človek ju pusti za pet minut pri miru, onadva pa že *ptički in čebelice* in take stvari.

▪ Malce starejšemu otroku pojasnite, da je očka prispeval en delček, mamica drugega, in ko sta se združila, je v trebuščku zrastel otrok. Še kasneje je čas za lekcijo o *rožicah in čebelicah*.

- Mama ji razlaga o *čebelicah in rožicah*.

IZVOR

↑čebela

čebélji čebélja čebélje pridevnik [čebélji] in [čəbélji]

POMEN

1. ki je v zvezi s čebelami ali gojenjem čebel

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čebelji panj | čebelji pik, strup | čebelja matica | čebelje ličinke | čebelje gnezdo | čebelje satje, satovje | čebelje želo

▪ Pridelek ajde je zelo odvisen od oprasha vanja, zato je naselitev *čebeljih* panjev v bližini posevkov ajde pozitiven ukrep pri pridelovanju.

▪ Zaradi slabega, deževnega in mrzlega vremena so se izglele le štiri *čebelje* matice.

▪ Ker je *čebelje* želo nazobčano, pogosto ostane v koži in ga moramo previdno izvleči s pinceto, hkrati pa paziti, da ne stisnemo mešička s strupom.

▶ priredna zveza

čebelji ali osji

▪ *Čebelji* ali osji pik v predelu ustne votline je izjemno boleč in lahko tudi zelo nevaren.

1.1. ki ga sestavljajo, tvorijo čebele

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čebelji fond | čebelji roj | čebelji zarod | čebelja populacija

- Naslednje jutro *čebeljega* roja ni bilo več, ker si je očitno poiskal drugo domovanje.
- *Čebelja* populacija je za zdaj stabilna, a sadjarji na cvetovih opažajo manj čebel kot lani.

1.2. ki se pojavlja pri čebelah, prizadene čebele

▶ prid. beseda + sam. beseda

čebelja varoza | čebelje bolezni

- Takoj po zadnjem točenju medu so morali nujno zatirati *čebeljo* varozo, sicer bi lahko čebele tako oslabele, da bi padla tudi odpornost proti *čebelji* gnilobi.
- Pridelek medu je bil dober, prevelikih preglavic pa jim niso povzročale niti *čebelje* bolezni.

1.3. ki ga pridelujejo čebele, je rezultat gojenja čebel

▶ prid. beseda + sam. beseda

čebelji med, vosek | čebelji pridelki, produkti, proizvodi | čebelje dobrote

- Za mazilo boste potrebovali nekaj *čebeljega* voska, ki ga raztopite na pari.
- Pripreditev je namenjena tudi promociji medu in drugih *čebeljih* pridelkov.
- Kupili smo nekaj medu in drugih zdravilnih *čebeljih* dobrot.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebélji] in [čəbəlji]

IPA: [tʃɛ'be:lji] in [tʃə'be:lji]

tonemski

[čebêlji] in [čəbəlji]

IPA: [tʃɛbé:lji] in [tʃəbé:lji]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čebélji

RODILNIK: čebéljega

DAJALNIK: čebéljemu

TOŽILNIK: čebélji

živo čebéljega

MESTNIK: pri čebéljem

ORODNIK: s čebéljim

dvojina

IMENOVALNIK: čebélja

RODILNIK: čebéljih

DAJALNIK: čebéljima

TOŽILNIK: čebélja

MESTNIK: pri čebéljih

ORODNIK: s čebéljima

množina

IMENOVALNIK: čebélji

RODILNIK: čebéljih

DAJALNIK: čebéljim

TOŽILNIK: čebélje

MESTNIK: pri čebéljih

ORODNIK: s čebéljimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čebélja

RODILNIK: čebélje

DAJALNIK: čebélji

TOŽILNIK: čebéljo

MESTNIK: pri čebélji

ORODNIK: s čebéljo

dvojina

IMENOVALNIK: čebélji

RODILNIK: čebéljih

DAJALNIK: čebéljima

TOŽILNIK: čebélji

MESTNIK: pri čebéljih

ORODNIK: s čebéljima

množina

IMENOVALNIK: čebélje

RODILNIK: čebéljih

DAJALNIK: čebéljim

TOŽILNIK: čebélje

MESTNIK: pri čebéljih

ORODNIK: s čebéljimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čebélje

RODILNIK: čebéljega

DAJALNIK: čebéljemu

TOŽILNIK: čebélje

MESTNIK: pri čebéljem

ORODNIK: s čebéljim

dvojina

IMENOVALNIK: čebélji

RODILNIK: čebéljih

DAJALNIK: čebéljima

TOŽILNIK: čebélji

MESTNIK: pri čebéljih

ORODNIK: s čebéljima

množina

IMENOVALNIK: čebélja

RODILNIK: čebéljih

DAJALNIK: čebéljim

TOŽILNIK: čebélja

MESTNIK: pri čebéljih

ORODNIK: s čebéljimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čebêlji

RODILNIK: čebêljega

DAJALNIK: čebêljemu
TOŽILNIK: čebêlji
živo čebêljega
MESTNIK: pri čebêljem
ORODNIK: s čebêljim

dvojina

IMENOVALNIK: čebêlja
RODILNIK: čebêljih
DAJALNIK: čebêljima
TOŽILNIK: čebêlja
MESTNIK: pri čebêljih
ORODNIK: s čebêljima

množina

IMENOVALNIK: čebêlji
RODILNIK: čebêljih
DAJALNIK: čebêljim
TOŽILNIK: čebêlje
MESTNIK: pri čebêljih
ORODNIK: s čebêljimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čebêlja
RODILNIK: čebêlje
DAJALNIK: čebêlji
TOŽILNIK: čebêljo
MESTNIK: pri čebêlji
ORODNIK: s čebêljo

dvojina

IMENOVALNIK: čebêlji
RODILNIK: čebêljih
DAJALNIK: čebêljima
TOŽILNIK: čebêlji
MESTNIK: pri čebêljih
ORODNIK: s čebêljima

množina

IMENOVALNIK: čebêlje
RODILNIK: čebêljih
DAJALNIK: čebêljim
TOŽILNIK: čebêlje
MESTNIK: pri čebêljih
ORODNIK: s čebêljimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čebêlje
RODILNIK: čebêljega
DAJALNIK: čebêljemu
TOŽILNIK: čebêlje
MESTNIK: pri čebêljem
ORODNIK: s čebêljim

dvojina

IMENOVALNIK: čebêlji
RODILNIK: čebêljih
DAJALNIK: čebêljima
TOŽILNIK: čebêlji
MESTNIK: pri čebêljih
ORODNIK: s čebêljima

množina

IMENOVALNIK: čebêlja
RODILNIK: čebêljih
DAJALNIK: čebêljim
TOŽILNIK: čebêlja
MESTNIK: pri čebêljih
ORODNIK: s čebêljimi

STALNE ZVEZE

čebelja družina

iz čebelarstva **biološka celota iz čebel delavk, matice in trotov**

- Čebelja družina za svoje potrebe nabere in porabi na leto do 100 kg medu in do 30 kg cvetnega prahu.
- Hranjenje čebeljih družin je dovoljeno le, če je zaradi vremenskih razmer ogroženo preživetje.
- Zdravstveno stanje je zaskrbljujoče, čebelje družine, ki so preživele zimo, so zelo izčrpane in občutljive na negativne vplive okolja.

čebelja gniloba

iz čebelarstva **bakterijska bolezen čebel, ki prizadene ličinke**; SIN.: iz čebelarstva huda gniloba čebelje zalege

- Zaskrbljujoč je bil pojav čebelje gnilobe, ki se je v lanskem letu pojavila v enajstih čebelarstvih.
- Svoje čebele, ki mu pridelajo približno dvesto kilogramov cvetličnega, kostanjevega in smrekovega medu na leto, lahko v primeru čebelje gnilobe in varoje zdravi le z oksalno in mravljično kislino.

čebelja paša

iz čebelarstva **nabiranje medicīne, mane in cvetnega prahu na rastlinah**

- Lipe so priljubljena čebelja paša, lipov med pa zelo cenjen.
- Zaradi vpliva drugih rastlin, ki cvetijo v času glavne čebelje paše, se lahko barva in okus medu, nabranega na isti lokaciji, razlikujeta od leta do leta.
- Cvetni prah je nadvse pomemben proizvod s čebelje paše z dietetičnega, farmacevtskega in prehranskega vidika.

čebelji pik

slaščica iz listnatega testa s kremastim nadevom, medenim prelivom in zlasti mandljevimi posipom

- Čebelji pik boste lažje razrezali, če boste mandljev pokrov narezali na zelene kose in jih potem tesno enega zraven drugega zložili na kremo.

huda gniloba čebelje zalege

iz čebelarstva **bakterijska bolezen čebel, ki prizadene ličinke**; SIN.: iz čebelarstva čebelja gniloba

- Pri pojavu hude gnilobe čebelje zalege je treba satje, v katerem je obolela zalega, uničiti (sežgati),

preostalo satje pa pretopimo v vosek, ki ga nato steriliziramo.

▪ Ugotovljen in kasneje potrjen je bil sum *hude gnilobe čebelje zalege* pri treh čebelarjih, v neposredni bližini čebelarja, kjer je bil prijavljen pogin.

IZVOR

↑čebela

čebelnjak čebelnjaka samostalnik moškega spola

[čebelnjak] in [čəbelnják]

POMEN

1. manjši zaprt objekt s panji za gojenje čebel

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

lep, urejen čebelnjak | lesen čebelnjak | obnovljen čebelnjak | premični, prevozni, stalni čebelnjak | star čebelnjak | šolski čebelnjak

▪ Ker na kmetiji ne uporabljajo sladkorja, so postavili lep *čebelnjak*, tako da imajo dovolj domačega medu.

▪ Pri prevoznih *čebelnjakih* je treba pridobiti soglasje čebelarske družine za uporabo pašnega mesta.

▪ Na učni poti otroci spoznajo čebele in zgodovino čebelarstva, medovite rastline, na koncu si ogledamo tudi star zidan *čebelnjak* iz leta 1938.

▪ Ravno na dan tekmovanja je iz šolskega *čebelnjaka* rojil prvi roj, ki bo mnogim ostal bolj v spominu kot vse ostalo dogajanje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

čebelnjak stoji KJE

▪ Vozimo še naprej in cesta se vzbne skozi gozd do manjše jase, kjer stoji *čebelnjak*.

▪ Gasilci so požar še pravi čas pogasili, tako da *čebelnjak* ni v celoti zgorel.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

ogledati si čebelnjak | postaviti, zgraditi čebelnjak

▪ Obiskovalci si bodo lahko ogledali *čebelnjak* s prikazom čebelarjenja.

▪ V prihodnje želijo postaviti *čebelnjak* s stekleno notranjo steno, skozi katero bodo lahko obiskovalci opazovali čebelarja pri delu.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

v bližini čebelnjaka | lastnik čebelnjaka | ogled čebelnjaka | postavitve čebelnjaka | register čebelnjakov

▪ Roj se običajno usede na drevo v bližini *čebelnjaka*. Če ga čebelar ne pobere pravočasno in da v nov panj, čebele odletijo.

▪ Možen bo ogled *čebelnjaka* in filma o življenju čebel ter pokušanje medu in čebeljih izdelkov.

▪ Županom so poslali poziv, naj v občinskih prostorskih aktih opredelijo možnost postavitve *čebelnjakov* tudi izven naselij in območij kmetij.

▪ Podatki o številu čebeljih panjev in o njihovih uporabnikih se pridobijo iz registra *čebelnjakov*, ki se vodi pri kmetijskem ministrstvu.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Ko stopite v *čebelnjak*, vas objame prijeten vonj, ki veje iz panjev.

▪ Pred kratkim je neznanec vlomil v *čebelnjak* in iz njega ukradel tri panje, v katerih so bile nastanjene štiri čebelje družine.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
čebelnjak z *n* panji

▪ V sadovnjaku ima lep *čebelnjak* z desetimi panji.

▪ *Čebelnjaki* s poslikanimi panji so bili nekdanje prave podeželske umetniške galerije na prostem.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
panji v čebelnjaku

▪ Zgoraj je bilo skoraj vse narejeno iz lesa, ki me je spominjal na lesene panje v *čebelnjakih*.

▪ Vseh 84 čebeljih družin v njegovem *čebelnjaku* sta pregledala inšpektorica veterinarske uprave in kmetijski inšpektor.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Med je le eden izmed proizvodov, ki nastanejo v *čebelnjaku*.

2. ekspresivno prostor, v katerem je velika, glasna, živahna množica ljudi

▪ Mesto ob lepi modri Donavi se v prazničnem času prelevi v pravljico milijon luči. Ulice ne zaspijo in se dejansko spremenijo v pravi *čebelnjak*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čebelnjak] in [čəbelnják]

IPA: [tʃɛbɛl'nja:k] in [tʃəbɛl'nja:k]

tonemski

[čebelnjak] in [čəbelnják]

IPA: [tʃɛbɛl'njɑ:k] in [tʃəbɛl'njɑ:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čebelnjak

RODILNIK: čebelnjaka

DAJALNIK: čebelnjaku

TOŽILNIK: čebelnjak

MESTNIK: pri čebelnjaku

ORODNIK: s čebelnjakom

dvojina

IMENOVALNIK: čebelnjaka

RODILNIK: čebelnjakov

DAJALNIK: čebelnjakoma

TOŽILNIK: čebelnjaka

MESTNIK: pri čebelnjakih

ORODNIK: s čebelnjakoma

množina

IMENOVALNIK: čebelnjaki

RODILNIK: čebelnjakov

DAJALNIK: čebelnjakom

TOŽILNIK: čebelnjake

MESTNIK: pri čebelnjákíh

ORODNIK: s čebelnjákí

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čebelnják

RODILNIK: čebelnjáka

DAJALNIK: čebelnjáku

TOŽILNIK: čebelnják

MESTNIK: pri čebelnjáku

ORODNIK: s čebelnjákóm

dvojina

IMENOVALNIK: čebelnjáka

RODILNIK: čebelnjákóv tudi čebelnjákóv

DAJALNIK: čebelnjákóma

TOŽILNIK: čebelnjáka

MESTNIK: pri čebelnjákíh tudi pri čebelnjákíh

ORODNIK: s čebelnjákóma

množina

IMENOVALNIK: čebelnjákí

RODILNIK: čebelnjákóv tudi čebelnjákóv

DAJALNIK: čebelnjákóm

TOŽILNIK: čebelnjáke

MESTNIK: pri čebelnjákíh tudi pri čebelnjákíh

ORODNIK: s čebelnjákí tudi s čebelnjákí

FRAZELOGIJA

biti kot v panju/čebelnjaku

biti kot v panju

biti kot v čebelnjaku

biti zelo bučno, živahno; biti gneča

▪ *Kot v panju je bilo* v novinarskem središču.

▪ Tudi tokrat *je bilo* na bazarju *kot v čebelnjaku*, obiskovalci so se ves čas prebijali od stojnice do stojnice, nekateri pa so se za določene izdelke prav borili.

IZVOR

↑čebela

čèber čèbra in **čèbèr** čèbrà samostalnik moškega spola

[čəbər] in [čəbər]

POMEN

večja, zlasti lesena posoda, navadno z dvema ročajema

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

lesen, plastičen čeber

▪ V kleti je vonj izdajal, da je v velikih lesenih *čebrih* kislo zelje.

▪ Na balkonu imam dva oleandra, posajena v velikih *čebrih*.

▪ V pokritih *čebrih* so shranjevali mast.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

natočiti v čeber | zložiti v čeber

▪ V *čeber* sva si natočila vode in se umila.

▪ V *čeber* ali škaf so nalili toplo vodo in otroke umili, enega za drugim, če jih je bilo več pri hiši.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

napolniti čeber

▪ *Čeber* napolnite z vodo šele, ko je tesnilno sredstvo popolnoma suho.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
čeber s KAKŠNO vodo

▪ Pripravite *čeber* z osoljeno vodo in si privoščite kopel za noge.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
čeber vode

▪ Pred studentem so se umili v *čebri* vode.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Pred jedjo smo si v *čebri* umili roke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čəbər] in [čəbər]

IPA: [tʃəbər] in [tʃəbər]

tonemski

[čəbər] in [čəbər]

IPA: [tʃəbər] in [tʃəbər]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čèber

RODILNIK: čèbra

DAJALNIK: čèbru

TOŽILNIK: čèber

MESTNIK: pri čèbru

ORODNIK: s čèbrom

dvojina

IMENOVALNIK: čèbra

RODILNIK: čèbrov

DAJALNIK: čèbroma

TOŽILNIK: čèbra

MESTNIK: pri čèbrih

ORODNIK: s čèbroma

množina

IMENOVALNIK: čèbri

RODILNIK: čèbrov

DAJALNIK: čèbrom

TOŽILNIK: čèbre

MESTNIK: pri čèbrih

ORODNIK: s čèbri

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čèber

RODILNIK: čèbra

DAJALNIK: čèbru

TOŽILNIK: čèber

MESTNIK: pri čèbru

ORODNIK: s čèbrom

dvojina

IMENOVALNIK: čèbra
RODILNIK: čèbrov tudi čèbrov
DAJALNIK: čèbroma
TOŽILNIK: čèbra
MESTNIK: pri čèbrih tudi pri čèbrih
ORODNIK: s čèbroma

množina

IMENOVALNIK: čèbri
RODILNIK: čèbrov tudi čèbrov
DAJALNIK: čèbrom
TOŽILNIK: čèbre
MESTNIK: pri čèbrih tudi pri čèbrih
ORODNIK: s čèbri tudi s čèbri

in

jakostno ednina

IMENOVALNIK: čebèr
RODILNIK: čebra
DAJALNIK: čebrù
TOŽILNIK: čebèr
MESTNIK: pri čebrù
ORODNIK: s čebròm

dvojina

IMENOVALNIK: čebra
RODILNIK: čebròv in čebròv
DAJALNIK: čebròma
TOŽILNIK: čebra
MESTNIK: pri čebrìh
ORODNIK: s čebròma

množina

IMENOVALNIK: čebrì
RODILNIK: čebròv in čebròv
DAJALNIK: čebròm
TOŽILNIK: čebrè
MESTNIK: pri čebrìh
ORODNIK: s čebrì

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: čebèr
RODILNIK: čebra
DAJALNIK: čebrù
TOŽILNIK: čebèr
MESTNIK: pri čebrù
ORODNIK: s čebròm

dvojina

IMENOVALNIK: čebra
RODILNIK: čebròv in čebròv
DAJALNIK: čebròma
TOŽILNIK: čebra
MESTNIK: pri čebrìh
ORODNIK: s čebròma

množina

IMENOVALNIK: čebrì
RODILNIK: čebròv in čebròv
DAJALNIK: čebròm
TOŽILNIK: čebrè

MESTNIK: pri čebrìh
ORODNIK: s čebrì

IZVOR

= cslov. *čbb(b)r̃b*, hrv., srb. *čàbar*, češ. *džber* < pslov. *čbb̃r̃b* = litov. *kib̃iras* 'vedro'; nejasno

čédar čédarja; in **cheddar** samostalnik moškega spola
[čédar]

POMEN

trdi sir iz kravjega mleka, po izvoru iz Anglije

► prid. beseda + **sam. beseda**

nariban čedar

- Juha bo enako okusna, če ji boste namesto sira z modro plesnijo dodali nariban zrel *čedar*.

...

- Dodajte jajca, kisló smetano, polovico *čedarja* in gorčico ter popoprajte po okusu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čédar]

IPA: [ˈtʃe:dar]

tonemski

[čêdar]

IPA: [tʃé:dàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čédar

RODILNIK: čédarja

DAJALNIK: čédarju

TOŽILNIK: čédar

MESTNIK: pri čédarju

ORODNIK: s čédarjem

dvojina

IMENOVALNIK: čédarja

RODILNIK: čédarjev

DAJALNIK: čédarjema

TOŽILNIK: čédarja

MESTNIK: pri čédarjih

ORODNIK: s čédarjema

množina

IMENOVALNIK: čédarji

RODILNIK: čédarjev

DAJALNIK: čédarjem

TOŽILNIK: čédarje

MESTNIK: pri čédarjih

ORODNIK: s čédarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čêdar

RODILNIK: čêdarja

DAJALNIK: čêdarju

TOŽILNIK: čêdar

MESTNIK: pri čedarju
ORODNIK: s čedarjem

dvojina

IMENOVALNIK: čedarja
RODILNIK: čedarjev
DAJALNIK: čedarjema
TOŽILNIK: čedarja
MESTNIK: pri čedarjih
ORODNIK: s čedarjema

množina

IMENOVALNIK: čedarji
RODILNIK: čedarjev
DAJALNIK: čedarjem
TOŽILNIK: čedarje
MESTNIK: pri čedarjih
ORODNIK: s čedarji

IZVOR

↑cheddar

čeljústnica čeljústnice samostalnik ženskega spola

[čeljústnica]

POMEN

kost, v katero so vraščeni zobje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

spodnja, zgornja čeljústnica

- Za buldoge je značilno, da imajo spodnjo *čeljústnico* daljšo kot zgornjo.
  - Najdbo predstavljajo lobanja brez spodnje *čeljústnice*, ena zgornja *čeljústnica* ter nekaj kosti postkranialnega skeleta.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
zlom spodnje, zlom zgornje čeljústnice
- Oškodovanec je imel pretres možganov, zlom leve ličnice, zlom leve spodnje *čeljústnice* ter odrgnine po obrazu in glavi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čeljústnica]

IPA: [tʃɛˈljú:stnitsa]

tonemski

[čeljústnica]

IPA: [tʃɛljú:stnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čeljústnica
RODILNIK: čeljústnice
DAJALNIK: čeljústnici
TOŽILNIK: čeljústnico
MESTNIK: pri čeljústnici
ORODNIK: s čeljústnico

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústnici

RODILNIK: čeljústnic

DAJALNIK: čeljústnicama

TOŽILNIK: čeljústnici

MESTNIK: pri čeljústnicah

ORODNIK: s čeljústnicama

množina

IMENOVALNIK: čeljústnice

RODILNIK: čeljústnic

DAJALNIK: čeljústnicam

TOŽILNIK: čeljústnice

MESTNIK: pri čeljústnicah

ORODNIK: s čeljústnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čeljústnica

RODILNIK: čeljústnice

DAJALNIK: čeljústnici

TOŽILNIK: čeljústnico

MESTNIK: pri čeljústnici

ORODNIK: s čeljústnico

dvojina

IMENOVALNIK: čeljústnici

RODILNIK: čeljústnic

DAJALNIK: čeljústnicama

TOŽILNIK: čeljústnici

MESTNIK: pri čeljústnicah

ORODNIK: s čeljústnicama

množina

IMENOVALNIK: čeljústnice

RODILNIK: čeljústnic

DAJALNIK: čeljústnicam

TOŽILNIK: čeljústnice

MESTNIK: pri čeljústnicah

ORODNIK: s čeljústnicami

IZVOR

↑čeljúst

čemaž čemaža tudi **čemaž** čemaža samostalnik moškega

spola [čemaš čemaža] tudi [čemaš čemaža]

POMEN

1. užitna rastlina s suličastimi listi in zvezdastimi belimi cvetovi v socvetju z vonjem po česnu; primerjaj lat. *Allium ursinum*; SIN.: divji česen, medvedji česen

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

čemaž raste

- *Čemaž* raste le v bogatih humoznih, vlažnih in senčnatih listnatih in gorskih gozdovih.
- Ob našem sprehodu je še cvetel *čemaž* ali gozdni česen.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

listi čemaža | nabiranje čemaža

- Listi *čemaža* so podobni strupeni šmarnici, vendar ga prepoznate po značilnem vonju po česnu.

- Če smo pri nabiranju pozorni tudi na botanične značilnosti *čemaža*, zamenjava z drugimi rastlinami skorajda ni mogoča.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nabirati čemaž

- Aprila in maja lahko nabiramo *čemaž*, ki je izrazito očiščevalen, krepi spomin in preprečuje srčno-žilne bolezni.
- Uporabljamo le svež *čemaž*, ker se njegove zdravstvene snovi pri sušenju razkrojijo in postanejo neučinkovite.

...

- Za pripravke iz *čemaža* nabiramo sveže liste, poleti pa čebulice, in iz njih pripravimo sok.

1.1. ta rastlina, zlasti njeni listi, kot hrana, jed

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

narezan, sesekljan čemaž | svež čemaž

- Ko jed odstranimo od ognja, potresemo s sesekljanim *čemažem* in še toplo ponudimo.
- Pol kilograma skute zmešamo z malo sojine omake ali jo posolimo in dodamo toliko narezanega *čemaža*, da lahko še mešamo.
- Nekajkrat sem iz svežega *čemaža* pripravila namaz s pinjolami, parmezanom, z olivnim oljem in s soljo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati čemaž

- V loncu razpustite maslo, dodajte *čemaž* in ga popražite.
- V prehrano svoje družine rada vključi *čemaž*, s katerim občasno nadomesti česen.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Pripravljene namaze lahko vsaj nekaj dni hranimo v zaprti posodi v hladilniku, medtem ko se namazi z dodatkom *čemaža*, česna in drugih lukov ohranijo več tednov.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Pripravila bosta hladno kumarično juho s *čemažem* in okusno sladico.
- Skutni namaz s *čemažem* pripravimo tako z listi, cvetovi kot mladimi plodovi.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Svinjski file narežemo na rezine, zložimo na krožnike in priložimo omako iz *čemaža*.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

- *Čemaž* v oljčnem olju lahko uživamo na kruhu ali kot prilogo jedem.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Polovico naribanega ementalca pomešamo z narezanim *čemažem* in zmes porazdelimo po krompirju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čemáš čemáža] tudi [čémaš čémaža]

IPA: [tʃe'maːʃ tʃe'maːʒa] tudi [tʃeːmaʃ tʃeːmaʒa]

tonemski

[čemáš čemáža] tudi [čémaš čémaža]

IPA: [tʃe'maːʃ tʃe'maːʒa] tudi [tʃeːmaʃ tʃeːmaʒa]

VZOREC

jakostno

ednina

- IMENOVALNIK: čemáž
- RODILNIK: čemáža
- DAJALNIK: čemážu
- TOŽILNIK: čemáž
- MESTNIK: pri čemážu
- ORODNIK: s čemážem

dvojina

- IMENOVALNIK: čemáža
- RODILNIK: čemážev
- DAJALNIK: čemážema
- TOŽILNIK: čemáža
- MESTNIK: pri čemážih
- ORODNIK: s čemážema

množina

- IMENOVALNIK: čemáži
- RODILNIK: čemážev
- DAJALNIK: čemážem
- TOŽILNIK: čemáže
- MESTNIK: pri čemážih
- ORODNIK: s čemáži

tonemsko

ednina

- IMENOVALNIK: čemâž
- RODILNIK: čemâža
- DAJALNIK: čemâžu
- TOŽILNIK: čemâž
- MESTNIK: pri čemâžu
- ORODNIK: s čemâžem

dvojina

- IMENOVALNIK: čemâža
- RODILNIK: čemâžev
- DAJALNIK: čemâžema
- TOŽILNIK: čemâža
- MESTNIK: pri čemâžih
- ORODNIK: s čemâžema

množina

- IMENOVALNIK: čemâži
- RODILNIK: čemâžev
- DAJALNIK: čemâžem
- TOŽILNIK: čemâže
- MESTNIK: pri čemâžih
- ORODNIK: s čemâži

tudi

jakostno

ednina

- IMENOVALNIK: čémaž
- RODILNIK: čémaža
- DAJALNIK: čémažu
- TOŽILNIK: čémaž
- MESTNIK: pri čémažu

ORODNIK: s čémažem

dvojina

IMENOVALNIK: čémaža

RODILNIK: čémažev

DAJALNIK: čémažema

TOŽILNIK: čémaža

MESTNIK: pri čémažih

ORODNIK: s čémažema

množina

IMENOVALNIK: čémaži

RODILNIK: čémažev

DAJALNIK: čémažem

TOŽILNIK: čémaže

MESTNIK: pri čémažih

ORODNIK: s čémaži

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čémaž

RODILNIK: čémaža

DAJALNIK: čémažu

TOŽILNIK: čémaž

MESTNIK: pri čémažu

ORODNIK: s čémažem

dvojina

IMENOVALNIK: čémaža

RODILNIK: čémažev tudi čêmažev

DAJALNIK: čémažema

TOŽILNIK: čémaža

MESTNIK: pri čémažih tudi pri čêmažih

ORODNIK: s čémažema

množina

IMENOVALNIK: čémaži

RODILNIK: čémažev tudi čêmažev

DAJALNIK: čémažem

TOŽILNIK: čémaže

MESTNIK: pri čémažih tudi pri čêmažih

ORODNIK: s čémaži tudi s čêmaži

IZVOR

< čremoš, sorodno hrv. *srijêmoš*, *srijêmuš*, srb. *srêmuš*, rus. *čeremšá*, belorus. *čaramšá* < pslov. *čermъšъ, *čermъša < ide. *kremus(i)o-, *kermus(i)o-, iz česar je še litov. *kermùšė*, angl. *ramsons*, bav. nem. *Rams*, gr. *kremyon*

čemážev čemáževa čemáževo tudi čémažev

čémaževa čémaževo pridevnik [čemážeu čemáževa čemáževo] tudi [čémažeu čemáževa čémaževo]

POMEN

1. ki je del čemaža

► prid. beseda + sam. beseda

čemaževi cvetovi | čemaževi listi

- Če imamo pri roki *čemaževe* cvetove, z njimi okrasimo jed.
- Spomladi si privoščimo kure v obliki soka iz svežih *čemaževih* listov, poleti pa iz čebulic.

• *Čemaževe* čebulice razrežite, jih namočite v nekaj mleka in po dveh do treh urah mleko pijte po požirkih.

1.1. ki je iz čemaža ali vsebuje čemaž

► prid. beseda + sam. beseda

čemažev nadev | čemažev sok | čemaževa juha | čemaževa omaka

• Vlečeno testo premažemo s *čemaževim*

nadevom, skuhamo in zabelimo z drobtinami.

• Rane, ki se slabo celijo, namažemo s svežim *čemaževim* sokom.

• Čemaž že diši po bližnjih gozdovih in nikar ga ne pozabite nabrati vsaj toliko, da preizkusite recept za odlično *čemaževo* juho.

• Pečen jagnječji hrbet narežite na 1 cm debele rezine, jih položite na ogret krožnik, dekorativno prelijte s *čemaževo* omako in dodajte njoke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čemážeu čemáževa čemáževo] tudi [čémažeu čémaževa čémaževo]

IPA: [tʃe'ma:ʒeu tʃe'ma:ʒeva tʃe'ma:ʒevo] tudi [tʃe:maʒeu tʃe:maʒeva tʃe:maʒevo]

tonemski

[čemážeu čemáževa čemáževo] tudi [čémažeu čémaževa čémaževo]

IPA: [tʃemá:ʒeu tʃemá:ʒeva tʃemá:ʒevo] tudi [tʃè:máʒeu tʃè:máʒeva tʃè:máʒevo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čemážev

RODILNIK: čemážev**ega**

DAJALNIK: čemážev**emu**

TOŽILNIK: čemážev

živo čemážev**ega**

MESTNIK: pri čemážev**em**

ORODNIK: s čemážev**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čemáževa

RODILNIK: čemážev**ih**

DAJALNIK: čemážev**ima**

TOŽILNIK: čemáževa

MESTNIK: pri čemážev**ih**

ORODNIK: s čemážev**ima**

množina

IMENOVALNIK: čemáževi

RODILNIK: čemážev**ih**

DAJALNIK: čemážev**im**

TOŽILNIK: čemáževe

MESTNIK: pri čemážev**ih**

ORODNIK: s čemážev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čemáže**va**
RODILNIK: čemáže**ve**
DAJALNIK: čemáže**vi**
TOŽILNIK: čemáže**vo**
MESTNIK: pri čemáže**vi**
ORODNIK: s čemáže**vo**

dvojina

IMENOVALNIK: čemáže**vi**
RODILNIK: čemáže**vih**
DAJALNIK: čemáže**vima**
TOŽILNIK: čemáže**vi**
MESTNIK: pri čemáže**vih**
ORODNIK: s čemáže**vima**

množina

IMENOVALNIK: čemáže**ve**
RODILNIK: čemáže**vih**
DAJALNIK: čemáže**vim**
TOŽILNIK: čemáže**ve**
MESTNIK: pri čemáže**vih**
ORODNIK: s čemáže**rimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čemáže**vo**
RODILNIK: čemáže**vega**
DAJALNIK: čemáže**venu**
TOŽILNIK: čemáže**vo**
MESTNIK: pri čemáže**vem**
ORODNIK: s čemáže**vim**

dvojina

IMENOVALNIK: čemáže**vi**
RODILNIK: čemáže**vih**
DAJALNIK: čemáže**vima**
TOŽILNIK: čemáže**vi**
MESTNIK: pri čemáže**vih**
ORODNIK: s čemáže**vima**

množina

IMENOVALNIK: čemáže**va**
RODILNIK: čemáže**vih**
DAJALNIK: čemáže**vim**
TOŽILNIK: čemáže**va**
MESTNIK: pri čemáže**vih**
ORODNIK: s čemáže**rimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čemáže**v**
RODILNIK: čemáže**vega**
DAJALNIK: čemáže**venu**
TOŽILNIK: čemáže**v**
    živo čemáže**vega**
MESTNIK: pri čemáže**vem**
ORODNIK: s čemáže**vim**

dvojina

IMENOVALNIK: čemáže**va**

RODILNIK: čemáže**vih**

DAJALNIK: čemáže**vima**

TOŽILNIK: čemáže**va**

MESTNIK: pri čemáže**vih**

ORODNIK: s čemáže**vima**

množina

IMENOVALNIK: čemáže**vi**

RODILNIK: čemáže**vih**

DAJALNIK: čemáže**vim**

TOŽILNIK: čemáže**ve**

MESTNIK: pri čemáže**vih**

ORODNIK: s čemáže**rimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čemáže**va**

RODILNIK: čemáže**ve**

DAJALNIK: čemáže**vi**

TOŽILNIK: čemáže**vo**

MESTNIK: pri čemáže**vi**

ORODNIK: s čemáže**vo**

dvojina

IMENOVALNIK: čemáže**vi**

RODILNIK: čemáže**vih**

DAJALNIK: čemáže**vima**

TOŽILNIK: čemáže**vi**

MESTNIK: pri čemáže**vih**

ORODNIK: s čemáže**vima**

množina

IMENOVALNIK: čemáže**ve**

RODILNIK: čemáže**vih**

DAJALNIK: čemáže**vim**

TOŽILNIK: čemáže**ve**

MESTNIK: pri čemáže**vih**

ORODNIK: s čemáže**rimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čemáže**vo**

RODILNIK: čemáže**vega**

DAJALNIK: čemáže**venu**

TOŽILNIK: čemáže**vo**

MESTNIK: pri čemáže**vem**

ORODNIK: s čemáže**vim**

dvojina

IMENOVALNIK: čemáže**vi**

RODILNIK: čemáže**vih**

DAJALNIK: čemáže**vima**

TOŽILNIK: čemáže**vi**

MESTNIK: pri čemáže**vih**

ORODNIK: s čemáže**vima**

množina

IMENOVALNIK: čemáže**va**

RODILNIK: čemáže**vih**

DAJALNIK: čemáže**vim**

TOŽILNIK: čemáže**va**

MESTNIK: pri čemáže**vih**

ORODNIK: s čemâžev**imi**

tudi

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: čémažev

RODILNIK: čémažev**ega**

DAJALNIK: čémažev**emu**

TOŽILNIK: čémažev

živo čémažev**ega**

MESTNIK: pri čémažev**em**

ORODNIK: s čémažev**im**

dvojina

IMENOVANIK: čémaževa

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**ima**

TOŽILNIK: čémaževa

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**ima**

množina

IMENOVANIK: čémaževi

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**im**

TOŽILNIK: čémaževe

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: čémaževa

RODILNIK: čémaževe

DAJALNIK: čémaževi

TOŽILNIK: čémaževo

MESTNIK: pri čémaževi

ORODNIK: s čémažev**o**

dvojina

IMENOVANIK: čémaževi

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**ima**

TOŽILNIK: čémaževi

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**ima**

množina

IMENOVANIK: čémaževe

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**im**

TOŽILNIK: čémaževe

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: čémaževo

RODILNIK: čémažev**ega**

DAJALNIK: čémažev**emu**

TOŽILNIK: čémaževo

MESTNIK: pri čémažev**em**

ORODNIK: s čémažev**im**

dvojina

IMENOVANIK: čémaževi

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**ima**

TOŽILNIK: čémaževi

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**ima**

množina

IMENOVANIK: čémaževa

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**im**

TOŽILNIK: čémaževa

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: čémažev

RODILNIK: čémažev**ega**

DAJALNIK: čémažev**emu**

TOŽILNIK: čémažev

živo čémažev**ega**

MESTNIK: pri čémažev**em**

ORODNIK: s čémažev**im**

dvojina

IMENOVANIK: čémaževa

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**ima**

TOŽILNIK: čémaževa

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**ima**

množina

IMENOVANIK: čémaževi

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**im**

TOŽILNIK: čémaževe

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: čémaževa

RODILNIK: čémaževe

DAJALNIK: čémaževi

TOŽILNIK: čémaževo

MESTNIK: pri čémaževi

ORODNIK: s čémažev**o**

dvojina

IMENOVANIK: čémaževi

RODILNIK: čémažev**ih**

DAJALNIK: čémažev**ima**

TOŽILNIK: čémaževi

MESTNIK: pri čémažev**ih**

ORODNIK: s čémažev**ima**

množina

IMENOVALNIK: čemaževe
RODILNIK: čemaževih
DAJALNIK: čemaževim
TOŽILNIK: čemaževe
MESTNIK: pri čemaževih
ORODNIK: s čemaževimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čemaževo
RODILNIK: čemaževoga
DAJALNIK: čemaževemu
TOŽILNIK: čemaževo
MESTNIK: pri čemaževem
ORODNIK: s čemaževim

dvojina

IMENOVALNIK: čemaževi
RODILNIK: čemaževih
DAJALNIK: čemaževima
TOŽILNIK: čemaževi
MESTNIK: pri čemaževih
ORODNIK: s čemaževima

množina

IMENOVALNIK: čemaževa
RODILNIK: čemaževih
DAJALNIK: čemaževim
TOŽILNIK: čemaževa
MESTNIK: pri čemaževih
ORODNIK: s čemaževimi

IZVOR

↑ čemaž

čembalíst čembalísta samostalnik moškega spola

[čembalíst]

POMEN

kdor igra čembalo, navadno kot poklicni glasbenik

▶ priredna zveza

čembalíst in organíst, čembalíst in skladatelj

- Händel je bil vsestranski glasbenik, in sicer predvsem skladatelj, slovel pa je tudi kot odličén organíst in *čembalíst*.
- Trideset let je bil dvorni *čembalíst* in skladatelj Friderika Velikega.

...

- Z virtuoznostjo in fantazijskim zanosom je v obsežni kadenci izstopal le *čembalíst*.
- Drugi del koncerta bodo sestavljale skladbe dveh manj znanih francoskih *čembalístov*, ki sta s svojim ustvarjanjem ostala na sredi poti med barokom in klasicizmom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čembalíst]

IPA: [tʃemba'li:st]

tonemski

[čembalíst]

IPA: [tʃemba'li:st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čembalíst
RODILNIK: čembalísta
DAJALNIK: čembalístu
TOŽILNIK: čembalísta
MESTNIK: pri čembalístu
ORODNIK: s čembalístom

dvojina

IMENOVALNIK: čembalísta
RODILNIK: čembalístov
DAJALNIK: čembalístoma
TOŽILNIK: čembalísta
MESTNIK: pri čembalístih
ORODNIK: s čembalístoma

množina

IMENOVALNIK: čembalísti
RODILNIK: čembalístov
DAJALNIK: čembalístom
TOŽILNIK: čembalíste
MESTNIK: pri čembalístih
ORODNIK: s čembalísti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čembalíst
RODILNIK: čembalísta
DAJALNIK: čembalístu
TOŽILNIK: čembalísta
MESTNIK: pri čembalístu
ORODNIK: s čembalístom

dvojina

IMENOVALNIK: čembalísta
RODILNIK: čembalístov
DAJALNIK: čembalístoma
TOŽILNIK: čembalísta
MESTNIK: pri čembalístih
ORODNIK: s čembalístoma

množina

IMENOVALNIK: čembalísti
RODILNIK: čembalístov
DAJALNIK: čembalístom
TOŽILNIK: čembalíste
MESTNIK: pri čembalístih
ORODNIK: s čembalísti

BESEDOTVORJE

feminativ: čembalístka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Cembalíst*, it. *cembalíst*a, glej

↑ čembalo

čembalístka čembalístke samostalnik ženskega spola

[čembalístka]

POMEN

ženska, ki igra čembalo, navadno kot poklicna glasbenica

- Je aktivna organistka in *čembalístka*, hkrati pa se udeležuje tudi kot predavateljica ter publicistka.
- Poučuje klavir na glasbeni šoli, kot *čembalístka* pa se vse bolj uveljavlja s stilno dognanimi interpretacijami baročne glasbe.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čembalístka]

IPA: [tʃemba'li:stka]

tonemski

[čembalístka]

IPA: [tʃemba'li:stka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čembalístka

RODILNIK: čembalístke

DAJALNIK: čembalístki

TOŽILNIK: čembalístko

MESTNIK: pri čembalístki

ORODNIK: s čembalístko

dvojina

IMENOVALNIK: čembalístki

RODILNIK: čembalístk

DAJALNIK: čembalístkama

TOŽILNIK: čembalístki

MESTNIK: pri čembalístkah

ORODNIK: s čembalístkama

množina

IMENOVALNIK: čembalístke

RODILNIK: čembalístk

DAJALNIK: čembalístkam

TOŽILNIK: čembalístke

MESTNIK: pri čembalístkah

ORODNIK: s čembalístkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čembalístka

RODILNIK: čembalístke

DAJALNIK: čembalístki

TOŽILNIK: čembalístko

MESTNIK: pri čembalístki

ORODNIK: s čembalístko

dvojina

IMENOVALNIK: čembalístki

RODILNIK: čembalístk

DAJALNIK: čembalístkama

TOŽILNIK: čembalístki

MESTNIK: pri čembalístkah

ORODNIK: s čembalístkama

množina

IMENOVALNIK: čembalístke

RODILNIK: čembalístk

DAJALNIK: čembalístkam

TOŽILNIK: čembalístke

MESTNIK: pri čembalístkah

ORODNIK: s čembalístkami

IZVOR

↑čembalist

čémbalo¹ čémbala samostalnik moškega spola [čémbalo]

POMEN

1. glasbilo s tipkami, pri katerem ob pritisku na tipko jeziček brenkne struno; SIN.: čembalo²

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
glasba za čembalo | koncert, skladba, sonata za čembalo

- Teško se je odločiti, kaj je bilo bolj občudovanja vredno, koncert za *čembalo* ali Brandenburški koncert številka 5.
- Skladal je orkestrske, komorne skladbe in skladbe za *čembalo*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
igrati čembalo

- Oče je v opernih orkestrih igral rog in trobento, mati je bila pevka, Gioacchino pa je moral že od otroških let pri predstavah igrati *čembalo* in po potrebi tudi druge instrumente.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
igrati na čembalo

- Oče ga je že pri štirih letih učil igrati na *čembalo*, pri petih pa je že skladal lastne skladbe.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Leta 1397 neki pravnik iz Padove omenja glasbilo, imenovano clavicembalum, ki naj bi bilo predhodnik *čembala*.

▶ priredna zveza

čembalo in godala, čembalo in klavir, čembalo in orgle, čembalo in violina

- Na konservatoriju v Bruslju je študiral klavir, orgle in *čembalo*.

- Harmonikarji se ukvarjajo s sodobno glasbo, igrajo pa tudi staro glasbo, saj lahko igrajo po literaturi za klavir ali *čembalo*.

1.1. igranje tega glasbila

- H klasiki sem se vrnil kasneje in se odločil za študij *čembala* na Kraljevem konservatoriju v Holandiji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čémbalo]

IPA: [tʃe:mbalo]

tonemski

[čĕmbalo]
IPA: [tʃĕ:mbàlo]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: čémbalo
RODILNIK: čémbala
DAJALNIK: čémbalu
TOŽILNIK: čémbalo
MESTNIK: pri čémbalu
ORODNIK: s čémbalom

dvojina

IMENOVALNIK: čémbala
RODILNIK: čémbalov
DAJALNIK: čémbaloma
TOŽILNIK: čémbala
MESTNIK: pri čémbalih
ORODNIK: s čémbaloma

množina

IMENOVALNIK: čémbali
RODILNIK: čémbalov
DAJALNIK: čémbalom
TOŽILNIK: čémbale
MESTNIK: pri čémbalih
ORODNIK: s čémbali

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: čĕmbalo
RODILNIK: čĕmbala
DAJALNIK: čĕmbalu
TOŽILNIK: čĕmbalo
MESTNIK: pri čĕmbalu
ORODNIK: s čĕmbalom

dvojina

IMENOVALNIK: čĕmbala
RODILNIK: čĕmbalov
DAJALNIK: čĕmbaloma
TOŽILNIK: čĕmbala
MESTNIK: pri čĕmbalih
ORODNIK: s čĕmbaloma

množina

IMENOVALNIK: čĕmbali
RODILNIK: čĕmbalov
DAJALNIK: čĕmbalom
TOŽILNIK: čĕmbale
MESTNIK: pri čĕmbalih
ORODNIK: s čĕmbali

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Cembalo*) iz it. *cembalo* < lat. *cymbalum*, glej ↑cimbale

čémbalo² čémbala samostalnik srednjega spola [čémbalo]

POMEN

glasbilo s tipkami, pri katerem ob pritisku na tipko jeziček brenkne struno; SIN.: čembalo¹

▪ Podatkov, da bi kdo pri nas izdeloval *čémbala*, za zdaj še nimamo, imamo pa zanimiv, svež podatek, da je eden od ljubljanskih orglarjev izdeloval tudi klavikorde.

▪ Zgodovina glasbe pozna le nekaj skladb, napisanih za neobičajno zasedbo štirih *čémbal*.

▪ Izšolal se je za mizarja, v začetku tridesetih let osemnajstega stoletja pa je odšel v London in se zaposlil pri izdelovalcu *čémbal* flamskega rodu.

▪ Angleški vojaški orkestri, ki so jih sestavljali flavte, tamburice in *čémbala*, so začeli prirejati javne koncerte že v 16. stoletju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čémbalo]

IPA: [tʃĕ:mbàlo]

tonemski

[čĕmbalo]

IPA: [tʃĕ:mbàlo]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: čémbalo
RODILNIK: čémbala
DAJALNIK: čémbalu
TOŽILNIK: čémbalo
MESTNIK: pri čémbalu
ORODNIK: s čémbalom

dvojina

IMENOVALNIK: čémbali
RODILNIK: čémbal
DAJALNIK: čémbaloma
TOŽILNIK: čémbali
MESTNIK: pri čémbalih
ORODNIK: s čémbaloma

množina

IMENOVALNIK: čémbala
RODILNIK: čémbal
DAJALNIK: čémbalom
TOŽILNIK: čémbala
MESTNIK: pri čémbalih
ORODNIK: s čémbali

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: čĕmbalo
RODILNIK: čĕmbala
DAJALNIK: čĕmbalu
TOŽILNIK: čĕmbalo
MESTNIK: pri čĕmbalu
ORODNIK: s čĕmbalom

dvojina

IMENOVALNIK: čĕmbali

RODILNIK: čem̂bal
DAJALNIK: čem̂baloma
TOŽILNIK: čem̂bali
MESTNIK: pri čem̂balih
ORODNIK: s čem̂baloma

množina

IMENOVALNIK: čem̂bala
RODILNIK: čem̂bal
DAJALNIK: čem̂balom
TOŽILNIK: čem̂bala
MESTNIK: pri čem̂balih
ORODNIK: s čem̂bali

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Cembalo*) iz it. *cembalo* < lat. *cymbalum*, glej ↑cimbale

čeŝen čeŝna samostalnik moškega spola [čeŝɛn]

POMEN

1. kulturna rastlina z razvejanim stebлом in podzemno čebulico s stroki belkaste barve, ki se uporablja zlasti kot začimba; primerjaj lat. *Allium sativum*

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

glavica česna, strok česna

- S pobiranjem čebule in česna ne smemo odlašati in čakati, da so vsi listi suhi, ker začne glavica *česna* takrat že razpadati.
- Pred sajenjem *česna* tla prerahljamo in pognojimo z gnojilom, bogatim s fosforjem.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

posaditi, saditi česen

- Če je prst težka, *česen* posadimo na grebene ali pa odcednost tal izboljšamo tako, da vrhnji plasti prsti primešamo pesek.
- Že z začetkom meseca oktobra sadimo *česen* ozimnih in tudi pomladanskih sort česna.
- Čebulo in *česen* populimo, položimo na zemljo in pustimo, da se pridelek na soncu posuši.

▶ prid. beseda + sam. beseda

jesenski, spomladanski, zimski česen | mlad/mladi česen

- Spomladi sadimo samo spomladanski *česen*, ki za tvorbo stročkov ne potrebuje nizkih temperatur.
- Zimski *česen* je na bolezen, zlasti na plesen, bolj občutljiv kot spomladanske sorte.
- Na tržnici branjevke ponujajo svež mladi *česen* iz rastlinjakov.

1.1. stroki te rastline, zlasti kot hrana, jed

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

dodatek česna | rezina česna | uživanje česna

- Zelje kuhamo v slani vodi z dodatkom *česna* in popra.
- Kruhke namažite z olivno maso in potresite z rezinami *česna*.
- Strok *česna* stremo in na maslu popražimo.

- Mnoge odvrča od uživanja *česna* njegov za nekatere neprijeten vonj.
- Izvleček *česna* upočasni strjevanje krvi, zaradi česar je manj nevarnosti za srčni infarkt.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

dati, stresti česen KAM | dodati česen | jesti česen | narezati, nasekljati, sesekljati česen | olupiti česen | primešati, zmešati česen | podušiti, popeči, popražiti, pražiti, prepražiti česen | stisniti, streti česen

- Jurčke prepražimo, dodamo *česen* in peteršilj ter zalijemo z jušno osnovo.
- Stari Egipčani so jedli *česen* kot zdravilo proti glavobolu, srčnim boleznim in glistam.
- Na kuhinjski deski sesekljamo *česen*, žajbelj in rožmarin.
- *Česen* olupimo in ga na deski z nožem zmečkamo.
- Strite *česen* in iztisnite iz njega sok, ki ga zmešate z dvema žličkama kisa.

▶ prid. beseda + sam. beseda

narezan, nasekljan, sesekljan česen | olupljen česen | stisnjen, strt, zdrobljen, zmečkan česen | surov česen

- Piščančje kose popečemo skupaj s sesekljanim *česnom* in čebulo na razgretim olju.
- Olupljen *česen* natakne na vilice in z njim natremo skledo.
- Na olju prepražimo sesekljano čebulo, dodamo strt *česen* in mleto meso.
- Močan okus surovega *česna* in čebule lahko omilite, če ju pred uporabo kuhate na šibkem ognju 5–8 minut.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

natreti s česnom | potresti s česnom | začiniti s česnom | zmešati s česnom

- Vroč kruh natremo s prerezanim *česnom*, nato ga izdatno pokapamo z olivnim oljem.
- Pekač namastite in potresite s *česnom*, rožmarinom, soljo in poprom.
- Nadev po okusu začinite s *česnom*, peteršiljem, bazilikom, poprom in soljo.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

olje s česnom | piščanec s česnom

- Testenine skuhamo in odcedimo, dodamo olje s *česnom* in sardelnimi fileji.
- Za prilogo dodamo riž in pečenega piščanca s *česnom* in limono.

▶ merni prisl. + sam. beseda v roditelju

mało, veliko česna

- Čeprav vsebuje jed veliko *česna*, nima pretiranega okusa po njem, saj se dolgo in počasi kuha.

▶ sam. beseda + po + sam. beseda v mestniku

okus po česnu | vonj po česnu

- Olje z okusom po *česnu* lahko uporabite za solatne prelive.

- Vonj po *česnu* boste odpravili z rok tako, da jih natrete s peteršiljem, operete z milom, nato pa namažete z zaščitno kremo.
- ▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**
česen v prahu
  - Lahko kupite posušen *česen* v prahu, toda njegov okus bo veliko manj izrazit, saj vsebuje manj eteričnih olj, ki dajejo tej začimbi izrazit vonj in okus.
  - Preostali čebuli in *česnu* v ponvi dodajte paradižnik s tekočino in ga s kuhalnico še nekoliko razdrobite.
- ▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**
  - Čemaž je podoben dvema zelo strupenima rastlinama: šmarnici in podlesku, ki pa ne dišita po *česnu*.
- ▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v rodilniku**
  - Pripravil sem si dva opečena in zdušena svinjska zrezka, prelita z omako iz *česna* in kisle smetane.
- ▶ **priređna zveza**
česen in čebula, česen in ingver, česen in olje, česen in peteršilj, česen in poper, česen in šalotka
  - Kocke buče skupaj s čebulo in *česnom* na maščobi med mešanjem stekleno podušite.
  - V visoki ponvi segrejemo maslo, olje in *česen*, dodamo piščančje fileje in jih na vsaki strani pečemo po 3 minute.
  - Tržaško omako sestavljata peteršilj in *česen*, pomešana s soljo, poprom in (olivnim) oljem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čêsən]

IPA: [tʃɛ:sən]

tonemski

[čêsən]

IPA: [tʃê:són]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čésen

RODILNIK: čésna

DAJALNIK: čésnu

TOŽILNIK: čésen

MESTNIK: pri čésnu

ORODNIK: s čésnom

dvojina

IMENOVALNIK: čésna

RODILNIK: čésnov

DAJALNIK: čésnoma

TOŽILNIK: čésna

MESTNIK: pri čésnih

ORODNIK: s čésnoma

množina

IMENOVALNIK: čésni

RODILNIK: čésnov

DAJALNIK: čésnom

TOŽILNIK: čésne

MESTNIK: pri čésnih

ORODNIK: s čésni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čésen

RODILNIK: čésna

DAJALNIK: čésnu

TOŽILNIK: čésen

MESTNIK: pri čésnu tudi pri čésnu

ORODNIK: s čésnom

dvojina

IMENOVALNIK: čésna

RODILNIK: čésnov in čésnov

DAJALNIK: čésnoma

TOŽILNIK: čésna

MESTNIK: pri čésnih in pri čésnih

ORODNIK: s čésnoma

množina

IMENOVALNIK: čésni

RODILNIK: čésnov in čésnov

DAJALNIK: čésnom

TOŽILNIK: čésne

MESTNIK: pri čésnih in pri čésnih

ORODNIK: s čésni in s čésni

STALNE ZVEZE

divji česen

1. užitna rastlina s suličastimi listi in zvezdastimi belimi cvetovi v socvetju z vonjem po česnu;

primerjaj lat. *Allium ursinum*; SIN.: čemaž, medvedji česen

- Še dandanes čutimo potrebo, da prečistimo svoje telo s prvimi zdravilnimi solatami, zato nabiramo *divji česen* ali čemaž in regrat.
- Vonj *divjega česna* me je spremljal skoraj celotno pot.

1.1. ta rastlina, zlasti njeni listi, kot hrana, jed;

SIN.: čemaž

- Lističe *divjega česna*, parmezan, sol in poper stremo v možnarju. Nato prilijemo olje in premešamo.

- V njegovih mislih se že porajajo domislice za jedi, ki jih bodo navdihnili divji šparglji, *divji česen*, domača kozja skuta, solata, začimbe in veliko svežine.

medvedji česen

užitna rastlina s suličastimi listi in zvezdastimi belimi cvetovi v socvetju z vonjem po česnu;

primerjaj lat. *Allium ursinum*; SIN.: čemaž, divji česen

- Čemaž, ki mu pravimo tudi *medvedji česen*, raste od marca do junija.

- Čemaž ali *medvedji česen* je zelo zdravilen: znižuje holesterol, čisti kožo, prebavno pot in dihala, spodbuja delovanje žlez in krvni obtok.

IZVOR

= hrv. kajk. *čèsen*, knjiž. *čèsan*, bolg. *čėsън* < pslov. *česnъ, iz *česnŋti 'razčesniti, razklati'

čičerika čičerike samostalnik ženskega spola [čičerika]

POMEN

1. kulturna rastlina z manjšimi listi na obeh straneh razvejanega stebela in okroglimi rumenkastimi zrni in kratkih napihnenih strokih;

primerjaj lat. *Cicer arietinum*; SIN.: čičerka

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Čičerika* ne potrebuje veliko vlage in ji popolnoma zadostujejo jutranja rosa in redke padavine.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Rumena zrna *čičerike* v obliki lešnika so marsikomu neznana.

▶ **prireдна zveza**

čičerika in leča

- Za razliko od graha, boba in tudi fižola lečo in *čičeriko* sejemo, ko je zemlja ogreta na petnajst stopinj Celzija.
- Čebule ne sadite v bližino graha, fižola, boba ali *čičerike*.

1.1. zrna te rastline kot hrana, jed; SIN.: čičerka

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

kuhana čičerika | namočena, odcejena čičerika

- Dodajte še kuhano *čičeriko*, vse skupaj premešajte in ohladite.
- Namočeno *čičeriko* kuhamo v vreli vodi, dokler se ne zmehča.
- Suho *čičeriko* hranimo v dobro zaprti posodi več let.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

dodati čičeriko | namočiti čičeriko

- Paradiznikovi osnovi dodamo *čičeriko*, koruzo in kumino ter pustimo, da zavre.
- *Čičeriko* namočimo čez noč, kuhamo pa jo približno dve uri.
- *Čičeriko* odcedimo in stresemo v skledo.

▶ **števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku**

n g čičerike

- 10 dag *čičerike* zvečer namočimo, jo naslednji dan skuhamo in pretlačimo skupaj z vodo.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**

namaz iz čičerike

- Pred večerjo so pripravili še namaz iz *čičerike* in ribji namaz.
- Sipo, pečeno na žaru, so dali v kremno juho iz *čičerike*.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

juha s čičeriko

- Zapisal sem star dalmatinski recept za juho s *čičeriko*.

- Jed postrežemo s spomladanskimi solatami, kot so regrat s krompirjem, motovilec s kuhanim fižolom, radič s *čičeriko* itd.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**

- Dodamo bučne kocke iz ponve in odcejeno kuhano *čičeriko* iz konzerve.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- *Čičerika* vsebuje veliko beljakovin (20 odstotkov), zato jo podobno kot sojo priporočajo vsem, ki ne jedo mesa oziroma ga zaužijejo le malo.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Dodajte pol pločevinke *čičerike* (prej jo pogrejte), začinite, prelijte s kisom in pol žličke oljčnega olja.

▶ **prireдна zveza**

čičerika in leča

- Potrebujemo po pol skodelice leče in *čičerike*, srednje velik por in korenček.
- V kozico stresite *čičeriko* in grah ter kuhajte še 15 minut ali dokler se zelenjava ne zmehča.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čičerika]

IPA: [tʃitʃɛ'ri:ka]

tonemski

[čičerika]

IPA: [tʃitʃerí:kà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čičerika

RODILNIK: čičerike

DAJALNIK: čičeriki

TOŽILNIK: čičeriko

MESTNIK: pri čičeriki

ORODNIK: s čičeriko

dvojina

IMENOVALNIK: čičeriki

RODILNIK: čičerik

DAJALNIK: čičerikama

TOŽILNIK: čičeriki

MESTNIK: pri čičerikah

ORODNIK: s čičerikama

množina

IMENOVALNIK: čičerike

RODILNIK: čičerik

DAJALNIK: čičerikam

TOŽILNIK: čičerike

MESTNIK: pri čičerikah

ORODNIK: s čičerikami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čičerika

RODILNIK: čičerīke
DAJALNIK: čičerīki
TOŽILNIK: čičerīko
MESTNIK: pri čičerīki
ORODNIK: s čičerīko

dvojina

IMENOVALNIK: čičerīki
RODILNIK: čičerīk
DAJALNIK: čičerīkama
TOŽILNIK: čičerīki
MESTNIK: pri čičerīkah
ORODNIK: s čičerīkama

množina

IMENOVALNIK: čičerīke
RODILNIK: čičerīk
DAJALNIK: čičerīkam
TOŽILNIK: čičerīke
MESTNIK: pri čičerīkah
ORODNIK: s čičerīkami

IZVOR

hiperkorektno iz ↑čičerka

čičerka čičerke samostalnik ženskega spola [čičerka]

POMEN

1. kulturna rastlina z manjšimi listi na obeh straneh razvejanega stebela in okroglimi rumenkastimi zrni v kratkih napihnjjenih strokih;

primerjaj lat. *Cicer arietinum*; SIN.: čičerika

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Pridelovanje *čičerke* je razširjeno predvsem na Primorskem, kjer iz nje pripravljajo okusne jedi.
- Vsi koščki naj bodo veliki približno tako kot zrna *čičerke*.

...

▪ Če traja suša dalj časa, *čičerko* zalijemo tik pred cvetenjem in ko se začnejo zrna debeliti.

1.1. zrna te rastline kot hrana, jed; SIN.: čičerika

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kuhana čičerka | odcejena čičerka | suha čičerka

- Kuhano *čičerko* zmešamo s spomladansko čebulico, olivami in sesekljanim peteršiljem, pokapljamo z olivnim oljem in limoninim sokom.
- V kozici zavremo svežo vodo, vanjo stresemo odcejeno *čičerko*, zavremo, premešamo in skuhamo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati čičerko

- *Čičerko* lahko dodamo začinjenim prilogam, zelenjavnim omakam in juham.
- Odcedite *čičerko* in jo skupaj s čebulo dodajte zelenjavi približno 8 minut pred koncem kuhanja.
- *Čičerko* smo namočili dan prej in jo skuhali.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

n g čičerke

▪ V mešalniku zmešajte približno 300 g *čičerke* ter po 1 žlico oljčnega olja, limoninega soka in kikirikijevega masla.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

pločevinka čičerke

▪ Stresite v svojo priljubljeno juho pol skodelice *čičerke*.

▪ Za namakanje *čičerke* potrebujemo 24 ur.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**

juha iz čičerke

▪ Juha iz *čičerke* solimo, umešamo peteršilj in pustimo počivati nekaj minut.

▪ Na vsak trikotnik damo malo namaza iz *čičerke*, malo nadrobljenega sira in okrasimo s kockicami marinirane čebule in paprike.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Njen odlični golaž s *čičerko* je teknil vsem, ne le tistim, ki ne jedo mesa.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Ker *čičerka* vsebuje kar 20 odstotkov beljakovin, jo lahko jemo namesto mesa.

▶ priredna zveza

čičerka in fižol

▪ *Čičerko* in fižol namakamo pet do šest ur.

▪ Z bobom, grahom, lečo in *čičerko* so se prehranjevale stare civilizacije v Sredozemlju in na Bližnjem vzhodu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čičerka]

IPA: [ˈtʃiːtʃerka]

tonemski

[čičerka] in [čičerka]

IPA: [tʃiːtʃerka] in [tʃiːtʃerka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čičerka

RODILNIK: čičerke

DAJALNIK: čičerki

TOŽILNIK: čičerko

MESTNIK: pri čičerki

ORODNIK: s čičerko

dvojina

IMENOVALNIK: čičerki

RODILNIK: čičerk

DAJALNIK: čičerkama

TOŽILNIK: čičerki

MESTNIK: pri čičerkah

ORODNIK: s čičerkama

množina

IMENOVALNIK: čičerke

RODILNIK: čičerk

DAJALNIK: čičerkam

TOŽILNIK: čičerke
MESTNIK: pri čičerkah
ORODNIK: s čičerkami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: čičerka
RODILNIK: čičerke
DAJALNIK: čičerki
TOŽILNIK: čičerko
MESTNIK: pri čičerki
ORODNIK: s čičerko

dvojina

IMENOVALNIK: čičerki
RODILNIK: čičerk
DAJALNIK: čičerkama
TOŽILNIK: čičerki
MESTNIK: pri čičerkah
ORODNIK: s čičerkama

množina

IMENOVALNIK: čičerke
RODILNIK: čičerk
DAJALNIK: čičerkam
TOŽILNIK: čičerke
MESTNIK: pri čičerkah
ORODNIK: s čičerkami

in (tonemska dvojica)

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: čičerka
RODILNIK: čičerke
DAJALNIK: čičerki
TOŽILNIK: čičerko
MESTNIK: pri čičerki
ORODNIK: s čičerko

dvojina

IMENOVALNIK: čičerki
RODILNIK: čičerk
DAJALNIK: čičerkama
TOŽILNIK: čičerki
MESTNIK: pri čičerkah
ORODNIK: s čičerkama

množina

IMENOVALNIK: čičerke
RODILNIK: čičerk
DAJALNIK: čičerkam
TOŽILNIK: čičerke
MESTNIK: pri čičerkah
ORODNIK: s čičerkami

IZVOR

prevzeto iz it. *cicerchia* < lat. *cicercula*, iz *cicer*

činčila činčile samostalnik ženskega spola [činčila]

POMEN

1. glodalec z mehko dlako, košatim repom in močnejšimi skakalnimi nogami, po izvoru iz Južne Amerike; primerjaj lat. *Chinchilla*

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
gojiti činčile

- Činčile hranimo s pustimi briketi in svežim senom, vedno pa morajo imeti na voljo svežo vodo.
- Posamezne činčile gojijo v kletkah za zabavo zlasti otrok.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
farma činčil | krzno činčil | reja, vzreja činčil

- Z vzrejo mladičev iz lastnega gnezda si lahko tudi povečujete činčilje družine, tako da bo reja činčil sčasoma postala vaša glavna dejavnost.
- Proti krznarski industriji (pri nas sta dve farmi činčil) borci za pravice živali javno protestirajo že nekaj let.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ne smemo pozabiti na posodo s posebno mivko, v kateri se činčile kopajo.
- Podnevi se činčile skrivajo v skalnih luknjah, ponoči pa pridejo ven in iščejo hrano.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Kletko za činčilo postavite na miren in čist prostor, kjer ni prepaha, vlage in neposredne sončne svetlobe ter grelnih teles.

1.1. krzno te živali

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
plašč iz činčile

- Pozimi se je ovijala v jakno iz činčile, zraven je nosila črne usnjene hlače.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[činčila]

IPA: [tʃin'tʃi:la]

tonemski

[činčila]

IPA: [tʃintʃi:là]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: činčila

RODILNIK: činčile

DAJALNIK: činčili

TOŽILNIK: činčilo

MESTNIK: pri činčili

ORODNIK: s činčilo

dvojina

IMENOVALNIK: činčili

RODILNIK: činčil

DAJALNIK: činčilama

TOŽILNIK: činčili

MESTNIK: pri činčilah

ORODNIK: s činčilama

množina

IMENOVALNIK: činčile
RODILNIK: činčil
DAJALNIK: činčilam
TOŽILNIK: činčile
MESTNIK: pri činčilah
ORODNIK: s činčilami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: činčila
RODILNIK: činčile
DAJALNIK: činčili
TOŽILNIK: činčilo
MESTNIK: pri činčili
ORODNIK: s činčilo

dvojina

IMENOVALNIK: činčili
RODILNIK: činčil
DAJALNIK: činčilama
TOŽILNIK: činčili
MESTNIK: pri činčilah
ORODNIK: s činčilama

množina

IMENOVALNIK: činčile
RODILNIK: činčil
DAJALNIK: činčilam
TOŽILNIK: činčile
MESTNIK: pri činčilah
ORODNIK: s činčilami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Chinchilla* iz špan. *chinchilla*,
manjšalnica od *chinch* 'smrdljivec, dihur'

čistilka čistilke samostalnik ženskega spola [čistilka]

POMEN

1. ženska, ki se poklicno ukvarja s čiščenjem

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

čistilka čisti, počisti KAJ | čistilka opravlja KAKŠNO delo
| čistilka skrbi za KAJ

▪ *Čistilke* vsak dan čistijo in razkužujejo, vendar ne
pomaga kaj dosti.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

delo, delovno mesto, služba čistilke | plača čistilke

▪ Dokler njeno zdravje ni bilo resno ogroženo, je
priložnostno še opravljala delo *čistilke*.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

čistilka v hotelu, podjetju, šoli

▪ Imajo veliko prostih delovnih mest, ki so bolj
sezonskega značaja, kot so delavci na plaži,
blagajniki, *čistilke* v hotelu ali receptorji.

▶ sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku

čistilka na šoli

▪ Poprijela je za raznovrstna opravila, obirala je
hmelj, čistila hiše premožnejših sokrajanov, bila
čistilka na šoli in še kaj.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

iskati, najeti, potrebovati, zaposliti čistilko

▪ Iščemo *čistilko* za čiščenje stanovanjskih
prostorov.

▪ Zaposlimo *čistilko* za čiščenje poslovnih in zasebnih
prostorov.

▶ glag. + kot + sam. beseda v imenovalniku

delati, zaposliti se kot čistilka | preživljati se kot
čistilka

▪ Medtem ko se njene vrstnice zabavajo, ona ponoči
dela kot *čistilka* na fakulteti.

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Stavkajoče *čistilke* še vedno upajo, da bodo dobile
zaslužene plače.

▶ priredna zveza

čistilka in čistilec, čistilka in hišnik, čistilka in
kuharica

▪ Pedagoško delo je v rokah petih učiteljic, na šoli
pa imajo še kuharico in *čistilko*.

1.1. ženska, ki čisti

▪ Tiste dni, ko sem z otrokoma, sem stoodstotno
mama, gospodinja, kuharica in *čistilka*.

2. kar kaj čisti, pomaga pri procesu čiščenja

▪ Koze so izjemne *čistilke* pašnikov.

▪ Sol je znana *čistilka* zraka, predvsem v zatohlih kotih
in pod posteljami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čistilka]

IPA: [tʃis'ti:lka]

tonemski

[čistilka]

IPA: [tʃistí:lka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čistilka

RODILNIK: čistilke

DAJALNIK: čistilki

TOŽILNIK: čistilko

MESTNIK: pri čistilki

ORODNIK: s čistilko

dvojina

IMENOVALNIK: čistilki

RODILNIK: čistilk

DAJALNIK: čistilkama

TOŽILNIK: čistilki

MESTNIK: pri čistilkah

ORODNIK: s čistilkama

množina

IMENOVALNIK: čistilke

RODILNIK: čistilk

DAJALNIK: čistilkam

TOŽILNIK: čistilke

MESTNIK: pri čistílkah
ORODNIK: s čistílkami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: čistílká
RODILNIK: čistílke
DAJALNIK: čistílki
TOŽILNIK: čistílko
MESTNIK: pri čistílki
ORODNIK: s čistílko

dvojina

IMENOVALNIK: čistílki
RODILNIK: čistílk
DAJALNIK: čistílkama
TOŽILNIK: čistílki
MESTNIK: pri čistílkah
ORODNIK: s čistílkama

množina

IMENOVALNIK: čistílke
RODILNIK: čistílk
DAJALNIK: čistílkam
TOŽILNIK: čistílke
MESTNIK: pri čistílkah
ORODNIK: s čistílkami

IZVOR
↑čistiti

čistôča čistôče samostalnik ženskega spola [čistôča]

POMEN

1. stanje, ko kaj ni prekrito, napolnjeno z umazanijo, odpadki, neželenimi snovmi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

brezhibna, popolna čistoča | izjemna, izredna čistoča | pretirana čistoča

▪ Če želimo popolno *čistočo*, moramo posodo in filter še oprati in dobro osušiti.

▪ Izredna *čistoča* je pravo nasprotje temu, kar so na posestvu našli, ko so ga kupili: takrat je bila dolina zasuta s tonami odpadkov.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čistoča mesta, parkov, ulic | čistoča morja, vode, zraka | čistoča okolja | čistoča posode | čistoča prostora, stanovanja | čistoča sanitarij, stranišča

▪ Prizadevni delavci, ki skrbijo za red in *čistočo* mesta, sicer do opoldneva mesto očistijo, a ga neredoljubni ljudje do jutra spet spremenijo v smetišče.

▪ Pomembna je *čistoča* prostora, posode in vseh pripomočkov ter osebna čistoča.

▪ Že 15 dni pred začetkom sezone so morali upravljavci kopališč preverjati *čistočo* vode.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

poskrbeti, skrbeti za čistočo

▪ Redno skrbimo za *čistočo* zelenic in okolice bazena, zato smeti iz kontejnerskih posod odvažajo dvakrat na teden.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

ohranjanje, vzdrževanje, zagotavljanje čistoče | pomen čistoče | raven, stopnja čistoče

▪ Bazenski kompleksi zahtevajo visoko stopnjo *čistoče* in higijene.

▪ Mnogi prebivalci se trudijo za vzdrževanje *čistoče*, toda najdejo se tudi takšni, ki jim ni mar za okolje.

▪ Proizvajalec bele tehnike je združil prijeto s koristnim in najmlajše skozi igro poučil o pomenu *čistoče* v njihovih domovih.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

ljubiti čistočo | ocenjevati, preverjati, zahtevati čistočo | vzdrževati, zagotavljati, zagotoviti čistočo

▪ Pesek v zabojčku je treba vsaj dvakrat tedensko menjati, saj mačke ljubijo *čistočo*.

▪ Mestne oblasti preverjajo *čistočo* plaž in obveščajo javnost.

▪ V srednjem veku so vzdrževali *čistočo* prostorov tako, da so po tleh potresli narezana zelišča.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

čistoča v hiši, kuhinji, prostoru, stanovanju | čistoča v hlevu | čistoča v mestu

▪ Težile so ga vsakdanje zadeve, denimo, kako bo kupil in pripravil hrano, vzdrževal *čistočo* v stanovanju, opral perilo.

▪ Posebej nas je navdušila *čistoča* v mestih, kjer so ulice in pločniki domala brez smeti.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

občutek za čistočo | skrb za čistočo

▪ Mastili so se vsake tri ure, vmes pa cel ljubi dan grizljali neka rjava semena, da so lupine letele vsepovsod po tleh; občutek za *čistočo* jim ni domač.

▪ Za dobro počutje in varnost morajo obiskovalci poskrbeti tudi sami; tako z obzirnim vedenjem kot s skrbjo za *čistočo*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

paziti na čistočo

▪ Skrbno si umivajte roke in pazite na *čistočo* površin, na katerih pripravljate hrano.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku

čistoča na KATEREM mestu

▪ Uporabniki ne izpolnjujejo obveznosti, da morajo vzdrževati *čistočo* na zbirnem mestu za organske kuhinjske in mešane komunalne odpadke.

▶ glag. + od + **sam. beseda v roditelju**

bleščati, svetiti se od čistoče | sijati od čistoče

▪ Apartma se je svetil od *čistoče*, nikjer ni bilo niti drobca prahu.

▶ glag. + k/h + **sam. beseda v dajalniku**

prispevati k čistoči

▪ Posebno veliko prispeva k *čistoči* v stanovanju, če po njem ne hodite s čevlji, ki jih uporabljate na prostem.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku

čistoča je pomembna

- Čistoča je pomembna, saj se v kuhinji pripravlja hrana.
- Sestava kakovosti se skriva v aparatu za kuhanje in njegovem vzdrževanju; čistoča je tu najpomembnejša.

▶ priredna zveza

čistoča in higiena, čistoča in kakovost, čistoča in mir, čistoča in urejenost, čistoča in varnost, red in čistoča

- Vse več podjetij se zaveda, da čistoča in higiena njihovih prostorov pomenita ugled in prepoznavnost pri partnerjih in strankah.
- Oba imata rada dokaj urejeno stanovanje, čeprav nista obsedena s čistočo in urejenostjo.
- Krajevna skupnost ponovno poziva prebivalce, naj skrbijo za red in čistočo ter za podobo svojega kraja.

1.1. stanje, ko kdo skrbi za osebno higieno, urejenost

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

osebna, telesna čistoča

- Okužbe z nadležnimi paraziti se obvarujemo, če skrbimo za osebno čistočo in čistočo stanovanja.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

čistoča kože, rok, telesa | čistoča zob

- Poleg čistoče rok je za ohranjanje zdravja treba poskrbeti tudi za umivanje zob.
- Za tistega, ki redno skrbi za čistočo zob in ustne votline, vendar ima kljub temu zadah iz ust, je najbolje, da si poišče strokovno pomoč.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

skrbeti za čistočo

- Mladi, ki imajo akne, morajo še posebej skrbeti za čistočo telesa in obraza, predvsem pa si mozoljev ne smejo stiskati.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**

skrb za čistočo

- Skrb za čistočo proteze in ustne votline je zelo pomembna: le tako lahko preprečimo nabiranje zobnih oblog in vnetja.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

paziti na čistočo

- Čeprav je kopanje takrat veljalo za nevarno zdravju, je strogo pazila na čistočo in se velikokrat kopala v vinu, ki naj bi ji pobelilo in očistilo kožo.

▶ priredna zveza

čistoča in higiena, čistoča in nega, čistoča in svežina, čistoča in zdravje

- Sem pristaš prhanja, tuširam se najmanj dvakrat na dan. Čistoča in higiena sta zame zelo pomembni.

1.2. stanje, ko otrok ali domača žival usvoji zavestno opravljanje potrebe

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

sobna čistoča

- Mladiču bo na začetku včasih ušlo, preden ga bomo popolnoma navadili na sobno čistočo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda v roditelju**

vajen čistoče

- Oddam dve mladi tigrasti mucji, vajeni čistoče.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

navaditi, navajati na čistočo

- Dobre štiri mesece staro psičko je že navadila na čistočo, tako da ji ni treba več za njo brisati lužic in kupčkov.

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda v tožilniku**

navajanje na čistočo

- Vsak otrok ima svoj lasten ritem razvoja in tudi navajanje na čistočo je eden od korakov v razvoju.

2. vrednost, ki pove, v kolikšni meri je snov brez tujih prvin, dodatkov, primesi; SIN.: čistost

- V kovnici so skovali 7500 primerkov s premerom 21 milimetrov, težo 6,4516 gramov, čistočo zlata 900/1000.

- Odeja je polnjena s 100-odstotno naravno svilo visoke stopnje čistoče.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čistôča]

IPA: [tʃis'to:tʃa]

tonemski

[čistóča]

IPA: [tʃistò:tʃá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čistôča

RODILNIK: čistôče

DAJALNIK: čistôči

TOŽILNIK: čistôčo

MESTNIK: pri čistôči

ORODNIK: s čistôčo

dvojina

IMENOVALNIK: čistôči

RODILNIK: čistôč

DAJALNIK: čistôčama

TOŽILNIK: čistôči

MESTNIK: pri čistôčah

ORODNIK: s čistôčama

množina

IMENOVALNIK: čistôče

RODILNIK: čistôč

DAJALNIK: čistôčam

TOŽILNIK: čistôče

MESTNIK: pri čistôčah

ORODNIK: s čistôčami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čistóča

RODILNIK: čistóče

DAJALNIK: čistóči

TOŽILNIK: čistóčo

MESTNIK: pri čistóči

ORODNIK: s čistóčo tudi s čistóčo

dvojina

IMENOVALNIK: čistóči

RODILNIK: čistóč

DAJALNIK: čistóčama

TOŽILNIK: čistóči

MESTNIK: pri čistóčah

ORODNIK: s čistóčama

množina

IMENOVALNIK: čistóče

RODILNIK: čistóč

DAJALNIK: čistóčam

TOŽILNIK: čistóče

MESTNIK: pri čistóčah

ORODNIK: s čistóčami

IZVOR

↑ čist

čišča číščē samostalnik ženskega spola [číščā]

POMEN

1. izcedek, ki se iz maternice izloča nekaj tednov po porodu

- Čišča traja od 6 do 8 tednov.
- Ženska mora vedeti, da je čišča ob dojenju obilnejša.

▪ Patronažna sestra mora kontrolirati tudi maternico ter preveriti, kakšnega vonja in barve je čišča.

2. krvavitev iz maternice, ki se v rodni dobi ženske pojavlja v približno mesečnih intervalih;

SIN.: menstruacija, mesečna čišča, mesečno perilo

- Čeprav je v ljudski veri menstrualna kri poglavitna za plodnost in spočetje, so ponekod ženske med čiščo ločili od skupnosti, ker naj bi bila menstrualna kri nečista in zla.

3. ekspresivno proces, v katerem kdo odstavi, odstrani ljudi, ki so zanj nezaželeni, zlasti z vplivnih položajev

- Kadrovska čišča bo dokončna z uveljavitvijo novega zakona.
- S predvolilno čiščo sta se začela ukvarjati tudi oba vodilna politika.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[číščā]

IPA: [ˈtʃiːʃtʃa]

tonemski

[číščā]

IPA: [tʃiːʃtʃá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: číščā

RODILNIK: číščē

DAJALNIK: číščī

TOŽILNIK: číščō

MESTNIK: pri číščī

ORODNIK: s číščō

dvojina

IMENOVALNIK: číščī

RODILNIK: číšč

DAJALNIK: číščāma

TOŽILNIK: číščī

MESTNIK: pri číščāh

ORODNIK: s číščāma

množina

IMENOVALNIK: číščē

RODILNIK: číšč

DAJALNIK: číščā

TOŽILNIK: číščē

MESTNIK: pri číščāh

ORODNIK: s číščāmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: číščā

RODILNIK: číščē

DAJALNIK: číščī

TOŽILNIK: číščō

MESTNIK: pri číščī

ORODNIK: s číščō

dvojina

IMENOVALNIK: číščī

RODILNIK: číšč

DAJALNIK: číščāma

TOŽILNIK: číščī

MESTNIK: pri číščāh

ORODNIK: s číščāma

množina

IMENOVALNIK: číščē

RODILNIK: číšč

DAJALNIK: číščā

TOŽILNIK: číščē

MESTNIK: pri číščāh

ORODNIK: s číščāmi

STALNE ZVEZE

mesečna čišča

krvavitev iz maternice, ki se v rodni dobi ženske pojavlja v približno mesečnih intervalih; SIN.: čišča, menstruacija, mesečno perilo

- Po izkušnjah je masaža šiatu učinkovita tudi pri lajšanju bolečin ob mesečni čišči.

- Kadar danes stojimo pred gorami damskih vložkov in tamponov, ne pomislimo, da je bila *mesečna čišča* še pred petimi desetletji velik problem.

IZVOR

↑čistiti

čiváva čiváve samostalnik ženskega spola [čiváva]

POMEN

majhen pes z večjo glavo, kratkim koničastim gobcem in daljšimi, zašiljenimi ušesi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dolgodlaka, kratkodlaka čivava | majhna čivava

- Telo kratkodlake *čivave* je sicer drobceno, a zna uveljavljati svojo voljo in biti prav odločna.
- Velika ljubiteljica živali redkokam odide brez svoje male *čivave*.

▶ sam. beseda v rodilniku + **sam. beseda v imenovalniku**

psička pasme čivava

- Da ji ni nikoli dolgčas, poskrbi njena psička pasme *čivava*, ki ima kljub majhnosti pravi pogumni pasji značaj.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Čivava* potrebuje na dan približno deset dekagramov hrane.
- Če se *čivava* sprehaja z dalmatincem, naredi petkrat več korakov kot on.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Našli so osemmesečno *čivavo*, ki je bila sicer prestrašena, umazana in lačna, a živa in zdrava.
- V literaturi *čivave* opisujejo kot bistre, pogumne, predane gospodarjem in čuječe.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Plečna višina *čivave* je od 15 do 23 cm.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čiváva]

IPA: [tʃiˈvaːva]

tonemski

[čiváva]

IPA: [tʃiˈvaːvà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: čiváva

RODILNIK: čiváve

DAJALNIK: čivávi

TOŽILNIK: čivávo

MESTNIK: pri čivávi

ORODNIK: s čivávo

dvojina

IMENOVALNIK: čivávi

RODILNIK: čiváv

DAJALNIK: čivávama

TOŽILNIK: čivávi

MESTNIK: pri čivávah

ORODNIK: s čivávama

množina

IMENOVALNIK: čiváve

RODILNIK: čiváv

DAJALNIK: čivávam

TOŽILNIK: čiváve

MESTNIK: pri čivávah

ORODNIK: s čivávami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: čiváva

RODILNIK: čiváve

DAJALNIK: čivávi

TOŽILNIK: čivávo

MESTNIK: pri čivávi

ORODNIK: s čivávo

dvojina

IMENOVALNIK: čivávi

RODILNIK: čiváv

DAJALNIK: čivávama

TOŽILNIK: čivávi

MESTNIK: pri čivávah

ORODNIK: s čivávama

množina

IMENOVALNIK: čiváve

RODILNIK: čiváv

DAJALNIK: čivávam

TOŽILNIK: čiváve

MESTNIK: pri čivávah

ORODNIK: s čivávami

IZVOR

prevzeto iz angl. *Chihuahua*, po mehiški zvezni državi *Chihuahua*

čivkati čivkam nedovršni glagol [čivkati]

POMEN

1. oglašati se s kratkimi, visokimi glasovi

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Na drevju so *čivkali* ptiči in na trati so se pasle ovce.

▶ prisl. + **glag.**

- Na bližnjem figovcu je veselo *čivkalo* na stotine vrabcev.

1.1. ekspresivno oglašati se s temu podobnimi zvoki

- Iz podrastja *čivkajo* škržati.
- Vstal je in v žepu mu je začel *čivkati* pozivnik kakor kak negoden ptiček.
- Nikakor nisem mogla zaspiti nazaj. Vse prej kot pomagala je moževa budilka, ki je vztrajno *čivkala*.

1.2. ekspresivno peti, govoriti s temu podobnim glasom

- Začela je *čivkati* pesem in jo grozovito popačila, saj njene glasovne zmožnosti niso dosegale stratosferskih višin izvirnika.
- Še malo sta *čivkala*, vendar hripava ostala na koncu brez glasu.

1.3. ekspresivno vztrajno, vsiljivo govoriti, pripovedovati, ponavljati kaj

- O tem, da je treba nekaj ukreniti, že dolgo vsi *čivkajo*.
- Vsi politiki in razne menedžerske eminence že mesece *čivkajo*, da je kriza priložnost.
- Danes vsi *čivkajo*, kako se nam godi krivica.

1.4. ekspresivno z zadržkom, navadno na zahtevo govoriti, pripovedovati kaj za koga neugodnega

▶ glag. + glag. v nedoločniku

- Ko se bodo določeni ljudje pri nas otresli strahu, bodo začeli *čivkati* in povedali vse.

2. ekspresivno objavljati krajše zapise, komentarje, mnenja, zlasti na družbenem omrežju Twitter

- Se bo kje na Twitterju kaj *čivkalo* o današnji skupščini?
- Še naprej bom *čivkala* na blogu, objavljala fotke, dobro opravljala delo v službi in si tako širila krog poznanstev ter stala za tem, kar delam.
- Celo ameriški predsednik *čivka* na Twitterju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čʲʷkati]

IPA: [ˈtʃʲi:rukati]

tonemski

[čʲʷkati]

IPA: [tʃʲi:ukàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: čivkati

NAMENILNIK: čivkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čivkam

2. OSEBA: čivkaš

3. OSEBA: čivka

dvojina

1. OSEBA: čivkava

2. OSEBA: čivkata

3. OSEBA: čivkata

množina

1. OSEBA: čivkamo

2. OSEBA: čivkate

3. OSEBA: čivkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: čivkaj

dvojina

1. OSEBA: čivkajva

2. OSEBA: čivkajta

množina

1. OSEBA: čivkajmo

2. OSEBA: čivkajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: čivkal

DVOJINA: čivkala

MNOŽINA: čivkali

ženski spol

EDNINA: čivkala

DVOJINA: čivkali

MNOŽINA: čivkale

srednji spol

EDNINA: čivkalo

DVOJINA: čivkali

MNOŽINA: čivkala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkajóč

RODILNIK: čivkajóč**ega**

DAJALNIK: čivkajóč**emu**

TOŽILNIK: čivkajóč

živo čivkajóč**ega**

MESTNIK: pri čivkajóč**em**

ORODNIK: s čivkajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čivkajóča

RODILNIK: čivkajóč**ih**

DAJALNIK: čivkajóč**ima**

TOŽILNIK: čivkajóča

MESTNIK: pri čivkajóč**ih**

ORODNIK: s čivkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: čivkajóči

RODILNIK: čivkajóč**ih**

DAJALNIK: čivkajóč**im**

TOŽILNIK: čivkajóče

MESTNIK: pri čivkajóč**ih**

ORODNIK: s čivkajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkajóča

RODILNIK: čivkajóče

DAJALNIK: čivkajóči

TOŽILNIK: čivkajóčo

MESTNIK: pri čivkajóči

ORODNIK: s čivkajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: čivkajóči

RODILNIK: čivkajóč**ih**

DAJALNIK: čivkajóč**ima**

TOŽILNIK: čivkajóči

MESTNIK: pri čivkajóč**ih**
ORODNIK: s čivkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: čivkajóče
RODILNIK: čivkajóč**ih**
DAJALNIK: čivkajóč**im**
TOŽILNIK: čivkajóče
MESTNIK: pri čivkajóč**ih**
ORODNIK: s čivkajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkajóče
RODILNIK: čivkajóč**ega**
DAJALNIK: čivkajóč**emu**
TOŽILNIK: čivkajóče
MESTNIK: pri čivkajóč**em**
ORODNIK: s čivkajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čivkajóči
RODILNIK: čivkajóč**ih**
DAJALNIK: čivkajóč**ima**
TOŽILNIK: čivkajóči
MESTNIK: pri čivkajóč**ih**
ORODNIK: s čivkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: čivkajóča
RODILNIK: čivkajóč**ih**
DAJALNIK: čivkajóč**im**
TOŽILNIK: čivkajóča
MESTNIK: pri čivkajóč**ih**
ORODNIK: s čivkajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkan
RODILNIK: čivkan**ega**
DAJALNIK: čivkan**emu**
TOŽILNIK: čivkan
živo čivkan**ega**
MESTNIK: pri čivkan**em**
ORODNIK: s čivkan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čivkana
RODILNIK: čivkan**ih**
DAJALNIK: čivkan**ima**
TOŽILNIK: čivkana
MESTNIK: pri čivkan**ih**
ORODNIK: s čivkan**ima**

množina

IMENOVALNIK: čivkani
RODILNIK: čivkan**ih**
DAJALNIK: čivkan**im**
TOŽILNIK: čivkane
MESTNIK: pri čivkan**ih**
ORODNIK: s čivkan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkana
RODILNIK: čivkane
DAJALNIK: čivkani
TOŽILNIK: čivkano
MESTNIK: pri čivkani
ORODNIK: s čivkano

dvojina

IMENOVALNIK: čivkani
RODILNIK: čivkan**ih**
DAJALNIK: čivkan**ima**
TOŽILNIK: čivkani
MESTNIK: pri čivkan**ih**
ORODNIK: s čivkan**ima**

množina

IMENOVALNIK: čivkane
RODILNIK: čivkan**ih**
DAJALNIK: čivkan**im**
TOŽILNIK: čivkane
MESTNIK: pri čivkan**ih**
ORODNIK: s čivkan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkano
RODILNIK: čivkan**ega**
DAJALNIK: čivkan**emu**
TOŽILNIK: čivkano
MESTNIK: pri čivkan**em**
ORODNIK: s čivkan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čivkani
RODILNIK: čivkan**ih**
DAJALNIK: čivkan**ima**
TOŽILNIK: čivkani
MESTNIK: pri čivkan**ih**
ORODNIK: s čivkan**ima**

množina

IMENOVALNIK: čivkana
RODILNIK: čivkan**ih**
DAJALNIK: čivkan**im**
TOŽILNIK: čivkana
MESTNIK: pri čivkan**ih**
ORODNIK: s čivkan**imi**

DELEŽJE NA **-aje**: čivk**áje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čivkanje
RODILNIK: čivkan**ja**
DAJALNIK: čivkan**ju**
TOŽILNIK: čivkanje
MESTNIK: pri čivkan**ju**
ORODNIK: s čivkan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: čivkanji
RODILNIK: čivkanj
DAJALNIK: čivkan**jema**

TOŽILNIK: čívkanji
MESTNIK: pri čívkanjih
ORODNIK: s čívkanjema

množina

IMENOVALNIK: čívkanja
RODILNIK: čívkanj
DAJALNIK: čívkanjem
TOŽILNIK: čívkanja
MESTNIK: pri čívkanjih
ORODNIK: s čívkanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: čívkati
NAMENILNIK: čívkati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čívkam
2. OSEBA: čívkaš
3. OSEBA: čívka

dvojina

1. OSEBA: čívkava
2. OSEBA: čívkata
3. OSEBA: čívkata

množina

1. OSEBA: čívkamo
2. OSEBA: čívkate
3. OSEBA: čívkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: čívkaj

dvojina

1. OSEBA: čívkajva
2. OSEBA: čívkajta

množina

1. OSEBA: čívkajmo
2. OSEBA: čívkajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: čívkal
DVOJINA: čívkala
MNOŽINA: čívkali

ženski spol

EDNINA: čívkala
DVOJINA: čívkali
MNOŽINA: čívkale

srednji spol

EDNINA: čívkalo
DVOJINA: čívkali
MNOŽINA: čívkala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čívkajoč tudi čívkajôč
RODILNIK: čívkajóčega
DAJALNIK: čívkajóčemu
TOŽILNIK: čívkajôč tudi čívkajôč
živo čívkajóčega

MESTNIK: pri čívkajóčem
ORODNIK: s čívkajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: čívkajóča
RODILNIK: čívkajóčih
DAJALNIK: čívkajóčima
TOŽILNIK: čívkajóča
MESTNIK: pri čívkajóčih
ORODNIK: s čívkajóčima

množina

IMENOVALNIK: čívkajóči
RODILNIK: čívkajóčih
DAJALNIK: čívkajóčim
TOŽILNIK: čívkajóče
MESTNIK: pri čívkajóčih
ORODNIK: s čívkajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čívkajóča
RODILNIK: čívkajóče
DAJALNIK: čívkajóči
TOŽILNIK: čívkajóčo
MESTNIK: pri čívkajóči
ORODNIK: s čívkajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: čívkajóči
RODILNIK: čívkajóčih
DAJALNIK: čívkajóčima
TOŽILNIK: čívkajóči
MESTNIK: pri čívkajóčih
ORODNIK: s čívkajóčima

množina

IMENOVALNIK: čívkajóče
RODILNIK: čívkajóčih
DAJALNIK: čívkajóčim
TOŽILNIK: čívkajóče
MESTNIK: pri čívkajóčih
ORODNIK: s čívkajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čívkajóče
RODILNIK: čívkajóčega
DAJALNIK: čívkajóčemu
TOŽILNIK: čívkajóče
MESTNIK: pri čívkajóčem
ORODNIK: s čívkajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: čívkajóči
RODILNIK: čívkajóčih
DAJALNIK: čívkajóčima
TOŽILNIK: čívkajóči
MESTNIK: pri čívkajóčih
ORODNIK: s čívkajóčima

množina

IMENOVALNIK: čívkajóča
RODILNIK: čívkajóčih

DAJALNIK: čivkajóčim
TOŽILNIK: čivkajóča
MESTNIK: pri čivkajóčih
ORODNIK: s čivkajóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkan
RODILNIK: čivkanega
DAJALNIK: čivkanemu
TOŽILNIK: čivkan
živo čivkanega
MESTNIK: pri čivkanem
ORODNIK: s čivkanim

dvojina

IMENOVALNIK: čivkana
RODILNIK: čivkanih
DAJALNIK: čivkanima
TOŽILNIK: čivkana
MESTNIK: pri čivkanih
ORODNIK: s čivkanima

množina

IMENOVALNIK: čivkani
RODILNIK: čivkanih
DAJALNIK: čivkanim
TOŽILNIK: čivkane
MESTNIK: pri čivkanih
ORODNIK: s čivkanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkana
RODILNIK: čivkane
DAJALNIK: čivkani
TOŽILNIK: čivkano
MESTNIK: pri čivkani
ORODNIK: s čivkano

dvojina

IMENOVALNIK: čivkani
RODILNIK: čivkanih
DAJALNIK: čivkanima
TOŽILNIK: čivkani
MESTNIK: pri čivkanih
ORODNIK: s čivkanima

množina

IMENOVALNIK: čivkane
RODILNIK: čivkanih
DAJALNIK: čivkanim
TOŽILNIK: čivkane
MESTNIK: pri čivkanih
ORODNIK: s čivkanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čivkano
RODILNIK: čivkanega
DAJALNIK: čivkanemu
TOŽILNIK: čivkano

MESTNIK: pri čivkanem
ORODNIK: s čivkanim

dvojina

IMENOVALNIK: čivkani
RODILNIK: čivkanih
DAJALNIK: čivkanima
TOŽILNIK: čivkani
MESTNIK: pri čivkanih
ORODNIK: s čivkanima

množina

IMENOVALNIK: čivkana
RODILNIK: čivkanih
DAJALNIK: čivkanim
TOŽILNIK: čivkana
MESTNIK: pri čivkanih
ORODNIK: s čivkanimi

DELEŽJE NA *-aje*: čivkâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čivkanje
RODILNIK: čivkanja
DAJALNIK: čivkanju
TOŽILNIK: čivkanje
MESTNIK: pri čivkanju
ORODNIK: s čivkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: čivkanji
RODILNIK: čivkanj
DAJALNIK: čivkanjema
TOŽILNIK: čivkanji
MESTNIK: pri čivkanjih
ORODNIK: s čivkanjema

množina

IMENOVALNIK: čivkanja
RODILNIK: čivkanj
DAJALNIK: čivkanjem
TOŽILNIK: čivkanja
MESTNIK: pri čivkanjih
ORODNIK: s čivkanji

FRAZEOLOGIJA

že vrabci/vrabčki/ptički ipd. (na strehi/strehah/veji ipd.) čivkajo (*o čem*)

že vrabci čivkajo (*o čem*)

že vrabci na strehi čivkajo (*o čem*)

že vrabci na strehah čivkajo (*o čem*)

že ptički čivkajo (*o čem*)

že vrabčki čivkajo (*o čem*)

že ptički na vejah čivkajo (*o čem*)

že ptiči čivkajo (*o čem*)

že ptički na veji čivkajo (*o čem*)

že vrabčki na strehi čivkajo (*o čem*)

že ptiči na veji čivkajo (*o čem*)

izraža, da je kaj splošno znano

- *Že vrabci čivkajo*, da ni zdrave in uravnotežene prehrane brez rib.
- *Že vrabci na strehi čivkajo* o tem, kako pomembno je dobro pripraviti avto za zimo.
- *Že vrabci na stregah čivkajo*, da vam obveznost, ki ste jo nedavno prevzeli, ni pisana na kožo.
- *Že ptički čivkajo*, da so varnostne kopije podatkov enako pomembne kot vse drugo v programski industriji.
- *Že ptički na vejah čivkajo*, da je ob pravilni uporabi takšna rjava barva veliko bolj zdrava od tiste, do katere pridemo s sončenjem na naravnem soncu ali v solariju.
- *Že ptiči čivkajo*, da diete ne delujejo.
- Na poroko naj bi se igralca pripravljala na skrivaj, a kot kaže, se njuni plani o skrivni poroki ne bodo uresničili, saj *že ptički na veji čivkajo* o njuni "skrivni" pripravi na poroko.
- O tem, da zdravje načenjajo živalske maščobe, pa *že vrabčki na strehi čivkajo*.
- *Že ptiči na veji čivkajo*, da je pretirano izpostavljanje nezavarovane kože soncu lahko nevarno.

IZVOR
↑čiv

čivkniti čivknem dovršni glagol [čívkniti]

POMEN

1. oglasiti se s kratkim, visokim glasom

- Namesto da bi se ptički stiskali na brstečih vejah, se kljunčkali in žvrgoleli od ugodja, so se skrili pod napušče streh in premraženi vsake toliko časa *čivknili*.

1.1. ekspresivno oglasiti se s temu podobnim zvokom

- Komaj sem zjutraj dobro odprla oči, je *čivknil* telefon in zelo dolg SMS mi je sporočal, da prihaja krdelo znancev.

1.2. ekspresivno reči, povedati s temu podobnim glasom

- »Še dve sekundi,« *čivknem*, se vržem na kolena in pod posteljo iščem torbo.
- »Saj sem plačal,« je *čivknil*.

1.3. navadno zanikano, ekspresivno z zadržkom, navadno na zahtevo reči, povedati kaj za koga neugodnega

- Noben uslužbenec ministrstva več ne sme *čivkniti*, ne da bi mu to požegnal nadrejeni, običajno kar sam minister.
- Pazi, da sodelavec ne *čivkne* inšpekciji.

2. ekspresivno objaviti krajši zapis, komentar, mnenje, zlasti na družbenem omrežju Twitter

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Bi spet *čivknil* en tvit, pa enostavno nima smisla.
- Jutri bo pozornost na tiskovki, v sredo bo pa ob prazniku *čivknil* voščilo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čívkniti]

IPA: [tʃi:ukniti]

tonemski

[čívkniti]

IPA: [tʃi:uknítí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: čivkniti

NAMENILNIK: čivknit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čivknem

2. OSEBA: čivkneš

3. OSEBA: čivkne

dvojina

1. OSEBA: čivkneva

2. OSEBA: čivkneta

3. OSEBA: čivkneta

množina

1. OSEBA: čivknemo

2. OSEBA: čivknete

3. OSEBA: čivknejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: čivkni

dvojina

1. OSEBA: čivkniva

2. OSEBA: čivknita

množina

1. OSEBA: čivknimo

2. OSEBA: čivknite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: čivknil

DVOJINA: čivknila

MNOŽINA: čivknili

ženski spol

EDNINA: čivknila

DVOJINA: čivknili

MNOŽINA: čivknile

srednji spol

EDNINA: čivknilo

DVOJINA: čivknili

MNOŽINA: čivknila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: čivknjen

RODILNIK: čivknjenega

DAJALNIK: čivknjenemu

TOŽILNIK: čivknjen

živo čivknjenega

MESTNIK: pri čívknenem
ORODNIK: s čívknenim

dvojina

IMENOVALNIK: čívknjena
RODILNIK: čívknenih
DAJALNIK: čívknenima
TOŽILNIK: čívknjena
MESTNIK: pri čívknenih
ORODNIK: s čívknenima

množina

IMENOVALNIK: čívkneni
RODILNIK: čívknenih
DAJALNIK: čívknenim
TOŽILNIK: čívknjene
MESTNIK: pri čívknenih
ORODNIK: s čívknenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čívknjena
RODILNIK: čívknjene
DAJALNIK: čívkneni
TOŽILNIK: čívknjeno
MESTNIK: pri čívkneni
ORODNIK: s čívknjeno

dvojina

IMENOVALNIK: čívkneni
RODILNIK: čívknenih
DAJALNIK: čívknenima
TOŽILNIK: čívkneni
MESTNIK: pri čívknenih
ORODNIK: s čívknenima

množina

IMENOVALNIK: čívknjene
RODILNIK: čívknenih
DAJALNIK: čívknenim
TOŽILNIK: čívknjene
MESTNIK: pri čívknenih
ORODNIK: s čívknenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čívknjeno
RODILNIK: čívknjenea
DAJALNIK: čívknjenu
TOŽILNIK: čívknjeno
MESTNIK: pri čívknenem
ORODNIK: s čívknenim

dvojina

IMENOVALNIK: čívkneni
RODILNIK: čívknenih
DAJALNIK: čívknenima
TOŽILNIK: čívkneni
MESTNIK: pri čívknenih
ORODNIK: s čívknenima

množina

IMENOVALNIK: čívknjena
RODILNIK: čívknenih

DAJALNIK: čívknenim

TOŽILNIK: čívknjena

MESTNIK: pri čívknenih

ORODNIK: s čívknenimi

DELEŽJE NA -VŠ: čívknivši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čívknenje

RODILNIK: čívknenja

DAJALNIK: čívknenju

TOŽILNIK: čívknenje

MESTNIK: pri čívknenju

ORODNIK: s čívknenjem

dvojina

IMENOVALNIK: čívknenji

RODILNIK: čívknenj

DAJALNIK: čívknenjema

TOŽILNIK: čívknenji

MESTNIK: pri čívknenjih

ORODNIK: s čívknenjema

množina

IMENOVALNIK: čívknenja

RODILNIK: čívknenj

DAJALNIK: čívknenjem

TOŽILNIK: čívknenja

MESTNIK: pri čívknenjih

ORODNIK: s čívknenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: čívkniti

NAMENILNIK: čívknit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: čívknem

2. OSEBA: čívkneš

3. OSEBA: čívkne

dvojina

1. OSEBA: čívkneva

2. OSEBA: čívkneta

3. OSEBA: čívkneta

množina

1. OSEBA: čívknemo

2. OSEBA: čívknete

3. OSEBA: čívknejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: čívkni

dvojina

1. OSEBA: čívkniva

2. OSEBA: čívknita

množina

1. OSEBA: čívknimo

2. OSEBA: čívknite

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: čívknil

DVOJINA: čívknila

MNOŽINA: čívknili

ženski spol

EDNINA: čívknila in čívknila

DVOJINA: čívknili

MNOŽINA: čívknile

srednji spol

EDNINA: čívknilo

DVOJINA: čívknili

MNOŽINA: čívknila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čívkknjen

RODILNIK: čívkknjen**ega**

DAJALNIK: čívkknjen**emu**

TOŽILNIK: čívkknjen

živo čívkknjen**ega**

MESTNIK: pri čívkknjen**em**

ORODNIK: s čívkknjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čívkknjen**a**

RODILNIK: čívkknjen**ih**

DAJALNIK: čívkknjen**ima**

TOŽILNIK: čívkknjen**a**

MESTNIK: pri čívkknjen**ih**

ORODNIK: s čívkknjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: čívkknjen**i**

RODILNIK: čívkknjen**ih**

DAJALNIK: čívkknjen**im**

TOŽILNIK: čívkknjen**e**

MESTNIK: pri čívkknjen**ih**

ORODNIK: s čívkknjen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čívkknjen**a**

RODILNIK: čívkknjen**e**

DAJALNIK: čívkknjen**i**

TOŽILNIK: čívkknjen**o**

MESTNIK: pri čívkknjen**i**

ORODNIK: s čívkknjen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: čívkknjen**i**

RODILNIK: čívkknjen**ih**

DAJALNIK: čívkknjen**ima**

TOŽILNIK: čívkknjen**i**

MESTNIK: pri čívkknjen**ih**

ORODNIK: s čívkknjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: čívkknjen**e**

RODILNIK: čívkknjen**ih**

DAJALNIK: čívkknjen**im**

TOŽILNIK: čívkknjen**e**

MESTNIK: pri čívkknjen**ih**

ORODNIK: s čívkknjen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čívkknjen**o**

RODILNIK: čívkknjen**ega**

DAJALNIK: čívkknjen**emu**

TOŽILNIK: čívkknjen**o**

MESTNIK: pri čívkknjen**em**

ORODNIK: s čívkknjen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: čívkknjen**i**

RODILNIK: čívkknjen**ih**

DAJALNIK: čívkknjen**ima**

TOŽILNIK: čívkknjen**i**

MESTNIK: pri čívkknjen**ih**

ORODNIK: s čívkknjen**ima**

množina

IMENOVALNIK: čívkknjen**a**

RODILNIK: čívkknjen**ih**

DAJALNIK: čívkknjen**im**

TOŽILNIK: čívkknjen**a**

MESTNIK: pri čívkknjen**ih**

ORODNIK: s čívkknjen**imi**

DELEŽJE NA -vš': čívkknivš'i

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: čívkknjen**je**

RODILNIK: čívkknjen**ja**

DAJALNIK: čívkknjen**ju**

TOŽILNIK: čívkknjen**je**

MESTNIK: pri čívkknjen**ju**

ORODNIK: s čívkknjen**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: čívkknjen**ji** in čívkknjen**ji**

RODILNIK: čívkknjen**j**

DAJALNIK: čívkknjen**jema** in čívkknjen**jema**

TOŽILNIK: čívkknjen**ji** in čívkknjen**ji**

MESTNIK: pri čívkknjen**jih**

ORODNIK: s čívkknjen**jema** in s čívkknjen**jema**

množina

IMENOVALNIK: čívkknjen**ja**

RODILNIK: čívkknjen**j**

DAJALNIK: čívkknjen**jem**

TOŽILNIK: čívkknjen**ja**

MESTNIK: pri čívkknjen**jih**

ORODNIK: s čívkknjen**ji**

IZVOR

↑ čívkati

čmrljelíki čmrljelíka čmrljelíko pridevnik

[čmərɟelíki]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čmərɟelíki]

IPA: [tʃmərɟeˈli:ki]

tonemski

[čmərɫjelʲki]

IPA: [tʃmərɫjelí:ki]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čmrljelíki

RODILNIK: čmrljelíkega

DAJALNIK: čmrljelíkemu

TOŽILNIK: čmrljelíki

živo čmrljelíkega

MESTNIK: pri čmrljelíkem

ORODNIK: s čmrljelíkim

dvojina

IMENOVALNIK: čmrljelíka

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkima

TOŽILNIK: čmrljelíka

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelíkima

množina

IMENOVALNIK: čmrljelíki

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkim

TOŽILNIK: čmrljelíke

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelíkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čmrljelíka

RODILNIK: čmrljelíke

DAJALNIK: čmrljelíki

TOŽILNIK: čmrljelíko

MESTNIK: pri čmrljelíki

ORODNIK: s čmrljelíko

dvojina

IMENOVALNIK: čmrljelíki

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkima

TOŽILNIK: čmrljelíki

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelíkima

množina

IMENOVALNIK: čmrljelíke

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkim

TOŽILNIK: čmrljelíke

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelíkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čmrljelíko

RODILNIK: čmrljelíkega

DAJALNIK: čmrljelíkemu

TOŽILNIK: čmrljelíko

MESTNIK: pri čmrljelíkem

ORODNIK: s čmrljelíkim

dvojina

IMENOVALNIK: čmrljelíki

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkima

TOŽILNIK: čmrljelíki

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelíkima

množina

IMENOVALNIK: čmrljelíka

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkim

TOŽILNIK: čmrljelíka

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelíkimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čmrljelíki

RODILNIK: čmrljelíkega

DAJALNIK: čmrljelíkemu

TOŽILNIK: čmrljelíki

živo čmrljelíkega

MESTNIK: pri čmrljelíkem

ORODNIK: s čmrljelíkim

dvojina

IMENOVALNIK: čmrljelíka

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkima

TOŽILNIK: čmrljelíka

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelíkima

množina

IMENOVALNIK: čmrljelíki

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkim

TOŽILNIK: čmrljelíke

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelíkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čmrljelíka

RODILNIK: čmrljelíke

DAJALNIK: čmrljelíki

TOŽILNIK: čmrljelíko

MESTNIK: pri čmrljelíki

ORODNIK: s čmrljelíko

dvojina

IMENOVALNIK: čmrljelíki

RODILNIK: čmrljelíkih

DAJALNIK: čmrljelíkima

TOŽILNIK: čmrljelíki

MESTNIK: pri čmrljelíkih

ORODNIK: s čmrljelîk**ima**
množina

IMENOVALNIK: čmrljelî**ke**
RODILNIK: čmrljelî**kih**
DAJALNIK: čmrljelî**kim**
TOŽILNIK: čmrljelî**ke**
MESTNIK: pri čmrljelî**kih**
ORODNIK: s čmrljelî**kimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: čmrljelî**ko**
RODILNIK: čmrljelî**kega**
DAJALNIK: čmrljelî**kemu**
TOŽILNIK: čmrljelî**ko**
MESTNIK: pri čmrljelî**kem**
ORODNIK: s čmrljelî**kim**

dvojina

IMENOVALNIK: čmrljelî**ki**
RODILNIK: čmrljelî**kih**
DAJALNIK: čmrljelî**kima**
TOŽILNIK: čmrljelî**ki**
MESTNIK: pri čmrljelî**kih**
ORODNIK: s čmrljelî**kima**

množina

IMENOVALNIK: čmrljelî**ka**
RODILNIK: čmrljelî**kih**
DAJALNIK: čmrljelî**kim**
TOŽILNIK: čmrljelî**ka**
MESTNIK: pri čmrljelî**kih**
ORODNIK: s čmrljelî**kimi**

STALNE ZVEZE

čmrljeliko mačje uho

iz botanike **rastlina** z vijoličastimi cvetovi, ki imajo dlakav, čmrlju podoben osrednji cvetni list; primerjaj

lat. *Ophrys holosericea*

▪ *Čmrljeliko mačje uho* najraje raste na pustih apnenčastih tratih, grmovnatih omejkah in na bogatih apnenčastih ilovnatih tleh.

IZVOR

↑čmrlj + ↑lik

črkoslikár črkoslikárja samostalnik moškega spola

[čərkoslikár]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja s slikanjem, pisanjem napisov

▶ priredna zveza

črkoslikar in slikopleskar

▪ Sekcija bi morala biti pobudnik za nastanek poklicnih standardov za slikopleskarja in *črkoslikarja* in pri tem tudi aktivno sodelovati.

...

▪ Ostali so zvesti izročilu, kakor ga je *črkoslikar* takoj po vojni z velikimi črkami zapisal čez vso steno v jedilnici koč.

▪ Po zatonu antike se čopič kot orodje za pisanje v Evropi ni več uporabljal, v 19. in 20. stoletju pa so po njem zopet segli *črkoslikarji*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čərkoslikár]

IPA: [ˈtʃərkosliˈkaːr]

tonemski

[čərkoslikár]

IPA: [tʃərkòslikàːr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: črkoslikár

RODILNIK: črkoslikárja

DAJALNIK: črkoslikárju

TOŽILNIK: črkoslikárja

MESTNIK: pri črkoslikárju

ORODNIK: s črkoslikárjem

dvojina

IMENOVALNIK: črkoslikárja

RODILNIK: črkoslikárjev

DAJALNIK: črkoslikárjema

TOŽILNIK: črkoslikárja

MESTNIK: pri črkoslikárjih

ORODNIK: s črkoslikárjema

množina

IMENOVALNIK: črkoslikárji

RODILNIK: črkoslikárjev

DAJALNIK: črkoslikárjem

TOŽILNIK: črkoslikárje

MESTNIK: pri črkoslikárjih

ORODNIK: s črkoslikárji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: črkoslikár

RODILNIK: črkoslikárja

DAJALNIK: črkoslikárju

TOŽILNIK: črkoslikárja

MESTNIK: pri črkoslikárju

ORODNIK: s črkoslikárjem

dvojina

IMENOVALNIK: črkoslikárja

RODILNIK: črkoslikárjev tudi črkoslikárjev

DAJALNIK: črkoslikárjema

TOŽILNIK: črkoslikárja

MESTNIK: pri črkoslikárjih tudi pri črkoslikárjih

ORODNIK: s črkoslikárjema

množina

IMENOVALNIK: črkoslikárji

RODILNIK: črkoslikárjev tudi črkoslikárjev

DAJALNIK: čřkoslikárjem

TOŽILNIK: čřkoslikárje

MESTNIK: pri čřkoslikárjih tudi pri čřkoslikârjih

ORODNIK: s čřkoslikârji tudi s čřkoslikârji

IZVOR

↑čřka + ↑slikar

čřnogléd¹ čřnogléda čřnoglédo pridevnik [čřnogléť čřnogléda čřnoglédo]

POMEN

1. ki vse vidi slabo, slabše, kot je, in pričakuje najslabše tudi za prihodnost; SIN.: pesimističen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čřnogledi analitiki, poznavalci | čřnogledi ljudje | čřnogledi napovedovalci, preroki | čřnogledi pesimisti

- Najbolj *čřnogledi* analitiki napovedujejo, da bi lahko cene nepremičninam v prihodnjih dveh letih padle za četrtno.
- Stanje je v resnici še veliko slabše, kot zatrjujejo še tako *čřnogledi* napovedovalci prihodnosti.
- *Čřnogledi* ljudje, ki državi že celo desetletje napovedujejo zaton, ne utihnejo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

dokaj, nekoliko, precej čřnogled | manj čřnogled | preveč, zelo čřnogled | tako čřnogled

- Ne vem, morda sem preveč *čřnogled*, vendar so to dejstva.
- Nisem večno nasmejan človek, toda nisem niti tako *čřnogleda*, da bi videla samo slabe plati življenja.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

biti, postati čřnogled

- V zvezi z obnovljivimi viri ne smemo biti preveč *čřnogledi*.
- Nezaposlen mlad človek z diplomom kmalu postane *čřnogled*.

▶ **prid. beseda v imenovalniku** + glede + sam.

beseda v rodilniku

čřnogled glede prihodnosti

- Včasih je bilo tu zaposlenih več kot 120 ljudi, danes jih je pol manj in še ti so hudo *čřnogledi* glede prihodnosti.

1.1. ki kaže, izraža taka videnja, pričakovanja;

SIN.: pesimističen

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

čřnogled pogled | čřnogled scenarij | čřnoglede misli | čřnoglede napovedi, ocene, prerokbe | čřnogledo poročilo | čřnogledo razpoloženje | čřnogleda predvidevanja, pričakovanja

- Gospodarska rast bi bila manjša vsaj za tretjino, po najbolj *čřnogledem* scenariju pa bi se lahko tudi prepolovila.
- Prišlo bo do padca na realna tla, nekateri skeptiki pa imajo še precej bolj *čřnoglede* misli.

▪ Stvari so se vsaj za zdaj odvile precej manj negativno, kot so kazale prvotne *čřnoglede* napovedi.

▪ Proti večeru je potonil v zelo *čřnogledo* razpoloženje in sam odšel na zabavo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

precej čřnogled | preveč, zelo čřnogled

- V prvem trenutku so bile napovedi precej *čřnoglede*, na srečo se niso uresničile.
- Meni se zdi tvoje zadnje razmišljanje nekoliko preveč *čřnogledo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čřnogléť čřnogléda čřnoglédo]

IPA: [třřno'gle:t třřno'gle:da třřno'gle:do]

tonemski

[čřnogléť čřnogléda čřnoglédo] in [čřnogléť čřnogléda čřnoglédo]

IPA: [třřno'glé:t třřno'glè:dá třřno'glè:dó] in

[třřno'glé:t třřno'glé:dá třřno'glé:dò]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: čřnogléd
določno čřnoglédi

RODILNIK: čřnoglédega

DAJALNIK: čřnoglédemu

TOŽILNIK: čřnogléd

določno čřnoglédi

živo čřnoglédega

MESTNIK: pri čřnoglédem

ORODNIK: s čřnoglédim

dvojina

IMENOVALNIK: čřnogléda

RODILNIK: čřnoglédih

DAJALNIK: čřnoglédim

TOŽILNIK: čřnogléda

MESTNIK: pri čřnoglédih

ORODNIK: s čřnoglédim

množina

IMENOVALNIK: čřnoglédi

RODILNIK: čřnoglédih

DAJALNIK: čřnoglédim

TOŽILNIK: čřnogléde

MESTNIK: pri čřnoglédih

ORODNIK: s čřnoglédimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: čřnogléda

RODILNIK: čřnogléde

DAJALNIK: čřnoglédi

TOŽILNIK: čřnoglédo

MESTNIK: pri črnoglédi
ORODNIK: s črnoglédo

dvojina

IMENOVALNIK: črnoglédi
RODILNIK: črnoglédi**h**
DAJALNIK: črnoglédi**ma**
TOŽILNIK: črnoglédi
MESTNIK: pri črnoglédi**h**
ORODNIK: s črnoglédi**ma**

množina

IMENOVALNIK: črnogléde
RODILNIK: črnoglédi**h**
DAJALNIK: črnoglédi**im**
TOŽILNIK: črnogléde
MESTNIK: pri črnoglédi**h**
ORODNIK: s črnoglédi**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: črnoglédo
RODILNIK: črnogléde**ga**
DAJALNIK: črnogléde**mu**
TOŽILNIK: črnoglédo
MESTNIK: pri črnogléde**m**
ORODNIK: s črnogléde**im**

dvojina

IMENOVALNIK: črnoglédi
RODILNIK: črnoglédi**h**
DAJALNIK: črnoglédi**ma**
TOŽILNIK: črnoglédi
MESTNIK: pri črnoglédi**h**
ORODNIK: s črnoglédi**ma**

množina

IMENOVALNIK: črnogléda
RODILNIK: črnoglédi**h**
DAJALNIK: črnoglédi**im**
TOŽILNIK: črnogléda
MESTNIK: pri črnoglédi**h**
ORODNIK: s črnoglédi**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj črnogléd

ženski spol

EDNINA: bòlj črnogléda

srednji spol

EDNINA: bòlj črnoglédo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj črnogléd

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj črnogléda

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj črnoglédo

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: črnogléd
določno črnoglédi

RODILNIK: črnogléde**ga**

DAJALNIK: črnogléde**mu**

TOŽILNIK: črnogléd

določno črnoglédi

živo črnogléde**ga**

MESTNIK: pri črnogléde**m**

ORODNIK: s črnogléde**im**

dvojina

IMENOVALNIK: črnogléda

RODILNIK: črnoglédi**h**

DAJALNIK: črnoglédi**ma**

TOŽILNIK: črnogléda

MESTNIK: pri črnoglédi**h**

ORODNIK: s črnoglédi**ma**

množina

IMENOVALNIK: črnoglédi

RODILNIK: črnoglédi**h**

DAJALNIK: črnoglédi**im**

TOŽILNIK: črnogléde

MESTNIK: pri črnoglédi**h**

ORODNIK: s črnoglédi**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: črnogléda

RODILNIK: črnogléde

DAJALNIK: črnoglédi

TOŽILNIK: črnoglédo

MESTNIK: pri črnoglédi

ORODNIK: s črnoglédo

dvojina

IMENOVALNIK: črnoglédi

RODILNIK: črnoglédi**h**

DAJALNIK: črnoglédi**ma**

TOŽILNIK: črnoglédi

MESTNIK: pri črnoglédi**h**

ORODNIK: s črnoglédi**ma**

množina

IMENOVALNIK: črnogléde

RODILNIK: črnoglédi**h**

DAJALNIK: črnoglédi**im**

TOŽILNIK: črnogléde

MESTNIK: pri črnoglédi**h**

ORODNIK: s črnoglédi**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: črnoglédo

RODILNIK: črnogléde**ga**

DAJALNIK: črnogléde**mu**

TOŽILNIK: črnoglédo

MESTNIK: pri črnogléde**m**

ORODNIK: s črnogléde**im**

dvojina

IMENOVALNIK: črnoglédi

RODILNIK: črnoglédi**h**

DAJALNIK: črnoglêd**ima**
TOŽILNIK: črnoglê**di**
MESTNIK: pri črnoglê**dih**
ORODNIK: s črnoglê**dima**

množina

IMENOVALNIK: črnoglê**da**
RODILNIK: črnoglê**dih**
DAJALNIK: črnoglê**dim**
TOŽILNIK: črnoglê**da**
MESTNIK: pri črnoglê**dih**
ORODNIK: s črnoglê**dimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj črnoglê**d**

ženski spol

EDNINA: bôlj črnoglê**da**

srednji spol

EDNINA: bôlj črnoglê**do**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj črnoglê**d**

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj črnoglê**da**

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj črnoglê**do**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: črnoglê**d**
določno črnoglê**di**
RODILNIK: črnoglê**dega**
DAJALNIK: črnoglê**demu**
TOŽILNIK: črnoglê**d**
določno črnoglê**di**
živo črnoglê**dega**
MESTNIK: pri črnoglê**dem**
ORODNIK: s črnoglê**dim**

dvojina

IMENOVALNIK: črnoglê**da**
RODILNIK: črnoglê**dih**
DAJALNIK: črnoglê**dima**
TOŽILNIK: črnoglê**da**
MESTNIK: pri črnoglê**dih**
ORODNIK: s črnoglê**dima**

množina

IMENOVALNIK: črnoglê**di**
RODILNIK: črnoglê**dih**
DAJALNIK: črnoglê**dim**
TOŽILNIK: črnoglê**de**
MESTNIK: pri črnoglê**dih**
ORODNIK: s črnoglê**dimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: črnoglê**da**

RODILNIK: črnoglê**de**
DAJALNIK: črnoglê**di**
TOŽILNIK: črnoglê**do**
MESTNIK: pri črnoglê**di**
ORODNIK: s črnoglê**do**

dvojina

IMENOVALNIK: črnoglê**di**
RODILNIK: črnoglê**dih**
DAJALNIK: črnoglê**dima**
TOŽILNIK: črnoglê**di**
MESTNIK: pri črnoglê**dih**
ORODNIK: s črnoglê**dima**

množina

IMENOVALNIK: črnoglê**de**
RODILNIK: črnoglê**dih**
DAJALNIK: črnoglê**dim**
TOŽILNIK: črnoglê**de**
MESTNIK: pri črnoglê**dih**
ORODNIK: s črnoglê**dimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: črnoglê**do**
RODILNIK: črnoglê**dega**
DAJALNIK: črnoglê**demu**
TOŽILNIK: črnoglê**do**
MESTNIK: pri črnoglê**dem**
ORODNIK: s črnoglê**dim**

dvojina

IMENOVALNIK: črnoglê**di**
RODILNIK: črnoglê**dih**
DAJALNIK: črnoglê**dima**
TOŽILNIK: črnoglê**di**
MESTNIK: pri črnoglê**dih**
ORODNIK: s črnoglê**dima**

množina

IMENOVALNIK: črnoglê**da**
RODILNIK: črnoglê**dih**
DAJALNIK: črnoglê**dim**
TOŽILNIK: črnoglê**da**
MESTNIK: pri črnoglê**dih**
ORODNIK: s črnoglê**dimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj črnoglê**d**

ženski spol

EDNINA: bôlj črnoglê**da**

srednji spol

EDNINA: bôlj črnoglê**do**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj črnoglê**d**

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj črnoglê**da**

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj črnoglê**do**

IZVOR
↑črn + ↑gledati

črnogléd² črnogléda samostalnik moškega spola [čərnoglèt
čərnogléda]

POMEN

kdor vse vidi slabo, slabše, kot je, in pričakuje
najslabše tudi za prihodnost; SIN.: pesimist

- Morda takrat še ni bilo niti največjemu *črnogledu* jasno, kako globoki in krvavi bodo odmevi teh navidezno nenevarnih dogodkov.
- Saj nisi tak *črnogled*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čərnoglèt čərnogléda]

IPA: [tʃərnɔ'glet tʃərnɔ'gle:da]

tonemski

[čərnoglèt čərnogléda]

IPA: [tʃərnɔglét tʃərnɔglè:dá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: črnogléd

RODILNIK: črnogléda

DAJALNIK: črnoglédu

TOŽILNIK: črnogléda

MESTNIK: pri črnoglédu

ORODNIK: s črnoglédom

dvojina

IMENOVALNIK: črnogléda

RODILNIK: črnoglédov

DAJALNIK: črnoglédoma

TOŽILNIK: črnogléda

MESTNIK: pri črnoglédih

ORODNIK: s črnoglédoma

množina

IMENOVALNIK: črnoglédi

RODILNIK: črnoglédov

DAJALNIK: črnoglédom

TOŽILNIK: črnogléde

MESTNIK: pri črnoglédih

ORODNIK: s črnoglédi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: črnogléd

RODILNIK: črnogléda

DAJALNIK: črnoglédu

TOŽILNIK: črnogléda

MESTNIK: pri črnoglédu tudi pri črnoglédov

ORODNIK: s črnoglédom

dvojina

IMENOVALNIK: črnogléda

RODILNIK: črnoglédov in črnoglédov

DAJALNIK: črnoglédoma

TOŽILNIK: črnogléda

MESTNIK: pri črnoglédih in pri črnoglédih

ORODNIK: s črnoglédoma

množina

IMENOVALNIK: črnoglédi

RODILNIK: črnoglédov in črnoglédov

DAJALNIK: črnoglédom

TOŽILNIK: črnogléde

MESTNIK: pri črnoglédih in pri črnoglédih

ORODNIK: s črnoglédi in s črnoglédi

IZVOR

↑črn + ↑gledati

črnoglédo prislov [čərnoglédo]

POMEN

takó, da se vse vidi slabo, slabše, kot je, in
pričakuje najslabše tudi za prihodnost; SIN.:
pesimistično

▶ **prisl. + glag.**

črnogledo napovedati, napovedovati | črnogledo
ocenjevati

- Mnogi naši zaposleni bodo pristali na borzi dela, *črnogledo* napoveduje.
- Tisti bolniki, ki so bolj *črnogledo* ocenjevali svoje stanje, so ob enaki prognozi imeli manjšo možnost za preživetje.
- Vsem, ki razmišljajo *črnogledo*, bi lahko svetovala le, naj počakajo, saj vse mine.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čərnoglédo]

IPA: [tʃərnɔ'gle:dɔ]

tonemski

[čərnoglédo] in [čərnoglédɔ]

IPA: [tʃərnɔglè:dɔ] in [tʃərnɔglé:dɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: črnoglédo

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj črnoglédo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj
črnoglédo

tonemsko

OSNOVNIK: črnoglédo

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj črnoglédo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj
črnoglédo

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK: črnoglédɔ

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj črnoglédɔ

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj
črnoglédɔ

IZVOR
↑črnogled

črnogledost črnogledosti samostalnik ženskega spola
[čərnogledost]

POMEN

stanje, lastnost koga, da vse vidi slabo, slabše, kot je, in pričakuje najslabše tudi za prihodnost;

SIN.: pesimizem

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
razlog za črnogledost

▪ Na tiskovni konferenci je govoril vedro in izrecno dejal, da ni razloga za *črnogledost*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pretirana črnogledost | splošna črnogledost

▪ Pretirana *črnogledost* ni priporočljiva, morda tudi ne upravičena, kajti še vedno se uspe nekako prilagajati.

▪ Spopasti se moramo s splošno *črnogledostjo*, po kateri so zdajšnje težave prevelike, da bi jih sploh lahko rešili.

▪ Začetno *črnogledost* je kmalu zamenjal na trenutke že pretiran optimizem.

▪ Kljub vaši *črnogledosti* ni vse tako slabo, kot si prikazujete.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

očitati KOMU črnogledost

▪ Da nam ne bi finančni minister očital *črnogledosti*, dodajmo, da vlada res nima prav veliko drugih možnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[čərnogledost]

IPA: [tʃərnɔ'gle:dɔst]

tonemski

[čərnogledost] in [čərnogledost]

IPA: [tʃərnɔglè:dɔst] in [tʃərnɔglé:dɔst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: črnogledost

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledosti

TOŽILNIK: črnogledost

MESTNIK: pri črnogledosti

ORODNIK: s črnogledostjo

dvojina

IMENOVALNIK: črnogledosti

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledost**ma** tudi črnogledost**ima**

TOŽILNIK: črnogledosti

MESTNIK: pri črnogledost**ih**

ORODNIK: s črnogledost**ma** tudi s črnogledost**ima**

množina

IMENOVALNIK: črnogledosti

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledost**im**

TOŽILNIK: črnogledosti

MESTNIK: pri črnogledost**ih**

ORODNIK: s črnogledost**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: črnogledost

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledosti

TOŽILNIK: črnogledost

MESTNIK: pri črnogledosti

ORODNIK: s črnogledostjo

dvojina

IMENOVALNIK: črnogledosti

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledost**ma** tudi črnogledost**ima**

TOŽILNIK: črnogledosti

MESTNIK: pri črnogledost**ih**

ORODNIK: s črnogledost**ma** tudi s črnogledost**ima**

množina

IMENOVALNIK: črnogledosti

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledost**im**

TOŽILNIK: črnogledosti

MESTNIK: pri črnogledost**ih**

ORODNIK: s črnogledost**mi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: črnogledost

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledosti

TOŽILNIK: črnogledost

MESTNIK: pri črnogledosti

ORODNIK: s črnogledostjo

dvojina

IMENOVALNIK: črnogledosti

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledost**ma** tudi črnogledost**ima**

TOŽILNIK: črnogledosti

MESTNIK: pri črnogledost**ih**

ORODNIK: s črnogledost**ma** tudi s črnogledost**ima**

množina

IMENOVALNIK: črnogledosti

RODILNIK: črnogledosti

DAJALNIK: črnogledost**im**

TOŽILNIK: črnogledosti

MESTNIK: pri črnogledost**ih**

ORODNIK: s črnogledost**mi**

IZVOR

↑črnogled

da¹ veznik [da]

I. V PODREDNO ZLOŽENI POVEDI**1. v predmetnih odvisnikih uvaja vsebino, ki dopolnjuje nadrejeni stavek kot predmet**

- Ugotovili so, *da* nimam poškodovane tetive, ampak *da* je vneta petna kost.
- Dovolj sonca jim omogoči, *da* razvijejo pravo aromo, začimbno ali zdravilno moč.
- Ne morem verjeti, *da* sem to res storila.
- Zavedamo se, *da* imamo izjemno nadarjeno generacijo košarkarjev, ki v letošnji sezoni igrajo na vrhunski ravni.

1.1. v predmetnih odvisnikih uvaja želelno vsebino, ki dopolnjuje nadrejeni stavek kot predmet

- Svetujemo vam, *da* raje počakate kakšno minuto in ne tvegate s prehitovanjem, čeprav je nasprotni vozni pas prost.
- Vse izžrebane reševalce nagradne križanke prosimo, *da* nam pošljejo svojo davčno številko in občino, pod katero spadajo.
- Radi bi, *da* ostane, a smo trenutno pač še v fazi pogovorov.
- Upamo, *da* bo uspel tudi naš predlog lastnikom, da bi določene dolgove spremenili v kapitalske vloške.
- Regulatorje trga je treba pozvati k temu, *da* bi bili strožji pri nadzoru.

1.2. v poročanem govoru uvaja vsebino, ki dopolnjuje nadrejeni stavek s poročanjem o povedanem

- Večkrat sem že dejal, *da* v Bruslju delam, živim pa v Sloveniji.
- Pojasnil je, *da* se ne bo aktiviral v nobeni politični stranki, saj *da* želi ohraniti neodvisni položaj.
- Napovedal je, *da* bo novo integralno financiranje univerz uvedeno najpozneje do začetka novega akademskega leta.
- Meni, *da* so zadnja gibanja svetovnih cen naftnih derivatov normalna in v okviru pričakovanj.

2. v osebkovih odvisnikih uvaja vsebino, ki dopolnjuje nadrejeni stavek kot osebek

- Vroči dnevi so mimo in nismo več neprestano žejni, vseeno pa je pomembno, *da* še naprej veliko pijemo.
- Če se izkaže, *da* zdravilo ni učinkovito ali če povzroča neželene učinke, ga je treba zamenjati.
- Izgubila je dva meseca treninga zaradi poškodbe roke in ji je prav prišlo, *da* je prvenstvo šele oktobra, saj se je lahko vrnila v formo.
- Šele pred tremi meseci je prišlo na dan, *da* so med ujetniki tudi otroci.

2.1. uvaja vrednoteno vsebino, ki dopolnjuje nadrejeni stavek kot osebek

- Večkrat sem v teh dneh že mislil nate in prav je, *da* si prišel.
- Res je, *da* sta se oba mlada pesnika predstavila s pesmimi, ki imajo v sebi veliko pesniškega, da se poslušalcev dotaknejo.

- Ena izmed lepših značilnosti naše krajine so kozolci, zato je prava škoda, *da* izginjajo.
- Ni dvoma, *da* imajo mediji zelo pomembno vlogo pri oblikovanju naše zavesti, družbe in našega odnosa do družbenih problemov.

3. v prilastkovih odvisnikih uvaja vsebino, ki dopolnjuje nadrejeni stavek kot prilastek

- Postavila sem si trden cilj, *da* bom končala študij, pa naj se zgodi karkoli.
- Dela boste imeli na pretek, vendar boste v občutku, *da* ste koristni, našli veliko zadoščenje.
- Pri hiši smo imeli navado, *da* smo zvečer brali, pa čeprav smo se z dela na njivi vrnili utrujeni.
- V tej številki smo že upoštevali željo mnogih bralcev, *da* bi dobili svoj kotiček.

4. v namernih odvisnikih izraža namen dejanja v nadrejenem stavku

- Legel je, *da* bi si odpočil.
- Odnesimo ga noter, *da* se ne prehladi.
- Na pomoč sem priskočil, *da* rešim probleme, ne pa *da* postanem problem.
- Podpirali so kmete, *da* so kupovali zemljo, večali posestva in jih začeli sodobneje obdelovati.
- V službi si med letom pridno nabira nadure, *da* potem lahko v prostem času pomaga še pri skalalnih tekmah.

4.1. v namernih odvisnikih izraža način, kako (naj) poteka dejanje v nadrejenem stavku, da se uresniči dejanje, stanje v podrejenem stavku

- V prvem ovinku sem imel nekaj dela, *da* sem se obdržal na prvem mestu, a k sreči so bile v nadaljevanju pnevmatike kos nalogi.
- Živila ostanejo v zaprtem zamrzovalniku zmrznjena vsaj osem ur, štirinajst ur pa traja, *da* se odtalijo.
- Narežemo 20 dag čebule in jo na 4 dag surovega masla dušimo toliko časa, *da* zarumeni.
- Ramstek, ki smo ga narezali na 250 g težke zrezke, popečemo tako, *da* ostane mesto znotraj rožnato.

5. v načinovnih odvisnikih izraža način, kako (naj) poteka, se (lahko) uresničuje dejanje v nadrejenem stavku

- Trčenju se je skušal izogniti tako, *da* se je umikal na bankino.
- Omenjeni sistem naj bi med drugim izboljšali tako, *da* bi podaljšali čas hranitve nekaterih podatkov.
- Tisoč in eno noč mu je pripovedovala pravljice tako, *da* je bil konec ene začetek druge.

5.1. v načinovnih odvisnikih, v zvezi ne da izraža, da dejanje v nadrejenem stavku poteka, se uresničuje brez česa, navadno drugače, kot je običajno, pričakovano

- Kar prišli so, *ne da* bi potrkali.
- Odšel je, *ne da* bi počakal na odgovor.
- Nesreča se ti lahko zgodi, če se na pot podaš, *ne da* bi goro poznal.

- Nikar ne jemljite zdravil, ki naj bi odvajala vodo in so na voljo brez recepta, *ne da* bi prej vprašali zdravnika ali farmacevta.
- 5.2.** v načinovnih odvisnikih, v zvezah **kot da, kakor da** izraža, da dejanje v nadrejenem stavku poteka, se uresničuje, kot da bi bilo dejanje, stanje v podrejenem stavku resnično ali neresnično
- Mirno nadaljuje, kar je prej počela, *kakor da* se ni nič zgodilo.
  - Ob predstavitvi tretje razvojne različice so se vedli, *kakor da* gre za končno.
  - V zraku čutimo napetost, oni pa se obnašajo, *kakor da* nas ni.
  - Na koncu je tako, *kot da* zares ničesar ne vrednotimo.
- 6.** v posledičnih odvisnikih izraža posledico dejanja, stanja v nadrejenem stavku
- Potres je hišo tako poškodoval, *da* bo potrebna rušenja.
  - Odtise sta napačno vzela in vse skupaj tako zapacala z barvo, *da* se sploh ne ve, za kaj gre.
  - Smeti ob cestah, ki vodijo skozi našo krajevno skupnost, je bilo toliko, *da* smo do vrha napolnili veliko traktorsko prikolico.
- 6.1.** v zvezi **tako da** izraža posledico ali sklepanje, ki izhaja iz dejanja, stanja v nadrejenem stavku
- O njih je bilo že veliko povedanega, napisanega in izrečenega, *tako da* bomo v tem sestavku našli samo osnovna dejstva.
  - Napajanje s toplim mlečnim nadomestkom je avtomatsko vodeno, *tako da* je mleko jagnjetom vedno na voljo.
  - Medtem ko na smučiščih ni bilo pretirane gneče, *tako da* se je večina smučarjev lahko naužila zimskih radosti, je bilo nekaj več težav s prometom.
  - Bil sem v dobri formi, *tako da* bi svojo uvrstitev še lahko izboljšal.
- 7.** v vzročnih odvisnikih izraža vzrok za dejanje, stanje v nadrejenem stavku
- Kesa se, *da* mu ni priznala, da ga še vedno ljubi in da ga ni nikoli pozabila.
  - Vesel sem, *da* pri tokratnih volitvah ne diši po tako močni blokovski delitvi, kot se je dogajalo prej.
  - Ves vesel, *da* ima sedaj tudi on avto, kakršnega imajo že skoraj vsi njegovi sosede, si poleg novega avtomobila omisli zanj tudi kasko zavarovanje.
- 8.** v zvezah **le da, samo da** izraža omejevanje, izvemanje glede na običajno, pričakovano
- Luštrek je dober nadomestek peteršilja, *samo da* ima močnejši okus.
  - Njihovo učenje poteka podobno kot pri običajnih tečajih jahanja, *le da* pri tem uporabljajo prilagojeno opremo.
- Obred s petjem, glasbo in molitvijo se ni veliko razlikoval od poročnega, *le da* si par ni izmenjal prstanov.
  - Na voljo imamo še eno, večje stanovanje, *samo da* je precej dlje od klinike.
- 9.** v zvezi **samo da** izraža, poudarja pogojevanje, nujno prisotnost česa za obstoj dejanja, stanja v nadrejenem stavku
- Sicer pa vse rada jem – škampe ali pa sendvič s posebno salamo – *samo da* je okusno.
  - Topla juha. Lahko je goveja, zelenjavna, gobova, *samo da* je nekaj na žlico.
  - Dve karti bi rada, ni važno kje, *samo da* sta.
  - Zima me ubija, ker je že ob petih tema. Tudi pomlad in jesen sta mi všeč, *samo da* je dan dolg.
- 9.1.** v zvezi **samo da** izraža, poudarja predpogoj za (hitro) uresničitev dejanja, stanja v nadrejenem stavku
- Prav, *samo da* pogledam časopis.
  - Ljudje so prijazni in rada bi imela slovensko prijateljico, *samo da* se še malo priučim jezika, potem bo bolje.
  - Takoj mi ustrežejo, *samo da* utihnem.
- 9.2.** v zvezi **samo da** izraža, poudarja pomembnost dejanja v podrejenem stavku, ne glede na to, kaj za svojo uresničitev zahteva
- Pripravljeni boste narediti prav vse, *samo da* bi čim več časa preživeli z ljubljeno osebo.
  - Ni jim odveč noben trud in nobena neprijetnost, *samo da* bi privabili turiste.
  - Raje stradajo dva tedna, *samo da* si potem kupijo dobre hlače ali čevlje priznanih blagovnih znamk.
  - *Samo da* pridem na vrh, pa če izgubim vse prste.
- 9.3.** v zvezi **samo da** izraža, poudarja pomembnost povedanega, navadno v težki, neugodni situaciji
- Avto bomo že poklepali, *samo da* smo živi.
  - *Samo da* se je vse tako lepo izteklo! Nikoli več te ne bom postavil iz avta.
  - Smrtno sovraži letala: »*Samo da* smo končno na trdnih tleh, drugo sploh ni pomembno.«
  - Zdaj je še bolj živahno pri nas. *Samo da* sta otroka zdrava!
- 10.** v zvezi **češ da** ob uvajanju povedanega izraža, poudarja, da gre za besede, mnenje drugega, do katerih je mogoče imeti zadržke
- Obisk so odpovedali, *češ da* se slabo počuti.
  - Opravičil se je in izgovoril, *češ da* ga čakajo ljudje, ki bi radi govorili z njim.
  - Niso me pustili v vodo, *češ da* je nevarno in da bi zaradi morebitne poškodbe odgovorni na barki lahko šel v zapor.
- 11.** v zvezi **namesto da** izraža, poudarja nasprotje med dejanjema, navadno večjo primernost, zaželenost enega od njiju

- Dosti sem zamudil, ko sem se zabaval, *namesto da* bi študiral.
- Znete poprijeti za delo in ukrepati, *namesto da* bi se izgubljali v pomilovanju samega sebe.
- *Namesto da* sprejmemo enega izmed ekstremov, bi morali sprejeti nekaj, kar priznava resnico obeh.
- *Namesto da* bi se sprostili, boste okoli sebe ustvarjali napetost.

II.

1. kot členek izraža (grozeč) ukaz, zahtevo, opozorilo

- *Da* mi ne bo kdo rekel, da napadam sodstvo, daleč od tega.
- *Da* mi ne zineš nobene več, sicer ...
- Pojdi in mi ga prinesi, ampak glej, *da* se mi pri priči vrneš, a si me razumel?

1.1. kot členek izraža ogorčenje, neodobravanje

- *Da* vas ni sram, dvoličneži.

2. kot členek izraža začudenje, nejevero

- A *da* ne veste, kaj je to?
- Moj bog, pa ne *da* gori ali kaj takega?

3. kot členek izraža podkrepitev trditve

- Pozabila bom na tvoj komentar, *da* veš!
- 50 odstotkov slovenskih cest je nevarnih in ne ustrezajo evropskim kriterijem varne ceste, tako *da* veste!
- Pa *da* ne bo pomote: obstaja izredno veliko poštenih in dobrih zdravnikov, ki sočustvujejo z bolniki.
- Pa *da* smo si na jasnem, obsojam vsakršno nasilje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[da]

IPA: [da]

tonemski

[da]

IPA: [da]

IZVOR

= steslov., hrv., srb., rus. *da* < pslov. *da < ide.

**doh*₂- iz ide. **de-*, **do-* 'ta', iz česar je še lat.

dōnec 'dokler', nem. *zu* 'k, pri, do', angl. *to*

dá² členek [dá]

POMEN

1. ozkoknjižno izraža pritrjevanje

- *Da*, vem, a ne morem pomagati.
- *Da, da*, vem, na kaj mislite. Tudi sam razmišljam o tem.
- Ali mladostnik tudi v resnici ravna skladno z vrednotami, ki jih ocenjuje kot pomembne, je težko reči. Nekateri *da*, nekateri ne, včasih *da*, včasih ne.

1.1. ozkoknjižno poudarja, potrjuje povedano

- *Da*, zagotovo mu bom pomagal, vendar bolj z nasveti in s prenosom svojih izkušenj.

- *Da*, res je, prva želja so bile uvrstitve med deset, ampak potem se je izkazalo, da lahko posežem še višje, tudi blizu stopničk.
- Na neuspeh nikdar ni pomislila, bila je prepričana, da bodo predstave razprodane. Predstave? *Da*, ne le prva.
- Slovenec, ki v Ameriki uči tango? *Da*, in to zelo dobro.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dá]

IPA: ['da:]

tonemski

[dâ]

IPA: [dá:]

IZVOR

= hrv., srb. *dà*, rus., nar. slovaš. *da*, glej ↑*da*

dátelj dátlja in dáteljna samostalnik moškega spola [dátɛl]

POMEN

1. zelo sladek, podolgovat koščičasti plod datljeve palme

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

dateljni rastejo | datlji vsebujejo KAJ

- *Dateljni* rastejo na palmah.

- Baker je dragocen element v sledovih, ki ga vsebujejo tudi *datlji* in sončnična semena.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

izkoščičiti, razkoščičiti datelj | jesti datlje | narezati datlje | primešati, zmešati datlje

- *Dateljne* izkoščičimo in narežemo na majhne kocke.

- Posebej skuhamo kuskus, kuhanega osladimo z medom in mu primešamo *datlje*, narezane na koščke.

▶ prid. beseda + sam. beseda

izkoščičen datelj | narezan, nasekljan, sesekljan datelj | posušeni, sveži, suhi datlji | sladki, slastni datlji

- Izkoščičene *datlje* damo v skledo, dodamo sodo bikarbono in vse skupaj prelijemo z 200 ml vrele vode.

- Naredite nadev iz narezanih *datljev* in orehov.

- Uporabimo navadne posušene *datlje*, ne takšnih, ki so posuti s sladkorjem.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

- Penast narastek z *datlji* in bananami, polit s karamelno omako, je sijajna sladica.

▶ priredna zveza

datlji in banane, dateljni in fige

- Priporočena je hrana, ki vsebuje naravni sladkor, kakor so *dateljni* in fige.

...

- *Dateljnom* odstranimo koščice in jih skupaj z marelicami in rozinami zrežemo na drobne koščke.
- 2. podolgovata rjava morska školjka, ki zvrta rov v kamen in v njem raste;** primerjaj lat. *Lithophaga lithophaga*; SIN.: iz zoologije morski datelj
- Kriminalna združba je iz Hrvaške v Slovenijo pretihotapila 2315,5 kilogramov zaščitenih *datljev*.
  - Poleg *datljev* so zasegli tudi nekaj kilogramov dondol in kapesant.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dátəɫ]

IPA: [ˈda:təl]

tonemski

[dátəɫ]

IPA: [dà:təl]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: datelj

RODILNIK: dátlja

DAJALNIK: dátlju

TOŽILNIK: datelj

MESTNIK: pri dátlju

ORODNIK: z dátljem

dvojina

IMENOVALNIK: dátlja

RODILNIK: dátlje**v**

DAJALNIK: dátljema

TOŽILNIK: dátlja

MESTNIK: pri dátlj**ih**

ORODNIK: z dátljema

množina

IMENOVALNIK: dát**lji**

RODILNIK: dát**ljev**

DAJALNIK: dát**ljem**

TOŽILNIK: dát**lje**

MESTNIK: pri dát**ljih**

ORODNIK: z dát**lji**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: datelj

RODILNIK: dátlja

DAJALNIK: dátlju

TOŽILNIK: datelj

MESTNIK: pri dátlju

ORODNIK: z dátljem

dvojina

IMENOVALNIK: dátlja

RODILNIK: dátlje**v** tudi dâteljev

DAJALNIK: dátljema

TOŽILNIK: dátlja

MESTNIK: pri dátlj**ih** tudi pri dâtelj**ih**

ORODNIK: z dátljema

množina

IMENOVALNIK: dát**lji**

RODILNIK: dátlje**v** tudi dâteljev

DAJALNIK: dát**ljem**

TOŽILNIK: dát**lje**

MESTNIK: pri dátlj**ih** tudi pri dâtelj**ih**

ORODNIK: z dát**lji** tudi z dâtelj**i**

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: datelj

RODILNIK: datelj**na**

DAJALNIK: datelj**nu**

TOŽILNIK: datelj

MESTNIK: pri datelj**nu**

ORODNIK: z datelj**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: datelj**na**

RODILNIK: datelj**nov**

DAJALNIK: datelj**noma**

TOŽILNIK: datelj**na**

MESTNIK: pri datelj**nih**

ORODNIK: z datelj**noma**

množina

IMENOVALNIK: datelj**ni**

RODILNIK: datelj**nov**

DAJALNIK: datelj**nom**

TOŽILNIK: datelj**ne**

MESTNIK: pri datelj**nih**

ORODNIK: z datelj**ni**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: datelj

RODILNIK: datelj**na**

DAJALNIK: datelj**nu**

TOŽILNIK: datelj

MESTNIK: pri datelj**nu**

ORODNIK: z datelj**nom**

dvojina

IMENOVALNIK: datelj**na**

RODILNIK: datelj**nov** tudi dâteljev**ov**

DAJALNIK: datelj**noma**

TOŽILNIK: datelj**na**

MESTNIK: pri datelj**nih** tudi pri dâtelj**nih**

ORODNIK: z datelj**noma**

množina

IMENOVALNIK: datelj**ni**

RODILNIK: datelj**nov** tudi dâteljev**ov**

DAJALNIK: datelj**nom**

TOŽILNIK: datelj**ne**

MESTNIK: pri datelj**nih** tudi pri dâtelj**nih**

ORODNIK: z datelj**ni** tudi z dâtelj**ni**

STALNE ZVEZE

morski datelj

iz zoologije **podolgovata rjava morska školjka**, ki zvrta rov v kamen in v njem raste; primerjaj lat. *Lithophaga lithophaga*; SIN.: datelj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

zaščiteni morski datlji

- Kriminalisti so zasegli 600 kilogramov zaščitenih *morskih datljev*.

...

▪ *Morski datlji* potrebujejo povprečno četrto stoletja, da zrastejo pet centimetrov.

▪ Školjka *morski datelj* je zaradi redkosti in ogroženosti skoraj v vsem Sredozemskem morju zaščiten kot naravna znamenitost.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dattel* iz gr. *dáktylos*, to pa iz semit., prim. arab. *dakal* 'datelj'

dáteljnov dáteljnova dáteljnovó pridevnik [dátəlnou dátəlnova dátəlnovo]

POMEN

1. ki je v zvezi z datljevimi palmami; SIN.: datljev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Ko sva ustavila na vrhu prelaza, so se pred nama odprla zelena prostranstva *dateljnovih* nasadov.
- Odpira se prelep razgled na zelene lise *dateljnovih* polj vzhodne Arabije.

2. ki je v zvezi z datlji, tj. plodovi

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Pomarančne rezine razdelimo na krožnike ter posujemo z *dateljnovimi* kockami in pinjolami.

2.1. ki je iz datljev ali vsebuje datlje, tj. plodove; SIN.: datljev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Na ulici je majhna pekarna z najboljšimi *dateljnovimi* piškoti, posutimi z okusnim sezamom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dátəlnou dátəlnova dátəlnovo]

IPA: [ˈda:təlnou ˈda:təlnova ˈda:təlnovo]

tonemski

[dátəlnou dátəlnova dátəlnovo]

IPA: [dà:təlnou dà:təlnova dà:təlnovo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dáteljnov

RODILNIK: dáteljnov**ega**

DAJALNIK: dáteljnov**emu**

TOŽILNIK: dáteljnov

živo dáteljnov**ega**

MESTNIK: pri dáteljnov**em**

ORODNIK: z dáteljnov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dáteljnov**a**

RODILNIK: dáteljnov**ih**

DAJALNIK: dáteljnov**ima**

TOŽILNIK: dáteljnov**a**

MESTNIK: pri dáteljnov**ih**

ORODNIK: z dáteljnov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dáteljnov**i**

RODILNIK: dáteljnov**ih**

DAJALNIK: dáteljnov**im**

TOŽILNIK: dáteljnov**e**

MESTNIK: pri dáteljnov**ih**

ORODNIK: z dáteljnov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dáteljnov**a**

RODILNIK: dáteljnov**e**

DAJALNIK: dáteljnov**i**

TOŽILNIK: dáteljnov**o**

MESTNIK: pri dáteljnov**i**

ORODNIK: z dáteljnov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: dáteljnov**i**

RODILNIK: dáteljnov**ih**

DAJALNIK: dáteljnov**ima**

TOŽILNIK: dáteljnov**i**

MESTNIK: pri dáteljnov**ih**

ORODNIK: z dáteljnov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dáteljnov**e**

RODILNIK: dáteljnov**ih**

DAJALNIK: dáteljnov**im**

TOŽILNIK: dáteljnov**e**

MESTNIK: pri dáteljnov**ih**

ORODNIK: z dáteljnov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dáteljnov**o**

RODILNIK: dáteljnov**ega**

DAJALNIK: dáteljnov**emu**

TOŽILNIK: dáteljnov**o**

MESTNIK: pri dáteljnov**em**

ORODNIK: z dáteljnov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dáteljnov**i**

RODILNIK: dáteljnov**ih**

DAJALNIK: dáteljnov**ima**

TOŽILNIK: dáteljnov**i**

MESTNIK: pri dáteljnov**ih**

ORODNIK: z dáteljnov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dáteljnov**a**

RODILNIK: dáteljnov**ih**

DAJALNIK: dateljnov**im**
TOŽILNIK: dateljnova
MESTNIK: pri dateljnov**ih**
ORODNIK: z dateljnov**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dateljnov
RODILNIK: dateljnov**ega**
DAJALNIK: dateljnov**emu**
TOŽILNIK: dateljnov
    živo dateljnov**ega**
MESTNIK: pri dateljnov**em**
ORODNIK: z dateljnov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dateljnova
RODILNIK: dateljnov**ih**
DAJALNIK: dateljnov**ima**
TOŽILNIK: dateljnova
MESTNIK: pri dateljnov**ih**
ORODNIK: z dateljnov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dateljnovi
RODILNIK: dateljnov**ih**
DAJALNIK: dateljnov**im**
TOŽILNIK: dateljnov**e**
MESTNIK: pri dateljnov**ih**
ORODNIK: z dateljnov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dateljnova
RODILNIK: dateljnov**e**
DAJALNIK: dateljnov**i**
TOŽILNIK: dateljnov**o**
MESTNIK: pri dateljnov**i**
ORODNIK: z dateljnov**o**

dvojina

IMENOVALNIK: dateljnovi
RODILNIK: dateljnov**ih**
DAJALNIK: dateljnov**ima**
TOŽILNIK: dateljnov**i**
MESTNIK: pri dateljnov**ih**
ORODNIK: z dateljnov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dateljnov**e**
RODILNIK: dateljnov**ih**
DAJALNIK: dateljnov**im**
TOŽILNIK: dateljnov**e**
MESTNIK: pri dateljnov**ih**
ORODNIK: z dateljnov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dateljnov**o**
RODILNIK: dateljnov**ega**
DAJALNIK: dateljnov**emu**

TOŽILNIK: dateljnov**o**
MESTNIK: pri dateljnov**em**
ORODNIK: z dateljnov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dateljnov**i**
RODILNIK: dateljnov**ih**
DAJALNIK: dateljnov**ima**
TOŽILNIK: dateljnov**i**
MESTNIK: pri dateljnov**ih**
ORODNIK: z dateljnov**ima**

množina

IMENOVALNIK: dateljnova
RODILNIK: dateljnov**ih**
DAJALNIK: dateljnov**im**
TOŽILNIK: dateljnov**a**
MESTNIK: pri dateljnov**ih**
ORODNIK: z dateljnov**imi**

STALNE ZVEZE

dateljnova palma

visoko drevo z dolgimi pernatimi listi in zelo sladkimi, podolgovatimi koščičastimi plodovi v velikih grozdih; primerjaj lat. *Phoenix dactylifera*; SIN.: datljeva palma

- Diši po pomarančevcih in limonovcih, ob promenadah pa lahko uživate francosko kavo v hladni senci številnih *dateljnovih palm*.
- *Dateljnov* *palme* uspevajo v vročih in suhih delih Arabskega polotoka, Bližnjega vzhoda in severne Afrike.

IZVOR

↑ datelj

dátljev dátljeva dátljevo pridevnik [dátljeu dátljeva dátljevo]

POMEN

1. ki je v zvezi z datljevimi palmami; SIN.: dateljnov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Pradavna oaza je bila samozadostna po zaslugi vode, ki je namakala njene *datljeve* nasade.

2. ki je iz datljev ali vsebuje datlje, tj. plodove;

SIN.: dateljnov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Na sredini vtisnemo vdolbino in damo vanjo *datljevo* kremo, potresemo s preostalimi koščki datljev in okrasimo z meliso.
- *Datljeve* tortice ohladimo na mrežici, pred serviranjem jih po želji poprašimo s sladkorjem v prahu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dátljeu dátljeva dátljevo]

IPA: [ˈdaːtljeu ˈdaːtljeva ˈdaːtljevo]

tonemski

[dátljeu dátljeva dátljevo]

IPA: [dà:tljéu dà:tljéva dà:tljévo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dátlj^ev

RODILNIK: dátlj^eve**ga**

DAJALNIK: dátlj^eve**mu**

TOŽILNIK: dátlj^ev

živo dátlj^eve**ga**

MESTNIK: pri dátlj^eve**m**

ORODNIK: z dátlj^eve**im**

dvojina

IMENOVANIK: dátlj^eva

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^eve**ima**

TOŽILNIK: dátlj^eva

MESTNIK: pri dátlj^ev**ih**

ORODNIK: z dátlj^eve**ima**

množina

IMENOVANIK: dátlj^evi

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^ev**im**

TOŽILNIK: dátlj^eve

MESTNIK: pri dátlj^ev**ih**

ORODNIK: z dátlj^eve**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dátlj^eva

RODILNIK: dátlj^eve

DAJALNIK: dátlj^evi

TOŽILNIK: dátlj^evo

MESTNIK: pri dátlj^evi

ORODNIK: z dátlj^evo

dvojina

IMENOVANIK: dátlj^evi

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^eve**ima**

TOŽILNIK: dátlj^evi

MESTNIK: pri dátlj^ev**ih**

ORODNIK: z dátlj^eve**ima**

množina

IMENOVANIK: dátlj^eve

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^ev**im**

TOŽILNIK: dátlj^eve

MESTNIK: pri dátlj^ev**ih**

ORODNIK: z dátlj^eve**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: dátlj^evo

RODILNIK: dátlj^eve**ga**

DAJALNIK: dátlj^eve**mu**

TOŽILNIK: dátlj^evo

MESTNIK: pri dátlj^eve**m**

ORODNIK: z dátlj^eve**im**

dvojina

IMENOVANIK: dátlj^evi

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^eve**ima**

TOŽILNIK: dátlj^evi

MESTNIK: pri dátlj^ev**ih**

ORODNIK: z dátlj^eve**ima**

množina

IMENOVANIK: dátlj^eva

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^ev**im**

TOŽILNIK: dátlj^eva

MESTNIK: pri dátlj^ev**ih**

ORODNIK: z dátlj^eve**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: dátlj^ev

RODILNIK: dátlj^eve**ga**

DAJALNIK: dátlj^eve**mu**

TOŽILNIK: dátlj^ev

živo dátlj^eve**ga**

MESTNIK: pri dátlj^eve**m**

ORODNIK: z dátlj^eve**im**

dvojina

IMENOVANIK: dátlj^eva

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^eve**ima**

TOŽILNIK: dátlj^eva

MESTNIK: pri dátlj^ev**ih**

ORODNIK: z dátlj^eve**ima**

množina

IMENOVANIK: dátlj^evi

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^ev**im**

TOŽILNIK: dátlj^eve

MESTNIK: pri dátlj^ev**ih**

ORODNIK: z dátlj^eve**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: dátlj^eva

RODILNIK: dátlj^eve

DAJALNIK: dátlj^evi

TOŽILNIK: dátlj^evo

MESTNIK: pri dátlj^evi

ORODNIK: z dátlj^evo

dvojina

IMENOVANIK: dátlj^evi

RODILNIK: dátlj^ev**ih**

DAJALNIK: dátlj^eve**ima**

TOŽILNIK: dátlj^evi

MESTNIK: pri dátlj^{evih}
ORODNIK: z dátlj^{evima}

množina

IMENOVALNIK: dátlj^{eve}
RODILNIK: dátlj^{evih}
DAJALNIK: dátlj^{evim}
TOŽILNIK: dátlj^{eve}
MESTNIK: pri dátlj^{evih}
ORODNIK: z dátlj^{evimi}

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dátlj^{evo}
RODILNIK: dátlj^{evoga}
DAJALNIK: dátlj^{evemu}
TOŽILNIK: dátlj^{evo}
MESTNIK: pri dátlj^{evem}
ORODNIK: z dátlj^{evim}

dvojina

IMENOVALNIK: dátlj^{evi}
RODILNIK: dátlj^{evih}
DAJALNIK: dátlj^{evima}
TOŽILNIK: dátlj^{evi}
MESTNIK: pri dátlj^{evih}
ORODNIK: z dátlj^{evima}

množina

IMENOVALNIK: dátlj^{eva}
RODILNIK: dátlj^{evih}
DAJALNIK: dátlj^{evim}
TOŽILNIK: dátlj^{eva}
MESTNIK: pri dátlj^{evih}
ORODNIK: z dátlj^{evimi}

STALNE ZVEZE

datljeva palma

visoko drevo z dolgimi pernatimi listi in zelo sladkimi, podolgovatimi koščicastimi plodovi v velikih grozdih; primerjaj lat. *Phoenix dactylifera*; SIN.: datelnova palma

- Hiše se nahajajo ob cesti, za njimi se razprostirajo polja vrtnic in *datlj^{evih} palm*, prepredena z namakalnimi kanali.
- Ob prodnati plaži se v vetru zibljejo *datlj^{eve} palme*.

IZVOR

↑ datelj

debíl debíla samostalnik moškega spola [debíl]

POMEN

1. slabšalno kdor ni sposoben dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali daje tak vtis; SIN.: slabšalno bumbar

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
popoln, totalen debil

- To lahko izjavi le bedak, popoln *debil*, predvsem pa nestrokovnjak in nesposobnež.
- Arogantni *debili* se rinejo v križišče, čeprav vidijo, da bodo obstali sredi njega ob menjavi semaforja.
- Očitno nas imate za celodnevne zapečarske vaške *debile*, ki bodo z veseljem ne le prodali, ampak celo podarili zemljo.

- ▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
imeti KOGA za debila

- To je višek delanja norca iz državljanek in državljanov, da se nas ima za *debile*, ki ne razmišljamo z lastno zdravo pametjo.

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Vsakodnevno srečujem *debile*, ki norijo po cestah, preHITEVAJO v škarje in še kaj.

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Sta absolutno edini osebi, ki se tolerirata, preostanek sveta je zanju skupek *debilov*.

2. iz medicine, zastarelo človek z lažjo stopnjo duševne nerazvitosti

- Bil je nekdo, čigar intelektualne zmogljivosti so bile na ravni *debila*.
- Ti ljudje – zaradi jasnosti naj povem, da gre za tiste, ki smo jih včasih poimenovali tudi duševno nerazviti, *debili* in podobno – so poleg duševno bolnih najbolj odrinjena in nezaznavna družbena manjšina.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[debíl]

IPA: [dɛ'bi:l]

tonemski

[debíI]

IPA: [dɛbí:l]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: debíl
RODILNIK: debíla
DAJALNIK: debílu
TOŽILNIK: debíla
MESTNIK: pri debílu
ORODNIK: z debíloom

dvojina

IMENOVALNIK: debíla
RODILNIK: debílov
DAJALNIK: debíloma
TOŽILNIK: debíla
MESTNIK: pri debílih
ORODNIK: z debíloma

množina

IMENOVALNIK: debíli
RODILNIK: debílov
DAJALNIK: debíloom
TOŽILNIK: debíle

MESTNIK: pri debílih

ORODNIK: z debíli

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: debíl

RODILNIK: debíla

DAJALNIK: debílu

TOŽILNIK: debíla

MESTNIK: pri debílu

ORODNIK: z debíloom

dvojina

IMENOVALNIK: debíla

RODILNIK: debílov

DAJALNIK: debílooma

TOŽILNIK: debíla

MESTNIK: pri debílih

ORODNIK: z debílooma

množina

IMENOVALNIK: debíli

RODILNIK: debílov

DAJALNIK: debíloom

TOŽILNIK: debíle

MESTNIK: pri debílih

ORODNIK: z debíli

BESEDOTVORJE

manjšalnica: debílček

IZVOR

prevzeto iz nlat. *debilis*, glej ↑debilen

debílček debílčka samostalnik moškega spola [debíľčək]

POMEN

slabšalno človek, navadno neopazen, nepomemben, ki ni sposoben dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali daje tak vtis

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- To samo kaže, kako protisloven in neveden *debílček* brez elementarnega znanja je ta revček, ki ga še danes redita atek in mamica.

...

- Eni so pa res *debílčki* in ostajajo politični zaslepljenci in analfabeti.
- Cesarstva niso propadala zaradi umnih in preudarnih cesarjev, ampak zaradi *debílčkov* in militantnežev, ki so prihajali na oblast po tradicionalni dedni poti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[debíľčək]

IPA: [dɛ¹bi:ltʃək]

tonemski

[debíľčək]

IPA: [dɛbí:ltʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: debílček

RODILNIK: debílčka

DAJALNIK: debílčku

TOŽILNIK: debílčka

MESTNIK: pri debílčku

ORODNIK: z debílčkom

dvojina

IMENOVALNIK: debílčka

RODILNIK: debílčkov

DAJALNIK: debílčkoma

TOŽILNIK: debílčka

MESTNIK: pri debílčkih

ORODNIK: z debílčkoma

množina

IMENOVALNIK: debílčki

RODILNIK: debílčkov

DAJALNIK: debílčkom

TOŽILNIK: debílčke

MESTNIK: pri debílčkih

ORODNIK: z debílčki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: debílček

RODILNIK: debílčka

DAJALNIK: debílčku

TOŽILNIK: debílčka

MESTNIK: pri debílčku

ORODNIK: z debílčkom

dvojina

IMENOVALNIK: debílčka

RODILNIK: debílčkov

DAJALNIK: debílčkoma

TOŽILNIK: debílčka

MESTNIK: pri debílčkih

ORODNIK: z debílčkoma

množina

IMENOVALNIK: debílčki

RODILNIK: debílčkov

DAJALNIK: debílčkom

TOŽILNIK: debílčke

MESTNIK: pri debílčkih

ORODNIK: z debílčki

IZVOR

↑debil

debílen debílna debílno pridevnik [debíłɛn]

POMEN

1. slabšalno ki ni sposoben dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali daje tak vtis

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

debilen narod

- Odločitev je v večini volilcev, ne v tebi. In glede *debilnega* naroda, samo opazuj, kako se to odraža na javnomnenjskih raziskavah.

▶ prisl. + **prid. beseda**

totalno debilen

- Najbrž si mislijo, da smo totalno *debilni*, pa se nas zato izogibajo.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

- *Debilno* je bilo dan pred demonstracijami poslušati napoved o organizirani stavki.
- *Debilno* je, da sem zapravljala leta za študij, ki očitno nima perspektive.
- Preprosto nemogoče je, kako neskončno *debilen* je folk, ki še vedno naseda temu diktatorskemu lopovu in lažnivcu.

1.1. slabšalno ki kaže, izraža odsotnost take sposobnosti ali daje tak vtis

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

debilen komentar | debilna izjava

- Ne bi mu bilo treba potrpežljivo prenašati nesramnosti in žalitev ter mirno odgovarjati na *debilna* vprašanja.
- S svojim butastim, kretenističnim in *debilnim* komentarjem si samo pokazal, da si teslo.
- Bedak si, in to dokazuješ z *debilnimi* izjavami.

▶ prisl. + **prid. beseda**

tako debilen

- Večina komentarjev je tako *debilnih*, da me je pošteno sram, da živim v tej državi, ki je polna sovraštva.

2. slabšalno ki po mnenju govorca ni ustrezen, zadovoljiv, navadno zaradi nizke kakovosti, premajhne premišljenosti, poglobljenosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

debilen članek | debilen film | debilna oddaja | debilne reklame | debilna besedila

- Lahko rečem, da bolj *debilnega* filma sploh še nisem gledala.
- Ni mi jasno, kako lahko taka *debilna* oddaja dobi tolikšno popularnost.
- Pozabil si omeniti neznosne, skrajno *debilne* reklame, s katerimi perejo glave potrošnikom, mladim in starim.

▶ prisl. + **prid. beseda**

tako debilen

- Namenil ji je nezadostno, saj trdi, da tako *debilne* klišejske plošče s tako neumni teksti že dolgo ni slišal.

...

- Resničnostni šovi se mi zdijo *debilni*.

3. iz medicine, zastarelo ki ima lažjo stopnjo duševne nerazvitosti

- V mojem času je bil na šoli, ki sem jo obiskoval, vsa leta en sam *debilen* otrok.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[debí:lən]

IPA: [dɛ'bi:lən]

tonemski

[debí:lən]

IPA: [dɛbí:lən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: debílen

določno debílni

RODILNIK: debílnega

DAJALNIK: debílnemu

TOŽILNIK: debílen

določno debílni

živo debílnega

MESTNIK: pri debílnem

ORODNIK: z debílnim

dvojina

IMENOVANIK: debílna

RODILNIK: debílnih

DAJALNIK: debílnima

TOŽILNIK: debílna

MESTNIK: pri debílnih

ORODNIK: z debílnima

množina

IMENOVANIK: debílni

RODILNIK: debílnih

DAJALNIK: debílnim

TOŽILNIK: debílni

MESTNIK: pri debílnih

ORODNIK: z debílnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: debílna

RODILNIK: debílni

DAJALNIK: debílni

TOŽILNIK: debílni

MESTNIK: pri debílni

ORODNIK: z debílni

dvojina

IMENOVANIK: debílni

RODILNIK: debílnih

DAJALNIK: debílnima

TOŽILNIK: debílni

MESTNIK: pri debílnih

ORODNIK: z debílnima

množina

IMENOVANIK: debílni

RODILNIK: debílnih

DAJALNIK: debílnim

TOŽILNIK: debílni

MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: debílno
RODILNIK: debílnega
DAJALNIK: debílnemu
TOŽILNIK: debílno
MESTNIK: pri debílnem
ORODNIK: z debílnim

dvojina

IMENOVALNIK: debílni
RODILNIK: debílnih
DAJALNIK: debílnima
TOŽILNIK: debílni
MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnima

množina

IMENOVALNIK: debílna
RODILNIK: debílnih
DAJALNIK: debílnim
TOŽILNIK: debílna
MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj debílen

ženski spol

EDNINA: bôlj debílna

srednji spol

EDNINA: bôlj debílno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj debílen

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj debílna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj debílno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: debílen
določno debílni
RODILNIK: debílnega
DAJALNIK: debílnemu
TOŽILNIK: debílen
določno debílni
živo debílnega
MESTNIK: pri debílnem
ORODNIK: z debílnim

dvojina

IMENOVALNIK: debílna
RODILNIK: debílnih
DAJALNIK: debílnima
TOŽILNIK: debílna

MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnima

množina

IMENOVALNIK: debílni
RODILNIK: debílnih
DAJALNIK: debílnim
TOŽILNIK: debílni
MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: debílna
RODILNIK: debílni
DAJALNIK: debílni
TOŽILNIK: debílni
MESTNIK: pri debílni
ORODNIK: z debílni

dvojina

IMENOVALNIK: debílni
RODILNIK: debílnih
DAJALNIK: debílnima
TOŽILNIK: debílni
MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnima

množina

IMENOVALNIK: debílni
RODILNIK: debílnih
DAJALNIK: debílnim
TOŽILNIK: debílni
MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: debílno
RODILNIK: debílnega
DAJALNIK: debílnemu
TOŽILNIK: debílno
MESTNIK: pri debílnem
ORODNIK: z debílnim

dvojina

IMENOVALNIK: debílni
RODILNIK: debílnih
DAJALNIK: debílnima
TOŽILNIK: debílni
MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnima

množina

IMENOVALNIK: debílna
RODILNIK: debílnih
DAJALNIK: debílnim
TOŽILNIK: debílna
MESTNIK: pri debílnih
ORODNIK: z debílnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj debílen

ženski spol

EDNINA: bõlj debîlna

srednji spol

EDNINA: bõlj debîlno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj debîlen

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj debîlna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj debîlno

IZVOR

prevzeto prek nem. *debil* iz nlat. *debilis* 'ki ima lažjo stopnjo duševne prizadetosti', iz lat. *dēbilis* 'slaboten, hrom'

debilízem debilízma samostalnik moškega spola

[debilízɔm]

POMEN

1. slabšalno stanje, lastnost koga, da ni sposoben dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali daje tak vtis; SIN.: slabšalno debilnost

- Starši je niso pripravili na krutost in *debilizem*, ki nanjo čaka 10 m od domače hiše.
- Mednarodni kapital svet postopno peha v suženjstvo in vsesplošni *debilizem*.
- Človek se je v svojem *debilizmu* razširil čez vse razumne meje.

1.1. slabšalno kar kaže, izraža tako nesposobnost dojemanja, poglobljenega razmišljanja, preudarnega odzivanja, delovanja; SIN.: slabšalno debilnost

- Ne morem verjeti tem *debilizmom*.
- Žal mi je, da so to stran preplavili sami debili, ki so konstruktivno komentiranje spremenili v *debilizem*.
- Govoriti za trenerja, ki je v svoji prvi debitantski sezoni osvojil vse, kar se je osvojiti dalo, da ni ne vem kakšen trener, je *debilizem* brez primere!

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[debilízɔm]

IPA: [dɛbiˈliːzɔm]

tonemski

[debilízɔm]

IPA: [dɛbiliːzɔm]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: debilízem

RODILNIK: debilízma

DAJALNIK: debilízmu

TOŽILNIK: debilízem

MESTNIK: pri debilízmu

ORODNIK: z debilízmom

dvojina

IMENOVALNIK: debilízma

RODILNIK: debilízmov

DAJALNIK: debilízmoma

TOŽILNIK: debilízma

MESTNIK: pri debilízmih

ORODNIK: z debilízmoma

množina

IMENOVALNIK: debilízmi

RODILNIK: debilízmov

DAJALNIK: debilízmom

TOŽILNIK: debilízme

MESTNIK: pri debilízmih

ORODNIK: z debilízmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: debilízem

RODILNIK: debilízma

DAJALNIK: debilízmu

TOŽILNIK: debilízem

MESTNIK: pri debilízmu

ORODNIK: z debilízmom

dvojina

IMENOVALNIK: debilízma

RODILNIK: debilízmov tudi debilízmov

DAJALNIK: debilízmoma

TOŽILNIK: debilízma

MESTNIK: pri debilízmih tudi pri debilízmih

ORODNIK: z debilízmoma

množina

IMENOVALNIK: debilízmi

RODILNIK: debilízmov tudi debilízmov

DAJALNIK: debilízmom

TOŽILNIK: debilízme

MESTNIK: pri debilízmih tudi pri debilízmih

ORODNIK: z debilízmi tudi z debilízmi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Debilismus*, angl. *debilism* iz nlat. *debilismus*, glej ↑debil

debílno prislov [debílnɔ]

POMEN

1. slabšalno takó, da je izražena nesposobnost dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali je prisoten tak vtis

► **prisl.** + glag.

- Ko sem mu začela trobiti, me je samo *debilno* gledal.
- Opuščena je bila zato, ker je gobcala čez režiserja, pljuvala po njem, se vzvišeno in *debilno* obnašala do soigralcev.
- Nehajte pretiravati, izpadete *debilno*!

2. slabšalno **takó**, da je vidna nizka kakovost, premajhna premišljenost, poglobljenost česa

- Prvi del filma me je zelo navdušil, druga polovica je pa površno in deloma tudi *debilno* narejena.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[debílnɔ]

IPA: [dɛ'bi:lnɔ]

tonemski

[debílnɔ]

IPA: [dɛbi:lnɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: debílnɔ

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj debílnɔ

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj debílnɔ

tonemsko

OSNOVNIK: debílnɔ

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj debílnɔ

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj debílnɔ

IZVOR

↑debilen

debílnost debílnosti samostalnik ženskega spola

[debílnost]

POMEN

1. slabšalno stanje, lastnost koga, da ni sposoben dojemati, poglobljeno razmišljati in se odzivati, delovati preudarno ali daje tak vtis; SIN.: slabšalno debilizem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Članek izžareva vso *debilnost* avtorjev.
- Človeška *debilnost* res ne pozna meja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Mislijo, da so pametni, pa kažejo svojo *debilnost*.

1.1. slabšalno kar kaže, izraža tako nesposobnost dojemanja, poglobljenega razmišljanja, preudarnega odzivanja, delovanja; SIN.: slabšalno debilizem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Kdo je kriv za neverjetne *debilnosti*, ki se v zadnjem času dogajajo v svetu?
- Niti ena sama država ni izjavila, da bo svoje notranje in zunanje spore reševala z nasiljem (čas takšnih političnih *debilnosti* je mimo).

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Zdaj smo že tako daleč, da če še ne vem kakšno *debilnost* naredijo ... so še kar pri koritu?

1.2. slabšalno lastnost česa, da kaže, izraža tako nesposobnost dojemanja, poglobljenega razmišljanja, preudarnega odzivanja, delovanja

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Kar je najbolj žalostno: kljub *debilnosti* izjav ji velikokrat uspe.
- Pameten človek bi že zdavnaj napisal nov blog, da bi vsaj malo skril *debilnost* in sramoto tegale.

2. iz medicine, zastarelo **duševna nerazvitost lažje stopnje**

- Opaža hujše propadanje intelektualnih sposobnosti, intelektualne sposobnosti tožnice so podpopprečne, na nivoju *debilnosti*.
- Nekoč je bil izraz *debilnost* za tisto obliko duševne nerazvitosti, ki še omogoča prilagojeno šolanje, v nekaterih primerih tudi zaposlitev in še kar učinkovito vključevanje v splošno življenje, omejen zgolj na psihiatrijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[debílnost]

IPA: [dɛ'bi:lnɔst]

tonemski

[debílnost]

IPA: [dɛbi:lnɔst]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: debílnost

RODILNIK: debílnosti

DAJALNIK: debílnosti

TOŽILNIK: debílnost

MESTNIK: pri debílnosti

ORODNIK: z debílnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: debílnosti

RODILNIK: debílnosti

DAJALNIK: debílnostma tudi debílnostima

TOŽILNIK: debílnosti

MESTNIK: pri debílnostih

ORODNIK: z debílnostma tudi z debílnostima

množina

IMENOVALNIK: debílnosti

RODILNIK: debílnosti

DAJALNIK: debílnostim

TOŽILNIK: debílnosti

MESTNIK: pri debílnostih

ORODNIK: z debílnostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: debílnost

RODILNIK: debílnosti

DAJALNIK: debílnosti

TOŽILNIK: debílnost

MESTNIK: pri debilnosti

ORODNIK: z debilnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: debilnosti

RODILNIK: debilnosti

DAJALNIK: debilnost**ma** tudi debilnost**ima**

TOŽILNIK: debilnosti

MESTNIK: pri debilnostih

ORODNIK: z debilnost**ma** tudi z debilnost**ima**

množina

IMENOVALNIK: debilnosti

RODILNIK: debilnosti

DAJALNIK: debilnost**im**

TOŽILNIK: debilnosti

MESTNIK: pri debilnostih

ORODNIK: z debilnost**mi**

IZVOR

↑debilen

degustacija degustacije samostalnik ženskega spola

[degustacija]

POMEN

1. uživanje hrane, pijače v manjših količinah z namenom seznaniti se z njenim okusom, aromo

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

degustacija cvička, čaja, vina, žganja | degustacija domačih dobrot, jedi, hrane in pijače | degustacija izdelkov | degustacija medu, pršuta, sira

▪ Gostje so končali obisk z ogledom vinske kleti in *degustacijo* vin.

▪ V sklopu prodajalne smo imeli tudi *degustacijo* žganja, sirov in suhih mesnin.

▪ Uživanje je združeno z ogledom solin in *degustacijo* jedi, povezanih z olivami in oljčnim oljem.

▪ Na programu je obisk čebelarja z *degustacijo* izdelkov in možnostjo nakupa.

▪ Po predavanju bo še *degustacija* ovčjih in kozjih sirov.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

brezplačna degustacija | organizirana, vodena degustacija | posebna, tradicionalna degustacija | vinska degustacija

▪ Predstavili se bodo gostinski ponudniki z brezplačno *degustacijo* domače hrane.

▪ Pripravili bodo strokovno vodeno *degustacijo* in svetovanje glede izbire pijač in jedi ob posebnih priložnostih.

▪ Obiskovalci so se lahko udeležili posebnih *degustacij* zdrave prehrane, lahko so jim izmerili krvni pritisk, sladkor v krvi.

▪ Ob sredah so vinske *degustacije* s predstavitvami istrskih vinarjev.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

ponuditi, ponujati degustacijo | organizirati, pripraviti, pripravljati degustacijo

▪ Letos se je odločil, da poleg stojnic ponudi tudi *degustacijo* izdelkov, ki so naprodaj v trgovini.

▶ glag. + **sam. beseda v imenovalniku**

degustacija poteka | degustacija sledi

▪ Med predstavitvijo bo v salonu potekala *degustacija* vrhunskih vin.

▪ Slovesnosti v dvorani je sledila *degustacija* krajevnih specialitet.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku** prostor za degustacijo

▪ Uredil bo prostor za *degustacijo* in prodajo oljčnega olja in vin.

▪ Obiskovalcem, ki so za kozarec in štiri kupone za *degustacijo* odšteli deset evrov, so v pokušino ponujali vina in olja z domačim prigrizkom.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku** degustacija v vinski kleti

▪ Poslovni dogodek se pogosto sklene v grajski restavraciji, na *degustaciji* v grajski vinski kleti.

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda v mestniku**

▪ Ogledali si bodo vinsko klet in se zadržali na *degustaciji* na kmetiji.

▶ priredna zveza

degustacija in ogled, degustacija in predstavitev, degustacija in razstava

▪ Če njihovih vin še ne poznate, vabljeni na ogled kleti in *degustacijo* njihovih izdelkov.

▪ V trgovini bodo poskrbeli tudi za redne *degustacije* in predstavitve izdelkov.

▪ Od 9. do 17. ure bo potekala prodaja kmetijskih pridelkov in izdelkov, z razstavami in *degustacijami* bodo predstavljena posamezna društva.

1.1. strokovno ocenjevanje, preverjanje okusa, arome, kakovosti hrane, pijače sploh

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

slepa degustacija

▪ Na slepi *degustaciji* so poskusili 18 domačih in tujih vzorcev.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Strokovna skupina vsak izdelek preveri po posebnem postopku, v katerem ocenijo reference dobavitelja, sledi *degustacija* izdelka, strokovno preverjanje skladnosti izdelkov s pravilniki o kakovosti.

▪ Prostor, kjer poteka *degustacija*, naj bo brez tujih vonjav, svetel, miren in zračen.

...

▪ Kot velik izvedenec že dolga leta poglobljeno dela na področju *degustacije* vin, tudi v tujini ga poznajo kot vrhunskega strokovnjaka.

▪ Žal so morali po kemični analizi in *degustaciji* vzorcev zavrniti več kot polovico ponudnikov.

▪ Za *degustacijo* se uporabljajo posebni obrazci, ki nam pomagajo pri beleženju napak in dobrih lastnosti oljčnega olja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[degustácija]

IPA: [dɛgusˈta:tsija]

tonemski

[degustácija]

IPA: [dɛgustà:tsija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: degustácija

RODILNIK: degustácije

DAJALNIK: degustáciji

TOŽILNIK: degustácijo

MESTNIK: pri degustáciji

ORODNIK: z degustácijo

dvojina

IMENOVALNIK: degustáciji

RODILNIK: degustácij

DAJALNIK: degustácijama

TOŽILNIK: degustáciji

MESTNIK: pri degustácijah

ORODNIK: z degustácijama

množina

IMENOVALNIK: degustácije

RODILNIK: degustácij

DAJALNIK: degustácijam

TOŽILNIK: degustácije

MESTNIK: pri degustácijah

ORODNIK: z degustácijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: degustácija

RODILNIK: degustácije

DAJALNIK: degustáciji

TOŽILNIK: degustácijo

MESTNIK: pri degustáciji

ORODNIK: z degustácijo

dvojina

IMENOVALNIK: degustáciji

RODILNIK: degustácij

DAJALNIK: degustácijama

TOŽILNIK: degustáciji

MESTNIK: pri degustácijah

ORODNIK: z degustácijama

množina

IMENOVALNIK: degustácije

RODILNIK: degustácij

DAJALNIK: degustácijam

TOŽILNIK: degustácije

MESTNIK: pri degustácijah

ORODNIK: z degustácijami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Degustation*) iz frc. *dégustation*, iz lat. *dēgustātiō* 'pokušina' iz *dēgustāre* 'pokusiti' iz *gustus* 'okus'

degustácijski degustácijska degustácijsko in **degustácijski** degustácijska degustácijsko pridevnik [degustáciski] in [degustacíski]

POMEN

1. ki je v zvezi z degustacijo, tj. uživanjem hrane, pijače v manjših količinah z namenom seznaniti se z njenim okusom, aromo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

degustacijski meni

▪ *Degustacijski* meniji so izrazito ustvarjalni, temeljijo na sezonskih in predvsem kakovostnih naravnih sestavinah.

▪ Dva dni boste lahko v zameno za *degustacijski* kupon okušali kroštrole, fritule, jabolčne in druge pite, različne torte, pravo prekmursko gibanico.

▪ Prvi *degustacijski* večer je bil po tiskovnem srečanju, ko so sladokusci lahko uživali med, malvazijo in skuto.

1.1. ki je namenjen za degustacijo, se uporablja pri degustaciji, tj. uživanju hrane, pijače v manjših količinah z namenom seznaniti se z njenim okusom, aromo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

degustacijski kozarec | degustacijski prostor | degustacijska dvorana, klet, soba

▪ Vsi obiskovalci so lahko v posebnem prostoru in s pravimi *degustacijskimi* kozarci pokusili najbolje ocenjena vina in jih tudi kupili.

▪ Izdelke prodajajo na domu, kjer imajo urejen *degustacijski* prostor, ki je hkrati tudi prodajalna.

▪ Gostje in turisti obiščejo *degustacijsko* klet, kjer pokušno vin spremlja strokovna razlaga.

▪ V *degustacijski* sobi v grajski kleti je bilo mogoče poskusiti več kot 300 vzorcev vin.

2. ki je v zvezi z degustacijo, tj. strokovnim ocenjevanjem, preverjanjem okusa, arome, kakovosti hrane, pijače sploh

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

degustacijski tečaj | degustacijska komisija

▪ Vzorce vin je vzel kontrolor v kemično analizo in *degustacijsko* oceno in ti podatki so kot izhodiščni služili za kontrolo istovetnosti kakovosti vina na vinskem trgu.

▪ 42 od 47 vpisanih tečajnikov je uspešno opravilo *degustacijski* tečaj, ki so ga vodili priznani slovenski enologi.

▪ Na letošnjem ocenjevanju vin je bilo zbranih 467 vzorcev, ki so jih ocenjevale tri *degustacijske* komisije, sestavljene iz priznanih slovenskih pokuševalcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[degustáckiski] in [degustacíski]

IPA: [dɛgus'ta:tsiski] in [dɛgusta'tsi:ski]

tonemski

[degustáckiski] in [degustacíski]

IPA: [dɛgusta:tsíski] in [dɛgustatsí:ski]

VZOREC**jakostno****OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: degustácijski

RODILNIK: degustácijskega

DAJALNIK: degustácijskemu

TOŽILNIK: degustácijski

živo degustácijskega

MESTNIK: pri degustácijskem

ORODNIK: z degustácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijska

RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskima

TOŽILNIK: degustácijska

MESTNIK: pri degustácijskih

ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijski

RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskim

TOŽILNIK: degustácijske

MESTNIK: pri degustácijskih

ORODNIK: z degustácijskimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: degustácijska

RODILNIK: degustácijske

DAJALNIK: degustácijski

TOŽILNIK: degustácijsko

MESTNIK: pri degustácijski

ORODNIK: z degustácijsko

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijski

RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskima

TOŽILNIK: degustácijski

MESTNIK: pri degustácijskih

ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijske

RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskim

TOŽILNIK: degustácijske

MESTNIK: pri degustácijskih

ORODNIK: z degustácijskimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: degustácijsko

RODILNIK: degustácijskega

DAJALNIK: degustácijskemu

TOŽILNIK: degustácijsko

MESTNIK: pri degustácijskem

ORODNIK: z degustácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijski

RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskima

TOŽILNIK: degustácijski

MESTNIK: pri degustácijskih

ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijska

RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskim

TOŽILNIK: degustácijska

MESTNIK: pri degustácijskih

ORODNIK: z degustácijskimi

tonemsko**OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: degustácijski

RODILNIK: degustácijskega

DAJALNIK: degustácijskemu

TOŽILNIK: degustácijski

živo degustácijskega

MESTNIK: pri degustácijskem

ORODNIK: z degustácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijska

RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskima

TOŽILNIK: degustácijska

MESTNIK: pri degustácijskih

ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijski

RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskim

TOŽILNIK: degustácijske

MESTNIK: pri degustácijskih

ORODNIK: z degustácijskimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: degustácijska

RODILNIK: degustácijske

DAJALNIK: degustácijski

TOŽILNIK: degustácijsko

MESTNIK: pri degustácijski

ORODNIK: z degustácijsko

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijski

RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskima
TOŽILNIK: degustácijski
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijske
RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskim
TOŽILNIK: degustácijske
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: degustácijsko
RODILNIK: degustácijskega
DAJALNIK: degustácijskemu
TOŽILNIK: degustácijsko
MESTNIK: pri degustácijskem
ORODNIK: z degustácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijski
RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskima
TOŽILNIK: degustácijski
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijska
RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskim
TOŽILNIK: degustácijska
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskimi

in

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: degustácijski
RODILNIK: degustácijskega
DAJALNIK: degustácijskemu
TOŽILNIK: degustácijski
živo degustácijskega
MESTNIK: pri degustácijskem
ORODNIK: z degustácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijska
RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskima
TOŽILNIK: degustácijska
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijski
RODILNIK: degustácijskih

DAJALNIK: degustácijskim
TOŽILNIK: degustácijske
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: degustácijska
RODILNIK: degustácijske
DAJALNIK: degustácijski
TOŽILNIK: degustácijsko
MESTNIK: pri degustácijski
ORODNIK: z degustácijsko

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijski
RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskima
TOŽILNIK: degustácijski
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijske
RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskim
TOŽILNIK: degustácijske
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: degustácijsko
RODILNIK: degustácijskega
DAJALNIK: degustácijskemu
TOŽILNIK: degustácijsko
MESTNIK: pri degustácijskem
ORODNIK: z degustácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: degustácijski
RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskima
TOŽILNIK: degustácijski
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskima

množina

IMENOVALNIK: degustácijska
RODILNIK: degustácijskih
DAJALNIK: degustácijskim
TOŽILNIK: degustácijska
MESTNIK: pri degustácijskih
ORODNIK: z degustácijskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: degustácijski
RODILNIK: degustácijskega
DAJALNIK: degustácijskemu
TOŽILNIK: degustácijski

živo degustacijskega
MESTNIK: pri degustacijskem
ORODNIK: z degustacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: degustacijska
RODILNIK: degustacijskih
DAJALNIK: degustacijskima
TOŽILNIK: degustacijska
MESTNIK: pri degustacijskih
ORODNIK: z degustacijskima

množina

IMENOVALNIK: degustacijski
RODILNIK: degustacijskih
DAJALNIK: degustacijskim
TOŽILNIK: degustacijske
MESTNIK: pri degustacijskih
ORODNIK: z degustacijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: degustacijska
RODILNIK: degustacijske
DAJALNIK: degustacijski
TOŽILNIK: degustacijsko
MESTNIK: pri degustacijski
ORODNIK: z degustacijsko

dvojina

IMENOVALNIK: degustacijski
RODILNIK: degustacijskih
DAJALNIK: degustacijskima
TOŽILNIK: degustacijski
MESTNIK: pri degustacijskih
ORODNIK: z degustacijskima

množina

IMENOVALNIK: degustacijske
RODILNIK: degustacijskih
DAJALNIK: degustacijskim
TOŽILNIK: degustacijske
MESTNIK: pri degustacijskih
ORODNIK: z degustacijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: degustacijsko
RODILNIK: degustacijskega
DAJALNIK: degustacijskemu
TOŽILNIK: degustacijsko
MESTNIK: pri degustacijskem
ORODNIK: z degustacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: degustacijski
RODILNIK: degustacijskih
DAJALNIK: degustacijskima
TOŽILNIK: degustacijski
MESTNIK: pri degustacijskih
ORODNIK: z degustacijskima

množina

IMENOVALNIK: degustacijska

RODILNIK: degustacijskih
DAJALNIK: degustacijskim
TOŽILNIK: degustacijska
MESTNIK: pri degustacijskih
ORODNIK: z degustacijskimi

IZVOR

↑degustacija

degustátor degustátorja samostalnik moškega spola
[degustátor]

POMEN

1. strokovnjak, ki se ukvarja z ocenjevanjem, preverjanjem okusa, arome, kakovosti hrane, pijače sploh

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izkušen, priznan, vrhunski degustator | mednarodni degustator | pooblaščen degustator

- Kot mednarodni *degustator* je poskusil več deset tisoč vzorcev z vsega sveta.
- V oceno je bilo danih 83 vzorcev vin, ki jih je ocenila 23-članska komisija priznanih *degustatorjev* iz cele Slovenije.
- Vina organoleptično oceni 5-članska komisija, sestavljena iz pooblaščenih *degustatorjev*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

degustatorji so ocenili, ocenjevali **KAJ**

- Oba vrhunska poznavalca vin in domači *degustatorji* so ocenili, da je kakovost vin zelo dobra, največ težav pa povzroča vinogradnikom oksidacija.
- *Degustatorji* so ocenjevali okus, barvo, vonj, konsistenco ter izgled kislega zelja in repe.
- Ocenjevanje je zelo resno delo. Vsak *degustator* sedi v zagrajenem prostoru, da pri delu ne vidi soseda.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku
degustator vina

- *Degustatorji* kave delajo podobno kot *degustatorji* vina – ne pijejo je, temveč poduhajo, srknejo in izpljunejo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
ocena degustatorjev

- Naziv za vina posebne kakovosti lahko dobijo šele na osnovi kemične analize vina in organoleptične ocene *degustatorjev* pooblaščenih zavodov.
- Petčlanska komisija *degustatorjev* je ocenila 21 vzorcev slovenskih vin.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
tečaj za degustatorje

- Izobražuje se v vinogradništvu in kletarstvu, poleg tega je opravila še tečaj za *degustatorje* in končala šolo za slovenske vinske svetovalce.

...

- Je *degustator* z mednarodno licenco.

1.1. kdor uživa hrano, pijačo v manjših količinah z namenom seznaniti se z njenim okusom, aromo

- Ko so bile jote kuhane, so prišli na vrsto *degustatorji* – obiskovalci prireditve.
- Na vrteči mizi ob baru so *degustatorjem* na voljo navodila za pitje.

2. ekspresivno kdor intenzivno sprejema, izkuša kaj, zlasti umetniška dela

- Recenzent je delo označil kot »slogovno mojstrovino za *degustatorje* literature, v kateri nas mojster paradoksa preseneča od strani do strani.«
- Kaj vas žene, da ste tak *degustator* življenja?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[degustátor]

IPA: [dɛgus'ta:tɔr]

tonemski

[degustátor]

IPA: [dɛgustá:tɔr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: degustátor

RODILNIK: degustátorja

DAJALNIK: degustátorju

TOŽILNIK: degustátorja

MESTNIK: pri degustátorju

ORODNIK: z degustátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: degustátorja

RODILNIK: degustátorjev

DAJALNIK: degustátorjema

TOŽILNIK: degustátorja

MESTNIK: pri degustátorjih

ORODNIK: z degustátorjema

množina

IMENOVALNIK: degustátorji

RODILNIK: degustátorjev

DAJALNIK: degustátorjem

TOŽILNIK: degustátorje

MESTNIK: pri degustátorjih

ORODNIK: z degustátorji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: degustátor

RODILNIK: degustátorja

DAJALNIK: degustátorju

TOŽILNIK: degustátorja

MESTNIK: pri degustátorju

ORODNIK: z degustátorjem

dvojina

IMENOVALNIK: degustátorja

RODILNIK: degustátorjev

DAJALNIK: degustátorjema

TOŽILNIK: degustátorja

MESTNIK: pri degustátorjih

ORODNIK: z degustátorjema

množina

IMENOVALNIK: degustátorji

RODILNIK: degustátorjev

DAJALNIK: degustátorjem

TOŽILNIK: degustátorje

MESTNIK: pri degustátorjih

ORODNIK: z degustátorji

IZVOR

prevzeto iz it. *degustatore*, glej ↑degustirati

degustírati degustíram nedovršni in dovršni glagol

[degustírati]

POMEN

1. v manjših količinah uživati hrano, pijačo z namenom seznaniti se z njenim okusom, aromo

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

degustirati vino

- Nekaj vin bomo *degustirali*, lahko boste tudi kaj kupili po ugodnih cenah.
- Pot jih je vodila v Laško, kjer so si ogledali pivovarno, muzej pivovarstva, nato pa še *degustirali* pivo.
- Vsi navzoči na prireditvi bodo lahko *degustirali* salame in se udeležili raznih tekmovanj.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

obiskovalci degustirajo KAJ

- Obiskovalci so lahko *degustirali* cviček različnih dolenjskih vinogradnikov.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

- Obiskovalcem na ogled so članice društva kmečkih žena postavile ajdove jedi, vina pa je bilo mogoče *degustirati* v muzejski kleti.

1.1. strokovno oceniti, preveriti okus, aromo, kakovost hrane, pijače sploh

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

- Ocenili so le 39 vzorcev, nekaj vzorcev, ki presegajo volumensko stopnjo alkohola po pravilniku, pa so kljub temu *degustirali*.
- Modre frankinje, ki smo jih *degustirali*, so imele 12–14 % alkohola in 5–6 g skupnih kislin.
- Na londonskem sejmu že nekaj let *degustira* ekološka vina v več različnih cenovnih razredih.

2. ekspresivno intenzivno sprejemati, izkušati kaj, zlasti umetniška dela

- Ob kozarčku vina bomo *degustirali* poezijo izpod peresa vrhunskih mladih pesnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[degustírati]

IPA: [dɛgus'ti:rati]

tonemski

[degustírati]

IPA: [degustí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: degustírati

NAMENILNIK: degustírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: degustíram

2. OSEBA: degustíraš

3. OSEBA: degustíra

dvojina

1. OSEBA: degustírava

2. OSEBA: degustírata

3. OSEBA: degustírata

množina

1. OSEBA: degustíramo

2. OSEBA: degustírate

3. OSEBA: degustírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: degustíraj

dvojina

1. OSEBA: degustírajva

2. OSEBA: degustírajta

množina

1. OSEBA: degustírajmo

2. OSEBA: degustírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: degustíral

DVOJINA: degustírala

MNOŽINA: degustírali

ženski spol

EDNINA: degustírala

DVOJINA: degustírali

MNOŽINA: degustírale

srednji spol

EDNINA: degustíralo

DVOJINA: degustírali

MNOŽINA: degustírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: degustirajóč

RODILNIK: degustirajóč**ega**

DAJALNIK: degustirajóč**emu**

TOŽILNIK: degustirajóč

živo degustirajóč**ega**

MESTNIK: pri degustirajóč**em**

ORODNIK: z degustirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: degustirajóča

RODILNIK: degustirajóč**ih**

DAJALNIK: degustirajóč**ima**

TOŽILNIK: degustirajóča

MESTNIK: pri degustirajóč**ih**

ORODNIK: z degustirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: degustirajóči

RODILNIK: degustirajóč**ih**

DAJALNIK: degustirajóč**im**

TOŽILNIK: degustirajóče

MESTNIK: pri degustirajóč**ih**

ORODNIK: z degustirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: degustirajóča

RODILNIK: degustirajóče

DAJALNIK: degustirajóči

TOŽILNIK: degustirajóčo

MESTNIK: pri degustirajóči

ORODNIK: z degustirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: degustirajóči

RODILNIK: degustirajóč**ih**

DAJALNIK: degustirajóč**ima**

TOŽILNIK: degustirajóči

MESTNIK: pri degustirajóč**ih**

ORODNIK: z degustirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: degustirajóče

RODILNIK: degustirajóč**ih**

DAJALNIK: degustirajóč**im**

TOŽILNIK: degustirajóče

MESTNIK: pri degustirajóč**ih**

ORODNIK: z degustirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: degustirajóče

RODILNIK: degustirajóč**ega**

DAJALNIK: degustirajóč**emu**

TOŽILNIK: degustirajóče

MESTNIK: pri degustirajóč**em**

ORODNIK: z degustirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: degustirajóči

RODILNIK: degustirajóč**ih**

DAJALNIK: degustirajóč**ima**

TOŽILNIK: degustirajóči

MESTNIK: pri degustirajóč**ih**

ORODNIK: z degustirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: degustirajóča

RODILNIK: degustirajóč**ih**

DAJALNIK: degustirajóč**im**

TOŽILNIK: degustirajóča

MESTNIK: pri degustirajóč**ih**

ORODNIK: z degustirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: degustíran
 RODILNIK: degustíran**ega**
 DAJALNIK: degustíran**emu**
 TOŽILNIK: degustíran
 živo degustíran**ega**
 MESTNIK: pri degustíran**em**
 ORODNIK: z degustíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: degustíran**a**
 RODILNIK: degustíran**ih**
 DAJALNIK: degustíran**ima**
 TOŽILNIK: degustíran**a**
 MESTNIK: pri degustíran**ih**
 ORODNIK: z degustíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: degustírani
 RODILNIK: degustírani**h**
 DAJALNIK: degustírani**m**
 TOŽILNIK: degustírane
 MESTNIK: pri degustírani**h**
 ORODNIK: z degustírani**mi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: degustíran**a**
 RODILNIK: degustíran**e**
 DAJALNIK: degustírani
 TOŽILNIK: degustírano
 MESTNIK: pri degustírani
 ORODNIK: z degustírano

dvojina

IMENOVALNIK: degustírani
 RODILNIK: degustírani**h**
 DAJALNIK: degustírani**ma**
 TOŽILNIK: degustírani
 MESTNIK: pri degustírani**h**
 ORODNIK: z degustírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: degustíran**e**
 RODILNIK: degustírani**h**
 DAJALNIK: degustírani**m**
 TOŽILNIK: degustírane
 MESTNIK: pri degustírani**h**
 ORODNIK: z degustírani**mi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: degustírano
 RODILNIK: degustíran**ega**
 DAJALNIK: degustíran**emu**
 TOŽILNIK: degustírano
 MESTNIK: pri degustíran**em**
 ORODNIK: z degustíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: degustírani
 RODILNIK: degustírani**h**

DAJALNIK: degustírani**ma**
 TOŽILNIK: degustírani
 MESTNIK: pri degustírani**h**
 ORODNIK: z degustírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: degustírana
 RODILNIK: degustírani**h**
 DAJALNIK: degustírani**m**
 TOŽILNIK: degustírana
 MESTNIK: pri degustírani**h**
 ORODNIK: z degustírani**mi**

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: degustíran**je**
 RODILNIK: degustíran**ja**
 DAJALNIK: degustíran**ju**
 TOŽILNIK: degustíran**je**
 MESTNIK: pri degustíran**ju**
 ORODNIK: z degustíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: degustíran**ji**
 RODILNIK: degustíran**j**
 DAJALNIK: degustíran**jema**
 TOŽILNIK: degustíran**ji**
 MESTNIK: pri degustíran**jih**
 ORODNIK: z degustíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: degustíran**ja**
 RODILNIK: degustíran**j**
 DAJALNIK: degustíran**jem**
 TOŽILNIK: degustíran**ja**
 MESTNIK: pri degustíran**jih**
 ORODNIK: z degustíran**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: degustíran**i**
 NAMENILNIK: degustíran**i**

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: degustíran**m**
2. OSEBA: degustíran**š**
3. OSEBA: degustíran**a**

dvojina

1. OSEBA: degustíran**ava**
2. OSEBA: degustíran**ata**
3. OSEBA: degustíran**ata**

množina

1. OSEBA: degustíran**amo**
2. OSEBA: degustíran**ate**
3. OSEBA: degustíran**ajo**

velelnik**ednina**

2. OSEBA: degustíran**j**

dvojina

1. OSEBA: degustíran**ajva**
2. OSEBA: degustíran**ajta**

množina

1. OSEBA: degustiraj**mo**
2. OSEBA: degustiraj**te**

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: degustiral
DVOJINA: degustirala
MNOŽINA: degustirali

ženski spol

EDNINA: degustirala
DVOJINA: degustirali
MNOŽINA: degustirale

srednji spol

EDNINA: degustiralo
DVOJINA: degustirali
MNOŽINA: degustirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: degustiraj**oč** tudi degustiraj**oč**
RODILNIK: degustiraj**očega**
DAJALNIK: degustiraj**očemu**
TOŽILNIK: degustiraj**oč** tudi degustiraj**oč**
    živo degustiraj**očega**
MESTNIK: pri degustiraj**očem**
ORODNIK: z degustiraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: degustiraj**očca**
RODILNIK: degustiraj**očih**
DAJALNIK: degustiraj**očima**
TOŽILNIK: degustiraj**očca**
MESTNIK: pri degustiraj**očih**
ORODNIK: z degustiraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: degustiraj**očci**
RODILNIK: degustiraj**očih**
DAJALNIK: degustiraj**očim**
TOŽILNIK: degustiraj**očce**
MESTNIK: pri degustiraj**očih**
ORODNIK: z degustiraj**očimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: degustiraj**očca**
RODILNIK: degustiraj**očce**
DAJALNIK: degustiraj**očci**
TOŽILNIK: degustiraj**oččo**
MESTNIK: pri degustiraj**očci**
ORODNIK: z degustiraj**oččo**

dvojina

IMENOVALNIK: degustiraj**očci**
RODILNIK: degustiraj**očih**
DAJALNIK: degustiraj**očima**
TOŽILNIK: degustiraj**očci**
MESTNIK: pri degustiraj**očih**
ORODNIK: z degustiraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: degustiraj**očce**

RODILNIK: degustiraj**očih**
DAJALNIK: degustiraj**očim**
TOŽILNIK: degustiraj**očce**
MESTNIK: pri degustiraj**očih**
ORODNIK: z degustiraj**očimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: degustiraj**očce**
RODILNIK: degustiraj**očega**
DAJALNIK: degustiraj**očemu**
TOŽILNIK: degustiraj**očce**
MESTNIK: pri degustiraj**očcem**
ORODNIK: z degustiraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: degustiraj**očci**
RODILNIK: degustiraj**očih**
DAJALNIK: degustiraj**očima**
TOŽILNIK: degustiraj**očci**
MESTNIK: pri degustiraj**očih**
ORODNIK: z degustiraj**očima**

množina

IMENOVALNIK: degustiraj**očca**
RODILNIK: degustiraj**očih**
DAJALNIK: degustiraj**očim**
TOŽILNIK: degustiraj**očca**
MESTNIK: pri degustiraj**očih**
ORODNIK: z degustiraj**očimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: degustir**an**
RODILNIK: degustir**anega**
DAJALNIK: degustir**anemu**
TOŽILNIK: degustir**an**
    živo degustir**anega**
MESTNIK: pri degustir**anem**
ORODNIK: z degustir**anim**

dvojina

IMENOVALNIK: degustir**ana**
RODILNIK: degustir**anih**
DAJALNIK: degustir**anima**
TOŽILNIK: degustir**ana**
MESTNIK: pri degustir**anih**
ORODNIK: z degustir**anima**

množina

IMENOVALNIK: degustir**ani**
RODILNIK: degustir**anih**
DAJALNIK: degustir**anim**
TOŽILNIK: degustir**ane**
MESTNIK: pri degustir**anih**
ORODNIK: z degustir**animi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: degustir**ana**
RODILNIK: degustir**ane**
DAJALNIK: degustir**ani**

TOŽILNIK: degustirano
MESTNIK: pri degustirani
ORODNIK: z degustirano

dvojina

IMENOVALNIK: degustirani
RODILNIK: degustiranih
DAJALNIK: degustiranima
TOŽILNIK: degustirani
MESTNIK: pri degustiranih
ORODNIK: z degustiranima

množina

IMENOVALNIK: degustirane
RODILNIK: degustiranih
DAJALNIK: degustiranim
TOŽILNIK: degustirane
MESTNIK: pri degustiranih
ORODNIK: z degustiranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: degustirano
RODILNIK: degustiranega
DAJALNIK: degustiranemu
TOŽILNIK: degustirano
MESTNIK: pri degustiranem
ORODNIK: z degustiranim

dvojina

IMENOVALNIK: degustirani
RODILNIK: degustiranih
DAJALNIK: degustiranima
TOŽILNIK: degustirani
MESTNIK: pri degustiranih
ORODNIK: z degustiranima

množina

IMENOVALNIK: degustirana
RODILNIK: degustiranih
DAJALNIK: degustiranim
TOŽILNIK: degustirana
MESTNIK: pri degustiranih
ORODNIK: z degustiranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: degustiranje
RODILNIK: degustiranja
DAJALNIK: degustiranju
TOŽILNIK: degustiranje
MESTNIK: pri degustiranju
ORODNIK: z degustiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: degustiranj
RODILNIK: degustiranj
DAJALNIK: degustiranjema
TOŽILNIK: degustiranj
MESTNIK: pri degustiranjih
ORODNIK: z degustiranjema

množina

IMENOVALNIK: degustiranja

RODILNIK: degustiranj
DAJALNIK: degustiranjem
TOŽILNIK: degustiranja
MESTNIK: pri degustiranjih
ORODNIK: z degustiranj

IZVOR

prevzeto prek nem. *degustieren* in frc. *déguster* iz lat. *dēgustāre* 'pokusiti', iz *gustus* 'okus'

deóksiribonukleínski deóksiribonukleínska
deóksiribonukleínsko pridevnik [deóksiribonukleínski]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[deóksiribonukleínski]
IPA: [de'ɔ:ksiribɔnukle'i:nski]

tonemski

[deɔksiribonukleĩnski]
IPA: [deó:ksiribɔnukleĩ:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: deóksiribonukleínski
RODILNIK: deóksiribonukleínskega
DAJALNIK: deóksiribonukleínskemu
TOŽILNIK: deóksiribonukleínski
živo deóksiribonukleínskega
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskem
ORODNIK: z deóksiribonukleínskim

dvojina

IMENOVALNIK: deóksiribonukleínska
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskima
TOŽILNIK: deóksiribonukleínska
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskima

množina

IMENOVALNIK: deóksiribonukleínski
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskim
TOŽILNIK: deóksiribonukleínske
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: deóksiribonukleínska
RODILNIK: deóksiribonukleínske
DAJALNIK: deóksiribonukleínski
TOŽILNIK: deóksiribonukleínsko
MESTNIK: pri deóksiribonukleínski
ORODNIK: z deóksiribonukleínsko

dvojina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínski
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskima
TOŽILNIK: deóksiribonukleínski
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskima
množina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínske
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskim
TOŽILNIK: deóksiribonukleínske
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínsko
RODILNIK: deóksiribonukleínskega
DAJALNIK: deóksiribonukleínskemu
TOŽILNIK: deóksiribonukleínsko
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskem
ORODNIK: z deóksiribonukleínskim

dvojina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínski
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskima
TOŽILNIK: deóksiribonukleínski
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskima

množina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínska
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskim
TOŽILNIK: deóksiribonukleínska
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínski
RODILNIK: deóksiribonukleínskega
DAJALNIK: deóksiribonukleínskemu
TOŽILNIK: deóksiribonukleínski
    živo deóksiribonukleínskega
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskem
ORODNIK: z deóksiribonukleínskim

dvojina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínska
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskima
TOŽILNIK: deóksiribonukleínska
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskima

množina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínski
RODILNIK: deóksiribonukleínskih

DAJALNIK: deóksiribonukleínskim
TOŽILNIK: deóksiribonukleínske
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínska
RODILNIK: deóksiribonukleínske
DAJALNIK: deóksiribonukleínski
TOŽILNIK: deóksiribonukleínsko
MESTNIK: pri deóksiribonukleínski
ORODNIK: z deóksiribonukleínsko

dvojina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínski
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskima
TOŽILNIK: deóksiribonukleínski
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskima

množina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínske
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskim
TOŽILNIK: deóksiribonukleínske
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínsko
RODILNIK: deóksiribonukleínskega
DAJALNIK: deóksiribonukleínskemu
TOŽILNIK: deóksiribonukleínsko
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskem
ORODNIK: z deóksiribonukleínskim

dvojina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínski
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskima
TOŽILNIK: deóksiribonukleínski
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskima

množina

IMENOVANIK: deóksiribonukleínska
RODILNIK: deóksiribonukleínskih
DAJALNIK: deóksiribonukleínskim
TOŽILNIK: deóksiribonukleínska
MESTNIK: pri deóksiribonukleínskih
ORODNIK: z deóksiribonukleínskimi

STALNE ZVEZE

deoksiribonukleinska kislina

iz biologije nukleinska kislina v obliki dvojne vijačnice, ki vsebuje zapis dedne informacije in se nahaja v vseh celicah živih bitij in v nekaterih virusih

[DNA], [DNK]; SIN.: iz biologije dezoksiribonukleinska kislina

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

molekula deoksiribonukleinske kisline

- Vsa genska informacija je shranjena v dolgi verigi molekule *deoksiribonukleinske kisline*, DNK.

...

- Mitohondriji imajo svojo *deoksiribonukleinsko kislino* (DNK), ki je enostavnejša od tiste, ki je v jedru celice.

IZVOR

prevzeto in prilagojeno iz angl. *deoxyribonucleic*, iz *deoxi(dization)* 'dezoksidacija' + ↑ribonukleinski

dezóksiribonukleínski dezóksiribonukleínska
dezóksiribonukleínsko pridevnik [dezóksiribonukleínski]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dezóksiribonukleínski]

IPA: [dɛ'zo:ksiribonukle'i:nski]

tonemski

[dezòksiribonukleînski]

IPA: [dɛzò:ksiribonukleí:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínski

RODILNIK: dezóksiribonukleínskega

DAJALNIK: dezóksiribonukleínskemu

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínski

živo dezóksiribonukleínskega

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínskem

ORODNIK: z dezóksiribonukleínskim

dvojina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínska

RODILNIK: dezóksiribonukleínskih

DAJALNIK: dezóksiribonukleínskima

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínska

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínskih

ORODNIK: z dezóksiribonukleínskima

množina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínski

RODILNIK: dezóksiribonukleínskih

DAJALNIK: dezóksiribonukleínskim

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínske

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínskih

ORODNIK: z dezóksiribonukleínskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínska

RODILNIK: dezóksiribonukleínske

DAJALNIK: dezóksiribonukleínski

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínsko

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínski

ORODNIK: z dezóksiribonukleínsko

dvojina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínski

RODILNIK: dezóksiribonukleínskih

DAJALNIK: dezóksiribonukleínskima

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínski

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínskih

ORODNIK: z dezóksiribonukleínskima

množina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínske

RODILNIK: dezóksiribonukleínskih

DAJALNIK: dezóksiribonukleínskim

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínske

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínskih

ORODNIK: z dezóksiribonukleínskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínsko

RODILNIK: dezóksiribonukleínskega

DAJALNIK: dezóksiribonukleínskemu

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínsko

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínskem

ORODNIK: z dezóksiribonukleínskim

dvojina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínski

RODILNIK: dezóksiribonukleínskih

DAJALNIK: dezóksiribonukleínskima

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínski

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínskih

ORODNIK: z dezóksiribonukleínskima

množina

IMENOVALNIK: dezóksiribonukleínska

RODILNIK: dezóksiribonukleínskih

DAJALNIK: dezóksiribonukleínskim

TOŽILNIK: dezóksiribonukleínska

MESTNIK: pri dezóksiribonukleínskih

ORODNIK: z dezóksiribonukleínskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dezòksiribonukleînski

RODILNIK: dezòksiribonukleînskega

DAJALNIK: dezòksiribonukleînskemu

TOŽILNIK: dezòksiribonukleînski

živo dezòksiribonukleînskega

MESTNIK: pri dezòksiribonukleînskem

ORODNIK: z dezòksiribonukleînskim

dvojina

IMENOVALNIK: dezòksiribonukleînska

RODILNIK: dezòksiribonukleînskih

DAJALNIK: dezòksiribonukleînskima

TOŽILNIK: dezòksiribonukleînska

MESTNIK: pri dezoksiribonukleinskih
ORODNIK: z dezoksiribonukleinskima
množina

IMENOVALNIK: dezoksiribonukleinski
RODILNIK: dezoksiribonukleinskih
DAJALNIK: dezoksiribonukleinskim
TOŽILNIK: dezoksiribonukleinske
MESTNIK: pri dezoksiribonukleinskih
ORODNIK: z dezoksiribonukleinskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dezoksiribonukleinska
RODILNIK: dezoksiribonukleinske
DAJALNIK: dezoksiribonukleinski
TOŽILNIK: dezoksiribonukleinsko
MESTNIK: pri dezoksiribonukleinski
ORODNIK: z dezoksiribonukleinsko

dvojina

IMENOVALNIK: dezoksiribonukleinski
RODILNIK: dezoksiribonukleinskih
DAJALNIK: dezoksiribonukleinskima
TOŽILNIK: dezoksiribonukleinski
MESTNIK: pri dezoksiribonukleinskih
ORODNIK: z dezoksiribonukleinskima

množina

IMENOVALNIK: dezoksiribonukleinske
RODILNIK: dezoksiribonukleinskih
DAJALNIK: dezoksiribonukleinskim
TOŽILNIK: dezoksiribonukleinske
MESTNIK: pri dezoksiribonukleinskih
ORODNIK: z dezoksiribonukleinskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dezoksiribonukleinsko
RODILNIK: dezoksiribonukleinskega
DAJALNIK: dezoksiribonukleinskemu
TOŽILNIK: dezoksiribonukleinsko
MESTNIK: pri dezoksiribonukleinskem
ORODNIK: z dezoksiribonukleinskim

dvojina

IMENOVALNIK: dezoksiribonukleinski
RODILNIK: dezoksiribonukleinskih
DAJALNIK: dezoksiribonukleinskima
TOŽILNIK: dezoksiribonukleinski
MESTNIK: pri dezoksiribonukleinskih
ORODNIK: z dezoksiribonukleinskima

množina

IMENOVALNIK: dezoksiribonukleinska
RODILNIK: dezoksiribonukleinskih
DAJALNIK: dezoksiribonukleinskim
TOŽILNIK: dezoksiribonukleinska
MESTNIK: pri dezoksiribonukleinskih
ORODNIK: z dezoksiribonukleinskimi

dezoksiribonukleinska kislina

iz biologije nukleinska kislina v obliki dvojne vijačnice, ki vsebuje zapis dedne informacije in se nahaja v vseh celicah živih bitij in v nekaterih virusih [DNA], [DNK]; SIN.: iz biologije deoksiribonukleinska kislina

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

okvariti, poškodovati dezoksiribonukleinsko kislino
▪ Pogoste sončne opekline okvarijo *dezoksiribonukleinsko kislino* kožnih celic, to pa lahko vodi h kožnemu raku.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

molekula dezoksiribonukleinske kisline
▪ Vsa informacija je kodirana kot zapis samo štirih nukleotidnih parov, ki so nanizani v vijačnico *dezoksiribonukleinske kisline* (DNK).

IZVOR

po zgledu nem. *Desoxiribonuclein(säure)*, angl. *desoxyribonucleic* iz ↑dezoksi(dacija) + ↑ribonukleinski

dokolénka dokolénke samostalnik ženskega spola
[dokolénka]

POMEN

navadno v množini **nogavica**, ki sega do kolena

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bele, črne dokolenke | volnene dokolenke
▪ Oblečeno imam rumeno majico, modro krilce in bele pletene *dokolenke*.
▪ K temno modrim oblekam in črnim čevljem sodijo črne svilene *dokolenke*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obleči, obuti dokolenke
▪ Za toplejše dni lahko obujete tako modne *dokolenke* kot tudi kratke nogavičke.

▶ priredna zveza

dokolenke in nogavice
▪ Posebej moramo biti pozorni, da nogavice in *dokolenke* nimajo pretesne elastike.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dokolénka]
IPA: [dɔkɔ'le:ŋka]

tonemski

[dokolénka]
IPA: [dɔkɔlé:ŋkà]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: dokolénka
RODILNIK: dokolénke
DAJALNIK: dokolénki
TOŽILNIK: dokolénko

MESTNIK: pri dokolénki

ORODNIK: z dokolénko

dvojina

IMENOVALNIK: dokolénki

RODILNIK: dokolénk

DAJALNIK: dokolénkama

TOŽILNIK: dokolénki

MESTNIK: pri dokolénkah

ORODNIK: z dokolénkama

množina

IMENOVALNIK: dokolénke

RODILNIK: dokolénk

DAJALNIK: dokolénkam

TOŽILNIK: dokolénke

MESTNIK: pri dokolénkah

ORODNIK: z dokolénkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dokolénka

RODILNIK: dokolénke

DAJALNIK: dokolénki

TOŽILNIK: dokolénko

MESTNIK: pri dokolénki

ORODNIK: z dokolénko

dvojina

IMENOVALNIK: dokolénki

RODILNIK: dokolénk

DAJALNIK: dokolénkama

TOŽILNIK: dokolénki

MESTNIK: pri dokolénkah

ORODNIK: z dokolénkama

množina

IMENOVALNIK: dokolénke

RODILNIK: dokolénk

DAJALNIK: dokolénkam

TOŽILNIK: dokolénke

MESTNIK: pri dokolénkah

ORODNIK: z dokolénkami

IZVOR

iz *do kolen*

dresíran dresírana dresírano pridevnik [dresíran]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **dresirani** ki z vadenjem, urjenjem postane vodljiv, ubogljiv in pridobi nekatere spretnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

dresiran/dresirani pes | dresirana opica | dresirana žival

▪ Za terapijo s psi so primerni ustrezno *dresirani* psi, ki so naučeni poslušanja.

▪ Med načini lova rib so znani tisti z *dresiranimi* živalmi (na primer z vidrami in kormorani).

▶ prisl. + **prid. beseda**

dobro dresiran | posebej dresiran

▪ Konji so dobro *dresirani* in v dobri formi.

▪ Dragocene gobe rastejo pod zemljo in jih iščejo s posebej *dresiranimi* psi ali prašiči.

▶ **prid. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

▪ Policisti bodo zjutraj ob 8. uri s psi, *dresiranimi* za iskanje eksplozivnih teles, pregledali celoten stadion.

1.1. ekspresivno ki z vztrajnim, načrtnim vzgajanjem, oblikovanjem postane vodljiv, ubogljiv

▪ Mnogi so bili *dresirani* v prepričanju, da kratko malo ni pametno priznati, da imaš denar.

▪ Učinkovit in zgleden človek dostikrat spominja na dobro *dresiranega* biosocialnega robota: skrajno predvidljivo izvaja svoje vsakdanje rutine.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dresíran]

IPA: [dɾɛˈsi:ran]

tonemski

[dresíran]

IPA: [dɾɛsí:ràn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresíran

določno dresírani

RODILNIK: dresíranega

DAJALNIK: dresíranemu

TOŽILNIK: dresíran

določno dresírani

živo dresíranega

MESTNIK: pri dresíranem

ORODNIK: z dresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: dresírana

RODILNIK: dresíranih

DAJALNIK: dresíranima

TOŽILNIK: dresírana

MESTNIK: pri dresíranih

ORODNIK: z dresíranima

množina

IMENOVALNIK: dresírani

RODILNIK: dresíranih

DAJALNIK: dresíranim

TOŽILNIK: dresírane

MESTNIK: pri dresíranih

ORODNIK: z dresíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírana

RODILNIK: dresírane

DAJALNIK: dresírani
TOŽILNIK: dresírano
MESTNIK: pri dresírani
ORODNIK: z dresírano

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresírani**ma**
TOŽILNIK: dresírani
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dresírane
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresírani**m**
TOŽILNIK: dresírane
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresírani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírano
RODILNIK: dresíranega
DAJALNIK: dresíran**emu**
TOŽILNIK: dresírano
MESTNIK: pri dresíran**em**
ORODNIK: z dresíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresírani**ma**
TOŽILNIK: dresírani
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresírani**m**
TOŽILNIK: dresírana
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresírani**mi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj dresíran

ženski spol

EDNINA: bòlj dresírana

srednji spol

EDNINA: bòlj dresírano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dresíran

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dresírana

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj dresírano

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresíran
določno dresírani
RODILNIK: dresíranega
DAJALNIK: dresíran**emu**
TOŽILNIK: dresíran
določno dresírani
živo dresíranega
MESTNIK: pri dresíran**em**
ORODNIK: z dresíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresírani**ma**
TOŽILNIK: dresírana
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresírani**m**
TOŽILNIK: dresírane
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresírani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresírane
DAJALNIK: dresírani
TOŽILNIK: dresírano
MESTNIK: pri dresírani
ORODNIK: z dresírano

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresírani**ma**
TOŽILNIK: dresírani
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dresírane
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresírani**m**
TOŽILNIK: dresírane
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresírani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírano
RODILNIK: dresíranega
DAJALNIK: dresíran**emu**
TOŽILNIK: dresírano
MESTNIK: pri dresíran**em**
ORODNIK: z dresíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresíranima
TOŽILNIK: dresírani
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresíranima

množina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresíranim
TOŽILNIK: dresírana
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresíranimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dresíran

ženski spol

EDNINA: bôlj dresírana

srednji spol

EDNINA: bôlj dresírano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dresíran

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dresírana

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj dresírano

v obliki **dresirani**

jakostni

[dresírani]

IPA: [drɛ'si:rani]

tonemski

[dresírani]

IPA: [drɛsír:àni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranega
DAJALNIK: dresíranemu
TOŽILNIK: dresírani
živo dresíranega
MESTNIK: pri dresíranem
ORODNIK: z dresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresíranima
TOŽILNIK: dresírana
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresíranima

množina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresíranim
TOŽILNIK: dresírane
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresírane
DAJALNIK: dresírani
TOŽILNIK: dresírano
MESTNIK: pri dresírani
ORODNIK: z dresírano

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresíranima
TOŽILNIK: dresírani
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresíranima

množina

IMENOVALNIK: dresírane
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresíranim
TOŽILNIK: dresírane
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírano
RODILNIK: dresíranega
DAJALNIK: dresíranemu
TOŽILNIK: dresírano
MESTNIK: pri dresíranem
ORODNIK: z dresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresíranima
TOŽILNIK: dresírani
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresíranima

množina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresíranih
DAJALNIK: dresíranim
TOŽILNIK: dresírana
MESTNIK: pri dresíranih
ORODNIK: z dresíranimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj dresíran

ženski spol

EDNINA: bôlj dresírana

srednji spol

EDNINA: bõlj dresírano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dresíran

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dresírana

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dresírano

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírani

RODILNIK: dresíranega

DAJALNIK: dresíranemu

TOŽILNIK: dresírani

živo dresíranega

MESTNIK: pri dresíranem

ORODNIK: z dresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: dresírana

RODILNIK: dresíranih

DAJALNIK: dresíranima

TOŽILNIK: dresírana

MESTNIK: pri dresíranih

ORODNIK: z dresíranima

množina

IMENOVALNIK: dresírani

RODILNIK: dresíranih

DAJALNIK: dresíranim

TOŽILNIK: dresírane

MESTNIK: pri dresíranih

ORODNIK: z dresíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírana

RODILNIK: dresírane

DAJALNIK: dresírani

TOŽILNIK: dresírano

MESTNIK: pri dresírani

ORODNIK: z dresírano

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani

RODILNIK: dresíranih

DAJALNIK: dresíranima

TOŽILNIK: dresírani

MESTNIK: pri dresíranih

ORODNIK: z dresíranima

množina

IMENOVALNIK: dresírane

RODILNIK: dresíranih

DAJALNIK: dresíranim

TOŽILNIK: dresírane

MESTNIK: pri dresíranih

ORODNIK: z dresíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírano

RODILNIK: dresíranega

DAJALNIK: dresíranemu

TOŽILNIK: dresírano

MESTNIK: pri dresíranem

ORODNIK: z dresíranim

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani

RODILNIK: dresíranih

DAJALNIK: dresíranima

TOŽILNIK: dresírani

MESTNIK: pri dresíranih

ORODNIK: z dresíranima

množina

IMENOVALNIK: dresírana

RODILNIK: dresíranih

DAJALNIK: dresíranim

TOŽILNIK: dresírana

MESTNIK: pri dresíranih

ORODNIK: z dresíranimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj dresíran

ženski spol

EDNINA: bõlj dresírana

srednji spol

EDNINA: bõlj dresírano

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dresíran

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dresírana

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj dresírano

IZVOR

↑ dresirati

dresírati dresíram nedovršni glagol [dresírati]

POMEN

1. z vadenjem, urjenjem delati, da žival postane vodljiva, ubogljiva in pridobi nekatere spretnosti

▶ **glag.** + **sam.** beseda v tožilniku

dresirati konje, pse, živali

▪ Še posebej pazljivo izbirajo in *dresirajo* pse, ki jih dodelijo slabovidnim in slepim osebam.

▪ Ravna se po dedovem zlatem pravilu: živali je treba *dresirati* z nagrajevanjem in ne s kaznovanjem.

▶ **glag.** + **glag. v nedoločniku**

začeti dresirati

▪ Jedo tudi koloradske hrošče, zato smo škorce začeli *dresirati*.

1.1. ekspresivno z vztrajnim, načrtnim vzgajanjem, oblikovanjem delati, da kdo postane vodljiv, ubogljiv

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

morati dresirati | začeti dresirati

- Nekoč so bili pedagogi prepričani, da moramo otroke *dresirati* tako kot konje.

2. iz gastronomije dajati živilu, jedi zeleno obliko, zlasti za okrasitev

- Teletino zrežemo na koščke, jušno zelenjavo pa *dresiramo* na poljubne oblike.
- Sneg in stepena smetana morata biti tako gosta, da ju lahko *dresiramo*.
- Raco očistimo, solimo, jo *dresiramo*, polijemo z mastjo in jo postavimo v vročo pečico.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dresírati]

IPA: [dɾɛ'si:rati]

tonemski

[dresîrati]

IPA: [dɾɛsí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: dresírati

NAMENILNIK: dresírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dresíram

2. OSEBA: dresíraš

3. OSEBA: dresíra

dvojina

1. OSEBA: dresírava

2. OSEBA: dresírata

3. OSEBA: dresírata

množina

1. OSEBA: dresíramo

2. OSEBA: dresírate

3. OSEBA: dresírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: dresíraj

dvojina

1. OSEBA: dresírajva

2. OSEBA: dresírajta

množina

1. OSEBA: dresírajmo

2. OSEBA: dresírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: dresíral

DVOJINA: dresírala

MNOŽINA: dresírali

ženski spol

EDNINA: dresírala

DVOJINA: dresírali

MNOŽINA: dresírale

srednji spol

EDNINA: dresíralo

DVOJINA: dresírali

MNOŽINA: dresírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresirajóč

RODILNIK: dresirajóčega

DAJALNIK: dresirajóčemu

TOŽILNIK: dresirajóč

živo dresirajóčega

MESTNIK: pri dresirajóčem

ORODNIK: z dresirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: dresirajóča

RODILNIK: dresirajóčih

DAJALNIK: dresirajóčima

TOŽILNIK: dresirajóča

MESTNIK: pri dresirajóčih

ORODNIK: z dresirajóčima

množina

IMENOVALNIK: dresirajóči

RODILNIK: dresirajóčih

DAJALNIK: dresirajóčim

TOŽILNIK: dresirajóče

MESTNIK: pri dresirajóčih

ORODNIK: z dresirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresirajóča

RODILNIK: dresirajóče

DAJALNIK: dresirajóči

TOŽILNIK: dresirajóčo

MESTNIK: pri dresirajóči

ORODNIK: z dresirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: dresirajóči

RODILNIK: dresirajóčih

DAJALNIK: dresirajóčima

TOŽILNIK: dresirajóči

MESTNIK: pri dresirajóčih

ORODNIK: z dresirajóčima

množina

IMENOVALNIK: dresirajóče

RODILNIK: dresirajóčih

DAJALNIK: dresirajóčim

TOŽILNIK: dresirajóče

MESTNIK: pri dresirajóčih

ORODNIK: z dresirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresirajóče

RODILNIK: dresirajóč**ega**
DAJALNIK: dresirajóč**emu**
TOŽILNIK: dresirajóč**e**
MESTNIK: pri dresirajóč**em**
ORODNIK: z dresirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dresirajóč**i**
RODILNIK: dresirajóč**ih**
DAJALNIK: dresirajóč**ima**
TOŽILNIK: dresirajóč**i**
MESTNIK: pri dresirajóč**ih**
ORODNIK: z dresirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: dresirajóč**a**
RODILNIK: dresirajóč**ih**
DAJALNIK: dresirajóč**im**
TOŽILNIK: dresirajóč**a**
MESTNIK: pri dresirajóč**ih**
ORODNIK: z dresirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresíran
RODILNIK: dresíran**ega**
DAJALNIK: dresíran**emu**
TOŽILNIK: dresíran
    živo dresíran**ega**
MESTNIK: pri dresíran**em**
ORODNIK: z dresíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresírani**h**
DAJALNIK: dresírani**ma**
TOŽILNIK: dresírana
MESTNIK: pri dresírani**h**
ORODNIK: z dresírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresírani**h**
DAJALNIK: dresírani**im**
TOŽILNIK: dresírane
MESTNIK: pri dresírani**h**
ORODNIK: z dresírani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresírane
DAJALNIK: dresírani
TOŽILNIK: dresírano
MESTNIK: pri dresírani
ORODNIK: z dresírano

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresírani**h**
DAJALNIK: dresírani**ma**
TOŽILNIK: dresírani

MESTNIK: pri dresírani**h**
ORODNIK: z dresírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dresírane
RODILNIK: dresírani**h**
DAJALNIK: dresírani**im**
TOŽILNIK: dresírane
MESTNIK: pri dresírani**h**
ORODNIK: z dresírani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresírano
RODILNIK: dresíran**ega**
DAJALNIK: dresíran**emu**
TOŽILNIK: dresírano
MESTNIK: pri dresíran**em**
ORODNIK: z dresíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dresírani
RODILNIK: dresírani**h**
DAJALNIK: dresírani**ma**
TOŽILNIK: dresírani
MESTNIK: pri dresírani**h**
ORODNIK: z dresírani**ma**

množina

IMENOVALNIK: dresírana
RODILNIK: dresírani**h**
DAJALNIK: dresírani**im**
TOŽILNIK: dresírana
MESTNIK: pri dresírani**h**
ORODNIK: z dresírani**mi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: dresíran**je**
RODILNIK: dresíran**ja**
DAJALNIK: dresíran**ju**
TOŽILNIK: dresíran**je**
MESTNIK: pri dresíran**ju**
ORODNIK: z dresíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: dresíran**ji**
RODILNIK: dresíran**j**
DAJALNIK: dresíran**jema**
TOŽILNIK: dresíran**ji**
MESTNIK: pri dresíran**jih**
ORODNIK: z dresíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: dresíran**ja**
RODILNIK: dresíran**j**
DAJALNIK: dresíran**jem**
TOŽILNIK: dresíran**ja**
MESTNIK: pri dresíran**jih**
ORODNIK: z dresíran**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: dresíra**t**i
NAMENILNIK: dresíra**t**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: dresîram
2. OSEBA: dresîraš
3. OSEBA: dresîra

dvojina

1. OSEBA: dresîrava
2. OSEBA: dresîrata
3. OSEBA: dresîrata

množina

1. OSEBA: dresîramo
2. OSEBA: dresîrate
3. OSEBA: dresîrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: dresîraj

dvojina

1. OSEBA: dresîrajva
2. OSEBA: dresîrajta

množina

1. OSEBA: dresîrajmo
2. OSEBA: dresîrajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: dresîral
DVOJINA: dresîrala
MNOŽINA: dresîrali

ženski spol

EDNINA: dresîrala
DVOJINA: dresîrali
MNOŽINA: dresîrale

srednji spol

EDNINA: dresîralo
DVOJINA: dresîrali
MNOŽINA: dresîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresirajoč tudi dresirajoč
RODILNIK: dresirajoč**ega**
DAJALNIK: dresirajoč**emu**
TOŽILNIK: dresirajoč tudi dresirajoč
živo dresirajoč**ega**
MESTNIK: pri dresirajoč**em**
ORODNIK: z dresirajoč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dresirajoča
RODILNIK: dresirajoč**ih**
DAJALNIK: dresirajoč**ima**
TOŽILNIK: dresirajoča
MESTNIK: pri dresirajoč**ih**
ORODNIK: z dresirajoč**ima**

množina

IMENOVALNIK: dresirajočci
RODILNIK: dresirajoč**ih**
DAJALNIK: dresirajoč**im**

TOŽILNIK: dresirajoč**e**

MESTNIK: pri dresirajoč**ih**

ORODNIK: z dresirajoč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresirajoča
RODILNIK: dresirajoč**e**
DAJALNIK: dresirajoč**ci**
TOŽILNIK: dresirajočo
MESTNIK: pri dresirajoč**ci**
ORODNIK: z dresirajočo

dvojina

IMENOVALNIK: dresirajočci
RODILNIK: dresirajoč**ih**
DAJALNIK: dresirajoč**ima**
TOŽILNIK: dresirajočci
MESTNIK: pri dresirajoč**ih**
ORODNIK: z dresirajoč**ima**

množina

IMENOVALNIK: dresirajoče
RODILNIK: dresirajoč**ih**
DAJALNIK: dresirajoč**im**
TOŽILNIK: dresirajoče
MESTNIK: pri dresirajoč**ih**
ORODNIK: z dresirajoč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresirajoče
RODILNIK: dresirajoč**ega**
DAJALNIK: dresirajoč**emu**
TOŽILNIK: dresirajoče
MESTNIK: pri dresirajoč**em**
ORODNIK: z dresirajoč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: dresirajočci
RODILNIK: dresirajoč**ih**
DAJALNIK: dresirajoč**ima**
TOŽILNIK: dresirajočci
MESTNIK: pri dresirajoč**ih**
ORODNIK: z dresirajoč**ima**

množina

IMENOVALNIK: dresirajoča
RODILNIK: dresirajoč**ih**
DAJALNIK: dresirajoč**im**
TOŽILNIK: dresirajoča
MESTNIK: pri dresirajoč**ih**
ORODNIK: z dresirajoč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dresîran
RODILNIK: dresîran**ega**
DAJALNIK: dresîran**emu**
TOŽILNIK: dresîran
živo dresîran**ega**
MESTNIK: pri dresîran**em**

ORODNIK: z dresîranim
dvojina

IMENOVALNIK: dresîrana
RODILNIK: dresîranih
DAJALNIK: dresîranima
TOŽILNIK: dresîrana
MESTNIK: pri dresîranih
ORODNIK: z dresîranima

množina

IMENOVALNIK: dresîrani
RODILNIK: dresîranih
DAJALNIK: dresîranim
TOŽILNIK: dresîrane
MESTNIK: pri dresîranih
ORODNIK: z dresîranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dresîrana
RODILNIK: dresîrane
DAJALNIK: dresîrani
TOŽILNIK: dresîrano
MESTNIK: pri dresîrani
ORODNIK: z dresîrano

dvojina

IMENOVALNIK: dresîrani
RODILNIK: dresîranih
DAJALNIK: dresîranima
TOŽILNIK: dresîrani
MESTNIK: pri dresîranih
ORODNIK: z dresîranima

množina

IMENOVALNIK: dresîrane
RODILNIK: dresîranih
DAJALNIK: dresîranim
TOŽILNIK: dresîrane
MESTNIK: pri dresîranih
ORODNIK: z dresîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dresîrano
RODILNIK: dresîranega
DAJALNIK: dresîranemu
TOŽILNIK: dresîrano
MESTNIK: pri dresîranem
ORODNIK: z dresîranim

dvojina

IMENOVALNIK: dresîrani
RODILNIK: dresîranih
DAJALNIK: dresîranima
TOŽILNIK: dresîrani
MESTNIK: pri dresîranih
ORODNIK: z dresîranima

množina

IMENOVALNIK: dresîrana
RODILNIK: dresîranih
DAJALNIK: dresîranim

TOŽILNIK: dresîrana
MESTNIK: pri dresîranih
ORODNIK: z dresîranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: dresîranje
RODILNIK: dresîranja
DAJALNIK: dresîranju
TOŽILNIK: dresîranje
MESTNIK: pri dresîranju
ORODNIK: z dresîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: dresîranji
RODILNIK: dresîranj
DAJALNIK: dresîranjema
TOŽILNIK: dresîranji
MESTNIK: pri dresîranjih
ORODNIK: z dresîranjema

množina

IMENOVALNIK: dresîranja
RODILNIK: dresîranj
DAJALNIK: dresîranjem
TOŽILNIK: dresîranja
MESTNIK: pri dresîranjih
ORODNIK: z dresîranji

IZVOR

prevzeto prek nem. *dressieren* iz frc. *dresser* v pomenu 'vaditi, uriti, dresirati' in 'oblikovati jed' < vulglat. *dirēctiāre* 'urejati, usmerjati', iz lat. *dīrēctus* 'naravnan, usmerjen'

dresúra dresúre samostalnik ženskega spola [dresúra]

POMEN

1. vadenje, urjenje živali, da postane vodljiva, ubogljiva in pridobi določene spretnosti

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
dresura konja, psa, živali

▪ *Dresura* psa traja približno tri leta, najprej psa naučijo prinašati žogo, nato se predmetu doda košček sira.

▪ Tako kot reja in *dresura* konja, da iz delovne živali postane sposoben za tekmovanje, zahteva tudi gradnja jahalnic in spremljevalnih objektov skrbno načrtovanje.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
ukvarjati se z dresuro

▪ Že dvajset let se ukvarja z *dresuro* in vzgojo psov.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Že zgodaj v svoji karieri jahača je začel tekmovati v preskakovanju ovir, vendar se je po hudi poškodbi posvetil konjski *dresuri*.

▪ Povprečen pes iskalec je po enoletni *dresuri* sposoben najti pet vrst mamil.

1.1. ekspresivno vztrajno, načrtno vzgajanje, oblikovanje koga, da postane vodljiv, ubogljiv

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Živimo v družbi nadzora, moralne *dresure* in povečane represije.

2. knjižno pogovorno disciplina športnega jahanja, pri katerem jahač usmerja gibanje konja, da ta izvaja različne like in hode

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

državno prvenstvo v dresuri | svetovni pokal v dresuri | tekma, tekmovanje v dresuri

- Na tekmovanjih v *dresuri* trenutno prevladujejo veliki, visoki konji, v primerjavi s katerimi je lipicanec dokaj neizrazit, majhen.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

šola dresure

- Ali še vedno velja, da v Lipici za visoko šolo *dresure* uporabljate le žrebce, ne pa tudi kobil in kastratov?

▶ priredna zveza

dresura in preskakovanje ovir

- Mali konjiček je lahko odličen prvi konj za otroke: z njim lahko vadijo *dresuro* ali preskakovanje ovir.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dresúra]

IPA: [drɛ'su:ra]

tonemski

[dresûra]

IPA: [drɛsú:rà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dresúra

RODILNIK: dresûre

DAJALNIK: dresúri

TOŽILNIK: dresúro

MESTNIK: pri dresúri

ORODNIK: z dresúro

dvojina

IMENOVALNIK: dresúri

RODILNIK: dresúr

DAJALNIK: dresúrama

TOŽILNIK: dresúri

MESTNIK: pri dresúrah

ORODNIK: z dresúrama

množina

IMENOVALNIK: dresûre

RODILNIK: dresúr

DAJALNIK: dresúram

TOŽILNIK: dresûre

MESTNIK: pri dresúrah

ORODNIK: z dresúrami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dresûra

RODILNIK: dresûre

DAJALNIK: dresúri

TOŽILNIK: dresúro

MESTNIK: pri dresúri

ORODNIK: z dresúro

dvojina

IMENOVALNIK: dresúri

RODILNIK: dresúr

DAJALNIK: dresúrama

TOŽILNIK: dresúri

MESTNIK: pri dresúrah

ORODNIK: z dresúrama

množina

IMENOVALNIK: dresûre

RODILNIK: dresúr

DAJALNIK: dresúram

TOŽILNIK: dresûre

MESTNIK: pri dresúrah

ORODNIK: z dresúrami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dressur* iz frc. *dressure*; glej ↑dresirati

dromedár dromedárja samostalnik moškega spola

[dromedár]

POMEN

iz zoologije večja jezdna in tovorna žival z grbo in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus dromedarius*;

SIN.: iz zoologije enogrbna kamela, iz zoologije enogrbi velblod

- Zajahala sta vsak svojega *dromedarja* in se s karavano odpravila naprej.

- Ko je mesto prvič zagledal od daleč, je ustavil *dromedarja* in očarano strmel predse.

- *Dromedarja*, ki živi v severni Afriki in na Bližnjem vzhodu, so udomačili že 4000 let pr. n. š., tako da danes ne poznamo njegovih divje živečih populacij.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dromedár]

IPA: [drɔmɛ'da:r]

tonemski

[dromedár]

IPA: [drɔmɛdà:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dromedár

RODILNIK: dromedárja

DAJALNIK: dromedárju

TOŽILNIK: dromedárja

MESTNIK: pri dromedárju

ORODNIK: z dromedárjem

dvojina

IMENOVALNIK: dromedárja
RODILNIK: dromedárjev
DAJALNIK: dromedárjema
TOŽILNIK: dromedárja
MESTNIK: pri dromedárjih
ORODNIK: z dromedárjema

množina

IMENOVALNIK: dromedárji
RODILNIK: dromedárjev
DAJALNIK: dromedárjem
TOŽILNIK: dromedárje
MESTNIK: pri dromedárjih
ORODNIK: z dromedárji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dromedár
RODILNIK: dromedárja
DAJALNIK: dromedárju
TOŽILNIK: dromedárja
MESTNIK: pri dromedárju
ORODNIK: z dromedárjem

dvojina

IMENOVALNIK: dromedárja
RODILNIK: dromedárjev tudi dromedârjev
DAJALNIK: dromedárjema
TOŽILNIK: dromedárja
MESTNIK: pri dromedárjih tudi pri dromedârjih
ORODNIK: z dromedárjema

množina

IMENOVALNIK: dromedárji
RODILNIK: dromedárjev tudi dromedârjev
DAJALNIK: dromedárjem
TOŽILNIK: dromedárje
MESTNIK: pri dromedárjih tudi pri dromedârjih
ORODNIK: z dromedárji tudi z dromedârji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Dromedar* in stfr. *dromedaire* iz lat. *dromedarius* (*camelus*) iz gr. *dromás*

dvógrbi dvógrba dvógrbo pridevnik [dvógərbi]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dvógərbi]

IPA: [ˈdʋoːˈgərbi]

tonemski

[dvógərbi] in [dvógərbi]

IPA: [dʋóːgərbi] in [dʋóːgərbi]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dvógrbi

RODILNIK: dvógrbega

DAJALNIK: dvógrbemu

TOŽILNIK: dvógrbi

živo dvógrbega

MESTNIK: pri dvógrbem

ORODNIK: z dvógrbim

dvojina

IMENOVALNIK: dvógrba

RODILNIK: dvógrbih

DAJALNIK: dvógrbima

TOŽILNIK: dvógrba

MESTNIK: pri dvógrbih

ORODNIK: z dvógrbima

množina

IMENOVALNIK: dvógrbi

RODILNIK: dvógrbih

DAJALNIK: dvógrbim

TOŽILNIK: dvógrbe

MESTNIK: pri dvógrbih

ORODNIK: z dvógrbimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dvógrba

RODILNIK: dvógrbe

DAJALNIK: dvógrbi

TOŽILNIK: dvógrbo

MESTNIK: pri dvógrbi

ORODNIK: z dvógrbo

dvojina

IMENOVALNIK: dvógrbi

RODILNIK: dvógrbih

DAJALNIK: dvógrbima

TOŽILNIK: dvógrbi

MESTNIK: pri dvógrbih

ORODNIK: z dvógrbima

množina

IMENOVALNIK: dvógrbe

RODILNIK: dvógrbih

DAJALNIK: dvógrbim

TOŽILNIK: dvógrbe

MESTNIK: pri dvógrbih

ORODNIK: z dvógrbimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvógrbo

RODILNIK: dvógrbega

DAJALNIK: dvógrbemu

TOŽILNIK: dvógrbo

MESTNIK: pri dvógrbem

ORODNIK: z dvógrbim

dvojina

IMENOVALNIK: dvógrbi

RODILNIK: dvógrbih

DAJALNIK: dvógrbima

TOŽILNIK: dvógrbi

MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bima**

množina

IMENOVALNIK: dvôgr**ba**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bim**
TOŽILNIK: dvôgr**ba**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôgr**bi**
RODILNIK: dvôgr**bega**
DAJALNIK: dvôgr**bemu**
TOŽILNIK: dvôgr**bi**
živo dvôgr**bega**
MESTNIK: pri dvôgr**bem**
ORODNIK: z dvôgr**bim**

dvojina

IMENOVALNIK: dvôgr**ba**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bima**
TOŽILNIK: dvôgr**ba**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bima**

množina

IMENOVALNIK: dvôgr**bi**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bim**
TOŽILNIK: dvôgr**be**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôgr**ba**
RODILNIK: dvôgr**be**
DAJALNIK: dvôgr**bi**
TOŽILNIK: dvôgr**bo**
MESTNIK: pri dvôgr**bi**
ORODNIK: z dvôgr**bo**

dvojina

IMENOVALNIK: dvôgr**bi**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bima**
TOŽILNIK: dvôgr**bi**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bima**

množina

IMENOVALNIK: dvôgr**be**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bim**
TOŽILNIK: dvôgr**be**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôgr**bo**
RODILNIK: dvôgr**bega**
DAJALNIK: dvôgr**bemu**
TOŽILNIK: dvôgr**bo**
MESTNIK: pri dvôgr**bem**
ORODNIK: z dvôgr**bim**

dvojina

IMENOVALNIK: dvôgr**bi**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bima**
TOŽILNIK: dvôgr**bi**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bima**

množina

IMENOVALNIK: dvôgr**ba**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bim**
TOŽILNIK: dvôgr**ba**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bimi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôgr**bi**
RODILNIK: dvôgr**bega**
DAJALNIK: dvôgr**bemu**
TOŽILNIK: dvôgr**bi**
živo dvôgr**bega**
MESTNIK: pri dvôgr**bem**
ORODNIK: z dvôgr**bim**

dvojina

IMENOVALNIK: dvôgr**ba**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bima**
TOŽILNIK: dvôgr**ba**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bima**

množina

IMENOVALNIK: dvôgr**bi**
RODILNIK: dvôgr**bih**
DAJALNIK: dvôgr**bim**
TOŽILNIK: dvôgr**be**
MESTNIK: pri dvôgr**bih**
ORODNIK: z dvôgr**bimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôgr**ba**
RODILNIK: dvôgr**be**
DAJALNIK: dvôgr**bi**
TOŽILNIK: dvôgr**bo**
MESTNIK: pri dvôgr**bi**
ORODNIK: z dvôgr**bo**

dvojina

IMENOVALNIK: dvôgřbi
RODILNIK: dvôgřbih
DAJALNIK: dvôgřbima
TOŽILNIK: dvôgřbi
MESTNIK: pri dvôgřbih
ORODNIK: z dvôgřbima

množina

IMENOVALNIK: dvôgřbe
RODILNIK: dvôgřbih
DAJALNIK: dvôgřbim
TOŽILNIK: dvôgřbe
MESTNIK: pri dvôgřbih
ORODNIK: z dvôgřbimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôgřbo
RODILNIK: dvôgřbega
DAJALNIK: dvôgřbemu
TOŽILNIK: dvôgřbo
MESTNIK: pri dvôgřbem
ORODNIK: z dvôgřbim

dvojina

IMENOVALNIK: dvôgřbi
RODILNIK: dvôgřbih
DAJALNIK: dvôgřbima
TOŽILNIK: dvôgřbi
MESTNIK: pri dvôgřbih
ORODNIK: z dvôgřbima

množina

IMENOVALNIK: dvôgřba
RODILNIK: dvôgřbih
DAJALNIK: dvôgřbim
TOŽILNIK: dvôgřba
MESTNIK: pri dvôgřbih
ORODNIK: z dvôgřbimi

STALNE ZVEZE

dvogrba kamela

iz zoologije večja žival z dvema grbama in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus bactrianus*; SIN.: iz zoologije dvogrbi velblod

- Večina *dvogrbih kamel* je udomačenih, čeprav v puščavi Gobi živi še nekaj divjih primerkov.
- Med potjo so srečali dolgo karavano velikanskih kosmatih *dvogrbih kamel*, ki so se oglašale s čudnim, žalobnim mukanjem.
- *Dvogrbe kamele* so uvrščene na seznam ogroženih živalskih vrst.

dvogrbi velblod

iz zoologije večja žival z dvema grbama in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v

puščavi; primerjaj lat. *Camelus bactrianus*; SIN.: iz zoologije dvogrba kamela

- *Dvogrbi velblod* lahko naenkrat popije do 136 litrov vode.
- *Dvogrbi velblod* živi divje le še v puščavi Gobi.

IZVOR

iz *dve grbi*

dvój dvója dvóje množilni števnik [dvój]

POMEN

1. izraža količino, vrednost dve ali dve vrsti česa

- *Dvojemu* glasovanju bi se lahko izognili tako, da bi hkrati glasovali o mandatarju in kabinetu, ki bi ga predlagal.
- Ocenjujemo, da gre za jamstvo pravzaprav v *dvojem* smislu, nekaj jamstva dobijo tisti, ki bodo kredite najemali, pa tudi banke dobijo neko večjo varnost.
- Sam ne zmorem opravljati *dvojega* dela, direktorskega in zdravniškega v splošni ambulanti, hkrati, saj je to prenaporno.

1.1. pri množinskih samostalnikih izraža táko količino, vrednost in navadno dve vrsti česa

- Ali smo v tej državi *dvoji* ljudje?
- Stranka poziva koalicijo, da bi prihodnje leto volitve v državni zbor izvedli hkrati z volitvami v evropski parlament, češ da bi bila izvedba *dvojih* volitev v nekaj mesecih neracionalna.
- Kuhane in pečene ribe jemo z *dvojimi* vilicami ali vilicami in nožem.
- S pravilno izbranimi modnimi detajli in štirimi glavnimi kosi oblačil (*dvoje* hlače, suknjič in plašč) se lahko oblečete za elegantne in športne priložnosti.

1.2. pri snovnih, skupnih in pojmovnih samostalnikih izraža táko količino, vrednost in poudarja dve vrsti česa

- *Dvoja* merila so konec pravne države.
- Pred operacijo sem imela *dvoja* zdravila, še vedno jih uživam, le v manjših odmerkih.
- Strokovnjaki, ki imajo pooblastilo, da odločajo o namestitvi (socialni delavci, zdravniki, deloma tudi sestre), imajo do namestitve v zavod *dvoja* stališča.

1.3. pri števni samostalnikih poudarja dve vrsti česa

- Rodili so se *dvoji* dvojčki, prvič deček in deklica, drugič pa dve deklici.
- Sončno sevanje sestavljajo ultravijolični, infrardeči in svetlobni žarki. Zadnji *dvoji* poškodb kože ne pozročajo, nevarnejši pa so ultravijolični žarki.

2. kot samostalnica, v obliki dvoje kar je iz dveh enot, dveh vrst, ponuja dve možnosti česa

- Vodstvu smo predlagali *dvoje*: da spremeni koncept sejma in da ga skrajša na tri ali štiri dni.
- Tako izjemen rezultat je lahko posledica le *dvojega*: brezmejnega zaupanja in seveda dobrega dela.

▪ V razvitem svetu pripisujejo zmanjšanje umrljivosti *dvojemu*, polovica zaslug gre boljšemu zdravljenju, polovica pa izboljšanju preventivnih ukrepov.

2.1. kot samostalnik, v predložni prislovni zvezi **takó, da je vidna prisotnost dveh različnih enot, sestavljenost česa iz dveh delov**

▪ Končno so prispeli do mostu, ki je delil mesto na *dvoje*.

▪ Znova bomo gojili dve kulturi, imeli bomo dve radijski postaji, po *dvoje* časopisov, po *dvoje* šolstev, vse bo po *dvoje*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dvój]

IPA: [ˈdʋoːi]

tonemski

[dvôj]

IPA: [dʋôːi]

VZOREC

jakostno

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dvój

RODILNIK: dvójega

DAJALNIK: dvójemu

TOŽILNIK: dvój

živo dvójega

MESTNIK: pri dvójem

ORODNIK: z dvójim

dvojina

IMENOVALNIK: dvója

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójima

TOŽILNIK: dvója

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójima

množina

IMENOVALNIK: dvóji

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójim

TOŽILNIK: dvóje

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dvója

RODILNIK: dvóje

DAJALNIK: dvóji

TOŽILNIK: dvójo

MESTNIK: pri dvóji

ORODNIK: z dvójo

dvojina

IMENOVALNIK: dvóji

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójima

TOŽILNIK: dvóji

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójima

množina

IMENOVALNIK: dvóje

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójim

TOŽILNIK: dvóje

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvóje

RODILNIK: dvójega

DAJALNIK: dvójemu

TOŽILNIK: dvóje

MESTNIK: pri dvójem

ORODNIK: z dvójim

dvojina

IMENOVALNIK: dvóji

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójima

TOŽILNIK: dvóji

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójima

množina

IMENOVALNIK: dvója

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójim

TOŽILNIK: dvója

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójimi

tonemsko

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôj

RODILNIK: dvôjega

DAJALNIK: dvôjemu

TOŽILNIK: dvôj

živo dvôjega

MESTNIK: pri dvôjem

ORODNIK: z dvôjim

dvojina

IMENOVALNIK: dvôja

RODILNIK: dvôjih

DAJALNIK: dvôjima

TOŽILNIK: dvôja

MESTNIK: pri dvôjih

ORODNIK: z dvôjima

množina

IMENOVALNIK: dvôji

RODILNIK: dvôjih

DAJALNIK: dvôjim

TOŽILNIK: dvôje

MESTNIK: pri dvôjih

ORODNIK: z dvôjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôja

RODILNIK: dvôje

DAJALNIK: dvôji

TOŽILNIK: dvôjo

MESTNIK: pri dvôji

ORODNIK: z dvôjo

dvojina

IMENOVALNIK: dvôji

RODILNIK: dvôjih

DAJALNIK: dvôjima

TOŽILNIK: dvôji

MESTNIK: pri dvôjih

ORODNIK: z dvôjima

množina

IMENOVALNIK: dvôje

RODILNIK: dvôjih

DAJALNIK: dvôjim

TOŽILNIK: dvôje

MESTNIK: pri dvôjih

ORODNIK: z dvôjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvôje

RODILNIK: dvôjega

DAJALNIK: dvôjemu

TOŽILNIK: dvôje

MESTNIK: pri dvôjem

ORODNIK: z dvôjim

dvojina

IMENOVALNIK: dvôji

RODILNIK: dvôjih

DAJALNIK: dvôjima

TOŽILNIK: dvôji

MESTNIK: pri dvôjih

ORODNIK: z dvôjima

množina

IMENOVALNIK: dvôja

RODILNIK: dvôjih

DAJALNIK: dvôjim

TOŽILNIK: dvôja

MESTNIK: pri dvôjih

ORODNIK: z dvôjimi

v obliki **dvoje**

jakostni

[dvóje]

IPA: [ˈdʋoːjɛ]

tonemski

[dvôje]

IPA: [dʋó:jè]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK:

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvóje

RODILNIK: dvójega

DAJALNIK: dvójemu

TOŽILNIK: dvóje

MESTNIK: pri dvójem

ORODNIK: z dvójim

dvojina

IMENOVALNIK: dvóji

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójima

TOŽILNIK: dvóji

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójima

množina

IMENOVALNIK: dvója

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójim

TOŽILNIK: dvója

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójimi

tonemsko

OSNOVNIK:

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: dvóje

RODILNIK: dvójega

DAJALNIK: dvójemu

TOŽILNIK: dvóje

MESTNIK: pri dvójem

ORODNIK: z dvójim

dvojina

IMENOVALNIK: dvóji

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójima

TOŽILNIK: dvóji

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójima

množina

IMENOVALNIK: dvója

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójim

TOŽILNIK: dvója

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójimi

FRAZEOLOGIJA

iti na dvoje

razdeliti se na dva dela; prelomiti se; razcepiti se; razbiti se; razpasti

▪ Stranka *je šla na dvoje*, čeprav si je sam, kot je dejal, prizadeval, da se to ne bi zgodilo.

- Torej, če ste pričakovali, da *je šla* skupina *na dvoje* še tretjič, ste se zmotili.

v dvoje

ki je, poteka v družbi ljubezenskega partnerja; intimen

- Zvečer si privoščite večerjo *v dvoje* in kulturno prireditev.
- Obeta se vam zelo prijeten večer *v dvoje* in neka pomembna skupna odločitev.
- Preživite nekaj uric *v dvoje* v prijetnem ambientu ob dobri hrani. Saj veste, ljubezen gre skozi želodec!

življenje v dvoje

ljubezensko, partnersko razmerje

- Če niste zanesljivi, niste primerni za *življenje v dvoje*.
- Svetovalnica za *življenje v dvoje* vam svetuje, poišče partnerja za trajno zvezo ali prijateljstvo.
- Samskim se bo na ljubezenskem področju dogajalo zelo veliko. Skoraj neverjetno bi bilo, če se ne bi strastno zaljubili, morda pričeli *življenje v dvoje* ali pa pričakovali oz. celo dočakali rojstvo otroka.

V dvoje je lepše.

izraža, da se človek bolje počuti v družbi drugega človeka, zlasti ljubezenskega partnerja

- Sledite svojim sanjam in jih delite z ljubljeno osebo, saj sami sebi niste dovolj. *V dvoje je lepše.*

IZVOR

= stcslov. *dvъoi*, hrv., srb. *dvôj*, rus. *dvóe*, češ. *dvoji* < pslov. *dvъvojь < ide. **duojo-*, iz česar je še gr. *doiós* 'dvojen', got. *twaddjē* 'dva'

dvóje dvóje in dvójih ločilni števnik [dvóje]

POMEN

1. izraža količino, vrednost dve ali dve vrsti česa

- V park je mogoče priti samo skozi *dvoje* vrat.
- Bogatejši so za *dvoje* vozil: kombinirano gasilsko in malo tovorno vozilo.

1.1. pri množinskih samostalnikih izraža tako količino, vrednost in navadno dve vrsti česa

- Vstopila je v stanovanje, ki je *dvoje* vrat pred sestrinim stanovanjem.
- Zmeraj imaš *dvoje* ljudi: zadovoljne in nezadovoljne.
- Imamo *dvoje* volitev, evropske in državnozbornske.

1.2. pri snovnih, skupnih in pojmovnih samostalnikih izraža tako količino, vrednost in poudarja dve vrsti česa

- Ob medsebojnem kosanju predvsem dveh vodstev je prišlo do izraza *dvoje* stališč do razvoja slovenske trgovine.
- Za zdravljenje še vedno uporabljamo zelo učinkovito kombinirano zdravljenje (tri zdravila, vsaj *dvoje* zdravil iz različnih razredov).

- Oprostitev plačila davkov predvideva *dvoje* možnosti za uveljavitev te pravice: z neposredno oprostitvijo ali z vračilom plačanega davka.

1.3. pri števnih samostalnikih poudarja dve vrsti česa

- Primerjava ni možna, ker gre za *dvoje* stvari. Gostinstvo je eno, šov drugo.
- Direktiva predvideva objavljanje *dvoje* vrst podatkov: tistih, ki se nanašajo na pravni status družbe, in podatkov, ki se nanašajo na finančno stanje družbe.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dvóje]

IPA: [ˈdʋoːjɛ]

tonemski

[dvôje]

IPA: [dʋóːjè]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dvóje

RODILNIK: dvóje

DAJALNIK: dvóje

TOŽILNIK: dvóje

MESTNIK: pri dvóje

ORODNIK: z dvóje

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dvôje

RODILNIK: dvôje

DAJALNIK: dvôje

TOŽILNIK: dvôje

MESTNIK: pri dvôje

ORODNIK: z dvôje

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dvóje

RODILNIK: dvójih

DAJALNIK: dvójim

TOŽILNIK: dvóje

MESTNIK: pri dvójih

ORODNIK: z dvójimi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dvôje

RODILNIK: dvôjih

DAJALNIK: dvôjim

TOŽILNIK: dvôje

MESTNIK: pri dvôjih

ORODNIK: z dvôjimi

IZVOR

↑dvoj

dvókalíčnica dvókalíčnice samostalnik ženskega spola

[dvókalíčnica]

POMEN

iz botanike **rastlina**, ki ima v kalčku dva klična lista

▶ **priredna zveza**

dvokaličnice in enokaličnice

- Pri *dvokaličnicah* in enokaličnicah je veliko število različnih družin, ki jih prepoznamo po cvetovih, položaju plodnice, listih in drugih znakih.

...

- Med *dvokaličnicami* je mnogo gozdnih dreves.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[dvókalíčnica]

IPA: [ˈdʋoːkaˈliːtʃnitsa]

tonemski

[dvôkalíčnica]

IPA: [dʋóːkàlìːtʃnìtsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: dvókalíčnica

RODILNIK: dvókalíčnice

DAJALNIK: dvókalíčnici

TOŽILNIK: dvókalíčnico

MESTNIK: pri dvókalíčnici

ORODNIK: z dvókalíčnico

dvojina

IMENOVALNIK: dvókalíčnici

RODILNIK: dvókalíčnic

DAJALNIK: dvókalíčnicama

TOŽILNIK: dvókalíčnici

MESTNIK: pri dvókalíčnicah

ORODNIK: z dvókalíčnicama

množina

IMENOVALNIK: dvókalíčnice

RODILNIK: dvókalíčnic

DAJALNIK: dvókalíčnicam

TOŽILNIK: dvókalíčnice

MESTNIK: pri dvókalíčnicah

ORODNIK: z dvókalíčnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: dvôkalíčnica

RODILNIK: dvôkalíčnice

DAJALNIK: dvôkalíčnici

TOŽILNIK: dvôkalíčnico

MESTNIK: pri dvôkalíčnici

ORODNIK: z dvôkalíčnico

dvojina

IMENOVALNIK: dvôkalíčnici

RODILNIK: dvôkalíčnic

DAJALNIK: dvôkalíčnicama

TOŽILNIK: dvôkalíčnici

MESTNIK: pri dvôkalíčnicah

ORODNIK: z dvôkalíčnicama

množina

IMENOVALNIK: dvôkalíčnice

RODILNIK: dvôkalíčnic

DAJALNIK: dvôkalíčnicam

TOŽILNIK: dvôkalíčnice

MESTNIK: pri dvôkalíčnicah

ORODNIK: z dvôkalíčnicami

IZVOR

iz *dvokaličen* iz ↑dva + *kalica* iz ↑kal

ébola ébole samostalnik ženskega spola [ébola]

POMEN

1. iz medicine **nalezljiva virusna bolezen**, ki povzroča hude notranje in zunanje krvavitve, razširjena zlasti v Afriki

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

epidemija, izbruh ebole | virus ebole

- Na prizadetem območju je zaradi epidemije *ebole* pred petimi leti umrlo 66 ljudi.
- Virus *ebole* povzroča močno krvavenje, več kot polovica ljudi, ki pride v stik z njim, pa umre že v nekaj dneh.

1.1. iz medicine **virus**, ki povzroča to bolezen in se prenaša s telesnimi tekočinami

▶ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**
virus ebola

- Je prva Južnoafričanka, ki je umrla za posledicami bolezni, ki jo povzroča virus *ebola*.
- Virus *ebola* pomeni resen izziv za izdelovalce cepiv, saj je zelo nevaren.
- Sreča v nesreči pri izbruhih te nevarne virusne bolezni je, da virus *ebola* ubija prehitro, da bi se lahko učinkovito širil med ljudmi.

...

- Eden najnevarnejših znanih virusov je *ebola* in njegove mutirane oblike, ki povzročijo pri žrtvi hude krvavitve in postopno propadanje kože in organov.
- Smrtni davek, ki ga je doslej zahteval *ebol*i podoben virus, imenovan marburg, je iz tedna v teden večji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ébola]

IPA: [ˈeːbɔla]

tonemski

[êbola]

IPA: [éːbòla]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: **ébola**
RODILNIK: **ébole**
DAJALNIK: **éboli**
TOŽILNIK: **ébolo**
MESTNIK: pri **éboli**
ORODNIK: z **ébolo**

dvojina

IMENOVALNIK: **éboli**
RODILNIK: **ébol**
DAJALNIK: **ébolama**
TOŽILNIK: **éboli**
MESTNIK: pri **ébolah**
ORODNIK: z **ébolama**

množina

IMENOVALNIK: **ébole**
RODILNIK: **ébol**
DAJALNIK: **ébolam**
TOŽILNIK: **ébole**
MESTNIK: pri **ébolah**
ORODNIK: z **ébolami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **êbola**
RODILNIK: **êbole**
DAJALNIK: **êboli**
TOŽILNIK: **êbolo**
MESTNIK: pri **êboli**
ORODNIK: z **êbolo**

dvojina

IMENOVALNIK: **êboli**
RODILNIK: **êbol**
DAJALNIK: **êbolama**
TOŽILNIK: **êboli**
MESTNIK: pri **êbolah**
ORODNIK: z **êbolama**

množina

IMENOVALNIK: **êbole**
RODILNIK: **êbol**
DAJALNIK: **êbolam**
TOŽILNIK: **êbole**
MESTNIK: pri **êbolah**
ORODNIK: z **êbolami**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Ebola*) iz angl. *Ebola* po reki *Ebola* v Zairu (danes Demokratična republika Kongo), kjer se je leta 1976 pojavil prvi opisani primer bolezni

edámec edámca tudi **édamec** édámca samostalnik
moškega spola [edámɛç] tudi [édámɛç]

POMEN

poltrdi sir iz kravjega mleka zlato rumene barve,
po izvoru iz Nizozemske; SIN.: edamski sir

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

sir edamec

▪ Krompir na tanko potrosimo z naribanim sirom *edamcem* in pečemo 15 minut pri 160 stopinjah Celzija.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nariban edamec

▪ Mladi in polzreli *edamec* uporabljamo za sendviče, kanapeje, fino pecivo in mešane solate.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Po 50 g camemberta in *edamca* narežite na kocke.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Držite se mlečnih izdelkov iz posnetega mleka, poskusite pa tudi sojina zrna, tofu in seveda kakšen kos *edamca*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[edámɛç] tudi [édámɛç]

IPA: [ɛ'da:mɛts] tudi [¹e:damɛts]

tonemski

[edámɛç] tudi [êdamɛç]

IPA: [ɛdá:mɛts] tudi [é:dámɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: edámec

RODILNIK: edámca

DAJALNIK: edámcu

TOŽILNIK: edámec tudi edámca

MESTNIK: pri edámcu

ORODNIK: z edámcem

dvojina

IMENOVALNIK: edámca

RODILNIK: edámcev

DAJALNIK: edámccema

TOŽILNIK: edámca

MESTNIK: pri edámcih

ORODNIK: z edámccema

množina

IMENOVALNIK: edámci

RODILNIK: edámcev

DAJALNIK: edámccem

TOŽILNIK: edámce

MESTNIK: pri edámcih

ORODNIK: z edámci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: edámec

RODILNIK: edámca

DAJALNIK: edámcu

TOŽILNIK: edámec tudi edámca

MESTNIK: pri edámcu

ORODNIK: z edámccem

dvojina

IMENOVALNIK: edâmca
RODILNIK: edâmcev
DAJALNIK: edâm**cema**
TOŽILNIK: edâmca
MESTNIK: pri edâm**cih**
ORODNIK: z edâm**cema**

množina

IMENOVALNIK: edâmci
RODILNIK: edâmcev
DAJALNIK: edâm**cem**
TOŽILNIK: edâmce
MESTNIK: pri edâm**cih**
ORODNIK: z edâmci

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: édamec
RODILNIK: édamca
DAJALNIK: édam**cu**
TOŽILNIK: édamec tudi édamca
MESTNIK: pri édam**cu**
ORODNIK: z édam**cem**

dvojina

IMENOVALNIK: édamca
RODILNIK: édamcev
DAJALNIK: édam**cema**
TOŽILNIK: édamca
MESTNIK: pri édam**cih**
ORODNIK: z édam**cema**

množina

IMENOVALNIK: édamci
RODILNIK: édamcev
DAJALNIK: édam**cem**
TOŽILNIK: édamce
MESTNIK: pri édam**cih**
ORODNIK: z édamci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: êdamec
RODILNIK: êdamca
DAJALNIK: êdam**cu**
TOŽILNIK: êdamec tudi êdamca
MESTNIK: pri êdam**cu**
ORODNIK: z êdam**cem**

dvojina

IMENOVALNIK: êdamca
RODILNIK: êdamcev
DAJALNIK: êdam**cema**
TOŽILNIK: êdamca
MESTNIK: pri êdam**cih**
ORODNIK: z êdam**cema**

množina

IMENOVALNIK: êdamci
RODILNIK: êdamcev
DAJALNIK: êdam**cem**

TOŽILNIK: êdamce

MESTNIK: pri êdam**cih**

ORODNIK: z êdamci

IZVOR

po zgledu nem. *Edamer* po nizozemskem kraju *Edam*

edâmski edâmska edâmsko tudi **édamski** édamska
édamsko pridevnik [edâmski] tudi [édamski]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[edâmski] tudi [édamski]

IPA: [ɛ'da:mski] tudi ['e:damski]

tonemski

[edâmski] tudi [êdamski]

IPA: [ɛdâ:mskì] tudi [é:dâmski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: edâmski
RODILNIK: edâms**kega**
DAJALNIK: edâms**emu**
TOŽILNIK: edâmski
živo edâms**kega**
MESTNIK: pri edâms**kem**
ORODNIK: z edâms**kim**

dvojina

IMENOVALNIK: edâmska
RODILNIK: edâms**kih**
DAJALNIK: edâms**kima**
TOŽILNIK: edâmska
MESTNIK: pri edâms**kih**
ORODNIK: z edâms**kima**

množina

IMENOVALNIK: edâmski
RODILNIK: edâms**kih**
DAJALNIK: edâms**kim**
TOŽILNIK: edâmske
MESTNIK: pri edâms**kih**
ORODNIK: z edâms**kimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: edâmska
RODILNIK: edâms**ke**
DAJALNIK: edâms**ki**
TOŽILNIK: edâms**ko**
MESTNIK: pri edâms**ki**
ORODNIK: z edâms**ko**

dvojina

IMENOVALNIK: edâmski
RODILNIK: edâms**kih**

DAJALNIK: edámsk**ima**
TOŽILNIK: edámski
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: edámske
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**im**
TOŽILNIK: edámske
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: edámsko
RODILNIK: edámske**ga**
DAJALNIK: edámsk**emu**
TOŽILNIK: edámsko
MESTNIK: pri edámsk**em**
ORODNIK: z edámsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: edámski
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**ima**
TOŽILNIK: edámski
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: edámska
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**im**
TOŽILNIK: edámska
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: edámski
RODILNIK: edámske**ga**
DAJALNIK: edámsk**emu**
TOŽILNIK: edámski
živo edámske**ga**
MESTNIK: pri edámsk**em**
ORODNIK: z edámsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: edámska
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**ima**
TOŽILNIK: edámska
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: edámski
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**im**
TOŽILNIK: edámske

MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: edámska
RODILNIK: edámske
DAJALNIK: edámski
TOŽILNIK: edámsko
MESTNIK: pri edámski
ORODNIK: z edámsko

dvojina

IMENOVALNIK: edámski
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**ima**
TOŽILNIK: edámski
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: edámske
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**im**
TOŽILNIK: edámske
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: edámsko
RODILNIK: edámske**ga**
DAJALNIK: edámsk**emu**
TOŽILNIK: edámsko
MESTNIK: pri edámsk**em**
ORODNIK: z edámsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: edámski
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**ima**
TOŽILNIK: edámski
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: edámska
RODILNIK: edámsk**ih**
DAJALNIK: edámsk**im**
TOŽILNIK: edámska
MESTNIK: pri edámsk**ih**
ORODNIK: z edámsk**imi**

tudi

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: édamski
RODILNIK: édamske**ga**
DAJALNIK: édamsk**emu**
TOŽILNIK: édamski
živo édamske**ga**

MESTNIK: pri édamskem
ORODNIK: z édamskim

dvojina

IMENOVALNIK: édamška
RODILNIK: édamskih
DAJALNIK: édamškima
TOŽILNIK: édamška
MESTNIK: pri édamških
ORODNIK: z édamškima

množina

IMENOVALNIK: édamski
RODILNIK: édamskih
DAJALNIK: édamskim
TOŽILNIK: édamške
MESTNIK: pri édamških
ORODNIK: z édamškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: édamška
RODILNIK: édamške
DAJALNIK: édamski
TOŽILNIK: édamško
MESTNIK: pri édamski
ORODNIK: z édamško

dvojina

IMENOVALNIK: édamski
RODILNIK: édamskih
DAJALNIK: édamškima
TOŽILNIK: édamski
MESTNIK: pri édamških
ORODNIK: z édamškima

množina

IMENOVALNIK: édamške
RODILNIK: édamskih
DAJALNIK: édamskim
TOŽILNIK: édamške
MESTNIK: pri édamških
ORODNIK: z édamškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: édamško
RODILNIK: édamškega
DAJALNIK: édamškemu
TOŽILNIK: édamško
MESTNIK: pri édamskem
ORODNIK: z édamskim

dvojina

IMENOVALNIK: édamski
RODILNIK: édamskih
DAJALNIK: édamškima
TOŽILNIK: édamski
MESTNIK: pri édamških
ORODNIK: z édamškima

množina

IMENOVALNIK: édamška
RODILNIK: édamskih

DAJALNIK: édamskim
TOŽILNIK: édamška
MESTNIK: pri édamških
ORODNIK: z édamškimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: êdamski
RODILNIK: êdamškega
DAJALNIK: êdamškemu
TOŽILNIK: êdamski
živo êdamškega
MESTNIK: pri êdamskem
ORODNIK: z êdamskim

dvojina

IMENOVALNIK: êdamška
RODILNIK: êdamskih
DAJALNIK: êdamškima
TOŽILNIK: êdamška
MESTNIK: pri êdamških
ORODNIK: z êdamškima

množina

IMENOVALNIK: êdamski
RODILNIK: êdamskih
DAJALNIK: êdamskim
TOŽILNIK: êdamške
MESTNIK: pri êdamških
ORODNIK: z êdamškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: êdamška
RODILNIK: êdamške
DAJALNIK: êdamski
TOŽILNIK: êdamško
MESTNIK: pri êdamski
ORODNIK: z êdamško

dvojina

IMENOVALNIK: êdamski
RODILNIK: êdamskih
DAJALNIK: êdamškima
TOŽILNIK: êdamski
MESTNIK: pri êdamških
ORODNIK: z êdamškima

množina

IMENOVALNIK: êdamške
RODILNIK: êdamskih
DAJALNIK: êdamskim
TOŽILNIK: êdamške
MESTNIK: pri êdamških
ORODNIK: z êdamškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: êdamško
RODILNIK: êdamškega
DAJALNIK: êdamškemu

TOŽILNIK: **êdamsko**
MESTNIK: pri **êdamskem**
ORODNIK: z **êdamskim**

dvojina

IMENOVALNIK: **êdamski**
RODILNIK: **êdamskih**
DAJALNIK: **êdamskima**
TOŽILNIK: **êdamski**
MESTNIK: pri **êdamskih**
ORODNIK: z **êdamskima**

množina

IMENOVALNIK: **êdamska**
RODILNIK: **êdamskih**
DAJALNIK: **êdamskim**
TOŽILNIK: **êdamska**
MESTNIK: pri **êdamskih**
ORODNIK: z **êdamskimi**

STALNE ZVEZE

edamski sir

poltrdi sir iz kravjega mleka zlato rumene barve, po izvoru iz Nizozemske; SIN.: edamec
▪ Centimeter debele rezine *edamskega sira* povaljamo v raztepenem jajcu in kruhovih drobtinah in jih na hitro spečemo na olju na obeh straneh.

IZVOR

↑edamec

êj in **èj** medmet [êj] in [èj]

POMEN

1. neknižno pogovorno uporablja se, ko govorec želi pritegniti pozornost, koga nagovoriti, pozvati k čemu

- *Ej*, tebi govorim!
- *Ej*, vidva, spravita me ven! Potem pa nakladajta, kolikor hočeta.
- *Ej*, a boš lahko ob priliki popravil stol?

2. neknižno pogovorno uporablja se, ko govorec želi koga opozoriti, da kaj ni prav

- *Ej*, to je res neverjetno, kako se eni pogovarjajo. Pa kaj vam je? Sem prvič udeležen na tem forumu in določeni komentarji res niso na nivoju.
- Sem prav utrujena od vsega prepiranja. *Ej*, če bi mu jaz delala take scene ...

3. navadno podvojeno uporablja se, ko govorec želi komu pokazati, da pri njem česa ne odobrava

- *Ej, ej*, kakšen odgovor pa je to?
- *Ej, ej*, za koga me pa imaš?
- *Ej, ej, ej!* Samo debatirate in debatirate. Pojma nimate, kaj se v resnici kje dogaja.

4. izraža, da je govorec pod vplivom določenega občutja, zlasti veselja, navdušenja, hrepenenja, ki ga navadno zbudi spomin na kaj

- *Ej*, kako smo uživali!
- *Ej*, ko bi vedeli, kako si želim videti morje!
- Pomagaš, tolažiš, nato te nekdo po telefonu nahruli: »Zakaj pomagata prav njim?« *Ej*, kako si tisti hip prizadet in žalosten.

5. navadno podvojeno izraža, da je govorec v zadregi, negotov

- *Ej, ej*, sem se zmotil.

6. neknižno pogovorno izraža podkrepitev trditve

- Prav pogrešali smo te, *ej*, res.
- Samo so res nadležni, *ej*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[êj] in [èj]

IPA: [ˈɛːi] in [ˈɛi]

tonemski

[êj] in [èj]

IPA: [éːi] in [éi]

IZVOR

imitativna beseda

ekshumácija ekshumácije samostalnik ženskega spola [ekshumácija]

POMEN

izkop trupa, zlasti v sodne ali verske namene

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

opraviti ekshumacijo

- Forenzični antropologi so opravili prve *ekshumacije* in identifikacijske postopke.
- Postopek beatifikacije zahteva *ekshumacijo* trupa zaradi prepoznavanja posmrtnih ostankov in da se lahko vzamejo relikvije.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju ekshumacija trupa

- Tudi po *ekshumaciji* trupel pristojni pravosodni organi primera niso mogli končati.
- Poljske oblasti so z židovsko skupnostjo dosegle sporazum o *ekshumaciji* žrtev pogroma.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V nobenem primeru doslej opravljenih *ekshumacij* niso odkrili storilcev, da bi lahko proti njim sprožili kazenski postopek.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Namen *ekshumacije* je končati vse špekulacije, ki krožijo glede generalove smrti pred 65 leti.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Želi dobiti dovoljenje za *ekshumacijo* nekdanjega šefa FBI, da bi ugotovili pravi razlog za njegovo smrt.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ekshumácija]

IPA: [eksxuˈmaːtsija]

tonemski

[ekshumácija]

IPA: [eksxumà:tsija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ekshumácija

RODILNIK: ekshumácije

DAJALNIK: ekshumáci*ji*

TOŽILNIK: ekshumáci*jo*

MESTNIK: pri ekshumáci*ji*

ORODNIK: z ekshumáci*jo*

dvojina

IMENOVALNIK: ekshumáci*ji*

RODILNIK: ekshumáci*ji*

DAJALNIK: ekshumáci*ji***ama**

TOŽILNIK: ekshumáci*ji*

MESTNIK: pri ekshumáci*ji***ah**

ORODNIK: z ekshumáci*ji***ama**

množina

IMENOVALNIK: ekshumáci*je*

RODILNIK: ekshumáci*ji*

DAJALNIK: ekshumáci*ji***am**

TOŽILNIK: ekshumáci*je*

MESTNIK: pri ekshumáci*ji***ah**

ORODNIK: z ekshumáci*ji***ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ekshumáci*ja*

RODILNIK: ekshumáci*je*

DAJALNIK: ekshumáci*ji*

TOŽILNIK: ekshumáci*jo*

MESTNIK: pri ekshumáci*ji*

ORODNIK: z ekshumáci*jo*

dvojina

IMENOVALNIK: ekshumáci*ji*

RODILNIK: ekshumáci*ji*

DAJALNIK: ekshumáci*ji***ama**

TOŽILNIK: ekshumáci*ji*

MESTNIK: pri ekshumáci*ji***ah**

ORODNIK: z ekshumáci*ji***ama**

množina

IMENOVALNIK: ekshumáci*je*

RODILNIK: ekshumáci*ji*

DAJALNIK: ekshumáci*ji***am**

TOŽILNIK: ekshumáci*je*

MESTNIK: pri ekshumáci*ji***ah**

ORODNIK: z ekshumáci*ji***ami**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Exhumation*, angl. *exhumation*)

iz srlat. *exhumatio*, iz *exhumare* 'izkopati (iz zemlje)', iz ↑eks + tvor. od ↑humus

émbrij émbrija; in **émbrio** samostalnik moškega spola

[émbri]

POMEN

1. iz biologije iz oplojene jajčne celice razvijajoči se človeški organizem do konca osmega tedna razvoja v maternici

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

celice embrija | kloniranje embrijev | razvoj embrija

▪ Ugotovili so, da je v zarodku aktivnih manj kot 15 odstotkov genov, in zdaj skušajo spoznati, kateri geni so ključnega pomena za razvoj *embrija*.

▪ Terapevtsko kloniranje pomeni pridobivanje nediferenciranih celic *embrija*, ki se še niso razvile v različna tkiva in še niso prevzele različnih funkcij.

▪ Odbor zgornjega doma parlamenta za raziskovanje izvornih celic je predpisal, da je treba terapevtsko kloniranje *embrijev* za pridobivanje izvornih celic omejiti na minimum.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

človeški embrij | klonirani embriji

▪ Ker vlada ni dovolila, da bi svoje ugotovitve preverila na človeških *embrijih*, je vpliv diabetesa na plod preiskovala pri miših.

▪ Iz 20 kloniranih *embrijev* jim je uspelo celo ustvariti dve liniji izvornih celic.

▪ V Kaliforniji so uzakonili prepoved kloniranja ljudi, ohranili pa možnost opravljanja raziskav na zamrznjenih *embrijih*.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

▪ Velika razprava se je odvijala okoli tega, ali naj EU financira medicinske poskuse na *embrijih*.

1.1. iz biologije zgodnja razvojna stopnja iz oplojene jajčne celice razvijajočega se organizma

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Kmalu je bila objavljena študija razvoja piščančjega *embrija*, nato pa še sprememb v mišicah pri mišičnih distrofijah.

2. ekspresivno začetna, izhodiščna oblika, stopnja česa

▪ Od začetka 20. stoletja, ko se je jazz razvil iz neworleanskega *embrija*, je doživel številne spremembe in revolucije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[émbri]

IPA: [ˈeːmbri]

tonemski

[ĕmbri]

IPA: [éːmbri]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: émbrij

RODILNIK: émbrija
DAJALNIK: émbriju
TOŽILNIK: émbrij
MESTNIK: pri émbriju
ORODNIK: z émbrijem

dvojina

IMENOVALNIK: émbrija
RODILNIK: émbrijev
DAJALNIK: émbrijema
TOŽILNIK: émbrija
MESTNIK: pri émbrijih
ORODNIK: z émbrijema

množina

IMENOVALNIK: émbriji
RODILNIK: émbrijev
DAJALNIK: émbrijem
TOŽILNIK: émbrije
MESTNIK: pri émbrijih
ORODNIK: z émbriji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: émbrij
RODILNIK: émbrija
DAJALNIK: émbriju
TOŽILNIK: émbrij
MESTNIK: pri émbriju
ORODNIK: z émbrijem

dvojina

IMENOVALNIK: émbrija
RODILNIK: émbrijev tudi êmbrijev
DAJALNIK: émbrijema
TOŽILNIK: émbrija
MESTNIK: pri émbrijih tudi pri êmbrijih
ORODNIK: z émbrijema

množina

IMENOVALNIK: émbriji
RODILNIK: émbrijev tudi êmbrijev
DAJALNIK: émbrijem
TOŽILNIK: émbrije
MESTNIK: pri émbrijih tudi pri êmbrijih
ORODNIK: z émbriji tudi z êmbriji

IZVOR

↑embrio

émbrio émbria; in **émbrij** samostalnik moškega spola

[émbrijo]

POMEN

1. iz biologije iz oplojene jajčne celice razvijajoči se človeški organizem do konca osmega tedna razvoja v maternici

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
razvoj embria

▪ Znanstveniki optimistično poudarjajo, da bodo z zgodnjo genetsko diagnostiko *embria* lahko ugotovili ali preprečili okrog 5000 vrst dednih obolenj.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

človeški embrio

▪ V zvezi z raziskavami na človeškem *embriu* in fetusu ostaja še veliko vprašanj odprtih.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Genske teste na zarodkih običajno opravijo le, če ima eden od staršev ali oba prirojeno gensko napako, da so zdravniki prepričani, da so v maternico vstavili *embrio* brez genskih napak.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Zarodek ali *embrio* se razvija od glave navzdol.

...

▪ Uporaba ali odvzem tkiva iz *embria* ali fetusa je dopustna le v terapevtske, diagnostične ali znanstvenoraziskovalne namene pod posebnimi pogoji.

1.1. iz biologije zgodnja razvojna stopnja iz oplojene jajčne celice razvijajočega se organizma

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Odvzel je tkivo iz srca piščančjega *embria* in ga vzdrževal pri življenju nekaj desetletij.

2. ekspresivno začetna, izhodiščna oblika, stopnja česa

▪ Iskriva Rossinijeva glasba mladega skladatelja širi svetlobo do kasnejšega mojstra že v tem odrskem *embriu*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[émbrijo]

IPA: ['e:mbrijo]

tonemski

[êmbrijo]

IPA: [é:mbrìjo]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: émbrio

RODILNIK: émbria

DAJALNIK: émbriu

TOŽILNIK: émbrio

MESTNIK: pri émbriu

ORODNIK: z émbriom in z émbriem

dvojina

IMENOVALNIK: émbria

RODILNIK: émbriov in émbriev

DAJALNIK: émbrioma in émbriema

TOŽILNIK: émbria

MESTNIK: pri émbriih

ORODNIK: z émbrioma in z émbriema

množina

IMENOVALNIK: **émbrii**
RODILNIK: **émbriov** in **émbriev**
DAJALNIK: **émbriom** in **émbriem**
TOŽILNIK: **émbrie**
MESTNIK: pri **émbriih**
ORODNIK: z **émbrii**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **êmbrio**
RODILNIK: **êmbria**
DAJALNIK: **êmbriu**
TOŽILNIK: **êmbrio**
MESTNIK: pri **êmbriu**
ORODNIK: z **êmbriom** in z **êmbriem**

dvojina

IMENOVALNIK: **êmbria**
RODILNIK: **êmbriov** in **êmbriev**
DAJALNIK: **êmbrioma** in **êmbriema**
TOŽILNIK: **êmbria**
MESTNIK: pri **êmbriih**
ORODNIK: z **êmbrioma** in z **êmbriema**

množina

IMENOVALNIK: **êmbrii**
RODILNIK: **êmbriov** in **êmbriev**
DAJALNIK: **êmbriom** in **êmbriem**
TOŽILNIK: **êmbrie**
MESTNIK: pri **êmbriih**
ORODNIK: z **êmbrii**

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Embryo*, angl. *embryo*, frc. *embryon*) iz gr. *émbryon* 'novorojeno jagnje, zarodek, mladič', iz *embryō* 'rastem znotraj'

embriologíja embriologíje samostalnik ženskega spola

[embrijologíja]

POMEN

veda o zarodkih in njihovem razvoju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Leta 1861 je v strokovnem članku pojasnil razvoj embria, zato velja za enega začetnikov sodobne *embriologije*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Poleg kliničnega dela se veliko ukvarja z raziskovanjem *embriologije* in moške neplodnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[embrijologíja]

IPA: [embrijɔlɔ'gi:ja]

tonemski

[embrijologíja]

IPA: [embrijɔlɔgi:jà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: **embriologíja**
RODILNIK: **embriologíje**
DAJALNIK: **embriologíji**
TOŽILNIK: **embriologíjo**
MESTNIK: pri **embriologíji**
ORODNIK: z **embriologíjo**

dvojina

IMENOVALNIK: **embriologíji**
RODILNIK: **embriologíj**
DAJALNIK: **embriologíjama**
TOŽILNIK: **embriologíji**
MESTNIK: pri **embriologíjah**
ORODNIK: z **embriologíjama**

množina

IMENOVALNIK: **embriologíje**
RODILNIK: **embriologíj**
DAJALNIK: **embriologíjam**
TOŽILNIK: **embriologíje**
MESTNIK: pri **embriologíjah**
ORODNIK: z **embriologíjami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **embriologíja**
RODILNIK: **embriologíje**
DAJALNIK: **embriologíji**
TOŽILNIK: **embriologíjo**
MESTNIK: pri **embriologíji**
ORODNIK: z **embriologíjo**

dvojina

IMENOVALNIK: **embriologíji**
RODILNIK: **embriologíj**
DAJALNIK: **embriologíjama**
TOŽILNIK: **embriologíji**
MESTNIK: pri **embriologíjah**
ORODNIK: z **embriologíjama**

množina

IMENOVALNIK: **embriologíje**
RODILNIK: **embriologíj**
DAJALNIK: **embriologíjam**
TOŽILNIK: **embriologíje**
MESTNIK: pri **embriologíjah**
ORODNIK: z **embriologíjami**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Embryologie*, angl. *embryology*; iz ↑embrio + gr. *-logía* iz *lógos* 'beseda, govor'

émentalec émentalca samostalnik moškega spola

[émentalɛc]

POMEN

trdi sir iz kravjega mleka z velikimi luknjami, po izvoru iz Švice; sin.: ementaler, ementalški sir

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g ementalca | *n* ton ementalca

- 10 dag *ementalca* grobo naribamo.
- Letos bodo naredili 2300 ton *ementalca* in blizu 1000 ton sira zbrinc in livada.

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

sir ementalec

- Vse analize so bile v redu, vseeno pa mleka v prahu in sira *ementalca* nismo smeli prodajati in smo morali zaloge uničiti.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

rezina ementalca

- Vsak žličnik obložimo s tanko rezino *ementalca*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nariban, nastrgan ementalec

- Pretlačenemu krompirju primešamo jajca, nariban *ementalec* in poper in dobro premešamo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Ementalec* pri zorenju skladiščijo v bolj toplem prostoru.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[émentalɛc]

IPA: [ˈe:mentalɛts]

tonemski

[êmentalɛc]

IPA: [é:mɛntalɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: émentalec

RODILNIK: émentalca

DAJALNIK: émentalca

TOŽILNIK: émentalec tudi émentalca

MESTNIK: pri émentalca

ORODNIK: z émentalcem

dvojina

IMENOVALNIK: émentalca

RODILNIK: émentalcev

DAJALNIK: émentalcema

TOŽILNIK: émentalca

MESTNIK: pri émentalcih

ORODNIK: z émentalcema

množina

IMENOVALNIK: émentalci

RODILNIK: émentalcev

DAJALNIK: émentalcem

TOŽILNIK: émentalce

MESTNIK: pri émentalcih

ORODNIK: z émentalc

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: êmentalec

RODILNIK: êmentalca

DAJALNIK: êmentalca

TOŽILNIK: êmentalec tudi êmentalca

MESTNIK: pri êmentalca

ORODNIK: z êmentalcem

dvojina

IMENOVALNIK: êmentalca

RODILNIK: êmentalcev

DAJALNIK: êmentalcema

TOŽILNIK: êmentalca

MESTNIK: pri êmentalc

ORODNIK: z êmentalcema

množina

IMENOVALNIK: êmentalci

RODILNIK: êmentalcev

DAJALNIK: êmentalcem

TOŽILNIK: êmentalce

MESTNIK: pri êmentalc

ORODNIK: z êmentalc

IZVOR

po zgledu nem. *Emmentaler* po švicarski dolini *Emmental*

émentaler émentalerja samostalnik moškega spola

[émentaler]

POMEN

trdi sir iz kravjega mleka z velikimi luknjami, po izvoru iz Švice; SIN.: ementalec, ementski sir

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nariban ementaler

- Za omako pomešamo gorčico, smetano in naribani *ementaler*.

- Tipični švicarski *ementaler* je narejen iz surovega mleka.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- V vsak žepek damo rezino kuhanega pršuta in rezino *ementalerja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[émentaler]

IPA: [ˈe:mentaler]

tonemski

[êmentaler]

IPA: [é:mɛntaler]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: émentaler

RODILNIK: émentalerja

DAJALNIK: émentalerju

TOŽILNIK: émentaler tudi émentalerja

MESTNIK: pri émentalerju

ORODNIK: z émentalerjem

dvojina

IMENOVALNIK: émentalerja

RODILNIK: émentalerjev
DAJALNIK: émentalerjema
TOŽILNIK: émentalerja
MESTNIK: pri émentalerjih
ORODNIK: z émentalerjema

množina

IMENOVALNIK: émentalerji
RODILNIK: émentalerjev
DAJALNIK: émentalerjem
TOŽILNIK: émentalerje
MESTNIK: pri émentalerjih
ORODNIK: z émentalerji

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: êmentaler
RODILNIK: êmentalerja
DAJALNIK: êmentalerju
TOŽILNIK: êmentaler tudi êmentalerja
MESTNIK: pri êmentalerju
ORODNIK: z êmentalerjem

dvojina

IMENOVALNIK: êmentalerja
RODILNIK: êmentalerjev
DAJALNIK: êmentalerjema
TOŽILNIK: êmentalerja
MESTNIK: pri êmentalerjih
ORODNIK: z êmentalerjema

množina

IMENOVALNIK: êmentalerji
RODILNIK: êmentalerjev
DAJALNIK: êmentalerjem
TOŽILNIK: êmentalerje
MESTNIK: pri êmentalerjih
ORODNIK: z êmentalerji

IZVOR

prevzeto iz nem. *Emmentaler*, po švicarski dolini *Emmental*

émentalski émentalska émentalsko pridevnik

[émentalski]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[émentalski]

IPA: [ˈe:mentalski]

tonemski

[êmentalski]

IPA: [é:mèntalski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: émentalski

RODILNIK: émentalskega
DAJALNIK: émentalskemu
TOŽILNIK: émentalski
živo émentalskega
MESTNIK: pri émentalskem
ORODNIK: z émentalskim

dvojina

IMENOVALNIK: émentalska
RODILNIK: émentalskih
DAJALNIK: émentalskima
TOŽILNIK: émentalska
MESTNIK: pri émentalskih
ORODNIK: z émentalskima

množina

IMENOVALNIK: émentalski
RODILNIK: émentalskih
DAJALNIK: émentalskim
TOŽILNIK: émentalske
MESTNIK: pri émentalskih
ORODNIK: z émentalskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: émentalska
RODILNIK: émentalske
DAJALNIK: émentalski
TOŽILNIK: émentalsko
MESTNIK: pri émentalski
ORODNIK: z émentalsko

dvojina

IMENOVALNIK: émentalski
RODILNIK: émentalskih
DAJALNIK: émentalskima
TOŽILNIK: émentalski
MESTNIK: pri émentalskih
ORODNIK: z émentalskima

množina

IMENOVALNIK: émentalske
RODILNIK: émentalskih
DAJALNIK: émentalskim
TOŽILNIK: émentalske
MESTNIK: pri émentalskih
ORODNIK: z émentalskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: émentalsko
RODILNIK: émentalskega
DAJALNIK: émentalskemu
TOŽILNIK: émentalsko
MESTNIK: pri émentalskem
ORODNIK: z émentalskim

dvojina

IMENOVALNIK: émentalski
RODILNIK: émentalskih
DAJALNIK: émentalskima
TOŽILNIK: émentalski
MESTNIK: pri émentalskih

ORODNIK: z émentalsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: émentalska

RODILNIK: émentalsk**ih**

DAJALNIK: émentalsk**im**

TOŽILNIK: émentalska

MESTNIK: pri émentalsk**ih**

ORODNIK: z émentalsk**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: émentalski

RODILNIK: émentalsk**ega**

DAJALNIK: émentalsk**emu**

TOŽILNIK: émentalski

živo émentalsk**ega**

MESTNIK: pri émentalsk**em**

ORODNIK: z émentalsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: émentalska

RODILNIK: émentalsk**ih**

DAJALNIK: émentalsk**ima**

TOŽILNIK: émentalska

MESTNIK: pri émentalsk**ih**

ORODNIK: z émentalsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: émentalski

RODILNIK: émentalsk**ih**

DAJALNIK: émentalsk**im**

TOŽILNIK: émentalske

MESTNIK: pri émentalsk**ih**

ORODNIK: z émentalsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: émentalska

RODILNIK: émentalsk**e**

DAJALNIK: émentalsk**i**

TOŽILNIK: émentalsk**o**

MESTNIK: pri émentalsk**i**

ORODNIK: z émentalsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: émentalski

RODILNIK: émentalsk**ih**

DAJALNIK: émentalsk**ima**

TOŽILNIK: émentalski

MESTNIK: pri émentalsk**ih**

ORODNIK: z émentalsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: émentalske

RODILNIK: émentalsk**ih**

DAJALNIK: émentalsk**im**

TOŽILNIK: émentalske

MESTNIK: pri émentalsk**ih**

ORODNIK: z émentalsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: émentalsk**o**

RODILNIK: émentalsk**ega**

DAJALNIK: émentalsk**emu**

TOŽILNIK: émentalsk**o**

MESTNIK: pri émentalsk**em**

ORODNIK: z émentalsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: émentalski

RODILNIK: émentalsk**ih**

DAJALNIK: émentalsk**ima**

TOŽILNIK: émentalski

MESTNIK: pri émentalsk**ih**

ORODNIK: z émentalsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: émentalska

RODILNIK: émentalsk**ih**

DAJALNIK: émentalsk**im**

TOŽILNIK: émentalska

MESTNIK: pri émentalsk**ih**

ORODNIK: z émentalsk**imi**

STALNE ZVEZE

ementalski sir

trdi sir iz kravjega mleka z velikimi luknjami, po izvoru iz Švice; SIN.: ementalec, ementaler

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g ementalskega sira

▪ Človek potrebuje 1000 mg kalcija dnevno. Za pokritje te potrebe zadostuje pol litra mleka in 40 g *ementalskega sira*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nariban ementalski sir

▪ V testo zamesimo na kocke narezano mesnato slanino, nariban *ementalski sir* in sesekljan peteršilj.
▪ Z različico sira opredelimo izvor neke vrste sira, na primer italijanska gorgonzola, holandski *ementalski sir*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Pogačo obložimo s tankimi rezinami *ementalskega sira* in zapečemo v pečici.

IZVOR

↑emental(ec)

encefalítis encefalítisa samostalnik moškega spola

[encefalítis]

POMEN

iz medicine vnetje možganov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

virusni encefalitis

▪ Zaradi virusnega *encefalitisa* je dobil hujše poškodbe možganov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

virus encefalitisa

▪ Oblasti hočejo preprečiti širjenje ljudem smrtno nevarnega virusa *encefalitisa*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Prebivalcem zagotavljajo, da škropljenje z insekticidom proti komarjem, ki prenašajo *encefalitis*, zdravju ni škodljivo.

▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**

▪ Zbolela je za *encefalitisom* in je mesec dni prebila v bolnišnici.

▶ priredna zveza

encefalitis in meningitis

▪ Otrdelost tilnika in povišana telesna temperatura so skupaj z glavobolom zelo sumljiv znak za meningitis ali *encefalitis*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[encefalítis]

IPA: [ɛntsefa'li:tis]

tonemski

[encefalítis]

IPA: [ɛntsefa'li:tis]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: encefalítis

RODILNIK: encefalítisov

DAJALNIK: encefalítisu

TOŽILNIK: encefalítis

MESTNIK: pri encefalítisu

ORODNIK: z encefalítisom

dvojina

IMENOVALNIK: encefalítisa

RODILNIK: encefalítisov

DAJALNIK: encefalítisoma

TOŽILNIK: encefalítisa

MESTNIK: pri encefalítisih

ORODNIK: z encefalítisoma

množina

IMENOVALNIK: encefalítisi

RODILNIK: encefalítisov

DAJALNIK: encefalítisom

TOŽILNIK: encefalítise

MESTNIK: pri encefalítisih

ORODNIK: z encefalítisi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: encefalítis

RODILNIK: encefalítisa

DAJALNIK: encefalítisu

TOŽILNIK: encefalítis

MESTNIK: pri encefalítisu

ORODNIK: z encefalítisom

dvojina

IMENOVALNIK: encefalítisa

RODILNIK: encefalítisov

DAJALNIK: encefalítisoma

TOŽILNIK: encefalítisa

MESTNIK: pri encefalítisih

ORODNIK: z encefalítisoma

množina

IMENOVALNIK: encefalítisi

RODILNIK: encefalítisov

DAJALNIK: encefalítisom

TOŽILNIK: encefalítise

MESTNIK: pri encefalítisih

ORODNIK: z encefalítisi

STALNE ZVEZE

japonski encefalitis

1. iz medicine virusna bolezen, ki povzroča vnetje možganskega tkiva, razširjena zlasti v vzhodni in jugovzhodni Aziji

▪ *Japonski encefalitis* povzroča virus, ki ga prenašajo komarji.

▪ Denga, filarijaza, *japonski encefalitis* in kuga so bolezni, ki jih prenašajo insekti s piki.

1.1. iz medicine virus, ki povzroča to bolezen in ga prenašajo komarji

▶ sam. beseda + proti + **sam. beseda v dajalniku**

cepljenje proti japonskemu encefalitisu

▪ Zdravniki svetujejo potnikom v severno Indijo cepljenje proti *japonskemu encefalitisu*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku

▪ *Japonski encefalitis* je pogost v odročnih predelih jugovzhodne Azije.

▪ *Japonski encefalitis* je prisoten na Kitajskem, Japonskem in posameznih predelih obeh Korej.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Nevarnost za okužbo z *japonskim encefalitisom* traja vse leto, najvišja je v deževnem obdobju.

klopni encefalitis

virusno vnetje možganske mreže in možganov, ki je posledica okužbe z virusom, ki ga prenašajo klopi; SIN.: klopni meningitis, iz medicine klopni meningoencefalitis

▪ *Klopni encefalitis* je virusna bolezen osrednjega živčevja. Povzroča jo virus, ki ga prenašajo okuženi klopi.

IZVOR

prevzeto prek nlat. *encephalitis* iz gr. *enképhalos* 'možgani'

ênogríbi ênogríba ênogríbo pridevnik [ênogàrbi]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ênogàrbi]

IPA: [ˈɛ:nɔˈgàrbi]

tonemski

[ênogàrbi] in [ênogàrbi] in [énogàrbi] in [ênogàrbi]

IPA: [è:nɔgàrbí] in [é:nògàrbí] in [è:nɔgàrbi] in [é:nògàrbi]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogr**bi**

RODILNIK: ênogr**bega**

DAJALNIK: ênogr**jemu**

TOŽILNIK: ênogr**bi**

živo ênogr**bega**

MESTNIK: pri ênogr**bem**

ORODNIK: z ênogr**bi**

dvojina

IMENOVALNIK: ênogr**ba**

RODILNIK: ênogr**bih**

DAJALNIK: ênogr**bima**

TOŽILNIK: ênogr**ba**

MESTNIK: pri ênogr**bih**

ORODNIK: z ênogr**bima**

množina

IMENOVALNIK: ênogr**bi**

RODILNIK: ênogr**bih**

DAJALNIK: ênogr**bim**

TOŽILNIK: ênogr**be**

MESTNIK: pri ênogr**bih**

ORODNIK: z ênogr**bimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogr**ba**

RODILNIK: ênogr**be**

DAJALNIK: ênogr**bi**

TOŽILNIK: ênogr**bo**

MESTNIK: pri ênogr**bi**

ORODNIK: z ênogr**bo**

dvojina

IMENOVALNIK: ênogr**bi**

RODILNIK: ênogr**bih**

DAJALNIK: ênogr**bima**

TOŽILNIK: ênogr**bi**

MESTNIK: pri ênogr**bih**

ORODNIK: z ênogr**bima**

množina

IMENOVALNIK: ênogr**be**

RODILNIK: ênogr**bih**

DAJALNIK: ênogr**bim**

TOŽILNIK: ênogr**be**

MESTNIK: pri ênogr**bih**

ORODNIK: z ênogr**bimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogr**bo**

RODILNIK: ênogr**bega**

DAJALNIK: ênogr**jemu**

TOŽILNIK: ênogr**bo**

MESTNIK: pri ênogr**bem**

ORODNIK: z ênogr**bi**

dvojina

IMENOVALNIK: ênogr**bi**

RODILNIK: ênogr**bih**

DAJALNIK: ênogr**bima**

TOŽILNIK: ênogr**bi**

MESTNIK: pri ênogr**bih**

ORODNIK: z ênogr**bima**

množina

IMENOVALNIK: ênogr**ba**

RODILNIK: ênogr**bih**

DAJALNIK: ênogr**bim**

TOŽILNIK: ênogr**ba**

MESTNIK: pri ênogr**bih**

ORODNIK: z ênogr**bimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogr**bi**

RODILNIK: ênogr**bega**

DAJALNIK: ênogr**jemu**

TOŽILNIK: ênogr**bi**

živo ênogr**bega**

MESTNIK: pri ênogr**bem**

ORODNIK: z ênogr**bi**

dvojina

IMENOVALNIK: ênogr**ba**

RODILNIK: ênogr**bih**

DAJALNIK: ênogr**bima**

TOŽILNIK: ênogr**ba**

MESTNIK: pri ênogr**bih**

ORODNIK: z ênogr**bima**

množina

IMENOVALNIK: ênogr**bi**

RODILNIK: ênogr**bih**

DAJALNIK: ênogr**bim**

TOŽILNIK: ênogr**be**

MESTNIK: pri ênogr**bih**

ORODNIK: z ênogr**bimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogr**ba**

RODILNIK: ênogr**be**

DAJALNIK: ênogr**bi**

TOŽILNIK: ênogr**bo**

MESTNIK: pri ênogr**bi**

ORODNIK: z énogrbo

dvojina

IMENOVALNIK: énogrbi

RODILNIK: énogrbih

DAJALNIK: énogrbima

TOŽILNIK: énogrbi

MESTNIK: pri énogrbih

ORODNIK: z énogrbima

množina

IMENOVALNIK: énogrbe

RODILNIK: énogrbih

DAJALNIK: énogrbim

TOŽILNIK: énogrbe

MESTNIK: pri énogrbih

ORODNIK: z énogrbimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: énogrbo

RODILNIK: énogrbega

DAJALNIK: énogrbemu

TOŽILNIK: énogrbo

MESTNIK: pri énogrbem

ORODNIK: z énogrbim

dvojina

IMENOVALNIK: énogrbi

RODILNIK: énogrbih

DAJALNIK: énogrbima

TOŽILNIK: énogrbi

MESTNIK: pri énogrbih

ORODNIK: z énogrbima

množina

IMENOVALNIK: énogrba

RODILNIK: énogrbih

DAJALNIK: énogrbim

TOŽILNIK: énogrba

MESTNIK: pri énogrbih

ORODNIK: z énogrbimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogrbi

RODILNIK: ênogrbega

DAJALNIK: ênogrbemu

TOŽILNIK: ênogrbi

živo ênogrbega

MESTNIK: pri ênogrbem

ORODNIK: z ênogrbim

dvojina

IMENOVALNIK: ênogrba

RODILNIK: ênogrbih

DAJALNIK: ênogrbima

TOŽILNIK: ênogrba

MESTNIK: pri ênogrbih

ORODNIK: z ênogrbima

množina

IMENOVALNIK: ênogrbi

RODILNIK: ênogrbih

DAJALNIK: ênogrbim

TOŽILNIK: ênogrbe

MESTNIK: pri ênogrbih

ORODNIK: z ênogrbimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogrba

RODILNIK: ênogrbe

DAJALNIK: ênogrbi

TOŽILNIK: ênogrbo

MESTNIK: pri ênogrbi

ORODNIK: z ênogrbo

dvojina

IMENOVALNIK: ênogrbi

RODILNIK: ênogrbih

DAJALNIK: ênogrbima

TOŽILNIK: ênogrbi

MESTNIK: pri ênogrbih

ORODNIK: z ênogrbima

množina

IMENOVALNIK: ênogrbe

RODILNIK: ênogrbih

DAJALNIK: ênogrbim

TOŽILNIK: ênogrbe

MESTNIK: pri ênogrbih

ORODNIK: z ênogrbimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogrbo

RODILNIK: ênogrbega

DAJALNIK: ênogrbemu

TOŽILNIK: ênogrbo

MESTNIK: pri ênogrbem

ORODNIK: z ênogrbim

dvojina

IMENOVALNIK: ênogrbi

RODILNIK: ênogrbih

DAJALNIK: ênogrbima

TOŽILNIK: ênogrbi

MESTNIK: pri ênogrbih

ORODNIK: z ênogrbima

množina

IMENOVALNIK: ênogrba

RODILNIK: ênogrbih

DAJALNIK: ênogrbim

TOŽILNIK: ênogrba

MESTNIK: pri ênogrbih

ORODNIK: z ênogrbimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: énogŕbi
RODILNIK: énogŕbega
DAJALNIK: énogŕbemu
TOŽILNIK: énogŕbi
    živo énogŕbega
MESTNIK: pri énogŕbem
ORODNIK: z énogŕbim

dvojina

IMENOVALNIK: énogŕba
RODILNIK: énogŕbih
DAJALNIK: énogŕbima
TOŽILNIK: énogŕba
MESTNIK: pri énogŕbih
ORODNIK: z énogŕbima

množina

IMENOVALNIK: énogŕbi
RODILNIK: énogŕbih
DAJALNIK: énogŕbim
TOŽILNIK: énogŕbe
MESTNIK: pri énogŕbih
ORODNIK: z énogŕbimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: énogŕba
RODILNIK: énogŕbe
DAJALNIK: énogŕbi
TOŽILNIK: énogŕbo
MESTNIK: pri énogŕbi
ORODNIK: z énogŕbo

dvojina

IMENOVALNIK: énogŕbi
RODILNIK: énogŕbih
DAJALNIK: énogŕbima
TOŽILNIK: énogŕbi
MESTNIK: pri énogŕbih
ORODNIK: z énogŕbima

množina

IMENOVALNIK: énogŕbe
RODILNIK: énogŕbih
DAJALNIK: énogŕbim
TOŽILNIK: énogŕbe
MESTNIK: pri énogŕbih
ORODNIK: z énogŕbimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: énogŕbo
RODILNIK: énogŕbega
DAJALNIK: énogŕbemu
TOŽILNIK: énogŕbo
MESTNIK: pri énogŕbem
ORODNIK: z énogŕbim

dvojina

IMENOVALNIK: énogŕbi
RODILNIK: énogŕbih
DAJALNIK: énogŕbima
TOŽILNIK: énogŕbi

MESTNIK: pri énogŕbih
ORODNIK: z énogŕbima

množina

IMENOVALNIK: énogŕba
RODILNIK: énogŕbih
DAJALNIK: énogŕbim
TOŽILNIK: énogŕba
MESTNIK: pri énogŕbih
ORODNIK: z énogŕbimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogŕbi
RODILNIK: ênogŕbega
DAJALNIK: ênogŕbemu
TOŽILNIK: ênogŕbi
    živo ênogŕbega
MESTNIK: pri ênogŕbem
ORODNIK: z ênogŕbim

dvojina

IMENOVALNIK: ênogŕba
RODILNIK: ênogŕbih
DAJALNIK: ênogŕbima
TOŽILNIK: ênogŕba
MESTNIK: pri ênogŕbih
ORODNIK: z ênogŕbima

množina

IMENOVALNIK: ênogŕbi
RODILNIK: ênogŕbih
DAJALNIK: ênogŕbim
TOŽILNIK: ênogŕbe
MESTNIK: pri ênogŕbih
ORODNIK: z ênogŕbimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogŕba
RODILNIK: ênogŕbe
DAJALNIK: ênogŕbi
TOŽILNIK: ênogŕbo
MESTNIK: pri ênogŕbi
ORODNIK: z ênogŕbo

dvojina

IMENOVALNIK: ênogŕbi
RODILNIK: ênogŕbih
DAJALNIK: ênogŕbima
TOŽILNIK: ênogŕbi
MESTNIK: pri ênogŕbih
ORODNIK: z ênogŕbima

množina

IMENOVALNIK: ênogŕbe
RODILNIK: ênogŕbih
DAJALNIK: ênogŕbim
TOŽILNIK: ênogŕbe
MESTNIK: pri ênogŕbih

ORODNIK: z ênogřbimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ênogřbo

RODILNIK: ênogřbega

DAJALNIK: ênogřbemu

TOŽILNIK: ênogřbo

MESTNIK: pri ênogřbem

ORODNIK: z ênogřbim

dvojina

IMENOVALNIK: ênogřbi

RODILNIK: ênogřbih

DAJALNIK: ênogřbima

TOŽILNIK: ênogřbi

MESTNIK: pri ênogřbih

ORODNIK: z ênogřbima

množina

IMENOVALNIK: ênogřba

RODILNIK: ênogřbih

DAJALNIK: ênogřbim

TOŽILNIK: ênogřba

MESTNIK: pri ênogřbih

ORODNIK: z ênogřbimi

STALNE ZVEZE

enogrba kamela

iz zoologije večja jezdna in tovorna žival z grbo in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus dromedarius*;

SIN.: iz zoologije dromedar, iz zoologije enogrbi velblod

▪ *Enogrbe kamele* uporabljajo kot tovarne živali, pomembne pa so tudi zaradi mleka, mesa in volne.

enogrbi velblod

iz zoologije večja jezdna in tovorna žival z grbo in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus dromedarius*;

SIN.: iz zoologije dromedar, iz zoologije enogrba kamela

▪ Čreda *enogrbi velblodov* muli puščavsko rastlinje na Arabskem polotoku.

IZVOR

iz *ena grba*

ênokaličnica ênokaličnice samostalnik ženskega spola

[ênokaličnica]

POMEN

iz botanike rastlina, ki ima v kalčku en klični list

▶ priredna zveza

enokaličnice in dvokaličnice

▪ Pri dvokaličnicah in *ênokaličnicah* je veliko število različnih družin, ki jih prepoznamo po cvetovih, položaju plodnice, listih in drugih znakih.

...

▪ Med *ênokaličnicami* so mnoge gospodarsko pomembne rastline, na primer kuruza, riž in žita.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ênokaličnica]

IPA: [ˈɛ:nokaˈli:tʃnitsa]

tonemski

[ênokaličnica] in [ênokaličnica]

IPA: [ɛ:nókaˈli:tʃnitsa] in [é:nòkaˈli:tʃnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ênokaličnica

RODILNIK: ênokaličnice

DAJALNIK: ênokaličnici

TOŽILNIK: ênokaličnico

MESTNIK: pri ênokaličnici

ORODNIK: z ênokaličnico

dvojina

IMENOVALNIK: ênokaličnici

RODILNIK: ênokaličnic

DAJALNIK: ênokaličnicama

TOŽILNIK: ênokaličnici

MESTNIK: pri ênokaličnicah

ORODNIK: z ênokaličnicama

množina

IMENOVALNIK: ênokaličnice

RODILNIK: ênokaličnic

DAJALNIK: ênokaličnicam

TOŽILNIK: ênokaličnice

MESTNIK: pri ênokaličnicah

ORODNIK: z ênokaličnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ênokaličnica

RODILNIK: ênokaličnice

DAJALNIK: ênokaličnici

TOŽILNIK: ênokaličnico

MESTNIK: pri ênokaličnici

ORODNIK: z ênokaličnico

dvojina

IMENOVALNIK: ênokaličnici

RODILNIK: ênokaličnic

DAJALNIK: ênokaličnicama

TOŽILNIK: ênokaličnici

MESTNIK: pri ênokaličnicah

ORODNIK: z ênokaličnicama

množina

IMENOVALNIK: ênokaličnice

RODILNIK: ênokaličnic

DAJALNIK: ênokaličnicam

TOŽILNIK: ênokaličnice

MESTNIK: pri ênokaličnicah

ORODNIK: z ênokaličnicami

in (tonemska dvojnica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ênokaličnica

RODILNIK: ênokaličnice

DAJALNIK: ênokaličnici

TOŽILNIK: ênokaličnico

MESTNIK: pri ênokaličnici

ORODNIK: z ênokaličnico

dvojina

IMENOVALNIK: ênokaličnici

RODILNIK: ênokaličnic

DAJALNIK: ênokaličnicama

TOŽILNIK: ênokaličnici

MESTNIK: pri ênokaličnicah

ORODNIK: z ênokaličnicama

množina

IMENOVALNIK: ênokaličnice

RODILNIK: ênokaličnic

DAJALNIK: ênokaličnicam

TOŽILNIK: ênokaličnice

MESTNIK: pri ênokaličnicah

ORODNIK: z ênokaličnicami

IZVOR

iz *ena kal*

fagót fagóta samostalnik moškega spola [fagót]

POMEN

1. pihalo z dvojnimi jezičkoma in zakrivljeno pihalno cevjo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

igrati fagot

▪ Ker se je pokazalo, da imam posluš in veselje z glasbo, sem se po osnovni šoli vpisal v srednjo glasbeno šolo, kjer sem igral *fagot*.

▶ priredna zveza

fagot in klarinet, fagot in klavir, fagot in oboa

▪ Čeprav sta v zgodovini glasbe oboa in *fagot* prisotna že stoletja, se z njima ukvarja precej manj ljudi kot z drugimi instrumenti.

▪ Pihalni orkester se je počasi bogatil s klarinetom, oboo, prečno flavto, lovskim rogom in *fagotom* in tehnika igranja nanje se je zelo razvila.

...

▪ Ustvaril je precej solističnih skladb za *fagot*, čelo, oboo in flavto.

1.1. igranje tega pihala

▪ Kot profesor *fagota* je poučeval najprej na visoki šoli za glasbo v Stuttgartu, od leta 1998 je redni profesor za *fagot* in komorno glasbo na visoki šoli za glasbo v Baslu.

2. iz vojske protioklepni raketni sistem s polavtomatskim vodenjem za uničevanje oklepnih vozil, tankov, utrjenih zgradb na razdaljah od 75 do 2500 metrov

▪ Enote so na skupnem taborjenju opravile skupno urjenje in preskusna streljanja z minometi 120 mm ter protioklepnimi raketnimi sistemi *fagot* in maljutka.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fagót]

IPA: [fa'go:t]

tonemski

[fagôt]

IPA: [fagó:t]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fagót

RODILNIK: fagóta

DAJALNIK: fagótu

TOŽILNIK: fagót

MESTNIK: pri fagótu

ORODNIK: s fagótom

dvojina

IMENOVALNIK: fagóta

RODILNIK: fagótov

DAJALNIK: fagótoma

TOŽILNIK: fagóta

MESTNIK: pri fagótih

ORODNIK: s fagótoma

množina

IMENOVALNIK: fagóti

RODILNIK: fagótov

DAJALNIK: fagótom

TOŽILNIK: fagóte

MESTNIK: pri fagótih

ORODNIK: s fagóti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fagôt

RODILNIK: fagôta

DAJALNIK: fagôtu

TOŽILNIK: fagôt

MESTNIK: pri fagôtu

ORODNIK: s fagôtom

dvojina

IMENOVALNIK: fagôta

RODILNIK: fagôtov

DAJALNIK: fagôtoma

TOŽILNIK: fagôta

MESTNIK: pri fagôtih

ORODNIK: s fagôtoma

množina

IMENOVALNIK: fagôti

RODILNIK: fagôtov

DAJALNIK: fagôtom

TOŽILNIK: fagôte

MESTNIK: pri fagôtih

ORODNIK: s fagôti

IZVOR

prevzeto (eventualno prek nem. *Fagott*) iz it. *fagotto*; nejasno, verjetno iz *fagotto* 'zavoj'; v drugem pomenu prek rus. *fagót*

fagotíst fagotísta samostalnik moškega spola [fagotíst]

POMEN

kdor igra fagot, navadno kot poklicni glasbenik

- Na koncertu bodo oboisti, *fagotisti* in čembalist iz petih držav predstavili solistično in komorno glasbo za inštrumente z dvojnimi jezičkoma.
- Živahno plesno témo zaigra najprej *fagotist*, prevzamejo jo drugi instrumenti, med njimi tudi solistka.
- Mladi, komaj 20-letni *fagotist* je svoja prva glasbena znanja na svojem redkem, toda čudovito spevnem instrumentu pridobil pri svojem očetu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fagotíst]

IPA: [fago'ti:st]

tonemski

[fagotíst]

IPA: [fagotí:st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fagotíst

RODILNIK: fagotísta

DAJALNIK: fagotístu

TOŽILNIK: fagotísta

MESTNIK: pri fagotístu

ORODNIK: s fagotístom

dvojina

IMENOVALNIK: fagotísta

RODILNIK: fagotístov

DAJALNIK: fagotístoma

TOŽILNIK: fagotísta

MESTNIK: pri fagotístih

ORODNIK: s fagotístoma

množina

IMENOVALNIK: fagotísti

RODILNIK: fagotístov

DAJALNIK: fagotístom

TOŽILNIK: fagotíste

MESTNIK: pri fagotístih

ORODNIK: s fagotísti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fagotíst

RODILNIK: fagotísta

DAJALNIK: fagotístu

TOŽILNIK: fagotísta

MESTNIK: pri fagotístu

ORODNIK: s fagotístom

dvojina

IMENOVALNIK: fagotísta

RODILNIK: fagotístov

DAJALNIK: fagotístoma

TOŽILNIK: fagotísta

MESTNIK: pri fagotístih

ORODNIK: s fagotístoma

množina

IMENOVALNIK: fagotísti

RODILNIK: fagotístov

DAJALNIK: fagotístom

TOŽILNIK: fagotíste

MESTNIK: pri fagotístih

ORODNIK: s fagotísti

IZVOR

prevzeto iz nem. *Fagottist*, it. *fagottista*, glej ↑fagot

fák medmet [fák]

POMEN

1. vulgarno izraža, da je govorec nad čim neprijetno, negativno presenečen, česa ne odobrava

- *Fak*, še vedno sta tukaj! Kaj bova zdaj?
- »O, *fak*, ni tople vode,« je bilo edino, kar sem pod tušem še lahko zinil skozi stisnjene zobe.
- *Fak*, ste patetični.

1.1. vulgarno izraža podkrepitev trditve, zlasti o čem, kar govorec dojema kot neugodno, negativno

- *Fak*, kako mi je včasih nerodno.
- *Fak* ej, kako pogrešam tista leta.
- *Fak*, tako sem zamorjen, da mi živ bog ne more pomagati!

2. kot členek, vulgarno izraža neodobravanje, mnenje, da je kaj neupravičeno, vredno prezira

- Je pisal, da bodo danes demonstracije pred parlamentom. *Fak* pa demonstracije!

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fák]

IPA: [ˈfa:k]

tonemski

[fâk]

IPA: [fá:k]

FRAZEOLOGIJA

Fak no.

vulgarno izraža, da je govorec nad čim neprijetno, negativno ali prijetno, pozitivno presenečen

- *Fak no*, tako mlad pa že s tumorjem in s tako hudimi posledicami.
- Mislim, *fak no*, ne morem verjeti!
- *Fak no*, kako dober album je tole, še posebej v času, ko hip hop uničujejo elektronski debili.

IZVOR
↑fuck

fáraonka fáraonke samostalnik ženskega spola [fáraɔnka]

POMEN

1. v starem Egiptu **vladarica**

- Bitka je bila del poskusa sirskega vladarjev, da bi se ob koncu vladavine *faraonke* Hačepsut znebili njenega naslednika faraona Tutmozisa III. in egiptovske nadvlade.
- Poslednja *faraonka* Kleopatra si je s kačo sodila sama, drugi vladarji so umrli na bojnem polju ali pod mečem lastnih ljudi.

1.1. v starem Egiptu **vladarjeva žena, sovladarica**

- Skrivnostna *faraonka* Nefretete je živela pred 3400 leti.

2. manjša oranžna mravlja, ki zaradi toplote, vlage, dostopnosti hrane gnezdi zlasti v stavbah;

primerjaj lat. *Monomorium pharaonis*; SIN.: faraonska mravlja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Faraonke* domujejo v skoraj vseh novih blokih, saj jim ustrezajo novi izolacijski materiali.
- *Faraonke* gnezdijo na zelo različnih, težko dostopnih mestih v zidovih, stiroporu na stenah, talnem parketu, v razpokah in špranjah, pohištvu, električnih aparatih.

▶ **sam. beseda + sam. beseda**
mravlja faraonka

- Preglavice nam povzročajo mravlje *faraonke*, saj dezinfekcija ni učinkovita, če ni opravljena v vseh stanovanjih.

...

- Bloki so pri *faraonkah* bolj priljubljeni od stanovanjskih hiš, saj je povprečna temperatura v blokih višja.
- *Faraonke* niso bojevniki in ne pikajo ali drugače nadlegujejo ljudi. Motijo nas s svojo prisotnostjo in možnostjo onesnaževanja površin in živil.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fáraɔnka]

IPA: [ˈfaːraɔŋka]

tonemski

[fáraɔnka]

IPA: [fáːràɔŋka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fáraonka

RODILNIK: fáraonke

DAJALNIK: fáraonki

TOŽILNIK: fáraonko

MESTNIK: pri fáraonki

ORODNIK: s fáraonko

dvojina

IMENOVALNIK: fáraonki

RODILNIK: fáraonk

DAJALNIK: fáraonkama

TOŽILNIK: fáraonki

MESTNIK: pri fáraonkah

ORODNIK: s fáraonkama

množina

IMENOVALNIK: fáraonke

RODILNIK: fáraonk

DAJALNIK: fáraonkam

TOŽILNIK: fáraonke

MESTNIK: pri fáraonkah

ORODNIK: s fáraonkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fâraonka

RODILNIK: fâraonke

DAJALNIK: fâraonki

TOŽILNIK: fâraonko

MESTNIK: pri fâraonki

ORODNIK: s fâraonko

dvojina

IMENOVALNIK: fâraonki

RODILNIK: fâraonk

DAJALNIK: fâraonkama

TOŽILNIK: fâraonki

MESTNIK: pri fâraonkah

ORODNIK: s fâraonkama

množina

IMENOVALNIK: fâraonke

RODILNIK: fâraonk

DAJALNIK: fâraonkam

TOŽILNIK: fâraonke

MESTNIK: pri fâraonkah

ORODNIK: s fâraonkami

v obliki **faraonka**

jakostni

[fáraɔnka] in [faraónka]

IPA: [ˈfaːraɔŋka] in [faraˈoːŋka]

tonemski

[fâraɔnka] in [faraónka]

IPA: [fáːràɔŋka] in [faraóːŋkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fáraonka

RODILNIK: fáraonke
DAJALNIK: fáraonki
TOŽILNIK: fáraonko
MESTNIK: pri fáraonki
ORODNIK: s fáraonko

dvojina

IMENOVALNIK: fáraonki
RODILNIK: fáraonk
DAJALNIK: fáraonk**ama**
TOŽILNIK: fáraonki
MESTNIK: pri fáraonk**ah**
ORODNIK: s fáraonk**ama**

množina

IMENOVALNIK: fáraonke
RODILNIK: fáraonk
DAJALNIK: fáraonk**am**
TOŽILNIK: fáraonke
MESTNIK: pri fáraonk**ah**
ORODNIK: s fáraonk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fāraonka
RODILNIK: fāraonke
DAJALNIK: fāraonki
TOŽILNIK: fāraonko
MESTNIK: pri fāraonki
ORODNIK: s fāraonko

dvojina

IMENOVALNIK: fāraonki
RODILNIK: fāraonk
DAJALNIK: fāraonk**ama**
TOŽILNIK: fāraonki
MESTNIK: pri fāraonk**ah**
ORODNIK: s fāraonk**ama**

množina

IMENOVALNIK: fāraonke
RODILNIK: fāraonk
DAJALNIK: fāraonk**am**
TOŽILNIK: fāraonke
MESTNIK: pri fāraonk**ah**
ORODNIK: s fāraonk**ami**

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: faraónka
RODILNIK: faraónke
DAJALNIK: faraónki
TOŽILNIK: faraónko
MESTNIK: pri faraónki
ORODNIK: s faraónko

dvojina

IMENOVALNIK: faraónki
RODILNIK: faraónk
DAJALNIK: faraónk**ama**
TOŽILNIK: faraónki
MESTNIK: pri faraónk**ah**

ORODNIK: s faraónk**ama**

množina

IMENOVALNIK: faraónke
RODILNIK: faraónk
DAJALNIK: faraónk**am**
TOŽILNIK: faraónke
MESTNIK: pri faraónk**ah**
ORODNIK: s faraónk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: faraõnka
RODILNIK: faraõnke
DAJALNIK: faraõnki
TOŽILNIK: faraõnko
MESTNIK: pri faraõnki
ORODNIK: s faraõnko

dvojina

IMENOVALNIK: faraõnki
RODILNIK: faraõnk
DAJALNIK: faraõnk**ama**
TOŽILNIK: faraõnki
MESTNIK: pri faraõnk**ah**
ORODNIK: s faraõnk**ama**

množina

IMENOVALNIK: faraõnke
RODILNIK: faraõnk
DAJALNIK: faraõnk**am**
TOŽILNIK: faraõnke
MESTNIK: pri faraõnk**ah**
ORODNIK: s faraõnk**ami**

IZVOR

iz drugega dela taksonomskega imena *Monomorium pharaonis*, glej ↑faraon

fáraonov fáraonova fáraonovo pridevnik [fáraonou fáraonova fáraonovo]

POMEN

1. ki je v zvezi s faraonom, pripada faraonu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- faraonov dvor | faraonova grobnica, mumija | faraonova palača | faraonova smrt | faraonovo truplo
- Več prehodov, galerij in hodnikov vodi h glavnemu prostoru, kjer je *faraonova* grobnica.
  - Sprehaja se po prostranih dvoranah *faraonove* palače z orjaškimi stebri.
  - Po *faraonovi* smrti je vdovo prisilil k poroki in tako sam zasedel prestol.

1.1. ki je v sorodstvenem, družbenem razmerju s faraonom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- faraonova hčerka, hči
- Mojzesa naj bi v ločju na Nilu odkrila *faraonova* hči, ki se je prišla v reko okopat.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fá:raonɔ̯ fá:raonova fá:raonovo]

IPA: [ˈfa:raonɔ̯ ˈfa:raonova ˈfa:raonovo]

tonemski

[fâ:raonɔ̯ fâ:raonova fâ:raonovo]

IPA: [fâ:râonɔ̯ fâ:râonova fâ:râonovo]

VZOREC**jakostno****OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: fá:raonov

RODILNIK: fá:raonove**ga**DAJALNIK: fá:raonove**mu**

TOŽILNIK: fá:raonov

živo fá:raonove**ga**MESTNIK: pri fá:raonove**m**ORODNIK: s fá:raonov**im****dvojina**

IMENOVALNIK: fá:raonova

RODILNIK: fá:raonov**ih**DAJALNIK: fá:raonov**ima**

TOŽILNIK: fá:raonova

MESTNIK: pri fá:raonov**ih**ORODNIK: s fá:raonov**ima****množina**

IMENOVALNIK: fá:raonovi

RODILNIK: fá:raonov**ih**DAJALNIK: fá:raonov**im**

TOŽILNIK: fá:raonove

MESTNIK: pri fá:raonov**ih**ORODNIK: s fá:raonov**imi****ženski spol****ednina**

IMENOVALNIK: fá:raonova

RODILNIK: fá:raonove

DAJALNIK: fá:raonovi

TOŽILNIK: fá:raonovo

MESTNIK: pri fá:raonovi

ORODNIK: s fá:raonov**o****dvojina**

IMENOVALNIK: fá:raonovi

RODILNIK: fá:raonov**ih**DAJALNIK: fá:raonov**ima**

TOŽILNIK: fá:raonovi

MESTNIK: pri fá:raonov**ih**ORODNIK: s fá:raonov**ima****množina**

IMENOVALNIK: fá:raonove

RODILNIK: fá:raonov**ih**DAJALNIK: fá:raonov**im**

TOŽILNIK: fá:raonove

MESTNIK: pri fá:raonov**ih**ORODNIK: s fá:raonov**imi****srednji spol****ednina**IMENOVALNIK: fá:raonov**o**RODILNIK: fá:raonove**ga**DAJALNIK: fá:raonove**mu**TOŽILNIK: fá:raonov**o**MESTNIK: pri fá:raonove**m**ORODNIK: s fá:raonov**im****dvojina**

IMENOVALNIK: fá:raonovi

RODILNIK: fá:raonov**ih**DAJALNIK: fá:raonov**ima**

TOŽILNIK: fá:raonovi

MESTNIK: pri fá:raonov**ih**ORODNIK: s fá:raonov**ima****množina**

IMENOVALNIK: fá:raonova

RODILNIK: fá:raonov**ih**DAJALNIK: fá:raonov**im**

TOŽILNIK: fá:raonova

MESTNIK: pri fá:raonov**ih**ORODNIK: s fá:raonov**imi****tonemsko****OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: fâ:raonov

RODILNIK: fâ:raonove**ga**DAJALNIK: fâ:raonove**mu**

TOŽILNIK: fâ:raonov

živo fâ:raonove**ga**MESTNIK: pri fâ:raonove**m**ORODNIK: s fâ:raonov**im****dvojina**

IMENOVALNIK: fâ:raonova

RODILNIK: fâ:raonov**ih**DAJALNIK: fâ:raonov**ima**

TOŽILNIK: fâ:raonova

MESTNIK: pri fâ:raonov**ih**ORODNIK: s fâ:raonov**ima****množina**

IMENOVALNIK: fâ:raonovi

RODILNIK: fâ:raonov**ih**DAJALNIK: fâ:raonov**im**

TOŽILNIK: fâ:raonove

MESTNIK: pri fâ:raonov**ih**ORODNIK: s fâ:raonov**imi****ženski spol****ednina**

IMENOVALNIK: fâ:raonova

RODILNIK: fâ:raonove

DAJALNIK: fâ:raonovi

TOŽILNIK: fâ:raonovo

MESTNIK: pri fâ:raonovi

ORODNIK: s fâ:raonov**o****dvojina**

IMENOVALNIK: fâ:raonovi

RODILNIK: fāraonov**ih**
DAJALNIK: fāraonov**ima**
TOŽILNIK: fāraonov**i**
MESTNIK: pri fāraonov**ih**
ORODNIK: s fāraonov**ima**

množina

IMENOVALNIK: fāraonov**e**
RODILNIK: fāraonov**ih**
DAJALNIK: fāraonov**im**
TOŽILNIK: fāraonov**e**
MESTNIK: pri fāraonov**ih**
ORODNIK: s fāraonov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fāraonov**o**
RODILNIK: fāraonov**ega**
DAJALNIK: fāraonov**emu**
TOŽILNIK: fāraonov**o**
MESTNIK: pri fāraonov**em**
ORODNIK: s fāraonov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fāraonov**i**
RODILNIK: fāraonov**ih**
DAJALNIK: fāraonov**ima**
TOŽILNIK: fāraonov**i**
MESTNIK: pri fāraonov**ih**
ORODNIK: s fāraonov**ima**

množina

IMENOVALNIK: fāraonov**a**
RODILNIK: fāraonov**ih**
DAJALNIK: fāraonov**im**
TOŽILNIK: fāraonov**a**
MESTNIK: pri fāraonov**ih**
ORODNIK: s fāraonov**imi**

IZVOR

↑faraon

fāraonski fāraonska fāraonsko pridevnik [fāraɔnski]

POMEN

1. ki je v zvezi s faraoni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

faraonski grobovi | faraonske grobnice, piramide
▪ Modre lotosove cvetove so polagali v *faraonske* grobove, našli so jih tudi v ovojih mumije znamenitega faraona Ramzesa II., ki je umrl leta 1225 pred našim štetjem.

▪ V sklopu predstavitve egipčanske kulture je pripravil razstavo svojih ekskluzivnih fotografij iz notranjosti *faraonskih* grobnic.

1.1. ki je v zvezi z vladavino faraonov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

faraonski Egipt | faraonski časi | faraonske dinastije | faraonska renesansa

▪ Knjiga pripoveduje o družbenem, gospodarskem in religioznem življenju *faraonskega* Egipta.

▪ Dodatno vodo za nove prebivalce puščave bodo pridobili s temeljito rekonstrukcijo dosedanjih namakalnih sistemov, ki so še iz *faraonskih* časov, a še vedno delujejo.

▪ *Faraonska* renesansa obsega čas od začetka 7. do sredine 6. stoletja pr. n. št.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fāraɔnski]

IPA: [ˈfa:raonski]

tonemski

[fāraɔnski]

IPA: [fā:ràonski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fāraonski

RODILNIK: fāraonsk**ega**

DAJALNIK: fāraonsk**emu**

TOŽILNIK: fāraonski

živo fāraonsk**ega**

MESTNIK: pri fāraonsk**em**

ORODNIK: s fāraonsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: fāraonska

RODILNIK: fāraonsk**ih**

DAJALNIK: fāraonsk**ima**

TOŽILNIK: fāraonska

MESTNIK: pri fāraonsk**ih**

ORODNIK: s fāraonsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: fāraonski

RODILNIK: fāraonsk**ih**

DAJALNIK: fāraonsk**im**

TOŽILNIK: fāraonske

MESTNIK: pri fāraonsk**ih**

ORODNIK: s fāraonsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fāraonska

RODILNIK: fāraonske

DAJALNIK: fāraonski

TOŽILNIK: fāraonsko

MESTNIK: pri fāraonski

ORODNIK: s fāraonsko

dvojina

IMENOVALNIK: fāraonski

RODILNIK: fāraonsk**ih**

DAJALNIK: fāraonsk**ima**

TOŽILNIK: fāraonski

MESTNIK: pri fāraonsk**ih**

ORODNIK: s fāraonsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: fáraonske
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskim
TOŽILNIK: fáraonske
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fáraonsko
RODILNIK: fáraonskega
DAJALNIK: fáraonskemu
TOŽILNIK: fáraonsko
MESTNIK: pri fáraonskem
ORODNIK: s fáraonskim

dvojina

IMENOVALNIK: fáraonski
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskima
TOŽILNIK: fáraonski
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskima

množina

IMENOVALNIK: fáraonska
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskim
TOŽILNIK: fáraonska
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: fáraonski
RODILNIK: fáraonskega
DAJALNIK: fáraonskemu
TOŽILNIK: fáraonski
živo fáraonskega
MESTNIK: pri fáraonskem
ORODNIK: s fáraonskim

dvojina

IMENOVALNIK: fáraonska
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskima
TOŽILNIK: fáraonska
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskima

množina

IMENOVALNIK: fáraonski
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskim
TOŽILNIK: fáraonske
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: fáraonska
RODILNIK: fáraonske
DAJALNIK: fáraonski
TOŽILNIK: fáraonsko
MESTNIK: pri fáraonski
ORODNIK: s fáraonsko

dvojina

IMENOVALNIK: fáraonski
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskima
TOŽILNIK: fáraonski
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskima

množina

IMENOVALNIK: fáraonske
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskim
TOŽILNIK: fáraonske
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: fáraonsko
RODILNIK: fáraonskega
DAJALNIK: fáraonskemu
TOŽILNIK: fáraonsko
MESTNIK: pri fáraonskem
ORODNIK: s fáraonskim

dvojina

IMENOVALNIK: fáraonski
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskima
TOŽILNIK: fáraonski
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskima

množina

IMENOVALNIK: fáraonska
RODILNIK: fáraonskih
DAJALNIK: fáraonskim
TOŽILNIK: fáraonska
MESTNIK: pri fáraonskih
ORODNIK: s fáraonskimi

STALNE ZVEZE

faraonska mravlja

manjša oranžna mravlja, ki zaradi toplote, vlage, dostopnosti hrane gnezdi zlasti v stavbah; primerjaj

lat. *Monomorium pharaonis*; SIN.: faraonka

- Zatiranje *faraonskih mravelj* je težka naloga, ker gnezdiijo na zelo različnih in nedostopnih mestih.
- Ko naneseemo insekticid na površino ali pa ga nastavimo *faraonskim mravljam* v obliki vab, ga te v dobri veri prenesejo v gnezdo.

- Za razliko od *faraonske mravlje*, ki je manjša, je črna vrtna mravlja večja in v dolžino meri do približno pet milimetrov.

IZVOR

↑faraon

féta¹ fête samostalnik ženskega spola [fêta]

POMEN

krhek mehki sir, zlasti iz kozjega, ovčjega mleka, po izvoru iz Grčije; SIN.: feta sir

▶ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**

sir feta

- Kuhano polento potresemo z nadrobljenim sirom *feta*.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g fete

- Približno 100 g *fete* narežite na trikotnike in jih prihranite za okras.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nadrobljena, zdrobljena feta

- S svežimi špinačnimi listi in zdrobljeno *feto* boste pričarali odličen grški okus.
- Poskusite domači mladi kozji sir ali grško *feto*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Na vsak krožnik položite nekaj testenin, nanje pa dajte koščke *fete* in ocvrte liste bazilike.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Feto* narežemo na kockice.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Za zdravo kosilo si naredimo okusno solato s popečeno *feto*, trakovi bučk in orehi.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Vroč jed potresemo z nasekljano *feto* in olivami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fêta]

IPA: [ˈfeːta]

tonemski

[fêta]

IPA: [fé:tà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fêta

RODILNIK: fête

DAJALNIK: fêti

TOŽILNIK: fêto

MESTNIK: pri fêti

ORODNIK: s fêto

dvojina

IMENOVALNIK: fêti

RODILNIK: fêt

DAJALNIK: fêta**ma**

TOŽILNIK: fêti

MESTNIK: pri fêta**h**

ORODNIK: s fêta**ma**

množina

IMENOVALNIK: fête

RODILNIK: fêt

DAJALNIK: fêta**m**

TOŽILNIK: fête

MESTNIK: pri fêta**h**

ORODNIK: s fêta**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fêta

RODILNIK: fête

DAJALNIK: fêti

TOŽILNIK: fêto

MESTNIK: pri fêti

ORODNIK: s fêto

dvojina

IMENOVALNIK: fêti

RODILNIK: fêt

DAJALNIK: fêta**ma**

TOŽILNIK: fêti

MESTNIK: pri fêta**h**

ORODNIK: s fêta**ma**

množina

IMENOVALNIK: fête

RODILNIK: fêt

DAJALNIK: fêta**m**

TOŽILNIK: fête

MESTNIK: pri fêta**h**

ORODNIK: s fêta**mi**

STALNE ZVEZE

feta sir

krhek mehki sir, zlasti iz kozjega, ovčjega mleka, po izvoru iz Grčije; SIN.: feta¹

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g feta sira

- Razpolovite 200 g češnjevega paradižnika in narežite na kocke 200 g *feta sira*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

narezati feta sir

- *Feta sir* razdrobite in zmešajte z gorčico, soljo, poprom in nasekljano papriko.
- *Feta sir* narežite na manjše kocke in tako kot zelenjavo in kalčke razporedite po zrezkih.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nadrobljen feta sir

- Pečene paprike potresemo z nasekljanim koprom in nadrobljenim *feta sirom* ter jih za nekaj minut damo nazaj v pečico.

- Dodamo zeliščno oljčno olje, na kocke narezan *feta sir*, oprane in čez pol prerezane paradižnike.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
koščki *feta sira*
  - Dodamo koščke *feta sira* in črne olive ter vse skupaj potresemo s posušeno baziliko.
  - H kumaram in paradižnikom vmešajte čebulo, kis in dve žlici *feta sira*.

IZVOR

prevzeto prek ngr. *fěta* iz it. *fetta* 'rezina'

fěta² fěte samostalnik ženskega spola [fěta]

POMEN

narečno primorsko **rezina, zlasti tanka**

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

feta pršuta

- »Pridi na *feto* pršuta,« me povabijo na vrt, ki ponuja razgled proti Vidmu, Ogleju in na medansko cerkev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fěta]

IPA: [ˈfɛ:tɑ]

tonemski

[fěta] in [fěta]

IPA: [fè:tá] in [fè:tà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: fěta

RODILNIK: fěte

DAJALNIK: fěti

TOŽILNIK: fěto

MESTNIK: pri fěti

ORODNIK: s fěto

dvojina

IMENOVALNIK: fěti

RODILNIK: fět

DAJALNIK: fětama

TOŽILNIK: fěti

MESTNIK: pri fětah

ORODNIK: s fětama

množina

IMENOVALNIK: fěte

RODILNIK: fět

DAJALNIK: fětam

TOŽILNIK: fěte

MESTNIK: pri fětah

ORODNIK: s fětami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fěta

RODILNIK: fěte

DAJALNIK: fěti

TOŽILNIK: fěto

MESTNIK: pri fěti

ORODNIK: s fěto

dvojina

IMENOVALNIK: fěti

RODILNIK: fět

DAJALNIK: fětama

TOŽILNIK: fěti

MESTNIK: pri fětah

ORODNIK: s fětama

množina

IMENOVALNIK: fěte

RODILNIK: fět

DAJALNIK: fětam

TOŽILNIK: fěte

MESTNIK: pri fětah

ORODNIK: s fětami

in (tonemska dvojnica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: fěta

RODILNIK: fěte

DAJALNIK: fěti

TOŽILNIK: fěto

MESTNIK: pri fěti

ORODNIK: s fěto

dvojina

IMENOVALNIK: fěti

RODILNIK: fět

DAJALNIK: fětama

TOŽILNIK: fěti

MESTNIK: pri fětah

ORODNIK: s fětama

množina

IMENOVALNIK: fěte

RODILNIK: fět

DAJALNIK: fětam

TOŽILNIK: fěte

MESTNIK: pri fětah

ORODNIK: s fětami

IZVOR

prevzeto iz it. *fetta* 'rezina'

flambíranje flambíranja samostalnik srednjega spola

[flambíranje]

POMEN

iz gastronomije **postopek**, pri katerem se jed polije z močno alkoholno pijačo, ki se prižge, da zagori

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Ni bil povsem prepričan, kako mu bo šlo od rok *flambíranje* palačink.

...

- *Flambíranje* s konjakom mu je uspelo z nekaj težavami, saj konjak ni in ni hotel zagoreti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[flambíranje]

IPA: [flam'bi:ranje]

tonemski

[flambîranje]

IPA: [flambí:rànje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: flambíranje

RODILNIK: flambíranja

DAJALNIK: flambíranju

TOŽILNIK: flambíranje

MESTNIK: pri flambíranju

ORODNIK: s flambíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: flambíranji

RODILNIK: flambíranj

DAJALNIK: flambíranjema

TOŽILNIK: flambíranji

MESTNIK: pri flambíranjih

ORODNIK: s flambíranjema

množina

IMENOVALNIK: flambíranja

RODILNIK: flambíranj

DAJALNIK: flambíranjem

TOŽILNIK: flambíranja

MESTNIK: pri flambíranjih

ORODNIK: s flambíranji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: flambîranje

RODILNIK: flambîranja

DAJALNIK: flambîranju

TOŽILNIK: flambîranje

MESTNIK: pri flambîranju

ORODNIK: s flambîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: flambîranji

RODILNIK: flambîranj

DAJALNIK: flambîranjema

TOŽILNIK: flambîranji

MESTNIK: pri flambîranjih

ORODNIK: s flambîranjema

množina

IMENOVALNIK: flambîranja

RODILNIK: flambîranj

DAJALNIK: flambîranjem

TOŽILNIK: flambîranja

MESTNIK: pri flambîranjih

ORODNIK: s flambîranji

IZVOR

↑ flambirati

flambírati flambíram dovršni in nedovršni glagol

[flambírati]

POMEN

iz gastronomije **politi jed z močno alkoholno pijačo, ki se prižge, da zagori**▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

flambirati s konjakom

▪ Meso narežemo na medaljone, solimo, popramo, opečemo na maščobi in *flambiramo* s konjakom.▪ Izdolbemo meso ananasa in ga napolnimo z narezanimi jagodami in koščki ananasa, ki smo jih pred tem *flambirali* z rumom ali s konjakom.▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

flambirati jed, palačinke

▪ Jed *flambiramo* tako, da jo polijemo s konjakom ali z likerjem, ki ga nato zažgemo.▪ Meso *flambiramo* s konjakom in temu dodamo maline.

...

▪ Dodamo vinjak in odcejene višnje ter po želji *flambiramo*.▪ *Flambiramo* pred gostom, kar je zanj posebno privlačno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[flambírati]

IPA: [flam'bi:rati]

tonemski

[flambírati]

IPA: [flambí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: flambírati

NAMENILNIK: flambírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: flambíram

2. OSEBA: flambíraš

3. OSEBA: flambíra

dvojina

1. OSEBA: flambírava

2. OSEBA: flambírata

3. OSEBA: flambírata

množina

1. OSEBA: flambíramo

2. OSEBA: flambírate

3. OSEBA: flambírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: flambíraj

dvojina

1. OSEBA: flambírajva

2. OSEBA: flambírajta

množina

1. OSEBA: flambírajmo

2. OSEBA: flambírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: flambíral

DVOJINA: flambírala

MNOŽINA: flambírali

ženski spol

EDNINA: flambírala

DVOJINA: flambírali

MNOŽINA: flambírale

srednji spol

EDNINA: flambíralo

DVOJINA: flambírali

MNOŽINA: flambírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: flambirajóč

RODILNIK: flambirajóč**ega**

DAJALNIK: flambirajóč**emu**

TOŽILNIK: flambirajóč

živo flambirajóč**ega**

MESTNIK: pri flambirajóč**em**

ORODNIK: s flambirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambirajóča

RODILNIK: flambirajóč**ih**

DAJALNIK: flambirajóč**ima**

TOŽILNIK: flambirajóča

MESTNIK: pri flambirajóč**ih**

ORODNIK: s flambirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambirajóči

RODILNIK: flambirajóč**ih**

DAJALNIK: flambirajóč**im**

TOŽILNIK: flambirajóče

MESTNIK: pri flambirajóč**ih**

ORODNIK: s flambirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: flambirajóča

RODILNIK: flambirajóče

DAJALNIK: flambirajóči

TOŽILNIK: flambirajóčo

MESTNIK: pri flambirajóči

ORODNIK: s flambirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: flambirajóči

RODILNIK: flambirajóč**ih**

DAJALNIK: flambirajóč**ima**

TOŽILNIK: flambirajóči

MESTNIK: pri flambirajóč**ih**

ORODNIK: s flambirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambirajóče

RODILNIK: flambirajóč**ih**

DAJALNIK: flambirajóč**im**

TOŽILNIK: flambirajóče

MESTNIK: pri flambirajóč**ih**

ORODNIK: s flambirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: flambirajóče

RODILNIK: flambirajóč**ega**

DAJALNIK: flambirajóč**emu**

TOŽILNIK: flambirajóče

MESTNIK: pri flambirajóč**em**

ORODNIK: s flambirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambirajóči

RODILNIK: flambirajóč**ih**

DAJALNIK: flambirajóč**ima**

TOŽILNIK: flambirajóči

MESTNIK: pri flambirajóč**ih**

ORODNIK: s flambirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambirajóča

RODILNIK: flambirajóč**ih**

DAJALNIK: flambirajóč**im**

TOŽILNIK: flambirajóča

MESTNIK: pri flambirajóč**ih**

ORODNIK: s flambirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: flambíran

RODILNIK: flambíran**ega**

DAJALNIK: flambíran**emu**

TOŽILNIK: flambíran

živo flambíran**ega**

MESTNIK: pri flambíran**em**

ORODNIK: s flambíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambírana

RODILNIK: flambíran**ih**

DAJALNIK: flambíran**ima**

TOŽILNIK: flambírana

MESTNIK: pri flambíran**ih**

ORODNIK: s flambíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambírani

RODILNIK: flambíran**ih**

DAJALNIK: flambíran**im**

TOŽILNIK: flambírane

MESTNIK: pri flambíran**ih**

ORODNIK: s flambíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: flambírana

RODILNIK: flambírane
DAJALNIK: flambírani
TOŽILNIK: flambírano
MESTNIK: pri flambírani
ORODNIK: s flambírano

dvojina

IMENOVALNIK: flambírani
RODILNIK: flambíran**ih**
DAJALNIK: flambíran**ima**
TOŽILNIK: flambírani
MESTNIK: pri flambíran**ih**
ORODNIK: s flambíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambírane
RODILNIK: flambíran**ih**
DAJALNIK: flambíran**im**
TOŽILNIK: flambírane
MESTNIK: pri flambíran**ih**
ORODNIK: s flambíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: flambírano
RODILNIK: flambíran**ega**
DAJALNIK: flambíran**emu**
TOŽILNIK: flambírano
MESTNIK: pri flambíran**em**
ORODNIK: s flambíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambírani
RODILNIK: flambíran**ih**
DAJALNIK: flambíran**ima**
TOŽILNIK: flambírani
MESTNIK: pri flambíran**ih**
ORODNIK: s flambíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambírana
RODILNIK: flambíran**ih**
DAJALNIK: flambíran**im**
TOŽILNIK: flambírana
MESTNIK: pri flambíran**ih**
ORODNIK: s flambíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: flambíran**je**
RODILNIK: flambíran**ja**
DAJALNIK: flambíran**ju**
TOŽILNIK: flambíran**je**
MESTNIK: pri flambíran**ju**
ORODNIK: s flambíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: flambíran**ji**
RODILNIK: flambíran**aj**
DAJALNIK: flambíran**jema**
TOŽILNIK: flambíran**ji**
MESTNIK: pri flambíran**jih**
ORODNIK: s flambíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: flambíran**ja**
RODILNIK: flambíran**aj**
DAJALNIK: flambíran**jem**
TOŽILNIK: flambíran**ja**
MESTNIK: pri flambíran**jih**
ORODNIK: s flambíran**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: flambírat**i**
NAMENILNIK: flambírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: flambíram
2. OSEBA: flambíraš
3. OSEBA: flambíra

dvojina

1. OSEBA: flambírava
2. OSEBA: flambírata
3. OSEBA: flambírata

množina

1. OSEBA: flambíramo
2. OSEBA: flambírate
3. OSEBA: flambíraj**o**

velelnik

ednina

2. OSEBA: flambíraj

dvojina

1. OSEBA: flambíraj**va**
2. OSEBA: flambíraj**ta**

množina

1. OSEBA: flambíraj**mo**
2. OSEBA: flambíraj**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: flambíral
DVOJINA: flambírala
MNOŽINA: flambírali

ženski spol

EDNINA: flambírala
DVOJINA: flambírali
MNOŽINA: flambírale

srednji spol

EDNINA: flambíralo
DVOJINA: flambírali
MNOŽINA: flambírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: flambiraj**oč** tudi flambiraj**ôč**
RODILNIK: flambiraj**očega**
DAJALNIK: flambiraj**očemu**
TOŽILNIK: flambiraj**oč** tudi flambiraj**ôč**
živo flambiraj**očega**
MESTNIK: pri flambiraj**očem**
ORODNIK: s flambiraj**očim**

dvojina

IMENOVALNIK: flambirajóča
RODILNIK: flambirajóč**ih**
DAJALNIK: flambirajóč**ima**
TOŽILNIK: flambirajóča
MESTNIK: pri flambirajóč**ih**
ORODNIK: s flambirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambirajóči
RODILNIK: flambirajóč**ih**
DAJALNIK: flambirajóč**im**
TOŽILNIK: flambirajóč**e**
MESTNIK: pri flambirajóč**ih**
ORODNIK: s flambirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: flambirajóča
RODILNIK: flambirajóč**e**
DAJALNIK: flambirajóč**i**
TOŽILNIK: flambirajóč**o**
MESTNIK: pri flambirajóč**i**
ORODNIK: s flambirajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: flambirajóči
RODILNIK: flambirajóč**ih**
DAJALNIK: flambirajóč**ima**
TOŽILNIK: flambirajóč**i**
MESTNIK: pri flambirajóč**ih**
ORODNIK: s flambirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambirajóče
RODILNIK: flambirajóč**ih**
DAJALNIK: flambirajóč**im**
TOŽILNIK: flambirajóč**e**
MESTNIK: pri flambirajóč**ih**
ORODNIK: s flambirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: flambirajóč**e**
RODILNIK: flambirajóč**ega**
DAJALNIK: flambirajóč**emu**
TOŽILNIK: flambirajóč**e**
MESTNIK: pri flambirajóč**em**
ORODNIK: s flambirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambirajóči
RODILNIK: flambirajóč**ih**
DAJALNIK: flambirajóč**ima**
TOŽILNIK: flambirajóč**i**
MESTNIK: pri flambirajóč**ih**
ORODNIK: s flambirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambirajóča
RODILNIK: flambirajóč**ih**
DAJALNIK: flambirajóč**im**
TOŽILNIK: flambirajóč**a**
MESTNIK: pri flambirajóč**ih**

ORODNIK: s flambirajóč**imi**
deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: flambîran
RODILNIK: flambîran**ega**
DAJALNIK: flambîran**emu**
TOŽILNIK: flambîran
živo flambîran**ega**
MESTNIK: pri flambîran**em**
ORODNIK: s flambîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambîrana
RODILNIK: flambîran**ih**
DAJALNIK: flambîran**ima**
TOŽILNIK: flambîrana
MESTNIK: pri flambîran**ih**
ORODNIK: s flambîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambîrani
RODILNIK: flambîran**ih**
DAJALNIK: flambîran**im**
TOŽILNIK: flambîrane
MESTNIK: pri flambîran**ih**
ORODNIK: s flambîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: flambîrana
RODILNIK: flambîrane
DAJALNIK: flambîran**i**
TOŽILNIK: flambîran**o**
MESTNIK: pri flambîran**i**
ORODNIK: s flambîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: flambîrani
RODILNIK: flambîran**ih**
DAJALNIK: flambîran**ima**
TOŽILNIK: flambîran**i**
MESTNIK: pri flambîran**ih**
ORODNIK: s flambîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambîrane
RODILNIK: flambîran**ih**
DAJALNIK: flambîran**im**
TOŽILNIK: flambîrane
MESTNIK: pri flambîran**ih**
ORODNIK: s flambîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: flambîrano
RODILNIK: flambîran**ega**
DAJALNIK: flambîran**emu**
TOŽILNIK: flambîran**o**
MESTNIK: pri flambîran**em**
ORODNIK: s flambîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: flambîrani
RODILNIK: flambîran**ih**
DAJALNIK: flambîran**ima**
TOŽILNIK: flambîrani
MESTNIK: pri flambîran**ih**
ORODNIK: s flambîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: flambîrana
RODILNIK: flambîran**ih**
DAJALNIK: flambîran**im**
TOŽILNIK: flambîrana
MESTNIK: pri flambîran**ih**
ORODNIK: s flambîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: flambîranje
RODILNIK: flambîranja
DAJALNIK: flambîranju
TOŽILNIK: flambîranje
MESTNIK: pri flambîranju
ORODNIK: s flambîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: flambîranji
RODILNIK: flambîranj
DAJALNIK: flambîranj**ema**
TOŽILNIK: flambîranji
MESTNIK: pri flambîranj**ih**
ORODNIK: s flambîranj**ema**

množina

IMENOVALNIK: flambîranja
RODILNIK: flambîranj
DAJALNIK: flambîranj**em**
TOŽILNIK: flambîranja
MESTNIK: pri flambîranj**ih**
ORODNIK: s flambîranj**i**

IZVOR

prevzeto prek nem. *flambieren* iz frc. *flamber*, prvotneje 'ožgati, osmoditi', iz stfrc. *flambe* 'plamen' < lat. *flammula*, manjšalnica od *flamma* 'plamen, ogenj'

floríst florísta samostalnik moškega spola [floríst]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z vzgojo okrasnih rastlin in njihovo uporabo v šopkih, okrasitvah, zasaditvah

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nizozemski, slovenski florist | priznan, uveljavljen florist | vrhunski florist

- Vrhunski *floristi* bodo za vas ustvarjali trendovske kreacije iz rezanega cvetja, lončnic in dekorativnih dodatkov.
- Skupina priznanih slovenskih *floristov* je izdelala 60 poročnih šopkov in aranžmajev, ki so si jih obiskovalci lahko ogledali bolj podrobno.

- Cvetlične aranžmaje oziroma mojstrske navdihe za različne spomladanske praznike in priložnosti so predstavili nizozemski *florist* in najboljši slovenski cvetličarji.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
prvenstvo, tekmovanje floristov

- Pred kratkim smo opazovali njegovo ustvarjalnost na letošnjem državnem prvenstvu *floristov*, kjer je bilo njegovo cvetlično okrasje med najbolj zanimivimi.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Danes in jutri si bo mogoče ogledati s cvetjem lepo okrašene hiše in vrtove ter cerkve, ki so jih okrasili najboljši slovenski *floristi*.
- *Florista* sta izdelala 12 različnih šopkov, usklajenih z nevestami in njihovimi oblačili.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[floríst]

IPA: [flo'ri:st]

tonemski

[floríst]

IPA: [florí:st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: floríst
RODILNIK: florísta
DAJALNIK: florístu
TOŽILNIK: florísta
MESTNIK: pri florístu
ORODNIK: s florístom

dvojina

IMENOVALNIK: florísta
RODILNIK: florístov
DAJALNIK: florístoma
TOŽILNIK: florísta
MESTNIK: pri florístih
ORODNIK: s florístoma

množina

IMENOVALNIK: florísti
RODILNIK: florístov
DAJALNIK: florístom
TOŽILNIK: floríste
MESTNIK: pri florístih
ORODNIK: s florísti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: floríst
RODILNIK: florísta
DAJALNIK: florístu
TOŽILNIK: florísta
MESTNIK: pri florístu
ORODNIK: s florístom

dvojina

IMENOVALNIK: florísta
RODILNIK: florístov
DAJALNIK: florístoma
TOŽILNIK: florísta
MESTNIK: pri florístih
ORODNIK: s florístoma

množina

IMENOVALNIK: florísti
RODILNIK: florístov
DAJALNIK: florístom
TOŽILNIK: floríste
MESTNIK: pri florístih
ORODNIK: s florísti

IZVOR

prevzeto prek nem. *Florist* iz frc. *fleuriste*, glej
↑floristika

florístični florístična florístično pridevnik [florístični]

POMEN

1. ki je v zvezi s floristi ali floristiko

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

florístična prireditel, razstava | florístični mojster
▪ Vse sejemske dni bodo na ogled vrtnarske in *florístične* razstave bonsajev, kaktusov, vzorčnih vrtov, vhodov v hiše, poročnih šopkov za neveste.
▪ Šopke, ki jih bodo izdelali mladi cvetličarji in vrtnarji med tekmovanjem na sejmu, bodo skupaj s šopki domačih in tujih *florístičnih* mojstrov lahko kupili obiskovalci.

2. ki je v zvezi s floro

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

florístični podatki | florístične posebnosti | florístična sestava | florístično območje
▪ Vzroki za drugačno zgradbo in *florístično* sestavo so predvsem v geografskem položaju (flišno gričevje v neposredni bližini morja) in v drugačnem podnebjju.
▪ Za Sabotin je poleg ostalin iz prve svetovne vojne zlasti značilno njegovo rastlinstvo, saj se na tej gori stikajo tri *florístična* območja Evrope – dinarsko, submediteransko in predalpsko.
▪ Za sekundarno divjino je značilna spreminjajoča se *florístična* in favnistična sestava, pač v skladu s spreminjajočo se vegetacijo od travniške prek grmovne v gozdno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[florístični]

IPA: [flɔ'ri:stítʃni]

tonemski

[florístični]

IPA: [flɔri:stítʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: florístični
RODILNIK: florístičnega
DAJALNIK: florístičnemu
TOŽILNIK: florístični
živo florístičnega
MESTNIK: pri florístičnem
ORODNIK: s florístičnim

dvojina

IMENOVALNIK: florístična
RODILNIK: florístičnih
DAJALNIK: florístičnima
TOŽILNIK: florístična
MESTNIK: pri florístičnih
ORODNIK: s florístičnima

množina

IMENOVALNIK: florístični
RODILNIK: florístičnih
DAJALNIK: florístičnim
TOŽILNIK: florístične
MESTNIK: pri florístičnih
ORODNIK: s florístičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: florístična
RODILNIK: florístične
DAJALNIK: florístični
TOŽILNIK: florístično
MESTNIK: pri florístični
ORODNIK: s florístično

dvojina

IMENOVALNIK: florístični
RODILNIK: florístičnih
DAJALNIK: florístičnima
TOŽILNIK: florístični
MESTNIK: pri florístičnih
ORODNIK: s florístičnima

množina

IMENOVALNIK: florístične
RODILNIK: florístičnih
DAJALNIK: florístičnim
TOŽILNIK: florístične
MESTNIK: pri florístičnih
ORODNIK: s florístičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: florístično
RODILNIK: florístičnega
DAJALNIK: florístičnemu
TOŽILNIK: florístično
MESTNIK: pri florístičnem
ORODNIK: s florístičnim

dvojina

IMENOVALNIK: floristični
RODILNIK: florističnih
DAJALNIK: florističnima
TOŽILNIK: floristični
MESTNIK: pri florističnih
ORODNIK: s florističnima

množina

IMENOVALNIK: floristična
RODILNIK: florističnih
DAJALNIK: florističnim
TOŽILNIK: floristična
MESTNIK: pri florističnih
ORODNIK: s florističnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: floristični
RODILNIK: florističnega
DAJALNIK: florističnemu
TOŽILNIK: floristični
živo florističnega
MESTNIK: pri florističnem
ORODNIK: s florističnim

dvojina

IMENOVALNIK: floristična
RODILNIK: florističnih
DAJALNIK: florističnima
TOŽILNIK: floristična
MESTNIK: pri florističnih
ORODNIK: s florističnima

množina

IMENOVALNIK: floristični
RODILNIK: florističnih
DAJALNIK: florističnim
TOŽILNIK: floristične
MESTNIK: pri florističnih
ORODNIK: s florističnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: floristična
RODILNIK: floristične
DAJALNIK: floristični
TOŽILNIK: floristično
MESTNIK: pri floristični
ORODNIK: s floristično

dvojina

IMENOVALNIK: floristični
RODILNIK: florističnih
DAJALNIK: florističnima
TOŽILNIK: floristični
MESTNIK: pri florističnih
ORODNIK: s florističnima

množina

IMENOVALNIK: floristične

RODILNIK: florističnih
DAJALNIK: florističnim
TOŽILNIK: floristične
MESTNIK: pri florističnih
ORODNIK: s florističnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: floristično
RODILNIK: florističnega
DAJALNIK: florističnemu
TOŽILNIK: floristično
MESTNIK: pri florističnem
ORODNIK: s florističnim

dvojina

IMENOVALNIK: floristični
RODILNIK: florističnih
DAJALNIK: florističnima
TOŽILNIK: floristični
MESTNIK: pri florističnih
ORODNIK: s florističnima

množina

IMENOVALNIK: floristična
RODILNIK: florističnih
DAJALNIK: florističnim
TOŽILNIK: floristična
MESTNIK: pri florističnih
ORODNIK: s florističnimi

IZVOR

↑ floristika

floristika floristike samostalnik ženskega spola [floristika]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja z vzgojo okrasnih rastlin in njihovo uporabo v šopkih, okrasitvah, zasaditvah

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
prvak, prvenstvo v floristiki | trend v floristiki

- Šopke bodo pred publiko izdelovali finalisti letošnjega slovenskega državnega prvenstva v *floristiki*.
- Letošnji trend v *floristiki* je, da se cvetje razstavi in ponovno sestavi v želeno obliko.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V okviru tridnevnega tečaja so udeleženci pridobili dodatna znanja na področju poročne *floristike*, predvsem poročnih šopkov in korsažev.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Je edini sodni izvedenec za cvetličarsko stroko pri nas in eden od treh slovenskih mednarodnih sodnikov s področja *floristike*.

1.1. rezultat te dejavnosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Vseskozi opravljamo aranžiranje daril, s poročno *floristiko* in dekoracijo svečanih poročnih prostorov

polepšamo mlademu paru enega najlepših trenutkov v življenju.

- Predstavili so poročno in žalno *floristiko*, adventne in namizne aranžmaje ter šopke za različne priložnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[florístika]

IPA: [flɔ'ri:stika]

tonemski

[florístika]

IPA: [flɔri:stíka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: florístika

RODILNIK: florístike

DAJALNIK: florístiki

TOŽILNIK: florístiko

MESTNIK: pri florístiki

ORODNIK: s florístiko

dvojina

IMENOVALNIK: florístiki

RODILNIK: florístik

DAJALNIK: florístikama

TOŽILNIK: florístiki

MESTNIK: pri florístikah

ORODNIK: s florístikama

množina

IMENOVALNIK: florístike

RODILNIK: florístik

DAJALNIK: florístikam

TOŽILNIK: florístike

MESTNIK: pri florístikah

ORODNIK: s florístikami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: florístika

RODILNIK: florístike

DAJALNIK: florístiki

TOŽILNIK: florístiko

MESTNIK: pri florístiki

ORODNIK: s florístiko

dvojina

IMENOVALNIK: florístiki

RODILNIK: florístik

DAJALNIK: florístikama

TOŽILNIK: florístiki

MESTNIK: pri florístikah

ORODNIK: s florístikama

množina

IMENOVALNIK: florístike

RODILNIK: florístik

DAJALNIK: florístikam

TOŽILNIK: florístike

MESTNIK: pri florístikah

ORODNIK: s florístikami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Floristik*, it. *floristica*, glej ↑flora

fùj in **fúj** medmet [fùj] in [fúj]

POMEN

1. izraža, da se govorcu kaj gnusi, mu je zoprno, vzbuja odpor

- *Fuj*, kakšen grozen smrad!
- *Fuj*, kako gnusna pijača!
- Zdravila, ki mi jih je dal zdravnik, mi nič ne pomagajo. Pa še tako grenka so, *fuj!*

1.1. povedkovnik, z glagolom **biti gnusen, grd**

- Postregla nam je z zanimivim receptom za shujševalno juho, ki je po njenih besedah blazno učinkovita, po mojih pa blazno zanič (okus je *fuj!*).

2. izraža, da govorcu kaj vzbuja odpor, se mu zdi neupravičeno, vredno prezira

- Kakšna predrznost! *Fuj!*
- Ta gnili teptalec človekovih pravic se ima za svetovljana, *fuj!*

3. kot členek izraža neodobranje, mnenje, da je kaj neupravičeno, vredno prezira

- Tamkajšnje ljudi izkoriščajo, ostalemu svetu pa razlagajo, kako zbirajo denar in kako pomagajo ... *fuj* tak svet.

4. uporablja se, kadar govorec želi koga, zlasti žival ali majhnega otroka, opozoriti, naj česa ne dela, se česa ne dotika

- Ko se je, kot pač vsak pasji in človeški mladič, zagnala za pisanim metuljem in sem ji odločno rekla, ne, *fuj*, pusti, je takoj razumela.
- Če mladič naredi kaj, česar naj ne bi počel, mu recimo »*fuj*«, vendar samo takrat, ko smo ga zalotili pri početju, ki nam ni všeč.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[fùj] in [fúj]

IPA: [ˈfui] in [ˈfu:i]

tonemski

[fùj] in [fúj]

IPA: [fúi] in [fú:i]

FRAZEOLOGIJA

Fuj fuj fuj!

Fuj fuj!

izraža, poudarja, da se govorcu kaj gnusi, mu je zoprno, vzbuja odpor; izraža, poudarja zgražanje, ogorčenje

- Lepo vas prosim, kdo bo to jedel? *Fuj fuj fuj!*

- Še enkrat, da vas ni sram, *fuj fuj!*

Fuj in feji!

Fej in fuj!

Pfuj in pfej!

izraža, da se govorcu kaj gnusi, mu je zoprno, vzbuja odpor; izraža, da se govorcu kaj zdi vredno prezira

- Na ulici voham stokrat pregreto olje. *Fuj in feji!*
- Dobimo bero skrajno povprečnih filmov. *Fuj in feji.*
- *Fej in fuj*, gnusno, gnusno! Kaj ste mi dali? Joj prejoj, kako me boli zob!

Fuj te bodi!

Fej te bodi!

Fuj vas bodi!

izraža, da se govorcu kdo zdi vreden prezira;

izraža zgražanje, ogorčenje, oštevanje

- Kamor koli sem prišla, so ljudje pljuvali za menoj: *Fuj te bodi*, mati izdajalke.
- Rekli bodo: »Grdi, grdi Žigec, *fej te bodi!*
- Nevoščljivci, *fuj vas bodi!*

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema pljuvanje

galóša galóše samostalnik ženskega spola [galóša]

POMEN

1. navadno v množini gumijasto obuvalo, ki štiti čevlje pred vlago, blatom

- Nekaj desetletij nazaj je marsikdo nosil *galoše*, ki so jih nataknil na stare in klasične čevlje.

2. navadno v množini gamaši podoben pripomoček, ki se namesti čez čevlj in štiti noge pred mrazom, vlago

- V hladnih in deževnih dneh bomo preko čevlja navlekli tudi kolesarske *galoše* iz neoprena.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[galóša]

IPA: [ga'lo:ʃa]

tonemski

[galôša]

IPA: [galó:ʃà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: galóša

RODILNIK: galóše

DAJALNIK: galóši

TOŽILNIK: galóšo

MESTNIK: pri galóši

ORODNIK: z galóšo

dvojina

IMENOVALNIK: galóši

RODILNIK: galóš

DAJALNIK: galóšama

TOŽILNIK: galóši

MESTNIK: pri galóšah

ORODNIK: z galóšama

množina

IMENOVALNIK: galóše

RODILNIK: galóš

DAJALNIK: galóšam

TOŽILNIK: galóše

MESTNIK: pri galóšah

ORODNIK: z galóšami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: galôša

RODILNIK: galôše

DAJALNIK: galôši

TOŽILNIK: galôšo

MESTNIK: pri galôši

ORODNIK: z galôšo

dvojina

IMENOVALNIK: galôši

RODILNIK: galôš

DAJALNIK: galôšama

TOŽILNIK: galôši

MESTNIK: pri galôšah

ORODNIK: z galôšama

množina

IMENOVALNIK: galôše

RODILNIK: galôš

DAJALNIK: galôšam

TOŽILNIK: galôše

MESTNIK: pri galôšah

ORODNIK: z galôšami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Galosche* iz frc. *galoche* < lat. *gallicula*, iz (*solea*) *gallica* 'galska (sandala)'

gamáša gamáše samostalnik ženskega spola [gamáša]

POMEN

1. navadno v množini pripomoček, ki se namesti čez čevlj, navadno tudi spodnji del hlačnice, in štiti noge pred mrazom, snegom, vlago

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

natakiniti, obuti gamaše

- Prsti kar bolijo od mraza in le stežka se prepričam, da snamem rokavice, ko je treba zavezati gojzarje in natakiniti *gamaše*.

...

- V slabih vremenskih razmerah so noge zaščitili z usnjenimi *gamašami*, ki so nadomeščale škornje.

1.1. navadno v množini **takemu** pripomočku podobno oblačilo, zlasti kot modni dodatek

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pletene, volnene gamaše

▪ Za bolj mladostno sproščen videz poskrbijo volnene *gamaše*, ki obenem opravijo koristno delo gretja goleni.

▪ Vijoličaste hlačne nogavice, h katerim smo dodali še pletene *gamaše* v malo temnejšem tonu, se odlično podajo k črnemu nabranemu krilu.

...

▪ Oblekla je telovadni dres, si nataknila *gamaše* in obula športne copate.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gamáša]

IPA: [ga'ma:ʃa]

tonemski

[gamâša]

IPA: [gamá:ʃâ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: **gamáša**

RODILNIK: **gamáše**

DAJALNIK: **gamáši**

TOŽILNIK: **gamášo**

MESTNIK: pri **gamáši**

ORODNIK: z **gamášo**

dvojina

IMENOVALNIK: **gamáši**

RODILNIK: **gamáš**

DAJALNIK: **gamášama**

TOŽILNIK: **gamáši**

MESTNIK: pri **gamášah**

ORODNIK: z **gamášama**

množina

IMENOVALNIK: **gamáše**

RODILNIK: **gamáš**

DAJALNIK: **gamášam**

TOŽILNIK: **gamáše**

MESTNIK: pri **gamášah**

ORODNIK: z **gamášami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **gamâša**

RODILNIK: **gamâše**

DAJALNIK: **gamâši**

TOŽILNIK: **gamâšo**

MESTNIK: pri **gamâši**

ORODNIK: z **gamâšo**

dvojina

IMENOVALNIK: **gamâši**

RODILNIK: **gamâš**

DAJALNIK: **gamášama**

TOŽILNIK: **gamâši**

MESTNIK: pri **gamášah**

ORODNIK: z **gamášama**

množina

IMENOVALNIK: **gamâše**

RODILNIK: **gamâš**

DAJALNIK: **gamášam**

TOŽILNIK: **gamâše**

MESTNIK: pri **gamášah**

ORODNIK: z **gamášami**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Gamasche* in star. frc. *gamache* iz špan. *guademečí* 'vrsta usnja', kar je prevzeto iz arab. *ġadāmasī*, dobesedno '(usnje) iz mesta Gadames (v Libiji)'

gauda¹ gaude; glej **gávda** samostalnik ženskega spola

[gáuda]

POMEN

poltrdi sir iz kravjega mleka, po izvoru iz Nizozemske

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Kilogram krompirja operemo in skuhamo. Kuhanega olupimo in vsakega dvakrat prerežemo, nalagamo ga v pogreto skledo in vsako plast posipamo z naribano *gaudo*.

▪ Odstavimo z grelne plošče, ohladimo, nato primešamo jajce in naribano *gaudo*.

...

▪ Papriko narežemo na rezance, *gaudo* in toast narežemo na kocke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gáuda]

IPA: [ˈga:uda]

tonemski

[gâuda]

IPA: [gâ:udâ]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: **gauda**

jakostni [gáuda]

tonemski [gâuda]

RODILNIK: **gaude**

jakostni [gáude]

tonemski [gâude]

DAJALNIK: **gaudi**

jakostni [gáudi]

tonemski [gâudi]

TOŽILNIK: **gaudo**

jakostni [gáudo]

tonemski [gâudo]

MESTNIK: pri gaudi
jakostni [pri gáɥdi]
tonemski [pri gâɥdi]
ORODNIK: z gaudo
jakostni [z gáɥdo]
tonemski [z gâɥdo]

dvojina

IMENOVALNIK: gaudi
jakostni [gáɥdi]
tonemski [gâɥdi]
RODILNIK: gaud
jakostni [gáɥd]
tonemski [gâɥd]
DAJALNIK: gaud**ama**
jakostni [gáɥdama]
tonemski [gâɥdama]
TOŽILNIK: gaudi
jakostni [gáɥdi]
tonemski [gâɥdi]
MESTNIK: pri gaud**ah**
jakostni [pri gáɥdah]
tonemski [pri gâɥdah]
ORODNIK: z gaud**ama**
jakostni [z gáɥdama]
tonemski [z gâɥdama]

množina

IMENOVALNIK: gaude
jakostni [gáɥde]
tonemski [gâɥde]
RODILNIK: gaud
jakostni [gáɥd]
tonemski [gâɥd]
DAJALNIK: gaud**am**
jakostni [gáɥdam]
tonemski [gâɥdam]
TOŽILNIK: gaude
jakostni [gáɥde]
tonemski [gâɥde]
MESTNIK: pri gaud**ah**
jakostni [pri gáɥdah]
tonemski [pri gâɥdah]
ORODNIK: z gaud**ami**
jakostni [z gáɥdami]
tonemski [z gâɥdami]

IZVOR

↑gavda

gauda² gaude; in **gávda** samostalnik ženskega spola [gáɥda]

POMEN

narečno koroško zabava, veselica, navadno z živo glasbo

- Izlet bomo sklenili s pravo koroško *gaudo* med pristnimi domačini.
- Ko je bilo vse mimo, je bila v gasilskem domu *gauda*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[gáɥda]
IPA: ['ga:uda]
tonemski
[gâɥda]
IPA: [gá:udà]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: gauda
jakostni [gáɥda]
tonemski [gâɥda]
RODILNIK: gaude
jakostni [gáɥde]
tonemski [gâɥde]
DAJALNIK: gaudi
jakostni [gáɥdi]
tonemski [gâɥdi]
TOŽILNIK: gaudo
jakostni [gáɥdo]
tonemski [gâɥdo]
MESTNIK: pri gaudi
jakostni [pri gáɥdi]
tonemski [pri gâɥdi]
ORODNIK: z gaudo
jakostni [z gáɥdo]
tonemski [z gâɥdo]

dvojina

IMENOVALNIK: gaudi
jakostni [gáɥdi]
tonemski [gâɥdi]
RODILNIK: gaud
jakostni [gáɥd]
tonemski [gâɥd]
DAJALNIK: gaud**ama**
jakostni [gáɥdama]
tonemski [gâɥdama]
TOŽILNIK: gaudi
jakostni [gáɥdi]
tonemski [gâɥdi]
MESTNIK: pri gaud**ah**
jakostni [pri gáɥdah]
tonemski [pri gâɥdah]
ORODNIK: z gaud**ama**
jakostni [z gáɥdama]
tonemski [z gâɥdama]

množina

IMENOVALNIK: gaude
jakostni [gáɥde]
tonemski [gâɥde]
RODILNIK: gaud
jakostni [gáɥd]
tonemski [gâɥd]
DAJALNIK: gaud**am**

jakostni [gáʊdam]
tonemski [gâʊdam]
TOŽILNIK: gaude
jakostni [gáʊde]
tonemski [gâʊde]
MESTNIK: pri gaudah
jakostni [pri gáʊdah]
tonemski [pri gâʊdah]
ORODNIK: z gaudami
jakostni [z gáʊdami]
tonemski [z gâʊdami]

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *Gaudee, Gaudi*, okrnjeno iz *Gaudium* 'veselje, zadovoljstvo'

gávda¹ gávde; tudi **gauda** samostalnik ženskega spola
[gáʊda]

POMEN

poltrdi sir iz kravjega mleka, po izvoru iz Nizozemske

▶ prid. beseda + sam. beseda

naribana gavda

- Na testo naložimo narezane hruške, potresemo z naribano *gavdo* in kosmi masla.
- Da bo pecivo še bolj pikantno, uporabite srednje staro *gavdo*.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v

rodilniku

n dag, *n* g gavde

- Če tofuja ne marate, vzemite 100 g *gavde* (v kockah).

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

rezina gavde

- Tanke rezine *gavde* si privoščite ob hruški ali jabolku.
- Izberite med cvetličnimi čebulicami, rdečim sirom edamcem ali hlebčkom *gavde*.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- *Gavdo* narežemo na drobne kockice ter jih zmešamo s skuto in z zelišči.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gáʊda]

IPA: [ˈga:uda]

tonemski

[gâʊda]

IPA: [gá:udà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: gávda

RODILNIK: gávde

DAJALNIK: gávdi

TOŽILNIK: gávdo

MESTNIK: pri gávdi

ORODNIK: z gávdo

dvojina

IMENOVALNIK: gávdi

RODILNIK: gávđ

DAJALNIK: gávđama

TOŽILNIK: gávdi

MESTNIK: pri gávđah

ORODNIK: z gávđama

množina

IMENOVALNIK: gávde

RODILNIK: gávđ

DAJALNIK: gávđam

TOŽILNIK: gávde

MESTNIK: pri gávđah

ORODNIK: z gávđami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: gávda

RODILNIK: gávde

DAJALNIK: gávdi

TOŽILNIK: gávdo

MESTNIK: pri gávdi

ORODNIK: z gávdo

dvojina

IMENOVALNIK: gávdi

RODILNIK: gávđ

DAJALNIK: gávđama

TOŽILNIK: gávdi

MESTNIK: pri gávđah

ORODNIK: z gávđama

množina

IMENOVALNIK: gávde

RODILNIK: gávđ

DAJALNIK: gávđam

TOŽILNIK: gávde

MESTNIK: pri gávđah

ORODNIK: z gávđami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Gauda* h *Gouda* (*Käse*), kar je prevzeto iz niz. *Goudse kaas* 'goudski sir', po nizozemskem kraju *Gouda*

gávda² gávde; in **gauda** samostalnik ženskega spola [gáʊda]

POMEN

narečno koroško zabava, veselica, navadno z živo glasbo

▶ prid. beseda + sam. beseda

koroška gavda

- Rad zapoje in zpleše na pravi koroški *gavdi*.
- Črnjanske *gavde* oziroma veselice so že od nekdanje znane daleč naokrog.
- Ta *gavda* je bila posebno imenitna. Jedlo, pilo in plesalo se je, kakor ne prej ne pozneje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gáɥda]

IPA: [ˈga:uda]

tonemski

[gáɥda]

IPA: [gá:udà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: gávda

RODILNIK: gávde

DAJALNIK: gávdi

TOŽILNIK: gávdo

MESTNIK: pri gávdi

ORODNIK: z gávdo

dvojina

IMENOVALNIK: gávdi

RODILNIK: gávđ

DAJALNIK: gávđama

TOŽILNIK: gávdi

MESTNIK: pri gávđah

ORODNIK: z gávđama

množina

IMENOVALNIK: gávde

RODILNIK: gávđ

DAJALNIK: gávđam

TOŽILNIK: gávde

MESTNIK: pri gávđah

ORODNIK: z gávđami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: gâvda

RODILNIK: gâvde

DAJALNIK: gâvdi

TOŽILNIK: gâvdo

MESTNIK: pri gâvdi

ORODNIK: z gâvdo

dvojina

IMENOVALNIK: gâvdi

RODILNIK: gâvđ

DAJALNIK: gâvđama

TOŽILNIK: gâvdi

MESTNIK: pri gâvđah

ORODNIK: z gâvđama

množina

IMENOVALNIK: gâvde

RODILNIK: gâvđ

DAJALNIK: gâvđam

TOŽILNIK: gâvde

MESTNIK: pri gâvđah

ORODNIK: z gâvđami

IZVOR

prevzeto iz avstr. nem. *Gaudee*, *Gaudi*, okrnjeno iz *Gaudium* 'veselje, zadovoljstvo', prevzeto iz lat. *gaudium*

gladkonósi gladkonósa gladkonóso pridevnik
[glatkonósi]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[glatkonósi]

IPA: [glatkɔ'no:si]

tonemski

[glatkonósi] in [glatkonôsi]

IPA: [glatkonò:si] in [glatkonón:si]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: gladkonósi

RODILNIK: gladkonósega

DAJALNIK: gladkonósemu

TOŽILNIK: gladkonósi

živo gladokonósega

MESTNIK: pri gladkonóse**m**ORODNIK: z gladkonósi**m**

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonósa

RODILNIK: gladkonósi**h**DAJALNIK: gladkonósi**ma**

TOŽILNIK: gladkonósa

MESTNIK: pri gladkonósi**h**ORODNIK: z gladkonósi**ma**

množina

IMENOVALNIK: gladkonósi

RODILNIK: gladkonósi**h**DAJALNIK: gladkonósi**m**

TOŽILNIK: gladkonóse

MESTNIK: pri gladkonósi**h**ORODNIK: z gladkonósi**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gladkonósa

RODILNIK: gladkonóse

DAJALNIK: gladkonósi

TOŽILNIK: gladkonóso

MESTNIK: pri gladkonósi

ORODNIK: s gladkonóso

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonósi

RODILNIK: gladkonósi**h**DAJALNIK: gladkonósi**ma**

TOŽILNIK: gladkonósi

MESTNIK: pri gladkonósi**h**ORODNIK: z gladkonósi**ma**

množina

IMENOVALNIK: gladkonóse
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonóse
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: gladkonóso
 RODILNIK: gladkonósega
 DAJALNIK: gladkonósemu
 TOŽILNIK: gladkonóso
 MESTNIK: pri gladkonósem
 ORODNIK: z gladkonósim

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonósi
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonósi
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósim

množina

IMENOVALNIK: gladkonósa
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonósa
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: gladkonósi
 RODILNIK: gladkonósega
 DAJALNIK: gladkonósemu
 TOŽILNIK: gladkonósi
 živo gladkonósega
 MESTNIK: pri gladkonósem
 ORODNIK: z gladkonósim

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonósa
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonósa
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósim

množina

IMENOVALNIK: gladkonósi
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonóse
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: gladkonósa
 RODILNIK: gladkonóse
 DAJALNIK: gladkonósi
 TOŽILNIK: gladkonóso
 MESTNIK: pri gladkonósi
 ORODNIK: z gladkonóso

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonósi
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonósi
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósim

množina

IMENOVALNIK: gladkonóse
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonóse
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: gladkonóso
 RODILNIK: gladkonósega
 DAJALNIK: gladkonósemu
 TOŽILNIK: gladkonóso
 MESTNIK: pri gladkonósem
 ORODNIK: z gladkonósim

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonósi
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonósi
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósim

množina

IMENOVALNIK: gladkonósa
 RODILNIK: gladkonósih
 DAJALNIK: gladkonósim
 TOŽILNIK: gladkonósa
 MESTNIK: pri gladkonósih
 ORODNIK: z gladkonósimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: gladkonósi
 RODILNIK: gladkonósega
 DAJALNIK: gladkonósemu
 TOŽILNIK: gladkonósi
 živo gladkonósega
 MESTNIK: pri gladkonósem
 ORODNIK: z gladkonósim

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonósa

RODILNIK: gladkonôsih
DAJALNIK: gladkonôsim
TOŽILNIK: gladkonôsa
MESTNIK: pri gladkonôsih
ORODNIK: z gladkonôsim

množina

IMENOVALNIK: gladkonôsi
RODILNIK: gladkonôsih
DAJALNIK: gladkonôsim
TOŽILNIK: gladkonôse
MESTNIK: pri gladkonôsih
ORODNIK: z gladkonôsimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: gladkonôsa
RODILNIK: gladkonôse
DAJALNIK: gladkonôsi
TOŽILNIK: gladkonôso
MESTNIK: pri gladkonôsi
ORODNIK: z gladkonôso

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonôsi
RODILNIK: gladkonôsih
DAJALNIK: gladkonôsim
TOŽILNIK: gladkonôsi
MESTNIK: pri gladkonôsih
ORODNIK: z gladkonôsim

množina

IMENOVALNIK: gladkonôse
RODILNIK: gladkonôsih
DAJALNIK: gladkonôsim
TOŽILNIK: gladkonôse
MESTNIK: pri gladkonôsih
ORODNIK: z gladkonôsimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: gladkonôso
RODILNIK: gladkonôsega
DAJALNIK: gladkonôsemu
TOŽILNIK: gladkonôso
MESTNIK: pri gladkonôsem
ORODNIK: z gladkonôsim

dvojina

IMENOVALNIK: gladkonôsi
RODILNIK: gladkonôsih
DAJALNIK: gladkonôsim
TOŽILNIK: gladkonôsi
MESTNIK: pri gladkonôsih
ORODNIK: z gladkonôsim

množina

IMENOVALNIK: gladkonôsa
RODILNIK: gladkonôsih
DAJALNIK: gladkonôsim
TOŽILNIK: gladkonôsa
MESTNIK: pri gladkonôsih
ORODNIK: z gladkonôsimi

STALNE ZVEZE

gladkonosi netopir

iz zoologije netopir z manjšim nosom in večjimi ušesi, ki se prehranjuje zlasti z žuželkami; primerjaj lat.

Vespertilionidae

- *Gladkonosi netopirji* imajo gobček porasel z dlako, visokofrekvenčne klice pa oddajajo skozi usta.
- Ušesa so preprosta, štrlijo narazen in so brez mesnate štrline v spodnjem kotu ušesne odprtine, ki jo lahko vidimo pri predstavnikih družine *gladkonosih netopirjev*.
- Ali sploh kdo od odgovornih ve, da v tej zgradbi biva velika kolonija ogroženih *gladkonosih netopirjev*?

IZVOR

↑gladek + ↑nos

goleníca goleníce samostalnik ženskega spola [goleníca]

POMEN

1. kost na notranjem delu goleni, ki sega od kolena do gležnja

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

operirati golenico | poškodovati, zlomiti si golenico

▪ V bolnišnici so mu operirali desno *golenico*.

▪ Nesrečnik si je pri hudem padcu poškodoval *golenico*.

▪ V soboto je grdo padel na treningu in si zlomil *golenico*.

▶ prid. beseda + sam. beseda

desna, leva golenica | zlomljena golenica

▪ Levo nogo stegnite, desno koleno pa potisnite k bradi, ob tem se dotaknite desne *golenice* z obema rokama.

▪ Zlomljeno *golenico* so mu oskrbeli v kliničnem centru.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

KATERI del golenice | poškodba, prelom, zlom golenice

▪ Ima kar petkratni zlom *golenice*, tako da bo njegova rehabilitacija dolgotrajna.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v tožilniku

udarec v golenico

▪ Udarec v *golenico* je bil tako močan, da so ga po tekmi odpeljali v bolnišnico.

▶ priredna zveza

golenica in gleženj, golenica in koleno, golenica in mečnica, golenica in stegenica, golenica in stopalo

▪ Utrpel je odprti zlom *golenice* in mečnice, poleg tega pa je dobil številne odrgnine po obrazu.

▪ Kolenski sklep povezuje stegenico in *golenico* ter omogoča, da lahko nogo upognemo in premikamo.

2. navadno v množini zgornji del škornja

▪ Modni bodo škornji vseh višin *golenic* in pet, tudi taki, ki sežejo čez kolena.

3. navadno v množini **gamašam** podoben cevast pripomoček za zaščito goleni

▪ Omeščane nogavice sem potegnil na bele noge, potegnil čeznje *golenice* in porinil stopala v težke jamske čevlje.

4. navadno v množini **del oklepa, nekdanje vojaške oprave, ki štiti goleni**

▪ Nosili so bronaste oprsne oklepe, *golenice* in oble štite.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[goleníca]

IPA: [gole'ni:tsa]

tonemski

[goleníca]

IPA: [goleni:tsá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: goleníca

RODILNIK: goleníce

DAJALNIK: goleníci

TOŽILNIK: goleníco

MESTNIK: pri goleníci

ORODNIK: z goleníco

dvojina

IMENOVALNIK: goleníci

RODILNIK: goleníc

DAJALNIK: golenícama

TOŽILNIK: goleníci

MESTNIK: pri golenícah

ORODNIK: z golenícama

množina

IMENOVALNIK: goleníce

RODILNIK: goleníc

DAJALNIK: golenícam

TOŽILNIK: goleníce

MESTNIK: pri golenícah

ORODNIK: z golenícami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: goleníca

RODILNIK: goleníce

DAJALNIK: goleníci

TOŽILNIK: goleníco

MESTNIK: pri goleníci

ORODNIK: z goleníco

dvojina

IMENOVALNIK: goleníci

RODILNIK: goleníc

DAJALNIK: golenícama

TOŽILNIK: goleníci

MESTNIK: pri golenícah

ORODNIK: z golenícama

množina

IMENOVALNIK: goleníce

RODILNIK: goleníc

DAJALNIK: golenícam

TOŽILNIK: goleníce

MESTNIK: pri golenícah

ORODNIK: z golenícami

IZVOR

↑golen

gorgonzóla gorgonzóle samostalnik ženskega spola

[gorgonzóla]

POMEN

mehki sir iz kravjega mleka, z zeleno plesnijo in rahlo pikantnega, slanega okusa, po izvoru iz Italije

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g gorgonzole

▪ Zamešajte 50 dag *gorgonzole* z eno skodelico posnete skute.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

košček gorgonzole | rezina gorgonzole

▪ Špagete zložimo v pekač, solimo, popramo in potresemo s koščki *gorgonzole*.

▪ Na vsako rezino mesa potresite nekaj orehov in jih pokrijte z rezino *gorgonzole*.

▪ Dodamo trikotnik *gorgonzole*, ki smo jo narezali na kocke, in mešamo, da se stopi.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

njoki, rezanci z gorgonzolo

▪ Njoki z *gorgonzolo* so bili precej nad povprečjem tovrstnih jedi v naših gostilnah.

▪ Čeprav zvenijo že dokaj standardno, so bili široki rezanci z *gorgonzolo* odlični.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati gorgonzolo | narezati gorgonzolo | zdrobiti gorgonzolo

▪ Testenine stresemo v ogreto skledo, jih prelijemo z zelenjavno omako, dodamo *gorgonzolo*.

▪ Gavdo grobo naribamo, *gorgonzolo* narežemo na kockice.

▪ V smetano je zdrobila *gorgonzolo*, ki se je počasi stopila.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nadrobljena, zdrobljena gorgonzola | narezana gorgonzola | pretlačena gorgonzola

▪ V že kuhano toplo rižoto zamešamo koščke zdrobljene *gorgonzole* in damo na servirne krožnike.

▪ Potresite s prepraženimi pinjolami in z drobno narezano *gorgonzolo*.

▪ Za sirov premaz zmešamo pretlačeno *gorgonzolo* in smetano.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

potresti z gorgonzolo

▪ Ponev namastimo in segrejemo, prilijemo del jajc, potresemo z *gorgonzolo* in špinačo.

▪ Izdolbemo rumenjaka in ga zmešamo z *gorgonzolo* ter začimbami.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Ponev pokrijte s pokrovom in počakajte, da se *gorgonzola* stopi.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**

▪ Skuhajmo si prave italijanske špagete, ki jih bomo prelili z omako iz *gorgonzole*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gorgonzóla]

IPA: [gɔrgɔn'zo:la]

tonemski

[gorgonzôla]

IPA: [gɔrgɔnzó:là]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: gorgonzóla

RODILNIK: gorgonzóle

DAJALNIK: gorgonzóli

TOŽILNIK: gorgonzólo

MESTNIK: pri gorgonzóli

ORODNIK: z gorgonzólo

dvojina

IMENOVALNIK: gorgonzóli

RODILNIK: gorgonzól

DAJALNIK: gorgonzólama

TOŽILNIK: gorgonzóli

MESTNIK: pri gorgonzólah

ORODNIK: z gorgonzólama

množina

IMENOVALNIK: gorgonzóle

RODILNIK: gorgonzól

DAJALNIK: gorgonzólam

TOŽILNIK: gorgonzóle

MESTNIK: pri gorgonzólah

ORODNIK: z gorgonzólami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: gorgonzôla

RODILNIK: gorgonzôle

DAJALNIK: gorgonzôli

TOŽILNIK: gorgonzôlo

MESTNIK: pri gorgonzôli

ORODNIK: z gorgonzôlo

dvojina

IMENOVALNIK: gorgonzôli

RODILNIK: gorgonzôl

DAJALNIK: gorgonzôlama

TOŽILNIK: gorgonzôli

MESTNIK: pri gorgonzólah

ORODNIK: z gorgonzólama

množina

IMENOVALNIK: gorgonzôle

RODILNIK: gorgonzôl

DAJALNIK: gorgonzólam

TOŽILNIK: gorgonzôlo

MESTNIK: pri gorgonzólah

ORODNIK: z gorgonzólami

IZVOR

prevzeto iz it. *gorgonzola*, po italijanskem kraju *Gorgonzola*

grôjer grôjerja samostalnik moškega spola [grôjer]

POMEN

trdi sir iz kravjega mleka, navadno z manjšimi, redko posejanimi luknjami, po izvoru iz Švice

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nariban grojer

▪ Blitva je najokusnejša, če jo z bešamelom in naribanim *grojerjem* popečemo v pečici.

▶ **sam. beseda + sam. beseda**

sir grojer

▪ Učil je tolminske in bohinjske sirarje izdelovati sir *grojer*.

▶ priredna zveza

grojer ali gavda

▪ Če cheddarja ne dobimo, namesto njega vzamemo *grojer* ali gavdo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[grôjer]

IPA: ['grɔ:jɛr]

tonemski

[grójer]

IPA: [grò:jér]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: grôjer

RODILNIK: grôjerja

DAJALNIK: grôjerju

TOŽILNIK: grôjer tudi grôjerja

MESTNIK: pri grôjerju

ORODNIK: z grôjerjem

dvojina

IMENOVALNIK: grôjerja

RODILNIK: grôjerjev

DAJALNIK: grôjerjema

TOŽILNIK: grôjerja

MESTNIK: pri grôjerjih

ORODNIK: z grôjerjema

množina

IMENOVALNIK: grôjerji
RODILNIK: grôjerjev
DAJALNIK: grôjerjem
TOŽILNIK: grôjerje
MESTNIK: pri grôjerjih
ORODNIK: z grôjerji

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: grójer
RODILNIK: grójerja
DAJALNIK: grójerju
TOŽILNIK: grójer tudi grójerja
MESTNIK: pri grójerju tudi pri grójerju
ORODNIK: z grójerjem

dvojina

IMENOVALNIK: grójerja
RODILNIK: grójerjev in grôjerjev
DAJALNIK: grójerjema
TOŽILNIK: grójerja
MESTNIK: pri grójerjih in pri grôjerjih
ORODNIK: z grójerjema

množina

IMENOVALNIK: grójerji
RODILNIK: grójerjev in grôjerjev
DAJALNIK: grójerjem
TOŽILNIK: grójerje
MESTNIK: pri grójerjih in pri grôjerjih
ORODNIK: z grójerji in z grôjerji

IZVOR

prevzeto iz franc. *gruyère*, po švicarski pokrajini *Gruyère*

gulág gulága samostalnik moškega spola [gulák gulága]

POMEN

1. zlasti v Sovjetski zvezi kazensko taborišče za prisilno delo zlasti političnih zapornikov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ruski, sibirski, sovjetski gulag | stalinistični gulagi

- Pogrešani nemški vojaki so brez sledu izginili v sovjetskih *gulagih*.
- Za poslovnežem in diplomatom se je tedaj izgubila vsaka sled, kmalu zatem pa so se pojavile govorice, da naj bi bil zaprt v ruskem *gulagu* ali celo usmrčen.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
sistem gulagov

- Po oktobrski revoluciji je tedanja oblast otok spremenila v ječo za politične nasprotnike in ga vključila v sistem *gulagov*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
poslati v gulag

- Tri storilce je policija ustrelila, druge poslala v *gulag*, kjer so čez nekaj mesecev pomrli.
- V *gulag* je prišel kot jetnik in ateist, ko pa je po več letih prišel iz taborišča, je bil kristjan.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
končati v gulagu

- Pisci so v svoje dvoumne besede, prisposodbe in celo živalske basni skrili kritiko oblasti – in če so jih odkrili, so končali v *gulagih*.
- V *gulagu* so zaporniki umirali zaradi težkega dela, mraza in slabe hrane.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Kot žrtev stalinističnih čistk je več let preživel kot izgnanec v sibirskem *gulagu*.
- Pomagal je političnim jetnikom v *gulagu* in njihovim družinam.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**

- Prizore iz *gulagov* je slikal vse do smrti.
- Med ljudmi kroži nekaj resnično nenavadnih pripovedi o pobegih iz *gulaga*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Starši, ki so preživel *gulag*, svojim otrokom nikoli niso govorili o tem delu svojega življenja.
- Stranka je obsodila *gulage* in fojbe, vse oblike nasilja komunistične zgodovine, tudi napake, storjene v partizanskem gibanju.

...

- Ko je bil obsojen na sedem let *gulaga* in tri leta izgnanstva, je bilo njegove znanstvene kariere konec.

1.1. v ednini sistem takih taborišč

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Zaradi obrekovanja Stalina je bil leta 1945 obsojen na osemletno kazen v zloglasnih taboriščih *gulaga*.
- Kjerkoli so potrebovali gradbene delavce, so oblasti takoj poklicale na pomoč upravo *gulaga*.
- Resnična zgodovina *gulaga* je bila javnosti dolgo malo znana.

...

- Sredi tridesetih let je *gulag* štel nekaj deset taborišč z okoli 300.000 zaporniki, vendar je bil to šele začetek njegove rasti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[gulák gulága]

IPA: [gu'la:k gu'la:ga]

tonemski

[gulâk gulâga]

IPA: [gulá:k gulá:gâ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: gulág

RODILNIK: gulága

DAJALNIK: gulágu

TOŽILNIK: gulág

MESTNIK: pri gulágu

ORODNIK: z gulágom

dvojina

IMENOVALNIK: gulága
RODILNIK: gulágov
DAJALNIK: gulágoma
TOŽILNIK: gulága
MESTNIK: pri gulágh
ORODNIK: z gulágoma

množina

IMENOVALNIK: gulági
RODILNIK: gulágov
DAJALNIK: gulágom
TOŽILNIK: guláge
MESTNIK: pri gulágh
ORODNIK: z gulági

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: gulâg
RODILNIK: gulâga
DAJALNIK: gulâgu
TOŽILNIK: gulâg
MESTNIK: pri gulâgu
ORODNIK: z gulâgom

dvojina

IMENOVALNIK: gulâga
RODILNIK: gulâgov
DAJALNIK: gulâgoma
TOŽILNIK: gulâga
MESTNIK: pri gulâgh
ORODNIK: z gulâgoma

množina

IMENOVALNIK: gulâgi
RODILNIK: gulâgov
DAJALNIK: gulâgom
TOŽILNIK: gulâge
MESTNIK: pri gulâgh
ORODNIK: z gulâgi

IZVOR

prevzeto iz rus. *gulág*, iz kratice za *g(lávnoe) u(pravlénie) lag(eréj)* 'glavna uprava taborišč'

hacker hackerja; glej **héker** samostalnik moškega spola

[héker] in [hêker]

POMEN

1. kdor navadno nepooblaščno vdira v računalniške sisteme, zlasti z namenom dokazovanja računalniške spretnosti, finančnega okoriščanja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Hackerji* vdrejo v bančni sistem in si prenakažejo milijone dolarjev na račune v tujini.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Bankam so svetovali posebno previdnost in ustrezne varnostne ukrepe, saj ni šlo le za osamljene podvige računalniških *hackerjev*.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Vdor *hackerjev* v katerikoli del sistema je praktično nemogoč.

2. navdušen, spreten računalniški uporabnik, programer

▪ Bivši hipiji so postali *hackerji*, ki so drug drugega iskali prek računalnikov, prek programov, prek virtualne realnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[héker] in [hêker]

IPA: [ˈxɛ:kɛɾ] in [ˈxɛ:kɛɾ]

tonemski

[hêker] in [héker]

IPA: [xè:kér] in [xè:kér]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: hacker

jakostni [héker] in [hêker]

tonemski [hêker] in [héker]

RODILNIK: hackerja

jakostni [hékerja] in [hêkerja]

tonemski [hêkerja] in [hékerja]

DAJALNIK: hackerju

jakostni [hékerju] in [hêkerju]

tonemski [hêkerju] in [hékerju]

TOŽILNIK: hackerja

jakostni [hékerja] in [hêkerja]

tonemski [hêkerja] in [hékerja]

MESTNIK: pri hackerju

jakostni [pri hékerju] in [pri hêkerju]

tonemski [pri hêkerju] in [pri hékerju] tudi [pri

hêkerju]

ORODNIK: s hackerjem

jakostni [s hékerjem] in [s hêkerjem]

tonemski [s hêkerjem] in [s hékerjem]

dvojina

IMENOVALNIK: hackerja

jakostni [hékerja] in [hêkerja]

tonemski [hêkerja] in [hékerja]

RODILNIK: hackerjev

jakostni [hékerjev] in [hêkerjev]

tonemski [hêkerjev] in [hékerjev] in [hêkerjev] tudi

[hêkerjev]

DAJALNIK: hackerjema

jakostni [hékerjema] in [hêkerjema]

tonemski [hêkerjema] in [hékerjema]

TOŽILNIK: hackerja

jakostni [hékerja] in [hêkerja]

tonemski [hêkerja] in [hékerja]

MESTNIK: pri hackerjih

jakostni [pri hékerjih] in [pri hêkerjih]

tonemski [pri hêkerjih] in [pri hékerjih] in [pri

hêkerjih] tudi [pri hêkerjih]

ORODNIK: s hackerjema

jakostni [s hékerjema] in [s hêkerjema]
tonemski [s hékerjema] in [s hékerjema]

množina

IMENOVALNIK: hackerji

jakostni [hékerji] in [hêkerji]

tonemski [hékerji] in [hêkerji]

RODILNIK: hackerjev

jakostni [hékerjeu] in [hêkerjeu]

tonemski [hékerjeu] in [hêkerjeu] in [hêkerjeu] tudi [hêkerjeu]

DAJALNIK: hackerjem

jakostni [hékerjem] in [hêkerjem]

tonemski [hékerjem] in [hêkerjem]

TOŽILNIK: hackerja

jakostni [hékerja] in [hêkerja]

tonemski [hékerja] in [hêkerja]

MESTNIK: pri hackerjih

jakostni [pri hékerjih] in [pri hêkerjih]

tonemski [pri hékerjih] in [pri hêkerjih] in [pri hêkerjih] tudi [pri hêkerjih]

ORODNIK: s hackerji

jakostni [s hékerji] in [s hêkerji]

tonemski [s hékerji] in [s hêkerji] in [s hêkerji] tudi [s hêkerji]

IZVOR

prevzeto iz angl. *hacker*, glej ↑hekati

héker hékerja in **hêker** hêkerja; tudi **hacker** samostalnik
moškega spola [héker] in [hêker]

POMEN

1. kdor navadno nepooblaščen vdira v računalniške sisteme, zlasti z namenom dokazovanja računalniške spretnosti, finančnega okoriščanja

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

heker izkoristi, izkorišča KAJ | heker napada, napade KAJ | heker odkrije KAJ | heker pridobi KAJ | heker uporabi, uporablja KAJ | heker vdira, vdre v KAJ

▪ *Hekerji* so napadli vladne strežnike.

▪ Velikokrat *hekerji* odkrijejo napako pred samim proizvajalcem.

▪ Članek govori o orodjih in tehnikah, ki jih *hekerji* uporabljajo za ohranjanje dostopa in prikrievanje sledov vdora.

▪ Neki nizozemski *heker* je vdrl v računalniški sistem ameriškega obrambnega ministrstva.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kitajski, ruski, srbski, španski heker | mlad heker | nadobuden, spreten heker | neznan, znan heker | računalniški heker | slaven heker | zloben, zlonameren heker

▪ Mladi *hekerji* sesuvajo sisteme največjih korporacij.

▪ Računalniški *hekerji* so običajno ves čas korak ali dva pred podjetji, vladnimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki zbirajo osebne podatke.

▪ Zlonamerni *hekerji* redno odkrivajo varnostne pomanjkljivosti v operacijskih sistemih in programih.

▪ Anonimnost si lahko zagotovijo samo pravi *hekerji*.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**
napad, vdor hekerjev | skupina hekerjev | tarča hekerjev

▪ Uporabnike je pozval, naj posodobijo programe in se zaščitijo pred morebitnimi napadi *hekerjev*.

▪ Računalniški strokovnjaki so ugotovili, da skupina *hekerjev* trguje z ukradenimi uporabniškimi imeni in gesli.

▪ Tudi internetna telefonija bi lahko postala priljubljena tarča *hekerjev*, ki si obetajo nove možnosti lahkega zaslužka.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**
heker z vzdevkom *N*.

▪ *Heker* z vzdevkom *N*. je včeraj že drugič napadel spletno stran.

▪ Strežnik so napadli nadobudni *hekerji* z imenom *N*.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**

hekerju uspe KAJ

▪ *Hekerjem* je uspelo prodreti v zaščitni sistem brezplačnega ponudnika elektronske pošte.

▪ Dokaj preprost softver inštalira sovražni virus, ki omogoča *hekerju* popoln pregled nad dejavnostjo uporabnika.

▶ **sam. beseda** + pred + **sam. beseda v orodniku**
zaščita pred hekerji

▪ Ameriško obrambno ministrstvo je porabilo sto milijonov dolarjev za varnost računalniških sistemov, kar pa ni bilo dovolj za zaščito pred *hekerji*.

▪ Zaradi strahu pred *hekerji* ne uporablja niti mobilnega telefona niti elektronske pošte.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Lokalni sodnik je *hekerja* obsodil na štiri mesece zapora in plačilo kazni 4400 dolarjev.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Mnogo *hekerjev* je še mladoletnih, vendar pomenijo kljub svoji starosti veliko nevarnost za vse vrste informacijskih sistemov.

2. navdušen, spreten računalniški uporabnik, programer

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
računalniški heker

▪ Kljub mladosti je že pravi računalniški *heker*, za računalnik je sedel že pri treh letih.

▪ Prvih nekaj let je splet živel brez pravega iskalnika. Spletnih strani je bilo morda nekaj sto in najbolj zagnani *hekerji* so takrat menda vse naslove znali kar na pamet.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Hekerji* znajo prenekatero reč postoriti sami, brez ustrezne programske opreme.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hékɛr] in [hêker]

IPA: [ˈxɛ:kɛr] in [ˈxɛ:kɛr]

tonemski

[hékɛr] in [hêker]

IPA: [xè:kér] in [xè:kér]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: héker

RODILNIK: hékerja

DAJALNIK: hékerju

TOŽILNIK: hékerja

MESTNIK: pri hékerju

ORODNIK: s hékerjem

dvojina

IMENOVALNIK: hékerja

RODILNIK: hékerjev

DAJALNIK: hékerjema

TOŽILNIK: hékerja

MESTNIK: pri hékerjih

ORODNIK: s hékerjema

množina

IMENOVALNIK: hékerji

RODILNIK: hékerjev

DAJALNIK: hékerjem

TOŽILNIK: hékerje

MESTNIK: pri hékerjih

ORODNIK: s hékerji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hékɛr

RODILNIK: hékɛrja

DAJALNIK: hékɛrju

TOŽILNIK: hékɛrja

MESTNIK: pri hékɛrju

ORODNIK: s hékɛrjem

dvojina

IMENOVALNIK: hékɛrja

RODILNIK: hékɛrjev tudi hêkerjev

DAJALNIK: hékɛrjema

TOŽILNIK: hékɛrja

MESTNIK: pri hékɛrjih tudi pri hêkerjih

ORODNIK: s hékɛrjema

množina

IMENOVALNIK: hékɛrji

RODILNIK: hékɛrjev tudi hêkerjev

DAJALNIK: hékɛrjem

TOŽILNIK: hékɛrje

MESTNIK: pri hékɛrjih tudi pri hêkerjih

ORODNIK: s hékɛrji tudi s hêkerji

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hêker

RODILNIK: hêkerja

DAJALNIK: hêkerju

TOŽILNIK: hêkerja

MESTNIK: pri hêkerju

ORODNIK: s hêkerjem

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerja

RODILNIK: hêkerjev

DAJALNIK: hêkerjema

TOŽILNIK: hêkerja

MESTNIK: pri hêkerjih

ORODNIK: s hêkerjema

množina

IMENOVALNIK: hêkerji

RODILNIK: hêkerjev

DAJALNIK: hêkerjem

TOŽILNIK: hêkerje

MESTNIK: pri hêkerjih

ORODNIK: s hêkerji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hékɛr

RODILNIK: hékɛrja

DAJALNIK: hékɛrju

TOŽILNIK: hékɛrja

MESTNIK: pri hékɛrju tudi pri hêkerju

ORODNIK: s hékɛrjem

dvojina

IMENOVALNIK: hékɛrja

RODILNIK: hékɛrjev in hêkerjev

DAJALNIK: hékɛrjema

TOŽILNIK: hékɛrja

MESTNIK: pri hékɛrjih in pri hêkerjih

ORODNIK: s hékɛrjema

množina

IMENOVALNIK: hékɛrji

RODILNIK: hékɛrjev in hêkerjev

DAJALNIK: hékɛrjem

TOŽILNIK: hékɛrje

MESTNIK: pri hékɛrjih in pri hêkerjih

ORODNIK: s hékɛrji in s hêkerji

STALNE ZVEZE

etični heker

heker, ki preverja varnost računalniških sistemov in njihovo zaščito pred nepooblaščenimi vdori, navadno za organizacijo, podjetje

- Podjetja se pri nas še niso začela zavedati dejstva, da lahko z zaposlitvijo enega izmed *etičnih hekerjev* pridobijo večjo varnost, kot pa bi jo z milijonskimi nakupi varnostne opreme.

- *Etični heker* počne vse, kar počne tudi zlonamerni heker, vendar s popolnoma drugim namenom.

IZVOR

↑hacker

hékerski hékerska hékersko in **hêkerski** hêkerska hêkersko pridevnik [hékerski] in [hêkerski]

POMEN

1. ki je v zvezi s hekerji ali hekanjem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

hekerski napad, vdor | hekerska konferenca

- Novozelandska policija meni, da je za *hekerske* napade na okoli 1,3 milijona računalnikov po vsem svetu odgovoren najstnik.
- V Las Vegasu se je končala letna *hekerska* konferenca, ki je že deseto leto zapored zbrala številne hekerje z vsega sveta z namenom izboljšanja varnosti računalniških naprav.
- V *hekerskem* podzemlju in njihovem žargonu se pojmuje sistem, v katerega je heker uspešno vdrl, kot njegova last.

1.1. ki je namenjen za hekerje ali hekanje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

hekersko orodje

- Preden začnete uporabljati *hekerska* orodja, se seveda prepričajte, ali ta ne vsebujejo virusov.
- Storilec je bil dokaj zvit, saj je s *hekerskimi* programi prikriil dostop do strežnika.

1.2. ki je značilen za hekerje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

hekerski prijem | hekerska metoda

- Obstajajo poti okoli zaščite, vendar so napol *hekerski* prijemi in se jih povprečni uporabniki ne bodo lotevali.
- Podrobnosti o napadih lahko preberete v tokratnem članku o *hekerskih* metodah.
- Iz računalniške sobe je z uporabo različnih *hekerskih* tehnik ukradel uporabniška imena in gesla za prijavo v računalnik.

1.3. ki ga sestavljajo, tvorijo hekerji

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

hekerska skupina, združba

- Kriminalne združbe, ki so doslej večinoma uporabljale klasične metode, se vse pogosteje povezujejo s podtalnimi *hekerskimi* skupinami in posamezniki.
- Ugotovili so, da *hekerska* združba prodaja uporabniška gesla.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hékerski] in [hêkerski]

IPA: [ˈxɛ:kɛrski] in [ˈxɛ:hɛrski]

tonemski

[hékerski] in [hêkerski]

IPA: [xɛ:kɛrski] in [xɛ:hɛrski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hékerski

RODILNIK: hékerskega

DAJALNIK: hékerskemu

TOŽILNIK: hékerski

živo hékerskega

MESTNIK: pri hékerskem

ORODNIK: s hékerskim

dvojina

IMENOVALNIK: hékerska

RODILNIK: hékerskih

DAJALNIK: hékerskima

TOŽILNIK: hékerska

MESTNIK: pri hékerskih

ORODNIK: s hékerskima

množina

IMENOVALNIK: hékerski

RODILNIK: hékerskih

DAJALNIK: hékerskim

TOŽILNIK: hékerske

MESTNIK: pri hékerskih

ORODNIK: s hékerskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hékerska

RODILNIK: hékerske

DAJALNIK: hékerski

TOŽILNIK: hékersko

MESTNIK: pri hékerski

ORODNIK: s hékersko

dvojina

IMENOVALNIK: hékerski

RODILNIK: hékerskih

DAJALNIK: hékerskima

TOŽILNIK: hékerski

MESTNIK: pri hékerskih

ORODNIK: s hékerskima

množina

IMENOVALNIK: hékerske

RODILNIK: hékerskih

DAJALNIK: hékerskim

TOŽILNIK: hékerske

MESTNIK: pri hékerskih

ORODNIK: s hékerskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hékersko

RODILNIK: hékerskega

DAJALNIK: hékerskemu

TOŽILNIK: hékersko

MESTNIK: pri hékerskem
ORODNIK: s hékerskim

dvojina

IMENOVALNIK: hékerski
RODILNIK: hékerskih
DAJALNIK: hékerskima
TOŽILNIK: hékerski
MESTNIK: pri hékerskih
ORODNIK: s hékerskima

množina

IMENOVALNIK: hékerska
RODILNIK: hékerskih
DAJALNIK: hékerskim
TOŽILNIK: hékerska
MESTNIK: pri hékerskih
ORODNIK: s hékerskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hékerski
RODILNIK: hékerskega
DAJALNIK: hékerskemu
TOŽILNIK: hékerski
živo hékerskega
MESTNIK: pri hékerskem
ORODNIK: s hékerskim

dvojina

IMENOVALNIK: hékerska
RODILNIK: hékerskih
DAJALNIK: hékerskima
TOŽILNIK: hékerska
MESTNIK: pri hékerskih
ORODNIK: s hékerskima

množina

IMENOVALNIK: hékerski
RODILNIK: hékerskih
DAJALNIK: hékerskim
TOŽILNIK: hékerske
MESTNIK: pri hékerskih
ORODNIK: s hékerskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hékerska
RODILNIK: hékerske
DAJALNIK: hékerski
TOŽILNIK: hékersko
MESTNIK: pri hékerski
ORODNIK: s hékersko

dvojina

IMENOVALNIK: hékerski
RODILNIK: hékerskih
DAJALNIK: hékerskima
TOŽILNIK: hékerski
MESTNIK: pri hékerskih
ORODNIK: s hékerskima

množina

IMENOVALNIK: hékerske
RODILNIK: hékerskih
DAJALNIK: hékerskim
TOŽILNIK: hékerske
MESTNIK: pri hékerskih
ORODNIK: s hékerskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hékersko
RODILNIK: hékerskega
DAJALNIK: hékerskemu
TOŽILNIK: hékersko
MESTNIK: pri hékerskem
ORODNIK: s hékerskim

dvojina

IMENOVALNIK: hékerski
RODILNIK: hékerskih
DAJALNIK: hékerskima
TOŽILNIK: hékerski
MESTNIK: pri hékerskih
ORODNIK: s hékerskima

množina

IMENOVALNIK: hékerska
RODILNIK: hékerskih
DAJALNIK: hékerskim
TOŽILNIK: hékerska
MESTNIK: pri hékerskih
ORODNIK: s hékerskimi

in

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hêkerski
RODILNIK: hêkerskega
DAJALNIK: hêkerskemu
TOŽILNIK: hêkerski
živo hêkerskega
MESTNIK: pri hêkerskem
ORODNIK: s hêkerskim

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerska
RODILNIK: hêkerskih
DAJALNIK: hêkerskima
TOŽILNIK: hêkerska
MESTNIK: pri hêkerskih
ORODNIK: s hêkerskima

množina

IMENOVALNIK: hêkerski
RODILNIK: hêkerskih
DAJALNIK: hêkerskim
TOŽILNIK: hêkerske
MESTNIK: pri hêkerskih
ORODNIK: s hêkerskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hêkerska
 RODILNIK: hêkerske
 DAJALNIK: hêkerski
 TOŽILNIK: hêkersko
 MESTNIK: pri hêkerski
 ORODNIK: s hêkersko

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerski
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskima
 TOŽILNIK: hêkerski
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskima

množina

IMENOVALNIK: hêkerske
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskim
 TOŽILNIK: hêkerske
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: hêkersko
 RODILNIK: hêkerskega
 DAJALNIK: hêkerskemu
 TOŽILNIK: hêkersko
 MESTNIK: pri hêkerskem
 ORODNIK: s hêkerskim

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerski
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskima
 TOŽILNIK: hêkerski
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskima

množina

IMENOVALNIK: hêkerska
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskim
 TOŽILNIK: hêkerska
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: hêkerski
 RODILNIK: hêkerskega
 DAJALNIK: hêkerskemu
 TOŽILNIK: hêkerski
 živo hêkerskega
 MESTNIK: pri hêkerskem
 ORODNIK: s hêkerskim

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerska

RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskima
 TOŽILNIK: hêkerska
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskima

množina

IMENOVALNIK: hêkerski
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskim
 TOŽILNIK: hêkerske
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: hêkerska
 RODILNIK: hêkerske
 DAJALNIK: hêkerski
 TOŽILNIK: hêkersko
 MESTNIK: pri hêkerski
 ORODNIK: s hêkersko

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerski
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskima
 TOŽILNIK: hêkerski
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskima

množina

IMENOVALNIK: hêkerske
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskim
 TOŽILNIK: hêkerske
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: hêkersko
 RODILNIK: hêkerskega
 DAJALNIK: hêkerskemu
 TOŽILNIK: hêkersko
 MESTNIK: pri hêkerskem
 ORODNIK: s hêkerskim

dvojina

IMENOVALNIK: hêkerski
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskima
 TOŽILNIK: hêkerski
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskima

množina

IMENOVALNIK: hêkerska
 RODILNIK: hêkerskih
 DAJALNIK: hêkerskim
 TOŽILNIK: hêkerska
 MESTNIK: pri hêkerskih
 ORODNIK: s hêkerskimi

IZVOR
↑heker

hidroplán hidroplána samostalnik moškega spola

[hidroplán]

POMEN

letalo s plovnim trupom ali plovci, ki lahko pristaja in vzleta na vodi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Bila sva pred njegovim rumenim *hidroplanom*, ki je čakal na kristalno gladki gladini jezera.
- Nemške ladje je opazil pilot nekega angleškega izvidniškega *hidroplana*.
- Zlasti v obdobju velikih *hidroplanov* konec 20. in na začetku 30. let so hidroplane načrtovali za letenje na nizkih višinah nad morsko gladino.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- V bližini Bernardina leži na morskem dnu *hidroplan*.
- *Hidroplani* so se začeli uveljavljati po letu 1910.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Za izvidniške polete nad morjem so uporabili *hidroplane*.
- Ekipa je pogosto snemala filme na popolnoma različnih koncih sveta, zato so občasno najemali druge ladje in celo *hidroplane*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Z bližnjega jezera naju je pilot s *hidroplanom* odpeljal globoko v nacionalni park.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Na obrobju mesta je dal zgraditi umetno jezero, ki je bilo pravzaprav letališče za pristajanje *hidroplanov*.
- Voznik *hidroplana* je s spodnjim delom zadel jambor in ga popolnoma skrivil.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Na Midwayskih otokih so pomembni vojaški objekti, pristajališče za *hidroplan*, letališče.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hidroplán]

IPA: [xidrɔ'pla:n]

tonemski

[hidroplán]

IPA: [xidrɔplá:n]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: hidroplán

RODILNIK: hidroplána

DAJALNIK: hidroplánu

TOŽILNIK: hidroplán

MESTNIK: pri hidroplánu

ORODNIK: s hidroplánom

dvojina

IMENOVALNIK: hidroplána

RODILNIK: hidroplánov

DAJALNIK: hidroplánoma

TOŽILNIK: hidroplána

MESTNIK: pri hidroplánih

ORODNIK: s hidroplánoma

množina

IMENOVALNIK: hidropláni

RODILNIK: hidroplánov

DAJALNIK: hidroplánom

TOŽILNIK: hidropláne

MESTNIK: pri hidroplánih

ORODNIK: s hidropláni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hidroplán

RODILNIK: hidroplána

DAJALNIK: hidroplánu

TOŽILNIK: hidroplán

MESTNIK: pri hidroplánu

ORODNIK: s hidroplánom

dvojina

IMENOVALNIK: hidroplána

RODILNIK: hidroplánov

DAJALNIK: hidroplánoma

TOŽILNIK: hidroplána

MESTNIK: pri hidroplánih

ORODNIK: s hidroplánoma

množina

IMENOVALNIK: hidropláni

RODILNIK: hidroplánov

DAJALNIK: hidroplánom

TOŽILNIK: hidropláne

MESTNIK: pri hidroplánih

ORODNIK: s hidropláni

IZVOR

kakor slovaš. in češ. *hydroplán*, madž. *hidroplán* iz gr. *hýdōr* + ↑(aero)plan

híšnica híšnice samostalnik ženskega spola [híšnica]

POMEN

ženska, ki se poklicno ukvarja z manjšimi vzdrževalnimi deli, opravili in skrbi za urejenost stavbe in njene okolice

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Okoli stavbe je bilo vedno čisto in lepo urejeno. Tako je bilo, dokler se ni upokojila dolgoletna *híšnica*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Višje sodišče je pravnomočno razsodilo v korist upokojene *híšnice*, ki ni imela stanovanjske pravice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[hīšnica]
IPA: [ˈxiːfnitsa]
tonemski
[hīšnica]
IPA: [xiːfnitsa]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: hīšnica
RODILNIK: hīšnice
DAJALNIK: hīšnici
TOŽILNIK: hīšnico
MESTNIK: pri hīšnici
ORODNIK: s hīšnico

dvojina

IMENOVALNIK: hīšnici
RODILNIK: hīšnic
DAJALNIK: hīšnicama
TOŽILNIK: hīšnici
MESTNIK: pri hīšnicah
ORODNIK: s hīšnicama

množina

IMENOVALNIK: hīšnice
RODILNIK: hīšnic
DAJALNIK: hīšnicam
TOŽILNIK: hīšnice
MESTNIK: pri hīšnicah
ORODNIK: s hīšnicami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: hīšnica
RODILNIK: hīšnice
DAJALNIK: hīšnici
TOŽILNIK: hīšnico
MESTNIK: pri hīšnici
ORODNIK: s hīšnico

dvojina

IMENOVALNIK: hīšnici
RODILNIK: hīšnic
DAJALNIK: hīšnicama
TOŽILNIK: hīšnici
MESTNIK: pri hīšnicah
ORODNIK: s hīšnicama

množina

IMENOVALNIK: hīšnice
RODILNIK: hīšnic
DAJALNIK: hīšnicam
TOŽILNIK: hīšnice
MESTNIK: pri hīšnicah
ORODNIK: s hīšnicami

IZVOR

↑hišnik

hišnik hišnika samostalnik moškega spola [hīšnik]

POMEN

kdor se poklicno ukvarja z manjšimi vzdrževalnimi deli, opravili in skrbi za urejenost stavbe in njene okolice

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

hišnik odklene vrata | hišnik pomaga | hišnik poskrbi, skrbi ZA KAJ

▪ Za varnost in urejenost garaže skrbi *hišnik*, ki redno nadzoruje stanje označb na parkirišču in razsvetljava.

▪ Kljub temu da ju je zalotil *hišnik*, sta ukradla videorekorder in pobegnila.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bivši, nekdanji, upokojeni hišnik | prijazen hišnik | šolski hišnik

▪ Stanovanjski zakon je prezrl položaj nekdanjih *hišnikov* in delavcev, ki so opravljali podobna dela (čistilke in kurjači) v blokih ali naseljih.

▪ K sreči smo naleteli na izjemno prijaznega *hišnika*, ki nam je nemudoma omogočil dostop na streho.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

delo, (delovno) mesto, služba hišnika | pomoč hišnika

▪ Pripravljajo predlog, po katerem bi enovito organizirali skupne službe *hišnikov*, gospodarjev in vzdrževalcev, ki so zaposleni po javnih zavodih.

▪ Če učenec namenoma zlomi stol, ga mora nato ob pomoči *hišnika* tudi popraviti.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

poklicati hišnika

▪ Takoj so poklicali *hišnika* s ključi, da je okno zaprl in pospravil razbito steklo, ki na srečo ni nikogar ranilo.

▶ glag. + kot + **sam. beseda v imenovalniku**

delati, zaposliti se kot hišnik

▪ Dela kot *hišnik* na srednji šoli.

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda** v mestniku

hišnik na šoli

▪ Njegovo zadnje delovno mesto je bilo delo *hišnika* na osnovni šoli.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda** v mestniku

hišnik v bloku | hišnik v šoli

▪ S *hišnikom* v bloku je vsako jutro izmenjala nekaj besed.

▪ Oče je zaposlen kot *hišnik* v osnovni šoli, mama, po poklicu ekonomski tehnik, pa je pustila službo in se posvetila družini.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**
stanovanje za hišnika

▪ Med delovne uspehe uvrščajo novo stanovanje za *hišnika* gasilskega doma, ki so ga predali namenu na občnem zboru.

▪ Opravili bodo vzdrževalna dela v prostorih arhiva, kotlovnice in delavnice za *hišnika*.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda** v rodilniku

hišnik šole

- Hvala *hišniku* šole za vso pomoč.

▶ glag. + sam. beseda v dajalniku

- Učenci višje stopnje so v različnih delavnicah urejali šolsko igrišče in okolico šole, pomagali *hišniku* pri pleskanju lesenih delov okrog šole.

▶ priredna zveza

hišnik in čistilka, hišnik in snažilka

- Skupaj s *hišnikom* in snažilkami se trudijo, da je okolje doma urejeno in čisto.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hīšnik]

IPA: [ˈxiːfɲik]

tonemski

[hīšnik]

IPA: [xiːfɲik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hišnik

RODILNIK: hišnika

DAJALNIK: hišniku

TOŽILNIK: hišnika

MESTNIK: pri hišniku

ORODNIK: s hišnikom

dvojina

IMENOVALNIK: hišnika

RODILNIK: hišnikov

DAJALNIK: hišnikoma

TOŽILNIK: hišnika

MESTNIK: pri hišnikih

ORODNIK: s hišnikoma

množina

IMENOVALNIK: hišniki

RODILNIK: hišnikov

DAJALNIK: hišnikom

TOŽILNIK: hišnike

MESTNIK: pri hišnikih

ORODNIK: s hišniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hišnik

RODILNIK: hišnika

DAJALNIK: hišniku

TOŽILNIK: hišnika

MESTNIK: pri hišniku

ORODNIK: s hišnikom

dvojina

IMENOVALNIK: hišnika

RODILNIK: hišnikov

DAJALNIK: hišnikoma

TOŽILNIK: hišnika

MESTNIK: pri hišnikih

ORODNIK: s hišnikoma

množina

IMENOVALNIK: hišniki

RODILNIK: hišnikov

DAJALNIK: hišnikom

TOŽILNIK: hišnike

MESTNIK: pri hišnikih

ORODNIK: s hišniki

BESEDOTVORJE

feminativ: hišnica

IZVOR

↑ hiša

hlapčeváti hlapčujem nedovršni glagol [hlapčeváti]

POMEN

1. nekdanj biti hlapec, služiti kot hlapec

- Lačna in bosa deca je gospodarjem pasla v dolini živino, *hlapčevala*, spala v hlevih.

2. slabšalno vesti se pretirano uslužno, ponižno

▶ glag. + sam. beseda v dajalniku

hlapčevati eliti | hlapčevati gospodarjem | hlapčevati tujcem

- Se vedno *hlapčujejo* eliti, ki nima nobenega čuta za socialne vrednote.

- Za nekaj lastne koristi *hlapčujejo* tujim gospodarjem.

▶ prisl. + glag.

ponižno hlapčevati | spet, vedno hlapčevati

- Država je dokazala, da bo ponižno *hlapčevala* še naprej.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hlapčeváti]

IPA: [xlapʈɛˈvaːti]

tonemski

[hlapčeváti]

IPA: [xlapʈɛvɑːtí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: hlapčeváti

NAMENILNIK: hlapčevàt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: hlapčujem

2. OSEBA: hlapčuješ

3. OSEBA: hlapčuje

dvojina

1. OSEBA: hlapčujeva

2. OSEBA: hlapčujeta

3. OSEBA: hlapčujeta

množina

1. OSEBA: hlapčujemo

2. OSEBA: hlapčújete
3. OSEBA: hlapčújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: hlapčúj

dvojina

1. OSEBA: hlapčújva
2. OSEBA: hlapčújta

množina

1. OSEBA: hlapčújmo
2. OSEBA: hlapčújte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: hlapčevàl
DVOJINA: hlapčevàla
MNOŽINA: hlapčevàli

ženski spol

EDNINA: hlapčevála
DVOJINA: hlapčeváli
MNOŽINA: hlapčevále

srednji spol

EDNINA: hlapčeválo
DVOJINA: hlapčeváli
MNOŽINA: hlapčevála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčujóč
RODILNIK: hlapčujóčega
DAJALNIK: hlapčujóčemu
TOŽILNIK: hlapčujóč
živo hlapčujóčega
MESTNIK: pri hlapčujóčem
ORODNIK: s hlapčujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčujóča
RODILNIK: hlapčujóčih
DAJALNIK: hlapčujóčima
TOŽILNIK: hlapčujóča
MESTNIK: pri hlapčujóčih
ORODNIK: s hlapčujóčima

množina

IMENOVALNIK: hlapčujóči
RODILNIK: hlapčujóčih
DAJALNIK: hlapčujóčim
TOŽILNIK: hlapčujóče
MESTNIK: pri hlapčujóčih
ORODNIK: s hlapčujóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčujóča
RODILNIK: hlapčujóče
DAJALNIK: hlapčujóči
TOŽILNIK: hlapčujóčo
MESTNIK: pri hlapčujóči
ORODNIK: s hlapčujóčo

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčujóči
RODILNIK: hlapčujóčih
DAJALNIK: hlapčujóčima
TOŽILNIK: hlapčujóči
MESTNIK: pri hlapčujóčih
ORODNIK: s hlapčujóčima

množina

IMENOVALNIK: hlapčujóče
RODILNIK: hlapčujóčih
DAJALNIK: hlapčujóčim
TOŽILNIK: hlapčujóče
MESTNIK: pri hlapčujóčih
ORODNIK: s hlapčujóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčujóče
RODILNIK: hlapčujóčega
DAJALNIK: hlapčujóčemu
TOŽILNIK: hlapčujóče
MESTNIK: pri hlapčujóčem
ORODNIK: s hlapčujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčujóči
RODILNIK: hlapčujóčih
DAJALNIK: hlapčujóčima
TOŽILNIK: hlapčujóči
MESTNIK: pri hlapčujóčih
ORODNIK: s hlapčujóčima

množina

IMENOVALNIK: hlapčujóča
RODILNIK: hlapčujóčih
DAJALNIK: hlapčujóčim
TOŽILNIK: hlapčujóča
MESTNIK: pri hlapčujóčih
ORODNIK: s hlapčujóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčeván
RODILNIK: hlapčevánega
DAJALNIK: hlapčevánemu
TOŽILNIK: hlapčeván
živo hlapčevánega
MESTNIK: pri hlapčevánem
ORODNIK: s hlapčevánim

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčevána
RODILNIK: hlapčevánih
DAJALNIK: hlapčevánima
TOŽILNIK: hlapčevána
MESTNIK: pri hlapčevánih
ORODNIK: s hlapčevánima

množina

IMENOVALNIK: hlapčeváni
RODILNIK: hlapčevánih

DAJALNIK: hlapčevánim
TOŽILNIK: hlapčeváne
MESTNIK: pri hlapčeváni**h**
ORODNIK: s hlapčeváni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčevána
RODILNIK: hlapčeváne
DAJALNIK: hlapčeváni
TOŽILNIK: hlapčeváno
MESTNIK: pri hlapčeváni
ORODNIK: s hlapčeváno

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčeváni
RODILNIK: hlapčeváni**h**
DAJALNIK: hlapčeváni**ma**
TOŽILNIK: hlapčeváni
MESTNIK: pri hlapčeváni**h**
ORODNIK: s hlapčeváni**ma**

množina

IMENOVALNIK: hlapčeváne
RODILNIK: hlapčeváni**h**
DAJALNIK: hlapčeváni**m**
TOŽILNIK: hlapčeváne
MESTNIK: pri hlapčeváni**h**
ORODNIK: s hlapčeváni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčeváno
RODILNIK: hlapčeváne**ga**
DAJALNIK: hlapčeváne**mu**
TOŽILNIK: hlapčeváno
MESTNIK: pri hlapčeváne**m**
ORODNIK: s hlapčeváni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčeváni
RODILNIK: hlapčeváni**h**
DAJALNIK: hlapčeváni**ma**
TOŽILNIK: hlapčeváni
MESTNIK: pri hlapčeváni**h**
ORODNIK: s hlapčeváni**ma**

množina

IMENOVALNIK: hlapčevána
RODILNIK: hlapčeváni**h**
DAJALNIK: hlapčeváni**m**
TOŽILNIK: hlapčevána
MESTNIK: pri hlapčeváni**h**
ORODNIK: s hlapčeváni**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: hlapčevá**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: hlapčevánje
RODILNIK: hlapčevánja
DAJALNIK: hlapčevánju
TOŽILNIK: hlapčevánje
MESTNIK: pri hlapčevánju

ORODNIK: s hlapčevánj**em**
dvojina

IMENOVALNIK: hlapčevánji
RODILNIK: hlapčevánj
DAJALNIK: hlapčevánj**ema**
TOŽILNIK: hlapčevánji
MESTNIK: pri hlapčevánj**ih**
ORODNIK: s hlapčevánj**ema**

množina

IMENOVALNIK: hlapčevánja
RODILNIK: hlapčevánj
DAJALNIK: hlapčevánj**em**
TOŽILNIK: hlapčevánja
MESTNIK: pri hlapčevánj**ih**
ORODNIK: s hlapčevánji

tonemsko

NEDOLOČNIK: hlapčeváti
NAMENILNIK: hlapčevät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: hlapčú**jem**
2. OSEBA: hlapčú**ješ**
3. OSEBA: hlapčú**je**

dvojina

1. OSEBA: hlapčú**jeva**
2. OSEBA: hlapčú**jeta**
3. OSEBA: hlapčú**jeta**

množina

1. OSEBA: hlapčú**jemo**
2. OSEBA: hlapčú**jete**
3. OSEBA: hlapčú**jajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: hlapčú**j**

dvojina

1. OSEBA: hlapčú**jva**
2. OSEBA: hlapčú**jta**

množina

1. OSEBA: hlapčú**jmo**
2. OSEBA: hlapčú**jte**

deležnik na *-l*

moški spol

EDNINA: hlapčeväl
DVOJINA: hlapčevála
MNOŽINA: hlapčeváli

ženski spol

EDNINA: hlapčevâla
DVOJINA: hlapčeváli
MNOŽINA: hlapčevále

srednji spol

EDNINA: hlapčeválo
DVOJINA: hlapčeváli
MNOŽINA: hlapčevála

deležnik na *-č*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčujôč tudi hlapčujôč

RODILNIK: hlapčujôč**ega**

DAJALNIK: hlapčujôč**emu**

TOŽILNIK: hlapčujôč tudi hlapčujôč

živo hlapčujôč**ega**

MESTNIK: pri hlapčujôč**em**

ORODNIK: s hlapčujôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčujôča

RODILNIK: hlapčujôč**ih**

DAJALNIK: hlapčujôč**ima**

TOŽILNIK: hlapčujôča

MESTNIK: pri hlapčujôč**ih**

ORODNIK: s hlapčujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: hlapčujôči

RODILNIK: hlapčujôč**ih**

DAJALNIK: hlapčujôč**im**

TOŽILNIK: hlapčujôče

MESTNIK: pri hlapčujôč**ih**

ORODNIK: s hlapčujôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčujôča

RODILNIK: hlapčujôč**e**

DAJALNIK: hlapčujôč**i**

TOŽILNIK: hlapčujôč**o**

MESTNIK: pri hlapčujôč**i**

ORODNIK: s hlapčujôč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčujôči

RODILNIK: hlapčujôč**ih**

DAJALNIK: hlapčujôč**ima**

TOŽILNIK: hlapčujôči

MESTNIK: pri hlapčujôč**ih**

ORODNIK: s hlapčujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: hlapčujôče

RODILNIK: hlapčujôč**ih**

DAJALNIK: hlapčujôč**im**

TOŽILNIK: hlapčujôče

MESTNIK: pri hlapčujôč**ih**

ORODNIK: s hlapčujôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčujôče

RODILNIK: hlapčujôč**ega**

DAJALNIK: hlapčujôč**emu**

TOŽILNIK: hlapčujôče

MESTNIK: pri hlapčujôč**em**

ORODNIK: s hlapčujôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčujôči

RODILNIK: hlapčujôč**ih**

DAJALNIK: hlapčujôč**ima**

TOŽILNIK: hlapčujôči

MESTNIK: pri hlapčujôč**ih**

ORODNIK: s hlapčujôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: hlapčujôča

RODILNIK: hlapčujôč**ih**

DAJALNIK: hlapčujôč**im**

TOŽILNIK: hlapčujôča

MESTNIK: pri hlapčujôč**ih**

ORODNIK: s hlapčujôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčeván

RODILNIK: hlapčeván**ega**

DAJALNIK: hlapčeván**emu**

TOŽILNIK: hlapčeván

živo hlapčeván**ega**

MESTNIK: pri hlapčeván**em**

ORODNIK: s hlapčeván**im**

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčevána

RODILNIK: hlapčeván**ih**

DAJALNIK: hlapčeván**ima**

TOŽILNIK: hlapčevána

MESTNIK: pri hlapčeván**ih**

ORODNIK: s hlapčeván**ima**

množina

IMENOVALNIK: hlapčeváni

RODILNIK: hlapčeván**ih**

DAJALNIK: hlapčeván**im**

TOŽILNIK: hlapčeváne

MESTNIK: pri hlapčeván**ih**

ORODNIK: s hlapčeván**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčevána

RODILNIK: hlapčeváne

DAJALNIK: hlapčeváni

TOŽILNIK: hlapčeváno

MESTNIK: pri hlapčeváni

ORODNIK: s hlapčeváno

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčeváni

RODILNIK: hlapčeván**ih**

DAJALNIK: hlapčeván**ima**

TOŽILNIK: hlapčeváni

MESTNIK: pri hlapčeván**ih**

ORODNIK: s hlapčeván**ima**

množina

IMENOVALNIK: hlapčeváne

RODILNIK: hlapčeván**ih**

DAJALNIK: hlapčeván**im**

TOŽILNIK: hlapčeváne

MESTNIK: pri hlapčeván**ih**

ORODNIK: s hlapčeván**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: hlapčeváno
RODILNIK: hlapčevánega
DAJALNIK: hlapčevánemu
TOŽILNIK: hlapčeváno
MESTNIK: pri hlapčevánem
ORODNIK: s hlapčevánim

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčeváni
RODILNIK: hlapčevánih
DAJALNIK: hlapčevánima
TOŽILNIK: hlapčeváni
MESTNIK: pri hlapčevánih
ORODNIK: s hlapčevánima

množina

IMENOVALNIK: hlapčevána
RODILNIK: hlapčevánih
DAJALNIK: hlapčevánim
TOŽILNIK: hlapčevána
MESTNIK: pri hlapčevánih
ORODNIK: s hlapčevánimi

DELEŽJE NA *-aje*: hlapčeváje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: hlapčevânje
RODILNIK: hlapčevânja
DAJALNIK: hlapčevânju
TOŽILNIK: hlapčevânje
MESTNIK: pri hlapčevânju
ORODNIK: s hlapčevânjem

dvojina

IMENOVALNIK: hlapčevânji
RODILNIK: hlapčevânj
DAJALNIK: hlapčevânjema
TOŽILNIK: hlapčevânji
MESTNIK: pri hlapčevânjih
ORODNIK: s hlapčevânjema

množina

IMENOVALNIK: hlapčevânja
RODILNIK: hlapčevânj
DAJALNIK: hlapčevânjem
TOŽILNIK: hlapčevânja
MESTNIK: pri hlapčevânjih
ORODNIK: s hlapčevânji

IZVOR

↑ hlapec

hokaído kot pridevnik [hokaído]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hokaído]

IPA: [xɔka'i:ðɔ]

tonemski

[hokaído]

IPA: [xɔkaí:dò]

STALNE ZVEZE

buča hokaido

manjša okrogla buča hruškaste oblike s trdo oranžno lupino in oranžnim mesom; SIN.: hokaido buča

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

juha iz buče hokaido | namaz iz buče hokaido

▪ Juha iz *buče hokaido* pomaga ob črevesnih kolikah in prebavnih zastojih.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n g buče hokaido

▪ Za 2 obroka potrebujemo: 600 g *buče hokaido*, 1 čebulo, 1 žlico masla, 1 žličko karija, 500 ml zelenjavne čiste juhe ...

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Meso japonske *buče hokaido* ima blago aromo in se zelo dobro ujema z ingverjem in čilijem.

...

▪ Bučni pire naredimo tako, da kose *buče hokaido* prepražimo, pretlačimo in ohladimo.

hokaido buča

manjša okrogla buča hruškaste oblike s trdo oranžno lupino in oranžnim mesom; SIN.: buča hokaido

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Če boste uporabili aromatično *hokaido bučo*, je ni treba lupiti.

▪ V glineni lonec po plasteh naložimo čez noč namočen in odcejen rdeči fižol, na kocke narezano *hokaido bučo*, narezano korenje in gomoljno zeleno z listi.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Za kosilo lahko pripravite gobovo juhico, kremno juho iz brokolija ali rumeno juho iz *hokaido buče*.

...

▪ Meso *hokaido buč* narežemo na kocke.

▪ Za zajtrk pripravimo dušen ali v sopari kuhan korenček ali *hokaido bučo* z rozinami in začimbami.

IZVOR

po zgledu angl. *Hokkaido squash*, nem.

Hokkaidokürbis 'buča hokaido', po japonskem otoku *Hokaido*

hòv medmet [hòv]

POMEN

1. navadno podvojeno posnema oglašanje psa

▪ »*Hov, hov!*« se je oglasil pes pod oknom.

▪ Kot blisk je planil k lini in lajal skozi noč. »*Hov, hov, hov!*«

▪ Pes me razumevajoče pogleda, navdušeno bevskne *hov* in mi položi levo taco na laket.

2. kot samostalnik, navadno podvojeno **oglašanje psa**

▪ Ko so šli mimo prve kmetije, jih je z glasnim *hov hov* pozdravil velik črn mešanec.

▪ Ljudje čedalje bolj pozabljamo na svet in bitja okoli sebe, ki imajo prav tako pravico do življenja. Premalo se zavedamo, da je marsikateri *hov* ali mijav klic na pomoč.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hòʏ]

IPA: [ˈxɔʏ]

tonemski

[hòʏ]

IPA: [xóʏ]

v obliki **hov**

jakostni

[hòʏ hòva]

IPA: [ˈxɔʏ ˈxɔ:va]

tonemski

[hòʏ hòva]

IPA: [xóʏ xó:va]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hòv

RODILNIK: hòva

DAJALNIK: hòvu

TOŽILNIK: hòv

MESTNIK: pri hòvu

ORODNIK: s hòvom

dvojina

IMENOVALNIK: hòva

RODILNIK: hòvov

DAJALNIK: hòvoma

TOŽILNIK: hòva

MESTNIK: pri hòvih

ORODNIK: s hòvoma

množina

IMENOVALNIK: hòvi

RODILNIK: hòvov

DAJALNIK: hòvom

TOŽILNIK: hòve

MESTNIK: pri hòvih

ORODNIK: s hòvi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hòv

RODILNIK: hòva

DAJALNIK: hòvu

TOŽILNIK: hòv

MESTNIK: pri hòvu

ORODNIK: s hòvom

dvojina

IMENOVALNIK: hòva

RODILNIK: hòvov

DAJALNIK: hòvoma

TOŽILNIK: hòva

MESTNIK: pri hòvih

ORODNIK: s hòvoma

množina

IMENOVALNIK: hòvi

RODILNIK: hòvov

DAJALNIK: hòvom

TOŽILNIK: hòve

MESTNIK: pri hòvih

ORODNIK: s hòvi

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hòv

RODILNIK: hòv

DAJALNIK: hòv

TOŽILNIK: hòv

MESTNIK: pri hòv

ORODNIK: s hòv

dvojina

IMENOVALNIK: hòv

RODILNIK: hòv

DAJALNIK: hòv

TOŽILNIK: hòv

MESTNIK: pri hòv

ORODNIK: s hòv

množina

IMENOVALNIK: hòv

RODILNIK: hòv

DAJALNIK: hòv

TOŽILNIK: hòv

MESTNIK: pri hòv

ORODNIK: s hòv

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hòv

RODILNIK: hòv

DAJALNIK: hòv

TOŽILNIK: hòv

MESTNIK: pri hòv

ORODNIK: s hòv

dvojina

IMENOVALNIK: hòv

RODILNIK: hòv

DAJALNIK: hòv

TOŽILNIK: hòv

MESTNIK: pri hòv

ORODNIK: s hòv

množina

IMENOVALNIK: hòv

RODILNIK: hòv

DAJALNIK: hõv
TOŽILNIK: hõv
MESTNIK: pri hõv
ORODNIK: s hõv

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema lajanje

hrček hrčka samostalnik moškega spola [hərčək]

POMEN

1. manjši glodalec z razširljivimi vrečastimi lici in kratkim repom; primerjaj lat. *Cricetinae*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Sredi kovinske kletke je majhno gnezdo, v njem pa se skriva rjavi *hrček*, ljubljeneček šestletne deklice.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Hrček* živi povprečno dve do tri leta, najdlje pa pet let.

▪ Kolo je optimalen način rekreacije. *Hrčki* ga nagonsko poganjajo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ V naravi živi več kot 20 vrst *hrčkov*, vendar jih je za hišne ljubljenečke primernih le pet.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Doslej je imela *hrčka*, morskega prašička in skobčevko, sedaj pa si želi akvaterarij.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Najbolje so se obnesle komercialne kletke za *hrčke*, narejene iz plastike ali pa kovinske.

▶ priredna zveza

hrček in morski prašiček

▪ *Hrčkom* in morskim prašičkom je treba hladno in mirno mesto zagotoviti najkasneje takrat, ko se temperatura povzpne do 25 stopinj.

2. ekspresivno kdor v večjih količinah hrani, zbira kaj, zlasti nepotrebne stvari

▪ Bi ob kukanju v vašo garderobno omaro hitro ugotovili, da ste *hrček*, se pravi nekdo, ki hrani tudi tiste kose oblačil, ki jih je oblekel le trikrat – prvič, zadnjič in nikoli več?

▪ Nisem pedanten. *Hrček* sem, ki vse shrani.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hərčək]

IPA: [ˈxərtʃək]

tonemski

[hərčək]

IPA: [xərtʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hrček

RODILNIK: hrčka

DAJALNIK: hrčku

TOŽILNIK: hrčka

MESTNIK: pri hrčku

ORODNIK: s hrčkom

dvojina

IMENOVALNIK: hrčka

RODILNIK: hrčkov

DAJALNIK: hrčkoma

TOŽILNIK: hrčka

MESTNIK: pri hrčkih

ORODNIK: s hrčkoma

množina

IMENOVALNIK: hrčki

RODILNIK: hrčkov

DAJALNIK: hrčkom

TOŽILNIK: hrčke

MESTNIK: pri hrčkih

ORODNIK: s hrčki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hrček

RODILNIK: hrčka

DAJALNIK: hrčku

TOŽILNIK: hrčka

MESTNIK: pri hrčku

ORODNIK: s hrčkom

dvojina

IMENOVALNIK: hrčka

RODILNIK: hrčkov

DAJALNIK: hrčkoma

TOŽILNIK: hrčka

MESTNIK: pri hrčkih

ORODNIK: s hrčkoma

množina

IMENOVALNIK: hrčki

RODILNIK: hrčkov

DAJALNIK: hrčkom

TOŽILNIK: hrčke

MESTNIK: pri hrčkih

ORODNIK: s hrčki

STALNE ZVEZE

kitajski hrček

iz zoologije manjši hrček, navadno s sivkasto rjavo dlako in temno progo po hrbtu ter daljšim

repom; primerjaj lat. *Cricetulus griseus*

▪ *Kitajski hrčki* so precej teritorialni, vendar jih lahko imate več skupaj, če so skupaj odraščali in se med seboj poznajo.

▪ Roborovski in *kitajski hrček* sta težja za vzrejo, najde se ju le pri resnih rejcih, zato sta redkejša.

pomladanski hrček

iz biologije goba z vijugasto nagubanim rdeče rjavim klobukom nepravilne oblike in svetlejším betom; primerjaj lat. *Gyromitra esculenta*

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Surov *pomladanski hrček* je strupena in celo smrtno nevarna goba.

...

- *Pomladanski hrček* je pri nas razmeroma redek, nahaja pa se na seznamu zavarovanih gob.

zlati hrček

iz zoologije **večji hrček s svetlo rjavo, rumenkasto**

dlako; primerjaj lat. *Mesocricetus auratus*

- *Zlati hrčki* so doma na Bližnjem vzhodu, čeprav divje populacije niso številne.
- Pri nas niti pri *zlatem hrčku* niti pri morskem prašičku ni razširjena kakšna posebno nevarna kužna bolezen, da bi jih bilo treba cepiti proti njej.

IZVOR

= hrv., srb. *hrčak*, slovaš. *chrček* < pslov. *xъrčьkъ, glej ↑hrkati

hrúšica hrúšice samostalnik ženskega spola [hrúšica]

POMEN

iz botanike **nizka okrasna rastlina z modrim**

grozdastim socvetjem; primerjaj lat. *Muscari*; SIN.: iz

botanike **modra hrušica**

- Narcise so v bujnem razcvetu, prav nič ne zaostajajo hijacinte in *hrušice*, prebujajo pa se že zgodnje sorte tulipanov.
- Ob rumeno cvetočo forzicijo se lepo podajo modro cvetoče *hrušice*.
- Mrežasta perunika in *hrušice* cvetijo prihodnje leto znova, če jih po cvetenju še naprej negujete, dokler listi ne ovenijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[hrúšica]

IPA: [ˈxruːʃitsa]

tonemski

[hrúšica]

IPA: [xruːʃitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: hrúšica

RODILNIK: hrúšice

DAJALNIK: hrúšici

TOŽILNIK: hrúšico

MESTNIK: pri hrúšici

ORODNIK: s hrúšico

dvojina

IMENOVALNIK: hrúšici

RODILNIK: hrúšic

DAJALNIK: hrúšicama

TOŽILNIK: hrúšici

MESTNIK: pri hrúšicah

ORODNIK: s hrúšicama

množina

IMENOVALNIK: hrúšice

RODILNIK: hrúšic

DAJALNIK: hrúšicam

TOŽILNIK: hrúšice

MESTNIK: pri hrúšicah

ORODNIK: s hrúšicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: hrúšica

RODILNIK: hrúšice

DAJALNIK: hrúšici

TOŽILNIK: hrúšico

MESTNIK: pri hrúšici

ORODNIK: s hrúšico

dvojina

IMENOVALNIK: hrúšici

RODILNIK: hrúšic

DAJALNIK: hrúšicama

TOŽILNIK: hrúšici

MESTNIK: pri hrúšicah

ORODNIK: s hrúšicama

množina

IMENOVALNIK: hrúšice

RODILNIK: hrúšic

DAJALNIK: hrúšicam

TOŽILNIK: hrúšice

MESTNIK: pri hrúšicah

ORODNIK: s hrúšicami

STALNE ZVEZE

modra hrušica

iz botanike **nizka okrasna rastlina z modrim**

grozdastim socvetjem; primerjaj lat. *Muscari*; SIN.: iz

botanike **hrušica**

- Na gredice ali v večja zunanja korita med tulipane na gosto posadimo *modro hrušico*, da barva tulipanov pride še bolj do izraza.
- Vazice so napolnili z vodo in vanje dali šopke rezanega cvetja – *modre hrušice* in spominčice, vijolice in brsteče veje breze.

šmarna hrušica

iz botanike **gram z rumenkasto belimi cvetovi, užitnimi**

plodovi in jeseni izrazito barvitimi listi, ki raste zlasti na prisojnih apnenčastih tleh; primerjaj lat.

Amelanchier

- *Šmarna hrušica* spomladi nosi lepe bele cvetove, listni brsti so obarvani bakreno, konec julija nosi rdeče črne užitne sadeže, jeseni pa oranžno rdeče listje.
- Jesenska sprememba *šmarne hrušice* iz zelene v ognjeno rdečo je vredna slikarskega mojstra.

IZVOR

iz *hruša < pslov. *kruša, glej ↑hruška

inhalácija inhalácije samostalnik ženskega spola

[inhalácija]

POMEN

1. vnašanje, zajemanje vodnih hlapov, zdravila, zdravilne učinkovine v dihala; SIN.: inhaliranje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

parna, vlažna inhalacija

▪ Za klasično parno *inhalacijo* nalijemo vročo vodo v veliko posodo, vanjo kanemo nekaj kapljic aromatičnega olja in držimo obraz nad paro.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

inhalacija pomaga

▪ Pri kašlju in zamašenem nosu bodo najbolj pomagale *inhalacije* in parne kopeli, ki se jih vdihava skozi nos.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

v obliki inhalacij

▪ Ob vnetju zgornjih dihal so učinkovita pomoč tudi zdravilni čaji v obliki *inhalacij*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Vnetje lahko blažite z *inhalacijami*, ki bodo zmečale sluz.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Osnovna tekočina za *inhalacijo* v inhalatorjih je fiziološka raztopina, raztopina kuhinjske soli, po nasvetu zdravnika pa lahko dodajamo tudi predpisana zdravila.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Po terapiji z *inhalacijami* nima več težav z dihali.

2. nehoteno, neželjeno vnašanje česa v telo skozi dihala; SIN.: inhaliranje

▪ Običajno je tako, da okužena voda pride skozi tuš in vdihavamo drobne kapljice in hlapce, včasih pa za *inhalacijo* zadošča že umivanje rok s tako vodo.

▪ Kemikalije lahko ob *inhalaciji* povzročijo motnje v centralnem živčnem sistemu, omedlevico, slabost.

▪ Stik z alergenom je lahko neposredno prek kože ali z *inhalacijo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[inhalácija]

IPA: [iɲxa'la:tsija]

tonemski

[inhalácija]

IPA: [iɲxalá:tsija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: inhalácija

RODILNIK: inhalácije

DAJALNIK: inhaláciji

TOŽILNIK: inhalácijo

MESTNIK: pri inhaláciji

ORODNIK: z inhalácijo

dvojina

IMENOVALNIK: inhaláciji

RODILNIK: inhalácij

DAJALNIK: inhalácijama

TOŽILNIK: inhaláciji

MESTNIK: pri inhalácijah

ORODNIK: z inhalácijama

množina

IMENOVALNIK: inhalácije

RODILNIK: inhalácij

DAJALNIK: inhalácijam

TOŽILNIK: inhalácije

MESTNIK: pri inhalácijah

ORODNIK: z inhalácijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: inhalácija

RODILNIK: inhalácije

DAJALNIK: inhaláciji

TOŽILNIK: inhalácijo

MESTNIK: pri inhaláciji

ORODNIK: z inhalácijo

dvojina

IMENOVALNIK: inhaláciji

RODILNIK: inhalácij

DAJALNIK: inhalácijama

TOŽILNIK: inhaláciji

MESTNIK: pri inhalácijah

ORODNIK: z inhalácijama

množina

IMENOVALNIK: inhalácije

RODILNIK: inhalácij

DAJALNIK: inhalácijam

TOŽILNIK: inhalácije

MESTNIK: pri inhalácijah

ORODNIK: z inhalácijami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Inhalation*, frc. *inhalation* iz poznolat. *inhālātiō*, glej ↑inhalirati

inhalácijski inhalácijska inhalácijsko in

inhalácijski inhalácijska inhalácijsko pridevnik

[inhalácijski] in [inhalácijski]

POMEN

1. ki je v zvezi z inhalacijo, tj. vnašanjem, zajemanjem vodnih hlapov, zdravila, zdravilne učinkovine v dihala

▶ prid. beseda + sam. beseda

inhalacijski glukokortikoid, kortikosteroid | inhalacijsko zdravilo

- Diagnozo astme potrdi ugoden odziv na protivnetne *inhalacijske* glukokortikoide.
- Pri astmi z rednim jemanjem zdravil, kot so *inhalacijski* kortikosteroidi, zaviramo obnavljanje vnetja v dihalnih poteh.
- Redna uporaba *inhalacijskih* zdravil je pri zdravljenju astme zelo pomembna, a ni edini pogoj uspešnega zdravljenja.

2. ki je v zvezi z inhalacijo, tj. nehotenim, neželenim vnašanjem česa v telo skozi dihala

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

inhalacijski alergen

- Pelodi zelišč, trajnic, trav, žit, dreves in grmovnic sestavljajo veliko skupino *inhalacijskih* alergenov, ki pridejo v telo skozi dihala.
- Na zdravljenje so sprejeli štiri otroke, pri katerih je med kopanjem v bazenih prišlo do *inhalacijske* zastrupitve s klorom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[inhaláciski] in [inhalácijski]

IPA: [iŋxa'la:tsiski] in [iŋxala'tsi:ski]

tonemski

[inhaláciski] in [inhalácijski]

IPA: [iŋxalà:tsiski] in [iŋxalatsí:ski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalácijski

RODILNIK: inhalácijskega

DAJALNIK: inhalácijskemu

TOŽILNIK: inhalácijski

živo inhalácijskega

MESTNIK: pri inhalácijskem

ORODNIK: z inhalácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalácijska

RODILNIK: inhalácijskih

DAJALNIK: inhalácijskima

TOŽILNIK: inhalácijska

MESTNIK: pri inhalácijskih

ORODNIK: z inhalácijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalácijski

RODILNIK: inhalácijskih

DAJALNIK: inhalácijskim

TOŽILNIK: inhalácijske

MESTNIK: pri inhalácijskih

ORODNIK: z inhalácijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalácijska

RODILNIK: inhalácijske

DAJALNIK: inhalácijski

TOŽILNIK: inhalácijsko

MESTNIK: pri inhalácijski

ORODNIK: z inhalácijsko

dvojina

IMENOVALNIK: inhalácijski

RODILNIK: inhalácijskih

DAJALNIK: inhalácijskima

TOŽILNIK: inhalácijski

MESTNIK: pri inhalácijskih

ORODNIK: z inhalácijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalácijske

RODILNIK: inhalácijskih

DAJALNIK: inhalácijskim

TOŽILNIK: inhalácijske

MESTNIK: pri inhalácijskih

ORODNIK: z inhalácijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalácijsko

RODILNIK: inhalácijskega

DAJALNIK: inhalácijskemu

TOŽILNIK: inhalácijsko

MESTNIK: pri inhalácijskem

ORODNIK: z inhalácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalácijski

RODILNIK: inhalácijskih

DAJALNIK: inhalácijskima

TOŽILNIK: inhalácijski

MESTNIK: pri inhalácijskih

ORODNIK: z inhalácijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalácijska

RODILNIK: inhalácijskih

DAJALNIK: inhalácijskim

TOŽILNIK: inhalácijska

MESTNIK: pri inhalácijskih

ORODNIK: z inhalácijskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalácijski

RODILNIK: inhalácijskega

DAJALNIK: inhalácijskemu

TOŽILNIK: inhalácijski

živo inhalácijskega

MESTNIK: pri inhalácijskem

ORODNIK: z inhalácijskim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalácijska

RODILNIK: inhalácijskih

DAJALNIK: inhalácijskima

TOŽILNIK: inhalacijska
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim
TOŽILNIK: inhalacijske
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalacijska
RODILNIK: inhalacijske
DAJALNIK: inhalacijski
TOŽILNIK: inhalacijsko
MESTNIK: pri inhalacijski
ORODNIK: z inhalacijsko

dvojina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskima
TOŽILNIK: inhalacijski
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijske
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim
TOŽILNIK: inhalacijske
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalacijsko
RODILNIK: inhalacijskega
DAJALNIK: inhalacijskemu
TOŽILNIK: inhalacijsko
MESTNIK: pri inhalacijskem
ORODNIK: z inhalacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskima
TOŽILNIK: inhalacijski
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijska
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim
TOŽILNIK: inhalacijska
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

in

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskega
DAJALNIK: inhalacijskemu
TOŽILNIK: inhalacijski
živo inhalacijskega
MESTNIK: pri inhalacijskem
ORODNIK: z inhalacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalacijska
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskima
TOŽILNIK: inhalacijska
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim
TOŽILNIK: inhalacijske
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalacijska
RODILNIK: inhalacijske
DAJALNIK: inhalacijski
TOŽILNIK: inhalacijsko
MESTNIK: pri inhalacijski
ORODNIK: z inhalacijsko

dvojina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskima
TOŽILNIK: inhalacijski
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijske
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim
TOŽILNIK: inhalacijske
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalacijsko
RODILNIK: inhalacijskega
DAJALNIK: inhalacijskemu
TOŽILNIK: inhalacijsko
MESTNIK: pri inhalacijskem
ORODNIK: z inhalacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalacijski

RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskima
TOŽILNIK: inhalacijski
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijska
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim
TOŽILNIK: inhalacijska
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskega
DAJALNIK: inhalacijskemu
TOŽILNIK: inhalacijski
živo inhalacijskega
MESTNIK: pri inhalacijskem
ORODNIK: z inhalacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalacijska
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskima
TOŽILNIK: inhalacijska
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim
TOŽILNIK: inhalacijske
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalacijska
RODILNIK: inhalacijske
DAJALNIK: inhalacijski
TOŽILNIK: inhalacijsko
MESTNIK: pri inhalacijski
ORODNIK: z inhalacijsko

dvojina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskima
TOŽILNIK: inhalacijski
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijske
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim

TOŽILNIK: inhalacijske
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalacijsko
RODILNIK: inhalacijskega
DAJALNIK: inhalacijskemu
TOŽILNIK: inhalacijsko
MESTNIK: pri inhalacijskem
ORODNIK: z inhalacijskim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalacijski
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskima
TOŽILNIK: inhalacijski
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskima

množina

IMENOVALNIK: inhalacijska
RODILNIK: inhalacijskih
DAJALNIK: inhalacijskim
TOŽILNIK: inhalacijska
MESTNIK: pri inhalacijskih
ORODNIK: z inhalacijskimi

IZVOR

↑inhalacija

inhaliranje inhaliranja samostalnik srednjega spola

[inhaliranje]

POMEN

1. vnašanje, zajemanje vodnih hlapov, zdravila, zdravilne učinkovine v dihala; SIN.: inhalacija

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

inhaliranje pomaga

▪ *Inhaliranje* pomaga ublažiti nahod in globok kašelj.

▪ Na voljo je veliko analiz, ki kažejo, da redno *inhaliranje* zdravil prepreči nadaljnji razvoj astme.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

▪ Po naravni poti se znebimo kašlja, če trem litrom vroče vode dodamo dve žlici kamilic in timijana. Vse skupaj prelijemo v posodo za *inhaliranje*.

▪ Običajno so stopnje pri jemanju zdravila za *inhaliranje* razložene ali tudi narisane v navodilu za uporabo, koristno pa je povprašati tudi farmacevta, zdravnika ali medicinsko sestro.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

▪ Spominjam se večkratnega *inhaliranja* sopare kamilic, ko smo kot otroci prebolevali obolenja dihal.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Naravni učinek, ki ga poleti pridobimo v bližini morja, lahko vse leto vzdržujemo z *inhaliranjem* ali

nanašanjem kakovostno obdelane morske vode na sluznico.

- Nos odmašite z *inhaliranjem* pare.

2. vnašanje, zajemanje česa v pljuča, zlasti dima pri kajenju

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Inhaliranje* cigaretne dima povzroča kronično obstruktivno pljučno bolezen.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Učinek *inhaliranja* butana je omamen, uživalci imajo menda občutek »letenja ali lebdenja«, posledice pa so ob pogosti uporabi lahko tudi smrtne.

...

- Sledi THC v telesnih tekočinah se lahko pokažejo, tudi če THC ni bil zaužit z *inhaliranjem*, ampak je bila oseba samo izpostavljena dimu marihuane.

2.1. nehoteno, neželeno vnašanje česa v telo skozi dihala; SIN.: inhalacija

- Stroka priznava, da o prionih za zdaj vemo zelo malo, zato nihče ne more predvideti, kaj se bo dogajalo v primeru njihovega *inhaliranja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[inhalíranje]

IPA: [iŋxa^hli:ranje]

tonemski

[inhalíranje]

IPA: [iŋxalí:rànje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: inhalíranje

RODILNIK: inhalíranja

DAJALNIK: inhalíranju

TOŽILNIK: inhalíranje

MESTNIK: pri inhalíranju

ORODNIK: z inhalíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: inhalíranji

RODILNIK: inhalíranj

DAJALNIK: inhalíranjema

TOŽILNIK: inhalíranji

MESTNIK: pri inhalíranjih

ORODNIK: z inhalíranjema

množina

IMENOVALNIK: inhalíranja

RODILNIK: inhalíranj

DAJALNIK: inhalíranjem

TOŽILNIK: inhalíranja

MESTNIK: pri inhalíranjih

ORODNIK: z inhalíranji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: inhalíranje

RODILNIK: inhalíranja

DAJALNIK: inhalíranju

TOŽILNIK: inhalíranje

MESTNIK: pri inhalíranju

ORODNIK: z inhalíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: inhalíranji

RODILNIK: inhalíranj

DAJALNIK: inhalíranjema

TOŽILNIK: inhalíranji

MESTNIK: pri inhalíranjih

ORODNIK: z inhalíranjema

množina

IMENOVALNIK: inhalíranja

RODILNIK: inhalíranj

DAJALNIK: inhalíranjem

TOŽILNIK: inhalíranja

MESTNIK: pri inhalíranjih

ORODNIK: z inhalíranji

IZVOR

↑inhalirati

inhalírati inhalíram nedovršni in dovršni glagol [inhalírati]

POMEN

1. vnašati, zajemati vodne hlape, zdravila, zdravilne učinkovine v dihala

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

inhalirati paro

- V vrelo vodo dajte nekaj soli, kamiličnega ali žajbljevega izvlečka in *inhalirajte* paro.

- Če *inhaliramo* hlape sveže naribanega hrena, nam začne iz nosu kapljati, ker učinkovine tako rekoč takoj razredčijo sluz, zaradi česar se nosna votlina in sinusi laže očistijo.

2. vnašati, zajemati kaj v pljuča, zlasti dim pri kajenju

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

inhalirati dim | inhalirati marihuano

- Ko kadilec *inhalira* dim prižgane cigarete, nikotin v manj kot desetih sekundah doseže možgane.

- Četudi dima ne *inhalirajo*, prodrejo strupene snovi v telo s slino in skozi sluznico ustne votline, kjer se še posebno hitro razširijo v krvni obtok.

▶ prisl. + **glag.**

globoko inhalirati

- Lahke cigarete zaradi blažjega okusa ljudje globlje *inhalirajo*.

3. ekspresivno s čutili intenzivno sprejemati, izkušati

- Vsaka stvar je prežeta s toplino, z vsakim vdihom *inhaliraš* to opojno »medčloveškost«.

- Knjigo memorizirajte, *inhalirajte* jo, pred spanjem jo položite pod svojo blazino, pokažite jo svojim prijateljem, citirajte jo na zabavah in jo vtokite v svoje življenje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[inhalírati]

IPA: [iŋxa'li:rati]

tonemski

[inhalírati]

IPA: [iŋxalí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: inhalírati

NAMENILNIK: inhalírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: inhalíram

2. OSEBA: inhalíraš

3. OSEBA: inhalíra

dvojina

1. OSEBA: inhalírava

2. OSEBA: inhalírata

3. OSEBA: inhalírata

množina

1. OSEBA: inhalíramo

2. OSEBA: inhalírate

3. OSEBA: inhalírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: inhalíraj

dvojina

1. OSEBA: inhalírajva

2. OSEBA: inhalírajta

množina

1. OSEBA: inhalírajmo

2. OSEBA: inhalírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: inhalíral

DVOJINA: inhalírala

MNOŽINA: inhalírali

ženski spol

EDNINA: inhalírala

DVOJINA: inhalírali

MNOŽINA: inhalírale

srednji spol

EDNINA: inhalíralo

DVOJINA: inhalírali

MNOŽINA: inhalírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalirajóč

RODILNIK: inhalirajóčega

DAJALNIK: inhalirajóčemu

TOŽILNIK: inhalirajóč

živo inhalirajóčega

MESTNIK: pri inhalirajóčem

ORODNIK: z inhalirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirajóča

RODILNIK: inhalirajóčih

DAJALNIK: inhalirajóčima

TOŽILNIK: inhalirajóča

MESTNIK: pri inhalirajóčih

ORODNIK: z inhalirajóčima

množina

IMENOVALNIK: inhalirajóči

RODILNIK: inhalirajóčih

DAJALNIK: inhalirajóčim

TOŽILNIK: inhalirajóče

MESTNIK: pri inhalirajóčih

ORODNIK: z inhalirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalirajóča

RODILNIK: inhalirajóče

DAJALNIK: inhalirajóči

TOŽILNIK: inhalirajóčo

MESTNIK: pri inhalirajóči

ORODNIK: z inhalirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirajóči

RODILNIK: inhalirajóčih

DAJALNIK: inhalirajóčima

TOŽILNIK: inhalirajóči

MESTNIK: pri inhalirajóčih

ORODNIK: z inhalirajóčima

množina

IMENOVALNIK: inhalirajóče

RODILNIK: inhalirajóčih

DAJALNIK: inhalirajóčim

TOŽILNIK: inhalirajóče

MESTNIK: pri inhalirajóčih

ORODNIK: z inhalirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalirajóče

RODILNIK: inhalirajóčega

DAJALNIK: inhalirajóčemu

TOŽILNIK: inhalirajóče

MESTNIK: pri inhalirajóčem

ORODNIK: z inhalirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirajóči

RODILNIK: inhalirajóčih

DAJALNIK: inhalirajóčima

TOŽILNIK: inhalirajóči

MESTNIK: pri inhalirajóčih

ORODNIK: z inhalirajóčima

množina

IMENOVALNIK: inhalirajóča

RODILNIK: inhalirajóčih

DAJALNIK: inhalirajóč**im**
TOŽILNIK: inhalirajóča
MESTNIK: pri inhalirajóč**ih**
ORODNIK: z inhalirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalíran
RODILNIK: inhalíran**ega**
DAJALNIK: inhalíran**emu**
TOŽILNIK: inhalíran
    živo inhalíran**ega**
MESTNIK: pri inhalíran**em**
ORODNIK: z inhalíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: inhalíra**na**
RODILNIK: inhalíran**ih**
DAJALNIK: inhalíran**ima**
TOŽILNIK: inhalíra**na**
MESTNIK: pri inhalíran**ih**
ORODNIK: z inhalíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: inhalírani
RODILNIK: inhalíran**ih**
DAJALNIK: inhalíran**im**
TOŽILNIK: inhalírane
MESTNIK: pri inhalíran**ih**
ORODNIK: z inhalíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalírana
RODILNIK: inhalírane
DAJALNIK: inhalírani
TOŽILNIK: inhalírano
MESTNIK: pri inhalírani
ORODNIK: z inhalírano

dvojina

IMENOVALNIK: inhalírani
RODILNIK: inhalíran**ih**
DAJALNIK: inhalíran**ima**
TOŽILNIK: inhalírani
MESTNIK: pri inhalíran**ih**
ORODNIK: z inhalíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: inhalírane
RODILNIK: inhalíran**ih**
DAJALNIK: inhalíran**im**
TOŽILNIK: inhalírane
MESTNIK: pri inhalíran**ih**
ORODNIK: z inhalíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalírano
RODILNIK: inhalíran**ega**
DAJALNIK: inhalíran**emu**
TOŽILNIK: inhalírano

MESTNIK: pri inhalíran**em**
ORODNIK: z inhalíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: inhalírani
RODILNIK: inhalíran**ih**
DAJALNIK: inhalíran**ima**
TOŽILNIK: inhalírani
MESTNIK: pri inhalíran**ih**
ORODNIK: z inhalíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: inhalírana
RODILNIK: inhalíran**ih**
DAJALNIK: inhalíran**im**
TOŽILNIK: inhalírana
MESTNIK: pri inhalíran**ih**
ORODNIK: z inhalíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: inhalíranje
RODILNIK: inhalíran**ja**
DAJALNIK: inhalíran**ju**
TOŽILNIK: inhalíranje
MESTNIK: pri inhalíran**ju**
ORODNIK: z inhalíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: inhalíranji
RODILNIK: inhalíranj
DAJALNIK: inhalíran**ema**
TOŽILNIK: inhalíranji
MESTNIK: pri inhalíran**jih**
ORODNIK: z inhalíran**ema**

množina

IMENOVALNIK: inhalíranja
RODILNIK: inhalíranj
DAJALNIK: inhalíran**jem**
TOŽILNIK: inhalíranja
MESTNIK: pri inhalíran**jih**
ORODNIK: z inhalíranji

tonemsko

NEDOLOČNIK: inhalírat**i**
NAMENILNIK: inhalírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: inhalíra**m**
2. OSEBA: inhalíra**š**
3. OSEBA: inhalíra

dvojina

1. OSEBA: inhalírava
2. OSEBA: inhalírata
3. OSEBA: inhalírata

množina

1. OSEBA: inhalíramo
2. OSEBA: inhalírate
3. OSEBA: inhalírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: inhaliraj

dvojina

1. OSEBA: inhalirajva

2. OSEBA: inhalirajta

množina

1. OSEBA: inhalirajmo

2. OSEBA: inhalirajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: inhaliral

DVOJINA: inhalirala

MNOŽINA: inhalirali

ženski spol

EDNINA: inhalirala

DVOJINA: inhalirali

MNOŽINA: inhalirale

srednji spol

EDNINA: inhaliralo

DVOJINA: inhalirali

MNOŽINA: inhalirala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalirajōč tudi inhalirajōč

RODILNIK: inhalirajōč**ega**

DAJALNIK: inhalirajōč**emu**

TOŽILNIK: inhalirajōč tudi inhalirajōč

živo inhalirajōč**ega**

MESTNIK: pri inhalirajōč**em**

ORODNIK: z inhalirajōč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirajōča

RODILNIK: inhalirajōč**ih**

DAJALNIK: inhalirajōč**ima**

TOŽILNIK: inhalirajōča

MESTNIK: pri inhalirajōč**ih**

ORODNIK: z inhalirajōč**ima**

množina

IMENOVALNIK: inhalirajōči

RODILNIK: inhalirajōč**ih**

DAJALNIK: inhalirajōč**im**

TOŽILNIK: inhalirajōče

MESTNIK: pri inhalirajōč**ih**

ORODNIK: z inhalirajōč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalirajōča

RODILNIK: inhalirajōče

DAJALNIK: inhalirajōč**i**

TOŽILNIK: inhalirajōčo

MESTNIK: pri inhalirajōč**i**

ORODNIK: z inhalirajōč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirajōči

RODILNIK: inhalirajōč**ih**

DAJALNIK: inhalirajōč**ima**

TOŽILNIK: inhalirajōči

MESTNIK: pri inhalirajōč**ih**

ORODNIK: z inhalirajōč**ima**

množina

IMENOVALNIK: inhalirajōče

RODILNIK: inhalirajōč**ih**

DAJALNIK: inhalirajōč**im**

TOŽILNIK: inhalirajōče

MESTNIK: pri inhalirajōč**ih**

ORODNIK: z inhalirajōč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalirajōče

RODILNIK: inhalirajōč**ega**

DAJALNIK: inhalirajōč**emu**

TOŽILNIK: inhalirajōče

MESTNIK: pri inhalirajōč**em**

ORODNIK: z inhalirajōč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirajōči

RODILNIK: inhalirajōč**ih**

DAJALNIK: inhalirajōč**ima**

TOŽILNIK: inhalirajōči

MESTNIK: pri inhalirajōč**ih**

ORODNIK: z inhalirajōč**ima**

množina

IMENOVALNIK: inhalirajōča

RODILNIK: inhalirajōč**ih**

DAJALNIK: inhalirajōč**im**

TOŽILNIK: inhalirajōča

MESTNIK: pri inhalirajōč**ih**

ORODNIK: z inhalirajōč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: inhaliran

RODILNIK: inhaliran**ega**

DAJALNIK: inhaliran**emu**

TOŽILNIK: inhaliran

živo inhaliran**ega**

MESTNIK: pri inhaliran**em**

ORODNIK: z inhaliran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirana

RODILNIK: inhaliran**ih**

DAJALNIK: inhaliran**ima**

TOŽILNIK: inhalirana

MESTNIK: pri inhaliran**ih**

ORODNIK: z inhaliran**ima**

množina

IMENOVALNIK: inhalirani

RODILNIK: inhaliran**ih**

DAJALNIK: inhaliran**im**

TOŽILNIK: inhalirane

MESTNIK: pri inhaliran**ih**

ORODNIK: z inhaliran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalirana
RODILNIK: inhalirane
DAJALNIK: inhalirani
TOŽILNIK: inhalirano
MESTNIK: pri inhalirani
ORODNIK: z inhalirano

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirani
RODILNIK: inhaliranih
DAJALNIK: inhaliranima
TOŽILNIK: inhalirani
MESTNIK: pri inhaliranih
ORODNIK: z inhaliranima

množina

IMENOVALNIK: inhalirane
RODILNIK: inhaliranih
DAJALNIK: inhaliranim
TOŽILNIK: inhalirane
MESTNIK: pri inhaliranih
ORODNIK: z inhaliranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: inhalirano
RODILNIK: inhaliranega
DAJALNIK: inhaliranemu
TOŽILNIK: inhalirano
MESTNIK: pri inhaliranem
ORODNIK: z inhaliranim

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirani
RODILNIK: inhaliranih
DAJALNIK: inhaliranima
TOŽILNIK: inhalirani
MESTNIK: pri inhaliranih
ORODNIK: z inhaliranima

množina

IMENOVALNIK: inhalirana
RODILNIK: inhaliranih
DAJALNIK: inhaliranim
TOŽILNIK: inhalirana
MESTNIK: pri inhaliranih
ORODNIK: z inhaliranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: inhaliranje
RODILNIK: inhaliranja
DAJALNIK: inhaliranju
TOŽILNIK: inhaliranje
MESTNIK: pri inhaliranju
ORODNIK: z inhaliranjem

dvojina

IMENOVALNIK: inhalirani
RODILNIK: inhaliranj
DAJALNIK: inhaliranjema

TOŽILNIK: inhalirani

MESTNIK: pri inhaliranih

ORODNIK: z inhaliranjema

množina

IMENOVALNIK: inhaliranja

RODILNIK: inhaliranj

DAJALNIK: inhaliranjem

TOŽILNIK: inhaliranja

MESTNIK: pri inhaliranih

ORODNIK: z inhalirani

IZVOR

prevzeto prek nem. *inhalieren* iz lat. *inhālāre*, iz *in* 'v' + *hālāre* 'dihati'

inkunábula inkunábule samostalnik ženskega spola

[inkunábula]

POMEN

iz bibliotekarstva knjiga, tiskana do vključno leta 1500;

SIN.: iz bibliotekarstva prvotisk

► prid. beseda + **sam. beseda**

dragocena inkunabula

▪ Dobrih 500 let stara samostanska knjižnica hrani okrog 12.000 knjig, med njimi posebno dragocene *inkunabule*.

▪ Med starimi tiski je tudi 21 dragocenih *inkunabul*, pohvalijo se lahko z Dalmatinovo Biblijo, več zanimivimi naravoslovnimi deli in seveda z izvirnikom Škofjeloškega pasijona.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

zbirka inkunabul

▪ Naša knjižnica ima peto največjo zbirko *inkunabul* na svetu.

► priredna zveza

inkunabula in rokopis

▪ Opisuje izvor in vsebino latinskega rokopisnega misala iz leta 1481, ki je v zbirki rokopisov in *inkunabul* pri zasebnem zbiralcu v Torontu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[inkunábula]

IPA: [iŋku'na:bula]

tonemski

[inkunábula]

IPA: [iŋkuná:bùla]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: inkunábula

RODILNIK: inkunábule

DAJALNIK: inkunábuli

TOŽILNIK: inkunábulo

MESTNIK: pri inkunábuli

ORODNIK: z inkunábulo

dvojina

IMENOVALNIK: inkunábuli
RODILNIK: inkunábul
DAJALNIK: inkunábul**ama**
TOŽILNIK: inkunábuli
MESTNIK: pri inkunábul**ah**
ORODNIK: z inkunábul**ama**

množina

IMENOVALNIK: inkunábule
RODILNIK: inkunábul
DAJALNIK: inkunábul**am**
TOŽILNIK: inkunábule
MESTNIK: pri inkunábul**ah**
ORODNIK: z inkunábul**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: inkunábula
RODILNIK: inkunábule
DAJALNIK: inkunábuli
TOŽILNIK: inkunábulo
MESTNIK: pri inkunábuli
ORODNIK: z inkunábulo

dvojina

IMENOVALNIK: inkunábuli
RODILNIK: inkunábul
DAJALNIK: inkunábul**ama**
TOŽILNIK: inkunábuli
MESTNIK: pri inkunábul**ah**
ORODNIK: z inkunábul**ama**

množina

IMENOVALNIK: inkunábule
RODILNIK: inkunábul
DAJALNIK: inkunábul**am**
TOŽILNIK: inkunábule
MESTNIK: pri inkunábul**ah**
ORODNIK: z inkunábul**ami**

IZVOR

prevzeto iz nlat. *incunabula*, prvotneje 'zgodnja oblika', množina od lat. *incūnābulum* 'povoj, plenica'

inspiciènt inspiciènta; tudi **inšpiciènt** samostalnik

moškega spola [inspicijènt]

POMEN

iz teatrologije **kdor vodi potek predstave**

- Na velikem odru se niso zvrstili le igralci, ampak tudi scenski mojstri, lektorice, maskerke, *inspicienti* – skratka vsi, ki za predstave skrbijo od prvega soja luči in še potem, ko zastor že pade.
- *Inspicienti* morajo imeti v glavi ves režijski koncept.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[inspicijènt]

IPA: [inspitsijènt]

tonemski

[inspicijènt]

IPA: [inspitsijènt]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: inspiciènt
RODILNIK: inspiciènta
DAJALNIK: inspicièntu
TOŽILNIK: inspiciènta
MESTNIK: pri inspicièntu
ORODNIK: z inspiciènt**om**

dvojina

IMENOVALNIK: inspiciènta
RODILNIK: inspicièntov
DAJALNIK: inspiciènt**oma**
TOŽILNIK: inspiciènta
MESTNIK: pri inspiciènt**ih**
ORODNIK: z inspiciènt**oma**

množina

IMENOVALNIK: inspiciènti
RODILNIK: inspicièntov
DAJALNIK: inspiciènt**om**
TOŽILNIK: inspiciènte
MESTNIK: pri inspiciènt**ih**
ORODNIK: z inspiciènti

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: inspiciènt
RODILNIK: inspiciènta
DAJALNIK: inspicièntu
TOŽILNIK: inspiciènta
MESTNIK: pri inspicièntu tudi pri inspicièntu
ORODNIK: z inspiciènt**om**

dvojina

IMENOVALNIK: inspiciènta
RODILNIK: inspicièntov in inspicièntov
DAJALNIK: inspiciènt**oma**
TOŽILNIK: inspiciènta
MESTNIK: pri inspiciènt**ih** in pri inspiciènt**ih**
ORODNIK: z inspiciènt**oma**

množina

IMENOVALNIK: inspiciènti
RODILNIK: inspicièntov in inspicièntov
DAJALNIK: inspiciènt**om**
TOŽILNIK: inspiciènte
MESTNIK: pri inspiciènt**ih** in pri inspiciènt**ih**
ORODNIK: z inspiciènti in z inspiciènti

IZVOR

prevzeto prek nem. *Inspizient* iz lat. *inspiciens* 'ogledujoč si', iz *inspicere* 'ogledovati si, preizkušati' < 'gledati noter'

inšpicient inšpiciênta; glej **inspicient** samostalnik

moškega spola [inšpicijènt]

POMEN

iz teatrologije **kdor vodi potek predstave**

▪ Zaposlen je kot *inšpicient* opere in baleta, hkrati pa je tudi asistent režije pri operi, predvsem pri italijanskem repertoarju.

▪ V zadnjih letih si je poleg slovesa nepogrešljivega *inšpicienta* prislužil tudi sloves zelo priljubljenega vodnika po operno-baletni hiši.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[inšpicijènt]

IPA: [inʃpitsi'jènt]

tonemski

[inšpicijènt]

IPA: [inʃpitsijént]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: inšpicient

RODILNIK: inšpiciênta

DAJALNIK: inšpiciêntu

TOŽILNIK: inšpiciênta

MESTNIK: pri inšpiciêntu

ORODNIK: z inšpiciêntom

dvojina

IMENOVALNIK: inšpiciênta

RODILNIK: inšpiciêntov

DAJALNIK: inšpiciêntoma

TOŽILNIK: inšpiciênta

MESTNIK: pri inšpiciêntih

ORODNIK: z inšpiciêntoma

množina

IMENOVALNIK: inšpiciênti

RODILNIK: inšpiciêntov

DAJALNIK: inšpiciêntom

TOŽILNIK: inšpiciênte

MESTNIK: pri inšpiciêntih

ORODNIK: z inšpiciênti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: inšpicient

RODILNIK: inšpiciênta

DAJALNIK: inšpiciêntu

TOŽILNIK: inšpiciênta

MESTNIK: pri inšpiciêntu tudi pri inšpiciêntu

ORODNIK: z inšpiciêntom

dvojina

IMENOVALNIK: inšpiciênta

RODILNIK: inšpiciêntov in inšpiciêntov

DAJALNIK: inšpiciêntoma

TOŽILNIK: inšpiciênta

MESTNIK: pri inšpiciêntih in pri inšpiciêntih

ORODNIK: z inšpiciêntoma

množina

IMENOVALNIK: inšpiciênti

RODILNIK: inšpiciêntov in inšpiciêntov

DAJALNIK: inšpiciêntom

TOŽILNIK: inšpiciênte

MESTNIK: pri inšpiciêntih in pri inšpiciêntih

ORODNIK: z inšpiciênti in z inšpiciênti

IZVOR

↑inspicient

ítak in **itak** členek [ítak] in [itak]

POMEN

1. knjižno pogovorno **izraža, poudarja samoumevnost povedanega**

▪ Moji profesorji so rekli, da z mano *itak* ne bo nič.

▪ Od znanstvene monografije *itak* ne pričakujemo drugega kot to, da bo znanstveno objektivna, dobro napisana in informativna.

▪ Pri nas v hiši je precej glasno, zunaj pa *itak*.

1.1. knjižno pogovorno, navadno v zvezi z **že** izraža, poudarja dejansko stanje, samoumevnost, nespremenljivost povedanega ne glede na morebitno nestrinjanje, pomisleke

▪ Raje se bodo posvetili naslednji sezoni, ker je ta *že itak* izgubljena.

▪ Nekje je bilo treba začeti, vsak začetek pa je *že itak* pogovorno težek.

▪ Prebivalcev *že itak* nimamo 100.000, marveč le nekaj čez 70 tisoč.

1.2. knjižno pogovorno, navadno v zvezi z **že** izraža, poudarja nepotrebnost, nesmiselnost dodajanja istega k **že** obstoječemu

▪ Kaj nam bo daljinsko ogrevanje, ko nam je *že itak* prevroč.

▪ Ne bom podprl tega amandmaja, ker bi *že itak* ne najboljši zakon še poslabšal.

▪ Zdi se, kot da gre v volilni kampanji zgolj za pridobivanje še neopredeljenih volivcev, opredeljeni pa da so *že itak* osvojeni.

▪ Če boste na pravem mestu uporabili pravo besedo, vas bodo gotovo imeli za še pametnejšega, kot ste *že itak*.

1.3. knjižno pogovorno **izraža potrditev prej povedanega**

▪ A če mi je kaj težil? *Itak!* Pa sem ga pomiril.

2. kot veznik, knjižno pogovorno **izraža, poudarja samoumevnost povedanega in uvaja utemeljitev za predhodno izjavo**

▪ Lahko se derejo, kar hočejo, *itak* nihče ne razume.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ítak] in [itak]

IPA: [ˈiːtak] in [ˈitak]

tonemski

[îtak] in [itak]

IPA: [iːtək] in [ítək]

FRAZEOLOGIJA

Itak da ja.

knjižno pogovorno izraža, poudarja govorcevo prepričanost o samoumevnosti povedanega; izraža govorcevo potrditev prej povedanega; seveda, vsekakor

▪ Do kakšnega leta nazaj se nisem spraševala, izobrazba ja ali ne ... *itak da ja*, treba je diplomirati.

Itak da ne.

knjižno pogovorno izraža, poudarja govorcevo prepričanost o neprimernosti, neutemeljenosti česa; nikakor ne

▪ Patetični ste, vam je to jasno? Ni, *itak da ne* ...
▪ Meni je pri devetnajstih umrla mati in kaj naj zdaj? Se smilim samemu sebi?! *Itak da ne!* Tako je življenje, treba je naprej živeti!

Ja itak.

knjižno pogovorno izraža govorcevo posmehljivo pritrjevanje; izraža govorcev dvom o čem

▪ V trgovini dobiš vse, kar si lahko izmisliš, plus milijon dodatkov in nadomestil ... to je vse naravno ... *ja itak*.

▪ Zvezda je oddaljena 13 milijard svetlobnih let, vejo, da je manjša od naše ... *ja itak*. Kako lahko vejo toliko, ko pa današnji znanstveniki ne znajo pojasniti pojavov ki se dogajajo pred našim nosom.

IZVOR

iz *i* 'in' + *↑tak*

jezikoslôvec jezikoslôvca samostalnik moškega spola

[jezikoslôvɛc]

POMEN

1. strokovnjak za jezikoslovje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ameriški, nemški, ruski, slovenski, srbski jezikoslovec | pomemben, priznan, ugleden, vodilen jezikoslovec | znamenit, znan jezikoslovec

- Pripravili so pogovor o delu največjega slovenskega *jezikoslovca* 19. stoletja.
- Večina članov skupine, uglednih *jezikoslovcev*, nasprotuje zakonu v predlagani obliki.
- Njihov jezik navdušuje številne *jezikoslovce*.
- Dopisoval si je z največjimi *jezikoslovci* svojega časa.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

jezikoslovec se je rodil, umrl KDAJ, KJE | jezikoslovci se ukvarjajo s ČIM

▪ V Pišecah pri Brežicah se je rodil slovenski *jezikoslovec* Maks Pleteršnik, avtor slovensko-nemškega slovarja.

▪ Nekateri *jezikoslovci* se ukvarjajo z vsemi vidiki pomena, drugi pa le s tistimi, ki so neodvisni od konteksta.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem delu jezikoslovca** | mnenje jezikoslovcev

- Ponudil je natančnejši vpogled v delo *jezikoslovca*, ki se je v prejšnjem stoletju pričel znanstveno ukvarjati s primerjalnim jezikoslovjem.
- Glede zlaganja, zlasti glede nekaterih tipov zloženk, so mnenja *jezikoslovcev* različna.
- V Ribnici so se začele prireditve ob 150-letnici rojstva *jezikoslovca* Stanislava Škrabca.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditeljskem delu jezikoslovca**

▪ V Nemčiji je konec osemdesetih let prejšnjega stoletja veliko *jezikoslovcev* in računalničarjev iz šol prestopilo v gospodarstvo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku + sam. beseda v dajalniku**

▪ Redakcijo je zaupala *jezikoslovcu* Mateju Cigaletu, ki je opravil izjemno delo.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

▪ Poleg Kopitarjevega sodelovanja in dopisovanja z ruskimi *jezikoslovci* ter politiki je bil zelo pomemben tudi krog Matije Čopa in Franceta Prešerna.

▶ priredna zveza

jezikoslovec in pesnik, jezikoslovec in pisatelj, jezikoslovec in prevajalec, jezikoslovec in slavist, jezikoslovec in (literarni) zgodovinar

- Matija Čop je bil *jezikoslovec* in literarni zgodovinar ter teoretik.
- Srbščina in hrvaščina sta od dogovora hrvaških in srbskih pisateljev in *jezikoslovcev* leta 1850 veljali za dve narečji istega, srbohrvaškega knjižnega jezika.

1.1. študent ali diplomant jezikoslovja

- Polovica študentov na našem lektoratu je *jezikoslovcev*, ki študirajo ruščino in srbsščino/hrvaščino in so si izbrali slovenščino kot dodatni slovanski predmet.
- Glede na področje študija so izmenjavam najbolj naklonjeni študenti poslovnih ved, *jezikoslovci*, študenti filozofskih in socialnih ved ter inženirji različnih področij.
- To delo je najbolje prepustiti diplomiranim *jezikoslovcem* in prevajalcem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jezikoslôvɛc]

IPA: [jezikɔ'slɔ:vəts]

tonemski

[jezikoslôvɛc]

IPA: [jezikosló:vəts]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: jezikoslôvec
RODILNIK: jezikoslôvca
DAJALNIK: jezikoslôvcu
TOŽILNIK: jezikoslôvca
MESTNIK: pri jezikoslôvcu
ORODNIK: z jezikoslôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslôvca
RODILNIK: jezikoslôvcev
DAJALNIK: jezikoslôvcema
TOŽILNIK: jezikoslôvca
MESTNIK: pri jezikoslôvcih
ORODNIK: z jezikoslôvcema

množina

IMENOVALNIK: jezikoslôvci
RODILNIK: jezikoslôvcev
DAJALNIK: jezikoslôvcem
TOŽILNIK: jezikoslôvce
MESTNIK: pri jezikoslôvcih
ORODNIK: z jezikoslôvci

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: jezikoslôvec
RODILNIK: jezikoslôvca
DAJALNIK: jezikoslôvcu
TOŽILNIK: jezikoslôvca
MESTNIK: pri jezikoslôvcu
ORODNIK: z jezikoslôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslôvca
RODILNIK: jezikoslôvcev
DAJALNIK: jezikoslôvcema
TOŽILNIK: jezikoslôvca
MESTNIK: pri jezikoslôvcih
ORODNIK: z jezikoslôvcema

množina

IMENOVALNIK: jezikoslôvci
RODILNIK: jezikoslôvcev
DAJALNIK: jezikoslôvcem
TOŽILNIK: jezikoslôvce
MESTNIK: pri jezikoslôvcih
ORODNIK: z jezikoslôvci

BESEDOTVORJE

feminativ: jezikoslôvka

IZVOR

↑ jezikoslovje

jezikoslôvje jezikoslôvja samostalnik srednjega spola

[jezikoslôvje]

POMEN

1. veda o jeziku in jezikovnih pojavih

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
slovansko, slovensko jezikoslovje | sodobno, zgodovinsko jezikoslovje
    - Njegovi raziskovalni rezultati ohranjajo v slovenskem *jezikoslovju* trajno veljavo.
    - Zlasti korpusi so v sodobnem *jezikoslovju* zelo pomembni.
    - Trenutno pripravlja doktorat iz nemškega *jezikoslovja*.
  - ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
področje jezikoslovja | veje jezikoslovja
    - Sodobne informacijske tehnologije tudi na področje *jezikoslovja* prinašajo pomembne spremembe.
    - Sociolingvistika je tista veja *jezikoslovja*, ki se posebej ukvarja z družbeno in družabno platjo jezika.
  - ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
ukvarjati se z jezikoslovjem
    - Do zadnjega se je ukvarjal z *jezikoslovjem*, bil je vnet etimolog.
    - Študentje se natančneje seznanjajo s slovenskim *jezikoslovjem*, potem pa še s književnostjo.
  - ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
    - Jezikovne tehnologije so teoretično pomagalo, ki ga sodobno *jezikoslovje* vsekakor potrebuje.
  - ▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
    - Pri lektoriranju je bila zelo natančna in je vedno kritično spremljala novosti v *jezikoslovju*.
  - ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
    - Na univerzi v Londonu se je specializirala v fonetiki ter pozneje naredila doktorat iz *jezikoslovja*.
- ### 1.1. študij te vede
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
profesor jezikoslovja | študent jezikoslovja | študij jezikoslovja
    - Trenutno je zaposlen kot profesor *jezikoslovja* in izobraževanja na področju angleškega jezika.
    - Domači strokovnjaki in podiplomski študentje *jezikoslovja* so predstavili svoja raziskovalna ter magistrska dela in doktorske disertacije.
    - Odločil se je za študij *jezikoslovja* in odšel na Dunaj, kjer je leta 1861 končal študij klasične filologije.
  - ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
oddelek za jezikoslovje
    - Nastajajoči študijski program romanistike nameravajo na oddelku za *jezikoslovje* vključiti v svoje programe.
    - Zaposlen je bil kot redni profesor za *jezikoslovje* in semiologijo.
  - ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
študirati jezikoslovje
    - Najprej je študiral *jezikoslovje*, potem zgodovino in nazadnje pravo.
    - Na univerzah na Dunaju, v Gradcu in Leipzigu je predaval slovansko *jezikoslovje*.

- ▶ glag. + iz + **sam. beseda v roditelju**
doktorirati iz jezikoslovja
  - Leta 2004 je doktorirala iz *jezikoslovja*, podiplomski študij je nadaljevala na univerzi v Trstu.
- ▶ **priredna zveza**
jezikoslovje in filozofija
  - Šolanje je nadaljeval na Koroškem in na Dunaju, kjer je po maturi študiral *jezikoslovje* in filozofijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jezikoslôvje]

IPA: [jezikɔ'slɔ:ujɛ]

tonemski

[jezikoslôvje]

IPA: [jezikɔslɔ:ujɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslôvje

RODILNIK: jezikoslôvja

DAJALNIK: jezikoslôvju

TOŽILNIK: jezikoslôvje

MESTNIK: pri jezikoslôvju

ORODNIK: z jezikoslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslôvji

RODILNIK: jezikoslôvij

DAJALNIK: jezikoslôvjema

TOŽILNIK: jezikoslôvji

MESTNIK: pri jezikoslôvjih

ORODNIK: z jezikoslôvjema

množina

IMENOVALNIK: jezikoslôvja

RODILNIK: jezikoslôvij

DAJALNIK: jezikoslôvjem

TOŽILNIK: jezikoslôvja

MESTNIK: pri jezikoslôvjih

ORODNIK: z jezikoslôvji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslôvje

RODILNIK: jezikoslôvja

DAJALNIK: jezikoslôvju

TOŽILNIK: jezikoslôvje

MESTNIK: pri jezikoslôvju

ORODNIK: z jezikoslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslôvji

RODILNIK: jezikoslôvij

DAJALNIK: jezikoslôvjema

TOŽILNIK: jezikoslôvji

MESTNIK: pri jezikoslôvjih

ORODNIK: z jezikoslôvjema

množina

IMENOVALNIK: jezikoslôvja

RODILNIK: jezikoslôvij

DAJALNIK: jezikoslôvjem

TOŽILNIK: jezikoslôvja

MESTNIK: pri jezikoslôvjih

ORODNIK: z jezikoslôvji

STALNE ZVEZE

klasično jezikoslovje

1. jezikoslovje, ki se ukvarja s proučevanjem stare grščine in latinščine

▪ Znal je 19 jezikov, ukvarjal se je s *klasičnim jezikoslovjem*, modernimi jeziki in z literarno kritiko.

1.1. študij te vede

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

študirati klasično jezikoslovje

▪ Želel je študirati *klasično jezikoslovje* na Dunaju, a mu gmotne razmere tega niso omogočale.

...

▪ Postal je redni profesor *klasičnega jezikoslovja*, kar je pomenilo, da je največji strokovnjak za latinščino in grščino.

korpusno jezikoslovje

jezikoslovje, ki se pri analizi jezika in interpretaciji jezikovnih pojavov opira zlasti na besedilne korpuse

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ Načela gradnje referenčnih korpusov so se zaradi hitrega razvoja *korpusnega jezikoslovja* v zadnjih desetih letih v marsičem spremenila.

▪ Predstavljen je metodološki okvir *korpusnega jezikoslovja*, ki je temelj za sodobne jezikovne opise.

primerjalno jezikoslovje

1. jezikoslovje, ki primerja izpričano jezikovno stanje sorodnih jezikov in rekonstruira izhodiščni prajezik

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

▪ Oddelku je podarila skoraj 1300 knjižnih enot s področja *primerjalnega jezikoslovja*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Seminar je namenjen tujim slavistom, zlasti slovenistom, strokovnjakom za *primerjalno jezikoslovje* ter drugim, ki se s slovenščino ukvarjajo poklicno ali študijsko.

...

▪ Poleg ugotavljanja razlik ima pomembno mesto v *primerjalnem jezikoslovju* tudi iskanje jezikovnih univerzalij, pravil, ki veljajo v vseh jezikih.

1.1. študij te vede

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

študij primerjalnega jezikoslovja

- Študij *primerjalnega jezikoslovja* ga je še nekoliko bolj popeljal v tuje jezike.
- Med slušatelji prevladujejo študenti *primerjalnega jezikoslovja*, ki se arabščine učijo kot obveznega neindoevropskega jezika.
- ▶ glag. + iz + **sam. beseda v rodilniku**
  - Diplomirala je iz primerjalnega slovanskega jezikoslovja in iz *primerjalnega jezikoslovja* indoevropskih jezikov.

splošno jezikoslovje

1. jezikoslovje, ki se ukvarja s proučevanjem splošnih jezikovnih pojavov, lastnosti, ki so skupne večjemu številu jezikov

- Ukvarja se s *splošnim jezikoslovjem* – vedo, ki proučuje zakonitosti, skupne veliko jezikom ali celo vsem.

1.1. študij te vede

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** študent splošnega jezikoslovja
  - Nisem pa slovenist, takrat sem bil študent *splošnega jezikoslovja*, profesorica je v meni videla potencial.
  - Jeseni bo končal študij ruščine in *splošnega jezikoslovja*.

strukturalno jezikoslovje

jezikoslovje, ki jezik obravnava kot sistem določljivih binarnih opozicij, navadno po posameznih jezikovnih ravneh

- Predavanja Ferdinanda de Saussura (1857–1913) so gotovo najbolj referenčno delo modernega, zlasti *strukturalnega jezikoslovja*.
- *Strukturalno jezikoslovje* izdeluje formalne modele jezikovnih podatkov, torej sega tudi na področje matematike in informatike.

uporabno jezikoslovje

jezikoslovje, ki preučuje jezik zlasti v rabi in oblikuje jezikovne opise, modele ob upoštevanju praktičnih jezikovnih potreb, problemov

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - Razvoj *uporabnega jezikoslovja* je zahteval podatke o jezikovni rabi, in sicer tako rojenih govorcev kot govorcev nekega jezika kot drugega ali tujega jezika.
  - Učitelji praktiki in teoretiki s področja *uporabnega jezikoslovja* iščejo poti in raziskujejo sodobnejše, t. i. avtentične pristope, ki omogočajo učinkovitejše preverjanje in ocenjevanje učenčeve celostne komunikacijske zmožnosti.

...

- Takšen opis je odgovor na poziv, naj *uporabno jezikoslovje* poda opise, ki so odraz dejanskega jezika in uporabljajo jezikoslovno teorijo le za pojasnjevanje.

IZVOR

↑ jezik + tvor. od stcslov. *slovo* 'beseda'

jezikoslôvka jezikoslôvke samostalnik ženskega spola
[jezikoslôuka]

POMEN

1. strokovnjakinja za jezikoslovje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Občudujem to izjemno *jezikoslovko*, preučevalko desetine narečij našega bogatega raznovrstnega jezika.
- Še posebno vrednost ima ta pregled, ker ga je napisala poljska *jezikoslovka* v poljščini, kar vedenje o slovenskem slovaropisju širi v najširši slovanski prostor in v svet nasploh.

...

- Izbrali so najbolj pogoste kretnje, *jezikoslovka* pa jim je pripravila besedišče in slovar.
- Ker je bonton zelo zanimiva beseda, je o njenem izvoru povprašal *jezikoslovko*.

1.1. študentka ali diplomantka jezikoslovja

- Čeprav je po izobrazbi *jezikoslovka*, ji je izkušnja lektoriranja v gledališču odprla mnoga nova vprašanja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jezikoslôuka]

IPA: [jezikɔ'slɔ:uka]

tonemski

[jezikoslôuka]

IPA: [jezikoslô:ukà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslôvka

RODILNIK: jezikoslôvke

DAJALNIK: jezikoslôvki

TOŽILNIK: jezikoslôvko

MESTNIK: pri jezikoslôvki

ORODNIK: z jezikoslôvko

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslôvki

RODILNIK: jezikoslôvk

DAJALNIK: jezikoslôvkama

TOŽILNIK: jezikoslôvki

MESTNIK: pri jezikoslôvkah

ORODNIK: z jezikoslôvkama

množina

IMENOVALNIK: jezikoslôvke

RODILNIK: jezikoslôvk

DAJALNIK: jezikoslôvkam

TOŽILNIK: jezikoslôvke

MESTNIK: pri jezikoslôvkah

ORODNIK: z jezikoslôvkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslôvka

RODILNIK: jezikoslôvke

DAJALNIK: jezikoslôvki

TOŽILNIK: jezikoslôvko

MESTNIK: pri jezikoslôvki

ORODNIK: z jezikoslôvko

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslôvki

RODILNIK: jezikoslôvk

DAJALNIK: jezikoslôvkama

TOŽILNIK: jezikoslôvki

MESTNIK: pri jezikoslôvkah

ORODNIK: z jezikoslôvkama

množina

IMENOVALNIK: jezikoslôvke

RODILNIK: jezikoslôvk

DAJALNIK: jezikoslôvkam

TOŽILNIK: jezikoslôvke

MESTNIK: pri jezikoslôvkah

ORODNIK: z jezikoslôvkami

IZVOR

↑jezikoslovje

jezikoslôvni jezikoslôvna jezikoslôvno pridevnik

[jezikoslôvni]

POMEN

1. ki je v zvezi z jezikoslovci ali jezikoslovjem, tj. vedo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

jezikoslovni priročnik | jezikoslovni prispevek | jezikoslovni vidik | jezikoslovni dosežki | jezikoslovna literatura | jezikoslovna revija | jezikoslovna stroka, veda, znanost | jezikoslovna terminologija | jezikoslovne teme | jezikoslovno področje | jezikoslovno stališče | jezikoslovno vprašanje | jezikoslovno znanje

▪ Slovnice verjetno ne bo mogel več napisati en sam človek, ker postajajo spoznanja *jezikoslovne* znanosti preveč kompleksna.

▪ Naslovi presenečajo tudi z *jezikoslovnega* stališča, saj so včasih slovenski, včasih angleški.

▪ Obravnavane so teme različnih *jezikoslovnih* področij, na primer dvojezičnost in jezikovna didaktika v antičnem Rimu.

1.1. ki temelji na jezikoslovju, izhaja iz jezikoslovja, tj. vede

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

jezikoslovni modeli | jezikoslovna analiza | jezikoslovna teorija | jezikoslovne raziskave, študije | jezikoslovne razprave | jezikoslovno delo | jezikoslovno raziskovanje

▪ Avtor bralcu podaja etimološko razlago hišnih imen vasi ter *jezikoslovno* analizo jezika.

▪ Znotraj *jezikoslovnih* teorij je razlikoval dve komponenti: univerzalno slovnico in slovnice posebnih jezikov.

▪ Revija bo prispevala k nastajanju kakovostnih slovenističnih *jezikoslovnih* raziskav, obogatenih z idejami in dognanji raziskovalcev različnih strokovnih usmeritev.

▪ Osnovni nivo *jezikoslovnega* označevanja korpusa je lematizacija, postopek pripisovanja leme oz. osnovne oblike besede vsaki pojavnici v korpusu.

2. ki je v zvezi z jezikoslovjem, tj. študijem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

jezikoslovni predmeti

▪ Nekaj let je sodelovala na oddelku kot predavateljica *jezikoslovnih* predmetov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jezikoslôvni]

IPA: [jezikos'lslo:uni]

tonemski

[jezikoslôvni]

IPA: [jezikosló:uni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslôvni

RODILNIK: jezikoslôvnega

DAJALNIK: jezikoslôvnemu

TOŽILNIK: jezikoslôvni

živo jezikoslôvnega

MESTNIK: pri jezikoslôvnem

ORODNIK: z jezikoslôvnim

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslôvna

RODILNIK: jezikoslôvni

DAJALNIK: jezikoslôvnima

TOŽILNIK: jezikoslôvna

MESTNIK: pri jezikoslôvni

ORODNIK: z jezikoslôvnima

množina

IMENOVALNIK: jezikoslôvni

RODILNIK: jezikoslôvni

DAJALNIK: jezikoslôvnim

TOŽILNIK: jezikoslôvne

MESTNIK: pri jezikoslôvni

ORODNIK: z jezikoslôvnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslôvna

RODILNIK: jezikoslóvne
DAJALNIK: jezikoslóvni
TOŽILNIK: jezikoslóvno
MESTNIK: pri jezikoslóvni
ORODNIK: z jezikoslóvno

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslóvni
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**ma**
TOŽILNIK: jezikoslóvni
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: jezikoslóvne
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**m**
TOŽILNIK: jezikoslóvne
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslóvno
RODILNIK: jezikoslóvne**ga**
DAJALNIK: jezikoslóvne**mu**
TOŽILNIK: jezikoslóvno
MESTNIK: pri jezikoslóvne**m**
ORODNIK: z jezikoslóvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslóvni
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**ma**
TOŽILNIK: jezikoslóvni
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: jezikoslóvna
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**m**
TOŽILNIK: jezikoslóvna
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**mi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslóvni
RODILNIK: jezikoslóvne**ga**
DAJALNIK: jezikoslóvne**mu**
TOŽILNIK: jezikoslóvni
    živo jezikoslóvne**ga**
MESTNIK: pri jezikoslóvne**m**
ORODNIK: z jezikoslóvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslóvna
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**ma**

TOŽILNIK: jezikoslóvna
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: jezikoslóvni
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**m**
TOŽILNIK: jezikoslóvne
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslóvna
RODILNIK: jezikoslóvne
DAJALNIK: jezikoslóvni
TOŽILNIK: jezikoslóvno
MESTNIK: pri jezikoslóvni
ORODNIK: z jezikoslóvno

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslóvni
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**ma**
TOŽILNIK: jezikoslóvni
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: jezikoslóvne
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**m**
TOŽILNIK: jezikoslóvne
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jezikoslóvno
RODILNIK: jezikoslóvne**ga**
DAJALNIK: jezikoslóvne**mu**
TOŽILNIK: jezikoslóvno
MESTNIK: pri jezikoslóvne**m**
ORODNIK: z jezikoslóvni**m**

dvojina

IMENOVALNIK: jezikoslóvni
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**ma**
TOŽILNIK: jezikoslóvni
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**ma**

množina

IMENOVALNIK: jezikoslóvna
RODILNIK: jezikoslóvni**h**
DAJALNIK: jezikoslóvni**m**
TOŽILNIK: jezikoslóvna
MESTNIK: pri jezikoslóvni**h**
ORODNIK: z jezikoslóvni**mi**

IZVOR

jezljív jezljíva jezljívo pridevnik [jezljíu jezljíva jezljívo]

POMEN

1. ki nima potrpljenja, se hitro razjezi, razburi;

SIN.: ekspresivno jeznorit

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Sem *jezljív* in trmast človek. Če me kdo razjezi, mu zlahka ne odpustim.
- Ušel jim je, a *jezljívi* sosjedje so se pognali za njim in kričali.

1.1. ki kaže, izraža pomanjkanje potrpljenja, jezo, razburjenost; SIN.: ekspresivno jeznorit

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

jezljíva narava

- Njen *jezljívi* ton, ki sta ga doživela predstojnik in projektantka, ni bil na mestu.
- Včasih ste bolj *jezljíve* narave, sicer pa prilagodljivi.
- Je zelo nadarjena, vendar ima nekoliko vročekrven, *jezljív* značaj.
- Nič več *jezljívih* izbruhov, neposrednih očitkov, ki so včasih kar vrel iz njenega grla.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jezljíu jezljíva jezljívo]

IPA: [jez'ljí:u jez'ljí:va jez'ljí:vó]

tonemski

[jezljíu jezljíva jezljívo] in [jezljíu jezljíva jezljívo]

IPA: [jezljí:u jezljí:vá jezljí:vó] in [jezljí:u jezljí:vá jezljí:vó]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljív

določno jezljív

RODILNIK: jezljívega

DAJALNIK: jezljívemu

TOŽILNIK: jezljív

določno jezljív

živo jezljívega

MESTNIK: pri jezljívem

ORODNIK: z jezljívim

dvojina

IMENOVALNIK: jezljíva

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívima

TOŽILNIK: jezljíva

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljívi

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívim

TOŽILNIK: jezljíve

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljíva

RODILNIK: jezljíve

DAJALNIK: jezljívi

TOŽILNIK: jezljívo

MESTNIK: pri jezljívi

ORODNIK: z jezljívo

dvojina

IMENOVALNIK: jezljívi

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívima

TOŽILNIK: jezljívi

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljíve

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívim

TOŽILNIK: jezljíve

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljívo

RODILNIK: jezljívega

DAJALNIK: jezljívemu

TOŽILNIK: jezljívo

MESTNIK: pri jezljívem

ORODNIK: z jezljívim

dvojina

IMENOVALNIK: jezljívi

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívima

TOŽILNIK: jezljívi

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljíva

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívim

TOŽILNIK: jezljíva

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj jezljív

ženski spol

EDNINA: bòlj jezljíva

srednji spol

EDNINA: bõlj jezljívo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jezljív

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jezljíva

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jezljívo

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljív

določno jezljívi

RODILNIK: jezljívega

DAJALNIK: jezljívemu

TOŽILNIK: jezljív

določno jezljívi

živo jezljívega

MESTNIK: pri jezljívem

ORODNIK: z jezljívim

dvojina

IMENOVALNIK: jezljíva

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívima

TOŽILNIK: jezljíva

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljívi

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívim

TOŽILNIK: jezljíve

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljíva

RODILNIK: jezljíve

DAJALNIK: jezljívi

TOŽILNIK: jezljívo

MESTNIK: pri jezljívi

ORODNIK: z jezljívo

dvojina

IMENOVALNIK: jezljívi

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívima

TOŽILNIK: jezljívi

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljíve

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívim

TOŽILNIK: jezljíve

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljívo

RODILNIK: jezljívega

DAJALNIK: jezljívemu

TOŽILNIK: jezljívo

MESTNIK: pri jezljívem

ORODNIK: z jezljívim

dvojina

IMENOVALNIK: jezljívi

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívima

TOŽILNIK: jezljívi

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljíva

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívim

TOŽILNIK: jezljíva

MESTNIK: pri jezljívih

ORODNIK: z jezljívimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj jezljív

ženski spol

EDNINA: bõlj jezljíva

srednji spol

EDNINA: bõlj jezljívo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jezljív

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jezljíva

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jezljívo

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljîv

določno jezljívi

RODILNIK: jezljívega

DAJALNIK: jezljívemu

TOŽILNIK: jezljîv

določno jezljívi

živo jezljívega

MESTNIK: pri jezljívem

ORODNIK: z jezljívim

dvojina

IMENOVALNIK: jezljíva

RODILNIK: jezljívih

DAJALNIK: jezljívima

TOŽILNIK: jezljíva

MESTNIK: pri jezljívih
ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljíví
RODILNIK: jezljívih
DAJALNIK: jezljívim
TOŽILNIK: jezljíve
MESTNIK: pri jezljívih
ORODNIK: z jezljívimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljíva
RODILNIK: jezljíve
DAJALNIK: jezljíví
TOŽILNIK: jezljívó
MESTNIK: pri jezljíví
ORODNIK: z jezljívó

dvojina

IMENOVALNIK: jezljíví
RODILNIK: jezljívih
DAJALNIK: jezljívima
TOŽILNIK: jezljíví
MESTNIK: pri jezljívih
ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljíve
RODILNIK: jezljívih
DAJALNIK: jezljívim
TOŽILNIK: jezljíve
MESTNIK: pri jezljívih
ORODNIK: z jezljívimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jezljívó
RODILNIK: jezljíviga
DAJALNIK: jezljívemu
TOŽILNIK: jezljívó
MESTNIK: pri jezljívem
ORODNIK: z jezljívim

dvojina

IMENOVALNIK: jezljíví
RODILNIK: jezljívih
DAJALNIK: jezljívima
TOŽILNIK: jezljíví
MESTNIK: pri jezljívih
ORODNIK: z jezljívima

množina

IMENOVALNIK: jezljíva
RODILNIK: jezljívih
DAJALNIK: jezljívim
TOŽILNIK: jezljívá
MESTNIK: pri jezljívih
ORODNIK: z jezljívimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj jezljív

ženski spol

EDNINA: bòlj jezljíva

srednji spol

EDNINA: bòlj jezljívó

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj jezljív

ženski spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj jezljíva

srednji spol

EDNINA: nájbolj in nájbolj jezljívó

IZVOR

↑jeziti

jeznorít jeznoríta jeznorító pridevnik [jeznorít]

POMEN

1. ekspresivno ki nima potrpljenja, se hitro razjezi, razburi; SIN.: jezljiv

▶ **vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku**
biti jeznorit

▪ Otroka sta razvajena, sitna, *jeznorita* in silno sebična.

▪ Z leti so vedno bolj nestrpni in *jeznoriti*, če časopis ni pravi čas v nabiralniku.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Policisti nasilnega, *jeznoritega* in vzkipljivega neznanca še iščejo.

▪ Bil je *jeznorit* in čemeren mož in se je bil takoj pripravljen s komerkoli sporeči.

1.1. ekspresivno ki kaže, izraža pomanjkanje potrpljenja, jezo, razburjenost; SIN.: jezljiv

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Poslušal je zbadljivke in *jeznorite* besede enkrat z ene in potem z druge strani.

▪ Že kot otrok je bil precej *jeznorite* in uporne narave.

▪ Z graditvijo programa na *jeznoritem* opozarjanju na zgodovinske krivice bi se vnaprej odrekel možnosti zmage.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jeznorít]

IPA: [jeznɔ'ri:t]

tonemski

[jeznorít]

IPA: [jeznɔrí:t]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznorít

RODILNIK: jeznorítega

DAJALNIK: jeznorítemu
TOŽILNIK: jeznorít
živo jeznorítega
MESTNIK: pri jeznorítem
ORODNIK: z jeznorítim

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríta
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítima
TOŽILNIK: jeznoríta
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítima

množina

IMENOVALNIK: jeznoríti
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítim
TOŽILNIK: jeznoríte
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznoríta
RODILNIK: jeznoríte
DAJALNIK: jeznoríti
TOŽILNIK: jeznoríto
MESTNIK: pri jeznoríti
ORODNIK: z jeznoríto

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríti
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítima
TOŽILNIK: jeznoríti
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítima

množina

IMENOVALNIK: jeznoríte
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítim
TOŽILNIK: jeznoríte
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznoríto
RODILNIK: jeznorítega
DAJALNIK: jeznorítemu
TOŽILNIK: jeznoríto
MESTNIK: pri jeznorítem
ORODNIK: z jeznorítim

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríti
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítima
TOŽILNIK: jeznoríti
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítima

množina

IMENOVALNIK: jeznoríta
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítim
TOŽILNIK: jeznoríta
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj jeznorít

ženski spol

EDNINA: bòlj jeznoríta

srednji spol

EDNINA: bòlj jeznoríto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj jeznorít

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj jeznoríta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj jeznoríto

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznorít
RODILNIK: jeznorítega
DAJALNIK: jeznorítemu
TOŽILNIK: jeznorít
živo jeznorítega
MESTNIK: pri jeznorítem
ORODNIK: z jeznorítim

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríta
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítima
TOŽILNIK: jeznoríta
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítima

množina

IMENOVALNIK: jeznoríti
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítim
TOŽILNIK: jeznoríte
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznoríta
RODILNIK: jeznoríte
DAJALNIK: jeznoríti
TOŽILNIK: jeznoríto
MESTNIK: pri jeznoríti
ORODNIK: z jeznoríto

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríti

RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítima
TOŽILNIK: jeznoríti
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítima

množina

IMENOVALNIK: jeznoríte
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítim
TOŽILNIK: jeznoríte
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznorító
RODILNIK: jeznorítega
DAJALNIK: jeznorítemu
TOŽILNIK: jeznorító
MESTNIK: pri jeznorítem
ORODNIK: z jeznorítim

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríti
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítima
TOŽILNIK: jeznoríti
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítima

množina

IMENOVALNIK: jeznoríta
RODILNIK: jeznorítih
DAJALNIK: jeznorítim
TOŽILNIK: jeznoríta
MESTNIK: pri jeznorítih
ORODNIK: z jeznorítimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj jeznorít

ženski spol

EDNINA: bõlj jeznoríta

srednji spol

EDNINA: bõlj jeznorító

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jeznorít

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jeznoríta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj jeznorító

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznorít
določno jeznoríti
RODILNIK: jeznorítega

DAJALNIK: jeznorítemu

TOŽILNIK: jeznorít

določno jeznoríti

živo jeznorítega

MESTNIK: pri jeznorítem

ORODNIK: z jeznorítim

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríta

RODILNIK: jeznorítih

DAJALNIK: jeznorítima

TOŽILNIK: jeznoríta

MESTNIK: pri jeznorítih

ORODNIK: z jeznorítima

množina

IMENOVALNIK: jeznoríti

RODILNIK: jeznorítih

DAJALNIK: jeznorítim

TOŽILNIK: jeznoríte

MESTNIK: pri jeznorítih

ORODNIK: z jeznorítimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznoríta

RODILNIK: jeznoríte

DAJALNIK: jeznoríti

TOŽILNIK: jeznorító

MESTNIK: pri jeznoríti

ORODNIK: z jeznorító

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríti

RODILNIK: jeznorítih

DAJALNIK: jeznorítima

TOŽILNIK: jeznoríti

MESTNIK: pri jeznorítih

ORODNIK: z jeznorítima

množina

IMENOVALNIK: jeznoríte

RODILNIK: jeznorítih

DAJALNIK: jeznorítim

TOŽILNIK: jeznoríte

MESTNIK: pri jeznorítih

ORODNIK: z jeznorítimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: jeznorító

RODILNIK: jeznorítega

DAJALNIK: jeznorítemu

TOŽILNIK: jeznorító

MESTNIK: pri jeznorítem

ORODNIK: z jeznorítim

dvojina

IMENOVALNIK: jeznoríti

RODILNIK: jeznorítih

DAJALNIK: jeznorítima

TOŽILNIK: jeznoríti

MESTNIK: pri jeznorítih

ORODNIK: z jeznorî**tima**

množina

IMENOVALNIK: jeznorî**ta**

RODILNIK: jeznorî**tih**

DAJALNIK: jeznorî**tim**

TOŽILNIK: jeznorî**ta**

MESTNIK: pri jeznorî**tih**

ORODNIK: z jeznorî**timi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj jeznorî**t**

ženski spol

EDNINA: bôlj jeznorî**ta**

srednji spol

EDNINA: bôlj jeznorî**to**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj jeznorî**t**

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj jeznorî**ta**

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj jeznorî**to**

IZVOR

↑jezen + ↑rit

jèžeš medmet [jèžəš]

POMEN

1. izraža, da je govorec čustveno prizadet, zaskrbljen, ima o čem pomisleke

- *Ježeš*, kaj bodo pa ljudje rekli!
- Kaj pa ti doma? *Ježeš*, da se ni kaj naredilo?
- Že dvakrat mesečno se mi zdi težek zalogaj, *ježeš*, ali bom zmogla vsak teden?
- *Ježeš, ježeš*, koliko sestankov in besed.

1.1. izraža, da je govorec pod vplivom določenega občutja, zlasti veselja, navdušenja

- *Ježeš*, kako je zlat ta človek!
- *Ježeš*, kakšen razgled! Milijon trepetajočih lučk.

1.2. izraža, da se govorec nenadoma česa spomni

- *Ježeš*, Janez, si kje videl moj suknjič?
- *Ježeš*, da ne pozabim.
- *Ježeš*, pozabil sem, da je praznik.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jèžəš]

IPA: [ˈjɛʒəʃ]

tonemski

[jèžəš]

IPA: [jɛʒəʃ]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Jes(s)es (Maria)* ‘Jezus Marija’

jéževc jéževca samostalnik moškega spola [jéžɛvɔc]

POMEN

iz zoologije glodalec z grobo, navadno temnejšo dlako in tršimi daljšimi bodicami po hrbtu; primerjaj lat. *Hystricidae*

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Največja vrsta *ježevca*, ki ima tudi najbolj razvite bodice, je do 27 kg teži afriški ježevc.
- Bodice *ježevca* so eden najbolj priljubljenih namibijskih dekorativnih elementov.

► **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- *Ježevci* živijo v puščavah, gozdovih in savanah Afrike ter dela Azije z Indonezijo in na Filipinih, eno vrsto najdemo na Apeninskem polotoku.
- *Ježevc* se naježi samo takrat, kadar se brani.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jéžɛvɔc]

IPA: [ˈjɛːʒɛvɔts]

tonemski

[jéžɛvɔc] in [jêžɛvɔc]

IPA: [jèːʒɛvɔts] in [jéːʒɛvɔts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: jéževc

RODILNIK: jéževca

DAJALNIK: jéževcu

TOŽILNIK: jéževca

MESTNIK: pri jéževcu

ORODNIK: z jéževcem

dvojina

IMENOVALNIK: jéževca

RODILNIK: jéževcev

DAJALNIK: jéževcema

TOŽILNIK: jéževca

MESTNIK: pri jéževcih

ORODNIK: z jéževcema

množina

IMENOVALNIK: jéževci

RODILNIK: jéževcev

DAJALNIK: jéževcem

TOŽILNIK: jéževce

MESTNIK: pri jéževcih

ORODNIK: z jéževci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: jéževc

RODILNIK: jéževca

DAJALNIK: jéževcu

TOŽILNIK: jéževca

MESTNIK: pri jéževcu

ORODNIK: z jéževcem

dvojina

IMENOVALNIK: jêževca

RODILNIK: jêževcev tudi jêževcev

DAJALNIK: jêževcema

TOŽILNIK: jêževca

MESTNIK: pri jêževcih tudi pri jêževcih

ORODNIK: z jêževcema

množina

IMENOVALNIK: jêževci

RODILNIK: jêževcev tudi jêževcev

DAJALNIK: jêževcem

TOŽILNIK: jêževce

MESTNIK: pri jêževcih tudi pri jêževcih

ORODNIK: z jêževci tudi z jêževci

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: jêževce

RODILNIK: jêževca

DAJALNIK: jêževcu

TOŽILNIK: jêževca

MESTNIK: pri jêževcu

ORODNIK: z jêževcem

dvojina

IMENOVALNIK: jêževca

RODILNIK: jêževcev

DAJALNIK: jêževcema

TOŽILNIK: jêževca

MESTNIK: pri jêževcih

ORODNIK: z jêževcema

množina

IMENOVALNIK: jêževci

RODILNIK: jêževcev

DAJALNIK: jêževcem

TOŽILNIK: jêževce

MESTNIK: pri jêževcih

ORODNIK: z jêževci

STALNE ZVEZE

drevesni ježevce

iz zoologije ježevce z daljšimi gostimi bodicami, ki pokrivajo vrat, hrbet in oprijemalni rep; primerjaj lat.

Erethizontidae

▪ *Drevesni ježevci* so pretežno ponočnjaki, dan pa prespijo v drevesnih duplih ali v skalnih razpokah.

IZVOR

↑jež

jóta¹ jôte samostalnik ženskega spola [jóta]

POMEN

primorska jed iz kislega zelja ali repe, krompirja, fižola

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domača jota | kraška, primorska, vipavska jota | odlična, okusna jota

▪ V cilju se bodo tekači ogreli z juho, za lakoto pa bo kraška *jota* z mesom.

▪ Po vsakem malo daljšem potovanju si najbolj želi domače *jote*.

▪ Poskrbeli so za odlično *joto* in ponudili vina iz svojih priznanih kleti.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

jesti jota | kuhati jota | ponuditi jota | privoščiti si jota

▪ V sedmih kotlih so prijazni domačini kuhali *joto*.

▪ Pohodnikom bodo ponudili *joto* in klobaso.

▪ V športni dvorani so si tekači in hodci privoščili *joto*.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku jota s klobaso | jota z repo

▪ Poleg okrepcil na progi in tradicionalne *jote* s klobaso so po tekmovanju vsi dobili lepe darilne pakete s teranom.

▪ Na jedilniku je pogosto zelenjavna mineštra, v zimskem času pa *jota* z repo.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku** kročnik jote

▪ Tisti, ki imate radi jedi na žlico, si boste zelo verjetno lahko privoščili kročnik *jote* s kosom doma pečene kruha iz krušne peči.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku** postreči z jota

▪ Na cilju so članice društva pohodnikom postregle z domačo *joto*, klobaso ter domačim vinom.

▪ V planinskem domu se lahko vsako soboto in nedeljo ob topli krušni peči okrepcate z *joto*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ V planinski koči je dišala *jota*.

▶ priredna zveza

jota in ričet

▪ V domu jih vselej čakata *jota* ali ričet, konec tedna tudi gobova in zelenjavna juha.

▪ Njegova specialiteta pri kuhi so predvsem mineštre in *jota*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[jóta]

IPA: [ˈjoːta]

tonemski

[jóta] in [jôta]

IPA: [jò:tá] in [jó:tà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: jóta

RODILNIK: jôte

DAJALNIK: jóti

TOŽILNIK: jótó

MESTNIK: pri jóti

ORODNIK: z **jóto**
dvojina
IMENOVALNIK: **jóti**
RODILNIK: **jót**
DAJALNIK: **jótama**
TOŽILNIK: **jóti**
MESTNIK: pri **jótah**
ORODNIK: z **jótama**

množina
IMENOVALNIK: **jóte**
RODILNIK: **jót**
DAJALNIK: **jótam**
TOŽILNIK: **jóte**
MESTNIK: pri **jótah**
ORODNIK: z **jótami**

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: **jóta**
RODILNIK: **jóte**
DAJALNIK: **jóti**
TOŽILNIK: **jóto**
MESTNIK: pri **jóti**
ORODNIK: z **jóto**

dvojina
IMENOVALNIK: **jóti**
RODILNIK: **jót**
DAJALNIK: **jótama**
TOŽILNIK: **jóti**
MESTNIK: pri **jótah**
ORODNIK: z **jótama**

množina
IMENOVALNIK: **jóte**
RODILNIK: **jót**
DAJALNIK: **jótam**
TOŽILNIK: **jóte**
MESTNIK: pri **jótah**
ORODNIK: z **jótami**

in (tonemska dvojica)

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: **jóta**
RODILNIK: **jóte**
DAJALNIK: **jóti**
TOŽILNIK: **jóto**
MESTNIK: pri **jóti**
ORODNIK: z **jóto**

dvojina
IMENOVALNIK: **jóti**
RODILNIK: **jót**
DAJALNIK: **jótama**
TOŽILNIK: **jóti**
MESTNIK: pri **jótah**
ORODNIK: z **jótama**

množina
IMENOVALNIK: **jóte**
RODILNIK: **jót**

DAJALNIK: **jótam**
TOŽILNIK: **jóte**
MESTNIK: pri **jótah**
ORODNIK: z **jótami**

IZVOR
prevzeto iz furl. *jote* < poznolat. *iutta* 'juha', to
prevzeto iz gal. *iutta

jóta² *jóte* samostalnik ženskega spola [jóta]

POMEN

deveta črka grške abecede [ɿ]

▪ V uporabi je bila tudi lambda s podpisano črko *jota*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[jóta]
IPA: [ˈjoːta]

tonemski
[jóta]
IPA: [jótà]

VZOREC

jakostno
ednina
IMENOVALNIK: **jóta**
RODILNIK: **jóte**
DAJALNIK: **jóti**
TOŽILNIK: **jóto**
MESTNIK: pri **jóti**
ORODNIK: z **jóto**

dvojina
IMENOVALNIK: **jóti**
RODILNIK: **jót**
DAJALNIK: **jótama**
TOŽILNIK: **jóti**
MESTNIK: pri **jótah**
ORODNIK: z **jótama**

množina
IMENOVALNIK: **jóte**
RODILNIK: **jót**
DAJALNIK: **jótam**
TOŽILNIK: **jóte**
MESTNIK: pri **jótah**
ORODNIK: z **jótami**

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: **jóta**
RODILNIK: **jóte**
DAJALNIK: **jóti**
TOŽILNIK: **jóto**
MESTNIK: pri **jóti**
ORODNIK: z **jóto**

dvojina
IMENOVALNIK: **jóti**
RODILNIK: **jót**

DAJALNIK: jô**tama**
TOŽILNIK: jô**ti**
MESTNIK: pri jô**tah**
ORODNIK: z jô**tama**

množina

IMENOVALNIK: jô**te**
RODILNIK: jô**t**
DAJALNIK: jô**tam**
TOŽILNIK: jô**te**
MESTNIK: pri jô**tah**
ORODNIK: z jô**tami**

IZVOR

prevzeto iz gr. *iôta*, to pa iz fenič. *jôd*

judo juda samostalnik moškega spola [júdo] in [džúdo]

POMEN

1. borilni šport, pri katerem se poskuša nasprotnika s prijemi in meti vreči na hrbet, po izvoru iz Japonske

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

slovenski judo | ženski judo

- Slovenski *judo* se lahko pohvali z imenitnimi uspehi v mladinski konkurenci.
- Ženski *judo* je v zadnjem času zelo uspešen in praktično ni nobenega večjega tekmovanja, s katerega se naša dekleta ne bi vrnila brez medalj.
- Tekmovalci in tekmovalke so v vseh kategorijah prikazali zares vrhunski *judo*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

trenirati judo

- Kar 22 let sem zelo aktivno treniral *judo* in bil pri tem zelo uspešen.
- Zdaj znam streljati, smučati, obvladam *judo* in vse spretnosti, ki jih potrebuje policistka.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Osvojila je prvo zlato kolajno za slovenski *judo* na sredozemskih igrah.

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Za *judo* se je navdušil že pri svojih osmih letih.

2. kot pridevnik ki je v zvezi z borilnim športom, pri katerem se poskuša nasprotnika s prijemi, meti vreči na tla, zlasti na hrbet

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda

judo klub | judo liga, reprezentanca, sekcija

- V prvem razredu osnovne šole sem se vpisal v *judo* klub.
- Slovenska ženska *judo* reprezentanca je na mednarodnem ekipnem tekmovanju osvojila 2. mesto.
- Svoje večine so pokazali člani *judo* sekcije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[júdo] in [džúdo]

IPA: [ˈjuːdɔ] in [ˈdʒuːdɔ]

tonemski

[júdo] in [džúdo]

IPA: [júːdɔ̌] in [dʒúːdɔ̌]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: judo

jakostni [júdo] in [džúdo]

tonemski [júdo] in [džúdo]

RODILNIK: juda

jakostni [júda] in [džúda]

tonemski [júda] in [džúda]

DAJALNIK: judu

jakostni [júdu] in [džúdu]

tonemski [júdu] in [džúdu]

TOŽILNIK: judo

jakostni [júdo] in [džúdo]

tonemski [júdo] in [džúdo]

MESTNIK: pri judu

jakostni [pri júdu] in [pri džúdu]

tonemski [pri júdu] in [pri džúdu]

ORODNIK: z judom

jakostni [z júdom] in [z džúdom]

tonemski [z júdom] in [z džúdom]

dvojina

IMENOVALNIK: juda

jakostni [júda] in [džúda]

tonemski [júda] in [džúda]

RODILNIK: judov

jakostni [júdou] in [džúdou]

tonemski [júdou] in [džúdou]

DAJALNIK: judoma

jakostni [júdoma] in [džúdoma]

tonemski [júdoma] in [džúdoma]

TOŽILNIK: juda

jakostni [júda] in [džúda]

tonemski [júda] in [džúda]

MESTNIK: pri judih

jakostni [pri júdih] in [pri džúdih]

tonemski [pri júdih] in [pri džúdih]

ORODNIK: z judoma

jakostni [z júdoma] in [z džúdoma]

tonemski [z júdoma] in [z džúdoma]

množina

IMENOVALNIK: judi

jakostni [júdi] in [džúdi]

tonemski [júdi] in [džúdi]

RODILNIK: judov

jakostni [júdou] in [džúdou]

tonemski [júdou] in [džúdou]

DAJALNIK: judom

jakostni [júdom] in [džúdom]

tonemski [júdom] in [džúdom]

TOŽILNIK: jude

jakostni [júde] in [džúde]

tonemski [júde] in [džúde]

MESTNIK: pri **judih**

jakostni [pri júdih] in [pri džúdih]

tonemski [pri jûdih] in [pri džûdih]

ORODNIK: z **judi**

jakostni [z júdi] in [z džúdi]

tonemski [z jûdi] in [z džûdi]

v obliki **judo**

jakostni

[júdo] in [džúdo]

IPA: [ˈjuːdɔ] in [ˈdʒuːdɔ]

tonemski

[jûdo] in [džûdo]

IPA: [júːdò] in [dʒúːdò]

IZVOR

prevzeto prek nem. *Judo*, angl. *judo* iz jap. *jūdō*, prvotno 'nežen način, način brez orožja', iz *jū* 'nežen, mehek' tj. 'brez orožja' + *dō* 'pot, način'

judoist judoista samostalnik moškega spola [judoíst] in [džudoíst]

POMEN

športnik, ki se ukvarja z judom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dober, odličen, uspešen judoist | *n*-letni judoist | mlad judoist | nekdanji judoist | obetaven judoist | slovenski judoist

- Najboljši *judoisti* so ta konec tedna merili moči na tekmah svetovnega pokala.
- Mladi *judoisti* se učijo, kako se pravilno pade, vrže in napade nasprotnika ter kako se brani.
- Med tekmovalci so bili tudi trije slovenski *judoisti*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

judoist doseže KAJ | judoist nastopi | judoist osvoji KAJ

- V tekmovanju mlajših selekcij so vidne uvrstitve dosegli *judoisti*.
- *Judoisti* bodo nastopili v vseh kategorijah.
- Celjski *judoist* je osvojil sedmo mesto.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

judoist v kategoriji do *n* kg

- Celjski *judoist* v kategoriji do 81 kilogramov bo edini slovenski predstavnik na turnirju.
- Uvodni boji *judoistov* v najtežjih kategorijah se našim niso izšli po načrtih.
- Tekmovanje najboljših evropskih *judoistov* v konkurenci do 23 let je razmeroma mlado.

▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Prejšnji teden je bilo v kampu približno 600 *judoistov* iz 30 držav.
- Nastopilo je več kot sto *judoistov* iz 23 klubov.
- V nekoliko okrnjeni udeležbi *judoistov* iz Slovenije, Slovaške, Avstrije in Bosne in Hercegovine so se v članski konkurenci zmag veselili favoriti.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

- Judo za razliko od karateja ne pozna udarcev, cilj *judoista* je spraviti nasprotnika na tla oziroma na hrbet.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**

- Kar nekaj *judoistov* je povsem na robu tistih mest jakostne lestvice, ki vodijo na največji športni dogodek prihodnjega leta.

▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Včeraj dopoldne so pripravili sprejem za slovenske *judoiste*.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**

- Dvoboj je bil prekinjen v tretji minuti, ko so sodniki dosodili tretji opomin bistriškemu *judoistu*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Pomeril se je z nekaterimi najboljšimi *judoisti* na svetu.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Skupni treningi z *judoisti* dvakrat na dan so bili obojestransko koristni, saj so fantje svojo pripravljenost preizkušali v borbah.

▶ priredna zveza

judoisti in judoistke

- Slovenski *judoisti* in judoistke nadaljujejo z zbiranjem kolajn.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[judoíst] in [džudoíst]

IPA: [judo'í:st] in [dʒudo'í:st]

tonemski

[judoîst] in [džudoîst]

IPA: [judoí:st] in [dʒudoí:st]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: judoist

jakostni [judoíst] in [džudoíst]

tonemski [judoîst] in [džudoîst]

RODILNIK: judoista

jakostni [judoísta] in [džudoísta]

tonemski [judoîsta] in [džudoîsta]

DAJALNIK: judoistu

jakostni [judoístu] in [džudoístu]

tonemski [judoîstu] in [džudoîstu]

TOŽILNIK: judoista

jakostni [judoísta] in [džudoísta]

tonemski [judoîsta] in [džudoîsta]

MESTNIK: pri judoistu

jakostni [pri judoístu] in [pri džudoístu]

tonemski [pri judoîstu] in [pri džudoîstu]

ORODNIK: z judoistom

jakostni [z judoístom] in [z džudoístom]

tonemski [z judoîstom] in [z džudoîstom]

dvojina

IMENOVALNIK: judoista

jakostni [judoísta] in [džudoísta]

tonemski [judoísta] in [džudoísta]

RODILNIK: judoístov

jakostni [judoístoŭ] in [džudoístoŭ]

tonemski [judoístoŭ] in [džudoístoŭ]

DAJALNIK: judoístoma

jakostni [judoístoma] in [džudoístoma]

tonemski [judoístoma] in [džudoístoma]

TOŽILNIK: judoista

jakostni [judoísta] in [džudoísta]

tonemski [judoísta] in [džudoísta]

MESTNIK: pri judoístih

jakostni [pri judoístih] in [pri džudoístih]

tonemski [pri judoístih] in [pri džudoístih]

ORODNIK: z judoístoma

jakostni [z judoístoma] in [z džudoístoma]

tonemski [z judoístoma] in [z džudoístoma]

množina

IMENOVALNIK: judoisti

jakostni [judoísti] in [džudoísti]

tonemski [judoísti] in [džudoísti]

RODILNIK: judoístov

jakostni [judoístoŭ] in [džudoístoŭ]

tonemski [judoístoŭ] in [džudoístoŭ]

DAJALNIK: judoístom

jakostni [judoístom] in [džudoístom]

tonemski [judoístom] in [džudoístom]

TOŽILNIK: judoiste

jakostni [judoíste] in [džudoíste]

tonemski [judoíste] in [džudoíste]

MESTNIK: pri judoístih

jakostni [pri judoístih] in [pri džudoístih]

tonemski [pri judoístih] in [pri džudoístih]

ORODNIK: z judoisti

jakostni [z judoísti] in [z džudoísti]

tonemski [z judoísti] in [z džudoísti]

BESEDOTVORJE

feminativ: judoistka

IZVOR

prevzeto iz angl. *judoist*, glej ↑judo

judoistični judoistična judoistično pridevnik

[judoístični] in [džudoístični]

POMEN

1. ki je v zvezi z judoisti ali judom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

judoistični trener | judoistični krogi | judoistična kolajna

- Ugledni *judoistični* trener, ki je bedel nad pripravami, nama je večkrat namignil, da naju vidi v finalu OI.
- V *judoističnih* krogih še vedno odmeva nezaupnica strokovnemu svetu.
- Po prihodu iz letala so ponosno pokazali svoje *judoistične* kolajne.

1.1. ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje z judom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

judoistični klub | judoistični tabor | judoistična zveza

- Leta 1952 so ljubljanski študentje ustanovili prvi *judoistični klub* v Sloveniji.
- *Judoistični* poletni tabor ima za sabo dolgo tradicijo.
- Po dveh letih intenzivnega dela so pri slovenski *judoistični* zvezi pripravljeni na največjo tekmo pri nas.

1.2. na katerem se tekmuje v judu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

judoistični turnir | judoistično tekmovanje

- Na mednarodnem *judoističnem* turnirju v BiH so slovenski judoisti osvojili 9 kolajn.
- Na mednarodnem *judoističnem* tekmovanju mlajših selekcij je nastopilo 330 tekmovalcev in tekmovalk.
- S turnirji tretjega kroga v 1. slovenski *judoistični* ligi se bo danes nadaljevalo moštveno državno prvenstvo.

1.3. ki ga sestavljajo, tvorijo judoisti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

judoistična ekipa, reprezentanca | judoistično zastopstvo

- Naša *judoistična* ekipa se je včeraj vrnila z doslej najuspešnejšega SP.
- *Judoistična* reprezentanca bo štela osem članov.
- Slovensko *judoistično* zastopstvo ostaja brez zmage tudi po drugem nastopu.

1.4. ki se uporablja, izvaja pri judu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- V judo se je zaljubila na prvi pogled, ko se je na lastne oči prepričala, da lahko z *judoističnimi* meti obvlada tudi precej težje in močnejše moške.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[judoístični] in [džudoístični]

IPA: [judò'i:stítʃni] in [džudò'i:stítʃni]

tonemski

[judoístični] in [džudoístični]

IPA: [judò:stítʃni] in [džudò:stítʃni]

VZOREC

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: judoistični

jakostni [judoístični] in [džudoístični]

tonemski [judoístični] in [džudoístični]

RODILNIK: judoističnega

jakostni [judoističnega] in [džudoističnega]

tonemski [judoističnega] in [džudoističnega]

DAJALNIK: judoističnemu
jakostni [judoističnemu] in [džudoističnemu]
tonemski [judoističnemu] in [džudoističnemu]

TOŽILNIK: judoistični

jakostni [judoistični] in [džudoistični]

tonemski [judoistični] in [džudoistični]

živo judoističnega

jakostni [judoističnega] in [džudoističnega]

tonemski [judoističnega] in [džudoističnega]

MESTNIK: pri judoističnem

jakostni [pri judoističnem] in [pri

džudoističnem]

tonemski [pri judoističnem] in [pri

džudoističnem]

ORODNIK: z judoističnim

jakostni [z judoističnim] in [z džudoističnim]

tonemski [z judoističnim] in [z džudoističnim]

dvojina

IMENOVALNIK: judoistična

jakostni [judoistična] in [džudoistična]

tonemski [judoistična] in [džudoistična]

RODILNIK: judoističnih

jakostni [judoističnih] in [džudoističnih]

tonemski [judoističnih] in [džudoističnih]

DAJALNIK: judoističnima

jakostni [judoističnima] in [džudoističnima]

tonemski [judoističnima] in [džudoističnima]

TOŽILNIK: judoistična

jakostni [judoistična] in [džudoistična]

tonemski [judoistična] in [džudoistična]

MESTNIK: pri judoističnih

jakostni [pri judoističnih] in [pri džudoističnih]

tonemski [pri judoističnih] in [pri

džudoističnih]

ORODNIK: z judoističnima

jakostni [z judoističnima] in [z džudoističnima]

tonemski [z judoističnima] in [z

džudoističnima]

množina

IMENOVALNIK: judoistični

jakostni [judoistični] in [džudoistični]

tonemski [judoistični] in [džudoistični]

RODILNIK: judoističnih

jakostni [judoističnih] in [džudoističnih]

tonemski [judoističnih] in [džudoističnih]

DAJALNIK: judoističnim

jakostni [judoističnim] in [džudoističnim]

tonemski [judoističnim] in [džudoističnim]

TOŽILNIK: judoistične

jakostni [judoistične] in [džudoistične]

tonemski [judoistične] in [džudoistične]

MESTNIK: pri judoističnih

jakostni [pri judoističnih] in [pri džudoističnih]

tonemski [pri judoističnih] in [pri

džudoističnih]

ORODNIK: z judoističnimi

jakostni [z judoističnimi] in [z džudoističnimi]
tonemski [z judoističnimi] in [z džudoističnimi]

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: judoistična

jakostni [judoistična] in [džudoistična]

tonemski [judoistična] in [džudoistična]

RODILNIK: judoistične

jakostni [judoistične] in [džudoistične]

tonemski [judoistične] in [džudoistične]

DAJALNIK: judoistični

jakostni [judoistični] in [džudoistični]

tonemski [judoistični] in [džudoistični]

TOŽILNIK: judoistično

jakostni [judoistično] in [džudoistično]

tonemski [judoistično] in [džudoistično]

MESTNIK: pri judoistični

jakostni [pri judoistični] in [pri džudoistični]

tonemski [pri judoistični] in [pri džudoistični]

ORODNIK: z judoistično

jakostni [z judoistično] in [z džudoistično]

tonemski [z judoistično] in [z džudoistično]

dvojina

IMENOVALNIK: judoistični

jakostni [judoistični] in [džudoistični]

tonemski [judoistični] in [džudoistični]

RODILNIK: judoističnih

jakostni [judoističnih] in [džudoističnih]

tonemski [judoističnih] in [džudoističnih]

DAJALNIK: judoističnima

jakostni [judoističnima] in [džudoističnima]

tonemski [judoističnima] in [džudoističnima]

TOŽILNIK: judoistični

jakostni [judoistični] in [džudoistični]

tonemski [judoistični] in [džudoistični]

MESTNIK: pri judoističnih

jakostni [pri judoističnih] in [pri džudoističnih]

tonemski [pri judoističnih] in [pri

džudoističnih]

ORODNIK: z judoističnima

jakostni [z judoističnima] in [z džudoističnima]

tonemski [z judoističnima] in [z

džudoističnima]

množina

IMENOVALNIK: judoistične

jakostni [judoistične] in [džudoistične]

tonemski [judoistične] in [džudoistične]

RODILNIK: judoističnih

jakostni [judoističnih] in [džudoističnih]

tonemski [judoističnih] in [džudoističnih]

DAJALNIK: judoističnim

jakostni [judoističnim] in [džudoističnim]

tonemski [judoističnim] in [džudoističnim]

TOŽILNIK: judoistične

jakostni [judoistične] in [džudoistične]

tonemski [judoistične] in [džudoistične]

MESTNIK: pri judoistič**nih**
jakostni [pri judoistič**nih**] in [pri džudoistič**nih**]
tonemski [pri judoistič**nih**] in [pri džudoistič**nih**]
ORODNIK: z judoistič**nimi**
jakostni [z judoistič**nimi**] in [z džudoistič**nimi**]
tonemski [z judoistič**nimi**] in [z džudoistič**nimi**]

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: judoistič**no**
jakostni [judoistič**no**] in [džudoistič**no**]
tonemski [judoistič**no**] in [džudoistič**no**]
RODILNIK: judoistič**nega**
jakostni [judoistič**nega**] in [džudoistič**nega**]
tonemski [judoistič**nega**] in [džudoistič**nega**]
DAJALNIK: judoistič**nemu**
jakostni [judoistič**nemu**] in [džudoistič**nemu**]
tonemski [judoistič**nemu**] in [džudoistič**nemu**]
TOŽILNIK: judoistič**no**
jakostni [judoistič**no**] in [džudoistič**no**]
tonemski [judoistič**no**] in [džudoistič**no**]
MESTNIK: pri judoistič**nem**
jakostni [pri judoistič**nem**] in [pri džudoistič**nem**]
tonemski [pri judoistič**nem**] in [pri džudoistič**nem**]
ORODNIK: z judoistič**nim**
jakostni [z judoistič**nim**] in [z džudoistič**nim**]
tonemski [z judoistič**nim**] in [z džudoistič**nim**]

dvojina

IMENOVALNIK: judoistič**ni**
jakostni [judoistič**ni**] in [džudoistič**ni**]
tonemski [judoistič**ni**] in [džudoistič**ni**]
RODILNIK: judoistič**nih**
jakostni [judoistič**nih**] in [džudoistič**nih**]
tonemski [judoistič**nih**] in [džudoistič**nih**]
DAJALNIK: judoistič**nima**
jakostni [judoistič**nima**] in [džudoistič**nima**]
tonemski [judoistič**nima**] in [džudoistič**nima**]
TOŽILNIK: judoistič**ni**
jakostni [judoistič**ni**] in [džudoistič**ni**]
tonemski [judoistič**ni**] in [džudoistič**ni**]
MESTNIK: pri judoistič**nih**
jakostni [pri judoistič**nih**] in [džudoistič**nih**]
tonemski [pri judoistič**nih**] in [džudoistič**nih**]
ORODNIK: z judoistič**nima**
jakostni [z judoistič**nima**] in [z džudoistič**nima**]
tonemski [z judoistič**nima**] in [z džudoistič**nima**]

množina

IMENOVALNIK: judoistič**na**
jakostni [judoistič**na**] in [džudoistič**na**]
tonemski [judoistič**na**] in [džudoistič**na**]
RODILNIK: judoistič**nih**
jakostni [judoistič**nih**] in [džudoistič**nih**]
tonemski [judoistič**nih**] in [džudoistič**nih**]

DAJALNIK: judoistič**nim**
jakostni [judoistič**nim**] in [džudoistič**nim**]
tonemski [judoistič**nim**] in [džudoistič**nim**]
TOŽILNIK: judoistič**na**
jakostni [judoistič**na**] in [džudoistič**na**]
tonemski [judoistič**na**] in [džudoistič**na**]
MESTNIK: pri judoistič**nih**
jakostni [pri judoistič**nih**] in [pri džudoistič**nih**]
tonemski [pri judoistič**nih**] in [pri džudoistič**nih**]
ORODNIK: z judoistič**nimi**
jakostni [z judoistič**nimi**] in [z džudoistič**nimi**]
tonemski [z judoistič**nimi**] in [z džudoistič**nimi**]

IZVOR

↑judoist

judoistka judoistke samostalnik ženskega spola [judoistka] in [džudoistka]

POMEN

športnica, ki se ukvarja z judom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bronasta judoistka | dobra, odlična, uspešna judoistka | *n*-letna judoistka | mlada judoistka | obetavna judoistka | slovenska judoistka

- Najboljše *judoistke* so se ta konec tedna za točke svetovnega pokala merile v Pragi.
- Iz mlade obetavne *judoistke* se je razvila v pravo borko.

- Slovenske *judoistke* so na drugem letošnjem turnirju za svetovni pokal osvojile kar štiri odličja.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

judoistka osvoji KAJ | judoistka zmaga

- V Rimu je naša *judoistka* osvojila tretje mesto.
- Nizozemska *judoistka* je zmagala že na treh kvalifikacijskih turnirjih.
- V kategoriji do 78 kilogramov sta nastopili dve slovenski *judoistki*.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda** v mestniku judoistka v KATERI kategoriji | judoistka v kategoriji do *n* kg

- Bronasto medaljo je *judoistka* v najtežji kategoriji poklonila svoji mami.
- V Celju imamo najboljšo mladinsko *judoistko* v kategoriji do 61 kg.

▶ glag. + **sam. beseda** v tožilniku

- V uvodni borbi je premagala *judoistko* s Tajvana.

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda** v mestniku Zadnja slovenska *judoistka* na svetovnem prvenstvu je v kategoriji nad 78 kilogramov ostala brez uvrstitve.

▶ priredna zveza judoistke in judoisti

- Na tekmovanju je nastopilo več kot 400 *judoistk* in judoistov iz 27 držav.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[judoístka] in [džudoístka]

IPA: [judo'í:stka] in [džudo'í:stka]

tonemski

[judoístka] in [džudoístka]

IPA: [judoí:stka] in [džudoí:stka]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: judoistka

jakostni [judoístka] in [džudoístka]

tonemski [judoístka] in [džudoístka]

RODILNIK: judoistke

jakostni [judoístke] in [džudoístke]

tonemski [judoístke] in [džudoístke]

DAJALNIK: judoistki

jakostni [judoístki] in [džudoístki]

tonemski [judoístki] in [džudoístki]

TOŽILNIK: judoistko

jakostni [judoístko] in [džudoístko]

tonemski [judoístko] in [džudoístko]

MESTNIK: pri judoistki

jakostni [pri judoístki] in [pri džudoístki]

tonemski [pri judoístki] in [pri džudoístki]

ORODNIK: z judoistko

jakostni [z judoístko] in [z džudoístko]

tonemski [z judoístko] in [z džudoístko]

dvojina

IMENOVALNIK: judoistki

jakostni [judoístki] in [džudoístki]

tonemski [judoístki] in [džudoístki]

RODILNIK: judoistk

jakostni [judoístk] in [džudoístk]

tonemski [judoístk] in [džudoístk]

DAJALNIK: judoistkama

jakostni [judoístkama] in [džudoístkama]

tonemski [judoístkama] in [džudoístkama]

TOŽILNIK: judoistki

jakostni [judoístki] in [džudoístki]

tonemski [judoístki] in [džudoístki]

MESTNIK: pri judoistkah

jakostni [pri judoístkah] in [pri džudoístkah]

tonemski [pri judoístkah] in [pri džudoístkah]

ORODNIK: z judoistkama

jakostni [z judoístkama] in [z džudoístkama]

tonemski [z judoístkama] in [z džudoístkama]

množina

IMENOVALNIK: judoistke

jakostni [judoístke] in [džudoístke]

tonemski [judoístke] in [džudoístke]

RODILNIK: judoistk

jakostni [judoístk] in [džudoístk]

tonemski [judoístk] in [džudoístk]

DAJALNIK: judoistkam

jakostni [judoístkam] in [džudoístkam]

tonemski [judoístkam] in [džudoístkam]

TOŽILNIK: judoistke

jakostni [judoístke] in [džudoístke]

tonemski [judoístke] in [džudoístke]

MESTNIK: pri judoistkah

jakostni [pri judoístkah] in [pri džudoístkah]

tonemski [pri judoístkah] in [pri džudoístkah]

ORODNIK: z judoistkami

jakostni [z judoístkami] in [z džudoístkami]

tonemski [z judoístkami] in [z džudoístkami]

IZVOR

↑judoist

kájmak kájmake samostalnik moškega spola [kájmak]

POMEN

mazav mlečni izdelek iz zorjene smetane kuhanega ovčjega, kravjega mleka, po izvoru z vzhodnega Balkana

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** čevapčiči, pleskavica s kajmakom▪ Skupaj z odličnimi čevapčiči s *kajmakom* sem si privoščila tudi malo slivovke.▪ Mlada prodajalka je podajala vroče hrenovke in pleskavice s *kajmakom*, čebulo in pekočo papriko.▪ Na stojnici je bilo mogoče dobiti suho meso, pito s *kajmakom*, uštipke, koruzni kruh, srbske sladice ...▶ prid. beseda + **sam. beseda**▪ Že enajst let nisem poskusil pravega srbskega *kajmaka*.▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**▪ Postrvi postrežejo s *kajmakom* in s pogačo iz bele koruzne moke.

...

▪ Za 8 evrov je bila na voljo pleskavica s čebulo in polno porcijo *kajmaka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kájmak]

IPA: ['ka:imak]

tonemski

[kâjmak]

IPA: [ká:imàk]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kájmak

RODILNIK: kájmake

DAJALNIK: kájmake

TOŽILNIK: kájmak

MESTNIK: pri kájmake

ORODNIK: s kájmake

dvojina

IMENOVALNIK: kájmake

RODILNIK: kájmako**v**
DAJALNIK: kájmako**ma**
TOŽILNIK: kájmaka
MESTNIK: pri kájmaki**h**
ORODNIK: s kájmako**ma**

množina

IMENOVALNIK: kájmaki
RODILNIK: kájmako**v**
DAJALNIK: kájmako**m**
TOŽILNIK: kájmake
MESTNIK: pri kájmaki**h**
ORODNIK: s kájmaki

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: kâjmak
RODILNIK: kâjmak**a**
DAJALNIK: kâjmak**u**
TOŽILNIK: kâjmak
MESTNIK: pri kâjmak**u**
ORODNIK: s kâjmak**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kâjmak**a**
RODILNIK: kâjmak**ov**
DAJALNIK: kâjmak**oma**
TOŽILNIK: kâjmak**a**
MESTNIK: pri kâjmak**ih**
ORODNIK: s kâjmak**oma**

množina

IMENOVALNIK: kâjmake
RODILNIK: kâjmake**v**
DAJALNIK: kâjmake**om**
TOŽILNIK: kâjmake
MESTNIK: pri kâjmake**ih**
ORODNIK: s kâjmake

IZVOR

prevzeto prek hrv., srb. *kâjmāk* iz tur. *kaymak*, iz *kay-* 'čvrst, trd'

kalvadós kalvadósa; tudi **calvados** samostalnik moškega spola [kalvadós]

POMEN

žgana pijača iz jabolk, po izvoru iz Normandije

► števnik + sam. beseda + **sam. beseda v**

rodilniku

n žlic kalvadosa

- Jed razdelimo na dva krožnika in vsako porcijo pokapamo s po 1 jedilno žlico *kalvadosa*.
- Svinjina bo še posebno praznična, če boste vsako porcijo flambirali z 1 žlico *kalvadosa* ali z zelenim escorialom.

...

- K tej jedi se prileže kozarček *kalvadosa* ali trpek jabolčnik.
- Pred njim sta stala na pol prazna steklenica *kalvadosa* in kozarec.

- Pokapamo z limoninim sokom in s *kalvadosom*, okrasimo z meto in takoj ponudimo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kalvadós]

IPA: [kalva'do:s]

tonemski

[kalvadôs]

IPA: [kalvadó:s]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kalvadós
RODILNIK: kalvadó**sa**
DAJALNIK: kalvadó**su**
TOŽILNIK: kalvadós
MESTNIK: pri kalvadó**su**
ORODNIK: s kalvadó**som**

dvojina

IMENOVALNIK: kalvadó**sa**
RODILNIK: kalvadó**sov**
DAJALNIK: kalvadó**soma**
TOŽILNIK: kalvadó**sa**
MESTNIK: pri kalvadó**sih**
ORODNIK: s kalvadó**soma**

množina

IMENOVALNIK: kalvadósi
RODILNIK: kalvadó**sov**
DAJALNIK: kalvadó**som**
TOŽILNIK: kalvadóse
MESTNIK: pri kalvadó**sih**
ORODNIK: s kalvadósi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kalvadô**sa**
RODILNIK: kalvadô**sa**
DAJALNIK: kalvadô**su**
TOŽILNIK: kalvadô**sa**
MESTNIK: pri kalvadô**su**
ORODNIK: s kalvadô**som**

dvojina

IMENOVALNIK: kalvadô**sa**
RODILNIK: kalvadô**sov**
DAJALNIK: kalvadô**soma**
TOŽILNIK: kalvadô**sa**
MESTNIK: pri kalvadô**sih**
ORODNIK: s kalvadô**soma**

množina

IMENOVALNIK: kalvadôsi
RODILNIK: kalvadô**sov**
DAJALNIK: kalvadô**som**
TOŽILNIK: kalvadôse
MESTNIK: pri kalvadô**sih**
ORODNIK: s kalvadôsi

IZVOR
↑calvados

kamambêr kamambêrja tudi kamambêra; in
camembert samostalnik moškega spola [kamambêr]

POMEN

mehki sir iz kravjega mleka v obliki manjšega, nizkega hlebca, prekritega z belo plesnijo, po izvoru iz Normandije

- Za izdelavo enega hlebčka *kamamberja* potrebujejo več kot dva litra mleka.
- Čisto nekaj posebnega so siri s plesnijo, gorgonzola, *kamamber* in brie.
- Pri toplih predjedeh naj omenim ocvrti *kamamber*, ki je vsekakor nenavadna predjed v naših krajih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kamambêr]

IPA: [kamam'be:r]

tonemski

[kamambêr]

IPA: [kamambé:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kamambêr
RODILNIK: kamambêrja
DAJALNIK: kamambêrju
TOŽILNIK: kamambêr
MESTNIK: pri kamambêrju
ORODNIK: s kamambêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: kamambêrja
RODILNIK: kamambêrjev
DAJALNIK: kamambêrjema
TOŽILNIK: kamambêrja
MESTNIK: pri kamambêrjih
ORODNIK: s kamambêrjema

množina

IMENOVALNIK: kamambêrji
RODILNIK: kamambêrjev
DAJALNIK: kamambêrjem
TOŽILNIK: kamambêrje
MESTNIK: pri kamambêrjih
ORODNIK: s kamambêrji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kamambêr
RODILNIK: kamambêrja
DAJALNIK: kamambêrju
TOŽILNIK: kamambêr
MESTNIK: pri kamambêrju
ORODNIK: s kamambêrjem

dvojina

IMENOVALNIK: kamambêrja
RODILNIK: kamambêrjev
DAJALNIK: kamambêrjema
TOŽILNIK: kamambêrja
MESTNIK: pri kamambêrjih
ORODNIK: s kamambêrjema

množina

IMENOVALNIK: kamambêrji
RODILNIK: kamambêrjev
DAJALNIK: kamambêrjem
TOŽILNIK: kamambêrje
MESTNIK: pri kamambêrjih
ORODNIK: s kamambêrji

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kamambêr
RODILNIK: kamambêra
DAJALNIK: kamambêru
TOŽILNIK: kamambêr
MESTNIK: pri kamambêru
ORODNIK: s kamambêrom

dvojina

IMENOVALNIK: kamambêra
RODILNIK: kamambêrov
DAJALNIK: kamambêroma
TOŽILNIK: kamambêra
MESTNIK: pri kamambêrih
ORODNIK: s kamambêroma

množina

IMENOVALNIK: kamambêri
RODILNIK: kamambêrov
DAJALNIK: kamambêrom
TOŽILNIK: kamambêre
MESTNIK: pri kamambêrih
ORODNIK: s kamambêri

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kamambêr
RODILNIK: kamambêra
DAJALNIK: kamambêru
TOŽILNIK: kamambêr
MESTNIK: pri kamambêru
ORODNIK: s kamambêrom

dvojina

IMENOVALNIK: kamambêra
RODILNIK: kamambêrov
DAJALNIK: kamambêroma
TOŽILNIK: kamambêra
MESTNIK: pri kamambêrih
ORODNIK: s kamambêroma

množina

IMENOVALNIK: kamambêri
RODILNIK: kamambêrov
DAJALNIK: kamambêrom

TOŽILNIK: kamambêre
MESTNIK: pri kamambêrih
ORODNIK: s kamambêri

IZVOR
↑camembert

kaméla kaméle samostalnik ženskega spola [kaméla]

POMEN

večja žival z eno ali dvema grbama in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus*; SIN.: iz zoologije velblod

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

čreda, karavana kamel | hrbet kamele | jahanje kamel

- Po zaviti gorski poti prek prelaza so se valile karavane *kamel* in konj, natovorjene s kitajskim porcelanom, balami svilenih tkanin in vrečami dišečih začimb.
- V vasi tam daleč za sipinami ima puščavsko kolibo iz blata in njegov oče ima majhno čredo *kamel*.
- Na hrbtih *kamel* se podamo v peščeno puščavo Arabskega polotoka.
- Jahanje *kamele* je zelo neudobno, saj je sedlo pritrjeno na njeno grbo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

jahati kamelo | pripeljati kamelo

- V 19. stoletju so v Avstralijo pripeljali *kamele*, ki slovijo po svoji prilagodljivosti puščavskemu okolju.

▶ priredna zveza

kamele in konji, kamele in koze

- Konji in *kamele* so popasli vse, kar je raslo ob njihovi poti.
- Po enkrat ali dvakrat dnevno sva v suhi pokrajini srečala nomade, ki so s svojimi čredami koz in *kamel* iskali redke paše in uborno preživetje.

...

- V Avstraliji živi ena največjih populacij divjih *kamel*, ki naj bi štela pol milijona živali.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kaméla]

IPA: [ka'me:la]

tonemski

[kamêla]

IPA: [kamé:là]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kaméla

RODILNIK: kaméle

DAJALNIK: kaméli

TOŽILNIK: kamélo

MESTNIK: pri kaméli

ORODNIK: s kamélo

dvojina

IMENOVALNIK: kaméli

RODILNIK: kamél

DAJALNIK: kamélama

TOŽILNIK: kaméli

MESTNIK: pri kamélah

ORODNIK: s kamélama

množina

IMENOVALNIK: kaméle

RODILNIK: kamél

DAJALNIK: kamélam

TOŽILNIK: kaméle

MESTNIK: pri kamélah

ORODNIK: s kamélami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kamêla

RODILNIK: kamêle

DAJALNIK: kamêli

TOŽILNIK: kamêlo

MESTNIK: pri kamêli

ORODNIK: s kamêlo

dvojina

IMENOVALNIK: kamêli

RODILNIK: kamêl

DAJALNIK: kamêlama

TOŽILNIK: kamêli

MESTNIK: pri kamêlah

ORODNIK: s kamêlama

množina

IMENOVALNIK: kamêle

RODILNIK: kamêl

DAJALNIK: kamêlam

TOŽILNIK: kamêle

MESTNIK: pri kamêlah

ORODNIK: s kamêlami

STALNE ZVEZE

dvogrba kamela

iz zoologije večja žival z dvema grbama in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus bactrianus*; SIN.: iz zoologije dvogrbi velblod

- Večina *dvogrbih kamel* je udomačenih, čeprav v puščavi Gobi živi še nekaj divjih primerkov.
- Med potjo so srečali dolgo karavano velikanskih kosmatih *dvogrbih kamel*, ki so se oglašale s čudnim, žalobnim mukanjem.
- *Dvogrbe kamele* so uvrščene na seznam ogroženih živalskih vrst.

enogrba kamela

iz zoologije večja jezdna in tovorna žival z grbo in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na

živiljenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus dromedarius*;

SIN.: iz zoologije dromedar, iz zoologije enogrbi velblod

▪ *Enogrbe kamele* uporabljajo kot tovrne živali, pomembne pa so tudi zaradi mleka, mesa in volne.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kamel* in lat. *camēlus* iz gr. *kámēlos*, to prevzeto iz nekega semitskega jezika, verjetno akadščine

kartónka kartónke samostalnik ženskega spola [kartónka]

POMEN

1. otroška knjiga s kartonastimi listi, navadno z veliko slikami in malo besedila

- Najmlajše bodo zagotovo očarale *kartonke* z ilustracijami ali fotografijami živalskih mladičev, ob katerih boste skupaj spoznavali živali.
- Otroci radi sami pobrskaajo med slikanicami in *kartónkami*, si izposodijo knjige, včasih pa tudi prisluhnejo pravljici.
- Za otroka je zelo pomembno, da prebira *kartonke*, slikanice in knjige ter obiskuje knjižnico že v predbralnem obdobju.
- Namen *kartonke* je, da bogati otrokov besedni zaklad.

2. knjižno pogovorno embalaža za tekočine iz plastificiranega kartona

- Podjetje bo prvi slovenski proizvajalec dvolitrskih *kartónk*, katerih cena bo občutno nižja v primerjavi z uvoženimi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kartónka]

IPA: [kar'to:ŋka]

tonemski

[kartónka]

IPA: [kartó:ŋkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kartónka

RODILNIK: kartónke

DAJALNIK: kartónki

TOŽILNIK: kartónko

MESTNIK: pri kartónki

ORODNIK: s kartónko

dvojina

IMENOVALNIK: kartónki

RODILNIK: kartónk

DAJALNIK: kartónkama

TOŽILNIK: kartónki

MESTNIK: pri kartónkah

ORODNIK: s kartónkama

množina

IMENOVALNIK: kartónke

RODILNIK: kartónk

DAJALNIK: kartónkam

TOŽILNIK: kartónke

MESTNIK: pri kartónkah

ORODNIK: s kartónkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kartónka

RODILNIK: kartónke

DAJALNIK: kartónki

TOŽILNIK: kartónko

MESTNIK: pri kartónki

ORODNIK: s kartónko

dvojina

IMENOVALNIK: kartónki

RODILNIK: kartónk

DAJALNIK: kartónkama

TOŽILNIK: kartónki

MESTNIK: pri kartónkah

ORODNIK: s kartónkama

množina

IMENOVALNIK: kartónke

RODILNIK: kartónk

DAJALNIK: kartónkam

TOŽILNIK: kartónke

MESTNIK: pri kartónkah

ORODNIK: s kartónkami

IZVOR

↑karton

kárželj káržlja tudi kárželjna samostalnik moškega spola

[káržəɫ]

POMEN

1. iz biologije užitna goba z belim ovojem, oranžnim klobukom in rumenkastim betom; primerjaj lat.

Amanita caesarea

- Gozdno področje pri vasi je bilo v poletnem času bogato nahajališče gob, posebno jurčkov in *karžljev*.
- *Karžlju* prija sončne lege in apnenčasta tla, zato se najpogosteje pojavlja ob obalah Sredozemskega morja.
- V skupino redkih mušnic, ki so zavarovane, spada poleg *karžlja* tudi velikoluska mušnica.

1.1. ta goba kot hrana, jed

- Ob misli na lisičke z jajci, vložene jurčke ali omako iz *karžljev* se marsikomu poredijo sline.
- Za toplo predjed so nam postregli s pirinim rižem s *karžlji*, z beluši in arganovim oljem ter z domačimi žepki s čemaževim nadevom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[káržəɫ]

IPA: ['ka:rʒəɫ]

tonemski
[káržəɫ]
IPA: [kà:rʒəl]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: kárželj
RODILNIK: káržlja
DAJALNIK: káržlju
TOŽILNIK: káržlja in kárželj
MESTNIK: pri káržlju
ORODNIK: s káržljem

dvojina

IMENOVALNIK: káržlja
RODILNIK: káržljev
DAJALNIK: káržljema
TOŽILNIK: káržlja
MESTNIK: pri káržljih
ORODNIK: s káržljema

množina

IMENOVALNIK: káržlji
RODILNIK: káržljev
DAJALNIK: káržljem
TOŽILNIK: káržlje
MESTNIK: pri káržljih
ORODNIK: s káržlji

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: kárželj
RODILNIK: káržlja
DAJALNIK: káržlju
TOŽILNIK: káržlja tudi kárželj
MESTNIK: pri káržlju
ORODNIK: s káržljem

dvojina

IMENOVALNIK: káržlja
RODILNIK: káržljev tudi káržljev
DAJALNIK: káržljema
TOŽILNIK: káržlja
MESTNIK: pri káržljih tudi pri káržljih
ORODNIK: s káržljema

množina

IMENOVALNIK: káržlji
RODILNIK: káržljev tudi káržljev
DAJALNIK: káržljem
TOŽILNIK: káržlje
MESTNIK: pri káržljih tudi pri káržljih
ORODNIK: s káržlji tudi s káržlji

tudi

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: kárželj
RODILNIK: kárželjna
DAJALNIK: kárželjnu
TOŽILNIK: kárželjna in kárželj

MESTNIK: pri kárželjnu
ORODNIK: s kárželjnom

dvojina

IMENOVALNIK: kárželjna
RODILNIK: kárželjnov
DAJALNIK: kárželjnoma
TOŽILNIK: kárželjna
MESTNIK: pri kárželjnih
ORODNIK: s kárželjnoma

množina

IMENOVALNIK: kárželjni
RODILNIK: kárželjnov
DAJALNIK: kárželjnom
TOŽILNIK: kárželjne
MESTNIK: pri kárželjnih
ORODNIK: s kárželjni

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: kárželj
RODILNIK: kárželjna
DAJALNIK: kárželjnu
TOŽILNIK: kárželjna tudi kárželj
MESTNIK: pri kárželjnu
ORODNIK: s kárželjnom

dvojina

IMENOVALNIK: kárželjna
RODILNIK: kárželjnov tudi kárželjnov
DAJALNIK: kárželjnoma
TOŽILNIK: kárželjna
MESTNIK: pri kárželjnih tudi pri kárželjnih
ORODNIK: s kárželjnoma

množina

IMENOVALNIK: kárželjni
RODILNIK: kárželjnov tudi kárželjnov
DAJALNIK: kárželjnom
TOŽILNIK: kárželjne
MESTNIK: pri kárželjnih tudi pri kárželjnih
ORODNIK: s kárželjni tudi s kárželjni

IZVOR

iz star. *kajžerl*, kar je prevzeto iz nem. *Kaiserling* iz *Kaiser* 'cesar', po zgledu lat. *Amanita caesarea*, dobesedno 'cesarska mušnica', po rimskem cesarju Klavdiju, ki je leta 54 umrl zaradi zastrupitve z gobami

katéri katéra katéro pridevniški zaimek [katéri]

POMEN

I. VPRAŠALNI ZAI MEK

1. sprašuje po izbiri osebe, stvari iz določenega nabora, zaporedja, zlasti glede na njeno vrsto

- *Katere* prireditve ste že organizirali in kaj še pripravljate?
- *Katera* je bila vaša najljubša knjiga v otroštvu?
- Ali znate plesati in *katere* ples?

- Do sedaj ste iz slovenščine prevedli osem knjig. *Katera* dela načrtujete prevesti v prihodnje?

1.1. samostalniški zaimék **sprašuje po izbiri osebe, stvari iz določenega nabora, zaporedja, zlasti glede na njeno vrsto**

- *Katerega* smo danes?
- Predsednik kluba je dejal: »Na rezultate se ne razumem, *kateri* si bil?«
- *Katera* ga je ujela?

II. POLJUBNOSTNI ZAIMEK

1. izraža posplošeno, poljubno izbiro osebe, stvari, navadno iz določenega nabora, zaporedja

- Zagotavljajo povračilo razlike, če *katera* druga slovenska turistična agencija v rednem katalogu prodaja enak aranžma ceneje.
- Nikoli si nisem mislil, da bo moja kolumna zbudla *katerega* od TV voditeljev.
- Seveda je vprašanje, kako pogumen bo, ko bo treba *kateremu* od zvezdnikov povedati, da ne sodi v izbrano vrsto.

1.1. samostalniški zaimék **izraža posplošeno, poljubno izbiro osebe, stvari, navadno iz določenega nabora, zaporedja**

- Smučiče je precej nezahtevno, to pa naj bi ustrezalo tudi njej in morda še *kateri* iz naše veleslalomske šesterice.

III. OZIRALNI ZAIMEK, KOT VEZNIK

1. zlasti v predmetnih odvisnikih **dopolnjuje nadrejeni stavek z opredelitvijo izbire osebe, stvari, zlasti glede na njeno vrsto**

- Učitelj nas je poučil, *katere* gobe so užitne in *katere* neužitne.
- Lastniki bodo lahko celo popolnoma svobodno izbrali, oznako *katere* regije bo imela njihova tablica
- Določeno je, prenos *katerih* pošiljk je prepovedan.

1.1. samostalniški zaimék, zlasti v predmetnih odvisnikih **dopolnjuje nadrejeni stavek z opredelitvijo izbire osebe, stvari, zlasti glede na njeno vrsto**

- Njun dvoboj v štafeti bo odločil, *katera* bo plavala na SP v Kanadi.
- Kontrolor spremlja načrte poletov pilotov, ocenjuje, *kateri* je na vrsti in kdaj približno je predviden njegov vstop v slovensko zračno območje.
- Poglej na koledar, pa boš videl, *katerega* smo danes.

2. v prilastkovih odvisnikih, v predložni zvezi **dopolnjuje vsebino, ki je prilastek nadrejenega stavka**

- Znanje, po *katerem* sprašujejo, je uporabno predvsem za gospodarski napredek.
- Premier je komentiral tudi nekatere konkretne problematike, s *katerimi* se soočajo v regiji.
- Želel je igrati v klubu, v *katerem* ne bi samo sedel na klopi.

- Za slab uvod v priprave je poskrbelo močno sneženje, zaradi *katerega* so včeraj opravili zgolj rahel ogrevalni trening na umetni travi.

2.1. v rodilniku, v prilastkovih odvisnikih **izraža razmerje svojilnosti med jedrom v nadrejenem stavku in njegovim prilastkom**

- Opozicijske stranke, *katerih* župani se zavzemajo za ustanovitev pokrajin, stojijo na nasprotni strani.
- Nekateri predstavniki upnikov, na terjatve *katerih* je bil izrečen ugovor, so že napovedali vzporedne tožbe.
- Trubar je bil pravočasno posvarjen in se je skrnil, menda se je skrival v enem od dolenskih gradičev, *katerega* gospodar je bil reformaciji naklonjen.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[katéri]

IPA: [ka'te:ri]

tonemski

[katèri] in [katêri]

IPA: [katè:rí] in [katé:rí]

VZOREC

jakostno

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: katéri

RODILNIK: katérega

DAJALNIK: katéremu

TOŽILNIK: katéri

živo katérega

MESTNIK: pri katérem

ORODNIK: s katérim

dvojina

IMENOVALNIK: katéra

RODILNIK: katérih

DAJALNIK: katérima

TOŽILNIK: katéra

MESTNIK: pri katérih

ORODNIK: s katérima

množina

IMENOVALNIK: katéri

RODILNIK: katérih

DAJALNIK: katérim

TOŽILNIK: katére

MESTNIK: pri katérih

ORODNIK: s katérimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: katéra

RODILNIK: katére

DAJALNIK: katéri

TOŽILNIK: katéro

MESTNIK: pri katéri

ORODNIK: s katéro

dvojina

IMENOVALNIK: katéri
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**ma**
 TOŽILNIK: katéri
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**ma**

množina

IMENOVALNIK: katére
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**m**
 TOŽILNIK: katére
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**mi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: katéro
 RODILNIK: katé**rega**
 DAJALNIK: katé**remu**
 TOŽILNIK: katéro
 MESTNIK: pri katé**rem**
 ORODNIK: s katéri**m**

dvojina

IMENOVALNIK: katéri
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**ma**
 TOŽILNIK: katéri
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**ma**

množina

IMENOVALNIK: katéra
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**m**
 TOŽILNIK: katéra
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**mi**

tonemsko**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: katéri
 RODILNIK: katé**rega**
 DAJALNIK: katé**remu**
 TOŽILNIK: katéri
 živo katé**rega**
 MESTNIK: pri katé**rem**
 ORODNIK: s katéri**m**

dvojina

IMENOVALNIK: katéra
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**ma**
 TOŽILNIK: katéra
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**ma**

množina

IMENOVALNIK: katéri
 RODILNIK: katérih

DAJALNIK: katéri**m**
 TOŽILNIK: katére
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**mi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: katéra
 RODILNIK: katére
 DAJALNIK: katéri
 TOŽILNIK: katéro
 MESTNIK: pri katéri
 ORODNIK: s katéro

dvojina

IMENOVALNIK: katéri
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**ma**
 TOŽILNIK: katéri
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**ma**

množina

IMENOVALNIK: katére
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**m**
 TOŽILNIK: katére
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**mi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: katéro
 RODILNIK: katé**rega**
 DAJALNIK: katé**remu**
 TOŽILNIK: katéro
 MESTNIK: pri katé**rem**
 ORODNIK: s katéri**m**

dvojina

IMENOVALNIK: katéri
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**ma**
 TOŽILNIK: katéri
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**ma**

množina

IMENOVALNIK: katéra
 RODILNIK: katérih
 DAJALNIK: katéri**m**
 TOŽILNIK: katéra
 MESTNIK: pri katéri**h**
 ORODNIK: s katéri**mi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: katéri
 RODILNIK: katé**rega**
 DAJALNIK: katé**remu**
 TOŽILNIK: katéri

živo katêrega

MESTNIK: pri katêrem

ORODNIK: s katêrim

dvojina

IMENOVALNIK: katêra

RODILNIK: katêrih

DAJALNIK: katêrima

TOŽILNIK: katêra

MESTNIK: pri katêrih

ORODNIK: s katêrima

množina

IMENOVALNIK: katêri

RODILNIK: katêrih

DAJALNIK: katêrim

TOŽILNIK: katêre

MESTNIK: pri katêrih

ORODNIK: s katêrimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: katêra

RODILNIK: katêre

DAJALNIK: katêri

TOŽILNIK: katêro

MESTNIK: pri katêri

ORODNIK: s katêro

dvojina

IMENOVALNIK: katêri

RODILNIK: katêrih

DAJALNIK: katêrima

TOŽILNIK: katêri

MESTNIK: pri katêrih

ORODNIK: s katêrima

množina

IMENOVALNIK: katêre

RODILNIK: katêrih

DAJALNIK: katêrim

TOŽILNIK: katêre

MESTNIK: pri katêrih

ORODNIK: s katêrimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: katêro

RODILNIK: katêrega

DAJALNIK: katêremu

TOŽILNIK: katêro

MESTNIK: pri katêrem

ORODNIK: s katêrim

dvojina

IMENOVALNIK: katêri

RODILNIK: katêrih

DAJALNIK: katêrima

TOŽILNIK: katêri

MESTNIK: pri katêrih

ORODNIK: s katêrima

množina

IMENOVALNIK: katêra

RODILNIK: katêrih

DAJALNIK: katêrim

TOŽILNIK: katêra

MESTNIK: pri katêrih

ORODNIK: s katêrimi

IZVOR

pod vplivom ↑kak, ↑kako preoblikovano iz pslov. *kъterъjъ, *koterъjъ ipd. (tako kot stcslov. *kotorъ*, *kotoryj*, nar. hrv. *koteri*, rus. *kotoryj*, češ. *který*) < ide. **kъotero-* 'kateri od dveh' iz **kъo-* 'kdo', iz česar je še stind. *katará-*, gr. *póteros*, nem. *weder*, litov. *katràs*

kegljác kegljáča samostalnik moškega spola [kegljác]

POMEN

športnik, ki se ukvarja s kegljanjem; SIN.: kegljavec

▶ prid. beseda + sam. beseda

dober, odličen, uspešen kegljác | mlad kegljác | nekdanji kegljác | slepi in slabovidni kegljači | slovenski kegljác

▪ Včeraj zvečer so podelili priznanja za najboljše *kegljače* v vseh starostnih kategorijah.

▪ Imamo odlično generacijo mladih *kegljačev*.

▪ Pohvalila je prizadevanja in dosežke naših slepih in slabovidnih *kegljačev*.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

kegljači nastopajo, nastopijo | kegljači odigrajo KAJ | kegljači osvojijo KAJ | kegljači tekmujejo | kegljači zmagajo

▪ V medobčinskih ligah nastopajo tudi *kegljači* in šahisti, ponovno pa bi radi oživili atletiko.

▪ *Kegljači* so zmagali na državnem prvenstvu, na katerem je tekmovalo deset moštev regijskih društev.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

ekipa kegljačev | prvenstvo kegljačev

▪ Še posebej uspešna je ekipa *kegljačev*, ki je bila letos peta na državnem prvenstvu.

▪ Spremljam uspehe *kegljačev* in jim zanje čestitam.

▶ sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku

▪ Sredi septembra se je za *kegljače* v državnih ligah začelo novo državno prvenstvo.

▶ sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku

▪ Za nastop na DP se je pomerilo 33 *kegljačev* iz sedmih medobčinskih društev.

▶ sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku

▪ Končalo se je letošnje državno posamično prvenstvo za *kegljače*.

▪ Moštveno tekmovanje za *kegljače* se je najbolje začelo za Avstrijo.

▶ glag. + med + sam. beseda v orodniku

▪ Med ostalimi vrhunskimi *kegljači* bodo nastopili tudi nekateri svetovni in evropski prvaki.

▶ merni prisl. + sam. beseda v rodilniku

- Sprva je bilo v klubu le malo *kegljačev*.
- ▶ števniki + **sam. beseda**
  - Na prvenstvu bo nastopilo okrog 240 mladih *kegljačev* in kegljačic iz štirinajstih držav.
- ▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**
  - Kegljaška zveza je podelila priznanja najboljšim *kegljačem*, kegljačicam in ekipam za dosežke v iztekajočem se letu.
- ▶ priredna zveza

kegljači in kegljačice, kegljači in kegljavke

  - Najboljše slovenske *kegljače* in kegljačice čaka nastop na svetovnem prvenstvu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kegljáč]

IPA: [keg'ljɑ:tʃ]

tonemski

[kegljáč]

IPA: [kegljɑ:tʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kegljáč

RODILNIK: kegljáča

DAJALNIK: kegljáču

TOŽILNIK: kegljáča

MESTNIK: pri kegljáču

ORODNIK: s kegljáčem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáča

RODILNIK: kegljáčev

DAJALNIK: kegljáčema

TOŽILNIK: kegljáča

MESTNIK: pri kegljáčih

ORODNIK: s kegljáčema

množina

IMENOVALNIK: kegljáci

RODILNIK: kegljáčev

DAJALNIK: kegljáčem

TOŽILNIK: kegljáče

MESTNIK: pri kegljáčih

ORODNIK: s kegljáci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kegljáč

RODILNIK: kegljáča

DAJALNIK: kegljáču

TOŽILNIK: kegljáča

MESTNIK: pri kegljáču

ORODNIK: s kegljáčem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáča

RODILNIK: kegljáčev tudi kegljáčev

DAJALNIK: kegljáčema

TOŽILNIK: kegljáča

MESTNIK: pri kegljáčih tudi pri kegljáčih

ORODNIK: s kegljáčema

množina

IMENOVALNIK: kegljáci

RODILNIK: kegljáčev tudi kegljáčev

DAJALNIK: kegljáčem

TOŽILNIK: kegljáče

MESTNIK: pri kegljáčih tudi pri kegljáčih

ORODNIK: s kegljáci tudi s kegljáci

STALNE ZVEZE

kegljač na ledu

športnik, ki se ukvarja s kegljanjem na ledu

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

prvenstvo kegljačev na ledu | ekipa kegljačev na ledu

- Člani domačega kluba so organizirali državno prvenstvo *kegljačev na ledu*.

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Mladi *kegljači na ledu* so osvojili medaljo na EP.

- Povabili so tudi nekdanje *kegljače na ledu*, ustanovitelje kluba in številne sponzorje.

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Kegljači na ledu* so se pomerili v drugem krogu državnega prvenstva.

- *Kegljači na ledu* tekmujejo v moštvenih in posamičnih tekmovanjih.

BESEDOTVORJE

feminativ: kegljačica

IZVOR

↑kegljati

kegljačica kegljačice samostalnik ženskega spola

[kegljáčica]

POMEN

športnica, ki se ukvarja s kegljanjem; SIN.: kegljavka

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kegljačica osvoji KAJ

- Slovenska *kegljačica* je osvojila naslov svetovne prvakinje.

- *Kegljačice* so se pomerile s slovenskimi prvakinjami in izgubile s kar 8 : 0.

- ▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

- V štirinajstem krogu za *kegljačice* v prvi državni ligi je klub ostal brez točk.

- Danes bodo prve na steze stopile *kegljačice* v ekipnem delu prvenstva.

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Priprav se je udeležilo 25 tekmovalk, med katerimi so vse že uveljavljene *kegljačice*.

- Po hitrostnem drsanju je profesionalno igrala nogomet v nemški ženski ligi in bila profesionalna *kegljačica*.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
  - Njegova strokovnost in vztrajnost botrujeta temu, da je z žensko ekipo *kegljačic* osvojil sam svetovni vrh.
  - V finalu posameznic je v kategoriji *kegljačic* do 14. leta nastopila njena klubska kolegica.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
  - Že drugič zapored sta premagali vse *kegljačice* iz kranjskega kluba.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditelju**
  - Nastopilo je 76 kegljačev iz 14 klubov in 47 *kegljačic* iz 10 klubov.
- ▶ **priređna zveza kegljačice in kegljači**
  - Najboljše slovenske kegljače in *kegljačice* čaka nastop na svetovnem prvenstvu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kegljáčica]

IPA: [kegl'ja:tʃitsa]

tonemski

[kegljáčica]

IPA: [kegljã:tʃitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kegljáčica

RODILNIK: kegljáčice

DAJALNIK: kegljáčici

TOŽILNIK: kegljáčico

MESTNIK: pri kegljáčici

ORODNIK: s kegljáčico

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáčici

RODILNIK: kegljáčic

DAJALNIK: kegljáčicama

TOŽILNIK: kegljáčici

MESTNIK: pri kegljáčicah

ORODNIK: s kegljáčicama

množina

IMENOVALNIK: kegljáčice

RODILNIK: kegljáčic

DAJALNIK: kegljáčicam

TOŽILNIK: kegljáčice

MESTNIK: pri kegljáčicah

ORODNIK: s kegljáčicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kegljáčica

RODILNIK: kegljáčice

DAJALNIK: kegljáčici

TOŽILNIK: kegljáčico

MESTNIK: pri kegljáčici

ORODNIK: s kegljáčico

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáčici

RODILNIK: kegljáčic

DAJALNIK: kegljáčicama

TOŽILNIK: kegljáčici

MESTNIK: pri kegljáčicah

ORODNIK: s kegljáčicama

množina

IMENOVALNIK: kegljáčice

RODILNIK: kegljáčic

DAJALNIK: kegljáčicam

TOŽILNIK: kegljáčice

MESTNIK: pri kegljáčicah

ORODNIK: s kegljáčicami

IZVOR

↑kegljač

kegljánje kegljánja samostalnik srednjega spola [kegljánje]

POMEN

1. šport, pri katerem se s kroglo podira devet kegljev, postavljenih na koncu igralne steze

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**

liga, prvenstvo, pokal, tekmovanje, turnir v kegljanju | SP, DP v kegljanju | prvak, prvakinja v kegljanju | reprezentanca v kegljanju

▪ Na novem kegljišču poteka občinska liga v *kegljanju*.

▪ Včeraj so se na 3. kadetskem SP v *kegljanju*, na katerem sodeluje 14 držav, začeli ekipni boji.

▪ O vtisih s svetovnega prvenstva bosta spregovorili večkratna svetovna prvakinja v *kegljanju* in tekmovalka v hitrostnem rolanju.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

moško, žensko kegljanje

▪ Mesto ob Savinji je že več kot dve desetletji središče slovenskega ženskega *kegljanja*.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

▪ V okviru občinskega praznika so pripravili odprto prvenstvo v *kegljanju* za pokal Bele krajine.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

šola kegljanja

▪ V naslednjem letu lahko pričakujemo še večjo udeležbo na prvenstvu, saj so se pogoji za šole *kegljanja* močno izboljšali po vsej Sloveniji.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

krogla za kegljanje

▪ Izdelujejo zložljive metre, keglje in krogle za *kegljanje*.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se s kegljanjem

- Dvakratna dobitnica bronaste medalje z minulega svetovnega prvenstva se s *kegljanjem* ukvarja že štirinajst let.
- Zaradi spora sem zapustil klub in celo razmišljal o tem, da bi prenehal s *kegljanjem*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  - *Kegljanje* je že zdavnaj izgubilo oznako, da gre samo za rekreacijo in celo gostilniški šport.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
  - Morali bi narediti propagandno kegljanje, kamor bi povabili mlade in jih tako navdušili za *kegljanje*.
- ▶ priredna zveza kegljanje in balinanje
  - V balinanju in *kegljanju* so naši predstavniki končali že v predtekmovanju.
- 1.1. ta šport kot rekreativna dejavnost**
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

pomeriti se v kegljanju | tekmovati v kegljanju

  - Približno 200 tekmovalcev iz obrtniških vrst se bo pomerilo v *kegljanju*.
  - Ženske so se pomerile le v pikadu, moški pa so tekmovali v *kegljanju*.
- ▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku kegljanje na kegljišču
  - Vsako dopoldne od ponedeljka do petka bo mladim na voljo *kegljanje* na kegljišču in plavanje v bazenu.
  - Tekmovali bodo v malem nogometu, streljanju z zračno puško, *kegljanju* na travi in suvanju krogle.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** ljubitelj kegljanja
  - Že dolgo sem ljubitelj *kegljanja* in pri podiranju kegljev se mi prav radi pridružijo moji vnuki.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
  - Želijo si organizacijo državnega prvenstva, rekreativno *kegljanje* pa bo posebej organizirano.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
  - Parkirali so pred kegljiščem, vstopili in si sposodili čevlje ter rezervirali stezo za *kegljanje*.
- ▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku
  - Na sporedu bo tudi *kegljanje* za nagrade.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
  - S prijateljicami hodim na *kegljanje*, pogosto kolesarimo in se večkrat odpravimo na izlet.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
  - Glavna privlačnost je mestno središče, kamor se predvsem v nočnem času odpravimo na zmenke, po nakupih ali na *kegljanje* s prijatelji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kegljǎnje]

IPA: [keglʲja:nje]

tonemski

[kegljǎnje]

IPA: [keglʲǎ:njè]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kegljǎnje

RODILNIK: kegljǎnja

DAJALNIK: kegljǎnju

TOŽILNIK: kegljǎnje

MESTNIK: pri kegljǎnju

ORODNIK: s kegljǎnjem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljǎnji

RODILNIK: kegljǎnj

DAJALNIK: kegljǎnjema

TOŽILNIK: kegljǎnji

MESTNIK: pri kegljǎnjih

ORODNIK: s kegljǎnjema

množina

IMENOVALNIK: kegljǎnja

RODILNIK: kegljǎnj

DAJALNIK: kegljǎnjem

TOŽILNIK: kegljǎnja

MESTNIK: pri kegljǎnjih

ORODNIK: s kegljǎnji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kegljǎnje

RODILNIK: kegljǎnja

DAJALNIK: kegljǎnju

TOŽILNIK: kegljǎnje

MESTNIK: pri kegljǎnju

ORODNIK: s kegljǎnjem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljǎnji

RODILNIK: kegljǎnj

DAJALNIK: kegljǎnjema

TOŽILNIK: kegljǎnji

MESTNIK: pri kegljǎnjih

ORODNIK: s kegljǎnjema

množina

IMENOVALNIK: kegljǎnja

RODILNIK: kegljǎnj

DAJALNIK: kegljǎnjem

TOŽILNIK: kegljǎnja

MESTNIK: pri kegljǎnjih

ORODNIK: s kegljǎnji

STALNE ZVEZE

kegljanje na asfaltu

balinanju podoben šport na asfaltni površini, pri katerem se poskuša okroglo ploščke z ročaji približati manjšemu ploščku v ciljnem polju, zlasti kot rekreativna dejavnost

- ▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**
  - Organizirali so tekmovanje v *kegljanju na asfaltu*, na katero so povabili tudi ekipe drugih društev.

...

- Najboljše rezultate so dosegli v balinanju in *kegljanju na asfaltu*.
- Na Jesenicah poleg klasičnih športov, kot so hokej, smučanje in drsanje, uspešno živijo *kegljanje na asfaltu* in ledu, balinanje in številni drugi športi.

kegljanje na ledu

1. balinanju podoben šport na ledeni površini, pri katerem se poskuša okroglo ploščke z ročaji približati manjšemu ploščku v ciljnim polju

- ▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku** prvenstvo v kegljanju na ledu | reprezentanca v kegljanju na ledu
  - Prihodnji teden bo v Švici svetovno prvenstvo v *kegljanju na ledu*.
  - Člani domačega kluba so bili prireditelji mednarodnega turnirja v *kegljanju na ledu*.

...

- *Kegljanje na ledu* je pri nas manj znana športna panoga, čeprav naši tekmovalci dosegajo izvrstne rezultate.

1.1. ta šport kot rekreativna dejavnost

- Gostom ponujajo tudi zimske aktivnosti, kot so sankanje, *kegljanje na ledu* in zimski pohodi, zaradi česar je kraj primeren tudi za družinske počitnice.
- Na velikem notranjem dvorišču so decembra postavili ledeni bar, majhno drsališče in eno stezo za *kegljanje na ledu*.

rusko kegljanje

kegljanje, pri katerem se keglji podirajo s kroglo, obešeno na vrvi, zlasti kot rekreativna dejavnost; SIN.: vrtno kegljanje

- ▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
  - V sklop prireditev so vključili tudi športno dogajanje, saj so organizirali košarkarski turnir in tekmovanje v *ruskem kegljanju*.
  - Najbolj aktivna je ekipa v *ruskem kegljanju* in ekipa kegljačev, ki pa nimajo pravih pogojev za vadbo, saj v bližini ni kegljišča.

...

- Društvo upokojencev je organiziralo *rusko kegljanje* in streljanje z zračno puško.

vrtno kegljanje

kegljanje, pri katerem se keglji podirajo s kroglo, obešeno na vrvi, zlasti kot rekreativna dejavnost; SIN.: rusko kegljanje

- Po tradiciji so se pomerili tudi v športu, in sicer v *vrtnem kegljanju*, namiznem tenisu, v šahu in pikadu.
- To soboto in nedeljo bodo pripravili že deveti tradicionalni 24-urni maraton *vrtnega kegljanja*.

- V 1. krogu kvalifikacij v *vrtnem kegljanju* za državno prvenstvo so se odlično odrezale predstavnice društva slepih in slabovidnih, saj so zasedle prvo mesto.

IZVOR

↑kegljati

kegljaški

 kegljaška kegljaško pridevnik [kegljaški]

POMEN

1. ki je v zvezi s kegljači ali kegljanjem

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda kegljaški prvak | kegljaški šport | kegljaška prvakinja | kegljaška sezona
  - Konec tega tedna bodo štirje slovenski *kegljaški* prvaki preizkusili svoje sposobnosti v mednarodni areni na posamičnem svetovnem pokalu.
  - Prihodnjo soboto se bo uradno začela nova sezona v *kegljaškem* športu.

1.1. ki je namenjen za kegljanje, se uporablja pri kegljanju

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda kegljaška krogla | kegljaška steza
  - Nekdo je v jezi v steno zalučal težko *kegljaško* kroglo in v steni je zazijala luknja.
  - V svojih vrstah bodo skušali okrepiti podmladek, po drugi strani pa na šest sodobnih *kegljaških* stez pritegniti čim več rekreativnih ljubiteljev kegljanja.
  - Domači boji na *kegljaških* stezah niso postregli z nepričakovanimi rezultati.

1.2. ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje s kegljanjem

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda kegljaški klub | kegljaška sekcija, zveza | kegljaško društvo
  - Pred časom se je vpisal v *kegljaški* klub, ki ima prostore v bližini njegove pisarne.
  - *Kegljaška* sekcija organizira kegljanje vsako sredo ob 9. uri.
  - Odkar je upokojen, je tudi član škofjeloškega društva upokojencev in tamkajšnjega *kegljaškega* društva.

1.3. na katerem se tekmuje v kegljanju

- ▶ **prid. beseda** + sam. beseda kegljaški DP, SP | kegljaški pokal, turnir | kegljaška liga | kegljaško DP, SP | kegljaško prvenstvo, tekmovanje
  - V Ljubljani je potekal že 17. *kegljaški* turnir posameznikov in posameznic z mednarodno udeležbo.
  - V moštvenem tekmovanju so Slovenci na *kegljaškem* SP osvojili srebro.
  - Drugo kolo državnega ekipnega *kegljaškega* prvenstva je postreglo z zanimivimi obračuni zlasti v prvi ženski ligi.
  - V soboto in nedeljo so v slovenskih *kegljaških* ligah odigrali tekme 10. kroga.

1.4. ki ga sestavljajo, tvorijo kegljači

► **prid. beseda** + sam. beseda

kegljaška dvojica | kegljaška ekipa, reprezentanca

▪ Čeprav je naša *kegljaška* dvojica podrla dva keglja več, kot je bil dotlej svetovni rekord, ni osvojila kolajne.

▪ V soboto in nedeljo bo drugi izbirni krog za popolnitev *kegljaške* reprezentance.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kegljáški]

IPA: [kegl'ja:ʃki]

tonemski

[kegljáški]

IPA: [kegljâ:ʃkí]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljáški

RODILNIK: kegljáškega

DAJALNIK: kegljáškemu

TOŽILNIK: kegljáški

živo kegljáškega

MESTNIK: pri kegljáškem

ORODNIK: s kegljáškim

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáška

RODILNIK: kegljáških

DAJALNIK: kegljáškima

TOŽILNIK: kegljáška

MESTNIK: pri kegljáških

ORODNIK: s kegljáškima

množina

IMENOVALNIK: kegljáški

RODILNIK: kegljáških

DAJALNIK: kegljáškim

TOŽILNIK: kegljáške

MESTNIK: pri kegljáških

ORODNIK: s kegljáškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljáška

RODILNIK: kegljáške

DAJALNIK: kegljáški

TOŽILNIK: kegljáško

MESTNIK: pri kegljáški

ORODNIK: s kegljáško

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáški

RODILNIK: kegljáških

DAJALNIK: kegljáškima

TOŽILNIK: kegljáški

MESTNIK: pri kegljáških

ORODNIK: s kegljáškima

množina

IMENOVALNIK: kegljáške

RODILNIK: kegljáških

DAJALNIK: kegljáškim

TOŽILNIK: kegljáške

MESTNIK: pri kegljáških

ORODNIK: s kegljáškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljáško

RODILNIK: kegljáškega

DAJALNIK: kegljáškemu

TOŽILNIK: kegljáško

MESTNIK: pri kegljáškem

ORODNIK: s kegljáškim

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáški

RODILNIK: kegljáških

DAJALNIK: kegljáškima

TOŽILNIK: kegljáški

MESTNIK: pri kegljáških

ORODNIK: s kegljáškima

množina

IMENOVALNIK: kegljáška

RODILNIK: kegljáških

DAJALNIK: kegljáškim

TOŽILNIK: kegljáška

MESTNIK: pri kegljáških

ORODNIK: s kegljáškimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljáški

RODILNIK: kegljáškega

DAJALNIK: kegljáškemu

TOŽILNIK: kegljáški

živo kegljáškega

MESTNIK: pri kegljáškem

ORODNIK: s kegljáškim

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáška

RODILNIK: kegljáških

DAJALNIK: kegljáškima

TOŽILNIK: kegljáška

MESTNIK: pri kegljáških

ORODNIK: s kegljáškima

množina

IMENOVALNIK: kegljáški

RODILNIK: kegljáških

DAJALNIK: kegljáškim

TOŽILNIK: kegljáške

MESTNIK: pri kegljáških

ORODNIK: s kegljáškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljáška
RODILNIK: kegljáške
DAJALNIK: kegljáški
TOŽILNIK: kegljáško
MESTNIK: pri kegljáški
ORODNIK: s kegljáško

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáški
RODILNIK: kegljáških
DAJALNIK: kegljáškim
TOŽILNIK: kegljáški
MESTNIK: pri kegljáških
ORODNIK: s kegljáškim

množina

IMENOVALNIK: kegljáške
RODILNIK: kegljáških
DAJALNIK: kegljáškim
TOŽILNIK: kegljáške
MESTNIK: pri kegljáških
ORODNIK: s kegljáški

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljáško
RODILNIK: kegljáškega
DAJALNIK: kegljáškemu
TOŽILNIK: kegljáško
MESTNIK: pri kegljáškem
ORODNIK: s kegljáškim

dvojina

IMENOVALNIK: kegljáški
RODILNIK: kegljáških
DAJALNIK: kegljáškim
TOŽILNIK: kegljáški
MESTNIK: pri kegljáških
ORODNIK: s kegljáškim

množina

IMENOVALNIK: kegljáška
RODILNIK: kegljáških
DAJALNIK: kegljáškim
TOŽILNIK: kegljáška
MESTNIK: pri kegljáških
ORODNIK: s kegljáški

IZVOR

↑kegljač

kegljati kegljám nedovršni glagol [kegljati]

POMEN

1. ukvarjati se s športom, pri katerem se s kroglo podira devet kegljev, postavljenih na koncu igralne steze

▶ **glag.** + na + sam. beseda v mestniku
kegljati na kegljišču

- Vedel sem, da bo pred svojimi navijači in na domačem kegljišču *kegljal* odlično in si uspeh tudi zaslužil.
- Preostali naši tekmovalci bodo *kegljali* na sosednjih stezah, saj želiva s selektorjem ponuditi priložnost vsem in preveriti njihovo igro in formo.

▶ **prisl. + glag.**

- Mladi kegljači vedno bolje *kegljajo*, kar je rezultat trdih treningov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- Za našo reprezentanco bodo *kegljale* kadetinje.
- Dedek ni *kegljal*, zato pa se je za ta šport toliko bolj navdušil njen oče.

▶ **glag. + v + sam. beseda v mestniku**

- Glede na rezultate v predtekmovanju sem *kegljal* v drugi skupini.

- Tudi v moški prvi slovenski ligi bo v novi sezoni *kegljalo* deset klubov.

▶ **glag. + za + sam. beseda v tožilniku**

- Za kranjski in celjski klub *keglja* največ reprezentantov oziroma reprezentantk.

▶ **glag. + glag. v nedoločniku**

- V zadnjih 30 lučajih je le pokazal, da zna še kako dobro *kegljati*.

▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**

- V prvem krogu bo *kegljal* s svetovnim prvakom in rekorderjem.

1.1. ukvarjati se s tem športom kot rekreativno dejavnostjo

- Pred petnajstimi ali dvajsetimi leti je veliko ljudi *kegljalo* za rekreacijo.

- Kar petnajst let je minilo, preden je spet vzel v roke kroglo in začel *kegljati*.

- Približno 250 nas je v Umagu igralo tenis, *kegljalo*, se zabavalo in spoznavalo Istro, samo najbolj pogumni pa so se tudi kopali.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kegljati]

IPA: [keglja:ti]

tonemski

[kegljati]

IPA: [keglja:tí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: kegljati

NAMENILNIK: kegljat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kegljám

2. OSEBA: kegljáš

3. OSEBA: kegljá

dvojina

1. OSEBA: kegljáva

2. OSEBA: kegljáta

3. OSEBA: kegljáta

množina

1. OSEBA: kegljámo

2. OSEBA: kegljáte

3. OSEBA: kegljájo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kegljaj

dvojina

1. OSEBA: kegljajva

2. OSEBA: kegljajta

množina

1. OSEBA: kegljajmo

2. OSEBA: kegljajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: kegljal

DVOJINA: kegljala

MNOŽINA: kegljali

ženski spol

EDNINA: kegljala

DVOJINA: kegljali

MNOŽINA: kegljale

srednji spol

EDNINA: kegljalo

DVOJINA: kegljali

MNOŽINA: kegljala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljajoč

RODILNIK: kegljajóčega

DAJALNIK: kegljajóčemu

TOŽILNIK: kegljajoč

živo kegljajóčega

MESTNIK: pri kegljajóčem

ORODNIK: s kegljajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kegljajóča

RODILNIK: kegljajóčih

DAJALNIK: kegljajóčima

TOŽILNIK: kegljajóča

MESTNIK: pri kegljajóčih

ORODNIK: s kegljajóčima

množina

IMENOVALNIK: kegljajóči

RODILNIK: kegljajóčih

DAJALNIK: kegljajóčim

TOŽILNIK: kegljajóče

MESTNIK: pri kegljajóčih

ORODNIK: s kegljajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljajóča

RODILNIK: kegljajóče

DAJALNIK: kegljajóči

TOŽILNIK: kegljajóčo

MESTNIK: pri kegljajóči

ORODNIK: s kegljajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: kegljajóči

RODILNIK: kegljajóčih

DAJALNIK: kegljajóčima

TOŽILNIK: kegljajóči

MESTNIK: pri kegljajóčih

ORODNIK: s kegljajóčima

množina

IMENOVALNIK: kegljajóče

RODILNIK: kegljajóčih

DAJALNIK: kegljajóčim

TOŽILNIK: kegljajóče

MESTNIK: pri kegljajóčih

ORODNIK: s kegljajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kegljajóče

RODILNIK: kegljajóčega

DAJALNIK: kegljajóčemu

TOŽILNIK: kegljajóče

MESTNIK: pri kegljajóčem

ORODNIK: s kegljajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: kegljajóči

RODILNIK: kegljajóčih

DAJALNIK: kegljajóčima

TOŽILNIK: kegljajóči

MESTNIK: pri kegljajóčih

ORODNIK: s kegljajóčima

množina

IMENOVALNIK: kegljajóča

RODILNIK: kegljajóčih

DAJALNIK: kegljajóčim

TOŽILNIK: kegljajóča

MESTNIK: pri kegljajóčih

ORODNIK: s kegljajóčimi

DELEŽJE NA *-aje*: kegljaje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kegljánje

RODILNIK: kegljánja

DAJALNIK: kegljánju

TOŽILNIK: kegljánje

MESTNIK: pri kegljánju

ORODNIK: s kegljánjem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljánji

RODILNIK: kegljánj

DAJALNIK: kegljánjema

TOŽILNIK: kegljánji

MESTNIK: pri kegljánjih

ORODNIK: s kegljánjema

množina

IMENOVANIK: kegljánja
RODILNIK: kegljánj
DAJALNIK: kegljánjem
TOŽILNIK: kegljánja
MESTNIK: pri kegljánjih
ORODNIK: s kegljánji

tonemsko

NEDOLOČNIK: kegljati
NAMENILNIK: kegljät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kegljâm
2. OSEBA: kegljâš
3. OSEBA: kegljâ

dvojina

1. OSEBA: kegljâva
2. OSEBA: kegljâta
3. OSEBA: kegljâta

množina

1. OSEBA: kegljâmo
2. OSEBA: kegljâte
3. OSEBA: kegljâjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kegljâj

dvojina

1. OSEBA: kegljâjva
2. OSEBA: kegljâjta

množina

1. OSEBA: kegljâjmo
2. OSEBA: kegljâjte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: kegljâl
DVOJINA: kegljâla
MNOŽINA: kegljâli

ženski spol

EDNINA: kegljâla
DVOJINA: kegljâli
MNOŽINA: kegljâle

srednji spol

EDNINA: kegljâlo
DVOJINA: kegljâli
MNOŽINA: kegljâla

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kegljajôč tudi kegljajôč
RODILNIK: kegljajôčega
DAJALNIK: kegljajôčemu
TOŽILNIK: kegljajôč tudi kegljajôč
živo kegljajôčega
MESTNIK: pri kegljajôčem
ORODNIK: s kegljajôčim

dvojina

IMENOVANIK: kegljajôča

RODILNIK: kegljajôčih
DAJALNIK: kegljajôčima
TOŽILNIK: kegljajôča
MESTNIK: pri kegljajôčih
ORODNIK: s kegljajôčima

množina

IMENOVANIK: kegljajôči
RODILNIK: kegljajôčih
DAJALNIK: kegljajôčim
TOŽILNIK: kegljajôče
MESTNIK: pri kegljajôčih
ORODNIK: s kegljajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kegljajôča
RODILNIK: kegljajôče
DAJALNIK: kegljajôči
TOŽILNIK: kegljajôčo
MESTNIK: pri kegljajôči
ORODNIK: s kegljajôčo

dvojina

IMENOVANIK: kegljajôči
RODILNIK: kegljajôčih
DAJALNIK: kegljajôčima
TOŽILNIK: kegljajôči
MESTNIK: pri kegljajôčih
ORODNIK: s kegljajôčima

množina

IMENOVANIK: kegljajôče
RODILNIK: kegljajôčih
DAJALNIK: kegljajôčim
TOŽILNIK: kegljajôče
MESTNIK: pri kegljajôčih
ORODNIK: s kegljajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: kegljajôče
RODILNIK: kegljajôčega
DAJALNIK: kegljajôčemu
TOŽILNIK: kegljajôče
MESTNIK: pri kegljajôčem
ORODNIK: s kegljajôčim

dvojina

IMENOVANIK: kegljajôči
RODILNIK: kegljajôčih
DAJALNIK: kegljajôčima
TOŽILNIK: kegljajôči
MESTNIK: pri kegljajôčih
ORODNIK: s kegljajôčima

množina

IMENOVANIK: kegljajôča
RODILNIK: kegljajôčih
DAJALNIK: kegljajôčim
TOŽILNIK: kegljajôča
MESTNIK: pri kegljajôčih
ORODNIK: s kegljajôčimi

DELEŽJE NA *-aje*: kegljâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kegljânje
RODILNIK: kegljânja
DAJALNIK: kegljânju
TOŽILNIK: kegljânje
MESTNIK: pri kegljânju
ORODNIK: s kegljânjem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljânji
RODILNIK: kegljânj
DAJALNIK: kegljânjema
TOŽILNIK: kegljânji
MESTNIK: pri kegljânjih
ORODNIK: s kegljânjema

množina

IMENOVALNIK: kegljânja
RODILNIK: kegljânj
DAJALNIK: kegljânjem
TOŽILNIK: kegljânja
MESTNIK: pri kegljânjih
ORODNIK: s kegljânji

IZVOR

↑kegelj

kegljavec kegljávca samostalnik moškega spola [kegljávɔc]

POMEN

športnik, ki se ukvarja s kegljanjem; SIN.: kegljač

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Samo talent ni dovolj, da komu uspe preboj med najboljše *kegljavce* na svetu.
- V prestolnico Vojvodine je pripotovalo kar nekaj mladih izvrstnih *kegljavcev*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Kegljavci* so trenirali tako rekoč vsak dan, saj so imeli proste edinole petke.
- Najmlajše kegljavke in *kegljavci* so na kegljišču opravili svoj šesti nastop v letošnjem letu.

▶ priredna zveza

kegljavci in kegljavke

- Kegljavke in *kegljavci* bodo z drugim krogom nadaljevali svoje državno prvenstvo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kegljávɔc]

IPA: [kɛg'ljɑ:vɔts]

tonemski

[kegljávɔc]

IPA: [kɛgljɑ:və̀ts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kegljávec

RODILNIK: kegljávca

DAJALNIK: kegljávcu

TOŽILNIK: kegljávca

MESTNIK: pri kegljávcu

ORODNIK: s kegljávcem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljávca

RODILNIK: kegljávcev

DAJALNIK: kegljávce**ma**

TOŽILNIK: kegljávca

MESTNIK: pri kegljávci**h**

ORODNIK: s kegljávce**ma**

množina

IMENOVALNIK: kegljávci

RODILNIK: kegljávcev

DAJALNIK: kegljávce**m**

TOŽILNIK: kegljávce

MESTNIK: pri kegljávci**h**

ORODNIK: s kegljávci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kegljávec

RODILNIK: kegljávca

DAJALNIK: kegljávcu

TOŽILNIK: kegljávca

MESTNIK: pri kegljávcu

ORODNIK: s kegljávce**m**

dvojina

IMENOVALNIK: kegljávca

RODILNIK: kegljávcev

DAJALNIK: kegljávce**ma**

TOŽILNIK: kegljávca

MESTNIK: pri kegljávci**h**

ORODNIK: s kegljávce**ma**

množina

IMENOVALNIK: kegljávci

RODILNIK: kegljávcev

DAJALNIK: kegljávce**m**

TOŽILNIK: kegljávce

MESTNIK: pri kegljávci**h**

ORODNIK: s kegljávci

BESEDOTVORJE

feminativ: kegljávka

IZVOR

↑kegljati

kegljávka kegljávke samostalnik ženskega spola

[kegljávʝka]

POMEN

športnica, ki se ukvarja s kegljanjem; SIN.:

kegljačica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mlada kegljavka | odlična, uspešna kegljavka

- Mladim *kegljavkam* je za uspehe čestital tudi šolski minister.
- S svetovnega prvenstva v kegljanju so se vrnile uspešne slovenske *kegljavke* s sedmimi odličji.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  - *kegljavke* celjskega kluba so suvereno osvojile naslov jesenskih državnih prvakinj.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
  - Priznanje je tokrat prejel tudi trener *kegljavk*.
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
  - Najboljša slovenska *kegljavka* v mladinski kategoriji je osvojila posamični in ekipni naslov.
- ▶ **priredna zveza**
kegljavke in kegljači, kegljavke in kegljavci
  - Najboljši slovenski kegljači in *kegljavke* so gostili reprezentanco Češke.
  - Za naše najboljše *kegljavke* in kegljavce bo ta sezona zelo naporna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kegljájuka]

IPA: [kegl'ja:uka]

tonemski

[kegljâuka]

IPA: [kegljá:ukà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kegljávka

RODILNIK: kegljávke

DAJALNIK: kegljávki

TOŽILNIK: kegljávko

MESTNIK: pri kegljávki

ORODNIK: s kegljávko

dvojina

IMENOVALNIK: kegljávki

RODILNIK: kegljávok

DAJALNIK: kegljávka

TOŽILNIK: kegljávki

MESTNIK: pri kegljávkah

ORODNIK: s kegljávka

množina

IMENOVALNIK: kegljávke

RODILNIK: kegljávok

DAJALNIK: kegljávka

TOŽILNIK: kegljávke

MESTNIK: pri kegljávkah

ORODNIK: s kegljávka

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kegljávka

RODILNIK: kegljávke

DAJALNIK: kegljávki

TOŽILNIK: kegljávko

MESTNIK: pri kegljávki

ORODNIK: s kegljávko

dvojina

IMENOVALNIK: kegljávki

RODILNIK: kegljávok

DAJALNIK: kegljávka

TOŽILNIK: kegljávki

MESTNIK: pri kegljávkah

ORODNIK: s kegljávka

množina

IMENOVALNIK: kegljávke

RODILNIK: kegljávok

DAJALNIK: kegljávka

TOŽILNIK: kegljávke

MESTNIK: pri kegljávkah

ORODNIK: s kegljávka

IZVOR

↑kegljavec

kegljišče kegljiščca samostalnik srednjega spola [kegljišče]

POMEN

igrišče za kegljanje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

domače kegljišče | dvostezno, osemstezno, šeststezno, štiristezno kegljišče | moderno, novo sodobno kegljišče | obnovljeno, prenovljeno kegljišče

▪ Mariborčani bodo poskušali vsaj delno izkoristiti prednost domačega *kegljišča*.

▪ Z osemsteznim *kegljiščem* dobili boljše pogoje za trening, kot tudi možnost prirejanja mednarodnih tekem.

▪ Tekma državnega prvenstva za dečke in deklice bo novembra potekala na prenovljenem *kegljišču*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

igrati, kegljati na kegljišču | pomeriti se na kegljišču | potekati na kegljišču

▪ Prenova bo do konca oktobra končana, tako da bodo kegljači, ki uspešno nastopajo v drugi ligi, domače tekme igrali na svojem *kegljišču*.

▪ V pripravljalni tekmi v nedeljo se bodo na kranjskem *kegljišču* pomerili člani in mladinci.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

gradnja kegljišča | obnova kegljišča | rekord kegljišča

▪ Lokalna oblast je v načelu podprla zamisel o obnovi *kegljišča*, a svetniki so ugotovili, da za to zdaj ni denarja.

▪ Ob koncu svojega nastopa se je nenadejano približal celo rekordu *kegljišča*, vendar mu ga ni uspelo popraviti.

▪ Srečanje je bilo takoj po začetku tekme prekinjeno zaradi okvare *kegljišča*.

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v mestniku**

kegljanje na kegljišču

- Društvo obvešča svoje redne člane, da lahko od 1. decembra letošnjega leta dalje brezplačno koristijo rekreativno kegljanje na *kegljišču*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
odpreti kegljišče | zgraditi kegljišče
  - Proti večeru so slavnostno odprli obnovljeno *kegljišče*.
  - Župan je obljubil, da bodo ob obnovi športne dvorane zgradili tudi *kegljišče*.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - V prihodnjih mesecih bo zrastle nove *kegljišče* s šestimi stezami, gostinski lokal, športna dvorana in dve nadstropji apartmajev.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  - Šeststezno *kegljišče* ustreza normativom mednarodne zveze in je primerno tudi za tekmovanja na višji ravni.
- ▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**
  - Prejšnji župan je pisno zagotovil, da bo ureditev kegljišča plačala občina, ki je tudi kupila opremo za *kegljišče*.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - Nastanjeni smo bili v luksuznem hotelu s *kegljiščem*, bazenom in fitnessom.
- ▶ priredna zveza
kegljišče in balinišče
  - Ob restavraciji bo tudi *kegljišče* in balinišče.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kegljišče]

IPA: [keglʲi:ftʃɛ]

tonemski

[kegljišče]

IPA: [keglʲi:ftʃɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kegljišče

RODILNIK: kegljišča

DAJALNIK: kegljišču

TOŽILNIK: kegljišče

MESTNIK: pri kegljišču

ORODNIK: s kegljiščem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljišči

RODILNIK: kegljišč

DAJALNIK: kegljiščema

TOŽILNIK: kegljišči

MESTNIK: pri kegljiščih

ORODNIK: s kegljiščema

množina

IMENOVALNIK: kegljišča

RODILNIK: kegljišč

DAJALNIK: kegljiščem

TOŽILNIK: kegljišča

MESTNIK: pri kegljiščih

ORODNIK: s kegljišči

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kegljišče

RODILNIK: kegljišča

DAJALNIK: kegljišču

TOŽILNIK: kegljišče

MESTNIK: pri kegljišču

ORODNIK: s kegljiščem

dvojina

IMENOVALNIK: kegljišči in kegljišč

RODILNIK: kegljišč

DAJALNIK: kegljiščema in kegljiščema

TOŽILNIK: kegljišči in kegljišči

MESTNIK: pri kegljiščih

ORODNIK: s kegljiščema in s kegljiščema

množina

IMENOVALNIK: kegljišča

RODILNIK: kegljišč

DAJALNIK: kegljiščem

TOŽILNIK: kegljišča

MESTNIK: pri kegljiščih

ORODNIK: s kegljišči

STALNE ZVEZE

avtomatsko kegljišče

kegljišče, pri katerem podrte keglje v prvotni položaj postavlja avtomatska naprava

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

štiristezno avtomatsko kegljišče

- Na povsem novem štiristeznem *avtomatskem kegljišču* v športnem parku je v minulih dneh potekal 25. tradicionalni kegljaški turnir.

...

- Mestna občina je pred leti že kupila moderno opremo za *avtomatsko kegljišče*, ki pa za sedaj še ni izkoriščena.

rusko kegljišče

manjše kegljišče, na katerem se keglji podirajo s kroglo, obešeno na vrvi; SIN.: vrtno kegljišče

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

- Imamo mešano skupino kegljačev, vadimo na *ruskem kegljišču* in organiziramo tekmovanja.

...

- Prireditve so nadaljevali včeraj s turnirjem na *ruskem kegljišču* in s kolesarjenjem.

- Sami so izdelali in postavili lesene gugalnice ter ličen lesen paviljon, imajo tudi *rusko kegljišče*.

vrtno kegljišče

manjše kegljišče, na katerem se keglji podirajo s kroglo, obešeno na vrvi; SIN.: rusko kegljišče

- Društvo je pripravilo maraton v kegljanju na *vrtnem kegljišču*, na katerem je nastopilo sedem štiričlanskih ekip iz vse Slovenije.
- Skrbi, da so park, sprehajalne poti, *vrtno kegljišče*, parkirišče in klopi urejene.
- Za *vrtno kegljišče*, prirejeno slepim in slabovidnim, je dobil posebno priznanje.

IZVOR
↑kegelj

kílobájt kílobájta samostalnik moškega spola [kílobájt]

POMEN

iz računalništva **merska enota za količino podatkov, 1024 bajtov [kB]**

- ▶ **števnik + količinski sam.** + sam. beseda v rodilniku
n kilobajtov podatkov | *n* kilobajtov pomnilnika
  - Na 8-palčni disk je bilo mogoče zapisati 80 *kilobajtov* podatkov.
  - Leta 1985 sem kupil računalnik s 512 *kilobajti* pomnilnika ter urejevalnikom besedil.

...

- Velikost pomnilnika, ki je desetletja nazaj obsegala nekaj *kilobajtov*, se je danes zvišala na več gigabajtov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[kílobájt]
IPA: [ˈki:lɔˈba:it]
tonemski
[kîlobâjt]
IPA: [kí:lɔbá:it]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: kílobájt
RODILNIK: kílobájta
DAJALNIK: kílobájtu
TOŽILNIK: kílobájt
MESTNIK: pri kílobájtu
ORODNIK: s kílobájtom

dvojina

IMENOVALNIK: kílobájta
RODILNIK: kílobájto
DAJALNIK: kílobájto
TOŽILNIK: kílobájta
MESTNIK: pri kílobájti
ORODNIK: s kílobájti

množina

IMENOVALNIK: kílobájti
RODILNIK: kílobájto
DAJALNIK: kílobájto
TOŽILNIK: kílobájte
MESTNIK: pri kílobájti

ORODNIK: s kílobájti

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: kîlobâjt
RODILNIK: kîlobájta
DAJALNIK: kîlobájtu
TOŽILNIK: kîlobâjt
MESTNIK: pri kîlobájtu
ORODNIK: s kîlobájtom

dvojina

IMENOVALNIK: kîlobájta
RODILNIK: kîlobájto
DAJALNIK: kîlobájto
TOŽILNIK: kîlobájta
MESTNIK: pri kîlobájti
ORODNIK: s kîlobájti

množina

IMENOVALNIK: kîlobájti
RODILNIK: kîlobájto
DAJALNIK: kîlobájto
TOŽILNIK: kîlobájte
MESTNIK: pri kîlobájti
ORODNIK: s kîlobájti

STALNE ZVEZE

kilobajt na sekundo

iz računalništva **merska enota za hitrost prenosa podatkov, 1024 bajtov na sekundo [kB/s]**

- ▶ **števnik + količinski sam.**

n kilobajtov na sekundo

- Hitrost 4 megabite proti uporabniku ali dobrih 400 *kilobajtov na sekundo* je danes prav počasna.

...

- Ena najpomembnejših nastavitev pri stiskanju datotek je bitna hitrost, ki jo merimo v *kilobajti na sekundo*.

IZVOR

prevzeto iz angl. *kilobyte*, iz novoklas. *kilo..* 'tisoč osnovnih enot' iz gr. *khílioi* 'tisoč' + ↑bajt

kípnik kípnika samostalnik moškega spola [kípnik]

POMEN

iz gastronomije **narasla jed iz testa z različnimi dodatki, ki se peče, kuha v vodni kopeli**

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

kuhati kípnik

- Model damo v posodo z vodo, ki ne sme segati čez rob folije, in *kípnik* kuhamo eno uro.
- Papir in folijo, s katerima pokrijemo *kípnik*, zložimo na sredini v gubo zato, da testo lahko naraste.

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Glavna jed bodo divjačinski medaljoni z brusnicami v kostanjevi omaki in kruhov *kípnik*.

- Kuhan *kipnik* odkrijemo, malo ohlajenega zvrnemo na ogret krožnik in okrog kipnika damo praženo špinačo.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda** v orodniku
  - Če želimo pripraviti *kipnik* z izrazitejšim čokoladnim okusom, mleku dodamo 1 žlico kakava in mešamo, da se kakav stopi.
- ▶ **sam. beseda** + za + **sam. beseda v tožilniku**
  - Posodo za *kipnik* dobro namažemo z maslom in drobtinami.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
  - Pekač vzemite iz lonca in počakajte, da se *kipnik* ohladi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kípnik]

IPA: ['ki:pnik]

tonemski

[kípnik]

IPA: [kí:pnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kípnik

RODILNIK: kípnika

DAJALNIK: kípniku

TOŽILNIK: kípnik

MESTNIK: pri kípniku

ORODNIK: s kípnikom

dvojina

IMENOVALNIK: kípnika

RODILNIK: kípnikov

DAJALNIK: kípnikoma

TOŽILNIK: kípnika

MESTNIK: pri kípnikih

ORODNIK: s kípnikoma

množina

IMENOVALNIK: kípniki

RODILNIK: kípnikov

DAJALNIK: kípnikom

TOŽILNIK: kípnike

MESTNIK: pri kípnikih

ORODNIK: s kípniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kípnik

RODILNIK: kípnika

DAJALNIK: kípniku

TOŽILNIK: kípnik

MESTNIK: pri kípniku

ORODNIK: s kípnikom

dvojina

IMENOVALNIK: kípnika

RODILNIK: kípnikov

DAJALNIK: kípnikoma

TOŽILNIK: kípnika

MESTNIK: pri kípnikih

ORODNIK: s kípnikoma

množina

IMENOVALNIK: kípniki

RODILNIK: kípnikov

DAJALNIK: kípnikom

TOŽILNIK: kípnike

MESTNIK: pri kípnikih

ORODNIK: s kípniki

IZVOR

↑kipeti

klinopís klinopísa samostalnik moškega spola [klinopís]

POMEN

1. staroveška pisava iz klinastih znakov, ki se vtiskuje v glinene ploščice ali kleše v kamen, razširjena zlasti v Mezopotamiji, Mali Aziji in stari Perziji

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

abilonski, sumerski klinopis

- Kljub temu, da se danes zdi okoren, je bil sumerski *klinopis* izredno prilagodljiva pisava, ki so jo 3000 let uporabljali v celi vrsti jezikov.

- Navdih za staroperzijsko zlogovno pisavo je bil mezopotamski *klinopis*, vendar pa se od njega močno razlikuje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

razvozlati KATERI klinopis

- Razvozlal je hetitski *klinopis*, v katerem so bila napisana besedila iz arhiva hetitske prestolnice Hatuše, in s tem zgodovinarjem omogočil vpogled v antično zgodovino Bližnjega vzhoda.

- Med najbolj znane prve pisave štejemo *klinopis*, hieroglifsko pisavo, kitajske pismenke.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Semitskim jezikom prilagojen *klinopis* je prešel nekaj obdobj (akadski, starobabilonski in asirski klinopis).

▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda** v mestniku

- Hetitščina se je zapisovala v *klinopisu* na glinastih ploščicah.

▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Na območju sumerskih ravníc so arheologi odkrili glinene tablice s *klinopisom* iz leta 1770 pr. n. št.

1.1. besedilo, zapisano s to pisavo

- Mezopotamski *klinopisi* omenjajo plačevanje z odmerki srebra, kar je pripeljalo do iznajdbe kovancev.

- Za stare Mezopotamce pisanje in branje *klinopisov* ni bilo preprosto.

2. ekspresivno nečitljiva, neberljiva pisava

▪ S pisavo oziroma rokopisi je že tako, da so njega dni tistemu, ki je pisal grdo ali po domače čečkal, očitali, da piše v *klinopisu*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klinopís]

IPA: [klinɔ'pi:s]

tonemski

[klinopîs]

IPA: [klinɔpî:s]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klinopís

RODILNIK: klinopísa

DAJALNIK: klinopísu

TOŽILNIK: klinopís

MESTNIK: pri klinopísu

ORODNIK: s klinopísom

dvojina

IMENOVALNIK: klinopísa

RODILNIK: klinopísov

DAJALNIK: klinopísuma

TOŽILNIK: klinopísa

MESTNIK: pri klinopísih

ORODNIK: s klinopísuma

množina

IMENOVALNIK: klinopísi

RODILNIK: klinopísov

DAJALNIK: klinopísom

TOŽILNIK: klinopíse

MESTNIK: pri klinopísih

ORODNIK: s klinopísi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klinopîs

RODILNIK: klinopîsa

DAJALNIK: klinopîsu

TOŽILNIK: klinopîs

MESTNIK: pri klinopîsu

ORODNIK: s klinopîsom

dvojina

IMENOVALNIK: klinopîsa

RODILNIK: klinopîsov

DAJALNIK: klinopîsuma

TOŽILNIK: klinopîsa

MESTNIK: pri klinopîsih

ORODNIK: s klinopîsuma

množina

IMENOVALNIK: klinopîsi

RODILNIK: klinopîsov

DAJALNIK: klinopîsom

TOŽILNIK: klinopîse

MESTNIK: pri klinopîsih

ORODNIK: s klinopîsi

IZVOR

↑klin + ↑pisati

klinopísni klinopísna klinopísno pridevnik

[klinopísni]

POMEN

1. ki je v zvezi s klinopisom, tj. staroveško pisavo iz klinastih znakov, ki se vtiskuje v glinene ploščice ali kleše v kamen, razširjeno zlasti v Mezopotamiji, Mali Aziji in stari Perziji

► **prid. beseda** + sam. beseda

klinopisni znaki | klinopisna pisava | klinopisne tablice

▪ Z objavo več razprav o *klinopisnih* znakih negotovega pomena je pritegnil pozornost znanstvene srenje.

▪ Vsi arhivski dokumenti so bili v *klinopisni* pisavi in njihovo prevajanje bi ob maloštevilnih prevajalcih trajalo več let.

▪ Ohranila se je diplomatska korespondenca s številnimi bližnjevzhodnimi državami, zlasti z mitansko in hetitsko, in to na žganih glinenih *klinopisnih* tablicah v akadščini.

1.1. ki je v zvezi s klinopisom, tj. besedilom, zapisanim s to pisavo

► **prid. beseda** + sam. beseda

klinopisni zapisi

▪ *Klinopisni* zapisi, ki omenjajo imena nastopajočih v tej zgodbi, kažejo, da so jih izgovarjali Jati, Ahanjati in Nafteta.

▪ V Ninivah se je ohranil *klinopisni* dokument: na šestih ploskvah neke prizme iz gline je napisano vojno poročilo asirskega vladarja iz leta 671 pr. Kr.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klinopísni]

IPA: [klinɔ'pi:sni]

tonemski

[klinopîsni]

IPA: [klinɔpî:sni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klinopísni

RODILNIK: klinopísnega

DAJALNIK: klinopísnemu

TOŽILNIK: klinopísni

živo klinopísnega

MESTNIK: pri klinopísnem

ORODNIK: s klinopísnim

dvojina

IMENOVALNIK: klinopísna
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nima**
 TOŽILNIK: klinopísna
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nima**

množina

IMENOVALNIK: klinopísni
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nim**
 TOŽILNIK: klinopísne
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nimi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: klinopísna
 RODILNIK: klinopísne
 DAJALNIK: klinopísni
 TOŽILNIK: klinopísno
 MESTNIK: pri klinopísni
 ORODNIK: s klinopísno

dvojina

IMENOVALNIK: klinopísni
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nima**
 TOŽILNIK: klinopísni
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nima**

množina

IMENOVALNIK: klinopísne
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nim**
 TOŽILNIK: klinopísne
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nimi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: klinopísno
 RODILNIK: klinopís**nega**
 DAJALNIK: klinopís**nemu**
 TOŽILNIK: klinopísno
 MESTNIK: pri klinopís**nem**
 ORODNIK: s klinopís**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: klinopísni
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nima**
 TOŽILNIK: klinopísni
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nima**

množina

IMENOVALNIK: klinopísna
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nim**
 TOŽILNIK: klinopísna

MESTNIK: pri klinopís**nih**

ORODNIK: s klinopís**nimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: klinopísni
 RODILNIK: klinopís**nega**
 DAJALNIK: klinopís**nemu**
 TOŽILNIK: klinopísni
 živo klinopís**nega**
 MESTNIK: pri klinopís**nem**
 ORODNIK: s klinopís**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: klinopísna
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nima**
 TOŽILNIK: klinopísna
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nima**

množina

IMENOVALNIK: klinopísni
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nim**
 TOŽILNIK: klinopísne
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nimi**

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: klinopísna
 RODILNIK: klinopísne
 DAJALNIK: klinopísni
 TOŽILNIK: klinopísno
 MESTNIK: pri klinopísni
 ORODNIK: s klinopísno

dvojina

IMENOVALNIK: klinopísni
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nima**
 TOŽILNIK: klinopísni
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nima**

množina

IMENOVALNIK: klinopísne
 RODILNIK: klinopís**nih**
 DAJALNIK: klinopís**nim**
 TOŽILNIK: klinopísne
 MESTNIK: pri klinopís**nih**
 ORODNIK: s klinopís**nimi**

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: klinopísno
 RODILNIK: klinopís**nega**
 DAJALNIK: klinopís**nemu**
 TOŽILNIK: klinopísno
 MESTNIK: pri klinopís**nem**

ORODNIK: s klinopîsnim
dvojina
IMENOVALNIK: klinopîsni
RODILNIK: klinopîsni
DAJALNIK: klinopîsnima
TOŽILNIK: klinopîsni
MESTNIK: pri klinopîsni
ORODNIK: s klinopîsnima

množina
IMENOVALNIK: klinopîsna
RODILNIK: klinopîsni
DAJALNIK: klinopîsnim
TOŽILNIK: klinopîsna
MESTNIK: pri klinopîsni
ORODNIK: s klinopîsnimi

IZVOR
↑klinopis

klistír klistírja samostalnik moškega spola [klistír]

POMEN

1. odvajalno sredstvo, ki se daje v danko za čiščenje črevesa, spodbujanje njegovega delovanja

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dati klistir | uporabiti, uporabljati klistir

- Da bi še dodatno razstrupili telo in shujšali, lahko kavni *klistir* uporabljate med postom s sveže stisnjenimi zelenjavnimi in sadnimi sokovi.
- Pri krvavitvah iz črevesa uporabljamo *klistir* iz mešanice srčne moči, hrastovega lubja in kamilic.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Pri zlati žili in fistulah zadnjika svetujemo čajne *klistirje* iz enakih delov hrastovega lubja in kamilic ter žajblja.

1.1. čiščenje črevesa, spodbujanje njegovega delovanja z dajanjem odvajalnega sredstva v danko; SIN.: klistiranje

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

narediti klistir

- Ko so naši iztrebki trdi in temni, je koristno takoj narediti *klistir*.

...

- Kadar je telo zapacano, nam lahko koristi kak dan posta in *klistir*.
- Čistilni *klistir* mehča fekalije, spodbuja peristaltiko in povzroča praznjenje črevesa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klistír]

IPA: [klis'ti:r]

tonemski

[klistír]

IPA: [klisti:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klistír

RODILNIK: klistírja

DAJALNIK: klistírju

TOŽILNIK: klistír

MESTNIK: pri klistírju

ORODNIK: s klistírjem

dvojina

IMENOVALNIK: klistírja

RODILNIK: klistírjev

DAJALNIK: klistírjema

TOŽILNIK: klistírja

MESTNIK: pri klistírjih

ORODNIK: s klistírjema

množina

IMENOVALNIK: klistírji

RODILNIK: klistírjev

DAJALNIK: klistírjem

TOŽILNIK: klistírje

MESTNIK: pri klistírjih

ORODNIK: s klistírji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klistír

RODILNIK: klistírja

DAJALNIK: klistírju

TOŽILNIK: klistír

MESTNIK: pri klistírju

ORODNIK: s klistírjem

dvojina

IMENOVALNIK: klistírja

RODILNIK: klistírjev tudi klistírjev

DAJALNIK: klistírjema

TOŽILNIK: klistírja

MESTNIK: pri klistírjih tudi pri klistírjih

ORODNIK: s klistírjema

množina

IMENOVALNIK: klistírji

RODILNIK: klistírjev tudi klistírjev

DAJALNIK: klistírjem

TOŽILNIK: klistírje

MESTNIK: pri klistírjih tudi pri klistírjih

ORODNIK: s klistírji tudi s klistírji

IZVOR

prevzeto prek nem. *Klistier* in lat. *clystērium* iz gr. *klystērion*, iz *klýdzō* 'izperem, očistim'

klistíranje klistíranja samostalnik srednjega spola

[klistíranje]

POMEN

čiščenje črevesa, spodbujanje njegovega delovanja z dajanjem odvajalnega sredstva v danko; SIN.: klistir

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Post naj traja deset dni. V tem času je pomembno tudi redno *klistiranje* in čiščenje telesa.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Posodo za *klistiranje* napolnimo z vodo, ki naj ima temperaturo od 37 °C do 40 °C.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Že stari Sumerci, Egipčani, Kitajci, Grki in Rimljani so za čiščenje črevesja uporabljali *klistiranje*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- S *klistiranjem* pospešimo razstrupljanje organizma, kar bistveno prispeva k boljšemu počutju med postom.
- Pred preiskavo mora človek izprazniti debelo črevo s *klistiranjem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klistíranje]

IPA: [klis'ti:ranje]

tonemski

[klistíranje]

IPA: [klistí:ránje]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klistíranje

RODILNIK: klistíranja

DAJALNIK: klistíranju

TOŽILNIK: klistíranje

MESTNIK: pri klistíranju

ORODNIK: s klistíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: klistíranji

RODILNIK: klistíranj

DAJALNIK: klistíranjema

TOŽILNIK: klistíranji

MESTNIK: pri klistíranjih

ORODNIK: s klistíranjema

množina

IMENOVALNIK: klistíranja

RODILNIK: klistíranj

DAJALNIK: klistíranjem

TOŽILNIK: klistíranja

MESTNIK: pri klistíranjih

ORODNIK: s klistíranji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klistíranje

RODILNIK: klistíranja

DAJALNIK: klistíranju

TOŽILNIK: klistíranje

MESTNIK: pri klistíranju

ORODNIK: s klistíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: klistíranji

RODILNIK: klistíranj

DAJALNIK: klistíranjema

TOŽILNIK: klistíranji

MESTNIK: pri klistíranjih

ORODNIK: s klistíranjema

množina

IMENOVALNIK: klistíranja

RODILNIK: klistíranj

DAJALNIK: klistíranjem

TOŽILNIK: klistíranja

MESTNIK: pri klistíranjih

ORODNIK: s klistíranji

IZVOR

↑klistirati

klistírati klistíram nedovršni in dovršni glagol [klistírati]

POMEN

čistiti črevo, spodbujati njegovo delovanje z dajanjem odvajalnega sredstva v danko

- Pri lenem in opešanem črevesu je priporočljivo *klistirati* črevo 10 do 14 dni, vsak dan ob istem času.
- Včasih se *klistira* z blagimi kamilicami, ponavadi pa z mlačno vodo.
- Koristna navada je, če se naučite samoklistiranja in se *klistirate* vsakič, kadar niste odvajali od dva do tri dni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klistírati]

IPA: [klis'ti:rati]

tonemski

[klistírati]

IPA: [klistí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: klistírati

NAMENILNIK: klistírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: klistíram

2. OSEBA: klistíraš

3. OSEBA: klistíra

dvojina

1. OSEBA: klistírava

2. OSEBA: klistírata

3. OSEBA: klistírata

množina

1. OSEBA: klistíramo

2. OSEBA: klistírate

3. OSEBA: klistírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: klistíraj

dvojina

1. OSEBA: klistírajva

2. OSEBA: klistírajta

množina

1. OSEBA: klistírajmo

2. OSEBA: klistírajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: klistíral

DVOJINA: klistírala

MNOŽINA: klistírali

ženski spol

EDNINA: klistírala

DVOJINA: klistírali

MNOŽINA: klistírale

srednji spol

EDNINA: klistíralo

DVOJINA: klistírali

MNOŽINA: klistírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klistirajóč

RODILNIK: klistirajóč**ega**

DAJALNIK: klistirajóč**emu**

TOŽILNIK: klistirajóč

živo klistirajóč**ega**

MESTNIK: pri klistirajóč**em**

ORODNIK: s klistirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klistirajóča

RODILNIK: klistirajóč**ih**

DAJALNIK: klistirajóč**ima**

TOŽILNIK: klistirajóča

MESTNIK: pri klistirajóč**ih**

ORODNIK: s klistirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistirajóči

RODILNIK: klistirajóč**ih**

DAJALNIK: klistirajóč**im**

TOŽILNIK: klistirajóče

MESTNIK: pri klistirajóč**ih**

ORODNIK: s klistirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klistirajóča

RODILNIK: klistirajóč**e**

DAJALNIK: klistirajóč**i**

TOŽILNIK: klistirajóč**o**

MESTNIK: pri klistirajóč**i**

ORODNIK: s klistirajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: klistirajóči

RODILNIK: klistirajóč**ih**

DAJALNIK: klistirajóč**ima**

TOŽILNIK: klistirajóči

MESTNIK: pri klistirajóč**ih**

ORODNIK: s klistirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistirajóče

RODILNIK: klistirajóč**ih**

DAJALNIK: klistirajóč**im**

TOŽILNIK: klistirajóč**e**

MESTNIK: pri klistirajóč**ih**

ORODNIK: s klistirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klistirajóče

RODILNIK: klistirajóč**ega**

DAJALNIK: klistirajóč**emu**

TOŽILNIK: klistirajóč**e**

MESTNIK: pri klistirajóč**em**

ORODNIK: s klistirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klistirajóči

RODILNIK: klistirajóč**ih**

DAJALNIK: klistirajóč**ima**

TOŽILNIK: klistirajóči

MESTNIK: pri klistirajóč**ih**

ORODNIK: s klistirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistirajóča

RODILNIK: klistirajóč**ih**

DAJALNIK: klistirajóč**im**

TOŽILNIK: klistirajóča

MESTNIK: pri klistirajóč**ih**

ORODNIK: s klistirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klistíran

RODILNIK: klistíran**ega**

DAJALNIK: klistíran**emu**

TOŽILNIK: klistíran

živo klistíran**ega**

MESTNIK: pri klistíran**em**

ORODNIK: s klistíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klistírana

RODILNIK: klistíran**ih**

DAJALNIK: klistíran**ima**

TOŽILNIK: klistírana

MESTNIK: pri klistíran**ih**

ORODNIK: s klistíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistírani

RODILNIK: klistírani**h**

DAJALNIK: klistírani**m**

TOŽILNIK: klistírane
MESTNIK: pri klistíran**ih**
ORODNIK: s klistíran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klistírana
RODILNIK: klistírane
DAJALNIK: klistírani
TOŽILNIK: klistírano
MESTNIK: pri klistírani
ORODNIK: s klistírano

dvojina

IMENOVALNIK: klistírani
RODILNIK: klistíran**ih**
DAJALNIK: klistíran**ima**
TOŽILNIK: klistírani
MESTNIK: pri klistíran**ih**
ORODNIK: s klistíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistírane
RODILNIK: klistíran**ih**
DAJALNIK: klistíran**im**
TOŽILNIK: klistírane
MESTNIK: pri klistíran**ih**
ORODNIK: s klistíran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klistírano
RODILNIK: klistíran**ega**
DAJALNIK: klistíran**emu**
TOŽILNIK: klistírano
MESTNIK: pri klistíran**em**
ORODNIK: s klistíran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klistírani
RODILNIK: klistíran**ih**
DAJALNIK: klistíran**ima**
TOŽILNIK: klistírani
MESTNIK: pri klistíran**ih**
ORODNIK: s klistíran**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistírana
RODILNIK: klistíran**ih**
DAJALNIK: klistíran**im**
TOŽILNIK: klistírana
MESTNIK: pri klistíran**ih**
ORODNIK: s klistíran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: klistíranje
RODILNIK: klistíran**ja**
DAJALNIK: klistíran**ju**
TOŽILNIK: klistíranje
MESTNIK: pri klistíran**ju**
ORODNIK: s klistíran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: klistíran**ji**
RODILNIK: klistíran**j**
DAJALNIK: klistíran**jema**
TOŽILNIK: klistíran**ji**
MESTNIK: pri klistíran**jih**
ORODNIK: s klistíran**jema**

množina

IMENOVALNIK: klistíran**ja**
RODILNIK: klistíran**j**
DAJALNIK: klistíran**jem**
TOŽILNIK: klistíran**ja**
MESTNIK: pri klistíran**jih**
ORODNIK: s klistíran**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: klistírati
NAMENILNIK: klistírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: klistír**am**
2. OSEBA: klistír**aš**
3. OSEBA: klistír**a**

dvojina

1. OSEBA: klistír**ava**
2. OSEBA: klistír**ata**
3. OSEBA: klistír**ata**

množina

1. OSEBA: klistír**amo**
2. OSEBA: klistír**ate**
3. OSEBA: klistír**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: klistír**aj**

dvojina

1. OSEBA: klistír**ajva**
2. OSEBA: klistír**ajta**

množina

1. OSEBA: klistír**ajmo**
2. OSEBA: klistír**ajte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: klistír**al**
DVOJINA: klistír**ala**
MNOŽINA: klistír**ali**

ženski spol

EDNINA: klistír**ala**
DVOJINA: klistír**ali**
MNOŽINA: klistír**ale**

srednji spol

EDNINA: klistír**alo**
DVOJINA: klistír**ali**
MNOŽINA: klistír**ala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klistiraj**oč** tudi klistiraj**oč**
RODILNIK: klistiraj**očega**

DAJALNIK: klistirajóč**emu**
TOŽILNIK: klistirajóč tudi klistirajóč
živo klistirajóč**ega**
MESTNIK: pri klistirajóč**em**
ORODNIK: s klistirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klistirajóč**a**
RODILNIK: klistirajóč**ih**
DAJALNIK: klistirajóč**ima**
TOŽILNIK: klistirajóč**a**
MESTNIK: pri klistirajóč**ih**
ORODNIK: s klistirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistirajóč**i**
RODILNIK: klistirajóč**ih**
DAJALNIK: klistirajóč**im**
TOŽILNIK: klistirajóč**e**
MESTNIK: pri klistirajóč**ih**
ORODNIK: s klistirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klistirajóč**a**
RODILNIK: klistirajóč**e**
DAJALNIK: klistirajóč**i**
TOŽILNIK: klistirajóč**o**
MESTNIK: pri klistirajóč**i**
ORODNIK: s klistirajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: klistirajóč**i**
RODILNIK: klistirajóč**ih**
DAJALNIK: klistirajóč**ima**
TOŽILNIK: klistirajóč**i**
MESTNIK: pri klistirajóč**ih**
ORODNIK: s klistirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistirajóč**e**
RODILNIK: klistirajóč**ih**
DAJALNIK: klistirajóč**im**
TOŽILNIK: klistirajóč**e**
MESTNIK: pri klistirajóč**ih**
ORODNIK: s klistirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klistirajóč**e**
RODILNIK: klistirajóč**ega**
DAJALNIK: klistirajóč**emu**
TOŽILNIK: klistirajóč**e**
MESTNIK: pri klistirajóč**em**
ORODNIK: s klistirajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klistirajóč**i**
RODILNIK: klistirajóč**ih**
DAJALNIK: klistirajóč**ima**
TOŽILNIK: klistirajóč**i**
MESTNIK: pri klistirajóč**ih**
ORODNIK: s klistirajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistirajóč**a**
RODILNIK: klistirajóč**ih**
DAJALNIK: klistirajóč**im**
TOŽILNIK: klistirajóč**a**
MESTNIK: pri klistirajóč**ih**
ORODNIK: s klistirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: klistîran
RODILNIK: klistîran**ega**
DAJALNIK: klistîran**emu**
TOŽILNIK: klistîran
živo klistîran**ega**
MESTNIK: pri klistîran**em**
ORODNIK: s klistîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: klistîrana
RODILNIK: klistîran**ih**
DAJALNIK: klistîran**ima**
TOŽILNIK: klistîrana
MESTNIK: pri klistîran**ih**
ORODNIK: s klistîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistîrani
RODILNIK: klistîran**ih**
DAJALNIK: klistîran**im**
TOŽILNIK: klistîrane
MESTNIK: pri klistîran**ih**
ORODNIK: s klistîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: klistîrana
RODILNIK: klistîrane
DAJALNIK: klistîrani
TOŽILNIK: klistîrano
MESTNIK: pri klistîrani
ORODNIK: s klistîrano

dvojina

IMENOVALNIK: klistîrani
RODILNIK: klistîran**ih**
DAJALNIK: klistîran**ima**
TOŽILNIK: klistîrani
MESTNIK: pri klistîran**ih**
ORODNIK: s klistîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: klistîrane
RODILNIK: klistîran**ih**
DAJALNIK: klistîran**im**
TOŽILNIK: klistîrane
MESTNIK: pri klistîran**ih**
ORODNIK: s klistîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: klistîrano

RODILNIK: klistîranega
DAJALNIK: klistîranemu
TOŽILNIK: klistîrano
MESTNIK: pri klistîranem
ORODNIK: s klistîranim

dvojina

IMENOVALNIK: klistîrani
RODILNIK: klistîranih
DAJALNIK: klistîranima
TOŽILNIK: klistîrani
MESTNIK: pri klistîranih
ORODNIK: s klistîranima

množina

IMENOVALNIK: klistîrana
RODILNIK: klistîranih
DAJALNIK: klistîranim
TOŽILNIK: klistîrana
MESTNIK: pri klistîranih
ORODNIK: s klistîranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: klistîranje
RODILNIK: klistîranja
DAJALNIK: klistîranju
TOŽILNIK: klistîranje
MESTNIK: pri klistîranju
ORODNIK: s klistîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: klistîranji
RODILNIK: klistîranj
DAJALNIK: klistîranjema
TOŽILNIK: klistîranji
MESTNIK: pri klistîranjih
ORODNIK: s klistîranjema

množina

IMENOVALNIK: klistîranja
RODILNIK: klistîranj
DAJALNIK: klistîranjem
TOŽILNIK: klistîranja
MESTNIK: pri klistîranjih
ORODNIK: s klistîranji

IZVOR

↑klistir

kljunáš kljunáša samostalnik moškega spola [kljunáš]

POMEN

iz zoologije avstralski vodni sesalec s kljunom, podobnim račjemu, plavutmi in širokim ploščatim repom, ki leže jajca; primerjaj lat. *Ornithorhynchus anatinus*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Avstralski *kljunaš* se pod vodo orientira s pomočjo elektroreceptorjev, ki jih ima v kljunu.
- Pri odraslih *kljunaših* so na obeh straneh čeljusti rebraste rožene plošče, s katerimi drobijo plen.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- V naravi se *kljunaš* večino svojega časa potaplja in igrivo išče hrano po rečnem ali jezerskem dnu.
- *Kljunaš* ima širok sploščen rep, prste na nogah pa povezuje plavalna kožica.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

- Samica *kljunaša* leže jajca, mladiče pa, kakor vsi sesalci, doji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kljunáš]

IPA: [klju'na:ʃ]

tonemski

[kljunáš]

IPA: [kljunà:ʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kljunáš

RODILNIK: kljunáša

DAJALNIK: kljunášu

TOŽILNIK: kljunáša

MESTNIK: pri kljunášu

ORODNIK: s kljunášem

dvojina

IMENOVALNIK: kljunáša

RODILNIK: kljunášev

DAJALNIK: kljunášema

TOŽILNIK: kljunáša

MESTNIK: pri kljunáših

ORODNIK: s kljunášema

množina

IMENOVALNIK: kljunáši

RODILNIK: kljunášev

DAJALNIK: kljunášem

TOŽILNIK: kljunáše

MESTNIK: pri kljunáših

ORODNIK: s kljunáši

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kljunáš

RODILNIK: kljunáša

DAJALNIK: kljunášu

TOŽILNIK: kljunáša

MESTNIK: pri kljunášu

ORODNIK: s kljunášem

dvojina

IMENOVALNIK: kljunáša

RODILNIK: kljunášev tudi kljunâšev

DAJALNIK: kljunášema

TOŽILNIK: kljunáša

MESTNIK: pri kljunáših tudi pri kljunâših

ORODNIK: s kljunášema

množina

IMENOVALNIK: kljunáši
RODILNIK: kljunášev tudi kljunâšev
DAJALNIK: kljunášem
TOŽILNIK: kljunáše
MESTNIK: pri kljunáših tudi pri kljunâših
ORODNIK: s kljunáši tudi s kljunâši

IZVOR
↑kljun

klobúček klobúčka samostalnik moškega spola [klobúčək]

POMEN

1. manjše pokrivalo z izbočenim srednjim delom in z navzven obrnjenim robom, navadno iz tršega materiala

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bel, črn, rdeč, zelen klobuček | damski klobuček | ljubek, smešen klobuček | majhen klobuček | moden klobuček | papirnat, platnen, pleten, slamnat klobuček | poletni klobuček

- Z roko si je zakrila oči pred soncem, potem si je nadela še bel *klobuček*.
- Če je sonce močno, svoje otroke zaščitite s slamnatimi *klobučki*.
- Oče jima je pred dnevi ravno kupil ljubka *klobučka*, s katerima sta se zdaj postavljali pred mojim fotoaparatom.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izbrati klobuček | kupiti klobuček | nadeti, natakniti, povezniti klobuček | nositi klobuček | potrebovati klobuček | sneti klobuček

- Otrok naj na soncu vedno nosi *klobuček* in sončna očala, tudi med igranjem.
- Ko sem bila še deklica, mi je kupila *klobuček*, ki sem ga zelo rada nosila.
- Sonce je vroče pripekalo, zato si je snela *klobuček* in šal, ki si ga je ogrnila okrog ramen.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

klobučki ščitijo, varujejo
▪ Nagajivi damski *klobučki* vas bodo varovali pred neljubimi dežnimi kapljami, poleg tega pa so odličen modni dodatek.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

zaščititi s klobučkom
▪ Pred soncem se je zaščitila s prikupnim *klobučkom*.

1.1. kar spominja na tako pokrivalo

- Čebulice pokrijte s *klobučkom* iz močnejšega papirja.
- Ko je šerbet dovolj trd, z njim napolnimo zamrznjene izdolbene pomarančne lupine in jih pokrijemo z odrezanimi *klobučki*.

2. zgornji, širši del gobe na vrhu beta, zlasti manjši

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
zvončast klobuček

▪ Potlačeni smrkovec ima siv zvončast *klobuček* in belkast bet.

▪ Goba je razmeroma majhna, saj rjavi *klobučki* le redko presežejo premer 3 centimetrov.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**
površina, spodnja stran klobučka

▪ Zunanja površina *klobučka* je gladka, mestoma brazdasta ali nagubana s svetlim robom.

2.1. tak del gobe kot hrana, jed

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Gobe očistimo, previdno jim odlomimo bete in narobe obrnjene *klobučke* zložimo v naoljen pekač.

...

▪ Maso nadevamo v *klobučke* in v prej segreti pečici pri 200 stopinjah pečemo približno 15 minut.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klobúčək]

IPA: [klɔˈbuːtʃək]

tonemski

[klobúčək] in [klobûčək]

IPA: [klɔbùːtʃək] in [klɔbúːtʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klobúček

RODILNIK: klobúčka

DAJALNIK: klobúčku

TOŽILNIK: klobúček

MESTNIK: pri klobúčku

ORODNIK: s klobúčk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: klobúčka

RODILNIK: klobúčk**ov**

DAJALNIK: klobúčk**oma**

TOŽILNIK: klobúčka

MESTNIK: pri klobúčk**ih**

ORODNIK: s klobúčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: klobúčk**i**

RODILNIK: klobúčk**ov**

DAJALNIK: klobúčk**om**

TOŽILNIK: klobúčk**e**

MESTNIK: pri klobúčk**ih**

ORODNIK: s klobúčk**i**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klobúček

RODILNIK: klobúčka

DAJALNIK: klobúčku

TOŽILNIK: klobúček

MESTNIK: pri klobúčku

ORODNIK: s klobúčk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: klobúčka

RODILNIK: klobúčk**ov** tudi klobûčk**ov**

DAJALNIK: klobúčk**oma**

TOŽILNIK: klobúčka

MESTNIK: pri klobúčk**ih** tudi pri klobûčk**ih**

ORODNIK: s klobúčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: klobúčki

RODILNIK: klobúčk**ov** tudi klobûčk**ov**

DAJALNIK: klobúčk**om**

TOŽILNIK: klobúčke

MESTNIK: pri klobúčk**ih** tudi pri klobûčk**ih**

ORODNIK: s klobúčk**i** tudi s klobûčk**i**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klobûček

RODILNIK: klobûčk**a**

DAJALNIK: klobûčk**u**

TOŽILNIK: klobûček

MESTNIK: pri klobûčk**u**

ORODNIK: s klobûčk**om**

dvojina

IMENOVALNIK: klobûčka

RODILNIK: klobûčk**ov**

DAJALNIK: klobûčk**oma**

TOŽILNIK: klobûčka

MESTNIK: pri klobûčk**ih**

ORODNIK: s klobûčk**oma**

množina

IMENOVALNIK: klobûčki

RODILNIK: klobûčk**ov**

DAJALNIK: klobûčk**om**

TOŽILNIK: klobûčke

MESTNIK: pri klobûčk**ih**

ORODNIK: s klobûčk**i**

IZVOR

↑klobuk

klobučevína klobučevíne samostalnik ženskega spola

[klobučevína]

POMEN

debelejše blago iz stisnjenih, sprijetih vlaken, predvsem volne ali fine živalske dlake

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

klobuk iz klobučevine

▪ Na slovenskih rokodelskih tržnicah je v zadnjem obdobju mogoče srečati vedno več žensk, ki izdelujejo in prodajajo izdelke iz *klobučevine*.

▪ Izdelava klobuka iz *klobučevine* zahteva več faz in je čas težko ovrednotiti, saj je veliko drobnega in zamudnega dela.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Po končanem izkopu je treba površino zgladiti in jo obložiti z debelo *klobučevino* ali starimi odejami.

▪ Delo si olajšamo, če namesto nanašanja lepila uporabimo kar samolepilno *klobučevino*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Za izdelavo klobukov, ki so jih nosili na vsem ozemlju, so uporabljali *klobučevino* ali polst.

▪ Skupaj so izdelovali *klobučevino* in izdelke iz nje.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Med drugimi izdelki je oblikovala preprost senčnik iz kosa *klobučevine*, zvite v stožec.

▶ glag. + iz + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Izdelava damskega klobuka ji vzame tri do šest ur, najraje ustvarja iz *klobučevine*, ne brani pa se niti posebnih naročil niti popravila starih klobukov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klobučevína]

IPA: [klobutʃe'vi:na]

tonemski

[klobučevína]

IPA: [klobutʃevi:ná]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klobučevína

RODILNIK: klobučevíne

DAJALNIK: klobučevíni

TOŽILNIK: klobučevíno

MESTNIK: pri klobučevíni

ORODNIK: s klobučevíno

dvojina

IMENOVALNIK: klobučevíni

RODILNIK: klobučevín

DAJALNIK: klobučevín**ama**

TOŽILNIK: klobučevíni

MESTNIK: pri klobučevín**ah**

ORODNIK: s klobučevín**ama**

množina

IMENOVALNIK: klobučevíne

RODILNIK: klobučevín

DAJALNIK: klobučevín**am**

TOŽILNIK: klobučevíne

MESTNIK: pri klobučevín**ah**

ORODNIK: s klobučevín**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klobučevína

RODILNIK: klobučevíne

DAJALNIK: klobučevíni

TOŽILNIK: klobučevíno

MESTNIK: pri klobučevíni

ORODNIK: s klobučevíno

dvojina

IMENOVALNIK: klobučevini
RODILNIK: klobučevîn
DAJALNIK: klobučevinama
TOŽILNIK: klobučevini
MESTNIK: pri klobučevinah
ORODNIK: s klobučevinama

množina

IMENOVALNIK: klobučevine
RODILNIK: klobučevîn
DAJALNIK: klobučevinam
TOŽILNIK: klobučevine
MESTNIK: pri klobučevinah
ORODNIK: s klobučevinami

IZVOR

↑klobuk

klobučnják klobučnjáka samostalnik moškega spola

[klobučnják]

POMEN

iz zoologije ožigalkar s klobuku podobnim prosojnim želatinastim telesom, ki ga prenaša vodni tok;

primerjaj lat. *Scyphozoa*

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- *Klobučnjaki* se prehranjujejo s planktonom, jajčeci in mladimi ribami.
- Če plažo napadejo *klobučnjaki*, ni nujno, da nadlogo najdemo tudi v sosednjem zalivu.

...

- Na Azurni obali poskušajo naval *klobučnjakov* ustaviti z mrežami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klobučnják]

IPA: [klobuʦn̩ja:k]

tonemski

[klobučnják]

IPA: [klobuʦn̩ja:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klobučnják
RODILNIK: klobučnjáka
DAJALNIK: klobučnjáku
TOŽILNIK: klobučnjáka
MESTNIK: pri klobučnjáku
ORODNIK: s klobučnják~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: klobučnjáka
RODILNIK: klobučnjákov
DAJALNIK: klobučnják~~oma~~
TOŽILNIK: klobučnjáka
MESTNIK: pri klobučnják~~ih~~
ORODNIK: s klobučnják~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: klobučnjáki
RODILNIK: klobučnjákov
DAJALNIK: klobučnják~~om~~
TOŽILNIK: klobučnjáke
MESTNIK: pri klobučnják~~ih~~
ORODNIK: s klobučnjáki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klobučnják
RODILNIK: klobučnjáka
DAJALNIK: klobučnjáku
TOŽILNIK: klobučnjáka
MESTNIK: pri klobučnjáku
ORODNIK: s klobučnják~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: klobučnjáka
RODILNIK: klobučnjákov tudi klobučnjákov
DAJALNIK: klobučnják~~oma~~
TOŽILNIK: klobučnjáka
MESTNIK: pri klobučnják~~ih~~ tudi pri klobučnják~~ih~~
ORODNIK: s klobučnják~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: klobučnjáki
RODILNIK: klobučnjákov tudi klobučnjákov
DAJALNIK: klobučnják~~om~~
TOŽILNIK: klobučnjáke
MESTNIK: pri klobučnják~~ih~~ tudi pri klobučnják~~ih~~
ORODNIK: s klobučnjáki tudi s klobučnjáki

STALNE ZVEZE

uhati klobučnjak

iz zoologije klobučnjak s štirimi podkvasto oblikovanimi spolnimi žlezami, vidnimi skozi zgornji del prosojnega klobuka, in številnimi drobnimi lovkami; primerjaj lat. *Aurelia aurita*

▪ V Severnem in Baltskem morju prevladujejo kot krožnik veliki, a za človeka nenevarni *uhati klobučnjaki*.

▪ Upajo, da bodo lahko pomagali ribičem in ekologom, ki se ukvarjajo z vlogo *uhatih klobučnjakov* v celotnem sistemu.

▪ Eno od vprašanj, ki jih želimo razvozlati, je, zakaj se *uhati klobučnjaki* pri nas občasno pojavljajo v takšnih množinah.

IZVOR

↑klobuk

klobúk klobúka samostalnik moškega spola [klobúk]

POMEN

1. pokrivalo z izbočenim srednjim delom in z navzven obrnjenim robom, navadno iz tršega materiala

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
bel, črn, rdeč, siv klobuk | čarovniški klobuk | kardinalski klobuk | koničast, širok, širokokrajni, velik, visok klobuk | moški, ženski klobuk | nov, star klobuk | slamnat klobuk | smešen, značilen klobuk
  - Nosil je težak zimski plašč, na glavi pa je imel črn *klobuk*.
  - Odkar niso več potovali skozi gozdove, je nosil na glavi velik koničast *klobuk* z okroglimi krajevci, da bi se zavaroval pred soncem.
  - Iz Mehike je prinesla slamnat *klobuk*, ki je njen stalni spremljevalec na potovanjih v tople kraje.
  - Dame, ki so kraljico spremljale, so presenetile z izredno lepimi in posebnimi elegantnimi *klobuki*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dati, vreči klobuk KAM | dobiti, kupiti, vzeti klobuk | držati klobuk | dvigniti, privzdigniti klobuk | imeti, nositi klobuk | izdelovati, oblikovati, prodajati klobuke | natakniti, nadeti, popraviti, posaditi, povezniti (si) klobuk | odložiti, snemati, sneti klobuk | (ne) pozabiti na klobuk
  - Kupil sem velik slamnat *klobuk*, da me je ubranil močnih sončnih žarkov.
  - Imele so široka krila iz svile in žameta, na glavi pa so nosile čudne pisane *klobuke* z mnogimi dragimi okraski.
  - Že leta izdeluje *klobuke* za britansko kraljico Elizabeto.
  - Potnik je obesil plašč, snel *klobuk*, torbo pa položil poleg mize.
  - Ne pozabite na *klobuk*, kapo ali ruto; z njimi boste zavarovali lase, predvsem pa kožo na obrazu.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodniku**
izdelava, izdelovanje klobukov | krajec klobuka | nošenje klobukov
  - Že nekaj let prireja za radovedne in podjetne someščane nekajdnevne tečaje izdelovanja *klobukov*.
  - Veter ji je prednji krajec *klobuka* privihal navzgor.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
klobuk s širokimi krajci | klobuk s peresom, trakom
  - Nosim *klobuk* s širokimi krajci in se izogibam soncu, tako kot mi je svetovala dermatologinja.
  - Nosil je škrlaten telovnik in hlače, *klobuk* z rdečim peresom, za vratom pa z diamanti posut križec na zlati verižici.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
dama, gospa, ženska s klobukom | gospod, moški, mož s klobukom | trgovina s klobuki
  - Po promeni v Tivoliju so se sprehajali gospodje s sprehajalnimi palicami in dame s *klobuki*.
  - V vsakem malo večjem mestu je kar nekaj trgovin s *klobuki*, kjer je mogoče najti presenetljivo izbiro pokrival.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
pokriti (se) s klobukom
  - Na obraz si je nadela velika sončna očala in se pokrila s *klobukom*.
  - Voznik je odprl vrata, se vzravnal in mi začel mahati s *klobukom*, češ naj se približam.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
vreči v klobuk
  - Dalj časa ga ni bilo, ko pa je spet prišel, mu je v *klobuk* vrgel petdesetaka.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**
zatakniti (si) za klobuk
  - Kosci so dobili ob zajtrku šopke, ki so jih zataknilo za *klobuke*.
- ▶ glag. + pod + **sam. beseda v orodniku**
skrivati (se) pod klobukom
  - Pred soncem se je skrivala pod *klobukom*.
- ▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda v mestniku**
klobuk na glavi
  - Iz hladnega Londona sem odpotoval toplo oblečen, v plašču in z obveznim *klobukom* na glavi.
- ▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**
klobuk v rokah
  - Na izrezljanem lesenem stolu z visokim naslonom in usnjeno prevleko je sedel mož, star okoli štirideset let, oblečen v temno obleko, belo srnjico z metuljčkom, s *klobukom* v roki.
- ▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v rodniku**
klobuk iz klobučevine
  - Na sebi je imel težak zimski plašč in črn *klobuk* iz klobučevine.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
škatlja za klobuke
  - Na dnu omare sta bili dve okrogli škatli za *klobuke* in v njiju je bilo osem ali deset klobukov.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodniku**
oblika klobuka
  - V vsak žlikrof na vrhu vtisnemo še vdolbinico, da se testo ne pretrga, žlikrof pa dobi značilno obliko *klobuka*.
- ▶ priredna zveza
klobuk in čevlji, klobuk in kapa, klobuk in obleka, klobuk in očala, klobuk in palica, klobuk in plašč, klobuk in rokavice, klobuk in ruta
  - Kape in *klobuki* so v tem letnem času več kot le modni dodatek, saj ohranjajo našo telesno temperaturo, ki je kar 70 odstotkov izgubimo skozi glavo.
- 1.1.** kar spominja na tako pokrivalo
  - Stiropor je izdelan iz dveh delov: posteljice, v katero aparat položimo, ter *klobuka*, s katerim aparat fiksiramo.
- 2.** zgornji, širši del gobe na vrhu beta
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
mesnat klobuk | rdeč, rjav, rumen, siv, zelen klobuk
  - Zelo debel in mesnat *klobuk* rjave barve je sprva oblsto izbočen, pozneje sploščen in, predvsem pri zrelih gobah, izrazito žarkasto naguban.

▪ Pravi gobarji so nabrali precej jurčkov, tistih z rjavimi *klobuki*, pa tudi črnimi, nekaj lisičk, dežnikaric.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

imeti KAKŠEN klobuk

▪ Ima zelo mesnat *klobuk* in bet; številni ljudje jo cenijo kot izvrstno užitno gobo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

barva, oblika klobuka | kožica, površina, rob klobuka | premer klobuka | KATERA stran klobuka

▪ Oblika *klobuka* se med rastjo gobe močno spreminja.

▪ Lističi so redki, zelo široki in debeli, poševno poraščeni po betu in proti robu *klobuka* močno viličasto razcepljeni.

▪ Ker je bet skoraj enako debel, kot je premer *klobuka*, ima trosnjak čokato, skoraj zaobljeno postavo.

▪ Tkivo, v katerem nastajajo trosi, je na spodnji strani *klobuka*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
goba s KAKŠNIM klobukom

▪ Bukovi ostrigarji so užitne gobe z mehkim *klobukom* in žilavim betom.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**
kožica, luske na klobuku

▪ Mlada goba je skoraj bela z nežnimi rjavkastimi luskami na *klobuku*.

▶ priredna zveza

klobuk in bet

▪ Trosnjaki so votli in nimajo tipičnih *klobukov* in betov, saj je vse skupaj ena sama goba.

2.1. ta del gobe kot hrana, jed

▶ prid. beseda + **sam. beseda**
gobji klobuki

▪ Večjo ponev namažemo z oljem in v njej pečemo gobje *klobuke* okoli 10 minut.

3. zgornji, izbočen del meduze, iz katerega rastejo lovke

▪ Meduze sicer znajo plavati, tako da iztiskajo vodo iz *klobuka*, vendar svojo pot pogosto prepustijo vetru, valovom in tokovom.

▪ Kadar se meduza preveč nagne, posebne strukture na robu *klobuka* omogočijo, da popravi svojo lego.

▪ Preučeval je meduzo in vlekkel lovke izpod *klobuka*.

4. iz agronomije rahlo izbočena plast, ki se nabere na površini tekočine pri alkoholnem vrenju

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

potapljanje klobuka

▪ Da bi povečali izluževanje taninov iz pečk, ki so potrebni za dobro strukturo rdečega vina, je treba povečati število potapljanj *klobuka*, ko je alkoholna stopnja mladega vina nad 6 vol. %.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[klobúk]

IPA: [klobú:k]

tonemski

[klobúk]

IPA: [klobù:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: klobúk

RODILNIK: klobúka

DAJALNIK: klobúku

TOŽILNIK: klobúk

MESTNIK: pri klobúku

ORODNIK: s klobúkom

dvojina

IMENOVALNIK: klobúka

RODILNIK: klobúkov

DAJALNIK: klobúkoma

TOŽILNIK: klobúka

MESTNIK: pri klobúkih

ORODNIK: s klobúkoma

množina

IMENOVALNIK: klobúki

RODILNIK: klobúkov

DAJALNIK: klobúkom

TOŽILNIK: klobúke

MESTNIK: pri klobúkih

ORODNIK: s klobúki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klobúk

RODILNIK: klobúka

DAJALNIK: klobúku

TOŽILNIK: klobúk

MESTNIK: pri klobúku

ORODNIK: s klobúkom

dvojina

IMENOVALNIK: klobúka

RODILNIK: klobúkov tudi klobûkov

DAJALNIK: klobúkoma

TOŽILNIK: klobúka

MESTNIK: pri klobúkih tudi pri klobûkih

ORODNIK: s klobúkoma

množina

IMENOVALNIK: klobúki

RODILNIK: klobúkov tudi klobûkov

DAJALNIK: klobúkom

TOŽILNIK: klobúke

MESTNIK: pri klobúkih tudi pri klobûkih

ORODNIK: s klobúki tudi s klobûki

STALNE ZVEZE

kardinalski klobuk

ekspresivno naziv, položaj kardinala

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti, prejeti kardinalski klobuk

- *Kardinalski klobuk* bo prejel ob prvem naslednjem imenovanju kardinalov.
- Z uspešno zgladitvijo nasprotij med protestantskimi hugenoti in katoliki si je prislužil *kardinalski klobuk*.

kavbojski klobuk

klobuk s širokimi, navzgor zavihanimi robovi, po izvoru iz Amerike

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nositi kavbojski klobuk

- Na glavi je imela *kavbojski klobuk*, obuta pa je bila v jahalne škornje.
- Nosim *kavbojski klobuk* in oblačila v vestern slogu.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku kavbojski klobuk na glavi

- Moški v pomečkani črni obleki in s širokokrajnim sivim *kavbojskim klobukom* na glavi je planil izza šoferskega sedeža.

mehiški klobuk

velik, navadno slamnat klobuk z zelo širokim navzgor zavihanim robom in stožčastim srednjim delom, po izvoru iz Mehike; SIN.: sombrero

- Na oder je prišel v rdečem ponču s črno obrobo, pokrit z *mehiškim klobukom*.
- Še posebej se spomnim velikih *mehiških klobukov* in indijanskih oblačil.

morski klobuk

ožigalkar s klobuku podobnim prosojnim želatinastim telesom belkaste barve, ki ga prenaša vodni tok; primerjaj lat. *Rhizostoma pulmo*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljskem**

pojav morskih klobukov | veliko število morskih klobukov

- Dobrega pol leta niso lovili zaradi množičnega pojava *morskih klobukov* in sluzenja morja.
- Pojav večjega števila *morskih klobukov* v toplejšem delu leta za naše morje ni nič nenavadnega.

...

- Pred njimi je bil *morski klobuk*, ožigalkar, ki kopalca v nasprotju z meduzo mesečinko skorajda ne opeče.

zlato klobuk

iz botanike rastlina z večjimi navadno temno rožnatimi cvetovi z nazaj zavihanimi venčnimi listi; primerjaj lat. *Lilium martagon*

- *Zlato klobuk* v naravi raste v polsenci dreves; zaradi svojih zanimivih cvetov je spodbudil vrtnarje k temu, da so ga začeli gojiti.

- Če se odločimo za alojzijevo lilijo ali pa za *zlato klobuk*, naj bo nad čebulicami le deset centimetrov prsti.

FRAZEOLOGIJA

dati kapo/klobuk dol *pred kom* | dati kapo dol *komu* (za kaj)

dati kapo dol pred kom

dati kapo dol *komu* (za kaj)

dati klobuk dol *pred kom*

izraziti komu iskreno, veliko občudovanje ob uspehu, dosežku; priznati komu uspeh

- Zlasti prvi tek je odlično izpeljal in tudi v drugo napadel brez zavor. Pred njim moramo *dati* le *kapo dol*.
- Fantom je treba *dati kapo dol* za takšno igro!
- Zaradi politične kulture moram možu nekaj le priznati in *dati* pred njim *klobuk dol*.
- Igralcem lahko *dam* samo *kapo dol*. Glede na situacijo in stanje v klubu, pa biti na tretjem mestu, je impresivno.

potegniti koga, kaj iz klobuka

uporabiti kaj, kar se hrani kot presenečenje, rezerva in učinkuje kot nenadna, spretna poteza, navadno v zadnjem možnem trenutku

- Stranka je *iz klobuka* nemudoma *potegnila* svojega kandidata in ga ustoličila.
- Vsak teden *potegne iz klobuka* neko zgodnico in jo nato pogreva in pogreva, dokler se ne zažge.

potegniti zajca iz klobuka

uporabiti kaj, kar se hrani kot presenečenje, rezerva in učinkuje kot nenadna, spretna poteza, navadno v zadnjem možnem trenutku

- Pogovori med njima so bili opravljeni kot nujno zlo, saj je predsednik že vedel, katerega *zajca bo potegnil iz klobuka*.
- Trener *je potegnil* novega *zajca iz klobuka*: še ne 19-letni nogometaš je v svojem debitantskem nastopu zabil dva gola!

s klobukom v roki

takó, da deluje beraško, ponižno, kot prosjačenje

- Nismo vajeni, da bi naša podjetja investirala v tujini, ampak čakamo *s klobukom v roki* na tuje investitorje.
- Če se s skladom ne bomo pogodili, se bomo odpravili v svet *s klobukom v roki*.

zatakni si si/vtakni si *kaj* za klobuk

zatakni si kaj za klobuk

vtakni si *kaj* za klobuk

ovrednotiti, označiti kaj kot malovredno, ničvredno, nepomembno; zavreči kaj

- Tak sporazum *si* lahko **zataknejo za klobuk**.
- Brez njegove velikodušne pomoči tečaja ne bi bil končal, čeprav *sem si* diplomu, ki sem jo prejel v Parizu, pozneje **zataknil za klobuk**.
- Če mi na to ne boste odgovorili, *si* odgovor **vtaknite za klobuk**, saj je prav tako ničvreden kot vse to, kar mi pišete zdaj.
- Razna predvidevanja si **zataknite za klobuk** in jih prihranite zase.
- Naj trgovcem nekaj prišepnem: **za klobuk naj si zataknejo** te svoje ugodne cene!

Kapo dol!

Klobuk dol!

izraža govorčevo navdušenje nad čim, občudovanje koga, priznanje uspeha

- Zaradi poškodbe, ki ga je ovirala cel teden, je stisnil zobe in na koncu zmagal pred domačim občinstvom. Blaž je lahko mnogim vzornik. Blaž, **kapo dol!**
- Jaz bom vesel, če bom še dihal pri teh letih, ne pa da bi tako sijajno pel. Bravo, **kapo dol**.
- Veš, to, kar znaš ti, zna redko kdo. V improvizaciji si res fenomenalen. **Klobuk dol**.

BESEDOTVORJE

manjšalnica: klobúček

IZVOR

= stcslov. *klobukъ*, hrv., srb. *klòbūk*, rus. *klobúk*, češ. *klobouk* < slovan. *klobukъ, prevzeto iz tur. *kalbuk, kar je sorodno s krimsko tatar. *kalpak* 'kapa'

kloróza kloróze samostalnik ženskega spola [kloróza]

POMEN

iz agronomije rastlinska bolezen, pri kateri listi zaradi pomanjkanja nekaterih snovi, zlasti železa, obledijo, spremenijo barvo; SIN.: iz agronomije listna bledica

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

kloroza se pojavi, pojavlja

- *Kloroza* se pojavi, ko železo zaradi previsokega pH tal rastlini ni dostopno, lahko pa železa v tleh tudi dejansko primanjkuje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

povzročati klorozo

- Zemlja, v katero sadimo citruse, ne sme vsebovati apnenca, saj to povzroča *klorozo* in rastline pričnejo hirati.
- Če opazimo *klorozo*, ko listi, razen listnih žil, porumenijo, dodamo tekoče železo ali železove kelate.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Na preveč bazičnih tleh (pH nad 7) so rastline prizadete zaradi slabe oskrbe z mikroelementi, zato pride tudi do pojava *kloroze* (listi pobledijo).
- Gnojilo, ki je primerno za vrtnice, mora imeti vse potrebne hranilne snovi za močno rast in bogato cvetenje, koristno pa je, da vsebuje tudi železov sulfat, ki preprečuje nastanek *kloroze*.

▶ **priredna zveza**

kloroza ali listna bledica

- Ne pozabimo na redno dognojevanje z železovimi pripravki, sicer se kmalu pojavi listna bledica ali *kloroza*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kloróza]

IPA: [klɔ'ro:za]

tonemski

[klorôza]

IPA: [klɔrô:zà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kloróza

RODILNIK: kloróze

DAJALNIK: klorózi

TOŽILNIK: klorózo

MESTNIK: pri klorózi

ORODNIK: s klorózo

dvojina

IMENOVALNIK: klorózi

RODILNIK: kloróz

DAJALNIK: klorózama

TOŽILNIK: klorózi

MESTNIK: pri klorózah

ORODNIK: s klorózama

množina

IMENOVALNIK: kloróze

RODILNIK: kloróz

DAJALNIK: klorózam

TOŽILNIK: kloróze

MESTNIK: pri klorózah

ORODNIK: s klorózami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: klorôza

RODILNIK: klorôze

DAJALNIK: klorôzi

TOŽILNIK: klorôzo

MESTNIK: pri klorôzi

ORODNIK: s klorôzo

dvojina

IMENOVALNIK: klorôzi

RODILNIK: klorôz

DAJALNIK: klorôzama

TOŽILNIK: klorôzi
MESTNIK: pri klorôzah
ORODNIK: s klorôzama
množina
IMENOVALNIK: klorôze
RODILNIK: klorôz
DAJALNIK: klorôzam
TOŽILNIK: klorôze
MESTNIK: pri klorôzah
ORODNIK: s klorôzami

STALNE ZVEZE

železova kloroza

iz agronomije rastlinska bolezen, pri kateri listi zaradi pomanjkanja železa obledijo, spremenijo barvo

- Značilen prepoznavni znak *železove kloroze* je rumenenje v medžilnem prostoru najmlajših listov.

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Chlorose*, angl. *chlorosis*) iz nlat. *chlorosis*, iz ↑klor

kolédnica kolédnice samostalnik ženskega spola

[kolédnica]

POMEN

1. obredna pesem, ki se kot voščilo poje, igra od hiše do hiše, zlasti med 25. decembrom in 6. januarjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

božična, novoletna, trikraljevska kolednica | ljudska kolednica

- V zadnji uri pred polnočjo se bo oglasilo nekaj najboljših božičnih *kolednic* in prigradnih ljudskih napevov evropskih narodov.
- Na predvečer 6. januarja, dneva treh kraljev ali tretjega božiča, se ponekod še vedno sliši katera od trikraljevskih *kolednic*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

peti, prepevati, zapeti kolednico

- Vsem želim, da bi globoko vdihnili vonj božičnega drevesca, zapeli *kolednico* in se predali skrivnosti svetega časa.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

petje kolednic

- S petjem *kolednic* ali kratkim dramskim prizorom se vošči srečo pri hiši.

2. ženska, ki hodi od hiše do hiše in vošči s petjem, igranjem obrednih pesmi, zlasti med 25. decembrom in 6. januarjem

- V Beneški Sloveniji še najdemo ženske *kolednice*, ki hodijo na vse svete zvečer od hiše do hiše in pojejo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kolédnica]

IPA: [kɔ'le:dnitsa]

tonemski

[kolédnica]

IPA: [kolé:dnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kolédnica

RODILNIK: kolédnice

DAJALNIK: kolédnici

TOŽILNIK: kolédnico

MESTNIK: pri kolédnici

ORODNIK: s kolédnico

dvojina

IMENOVALNIK: kolédnici

RODILNIK: kolédnic

DAJALNIK: kolédnicama

TOŽILNIK: kolédnici

MESTNIK: pri kolédnicah

ORODNIK: s kolédnicama

množina

IMENOVALNIK: kolédnice

RODILNIK: kolédnic

DAJALNIK: kolédnicam

TOŽILNIK: kolédnice

MESTNIK: pri kolédnicah

ORODNIK: s kolédnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kolédnica

RODILNIK: kolédnice

DAJALNIK: kolédnici

TOŽILNIK: kolédnico

MESTNIK: pri kolédnici

ORODNIK: s kolédnico

dvojina

IMENOVALNIK: kolédnici

RODILNIK: kolédnic

DAJALNIK: kolédnicama

TOŽILNIK: kolédnici

MESTNIK: pri kolédnicah

ORODNIK: s kolédnicama

množina

IMENOVALNIK: kolédnice

RODILNIK: kolédnic

DAJALNIK: kolédnicam

TOŽILNIK: kolédnice

MESTNIK: pri kolédnicah

ORODNIK: s kolédnicami

IZVOR

v prvem pomenu iz *koleda* (glej ↑koledovati), v drugem pomenu ↑kolednik

kolédnik kolédnika samostalnik moškega spola [kolédnik]

POMEN

kdor hodi od hiše do hiše in vošči s petjem, igranjem obrednih pesmi, zlasti med 25.

decembrom in 6. januarjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

božični, novoletni, trikraljevski koledniki | mladi koledniki

- Novoletni *koledniki* so koledovali zadnji večer v starem letu in prvo jutro v novem letu.
- Na večer pred svetimi tremi kralji so slovenske vasi pričakovale trikraljevske *kolednike*.
- Domove so na predvečer svetih treh kraljev obiskali mladi *koledniki*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

koledniki hodijo | koledniki koledujejo | koledniki obišejo KOGA | koledniki prinašajo KAJ | koledniki zapojejo

- *Koledniki* so hodili od hiše do hiše, zapeli pesem, zaželeli vesele praznike vsem v hiši, domači pa so jih nato obdarili.
- Kdor ni imel priložnosti, da bi mu *koledniki* zapeli na njegovem domu, lahko to podoživi danes zvečer.
- Po ljudski veri so *koledniki* prinašali srečo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

obisk kolednikov

- Obisk *kolednikov* ima globlji pomen in ne obuja zgolj tradicije.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

sprejeti kolednike

- Vaščani so *kolednike* prijazno sprejeli.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kolédnik]

IPA: [kɔ'le:dnik]

tonemski

[kolêdnik]

IPA: [kɔlé:dnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kolédnik

RODILNIK: kolédnika

DAJALNIK: kolédniku

TOŽILNIK: kolédnika

MESTNIK: pri kolédniku

ORODNIK: s kolédnikom

dvojina

IMENOVALNIK: kolédnika

RODILNIK: kolédnikov

DAJALNIK: kolédnikoma

TOŽILNIK: kolédnika

MESTNIK: pri kolédnikih

ORODNIK: s kolédnikoma

množina

IMENOVALNIK: kolédniki

RODILNIK: kolédnikov

DAJALNIK: kolédnikom

TOŽILNIK: kolédnike

MESTNIK: pri kolédnikih

ORODNIK: s kolédniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kolêdnik

RODILNIK: kolêdnika

DAJALNIK: kolêdniku

TOŽILNIK: kolêdnika

MESTNIK: pri kolêdniku

ORODNIK: s kolêdnikom

dvojina

IMENOVALNIK: kolêdnika

RODILNIK: kolêdnikov

DAJALNIK: kolêdnikoma

TOŽILNIK: kolêdnika

MESTNIK: pri kolêdnikih

ORODNIK: s kolêdnikoma

množina

IMENOVALNIK: kolêdniki

RODILNIK: kolêdnikov

DAJALNIK: kolêdnikom

TOŽILNIK: kolêdnike

MESTNIK: pri kolêdnikih

ORODNIK: s kolêdniki

BESEDOTVORJE

feminativ: kolédnica

IZVOR

↑koledovati

koledovánje

koledovánja tudi **kolédovanje**
kolédovanje samostalnik srednjega spola [koledovánje] tudi [kolédovanje]

POMEN

običaj, pri katerem se hodi od hiše do hiše in vošči s petjem, igranjem obrednih pesmi, zlasti med 25. decembrom in 6. januarjem

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

običaj, tradicija koledovanja

- Zelo star je običaj *koledovanja*, ko fantje v božičnem času obiskujejo domove in s petjem in igranjem voščijo srečo.
- Pravi čas *koledovanja* je bil v božičnem in novoletnem času.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obuditi koledovanje | organizirati, pripraviti koledovanje

- Po dolgih letih bodo obudili *koledovanje*, star trikraljevski ljudski običaj.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

božično, novoletno, trikraljevsko koledovanje | tradicionalno koledovanje

- Pele bodo baladne pesmi in tiste, ki so jih izvajali ob devetdnevnih, ob božičnem *koledovanju* in ob žalovanju.
- Prireditve so gotovo dosegle višek 31. decembra s tradicionalnim *koledovanjem* na starega leta dan.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[koledovánje] tudi [kolédovanje]

IPA: [kɔlɛdɔ'va:njɛ] tudi [kɔ'le:dɔvanjɛ]

tonemski

[koledovánje] tudi [kolêdovanje]

IPA: [kɔlɛdɔvá:njɛ] tudi [kɔlé:dɔvanjɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: koledovánje

RODILNIK: koledovánja

DAJALNIK: koledovánju

TOŽILNIK: koledovánje

MESTNIK: pri koledovánju

ORODNIK: s koledovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: koledovánji

RODILNIK: koledovánj

DAJALNIK: koledovánjema

TOŽILNIK: koledovánji

MESTNIK: pri koledovánjih

ORODNIK: s koledovánjema

množina

IMENOVALNIK: koledovánja

RODILNIK: koledovánj

DAJALNIK: koledovánjem

TOŽILNIK: koledovánja

MESTNIK: pri koledovánjih

ORODNIK: s koledovánji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: koledovánje

RODILNIK: koledovánja

DAJALNIK: koledovánju

TOŽILNIK: koledovánje

MESTNIK: pri koledovánju

ORODNIK: s koledovánjem

dvojina

IMENOVALNIK: koledovánji

RODILNIK: koledovánj

DAJALNIK: koledovánjema

TOŽILNIK: koledovánji

MESTNIK: pri koledovánjih

ORODNIK: s koledovánjema

množina

IMENOVALNIK: koledovánja

RODILNIK: koledovánj

DAJALNIK: koledovánjem

TOŽILNIK: koledovánja

MESTNIK: pri koledovánjih

ORODNIK: s koledovánji

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kolédovanje

RODILNIK: kolédovanja

DAJALNIK: kolédovanju

TOŽILNIK: kolédovanje

MESTNIK: pri kolédovanju

ORODNIK: s kolédovanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kolédovanji

RODILNIK: kolédovanj

DAJALNIK: kolédovanjema

TOŽILNIK: kolédovanji

MESTNIK: pri kolédovanjih

ORODNIK: s kolédovanjema

množina

IMENOVALNIK: kolédovanja

RODILNIK: kolédovanj

DAJALNIK: kolédovanjem

TOŽILNIK: kolédovanja

MESTNIK: pri kolédovanjih

ORODNIK: s kolédovanji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kolêdovanje

RODILNIK: kolêdovanja

DAJALNIK: kolêdovanju

TOŽILNIK: kolêdovanje

MESTNIK: pri kolêdovanju

ORODNIK: s kolêdovanjem

dvojina

IMENOVALNIK: kolêdovanji

RODILNIK: kolêdovanj

DAJALNIK: kolêdovanjema

TOŽILNIK: kolêdovanji

MESTNIK: pri kolêdovanjih

ORODNIK: s kolêdovanjema

množina

IMENOVALNIK: kolêdovanja

RODILNIK: kolêdovanj

DAJALNIK: kolêdovanjem

TOŽILNIK: kolêdovanja

MESTNIK: pri kolêdovanjih

ORODNIK: s kolêdovanji

IZVOR

↑koledovati

koledováti koledújem tudi **kolédovati** kolédujem
nedovršni glagol [koledováti] tudi [kolédovati]

POMEN

hoditi od hiše do hiše in voščiti s petjem, igranjem obrednih pesmi, zlasti med 25. decembrom in 6. januarjem

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

koledniki koledujejo

▪ Novoletni koledniki so *koledovali* zadnji večer v starem letu in prvo jutro v novem letu.

▶ **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

koledovati po vasi

▪ Pesem so si poskušali čim boljše zapomniti, saj so potem v naslednjih dneh z njo *koledovali* po vasi.

▶ prisl. + **glag.**

▪ Marsikje *koledujejo* s petjem pred hišami.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[koledováti] tudi [kolédovati]

IPA: [kɔlɛdɔ'va:ti] tudi [kɔ'le:dɔvati]

tonemski

[koledováti] tudi [kolêdovati]

IPA: [kɔlɛdɔvâ:tí] tudi [kɔlé:dɔvati]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: koledováti

NAMENILNIK: koledovàt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: koledújem

2. OSEBA: koledúješ

3. OSEBA: koledúje

dvojina

1. OSEBA: koledújeva

2. OSEBA: koledújeta

3. OSEBA: koledújeta

množina

1. OSEBA: koledújemo

2. OSEBA: koledújete

3. OSEBA: koledújejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: koledúj

dvojina

1. OSEBA: koledújva

2. OSEBA: koledújta

množina

1. OSEBA: koledújmo

2. OSEBA: koledújte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: koledovàl

DVOJINA: koledovála

MNOŽINA: koledováli

ženski spol

EDNINA: koledovála

DVOJINA: koledováli

MNOŽINA: koledovále

srednji spol

EDNINA: koledoválo

DVOJINA: koledováli

MNOŽINA: koledovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujóč

RODILNIK: koledujóčega

DAJALNIK: koledujóčemu

TOŽILNIK: koledujóč

živo koledujóčega

MESTNIK: pri koledujóčem

ORODNIK: s koledujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: koledujóča

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčima

TOŽILNIK: koledujóča

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčima

množina

IMENOVALNIK: koledujóči

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčim

TOŽILNIK: koledujóče

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujóča

RODILNIK: koledujóče

DAJALNIK: koledujóči

TOŽILNIK: koledujóčo

MESTNIK: pri koledujóči

ORODNIK: s koledujóčo

dvojina

IMENOVALNIK: koledujóči

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčima

TOŽILNIK: koledujóči

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčima

množina

IMENOVALNIK: koledujóče

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčim

TOŽILNIK: koledujóče

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujóče

RODILNIK: koledujóčega

DAJALNIK: koledujó**čemu**
TOŽILNIK: koledujó**če**
MESTNIK: pri koledujó**čem**
ORODNIK: s koledujó**čim**

dvojina

IMENOVALNIK: koledujó**či**
RODILNIK: koledujó**čih**
DAJALNIK: koledujó**čima**
TOŽILNIK: koledujó**či**
MESTNIK: pri koledujó**čih**
ORODNIK: s koledujó**čima**

množina

IMENOVALNIK: koledujó**ča**
RODILNIK: koledujó**čih**
DAJALNIK: koledujó**čim**
TOŽILNIK: koledujó**ča**
MESTNIK: pri koledujó**čih**
ORODNIK: s koledujó**čimi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: koledován
RODILNIK: koledován**ega**
DAJALNIK: koledován**emu**
TOŽILNIK: koledován
    živo koledován**ega**
MESTNIK: pri koledován**em**
ORODNIK: s koledován**im**

dvojina

IMENOVALNIK: koledována
RODILNIK: koledován**ih**
DAJALNIK: koledován**ima**
TOŽILNIK: koledována
MESTNIK: pri koledován**ih**
ORODNIK: s koledován**ima**

množina

IMENOVALNIK: koledováni
RODILNIK: koledován**ih**
DAJALNIK: koledován**im**
TOŽILNIK: koledováne
MESTNIK: pri koledován**ih**
ORODNIK: s koledován**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: koledována
RODILNIK: koledováne
DAJALNIK: koledováni
TOŽILNIK: koledováno
MESTNIK: pri koledováni
ORODNIK: s koledováno

dvojina

IMENOVALNIK: koledováni
RODILNIK: koledován**ih**
DAJALNIK: koledován**ima**
TOŽILNIK: koledováni
MESTNIK: pri koledován**ih**

ORODNIK: s koledován**ima**

množina

IMENOVALNIK: koledováne
RODILNIK: koledován**ih**
DAJALNIK: koledován**im**
TOŽILNIK: koledováne
MESTNIK: pri koledován**ih**
ORODNIK: s koledován**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: koledováno
RODILNIK: koledován**ega**
DAJALNIK: koledován**emu**
TOŽILNIK: koledováno
MESTNIK: pri koledován**em**
ORODNIK: s koledován**im**

dvojina

IMENOVALNIK: koledováni
RODILNIK: koledován**ih**
DAJALNIK: koledován**ima**
TOŽILNIK: koledováni
MESTNIK: pri koledován**ih**
ORODNIK: s koledován**ima**

množina

IMENOVALNIK: koledována
RODILNIK: koledován**ih**
DAJALNIK: koledován**im**
TOŽILNIK: koledována
MESTNIK: pri koledován**ih**
ORODNIK: s koledován**imi**

DELEŽJE NA **-aje**: koledováj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: koledován**je**
RODILNIK: koledován**ja**
DAJALNIK: koledován**ju**
TOŽILNIK: koledován**je**
MESTNIK: pri koledován**ju**
ORODNIK: s koledován**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: koledován**ji**
RODILNIK: koledován**j**
DAJALNIK: koledován**jema**
TOŽILNIK: koledován**ji**
MESTNIK: pri koledován**jih**
ORODNIK: s koledován**jema**

množina

IMENOVALNIK: koledován**ja**
RODILNIK: koledován**j**
DAJALNIK: koledován**jem**
TOŽILNIK: koledován**ja**
MESTNIK: pri koledován**jih**
ORODNIK: s koledován**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: koledováti
NAMENILNIK: koledovät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: koledûjem
2. OSEBA: koledûješ
3. OSEBA: koledûje

dvojina

1. OSEBA: koledûjeva
2. OSEBA: koledûjeta
3. OSEBA: koledûjeta

množina

1. OSEBA: koledûjemo
2. OSEBA: koledûjete
3. OSEBA: koledûjejo

velelnik

ednina

2. OSEBA: koledûj

dvojina

1. OSEBA: koledûjva
2. OSEBA: koledûjta

množina

1. OSEBA: koledûjmo
2. OSEBA: koledûjte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: koledoväl
DVOJINA: koledovála
MNOŽINA: koledováli

ženski spol

EDNINA: koledovâla
DVOJINA: koledováli
MNOŽINA: koledovále

srednji spol

EDNINA: koledoválo
DVOJINA: koledováli
MNOŽINA: koledovála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujôč tudi koledujôč
RODILNIK: koledujôčega
DAJALNIK: koledujôčemu
TOŽILNIK: koledujôč tudi koledujôč
    živo koledujôčega
MESTNIK: pri koledujôčem
ORODNIK: s koledujôčim

dvojina

IMENOVALNIK: koledujôča
RODILNIK: koledujôčih
DAJALNIK: koledujôčima
TOŽILNIK: koledujôča
MESTNIK: pri koledujôčih
ORODNIK: s koledujôčima

množina

IMENOVALNIK: koledujôči
RODILNIK: koledujôčih
DAJALNIK: koledujôčim

TOŽILNIK: koledujôče

MESTNIK: pri koledujôčih

ORODNIK: s koledujôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujôča
RODILNIK: koledujôče
DAJALNIK: koledujôči
TOŽILNIK: koledujôčo
MESTNIK: pri koledujôči
ORODNIK: s koledujôčo

dvojina

IMENOVALNIK: koledujôči
RODILNIK: koledujôčih
DAJALNIK: koledujôčima
TOŽILNIK: koledujôči
MESTNIK: pri koledujôčih
ORODNIK: s koledujôčima

množina

IMENOVALNIK: koledujôče
RODILNIK: koledujôčih
DAJALNIK: koledujôčim
TOŽILNIK: koledujôče
MESTNIK: pri koledujôčih
ORODNIK: s koledujôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujôče
RODILNIK: koledujôčega
DAJALNIK: koledujôčemu
TOŽILNIK: koledujôče
MESTNIK: pri koledujôčem
ORODNIK: s koledujôčim

dvojina

IMENOVALNIK: koledujôči
RODILNIK: koledujôčih
DAJALNIK: koledujôčima
TOŽILNIK: koledujôči
MESTNIK: pri koledujôčih
ORODNIK: s koledujôčima

množina

IMENOVALNIK: koledujôča
RODILNIK: koledujôčih
DAJALNIK: koledujôčim
TOŽILNIK: koledujôča
MESTNIK: pri koledujôčih
ORODNIK: s koledujôčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: koledován
RODILNIK: koledovánega
DAJALNIK: koledovánemu
TOŽILNIK: koledován
    živo koledovánega
MESTNIK: pri koledovánem

ORODNIK: s koledová**ni**
dvojina

IMENOVALNIK: koledová**na**
RODILNIK: koledová**ni**
DAJALNIK: koledová**ni**
TOŽILNIK: koledová**na**
MESTNIK: pri koledová**ni**
ORODNIK: s koledová**ni**

množina

IMENOVALNIK: koledová**ni**
RODILNIK: koledová**ni**
DAJALNIK: koledová**ni**
TOŽILNIK: koledová**ne**
MESTNIK: pri koledová**ni**
ORODNIK: s koledová**ni**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: koledová**na**
RODILNIK: koledová**ne**
DAJALNIK: koledová**ni**
TOŽILNIK: koledová**no**
MESTNIK: pri koledová**ni**
ORODNIK: s koledová**no**

dvojina

IMENOVALNIK: koledová**ni**
RODILNIK: koledová**ni**
DAJALNIK: koledová**ni**
TOŽILNIK: koledová**ni**
MESTNIK: pri koledová**ni**
ORODNIK: s koledová**ni**

množina

IMENOVALNIK: koledová**ne**
RODILNIK: koledová**ni**
DAJALNIK: koledová**ni**
TOŽILNIK: koledová**ne**
MESTNIK: pri koledová**ni**
ORODNIK: s koledová**ni**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: koledová**no**
RODILNIK: koledová**ne**
DAJALNIK: koledová**ni**
TOŽILNIK: koledová**no**
MESTNIK: pri koledová**ni**
ORODNIK: s koledová**ni**

dvojina

IMENOVALNIK: koledová**ni**
RODILNIK: koledová**ni**
DAJALNIK: koledová**ni**
TOŽILNIK: koledová**ni**
MESTNIK: pri koledová**ni**
ORODNIK: s koledová**ni**

množina

IMENOVALNIK: koledová**na**
RODILNIK: koledová**ni**
DAJALNIK: koledová**ni**

TOŽILNIK: koledová**na**

MESTNIK: pri koledová**ni**

ORODNIK: s koledová**ni**

DELEŽJE NA *-aje*: koledová**je**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: koledová**nje**
RODILNIK: koledová**nja**
DAJALNIK: koledová**nju**
TOŽILNIK: koledová**nje**
MESTNIK: pri koledová**nju**
ORODNIK: s koledová**nje**

dvojina

IMENOVALNIK: koledová**nji**
RODILNIK: koledová**nj**
DAJALNIK: koledová**nje**
TOŽILNIK: koledová**nji**
MESTNIK: pri koledová**nji**
ORODNIK: s koledová**nje**

množina

IMENOVALNIK: koledová**nja**
RODILNIK: koledová**nj**
DAJALNIK: koledová**nje**
TOŽILNIK: koledová**nja**
MESTNIK: pri koledová**nji**
ORODNIK: s koledová**nji**

tudi

jakostno

NEDOLOČNIK: kolédová**ti**

NAMENILNIK: kolédová**ti**

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kolédová**je**
2. OSEBA: kolédová**ješ**
3. OSEBA: kolédová**je**

dvojina

1. OSEBA: kolédová**je**
2. OSEBA: kolédová**je**
3. OSEBA: kolédová**je**

množina

1. OSEBA: kolédová**je**
2. OSEBA: kolédová**je**
3. OSEBA: kolédová**je**

velelnik

ednina

2. OSEBA: kolédová**je**

dvojina

1. OSEBA: kolédová**je**
2. OSEBA: kolédová**je**

množina

1. OSEBA: kolédová**je**
2. OSEBA: kolédová**je**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kolédová**l**

DVOJINA: kolédová**la**

MNOŽINA: kolédovali

ženski spol

EDNINA: kolédovala

DVOJINA: kolédovali

MNOŽINA: kolédovale

srednji spol

EDNINA: kolédovalo

DVOJINA: kolédovali

MNOŽINA: kolédovala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujóč

RODILNIK: koledujóčega

DAJALNIK: koledujóčemu

TOŽILNIK: koledujóč

živo koledujóčega

MESTNIK: pri koledujóčem

ORODNIK: s koledujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: koledujóča

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčima

TOŽILNIK: koledujóča

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčima

množina

IMENOVALNIK: koledujóči

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčim

TOŽILNIK: koledujóče

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujóča

RODILNIK: koledujóče

DAJALNIK: koledujóči

TOŽILNIK: koledujóčo

MESTNIK: pri koledujóči

ORODNIK: s koledujóčo

dvojina

IMENOVALNIK: koledujóči

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčima

TOŽILNIK: koledujóči

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčima

množina

IMENOVALNIK: koledujóče

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčim

TOŽILNIK: koledujóče

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujóče

RODILNIK: koledujóčega

DAJALNIK: koledujóčemu

TOŽILNIK: koledujóče

MESTNIK: pri koledujóčem

ORODNIK: s koledujóčim

dvojina

IMENOVALNIK: koledujóči

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčima

TOŽILNIK: koledujóči

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčima

množina

IMENOVALNIK: koledujóča

RODILNIK: koledujóčih

DAJALNIK: koledujóčim

TOŽILNIK: koledujóča

MESTNIK: pri koledujóčih

ORODNIK: s koledujóčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kolédovan

RODILNIK: kolédovanega

DAJALNIK: kolédovanemu

TOŽILNIK: kolédovan

živo kolédovanega

MESTNIK: pri kolédovanem

ORODNIK: s kolédovanim

dvojina

IMENOVALNIK: kolédovana

RODILNIK: kolédovanih

DAJALNIK: kolédovanima

TOŽILNIK: kolédovana

MESTNIK: pri kolédovanih

ORODNIK: s kolédovanima

množina

IMENOVALNIK: kolédovani

RODILNIK: kolédovanih

DAJALNIK: kolédovanim

TOŽILNIK: kolédovane

MESTNIK: pri kolédovanih

ORODNIK: s kolédovanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kolédovana

RODILNIK: kolédovane

DAJALNIK: kolédovani

TOŽILNIK: kolédovano

MESTNIK: pri kolédovani

ORODNIK: s kolédovano

dvojina

IMENOVALNIK: kolédovani

RODILNIK: kolédovanih

DAJALNIK: kolédovan**ima**
TOŽILNIK: kolédovan**i**
MESTNIK: pri kolédovan**ih**
ORODNIK: s kolédovan**ima**

množina

IMENOVALNIK: kolédovane
RODILNIK: kolédovan**ih**
DAJALNIK: kolédovan**im**
TOŽILNIK: kolédovane
MESTNIK: pri kolédovan**ih**
ORODNIK: s kolédovan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kolédovano
RODILNIK: kolédovan**ega**
DAJALNIK: kolédovan**emu**
TOŽILNIK: kolédovano
MESTNIK: pri kolédovan**em**
ORODNIK: s kolédovan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kolédovani
RODILNIK: kolédovan**ih**
DAJALNIK: kolédovan**ima**
TOŽILNIK: kolédovan**i**
MESTNIK: pri kolédovan**ih**
ORODNIK: s kolédovan**ima**

množina

IMENOVALNIK: kolédovana
RODILNIK: kolédovan**ih**
DAJALNIK: kolédovan**im**
TOŽILNIK: kolédovana
MESTNIK: pri kolédovan**ih**
ORODNIK: s kolédovan**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: kolédov**aje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kolédovan**je**
RODILNIK: kolédovan**ja**
DAJALNIK: kolédovan**ju**
TOŽILNIK: kolédovan**je**
MESTNIK: pri kolédovan**ju**
ORODNIK: s kolédovan**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: kolédovan**ji**
RODILNIK: kolédovan**j**
DAJALNIK: kolédovan**jema**
TOŽILNIK: kolédovan**ji**
MESTNIK: pri kolédovan**jih**
ORODNIK: s kolédovan**jema**

množina

IMENOVALNIK: kolédovan**ja**
RODILNIK: kolédovan**j**
DAJALNIK: kolédovan**jem**
TOŽILNIK: kolédovan**ja**
MESTNIK: pri kolédovan**jih**
ORODNIK: s kolédovan**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: kolêdovati

NAMENILNIK: kolêdovat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kolêd**ujem**
2. OSEBA: kolêd**uješ**
3. OSEBA: kolêd**uje**

dvojina

1. OSEBA: kolêd**ujeva**
2. OSEBA: kolêd**ujeta**
3. OSEBA: kolêd**ujeta**

množina

1. OSEBA: kolêd**ujem****o**
2. OSEBA: kolêd**ujete**
3. OSEBA: kolêd**ujejo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: kolêd**uj**

dvojina

1. OSEBA: kolêd**ujva**
2. OSEBA: kolêd**ujta**

množina

1. OSEBA: kolêd**ujm****o**
2. OSEBA: kolêd**ujte**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kolêd**oval**

DVOJINA: kolêd**ovala**

MNOŽINA: kolêd**ovali**

ženski spol

EDNINA: kolêd**ovala**

DVOJINA: kolêd**ovali**

MNOŽINA: kolêd**ovale**

srednji spol

EDNINA: kolêd**ovalo**

DVOJINA: kolêd**ovali**

MNOŽINA: kolêd**ovala**

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: koled**uj**oč tudi koled**uj**oč

RODILNIK: koled**uj**oč**ega**

DAJALNIK: koled**uj**oč**emu**

TOŽILNIK: koled**uj**oč tudi koled**uj**oč

živo koled**uj**oč**ega**

MESTNIK: pri koled**uj**oč**em**

ORODNIK: s koled**uj**oč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: koled**uj**oč**ca**

RODILNIK: koled**uj**oč**ih**

DAJALNIK: koled**uj**oč**ima**

TOŽILNIK: koled**uj**oč**ca**

MESTNIK: pri koled**uj**oč**ih**

ORODNIK: s koled**uj**oč**ima**

množina

IMENOVALNIK: koledujúči
RODILNIK: koledujúč**ih**
DAJALNIK: koledujúč**im**
TOŽILNIK: koledujúče
MESTNIK: pri koledujúč**ih**
ORODNIK: s koledujúč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujúča
RODILNIK: koledujúče
DAJALNIK: koledujúč**i**
TOŽILNIK: koledujúč**o**
MESTNIK: pri koledujúč**i**
ORODNIK: s koledujúč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: koledujúči
RODILNIK: koledujúč**ih**
DAJALNIK: koledujúč**ima**
TOŽILNIK: koledujúč**i**
MESTNIK: pri koledujúč**ih**
ORODNIK: s koledujúč**ima**

množina

IMENOVALNIK: koledujúče
RODILNIK: koledujúč**ih**
DAJALNIK: koledujúč**im**
TOŽILNIK: koledujúče
MESTNIK: pri koledujúč**ih**
ORODNIK: s koledujúč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: koledujúče
RODILNIK: koledujúč**ega**
DAJALNIK: koledujúč**emu**
TOŽILNIK: koledujúče
MESTNIK: pri koledujúč**em**
ORODNIK: s koledujúč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: koledujúči
RODILNIK: koledujúč**ih**
DAJALNIK: koledujúč**ima**
TOŽILNIK: koledujúč**i**
MESTNIK: pri koledujúč**ih**
ORODNIK: s koledujúč**ima**

množina

IMENOVALNIK: koledujúča
RODILNIK: koledujúč**ih**
DAJALNIK: koledujúč**im**
TOŽILNIK: koledujúč**a**
MESTNIK: pri koledujúč**ih**
ORODNIK: s koledujúč**imi**

deležnik na *-n*

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kolêdovan
RODILNIK: kolêdovan**ega**
DAJALNIK: kolêdovan**emu**

TOŽILNIK: kolêdovan
živo kolêdovan**ega**
MESTNIK: pri kolêdovan**em**
ORODNIK: s kolêdovan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kolêdovana
RODILNIK: kolêdovan**ih**
DAJALNIK: kolêdovan**ima**
TOŽILNIK: kolêdovana
MESTNIK: pri kolêdovan**ih**
ORODNIK: s kolêdovan**ima**

množina

IMENOVALNIK: kolêdovani
RODILNIK: kolêdovan**ih**
DAJALNIK: kolêdovan**im**
TOŽILNIK: kolêdovane
MESTNIK: pri kolêdovan**ih**
ORODNIK: s kolêdovan**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kolêdovana
RODILNIK: kolêdovane
DAJALNIK: kolêdovan**i**
TOŽILNIK: kolêdovano
MESTNIK: pri kolêdovan**i**
ORODNIK: s kolêdovano

dvojina

IMENOVALNIK: kolêdovani
RODILNIK: kolêdovan**ih**
DAJALNIK: kolêdovan**ima**
TOŽILNIK: kolêdovan**i**
MESTNIK: pri kolêdovan**ih**
ORODNIK: s kolêdovan**ima**

množina

IMENOVALNIK: kolêdovane
RODILNIK: kolêdovan**ih**
DAJALNIK: kolêdovan**im**
TOŽILNIK: kolêdovane
MESTNIK: pri kolêdovan**ih**
ORODNIK: s kolêdovan**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kolêdovano
RODILNIK: kolêdovan**ega**
DAJALNIK: kolêdovan**emu**
TOŽILNIK: kolêdovano
MESTNIK: pri kolêdovan**em**
ORODNIK: s kolêdovan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kolêdovani
RODILNIK: kolêdovan**ih**
DAJALNIK: kolêdovan**ima**
TOŽILNIK: kolêdovan**i**
MESTNIK: pri kolêdovan**ih**
ORODNIK: s kolêdovan**ima**

množina

IMENOVALNIK: kolêdovana
RODILNIK: kolêdovani**h**
DAJALNIK: kolêdovanim
TOŽILNIK: kolêdovana
MESTNIK: pri kolêdovani**h**
ORODNIK: s kolêdovani**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: koledov**âje**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kolêdovanje
RODILNIK: kolêdovanj**a**
DAJALNIK: kolêdovanj**u**
TOŽILNIK: kolêdovanje
MESTNIK: pri kolêdovanj**u**
ORODNIK: s kolêdovanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: kolêdovanj**i**
RODILNIK: kolêdovanj
DAJALNIK: kolêdovanj**ema**
TOŽILNIK: kolêdovanj**i**
MESTNIK: pri kolêdovanj**ih**
ORODNIK: s kolêdovanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: kolêdovanj**a**
RODILNIK: kolêdovanj
DAJALNIK: kolêdovanj**em**
TOŽILNIK: kolêdovanj**a**
MESTNIK: pri kolêdovanj**ih**
ORODNIK: s kolêdovanj**i**

IZVOR

iz *koleda* 'obiskovanje od hiše do hiše med božičem in tremi kralji', iz slovan. *kolêda, tako kot steslov. *kolêda 'novo leto', hrv., srb. *kòleda*, *koléda* 'koleda, koledovanje', rus. *koljadá* 'koledovanje, božični teden, koledna pesem', češ. *koleda* 'koledna pesem', prevzeto iz lat. *calendae* 'prvi dan v mesecu', iz *calāre* 'klicati', ker so v antičnem Rimu naznanili začetek meseca z nekaj zaporednimi klici

kondomát kondomáta samostalnik moškega spola

[kondomát]

POMEN

avtomat za prodajo kondomov

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

postavitev kondomata

- V skrbi za zdravje si bodo prizadevali urediti postavitev *kondomata* na javnem prostoru.
- V športni vasi so namestili tudi zadostno število *kondomatov*, kjer je mogoče dobiti kondome po izredno nizkih cenah.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

namestiti, postaviti kondom

- Po pobudi dijakov so v šoli postavili *kondomat*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kondomát]

IPA: [kɔndɔ'ma:t]

tonemski

[kondomât]

IPA: [kɔndɔmát]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kondomát
RODILNIK: kondomá**ta**
DAJALNIK: kondomát**u**
TOŽILNIK: kondomát
MESTNIK: pri kondomát**u**
ORODNIK: s kondomát**om**

dvojina

IMENOVALNIK: kondomá**ta**
RODILNIK: kondomát**ov**
DAJALNIK: kondomát**oma**
TOŽILNIK: kondomá**ta**
MESTNIK: pri kondomát**ih**
ORODNIK: s kondomát**oma**

množina

IMENOVALNIK: kondomá**ti**
RODILNIK: kondomát**ov**
DAJALNIK: kondomát**om**
TOŽILNIK: kondomá**te**
MESTNIK: pri kondomát**ih**
ORODNIK: s kondomá**ti**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kondomâ**t**
RODILNIK: kondomâ**ta**
DAJALNIK: kondomâ**tu**
TOŽILNIK: kondomâ**t**
MESTNIK: pri kondomâ**tu**
ORODNIK: s kondomâ**tom**

dvojina

IMENOVALNIK: kondomâ**ta**
RODILNIK: kondomâ**tov**
DAJALNIK: kondomâ**toma**
TOŽILNIK: kondomâ**ta**
MESTNIK: pri kondomâ**ti**
ORODNIK: s kondomâ**toma**

množina

IMENOVALNIK: kondomâ**ti**
RODILNIK: kondomâ**tov**
DAJALNIK: kondomâ**tom**
TOŽILNIK: kondomâ**te**
MESTNIK: pri kondomâ**ti**
ORODNIK: s kondomâ**ti**

IZVOR

(po zgledu nem. *Condomat*) < *kondomomat, iz
↑kondom + ↑(avto)mat

konfinacija konfinacije samostalnik ženskega spola
[konfinacija]

POMEN

v obdobju 1. in 2. svetovne vojne prisilno, nadzorovano bivanje kje, zlasti kot kazen

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

poslati, pošiljati v konfinacijo

- Protiaustrijska stališča so oblasti preganjale, številne slovenske politike so poslali v *konfinacijo*.
- Po mučnih in zastrašujočih zaslišanjih so jo odvedli v prisilno *konfinacijo* v Rim.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Deželna komisija je sprejela sklep o policijski *konfinaciji* za dobo 5 let, ministrstvo pa določilo kraj na koncu italijanskega škornja.
- Medvojna *konfinacija* v Flossenbürg ga je doletela po aretaciji leta 1942 zaradi angažmaja med aktivisti in partizani.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Odsvetoval mu je nastop proti okupatorju, ker bi to pomenilo njegovo *konfinacijo* in konec vsakega vpliva in intervencij za prebivalstvo pri okupatorju.

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku

- Diploma se mu je zaradi *konfinacije* na Golem otoku odmaknila vsaj za dve leti in pol.

▶ priredna zveza

konfinacija in zapor

- Že samo ohranjanje slovenske identitete in nepripravljenost na priklanjanje asimilacijski politiki Mussolinijevega režima sta bila zadosten razlog za zapor in *konfinacijo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[konfinacija]

IPA: [kɔnfiˈna:tsija]

tonemski

[konfinacija]

IPA: [kɔnfinà:tsija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: konfinacija

RODILNIK: konfinacije

DAJALNIK: konfinaciji

TOŽILNIK: konfinacijo

MESTNIK: pri konfinaciji

ORODNIK: s konfinacijo

dvojina

IMENOVALNIK: konfinaciji

RODILNIK: konfinacij

DAJALNIK: konfinacijama

TOŽILNIK: konfinaciji

MESTNIK: pri konfinacijah

ORODNIK: s konfinacijama

množina

IMENOVALNIK: konfinacije

RODILNIK: konfinacij

DAJALNIK: konfinacijam

TOŽILNIK: konfinacije

MESTNIK: pri konfinacijah

ORODNIK: s konfinacijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: konfinacija

RODILNIK: konfinacije

DAJALNIK: konfinaciji

TOŽILNIK: konfinacijo

MESTNIK: pri konfinaciji

ORODNIK: s konfinacijo

dvojina

IMENOVALNIK: konfinaciji

RODILNIK: konfinacij

DAJALNIK: konfinacijama

TOŽILNIK: konfinaciji

MESTNIK: pri konfinacijah

ORODNIK: s konfinacijama

množina

IMENOVALNIK: konfinacije

RODILNIK: konfinacij

DAJALNIK: konfinacijam

TOŽILNIK: konfinacije

MESTNIK: pri konfinacijah

ORODNIK: s konfinacijami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Konfination*) iz srlat. *confinatio*, glej ↑konfinirati

konjedêrec konjedêrca tudi **konjedêrec** konjedêrca

samostalnik moškega spola [konjedêrɛc] tudi [konjedêrɛc]

POMEN

1. kdor se ukvarja z odvozom, odstranjevanjem bolnih, neželenih živali, zlasti psov

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- V mestih in tudi na podeželju je deloval *konjederec*. Lovil je potepuške pse.
- Poklicala je ustrezne službe, prišel je *konjederec* in psa odpeljal. Dobil je injekcijo za usmrtitev.
- *Konjederec* je pripeljal voz, da odpelje konja z zlomljeno nogo.

1.1. nekđaj kdor se poklicno ukvarja z odvozom, odstranjevanjem živalskih trupel

- Za odvoz poginulih živali so pred leti skrbeli *konjederci*, ki so z zaprtim vozom pobirali poginule živali in jih zakopavali na določenem mestu.

2. slabšalno kdor s kom ravna slabo, neprimerno, ga izkorišča

- Lastniki takšnih firm so navadni oderuhi in *konjederci!*

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[konjedêrɛc] tudi [konjedêrɛc]

IPA: [kɔnje'de:rɛts] tudi [kɔnje'de:rɛts]

tonemski

[konjedêrɛc] tudi [konjedêrɛc]

IPA: [kɔnje'de:rɛts] tudi [kɔnje'de:rɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: konjedêrec

RODILNIK: konjedêrca

DAJALNIK: konjedêrcu

TOŽILNIK: konjedêrca

MESTNIK: pri konjedêrcu

ORODNIK: s konjedêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: konjedêrca

RODILNIK: konjedêrcev

DAJALNIK: konjedêrcema

TOŽILNIK: konjedêrca

MESTNIK: pri konjedêrcih

ORODNIK: s konjedêrcema

množina

IMENOVALNIK: konjedêrci

RODILNIK: konjedêrcev

DAJALNIK: konjedêrcem

TOŽILNIK: konjedêrce

MESTNIK: pri konjedêrcih

ORODNIK: s konjedêrci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: konjedêrec

RODILNIK: konjedêrca

DAJALNIK: konjedêrcu

TOŽILNIK: konjedêrca

MESTNIK: pri konjedêrcu

ORODNIK: s konjedêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: konjedêrca

RODILNIK: konjedêrcev

DAJALNIK: konjedêrcema

TOŽILNIK: konjedêrca

MESTNIK: pri konjedêrcih

ORODNIK: s konjedêrcema

množina

IMENOVALNIK: konjedêrci

RODILNIK: konjedêrcev

DAJALNIK: konjedêrcem

TOŽILNIK: konjedêrce

MESTNIK: pri konjedêrcih

ORODNIK: s konjedêrci

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: konjedêrec

RODILNIK: konjedêrca

DAJALNIK: konjedêrcu

TOŽILNIK: konjedêrca

MESTNIK: pri konjedêrcu

ORODNIK: s konjedêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: konjedêrca

RODILNIK: konjedêrcev

DAJALNIK: konjedêrcema

TOŽILNIK: konjedêrca

MESTNIK: pri konjedêrcih

ORODNIK: s konjedêrcema

množina

IMENOVALNIK: konjedêrci

RODILNIK: konjedêrcev

DAJALNIK: konjedêrcem

TOŽILNIK: konjedêrce

MESTNIK: pri konjedêrcih

ORODNIK: s konjedêrci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: konjedêrec

RODILNIK: konjedêrca

DAJALNIK: konjedêrcu

TOŽILNIK: konjedêrca

MESTNIK: pri konjedêrcu

ORODNIK: s konjedêrcem

dvojina

IMENOVALNIK: konjedêrca

RODILNIK: konjedêrcev

DAJALNIK: konjedêrcema

TOŽILNIK: konjedêrca

MESTNIK: pri konjedêrcih

ORODNIK: s konjedêrcema

množina

IMENOVALNIK: konjedêrci

RODILNIK: konjedêrcev

DAJALNIK: konjedêrcem

TOŽILNIK: konjedêrce

MESTNIK: pri konjedêrcih

ORODNIK: s konjedêrci

IZVOR

iz ↑konj + tvor. od ↑dreti po zgledu starejšega *mrhoderec* 'kdor odira mrhovino', kar je iz ↑mrha 'poginula žival, mrhovina', 'kljuse' + tvor. od ↑dreti

konjúšnica konjúšnice samostalnik ženskega spola

[konjúšnica]

POMEN

1. stavba za bivanje in oskrbo konj

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bivša, nekdanja konjušnica | cesarska, kraljevska konjušnica | grajska konjušnica | stara konjušnica

- Muzejska četrt nastaja na območju, kjer so bile v 18. stoletju cesarske *konjušnice* in jahalna šola.
- V prenovljenih prostorih stare *konjušnice* bodo postavili na ogled prvovrstno zbirko kočij.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku konjušnica s konji

- Za ljubitelje konjev je zanimiv ogled klimatizirane kraljevske *konjušnice* s čistokrvnimi konji.
- Na velikem dvorišču so *konjušnica* s skladiščem za konjsko opremo, prostor za kočije, pralnica in plinski obrat.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Ko je prišla do dvorca, je obrnila konja na levo in odjahala v *konjušnico*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Povečali so upravno poslopje ter zgradili *konjušnico*, žitnico in velike hleve.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Verjetno bodo tudi letos lahko veselo zajahali konje v *konjušnici* in se podali na daljši izlet v kakšno zabavišče.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- V požaru so popolnoma zgoreli *konjušnica*, stanovanje ter trije od štirih apartmajev.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Vedno več je gostov, ki najamejo konje iz naše *konjušnice* pri hotelu.

▶ priredna zveza

konjušnica in hlev

- Pod oboroženim spremstvom so izgnali vse vaščane in jih odpeljali v zbirno taborišče v grajske hleve in *konjušnice*.

2. ekspresivno, zlasti v besedilih o vozilih moč motorja v vozilu

▶ **sam. beseda** + pod + sam. beseda v orodniku konjušnica pod motornim pokrovom

- Nekaj več aerodinamičnih dodatkov pomeni tudi bogato *konjušnico* pod motornim pokrovom.

...

- Kljub okrepljeni *konjušnici* se moč na zadnje kolo prenaša zelo nesunkovito.

3. ekspresivno, zlasti v besedilih o vozilih podjetje, tovarna za izdelovanje, razvoj vozil določene znamke

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Upam, da bo nov avtomobil v bližnji prihodnosti dobil še kakšen zmogljivejši motor iz hišne *konjušnice*.
- Športnemu motociklu manjka le brutalnost, ki je rezervirana za večje brate iz italijanske *konjušnice*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[konjûšnica]

IPA: [kɔ'nju:fnitsa]

tonemski

[konjûšnica]

IPA: [kɔnjú:fnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: konjûšnica

RODILNIK: konjûšnic

DAJALNIK: konjûšnici

TOŽILNIK: konjûšnico

MESTNIK: pri konjûšnici

ORODNIK: s konjûšnico

dvojina

IMENOVALNIK: konjûšnici

RODILNIK: konjûšnic

DAJALNIK: konjûšnicama

TOŽILNIK: konjûšnici

MESTNIK: pri konjûšnicah

ORODNIK: s konjûšnicama

množina

IMENOVALNIK: konjûšnice

RODILNIK: konjûšnic

DAJALNIK: konjûšnicam

TOŽILNIK: konjûšnice

MESTNIK: pri konjûšnicah

ORODNIK: s konjûšnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: konjûšnica

RODILNIK: konjûšnic

DAJALNIK: konjûšnici

TOŽILNIK: konjûšnico

MESTNIK: pri konjûšnici

ORODNIK: s konjûšnico

dvojina

IMENOVALNIK: konjûšnici

RODILNIK: konjûšnic

DAJALNIK: konjûšnicama

TOŽILNIK: konjûšnici

MESTNIK: pri konjûšnicah

ORODNIK: s konjûšnicama

množina

IMENOVALNIK: konjûšnice

RODILNIK: konjûšnic

DAJALNIK: konjûšnicam

TOŽILNIK: konjûšnice

MESTNIK: pri konjûšnicah

ORODNIK: s konjûšnicami

IZVOR

iz *konjuh* 'konjušnik', iz ↑konj

konjušnik konjûšnika samostalnik moškega spola

[konjûšnik]

POMEN

1. kdor oskrbuje konje in navadno pomaga jezdecu pri začetku, zaključku ježe

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

glavni konjušnik

▪ Glavni *konjušnik* je osedlal dva petletna konja, ki se sicer nista izkazala na dirkališču, bila pa sta odlična za amatersko jahanje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Konjušniki* opravljajo vsa pomembna dela, ki so povezana s konji. Hranijo jih in čistijo ter urejajo in pripravljajo za vsak nastop.

...

▪ Bil je zunaj, trepljal konje in se pogovarjal s *konjušnikom*, ki je držal za povodec imenitnega konja.

2. slabšalno kdor slepo sledi ukazom, navodilom drugih

▪ Ne zganjamo propagande, nimamo črednega nagona, nismo *konjušniki*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[konjušnik]

IPA: [kɔ'nju:ʃnik]

tonemski

[konjušnik]

IPA: [kɔnjú:ʃnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: konjušnik

RODILNIK: konjušnika

DAJALNIK: konjušniku

TOŽILNIK: konjušnika

MESTNIK: pri konjušniku

ORODNIK: s konjušnikom

dvojina

IMENOVALNIK: konjušnika

RODILNIK: konjušnikov

DAJALNIK: konjušnikoma

TOŽILNIK: konjušnika

MESTNIK: pri konjušnikih

ORODNIK: s konjušnikoma

množina

IMENOVALNIK: konjušniki

RODILNIK: konjušnikov

DAJALNIK: konjušnikom

TOŽILNIK: konjušnike

MESTNIK: pri konjušnikih

ORODNIK: s konjušniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: konjušnik

RODILNIK: konjušnika

DAJALNIK: konjušniku

TOŽILNIK: konjušnika

MESTNIK: pri konjušniku

ORODNIK: s konjušnikom

dvojina

IMENOVALNIK: konjušnika

RODILNIK: konjušnikov

DAJALNIK: konjušnikoma

TOŽILNIK: konjušnika

MESTNIK: pri konjušnikih

ORODNIK: s konjušnikoma

množina

IMENOVALNIK: konjušniki

RODILNIK: konjušnikov

DAJALNIK: konjušnikom

TOŽILNIK: konjušnike

MESTNIK: pri konjušnikih

ORODNIK: s konjušniki

IZVOR

iz *konjuh*, iz ↑konj

kontracépcija kontracépcije samostalnik ženskega spola

[kontracépcija]

POMEN

1. preprečevanje zanositve

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

metoda, način, oblika, vrsta kontracépcije | možnost kontracépcije | področje kontracépcije | prepoved kontracépcije | vprašanje kontracépcije

▪ Pred prvim spolnim odnosom se je o oblikah *kontracépcije* posvetovala s svojim zdravnikom.

▪ Mladostnike je najbolj zanimalo področje *kontracépcije*.

▪ Večkrat je javno izrazil svoje nasprotovanje prepovedi *kontracépcije*.

▪ Sterilizacija je poseg, ki trajno reši vprašanje *kontracépcije*.

▶ **glag. + za + sam. beseda v tožilniku**

poskrbeti za kontracépcijo

▪ Tudi za *kontracépcijo* poskrbite, čeprav je možnost zanositve med menstruacijo res majhna.

▪ Srednješolke se zelo zanimajo za *kontracépcijo* in se o tem tudi pogovarjajo.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

kontracépcija za moške, ženske

▪ Slovenski svet seznanja z novostmi v *kontracépciji* za ženske.

▶ **sam. beseda + o + sam. beseda v mestniku**

▪ Znanje o *kontracépciji* je med srednješolci slabo.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**

▪ Skušala je ugotoviti, kako mladi dojemajo prevzemanje odgovornosti za *kontracépcijo*.

▶ **glag. + za + sam. beseda v tožilniku**

▪ Če za *kontracépcijo* uporabljate kemična sredstva, je dobro, da 24 ur pred pregledom nimate spolnih odnosov.

- ▶ glag. + o + **sam. beseda v mestniku**
    - Po njenem prepričanju bi morali vsi bolj odprto in pogosteje govoriti o *kontracpciji*, v javnosti in zasebno.
  - ▶ sam. beseda + do + **sam. beseda v roditeljski**
    - Odločil je, da zakoni, ki poročenim ženskam jemljejo pravico do *kontracpcije*, kratijo pravico do zasebnosti.
  - ▶ priredna zveza
kontracpcija in abortus, kontracpcija in splav, kontracpcija in spolnost
    - Ugotovila je, da medicinske sestre zelo liberalno gledajo na vprašanja pravic žensk do splava in *kontracpcije*.
    - Mladi izmenjamo največ informacij, denimo o spolnosti ali *kontracpciji*, kar med seboj.
- 1.1. metoda, sredstvo za preprečevanje zanositve**
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
hormonska, progestagenska kontracpcija | moška kontracpcija | naravna, umetna kontracpcija | nujna, urgentna kontracpcija | oralna, peroralna kontracpcija | postkoitalna kontracpcija | primerna kontracpcija | sodobna kontracpcija | učinkovita, zanesljiva kontracpcija
    - Marsikatera ženska ne more jemati hormonske *kontracpcije*, ker ji ta način uporabe predstavlja različne težave.
    - Raziskave se bodo usmerile v pripravo primerne *kontracpcije* za moško populacijo.
    - Sodobna *kontracpcija* skoraj popolnoma varuje pred neželjeno nosečnostjo.
    - Nizkodozne tabletko, ki jih je na tržišču največ, so najpogosteje predpisana *kontracpcija*.
  - ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljski**
dostopnost kontracpcije | izbira kontracpcije | uporaba kontracpcije
    - Skoraj splošna dostopnost *kontracpcije* je gotovo najpomembnejši napredek v življenju žensk 20. stoletja.
    - Glavni dejavnik pri izbiri *kontracpcije* je zdravstveno stanje ženske.
    - Neželjeno nosečnost lahko preprečimo z uporabo *kontracpcije*, ki je v večini primerov brezplačna.
  - ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
jemati kontracpcijo | uporabljati kontracpcijo
    - V nekaterih primerih se je pri ženskah, ki so jemale oralno *kontracpcijo*, razvilo pomanjkanje folne kisline.
    - Mlade so pozvali, naj uporabljajo *kontracpcijo*.
  - ▶ sam. beseda + do + **sam. beseda v roditeljski**
dostop do kontracpcije
    - Okoli 100 milijonov žensk nima dostopa do *kontracpcije*.
  - ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
    - *Kontracpcija* ščiti dekleta pred prezgodnjo nosečnostjo.

- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
  - Marsikatero dekle ne bo šlo po recept za *kontracpcijo* in se bo raje zanašalo na srečo.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - Za splav se odloči le pet do šest žensk. Približno polovica teh žensk se pred nosečnostjo ni zavarovala s *kontracpcijo*, pri drugi polovici pa je zaščita odpovedala.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku
  - *Kontracpcija* je iz dneva v dan bolj učinkovita.

2. preprečevanje razmnoževanja živali ali metoda, sredstvo za tako preprečevanje

- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - Približno 3000 koal samic bodo zaščitili s *kontracpcijo*.

...

- Kot je povedal, je *kontracpcija* edini humani pristop k postopnemu zmanjševanju števila golobov.
- Skrbnik hišnih živali mora z zagotovitvijo osamitve, *kontracpcije*, sterilizacije ali kastracije živali preprečiti rojstvo nezaželenih živali.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kontracépcija]

IPA: [kɔntra'tse:ptsija]

tonemski

[kontracépcija]

IPA: [kɔntratsè:ptsíja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kontracépcija

RODILNIK: kontracépcije

DAJALNIK: kontracépciji

TOŽILNIK: kontracépcijo

MESTNIK: pri kontracépciji

ORODNIK: s kontracépcijo

dvojina

IMENOVALNIK: kontracépciji

RODILNIK: kontracépcij

DAJALNIK: kontracépcijama

TOŽILNIK: kontracépciji

MESTNIK: pri kontracépcijah

ORODNIK: s kontracépcijama

množina

IMENOVALNIK: kontracépcije

RODILNIK: kontracépcij

DAJALNIK: kontracépcijam

TOŽILNIK: kontracépcije

MESTNIK: pri kontracépcijah

ORODNIK: s kontracépcijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kontracepcija
RODILNIK: kontracepcije
DAJALNIK: kontracepciji
TOŽILNIK: kontracepcijo
MESTNIK: pri kontracepciji
ORODNIK: s kontracepcijo

dvojina

IMENOVALNIK: kontracepciji
RODILNIK: kontracepcij
DAJALNIK: kontracepcijama
TOŽILNIK: kontracepciji
MESTNIK: pri kontracepcijah
ORODNIK: s kontracepcijama

množina

IMENOVALNIK: kontracepcije
RODILNIK: kontracepcij
DAJALNIK: kontracepcijam
TOŽILNIK: kontracepcije
MESTNIK: pri kontracepcijah
ORODNIK: s kontracepcijami

STALNE ZVEZE

mehanska kontracepcija

kontracepcijsko sredstvo, ki semenčicam prepreči vstop v maternico

- Če jemljete kontracepcijske tablete, jih zamenjajte z *mehansko kontracepcijo*, da se menstruacijski cikel ustalijo, preden poskušate zanositi.
- *Mehanska kontracepcija* ne vključuje hormonov, zato ni tveganja in stranskih učinkov, ki so povezani z drugo vrsto kontracepcije.
- Ženski kondom je vedno bolj priljubljen pri ženskah, ki želijo nadzor nad uporabo *mehanske kontracepcije*.

IZVOR

prevzeto iz nem. *Kontrazeption*, angl., frc. *contraception*, iz ↑kontra + lat. *conceptiō* v pomenu 'spočetje'

kontracepcijski kontracepcijska kontracepcijsko

pridevnik [kontracepciski]

POMEN

1. ki je v zvezi s kontracepcijo, tj. preprečevanjem zanositve

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- kontracepcijski način | kontracepcijski učinek | kontracepcijska metoda | kontracepcijska zaščita
- Naravni *kontracepcijski* načini temeljijo na natančnem opazovanju sprememb ženskega telesa.
  - Narejeni so bili prvi poskusi o *kontracepcijskem* učinku hormonskih injekcij pri moških.
  - Nobena *kontracepcijska* metoda ni idealna, vsaka ima nekaj prednosti in nekaj pomanjkljivosti.

- Zdravilo lahko varno prenehate jemati, ko ne potrebujete več *kontracepcijske* zaščite.

1.1. ki je namenjen za kontracepcijo, tj. preprečevanje zanositve

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kontracepcijski obliž, pripomoček | kontracepcijska injekcija | kontracepcijska tableta, tabletko, pilula | kontracepcijsko sredstvo

- Za mlade je ob kondomu in hormonskih tabletkah mogoča zaščita še s *kontracepcijskimi* obliži.
- Kondom je edini *kontracepcijski* pripomoček, ki varuje pred okužbo s spolno prenosljivimi boleznimi.
- *Kontracepcijsko* injekcijo se dobi pri zdravniku enkrat na tri mesece.
- Žal nobeno *kontracepcijsko* sredstvo ali metoda ni stoodstotna.

2. ki je v zvezi s kontracepcijo, tj. preprečevanjem razmnoževanja živali

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kontracepcijsko sredstvo

- *Kontracepcijska* sredstva naj bi ustavila eksplozivno hitro razmnoževanje koal.
- V koruzo bomo začeli dajati *kontracepcijske* snovi, tako da bomo zmanjšali število golobov v mestu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kontracepciski]

IPA: [kɔntraˈtse:ptsiski]

tonemski

[kontracepciski]

IPA: [kɔntratsè:ptsíski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kontracepcijski

RODILNIK: kontracepcijskega

DAJALNIK: kontracepcijskemu

TOŽILNIK: kontracepcijski

živo kontracepcijskega

MESTNIK: pri kontracepcijskem

ORODNIK: s kontracepcijskim

dvojina

IMENOVALNIK: kontracepcijska

RODILNIK: kontracepcijskih

DAJALNIK: kontracepcijskima

TOŽILNIK: kontracepcijska

MESTNIK: pri kontracepcijskih

ORODNIK: s kontracepcijskima

množina

IMENOVALNIK: kontracepcijski

RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskim
TOŽILNIK: kontracepcijske
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kontracepcijska
RODILNIK: kontracepcijske
DAJALNIK: kontracepcijski
TOŽILNIK: kontracepcijsko
MESTNIK: pri kontracepcijski
ORODNIK: s kontracepcijsko

dvojina

IMENOVANIK: kontracepcijski
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskima
TOŽILNIK: kontracepcijski
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskima

množina

IMENOVANIK: kontracepcijske
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskim
TOŽILNIK: kontracepcijske
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: kontracepcijsko
RODILNIK: kontracepcijskega
DAJALNIK: kontracepcijskemu
TOŽILNIK: kontracepcijsko
MESTNIK: pri kontracepcijskem
ORODNIK: s kontracepcijskim

dvojina

IMENOVANIK: kontracepcijski
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskima
TOŽILNIK: kontracepcijski
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskima

množina

IMENOVANIK: kontracepcijska
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskim
TOŽILNIK: kontracepcijska
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kontracepcijski
RODILNIK: kontracepcijskega
DAJALNIK: kontracepcijskemu

TOŽILNIK: kontracepcijski
živo kontracepcijskega
MESTNIK: pri kontracepcijskem
ORODNIK: s kontracepcijskim

dvojina

IMENOVANIK: kontracepcijska
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskima
TOŽILNIK: kontracepcijska
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskima

množina

IMENOVANIK: kontracepcijski
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskim
TOŽILNIK: kontracepcijske
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kontracepcijska
RODILNIK: kontracepcijske
DAJALNIK: kontracepcijski
TOŽILNIK: kontracepcijsko
MESTNIK: pri kontracepcijski
ORODNIK: s kontracepcijsko

dvojina

IMENOVANIK: kontracepcijski
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskima
TOŽILNIK: kontracepcijski
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskima

množina

IMENOVANIK: kontracepcijske
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskim
TOŽILNIK: kontracepcijske
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: kontracepcijsko
RODILNIK: kontracepcijskega
DAJALNIK: kontracepcijskemu
TOŽILNIK: kontracepcijsko
MESTNIK: pri kontracepcijskem
ORODNIK: s kontracepcijskim

dvojina

IMENOVANIK: kontracepcijski
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskima
TOŽILNIK: kontracepcijski
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskima

množina

IMENOVALNIK: kontracepcijska
RODILNIK: kontracepcijskih
DAJALNIK: kontracepcijskim
TOŽILNIK: kontracepcijska
MESTNIK: pri kontracepcijskih
ORODNIK: s kontracepcijskimi

IZVOR

↑kontracepcija

koprivnica koprivnice samostalnik ženskega spola

[kopriːvnica]

POMEN

kožna bolezen, pri kateri se nenadno pojavijo zelo srbeči rdeči izpuščaji; SIN.: iz medicine urtikarija

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

koprivnica se pojavi

▪ Ko se po piku žuželke pojavi *koprivnica*, ne vemo, ali bo po naslednjem piku reakcija enaka ali hujša.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

oblika koprivnice | simptom koprivnice

▪ Vzrok za hudo obliko *koprivnice* je bila najverjetneje alergija na kravje mleko.

▪ Prvi simptom *koprivnice* je srbenje, ki mu sledi izpuščaj.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

dobiti koprivnico | povzročati, povzročiti koprivnico

▪ Na jagode so nekateri tudi alergični. Po njih dobijo neprijetno *koprivnico*.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

kronična koprivnica | srbeča koprivnica

▪ Antihistaminiki so protialergijska zdravila v obliki tablet, ki jih dobimo brez recepta. Svetujemo jih pri alergijskih kožnih boleznih (kot sta kronična *koprivnica* in alergija na sonce).

▶ **prid. beseda + sam. beseda v dajalniku**

podoben koprivnici

▪ Dobijo neprijetne srbeče izpuščaje na koži, podobne *koprivnici*, ki jo včasih povzročajo jagode, maline, fige ali morski sadeži.

▶ **prireдна zveza**

koprivnica ali urtikarija | koprivnica in ekcem, koprivnica in izpuščaj

▪ V gumijastih predmetih so različni dodatki, ki lahko sprožijo alergijske reakcije, denimo ekcem in *koprivnico*.

▪ Urtikarija ali *koprivnica* je kožna bolezen s srbečimi izpuščaji, podobnimi tistim, ki jih povzroči dotik s koprivo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kopriːvnica]

IPA: [kop'ri:unitsa]

tonemski

[kopriːvnica]

IPA: [kopriːunitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: koprivnica

RODILNIK: koprivnice

DAJALNIK: koprivnici

TOŽILNIK: koprivnico

MESTNIK: pri koprivnici

ORODNIK: s koprivnico

dvojina

IMENOVALNIK: koprivnici

RODILNIK: koprivnic

DAJALNIK: koprivnicama

TOŽILNIK: koprivnici

MESTNIK: pri koprivnicah

ORODNIK: s koprivnicama

množina

IMENOVALNIK: koprivnice

RODILNIK: koprivnic

DAJALNIK: koprivnicam

TOŽILNIK: koprivnice

MESTNIK: pri koprivnicah

ORODNIK: s koprivnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: koprivnica

RODILNIK: koprivnice

DAJALNIK: koprivnici

TOŽILNIK: koprivnico

MESTNIK: pri koprivnici

ORODNIK: s koprivnico

dvojina

IMENOVALNIK: koprivnici

RODILNIK: koprivnic

DAJALNIK: koprivnicama

TOŽILNIK: koprivnici

MESTNIK: pri koprivnicah

ORODNIK: s koprivnicama

množina

IMENOVALNIK: koprivnice

RODILNIK: koprivnic

DAJALNIK: koprivnicam

TOŽILNIK: koprivnice

MESTNIK: pri koprivnicah

ORODNIK: s koprivnicami

IZVOR

↑kopriiva

korêselj korêslja samostalnik moškega spola [korêsəl]

POMEN

iz zoologije **manjša**, krapu podobna sladkovodna riba z izbočenim hrbtom, manjšo glavo in dolgo hrbtno plavutjo; primerjaj lat. *Carassius carassius*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Že pred več desetletji so naselili tri vrste rib, do danes pa sta se obdržala klen in *koreselj*.
- V nasprotju s krapom *koreselj* nima podustnih brčic; je zelo pogosta riba v evropskih jezerih, ribnikih in počasi tekočih vodah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[korɛsəl]

IPA: [kɔ'ɾɛ:səl]

tonemski

[korɛsəl]

IPA: [kɔɾɛ:səl]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: korêselj

RODILNIK: korêslja

DAJALNIK: korêslju

TOŽILNIK: korêslja

MESTNIK: pri korêslju

ORODNIK: s korêsljem

dvojina

IMENOVALNIK: korêslja

RODILNIK: korêsljev

DAJALNIK: korêsljema

TOŽILNIK: korêslja

MESTNIK: pri korêsljih

ORODNIK: s korêsljema

množina

IMENOVALNIK: korêslji

RODILNIK: korêsljev

DAJALNIK: korêsljem

TOŽILNIK: korêslje

MESTNIK: pri korêsljih

ORODNIK: s korêslji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: korêselj

RODILNIK: korêslja

DAJALNIK: korêslju

TOŽILNIK: korêslja

MESTNIK: pri korêslju tudi pri korêslju

ORODNIK: s korêsljem

dvojina

IMENOVALNIK: korêslja

RODILNIK: korêsljev in korêsljev

DAJALNIK: korêsljema

TOŽILNIK: korêslja

MESTNIK: pri korêsljih in pri korêsljih

ORODNIK: s korêsljema

množina

IMENOVALNIK: korêslji

RODILNIK: korêsljev in korêsljev

DAJALNIK: korêsljem

TOŽILNIK: korêslje

MESTNIK: pri korêsljih in pri korêsljih

ORODNIK: s korêslji in s korêslji

STALNE ZVEZE

srebrni koreselj

iz zoologije **sladkovodna riba srebrne barve z manjšo glavo**; primerjaj lat. *Carassius gibelio*; SIN.: iz zoologije **babuška**

- Uspelo nam je rešiti okoli 50 somov, 100 *srebrnih koresljev*, pa tudi krapov in drugih rib.
- *Srebrni koreselj* se od navadnega koreslja razlikuje po obliki telesa, ker ima, tako kot zlati koreselj, precej nižji hrbet, podobno kot divji krap.

zlati koreselj

iz zoologije **sladkovodna riba zlato oranžne barve z navadno daljšo hrbtno in repno plavutjo**; primerjaj lat. *Carassius auratus*

- *Zlati koreselj* je marsikje tudi ekonomsko pomemben, saj ga množično gojijo in prodajajo za okrasne ribnike pa tudi kot hišnega ljubljencečka.
- *Zlati koreselj* je zelo podoben navadnemu, ima pa nižji hrbet in nižje ter bolj vretenasto telo.

IZVOR

verjetno prevzeto iz manjšalnice od avstr. nem. *Gareis*, kar je prevzeto iz češ. *karas* = polj. *karaś* in rus. *karásъ*; nejasno

kôstno-mêсни kôstno-mêсна kôstno-mêсно pridevnik [kôstnomêсни]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kôstnomêсни]

IPA: ['kɔ:stnɔ'mɛ:snɨ]

tonemski

[kóstnomésni]

IPA: [kò:stnómè:sní]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kôstno-mêсни

RODILNIK: kôstno-mêсна

DAJALNIK: kôstno-mêсnemu

TOŽILNIK: kôstno-mêсни

živo kôstno-mêсна

MESTNIK: pri kôstno-mêsnem
ORODNIK: s kôstno-mêsnim

dvojina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsna
RODILNIK: kôstno-mêsnih
DAJALNIK: kôstno-mêsnima
TOŽILNIK: kôstno-mêsna
MESTNIK: pri kôstno-mêsnih
ORODNIK: s kôstno-mêsnima

množina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsni
RODILNIK: kôstno-mêsnih
DAJALNIK: kôstno-mêsnim
TOŽILNIK: kôstno-mêsne
MESTNIK: pri kôstno-mêsnih
ORODNIK: s kôstno-mêsnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsna
RODILNIK: kôstno-mêsne
DAJALNIK: kôstno-mêsni
TOŽILNIK: kôstno-mêsno
MESTNIK: pri kôstno-mêsni
ORODNIK: s kôstno-mêsno

dvojina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsni
RODILNIK: kôstno-mêsnih
DAJALNIK: kôstno-mêsnima
TOŽILNIK: kôstno-mêsni
MESTNIK: pri kôstno-mêsnih
ORODNIK: s kôstno-mêsnima

množina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsne
RODILNIK: kôstno-mêsnih
DAJALNIK: kôstno-mêsnim
TOŽILNIK: kôstno-mêsne
MESTNIK: pri kôstno-mêsnih
ORODNIK: s kôstno-mêsnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsno
RODILNIK: kôstno-mêsnega
DAJALNIK: kôstno-mêsnemu
TOŽILNIK: kôstno-mêsno
MESTNIK: pri kôstno-mêsnem
ORODNIK: s kôstno-mêsnim

dvojina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsni
RODILNIK: kôstno-mêsnih
DAJALNIK: kôstno-mêsnima
TOŽILNIK: kôstno-mêsni
MESTNIK: pri kôstno-mêsnih
ORODNIK: s kôstno-mêsnima

množina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsna
RODILNIK: kôstno-mêsnih

DAJALNIK: kôstno-mêsnim

TOŽILNIK: kôstno-mêsna

MESTNIK: pri kôstno-mêsnih

ORODNIK: s kôstno-mêsnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsni

RODILNIK: kôstno-mêsnega

DAJALNIK: kôstno-mêsnemu

TOŽILNIK: kôstno-mêsni

živo kôstno-mêsnega

MESTNIK: pri kôstno-mêsnem

ORODNIK: s kôstno-mêsnim

dvojina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsna

RODILNIK: kôstno-mêsnih

DAJALNIK: kôstno-mêsnima

TOŽILNIK: kôstno-mêsna

MESTNIK: pri kôstno-mêsnih

ORODNIK: s kôstno-mêsnima

množina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsni

RODILNIK: kôstno-mêsnih

DAJALNIK: kôstno-mêsnim

TOŽILNIK: kôstno-mêsne

MESTNIK: pri kôstno-mêsnih

ORODNIK: s kôstno-mêsnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsna

RODILNIK: kôstno-mêsne

DAJALNIK: kôstno-mêsni

TOŽILNIK: kôstno-mêsno

MESTNIK: pri kôstno-mêsni

ORODNIK: s kôstno-mêsno

dvojina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsni

RODILNIK: kôstno-mêsnih

DAJALNIK: kôstno-mêsnima

TOŽILNIK: kôstno-mêsni

MESTNIK: pri kôstno-mêsnih

ORODNIK: s kôstno-mêsnima

množina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsne

RODILNIK: kôstno-mêsnih

DAJALNIK: kôstno-mêsnim

TOŽILNIK: kôstno-mêsne

MESTNIK: pri kôstno-mêsnih

ORODNIK: s kôstno-mêsnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kôstno-mêsno

RODILNIK: kôstno-mêsnega

DAJALNIK: kôstno-mêsnemu

TOŽILNIK: kóstno-mésno
MESTNIK: pri kóstno-mésnem
ORODNIK: s kóstno-mésnim

dvojina

IMENOVALNIK: kóstno-mésni
RODILNIK: kóstno-mésnih
DAJALNIK: kóstno-mésnima
TOŽILNIK: kóstno-mésni
MESTNIK: pri kóstno-mésnih
ORODNIK: s kóstno-mésnima

množina

IMENOVALNIK: kóstno-mésna
RODILNIK: kóstno-mésnih
DAJALNIK: kóstno-mésnim
TOŽILNIK: kóstno-mésna
MESTNIK: pri kóstno-mésnih
ORODNIK: s kóstno-mésnimi

STALNE ZVEZE

kostno-mesna moka

nekdaj termično obdelani in posušeni zmleti
klavniški odpadki, zlasti kot krmilo; SIN.: nekđaj
mesno-kostna moka

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Med okoljskimi vprašanji, ki jih bo treba rešiti, sta tudi toplotna obdelava klavnih odpadkov in sežig *kostno-mesne moke* ter živalskih maščob.
- Za razširitev BSE naj bi bila kriva uporaba *kostno-mesne moke* v prehrani govedi.

IZVOR

↑kostni + ↑mesni

krasoslôvec krasoslôvca samostalnik moškega spola

[krasoslôvɛɕ]

POMEN

strokovnjak za krasoslovje

▶ prid. beseda + sam. beseda

kitajski, slovenski krasoslovec

- Sodeluje pri raziskavah slovenskih in kitajskih *krasoslovcev*, ki izmenoma prihajajo na terensko delo na slovenska in kitajska področja.
- Poleg slovenskih strokovnjakov so avtorji člankov tudi priznani tuji *krasoslovci*.

...

- Smo dežela klasičnega matičnega krasa in seveda dobro sodelujemo s *krasoslovci* z vsega sveta.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[krasoslôvɛɕ]

IPA: [krasɔ'slɔ:vɛts]

tonemski

[krasoslôvɛɕ]

IPA: [krasɔslô:vɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvec
RODILNIK: krasoslôvca
DAJALNIK: krasoslôvcu
TOŽILNIK: krasoslôvca
MESTNIK: pri krasoslôvcu
ORODNIK: s krasoslôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvca
RODILNIK: krasoslôvcev
DAJALNIK: krasoslôvcema
TOŽILNIK: krasoslôvca
MESTNIK: pri krasoslôvcih
ORODNIK: s krasoslôvcema

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvci
RODILNIK: krasoslôvcev
DAJALNIK: krasoslôvcem
TOŽILNIK: krasoslôvce
MESTNIK: pri krasoslôvcih
ORODNIK: s krasoslôvci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvec
RODILNIK: krasoslôvca
DAJALNIK: krasoslôvcu
TOŽILNIK: krasoslôvca
MESTNIK: pri krasoslôvcu
ORODNIK: s krasoslôvcem

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvca
RODILNIK: krasoslôvcev
DAJALNIK: krasoslôvcema
TOŽILNIK: krasoslôvca
MESTNIK: pri krasoslôvcih
ORODNIK: s krasoslôvcema

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvci
RODILNIK: krasoslôvcev
DAJALNIK: krasoslôvcem
TOŽILNIK: krasoslôvce
MESTNIK: pri krasoslôvcih
ORODNIK: s krasoslôvci

IZVOR

↑krasoslovje

krasoslôvje krasoslôvja samostalnik srednjega spola

[krasoslôuje]

POMEN

1. veda o krasu in kraških pojavih

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

področje krasoslovja | pojmi krasoslovja | razvoj krasoslovja | študij krasoslovja | zgodovina krasoslovja | zibelka krasoslovja

- Hitrejši razvoj *krasoslovja* ni v interesu samo znanosti in kulture, ampak tudi gospodarstva, turizma in varstva narave na krasu, ki je okolje za velik del našega prebivalstva.
- Predstavitev bo ob osnovnih pojmih *krasoslovja*, zgodovine *krasoslovja* in speleobiologije opozorila na posebnosti podzemeljskega okolja ter najznačilnejše predstavnike naših jamskih živali s poudarkom na človeški ribici.
- Slovenija ima kot zibelka *krasoslovja* izjemno priložnost, da na svojem ozemlju v okviru tematskega muzeja v naravi na zanimiv in privlačen način širši javnosti predstavi naravne znamenitosti v smislu naravne dediščine.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Z opisi našega Krasa se je začelo razvijati *krasoslovje* in številni slovenski izrazi, ki se nanašajo na Kras, se danes uporabljajo po celem svetu.

▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku** inštitut za krasoslovje

- V svetu zelo znan je slovenski inštitut za *krasoslovje*.

▶ **prireдна zveza**

krasoslovje in speleologija

- Kras na Slovenskem in njegovi raziskovalci so bistveno pripomogli k nastanku in razvoju speleologije in *krasoslovja*.
- Knjižnica je specializirana za področje *krasoslovja* in speleologije.

1.1. študij te vede

- Zlasti odkrivanje globokih brezen, kot so pokazali italijanski študenti *krasoslovja* ob primeru italijanske strani Kanina, zahteva izjemno dobro telesno in duševno pripravljenost.
- V Sloveniji nam bo z ustanovitvijo programa podiplomskega študija krasoslovja prvim na svetu uspelo doseči naziv magister oziroma doktor *krasoslovja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[krasoslôuje]

IPA: [krasɔ'slɔ:ujɛ]

tonemski

[krasoslôuje]

IPA: [krasosló:ujè]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvje

RODILNIK: krasoslôvja

DAJALNIK: krasoslôvju

TOŽILNIK: krasoslôvje

MESTNIK: pri krasoslôvju

ORODNIK: s krasoslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvji

RODILNIK: krasoslôvij

DAJALNIK: krasoslôvjema

TOŽILNIK: krasoslôvji

MESTNIK: pri krasoslôvjih

ORODNIK: s krasoslôvjema

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvja

RODILNIK: krasoslôvij

DAJALNIK: krasoslôvjem

TOŽILNIK: krasoslôvja

MESTNIK: pri krasoslôvjih

ORODNIK: s krasoslôvji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krasoslôvje

RODILNIK: krasoslôvja

DAJALNIK: krasoslôvju

TOŽILNIK: krasoslôvje

MESTNIK: pri krasoslôvju

ORODNIK: s krasoslôvjem

dvojina

IMENOVALNIK: krasoslôvji

RODILNIK: krasoslôvij

DAJALNIK: krasoslôvjema

TOŽILNIK: krasoslôvji

MESTNIK: pri krasoslôvjih

ORODNIK: s krasoslôvjema

množina

IMENOVALNIK: krasoslôvja

RODILNIK: krasoslôvij

DAJALNIK: krasoslôvjem

TOŽILNIK: krasoslôvja

MESTNIK: pri krasoslôvjih

ORODNIK: s krasoslôvji

IZVOR

↑kras + tvor. od steslov. *slovo* 'beseda'

krávjak krávjaka; in **krávjek** samostalnik moškega spola

[kráujjak]

POMEN

kravji iztrebek

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

posušen, topel kravjak

- Drv ji je zmanjkalo, zato je prižigala posušene *kravjake*, ti pa niso in niso hoteli goreti.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Delavci so ves čas budno spremljali živali, še posebej razstavljena goveda, in takoj odstranili *kravjake* ter očistili morebitno umazanijo.
- Pri uravnoveženem obroku je blato srednje trdno in po padcu na tla oblikuje okrogle, nizke *kravjake*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Pašnik moramo ustrezno negovati (košnja ostankov in razgrabljanje *kravjakov*) ter gnojiti, da zagotovimo ustrezen pridelek in kakovost paše skozi vso rastno dobo.
- Na leto »pridelajo« 300 milijonov kilogramov *kravjakov*, ki jih poberejo in zvoziijo stran kot gnojilo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kráujak]

IPA: [ˈkra:ujak]

tonemski

[krâujak]

IPA: [krá:ujàk]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krávjak

RODILNIK: krávjaka

DAJALNIK: krávjaku

TOŽILNIK: krávjak

MESTNIK: pri krávjaku

ORODNIK: s krávjakom

dvojina

IMENOVALNIK: krávjaka

RODILNIK: krávjakov

DAJALNIK: krávjakoma

TOŽILNIK: krávjaka

MESTNIK: pri krávjakih

ORODNIK: s krávjakoma

množina

IMENOVALNIK: krávjaki

RODILNIK: krávjakov

DAJALNIK: krávjakom

TOŽILNIK: krávjake

MESTNIK: pri krávjakih

ORODNIK: s krávjaki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: krâvjak

RODILNIK: krâvjaka

DAJALNIK: krâvjaku

TOŽILNIK: krâvjak

MESTNIK: pri krâvjaku

ORODNIK: s krâvjakom

dvojina

IMENOVALNIK: krâvjaka

RODILNIK: krâvjakov

DAJALNIK: krâvjakoma

TOŽILNIK: krâvjaka

MESTNIK: pri krâvjakih

ORODNIK: s krâvjakoma

množina

IMENOVALNIK: krâvjaki

RODILNIK: krâvjakov

DAJALNIK: krâvjakom

TOŽILNIK: krâvjake

MESTNIK: pri krâvjakih

ORODNIK: s krâvjaki

IZVOR

↑kravji

krávjek krávjeka; in **krávjak** samostalnik moškega spola

[kráujjek]

POMEN

kravji iztrebek

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

posušen, svež, topel kravjek

- Podeželski pastirčki so pasli še dolgo v mrzlo jesen in so si prezebla stopala greli v toplih svežih *kravjekih*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Po paši z brananjem razmažemo *kravjeke* in tako preprečimo propadanje ruše pod njimi.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Stopil sem v svež *kravjek* sredi prazne ceste, ki je že od daleč privabljal roje muh.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kráujjek]

IPA: [ˈkra:ujjek]

tonemski

[krâujjek]

IPA: [krá:ujjèk]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: krávjek

RODILNIK: krávjeka

DAJALNIK: krávjeku

TOŽILNIK: krávjek

MESTNIK: pri krávjeku

ORODNIK: s krávjekom

dvojina

IMENOVALNIK: krávjeka

RODILNIK: krávjekov

DAJALNIK: krávjekoma

TOŽILNIK: krávjeka

MESTNIK: pri krávjekih

ORODNIK: s krávjekoma

množina

IMENOVALNIK: krávjeki

RODILNIK: krávjekov

DAJALNIK: krávjekom

TOŽILNIK: krávjeke

MESTNIK: pri krávjekih

ORODNIK: s krávjeki
tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: krávjek
RODILNIK: krávjeka
DAJALNIK: krávjeku
TOŽILNIK: krávjek
MESTNIK: pri krávjeku
ORODNIK: s krávjekom

dvojina
IMENOVALNIK: krávjeka
RODILNIK: krávjekov
DAJALNIK: krávjekoma
TOŽILNIK: krávjeka
MESTNIK: pri krávjekih
ORODNIK: s krávjekoma

množina
IMENOVALNIK: krávjeki
RODILNIK: krávjekov
DAJALNIK: krávjekom
TOŽILNIK: krávjeke
MESTNIK: pri krávjekih
ORODNIK: s krávjeki

IZVOR
↑kravjak

kremácija kremácije samostalnik ženskega spola

[kremácija]

POMEN

sežig trupla, da se spremeni v pepel, navadno za žarni pokop; SIN.: kremiranje

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Začela se je množična *kremacija* na stotine trupel. Preden jih zažgejo na ogromni grmadi, ob njih molijo budistični menihi.
- Vsak prebivalec Balijskega vama lahko pove, da duša nikoli ne bo našla svojega miru, dokler se ne zgodi *kremacija*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Množični *kremaciji* so prisostvovali budistični menihi, ki so molili, ko se je visoko v nebo vil dim ognja.
- Preden revni vaščani zberejo sredstva za večji obred oz. pravo *kremacijo*, po navadi mineta najmanj dva meseca oz. več.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Delež *kremacij* je pri nas v povprečju dosegel že polovico, v večjih mestih pa celo do devetdeset odstotkov.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Ne zdravstvenim ne pokopališkim organom ni bil izročen noben overjen dokument o odločitvi za *kremacijo*.

...

▪ Pogrebne storitve, od odvoza trupla s kraja smrti do *kremacije* in pokopa, opravlja pogrebni zavod.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[kremácija]
IPA: [krɛˈmaːtsija]

tonemski
[kremácija]
IPA: [krɛmàːtsíja]

VZOREC

jakostno
ednina
IMENOVALNIK: kremácija
RODILNIK: kremácije
DAJALNIK: kremáciji
TOŽILNIK: kremácijo
MESTNIK: pri kremáciji
ORODNIK: s kremácijo

dvojina
IMENOVALNIK: kremáciji
RODILNIK: kremácij
DAJALNIK: kremácijama
TOŽILNIK: kremáciji
MESTNIK: pri kremácijah
ORODNIK: s kremácijama

množina
IMENOVALNIK: kremácije
RODILNIK: kremácij
DAJALNIK: kremácijam
TOŽILNIK: kremácije
MESTNIK: pri kremácijah
ORODNIK: s kremácijami

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: kremácija
RODILNIK: kremácije
DAJALNIK: kremáciji
TOŽILNIK: kremácijo
MESTNIK: pri kremáciji
ORODNIK: s kremácijo

dvojina
IMENOVALNIK: kremáciji
RODILNIK: kremácij
DAJALNIK: kremácijama
TOŽILNIK: kremáciji
MESTNIK: pri kremácijah
ORODNIK: s kremácijama

množina
IMENOVALNIK: kremácije
RODILNIK: kremácij
DAJALNIK: kremácijam
TOŽILNIK: kremácije
MESTNIK: pri kremácijah
ORODNIK: s kremácijami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Kremation*, angl. *cremation* iz lat. *crematio* 'sežig', glej ↑kremirati

kremiranje kremiranja samostalnik srednjega spola

[kremiranje]

POMEN

sežiganje trupla, da se spremeni v pepel, navadno za žarni pokop; SIN.: kremacija

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- *Kremiranje* trupel se je v Veliki Britaniji prijelo hitreje kot v drugih državah, kar je delno posledica prostorske stiske.
- Jedro zgodbe dokumentarnega filma je bil obred *kremiranja* matere.
- Nemci so ju razporedili na žalostno delo v skupino za *kremiranje* taboriščnikov.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Najcenejša je krsta za *kremiranje*, najdražja pa je hrastova, ki jih izdelajo in prodajo največ.
- Hindujci so na svojem prostoru za *kremiranje* sežigali mrtve, po 25 hkrati.

...

- Ker nihče od sorodnikov ni izrazil drugačne želje, smo menili, da je *kremiranje* najbolj ustrezno.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kremiranje]

IPA: [krɛ'mi:ranjɛ]

tonemski

[kremiranje]

IPA: [krɛmí:ránjɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: kremiranje

RODILNIK: kremiranja

DAJALNIK: kremiranju

TOŽILNIK: kremiranje

MESTNIK: pri kremiranju

ORODNIK: s kremiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kremiranj

RODILNIK: kremiranj

DAJALNIK: kremiranjema

TOŽILNIK: kremiranj

MESTNIK: pri kremiranjih

ORODNIK: s kremiranjema

množina

IMENOVALNIK: kremiranja

RODILNIK: kremiranj

DAJALNIK: kremiranjem

TOŽILNIK: kremiranja

MESTNIK: pri kremiranjih

ORODNIK: s kremiranj

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: kremiranje

RODILNIK: kremiranja

DAJALNIK: kremiranju

TOŽILNIK: kremiranje

MESTNIK: pri kremiranju

ORODNIK: s kremiranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kremiranj

RODILNIK: kremiranj

DAJALNIK: kremiranjema

TOŽILNIK: kremiranj

MESTNIK: pri kremiranjih

ORODNIK: s kremiranjema

množina

IMENOVALNIK: kremiranja

RODILNIK: kremiranj

DAJALNIK: kremiranjem

TOŽILNIK: kremiranja

MESTNIK: pri kremiranjih

ORODNIK: s kremiranj

IZVOR

↑kremirati

kremirati kremiram dovršni in nedovršni glagol [kremirati]

POMEN

sežgati truplo, da se spremeni v pepel, navadno za žarni pokop

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

kremirati truplo

- Kako ga bodo pokopali, še ni znano, najverjetneje ga bodo *kremirali*, pepel pa raztresli.
- Njegovo telo so po pregledu mrliškega oglednika *kremirali* naslednji dan, ne da bi koga vprašali in brez dovoljenja sorodnikov.

▶ **priredna zveza**

kremirati in pokopati

- Na hitro so ga *kremirali* in pokopali v neoznačen grob.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[kremirati]

IPA: [krɛ'mi:rati]

tonemski

[kremirati]

IPA: [krɛmí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: kremirati

NAMENILNIK: kremirat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kremíram
2. OSEBA: kremíraš
3. OSEBA: kremíra

dvojina

1. OSEBA: kremírava
2. OSEBA: kremírata
3. OSEBA: kremírata

množina

1. OSEBA: kremíramo
2. OSEBA: kremírate
3. OSEBA: kremírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kremíraj

dvojina

1. OSEBA: kremírajva
2. OSEBA: kremírajta

množina

1. OSEBA: kremírajmo
2. OSEBA: kremírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: kremíral
DVOJINA: kremírala
MNOŽINA: kremírali

ženski spol

EDNINA: kremírala
DVOJINA: kremírali
MNOŽINA: kremírale

srednji spol

EDNINA: kremíralo
DVOJINA: kremírali
MNOŽINA: kremírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kremirajóč
RODILNIK: kremirajóč**ega**
DAJALNIK: kremirajóč**emu**
TOŽILNIK: kremirajóč
    živo kremirajóč**ega**
MESTNIK: pri kremirajóč**em**
ORODNIK: s kremirajóč**im**

dvojina

IMENOVANIK: kremirajóča
RODILNIK: kremirajóč**ih**
DAJALNIK: kremirajóč**ima**
TOŽILNIK: kremirajóča
MESTNIK: pri kremirajóč**ih**
ORODNIK: s kremirajóč**ima**

množina

IMENOVANIK: kremirajóči
RODILNIK: kremirajóč**ih**
DAJALNIK: kremirajóč**im**

TOŽILNIK: kremirajóče

MESTNIK: pri kremirajóč**ih**

ORODNIK: s kremirajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: kremirajóča
RODILNIK: kremirajóče
DAJALNIK: kremirajóči
TOŽILNIK: kremirajóčo
MESTNIK: pri kremirajóči
ORODNIK: s kremirajóčo

dvojina

IMENOVANIK: kremirajóči
RODILNIK: kremirajóč**ih**
DAJALNIK: kremirajóč**ima**
TOŽILNIK: kremirajóči
MESTNIK: pri kremirajóč**ih**
ORODNIK: s kremirajóč**ima**

množina

IMENOVANIK: kremirajóče
RODILNIK: kremirajóč**ih**
DAJALNIK: kremirajóč**im**
TOŽILNIK: kremirajóče
MESTNIK: pri kremirajóč**ih**
ORODNIK: s kremirajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: kremirajóče
RODILNIK: kremirajóč**ega**
DAJALNIK: kremirajóč**emu**
TOŽILNIK: kremirajóče
MESTNIK: pri kremirajóč**em**
ORODNIK: s kremirajóč**im**

dvojina

IMENOVANIK: kremirajóči
RODILNIK: kremirajóč**ih**
DAJALNIK: kremirajóč**ima**
TOŽILNIK: kremirajóči
MESTNIK: pri kremirajóč**ih**
ORODNIK: s kremirajóč**ima**

množina

IMENOVANIK: kremirajóča
RODILNIK: kremirajóč**ih**
DAJALNIK: kremirajóč**im**
TOŽILNIK: kremirajóča
MESTNIK: pri kremirajóč**ih**
ORODNIK: s kremirajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: kremíran
RODILNIK: kremíran**ega**
DAJALNIK: kremíran**emu**
TOŽILNIK: kremíran
    živo kremíran**ega**
MESTNIK: pri kremíran**em**

ORODNIK: s kremíranim
dvojina

IMENOVALNIK: kremírana
RODILNIK: kremíranih
DAJALNIK: kremíranima
TOŽILNIK: kremírana
MESTNIK: pri kremíranih
ORODNIK: s kremíranima

množina

IMENOVALNIK: kremírani
RODILNIK: kremíranih
DAJALNIK: kremíranim
TOŽILNIK: kremírane
MESTNIK: pri kremíranih
ORODNIK: s kremíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kremírana
RODILNIK: kremírane
DAJALNIK: kremírani
TOŽILNIK: kremírano
MESTNIK: pri kremírani
ORODNIK: s kremírano

dvojina

IMENOVALNIK: kremírani
RODILNIK: kremíranih
DAJALNIK: kremíranima
TOŽILNIK: kremírani
MESTNIK: pri kremíranih
ORODNIK: s kremíranima

množina

IMENOVALNIK: kremírane
RODILNIK: kremíranih
DAJALNIK: kremíranim
TOŽILNIK: kremírane
MESTNIK: pri kremíranih
ORODNIK: s kremíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kremírano
RODILNIK: kremíranega
DAJALNIK: kremíranemu
TOŽILNIK: kremírano
MESTNIK: pri kremíranem
ORODNIK: s kremíranim

dvojina

IMENOVALNIK: kremírani
RODILNIK: kremíranih
DAJALNIK: kremíranima
TOŽILNIK: kremírani
MESTNIK: pri kremíranih
ORODNIK: s kremíranima

množina

IMENOVALNIK: kremírana
RODILNIK: kremíranih
DAJALNIK: kremíranim

TOŽILNIK: kremírana
MESTNIK: pri kremíranih
ORODNIK: s kremíranimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kremíranje
RODILNIK: kremíranja
DAJALNIK: kremíranju
TOŽILNIK: kremíranje
MESTNIK: pri kremíranju
ORODNIK: s kremíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: kremíranji
RODILNIK: kremíranj
DAJALNIK: kremíranjema
TOŽILNIK: kremíranji
MESTNIK: pri kremíranjih
ORODNIK: s kremíranjema

množina

IMENOVALNIK: kremíranja
RODILNIK: kremíranj
DAJALNIK: kremíranjem
TOŽILNIK: kremíranja
MESTNIK: pri kremíranjih
ORODNIK: s kremíranji

tonemsko

NEDOLOČNIK: kremîrati
NAMENILNIK: kremîrat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: kremîram
2. OSEBA: kremîraš
3. OSEBA: kremîra

dvojina

1. OSEBA: kremîrava
2. OSEBA: kremîrata
3. OSEBA: kremîrata

množina

1. OSEBA: kremîramo
2. OSEBA: kremîrate
3. OSEBA: kremîrajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: kremîraj

dvojina

1. OSEBA: kremîrajva
2. OSEBA: kremîrajta

množina

1. OSEBA: kremîrajmo
2. OSEBA: kremîrajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: kremîral
DVOJINA: kremîrala
MNOŽINA: kremîrali

ženski spol

EDNINA: kremîrala
DVOJINA: kremîrali
MNOŽINA: kremîrale

srednji spol

EDNINA: kremîralo
DVOJINA: kremîrali
MNOŽINA: kremîrala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kremirajôč tudi kremirajôč
RODILNIK: kremirajôč**ega**
DAJALNIK: kremirajôč**emu**
TOŽILNIK: kremirajôč tudi kremirajôč
živo kremirajôč**ega**
MESTNIK: pri kremirajôč**em**
ORODNIK: s kremirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kremirajôč**a**
RODILNIK: kremirajôč**ih**
DAJALNIK: kremirajôč**ima**
TOŽILNIK: kremirajôč**a**
MESTNIK: pri kremirajôč**ih**
ORODNIK: s kremirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kremirajôč**i**
RODILNIK: kremirajôč**ih**
DAJALNIK: kremirajôč**im**
TOŽILNIK: kremirajôč**e**
MESTNIK: pri kremirajôč**ih**
ORODNIK: s kremirajôč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kremirajôč**a**
RODILNIK: kremirajôč**e**
DAJALNIK: kremirajôč**i**
TOŽILNIK: kremirajôč**o**
MESTNIK: pri kremirajôč**i**
ORODNIK: s kremirajôč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kremirajôč**i**
RODILNIK: kremirajôč**ih**
DAJALNIK: kremirajôč**ima**
TOŽILNIK: kremirajôč**i**
MESTNIK: pri kremirajôč**ih**
ORODNIK: s kremirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kremirajôč**e**
RODILNIK: kremirajôč**ih**
DAJALNIK: kremirajôč**im**
TOŽILNIK: kremirajôč**e**
MESTNIK: pri kremirajôč**ih**
ORODNIK: s kremirajôč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kremirajôč**e**

RODILNIK: kremirajôč**ega**
DAJALNIK: kremirajôč**emu**
TOŽILNIK: kremirajôč**e**
MESTNIK: pri kremirajôč**em**
ORODNIK: s kremirajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kremirajôč**i**
RODILNIK: kremirajôč**ih**
DAJALNIK: kremirajôč**ima**
TOŽILNIK: kremirajôč**i**
MESTNIK: pri kremirajôč**ih**
ORODNIK: s kremirajôč**ima**

množina

IMENOVALNIK: kremirajôč**a**
RODILNIK: kremirajôč**ih**
DAJALNIK: kremirajôč**im**
TOŽILNIK: kremirajôč**a**
MESTNIK: pri kremirajôč**ih**
ORODNIK: s kremirajôč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: kremîran
RODILNIK: kremîran**ega**
DAJALNIK: kremîran**emu**
TOŽILNIK: kremîran
živo kremîran**ega**
MESTNIK: pri kremîran**em**
ORODNIK: s kremîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kremîran**a**
RODILNIK: kremîran**ih**
DAJALNIK: kremîran**ima**
TOŽILNIK: kremîran**a**
MESTNIK: pri kremîran**ih**
ORODNIK: s kremîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: kremîran**i**
RODILNIK: kremîran**ih**
DAJALNIK: kremîran**im**
TOŽILNIK: kremîran**e**
MESTNIK: pri kremîran**ih**
ORODNIK: s kremîran**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: kremîran**a**
RODILNIK: kremîran**e**
DAJALNIK: kremîran**i**
TOŽILNIK: kremîran**o**
MESTNIK: pri kremîran**i**
ORODNIK: s kremîran**o**

dvojina

IMENOVALNIK: kremîran**i**
RODILNIK: kremîran**ih**
DAJALNIK: kremîran**ima**
TOŽILNIK: kremîran**i**

MESTNIK: pri kremîran**ih**
ORODNIK: s kremîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: kremîrane
RODILNIK: kremîran**ih**
DAJALNIK: kremîran**im**
TOŽILNIK: kremîrane
MESTNIK: pri kremîran**ih**
ORODNIK: s kremîran**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: kremîran**o**
RODILNIK: kremîran**ega**
DAJALNIK: kremîran**emu**
TOŽILNIK: kremîran**o**
MESTNIK: pri kremîran**em**
ORODNIK: s kremîran**im**

dvojina

IMENOVALNIK: kremîran**i**
RODILNIK: kremîran**ih**
DAJALNIK: kremîran**ima**
TOŽILNIK: kremîran**i**
MESTNIK: pri kremîran**ih**
ORODNIK: s kremîran**ima**

množina

IMENOVALNIK: kremîran**a**
RODILNIK: kremîran**ih**
DAJALNIK: kremîran**im**
TOŽILNIK: kremîran**a**
MESTNIK: pri kremîran**ih**
ORODNIK: s kremîran**imi**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: kremîran**je**
RODILNIK: kremîran**ja**
DAJALNIK: kremîran**ju**
TOŽILNIK: kremîran**je**
MESTNIK: pri kremîran**ju**
ORODNIK: s kremîran**jem**

dvojina

IMENOVALNIK: kremîran**ji**
RODILNIK: kremîran**j**
DAJALNIK: kremîran**jema**
TOŽILNIK: kremîran**ji**
MESTNIK: pri kremîran**jih**
ORODNIK: s kremîran**jema**

množina

IMENOVALNIK: kremîran**ja**
RODILNIK: kremîran**j**
DAJALNIK: kremîran**jem**
TOŽILNIK: kremîran**ja**
MESTNIK: pri kremîran**jih**
ORODNIK: s kremîran**ji**

prevzeto prek nem. *kremieren* iz lat. *cremāre*
'(za)žgati'

krúhov krúhova krúhovo pridevnik [krúhoꝝ krúhova
krúhovo]

POMEN

1. ki je v zvezi s kruhom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kruhova skorja, skorjica, sredica | kruhove drobtine,
drobtinice | kruhove kocke, kockice | kruhovo testo

- Jed preložimo na servirni pladenj, potresemo s *kruhovimi* drobtinami in poprom ter takoj postrežemo.
- V posodo damo čebulo, *kruhovo* skorjo in vse začimbe ter oljčno olje.

1.1. ki je iz kruha ali vsebuje kruh

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

kruhov nadev | kruhov narastek, puding | kruhovi
cmoki | kruhova masa

- Za prilogo ponudimo *kruhove* cmoke in dušeno zelenjavo.
- Iz suhih žemelj lahko pripravimo puhast *kruhov* narastek ali pa mediteransko *kruhovo* solato.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[krúhoꝝ krúhova krúhovo]

IPA: ['kru:xɔu 'kru:xɔva 'kru:xɔvɔ]

tonemski

[krúhoꝝ krúhova krúhovo]

IPA: [krù:xóu krù:xóva krù:xóvɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krúhov

RODILNIK: krúhov**ega**

DAJALNIK: krúhov**emu**

TOŽILNIK: krúhov

živo krúhov**ega**

MESTNIK: pri krúhov**em**

ORODNIK: s krúhov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: krúhova

RODILNIK: krúhov**ih**

DAJALNIK: krúhov**ima**

TOŽILNIK: krúhova

MESTNIK: pri krúhov**ih**

ORODNIK: s krúhov**ima**

množina

IMENOVALNIK: krúhovi

RODILNIK: krúhov**ih**

DAJALNIK: krúhov**im**

TOŽILNIK: krúhove

MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krúhova
RODILNIK: krúhove
DAJALNIK: krúhovi
TOŽILNIK: krúhovo
MESTNIK: pri krúhovi
ORODNIK: s krúhovo

dvojina

IMENOVALNIK: krúhovi
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**ima**
TOŽILNIK: krúhovi
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**ima**

množina

IMENOVALNIK: krúhove
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**im**
TOŽILNIK: krúhove
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krúhovo
RODILNIK: krúhov**ega**
DAJALNIK: krúhov**emu**
TOŽILNIK: krúhovo
MESTNIK: pri krúhov**em**
ORODNIK: s krúhov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: krúhovi
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**ima**
TOŽILNIK: krúhovi
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**ima**

množina

IMENOVALNIK: krúhova
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**im**
TOŽILNIK: krúhova
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krúhov
RODILNIK: krúhov**ega**
DAJALNIK: krúhov**emu**
TOŽILNIK: krúhov
živo krúhov**ega**
MESTNIK: pri krúhov**em**

ORODNIK: s krúhov**im**
dvojina

IMENOVALNIK: krúhova
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**ima**
TOŽILNIK: krúhova
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**ima**

množina

IMENOVALNIK: krúhovi
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**im**
TOŽILNIK: krúhove
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krúhova
RODILNIK: krúhove
DAJALNIK: krúhovi
TOŽILNIK: krúhovo
MESTNIK: pri krúhovi
ORODNIK: s krúhovo

dvojina

IMENOVALNIK: krúhovi
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**ima**
TOŽILNIK: krúhovi
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**ima**

množina

IMENOVALNIK: krúhove
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**im**
TOŽILNIK: krúhove
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krúhovo
RODILNIK: krúhov**ega**
DAJALNIK: krúhov**emu**
TOŽILNIK: krúhovo
MESTNIK: pri krúhov**em**
ORODNIK: s krúhov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: krúhovi
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**ima**
TOŽILNIK: krúhovi
MESTNIK: pri krúhov**ih**
ORODNIK: s krúhov**ima**

množina

IMENOVALNIK: krúhova
RODILNIK: krúhov**ih**
DAJALNIK: krúhov**im**

TOŽILNIK: krúhova
MESTNIK: pri krúhovih
ORODNIK: s krúhovimi

STALNE ZVEZE

kruhova skodelica

hlebček kruha, izdolben v obliki skodelice, v katerem se postreže juha, enolončnica; SIN.: krušna skodelica

- V izvotljene *kruhove skodelice* nalijemo juho in pokrijemo s kvadratnim pokrovom iz pečenega testa.
- Enolončnico smo postregli v *kruhovih skodelicah*.

kruhova štruca

jed iz koščkov kruha in jajc, mleka, začimb, oblikovana v štruco

- Za prilogo dodajo domače mlince, zdrobove ocvrtke, *kruhovo štruco*.

kruhov hren

omaka iz kruha, goveje juhe in hrena

- Niso mogli prehvaliti dobre gobove juhe, ajdovih žgancev, *kruhovega hrena*, štrukljev in drugih sladici.
- Koroška posebnost je *kruhov hren*, odlična priloga k mesu, pečenkam in praženemu krompirju.

IZVOR

↑kruh

krúšni krúšna krúšno pridevnik [krúšni]

POMEN

1. ki je v zvezi s kruhom ali kruhu podobnim pecivom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krušna dediščina | krušna skorja, sredica | krušne drobtine, drobtinice | krušne kocke, rezine | krušno testo

- Vzhajanje z dodajanjem kislega testa je star postopek, razširjen tudi v slovenski *krúšni* dediščini.
- Iz bele *krušne* sredice izrežite le nekaj milimetrov velike kocke in jih naglo opražite na vroči ponvi, da postanejo prijetno hrustljave.
- V posodi segrejemo maslo, dodamo *krušne* drobtine in jih rahlo prepražimo.
- Pustimo, da se *krušne* kocke prepojijo, nato primešamo por.
- Namesto belega kruha oz. malih hlebčkov je iz *krušnega* testa oblikovala polžke in jih spekla.

1.1. ki je iz testa za kruh ali kruhu podobno pecivo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krušni izdelki | krušne dobrote, jedi | krušno pecivo

- Pripravile smo že precej *krúšnih* izdelkov iz bele, polnozrnate in ajdove moke, večina na osnovi kvašenega testa.

- Kadar je treba, rade volje speče kaj *krúšnih* dobrot za prireditve, na katerih sodeluje njeno društvo podeželskih žena.
- V živo so si ogledali prikaz izdelave testenih ptičkov, pletenic in drugega tradicionalnega *krušnega* peciva.

1.2. ki je namenjen za izdelavo kruha ali kruhu podobnega peciva

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krušna moka | krušna pšenica | krušno žito

- *Krušno* moko, iz kakršne je njena stara mama zamesila pristen domači kruh, zdaj po stari družinski navadi kupi v mlinu.
- Velik delež t. i. *krušne* pšenice je končal kot krmna pšenica, temu primerna pa bo zanjo tudi slaba odkupna cena.
- Zaradi vsebnosti lepka (glutena) je rž tako kot pšenica *krušno* žito, čeprav jo pridelujemo tudi za krmo in industrijske namene.

1.3. ki je namenjen za peko kruha ali kruhu podobnega peciva, se uporablja pri taki peki

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krušna peč

- Pokušali so kruh in potice iz *krušne* peči.
- Za kmečke gospodinje, ki največkrat doma pečejo kruh, je priporočljiva vgrajena električna *krušna* pečica.
- »Ker je pekarna le dopolnilna dejavnost na kmetiji, ponudbe ne bomo širili, ostajamo pri rženem kruhu,« razlaga ob *krúšnem* loparju in razgreti peči.

2. ki komu nadomešča kaj izvirnega, zlasti starše, družino

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

krušni starši | krušna družina

- V rejništvu je preživela čudovita leta svojega otroštva in vedno se z veseljem spominja svoje *krušne* družine.
- Da bi se med *krúšnimi* starši in otroki lahko razvil odnos zaupanja, sta potrebna čas in obojestranska potrpežljivost.
- Računam tudi na *krušno* domovino, saj je demokratična tista država, ki ščiti svoje manjšine.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[krúšni]

IPA: ['kru:ʃni]

tonemski

[krúšni] in [krûšni]

IPA: [krú:ʃni] in [krù:ʃni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krúšni
 RODILNIK: krúšnega
 DAJALNIK: krúšnemu
 TOŽILNIK: krúšni
 živo krúšnega
 MESTNIK: pri krúšnem
 ORODNIK: s krúšnim

dvojina

IMENOVALNIK: krúšna
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnima
 TOŽILNIK: krúšna
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšni
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnim
 TOŽILNIK: krúšne
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: krúšna
 RODILNIK: krúšne
 DAJALNIK: krúšni
 TOŽILNIK: krúšno
 MESTNIK: pri krúšni
 ORODNIK: s krúšno

dvojina

IMENOVALNIK: krúšni
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnima
 TOŽILNIK: krúšni
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšne
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnim
 TOŽILNIK: krúšne
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: krúšno
 RODILNIK: krúšnega
 DAJALNIK: krúšnemu
 TOŽILNIK: krúšno
 MESTNIK: pri krúšnem
 ORODNIK: s krúšnim

dvojina

IMENOVALNIK: krúšni
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnima

TOŽILNIK: krúšni
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšna
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnim
 TOŽILNIK: krúšna
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnimi

tonemsko**OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: krúšni
 RODILNIK: krúšnega
 DAJALNIK: krúšnemu
 TOŽILNIK: krúšni
 živo krúšnega
 MESTNIK: pri krúšnem
 ORODNIK: s krúšnim

dvojina

IMENOVALNIK: krúšna
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnima
 TOŽILNIK: krúšna
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšni
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnim
 TOŽILNIK: krúšne
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: krúšna
 RODILNIK: krúšne
 DAJALNIK: krúšni
 TOŽILNIK: krúšno
 MESTNIK: pri krúšni
 ORODNIK: s krúšno

dvojina

IMENOVALNIK: krúšni
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnima
 TOŽILNIK: krúšni
 MESTNIK: pri krúšnih
 ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšne
 RODILNIK: krúšnih
 DAJALNIK: krúšnim
 TOŽILNIK: krúšne
 MESTNIK: pri krúšnih

ORODNIK: s krúšnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krúšno
RODILNIK: krúšnega
DAJALNIK: krúšnemu
TOŽILNIK: krúšno
MESTNIK: pri krúšnem
ORODNIK: s krúšnim

dvojina

IMENOVALNIK: krúšni
RODILNIK: krúšnih
DAJALNIK: krúšnima
TOŽILNIK: krúšni
MESTNIK: pri krúšnih
ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšna
RODILNIK: krúšnih
DAJALNIK: krúšnim
TOŽILNIK: krúšna
MESTNIK: pri krúšnih
ORODNIK: s krúšnimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: krúšni
RODILNIK: krúšnega
DAJALNIK: krúšnemu
TOŽILNIK: krúšni
živo krúšnega
MESTNIK: pri krúšnem
ORODNIK: s krúšnim

dvojina

IMENOVALNIK: krúšna
RODILNIK: krúšnih
DAJALNIK: krúšnima
TOŽILNIK: krúšna
MESTNIK: pri krúšnih
ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšni
RODILNIK: krúšnih
DAJALNIK: krúšnim
TOŽILNIK: krúšne
MESTNIK: pri krúšnih
ORODNIK: s krúšnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: krúšna
RODILNIK: krúšne
DAJALNIK: krúšni
TOŽILNIK: krúšno
MESTNIK: pri krúšni

ORODNIK: s krúšno

dvojina

IMENOVALNIK: krúšni
RODILNIK: krúšnih
DAJALNIK: krúšnima
TOŽILNIK: krúšni
MESTNIK: pri krúšnih
ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšne
RODILNIK: krúšnih
DAJALNIK: krúšnim
TOŽILNIK: krúšne
MESTNIK: pri krúšnih
ORODNIK: s krúšnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: krúšno
RODILNIK: krúšnega
DAJALNIK: krúšnemu
TOŽILNIK: krúšno
MESTNIK: pri krúšnem
ORODNIK: s krúšnim

dvojina

IMENOVALNIK: krúšni
RODILNIK: krúšnih
DAJALNIK: krúšnima
TOŽILNIK: krúšni
MESTNIK: pri krúšnih
ORODNIK: s krúšnima

množina

IMENOVALNIK: krúšna
RODILNIK: krúšnih
DAJALNIK: krúšnim
TOŽILNIK: krúšna
MESTNIK: pri krúšnih
ORODNIK: s krúšnimi

STALNE ZVEZE

krušna mama

1. ženska, ki komu nadomešča mater, za koga skrbi kot mati; SIN.: krušna mati

- Vanja je pred petimi leti sprejela vlogo *krušne mame* takrat petletne Mance.
- Moja *krušna mama* mi je po dolgem premišljevanju naredla ime Naša, ker sem sprva živel kar v dveh družinah in sem bila od vseh, torej naša Naša.
- S *krušno mamo* nima najboljših odnosov, obožuje pa krušnega očeta, ki mu je vedno posvečal veliko časa.

1.1. ekspresivno ženska, ki ima koga rada, je komu naklonjena kot mati; SIN.: ekspresivno krušna mati

- »Vsi so moji fantje in rada jih imam enako kot svoje lastne,« pravi ljubeče *krušna mama* vseh

slovenskih motokrosistov, ki so posegli v slovenski in v evropski tekmovalni vrh.

krušna mati

1. ženska, ki komu nadomešča mater, za koga skrbi kot mati; SIN.: krušna mama

- Ljubeče se je spominjal svoje že zgodnje povezanosti s *krušno materjo*.
- Po 10 letih sem zapustila dom in družino, vrnila sem se h *krušni materi*.
- Bila je *krušna mati* petim otrokom iz moževega prvega zakona, v njenem zakonu pa so se jima rodile še tri hčerke.

1.1. ekspresivno ženska, ki ima koga rada, je komu naklonjena kot mati; SIN.: ekspresivno krušna mama

- Mini prašički postajajo v Evropi vse bolj priljubljena hišna živalca; mali Nell je Natašo sprejel kot svojo *krušno mater* in ji sledi kot kužek.

2. ekspresivno kdor s kom ravna, za koga skrbi neljubeče, neskrbno

- Vlada, ki bi podanikom zagotavljala samo poceni kruh, bi bila hitro razglašena za *krušno mater*.

3. ekspresivno kdor komu nadomešča kaj izvirnega, zlasti domovino

- Čeprav pozna moža ves svet in ga njegova *krušna mati* Nemčija nadvse visoko ceni, se njegova prava mati Slovenija obnaša, kot da ga ne bi poznala.
- Dočakali so dan, ko jih je republika Italija, *krušna mati* in mačeha domovina, priznala kot Slovence na vsem območju, kjer živijo od zmeraj, pa naj so to v Rimu vedeli in priznali ali pa ne.

krušna plesen

iz biologije plesen, ki tvori zelenkasto sive prevleke na organskih snoveh; primerjaj lat. *Rhizopus stolonifer*

- Glivične bolezni, na primer *krušno plesen*, preprečujemo tako, da rastline na vrtu zalivamo zjutraj, da se listje do večera posuši.
- *Krušna plesen* spada med jarmaste glive, ki so posebna skupina pravih gliv.

krušna skodelica

hlebček kruha, izdolben v obliki skodelice, v katerem se postreže juha, enolončnica; SIN.: kruhova skodelica

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Poleg ajdovih jedi je gostilna znana tudi po odličnih gobovih in česnovih juhah v *krušni skodelici*.

...

- Ob kakšni posebni priložnosti lahko postrežemo juho v doma spečenih *krušnih skodelicah*.

krušni oče

1. moški, ki komu nadomešča očeta, za koga skrbi kot oče

- Vrsto let je bil zgleden gospodar, skrben *krušni oče* otrokom, ki jim je nadomeščal očeta.
- Veliko je name vplival tudi *krušni oče*, ki je bil nekakšen junak delavskega razreda.
- Krščanstvo je namenilo Jožefu posebno vlogo Jezusovega rednika ali *krušnega očeta*.

1.1. ekspresivno moški, ki ima koga rad, je komu naklonjen kot oče

- Po koncu maše in pred večerjo se je dvorišče kar treslo od poskokov in vriskov, meni pa je srce divje razbijalo od razdajanja otrokom, ki so me sprejeli kot neke vrste *krušnega očeta*.
- S skakalne scene nikakor ne bo izginil, saj bo še naprej zaposlen pri svojem *krušnem očetu*.

2. ekspresivno kdor kaj zasnuje, za kaj skrbi

- Nikakršno presenečenje ne bo, če bo tokrat *krušni oče* nove vladne koalicije.
- Ob tem razkritju je najbolj poskočil *krušni oče* preoblikovanja RTV.

IZVOR

↑kruh

ladjedélništvo ladjedélništva samostalnik srednjega spola [ladjedélništvo]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja z gradnjo in popravilanjem ladij; SIN.: ladjedelstvo

▶ prid. beseda + **sam. beseda** tradicionalno ladjedelništvo

- V skladu s tradicionalnim hrvaškim *ladjedelništvom* so na splitskem sejmu razstavili tudi veliko manjših in večjih pasar in čolnov, namenjenih predvsem ribolovu.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** razvoj ladjedelništva

- Med 16. in 19. stoletjem je bil razvoj *ladjedelništva* počasen, ker je slonel v glavnem na praktičnih izkušnjah, ročni spretnosti ladjedelca.
- Družba je ena od vodilnih na področju *ladjedelništva* z letnim prometom v višini dveh milijard evrov.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku** uporabljati v ladjedelništvu

- Pričakujejo, da bodo z rezultati raziskav prispevali k povečanju trdnosti materialov, ki jih uporabljajo v *ladjedelništvu*.

▶ priredna zveza

ladjedelništvo in industrija

- Iz nič je ustvaril tekstilno industrijo in *ladjedelništvo* po evropskem zgledu.

1.1. veda o tej dejavnosti ali študij te vede; SIN.: ladjedelstvo

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** študirati ladjedelništvo

- Po končanem osnovnem in srednjem šolanju je svoje izobraževanje nadaljeval na Dunaju, kjer je študiral strojništvo, in v Gradcu, kjer je študiral *ladjedelnštvo*.

***

- Po študiju *ladjedelnštva* vodi raziskovalni oddelek in skrbi za konstrukcijo jaht.
- V Hidrografski zavod so kmalu vključili tudi Mornariško knjižnico z bogatim fondom publikacij s področja *ladjedelnštva*, navigacije, vojaške tehnologije in hidrografije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ladjedélništvo]

IPA: [ladje'de:lništvo]

tonemski

[ladjedélništvo]

IPA: [ladjedé:lništvo]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ladjedélništvo

RODILNIK: ladjedélništva

DAJALNIK: ladjedélništvo

TOŽILNIK: ladjedélništvo

MESTNIK: pri ladjedélništvo

ORODNIK: z ladjedélništvo**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ladjedélništvi

RODILNIK: ladjedélništvev

DAJALNIK: ladjedélništvo**oma**

TOŽILNIK: ladjedélništvi

MESTNIK: pri ladjedélništvo**ih**

ORODNIK: z ladjedélništvo**oma**

množina

IMENOVALNIK: ladjedélništva

RODILNIK: ladjedélništvev

DAJALNIK: ladjedélništvo**om**

TOŽILNIK: ladjedélništva

MESTNIK: pri ladjedélništvo**ih**

ORODNIK: z ladjedélništvi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ladjedélništvo

RODILNIK: ladjedélništva

DAJALNIK: ladjedélništvo

TOŽILNIK: ladjedélništvo

MESTNIK: pri ladjedélništvo

ORODNIK: z ladjedélništvo**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ladjedélništvi

RODILNIK: ladjedélništvev

DAJALNIK: ladjedélništvo**oma**

TOŽILNIK: ladjedélništvi

MESTNIK: pri ladjedélništvo**ih**

ORODNIK: z ladjedélništvo**oma**

množina

IMENOVALNIK: ladjedélništva

RODILNIK: ladjedélništvev

DAJALNIK: ladjedélništvo**om**

TOŽILNIK: ladjedélništva

MESTNIK: pri ladjedélništvo**ih**

ORODNIK: z ladjedélništvi

IZVOR

↑ladjedelnica

ladjedélnštvo ladjedélnštva samostalnik srednjega spola

[ladjedélnštvo]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja z gradnjo in popravilanjem ladij; SIN.: ladjedelnštvo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Takrat so bili griči še zeleni, porasli z drevjem, ki so ga dobro uporabili v uspešnem *ladjedelstvu*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Na otvoritvi je povedal, da razstava prikazuje razvoj in napredek *ladjedelstva* od 5. st. pr. n. št. naprej, in sicer rimsko, grško ladjevje, tradicionalne ribiške dalmatinske ladje in druge.

***

▪ Ker je *ladjedelstvo* delovno intenzivna dejavnost, se srečuje tudi s strogimi naravovarstvenimi predpisi.

1.1. veda o tej dejavnosti ali študij te vede; SIN.: ladjedelnštvo

- Doma so želeli, da bi postal gozdarski inženir, sam pa je razmišljal o študiju *ladjedelstva*.

- Dolgoročna strategija izobraževanja na področju znanja iz *ladjedelstva* ni jasna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ladjedélnštvo]

IPA: [ladje'de:lštvo]

tonemski

[ladjedélnštvo]

IPA: [ladjedé:lštvo]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ladjedélnštvo

RODILNIK: ladjedélnštva

DAJALNIK: ladjedélnštvo

TOŽILNIK: ladjedélnštvo

MESTNIK: pri ladjedélnštvo

ORODNIK: z ladjedélnštvo**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ladjedélnštvi

RODILNIK: ladjedelstvev

DAJALNIK: ladjedēlstv**oma**
TOŽILNIK: ladjedēlstvi
MESTNIK: pri ladjedēlstv**ih**
ORODNIK: z ladjedēlstv**oma**

množina

IMENOVALNIK: ladjedēlstva
RODILNIK: ladjedelstev
DAJALNIK: ladjedēlstv**om**
TOŽILNIK: ladjedēlstva
MESTNIK: pri ladjedēlstv**ih**
ORODNIK: z ladjedēlstvi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ladjedēlstvo
RODILNIK: ladjedēlstva
DAJALNIK: ladjedēlstv**u**
TOŽILNIK: ladjedēlstvo
MESTNIK: pri ladjedēlstv**u**
ORODNIK: z ladjedēlstv**om**

dvojina

IMENOVALNIK: ladjedēlstvi
RODILNIK: ladjedēlstev
DAJALNIK: ladjedēlstv**oma**
TOŽILNIK: ladjedēlstvi
MESTNIK: pri ladjedēlstv**ih**
ORODNIK: z ladjedēlstv**oma**

množina

IMENOVALNIK: ladjedēlstva
RODILNIK: ladjedēlstev
DAJALNIK: ladjedēlstv**om**
TOŽILNIK: ladjedēlstva
MESTNIK: pri ladjedēlstv**ih**
ORODNIK: z ladjedēlstvi

IZVOR

↑ladjedelec

lakírni lakírna lakírno pridevnik [lakírni]

POMEN

ki je namenjen za lakiranje, se uporablja pri lakiranju

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

lakirni flomaster | lakirna kabina, komora, linija

▪ Za izvedbo naročil imajo na razpolago razne obdelovalne stroje, varilno tehniko in *lakirne* komore.

▪ V lakirnici bo začela delati povsem avtomatizirana robotska *lakirna* linija.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lakírni]

IPA: [la'ki:rni]

tonemski

[lakírni]

IPA: [lakí:rni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: lakírni

RODILNIK: lakír**nega**

DAJALNIK: lakír**nemu**

TOŽILNIK: lakírni

živo lakír**nega**

MESTNIK: pri lakír**nem**

ORODNIK: z lakír**nim**

dvojina

IMENOVALNIK: lakírna

RODILNIK: lakír**nih**

DAJALNIK: lakír**nima**

TOŽILNIK: lakírna

MESTNIK: pri lakír**nih**

ORODNIK: z lakír**nima**

množina

IMENOVALNIK: lakírni

RODILNIK: lakír**nih**

DAJALNIK: lakír**nim**

TOŽILNIK: lakírne

MESTNIK: pri lakír**nih**

ORODNIK: z lakír**nimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: lakírna

RODILNIK: lakír**ne**

DAJALNIK: lakírni

TOŽILNIK: lakírno

MESTNIK: pri lakírni

ORODNIK: z lakír**no**

dvojina

IMENOVALNIK: lakírni

RODILNIK: lakír**nih**

DAJALNIK: lakír**nima**

TOŽILNIK: lakírni

MESTNIK: pri lakír**nih**

ORODNIK: z lakír**nima**

množina

IMENOVALNIK: lakírne

RODILNIK: lakír**nih**

DAJALNIK: lakír**nim**

TOŽILNIK: lakírne

MESTNIK: pri lakír**nih**

ORODNIK: z lakír**nimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: lakírno

RODILNIK: lakír**nega**

DAJALNIK: lakír**nemu**

TOŽILNIK: lakírno

MESTNIK: pri lakír**nem**

ORODNIK: z lakírnim
dvojina
IMENOVALNIK: lakírni
RODILNIK: lakírnih
DAJALNIK: lakírnama
TOŽILNIK: lakírni
MESTNIK: pri lakírnih
ORODNIK: z lakírnama

množina
IMENOVALNIK: lakírna
RODILNIK: lakírnih
DAJALNIK: lakírnim
TOŽILNIK: lakírna
MESTNIK: pri lakírnih
ORODNIK: z lakírnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina
IMENOVALNIK: lakírni
RODILNIK: lakírnega
DAJALNIK: lakírnemu
TOŽILNIK: lakírni
živo lakírnega
MESTNIK: pri lakírnem
ORODNIK: z lakírnim

dvojina
IMENOVALNIK: lakírna
RODILNIK: lakírnih
DAJALNIK: lakírnama
TOŽILNIK: lakírna
MESTNIK: pri lakírnih
ORODNIK: z lakírnima

množina
IMENOVALNIK: lakírni
RODILNIK: lakírnih
DAJALNIK: lakírnim
TOŽILNIK: lakírne
MESTNIK: pri lakírnih
ORODNIK: z lakírnimi

ženski spol

ednina
IMENOVALNIK: lakírna
RODILNIK: lakírne
DAJALNIK: lakírni
TOŽILNIK: lakírno
MESTNIK: pri lakírni
ORODNIK: z lakírno

dvojina
IMENOVALNIK: lakírni
RODILNIK: lakírnih
DAJALNIK: lakírnama
TOŽILNIK: lakírni
MESTNIK: pri lakírnih
ORODNIK: z lakírnima

množina

IMENOVALNIK: lakírne
RODILNIK: lakírnih
DAJALNIK: lakírnim
TOŽILNIK: lakírne
MESTNIK: pri lakírnih
ORODNIK: z lakírnimi

srednji spol

ednina
IMENOVALNIK: lakírno
RODILNIK: lakírnega
DAJALNIK: lakírnemu
TOŽILNIK: lakírno
MESTNIK: pri lakírnem
ORODNIK: z lakírnim

dvojina
IMENOVALNIK: lakírni
RODILNIK: lakírnih
DAJALNIK: lakírnama
TOŽILNIK: lakírni
MESTNIK: pri lakírnih
ORODNIK: z lakírnima

množina
IMENOVALNIK: lakírna
RODILNIK: lakírnih
DAJALNIK: lakírnim
TOŽILNIK: lakírna
MESTNIK: pri lakírnih
ORODNIK: z lakírnimi

IZVOR

↑lakirati

legván legvána samostalnik moškega spola [legván]

POMEN

večji tropski in subtropski kuščar z večjo bradavičasto glavo, vrsto bodic po vsej dolžini telesa in daljšim repom; primerjaj lat. *Iguanidae*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kopenski legvan

- Le korak dlje se kolonija kopenskih *legvanov* sonči na rumeno rjavi mivki, morski levi pa zehajo ob obali, obkroženi z rdečimi rakovicami in galapaškimi galebi.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Legvani* živijo po vsej Južni Ameriki.
- *Legvani* pogosto zrastejo veliko večji, kot so lastniki pričakovali, kar je eden pogostejših razlogov, da jim odrečejo gostoljubje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Opazujejo *legvane*, kako se hranijo pod vodo, ter plavajo s pingvini in morskimi levi.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Poleg želv je mogoče videti različne vrste *legvanov*, kite grbavce in morske leve.
- Na podlagi preučevanja *legvanov* v naravi je opazil, kako mladi kuščarji tečejo po vodni gladini

brez kakega posebnega razloga, starejši pa le, da ubežijo napadalcem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[legvân]

IPA: [lɛg'va:n]

tonemski

[legvân]

IPA: [lɛg'va:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: legvân

RODILNIK: legvána

DAJALNIK: legvánu

TOŽILNIK: legvána

MESTNIK: pri legvánu

ORODNIK: z legvân**om**

dvojina

IMENOVALNIK: legvána

RODILNIK: legvân**ov**

DAJALNIK: legvân**oma**

TOŽILNIK: legvána

MESTNIK: pri legvân**ih**

ORODNIK: z legvân**oma**

množina

IMENOVALNIK: legváni

RODILNIK: legvân**ov**

DAJALNIK: legvân**om**

TOŽILNIK: legváne

MESTNIK: pri legvân**ih**

ORODNIK: z legváni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: legvân

RODILNIK: legvâna

DAJALNIK: legvânu

TOŽILNIK: legvâna

MESTNIK: pri legvânu

ORODNIK: z legvân**om**

dvojina

IMENOVALNIK: legvâna

RODILNIK: legvân**ov**

DAJALNIK: legvân**oma**

TOŽILNIK: legvâna

MESTNIK: pri legvân**ih**

ORODNIK: z legvân**oma**

množina

IMENOVALNIK: legvâni

RODILNIK: legvân**ov**

DAJALNIK: legvân**om**

TOŽILNIK: legvâne

MESTNIK: pri legvân**ih**

ORODNIK: z legvâni

STALNE ZVEZE

morski legvan

iz zoologije legvan, ki se prehranjuje z morskimi algami in v kolonijah živi na Galapaških otokih; primerjaj lat. *Amblyrhynchus cristatus*

- Ker imajo *morski legvani* nestalno toplo kri, morajo poskrbeti za uravnavanje telesne temperature.
- Na jutranjem soncu se je grela skupina *morskih legvanov*.

zeleni legvan

iz zoologije legvan z golšastim vratom ter daljšimi zakrivljenimi bodicami, ki živi v Srednji in Južni Ameriki; primerjaj lat. *Iguana iguana*

- *Zeleni legvan* lahko zraste do dolžine 2 m, katere večji del je rep, ki je mnogo daljši od telesa.
- Posebej bi bilo treba zaščititi kajmane in *zelene legvane*.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Leguan* in niz. *leguaan* iz špan. *la iguana*, to pa iz arav. *iuwana*

limónski limónska limónsko pridevnik [limónski]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[limónski]

IPA: [li'mo:nski]

tonemski

[limònski]

IPA: [limó:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: limónski

RODILNIK: limónskega

DAJALNIK: limónskemu

TOŽILNIK: limónski

živo limónskega

MESTNIK: pri limónskem

ORODNIK: z limónskim

dvojina

IMENOVALNIK: limónska

RODILNIK: limónskih

DAJALNIK: limónskima

TOŽILNIK: limónska

MESTNIK: pri limónskih

ORODNIK: z limónskima

množina

IMENOVALNIK: limónski

RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskim
TOŽILNIK: limónske
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: limónska
RODILNIK: limónske
DAJALNIK: limónski
TOŽILNIK: limónsko
MESTNIK: pri limónski
ORODNIK: z limónsko

dvojina

IMENOVALNIK: limónski
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskima
TOŽILNIK: limónski
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskima

množina

IMENOVALNIK: limónske
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskim
TOŽILNIK: limónske
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: limónsko
RODILNIK: limónskega
DAJALNIK: limónskemu
TOŽILNIK: limónsko
MESTNIK: pri limónskem
ORODNIK: z limónskim

dvojina

IMENOVALNIK: limónski
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskima
TOŽILNIK: limónski
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskima

množina

IMENOVALNIK: limónska
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskim
TOŽILNIK: limónska
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: limónski
RODILNIK: limónskega
DAJALNIK: limónskemu

TOŽILNIK: limónski
živo limónskega
MESTNIK: pri limónskem
ORODNIK: z limónskim

dvojina

IMENOVALNIK: limónska
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskima
TOŽILNIK: limónska
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskima

množina

IMENOVALNIK: limónski
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskim
TOŽILNIK: limónske
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: limónska
RODILNIK: limónske
DAJALNIK: limónski
TOŽILNIK: limónsko
MESTNIK: pri limónski
ORODNIK: z limónsko

dvojina

IMENOVALNIK: limónski
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskima
TOŽILNIK: limónski
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskima

množina

IMENOVALNIK: limónske
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskim
TOŽILNIK: limónske
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: limónsko
RODILNIK: limónskega
DAJALNIK: limónskemu
TOŽILNIK: limónsko
MESTNIK: pri limónskem
ORODNIK: z limónskim

dvojina

IMENOVALNIK: limónski
RODILNIK: limónskih
DAJALNIK: limónskima
TOŽILNIK: limónski
MESTNIK: pri limónskih
ORODNIK: z limónskima

množina

IMENOVALNIK: limônska
RODILNIK: limônskih
DAJALNIK: limônskim
TOŽILNIK: limônska
MESTNIK: pri limônskih
ORODNIK: z limônskimi

STALNE ZVEZE

limonska kislina

organska kislina, ki se pojavlja v večini sadja, zlasti v citrusih

- Vitamini, minerali ter jabolčna, vinska in *limonska kislina* varujejo kožo pred škodljivimi zunanji vplivi in znatno upočasnijo proces staranja.
- *Limonska kislina* in njene soli zelo godijo prebavi in presnovi.

limonska trava

iz botanike V večjih šopih rastoča trava s povešenimi listi, navadno z vonjem, ki spominja na limono, po izvoru iz tropskih in subtropskih krajev; primerjaj lat. *Cymbopogon*

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
olje limonske trave | steblo limonske trave
  - Aroma *limonske trave* ali mete zbistri misli.
  - Naravni repelent pred piki komarjev in drugih žuželk varuje izpostavljene dele kože z organskimi eteričnimi olji *limonske trave*, sivke in timijana.
  - Vodi dodamo lovorov list, limonin sok in lupino ali steblo *limonske trave* ter stroke kardamoma.

...

- Posušena *limonska trava* ni primerna za kuho, iz nje pripravljajo zeliščne čaje.
- Iz *limonske trave* destilirajo eterično olje za kozmetično in prehransko industrijo.

IZVOR

↑limona

liváda liváde samostalnik ženskega spola [liváda]

POMEN

1. večja površina, porasla s travo, cveticami

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
cvetoča livada | prostrana livada | zelena livada
  - To je mesto za ljubitelje počitka v naravi, za uživanje v miru zelenja in cvetovih *livad*.
  - Na prostranih *livadah* 85 hektarjev velikega parka tudi letos cvete več kot dva milijona tulipanov, narcis in drugega pomladnega cvetja.
  - Kmetje so odhajali z nepokošenih *livad* in gonili drobnico domov.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

- S spremembami dolgoročnega prostorskega načrta bi se legalizirala stanovanjsko-apartmajska pozidava nekaj več kot štirih hektarjev *livad* pod Pohorjem.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Pred njimi se je razprostirala zelena *livada*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

- Konji so se pasli na *livadi*, trava je valovila v vetriču.

▶ **sam. beseda** + ob + sam. beseda v mestniku

- Na grajski kompleks še spominja cerkev Vseh svetnikov, postavljena na *livadi* ob gozdu na drugem bregu.

▶ **sam. beseda** + pod + sam. beseda v orodniku

- Zaradi velikega obiska bo program na *livadi* pod cerkvijo, le v primeru dežja pa notri, v gostišču.

▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**

- Številni najbolj navdušeni so bosci hodili po *livadah* z angleško travico.

▶ priredna zveza

livade in gozdovi

- Ustavil je in izstopil, bil je nekje bogu za hrbtom, med gozdovi in *livadami*.

1.1. večja površina, naravno porasla z nižjimi, travi podobnimi rastlinami

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Za življenje v morju so zelo pomembne široke podvodne *livade* morske trave.
- Vrbe najpogosteje rastejo ob rekah, potokih, jezerih in na močvirnatih *livadah*.

2. navadno v množini, ekspresivno področje delovanja, udejstvovanja

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Če bo stranka s svojimi zavezniki v parlamentu prakticirala princip glasovalnega stroja, se bodo politični spopadi preselili na zunajparlamentarne *livade*.
- Odlični napadalec se je po dveh zlomih več kot uspešno vrnil na nogometne *livade*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[liváda]

IPA: [li'va:da]

tonemski

[liváda]

IPA: [livá:dà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: liváda

RODILNIK: liváde

DAJALNIK: livádi

TOŽILNIK: livádo

MESTNIK: pri livádi

ORODNIK: z livádo

dvojina

IMENOVALNIK: livádi
RODILNIK: livád
DAJALNIK: livádama
TOŽILNIK: livádi
MESTNIK: pri livádah
ORODNIK: z livádama

množina

IMENOVALNIK: liváde
RODILNIK: livád
DAJALNIK: livádam
TOŽILNIK: liváde
MESTNIK: pri livádah
ORODNIK: z livádami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: livâda
RODILNIK: livâde
DAJALNIK: livâdi
TOŽILNIK: livâdo
MESTNIK: pri livâdi
ORODNIK: z livâdo

dvojina

IMENOVALNIK: livâdi
RODILNIK: livâd
DAJALNIK: livâdama
TOŽILNIK: livâdi
MESTNIK: pri livâdah
ORODNIK: z livâdama

množina

IMENOVALNIK: livâde
RODILNIK: livâd
DAJALNIK: livâdam
TOŽILNIK: livâde
MESTNIK: pri livâdah
ORODNIK: z livâdami

IZVOR

prevzeto prek hrv., srb. *livada* in cslov. *livada* iz ngr. *libáda* 'velik travnik', kar je izpeljano iz *libádi* 'travnik'

lúčkar lúčkarja samostalnik moškega spola [lúčkar]

POMEN

knjižno pogovorno kdor pri predstavi, filmu, koncertu pripravlja reflektorje, svetila

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Lučkarji* razmestijo luči in tonski tehniki mikrofone.
- Vaje potekajo z odmori, da lahko *lučkar* popravi osvetlitev.

▶ glag. + kot + **sam. beseda v imenovalniku**

- Svojo kariero je začel kot *lučkar*.
- Pri snemanju je sodeloval kot *lučkar*.

...

- Brez odličnih snemalcev, *lučkarjev*, asistentov, novinarjev in voditeljev ne bi imela kot režiserka kaj početi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[lúčkar]

IPA: [ˈluːtʃkar]

tonemski

[lûčkar]

IPA: [lú:tʃkár]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: lúčkar
RODILNIK: lúčkarja
DAJALNIK: lúčkarju
TOŽILNIK: lúčkarja
MESTNIK: pri lúčkarju
ORODNIK: z lúčkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: lúčkarja
RODILNIK: lúčkarjev
DAJALNIK: lúčkarjema
TOŽILNIK: lúčkarja
MESTNIK: pri lúčkarjih
ORODNIK: z lúčkarjema

množina

IMENOVALNIK: lúčkarji
RODILNIK: lúčkarjev
DAJALNIK: lúčkarjem
TOŽILNIK: lúčkarje
MESTNIK: pri lúčkarjih
ORODNIK: z lúčkarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: lûčkar
RODILNIK: lûčkarja
DAJALNIK: lûčkarju
TOŽILNIK: lûčkarja
MESTNIK: pri lûčkarju
ORODNIK: z lûčkarjem

dvojina

IMENOVALNIK: lûčkarja
RODILNIK: lûčkarjev
DAJALNIK: lûčkarjema
TOŽILNIK: lûčkarja
MESTNIK: pri lûčkarjih
ORODNIK: z lûčkarjema

množina

IMENOVALNIK: lûčkarji
RODILNIK: lûčkarjev
DAJALNIK: lûčkarjem
TOŽILNIK: lûčkarje
MESTNIK: pri lûčkarjih

ORODNIK: z lûčkarji

IZVOR
↑ lučka

máčica máčice samostalnik ženskega spola [máčica]

POMEN

1. ljubkovalno mačka, zlasti mlajša, manjša; SIN.:

ljubkovalno mačkica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ljubka mačica

- Mlade *mačice* pogosteje zaidejo v težave kot starejše, bolj izkušene mačke, zato poskrbite, da v njihovi bližini ne bo zanje nevarnih stvari.
- Za razvoj ljubke *mačice* je nadvse pomembno, da se nauči igrati.

2. ekspresivno privlačna ženska, navadno mlajša; SIN.:

ekspresivno mačkica

- Dve *mačici* sta s sabo pripeljali celo spremljevalca, da sta potem ljubosumno s sokoljim pogledom opazovala vsak njun korak.

3. navadno v množini socvetje pri moški rastlini v obliki podolgovate kosmate kepice ali nitke

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

leskove, vrbove mačice | moške mačice | rumene, sive, srebrne, zelene mačice | viseče mačice

- Čebele že obletavajo v rumen cvetni prah odete vrbove *mačice*.
- Moške *mačice* imajo zlat nadih zaradi prašnic, ki iztresajo cvetni prah.
- Vrbove veje, ki so nam zaradi srebrnih *mačic* tako zelo všeč, v naravi največkrat odlomimo z vrbe ive.

3.1. navadno v množini vejica s takim socvetjem

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nabirati mačice

- Zgodaj spomladi pred cvetenjem nabiramo *mačice*, tik preden se odprejo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

šopek mačic

- Kljub torkovemu sneženju so si sprehajalci še včeraj lahko nabrali šopek *mačic*.

▶ priredna zveza

mačice in teloh

- Nabirala sem zvončke, teloh in *mačice*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčica]

IPA: [ˈma:tʃitsa]

tonemski

[máčica]

IPA: [má:tʃitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: máčica

RODILNIK: máčice

DAJALNIK: máčici

TOŽILNIK: máčico

MESTNIK: pri máčici

ORODNIK: z máčico

dvojina

IMENOVALNIK: máčici

RODILNIK: máčic

DAJALNIK: máčicama

TOŽILNIK: máčici

MESTNIK: pri máčicah

ORODNIK: z máčicama

množina

IMENOVALNIK: máčice

RODILNIK: máčic

DAJALNIK: máčicam

TOŽILNIK: máčice

MESTNIK: pri máčicah

ORODNIK: z máčicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mâčica

RODILNIK: mâčice

DAJALNIK: mâčici

TOŽILNIK: mâčico

MESTNIK: pri mâčici

ORODNIK: z mâčico

dvojina

IMENOVALNIK: mâčici

RODILNIK: mâčic

DAJALNIK: mâčicama

TOŽILNIK: mâčici

MESTNIK: pri mâčicah

ORODNIK: z mâčicama

množina

IMENOVALNIK: mâčice

RODILNIK: mâčic

DAJALNIK: mâčicam

TOŽILNIK: mâčice

MESTNIK: pri mâčicah

ORODNIK: z mâčicami

IZVOR

< *mačbčica, glej ↑mačka

máčje prislov [máčje]

POMEN

takó kot pri mački ali da spominja na mačko

▶ po + **prisl.** + glag.

po mačje se pretegniti

- Prebudil se je, se po *mačje* pretegnil in stresel zmedeno glavo.
- Odgnala je muho, me ob tem nedoločno pogledala, po *mačje* iztegnila prste.

- Dogaja se, da med vožnjo nimajo obveznega počitka, kot določa zakon, po *mačje* pa se lahko umijejo le z mrzlo vodo.

▶ **prisl. + prid. beseda**

- Novo jesensko ličenje prisega na *mačje* poudarjene oči.
- Tla so mehka in postlana s prhko prstjo, tako da so koraki *mačje* neslišni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčje]

IPA: ['ma:tʃjɛ]

tonemski

[máčje]

IPA: [má:tʃjè]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: máčje

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj máčje

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj máčje

tonemsko

OSNOVNIK: mâčje

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bòlj mâčje

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nàjbolj in nájbolj mâčje

IZVOR

↑mačji

máčji máčja máčje pridevnik [máčji]

POMEN

1. ki je v zvezi z mačkami, tj. živalmi

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

mačji jezik | mačji mladič, mladiček, samec | mačji najdenček | mačji urin | mačji iztrebki | mačja bolha | mačja ljubljenska | mačja razstava | mačje lepote | mačje pasme | mačje mijavkanje, predenje | mačje življenje

- Velikokrat smo že govorili o *mačjem* jeziku oziroma o sporočilih, ki nam jih mački pošiljajo s telesnimi gibi.

- Doma imamo psičko, mačka, ribe in po novem še enega *mačjega* mladiča.

- Za pasjo oziroma *mačjo* bolho smo ljudje ponavadi zgolj prenašalci, na obleki ali telesu jih prenesemo z ene živali na drugo.

- Na *mačjih razstavah* imajo vedno poseben razred, kjer felinološki sodniki ocenjujejo tako imenovane evropske domače mačke, kamor sodijo vse muce brez rodovnika.

1.1. ki je del telesa mačk, tj. živali

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

mačji kožuh | mačji rep | mačji kremplji | mačja dlaka, koža | mačja glava, tačka | mačje uho

- Krtačenje čisti in neguje *mačjo* kožo in dlake ter odstranjuje odpadajoče dlake.

- V snegu je bilo polno odtisov *mačjih* tačk.

- Vnetje lahko napreduje do srednjega ušesa in poškoduje sluh, zato vam priporočam, da ne drezate v *mačja* ušesa.

1.2. ki je namenjen za mačke, tj. živali

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

mačji briketi | mačja hrana, konzerva | mačja košara | mačje stranišče

- Mogoče je lačen, čeprav dobi po pet konzerv *mačje* hrane na dan.

- Občasno se bo zgodilo, da bo muc opravil potrebo izven *mačjega* stranišča.

▶ **priređna zveza**

mačji in pasji

- Stala sta ob policah s pasjo in *mačjo* hrano.

1.3. ki se pojavlja pri mačkah, prizadene mačke, tj. živali

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

mačja gripa | mačja levkoza | mačje bolezn

- *Mačja* gripa utegne biti zelo nevarna, zato ob slehernem znamenju bolezn nemudoma pokličemo veterinarja.

- Med gonitvami se prenaša *mačja* levkoza, smrtno nevarna kužna bolezn mačk.

- Mucek je zdaj zdrav, kastriran, testiran na *mačje* bolezn in cepljen.

1.4. ki ga sestavljajo, tvorijo mačke, tj. živali

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

mačja družina, populacija

- *Mačja* družina naj bo na toplem mestu, v škatli za zarod.

1.5. ki spominja na mačko ali je tak kot pri mački, tj. živali

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

mačji gib, korak, skok | mačji hrbet | mačji pogled, videz | mačja hoja | mačje oči

- Hrbet dvignite do položaja močno dvignjenega *mačjega* hrbta.

- Njen *mačji* pogled spominja na prelepo egipčansko kraljico, ki si je želela biti tem bolj podobna mački, živali, ki so jo častili stari Egipčani.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčji]

IPA: ['ma:tʃji]

tonemski

[máčji]

IPA: [má:tʃji]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: máčji
 RODILNIK: máčjega
 DAJALNIK: máčjemu
 TOŽILNIK: máčji
 živo máčjega
 MESTNIK: pri máčjem
 ORODNIK: z máčjim

dvojina

IMENOVALNIK: máčja
 RODILNIK: máčjih
 DAJALNIK: máčjima
 TOŽILNIK: máčja
 MESTNIK: pri máčjih
 ORODNIK: z máčjima

množina

IMENOVALNIK: máčji
 RODILNIK: máčjih
 DAJALNIK: máčjim
 TOŽILNIK: máčje
 MESTNIK: pri máčjih
 ORODNIK: z máčjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: máčja
 RODILNIK: máčje
 DAJALNIK: máčji
 TOŽILNIK: máčjo
 MESTNIK: pri máčji
 ORODNIK: z máčjo

dvojina

IMENOVALNIK: máčji
 RODILNIK: máčjih
 DAJALNIK: máčjima
 TOŽILNIK: máčji
 MESTNIK: pri máčjih
 ORODNIK: z máčjima

množina

IMENOVALNIK: máčje
 RODILNIK: máčjih
 DAJALNIK: máčjim
 TOŽILNIK: máčje
 MESTNIK: pri máčjih
 ORODNIK: z máčjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: máčje
 RODILNIK: máčjega
 DAJALNIK: máčjemu
 TOŽILNIK: máčje
 MESTNIK: pri máčjem
 ORODNIK: z máčjim

dvojina

IMENOVALNIK: máčji
 RODILNIK: máčjih
 DAJALNIK: máčjima
 TOŽILNIK: máčji
 MESTNIK: pri máčjih
 ORODNIK: z máčjima

množina

IMENOVALNIK: máčja
 RODILNIK: máčjih
 DAJALNIK: máčjim
 TOŽILNIK: máčja
 MESTNIK: pri máčjih
 ORODNIK: z máčjimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mâčji
 RODILNIK: mâčjega
 DAJALNIK: mâčjemu
 TOŽILNIK: mâčji
 živo mâčjega
 MESTNIK: pri mâčjem
 ORODNIK: z mâčjim

dvojina

IMENOVALNIK: mâčja
 RODILNIK: mâčjih
 DAJALNIK: mâčjima
 TOŽILNIK: mâčja
 MESTNIK: pri mâčjih
 ORODNIK: z mâčjima

množina

IMENOVALNIK: mâčji
 RODILNIK: mâčjih
 DAJALNIK: mâčjim
 TOŽILNIK: mâčje
 MESTNIK: pri mâčjih
 ORODNIK: z mâčjimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mâčja
 RODILNIK: mâčje
 DAJALNIK: mâčji
 TOŽILNIK: mâčjo
 MESTNIK: pri mâčji
 ORODNIK: z mâčjo

dvojina

IMENOVALNIK: mâčji
 RODILNIK: mâčjih
 DAJALNIK: mâčjima
 TOŽILNIK: mâčji
 MESTNIK: pri mâčjih
 ORODNIK: z mâčjima

množina

IMENOVALNIK: mâčje
 RODILNIK: mâčjih

DAJALNIK: mâčjim
TOŽILNIK: mâčje
MESTNIK: pri mâčjih
ORODNIK: z mâčjimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mâčje
RODILNIK: mâčjega
DAJALNIK: mâčjemu
TOŽILNIK: mâčje
MESTNIK: pri mâčjem
ORODNIK: z mâčjim

dvojina

IMENOVALNIK: mâčji
RODILNIK: mâčjih
DAJALNIK: mâčjima
TOŽILNIK: mâčji
MESTNIK: pri mâčjih
ORODNIK: z mâčjima

množina

IMENOVALNIK: mâčja
RODILNIK: mâčjih
DAJALNIK: mâčjim
TOŽILNIK: mâčja
MESTNIK: pri mâčjih
ORODNIK: z mâčjimi

STALNE ZVEZE

čmrljeliko mačje uho

iz botanike rastlina z vijoličastimi cvetovi, ki imajo dlakav, čmrlju podoben osrednji cvetni list; primerjaj lat. *Ophrys holosericea*

▪ Čmrljeliko mačje uho najraje raste na pustih apnenčastih tratah, grmovnatih omejkah in na bogatih apnenčastih ilovnatih tleh.

mačja bolezen

nalezljiva glivična kožna bolezen živali, zlasti mačk, ki se prenaša tudi na človeka in povzroča lišajaste spremembe v obliki rožnatih krogov z izrazitim rdečkastim robom; SIN.: iz medicine, iz veterine mikrosporija

▪ Tako kot vse glivične okužbe kože tudi mačja bolezen utegne biti zelo trdovratna in lahko traja več tednov ali mesecev.

mačja glava

navadno v množini, iz gradbeništva zaobljen kamen za tlakovanje

▪ Iz srednjega veka izvira tlakovano dvorišče z mačjimi glavami.
▪ Prejšnji asfalt je zamenjal tlak iz granitnih plošč in tako imenovanih mačjih glav.

mačja kuga

iz veterine virusna bolezen mačk, ki prizadene prebavila in okvari bele krvničke

▪ Mladiča s cepljenjem zaščitimo pred mačjo kugo in drugimi okužbami.
▪ Za mačke je najbolj razširjena in najbolj smrtonosna bolezen virusna mačja kuga.

mačja meta

koprivi podobna rastlina s pecljati listi in belimi ali vijoličastimi cvetovi v socvetjih; primerjaj lat. *Nepeta cataria*; SIN.: iz botanike navadna mačja meta

▪ Od trajnic začnejo v zgodnjem poletju cveteti perunike, čepjec, mačja meta, kadulja, mačje tačke.
▪ Mačke se na mačjo meto odzovejo z vznemirjenjem in evforijo, ljudje, ki srkajo njen čaj, pa se nasprotno povsem pomirijo.

mačja trava

gojena širokolistna trava, ki pri mačkah pospešuje, spodbuja čiščenje prebavil

▪ Mačjo travo lahko posadite v posodico in jo imate kot okrasno lončnico na tleh, da jo bo muca lahko vedno dosegla.
▪ V bolj založenih večjih trgovinah za mačke lahko kupimo tako imenovano posebno mačjo travo v obliki semen.

mačje oko

1. odsevnik na vozilu, zlasti kolesu, ali cestišču

▪ Kolesarji pred začetkom kolesarske sezone preverite delovanje svojega kolesa, da bo primerno osvetljeno, z mačjimi očesi ali ustrezno osvetlitvijo.
▪ Navajeni smo mačjih očes, ki označujejo robove cest in prometne znake.

2. iz mineralogije sijaj minerala, zlasti kremena, ki nastane zaradi lomljenja svetlobe na vlaknatih oblikah kristalov drugega minerala, ki je vanj vključen

▪ Učinek zvezde (asterizem) ima enak vzrok kot učinek mačjega očesa, le da je vezan na rubine (zvezdasti rubin) in safirje (zvezdasti safir).

mačje uho

iz botanike rastlina z zelenimi ali vijoličastimi cvetovi, ki imajo dlakav, navadno čmrlju, čebeli podoben osrednji cvetni list; primerjaj lat. *Ophrys*

▪ Cvetovi pri mačjih ušesih imajo celo posebne žleze, katerih izločki dišijo po samicah, povrh vsega je medena ustna žametno kosmata kot žuželka.
▪ Rod mačjih ušes obsega okrog 30 vrst, od tega jih v Sloveniji raste osem: čebeljeliko, Tommasinijevo, rjavo, čmrljeliko, majhnocvetno čmrljeliko, temno, muholiko in osjeliko.

mačji aids

iz veterine aidsu podobna človeku nenevarna virusna bolezen mačk, ki oslabi imunski sistem

- Muca je zdrava, veterinarsko pregledana, je negativna na *mačji aids* in levkozo, pred oddajo pa bo še sterilizirana.

mačji jezik

navadno v množini, iz gastronomije slaščica iz dveh podolgovatih piškotov z lešnikovim nadevom

- Kupo za 2–3 ure postavimo v hladilnik, sladico pa postrežemo okrašeno z *mačjimi jeziki* in kupčki stepene smetane.

mačji panda

iz zoologije rastlinojedi sesalec z rdečkasto rjavo dlako in dolgim košatim repom, ki se prehranjuje zlasti z bambusovimi vršički; primerjaj lat. *Ailurus fulgens*; SIN.: iz zoologije rdeča panda, iz zoologije rdeči panda

- *Mačji panda* z žareče rdečo dlako in dolgim košatim repom je bolj podoben rakunu kot pa orjaškemu pandi.
- Naš prvi *mačji panda*, ki je leto starejši, je bolj plašen, novi pa se je pustil celo božati.

mačji rep

iz botanike trava s podolgovitim dlakastim socvetjem; primerjaj lat. *Phleum*

- Mešanica lucerne z *mačjim repom* je primerna za manj sušna rastišča.
- V naših humidnih rastnih razmerah je *mačji rep* nepogrešljiv pri sestavi travnih mešanic za intenzivno pašno oziroma pašno-košno rabo.

FRAZEOLOGIJA

mačji kašelj | mačje solze

mačji kašelj

mačje solze

manj pomembna, nezahtevna, preprosta naloga, stvar; kar je zanemarljivo, nepomembno, nevredno pozornosti

- Gradbeništvo, zlasti gradnja cest in avtocest, železnic, letališč – vsa znanja s teh področij so zanj *mačji kašelj*!
- Vodenje oddaje ji je v veselje, čeprav nekateri mislijo, da je vse skupaj *mačji kašelj*.
- Zlom kolka ni *mačji kašelj*.
- Skupaj sva po stenah položila keramične ploščice, potem pa sva zbrusila in polakirala stare ploščice. V primerjavi s tem je bilo beljenje pravi *mačji kašelj*.
- Posaditi 200.000 čebulic zgodnjega pomladnega cvetja ni *mačji kašelj*.
- Pa saj 8. mesto na olimpijskih igrah niso *mačje solze*.
- Partija traja pet ur. Toliko časa sedeti za šahovnico niso *mačje solze*.

To ni mačji kašelj.

To niso mačje solze.

izraža govorčevu opozorilo, da je kaj bolj pomembno, zahtevno, kot se zdi; poudarja pomembnost povedanega

- Pripraviti moramo šest premier na leto. *To ni mačji kašelj*.«
- Moram ponoviti, da imam za sabo odlično sezono in zadnjih pet tekem, ki sem jih izgubil, sem izgubil proti petim igralcem, ki so med desetimi na svetu. Vse ostale sem premagal, in *to ni mačji kašelj*.
- In samo še h konkretni škodi, ki jo je utrpelo podjetje: giblje se okrog ene milijarde tolarjev. *To niso mačje solze*.
- Shujšati za težo enega človeka, *to niso mačje solze*. Žaživeti drugače, to je še težje.
- Solkanski jez pošilja 16 kubičnih metrov vode na sekundo; *to niso mačje solze*.

IZVOR

iz *mačbjbjb, glej ↑ mačka

máčkara máčkare samostalnik ženskega spola [máčkara]

POMEN

navadno v množini, iz etnologije človek v tradicionalni pustni maski dobrepoljske doline in okolice

► prid. beseda + **sam. beseda**

dobrepoljske, ponikovske, zagoriške mačkare

- O kurentih, cerkljanskih laufarjih, drežniških pustovih, prekmurskem pozvačinu, kostanjeviških šelmah, škoromatih iz Brkinov, dobrepoljskih *máčkarah* in drugih tradicionalnih maškarah je v času pusta veliko govora.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčkara]

IPA: [ˈmaːtʃkara]

tonemski

[máčkara]

IPA: [màːtʃkára]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: máčkara

RODILNIK: máčkare

DAJALNIK: máčkari

TOŽILNIK: máčkaro

MESTNIK: pri máčkari

ORODNIK: z máčkaro

dvojina

IMENOVALNIK: máčkari

RODILNIK: máčkar

DAJALNIK: máčkarama

TOŽILNIK: máčkari
MESTNIK: pri máčkarah
ORODNIK: z máčkarama

množina

IMENOVALNIK: máčkare
RODILNIK: máčkar
DAJALNIK: máčkaram
TOŽILNIK: máčkare
MESTNIK: pri máčkarah
ORODNIK: z máčkarami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: máčkara
RODILNIK: máčkare
DAJALNIK: máčkari
TOŽILNIK: máčkaro
MESTNIK: pri máčkari
ORODNIK: z máčkaro

dvojina

IMENOVALNIK: máčkari
RODILNIK: máčkar
DAJALNIK: máčkarama
TOŽILNIK: máčkari
MESTNIK: pri máčkarah
ORODNIK: z máčkarama

množina

IMENOVALNIK: máčkare
RODILNIK: máčkar
DAJALNIK: máčkaram
TOŽILNIK: máčkare
MESTNIK: pri máčkarah
ORODNIK: z máčkarami

IZVOR

↑maškara

máčkast¹ máčkasta máčkasto pridevnik [máčkast]

POMEN

1. ki se počuti slabo, občuti glavobol, slabost kot posledico prekomernega uživanja alkohola

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

biti mačkast

▪ Zbrali so se, da bi študirali, a so vso noč klepetali, poslušali glasbo, pili pivo, zjutraj pa so bili *mačkasti* in nesposobni za izpit.

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

rahlo mačkast

▪ Tisto popoldne je bil precej *mačkast* po prekrokanj noči.

1.1. ki je posledica prekomernega uživanja alkohola

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

mačkasta glava | mačkasto jutro | mačkasto stanje

▪ Z razboleno, *mačkasto* glavo razmišljam, kaj naj napišem, kaj naj skuhamo, da nam bo bolje, da ozdravimo, spet zaživimo.

- Zbudil se je v *mačkasto* jutro po divji proslavi rojstnega dne in se odločil, da je treba nekaj spremeniti.
- Strokovnjaki so ugotovili, da je *mačkasto* stanje lahko tudi posledica telesne izsušenosti, dehidracije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčkast]

IPA: ['ma:tʃkast]

tonemski

[máčkast]

IPA: [mà:tʃkást]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkast

določno máčkasti

RODILNIK: máčkastega

DAJALNIK: máčkastemu

TOŽILNIK: máčkast

določno máčkasti

živo máčkastega

MESTNIK: pri máčkastem

ORODNIK: z máčkastim

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasta

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastima

TOŽILNIK: máčkasta

MESTNIK: pri máčkastih

ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkasti

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastim

TOŽILNIK: máčkaste

MESTNIK: pri máčkastih

ORODNIK: z máčkastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasta

RODILNIK: máčkaste

DAJALNIK: máčkasti

TOŽILNIK: máčkasto

MESTNIK: pri máčkasti

ORODNIK: z máčkasto

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastima

TOŽILNIK: máčkasti

MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkaste
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastim
TOŽILNIK: máčkaste
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasto
RODILNIK: máčkastega
DAJALNIK: máčkastemu
TOŽILNIK: máčkasto
MESTNIK: pri máčkastem
ORODNIK: z máčkastim

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastima
TOŽILNIK: máčkasti
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkasta
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastim
TOŽILNIK: máčkasta
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj máčkast

ženski spol

EDNINA: bôlj máčkasta

srednji spol

EDNINA: bôlj máčkasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj máčkast

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj máčkasta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj máčkasto

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkast
določno máčkasti
RODILNIK: máčkastega
DAJALNIK: máčkastemu
TOŽILNIK: máčkast
določno máčkasti
živo máčkastega

MESTNIK: pri máčkastem
ORODNIK: z máčkastim

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasta
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastima
TOŽILNIK: máčkasta
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkasti
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastim
TOŽILNIK: máčkaste
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasta
RODILNIK: máčkaste
DAJALNIK: máčkasti
TOŽILNIK: máčkasto
MESTNIK: pri máčkasti
ORODNIK: z máčkasto

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastima
TOŽILNIK: máčkasti
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkaste
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastim
TOŽILNIK: máčkaste
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasto
RODILNIK: máčkastega
DAJALNIK: máčkastemu
TOŽILNIK: máčkasto
MESTNIK: pri máčkastem
ORODNIK: z máčkastim

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastima
TOŽILNIK: máčkasti
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkasta
RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkast**im**
TOŽILNIK: máčkasta
MESTNIK: pri máčkast**ih**
ORODNIK: z máčkast**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj máčkast

ženski spol

EDNINA: bõlj máčkasta

srednji spol

EDNINA: bõlj máčkasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj máčkast

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj máčkasta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj máčkasto

IZVOR

↑maček

máčkast² máčkasta máčkasto pridevnik [máčkast]

POMEN

ki je tak kot pri mački ali spominja na mačko

- V notranje koticke očesa je nanesa črtalo v barvi šarenic, na trepalnice pa debel sloj maskare, s čimer so oči dobile še bolj *máčkast* videz.
- Če niste večji barvno-vzorčne kombinatorike, postavite *máčkaste* vzorce raje ob bok enobarvnim oblačilom oziroma dodatkom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčkast]

IPA: [ˈma:tʃkast]

tonemski

[máčkast][máčkast]

IPA: [má:tʃkàst][mà:tʃkást]

VZOREC

POMEN

tak kot pri mački

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkast

določno máčkast**i**

RODILNIK: máčkast**ega**

DAJALNIK: máčkast**emu**

TOŽILNIK: máčkast

določno máčkast**i**

živo máčkast**ega**

MESTNIK: pri máčkast**em**

ORODNIK: z máčkast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasta

RODILNIK: máčkast**ih**

DAJALNIK: máčkast**ima**

TOŽILNIK: máčkasta

MESTNIK: pri máčkast**ih**

ORODNIK: z máčkast**ima**

množina

IMENOVALNIK: máčkasti

RODILNIK: máčkast**ih**

DAJALNIK: máčkast**im**

TOŽILNIK: máčkaste

MESTNIK: pri máčkast**ih**

ORODNIK: z máčkast**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasta

RODILNIK: máčkaste

DAJALNIK: máčkasti

TOŽILNIK: máčkasto

MESTNIK: pri máčkasti

ORODNIK: z máčkasto

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti

RODILNIK: máčkast**ih**

DAJALNIK: máčkast**ima**

TOŽILNIK: máčkasti

MESTNIK: pri máčkast**ih**

ORODNIK: z máčkast**ima**

množina

IMENOVALNIK: máčkaste

RODILNIK: máčkast**ih**

DAJALNIK: máčkast**im**

TOŽILNIK: máčkaste

MESTNIK: pri máčkast**ih**

ORODNIK: z máčkast**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasto

RODILNIK: máčkast**ega**

DAJALNIK: máčkast**emu**

TOŽILNIK: máčkasto

MESTNIK: pri máčkast**em**

ORODNIK: z máčkast**im**

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti

RODILNIK: máčkast**ih**

DAJALNIK: máčkast**ima**

TOŽILNIK: máčkasti

MESTNIK: pri máčkast**ih**

ORODNIK: z máčkast**ima**

množina

IMENOVALNIK: máčkasta

RODILNIK: máčkast**ih**

DAJALNIK: máčkast**im**

TOŽILNIK: máčkasta

MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj máčkast

ženski spol

EDNINA: bôlj máčkasta

srednji spol

EDNINA: bôlj máčkasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj máčkast

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj máčkasta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj máčkasto

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkast

določno máčkasti

RODILNIK: máčkastega

DAJALNIK: máčkastemu

TOŽILNIK: máčkast

določno máčkasti

živo máčkastega

MESTNIK: pri máčkastem

ORODNIK: z máčkastimi

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasta

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastima

TOŽILNIK: máčkasta

MESTNIK: pri máčkastih

ORODNIK: z máčkastimi

množina

IMENOVALNIK: máčkasti

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastim

TOŽILNIK: máčkaste

MESTNIK: pri máčkastih

ORODNIK: z máčkastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasta

RODILNIK: máčkaste

DAJALNIK: máčkasti

TOŽILNIK: máčkasto

MESTNIK: pri máčkasti

ORODNIK: z máčkasto

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastima

TOŽILNIK: máčkasti

MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkaste

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastim

TOŽILNIK: máčkaste

MESTNIK: pri máčkastih

ORODNIK: z máčkastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasto

RODILNIK: máčkastega

DAJALNIK: máčkastemu

TOŽILNIK: máčkasto

MESTNIK: pri máčkastem

ORODNIK: z máčkastim

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastima

TOŽILNIK: máčkasti

MESTNIK: pri máčkastih

ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkasta

RODILNIK: máčkastih

DAJALNIK: máčkastim

TOŽILNIK: máčkasta

MESTNIK: pri máčkastih

ORODNIK: z máčkastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj máčkast

ženski spol

EDNINA: bôlj máčkasta

srednji spol

EDNINA: bôlj máčkasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj máčkast

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj máčkasta

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nàjbolj máčkasto

(tonemska dvojnica)

POMEN

tak kot pri mačku

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkast

določno máčkasti

RODILNIK: máčkastega

DAJALNIK: máčkastemu

TOŽILNIK: máčkast
določno máčkasti
živo máčkastega
MESTNIK: pri máčkastem
ORODNIK: z máčkastim

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasta
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastima
TOŽILNIK: máčkasta
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkasti
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastim
TOŽILNIK: máčkaste
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasta
RODILNIK: máčkaste
DAJALNIK: máčkasti
TOŽILNIK: máčkasto
MESTNIK: pri máčkasti
ORODNIK: z máčkasto

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastima
TOŽILNIK: máčkasti
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkaste
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastim
TOŽILNIK: máčkaste
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkasto
RODILNIK: máčkastega
DAJALNIK: máčkastemu
TOŽILNIK: máčkasto
MESTNIK: pri máčkastem
ORODNIK: z máčkastim

dvojina

IMENOVALNIK: máčkasti
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastima
TOŽILNIK: máčkasti
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastima

množina

IMENOVALNIK: máčkasta
RODILNIK: máčkastih
DAJALNIK: máčkastim
TOŽILNIK: máčkasta
MESTNIK: pri máčkastih
ORODNIK: z máčkastimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bölj máčkast

ženski spol

EDNINA: bölj máčkasta

srednji spol

EDNINA: bölj máčkasto

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj máčkast

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj máčkasta

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj máčkasto

IZVOR

↑maček, ↑mačka

máčkica máčkice samostalnik ženskega spola [máčkica]

POMEN

1. ljubkovalno mačka, zlasti mlajša, manjša; SIN.:

ljubkovalno mačica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V naročju sva imela srčkane mlade *mačkice*.
- Avtorja v mojstrskem slogu kombinirata različne pripovedne tehnike in tradicionalne motive, v katerih človeka iz zagate rešujejo *mačkice* in mačkoni.

2. ekspresivno privlačna ženska, navadno mlajša; SIN.:

ekspresivno mačica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

seksi, vroča mačkica

- Pevka je navdušila s svojim zapeljivim videzom: tokrat je pozirala za rusko revijo in osupnila kot divja in drzna *mačkica*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčkica]

IPA: [ˈma:tʃkɪtsa]

tonemski

[máčkica]

IPA: [má:tʃkɪtsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: máčkica

RODILNIK: máčkice

DAJALNIK: máčkici

TOŽILNIK: máčkico
MESTNIK: pri máčkici
ORODNIK: z máčkico

dvojina

IMENOVALNIK: máčkici
RODILNIK: máčkie
DAJALNIK: máčkicama
TOŽILNIK: máčkici
MESTNIK: pri máčkicah
ORODNIK: z máčkicama

množina

IMENOVALNIK: máčkice
RODILNIK: máčkie
DAJALNIK: máčkicam
TOŽILNIK: máčkice
MESTNIK: pri máčkicah
ORODNIK: z máčkicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: máčkica
RODILNIK: máčkice
DAJALNIK: máčkici
TOŽILNIK: máčkico
MESTNIK: pri máčkici
ORODNIK: z máčkico

dvojina

IMENOVALNIK: máčkici
RODILNIK: máčkie
DAJALNIK: máčkicama
TOŽILNIK: máčkici
MESTNIK: pri máčkicah
ORODNIK: z máčkicama

množina

IMENOVALNIK: máčkice
RODILNIK: máčkie
DAJALNIK: máčkicam
TOŽILNIK: máčkice
MESTNIK: pri máčkicah
ORODNIK: z máčkicami

IZVOR

↑mačka

máčkin máčkina máčkino pridevnik [máčkin]

POMEN

1. ki je v zvezi z mačko

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

mačkino zdravje

▪ Za *mačkino* zdravje poskrbimo tako, da jo z vsakoletnim cepljenjem obvarujemo pred boleznimi.

1.1. ki je del mačkinega telesa

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

mačkini zobje | mačkina glava | mačkino uho

▪ Z rednim čiščenjem lahko ohranjamo *mačkine* zobe čiste in dih brez zadaha.

▪ Nežno je položil dlan na *mačkino* glavo, kar je nemudoma povzročilo še več zadovoljnega predenja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[máčkin]

IPA: [ˈma:tʃkin]

tonemski

[máčkin]

IPA: [má:tʃkin]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkin

RODILNIK: máčkinega

DAJALNIK: máčkinemu

TOŽILNIK: máčkin

živo máčkinega

MESTNIK: pri máčkinem

ORODNIK: z máčkinim

dvojina

IMENOVALNIK: máčkina

RODILNIK: máčkinih

DAJALNIK: máčkinima

TOŽILNIK: máčkina

MESTNIK: pri máčkinih

ORODNIK: z máčkinima

množina

IMENOVALNIK: máčkini

RODILNIK: máčkinih

DAJALNIK: máčkinim

TOŽILNIK: máčkine

MESTNIK: pri máčkinih

ORODNIK: z máčkinimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: máčkina

RODILNIK: máčkine

DAJALNIK: máčkini

TOŽILNIK: máčkino

MESTNIK: pri máčkini

ORODNIK: z máčkino

dvojina

IMENOVALNIK: máčkini

RODILNIK: máčkinih

DAJALNIK: máčkinima

TOŽILNIK: máčkini

MESTNIK: pri máčkinih

ORODNIK: z máčkinima

množina

IMENOVALNIK: máčkine

RODILNIK: máčkinih

DAJALNIK: máčkinim
TOŽILNIK: máčkine
MESTNIK: pri máčkinih
ORODNIK: z máčkinimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: máčkino
RODILNIK: máčkinega
DAJALNIK: máčkinemu
TOŽILNIK: máčkino
MESTNIK: pri máčkinem
ORODNIK: z máčkinim

dvojina

IMENOVANIK: máčkini
RODILNIK: máčkinih
DAJALNIK: máčkinima
TOŽILNIK: máčkini
MESTNIK: pri máčkinih
ORODNIK: z máčkinima

množina

IMENOVANIK: máčkina
RODILNIK: máčkinih
DAJALNIK: máčkinim
TOŽILNIK: máčkina
MESTNIK: pri máčkinih
ORODNIK: z máčkinimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: mâčkin
RODILNIK: mâčkinega
DAJALNIK: mâčkinemu
TOŽILNIK: mâčkin
živo mâčkinega
MESTNIK: pri mâčkinem
ORODNIK: z mâčkinim

dvojina

IMENOVANIK: mâčkina
RODILNIK: mâčkinih
DAJALNIK: mâčkinima
TOŽILNIK: mâčkina
MESTNIK: pri mâčkinih
ORODNIK: z mâčkinima

množina

IMENOVANIK: mâčkini
RODILNIK: mâčkinih
DAJALNIK: mâčkinim
TOŽILNIK: mâčkine
MESTNIK: pri mâčkinih
ORODNIK: z mâčkinimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: mâčkina
RODILNIK: mâčkine
DAJALNIK: mâčkini

TOŽILNIK: mâčkino
MESTNIK: pri mâčkini
ORODNIK: z mâčkino

dvojina

IMENOVANIK: mâčkini
RODILNIK: mâčkinih
DAJALNIK: mâčkinima
TOŽILNIK: mâčkini
MESTNIK: pri mâčkinih
ORODNIK: z mâčkinima

množina

IMENOVANIK: mâčkine
RODILNIK: mâčkinih
DAJALNIK: mâčkinim
TOŽILNIK: mâčkine
MESTNIK: pri mâčkinih
ORODNIK: z mâčkinimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: mâčkino
RODILNIK: mâčkinega
DAJALNIK: mâčkinemu
TOŽILNIK: mâčkino
MESTNIK: pri mâčkinem
ORODNIK: z mâčkinim

dvojina

IMENOVANIK: mâčkini
RODILNIK: mâčkinih
DAJALNIK: mâčkinima
TOŽILNIK: mâčkini
MESTNIK: pri mâčkinih
ORODNIK: z mâčkinima

množina

IMENOVANIK: mâčkina
RODILNIK: mâčkinih
DAJALNIK: mâčkinim
TOŽILNIK: mâčkina
MESTNIK: pri mâčkinih
ORODNIK: z mâčkinimi

IZVOR

↑mačka

mačkón mačkóna samostalnik moškega spola [mačkón]

POMEN

1. ekspresivno maček, zlasti večji

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

črn mačkón | domač mačkón | prijazen mačkón | star mačkón

- Vajeni so opazovati živali in verjetno znajo ločiti zajetnega domačega *mačkona* ali velikega črnega psa od tuje velike mačke.
- Društvo proti mučenju živali oddaja dve leti starega *mačkona*, ki je vaje bivanja izključno v stanovanju.

- Ozrla se je na velikega tigrastega *mačkona*, ki je uživaško poлегal po divanu.
- ▶ **priređna zveza**
mačkoni in mačke
  - V zavetišču je trenutno okoli 100 mačk in *mačkonov*, ki iščejo dom.
- 2. ekspresivno** **moški, ki je v čem izkušen, spreten**
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
  - Deloval je kot pravi uredniški *mačkon*.
  - Poljudno napisan priročnik bo izboljšal znanje, s tem pa sposobnosti, že prekaljenim kolesarskim mačkam in *mačkonom*.
- 3. ekspresivno** **moški, ki rad zapeljuje, se postavlja**
  - Ko si bo najbolj prizadeval, da bi vam dokazal, kakšen *mačkon* je, se obnašajte razumsko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mačkón]

IPA: [matʃkó:n]

tonemski

[mačkôn]

IPA: [matʃkó:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mačkón

RODILNIK: mačkóna

DAJALNIK: mačkónu

TOŽILNIK: mačkóna

MESTNIK: pri mačkónu

ORODNIK: z mačkónom

dvojina

IMENOVALNIK: mačkóna

RODILNIK: mačkónov

DAJALNIK: mačkónoma

TOŽILNIK: mačkóna

MESTNIK: pri mačkónih

ORODNIK: z mačkónoma

množina

IMENOVALNIK: mačkóni

RODILNIK: mačkónov

DAJALNIK: mačkónom

TOŽILNIK: mačkóne

MESTNIK: pri mačkónih

ORODNIK: z mačkóni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mačkôn

RODILNIK: mačkóna

DAJALNIK: mačkónu

TOŽILNIK: mačkóna

MESTNIK: pri mačkónu

ORODNIK: z mačkónom

dvojina

IMENOVALNIK: mačkóna

RODILNIK: mačkónov

DAJALNIK: mačkónoma

TOŽILNIK: mačkóna

MESTNIK: pri mačkónih

ORODNIK: z mačkónoma

množina

IMENOVALNIK: mačkóni

RODILNIK: mačkónov

DAJALNIK: mačkónom

TOŽILNIK: mačkóne

MESTNIK: pri mačkónih

ORODNIK: z mačkóni

IZVOR

↑maček

mánta mánte samostalnik ženskega spola [mánta]

POMEN

iz zoologije **velika morska riba s krilom podobnimi prsnimi plavutmi, širokimi režami za precejanje planktona in tankim bičastim repom;** primerjaj lat.

Manta

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Mante* plavajo blizu morske gladine, kjer lovijo majhne ribe in planktonske živali, ki jih usmerjajo v velika usta.
- Od konca ene do konca druge plavuti lahko meri *manta* skoraj toliko kot manjše letalo.
- Srečanja z mantami so bila čudovita in z besedami res ni mogoče opisati trenutkov, ko *manta* elegantno zaplava tik nad potapljačem.

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Najprijetnejše presenečenje pri potapljanju je bila ogromna *manta* z razponom kril vsaj štiri metre.
- Videli so celo gigantske *mante* z razponom plavuti preko osem metrov in težo več kot 1,5 tone.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Medtem ko je vsako jutro lovil ribe, je s čolna opazoval *mante*, želve in številne eksotične vrste rib, enkrat je celo opazil tigrastega morskega psa.
- Ves omotičen sem izdihnil in množica mehurčkov je *manto* požgečkala po trebuhu. To ji očitno ni bilo všeč, zato je pospešila plavalni tempo in kmalu izginila v modrini.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Zadađ je sonce, v prednjem planu silhueta *mante*.
- Odpravlja se na Javansko morje nadaljevat raziskave na področju fizike, nekaj v zvezi z uporabo satelitov za spremljanje migracij *mant*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mánta]

IPA: [ˈma:nta]

tonemski

[mânta]
IPA: [má:ntà]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: mánta
RODILNIK: mánte
DAJALNIK: mánti
TOŽILNIK: mánto
MESTNIK: pri mánti
ORODNIK: z mánto

dvojina

IMENOVALNIK: mánti
RODILNIK: mánt
DAJALNIK: mántama
TOŽILNIK: mánti
MESTNIK: pri mántah
ORODNIK: z mántama

množina

IMENOVALNIK: mánte
RODILNIK: mánt
DAJALNIK: mántam
TOŽILNIK: mánte
MESTNIK: pri mántah
ORODNIK: z mántami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: mânta
RODILNIK: mânte
DAJALNIK: mânti
TOŽILNIK: mânto
MESTNIK: pri mânti
ORODNIK: z mânto

dvojina

IMENOVALNIK: mânti
RODILNIK: mânt
DAJALNIK: mântama
TOŽILNIK: mânti
MESTNIK: pri mântah
ORODNIK: z mântama

množina

IMENOVALNIK: mânte
RODILNIK: mânt
DAJALNIK: mântam
TOŽILNIK: mânte
MESTNIK: pri mântah
ORODNIK: z mântami

IZVOR

prevzeto prek angl. *manta* iz špan. ali port. *manta* 'odeja', k lat. *mantellum* 'plašč'

martínc martínca samostalnik moškega spola [martínɛc]

POMEN

iz zoologije **manjša**, zlasti obvodna ptica selivka s temnejšim perjem po hrbtu in svetlejšim po trebuhu ter navadno z daljšim kljunom; primerjaj lat.

Tringa; Actitis

▪ Po plitvi vodi se ob bregu v družbi *martincev* vseh vrst na dolgih nogah sprehajajo polojniki, med njimi pa bele čaplje lovijo ribe.

▪ Nekaj vrst *martincev* daje prednost kopenskemu načinu življenja, večinoma pa se *martinci* najraje zadržujejo ob morskih obalah ter ob ustjih rek.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[martínɛc]
IPA: [mar'ti:nɛts]

tonemski

[martínɛc]
IPA: [martí:nɛts]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: martínc
RODILNIK: martínca
DAJALNIK: martíncu
TOŽILNIK: martínca
MESTNIK: pri martíncu
ORODNIK: z martíncem

dvojina

IMENOVALNIK: martínca
RODILNIK: martíncev
DAJALNIK: martíncema
TOŽILNIK: martínca
MESTNIK: pri martíncih
ORODNIK: z martíncema

množina

IMENOVALNIK: martínci
RODILNIK: martíncev
DAJALNIK: martíncem
TOŽILNIK: martínca
MESTNIK: pri martíncih
ORODNIK: z martínci

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: martínc
RODILNIK: martínca
DAJALNIK: martíncu
TOŽILNIK: martínca
MESTNIK: pri martíncu
ORODNIK: z martíncem

dvojina

IMENOVALNIK: martínca
RODILNIK: martíncev
DAJALNIK: martíncema
TOŽILNIK: martínca
MESTNIK: pri martíncih

ORODNIK: z martíncema

množina

IMENOVALNIK: martínci

RODILNIK: martíncev

DAJALNIK: martínцем

TOŽILNIK: martínce

MESTNIK: pri martíncah

ORODNIK: z martínca

STALNE ZVEZE

mali martinec

iz zoologije martinec s kratkim koničastim kljunom in kratkimi temno rumenimi nogami; primerjaj lat. *Actitis hypoleucos*

- Kljub številnim posegom v rečno dinamiko je slovenska populacija *malega martinca* ostala nepričakovano stanovitna.
- *Mali martinec* potrebuje za gnezdenje naravno rečno obrežje s poraslim poplavnim pasom.

močvirski martinec

iz zoologije martinec z belo nadočesno liso, kratkim koničastim kljunom in dolgimi temno rumenimi nogami; primerjaj lat. *Tringa glareola*

- *Močvirski martinca* sicer ne gnezdi v solinah, vendar pa spomladi tod nekateri že preizkušajo svoje pevske sposobnosti.
- Po velikosti bi *močvirskega martinca* lahko zamenjali z nekoliko večjim jezerskim martincem, ki pa je po perju bolj podoben zelenonogemu martincu.
- *Močvirskega martinca* ločimo od drugih martincev med opazovanjem vrste v letu.

pikasti martinec

iz zoologije martinec s temno rjavim pikastim perjem po hrbtu, kratkim temno zelenim koničastim kljunom in kratkimi temno zelenimi nogami;

primerjaj lat. *Tringa ochropus*

- Po podatkih, zbranih na zimskih štetjih vodnih ptic, ob Savi v občini Dol redno prezimujejo do štirje *pikasti martinca*.
- Računam, da bomo videli male martince in mogoče tudi *pikaste martince*, ki so bolj ob kamnitih delih obrežja.

rdečenogi martinec

iz zoologije martinec s kratkim rdečim koničastim kljunom in dolgimi rdečimi nogami; primerjaj lat.

Tringa totanus

- Na travnikih vali več vrst močvirnikov, vključno s črnorepim kljunačem in *rdečenogim martincem*, gozdovi pa nudijo zavetje zlatovranki, kobilarju in rdečenogi postovki.
- Tu in tam se iz mraka zasliši živčni alarmni klic *rdečenogega martinca*.

zelenonogi martinec

iz zoologije martinec z daljšim koničastim kljunom in daljšimi zelenkastimi nogami; primerjaj lat. *Tringa nebularia*

- Gnezdišča *zelenonogega martinca* so v severni Evropi in Aziji, predvsem v pasu tundre in na gozdnih jasah, prezimuje pa v sredozemskem bazenu.
- *Zelenonogi martinec* je zgoraj sivih barv, spodaj pa bel, ima pa tudi značilen, dolg in razmeroma močan kljun.

IZVOR

iz svetniškega imena Martin

mascarpone mascarponeja; glej maskarpóne

samostalnik moškega spola [maskarpóne]

POMEN

kremast sveži sir iz smetane, po izvoru iz Italije

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

umešati mascarpone

- Penasto umešamo *mascarpone*, sladkor v prahu in liker.
- Dolgo stepamo rumenjake in sladkor, da dobimo čvrsto maso. Dodamo *mascarpone* in premešamo.

...

- Omako naredimo zlahka, kombinacija paradižnika in smetanastega *mascarponeja* je izvrstna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[maskarpóne]

IPA: [maskar'po:nɛ]

tonemski

[maskarpóne]

IPA: [maskarpó:nɛ]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: mascarpone

jakostni [maskarpóne]

tonemski [maskarpóne]

RODILNIK: mascarponeja

jakostni [maskarpóneja]

tonemski [maskarpóneja]

DAJALNIK: mascarponeju

jakostni [maskarpóneju]

tonemski [maskarpóneju]

TOŽILNIK: mascarpone

jakostni [maskarpóne]

tonemski [maskarpóne]

MESTNIK: pri mascarponeju

jakostni [pri maskarpóneju]

tonemski [pri maskarpóneju]

ORODNIK: z mascarponejem

jakostni [z maskarpónejem]

tonemski [z maskarponejem]
dvojina

IMENOVALNIK: mascarponeja

jakostni [maskarponeja]

tonemski [maskarponeja]

RODILNIK: mascarponejev

jakostni [maskarponejev]

tonemski [maskarponejev]

DAJALNIK: mascarponejema

jakostni [maskarponejema]

tonemski [maskarponejema]

TOŽILNIK: mascarponeja

jakostni [maskarponeja]

tonemski [maskarponeja]

MESTNIK: pri mascarponejih

jakostni [pri mascarponejih]

tonemski [pri mascarponejih]

ORODNIK: z mascarponejema

jakostni [z mascarponejema]

tonemski [z mascarponejema]

množina

IMENOVALNIK: mascarponeji

jakostni [mascarponeji]

tonemski [mascarponeji]

RODILNIK: mascarponejev

jakostni [mascarponejev]

tonemski [mascarponejev]

DAJALNIK: mascarponejem

jakostni [mascarponejem]

tonemski [mascarponejem]

TOŽILNIK: mascarponeje

jakostni [mascarponeje]

tonemski [mascarponeje]

MESTNIK: pri mascarponejih

jakostni [pri mascarponejih]

tonemski [pri mascarponejih]

ORODNIK: z mascarponeji

jakostni [z mascarponeji]

tonemski [z mascarponeji]

IZVOR

prevzeto iz it. *mascarpone*; nejasno

maskarpóne maskarpóneja; tudi **mascarpone**

samostalnik moškega spola [maskarpóne]

POMEN

kremast sveži sir iz smetane, po izvoru iz Italije

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati mascarpone | zmešati mascarpone

▪ V skledi stepemo smetano, dodamo *maskarpone* in ga na rahlo zmešamo.

▪ Gladko zmešajte *maskarpone*, ga umešajte v kremo in za približno 20 minut postavite na hladno.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g maskarponeja

▪ Potrebujemo stebelno ali belušno zeleno, 20 dag *maskarponeja* in 20 dag gorgonzole.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
zmešati KAJ z maskarponejem

▪ Skuto zmešajte z *maskarponejem*, rozinami in preostalim sladkorjem.

▪ Pustimo, da se pita ohladi, potem pa jo premažemo z *maskarponejem*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Pireju primešamo sladkor, malinovo žganje in eno žlico *maskarponeja*.

...

▪ V oddaji razkrivamo recept za okusen tiramisu s sadjem in sirom *maskarpone*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[maskarpóne]

IPA: [maskar'po:nɛ]

tonemski

[maskarpóne]

IPA: [maskarpó:nɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: maskarpóne

RODILNIK: maskarpóneja

DAJALNIK: maskarpóneju

TOŽILNIK: maskarpóne

MESTNIK: pri maskarpóneju

ORODNIK: z maskarpónejem

dvojina

IMENOVALNIK: maskarpóneja

RODILNIK: maskarpónejev

DAJALNIK: maskarpónejema

TOŽILNIK: maskarpóneja

MESTNIK: pri maskarpónejih

ORODNIK: z maskarpónejema

množina

IMENOVALNIK: maskarpóneji

RODILNIK: maskarpónejev

DAJALNIK: maskarpónejem

TOŽILNIK: maskarpóneje

MESTNIK: pri maskarpónejih

ORODNIK: z maskarpóneji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: maskarpóne

RODILNIK: maskarpóneja

DAJALNIK: maskarpóneju

TOŽILNIK: maskarpóne

MESTNIK: pri maskarpóneju

ORODNIK: z maskarpónejem

dvojina

IMENOVALNIK: maskarpóneja

RODILNIK: maskarpõnejev
DAJALNIK: maskarpõnejema
TOŽILNIK: maskarpõnejaja
MESTNIK: pri maskarpõnejih
ORODNIK: z maskarpõnejema

množina

IMENOVALNIK: maskarpõnejji
RODILNIK: maskarpõnejev
DAJALNIK: maskarpõnejem
TOŽILNIK: maskarpõnejaja
MESTNIK: pri maskarpõnejih
ORODNIK: z maskarpõnejji

IZVOR

↑mascarpone

matriarhálni matriarhálna matriarhálno pridevnik

[matrijarhálni]

POMEN

1. ki je v zvezi z matriarhatom, tj. družbeno ureditvijo, v kateri imajo zlasti v družini vodilno vlogo ženske

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

matriarhalna družba | matriarhalna družina | matriarhalna ureditev

- Patriarhalni odnosi pomenijo, da v družini o vsem odloča oče, v *matriarhalni* družini prevzame takšno vlogo mati.
- Povedali so mi, da je to pleme *matriarhalna* družba in da so voditeljice v njem ženske.
- Po tradiciji je njihova družinska ureditev *matriarhalna*, kar pomeni, da se deduje po ženski strani in imajo ženske v družini najvišji položaj.

2. ekspresivno ki je v zvezi z vodilno vlogo žensk na določenem področju

- *Matriarhalna* agentka, ki je s svojimi dekleti vladala modni industriji vsaj tri desetletja, je dobila nove tekmece.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[matrijarhálni]

IPA: [mat'rijar'xa:lɲi]

tonemski

[matrijarhâlni]

IPA: [mat'rijarxá:lɲi]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: matriarhálni
RODILNIK: matriarhálnega
DAJALNIK: matriarhálnemu
TOŽILNIK: matriarhálni

živo matriarhálnega

MESTNIK: pri matriarhálnem

ORODNIK: z matriarhálnim

dvojina

IMENOVALNIK: matriarhálna

RODILNIK: matriarhálnih

DAJALNIK: matriarhálnima

TOŽILNIK: matriarhálna

MESTNIK: pri matriarhálnih

ORODNIK: z matriarhálnima

množina

IMENOVALNIK: matriarhálni

RODILNIK: matriarhálnih

DAJALNIK: matriarhálnim

TOŽILNIK: matriarhálna

MESTNIK: pri matriarhálnih

ORODNIK: z matriarhálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: matriarhálna

RODILNIK: matriarhálna

DAJALNIK: matriarhálni

TOŽILNIK: matriarhálna

MESTNIK: pri matriarhálni

ORODNIK: z matriarhálna

dvojina

IMENOVALNIK: matriarhálni

RODILNIK: matriarhálnih

DAJALNIK: matriarhálnima

TOŽILNIK: matriarhálni

MESTNIK: pri matriarhálnih

ORODNIK: z matriarhálnima

množina

IMENOVALNIK: matriarhálna

RODILNIK: matriarhálnih

DAJALNIK: matriarhálnim

TOŽILNIK: matriarhálna

MESTNIK: pri matriarhálnih

ORODNIK: z matriarhálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: matriarhálna

RODILNIK: matriarhálnega

DAJALNIK: matriarhálnemu

TOŽILNIK: matriarhálna

MESTNIK: pri matriarhálnem

ORODNIK: z matriarhálnim

dvojina

IMENOVALNIK: matriarhálni

RODILNIK: matriarhálnih

DAJALNIK: matriarhálnima

TOŽILNIK: matriarhálni

MESTNIK: pri matriarhálnih

ORODNIK: z matriarhálnima

množina

IMENOVALNIK: matriarhálna

RODILNIK: matriarhálnih
DAJALNIK: matriarhálnim
TOŽILNIK: matriarhálna
MESTNIK: pri matriarhálnih
ORODNIK: z matriarhálnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: matriarhálni
RODILNIK: matriarhálnega
DAJALNIK: matriarhálnemu
TOŽILNIK: matriarhálni
živo matriarhálnega
MESTNIK: pri matriarhálnem
ORODNIK: z matriarhálnim

dvojina

IMENOVALNIK: matriarhálna
RODILNIK: matriarhálnih
DAJALNIK: matriarhálnima
TOŽILNIK: matriarhálna
MESTNIK: pri matriarhálnih
ORODNIK: z matriarhálnima

množina

IMENOVALNIK: matriarhálni
RODILNIK: matriarhálnih
DAJALNIK: matriarhálnim
TOŽILNIK: matriarhálne
MESTNIK: pri matriarhálnih
ORODNIK: z matriarhálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: matriarhálna
RODILNIK: matriarhálne
DAJALNIK: matriarhálni
TOŽILNIK: matriarhálno
MESTNIK: pri matriarhálni
ORODNIK: z matriarhálno

dvojina

IMENOVALNIK: matriarhálni
RODILNIK: matriarhálnih
DAJALNIK: matriarhálnima
TOŽILNIK: matriarhálni
MESTNIK: pri matriarhálnih
ORODNIK: z matriarhálnima

množina

IMENOVALNIK: matriarhálne
RODILNIK: matriarhálnih
DAJALNIK: matriarhálnim
TOŽILNIK: matriarhálne
MESTNIK: pri matriarhálnih
ORODNIK: z matriarhálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: matriarhálno
RODILNIK: matriarhálnega

DAJALNIK: matriarhálnemu
TOŽILNIK: matriarhálno
MESTNIK: pri matriarhálnem
ORODNIK: z matriarhálnim

dvojina

IMENOVALNIK: matriarhálni
RODILNIK: matriarhálnih
DAJALNIK: matriarhálnima
TOŽILNIK: matriarhálni
MESTNIK: pri matriarhálnih
ORODNIK: z matriarhálnima

množina

IMENOVALNIK: matriarhálna
RODILNIK: matriarhálnih
DAJALNIK: matriarhálnim
TOŽILNIK: matriarhálna
MESTNIK: pri matriarhálnih
ORODNIK: z matriarhálnimi

IZVOR

prevzeto prek nem., angl. *matriarchal* iz nlat. *matriarchalis*, glej ↑matriarhat

matriarhát matriarháta samostalnik moškega spola

[matrijarhát]

POMEN

1. družbena ureditev, v kateri imajo zlasti v družini vodilno vlogo ženske

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
matriarhat vlada

- Še ne dolgo tega je prevladoval *matriarhat*: ženske so dedovale, po svoji volji vzgajale otroke in imele glavno vlogo v družbenem življenju.
- Pri nas je od nekdej vladal *matriarhat*. Ženske so odločale o vsem, kar se je doma dogajalo.

► **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Sposobnosti za komunikacijo z višjimi silami imajo po pravilih *matriarhata* izključno vaške ženske.

► **glag. + v + sam. beseda v mestniku**

- Imel sem osem mater, poleg rodne matere še sedem drugih žensk, ki so v *matriarhatu* skrbele za otroke.

2. ekspresivno vodilna vloga žensk na določenem področju

- Ženske v poslovnem svetu postajajo vse večja konkurenca moškim. Ali se približuje ženski podjetniški *matriarhat*?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[matrijarhát]

IPA: [matrijar¹xa:t]

tonemski

[matrijarhát]

IPA: [matrijarxá:t]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: matriarhát
RODILNIK: matriarhát**a**
DAJALNIK: matriarhát**u**
TOŽILNIK: matriarhát
MESTNIK: pri matriarhát**u**
ORODNIK: z matriarhát**om**

dvojina

IMENOVALNIK: matriarhát**a**
RODILNIK: matriarhát**ov**
DAJALNIK: matriarhát**oma**
TOŽILNIK: matriarhát**a**
MESTNIK: pri matriarhát**ih**
ORODNIK: z matriarhát**oma**

množina

IMENOVALNIK: matriarhát**i**
RODILNIK: matriarhát**ov**
DAJALNIK: matriarhát**om**
TOŽILNIK: matriarhát**e**
MESTNIK: pri matriarhát**ih**
ORODNIK: z matriarhát**i**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: matriarhát
RODILNIK: matriarhát**a**
DAJALNIK: matriarhát**u**
TOŽILNIK: matriarhát
MESTNIK: pri matriarhát**u**
ORODNIK: z matriarhát**om**

dvojina

IMENOVALNIK: matriarhát**a**
RODILNIK: matriarhát**ov**
DAJALNIK: matriarhát**oma**
TOŽILNIK: matriarhát**a**
MESTNIK: pri matriarhát**ih**
ORODNIK: z matriarhát**oma**

množina

IMENOVALNIK: matriarhát**i**
RODILNIK: matriarhát**ov**
DAJALNIK: matriarhát**om**
TOŽILNIK: matriarhát**e**
MESTNIK: pri matriarhát**ih**
ORODNIK: z matriarhát**i**

IZVOR

prevzeto iz nem. *Matriarchat*, angl. *matriarchate*,
glej ↑matriarhalni

menstruácija menstruácije samostalnik ženskega spola

[menstruácija]

POMEN

krvavitev iz maternice, ki se v rodni dobi ženske pojavlja v približno mesečnih intervalih; SIN.: čišča, mesečna čišča, mesečno perilo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

boleča menstruacija | dolga menstruacija | končana, naslednja, zadnja, zgodnja menstruacija | močna, normalna, obilna, premočna, šibka menstruacija | neredna, redna menstruacija | pričakovana menstruacija

▪ Boleče *menstruacije* so redko znak bolezni, posebej pri mladih dekletih.

▪ Ženske po 40. letu imajo pogosto neredne in obilne *menstruacije*.

▪ Močne in dolgotrajne *menstruacije* pogosto privedejo do hudega pomanjkanja železa.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti, imeti, izgubiti menstruacijo | pospeševati, prestaviti, urejati menstruacijo

▪ Ko dekle dobi *menstruacijo*, marsikdaj traja nekaj let, preden se menstruacijski cikel ustali.

▪ Športnice, ki zelo naporno trenirajo, lahko izgubijo *menstruacijo*, saj se vsa energija uporabi za telesno dejavnost.

▪ Rada bi si prestavila *menstruacijo*, ker grem čez teden dni na morje.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

čas menstruacije | izguba, izostanek, odsotnost, prenehanje menstruacije | konec, nastop, začetek menstruacije | motnje menstruacije

▪ Pomanjkanje nekaterih snovi v telesu lahko povzroči izgubo *menstruacije*.

▪ Nosečnost je glavni vzrok za izostanek *menstruacije*.

▪ Vzrok za razdraženost pred začetkom *menstruacije* so lahko stres, pomanjkanje vitaminov ali nihanje hormonov.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

menstruacija izostane, zamuja | menstruacija se pojavi, nastopi

▪ Prva *menstruacija* se pojavi povprečno pri dvanajstih letih.

▪ *Menstruacija* navadno traja od štiri do sedem dni.

▶ sam. beseda + med + **sam. beseda v orodniku**

bolečine med menstruacijo | seks, spolni odnos med menstruacijo

▪ Čeprav so bolečine med *menstruacijo* do določene meje normalne, vedno poiščite pomoč pri ginekologu, če postanejo težave z vsakim ciklom hujše.

▶ sam. beseda + pri + **sam. beseda v mestniku**

bolečine, težave pri menstruaciji

▪ Kamilični čaj blaži bolečine pri *menstruaciji*, žolčnih in črevesnih krčih.

▶ sam. beseda + ob + **sam. beseda v mestniku**

bolečine ob menstruaciji

- Melisa omili bolečine v želodcu, ki jih povzroča stres, zdravi krče in zmanjša bolečine ob *menstruaciji*.

▶ števniki + sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**

n dni, *n* let, *n* tednov po menstruaciji | *n*. dan, *n*. leto, *n*. teden po menstruaciji

- Nosečnostni testi so zanesljivi šele štiri tedne po zadnji *menstruaciji*.

▶ števniki + sam. beseda + pred + **sam. beseda v orodniku**

n dni, *n* let, *n* tednov pred menstruacijo | *n*. dan, *n*. leto, *n*. teden pred menstruacijo

- Približno 14 dni pred *menstruacijo* nastopi ovulacija.
- Menstrualne akne se pojavijo približno 1 teden pred *menstruacijo* na koži obraza.

▶ v + sam. beseda v mestniku + pred + **sam. beseda v orodniku**

v času, v dneh, v tednu pred menstruacijo

- V času pred *menstruacijo* omejite uživanje soli.
- Tkivo, v katerem nastaja mleko, postane dejavno v dneh pred *menstruacijo*.

▶ priredna zveza

menstruacija in ovulacija

- Dolgotrajen stres lahko povzroči izostanek *menstruacije* in ovulacije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[menstruácija]

IPA: [menstru'a:tsija]

tonemski

[menstruácija]

IPA: [menstruà:tsíja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: menstruácija

RODILNIK: menstruácije

DAJALNIK: menstruáciji

TOŽILNIK: menstruácijo

MESTNIK: pri menstruáciji

ORODNIK: z menstruácijo

dvojina

IMENOVALNIK: menstruáciji

RODILNIK: menstruácij

DAJALNIK: menstruácijama

TOŽILNIK: menstruáciji

MESTNIK: pri menstruácijah

ORODNIK: z menstruácijama

množina

IMENOVALNIK: menstruácije

RODILNIK: menstruácij

DAJALNIK: menstruácijam

TOŽILNIK: menstruácije

MESTNIK: pri menstruácijah

ORODNIK: z menstruácijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: menstruácija

RODILNIK: menstruácije

DAJALNIK: menstruáciji

TOŽILNIK: menstruácijo

MESTNIK: pri menstruáciji

ORODNIK: z menstruácijo

dvojina

IMENOVALNIK: menstruáciji

RODILNIK: menstruácij

DAJALNIK: menstruácijama

TOŽILNIK: menstruáciji

MESTNIK: pri menstruácijah

ORODNIK: z menstruácijama

množina

IMENOVALNIK: menstruácije

RODILNIK: menstruácij

DAJALNIK: menstruácijam

TOŽILNIK: menstruácije

MESTNIK: pri menstruácijah

ORODNIK: z menstruácijami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Menstruation*, frc. *menstruation*) iz nlat. *menstruatio*, iz lat. *mēnstrua* iz *mēnstruus* 'mesečen' iz *mēnsis* 'mesec'

mēsno-kōstni mēsno-kōstna mēsno-kōstno pridevnik

[mēsno-kōstni]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mēsno-kōstni]

IPA: ['mɛ:snɔ'kɔ:stni]

tonemski

[mēsno-kōstni]

IPA: [mè:snókò:stní]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mēsno-kōstni

RODILNIK: mēsno-kōstnega

DAJALNIK: mēsno-kōstnemu

TOŽILNIK: mēsno-kōstni

živo mēsno-kōstnega

MESTNIK: pri mēsno-kōstnem

ORODNIK: z mēsno-kōstnim

dvojina

IMENOVALNIK: mēsno-kōstna

RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnima
TOŽILNIK: mėsno-kōstna
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnima

množina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstni
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnim
TOŽILNIK: mėsno-kōstne
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstna
RODILNIK: mėsno-kōstne
DAJALNIK: mėsno-kōstni
TOŽILNIK: mėsno-kōstno
MESTNIK: pri mėsno-kōstni
ORODNIK: z mėsno-kōstno

dvojina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstni
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnima
TOŽILNIK: mėsno-kōstni
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnima

množina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstne
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnim
TOŽILNIK: mėsno-kōstne
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstno
RODILNIK: mėsno-kōstnega
DAJALNIK: mėsno-kōstnemu
TOŽILNIK: mėsno-kōstno
MESTNIK: pri mėsno-kōstnem
ORODNIK: z mėsno-kōstnim

dvojina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstni
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnima
TOŽILNIK: mėsno-kōstni
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnima

množina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstna
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnim
TOŽILNIK: mėsno-kōstna
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstni
RODILNIK: mėsno-kōstnega
DAJALNIK: mėsno-kōstnemu
TOŽILNIK: mėsno-kōstni
živo mėsno-kōstnega
MESTNIK: pri mėsno-kōstnem
ORODNIK: z mėsno-kōstnim

dvojina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstna
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnima
TOŽILNIK: mėsno-kōstna
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnima

množina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstni
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnim
TOŽILNIK: mėsno-kōstne
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstna
RODILNIK: mėsno-kōstne
DAJALNIK: mėsno-kōstni
TOŽILNIK: mėsno-kōstno
MESTNIK: pri mėsno-kōstni
ORODNIK: z mėsno-kōstno

dvojina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstni
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnima
TOŽILNIK: mėsno-kōstni
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnima

množina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstne
RODILNIK: mėsno-kōstnih
DAJALNIK: mėsno-kōstnim
TOŽILNIK: mėsno-kōstne
MESTNIK: pri mėsno-kōstnih
ORODNIK: z mėsno-kōstnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mėsno-kōstno
RODILNIK: mėsno-kōstnega
DAJALNIK: mėsno-kōstnemu
TOŽILNIK: mėsno-kōstno
MESTNIK: pri mėsno-kōstnem
ORODNIK: z mėsno-kōstnim

dvojina

IMENOVALNIK: mėsno-kóstni
RODILNIK: mėsno-kóstnih
DAJALNIK: mėsno-kóstnima
TOŽILNIK: mėsno-kóstni
MESTNIK: pri mėsno-kóstnih
ORODNIK: z mėsno-kóstnima

množina

IMENOVALNIK: mėsno-kóstna
RODILNIK: mėsno-kóstnih
DAJALNIK: mėsno-kóstnim
TOŽILNIK: mėsno-kóstna
MESTNIK: pri mėsno-kóstnih
ORODNIK: z mėsno-kóstnimi

STALNE ZVEZE

mesno-kostna moka

nekdej termično obdelani in posušeni zmleti
klavniški odpadki, zlasti kot krmilo; SIN.: nekdej
kostno-mesna moka

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Dosedanji poizkusi strokovnjakov ne opozarjajo na posebne nevarnosti sežiga *mesno-kostne moke* in maščob.
- S prepovedjo uporabe *mesno-kostne moke* v prehrani živali so bolezen norih krav po svetu močno zaježili.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Občinski svetniki so na decembrskem zasedanju soglašali, da sme termoelektrarna tudi letos sežigati *mesno-kostno moko*.
- Od veterinarske uprave je dodatno zahteval, naj pridobi vsa pisna zagotovila iz omenjenih držav, da v prehrani prašičev ne uporabljajo *mesno-kostne moke*.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

- Povpraševanje po govejem mesu se je zmanjšalo kljub zagotovitvi, da naši kmetje goveda ne krmijo z *mesno-kostno moko*.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

- V naslednjih dneh naj bi poskusno zažgali okrog 44 ton *mesno-kostne moke*.

IZVOR

↑mesni + ↑kostni

mijáv medmet [mijáʷ]

POMEN

1. posnema oglašanje mačke

- Zaslišala je nežno praskanje po vratih svoje sobe. In potem: *Mijav!*«
- Nekaj mehkega se je zapletlo v njegove noge, skoraj bi padel. »*Mijav, mijav,*« se je oglasilo.

2. kot samostalnik oglašanje mačke

- Takoj, Nelson, je zamrmrala in zaprla vrata pred njegovim vprašujočim *mijavom*.
- Začeli so pazljivo brkljati po javorovem podrastju in *mijav mijav* je postajal vedno bolj nestrpen, vedno bolj otožen, vedno bolj živ.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mijáʷ]

IPA: [mi'ja:ʷ]

tonemski

[mijáʷ]

IPA: [mijá:ʷ]

v obliki mijav

jakostni

[mijáʷ mijáva]

IPA: [mi'ja:ʷ mi'ja:va]

tonemski

[mijáʷ mijáva]

IPA: [mijá:ʷ mijá:và]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mijáv

RODILNIK: mijáva

DAJALNIK: mijávu

TOŽILNIK: mijáv

MESTNIK: pri mijávu

ORODNIK: z mijávom

dvojina

IMENOVALNIK: mijáva

RODILNIK: mijávov

DAJALNIK: mijávoma

TOŽILNIK: mijáva

MESTNIK: pri mijávih

ORODNIK: z mijávoma

množina

IMENOVALNIK: mijávi

RODILNIK: mijávov

DAJALNIK: mijávom

TOŽILNIK: mijáve

MESTNIK: pri mijávih

ORODNIK: z mijávi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mijáv

RODILNIK: mijáva

DAJALNIK: mijávu

TOŽILNIK: mijáv

MESTNIK: pri mijávu

ORODNIK: z mijávom

dvojina

IMENOVALNIK: mijáva

RODILNIK: mijávov

DAJALNIK: mijâv**oma**
TOŽILNIK: mijâ**va**
MESTNIK: pri mijâ**vih**
ORODNIK: z mijâ**voma**

množina

IMENOVALNIK: mijâvi
RODILNIK: mijâ**ov**
DAJALNIK: mijâ**om**
TOŽILNIK: mijâ**ve**
MESTNIK: pri mijâ**vih**
ORODNIK: z mijâvi

in

jakostno ednina

IMENOVALNIK: mijâv
RODILNIK: mijâv
DAJALNIK: mijâv
TOŽILNIK: mijâv
MESTNIK: pri mijâv
ORODNIK: z mijâv

dvojina

IMENOVALNIK: mijâv
RODILNIK: mijâv
DAJALNIK: mijâv
TOŽILNIK: mijâv
MESTNIK: pri mijâv
ORODNIK: z mijâv

množina

IMENOVALNIK: mijâv
RODILNIK: mijâv
DAJALNIK: mijâv
TOŽILNIK: mijâv
MESTNIK: pri mijâv
ORODNIK: z mijâv

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: mijâv
RODILNIK: mijâv
DAJALNIK: mijâv
TOŽILNIK: mijâv
MESTNIK: pri mijâv
ORODNIK: z mijâv

dvojina

IMENOVALNIK: mijâv
RODILNIK: mijâv
DAJALNIK: mijâv
TOŽILNIK: mijâv
MESTNIK: pri mijâv
ORODNIK: z mijâv

množina

IMENOVALNIK: mijâv
RODILNIK: mijâv
DAJALNIK: mijâv
TOŽILNIK: mijâv
MESTNIK: pri mijâv
ORODNIK: z mijâv

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema oglašanje mačke

mijâvkati mijâvkam nedovršni glagol [mijâukati]

POMEN

1. oglašati se z visokimi, zateglimi glasovi

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

maček, mačka, muca mijavka

- Mački *mijavkajo*, kadar iščejo pozornost, ki so je vajeni, pa tudi kadar iščejo izhod na prosto.
- Ugotovil sem, da mačka ni *mijavkala* na stopnišču, ampak na balkonu.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**
začeti mijavkati

- Kadar hoče v hišo ali pa na prosto, začne *mijavkati* pred vrati.

▶ prisl. + **glag.**

glasno mijavkati | milo, žalostno mijavkati

- Prvo noč sem mačka zaprl v kuhinjo, on pa je glasno *mijavkal*, s kremplji je praskal po vratih in se metal obnje.
- Našel je uboge mucke, ki so žalostno *mijavkale* in ga proseče gledale.

1.1. ekspresivno govoriti, oglašati se s temu podobnimi glasovi

- Opazim megleno pojavo, kako mi nekaj govori, *mijavka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mijâukati]

IPA: [miˈja:ukati]

tonemski

[mijâukati]

IPA: [mijâ:ukâti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: mijâvkati

NAMENILNIK: mijâvkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: mijâvk**am**
2. OSEBA: mijâvk**aš**
3. OSEBA: mijâvk**a**

dvojina

1. OSEBA: mijâvk**ava**
2. OSEBA: mijâvk**ata**
3. OSEBA: mijâvk**ata**

množina

1. OSEBA: mijâvk**amo**
2. OSEBA: mijâvk**ate**
3. OSEBA: mijâvk**ajo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: mijávkaj

dvojina

1. OSEBA: mijávkajva

2. OSEBA: mijávkajta

množina

1. OSEBA: mijávkajmo

2. OSEBA: mijávkajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: mijávkal

DVOJINA: mijávkala

MNOŽINA: mijávkali

ženski spol

EDNINA: mijávkala

DVOJINA: mijávkali

MNOŽINA: mijávkale

srednji spol

EDNINA: mijávkalo

DVOJINA: mijávkali

MNOŽINA: mijávkala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mijavkajóč

RODILNIK: mijavkajóč**ega**

DAJALNIK: mijavkajóč**emu**

TOŽILNIK: mijavkajóč

živo mijavkajóč**ega**

MESTNIK: pri mijavkajóč**em**

ORODNIK: z mijavkajóč**ima**

dvojina

IMENOVALNIK: mijavkajóča

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**ima**

TOŽILNIK: mijavkajóča

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: mijavkajóči

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**im**

TOŽILNIK: mijavkajóče

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mijavkajóča

RODILNIK: mijavkajóče

DAJALNIK: mijavkajóči

TOŽILNIK: mijavkajóčo

MESTNIK: pri mijavkajóči

ORODNIK: z mijavkajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: mijavkajóči

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**ima**

TOŽILNIK: mijavkajóči

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: mijavkajóče

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**im**

TOŽILNIK: mijavkajóče

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mijavkajóče

RODILNIK: mijavkajóč**ega**

DAJALNIK: mijavkajóč**emu**

TOŽILNIK: mijavkajóče

MESTNIK: pri mijavkajóč**em**

ORODNIK: z mijavkajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mijavkajóči

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**ima**

TOŽILNIK: mijavkajóči

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: mijavkajóča

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**im**

TOŽILNIK: mijavkajóča

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: mijavkáj**e**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: mijávkanje

RODILNIK: mijávkanja

DAJALNIK: mijávkanju

TOŽILNIK: mijávkanje

MESTNIK: pri mijávkanju

ORODNIK: z mijávkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: mijávkanji

RODILNIK: mijávkanj

DAJALNIK: mijávkanj**ema**

TOŽILNIK: mijávkanji

MESTNIK: pri mijávkanj**ih**

ORODNIK: z mijávkanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: mijávkanja

RODILNIK: mijávkanj

DAJALNIK: mijávkanj**em**

TOŽILNIK: mijávkanja

MESTNIK: pri mijávkanj**ih**

ORODNIK: z mijávkanj**i**

tonemsko

NEDOLOČNIK: mijâvkati

NAMENILNIK: mijâvkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: mijâvkam
2. OSEBA: mijâvkaš
3. OSEBA: mijâvka

dvojina

1. OSEBA: mijâvkava
2. OSEBA: mijâvkata
3. OSEBA: mijâvkata

množina

1. OSEBA: mijâvkamo
2. OSEBA: mijâvkate
3. OSEBA: mijâvkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: mijâvkaj

dvojina

1. OSEBA: mijâvkajva
2. OSEBA: mijâvkajta

množina

1. OSEBA: mijâvkajmo
2. OSEBA: mijâvkajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: mijâvkal
DVOJINA: mijâvkala
MNOŽINA: mijâvkali

ženski spol

EDNINA: mijâvkala
DVOJINA: mijâvkali
MNOŽINA: mijâvkale

srednji spol

EDNINA: mijâvkalo
DVOJINA: mijâvkali
MNOŽINA: mijâvkala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mijavkajoč *tudi* mijavkajoč
RODILNIK: mijavkajóč**ega**
DAJALNIK: mijavkajóč**emu**
TOŽILNIK: mijavkajóč
    živo mijavkajóč**ega**
MESTNIK: pri mijavkajóč**em**
ORODNIK: z mijavkajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mijavkajóča
RODILNIK: mijavkajóč**ih**
DAJALNIK: mijavkajóč**ima**
TOŽILNIK: mijavkajóča
MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**
ORODNIK: z mijavkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: mijavkajóči

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**im**

TOŽILNIK: mijavkajóče

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mijavkajóča

RODILNIK: mijavkajóče

DAJALNIK: mijavkajóč**i**

TOŽILNIK: mijavkajóč**o**

MESTNIK: pri mijavkajóč**i**

ORODNIK: z mijavkajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: mijavkajóči

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**ima**

TOŽILNIK: mijavkajóč**i**

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: mijavkajóče

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**im**

TOŽILNIK: mijavkajóče

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mijavkajóče

RODILNIK: mijavkajóč**ega**

DAJALNIK: mijavkajóč**emu**

TOŽILNIK: mijavkajóče

MESTNIK: pri mijavkajóč**em**

ORODNIK: z mijavkajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: mijavkajóči

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**ima**

TOŽILNIK: mijavkajóč**i**

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: mijavkajóča

RODILNIK: mijavkajóč**ih**

DAJALNIK: mijavkajóč**im**

TOŽILNIK: mijavkajóča

MESTNIK: pri mijavkajóč**ih**

ORODNIK: z mijavkajóč**imi**

DELEŽJE NA *-aje*: mijavkâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: mijâvkanje

RODILNIK: mijâvkanja

DAJALNIK: mijâvkanju

TOŽILNIK: mijâvkanje

MESTNIK: pri mijâvkanju
ORODNIK: z mijâvkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: mijâvkanji
RODILNIK: mijâvkanj
DAJALNIK: mijâvkanjema
TOŽILNIK: mijâvkanji
MESTNIK: pri mijâvkanjih
ORODNIK: z mijâvkanjema

množina

IMENOVALNIK: mijâvkanja
RODILNIK: mijâvkanj
DAJALNIK: mijâvkanjem
TOŽILNIK: mijâvkanja
MESTNIK: pri mijâvkanjih
ORODNIK: z mijâvkanji

IZVOR

↑mijav

mikrosporija mikrosporije samostalnik ženskega spola

[mikrosporíja]

POMEN

iz medicine, iz veterine **nalezljiva glivična kožna bolezen živali, zlasti mačk, ki se prenaša tudi na človeka in povzroča lišajaste spremembe v obliki rožnatih krogov z izrazitim rdečkastim robom;** SIN.: mačja bolezen

▶ glag. + za + **sam. beseda v tožilniku**

zboleti za mikrosporijo

▪ Petnajst otrok je zaradi igre s potepuškima mucama zbolelo za *mikrosporijo*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

zdravljenje mikrosporije

▪ Pregledi so potrebni tudi za sledenje uspešnosti zdravljenja *mikrosporije*.

▪ Živali so lahko pasivni prenašalci *mikrosporije* in nimajo vidnih sprememb na kožuhu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mikrosporíja]

IPA: [mikrɔspɔ'ri:ja]

tonemski

[mikrosporíja]

IPA: [mikrɔspɔrí:jà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mikrosporija
RODILNIK: mikrosporije
DAJALNIK: mikrosporiji
TOŽILNIK: mikrosporijo
MESTNIK: pri mikrosporiji
ORODNIK: z mikrosporijo

dvojina

IMENOVALNIK: mikrosporiji
RODILNIK: mikrosporij
DAJALNIK: mikrosporijama
TOŽILNIK: mikrosporiji
MESTNIK: pri mikrosporijah
ORODNIK: z mikrosporijama

množina

IMENOVALNIK: mikrosporije
RODILNIK: mikrosporij
DAJALNIK: mikrosporijam
TOŽILNIK: mikrosporije
MESTNIK: pri mikrosporijah
ORODNIK: z mikrosporijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mikrosporíja
RODILNIK: mikrosporíje
DAJALNIK: mikrosporíji
TOŽILNIK: mikrosporíjo
MESTNIK: pri mikrosporíji
ORODNIK: z mikrosporíjo

dvojina

IMENOVALNIK: mikrosporíji
RODILNIK: mikrosporíj
DAJALNIK: mikrosporíjama
TOŽILNIK: mikrosporíji
MESTNIK: pri mikrosporíjah
ORODNIK: z mikrosporíjama

množina

IMENOVALNIK: mikrosporíje
RODILNIK: mikrosporíj
DAJALNIK: mikrosporíjam
TOŽILNIK: mikrosporíje
MESTNIK: pri mikrosporíjah
ORODNIK: z mikrosporíjami

IZVOR

prevzeto iz nlat. *microsporia*, iz novoklas. *micro..*, *mikro..* 'majhen', 'milijonina osnovne enote' iz gr. *mīkrós* 'majhen' + ↑spora

mišelôvka mišelôvke samostalnik ženskega spola

[mišelôvka]

POMEN

1. past za miši in druge manjše glodalce; SIN.: mišnica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Ob rov postavim past na vzmet ali mrežasto *mišelovko*, v katero dam slanino, sir ali sveže sadje.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Za pridelek nas lahko prikrajšajo ptice in miši: grah zavarujemo z mrežami in nastavimo *mišelovke*.

▪ Povsod sva imela *mišelovke*, saj je bilo vse polno miši.

...

▪ Miši preganjam podobno kot rovke, z *mišelovkami*.

2. ekspresivno **nevaren, težaven, brezizhoden**

položaj; SIN.: ekspresivno mišnica

▪ Mostič, ki so ga zgradili že v prastarih časih, danes po obnovi in prenovi postaja prava prometna *mišelovka*, smrtno nevarna past.

3. dogajanje v literarnem ali uprizoritvenem

delu, pri katerem se skuša ukaniti enega od likov; SIN.: mišnica

▪ Njihove zgodbe niso zgolj melodramatske *mišelovke*, temveč mreže, polne metafizične žeje in lakote.

▪ Posebej zanimiva je bila postavitev *mišelovke*, ki so jo namesto igralcev odigrali kar glavni liki.

4. ekspresivno **žival, ki lovi miši**

▪ Ker živim v sto let stari butani hiši, v kateri več kot deset let nihče ni živel, sem potrebovala živo *mišelovko*.

▪ Mačke so bile ob drugih živalih zame manj privlačne. Mogoče zato, ker jih v kmečkem okolju niso imeli za družabnice, ampak predvsem za koristne *mišelovke*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mišelôuka]

IPA: [mɨʃɛ'lo:uka]

tonemski

[mišelôuka]

IPA: [mɨʃɛ'lo:ukà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mišelôvka

RODILNIK: mišelôvke

DAJALNIK: mišelôvki

TOŽILNIK: mišelôvko

MESTNIK: pri mišelôvki

ORODNIK: z mišelôvko

dvojina

IMENOVALNIK: mišelôvki

RODILNIK: mišelôvk

DAJALNIK: mišelôvkama

TOŽILNIK: mišelôvki

MESTNIK: pri mišelôvkah

ORODNIK: z mišelôvkama

množina

IMENOVALNIK: mišelôvke

RODILNIK: mišelôvk

DAJALNIK: mišelôvkam

TOŽILNIK: mišelôvke

MESTNIK: pri mišelôvkah

ORODNIK: z mišelôvkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mišelôvka

RODILNIK: mišelôvke

DAJALNIK: mišelôvki

TOŽILNIK: mišelôvko

MESTNIK: pri mišelôvki

ORODNIK: z mišelôvko

dvojina

IMENOVALNIK: mišelôvki

RODILNIK: mišelôvk

DAJALNIK: mišelôvkama

TOŽILNIK: mišelôvki

MESTNIK: pri mišelôvkah

ORODNIK: z mišelôvkama

množina

IMENOVALNIK: mišelôvke

RODILNIK: mišelôvk

DAJALNIK: mišelôvkam

TOŽILNIK: mišelôvke

MESTNIK: pri mišelôvkah

ORODNIK: z mišelôvkami

IZVOR

↑miš + ↑loviti

míšnica míšnice samostalnik ženskega spola [míšnica]

POMEN

1. past za miši in druge manjše glodalce; SIN.: mišelovka

▪ Na policah je neskončna vrsta predmetov – od lesenega škaščka, v katerem so iz mleka izločali maslo, do *mišnice*, ki je tako velika, da bi se vanjo lahko ulovil maček.

▪ Po večmesečnem čakanju in prekladanju stvari po hodnikih je dobila zakotno luknjo, smrdečo po plesni, polno *mišnic*, ki očitno niso ravno zalegle.

2. ekspresivno **nevaren, težaven, brezizhoden**

položaj; SIN.: ekspresivno mišelovka

▪ Potem ko se je po eni uri ločila od skupine in se sama odpravila navzgor, je priplezala visoko v skalno *mišnico* in nemočna obstala na eni izmed polic.

▪ Med prevračanjem je jadralce, ki so bili na palubi, razmetalo po morju, tisti, ki so bili v kabinah, pa so bili ujeti v *mišnico*.

▪ Na obeh straneh je potonilo nekaj rušilcev in torpedovk, a rusko ladjevje je bilo še vedno v *mišnici*.

▪ Za njim se je v hipu nabrala nekaj sto metrov dolga kolona v *mišnico* ujetih vozil in voznikov.

3. dogajanje v literarnem ali uprizoritvenem

delu, pri katerem se skuša ukaniti enega od likov; SIN.: mišelovka

▪ Pravilno je izluščil iz lahkotne vsebine idejno srčiko, zlasti v tretjem dejanju, ki je tudi sicer, poleg *mišnice* v zadnjem dejanju, najbolj uspelo.

▪ Prva igra v igri je bila uprizorjena leta 1512, najbolj znana igra v igri vseh časov pa je *mišnica* v Shakespearovem Hamletu.

4. starinsko **arzenik**

▪ Med drugim so za mazanje glave uporabljali bršljanovo vodo, pa vodo, v kateri se je namakala *míšnica*, in tudi zavretek brezovega listja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[míšnica]

IPA: [ˈmiːʃnitsa]

tonemski

[míšnica]

IPA: [míːʃnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: míšnica

RODILNIK: míšnice

DAJALNIK: míšnici

TOŽILNIK: míšnico

MESTNIK: pri míšnici

ORODNIK: z míšnico

dvojina

IMENOVALNIK: míšnici

RODILNIK: míšnic

DAJALNIK: míšnicama

TOŽILNIK: míšnici

MESTNIK: pri míšnicah

ORODNIK: z míšnicama

množina

IMENOVALNIK: míšnice

RODILNIK: míšnic

DAJALNIK: míšnicam

TOŽILNIK: míšnice

MESTNIK: pri míšnicah

ORODNIK: z míšnicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mîšnica

RODILNIK: mîšnice

DAJALNIK: mîšnici

TOŽILNIK: mîšnico

MESTNIK: pri mîšnici

ORODNIK: z mîšnico

dvojina

IMENOVALNIK: mîšnici

RODILNIK: mîšnic

DAJALNIK: mîšnicama

TOŽILNIK: mîšnici

MESTNIK: pri mîšnicah

ORODNIK: z mîšnicama

množina

IMENOVALNIK: mîšnice

RODILNIK: mîšnic

DAJALNIK: mîšnicam

TOŽILNIK: mîšnice

MESTNIK: pri mîšnicah

ORODNIK: z mîšnicami

IZVOR

↑miš

mladoléten mladolétna mladolétno pridevnik

[mladolétən]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **mladoletni** ki ne dosega zakonsko določene starosti, navadno osemnajst let, in zato še nima polnih pravno določenih pravic ter dolžnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

mladoleten brat, deček, fant, sin | mladoleten/mladoletni morilec, ropar | mladoleten/mladoletni oškodovanec | mladoleten/mladoletni otrok | mladoleten prijatelj | mladoleten/mladoletni voznik | mladoletni člani | mladoletni dijaki | mladoletni osumljenci, prestopniki, razbojniki, storilci | mladoletni prosilci, tujci | mladoletna deklica, hčerka, hči | mladoletna oseba | mladoletna prostitutka | mladoletne žrtve | mladoletno dekle

▪ Preiskava še vedno ni končana, saj policisti še zbirajo obvestila, zoper *mladoletnega* sina pa so odredili sodno pridržanje.

▪ Sistem, ki javno zagotavlja, da morajo biti *mladoletni* otroci vsestransko zaščiteni pred zlorabami, je zatajil.

▪ V nesrečah so bili udeleženi tudi *mladoletni* voznik osebnega avtomobila, dva voznika motornega kolesa in trije vozniki koles z motorjem.

▪ Obravnava *mladoletnih* prestopnikov naj bi temeljila na rehabilitaciji in težila k reintegraciji.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku** biti mladoleten

▪ Čeprav je *mladoleten*, mu grozi kazenski pregon zaradi poskusa napada na visokega državnega uradnika.

▪ Če bi bil še *mladoleten*, bi mu sodišče lahko izreklo največ pet let zapora.

1.1. v katerem so udeleženi tisti, ki ne dosega zakonsko določene starosti, navadno osemnajst let, in zato nimajo polnih pravno določenih pravic ter dolžnosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda mladoletno prestopništvo

▪ Na tridnevnem seminarju so med drugim spregovorili o nasilju med mladimi in *mladoletnem* prestopništvu, posebno pozornost so namenili nasilju v šoli.

2. kot samostalnik v obliki **mladoletni**, **mladoletna** kdor ne dosega zakonsko določene starosti, navadno osemnajst let, in zato nima polnih pravno določenih pravic ter dolžnosti

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

sodišče, zapor za mladoletne | sodnik za mladoletne
▪ Moral se je zagovarjati pred sodiščem za *mladoletne*, saj v resnici še ni dopolnil osemnajst let, čeprav se mi je predstavil za študenta v drugem letniku.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

spolna zloraba mladoletnih

▪ Nemška vlada je aprila sklicala okroglo mizo, na kateri naj bi izoblikovali predloge za izboljšanje boja proti spolnim zlorabam *mladoletnih* v cerkvah in šolah.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju + **sam. beseda v dajalniku**

prodaja, točenje alkohola mladoletnim, prodaja, točenje alkoholnih pijač mladoletnim

▪ Prepovedana je ponudba in prodaja alkoholnih pijač *mladoletnim* in na delovnem mestu med delovnim časom.

▪ Večje težave s točenjem alkohola *mladoletnim* imajo v mestih, kjer so skoncentrirane srednje šole in skozi dan veliko dijakov poseda po barih, tudi z alkoholno pijačo pred sabo.

▶ sam. beseda + nad + **sam. beseda v orodniku**

▪ Omejitev in nenehen nadzor nad *mladoletnimi* lahko povzročijo tudi nasproten učinek – upor in še manjšo stopnjo zaupanja med starši in otroki.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mladolétən]

IPA: [mladɔ'le:tən]

tonemski

[mladolê:tən]

IPA: [mladɔlé:tən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mladoléten

določno mladolétni

RODILNIK: mladolétnega

DAJALNIK: mladolétnemu

TOŽILNIK: mladoléten

določno mladolétni

živo mladolétnega

MESTNIK: pri mladolétnem

ORODNIK: z mladolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétna

RODILNIK: mladolétnih

DAJALNIK: mladolétnima

TOŽILNIK: mladolétna

MESTNIK: pri mladolétnih

ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétni

RODILNIK: mladolétnih

DAJALNIK: mladolétnim

TOŽILNIK: mladolétno

MESTNIK: pri mladolétnih

ORODNIK: z mladolétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétna

RODILNIK: mladolétno

DAJALNIK: mladolétni

TOŽILNIK: mladolétno

MESTNIK: pri mladolétni

ORODNIK: z mladolétno

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétni

RODILNIK: mladolétnih

DAJALNIK: mladolétnima

TOŽILNIK: mladolétni

MESTNIK: pri mladolétnih

ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétno

RODILNIK: mladolétnih

DAJALNIK: mladolétnim

TOŽILNIK: mladolétno

MESTNIK: pri mladolétnih

ORODNIK: z mladolétnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétno

RODILNIK: mladolétnega

DAJALNIK: mladolétnemu

TOŽILNIK: mladolétno

MESTNIK: pri mladolétnem

ORODNIK: z mladolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétni

RODILNIK: mladolétnih

DAJALNIK: mladolétnima

TOŽILNIK: mladolétni

MESTNIK: pri mladolétnih

ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétna

RODILNIK: mladolétnih

DAJALNIK: mladolétnim

TOŽILNIK: mladolétna

MESTNIK: pri mladolétnih

ORODNIK: z mladolétnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétno

določno mladolétni

RODILNIK: mladolētnega
DAJALNIK: mladolētnemu
TOŽILNIK: mladolēten
določno mladolētni
živo mladolētnega
MESTNIK: pri mladolētnem
ORODNIK: z mladolētnim

dvojina

IMENOVANIK: mladolētna
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnima
TOŽILNIK: mladolētna
MESTNIK: pri mladolētnih
ORODNIK: z mladolētnima

množina

IMENOVANIK: mladolētni
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnim
TOŽILNIK: mladolētne
MESTNIK: pri mladolētnih
ORODNIK: z mladolētnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: mladolētna
RODILNIK: mladolētne
DAJALNIK: mladolētni
TOŽILNIK: mladolētno
MESTNIK: pri mladolētni
ORODNIK: z mladolētno

dvojina

IMENOVANIK: mladolētni
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnima
TOŽILNIK: mladolētni
MESTNIK: pri mladolētnih
ORODNIK: z mladolētnima

množina

IMENOVANIK: mladolētne
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnim
TOŽILNIK: mladolētne
MESTNIK: pri mladolētnih
ORODNIK: z mladolētnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: mladolētno
RODILNIK: mladolētnega
DAJALNIK: mladolētnemu
TOŽILNIK: mladolētno
MESTNIK: pri mladolētnem
ORODNIK: z mladolētnim

dvojina

IMENOVANIK: mladolētni
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnima
TOŽILNIK: mladolētni

MESTNIK: pri mladolētnih
ORODNIK: z mladolētnima

množina

IMENOVANIK: mladolētna
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnim
TOŽILNIK: mladolētna
MESTNIK: pri mladolētnih
ORODNIK: z mladolētnimi

v obliki mladoletni

jakostni

[mladolētni]

IPA: [mladoˈle:tni]

tonemski

[mladolētni]

IPA: [mladolé:tni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: mladolētni
RODILNIK: mladolētnega
DAJALNIK: mladolētnemu
TOŽILNIK: mladolētni
živo mladolētnega
MESTNIK: pri mladolētnem
ORODNIK: z mladolētnim

dvojina

IMENOVANIK: mladolētna
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnima
TOŽILNIK: mladolētna
MESTNIK: pri mladolētnih
ORODNIK: z mladolētnima

množina

IMENOVANIK: mladolētni
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnim
TOŽILNIK: mladolētne
MESTNIK: pri mladolētnih
ORODNIK: z mladolētnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: mladolētna
RODILNIK: mladolētne
DAJALNIK: mladolētni
TOŽILNIK: mladolētno
MESTNIK: pri mladolētni
ORODNIK: z mladolētno

dvojina

IMENOVANIK: mladolētni
RODILNIK: mladolētnih
DAJALNIK: mladolētnima

TOŽILNIK: mladolétni
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétné
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétné
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétno
RODILNIK: mladolétnega
DAJALNIK: mladolétnemu
TOŽILNIK: mladolétno
MESTNIK: pri mladolétnem
ORODNIK: z mladolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnima
TOŽILNIK: mladolétni
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétna
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétna
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnega
DAJALNIK: mladolétnemu
TOŽILNIK: mladolétni
živo mladolétnega
MESTNIK: pri mladolétnem
ORODNIK: z mladolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétna
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnima
TOŽILNIK: mladolétna
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétné
MESTNIK: pri mladolétnih

ORODNIK: z mladolétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétna
RODILNIK: mladolétné
DAJALNIK: mladolétni
TOŽILNIK: mladolétno
MESTNIK: pri mladolétni
ORODNIK: z mladolétno

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnima
TOŽILNIK: mladolétni
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétné
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétné
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétno
RODILNIK: mladolétnega
DAJALNIK: mladolétnemu
TOŽILNIK: mladolétno
MESTNIK: pri mladolétnem
ORODNIK: z mladolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnima
TOŽILNIK: mladolétni
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétna
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétna
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnimi

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnega
DAJALNIK: mladolétnemu
TOŽILNIK: mladolétni
živo mladolétnega

MESTNIK: pri mladolétnem
ORODNIK: z mladolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétna
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnima
TOŽILNIK: mladolétna
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétne
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétna
RODILNIK: mladolétne
DAJALNIK: mladolétni
TOŽILNIK: mladolétno
MESTNIK: pri mladolétni
ORODNIK: z mladolétno

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnima
TOŽILNIK: mladolétni
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétne
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétne
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnega
DAJALNIK: mladolétnemu
TOŽILNIK: mladolétni
živo mladolétnega
MESTNIK: pri mladolétnem
ORODNIK: z mladolétnim

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétna
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnima
TOŽILNIK: mladolétna
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétne
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolétna
RODILNIK: mladolétne
DAJALNIK: mladolétni
TOŽILNIK: mladolétno
MESTNIK: pri mladolétni
ORODNIK: z mladolétno

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétni
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnima
TOŽILNIK: mladolétni
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnima

množina

IMENOVALNIK: mladolétne
RODILNIK: mladolétnih
DAJALNIK: mladolétnim
TOŽILNIK: mladolétne
MESTNIK: pri mladolétnih
ORODNIK: z mladolétnimi

IZVOR

iz *mlada leta*

mladolétnica mladolétnice samostalnik ženskega spola

[mladolétnica]

POMEN

1. ženska, ki ne dosega zakonsko določene starosti, navadno osemnajst let, in zato še nima polnih pravno določenih pravic ter dolžnosti

▪ Po prvih zbranih obvestilih naj bi *mladoletnica* od doma pobegnila s fantom, ker njeni starši njune zveze niso odobraval.

▪ Novi kazenski zakonik bo pomembno prispeval k učinkovitemu boju zoper spolno zlorabljanje in izkoriščanje *mladoletnic* in mladoletnikov.

▪ Le kako je dobro vzgojena, pridna hčerka in učenka osnovne šole postala tako problematična *mladoletnica*?

2. iz zoologije večjemu molju podobna obvodna žuželka z dvema paroma žilastih kosmatih kril;

primerjaj lat. *Trichoptera*, *Limnephilus*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
ličinke mladoletnic

▪ Postrv se hrani z ličinkami *mladoletnic* ne glede na to, ali so zaščitene s hišico ali so brez nje.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

odrasle mladoletnice

- Odrasle *mladoletnice* rojijo ob obvodnem rastlinju, večinoma popoldne in zvečer.

▶ priredna zveza

mladoletnice in enodnevnice

- Ob gosti populaciji planktonskih rakov ter številnih ličinkah enodnevnice in *mladoletnic* v obrežnem pasu so ribe v jezeru uspešno preživele prvo in drugo leto.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mladolétnica]

IPA: [mladoˈle:tnitsa]

tonemski

[mladolétnica]

IPA: [mladolé:tnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mladolétnica

RODILNIK: mladolétnice

DAJALNIK: mladolétnici

TOŽILNIK: mladolétnico

MESTNIK: pri mladolétnici

ORODNIK: z mladolétnico

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétnici

RODILNIK: mladolétnic

DAJALNIK: mladolétnic**ama**

TOŽILNIK: mladolétnici

MESTNIK: pri mladolétnic**ah**

ORODNIK: z mladolétnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: mladolétnice

RODILNIK: mladolétnic

DAJALNIK: mladolétnic**am**

TOŽILNIK: mladolétnice

MESTNIK: pri mladolétnic**ah**

ORODNIK: z mladolétnic**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mladolétnica

RODILNIK: mladolétnice

DAJALNIK: mladolétnici

TOŽILNIK: mladolétnico

MESTNIK: pri mladolétnici

ORODNIK: z mladolétnico

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétnici

RODILNIK: mladolétnic

DAJALNIK: mladolétnic**ama**

TOŽILNIK: mladolétnici

MESTNIK: pri mladolétnic**ah**

ORODNIK: z mladolétnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: mladolétnice

RODILNIK: mladolétnic

DAJALNIK: mladolétnic**am**

TOŽILNIK: mladolétnice

MESTNIK: pri mladolétnic**ah**

ORODNIK: z mladolétnic**ami**

IZVOR

↑mladoletnik

mladolétnik mladolétnika samostalnik moškega spola

[mladolétnik]

POMEN

kdor ne dosega zakonsko določene starosti, navadno osemnajst let, in zato še nima polnih pravno določenih pravic ter dolžnosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nasilen mladoletnik | *n*-letni mladoletnik | obsojen, osumljen mladoletnik | pijan, vinjen mladoletnik | pogrešan, poškodovan, ranjen mladoletnik

- Hudo poškodovanega *mladoletnika* so reševalci z vozilom nujne medicinske pomoči odpeljali v bolnišnico.

- Med pogrešanimi *mladoletniki* je veliko gojencev vzgojnih zavodov, ki se ne vrnejo z izhodov.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljskem delu mladoletnikov**

delo mladoletnikov | kazenska odgovornost mladoletnikov | kazniva dejanja mladoletnikov | nadlegovanje, zloraba mladoletnikov | obravnava, pravice, varstvo, zaščita mladoletnikov | *n* odstotkov, število mladoletnikov | skupina, tolpa mladoletnikov | starši mladoletnikov | zakoniti zastopnik mladoletnika

- Za odpravo dela *mladoletnikov* si prizadevajo tudi v Mednarodni organizaciji za delo, v katero je vključenih 174 držav.

- Policisti so se pogovorili z vpletenimi pretepači in v svoje poročilo zapisali, da sta se sprli in stepli dve skupini *mladoletnikov*.

- Za storjene prekrške in nastalo škodo na oškodovankinem avtu bodo odgovarjali starši *mladoletnika*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

mladoletniki morajo, smejo **KAJ** | mladoletniki ne morejo **ČESA** | mladoletnik prestaja kazen | mladoletnik sodeluje | mladoletniki storijo, zagrašijo kaznivo dejanje | mladoletniki uporabljajo **KAJ** | mladoletnik je umrl | mladoletnik vozi

- Kdo si drzne razmišljati o hori legalis, to je določitvi časa, po katerem *mladoletniki* ne smejo biti več na javnih mestih?

- Zelo pogosto se po mestnih ulicah vozijo *mladoletniki* s skuterji.

- *Mladoletniki* naj pirotehnična sredstva uporabljajo le pod nadzorom staršev ali skrbnikov.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

prevzgojni dom, vzgojni dom, zavod za mladoletnike | kazen za mladoletnike | oddelek, zapor za mladoletnike | senat, sodišče, sodnica, sodnik za mladoletnike | zakon, kazenski zakonik za mladoletnike

- Na sodišče ga je pripeljala mama, sodnik pa je primer predal mladinskemu sodišču in fantu grozi zapor za *mladoletnike*.
- Sostorilca sta bila v času storitve kaznivih dejanj še mladoletna; zoper njiju poteka ločeni postopek pred sodnikom za *mladoletnike*, ki je zaprt za javnost.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

obravnavati, ovaditi mladoletnika | pridržati, prijeti mladoletnika | zaščititi mladoletnike

- Policisti so *mladoletnika* prijeli, se z njim na policijski postaji pogovorili, nato pa so ga izročili v varstvo očetu.

▶ **glag. + sam. beseda v dajalniku**

izreči mladoletniku kazen | prodajati **KAJ** mladoletnikom

- Oblasti so se odločile, da bodo pristojne inšpekcijske službe kaznovale vse trgovce, ki bodo prodajali alkohol *mladoletnikom*.

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
mladoletniki v prevzgojnim domu

- V veljavo je stopil nov pravilnik o *mladoletnikih* v prevzgojnim domu.

▶ **sam. beseda + proti + sam. beseda v dajalniku**
postopek proti mladoletniku

- Senat za mladoletnike lahko odloči, naj se postopek proti *mladoletniku* ne uvede ali pa naj se uvede pred sodnikom za mladoletnike.

▶ **sam. beseda + zoper + sam. beseda v tožilniku**
postopek zoper mladoletnika

- Postopek zoper *mladoletnika* še ni končan, k sodnici za prekrške pa mu ne bo več treba, razen če bo znova kršil prometne predpise.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
delo z mladoletniki

- Dejavnost zaposlenih je usmerjena predvsem v vzgojo, izobraževanje in delo z *mladoletniki*.

▶ **merni prisl. + sam. beseda v rodilniku**
več mladoletnikov

- Utemeljeno ju sumijo, da sta ugrabila več *mladoletnikov* in od njih izsilila denar.

▶ **glag. + kot + sam. beseda v imenovalniku**
storiti **KAJ** kot mladoletnik

- Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo olajševalno okoliščino, da je vsa dejanja storil kot *mladoletnik*.

▶ **priredna zveza**

mladoletniki in mladoletnice, mladoletniki in odrasli, mladoletniki in otroci, mladoletniki in ženske

- Za varnost otrok in *mladoletnikov* v prometu so odgovorni predvsem starši, opozarja policija.

[mladolétnik]

IPA: [mlado'le:tnik]

tonemski

[mladolétnik]

IPA: [mladolé:tnik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mladolétnik

RODILNIK: mladolétnika

DAJALNIK: mladolétniku

TOŽILNIK: mladolétnika

MESTNIK: pri mladolétniku

ORODNIK: z mladolétnikom

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétnika

RODILNIK: mladolétnikov

DAJALNIK: mladolétnikoma

TOŽILNIK: mladolétnika

MESTNIK: pri mladolétnikih

ORODNIK: z mladolétnikoma

množina

IMENOVALNIK: mladolétniki

RODILNIK: mladolétnikov

DAJALNIK: mladolétnikom

TOŽILNIK: mladolétnike

MESTNIK: pri mladolétnikih

ORODNIK: z mladolétniki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mladolétnik

RODILNIK: mladolétnika

DAJALNIK: mladolétniku

TOŽILNIK: mladolétnika

MESTNIK: pri mladolétniku

ORODNIK: z mladolétnikom

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétnika

RODILNIK: mladolétnikov

DAJALNIK: mladolétnikoma

TOŽILNIK: mladolétnika

MESTNIK: pri mladolétnikih

ORODNIK: z mladolétnikoma

množina

IMENOVALNIK: mladolétniki

RODILNIK: mladolétnikov

DAJALNIK: mladolétnikom

TOŽILNIK: mladolétnike

MESTNIK: pri mladolétnikih

ORODNIK: z mladolétniki

STALNE ZVEZE

mladoletnik brez spremstva

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

iz prava mladoletnik, ki se kot begunec zateče v drugo državo brez staršev ali zakonitih zastopnikov in je zato v upravnih postopkih upravičen do posebne obravnave

▪ V nobenem primeru se *mladoletnikov brez spremstva* ne sme vračati v nasprotju s sprejetimi mednarodnimi akti.

mlajši mladoletnik

iz prava udeleženec kaznivega dejanja, ki je v času storitve dejanja že star 14 let, ni pa še dopolnil 16 let

▪ Največ kršitev javnega reda in miru je bilo ob koncih tedna, v njih pa so bili največkrat udeleženi *mlajši mladoletniki*.

▪ *Mlajši mladoletniki* ali celo otroci so dostikrat žrtve uličnih razbojnikov, še zlasti če so v večernih urah sami na cesti.

starejši mladoletnik

iz prava udeleženec kaznivega dejanja, ki je v času storitve dejanja že star 16 let, ni pa še dopolnil 18 let

▪ Za *starejše mladoletnike* je v izjemnih primerih možen mladoletniški zapor do deset let.

▪ Zlasti med *starejšimi mladoletniki* se zadnje čase povečuje število žrtev med vozniki motornih koles in osebnih avtomobilov.

BESEDOTVORJE

feminativ: mladolénica

svojilni pridevnik: mladolénikov

IZVOR

iz *mlada leta*

mladolénikov mladolénikova mladolénikovo

pridevnik [mladolénikou mladolénikova mladolénikovo]

POMEN

1. ki je v zvezi z mladoletnikom, pripada mladoletniku

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

mladoletnikova osamitev | mladoletnikova osebnost | mladoletnikova razvitost, starost

▪ *Mladoletnikova* osamitev v priporu je škodljiva, zlasti če bi trajala predolgo.

▪ Pri izbiri vzgojnega ukrepa upošteva sodišče *mladoletnikovo* starost in njegovo duševno razvitost, njegove psihične lastnosti.

1.1. ki je v sorodstvenem, družbenem razmerju z mladoletnikom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

mladoletnikovi starši

▪ Pristojna oseba mora čim prej začeti postopek iskanja *mladoletnikovih* staršev ali drugih sorodnikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mladolénikou mladolénikova mladolénikovo]

IPA: [mladoˈleːtnikou mladoˈleːtnikova mladoˈleːtnikovo]

tonemski

[mladolétnikou mladolétnikova mladolétnikovo]

IPA: [mladoléːtnikou mladoléːtnikova mladoléːtnikovo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolénikov

RODILNIK: mladolénikovega

DAJALNIK: mladolénikovemu

TOŽILNIK: mladolénikov

živo mladolénikovega

MESTNIK: pri mladolénikovem

ORODNIK: z mladolénikovim

dvojina

IMENOVALNIK: mladolénikova

RODILNIK: mladolénikovih

DAJALNIK: mladolénikovima

TOŽILNIK: mladolénikova

MESTNIK: pri mladolénikovih

ORODNIK: z mladolénikovima

množina

IMENOVALNIK: mladolénikovi

RODILNIK: mladolénikovih

DAJALNIK: mladolénikovim

TOŽILNIK: mladolénikove

MESTNIK: pri mladolénikovih

ORODNIK: z mladolénikovimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: mladolénikova

RODILNIK: mladolénikove

DAJALNIK: mladolénikovi

TOŽILNIK: mladolénikovo

MESTNIK: pri mladolénikovi

ORODNIK: z mladolénikovo

dvojina

IMENOVALNIK: mladolénikovi

RODILNIK: mladolénikovih

DAJALNIK: mladolénikovima

TOŽILNIK: mladolénikovi

MESTNIK: pri mladolénikovih

ORODNIK: z mladolénikovima

množina

IMENOVANIK: mladolétnikove
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**im**
TOŽILNIK: mladolétnikove
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: mladolétnikovo
RODILNIK: mladolétnikov**ega**
DAJALNIK: mladolétnikov**emu**
TOŽILNIK: mladolétnikovo
MESTNIK: pri mladolétnikov**em**
ORODNIK: z mladolétnikov**im**

dvojina

IMENOVANIK: mladolétnikov**i**
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**ima**
TOŽILNIK: mladolétnikov**i**
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**ima**

množina

IMENOVANIK: mladolétnikova
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**im**
TOŽILNIK: mladolétnikova
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: mladolétnikov
RODILNIK: mladolétnikov**ega**
DAJALNIK: mladolétnikov**emu**
TOŽILNIK: mladolétnikov
    živo mladolétnikov**ega**
MESTNIK: pri mladolétnikov**em**
ORODNIK: z mladolétnikov**im**

dvojina

IMENOVANIK: mladolétnikov**a**
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**ima**
TOŽILNIK: mladolétnikov**a**
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**ima**

množina

IMENOVANIK: mladolétnikov**i**
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**im**
TOŽILNIK: mladolétnikov**e**
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: mladolétnikova

RODILNIK: mladolétnikove
DAJALNIK: mladolétnikov**i**
TOŽILNIK: mladolétnikov**o**
MESTNIK: pri mladolétnikov**i**
ORODNIK: z mladolétnikov**o**

dvojina

IMENOVANIK: mladolétnikov**i**
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**ima**
TOŽILNIK: mladolétnikov**i**
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**ima**

množina

IMENOVANIK: mladolétnikove
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**im**
TOŽILNIK: mladolétnikove
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: mladolétnikovo
RODILNIK: mladolétnikov**ega**
DAJALNIK: mladolétnikov**emu**
TOŽILNIK: mladolétnikov**o**
MESTNIK: pri mladolétnikov**em**
ORODNIK: z mladolétnikov**im**

dvojina

IMENOVANIK: mladolétnikov**i**
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**ima**
TOŽILNIK: mladolétnikov**i**
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**ima**

množina

IMENOVANIK: mladolétnikova
RODILNIK: mladolétnikov**ih**
DAJALNIK: mladolétnikov**im**
TOŽILNIK: mladolétnikov**a**
MESTNIK: pri mladolétnikov**ih**
ORODNIK: z mladolétnikov**imi**

IZVOR

↑mladoletnik

mladolétnost mladolétnosti samostalnik ženskega spola
[mladolétnost]

POMEN

stanje, ko kdo ne dosega zakonsko določene starosti, navadno osemnajst let, in zato še nima polnih pravno določenih pravic ter dolžnosti

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
čas mladoletnosti

▪ V času *mladoletnosti* otrok za njihove pravice in koristi skrbijo starši.

▶ glag. + zaradi + **sam. beseda v roditelju**

- Zaradi *mladoletnosti* so ga izpustili, vendar so mu dosodili strogo policijski nadzor.

...

- Fanta so kljub njegovi *mladoletnosti* zasliševali samega, brez prisotnosti staršev ali odvetnika.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mladolétnost]

IPA: [mladoˈle:tnost]

tonemski

[mladolétnost]

IPA: [mladolé:tnost]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mladolétnost

RODILNIK: mladolétnosti

DAJALNIK: mladolétnosti

TOŽILNIK: mladolétnost

MESTNIK: pri mladolétnosti

ORODNIK: z mladolétnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétnosti

RODILNIK: mladolétnosti

DAJALNIK: mladolétnostma tudi mladolétnostima

TOŽILNIK: mladolétnosti

MESTNIK: pri mladolétnostih

ORODNIK: z mladolétnostma tudi z mladolétnostima

množina

IMENOVALNIK: mladolétnosti

RODILNIK: mladolétnosti

DAJALNIK: mladolétnostim

TOŽILNIK: mladolétnosti

MESTNIK: pri mladolétnostih

ORODNIK: z mladolétnostmi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mladolétnost

RODILNIK: mladolétnosti

DAJALNIK: mladolétnosti

TOŽILNIK: mladolétnost

MESTNIK: pri mladolétnosti

ORODNIK: z mladolétnostjo

dvojina

IMENOVALNIK: mladolétnosti

RODILNIK: mladolétnosti

DAJALNIK: mladolétnostma tudi mladolétnostima

TOŽILNIK: mladolétnosti

MESTNIK: pri mladolétnostih

ORODNIK: z mladolétnostma tudi z mladolétnostima

množina

IMENOVALNIK: mladolétnosti

RODILNIK: mladolétnosti

DAJALNIK: mladolétnostim

TOŽILNIK: mladolétnosti

MESTNIK: pri mladolétnostih

ORODNIK: z mladolétnostmi

IZVOR

↑mladoleten

mlekomát mlekomáta samostalnik moškega spola

[mlekomát]

POMEN

avtomat za prodajo svežega mleka

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

postavitev mlekomata

- Za postavitev *mlekomata* so se odločili z namenom, da bi za zdravo mleko iztržili nekaj več.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

postaviti mlekomat

- Na živilskem trgu so postavili *mlekomat* s svežim mlekom.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v roditelju

mleko iz mlekomata

- Liter mleka iz *mlekomata* stane en evro.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Vsekakor se boste morali po kakovostne mlečne izdelke odpraviti do najbližjega *mlekomata*, na tržnico ali s kanglico h kmetu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mlekomát]

IPA: [mlekoˈma:t]

tonemski

[mlekomât]

IPA: [mlekomá:t]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mlekomát

RODILNIK: mlekomáta

DAJALNIK: mlekomátu

TOŽILNIK: mlekomát

MESTNIK: pri mlekomátu

ORODNIK: z mlekomátom

dvojina

IMENOVALNIK: mlekomáta

RODILNIK: mlekomátov

DAJALNIK: mlekomátoma

TOŽILNIK: mlekomáta

MESTNIK: pri mlekomátih

ORODNIK: z mlekomátoma

množina

IMENOVALNIK: mlekomáti

RODILNIK: mlekomátov

DAJALNIK: mlekomátom

TOŽILNIK: mlekomáte
MESTNIK: pri mlekomátih
ORODNIK: z mlekomáti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mlekomât
RODILNIK: mlekomâta
DAJALNIK: mlekomâtu
TOŽILNIK: mlekomât
MESTNIK: pri mlekomâtu
ORODNIK: z mlekomâtom

dvojina

IMENOVALNIK: mlekomâta
RODILNIK: mlekomâtov
DAJALNIK: mlekomâtoma
TOŽILNIK: mlekomâta
MESTNIK: pri mlekomâtih
ORODNIK: z mlekomâtoma

množina

IMENOVALNIK: mlekomâti
RODILNIK: mlekomâtov
DAJALNIK: mlekomâtom
TOŽILNIK: mlekomâte
MESTNIK: pri mlekomâtih
ORODNIK: z mlekomâti

IZVOR

kakor polj. *mlekomat*, češ. *mlékomat* iz ↑mleko + ↑(avto)mat

mocaréla mocaréle; tudi **mozzarella** samostalnik

ženskega spola [mocaréla]

POMEN

sveži sir blagega okusa iz kravjega ali bivoličjega mleka, po izvoru iz Italije

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

hlebček mocalele | kockica, rezina mocalele | kroglice mocalele | koščki mocalele

- Hlebček *mocalele* narežite na kocke.
- Na vsak zvitek damo rezino *mocalele* in pečemo toliko časa, da se sir stopi.
- Juho nalijte v krožnike ali skodelice, potresite s koščki *mocalele* in pokaplajte s preostalim oljnim oljem.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g mocalele

- Paradižnik in 50 g *mocalele* narežemo na rezine, pokapljamo z oljem, solimo in dodamo žličko bazilike.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati mocalelo | narezati mocalelo | odcediti mocalelo

- V omako vložimo zrezke in jih podušimo, na koncu dodamo še *mocalelo*.
- *Mocalelo* odcedite in narežite na rezine.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bivolja mocalela | narezana, naribana mocalela

- Izdelava bivolje *mocalele* v Italiji sega daleč v preteklost.
- Z oljem lahko pokapljamo narezano *mocalelo* ali kakšno drugo vrsto sira.
- Laganje po vrhu prelijte z omako in posujte z naribano *mocalelo*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** paradižnik z mocalelo

- Obrok lahko začnemo s paradižnikom z *mocalelo* in baziliko.
- K jedi se poda krepko začinjena paradižnikova solata z *mocalelo*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

obložiti z mocalelo | potresti z mocalelo

- Ponev vzamemo iz pečice in paradižnik obložimo z *mocalelo*.
- Pico potresite z *mocalelo*, vrnite v pečico in pecite 20 minut.
- Testo prekrijemo z *mocalelo*, med rezinami pa naj bodo majhni razmaki.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku mocalela iz bivoljega mleka

- Če uporabimo *mocalelo* iz bivoljega mleka, smo iz sicilijanske jedi naredili južnoitalijansko.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Pecite v srednje vroči pečici, dokler se *mocalela* popolnoma ne stopi.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Najprej smo ponudili hladne jedi, in sicer *mocalelo* s paradižnikom.

▶ priredna zveza

mocalela in bazilika, mocalela in paradižnik

- Postregla sem narezan paradižnik in *mocalelo*, ki sem ju malo posolila.
- Solato sestavljajo paradižnik, *mocalela* in bazilika.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mocaréla]

IPA: [mɔtsa're:lɑ]

tonemski

[mocarêla]

IPA: [mɔtsaré:là]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mocaréla

RODILNIK: mocaréle

DAJALNIK: mocaréli

TOŽILNIK: mocarélo

MESTNIK: pri mocaréli

ORODNIK: z mocarélo

dvojina

IMENOVALNIK: mocaréli

RODILNIK: mocarél
DAJALNIK: mocarél**ama**
TOŽILNIK: mocaréli
MESTNIK: pri mocarél**ah**
ORODNIK: z mocarél**ama**

množina

IMENOVALNIK: mocaréle
RODILNIK: mocarél
DAJALNIK: mocarél**am**
TOŽILNIK: mocaréle
MESTNIK: pri mocarél**ah**
ORODNIK: z mocarél**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: mocarêla
RODILNIK: mocarêle
DAJALNIK: mocarêli
TOŽILNIK: mocarêlo
MESTNIK: pri mocarêli
ORODNIK: z mocarêlo

dvojina

IMENOVALNIK: mocarêli
RODILNIK: mocarêl
DAJALNIK: mocarêl**ama**
TOŽILNIK: mocarêli
MESTNIK: pri mocarêl**ah**
ORODNIK: z mocarêl**ama**

množina

IMENOVALNIK: mocarêle
RODILNIK: mocarêl
DAJALNIK: mocarêl**am**
TOŽILNIK: mocarêle
MESTNIK: pri mocarêl**ah**
ORODNIK: z mocarêl**ami**

IZVOR

↑mozzarella

móhant móhanta samostalnik moškega spola [móhant]

POMEN

mazav mehki sir iz kravjega mleka, ostrega vonja in pikantnega okusa, ki ga tradicionalno izdelujejo v Bohinju

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bohinjski mohant

▪ V Sloveniji so med drugim zaščitili tudi bohinjski *mohant*.

▪ Po odločitvi za ekološko kmetovanje je glavna dejavnost družine ostala živinoreja, pridelava mleka, skute ter seveda slavnega *mohanta*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

sir mohant

▪ Posebnost je zaščiteni sir *mohant*, njegov okus pa zanesljivo ne bo všeč vsakemu.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Izdelovanje *mohanta* daje dodaten zaslužek manjšim hribovskim in gorskim kmetijam.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[móhant]

IPA: [ˈmoːxant]

tonemski

[môhant]

IPA: [móːxànt]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: móhant

RODILNIK: móhanta

DAJALNIK: móhantu

TOŽILNIK: móhant

MESTNIK: pri móhantu

ORODNIK: z móhant**om**

dvojina

IMENOVALNIK: móhanta

RODILNIK: móhantov

DAJALNIK: móhant**oma**

TOŽILNIK: móhanta

MESTNIK: pri móhant**ih**

ORODNIK: z móhant**oma**

množina

IMENOVALNIK: móhanti

RODILNIK: móhantov

DAJALNIK: móhant**om**

TOŽILNIK: móhante

MESTNIK: pri móhant**ih**

ORODNIK: z móhanti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: môhant

RODILNIK: môhanta

DAJALNIK: môhantu

TOŽILNIK: môhant

MESTNIK: pri môhantu

ORODNIK: z môhant**om**

dvojina

IMENOVALNIK: môhanta

RODILNIK: môhantov

DAJALNIK: môhant**oma**

TOŽILNIK: môhanta

MESTNIK: pri môhant**ih**

ORODNIK: z môhant**oma**

množina

IMENOVALNIK: môhanti

RODILNIK: môhantov

DAJALNIK: môhant**om**

TOŽILNIK: môhante

MESTNIK: pri môhant**ih**

ORODNIK: z môhanti

IZVOR

prevzeto iz koroško nem. *màchet* 'sir za mazanje', iz knjiž. nem. *machen* 'delati', izhodiščni pomen je *'kar je narejeno, pripravljeno'

móka móke samostalnik ženskega spola [móka]

POMEN

1. mleta zrna, semena zlasti žit za pripravo živil

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ajdova, koruzna, pirina, pšenična, ržena moka | brezglutenska moka | domača, sveža moka | fina, prečiščena, rafinirana moka | gorčična, riževa, sojina moka | krušna moka | mleta, zmleta moka | namenska moka | presejana moka | (ekološko) pridelana moka

▪ Pšenični *moki* dodajamo tudi sojino *moko*, ki se zelo dobro dopolnjuje z ovsom in pirino *moko*.

▪ Postrvi povaljajte v koruzni *moki* in jih na oljčnem olju hrustljivo zapecite.

▪ Krušna *moka* je bila ponavadi zmes rži, ajde in koruze.

▪ S kuhalnico primešamo presejano *moko*.

▪ V trgovini je poleg svežega sadja in zelenjave na voljo tudi kruh iz ekološko pridelane *moke*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

cena moke | lonček, skodelica, vreča, žlica, žlička moke | mešanica moke | mletje, sejanje moke | tip, vrsta moke

▪ Začinite in z žličko *moke* zgostite omako.

▪ Rumenjakovi masi dodamo sneg, nanj presejemo mešanico *moke* in previdno zmešamo.

▪ Mlinček je namenjen mletju *moke* za sprotno uporabo.

▪ Zrak pride v testo pri sejanju *moke*, nato pa še pri gnetenju ali stepanju.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g, *n* kg moke | *n* gramov, *n* kilogramov, *n* ton moke

▪ Za torto sta porabili tri kilograme *moke*, dva kilograma sladkorja in devetdeset jajc.

▪ V skledo stresemo 20 dag *moke*, tri jajca, sol in približno tri žlice vode, da dobimo srednje gosto testo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dati KAM, dodati, dodajati moko | mleti moko | pomešati, primešati, umešati, vmešati, zamešati moko | prepražiti, zarumeniti moko | presejati moko | stresti, vsuti moko | vsebovati moko

▪ Krompir pretlačimo in mu dodamo *moko*.

▪ V posodi presejemo *moko*, naredimo jamico in v njej vzhajamo kvas.

▪ Za zgostitev na olju in slanini prepražimo čebulo in *moko*.

▪ Ko voda zavre, vanjo hkrati vsujemo vso *moko*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

oprašiti, poprašiti, posipati, posuti, potresti z moko | zgostiti z moko | zmešati z moko

▪ Rakove repke malo poprašimo z *moko* in jih na hitro ocvremo v vročem olju.

▪ Vzhajano testo zvrnemo na desko, potresemo z *moko*, in ga razvaljamo za prst na debelo.

▪ Nastalo omako zgostimo s koruzno *moko*, ki smo jo gladko razmešali v nekaj žlicah hladne vode.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku** izdelki, jedi, testenine, živila iz moke | kruh iz moke | pecivo iz moke

▪ Ogljikohidratna živila iz polnozrnatih *moke* zasedajo pomembno mesto v zdravi prehrani.

▪ Kruh iz pirine *moke* je mehkejši od pšeničnega in tudi lažje prebavljiv.

▪ Pri peki kruha in peciva iz ekološko pridelane polnovredne *moke* ne uporabljaj jajc.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku** povaljati v moki

▪ Postrvi povaljajte v koruzni *moki* in jih na oljčnem olju hrustljivo zapecite.

▪ Zrezek zvijemo in paniramo v *moki*, jajcu in drobtinah.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku** zmleti v moko

▪ Semena bodo najprej posušili, nato zmleli v *moko* ali zdrob.

▪ Maščobo s prsti vtremo v *moko*, da dobimo drobtinasto zmes.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku moka za delovno površino | moka za kruh | moka za peko (kruha)

▪ Če boste med valjanjem porabili manj *moke* za delovno površino, bodo piškoti rahlejši.

▪ *Moka* za kruh mora biti drobno zmleta, da dobimo rahel, dobro prebavljiv, polnovreden kruh.

▪ *Moko* za peko je kupovala v mlinu, ne v trgovini.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v imenovalniku moka tipa *n*

▪ *Moka* tip 500 je iz srednjega dela žitnega zrna, ima veliko škroba, malo beljakovin in malo mineralnih snovi.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku moka tipa *n*

▪ Pravi polnozrnat kruh je izdelan iz *moke* tipa 1250 in vsebuje veliko zdravih vlaknin.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku moka iz mlina

▪ *Moko* iz mlina najpogosteje uporabljajo za pripravo domačih žgancev, ker je najboljša.

▶ **sam. beseda** + brez + sam. beseda v rodilniku moka brez glutena

▪ V tem pecivu so samo *moka* brez glutena, mandlji in javorjev sirup.

▶ priredna zveza

moka in jajca, moka in pecilni prašek, moka in sladkor, moka in sol, moka in voda

- Dodamo *moko* in sladkor.
- Mleku dodajte rumenjake in *moko* ter dobro premešajte.

1.1. navadno mleta snov, zlasti iz nekaterih energijsko bogatih plodov, ki se uporablja za pripravo živil

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

krompirjeva moka | kokosova, rožičeva moka | sladkorna moka | škrobna moka

- Krompirjevo *moko* ali koruzni škrob z malo vode zmešamo v gladko kremo in jo primešamo zmesi v posodi.
- Ko testo vzhaja, dodamo vanj sadje, ki smo ga posuli z rožičevo *moko*, in vse dobro pregnetemo.
- Pečen biskvit potresemo s sladkorno *moko*.

2. prah, pridobljen iz trše snovi z mletjem

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

apnenčeva, kamena, kamninska moka

- Peč za apno bodo preuredili v mlevnico in silos za apnenčevo *moko*.
- Težkim tlom dodamo kamninsko *moko*, vse tipe tal pa obogatimo s kakovostnim organskim gnojilom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[móka]

IPA: [ˈmoːka]

tonemski

[mòka]

IPA: [mò:ká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: móka

RODILNIK: móke

DAJALNIK: móki

TOŽILNIK: móko

MESTNIK: pri móki

ORODNIK: z móko

dvojina

IMENOVALNIK: móki

RODILNIK: mók

DAJALNIK: mókama

TOŽILNIK: móki

MESTNIK: pri mókah

ORODNIK: z mókama

množina

IMENOVALNIK: móke

RODILNIK: mók

DAJALNIK: mókam

TOŽILNIK: móke

MESTNIK: pri mókah

ORODNIK: z mókami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: móka

RODILNIK: móke

DAJALNIK: móki

TOŽILNIK: móko

MESTNIK: pri móki

ORODNIK: z móko

dvojina

IMENOVALNIK: móki

RODILNIK: mók

DAJALNIK: mókama

TOŽILNIK: móki

MESTNIK: pri mókah

ORODNIK: z mókama

množina

IMENOVALNIK: móke

RODILNIK: mók

DAJALNIK: mókam

TOŽILNIK: móke

MESTNIK: pri mókah

ORODNIK: z mókami

STALNE ZVEZE

bela moka

moka, navadno pšenična, ki vsebuje majhno količino otrobov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

presejana bela moka | pšenična bela moka

- Pšenični *beli moki* smo dodali krompirjeve kosmiče, ki podaljšujejo svežino in dajejo poseben okus kruhu.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

žlica, žlička bele moke

- Dodajte žličko *bele moke*, premešajte in pustite, da se popraži.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g bele moke

- Pirino testo zamesimo iz 120 g *bele moke*, 80 g pirine moke, 9 g kvasa in ščepa soli.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

izdelki iz bele moke | kruh, pecivo iz bele moke | testenine iz bele moke

- Beli kruh in testenine iz *bele moke* vsebujejo malo vlaknin.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v imenovalniku

bela moka tip *n*

- Za peko raznih vrst keksov in biskvitov priporočamo uporabo pšenične *bele moke* tip 500 in tip 400.

črna moka

moka, navadno pšenična, ržena, ki vsebuje veliko količino otrobov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pšenična črna moka

- Izbrali so pirin mešani kruh iz biološko pridelane pirine polnozrnate moke in bio pšenične *črne moke*.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku**
kruh iz črne moke | testenine iz črne moke
  - Uživajmo polnozrnat kruh in kruh iz *črne moke*.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v imenovalniku**
črna moka tip *n*
  - Iz 100 kilogramov pšenice vam vrnejo 70 kilogramov *črne moke* tip 1000. Moko lahko v mlinu tudi kupite.

durum moka glej **moka durum**

moka iz pšenice durum, ki se uporablja zlasti za testenine

- V zadnjih tednih prihaja do pocenitev surovin, znižala se je cene *durum moke*, iz katere proizvajamo testenine.

enotna moka

moka, navadno pšenična, ki vsebuje srednjo količino otrobov; SIN.: polbela moka

- Če bomo dodali testu iz *enotne moke* malo bele, bo bolj rahlo, ne da bi to bistveno vplivalo na njegovo hranilno vrednost.

gladka moka

fino mleta moka; SIN.: mehka moka, navadna moka

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
  - Za kekse je preizkušeno najboljša bela *gladka moka*.

...

- V vodo zakuhamo 10 dekagramov *gladke moke* in mešamo tako dolgo, da nastane gladek cmok.
- Večina med nami še vedno kupuje ostro in *gladko moko* – če pa želimo speči kaj posebnega, se odločimo za katero od namenskih.

graham moka

moka, navadno pšenična, iz celotnih zrn, skupaj z otrobi; SIN.: polna moka, polnovredna moka, polnozrnata moka

- Uživanje kruha iz črne in *graham moke* je priporočljivo, saj vsebujeta več prehranskih vlaknin, vitaminov in mineralov kot denimo beli.

kostna moka

nekdaj termično obdelane in posušene zmlete živalske kosti, zlasti kot krmilo

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
  - V Sloveniji sta prepovedana uvoz *kostne moke* in krmljenje z njo.
  - Pogodbeni rok za skladiščenje *kostne moke* je potekel oktobra, vendar je bil z aneksom podaljšan do konca novembra.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Že šest let za hranjenje rib ne uporabljamo *kostne moke*.

- Včasih smo tudi sami brez slabih občutkov uporabljali *kostno moko* za kompost.

- ▶ **števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku**

- Za uničenje približno sedem tisoč ton *kostne moke* iz teh skladišč je ministrstvo za okolje in prostor sklenilo pogodbo s švicarskim podjetjem, ki ima v lasti nekaj sežigalnic v Nemčiji.

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Problem ostaja z že uskladiščeno *kostno moko*, ki je v termoelektrarni ne morejo sežigati, ker je strjena.

kostno-mesna moka

nekdaj termično obdelani in posušeni zmleti

klavniški odpadki, zlasti kot krmilo; SIN.: nekđaj

mesno-kostna moka

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Med okoljskimi vprašanji, ki jih bo treba rešiti, sta tudi toplotna obdelava klavnih odpadkov in sežig *kostno-mesne moke* ter živalskih maščob.
- Za razširitev BSE naj bi bila kriva uporaba *kostno-mesne moke* v prehrani govedi.

krvna moka

nekđaj termično obdelana in posušena zmleta

živalska kri, zlasti kot krmilo

- Nedovoljena je uporaba sintetičnih pesticidov in mineralnih gnojil, prav tako je prepovedano krmljenje živali s kostno in *krvno moko* ter drugimi živalskimi ostanki.

mehka moka

fino mleta moka; SIN.: gladka moka, navadna moka

- ▶ **števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku**

n dag, *n* g mehke moke

- Testenine za lazanjo kupimo ali pa testo pognemo iz 30 dag *mehke moke*, pol žličke soli, poldruge žlice olivnega olja, dveh jajc in treh žlic vode.

- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
žlica mehke moke

- V kozici segrejemo olje, dodamo sesekljano čebulo in česen ter papriko v prahu, žlico *mehke moke* in nazadnje še zelje.

mesna moka

nekđaj termično obdelani in posušeni zmleti

klavniški odpadki brez kosti, zlasti kot krmilo

- Od konca decembra 2000 v nobenih krmnih mešanicah ni več *mesne moke*.
- Proizvodnja se je podražila tudi zaradi nadomeščanja *mesne moke* s sojo.

- Za vabo so dali liter vode z dodatkom 100 g ribje, krvne ali *mesne moke*.

mesno-kostna moka

nekdaj termično obdelani in posušeni zmleti klavniški odpadki, zlasti kot krmilo; SIN.: nekđaj

kostno-mesna moka

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Dosedanji poizkusi strokovnjakov ne opozarjajo na posebne nevarnosti sežiga *mesno-kostne moke* in maščob.
- S prepovedjo uporabe *mesno-kostne moke* v prehrani živali so bolezen norih krav po svetu močno zavezili.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Občinski svetniki so na decembrskem zasedanju soglašali, da sme termoelektrarna tudi letos sežigati *mesno-kostno moko*.
- Od veterinarske uprave je dodatno zahteval, naj pridobi vsa pisna zagotovila iz omenjenih držav, da v prehrani prašičev ne uporabljajo *mesno-kostne moke*.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

- Povpraševanje po govejem mesu se je zmanjšalo kljub zagotovitvi, da naši kmetje goveda ne krmijo z *mesno-kostno moko*.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

- V naslednjih dneh naj bi poskusno zažgali okrog 44 ton *mesno-kostne moke*.

moka durum tudi durum moka

moka iz pšenice durum, ki se uporablja zlasti za testenine

- Izberemo kakovostne, sveže italijanske testenine, ki so iz čiste *moke durum*.

navadna moka

fino mleta moka; SIN.: gladka moka, mehka moka

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- žlica navadne moke
- Zgostimo s podmetom iz vode in žlice polnovredne ali *navadne moke*, še malo pokuhamo.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

- n* g navadne moke
- Če ne kupite posebne moke za peko, dodajte 225 g *navadne moke* in 10 g pecilnega praška.

ostra moka

grobno mleta moka

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

- n* dag, *n* g ostre moke
- Dodamo približno 250 g *ostre moke* in 2 jajci ter zamesimo krompirjevo testo.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- lonček, žlica ostre moke
- Dobro premešamo 2 dl mleka, 5 zvrhanih žlic *ostre moke* in 1 jajce.

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

- obsuti, potresti z ostro moko
- Model namažemo z maslom in obsujemo z *ostro moko*.
- Prt potresemo z *ostro moko* in nato na njem z rokami previdno razvlečemo testo.

▶ glag. + v + sam. beseda v mestniku

- povaljati v ostri moki
- Pred peko ribe povaljamo v *ostri moki*, da obdržijo obliko.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- dodati ostro moko
- Margarino raztopimo, dodamo *ostro moko* in zalijemo z vročim mlekom.

perna moka

nekdaj obdelano in posušeno zmleto perje perutnine, zlasti kot krmilo

- Ker naj bi bila v skladišču sporna vsa *perna moka*, ga bodo izpraznili.
- Vse do prepovedi so obdelano *perno moko* v celoti porabili za proizvodnjo krmnih mešanic.

polbela moka

moka, navadno pšenična, ki vsebuje srednjo količino otrobov; SIN.: enotna moka

- Testo zamesijo iz pšenične *polbele moke* ter ga dolgo pustijo zoreti v ravno prav toplen prostoru.
- Svetujemo, da zaradi večje hranilne vrednosti izberete kruh iz črne ali *polbele moke*, vendar naj bo skorja čim manj zapečena.

polnovredna moka

moka, navadno pšenična, iz celotnih zrn, skupaj z otrobi; SIN.: graham moka, polnozrnata moka

▶ sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku

- izdelki iz polnovredne moke | kruh iz polnovredne moke | testenine iz polnovredne moke
- Za zajtrk so priporočeni krušni izdelki iz *polnovredne moke*, lahko tudi z dodatki raznih semen.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- žlica polnovredne moke
- Za omleto potrebujemo polovico skodelice *polnovredne moke* s ščepcem pecilnega praška.

▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

- n* dag, *n* g polnovredne moke
- Za testo potrebujete 300 g *polnovredne moke*, dve žlički pecilnega praška, 80 g trstnega sladkorja in 125 g masla.

▶ prid. beseda + sam. beseda

pšenična polnovredna moka | pirina polnovredna moka

- Potrebujete 150 g pirine ali pšenične *polnovredne moke* in 150 g masla.

polnozrnata moka

moka, navadno pšenična, iz celotnih zrn, skupaj

z otrobi; SIN.: graham moka, polnovredna moka

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v roditelju**

izdelki iz polnozrnate moke | kruh iz polnozrnate moke | testenine iz polnozrnate moke

- Namesto belega kruha pripravimo izdelke iz *polnozrnate moke*, namesto sladkarij sadje.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v**

roditelju

n dag in *n* g polnozrnate moke

- Dodaš 150 ml mleka, nekaj vanilje in 170 g *polnozrnate moke*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

žlica polnozrnate moke

- Zgostimo z žličko *polnozrnate moke* in smetano, če je jed pregosta, prilijemo še malo vode.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

pirina polnozrnata moka | pšenična polnozrnata moka

- Sladice pripravljajte iz polovice fino mlete kokosove moke in polovice pirine *polnozrnate moke*.

ribja moka

krmilo iz termično obdelanih in posušenih zmletih rib

- Vaba je na zunaj videti kot velik briket iz *ribje moke*, v katerem je skrita ampula s cepivom.
- V teh dneh je v ribjih jatah ogromno mladih sardel in sardonov, ki so primerni samo za predelavo v *ribjo moko*.

zmesna moka

moka iz dveh ali več vrst žit

- Kruh so običajno pekli iz *zmesne moke*: pšenice, pire, rži idr.
- Testu iz *zmesne moke* so dodane le rozine, redkokdaj tudi drugo suho sadje.

FRAZEOLOGIJA

bel kot moka

izrazito bele barve

- Pesek je droben in *bel kot moka*, na plažo vodi lesen most, obraščajo jo mangrove.
- Če bi ga klasično orisali, bi bil njegov portret videti takle: polt, *bela kot moka*, na čelo so mu padali prav tako beli prameni las.

Iz te moke ne bo kruha.

opisuje situacijo, ko je razvidno, da se napovedi, želje, pričakovanja ne bodo uresničili, da prizadevanje ne bo uspešno

- Vse bolj se dozdeva, da so sedanji lastniki mislili, kakšne dobičke bodo kovali na račun dvorca. Toda vsak pameten človek ve, da *iz te moke ne bo kruha*. V stavbe je treba vlagati mnogo denarja, prinesejo pa zelo malo ali nič.

Kruha ne naredi moka, ampak roka.

opisuje situacijo, v kateri je za dosego, izdelavo česa, pomembno znanje, spretnost, vložen trud

- Pri mesenju lahko naredimo kar precej napak, ki so posledica neznanja in nedoslednosti, kar potrjuje tudi pregovor, ki pravi: »*Kruha ne naredi moka, ampak roka.*«

IZVOR

= stcslov. *mōka* 'moka', nar. in star. hrv. *mūka*, rus.

muká, češ. *mouka* < pslov. *mōka < ide.

**monHkáh*₂ *'rezultat tolčenja', iz **menHk-* 'tlačiti, stiskati, gnesti, tolči'

móps mópša samostalnik moškega spola [móps]

POMEN

manjši pes s krepkim telesom svetlejše ali črne barve, kratkim zavitim repom in ploskim gobcem

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Mopsi* izvirajo iz Kitajske, kjer so veljali za dvorne pse.

- *Mopsi* imajo težavo, da se zelo hitro zredijo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Mopsa* je zagledala v televizijski reklami in se zaljubila v to pasmo.

- Svojega *mopsa* je odpeljal k veterinarju.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- »Dihala sva v istem ritmu, igral je bolnika in mi bil v veliko oporo,« hvali svojega prisrčnega *mopsa*.

- Sprehajal je dva psa, orjaškega rotvajlerja in majčkenega *mopsa*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

- Precej je naraslo število *mopsov*, kar je zasluga nekaterih prizadevnih vzrediteljev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[móps]

IPA: [ˈmo:ps]

tonemski

[môps]

IPA: [mó:ps]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: móps

RODILNIK: mópsa
DAJALNIK: mópsu
TOŽILNIK: mópsa
MESTNIK: pri mópsu
ORODNIK: z mópsom

dvojina

IMENOVALNIK: mópsa
RODILNIK: mópsov
DAJALNIK: mópsoma
TOŽILNIK: mópsa
MESTNIK: pri mópsih
ORODNIK: z mópsoma

množina

IMENOVALNIK: mópsi
RODILNIK: mópsov
DAJALNIK: mópsom
TOŽILNIK: mópse
MESTNIK: pri mópsih
ORODNIK: z mópsi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mōps
RODILNIK: mōpsa
DAJALNIK: mōpsu
TOŽILNIK: mōpsa
MESTNIK: pri mōpsu
ORODNIK: z mōpsom

dvojina

IMENOVALNIK: mōpsa
RODILNIK: mōpsov
DAJALNIK: mōpsoma
TOŽILNIK: mōpsa
MESTNIK: pri mōpsih
ORODNIK: z mōpsoma

množina

IMENOVALNIK: mōpsi
RODILNIK: mōpsov
DAJALNIK: mōpsom
TOŽILNIK: mōpse
MESTNIK: pri mōpsih
ORODNIK: z mōpsi

IZVOR

prevzeto prek nem. *Mops* in niz. *mop* iz star. niz. *moppen* 'kremžiti se, delati zlovoljen obraz'

mozzarella mozzarelle; glej **mocaréla** samostalnik

ženskega spola [mocaréla]

POMEN

sveži sir blagega okusa iz kravjega ali bivoličjega mleka, po izvoru iz Italije

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bivolja mozzarella | narezana mozzarella

▪ Rezine jajčevcev obložite z lisičkinim nadevom in narezano *mozzarella*.

▪ Ljudje najraje naročajo krožnik, na katerem so zgolj tri različne vrste bivolje *mozzarelle*.

▪ Načeto *mozzarella* ali beli sir je najbolje hraniti v lastni mlečnati tekočini ali v mleku.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v imenovalniku**
sir mozzarella

▪ Mesto Caserta je najbolj znano po pridelavi sira *mozzarella*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Jajčevce obložimo z rezinami *mozzarelle* in pekač za pet minut postavimo nazaj v pečico.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Če sadni kupi dodamo svež kravji sir ali *mozzarella*, lahko z njo nadomestimo obrok.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mocaréla]

IPA: [mɔtsa're:la]

tonemski

[mocarêla]

IPA: [mɔtsaré:là]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: mozzarella

jakostni [mocaréla]

tonemski [mocarêla]

RODILNIK: mozzarelle

jakostni [mocaréle]

tonemski [mocarêle]

DAJALNIK: mozzarelli

jakostni [mocaréli]

tonemski [mocarêli]

TOŽILNIK: mozzarella

jakostni [mocarélo]

tonemski [mocarêlo]

MESTNIK: pri mozzarelli

jakostni [pri mocaréli]

tonemski [pri mocarêli]

ORODNIK: z mozzarella

jakostni [z mocarélo]

tonemski [z mocarêlo]

dvojina

IMENOVALNIK: mozzarelli

jakostni [mocaréli]

tonemski [mocarêli]

RODILNIK: mozzarell

jakostni [mocarél]

tonemski [mocarêl]

DAJALNIK: mozzarellama

jakostni [mocarélama]

tonemski [mocarêlama]

TOŽILNIK: mozzarelli

jakostni [mocaréli]

tonemski [mocarêli]

MESTNIK: pri mozzarell**ah**
jakostni [pri mocarélah]
tonemski [pri mocarêlah]
ORODNIK: z mozzarell**ama**
jakostni [z mocarélama]
tonemski [z mocarêlama]

množina

IMENOVALNIK: mozzarell**e**
jakostni [mocaréle]
tonemski [mocarêle]
RODILNIK: mozzarell
jakostni [mocarél]
tonemski [mocarêl]
DAJALNIK: mozzarell**am**
jakostni [mocarélam]
tonemski [mocarêlam]
TOŽILNIK: mozzarell**e**
jakostni [mocaréle]
tonemski [mocarêle]
MESTNIK: pri mozzarell**ah**
jakostni [pri mocarélah]
tonemski [pri mocarêlah]
ORODNIK: z mozzarell**ami**
jakostni [z mocarélami]
tonemski [z mocarêlami]

IZVOR

prevzeto iz it. *mozzarella*, iz *mozza* 'vrsta svežega sira' iz *mozzare* 'odrezati'

možáča možáče samostalnik ženskega spola [možáča]

POMEN

slabšalno ženska, ki se ji pripisujejo nekatere stereotipne moške telesne, vedenjske lastnosti

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Če vas skrbi, da boste z intenzivno vadbo postale mišičaste *možáče*, se lahko odločite za metode, ki so kombinacija karatejskih ali boksarskih udarcev ter aerobne koreografije.

- Se sprašujete, ali bo ženska prihodnosti v odsotnosti moške opore postala nekakšna samozadostna in trdoživa *možáča*? Kje pa!

...

- Ne vem, zakaj se morajo vse ženske, ki vstopijo v politiko, spremeniti v *možáče*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[možáča]

IPA: [mɔ'ʒa:tʃa]

tonemski

[možáča]

IPA: [mɔʒà:tʃá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: možáča
RODILNIK: možáče
DAJALNIK: možáči
TOŽILNIK: možáčo
MESTNIK: pri možáči
ORODNIK: z možáčo

dvojina

IMENOVALNIK: možáči
RODILNIK: možáč
DAJALNIK: možáč**ama**
TOŽILNIK: možáči
MESTNIK: pri možáč**ah**
ORODNIK: z možáč**ama**

množina

IMENOVALNIK: možáče
RODILNIK: možáč
DAJALNIK: možáč**am**
TOŽILNIK: možáče
MESTNIK: pri možáč**ah**
ORODNIK: z možáč**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: možáča
RODILNIK: možáče
DAJALNIK: možáči
TOŽILNIK: možáčo
MESTNIK: pri možáči
ORODNIK: z možáčo

dvojina

IMENOVALNIK: možáči
RODILNIK: možáč
DAJALNIK: možáč**ama**
TOŽILNIK: možáči
MESTNIK: pri možáč**ah**
ORODNIK: z možáč**ama**

množina

IMENOVALNIK: možáče
RODILNIK: možáč
DAJALNIK: možáč**am**
TOŽILNIK: možáče
MESTNIK: pri možáč**ah**
ORODNIK: z možáč**ami**

IZVOR

↑mož

mróž mróža samostalnik moškega spola [mróš mróža]

POMEN

večji sesalec valjastega telesa z daljšimi okli in brki, ki živi v arktičnih morjih; primerjaj lat. *Odobenus rosmarus*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Mroži* so izrazito socialne živali in skrbijo drug za drugega oziroma za širšo skupnost.

- *Mroži* se hranijo z nevretenčarji, ki živijo na morskem dnu.
- ▶ **priređna zveza**
mroži in tjulnji
  - V nasprotju z drugimi vodnimi sesalci se plavutonožci, kamor spadajo tjulnji in *mroži*, niso popolnoma odrekli kopnemu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[mróš mróža]

IPA: [ˈmroːʃ ˈmroːʒa]

tonemski

[mróš mróža]

IPA: [mróːʃ mróːʒa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: mróž

RODILNIK: mróža

DAJALNIK: mróžu

TOŽILNIK: mróža

MESTNIK: pri mróžu

ORODNIK: z mróžem

dvojina

IMENOVALNIK: mróža

RODILNIK: mróžev

DAJALNIK: mróžema

TOŽILNIK: mróža

MESTNIK: pri mróžih

ORODNIK: z mróžema

množina

IMENOVALNIK: mróži

RODILNIK: mróžev

DAJALNIK: mróžem

TOŽILNIK: mróže

MESTNIK: pri mróžih

ORODNIK: z mróži

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: mrôž

RODILNIK: mrôža

DAJALNIK: mrôžu

TOŽILNIK: mrôža

MESTNIK: pri mrôžu

ORODNIK: z mrôžem

dvojina

IMENOVALNIK: mrôža

RODILNIK: mrôžev

DAJALNIK: mrôžema

TOŽILNIK: mrôža

MESTNIK: pri mrôžih

ORODNIK: z mrôžema

množina

IMENOVALNIK: mrôži

RODILNIK: mrôžev

DAJALNIK: mrôžem

TOŽILNIK: mrôže

MESTNIK: pri mrôžih

ORODNIK: z mrôži

IZVOR

prevzeto prek češ. *mrož* in rus. *mórž* iz lap. *morša*

namízje namízja samostalnik srednjega spola [namízje]

POMEN

izhodiščna delovna površina na zaslonu z osnovnimi elementi za upravljanje računalnika, elektronske naprave

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

celotno namizje | okensko namizje | računalniško namizje

- Z zavrnitveno tipko se lahko kadar koli vrnemo v osnovno *namizje*, če se izgubimo v menijih.
- Z nekaj truda bo prosto dostopno okensko *namizje* v celoti poslovenjeno.
- Do programa lahko dostopamo neposredno z našega računalniškega *namizja*, in sicer tako, da ustvarimo bližnjico zanj.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

bližnjica, ikona na namizju | mapa na namizju | okno na namizju

- Podokno z opravili se odpre vsakič, ko zaženete program prek menuja Start ali z bližnjico na *namizju*.
- Večina ikon na *namizju* se ob dvokliku odpre v okna.
- Obe skripti skopiramo v novo mapo na *namizju*.
- Opravilna vrstica lahko pomaga pri hitrem organiziranju vseh odprtih oken na *namizju*.

▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**

imeti KAJ na namizju | klikniti na namizju | pojaviti se na namizju

- Ikone, ki jih imate na *namizju*, vam omogočajo dostop do določenih programov in sestavnih delov računalnika.
- Teme lahko izbiramo tako, da na *namizju* kliknemo z desno tipko, izberemo Lastnosti in v razdelku Teme brskamo po seznamu tem, ki so nameščene v računalniku.
- Če okno pomanjšate, se lahko ikona pojavi na *namizju* ali pa v upravni vrstici, odvisno od upravljavca oken, ki ga trenutno uporabljate.
- Zaradi hitrejšega zagona boste na *namizju* izdelali še bližnjico do programčka.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

postaviti KAJ na namizje

- Nekateri programi med namestitvijo postavijo na *namizje* bližnjice, ki vsebujejo tudi puščice.

- Element lahko namestimo na *namizje*, vendar ga ne moremo uporabljati, dokler ga ne vključimo tako, da v njegovo okence postavimo kljukico.
  - Desnokliknite datoteko ali mapo in jo s pritisnjenim miškinim gumbom povlecite na *namizje*.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
del namizja | nastavitve namizja | ozadje namizja | prikaz namizja
- Določenih delov *namizja* na robu zaslona zaradi osnovne nastavitve ne vidimo.
  - Uporabimo lahko sistemska pravila, s katerimi uveljavljamo nastavitve in omejitve za uporabnike in jim preprečimo, da bi si sami spreminjali nastavitve *namizja*.
  - Za ozadje *namizja* lahko poleg lastnih slik uporabimo privzeto animirano ozadje.
  - Dve tipki sta namenjeni zagonu računalnika ter prikazu *namizja*, zadnja pa zaustavitvi sistema.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**
namizje računalnika
- Ker je zaslon telefona premajhen za prikaz celotne zaslonske slike ali *namizja* računalnika, to razdeli na več manjših delov.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
ozadje za namizje
- Program ne omogoča samo zajemanja zaslonske slike, ampak tudi možnost, da jo shranimo v odložišče in uporabimo kot ozadje za *namizje*.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
- Operater lahko obiskovalcu spletne strani pokaže tudi svoje *namizje* in mu tako učinkoviteje predstavi izdelek ali storitev.
  - Gonilniki znajo *namizje* raztegniti prek vseh monitorjev, prikazati enako sliko na vseh ali ločeno namizje za vsak monitor posebej.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
- Ko računalnik priključimo iz čakajočega stanja, se *namizje* prikaže prav v takšni obliki, kot smo ga nazadnje zapustili.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
- V kratkem bo izšla nova različica konkurenčnega uporabniškega vmesnika, pri katerem bosta izboljšana predvsem večjezična podpora in delo z *namizjem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[namízje]

IPA: [na'mi:zje]

tonemski

[namîzje]

IPA: [namí:zjè]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: namízje

RODILNIK: namízja
DAJALNIK: namízju
TOŽILNIK: namízje
MESTNIK: pri namízju
ORODNIK: z namízjem

dvojina

IMENOVALNIK: namízji
RODILNIK: namízij
DAJALNIK: namízjema
TOŽILNIK: namízji
MESTNIK: pri namízjih
ORODNIK: z namízjema

množina

IMENOVALNIK: namízja
RODILNIK: namízij
DAJALNIK: namízjem
TOŽILNIK: namízja
MESTNIK: pri namízjih
ORODNIK: z namízji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: namîzje
RODILNIK: namîzja
DAJALNIK: namîzju
TOŽILNIK: namîzje
MESTNIK: pri namîzju
ORODNIK: z namîzjem

dvojina

IMENOVALNIK: namîzji
RODILNIK: namîzij
DAJALNIK: namîzjema
TOŽILNIK: namîzji
MESTNIK: pri namîzjih
ORODNIK: z namîzjema

množina

IMENOVALNIK: namîzja
RODILNIK: namîzij
DAJALNIK: namîzjem
TOŽILNIK: namîzja
MESTNIK: pri namîzjih
ORODNIK: z namîzji

STALNE ZVEZE

aktivno namizje

iz računalništva *namizje*, ki se uporablja, ureja kot spletna stran

- S pregledovanjem spletnih strani je povezano *aktivno namizje*, na katero lahko postavimo poljubno spletno stran, ki se sproti osvežuje.
- Uporabniški vmesnik zajema *aktivno namizje*, na katerem so zbrane prav vse najpogosteje rabljene funkcije in iskane informacije.
- Z *aktivnim namizjem* nam ni treba pognati brskalnika, ko želimo s spleta dobiti najnovejše informacije.

navidezno namizje

iz računalništva vsaka od nastavljivih delovnih površin na zaslonu računalnika, elektronske naprave, med katerimi lahko uporabnik enostavno preklaplja; SIN.: iz računalništva virtualno namizje

- *Navidezna namizja* niso velika prednost zgolj za uporabnike, ki z računalnikom veliko delajo, priložnost so tudi za vse druge, da si delo, zabavo in interesne vsebine razdelijo in uredijo po lastnem okusu in željah.
- Tablični računalnik je pretežno namenjen poslovnim uporabnikom, vsebuje pa orodja za *navidezna namizja* in dostop do vrste aplikacij za sodelovanje in komunikacijo.
- *Navideznih namizij* je lahko do šestnajst, omogočajo pa lažjo organizacijo oken programskih aplikacij.

oddaljeno namizje

iz računalništva namizje, ki omogoča dostop do datotek, aplikacij, programov v drugem računalniku, elektronski napravi

- ▶ sam. beseda + do + **sam. beseda v rodilniku** dostop do oddaljenega namizja
  - S programom za dostop do *oddaljenega namizja* lahko pristopamo tudi v računalnike z drugimi operacijskimi sistemi.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - Svetovalec ima možnost povezave z *oddaljenim namizjem* brez navzočnosti stranke, kar mu omogoča večjo prilagodljivost delovnega časa pri vzpostavljanju povezave.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
  - Najbolj me je navdušil program, ki omogoča nadzor *oddaljenega namizja* osebnega računalnika.

...

- Gostujoča storitev je primerna za večino podjetij, saj ne zahteva nikakršnih namestitev ali nastavitev, vsaka povezava na *oddaljeno namizje* pa se vzpostavi v manj kot 30 sekundah.

virtualno namizje

iz računalništva vsaka od nastavljivih delovnih površin na zaslonu računalnika, elektronske naprave, med katerimi lahko uporabnik enostavno preklaplja; SIN.: iz računalništva navidezno namizje

- Uporabniki lahko v dodatnem *virtualnem namizju* namestijo svoje aplikacije, tudi računalniške igre.
- Vmesnik vsebuje 7 *virtualnih namizij*, ki si jih seveda lahko opremiš po svojih željah.

IZVOR

iz *na mizi*

narcísa narcíse samostalnik ženskega spola [narcísa]

POMEN

rastlina z daljšimi ozkimi listi in večjimi, navadno belimi ali rumenimi zvezdastimi cvetovi; primerjaj lat.

Narcissus

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bela, rumena narcisa | cvetoča narcisa

- Na vsaki mizi so bili veliki šopki rumenih *narcis*.
- Golica je te dni polna cvetočih *narcis*.
- Lahko se potrudite in čebulice zasadite sami ali pa kupite že posajene *narcise*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

narcisa cveti | narcisa raste

- *Narcise* cvetijo na travnikih tik ob vasi in v širši okolici.
- Spomladi na travnikih pod sedlom rastejo *narcise* in svišč.
- *Narcise* uspevajo na različnih rastiščih, tudi v loncih.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

cvet narcise | čebulica narcise

- Spomladi ni vrta, kjer ne bi občudovali cvetov *narcis* in tulipanov.
- Jeseni v plastični lonček posadimo nekaj čebulic *narcis*.
- Rastišča *narcis* naj bi kosili ročno, in sicer v juniju, ko listi uvenijo.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Ker je bil v soboto dan žena, je vsaka posameznica dobila *narciso*.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

- Priporočljivo je, da *narcise* v vrtu sadite na stalno mesto in jim zaradi hitrega razraščanja daste dovolj prostora.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Karavank si ne moremo zamisliti brez travnikov z *narcisami*, ki maja pobelijo jeseniške rovtve.

▶ priredna zveza

narcise in tulipani

- Ko tulipani in *narcise* odcvetijo, cvetove odrežemo.
- V travo posajene *narcise* in žafrani včasih slabo cvetijo, ker slabše prenašajo agresivne šopaste travne korenine.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[narcísa]

IPA: [nar^htsi:sa]

tonemski

[narcísa]

IPA: [nartsí:sà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: narcísa

RODILNIK: narcíse

DAJALNIK: narcísi

TOŽILNIK: narcíso
MESTNIK: pri narcísi
ORODNIK: z narcíso

dvojina

IMENOVALNIK: narcísi
RODILNIK: narcís
DAJALNIK: narcísama
TOŽILNIK: narcísi
MESTNIK: pri narcíсах
ORODNIK: z narcísama

množina

IMENOVALNIK: narcíse
RODILNIK: narcís
DAJALNIK: narcísam
TOŽILNIK: narcíse
MESTNIK: pri narcíсах
ORODNIK: z narcísami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: narcísa
RODILNIK: narcíse
DAJALNIK: narcísi
TOŽILNIK: narcíso
MESTNIK: pri narcísi
ORODNIK: z narcíso

dvojina

IMENOVALNIK: narcísi
RODILNIK: narcís
DAJALNIK: narcísama
TOŽILNIK: narcísi
MESTNIK: pri narcíсах
ORODNIK: z narcísama

množina

IMENOVALNIK: narcíse
RODILNIK: narcís
DAJALNIK: narcísam
TOŽILNIK: narcíse
MESTNIK: pri narcíсах
ORODNIK: z narcísami

STALNE ZVEZE

gorska narcisa

iz botanike narcisa z belimi cvetovi s tremi prašniki v rumeno-oranžnem cevastem ovoju; primerjaj lat.

Narcissus poeticus subsp. radiiflorus

- *Gorske narcise*, bedenice ali ključavnice so pobelile Golico in okoliške travnike ter pašnike.
- Zavod je predlani in lani pregledal in popisal vsa rastišča *gorske narcise* v občini.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Narzisse* in lat. *narcissus* iz gr. *nárkissos*, morda iz *nárkē* 'odrevenelost, omotica'

netopír netopírja samostalnik moškega spola [netopír]

POMEN

miši podoben sesalec s členastimi kožnatimi krili, ki podnevi spi pritrjen na strop, vejo z glavo navzdol; primerjaj lat. *Chiroptera*

► sam. beseda v imenovalniku + glag.

netopir ugrizne KOGA | netopirji se hranijo, prehranjujejo | netopirji letajo, lovijo | netopirji oddajajo zvoke, slišijo | netopirji prenašajo bolezni | netopirji spijo, visijo | netopirji živijo KJE

- Podnevi *netopirji* spijo, obrnjeni z glavo navzdol; skrijejo se v votline ali drevesne dupline.
- *Netopirji* ponoči letajo okoli in lovijo žuželke.
- *Netopirji* se prehranjujejo s plodovi, nektarjem, pelodom, veliko je žužkojedov, nekateri lovijo tudi ribe, žabe in manjše vretenčarje.
- *Netopirji* med letom oddajajo zvoke z visoko frekvenco, ki jih človekovo uho ne zazna, sami pa imajo čutilo, ki lovi njihov odboj od predmetov.

► sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

iztrebki netopirjev | kolonija netopirjev | opazovanje netopirjev | ugriz netopirja | vrste netopirjev | življenje netopirjev

- Iztrebki *netopirjev* ali gvano so bogat vir hrane za drobne jamske živali, kot so ščurki, muhe in stonoge.

- V jami prezimuje srednje velika kolonija *netopirjev*.

► prid. beseda + sam. beseda

majhen, velik netopir | žužkojedi netopirji

- Organa zaznavata frekvence zvokov, kakršne oddajajo žužkojedi *netopirji*, in sta povezana z živci, ki vodijo v možgane.

► glag. + sam. beseda v tožilniku

opazovati netopirje

- Po lestvi smo se povzpeli na vrh, kjer smo v zvoniku opazovali *netopirje*, ki so viseli z glavo navzdol, z nogami pa so se držali stropa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[netopír]

IPA: [netɔ'pi:r]

tonemski

[netopír] in [netopír̩]

IPA: [netɔpi:r] in [netɔpi:r̩]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: netopír

RODILNIK: netopírja

DAJALNIK: netopírju

TOŽILNIK: netopírja

MESTNIK: pri netopírju

ORODNIK: z netopírjem

dvojina

IMENOVALNIK: netopírja

RODILNIK: netopírjev
DAJALNIK: netopírjema
TOŽILNIK: netopírja
MESTNIK: pri netopírjih
ORODNIK: z netopírjema

množina

IMENOVALNIK: netopírji
RODILNIK: netopírjev
DAJALNIK: netopírjem
TOŽILNIK: netopírje
MESTNIK: pri netopírjih
ORODNIK: z netopírji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: netopír
RODILNIK: netopírja
DAJALNIK: netopírju
TOŽILNIK: netopírja
MESTNIK: pri netopírju
ORODNIK: z netopírjem

dvojina

IMENOVALNIK: netopírja
RODILNIK: netopírjev tudi netopírjev
DAJALNIK: netopírjema
TOŽILNIK: netopírja
MESTNIK: pri netopírjih tudi pri netopírjih
ORODNIK: z netopírjema

množina

IMENOVALNIK: netopírji
RODILNIK: netopírjev tudi netopírjev
DAJALNIK: netopírjem
TOŽILNIK: netopírje
MESTNIK: pri netopírjih tudi pri netopírjih
ORODNIK: z netopírji tudi z netopírji

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: netopír
RODILNIK: netopírja
DAJALNIK: netopírju
TOŽILNIK: netopírja
MESTNIK: pri netopírju
ORODNIK: z netopírjem

dvojina

IMENOVALNIK: netopírja
RODILNIK: netopírjev
DAJALNIK: netopírjema
TOŽILNIK: netopírja
MESTNIK: pri netopírjih
ORODNIK: z netopírjema

množina

IMENOVALNIK: netopírji
RODILNIK: netopírjev
DAJALNIK: netopírjem
TOŽILNIK: netopírje
MESTNIK: pri netopírjih

ORODNIK: z netopírji

STALNE ZVEZE

gladkonosi netopir

iz zoologije netopir z manjšim nosom in večjimi ušesi, ki se prehranjuje zlasti z žuželkami; primerjaj lat.

Vespertilionidae

- *Gladkonosi netopirji* imajo gobček porasel z dlako, visokofrekvenčne klice pa oddajajo skozi usta.
- Ušesa so preprosta, štrljo narazen in so brez mesnate štrline v spodnjem kotu ušesne odprtine, ki jo lahko vidimo pri predstavnikih družine *gladkonosih netopirjev*.
- Ali sploh kdo od odgovornih ve, da v tej zgradbi biva velika kolonija ogroženih *gladkonosih netopirjev*?

mali netopir

1. iz zoologije manjši netopir z zmožnostjo oddajanja zvoka za orientacijo, ki se prehranjuje zlasti z žuželkami; primerjaj lat. *Microchiroptera*

- Zanimiva posebnost, ki je značilna skoraj izključno za *male netopirje*, je t. i. eholokacija – orientacija v prostoru s pomočjo zvoka.
- Večina *malih netopirjev* oddaja ultrazvočne glasove skozi usta, podkovnjaki pa skozi nosnici.
- Vsi v Evropi živeči netopirji sodijo med *male netopirje*.

2. iz zoologije majhen netopir s temno rjavo dlako, ki živi v Evropi, Aziji in severni Afriki; primerjaj lat.

Pipistrellus pipistrellus

- *Mali netopir* je eden najmanjših evropskih sesalcev, težak je manj kot 7 g, dolžina trupa ne presega 5 cm, razpon kril pa znaša 20 cm.
- *Mali netopir* tehta le pet gramov in je tako majhen, da bi ga brez težav spravili v škatlico vžigalic.

navadni netopir

iz zoologije večji netopir s kratkim širokim gobcem in daljšimi širokimi uhlji, ki žuželk ne lovi med letenjem; primerjaj lat. *Myotis myotis*

- Naš najmanjši predstavnik je drobní netopir, saj tehta le 5 gramov, sedemkrat težji pa je *navadni netopir*, ki je med našimi največjimi netopirji.
- Najprej bodo počistili podstreho cerkve, kjer je porodniška kolonija *navadnih netopirjev*.

rjavi uhati netopir

iz zoologije uhati netopir, ki leti razmeroma počasi in zaradi lova podnevi uporablja zlasti vid; primerjaj lat.

Plecotus auritus

- Majhen, manj kot pol grama težak oddajnik so namestili na *rjavega uhatega netopirja* in s pomočjo treh sprejemnih anten v naslednjih dneh iskali in tudi našli zatočišče te vrste netopirja.

širokouhi netopir

iz zoologije gladkonosi netopir s širokimi ušesi, ki živi zlasti v listnatih gozdovih; primerjaj lat. *Barbastella barbastellus*

- Zgodaj zvečer, pogosto še pred sončnim zahodom, se širokouhi netopirji odpravijo na lov za žuželkami.
- Širokouhi netopir živi v gozdnatih predelih, povsod po Evropi pa je redek ali celo ogrožen.

uhati netopir

iz zoologije gladkonosi netopir z velikimi dolgimi ušesi; primerjaj lat. *Plecotus*

- Pred desetletji smo verjeli, da živi v Evropi ena sama vrsta uhatega netopirja, danes vemo, da jih je (najmanj) pet.
- Uhatega netopirja zlahka prepoznamo po izredno velikih uhljih, katerih dolžina ustreza dvema tretjinama dolžine telesa.

vampirski netopir

iz zoologije manjši netopir, ki se ponoči prehranjuje s krvjo toplokrvnih živali, zlasti sesalcev, in živi v Južni in Srednji Ameriki; primerjaj lat. *Desmodontinae*; SIN.: iz zoologije vampir

- Vampirski netopir pije kri goveda in večjih živali.
- S pomočjo vampirskih netopirjev je pred časom razvil sredstvo za redčenje krvi.

veliki netopir

iz zoologije večji netopir brez zmožnosti oddajanja zvoka za orientacijo, ki živi na tropskih in subtropskih območjih in se prehranjuje zlasti s sadjem, rastlinskim nektarjem; primerjaj lat.

Megachiroptera

- Mali netopirji se prehranjujejo samo z žuželkami in svoj plen lovijo tudi s pomočjo eholokacije, veliki netopirji pa se pri iskanju hrane bolj zanašajo na svoja dobro razvita vid in voh.
- Mali leteči pes je najmanjši predstavnik velikih netopirjev, živi v evkaliptovih in akacijevih gozdovih; hrani se s pelodom in nektarjem številnih drevesnih vrst.

IZVOR

= cslov. *netopyrʙ*, hrv. *nětopīr*, rus. *netopyrʙ*, češ. *netopýr* < pslov. *netopyrʙ, iz ide.**nekʰt-* 'večer, noč' + *(s)*per-* 'leteti'

niacín niacína samostalnik moškega spola [nijacín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v drobovini, mesu, manj obdelanih žitaricah in pozitivno vpliva na celično presnovo, tvorbo in delovanje beljakovinskih celičnih struktur; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin B3

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

pomanjkanje niacina | vir niacina

- Pomanjkanje niacina je največkrat posledica pomanjkanja beljakovin v prehrani.
- Zelo bogati viri niacina so jetrca, kvas, srce, ledvičke in pusto meso.
- Velikim odmerkom niacina naj se izogibajo ljudje, ki imajo boleznijeter, protin ali peptične čire.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Raziskava je pokazala, da je bilo v skupini, ki je dobivala niacín, enajst odstotkov manj smrtnih primerov kot v primerjalni skupini brez niacina.

▶ števniki + količinski sam. + sam. beseda v roditelju

- Enajst dekagramov piščančjih prsi vsebuje 15 miligramov, 11 dekagramov mečarice pa 13 miligramov niacina.

▶ priredna zveza

niacin in vitamin B6

- Ribje meso ima veliko vitamina B, posebno niacina in vitamina B6, ki sta pomembna kot preventiva za boleznijivčnega sistema.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nijacín]

IPA: [nija'tsi:n]

tonemski

[nijacín]

IPA: [nijatsí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: niacín

RODILNIK: niacína

DAJALNIK: niacínu

TOŽILNIK: niacín

MESTNIK: pri niacínu

ORODNIK: z niacínom

dvojina

IMENOVALNIK: niacína

RODILNIK: niacínov

DAJALNIK: niacínoma

TOŽILNIK: niacína

MESTNIK: pri niacínih

ORODNIK: z niacínoma

množina

IMENOVALNIK: niacíni

RODILNIK: niacínov

DAJALNIK: niacínom

TOŽILNIK: niacíne

MESTNIK: pri niacínih

ORODNIK: z niacíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: niacîn
RODILNIK: niacîna
DAJALNIK: niacînu
TOŽILNIK: niacîn
MESTNIK: pri niacînu
ORODNIK: z niacînom

dvojina

IMENOVALNIK: niacîna
RODILNIK: niacînov
DAJALNIK: niacînoma
TOŽILNIK: niacîna
MESTNIK: pri niacînih
ORODNIK: z niacînoma

množina

IMENOVALNIK: niacîni
RODILNIK: niacînov
DAJALNIK: niacînom
TOŽILNIK: niacîne
MESTNIK: pri niacînih
ORODNIK: z niacîni

IZVOR

prevzeto iz angl. *niacin*, okrajšano iz *ni(cotinic) ac(id)* 'nikotinska kislina' + ↑(vitam)in

njôrka njôrke samostalnik ženskega spola [njôrka]

POMEN

pingvinu podobna vodna ptica, ki živi na obalah severnih morij; primerjaj lat. *Alcidae*

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Njôrke* gnezdiyo v kolonijah na strmih stenah otokov.
- Kot pingvini tudi *njôrke* večino časa preživijo v morju in so do popolnosti prilagojene lovu rib.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Edini zvoki, ki jih je poleg zavijanja vetrov in butanja valov mogoče slišati, so glasovi *njork* in kormoranov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[njôrka]

IPA: [ˈnjoːrka]

tonemski

[njôrka]

IPA: [njó:rka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: njôrka
RODILNIK: njôrke
DAJALNIK: njôrki
TOŽILNIK: njôrko
MESTNIK: pri njôrki
ORODNIK: z njôrko

dvojina

IMENOVALNIK: njôrki
RODILNIK: njôrk
DAJALNIK: njôrkama
TOŽILNIK: njôrki
MESTNIK: pri njôrkah
ORODNIK: z njôrkama

množina

IMENOVALNIK: njôrke
RODILNIK: njôrk
DAJALNIK: njôrkam
TOŽILNIK: njôrke
MESTNIK: pri njôrkah
ORODNIK: z njôrkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: njôrka
RODILNIK: njôrke
DAJALNIK: njôrki
TOŽILNIK: njôrko
MESTNIK: pri njôrki
ORODNIK: z njôrko

dvojina

IMENOVALNIK: njôrki
RODILNIK: njôrk
DAJALNIK: njôrkama
TOŽILNIK: njôrki
MESTNIK: pri njôrkah
ORODNIK: z njôrkama

množina

IMENOVALNIK: njôrke
RODILNIK: njôrk
DAJALNIK: njôrkam
TOŽILNIK: njôrke
MESTNIK: pri njôrkah
ORODNIK: z njôrkami

STALNE ZVEZE

mala njorka

iz zoologije manjša njorka s črno glavo in kljunom; primerjaj lat. *Alca torda*

- Glavna hrana *malih njork* so manjše ribe in plankton.
- Skoraj pol milijona njork, triprstih galebov, lednih viharnikov in *malih njork* gnezdi v razpokah z lišaji preraščenih klifov v prostranem naravnem rezervatu ob valižanski obali.

IZVOR

prevzeto iz hrv. *njôrka*, iz *njòriti* 'potapljati se', nar. različice od *nòriti*

nóna nóne samostalnik ženskega spola [nóna]

POMEN

1. narečno primorsko **babica**; SIN.: babica, narečno koroško bica

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

nona pove, reče KAJ

- Včasih so res imeli manj in je bilo vse bolj skromno, a moja *nona* vedno reče, smo se pa imeli bolj radi in bolj lepo kot sedaj.
- Moja pokojna *nona* bi jim to lahko povedala zastonj, pa je bila brez univerzitetnih titul.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

ČIGAVA draga nona | pokojna nona | stara nona

- Naša draga *nona* bo v petek, 26. januarja 2007, praznovala 90. rojstni dan.
- Vsi trije bratje moje pokojne *none* so bili člani TIGR-a, prve evropske antifašistične bojne organizacije.

▶ priredna zveza

nona in mama, nona in nono

- Priznati moram, da mi je vendarle toplo pri srcu, ker imam tako *nono* in mamo, ki mi pomenita največ.
- Gostiteljici največ pomenijo predmeti, ki jih je podedovala od *none* in nona, saj ima vsak svojo zgodbo.

1.1. navadno v množini, narečno primorsko, ekspresivno izkušena, modra ženska, ki na določenem področju, zlasti v kulinariki, gospodinjstvu, soustvarja, sooblikuje tradicijo; SIN.: ekspresivno babica

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditeljski**

- Jedi, ki so jih pripravili po receptih svojih *non*, so zapeljivo dišale.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nóna]

IPA: [ˈnoːna]

tonemski

[nõna]

IPA: [nóːnà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: nóna

RODILNIK: nóne

DAJALNIK: nóni

TOŽILNIK: nóno

MESTNIK: pri nóni

ORODNIK: z nóno

dvojina

IMENOVALNIK: nóni

RODILNIK: nón

DAJALNIK: nónama

TOŽILNIK: nóni

MESTNIK: pri nónah

ORODNIK: z nónama

množina

IMENOVALNIK: nóne

RODILNIK: nón

DAJALNIK: nónam

TOŽILNIK: nóne

MESTNIK: pri nónah

ORODNIK: z nónam

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: nõna

RODILNIK: nõne

DAJALNIK: nõni

TOŽILNIK: nõno

MESTNIK: pri nõni

ORODNIK: z nõno

dvojina

IMENOVALNIK: nõni

RODILNIK: nõn

DAJALNIK: nõnama

TOŽILNIK: nõni

MESTNIK: pri nõnah

ORODNIK: z nõnama

množina

IMENOVALNIK: nõne

RODILNIK: nõn

DAJALNIK: nõnam

TOŽILNIK: nõne

MESTNIK: pri nõnah

ORODNIK: z nõnam

IZVOR

prevzeto iz it. *nonna*, furl. *none* < poznolat. *nonna* 'dojilja, vzgojiteljica'

nónin nónina nónino pridevnik [nónin]

POMEN

narečno primorsko ki je v zvezi z nono, pripada noni; SIN.: babičin

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Pot do *nonine* hiše je bila vedno zaprašena, kar me je zelo motilo.
- Ni jih čez *nonine* štruklje.
- Njegova izjemna kulinarika izhaja iz *noninih* receptov, ki jih nadgrajuje z malenkostnimi sodobnimi, a spet svojimi prijemi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nónin]

IPA: [ˈnoːnin]

tonemski

[nõnin]

IPA: [nóːnìn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: nónin
 RODILNIK: nóninega
 DAJALNIK: nóninemu
 TOŽILNIK: nónin
 živo nóninega
 MESTNIK: pri nóninem
 ORODNIK: z nóninim

dvojina

IMENOVALNIK: nónina
 RODILNIK: nóninih
 DAJALNIK: nóninima
 TOŽILNIK: nónina
 MESTNIK: pri nóninih
 ORODNIK: z nóninima

množina

IMENOVALNIK: nónini
 RODILNIK: nóninih
 DAJALNIK: nóninim
 TOŽILNIK: nónine
 MESTNIK: pri nóninih
 ORODNIK: z nóninimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: nónina
 RODILNIK: nónine
 DAJALNIK: nónini
 TOŽILNIK: nónino
 MESTNIK: pri nónini
 ORODNIK: z nónino

dvojina

IMENOVALNIK: nónini
 RODILNIK: nóninih
 DAJALNIK: nóninima
 TOŽILNIK: nónini
 MESTNIK: pri nóninih
 ORODNIK: z nóninima

množina

IMENOVALNIK: nónine
 RODILNIK: nóninih
 DAJALNIK: nóninim
 TOŽILNIK: nónine
 MESTNIK: pri nóninih
 ORODNIK: z nóninimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: nónino
 RODILNIK: nóninega
 DAJALNIK: nóninemu
 TOŽILNIK: nónino
 MESTNIK: pri nóninem
 ORODNIK: z nóninim

dvojina

IMENOVALNIK: nónini
 RODILNIK: nóninih
 DAJALNIK: nóninima

TOŽILNIK: nónini
 MESTNIK: pri nóninih
 ORODNIK: z nóninima

množina

IMENOVALNIK: nónina
 RODILNIK: nóninih
 DAJALNIK: nóninim
 TOŽILNIK: nónina
 MESTNIK: pri nóninih
 ORODNIK: z nóninimi

tonemsko**OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: nōnin
 RODILNIK: nōninega
 DAJALNIK: nōninemu
 TOŽILNIK: nōnin
 živo nōninega
 MESTNIK: pri nōninem
 ORODNIK: z nōninim

dvojina

IMENOVALNIK: nōnina
 RODILNIK: nōninih
 DAJALNIK: nōninima
 TOŽILNIK: nōnina
 MESTNIK: pri nōninih
 ORODNIK: z nōninima

množina

IMENOVALNIK: nōnini
 RODILNIK: nōninih
 DAJALNIK: nōninim
 TOŽILNIK: nōnine
 MESTNIK: pri nōninih
 ORODNIK: z nōninimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: nōnina
 RODILNIK: nōnine
 DAJALNIK: nōnini
 TOŽILNIK: nōnino
 MESTNIK: pri nōnini
 ORODNIK: z nōnino

dvojina

IMENOVALNIK: nōnini
 RODILNIK: nōninih
 DAJALNIK: nōninima
 TOŽILNIK: nōnini
 MESTNIK: pri nōninih
 ORODNIK: z nōninima

množina

IMENOVALNIK: nōnine
 RODILNIK: nōninih
 DAJALNIK: nōninim
 TOŽILNIK: nōnine
 MESTNIK: pri nōninih

ORODNIK: z n̂ninimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: n̂nino

RODILNIK: n̂ninega

DAJALNIK: n̂ninemu

TOŽILNIK: n̂nino

MESTNIK: pri n̂ninem

ORODNIK: z n̂ninim

dvojina

IMENOVALNIK: n̂nini

RODILNIK: n̂ninih

DAJALNIK: n̂ninima

TOŽILNIK: n̂nini

MESTNIK: pri n̂ninih

ORODNIK: z n̂ninima

množina

IMENOVALNIK: n̂nina

RODILNIK: n̂ninih

DAJALNIK: n̂ninim

TOŽILNIK: n̂nina

MESTNIK: pri n̂ninih

ORODNIK: z n̂ninimi

IZVOR

↑nona

nóno nónota in nóna samostalnik moškega spola [nóno]

POMEN

narečno primorsko **dedek**

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

nono govori, reče KAJ

▪ Moj *nono* pravi, da je treba nasvete upoštevati.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

moj, naš nono

▪ Dobra vipavca je polnil že moj *nono*, vse od leta 1954.

▪ Še posebej natančen je bil moj pokojni *nono*, ki je pirhe natančno porisal s pikami in črticami.

▶ **sam. beseda + na + sam. beseda v tožilniku**
spomin na nonota

▪ Na poseben način bo v njenem srcu vtisnjen spomin na *nonota*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Obnovil je hišo svojega *nonota* in se naselil v njej.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

▪ Doživel sem šest generacij. Poznal sem svojega *nona*, jaz sem tretja generacija, imam pa dva pravnuka.

▶ **glag. + pri + sam. beseda v mestniku**

▪ Zgodba pripoveduje o 12-letnem fantu, ki počitnice preživlja pri *nonu* na morju.

▶ **glag. + k/h + sam. beseda v dajalniku**

▪ Jutri bom verjetno šel k *nonotu* v Pivko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nóno]

IPA: [ˈnoːno]

tonemski

[n̂no]

IPA: [nó:nò]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: nóno

RODILNIK: nónota

DAJALNIK: nónotu

TOŽILNIK: nónota

MESTNIK: pri nónotu

ORODNIK: z nónotom

dvojina

IMENOVALNIK: nónota

RODILNIK: nónotov

DAJALNIK: nónotoma

TOŽILNIK: nónota

MESTNIK: pri nónotih

ORODNIK: z nónotoma

množina

IMENOVALNIK: nónoti

RODILNIK: nónotov

DAJALNIK: nónotom

TOŽILNIK: nónote

MESTNIK: pri nónotih

ORODNIK: z nónoti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: n̂no

RODILNIK: n̂nota

DAJALNIK: n̂notu

TOŽILNIK: n̂nota

MESTNIK: pri n̂notu

ORODNIK: z n̂notom

dvojina

IMENOVALNIK: n̂nota

RODILNIK: n̂notov

DAJALNIK: n̂notoma

TOŽILNIK: n̂nota

MESTNIK: pri n̂notih

ORODNIK: z n̂notoma

množina

IMENOVALNIK: n̂noti

RODILNIK: n̂notov

DAJALNIK: n̂notom

TOŽILNIK: n̂note

MESTNIK: pri n̂notih

ORODNIK: z n̂noti

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: nóno

RODILNIK: nóna
DAJALNIK: nónu
TOŽILNIK: nóna
MESTNIK: pri nónu
ORODNIK: z nónom

dvojina

IMENOVALNIK: nóna
RODILNIK: nónov
DAJALNIK: nónama
TOŽILNIK: nóna
MESTNIK: pri nónih
ORODNIK: z nónama

množina

IMENOVALNIK: nóni
RODILNIK: nónov
DAJALNIK: nónom
TOŽILNIK: nóne
MESTNIK: pri nónih
ORODNIK: z nóni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: nōna
RODILNIK: nōnov
DAJALNIK: nōnu
TOŽILNIK: nōna
MESTNIK: pri nōnu
ORODNIK: z nōnom

dvojina

IMENOVALNIK: nōna
RODILNIK: nōnov
DAJALNIK: nōnama
TOŽILNIK: nōna
MESTNIK: pri nōnih
ORODNIK: z nōnama

množina

IMENOVALNIK: nōni
RODILNIK: nōnov
DAJALNIK: nōnom
TOŽILNIK: nōne
MESTNIK: pri nōnih
ORODNIK: z nōni

IZVOR

prevzeto iz it. *nonno*, furl. *nono* < poznolat. *nonnus* 'vzgojitelj, domači učitelj'

nútrija nútrije samostalnik ženskega spola [nútrija]

POMEN

1. iz zoologije podgani podoben glodalec z velikimi oranžnimi sekalci, dolgim okroglim repom in plavalno kožico na zadnjih nogah, ki živi ob vodi; primerjaj lat. *Myocastor coypus*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Nutrije* za svoja bivališča izkopljejo v rečni breg globoke rove.

- *Nutrije* meščanom ne povzročajo velikih preglavic, razen tega, da občasno zaidejo na gredice z radičem in v koruzo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Mlade *nutrije* že nekaj ur po rojstvu lahko plavajo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Medtem ko odrasla pižmovka tehta do dva kilograma, tehta odrasla samica *nutrije* tudi deset kilogramov.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V središču mesta opazujejo *nutrije*, ljubke glodalce, ki s svojo naravno pojavnostjo med hranjenjem z vodnim in obvodnim rastlinjem vzbujaajo veliko pozornosti.

1.1. krzno te živali

- Opozorili so, da je za plašč iz lisičjega krzna, ki velja za enega najbolj cenjenih, treba ubiti 14 odraslih živali, za izdelavo plašča iz *nutrije* pa 50 do 60.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[nútrija]

IPA: ['nu:trija]

tonemski

[nútrija]

IPA: [nú:trija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: nútrija

RODILNIK: nútrije

DAJALNIK: nútriji

TOŽILNIK: nútrijo

MESTNIK: pri nútriji

ORODNIK: z nútrijo

dvojina

IMENOVALNIK: nútriji

RODILNIK: nútrij

DAJALNIK: nútrijama

TOŽILNIK: nútriji

MESTNIK: pri nútrijah

ORODNIK: z nútrijama

množina

IMENOVALNIK: nútrije

RODILNIK: nútrij

DAJALNIK: nútrijam

TOŽILNIK: nútrije

MESTNIK: pri nútrijah

ORODNIK: z nútrijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: nútrija

RODILNIK: nútrije

DAJALNIK: nútriji

TOŽILNIK: nùtrijo
MESTNIK: pri nùtriji
ORODNIK: z nùtrijo

dvojina

IMENOVALNIK: nùtriji
RODILNIK: nùtrij
DAJALNIK: nùtrijama
TOŽILNIK: nùtriji
MESTNIK: pri nùtrijah
ORODNIK: z nùtrijama

množina

IMENOVALNIK: nùtrije
RODILNIK: nùtrij
DAJALNIK: nùtrijam
TOŽILNIK: nùtrije
MESTNIK: pri nùtrijah
ORODNIK: z nùtrijami

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Nutria*) iz špan. *nutria* < vulglat. *lutria iz lat. *lutra* 'vidra'

óboa óboe samostalnik ženskega spola [óboa]

POMEN

1. pihalo z dvojnimi jezičkoma in jasnim, prodornim tonom

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

igrati oboo

▪ V orkestru na srednji glasbeni šoli igram *oboo*.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Z najlepšimi koncerti za *oboo* bomo popestrili decembrsko vzdušje.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Srčno si želi igrati na *oboo*.

1.1. igranje tega pihala

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

študirati oboo

▪ Na dunajski akademiji za glasbo je študiral *oboo*, dirigiranje, kompozicijo in glasbeno pedagogiko.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

študij oboe

▪ Med študijem *oboe* je prejela več prvih in drugih nagrad na državnih tekmovanjih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[óboa]

IPA: [ˈoːbo̯a]

tonemski

[ôboa]

IPA: [ôːb̩a]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: óboa

RODILNIK: óboe

DAJALNIK: óboi

TOŽILNIK: óboo

MESTNIK: pri óboi

ORODNIK: z óboo

dvojina

IMENOVALNIK: óboi

RODILNIK: óboj

DAJALNIK: óboama

TOŽILNIK: óboi

MESTNIK: pri óboah

ORODNIK: z óboama

množina

IMENOVALNIK: óboe

RODILNIK: óboj

DAJALNIK: óboam

TOŽILNIK: óboe

MESTNIK: pri óboah

ORODNIK: z óboami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ôboa

RODILNIK: ôboe

DAJALNIK: ôboi

TOŽILNIK: ôboo

MESTNIK: pri ôboi

ORODNIK: z ôboo

dvojina

IMENOVALNIK: ôboi

RODILNIK: ôboj

DAJALNIK: ôboama

TOŽILNIK: ôboi

MESTNIK: pri ôboah

ORODNIK: z ôboama

množina

IMENOVALNIK: ôboe

RODILNIK: ôboj

DAJALNIK: ôboam

TOŽILNIK: ôboe

MESTNIK: pri ôboah

ORODNIK: z ôboami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Oboe*, it. *oboe* iz frc. *hautbois* 'oboa' iz *haut* 'visok' + *bois* 'les', prvotno 'lesena piščal, s katero je mogoče igrati visoke tone'

oboíst oboísta samostalnik moškega spola [oboíst]

POMEN

kdor igra oboo, navadno kot poklicni glasbenik

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ S pianistom so igrali *oboíst*, klarinetist, fagotist in hornistka.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Nastop mladih glasbenikov pod vodstvom *oboista* je bil dobro pripravljen.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[oboïst]

IPA: [ɔbɔ'ï:st]

tonemski

[oboïst]

IPA: [ɔbɔ'ï:st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: oboïst

RODILNIK: oboïsta

DAJALNIK: oboïstu

TOŽILNIK: oboïsta

MESTNIK: pri oboïstu

ORODNIK: z oboïstom

dvojina

IMENOVALNIK: oboïsta

RODILNIK: oboïstov

DAJALNIK: oboïstoma

TOŽILNIK: oboïsta

MESTNIK: pri oboïstih

ORODNIK: z oboïstoma

množina

IMENOVALNIK: oboïsti

RODILNIK: oboïstov

DAJALNIK: oboïstom

TOŽILNIK: oboïste

MESTNIK: pri oboïstih

ORODNIK: z oboïsti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: oboïst

RODILNIK: oboïsta

DAJALNIK: oboïstu

TOŽILNIK: oboïsta

MESTNIK: pri oboïstu

ORODNIK: z oboïstom

dvojina

IMENOVALNIK: oboïsta

RODILNIK: oboïstov

DAJALNIK: oboïstoma

TOŽILNIK: oboïsta

MESTNIK: pri oboïstih

ORODNIK: z oboïstoma

množina

IMENOVALNIK: oboïsti

RODILNIK: oboïstov

DAJALNIK: oboïstom

TOŽILNIK: oboïste

MESTNIK: pri oboïstih

ORODNIK: z oboïsti

BESEDOTVORJE

feminativ: oboïstka

IZVOR

prevzeto iz nem. *Oboist*, angl. *oboist*, glej ↑ oboa

oboïstka oboïstke samostalnik ženskega spola [oboïstka]

POMEN

ženska, ki igra oboa, navadno kot poklicna glasbenica

- Solistka bo prva *oboïstka* simfonične zasedbe obalnega orkestra.
- Občinstvu se bo predstavila mlada *oboïstka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[oboïstka]

IPA: [ɔbɔ'ï:stka]

tonemski

[oboïstka]

IPA: [ɔbɔ'ï:stka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: oboïstka

RODILNIK: oboïstke

DAJALNIK: oboïstki

TOŽILNIK: oboïstko

MESTNIK: pri oboïstki

ORODNIK: z oboïstko

dvojina

IMENOVALNIK: oboïstki

RODILNIK: oboïstk

DAJALNIK: oboïstkama

TOŽILNIK: oboïstki

MESTNIK: pri oboïstkah

ORODNIK: z oboïstkama

množina

IMENOVALNIK: oboïstke

RODILNIK: oboïstk

DAJALNIK: oboïstkam

TOŽILNIK: oboïstke

MESTNIK: pri oboïstkah

ORODNIK: z oboïstkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: oboïstka

RODILNIK: oboïstke

DAJALNIK: oboïstki

TOŽILNIK: oboïstko

MESTNIK: pri oboïstki

ORODNIK: z oboïstko

dvojina

IMENOVALNIK: oboïstki

RODILNIK: oboístk
DAJALNIK: oboístk**ama**
TOŽILNIK: oboístki
MESTNIK: pri oboístkah
ORODNIK: z oboístk**ama**

množina

IMENOVALNIK: oboístke
RODILNIK: oboístk
DAJALNIK: oboístk**am**
TOŽILNIK: oboístke
MESTNIK: pri oboístkah
ORODNIK: z oboístk**ami**

IZVOR

↑ oboist

okápi okápija samostalnik moškega spola [okápi]

POMEN

iz zoologije **sesalec** s temno rjavo dlako po trupu ter belimi in temnimi prečnimi progami po nogah, po

izvoru iz Afrike; primerjaj lat. *Okapia johnstoni*

- Glavni plenilci **okapijev** so leopardi in ljudje, ki jih izrivajo čedalje globlje v pragozd.
- Podobno kot žirafe ima tudi **okapi** dolg in oprijemalni jezik, s katerim trga liste z drevesnih krošenj.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[okápi]

IPA: [ɔ'ka:pi]

tonemski

[okâpi]

IPA: [ɔká:pi]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: okápi
RODILNIK: okápija
DAJALNIK: okápiju
TOŽILNIK: okápija
MESTNIK: pri okápiju
ORODNIK: z okápijem

dvojina

IMENOVALNIK: okápija
RODILNIK: okápijev
DAJALNIK: okápij**ema**
TOŽILNIK: okápija
MESTNIK: pri okápijih
ORODNIK: z okápij**ema**

množina

IMENOVALNIK: okápiji
RODILNIK: okápijev
DAJALNIK: okápij**em**
TOŽILNIK: okápije
MESTNIK: pri okápijih

ORODNIK: z okápiji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: okâpi

RODILNIK: okâpija

DAJALNIK: okâpiju

TOŽILNIK: okâpija

MESTNIK: pri okâpiju

ORODNIK: z okâpijem

dvojina

IMENOVALNIK: okâpija

RODILNIK: okâpijev

DAJALNIK: okâpij**ema**

TOŽILNIK: okâpija

MESTNIK: pri okâpijih

ORODNIK: z okâpij**ema**

množina

IMENOVALNIK: okâpiji

RODILNIK: okâpijev

DAJALNIK: okâpij**em**

TOŽILNIK: okâpije

MESTNIK: pri okâpijih

ORODNIK: z okâpiji

IZVOR

prevzeto prek angl. *okapi*, nem. *Okapi* iz nekega afriškega jezika

olisíčiti olisíčim dovršni glagol [olisíčiti]

POMEN

namestiti lisice na kolo nepravilno parkiranega vozila

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

olisíčiti avtomobil, vozilo

▪ *Olisíčili* so avtomobile, ki so bili sredi nedeljskega dopoldneva parkirani v starem mestnem jedru ali bližnji okolici.

▪ Mestni redarji so odredili odvoz desetih nepravilno parkiranih vozil s pajkom in *olisíčili* dvajset vozil.

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

redar olisíči KAJ

▪ Promet je začel upadati, ko stranke niso več mogle z avti do trgovine, ne da bi jih *olisíčili* redarji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[olisíčiti]

IPA: [ɔli'si:tʃiti]

tonemski

[olisíčiti]

IPA: [ɔlisi:tʃíti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: olisíčiti

NAMENILNIK: olisíčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: olisíčim
2. OSEBA: olisíčiš
3. OSEBA: olisíči

dvojina

1. OSEBA: olisíčiva
2. OSEBA: olisíčita
3. OSEBA: oolisíčita

množina

1. OSEBA: olisíčimo
2. OSEBA: olisíčite
3. OSEBA: olisíčijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: olisíči

dvojina

1. OSEBA: olisíčiva
2. OSEBA: olisíčita

množina

1. OSEBA: olisíčimo
2. OSEBA: olisíčite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: olisíčil
DVOJINA: olisíčila
MNOŽINA: olisíčili

ženski spol

EDNINA: olisíčila
DVOJINA: olisíčili
MNOŽINA: olisíčile

srednji spol

EDNINA: olisíčilo
DVOJINA: olisíčili
MNOŽINA: olisíčila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: olisíčen
RODILNIK: olisíčenega
DAJALNIK: olisíčenemu
TOŽILNIK: olisíčen
    živo olisíčenega
MESTNIK: pri olisíčenem
ORODNIK: z olisíčenim

dvojina

IMENOVANIK: olisíčena
RODILNIK: olisíčenih
DAJALNIK: olisíčenima
TOŽILNIK: olisíčena
MESTNIK: pri olisíčenih
ORODNIK: z olisíčenima

množina

IMENOVANIK: olisíčeni
RODILNIK: olisíčenih
DAJALNIK: olisíčenim

TOŽILNIK: olisíčene

MESTNIK: pri olisíčenih

ORODNIK: z olisíčenimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: olisíčena
RODILNIK: olisíčene
DAJALNIK: olisíčeni
TOŽILNIK: olisíčeno
MESTNIK: pri olisíčeni
ORODNIK: z olisíčeno

dvojina

IMENOVANIK: olisíčeni
RODILNIK: olisíčenih
DAJALNIK: olisíčenima
TOŽILNIK: olisíčeni
MESTNIK: pri olisíčenih
ORODNIK: z olisíčenima

množina

IMENOVANIK: olisíčene
RODILNIK: olisíčenih
DAJALNIK: olisíčenim
TOŽILNIK: olisíčene
MESTNIK: pri olisíčenih
ORODNIK: z olisíčenimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: olisíčeno
RODILNIK: olisíčenega
DAJALNIK: olisíčenemu
TOŽILNIK: olisíčeno
MESTNIK: pri olisíčenem
ORODNIK: z olisíčenim

dvojina

IMENOVANIK: olisíčeni
RODILNIK: olisíčenih
DAJALNIK: olisíčenima
TOŽILNIK: olisíčeni
MESTNIK: pri olisíčenih
ORODNIK: z olisíčenima

množina

IMENOVANIK: olisíčena
RODILNIK: olisíčenih
DAJALNIK: olisíčenim
TOŽILNIK: olisíčena
MESTNIK: pri olisíčenih
ORODNIK: z olisíčenimi

DELEŽJE NA -vš': olisíčívši

glagolnik

ednina

IMENOVANIK: olisíčenje
RODILNIK: olisíčenja
DAJALNIK: olisíčenju
TOŽILNIK: olisíčenje
MESTNIK: pri olisíčenju
ORODNIK: z olisíčenjem

dvojina

IMENOVALNIK: olisíčen**ji**
RODILNIK: olisíčen**j**
DAJALNIK: olisíčen**jema**
TOŽILNIK: olisíčen**ji**
MESTNIK: pri olisíčen**jih**
ORODNIK: z olisíčen**jema**

množina

IMENOVALNIK: olisíčen**ja**
RODILNIK: olisíčen**j**
DAJALNIK: olisíčen**jem**
TOŽILNIK: olisíčen**ja**
MESTNIK: pri olisíčen**jih**
ORODNIK: z olisíčen**ji**

tonemsko

NEDOLOČNIK: olisíčiti
NAMENILNIK: olisíčit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: olisíči**m**
2. OSEBA: olisíči**š**
3. OSEBA: olisíči

dvojina

1. OSEBA: olisíči**va**
2. OSEBA: olisíči**ta**
3. OSEBA: olisíči**ta**

množina

1. OSEBA: olisíči**mo**
2. OSEBA: olisíči**te**
3. OSEBA: olisíči**jo**

velelnik

ednina

2. OSEBA: olisíči

dvojina

1. OSEBA: olisíči**va**
2. OSEBA: olisíči**ta**

množina

1. OSEBA: olisíči**mo**
2. OSEBA: olisíči**te**

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: olisíči**l**
DVOJINA: olisíči**la**
MNOŽINA: olisíči**li**

ženski spol

EDNINA: olisíči**la** in olisíči**la**
DVOJINA: olisíči**li**
MNOŽINA: olisíči**le**

srednji spol

EDNINA: olisíči**lo**
DVOJINA: olisíči**li**
MNOŽINA: olisíči**la**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: olisíčen

RODILNIK: olisíčen**ega**
DAJALNIK: olisíčen**emu**
TOŽILNIK: olisíčen
živo olisíčen**ega**
MESTNIK: pri olisíčen**em**
ORODNIK: z olisíčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: olisíčen**a**
RODILNIK: olisíčen**ih**
DAJALNIK: olisíčen**ima**
TOŽILNIK: olisíčen**a**
MESTNIK: pri olisíčen**ih**
ORODNIK: z olisíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: olisíčen**i**
RODILNIK: olisíčen**ih**
DAJALNIK: olisíčen**im**
TOŽILNIK: olisíčen**e**
MESTNIK: pri olisíčen**ih**
ORODNIK: z olisíčen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: olisíčen**a**
RODILNIK: olisíčen**e**
DAJALNIK: olisíčen**i**
TOŽILNIK: olisíčen**o**
MESTNIK: pri olisíčen**i**
ORODNIK: z olisíčen**o**

dvojina

IMENOVALNIK: olisíčen**i**
RODILNIK: olisíčen**ih**
DAJALNIK: olisíčen**ima**
TOŽILNIK: olisíčen**i**
MESTNIK: pri olisíčen**ih**
ORODNIK: z olisíčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: olisíčen**e**
RODILNIK: olisíčen**ih**
DAJALNIK: olisíčen**im**
TOŽILNIK: olisíčen**e**
MESTNIK: pri olisíčen**ih**
ORODNIK: z olisíčen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: olisíčen**o**
RODILNIK: olisíčen**ega**
DAJALNIK: olisíčen**emu**
TOŽILNIK: olisíčen**o**
MESTNIK: pri olisíčen**em**
ORODNIK: z olisíčen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: olisíčen**i**
RODILNIK: olisíčen**ih**
DAJALNIK: olisíčen**ima**
TOŽILNIK: olisíčen**i**
MESTNIK: pri olisíčen**ih**

ORODNIK: z olisîčen**ima**

množina

IMENOVALNIK: olisîč**ena**

RODILNIK: olisîč**enih**

DAJALNIK: olisîč**enim**

TOŽILNIK: olisîč**ena**

MESTNIK: pri olisîč**enih**

ORODNIK: z olisîč**enimi**

DELEŽJE NA -*vš*: olisîč**ivši**

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: olisîč**enje**

RODILNIK: olisîč**enja**

DAJALNIK: olisîč**enju**

TOŽILNIK: olisîč**enje**

MESTNIK: pri olisîč**enju**

ORODNIK: z olisîč**enjem**

dvojina

IMENOVALNIK: olisîč**enji** in olisîč**enji**

RODILNIK: olisîč**enj**

DAJALNIK: olisîč**enjema** in olisîč**enjema**

TOŽILNIK: olisîč**enji** in olisîč**enji**

MESTNIK: pri olisîč**enjih**

ORODNIK: z olisîč**enjema** in z olisîč**enjema**

množina

IMENOVALNIK: olisîč**enja**

RODILNIK: olisîč**enj**

DAJALNIK: olisîč**enjem**

TOŽILNIK: olisîč**enja**

MESTNIK: pri olisîč**enjih**

ORODNIK: z olisîč**enji**

IZVOR

↑lisičiti

opósum opósuma samostalnik moškega spola [opósum]

POMEN

iz zoologije podgani podoben sesalec s podolgovratim rilcem in oprijemalnim repom, po izvoru iz

Amerike; primerjaj lat. *Didelphis*

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Sposobnost *oposumov*, da se naredijo mrtve, je dobro dokumentirana.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Dobro hranjeni *oposumi* so večji, postanejo bolj poligamni (če gre za samce) in imajo več mladičev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[opósum]

IPA: [ɔ'po:sum]

tonemski

[opôsum]

IPA: [ɔpó:sùm]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: opó**sum**

RODILNIK: opó**suma**

DAJALNIK: opó**sumu**

TOŽILNIK: opó**suma**

MESTNIK: pri opó**sumu**

ORODNIK: z opó**sumom**

dvojina

IMENOVALNIK: opó**suma**

RODILNIK: opó**sumov**

DAJALNIK: opó**sumoma**

TOŽILNIK: opó**suma**

MESTNIK: pri opó**sumih**

ORODNIK: z opó**sumoma**

množina

IMENOVALNIK: opó**sumi**

RODILNIK: opó**sumov**

DAJALNIK: opó**sumom**

TOŽILNIK: opó**sume**

MESTNIK: pri opó**sumih**

ORODNIK: z opó**sumi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: opô**sum**

RODILNIK: opô**suma**

DAJALNIK: opô**sumu**

TOŽILNIK: opô**suma**

MESTNIK: pri opô**sumu**

ORODNIK: z opô**sumom**

dvojina

IMENOVALNIK: opô**suma**

RODILNIK: opô**sumov**

DAJALNIK: opô**sumoma**

TOŽILNIK: opô**suma**

MESTNIK: pri opô**sumih**

ORODNIK: z opô**sumoma**

množina

IMENOVALNIK: opô**sumi**

RODILNIK: opô**sumov**

DAJALNIK: opô**sumom**

TOŽILNIK: opô**sume**

MESTNIK: pri opô**sumih**

ORODNIK: z opô**sumi**

IZVOR

prevzeto prek angl. *opossum* iz povhatan. *opassum*, prvotno 'beli pes'

ornitológ ornitológa samostalnik moškega spola [ornitolók ornitológa]

POMEN

1. strokovnjak za ornitologijo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

izkušen ornitolog | mlad ornitolog | varstveni ornitolog

- Skupina izkušenih *ornitologov* se je posvetila predvsem preštovanju gnezdečih bobnaric.
- Čeprav so možnost zastrupitve izločili, varstveni *ornitolog* pravi, da bi bila zastrupitev s pesticidi najbolj verjetna razlaga.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Ornitologi* so na solinah opazili več kot 200 vrst ptic.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Po mnenju *ornitologov* so vrane najinteligentnejše ptice na svetu.

1.1. kdor zlasti ljubiteljsko opazuje, proučuje ptice

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Številni profesionalni in amaterski *ornitologi* ter fotografi s svojim prispevki in projekti širijo naše zavedanje o pomembni vlogi ptic v ekosistemi.
- V nedeljo so potekali zagovori raziskovalnih nalog mladih *ornitologov*, učencev slovenskih šol.

...

- Izlet posebej priporočamo *ornitologom* začetnikom, otrokom in njihovim staršem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ornitolók ornitológa]

IPA: [ɔrnitol'lo:k ɔrnitol'lo:ga]

tonemski

[ornitolòk ornitològa]

IPA: [ɔrnitolò:k ɔrnitolò:gà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ornitológ

RODILNIK: ornitológov

DAJALNIK: ornitológu

TOŽILNIK: ornitológa

MESTNIK: pri ornitológu

ORODNIK: z ornitológom

dvojina

IMENOVALNIK: ornitológa

RODILNIK: ornitológov

DAJALNIK: ornitológoma

TOŽILNIK: ornitológa

MESTNIK: pri ornitológih

ORODNIK: z ornitológoma

množina

IMENOVALNIK: ornitológi

RODILNIK: ornitológov

DAJALNIK: ornitológom

TOŽILNIK: ornitológe

MESTNIK: pri ornitológih

ORODNIK: z ornitológi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ornitolôg

RODILNIK: ornitolôga

DAJALNIK: ornitolôgu

TOŽILNIK: ornitolôga

MESTNIK: pri ornitolôgu

ORODNIK: z ornitolôgom

dvojina

IMENOVALNIK: ornitolôga

RODILNIK: ornitolôgov

DAJALNIK: ornitolôgoma

TOŽILNIK: ornitolôga

MESTNIK: pri ornitolôgih

ORODNIK: z ornitolôgoma

množina

IMENOVALNIK: ornitolôgi

RODILNIK: ornitolôgov

DAJALNIK: ornitolôgom

TOŽILNIK: ornitolôge

MESTNIK: pri ornitolôgih

ORODNIK: z ornitolôgi

IZVOR

prevzeto iz nem. *Ornithologe*, angl. *ornithologist*, glej ↑ornitologija

ornitologija ornitologije samostalnik ženskega spola

[ornitologíja]

POMEN

1. veda, ki se ukvarja s proučevanjem, opazovanjem ptic, zaščito ogroženih vrst ptic

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

področje ornitologije

- Je velik strokovnjak na področju *ornitologije*, ki je teoretično znanje združil z dolgoletnim ocenjevanjem ptic doma in v tujini.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

strokovnjak za ornitologijo

- Zaposlen je kot strokovnjak za *ornitologijo* in entomologijo.
- Na inštitutu deluje delovna skupina za *ornitologijo*, ki raziskuje ptice in njihove vloge v ekosistemi.

1.1. opazovanje, proučevanje ptic, zlasti kot ljubiteljska dejavnost

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V Sloveniji je ljubiteljska *ornitologija* v porastu že tri desetletja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ornitologíja]

IPA: [ɔrnitol'lo'gi:ja]

tonemski

[ornitologîja]

IPA: [ɔrnitológí:jà]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: ornitologija
RODILNIK: ornitologije
DAJALNIK: ornitologiji
TOŽILNIK: ornitologijo
MESTNIK: pri ornitologiji
ORODNIK: z ornitologijo

dvojina

IMENOVALNIK: ornitologiji
RODILNIK: ornitologij
DAJALNIK: ornitologijama
TOŽILNIK: ornitologiji
MESTNIK: pri ornitologijah
ORODNIK: z ornitologijama

množina

IMENOVALNIK: ornitologije
RODILNIK: ornitologij
DAJALNIK: ornitologijam
TOŽILNIK: ornitologije
MESTNIK: pri ornitologijah
ORODNIK: z ornitologijami

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: ornitologija
RODILNIK: ornitologije
DAJALNIK: ornitologiji
TOŽILNIK: ornitologijo
MESTNIK: pri ornitologiji
ORODNIK: z ornitologijo

dvojina

IMENOVALNIK: ornitologiji
RODILNIK: ornitologij
DAJALNIK: ornitologijama
TOŽILNIK: ornitologiji
MESTNIK: pri ornitologijah
ORODNIK: z ornitologijama

množina

IMENOVALNIK: ornitologije
RODILNIK: ornitologij
DAJALNIK: ornitologijam
TOŽILNIK: ornitologije
MESTNIK: pri ornitologijah
ORODNIK: z ornitologijami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Ornithologie*, angl. *ornithology*, iz gr. *ornis* 'ptica' + gr. *-logia* iz *lógos* 'beseda, govor'

ornitolóški

 ornitolóška ornitolóško pridevnik

[ornitolóški]

POMEN

1. ki je v zvezi z ornitologijo ali ornitologijo, tj. vedo, ki se ukvarja s proučevanjem, opazovanjem ptic, zaščito ogroženih vrst ptic

► prid. beseda + sam. beseda

ornitološki pomen | ornitološka skupina

- Poleg *ornitološkega* pomena območij smo v knjigi pri vsakem predstavili tudi geografske značilnosti.
- *Ornitološka* skupina je našela 36 vrst ptic, kar je manj, kot bi pričakovali, vendar ta čas (vročina, suša) ni ravno primeren za ptice v našem okolju.
- O dokončni odločitvi glede vrnitve dalmatinskega pelikana se bodo odločili na osnovi rezultatov *ornitoloških* raziskovanj.

1.1. ki je namenjen za ornitologe

► prid. beseda + sam. beseda

ornitološki izlet | ornitološki tabor | ornitološka literatura

- Društvo bo ob koncu tedna znova pripravilo brezplačne *ornitološke* izlete.
- Nekaj sem se naučil iz knjig in revij, sicer pa hodim tudi na *ornitološke* tabore, kjer izvem veliko novega.
- S seboj prinesite opremo za opazovanje ptic (daljnogled, teleskop) in *ornitološko* literaturo.

1.2. ki je namenjen, ustanovljen za ukvarjanje z ornitologijo

► prid. beseda + sam. beseda

ornitološko društvo | ornitološka postaja

- Po uradnih podatkih norveškega *ornitološkega* društva je na svetu samo še nekaj tisoč snežnih sov.
- Nedavno je na mednarodni dan mokrišč uprava naravnega parka slovesno odprla *ornitološko* postajo.

2. ki je v zvezi z življenjskim prostorom ptic

► prid. beseda + sam. beseda

ornitološki rezervat | ornitološka lokaliteta

- V požarih minulo zimo je bila uničena dobra petina *ornitološkega* rezervata, ki je tudi gnezdišče za približno 100.000 ptic.
- Barje je še vedno ena najpomembnejših *ornitoloških* lokalitet v Sloveniji.
- Jezero z okolico je tudi pomembno *ornitološko* območje, saj se ob njem srečuje več kakor 100 vrst ptic.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ornitolóški]

IPA: [ɔrnitoˈloːʃki]

tonemski

[ornitolóški]

IPA: [ɔrnitolóːʃki]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ornitolóški

RODILNIK: ornitolóškega
DAJALNIK: ornitolóškemu
TOŽILNIK: ornitolóški
    živo ornitolóškega
MESTNIK: pri ornitolóškem
ORODNIK: z ornitolóškim

dvojina

IMENOVALNIK: ornitolóška
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškima
TOŽILNIK: ornitolóška
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškima

množina

IMENOVALNIK: ornitolóški
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškim
TOŽILNIK: ornitolóške
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ornitolóška
RODILNIK: ornitolóške
DAJALNIK: ornitolóški
TOŽILNIK: ornitolóško
MESTNIK: pri ornitolóški
ORODNIK: z ornitolóško

dvojina

IMENOVALNIK: ornitolóški
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškima
TOŽILNIK: ornitolóški
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškima

množina

IMENOVALNIK: ornitolóške
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškim
TOŽILNIK: ornitolóške
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ornitolóško
RODILNIK: ornitolóškega
DAJALNIK: ornitolóškemu
TOŽILNIK: ornitolóško
MESTNIK: pri ornitolóškem
ORODNIK: z ornitolóškim

dvojina

IMENOVALNIK: ornitolóški
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškima
TOŽILNIK: ornitolóški
MESTNIK: pri ornitolóških

ORODNIK: z ornitolóškima

množina

IMENOVALNIK: ornitolóška
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškim
TOŽILNIK: ornitolóška
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ornitolóški
RODILNIK: ornitolóškega
DAJALNIK: ornitolóškemu
TOŽILNIK: ornitolóški
    živo ornitolóškega
MESTNIK: pri ornitolóškem
ORODNIK: z ornitolóškim

dvojina

IMENOVALNIK: ornitolóška
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškima
TOŽILNIK: ornitolóška
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškima

množina

IMENOVALNIK: ornitolóški
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškim
TOŽILNIK: ornitolóške
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ornitolóška
RODILNIK: ornitolóške
DAJALNIK: ornitolóški
TOŽILNIK: ornitolóško
MESTNIK: pri ornitolóški
ORODNIK: z ornitolóško

dvojina

IMENOVALNIK: ornitolóški
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškima
TOŽILNIK: ornitolóški
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškima

množina

IMENOVALNIK: ornitolóške
RODILNIK: ornitolóških
DAJALNIK: ornitolóškim
TOŽILNIK: ornitolóške
MESTNIK: pri ornitolóških
ORODNIK: z ornitolóškimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ornitolôško
RODILNIK: ornitolôškega
DAJALNIK: ornitolôškemu
TOŽILNIK: ornitolôško
MESTNIK: pri ornitolôškem
ORODNIK: z ornitolôškim

dvojina

IMENOVALNIK: ornitolôški
RODILNIK: ornitolôških
DAJALNIK: ornitolôškima
TOŽILNIK: ornitolôški
MESTNIK: pri ornitolôških
ORODNIK: z ornitolôškima

množina

IMENOVALNIK: ornitolôška
RODILNIK: ornitolôških
DAJALNIK: ornitolôškim
TOŽILNIK: ornitolôška
MESTNIK: pri ornitolôških
ORODNIK: z ornitolôškimi

IZVOR

↑ornitologija

otročád otročádi samostalnik ženskega spola [otročát otročádi]

POMEN

ekspresivno več otrok, otroci

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

razposajena otročad | vaška otročad

- Nogometno igrišče je zasedla razposajena *otročad*.
- Mladih družin je malo, vaško *otročad* preštevajo na prste ene roke.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

otročad se podi

- Za avtomobilom se je v raztrganih cunjah podila *otročad*.
- V hipu se je vsa *otročad* zbrala okrog mene.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Razigrano *otročad* je podil z dvorišča, kadar je legel k opoldanskemu počitku.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Odprl bo smučarsko šolo za tamkajšnjo *otročad*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Čudna dremavica se me je lotevala, da sem komaj dojemal živahni živžav *otročadi* okrog sebe.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[otročát otročádi]

IPA: [ɔ̌troˈtʃaːt ɔ̌troˈtʃaːdi]

tonemski

[otročát otročádi]

IPA: [ɔ̌troˈtʃá:t ɔ̌troˈtʃá:di]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: otročád

RODILNIK: otročádi

DAJALNIK: otročádi

TOŽILNIK: otročád

MESTNIK: pri otročádi

ORODNIK: z otročádjo

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: otročád

RODILNIK: otročádi

DAJALNIK: otročádi

TOŽILNIK: otročád

MESTNIK: pri otročádi

ORODNIK: z otročádjo

IZVOR

↑otrok

otročnica otróčnice samostalnik ženskega spola [otróčnica]

POMEN

ženska prvih šest tednov po porodu

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Otróčnice* ostanejo v porodnišnici običajno tri dni, po potrebi tudi več.
- Navodila o živilih, ki jih je smiselno opustiti v času dojenja, dobi *otročnica* navadno že v porodnišnici.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Včasih pride toliko nosečnic, da čakajo na porodno posteljo, ker na oddelku *otročnic* ni prostora.
- Že nekaj let tekoče spremljamo zadovoljstvo *otročnic* ob odpustu domov.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Patronažna medicinska sestra mora *otročnico* spodbujati, jo opogumljati, ji svetovati in strokovno informirati, predvsem pa si pridobiti njeno zaupanje.
- Če bomo imeli krajšo ležalno dobo po porodu, bodo babice morale bolj intenzivno obiskovati *otročnice* doma.

▶ priredna zveza

otročnica in nosečnica, otróčnica in novorojenček

- Zelišče ni primerno za dojenčke, nosečnice in *otročnice* med dojenjem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[otróčnica]

IPA: [ɔ̌troˈtʃnitsa]

tonemski

[otróčnica]

IPA: [ɔ̌troˈtʃnìtsa]

VZOREC**jakostno
ednina**

IMENOVALNIK: otróčnica
 RODILNIK: otróčnice
 DAJALNIK: otróčnici
 TOŽILNIK: otróčnico
 MESTNIK: pri otróčnici
 ORODNIK: z otróčnico

dvojina

IMENOVALNIK: otróčnici
 RODILNIK: otróčnic
 DAJALNIK: otróčnicama
 TOŽILNIK: otróčnici
 MESTNIK: pri otróčnicah
 ORODNIK: z otróčnicama

množina

IMENOVALNIK: otróčnice
 RODILNIK: otróčnic
 DAJALNIK: otróčnicam
 TOŽILNIK: otróčnice
 MESTNIK: pri otróčnicah
 ORODNIK: z otróčnicami

**tonemsko
ednina**

IMENOVALNIK: otrôčnica
 RODILNIK: otrôčnice
 DAJALNIK: otrôčnici
 TOŽILNIK: otrôčnico
 MESTNIK: pri otrôčnici
 ORODNIK: z otrôčnico

dvojina

IMENOVALNIK: otrôčnici
 RODILNIK: otrôčnic
 DAJALNIK: otrôčnicama
 TOŽILNIK: otrôčnici
 MESTNIK: pri otrôčnicah
 ORODNIK: z otrôčnicama

množina

IMENOVALNIK: otrôčnice
 RODILNIK: otrôčnic
 DAJALNIK: otrôčnicam
 TOŽILNIK: otrôčnice
 MESTNIK: pri otrôčnicah
 ORODNIK: z otrôčnicami

IZVOR

↑ otrok

ožulíti ožúlim dovršni glagol [ožulíti] in [ožúliiti]**POMEN**

povzročiti manjšo poškodbo v obliki mehurčka ali odrgnine na koži zaradi drgnjenja, zlasti na stopalu, dlani

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.****čevlji ožulijo**

▪ Celo povsem uhojeni čevlji nas lahko dobro *ožulijo*, če se v njih odpravimo na večdnevno hojo po daljšem obdobju mirovanja.

▪ V srednjem veku so včasih nosili vatirana oblačila pod oklepom, da jih kovina ni *ožulila*.

▶ prisl. + **glag.****pošteno ožuliti**

▪ Pazite pri višjih trdih ovratnikih: če nimate izrazito dolgega vratu, vas bo takšna srajca dobro *ožulila*.

▪ Pogosto hodijo okoli v premajhnih čevljih, ki jih močno *ožulijo*, in to opazijo šele zvečer, ko se sezujejo.

▪ Vsak par čevljev, ki jih kupim, me najprej pošteno *ožuli*.

▶ **glag.** + do + sam. beseda v rodilniku**ožuliti do krvi**

▪ Čevlji so me pri prstih tako tiščali, da so me *ožulili* do krvi, in mislila sem si jih sezuti kar sredi oddaje.

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Vrhnji del čevlja naj bo primerno mehak, saj bi premočno stiskanje stopala povzročilo motnje v krvnem obtoku in s tem povečano občutljivost za mraz, trši robovi pa bi *ožulili* nogo.

IZGOVOR IN OBLIKE**jakostni**

[ožulíti] in [ožúliiti]

IPA: [ɔʒuˈliːti] in [ɔʒuːliiti]

tonemski

[ožulíti] tudi [ožulíti] in [ožúliiti]

IPA: [ɔʒulì:tí] tudi [ɔʒulí:tì] in [ɔʒù:líiti]

VZOREC**jakostno**

NEDOLOČNIK: ožulíti in ožúliiti

NAMENILNIK: ožúlit

sedanjik**ednina**

1. OSEBA: ožúlim

2. OSEBA: ožúliš

3. OSEBA: ožúli

dvojina

1. OSEBA: ožúliva

2. OSEBA: ožúlita

3. OSEBA: ožúlita

množina

1. OSEBA: ožúlimo

2. OSEBA: ožúlite

3. OSEBA: ožúlijo

velelnik**ednina**

2. OSEBA: ožúli

dvojina

1. OSEBA: ožúliva in ožúliva

2. OSEBA: ožúlita in ožúlita

množina

1. OSEBA: ožúlimo in ožúlimo

2. OSEBA: ožúlite in ožúlite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: ožúлил

DVOJINA: ožúλίа

MNOŽINA: ožúλίи

ženski spol

EDNINA: ožúλίа

DVOJINA: ožúλίи

MNOŽINA: ožúλίе

srednji spol

EDNINA: ožúліо

DVOJINA: ožúλίи

MNOŽINA: ožúλίа

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ožúljen

RODILNIK: ožúljenega

DAJALNIK: ožúljenemu

TOŽILNIK: ožúljen

živo ožúljenega

MESTNIK: pri ožúljenem

ORODNIK: z ožúljenim

dvojina

IMENOVALNIK: ožúljena

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenima

TOŽILNIK: ožúljena

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenima

množina

IMENOVALNIK: ožúljeni

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenim

TOŽILNIK: ožúljene

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ožúljena

RODILNIK: ožúljene

DAJALNIK: ožúljeni

TOŽILNIK: ožúljeno

MESTNIK: pri ožúljeni

ORODNIK: z ožúljeno

dvojina

IMENOVALNIK: ožúljeni

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenima

TOŽILNIK: ožúljeni

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenima

množina

IMENOVALNIK: ožúljene

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenim

TOŽILNIK: ožúljene

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ožúljeno

RODILNIK: ožúljenega

DAJALNIK: ožúljenemu

TOŽILNIK: ožúljeno

MESTNIK: pri ožúljenem

ORODNIK: z ožúljenim

dvojina

IMENOVALNIK: ožúljeni

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenima

TOŽILNIK: ožúljeni

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenima

množina

IMENOVALNIK: ožúljena

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenim

TOŽILNIK: ožúljena

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: ožúljenje

RODILNIK: ožúljenja

DAJALNIK: ožúljenju

TOŽILNIK: ožúljenje

MESTNIK: pri ožúljenju

ORODNIK: z ožúljenjem

dvojina

IMENOVALNIK: ožúljenji

RODILNIK: ožúljenj

DAJALNIK: ožúljenjema

TOŽILNIK: ožúljenji

MESTNIK: pri ožúljenjih

ORODNIK: z ožúljenjema

množina

IMENOVALNIK: ožúljenja

RODILNIK: ožúljenj

DAJALNIK: ožúljenjem

TOŽILNIK: ožúljenja

MESTNIK: pri ožúljenjih

ORODNIK: z ožúljenji

tonemsko

NEDOLOČNIK: ožulíti tudi ožulíti in ožulíti

NAMENILNIK: ožúlit

sedanjik

ednina

1. OSEBA: ožúlim

2. OSEBA: ožúliš

3. OSEBA: ožúli

dvojina

1. OSEBA: ožúliva

2. OSEBA: ožúlita

3. OSEBA: ožúlita

množina

1. OSEBA: ožúlimo

2. OSEBA: ožúlite

3. OSEBA: ožúlijo

velelnik

ednina

2. OSEBA: ožúli

dvojina

1. OSEBA: ožúliva in ožúliva

2. OSEBA: ožúlita in ožúlita

množina

1. OSEBA: ožúlimo in ožúlimo

2. OSEBA: ožúlite in ožúlite

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: ožúlil

DVOJINA: ožúlila

MNOŽINA: ožúli

ženski spol

EDNINA: ožúlila

DVOJINA: ožúli

MNOŽINA: ožúle

srednji spol

EDNINA: ožúlo

DVOJINA: ožúli

MNOŽINA: ožúlila

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: ožúljen

RODILNIK: ožúljenega

DAJALNIK: ožúljenemu

TOŽILNIK: ožúljen

živo ožúljenega

MESTNIK: pri ožúljenem

ORODNIK: z ožúljenim

dvojina

IMENOVALNIK: ožúljena

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenima

TOŽILNIK: ožúljena

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenima

množina

IMENOVALNIK: ožúljeni

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenim

TOŽILNIK: ožúljene

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: ožúljena

RODILNIK: ožúljene

DAJALNIK: ožúljeni

TOŽILNIK: ožúljeno

MESTNIK: pri ožúljeni

ORODNIK: z ožúljeno

dvojina

IMENOVALNIK: ožúljeni

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenima

TOŽILNIK: ožúljeni

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenima

množina

IMENOVALNIK: ožúljene

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenim

TOŽILNIK: ožúljene

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: ožúljeno

RODILNIK: ožúljenega

DAJALNIK: ožúljenemu

TOŽILNIK: ožúljeno

MESTNIK: pri ožúljenem

ORODNIK: z ožúljenim

dvojina

IMENOVALNIK: ožúljeni

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenima

TOŽILNIK: ožúljeni

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenima

množina

IMENOVALNIK: ožúljena

RODILNIK: ožúljenih

DAJALNIK: ožúljenim

TOŽILNIK: ožúljena

MESTNIK: pri ožúljenih

ORODNIK: z ožúljenimi

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: ožúljenje

RODILNIK: ožúljenja

DAJALNIK: ožúljenju

TOŽILNIK: ožúljenje

MESTNIK: pri ožúljenju

ORODNIK: z ožúljenjem

dvojina

IMENOVALNIK: ožúljenji in ožúljenji

RODILNIK: ožúljenj

DAJALNIK: ožúljenjema in ožúljenjema

TOŽILNIK: ožúljen*ji* in ožúljen*ji*
MESTNIK: pri ožúljen*jih*
ORODNIK: z ožúljen*jema* in z ožúljen*jema*

množina

IMENOVALNIK: ožúljen*ja*
RODILNIK: ožúljen*ij*
DAJALNIK: ožúljen*jem*
TOŽILNIK: ožúljen*ja*
MESTNIK: pri ožúljen*jih*
ORODNIK: z ožúljen*ji*

IZVOR

↑žuliti

pánda¹ pánde samostalnik ženskega spola [pánda]

POMEN

1. medved s črno-belo dlako, ki se prehranjuje z bambusom in živi na jugozahodu Kitajske; primerjaj lat. *Ailuropoda melanoleuca*; SIN.: panda², iz zoologije orjaški panda, iz zoologije veliki panda

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

pande živijo KJE

- *Pande* živijo v pasu od 2300 do 3200 metrov nadmorske višine, le pozimi se spustijo nekoliko nižje.
- Gozdovi se hitro krčijo, ker človek bambus uporablja za gradnjo, in *pande* imajo vedno manj hrane.
- *Pande* pogosto skotijo dva mladiča, a skrbijo le za enega, medtem ko drugega zavržejo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Kitajsko vsi poznamo po njenem dokaj skromnem delu sečuanske pokrajine, kjer prebiva ljubka *panda*, beli medvedek s črnimi tačkami, kratkim repkom in črnimi očali okrog živahnih rjavih oči.
- Odrasle *pande* pojejo tudi do 30 kilogramov bambusa dnevno.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

mladič, mladiček pande | par pand

- Prizori igranja mladičev *pande* so na Kitajskem vse bolj redki.
- Kitajski predsednik si je naklonjenost Japoncev pridobil tudi z obljubo novega para *pand*, ki jih bodo živalskemu vrtu v Tokiu posodili, saj ogroženih medvedkov nič več ne podarjajo.
- Cilj je podvojiti rezervate *pand* s sedanjih 34 na okoli 70.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**

pande v ujetništvu

- Parjenje *pand* v ujetništvu je le redko uspešno, saj so samice plodne le tri ali štiri dni na leto.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v imenovalniku**

medved, medvedek panda

- V vrtu živi tudi nekaj medvedov *panda*, ki od vseh rastlin jedo samo bambus.

2. igrača, ki predstavlja medveda s črno-belo dlako

- Še vedno imam plišasto *pando*, ki sem jo dobil kot dojenček.
- Moja najljubša igrača je bil medvedek *panda*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pánda]

IPA: [ˈpaːnda]

tonemski

[pânda]

IPA: [páːndà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pánda

RODILNIK: pánde

DAJALNIK: pándi

TOŽILNIK: pándo

MESTNIK: pri pándi

ORODNIK: s pándo

dvojina

IMENOVALNIK: pándi

RODILNIK: pánd

DAJALNIK: pándama

TOŽILNIK: pándi

MESTNIK: pri pándah

ORODNIK: s pándama

množina

IMENOVALNIK: pánde

RODILNIK: pánd

DAJALNIK: pándam

TOŽILNIK: pánde

MESTNIK: pri pándah

ORODNIK: s pándami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pânda

RODILNIK: pânde

DAJALNIK: pândi

TOŽILNIK: pândo

MESTNIK: pri pândi

ORODNIK: s pândo

dvojina

IMENOVALNIK: pândi

RODILNIK: pând

DAJALNIK: pândama

TOŽILNIK: pândi

MESTNIK: pri pândah

ORODNIK: s pândama

množina

IMENOVALNIK: pânde

RODILNIK: pând

DAJALNIK: pândam

TOŽILNIK: pânđe
MESTNIK: pri pândah
ORODNIK: s pândami

STALNE ZVEZE

rdeča panda

iz zoologije rastlinojedi sesalec z rdečkasto rjavo dlako in dolgim košatim repom, ki se prehranjuje zlasti z bambusovimi vršički; primerjaj lat. *Ailurus*

fulgens; SIN.: iz zoologije mačji panda, iz zoologije rdeči panda

▪ *Rdeča panda* spada med ogrožene živalske vrste, predvsem zaradi uničevanja njenega življenjskega prostora.

▪ Pred kratkim se je v živalskem vrtu zgodilo, da je mama *rdeča panda* najprej sprejela, potem pa zavrгла oba mladička.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Panda* in angl. *panda* iz nekega nepalskega jezika

pánda² pânđe samostalnik moškega spola [pánda]

POMEN

medved s črno-belo dlako, ki se prehranjuje z bambusom in živi na jugozahodu Kitajske; primerjaj

lat. *Ailuropoda melanoleuca*; SIN.: panda¹, iz zoologije orjaški panda, iz zoologije veliki panda

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Po kitajski legendi je pastirica rešila nedoraslega *pando* pred groznim leopardom.

▪ Prikupni *pande* ali bambusni medvedi živijo na majhnem goratem območju osrednje Kitajske, ki je poraslo z vlažnimi bambusovimi gozdovi.

...

▪ Na Kitajskem se je skotil prvi *panda*, spočet z umetno oploditvijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pánda]

IPA: ['pa:nda]

tonemski

[pânda]

IPA: [pá:ndà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pánda

RODILNIK: pânđe

DAJALNIK: pândi

TOŽILNIK: pándo

MESTNIK: pri pândi

ORODNIK: s pándo

dvojina

IMENOVALNIK: pândi

RODILNIK: pánd

DAJALNIK: pândama

TOŽILNIK: pândi

MESTNIK: pri pândah

ORODNIK: s pândama

množina

IMENOVALNIK: pânđe

RODILNIK: pánd

DAJALNIK: pândam

TOŽILNIK: pânđe

MESTNIK: pri pândah

ORODNIK: s pândami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pânda

RODILNIK: pânđe

DAJALNIK: pândi

TOŽILNIK: pândo

MESTNIK: pri pândi

ORODNIK: s pândo

dvojina

IMENOVALNIK: pândi

RODILNIK: pând

DAJALNIK: pândama

TOŽILNIK: pândi

MESTNIK: pri pândah

ORODNIK: s pândama

množina

IMENOVALNIK: pânđe

RODILNIK: pând

DAJALNIK: pândam

TOŽILNIK: pânđe

MESTNIK: pri pândah

ORODNIK: s pândami

STALNE ZVEZE

mačji panda

iz zoologije rastlinojedi sesalec z rdečkasto rjavo dlako in dolgim košatim repom, ki se prehranjuje zlasti z bambusovimi vršički; primerjaj lat. *Ailurus*

fulgens; SIN.: iz zoologije rdeča panda, iz zoologije rdeči panda

▪ *Mačji panda* z žareče rdečo dlako in dolgim košatim repom je bolj podoben rakunu kot pa orjaškemu pandi.

▪ Naš prvi *mačji panda*, ki je leto starejši, je bolj plašen, novi pa se je pustil celo božati.

orjaški panda

iz zoologije medved s črno-belo dlako, ki se prehranjuje z bambusom in živi na jugozahodu Kitajske; primerjaj lat. *Ailuropoda melanoleuca*; SIN.:

panda¹, panda², iz zoologije veliki panda

▪ Gorata pokrajina Sečuan v osrednji Kitajski je zadnje zatočišče *orjaških pand*.

▪ Zaradi razdrobljenosti gozda in predvsem zaradi nenavadnega življenjskega cikla bambusa, glavne prehrane *orjaškega pande*, je njegovo bivanje ogroženo.

rdeči panda

iz zoologije rastlinojedi sesalec z rdečkasto rjavo dlako in dolgim košatim repom, ki se prehranjuje zlasti z bambusovimi vršički; primerjaj lat. *Ailurus fulgens*; SIN.: iz zoologije mačji panda, iz zoologije rdeča panda

▪ *Rdeči panda*, ki sicer spada med ogrožene vrste, bo moral pri nadomestni materi sesati še vsaj nekaj tednov.

▪ Mačji panda: ko se v njegovo dlako upre sonce, zažari kot ogenj, zato ga imenujejo tudi *rdeči panda* ali ognjena mačka.

veliki panda

iz zoologije medved s črno-belo dlako, ki se prehranjuje z bambusom in živi na jugozahodu Kitajske; primerjaj lat. *Ailuropoda melanoleuca*; SIN.: panda¹, panda², iz zoologije orjaški panda

▪ *Veliki panda* je med najbolj ogroženimi živalskimi vrstami na svetu, živi pa samo na Kitajskem.

▪ Samček *velikega pande* se na fotografiji igra s partnerko v njunem novem domovanju v živalskem vrtu.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Panda* in angl. *panda* iz nekega nepalskega jezika

pantoténski pantoténska pantoténsko pridevnik
[pantoténski]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pantoténski]

IPA: [panto'te:nski]

tonemski

[pantotênski]

IPA: [pantoté:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pantoténski

RODILNIK: pantoténskega

DAJALNIK: pantoténskemu

TOŽILNIK: pantoténski

živo pantoténskega

MESTNIK: pri pantoténskem

ORODNIK: s pantoténskimi

dvojina

IMENOVALNIK: pantoténska

RODILNIK: pantoténskih

DAJALNIK: pantoténskima

TOŽILNIK: pantoténska

MESTNIK: pri pantotéskih

ORODNIK: s pantoténskima

množina

IMENOVALNIK: pantoténski

RODILNIK: pantoténskih

DAJALNIK: pantotéskim

TOŽILNIK: pantoténske

MESTNIK: pri pantotéskih

ORODNIK: s pantotéskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pantoténska

RODILNIK: pantoténske

DAJALNIK: pantoténski

TOŽILNIK: pantoténsko

MESTNIK: pri pantoténski

ORODNIK: s pantoténsko

dvojina

IMENOVALNIK: pantoténski

RODILNIK: pantoténskih

DAJALNIK: pantoténskima

TOŽILNIK: pantoténski

MESTNIK: pri pantotéskih

ORODNIK: s pantoténskima

množina

IMENOVALNIK: pantoténske

RODILNIK: pantoténskih

DAJALNIK: pantotéskim

TOŽILNIK: pantoténske

MESTNIK: pri pantotéskih

ORODNIK: s pantotéskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pantoténsko

RODILNIK: pantoténskega

DAJALNIK: pantoténskemu

TOŽILNIK: pantoténsko

MESTNIK: pri pantoténskem

ORODNIK: s pantotéskim

dvojina

IMENOVALNIK: pantoténski

RODILNIK: pantoténskih

DAJALNIK: pantoténskima

TOŽILNIK: pantoténski

MESTNIK: pri pantotéskih

ORODNIK: s pantoténskima

množina

IMENOVALNIK: pantoténska

RODILNIK: pantoténskih

DAJALNIK: pantotéskim

TOŽILNIK: pantoténska

MESTNIK: pri pantotéskih

ORODNIK: s pantoténskimi
tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pantoténski
RODILNIK: pantoténskega
DAJALNIK: pantoténskemu
TOŽILNIK: pantoténski
živo pantoténskega
MESTNIK: pri pantoténskem
ORODNIK: s pantoténskimi

dvojina

IMENOVALNIK: pantoténska
RODILNIK: pantoténskih
DAJALNIK: pantoténskima
TOŽILNIK: pantoténska
MESTNIK: pri pantoténskih
ORODNIK: s pantoténskima

množina

IMENOVALNIK: pantoténski
RODILNIK: pantoténskih
DAJALNIK: pantoténskimi
TOŽILNIK: pantoténske
MESTNIK: pri pantoténskih
ORODNIK: s pantoténskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pantoténska
RODILNIK: pantoténske
DAJALNIK: pantoténski
TOŽILNIK: pantoténsko
MESTNIK: pri pantoténski
ORODNIK: s pantoténsko

dvojina

IMENOVALNIK: pantoténski
RODILNIK: pantoténskih
DAJALNIK: pantoténskima
TOŽILNIK: pantoténski
MESTNIK: pri pantoténskih
ORODNIK: s pantoténskima

množina

IMENOVALNIK: pantoténske
RODILNIK: pantoténskih
DAJALNIK: pantoténskimi
TOŽILNIK: pantoténske
MESTNIK: pri pantoténskih
ORODNIK: s pantoténskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pantoténsko
RODILNIK: pantoténskega
DAJALNIK: pantoténskemu
TOŽILNIK: pantoténsko
MESTNIK: pri pantoténskem
ORODNIK: s pantoténskimi

dvojina

IMENOVALNIK: pantoténski
RODILNIK: pantoténskih
DAJALNIK: pantoténskima
TOŽILNIK: pantoténski
MESTNIK: pri pantoténskih
ORODNIK: s pantoténskima

množina

IMENOVALNIK: pantoténska
RODILNIK: pantoténskih
DAJALNIK: pantoténskimi
TOŽILNIK: pantoténska
MESTNIK: pri pantoténskih
ORODNIK: s pantoténskimi

STALNE ZVEZE

pantotenska kislina

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v manj obdelanih žitaricah, rumenjaku, jetrih in pozitivno vpliva na sintezo in presnovo beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin B5

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

vsebovati pantotensko kislino

- Marelice vsebujejo *pantotensko kislino*, ki pospešuje razkranjanje maščob.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Pantotenska kislina* sodeluje pri številnih sintezah lipidov, nevrottransmitterjev, steroidnih hormonov in hemoglobina.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Pomanjkanje *pantotenske kisline* lahko povzroča nizko koncentracijo krvnega sladkorja, razjede na dvanajstniku, okužbe dihal in splošno slabo počutje.
- Zaradi večje količine *pantotenske kisline* uživajmo datlje, kadar smo duševno izčrpani.

IZVOR

prevzeto iz angl. *pantothenic*, iz gr. *pántothen* 'povsod'

paparác

paparáca; tudi **paparáco**; tudi **paparazzo**

samostalnik moškega spola [paparác]

POMEN

fotograf, ki zasleduje znane osebnosti in jih fotografira v njihovem zasebnem življenju za objavo v medijih

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

paparac čaka, lovi, preganja, spremlja, zasleduje
KOGA | paparac fotografira, posname, slika
KOGA | paparac oblega, nadleguje
KOGA | paparac opazi, ujame, zaloti, zasači
KOGA | paparac preži
NA KOGA | paparac sledi
KOMU

- *Paparaci* jo fotografirajo na vsakem koraku.

- Ne menita se za to, da ju ves čas spremljajo *paparaci* in novinarji.
- *Paparac* jo je ujel, ko je ravno odhajala s sestanka z znanim modnim fotografom.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
nadležen, radoveden, vsiljiv paparac | številni *paparaci*
  - Nadležni *paparaci* so vedno na lovu za znanimi osebnostmi.
  - Noseča zvezdnica je popolnoma pobesnena zaradi številnih *paparacev*, ki jo spremljajo na vsakem koraku.
  - Igralki sta odšli nazaj na snemanje in tam so že bili prežeči *paparaci*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
fotografija paparaca | objektiv paparaca | obleganje paparaca | pozornost paparaca | tarča *paparacev*
  - Fotografije *paparacev* niso računalniško obdelane.
  - Ko sta mladoporočenca odhajala iz cerkve, so ju z velikimi dežniki skrivali pred objektivom *paparacev*.
  - Igralka se nikakor ne more izmuzniti pozornosti *paparacev*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
napasti paparaca | opaziti paparaca | razveseliti *paparace*
  - V nekem nočnem lokalu je napadel *paparaca* in ga poškodoval po obrazu.
  - Ko je opazila *paparace*, je takoj pobegnila.
  - Po zadnjih predprazničnih nakupih se je odpravila nenaličena, kar je seveda zelo razveselilo *paparace*, ki so izkoristili to redko priložnost.
- ▶ glag. + pred + **sam. beseda v orodniku**
bežati pred paparaci | skriti, skrivati se pred paparaci
  - Prvič sta se v javnosti, ne da bi bežala pred *paparaci*, pojavila v sredini marca.
  - Zaljubljenca svoje zveze ne skrivata več, ne skrivata se pred *paparaci* in ne zanikata svoje ljubezni, kadar ju o njej povprašajo novinarji.
- ▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**
izogniti se *paparacem*
  - Ker se je želela izogniti številnim *paparacem*, so ji na pomoč priskočili njeni prijatelji in ji pomagali do avtomobila.
- ▶ sam. beseda + pred + **sam. beseda v orodniku**
mir pred paparaci
  - Ko se je razvedelo, da sem drugič noseča, nisem več imela miru pred *paparaci* in obrekljivci.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
težave s paparaci
  - Gledališče in tudi film ne prinašata tolikšne slave, da bi lahko rekel, da imam težave s *paparaci*.
- ▶ priredna zveza
paparaci in novinarji, paparaci in oboževalci
  - Na levem prstancu nosi zaročni prstan, ki ga sicer skuša skriti pred radovednimi očmi *paparacev* in oboževalcev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[paparác]

IPA: [papa'ra:ts]

tonemski

[paparác]

IPA: [papará:ts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: paparác

RODILNIK: paparáca

DAJALNIK: paparácu

TOŽILNIK: paparáca

MESTNIK: pri paparácu

ORODNIK: s paparácem

dvojina

IMENOVALNIK: paparáca

RODILNIK: paparácev

DAJALNIK: paparácema

TOŽILNIK: paparáca

MESTNIK: pri paparácih

ORODNIK: s paparácema

množina

IMENOVALNIK: paparáci

RODILNIK: paparácev

DAJALNIK: paparácem

TOŽILNIK: paparáce

MESTNIK: pri paparácih

ORODNIK: s paparáci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: paparác

RODILNIK: paparáca

DAJALNIK: paparácu

TOŽILNIK: paparáca

MESTNIK: pri paparácu

ORODNIK: s paparácem

dvojina

IMENOVALNIK: paparáca

RODILNIK: paparácev

DAJALNIK: paparácema

TOŽILNIK: paparáca

MESTNIK: pri paparácih

ORODNIK: s paparácema

množina

IMENOVALNIK: paparáci

RODILNIK: paparácev

DAJALNIK: paparácem

TOŽILNIK: paparáce

MESTNIK: pri paparácih

ORODNIK: s paparáci

IZVOR

↑paparazzo

paparáco paparáca; glej **paparác** samostalnik moškega spola [paparáco]

POMEN

fotograf, ki zasleduje znane osebnosti in jih fotografira v njihovem zasebnem življenju za objavo v medijih

- Kar nekaj glasbenikov razmišlja o potovanju v tujino, saj si ne želijo, da bi jih na plaži doma ujel *paparaco*.
- Vračal se je s sestanka anonimnih alkoholikov in ugotovil, da ga zasleduje *paparaco*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[paparáco]

IPA: [papa'ra:tsɔ]

tonemski

[paparáco]

IPA: [papará:tsò]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: paparáco

RODILNIK: paparáca

DAJALNIK: paparácu

TOŽILNIK: paparáca

MESTNIK: pri paparácu

ORODNIK: s paparácem

dvojina

IMENOVALNIK: paparáca

RODILNIK: paparácev

DAJALNIK: paparácema

TOŽILNIK: paparáca

MESTNIK: pri paparácih

ORODNIK: s paparácema

množina

IMENOVALNIK: paparáci

RODILNIK: paparácev

DAJALNIK: paparácem

TOŽILNIK: paparáce

MESTNIK: pri paparácih

ORODNIK: s paparáci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: paparáco

RODILNIK: paparáca

DAJALNIK: paparácu

TOŽILNIK: paparáca

MESTNIK: pri paparácu

ORODNIK: s paparácem

dvojina

IMENOVALNIK: paparáca

RODILNIK: paparácev

DAJALNIK: paparácema

TOŽILNIK: paparáca

MESTNIK: pri paparácih

ORODNIK: s paparácema

množina

IMENOVALNIK: paparáci

RODILNIK: paparácev

DAJALNIK: paparácem

TOŽILNIK: paparáce

MESTNIK: pri paparácih

ORODNIK: s paparáci

IZVOR

↑paparazzo

paparazzo paparazza; glej **paparác** samostalnik moškega spola [paparáco]

POMEN

fotograf, ki zasleduje znane osebnosti in jih fotografira v njihovem zasebnem življenju za objavo v medijih

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

paparazzo ujame, zasleduje KOGA

- *Paparazzi* nas zasledujejo vsepovsod.

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Izognil se bo nadležnim *paparazzom* in v miru preživel prosti čas z družino.
- Končala je z uro pilatesa, ko so jo ujeli radovedni *paparazzi*.

...

- Včasih sem imel veliko težav s *paparazzi*, pogosto sem se z njimi sprl.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[paparáco]

IPA: [papa'ra:tsɔ]

tonemski

[paparáco]

IPA: [papará:tsò]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: paparazzo

jakostni [paparáco]

tonemski [paparáco]

RODILNIK: paparazza

jakostni [paparáca]

tonemski [paparáca]

DAJALNIK: paparazzu

jakostni [paparácu]

tonemski [paparácu]

TOŽILNIK: paparazzo

jakostni [paparáco]

tonemski [paparáco]

MESTNIK: pri paparazzu

jakostni [pri paparácu]
tonemski [pri paparácu]
ORODNIK: s paparazzom
jakostni [s paparácem]
tonemski [s paparácem] in s paparazzem

dvojina

IMENOVALNIK: paparazzi
jakostni [paparáci]
tonemski [paparáci]
RODILNIK: paparazzov
jakostni [paparáceu]
tonemski [paparáceu] in paparazzev
DAJALNIK: paparazzoma
jakostni [paparácema]
tonemski [paparácema] in paparazzema
TOŽILNIK: paparazzi
jakostni [paparáci]
tonemski [paparáci]
MESTNIK: pri paparazzih
jakostni [pri paparácih]
tonemski [pri paparácih]
ORODNIK: s paparazzoma
jakostni [s paparácema]
tonemski [s paparácema] in s paparazzema

množina

IMENOVALNIK: paparazza
jakostni [paparáca]
tonemski [paparáca]
RODILNIK: paparazzov
jakostni [paparáceu]
tonemski [paparáceu] in paparazzev
DAJALNIK: paparazzom
jakostni [paparácem]
tonemski [paparácem] in paparazzem
TOŽILNIK: paparazza
jakostni [paparáca]
tonemski [paparáca]
MESTNIK: pri paparazzih
jakostni [pri paparácih]
tonemski [pri paparácih]
ORODNIK: s paparazzi
jakostni [s paparáci]
tonemski [s paparáci]

IZVOR

prevzeto iz angl., it. *paparazzo*, nem. *Paparazzo*, po liku fotografa z imenom *Paparazzo* iz filma Federica Fellinija *La dolce vita* (1960)

parmezán parmezána samostalnik moškega spola

[parmezán]

POMEN

trdi sir rahlo pikantnega okusa iz kravjega mleka, ki se navadno riba, strga, po izvoru iz Italije

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

narezan, nariban, nastrgan, riban parmezan | svež parmezan

- Preden postrežemo, po vrhu potrosimo še nekaj nastrganega ali tanko narezanega *parmezana*.
- K juhi ponudimo nariban *parmezan*.
- Najboljše špagete z bolonjsko omako in svežim *parmezanom* dobite v Italiji.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

n dag, *n* g parmezana

- Grobo nastrgajte 20 g *parmezana* in ga prihranite za okras.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
kos, polovica, rezina parmezana | žlica, žlička parmezana

- Na pokrovu je bil kos *parmezana* z majhnim ribežem, tako da si ga je gost lahko svežega po svoji volji naribal.
- Riž razdelite na krožnike in ga posujte s tankimi rezinami *parmezana* in zelišči.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ponuditi, postreči s parmezanom | posipati, posuti, potresti s parmezanom | zmešati s parmezanom

- Rižoto stresemo na krožnik, ki smo ga obložili z listi radiča, in ponudimo s *parmezanom*.
- Njoke postrezite z omako, potresite s *parmezanom* in okrasite z lističi žajblja.
- Jajca gladko zmešajte s *parmezanom*, začinite s soljo in poprom in prelijte prek narastka.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dodati parmezan | naribati, nastrgati parmezan | ponuditi parmezan | potresti parmezan | primešati, vmešati, zmešati parmezan

- Dodajte zelišča in *parmezan* ter s to maso napolnite paradižnike.
- Jed bo še posebej okusna, če boste *parmezan* naribali tik pred zdajci.
- Riž odstavite z ognja in primešajte *parmezan*.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**
malo parmezana

- Po potrebi dodajte še nekaj naribanega *parmezana*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
▪ Pripravila je zrezke v smetani in bučke s *parmezanom*.

▶ priredna zveza

- parmezan in bazilika, parmezan in drobtine, parmezan in jajca, parmezan in maslo, parmezan in olje, parmezan in peteršilj, parmezan in smetana
- Zmešajte smetano, jajca in *parmezan*, začinite s soljo in poprom ter prelijte preko špagetov v ponvi.
  - Cvetačo odcedimo in potresemo z nastrganim maslom in *parmezanom*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[parmezán]

IPA: [parme'za:n]

tonemski

[parmezân]

IPA: [parmezá:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: parmezán

RODILNIK: parmezána

DAJALNIK: parmezánu

TOŽILNIK: parmezán

MESTNIK: pri parmezánu

ORODNIK: s parmezánom

dvojina

IMENOVALNIK: parmezána

RODILNIK: parmezánov

DAJALNIK: parmezánoma

TOŽILNIK: parmezána

MESTNIK: pri parmezánih

ORODNIK: s parmezánoma

množina

IMENOVALNIK: parmezáni

RODILNIK: parmezánov

DAJALNIK: parmezánom

TOŽILNIK: parmezáne

MESTNIK: pri parmezánih

ORODNIK: s parmezáni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: parmezân

RODILNIK: parmezána

DAJALNIK: parmezánu

TOŽILNIK: parmezân

MESTNIK: pri parmezánu

ORODNIK: s parmezánom

dvojina

IMENOVALNIK: parmezána

RODILNIK: parmezánov

DAJALNIK: parmezánoma

TOŽILNIK: parmezána

MESTNIK: pri parmezánih

ORODNIK: s parmezánoma

množina

IMENOVALNIK: parmezáni

RODILNIK: parmezánov

DAJALNIK: parmezánom

TOŽILNIK: parmezáne

MESTNIK: pri parmezánih

ORODNIK: s parmezáni

IZVOR

prevzeto prek nem. *Parmesan* in frc. *parmesan* iz severnoit. *parmesano*, knjiž. it. *parmigiano*, prvotno 'paremski, iz Parme', po italijanskem mestu *Parma*

pársek párséka tudi **parsék** parséka samostalnik moškega

spola [pársek] tudi [parsék]

POMEN

iz astronomije enota za merjenje dolžine v vesolju izven našega osončja, 3,26 svetlobnega leta ali 30,8 bilijona kilometrov [pc]

► števniki + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

oddaljen *n* milijonov parsekov

▪ Galaksija je od nas oddaljena 300 milijonov *parsekov*.

...

▪ Ovojnica tvori planetarno meglico s premerom okrog tretjine *parseka* (eno svetlobno leto), ki se širi s hitrostjo 34 km/s.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pársek] tudi [parsék]

IPA: ['pa:rsek] tudi [par'se:k]

tonemski

[pârsek] tudi [parsêk]

IPA: [pá:rsèk] tudi [parsé:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pársék

RODILNIK: párséka

DAJALNIK: párséku

TOŽILNIK: pársék

MESTNIK: pri párséku

ORODNIK: s pársék~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: párséka

RODILNIK: pársék~~ov~~

DAJALNIK: pársék~~oma~~

TOŽILNIK: párséka

MESTNIK: pri pársék~~ih~~

ORODNIK: s pársék~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: párséki

RODILNIK: pársék~~ov~~

DAJALNIK: pársék~~om~~

TOŽILNIK: párséke

MESTNIK: pri pársék~~ih~~

ORODNIK: s párséki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pârsek

RODILNIK: pârseka

DAJALNIK: pârseku

TOŽILNIK: pârsek

MESTNIK: pri pârseku

ORODNIK: s pârsek~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: pârseka
RODILNIK: pârsekov
DAJALNIK: pârsekoma
TOŽILNIK: pârseka
MESTNIK: pri pârsek^{ih}
ORODNIK: s pârsekoma

množina

IMENOVALNIK: pârseki
RODILNIK: pârsekov
DAJALNIK: pârsek^{om}
TOŽILNIK: pârseke
MESTNIK: pri pârsek^{ih}
ORODNIK: s pârseki

tudi

jakostno ednina

IMENOVALNIK: parsék
RODILNIK: parséka
DAJALNIK: parséku
TOŽILNIK: parsék
MESTNIK: pri parséku
ORODNIK: s parsék^{om}

dvojina

IMENOVALNIK: parséka
RODILNIK: parsék^{ov}
DAJALNIK: parsékoma
TOŽILNIK: parséka
MESTNIK: pri parsék^{ih}
ORODNIK: s parsékoma

množina

IMENOVALNIK: parséki
RODILNIK: parsék^{ov}
DAJALNIK: parsék^{om}
TOŽILNIK: parséke
MESTNIK: pri parsék^{ih}
ORODNIK: s parséki

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: parsêk
RODILNIK: parsêka
DAJALNIK: parsêku
TOŽILNIK: parsêk
MESTNIK: pri parsêku
ORODNIK: s parsêk^{om}

dvojina

IMENOVALNIK: parsêka
RODILNIK: parsêk^{ov}
DAJALNIK: parsêkoma
TOŽILNIK: parsêka
MESTNIK: pri parsêk^{ih}
ORODNIK: s parsêkoma

množina

IMENOVALNIK: parsêki
RODILNIK: parsêk^{ov}
DAJALNIK: parsêk^{om}
TOŽILNIK: parsêke

MESTNIK: pri parsêk^{ih}
ORODNIK: s parsêki

IZVOR

prevzeto iz angl. *parsec*, iz ↑par(alaksa) + angl. (*arc*)*sec(ond)* 'kotna sekunda'

pásavec¹ pásavca samostalnik moškega spola [pásavəc]

POMEN

iz zoologije sesalec z obročastim roženim ali koščnim oklepom po vrhnjem delu telesa, kratkim rilcem in močnimi kremplji, ki živi v Južni, Srednji in delu Severne Amerike; primerjaj lat. *Cingulata*

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Pasavci* s krepkimi kremplji kopljejo rove in luknje.
- Nekateri *pasavci* se lahko zvijejo v kroglo, s čimer zavarujejo okončine in ranljiv trebuh.

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Stene jam krasijo risbe velikanskih *pasavcev*, ki so izumrli že pred zadnjo ledeno dobo.

► **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

- Oklep *pasavcev* je sestavljen iz močnih koščnih ploščic, ki se razvijejo iz kože in so prekrte z roževino.
- Ozki gibljivi pasovi na hrbtu omogočajo telesu *pasavcev* določeno prožnost, po teh pasovih so nekateri pasavci tudi dobili svoje latinsko ime.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pásavəc]

IPA: [ˈpa:savəts]

tonemski

[pásavəc]

IPA: [pá:sávəts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pásavec
RODILNIK: pásavca
DAJALNIK: pásavcu
TOŽILNIK: pásavca
MESTNIK: pri pásavcu
ORODNIK: s pásavcem

dvojina

IMENOVALNIK: pásavca
RODILNIK: pásavcev
DAJALNIK: pásavcema
TOŽILNIK: pásavca
MESTNIK: pri pásavcih
ORODNIK: s pásavcema

množina

IMENOVALNIK: pásavci
RODILNIK: pásavcev
DAJALNIK: pásavcem

TOŽILNIK: pásavce
MESTNIK: pri pásavcih
ORODNIK: s pásavci

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: pásavec
RODILNIK: pásavca
DAJALNIK: pásavcu
TOŽILNIK: pásavca
MESTNIK: pri pásavcu
ORODNIK: s pásavcem

dvojina

IMENOVALNIK: pásavca
RODILNIK: pásavcev
DAJALNIK: pásavcema
TOŽILNIK: pásavca
MESTNIK: pri pásavcih
ORODNIK: s pásavcema

množina

IMENOVALNIK: pásavci
RODILNIK: pásavcev
DAJALNIK: pásavcem
TOŽILNIK: pásavce
MESTNIK: pri pásavcih
ORODNIK: s pásavci

IZVOR

↑pasovec

pásavec² pásavca; glej **pásovec** samostalnik moškega spola
[pásavəc]

POMEN

iz medicine bolezen, ki jo povzroča virus herpesa in za katero je zaradi prizadetosti živčevja značilna ostra, pekoča bolečina in izpuščaj v pasovih, zlasti okoli pasu

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Ko *pasavec* izbruhne, je prizadeto območje pekoče boleče.
- Praviloma se *pasavec* pozdravi brez posledic na koži.
- *Pasavec* lahko prizadene tudi celotno polovico obraza in polovico ustne votline, kar povzroči v ustih hude bolečine in težave pri jedi.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

- Kadar nastane bolečina zaradi okvare živca, govorimo o nevropatijah. Takšna kronična bolečina nastane po prebolelem *pasavcu*, utesnitvi živca in različnih drugih škodljivih vplivih na sam živec.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Zelo pomembno je, da prizadeti predel kože z izbruhom *pasavca* zavarujemo pred bakterijsko okužbo, zato ga sterilno pokrijemo.
- Bolečina je vodilni simptom *pasavca* in je posledica vnetja živca, ki oživčuje prizadeti pas kože.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pásavəc]

IPA: [ˈpa:savəts]

tonemski

[pásavəc]

IPA: [pá:sàvəts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pásavec
RODILNIK: pásavca
DAJALNIK: pásavcu
TOŽILNIK: pásavca in pásavec
MESTNIK: pri pásavcu
ORODNIK: s pásavcem

dvojina

IMENOVALNIK: pásavca
RODILNIK: pásavcev
DAJALNIK: pásavcema
TOŽILNIK: pásavca
MESTNIK: pri pásavcih
ORODNIK: s pásavcema

množina

IMENOVALNIK: pásavci
RODILNIK: pásavcev
DAJALNIK: pásavcem
TOŽILNIK: pásavce
MESTNIK: pri pásavcih
ORODNIK: s pásavci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pásavec
RODILNIK: pásavca
DAJALNIK: pásavcu
TOŽILNIK: pásavca in pásavec
MESTNIK: pri pásavcu
ORODNIK: s pásavcem

dvojina

IMENOVALNIK: pásavca
RODILNIK: pásavcev
DAJALNIK: pásavcema
TOŽILNIK: pásavca
MESTNIK: pri pásavcih
ORODNIK: s pásavcema

množina

IMENOVALNIK: pásavci
RODILNIK: pásavcev
DAJALNIK: pásavcem
TOŽILNIK: pásavce
MESTNIK: pri pásavcih
ORODNIK: s pásavci

IZVOR

↑pasovec

pásovec pásovca; tudi **pásavec** samostalnik moškega spola
[pásovɛc]

POMEN

iz medicine bolezen, ki jo povzroča virus herpesa in za katero je zaradi prizadetosti živčevja značilna ostra, pekoča bolečina in izpuščaj v pasovih, zlasti okoli pasu

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

izbruh pasovca

- Navadno se izbruh *pasovca* začne s podobnimi nespecifičnimi znaki kot viroze – prehodno slabo počutje, povišana temperatura, glavobol.

...

▪ Če sumimo, da smo zboleli za *pasovcem*, je nujno, da gremo čim prej k zdravniku.

▪ *Pasovca* povzroča ponovna aktivacija virusa, ki po prebolelih noricah v otroštvu ostane skrit v živcih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pásovɛc]

IPA: [ˈpa:sɔvɛts]

tonemski

[pásovɛc]

IPA: [pá:sɔvɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pásovec

RODILNIK: pásovca

DAJALNIK: pásovcu

TOŽILNIK: pásovca in pásovec

MESTNIK: pri pásovcu

ORODNIK: s pásovcem

dvojina

IMENOVALNIK: pásovca

RODILNIK: pásovcev

DAJALNIK: pásovcema

TOŽILNIK: pásovca

MESTNIK: pri pásovcih

ORODNIK: s pásovcema

množina

IMENOVALNIK: pásovci

RODILNIK: pásovcev

DAJALNIK: pásovcem

TOŽILNIK: pásovce

MESTNIK: pri pásovcih

ORODNIK: s pásovci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pásovec

RODILNIK: pásovca

DAJALNIK: pásovcu

TOŽILNIK: pásovca in pásovec

MESTNIK: pri pásovcu

ORODNIK: s pásovcem

dvojina

IMENOVALNIK: pásovca

RODILNIK: pásovcev

DAJALNIK: pásovcema

TOŽILNIK: pásovca

MESTNIK: pri pásovcih

ORODNIK: s pásovcema

množina

IMENOVALNIK: pásovci

RODILNIK: pásovcev

DAJALNIK: pásovcem

TOŽILNIK: pásovce

MESTNIK: pri pásovcih

ORODNIK: s pásovci

IZVOR

↑pas

pelerína peleríne samostalnik ženskega spola [pelerína]

POMEN

1. vrhnje oblačilo, navadno gumijasto, za zaščito pred dežjem

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

obleči pelerino

- Brez dežnika v tem času ni priporočljivo hoditi naokrog, komur pa ni do tega, lahko še vedno obleče *pelerino* in obuje gumijaste škornje.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

nepremočljiva pelerina | rumena pelerina

- Ljudje so vztrajali pod dežniki ali rumenimi *pelerinami*, ki smo jih delili obiskovalcem.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Vstopim, obrišem sončna očala in ravno mi še uspe videti, kako mož v *pelerini* pred menoj kupuje zadnji dežnik.

▶ priredna zveza

pelerina in dežnik

- Kadar koli se boste odločili za obisk Londona, vzemite s seboj dežnik in *pelerino*.

2. vrhnje oblačilo brez rokavov, zlasti žensko, ki se ogrne okrog zgornjega dela telesa

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

črna pelerina | kratka pelerina

- Ozkost hlač se nekoliko porazgubi v dolgih in širokih črnih *pelerinah*.

- Drzni modni snovalci so dekletom čez rame obesili kratke *pelerine*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pelerína]

IPA: [peleˈri:na]

tonemski

[pelerína]

IPA: [pɛlɛrínà]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: pelerína
RODILNIK: peleríne
DAJALNIK: peleríni
TOŽILNIK: peleríno
MESTNIK: pri peleríni
ORODNIK: s peleríno

dvojina

IMENOVALNIK: peleríni
RODILNIK: pelerín
DAJALNIK: pelerínama
TOŽILNIK: peleríni
MESTNIK: pri pelerínah
ORODNIK: s pelerínama

množina

IMENOVALNIK: peleríne
RODILNIK: pelerín
DAJALNIK: pelerínam
TOŽILNIK: peleríne
MESTNIK: pri pelerínah
ORODNIK: s pelerínami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pelerína
RODILNIK: peleríne
DAJALNIK: peleríni
TOŽILNIK: peleríno
MESTNIK: pri peleríni
ORODNIK: s peleríno

dvojina

IMENOVALNIK: peleríni
RODILNIK: pelerín
DAJALNIK: pelerínama
TOŽILNIK: peleríni
MESTNIK: pri pelerínah
ORODNIK: s pelerínama

množina

IMENOVALNIK: peleríne
RODILNIK: pelerín
DAJALNIK: pelerínam
TOŽILNIK: peleríne
MESTNIK: pri pelerínah
ORODNIK: s pelerínami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Pelerine* iz frc. *pèlerine* 'pelerina', prvotno 'romarska, popotna obleka (z velikim ovratnikom)', iz *pèlerin* 'romar, popotnik' < lat. *peregrīnus* 'tujec, romar'

pesimíst pesimísta samostalnik moškega spola [pesimíst]

POMEN

kdor vse vidi slabo, slabše, kot je, in pričakuje najslabše tudi za prihodnost; SIN.: črnogled²

► **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

pesimisti se bojijo ČESA | pesimisti menijo, mislijo, pravijo, trdijo KAJ | pesimisti napovedujejo, pričakujejo KAJ | pesimist reče KAJ | pesimist vidi KAJ

▪ *Pesimisti* se bojijo, da se bo kakor ponavadi spet kje zataknilo, to pa bi pomenilo prelaganje zakona za nekaj let.

▪ Največji *pesimisti* so naši reprezentanci napovedovali polom, toda pokazalo se je ravno obratno.

▪ Verjetno niti največji *pesimisti* niso pričakovali tako slabe prve polovice predtekmovanja po skupinah.

► prid. beseda + **sam. beseda**

hud, popoln, velik pesimist | nepopravljiv, večni pesimist | zmeren pesimist

▪ Po letu in pol se je pokazalo to, česar tudi največji *pesimisti* niso predvidevali: vse delo, vsa prizadevanja so ostala brez koristi.

▪ Celó sam kot večni *pesimist* nisem nikoli verjel, da je kaj takega mogoče, a v nogometu je očitno mogoče prav vse.

▪ Če smo bili še do nedavnega zmerni *pesimisti* glede boljše prometne varnosti, so zaradi trenutnih varnostnih razmer napovedi precej optimistične.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

napovedi pesimistov

▪ Napovedi *pesimistov* se niso uresničile, res pa je, da tudi optimisti niso povsem prišli na svoj račun, kajti dvorana le ni bila tako polna kot v začetku lanske sezone.

▪ Je satiričnost lastnost humorno naravnane ga človeka ali lastnost *pesimistov* in blagih defetistov?

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

presenetiti pesimiste

▪ V času, ko se potrošnja po vsem svetu zmanjšuje s hitrostjo, ki je presenetila celo največje *pesimiste*, bo promocija izdelkov in storitev postala še bolj pomembna.

► priredna zveza

pesimist ali optimist | pesimist in skeptik

▪ S katere strani gledate na življenje, ste *pesimist* ali optimist?

▪ V odnosu do sveta sem zmerni skeptik in *pesimist*, ampak to me ni odvrnilo od tega, da bi verjel v kocke in naključja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pesimíst]

IPA: [pɛsi'mi:st]

tonemski

[pesimíst]

IPA: [pɛsimí:st]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: pesimíst
RODILNIK: pesimísta
DAJALNIK: pesimístu
TOŽILNIK: pesimísta
MESTNIK: pri pesimístu
ORODNIK: s pesimístom

dvojina

IMENOVALNIK: pesimísta
RODILNIK: pesimístov
DAJALNIK: pesimístoma
TOŽILNIK: pesimísta
MESTNIK: pri pesimístih
ORODNIK: s pesimístoma

množina

IMENOVALNIK: pesimísti
RODILNIK: pesimístov
DAJALNIK: pesimístom
TOŽILNIK: pesimíste
MESTNIK: pri pesimístih
ORODNIK: s pesimísti

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: pesimíst
RODILNIK: pesimísta
DAJALNIK: pesimístu
TOŽILNIK: pesimísta
MESTNIK: pri pesimístu
ORODNIK: s pesimístom

dvojina

IMENOVALNIK: pesimísta
RODILNIK: pesimístov
DAJALNIK: pesimístoma
TOŽILNIK: pesimísta
MESTNIK: pri pesimístih
ORODNIK: s pesimístoma

množina

IMENOVALNIK: pesimísti
RODILNIK: pesimístov
DAJALNIK: pesimístom
TOŽILNIK: pesimíste
MESTNIK: pri pesimístih
ORODNIK: s pesimísti

BESEDOTVORJE

feminativ: pesimístka

IZVOR

prevzeto prek nem. *Pessimist* iz frc. *pessimiste*, glej
↑pesimizem

pesimístičen pesimístična pesimístično pridevnik

[pesimístičən]

POMEN

1. ki vse vidi slabo, slabše, kot je, in pričakuje najslabše tudi za prihodnost; SIN.: črnogled¹

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pesimističen človek | pesimistični analitiki

▪ Gre za precej mračne zgodbe, saj sem tudi sam *pesimističen* človek.

▪ Tudi najbolj *pesimističen* opazovalec si, preden se je do konca zdanilo, ni mogel predstavljati, kakšno škodo je utrpel kraj.

▶ prisl. + **prid. beseda**

nekoliko, precej pesimističen | preveč, zelo pesimističen | tako pesimističen

▪ Kljub temu da boste nekoliko *pesimistični*, bodo vaše misli aktivno usmerjene k novim načrtom.

▪ Po naravi je precej *pesimistična*, v vsakem položaju vidi najslabši razplet.

▪ Sam ne bi bil tako *pesimističen*, je pa res, da gre za projekt, ki ne bo narejen v enem letu.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**
biti pesimističen

▪ Ne bodite preveč *pesimistični*, skušajte gledati na življenje s pozitivnejše plati.

▪ Postanejo *pesimistični*, svet vidijo črno, pojavijo se občutki manjvrednosti.

▶ **prid. beseda v imenovalniku** + glede + sam.
beseda v rodilniku

pesimističen glede prihodnosti

▪ Omenjali so dolge čakalne dobe in premalo časa, ki so jim ga namenili zdravniki: zato ne preseneča, da so *pesimistični* glede prihodnosti.

▶ **priredna zveza**

optimističen in pesimističen

▪ Zaradi čustev se ljudje smejiijo ali jočejo, so jezni ali veseli, optimistični ali *pesimistični*, pogumni ali prestrašeni.

1.1. ki kaže, izraža taka videnja, pričakovanja;
SIN.: črnogled¹

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pesimističen odnos, pogled | pesimističen scenarij | pesimističen ton | pesimistična izjava | pesimistična ocena, napoved, vizija | pesimistična različica, varianta | pesimistična slika, podoba | pesimistične misli | pesimistično gledanje, razmišljanje | pesimistično ozračje, razpoloženje, vzdušje | pesimistična pričakovanja

▪ Za znanstvenike še vedno ostaja uganka vprašanje, kako *pesimističen* odnos do življenja skrajša posameznikovo življenjsko dobo.

▪ Pravijo, da njegove pesmi odražajo precej *pesimističen* pogled na svet.

▪ Po mnenju političnih analitikov lahko splošno *pesimistično* razpoloženje v državi vpliva tudi na nizko število volivcev, ki bodo danes prišli izpolnit svoj listič.

▶ prisl. + **prid. beseda**

manj pesimističen | nekoliko, precej pesimističen | preveč, zelo pesimističen | tako pesimističen

- Ali ni to nekoliko *pesimistična* vizija sveta?
- Pred tekmovanjem je zaradi slabih vremenskih razmer vladalo precej *pesimistično* razpoloženje.
- S tako *pesimističnim* razmišljanjem si boste popolnoma oklestili samopodobo.

▶ priredna zveza

optimističen in pesimističen

- V svojih pesmih je nihal med *pesimističnim* in optimističnim pogledom na svet.

2. ki je v zvezi s pesimizmom, tj. negativnimi pričakovanji glede prometa na borzi, dinamike cen, gospodarske aktivnosti sploh

- Delnice so vsak dan vredne manj, glede na *pesimistično* ozračje na borzi pa prav nič ne kaže na hitro okrevanje borznih indeksov.
- Nekatero investicijske banke imajo zelo *pesimistične* napovedi, druge so bolj optimistične.
- Četudi so novembrske številke pozitivne, pa bolj *pesimistični* analitiki opozarjajo, da takšna rast ne bo vzdržala.
- Najbolj *pesimistični* scenariji napovedujejo gospodarsko in finančno krizo, ki bo trajala od tri do pet let.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pesimístičən]

IPA: [pɛsi'mi:stítʃən]

tonemski

[pesimístičən]

IPA: [pɛsimì:stítʃən]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pesimístičen

določno pesimístični

RODILNIK: pesimístičnega

DAJALNIK: pesimístičnemu

TOŽILNIK: pesimístičen

določno pesimístični

živo pesimístičnega

MESTNIK: pri pesimístičnem

ORODNIK: s pesimístičnim

dvojina

IMENOVALNIK: pesimístična

RODILNIK: pesimístičnih

DAJALNIK: pesimístičnima

TOŽILNIK: pesimístična

MESTNIK: pri pesimístičnih

ORODNIK: s pesimístičnima

množina

IMENOVALNIK: pesimístični

RODILNIK: pesimístičnih

DAJALNIK: pesimístičnim

TOŽILNIK: pesimístične

MESTNIK: pri pesimístičnih

ORODNIK: s pesimístičnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pesimístična

RODILNIK: pesimístične

DAJALNIK: pesimístični

TOŽILNIK: pesimístično

MESTNIK: pri pesimístični

ORODNIK: s pesimístično

dvojina

IMENOVALNIK: pesimístični

RODILNIK: pesimístičnih

DAJALNIK: pesimístičnima

TOŽILNIK: pesimístični

MESTNIK: pri pesimístičnih

ORODNIK: s pesimístičnima

množina

IMENOVALNIK: pesimístične

RODILNIK: pesimístičnih

DAJALNIK: pesimístičnim

TOŽILNIK: pesimístične

MESTNIK: pri pesimístičnih

ORODNIK: s pesimístičnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pesimístično

RODILNIK: pesimístičnega

DAJALNIK: pesimístičnemu

TOŽILNIK: pesimístično

MESTNIK: pri pesimístičnem

ORODNIK: s pesimístičnim

dvojina

IMENOVALNIK: pesimístični

RODILNIK: pesimístičnih

DAJALNIK: pesimístičnima

TOŽILNIK: pesimístični

MESTNIK: pri pesimístičnih

ORODNIK: s pesimístičnima

množina

IMENOVALNIK: pesimístična

RODILNIK: pesimístičnih

DAJALNIK: pesimístičnim

TOŽILNIK: pesimístična

MESTNIK: pri pesimístičnih

ORODNIK: s pesimístičnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj pesimístičen

ženski spol

EDNINA: bòlj pesimístična

srednji spol

EDNINA: bòlj pesimístično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj pesimističen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj pesimistična

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj pesimistično

tonemsko**OSNOVNIK****moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: pesimističen
 določno pesimistični
 RODILNIK: pesimističnega
 DAJALNIK: pesimističnemu
 TOŽILNIK: pesimističen
 določno pesimistični
 živo pesimističnega
 MESTNIK: pri pesimističnem
 ORODNIK: s pesimističnim

dvojina

IMENOVALNIK: pesimistična
 RODILNIK: pesimističnih
 DAJALNIK: pesimističnima
 TOŽILNIK: pesimistična
 MESTNIK: pri pesimističnih
 ORODNIK: s pesimističnima

množina

IMENOVALNIK: pesimistični
 RODILNIK: pesimističnih
 DAJALNIK: pesimističnim
 TOŽILNIK: pesimistične
 MESTNIK: pri pesimističnih
 ORODNIK: s pesimističnimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: pesimistična
 RODILNIK: pesimistične
 DAJALNIK: pesimistični
 TOŽILNIK: pesimistično
 MESTNIK: pri pesimistični
 ORODNIK: s pesimistično

dvojina

IMENOVALNIK: pesimistični
 RODILNIK: pesimističnih
 DAJALNIK: pesimističnima
 TOŽILNIK: pesimistični
 MESTNIK: pri pesimističnih
 ORODNIK: s pesimističnima

množina

IMENOVALNIK: pesimistične
 RODILNIK: pesimističnih
 DAJALNIK: pesimističnim
 TOŽILNIK: pesimistične
 MESTNIK: pri pesimističnih
 ORODNIK: s pesimističnimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: pesimistično
 RODILNIK: pesimističnega
 DAJALNIK: pesimističnemu
 TOŽILNIK: pesimistično
 MESTNIK: pri pesimističnem
 ORODNIK: s pesimističnim

dvojina

IMENOVALNIK: pesimistični
 RODILNIK: pesimističnih
 DAJALNIK: pesimističnima
 TOŽILNIK: pesimistični
 MESTNIK: pri pesimističnih
 ORODNIK: s pesimističnima

množina

IMENOVALNIK: pesimistična
 RODILNIK: pesimističnih
 DAJALNIK: pesimističnim
 TOŽILNIK: pesimistična
 MESTNIK: pri pesimističnih
 ORODNIK: s pesimističnimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bolj pesimističen

ženski spol

EDNINA: bolj pesimistična

srednji spol

EDNINA: bolj pesimistično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: najbolj in najbolj pesimističen

ženski spol

EDNINA: najbolj in najbolj pesimistična

srednji spol

EDNINA: najbolj in najbolj pesimistično

IZVORprevzeto iz nem. *pessimistisch*, glej ↑pesimizem**pesimistično** prislov [pesimistično]**POMEN**

takó, da se vse vidi slabo, slabše, kot je, in pričakuje najslabše tudi za prihodnost; SIN.: črnogledo

▶ **prisl.** + prid. beseda

pesimistično naravnán | pesimistično obarvan | pesimistično razpolóžen

▪ Ker ste *pesimistično* naravnani, ni čudno, da ste živčni.

▪ Izpovednost njegovih črno-belih fotografij je marsikdaj vezana na posredovanje ekspresivne ali dramatične in predvsem že rahlo tesnobno in *pesimistično* obarvane atmosfere.

▶ **prisl.** + glag.

pesimistično gledati | pesimistično napovedati, napovedovati

- Ljudje na splošno preveč *pesimistično* gledamo na vsakdanje stvari, ki se dogajajo okrog nas.
  - Poznavalci razmer *pesimistično* napovedujejo, da bo beg možganov in kapitala v prihodnje verjetno še večji.
- ▶ **priredna zveza**
pesimistično ali optimistično
- Vprašanje je: gledate na svet okoli sebe optimistično ali *pesimistično*?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pesimístično]

IPA: [pɛsi'mi:stítʃnɔ]

tonemski

[pesimístično]

IPA: [pɛsimì:stítʃnɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: pesimístično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj pesimístično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj pesimístično

tonemsko

OSNOVNIK: pesimístično

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bolj pesimístično

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: najbolj in najbolj pesimístično

IZVOR

↑ pesimističen

pesimístka pesimístke samostalnik ženskega spola

[pesimístka]

POMEN

ženska, ki vse vidi slabo, slabše, kot je, in pričakuje najslabše tudi za prihodnost

- Nočem biti *pesimistka*, ampak vsak od nas bi se moral vsak dan znova vprašati, kaj lahko stori, da ne bi prišlo do črnega scenarija.
- Sem redno zaposlena, a ker sem po naravi *pesimistka*, se nekako ves čas bojim za službo.
- Če si ti optimist, sem jaz *pesimistka*, vendar se trudim, da bi v meni vse bolj prevladovala vesela narava, zato potrebujem optimiste okrog sebe.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pesimístka]

IPA: [pɛsi'mi:stka]

tonemski

[pesimístka]

IPA: [pɛsimí:stka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pesimístka

RODILNIK: pesimístke

DAJALNIK: pesimístki

TOŽILNIK: pesimístko

MESTNIK: pri pesimístki

ORODNIK: s pesimístko

dvojina

IMENOVALNIK: pesimístki

RODILNIK: pesimístk

DAJALNIK: pesimístkama

TOŽILNIK: pesimístki

MESTNIK: pri pesimístkah

ORODNIK: s pesimístkama

množina

IMENOVALNIK: pesimístke

RODILNIK: pesimístk

DAJALNIK: pesimístkam

TOŽILNIK: pesimístke

MESTNIK: pri pesimístkah

ORODNIK: s pesimístkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pesimístka

RODILNIK: pesimístke

DAJALNIK: pesimístki

TOŽILNIK: pesimístko

MESTNIK: pri pesimístki

ORODNIK: s pesimístko

dvojina

IMENOVALNIK: pesimístki

RODILNIK: pesimístk

DAJALNIK: pesimístkama

TOŽILNIK: pesimístki

MESTNIK: pri pesimístkah

ORODNIK: s pesimístkama

množina

IMENOVALNIK: pesimístke

RODILNIK: pesimístk

DAJALNIK: pesimístkam

TOŽILNIK: pesimístke

MESTNIK: pri pesimístkah

ORODNIK: s pesimístkami

IZVOR

↑ pesimist

pesimízem pesimízma samostalnik moškega spola

[pesimízɛm]

POMEN

1. stanje, lastnost koga, da vse vidi slabo, slabše, kot je, in pričakuje najslabše tudi za prihodnost; SIN.: črnogledost

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

globok, močan, pretiran pesimizem | skrajni, zmerni pesimizem | splošen, vesplošen pesimizem

▪ S pretiranim *pesimizmom* škodite predvsem sebi, okolici pa zbujate neprijetne občutke.

▪ Zaradi naše zgodovinske preteklosti vlada vesplošen *pesimizem* in mnenje, da ni mogoče ničesar spremeniti.

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. pesimizem prevlada, prevladuje, vlada | pesimizem vpliva NA KAJ | pesimizem zajame KOGA
  - Čeprav v najbolj revni državi, ki jo je potres pahnil še dlje od napredka, prevladuje *pesimizem*, se preživeli zavedajo, kakšno srečo so imeli.
  - Na kakšen način pravzaprav *pesimizem* vpliva na dolgost življenja rakavih bolnikov, za zdaj še ni povsem razjasnjeno.
  - Naj vas zdaj, ko ste tik pred ciljem, ne zajameta *pesimizem* in malodušje.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku** razlog, vzrok za pesimizem
  - Preteklost in usoda nista razlog za *pesimizem*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** KOLIKŠNA mera pesimizma
  - Mnogi s precejšnjo mero *pesimizma* razmišljajo o prihodnosti naše civilizacije.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda v roditelju** poln pesimizma
  - Najbolj sem vesel, če me ljudje, ki so prišli k meni bolni, potrli in polni *pesimizma*, znova obiščejo zdravi in zadovoljni.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku** navdajati s pesimizmom
  - Po vsej verjetnosti bo v letošnjem letu potrebna priprava še enega rebalansa državnega proračuna, vendar nas to ne sme navdajati s *pesimizmom* ali strahom.
- ▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**
  - Na sestanku z gostinci iz starega mestnega jedra je bilo menda kar precej *pesimizma*, vendar so le pristali na sodelovanje.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Po moji oceni ni razloga, da bi sejali pretiran *pesimizem* in malodušje.
- ▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**
  - Razpoloženje se bo spreminjalo in nihalo, narediti moramo vse, da se ne prepustimo *pesimizmu*.
- ▶ priredna zveza pesimizem in malodušje, pesimizem in optimizem, pesimizem in strah
  - Trst je mesto velikih protislovij in stalno niha med preteklostjo in prihodnostjo, med *pesimizmom* in optimizmom.
  - Nagnjeni boste k *pesimizmu* in strahu pred prihodnostjo, kar lahko negativno vpliva na vaše zdravje.

2. negativna pričakovanja glede prometa na borzi, dinamike cen, gospodarske aktivnosti sploh

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda** borzni, gospodarski pesimizem | splošen, vesplošen pesimizem
  - Oktobra je zaradi zmanjšanih naročil v predelovalnih dejavnostih zavel močan gospodarski *pesimizem*.
  - Seveda kriza lahko vpliva na ceno posamezne delnice, a menim, da gre tu prej za splošen *pesimizem* na našem kapitalskem trgu.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. pesimizem prevlada, prevladuje, vlada | pesimizem zajame KAJ
  - Na ameriškem in svetovnem trgu prevladuje precejšen *pesimizem* – hipotekarna kriza in kriza finančnega trga že kažeta zobe.
  - V času, ko vrednosti delnic na svetovnih borzah padajo in je večino zajel naložbeni *pesimizem*, se slovenski potrošniki množično vračajo h klasičnemu bančnemu varčevanju.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** obdobje (velikega) pesimizma | val pesimizma
  - Po obdobju *pesimizma* se rast večine prometnejših delnic iz sredine minulega tedna nadaljuje.
  - Že v noči na ponedeljek so se delnice na japonskem in kitajskem trgu kapitala znižale za okoli štiri odstotke, val *pesimizma* pa se je v jutranjih urah preselil tudi v Evropo.
- ▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku** razlog, vzrok za pesimizem
  - Razlogov za petkov *pesimizem* na Wall Streetu ni manjkalo.
- ▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku pesimizem na trgu, borzi
  - Po začetnem *pesimizmu* na borzi in strmoglavljenju delnic so danes mnogi pričakovali, da se po padcu osrednjega indeksa v petek napoveduje še en slab dan, vendar so se zmotili.
  - *Pesimizem* na trgu je sredi septembra še poglobila vest, da so se avgusta povečale zaloge celuloze na trgu.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju pesimizem vlagatelj
  - Razlog za močan *pesimizem* vlagatelj je vse bolj poglobljajoča se kriza v severni Afriki.
- ▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**
  - Precej *pesimizma* je včeraj na evropske borze vlilo poročilo o zaupanju vlagatelj v Nemčiji, ki je na najnižji ravni v zadnjih 15 letih.
- ▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**
  - Ena izmed delnic, ki se je izognila splošnemu *pesimizmu* na trgu, je bila delnica drugega največjega ameriškega vojaškega dobavitelja.
- ▶ priredna zveza optimizem in pesimizem

- Valovi optimizma in *pesimizma* bodo vsaj še nekaj časa močno premikali tečajne delnic.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pesimízm]

IPA: [pɛsɪ'mi:zm]

tonemski

[pesimízm]

IPA: [pɛsimi:zm]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pesimízm

RODILNIK: pesimízm

DAJALNIK: pesimízm

TOŽILNIK: pesimízm

MESTNIK: pri pesimízm

ORODNIK: s pesimízm

dvojina

IMENOVALNIK: pesimízm

RODILNIK: pesimízm

DAJALNIK: pesimízm

TOŽILNIK: pesimízm

MESTNIK: pri pesimízm

ORODNIK: s pesimízm

množina

IMENOVALNIK: pesimízm

RODILNIK: pesimízm

DAJALNIK: pesimízm

TOŽILNIK: pesimízm

MESTNIK: pri pesimízm

ORODNIK: s pesimízm

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pesimízm

RODILNIK: pesimízm

DAJALNIK: pesimízm

TOŽILNIK: pesimízm

MESTNIK: pri pesimízm

ORODNIK: s pesimízm

dvojina

IMENOVALNIK: pesimízm

RODILNIK: pesimízm tudi pesimízm

DAJALNIK: pesimízm

TOŽILNIK: pesimízm

MESTNIK: pri pesimízm tudi pri pesimízm

ORODNIK: s pesimízm

množina

IMENOVALNIK: pesimízm

RODILNIK: pesimízm tudi pesimízm

DAJALNIK: pesimízm

TOŽILNIK: pesimízm

MESTNIK: pri pesimízm tudi pri pesimízm

ORODNIK: s pesimízm tudi s pesimízm

IZVOR

prevzeto prek nem. *Pessimismus* iz frc. *pessimisme*, iz lat. *pessimus* 'najslabši' po zgledu ↑optimizem

pěščev pěščeva pěščevo pridevnik [pěščeu pěščeva pěščevo]

POMEN

1. ki je v zvezi s peščem, pripada pešču

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pěščeva glava, noga

- Odbijač je dobil za varovanje *pěščevih* nog vse točke, motorni pokrov pa *pěščeve* glave ne varuje najbolje.

1.1. ki je namenjen za pešče

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

peščeve površine

- Pešči zagovarjajo svoje pravice neoviranega gibanja po *pěščevih* površinah, pri čemer še posebej izpostavljajo invalide, slepe in mamice z otroki.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pěščeu pěščeva pěščevo]

IPA: [ˈpɛ:ʃtʃɛu ˈpɛ:ʃtʃɛva ˈpɛ:ʃtʃɛvɔ]

tonemski

[pěščeu pěščeva pěščevo] in [pěščeu pěščeva pěščevo]

IPA: [pɛ:ʃtʃɛu pɛ:ʃtʃɛva pɛ:ʃtʃɛvɔ] in [pɛ:ʃtʃɛu pɛ:ʃtʃɛva pɛ:ʃtʃɛvɔ]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pěščev

RODILNIK: pěščev

DAJALNIK: pěščev

TOŽILNIK: pěščev

živo pěščev

MESTNIK: pri pěščev

ORODNIK: s pěščev

dvojina

IMENOVALNIK: pěščeva

RODILNIK: pěščev

DAJALNIK: pěščeva

TOŽILNIK: pěščeva

MESTNIK: pri pěščev

ORODNIK: s pěščeva

množina

IMENOVALNIK: pěščevi

RODILNIK: pěščev

DAJALNIK: pěščev

TOŽILNIK: pěščeve

MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pėščeva
RODILNIK: pėščeve
DAJALNIK: pėščevi
TOŽILNIK: pėščevo
MESTNIK: pri pėščevi
ORODNIK: s pėščevo

dvojina

IMENOVALNIK: pėščevi
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevima
TOŽILNIK: pėščevi
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevima

množina

IMENOVALNIK: pėščeve
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevim
TOŽILNIK: pėščeve
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pėščevo
RODILNIK: pėščevoga
DAJALNIK: pėščevemu
TOŽILNIK: pėščevo
MESTNIK: pri pėščevem
ORODNIK: s pėščevim

dvojina

IMENOVALNIK: pėščevi
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevima
TOŽILNIK: pėščevi
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevima

množina

IMENOVALNIK: pėščeva
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevim
TOŽILNIK: pėščeva
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pėščev
RODILNIK: pėščevoga
DAJALNIK: pėščevemu
TOŽILNIK: pėščev
    živo pėščevoga
MESTNIK: pri pėščevem

ORODNIK: s pėščevim
dvojina

IMENOVALNIK: pėščeva
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevima
TOŽILNIK: pėščeva
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevima

množina

IMENOVALNIK: pėščevi
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevim
TOŽILNIK: pėščeve
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pėščeva
RODILNIK: pėščeve
DAJALNIK: pėščevi
TOŽILNIK: pėščevo
MESTNIK: pri pėščevi
ORODNIK: s pėščevo

dvojina

IMENOVALNIK: pėščevi
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevima
TOŽILNIK: pėščevi
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevima

množina

IMENOVALNIK: pėščeve
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevim
TOŽILNIK: pėščeve
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pėščevo
RODILNIK: pėščevoga
DAJALNIK: pėščevemu
TOŽILNIK: pėščevo
MESTNIK: pri pėščevem
ORODNIK: s pėščevim

dvojina

IMENOVALNIK: pėščevi
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevima
TOŽILNIK: pėščevi
MESTNIK: pri pėščevih
ORODNIK: s pėščevima

množina

IMENOVALNIK: pėščeva
RODILNIK: pėščevih
DAJALNIK: pėščevim

TOŽILNIK: pēšče**va**
MESTNIK: pri pēšče**vi**
ORODNIK: s pēšče**vi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pēšče**v**
RODILNIK: pēšče**ve**
DAJALNIK: pēšče**ve**
TOŽILNIK: pēšče**v**
    živo pēšče**ve**
MESTNIK: pri pēšče**ve**
ORODNIK: s pēšče**ve**

dvojina

IMENOVALNIK: pēšče**va**
RODILNIK: pēšče**vi**
DAJALNIK: pēšče**va**
TOŽILNIK: pēšče**va**
MESTNIK: pri pēšče**vi**
ORODNIK: s pēšče**va**

množina

IMENOVALNIK: pēšče**vi**
RODILNIK: pēšče**vi**
DAJALNIK: pēšče**vi**
TOŽILNIK: pēšče**ve**
MESTNIK: pri pēšče**vi**
ORODNIK: s pēšče**vi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pēšče**va**
RODILNIK: pēšče**ve**
DAJALNIK: pēšče**vi**
TOŽILNIK: pēšče**vo**
MESTNIK: pri pēšče**vi**
ORODNIK: s pēšče**vo**

dvojina

IMENOVALNIK: pēšče**vi**
RODILNIK: pēšče**vi**
DAJALNIK: pēšče**va**
TOŽILNIK: pēšče**vi**
MESTNIK: pri pēšče**vi**
ORODNIK: s pēšče**va**

množina

IMENOVALNIK: pēšče**ve**
RODILNIK: pēšče**vi**
DAJALNIK: pēšče**vi**
TOŽILNIK: pēšče**ve**
MESTNIK: pri pēšče**vi**
ORODNIK: s pēšče**vi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pēšče**vo**
RODILNIK: pēšče**ve**
DAJALNIK: pēšče**ve**

TOŽILNIK: pēšče**vo**
MESTNIK: pri pēšče**ve**
ORODNIK: s pēšče**vi**

dvojina

IMENOVALNIK: pēšče**vi**
RODILNIK: pēšče**vi**
DAJALNIK: pēšče**va**
TOŽILNIK: pēšče**vi**
MESTNIK: pri pēšče**vi**
ORODNIK: s pēšče**va**

množina

IMENOVALNIK: pēšče**va**
RODILNIK: pēšče**vi**
DAJALNIK: pēšče**vi**
TOŽILNIK: pēšče**va**
MESTNIK: pri pēšče**vi**
ORODNIK: s pēšče**vi**

IZVOR

↑pešec

pēšec pēšca samostalnik moškega spola [pēšɛc]

POMEN

1. kdor se premika brez prevoznega sredstva, s hojo, navadno v cestnem prometu

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

brv, most za pešce | pločnik, pot, steza za pešce | podhod za pešce | površina, prostor za pešce | semafor za pešce | varnost za pešce

▪ Mestno jedro je prek mostu za *pešce* dosegljivo v slabih treh minutah.

▪ Površine za *pešce* poskuša občina zaščititi pred prometom in nepravilno parkiranimi avtomobili z litoželeznimi količki.

▪ Semaforjev za *pešce* je v primerjavi z avtomobilskimi zelo malo, zato se morajo ti orientirati po avtomobilskih.

▪ Železnico od glavnega stadionskega vhoda loči široka ulica za *pešce*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

gibanje, hoja pešcev | hitrost pešca | poškodbe pešcev | pot pešca | prednost pešcev | prehod, promet pešcev | skupina pešcev | udeležba pešcev | varnost, zaščita pešcev | vidnost pešcev

▪ Uredili so pločnik, ki bo zagotavljal varno hojo *pešcem* do športnega parka.

▪ Prehod *pešcev* bo v času izvajanja del omogočen po zaprti polovici cestišča.

▪ Statistični podatki kažejo, da je ogroženost *pešcev* v mesecih od oktobra do februarja še vedno relativno visoka.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

n-letni pešec | NA ČEM ležeči pešec | mrtvi pešci | nepreviden pešec | poškodovan, ranjen pešec | star pešec

- Strojvodja je neprevidnega *pešca*, ki je hodil tik ob progi, opozarjal z zvočnim signalom.
  - Ne da bi se zmenil za mimoidoče *pešce* in avtomobile, hiti skozi gnečo.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
pešec hodi, stopi KAM | pešec prečka cesto | pešec je umrl
- Ob desnem robu vozišča so v koloni hodili *pešci*.
  - *Pešci* najbolj varno prečkajo cesto skozi podhod ali nadhod, na semaforiziranem in označenem prehodu za pešce.
  - Priporočljivo je, da *pešci* v zimskih razmerah uporabljajo svetlobne odsevnike in so oblečeni v svetla oblačila.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
ogrožati pešce | opaziti pešca | ovirati pešce | povoziti, zadeti, zbiti pešca
- Kaznovati se mora tiste, ki parkirajo nepravilno in ovirajo *pešce*.
  - Kljub zaviranju in umikanju je avtobus zbil *pešca*.
- ▶ **sam. beseda** + na + **sam. beseda v mestniku**
pešci na cesti | pešec na pločniku | pešec na prehodu
- V naselju in ob jutranjih konicah, zlasti pa ob avtobusnem postajališču, *pešci* na cesti za voznike avtomobilov niso nepričakovana ovira.
  - V poljskem glavnem mestu so obstali vsi avtobusi in tramvaji pa tudi redki *pešci* na ulicah.
- ▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**
pešci v prometu
- Z akcijo, ki bo potekala do konca meseca, želijo policisti opozoriti na *pešce* v prometu.
  - Izjemoma lahko *pešci* v naselju ali zunaj naselja, kjer ni pešpoti ali pločnika, uporabljajo desno stran vozišča v smeri hoje.
- ▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**
nameniti KAJ peščem | omogočiti KAJ peščem
- Mestno jedro želimo nameniti predvsem *peščem* in kolesarjem, motorni promet pa zmanjšati na nujno potreben dostavni promet in intervencije.
  - Pot ima rekreativni pomen in sočasno omogoča *peščem* dostop do gora.
- ▶ prid. beseda v imenovalniku + **sam. beseda v dajalniku**
namenjen peščem
- Do popoldneva so bili marsikje zasneženi tudi pločniki in druge *peščem* namenjene površine.
  - Quebec je *peščem* izjemno prijazen in večino glavnih turističnih točk se da raziskati peš.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
trčiti v pešca
- Sunkovito je zavrl, z desnim delom vozila pa je trčil v *pešca*.
  - Med prečkanjem ceste hodimo po desni strani zebre, da se ne zaletavamo v *pešce*, ki prihajajo z nasprotni strani.
- ▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**
veliko pešcev

- Telefoniranje med vožnjo je predvsem nevarno v mestih, kjer je veliko *pešcev*, kolesarjev, motoristov in poti, ki se križajo.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v orodniku**
trk s peščem
- Podjetje je razvilo tipalo, ki v primeru trka s *peščem* slednjega zazna in sproži varnostni sistem za ublažitev trka.
  - Vozniki tihih električnih avtomobilov imajo kar precej težav s *pešci*, ki še niso navajeni neslišnih vozil.
- ▶ **sam. beseda** + med + **sam. beseda v orodniku**
▪ V Sloveniji se je število smrtnih žrtev med *pešci* od leta 1995 do 2005 zmanjšalo za več kot polovico.
- ▶ vezni glag. + prid. beseda + kot + **sam. beseda**
▪ V nesreči je bil udeleženi kot *pešec*, ki ga je na cesti zbil neznan voznik in potem pobegnul.
- ▶ priredna zveza
pešci in kolesarji, pešci in vozniki
- Mestno središče je že dolga leta v vedno večji meri rezervirano za *pešce* in kolesarje.
  - Policaj in redar sta pošteni voznikom in *peščem* v pomoč z nasveti in pri usmerjanju prometa.
2. starinsko vojak, ki se bojuje peš
- ▶ priredna zveza
pešci in konjeniki
- Vojska iz utrdbe, konjeniki in *pešci*, je nenadoma napadla sovražnika.

...

- Začel je kot vojak *pešec* in se šele pri štiridesetih, po mnogih bitkah, povzpел do najmočnejšega moža na Japonskem.
- Jedro vojske je po novi ureditvi sestavljala falanga iz težko oboroženih *pešcev*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pěšəc]

IPA: [ˈpeːʃəts]

tonemski

[pěšəc] in [pěšəc]

IPA: [pèːʃəts] in [péːʃəts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: péšec

RODILNIK: péšca

DAJALNIK: péšču

TOŽILNIK: péšca

MESTNIK: pri péšču

ORODNIK: s péščem

dvojina

IMENOVALNIK: péšca

RODILNIK: péšcev

DAJALNIK: péščema

TOŽILNIK: péšca

MESTNIK: pri **pěšcih**
ORODNIK: s **pěšcema**

množina

IMENOVALNIK: **pěšci**
RODILNIK: **pěšcev**
DAJALNIK: **pěšcem**
TOŽILNIK: **pěšce**
MESTNIK: pri **pěšcih**
ORODNIK: s **pěšci**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **pěšec**
RODILNIK: **pěšca**
DAJALNIK: **pěšču**
TOŽILNIK: **pěšca**
MESTNIK: pri **pěšču**
ORODNIK: s **pěščem**

dvojina

IMENOVALNIK: **pěšca**
RODILNIK: **pěšcev** tudi **pěšcev**
DAJALNIK: **pěšcema**
TOŽILNIK: **pěšca**
MESTNIK: pri **pěšcih** tudi pri **pěšcih**
ORODNIK: s **pěšcema**

množina

IMENOVALNIK: **pěšci**
RODILNIK: **pěšcev** tudi **pěšcev**
DAJALNIK: **pěšcem**
TOŽILNIK: **pěšce**
MESTNIK: pri **pěšcih** tudi pri **pěšcih**
ORODNIK: s **pěšci** tudi s **pěšci**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **pěšec**
RODILNIK: **pěšca**
DAJALNIK: **pěšču**
TOŽILNIK: **pěšca**
MESTNIK: pri **pěšču**
ORODNIK: s **pěščem**

dvojina

IMENOVALNIK: **pěšca**
RODILNIK: **pěšcev**
DAJALNIK: **pěšcema**
TOŽILNIK: **pěšca**
MESTNIK: pri **pěšcih**
ORODNIK: s **pěšcema**

množina

IMENOVALNIK: **pěšci**
RODILNIK: **pěšcev**
DAJALNIK: **pěšcem**
TOŽILNIK: **pěšce**
MESTNIK: pri **pěšcih**
ORODNIK: s **pěšci**

cona za pěšce

označeno območje v naselju z omejenim dostopom za vozila, namenjeno predvsem za **pěšce**; SIN.: območje za pěšce

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mestna cona za pěšce

- Torbo si je vrgel čez ramo, zaklenil vrata na ulico in se trudil, da bi čim bolj brezskrbno korakal po ulici glavne mestne *cone za pěšce*.
- Glavna ulica je bila nakupovalna *cona za pěšce* – zelo lepa, z bifeji, starinarnami in prodajalnami rabljenih knjig.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

območje cone za pěšce

- Tisti, ki živijo na območju *con za pěšce*, imajo možnost dobiti dovolilnico za rezervacijo parkirnega prostora.

hodnik za pěšce

ožji pas na pločniku ali ob vozišču, namenjen predvsem za pěšce

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

enostranski, obojestranski hodnik za pěšce

- Most, ki bo dolg 20 in širok dobrih 9 metrov, bo imel enostranski *hodnik za pěšce*.

▶ priredna zveza

hodnik za pěšce in kolesarska steza

- Odsek v dolžini tristo metrov so asfaltirali, na razširjenem vozišču pa bosta z belo črto ločena tudi kolesarska steza in *hodnik za pěšce*.

območje za pěšce

označeno območje v naselju z omejenim dostopom za vozila, namenjeno predvsem za **pěšce**; SIN.: cona za pěšce

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Mestni svetniki bodo o predlagani širitvi *območij za pěšce* v širšem mestnem središču glasovali že v ponedeljek.

- Ena od nalog policista kolesarja je tudi nadzorovanje *območij za pěšce*.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

- Redarji bodo poleg parkiranih vozil po novem nadzorovali tudi promet na *območjih za pěšce* in območjih umirjenega prometa.

- Za dostavo na *območjih za pěšce* bodo morali vozniki dobiti posebna dovoljenja.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Nova *območja za pěšce* bodo zavarovali s potopnimi stebrički.

- Kar nekaj kilometrov dolga ulica je spremenjena v velikansko *območje za pěšce*, polno trgovin, restavracij in lokalov.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Vodja mestne redarske službe pravi, da se razmere v *območju za pešce* počasi izboljšujejo zaradi poostrenega nadzora.
  - Na voljo je 85 javnih parkirnih mest v *območju za pešce*.
- ▶ priredna zveza
območje za pešce in območje umirjenega prometa
- Posebno ostre so kazni za kršitelje v območju umirjenega prometa in *območju za pešce*, kjer je hitrost omejena na 10 km/h.

prehod za pešce

z vzporednimi belimi črtami označeno mesto na vozišču, namenjeno za prehajanje predvsem pešcev

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
nevaren, varen prehod za pešce | nov prehod za pešce | osvetljen prehod za pešce | označen, zaznamovan prehod za pešce | semaforiziran prehod za pešce
- Pešec je izven zaznamovanega *prehoda za pešce* stopil na vozišče ravno v trenutku, ko je pripeljal voznik osebnega vozila.
  - Težnje za ureditev semaforiziranih *prehodov za pešce* so iz leta v leto večje.
- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**
nesreča na prehodu za pešce | pešec na prehodu za pešce | prečkanje na prehodu za pešce | semafor na prehodu za pešce
- Prečkanje ceste na *prehodih za pešce*, ki niso dodatno zavarovani s semaforjem, včasih predstavlja veliko tveganje.
  - Zvočni semaforji na *prehodih za pešce* so slepim v veliko pomoč.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
označitev prehoda za pešce | prečkanje prehoda za pešce | ureditev prehoda za pešce
- Pogoji za označitev *prehoda za pešce* so pregledna lokacija, urejene površine za pešce in ustrezna javna razsvetljava.
  - V mestnih središčih je izpostavljenost pešcev pri prečkanju *prehodov za pešce* še toliko večja, saj so marsikje ob voznih pasovih označena tudi parkirna mesta.
  - V občini si že dlje časa prizadevajo za ureditev *prehodov za pešce* na nekaterih odsekih državnih cest.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**
čakati na prehodu za pešce | opaziti KOGA na prehodu za pešce | parkirati na prehodu za pešce | povoziti, zbiti KOGA na prehodu za pešce | prečkati KAJ na prehodu za pešce | stati na prehodu za pešce | ustaviti na prehodu za pešce
- Eden od policistov je pristopil k vozniku, ki je parkiral na *prehodu za pešce*.
  - Vozišče in kolesarsko stezo mora pešec prečkati na *prehodu za pešce*.

- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
stopiti na prehod za pešce | zapeljati na prehod za pešce
- Avto je na prehodu ustavila, čeprav pešci še niti niso stopili na *prehod za pešce*.
  - Ko je zapeljal na *prehod za pešce*, je s sprednjim kolesom zadel ob robnik.
- ▶ glag. + pred + **sam. beseda v orodniku**
ustaviti pred prehodom za pešce
- Avtomobil lahko vozi povsem samodejno, zna se tudi izogibati nepričakovanim oviram ter ustaviti pred *prehodom za pešce*.
- ▶ glag. + čez + **sam. beseda v tožilniku**
iti čez prehod za pešce
- Poslovila sva se, ko je šla čez *prehod za pešce*, je sramežljivo pomahala.
  - Energično gospo smo proti koncu tedna opazili, ko je v zgodnjih jutranjih urah hitela čez *prehod za pešce*.

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: pešček

feminativ: péška

IZVOR

↑peš

péška¹ péške samostalnik ženskega spola [péška]

POMEN

ženska, ki se premika brez prevoznega sredstva, s hojo, navadno v cestnem prometu

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
poškodovana, ranjena peška | *n*-letna peška
- Hudo poškodovana *peška* je bila z reševalnim vozilom odpeljana v bolnišnico.
  - Voznik je odpeljal, ne da bi pomagal ranjeni *peški*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
opaziti, spregledati peško | oplaziti, zbiti peško
- Med vključevanjem v promet je spregledal *peško*, ki je pravilno prečkala cesto na označenem prehodu za pešce, in trčil vanjo.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
peška pade | peška prečka KAJ | peška je umrla
- *Peška* je padla in se pri tem lažje poškodovala, voznik pa je odpeljal naprej.
  - *Peška* je prečkala vozišče, ne da bi se prepričala, ali to lahko varno stori.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
trčiti, treščiti v peško
- Zaradi goste megle je z desnim sprednjim delom vozila trčil v *peško*.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku
peška je bila poškodovana, ranjena

- *Peška* je bila v nesreči lažje poškodovana, voznik pa je kmalu zatem priznal dejanje in sam poklical na policijo.

▶ **priređna zveza**

peška in pešec, peška in voznik

- Portreti bodo vidni le v projekcijah senc mimoidočih pešcev in *pešk*.

- V nesreči sta bila udeležena *peška* in voznik osebnega avtomobila, ki je nato poškodovani peški nudil prvo pomoč.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pěška]

IPA: [ˈpeːʃka]

tonemski

[pěška] in [pěška]

IPA: [pèːʃká] in [péːʃká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: *pěška*

RODILNIK: *pěške*

DAJALNIK: *pěški*

TOŽILNIK: *pěško*

MESTNIK: pri *pěški*

ORODNIK: s *pěško*

dvojina

IMENOVALNIK: *pěški*

RODILNIK: *pěšk*

DAJALNIK: *pěškama*

TOŽILNIK: *pěški*

MESTNIK: pri *pěškah*

ORODNIK: s *pěškama*

množina

IMENOVALNIK: *pěške*

RODILNIK: *pěšk*

DAJALNIK: *pěškam*

TOŽILNIK: *pěške*

MESTNIK: pri *pěškah*

ORODNIK: s *pěškami*

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: *pěška*

RODILNIK: *pěške*

DAJALNIK: *pěški*

TOŽILNIK: *pěško*

MESTNIK: pri *pěški*

ORODNIK: s *pěško*

dvojina

IMENOVALNIK: *pěški*

RODILNIK: *pěšk*

DAJALNIK: *pěškama*

TOŽILNIK: *pěški*

MESTNIK: pri *pěškah*

ORODNIK: s *pěškama*

množina

IMENOVALNIK: *pěške*

RODILNIK: *pěšk*

DAJALNIK: *pěškam*

TOŽILNIK: *pěške*

MESTNIK: pri *pěškah*

ORODNIK: s *pěškami*

in (tonemska dvojnica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: *pěška*

RODILNIK: *pěške*

DAJALNIK: *pěški*

TOŽILNIK: *pěško*

MESTNIK: pri *pěški*

ORODNIK: s *pěško*

dvojina

IMENOVALNIK: *pěški*

RODILNIK: *pěšk*

DAJALNIK: *pěškama*

TOŽILNIK: *pěški*

MESTNIK: pri *pěškah*

ORODNIK: s *pěškama*

množina

IMENOVALNIK: *pěške*

RODILNIK: *pěšk*

DAJALNIK: *pěškam*

TOŽILNIK: *pěške*

MESTNIK: pri *pěškah*

ORODNIK: s *pěškami*

IZVOR

↑pešec

pěška² pěške in **peškà** peškè samostalnik ženskega spola [pəška] in [pəškà]

POMEN

1. navadno v množini **manjše seme v nekaterih sadežih, plodovih**

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

bučne, grenivkine, grozdne, jabolčne peške | sončnične peške

- Na kmetiji koristno uporabijo tudi grozdne *peške*, iz katerih hladno stisnejo olje.

- Skuhajte si čaj iz posušenih jabolčnih *pešk*.

- V naravni medicini predpisujejo sončnične *peške* zaradi njihovih krepčilnih lastnosti.

- Če ste kdaj že odprli plod šipka, ste najbrž ugotovili, da se v njem skrivajo drobne *peške*, imenovane plodiči.

▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v rodilniku** izvleček iz pešk | olje iz grozdnih pešk

- Olje iz grozdnih *pešk* je sorazmerno poceni.

- Obkladke iz zmlatih bučnih *pešk* in bučnega olja priporočajo pri bolečih udarninah, oteklinah, zvinih in podplutbah.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
izdolbsti peške | odstraniti peške
  - Luščilec za jabolka je tisti pripomoček, s katerim lahko izdolbete *peške* iz sredine jabolka, ne da bi ga morali prepoloviti.
  - Jabolka olupite, odstranite jim *peške* in jih narežite na krljce.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**
peške vsebujejo KAJ
  - Novejše raziskave so pokazale, da grozdne jagode in *peške* vsebujejo ogromno snovi, ki zelo dobro vplivajo na kožo.
  - Če nas motijo *peške* in lupinice, ribez pretlačimo skozi cedilo.
  - Grenivkine *peške* uničujejo bakterije, ki povzročajo neprijeten vonj.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
  - Zelenjavo prelijemo s smetano, obložimo s kosmi masla in potresemo z bučnimi *peškami*.
- ▶ **sam. beseda + brez + sam. beseda v rodilniku**
  - Eden najbolj znanih kmetijskih pridelkov tega otoka so rozine, ki jih pridobijo s sušenjem posebne sorte grozdja brez *pešk*.
- ▶ **merni prisl. + sam. beseda v rodilniku**
  - Notranjost sadeža je nekoliko podobna smokvi, pod usnjato lupino pa vsebuje veliko drobnih *pešk*, ki jih lahko brez skrbi pojemo.
- ▶ **glag. + iz + sam. beseda v rodilniku**
  - Iz *pešk* stiskajo olje, ki je bogato z nenasičenimi maščobnimi kislinami.
- ▶ **prireдна zveza**
peške in lupine
  - Največ zdravnih sestavin najdemo v grozdnih lupinah in *peškah*.
  - Sadje umijemo in osušimo, nato pa odstranimo koščice in *peške* ter ga olupimo.
- 1.1. trd, olesneli del v sredini sadeža, plodu**
- ▶ **prid. beseda + sam. beseda**
češnjeve peške
  - Močan kljun je prilagojen za odpiranje najtrših koščic, kamor spadajo tudi češnjeve *peške*.
  - Marelične *peške* strejo, iz sredic pa stiskajo zelo okusno in hranljivo olje.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**
odstraniti peško
  - Avokado prepolovimo, odstranimo *peško*, meso izdolbemo.
  - Ko pojem češnjo, izpljunem samo *peško*.
- ...
- Olive brez *pešk* narežemo na kolobarčke ali na polovičke.
- Nekaj *pešk* avokada je dala v vodo in pozneje v zemljo, lonček pa postavila na okensko polico.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pəška] in [pəškà]

IPA: ['pəʃka] in [pəʃ'ka]

tonemski

[pəška] in [pəškà]

IPA: [pəʃkà] in [pəʃká]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pèška

RODILNIK: pèške

DAJALNIK: pèški

TOŽILNIK: pèško

MESTNIK: pri pèški

ORODNIK: s pèško

dvojina

IMENOVALNIK: pèški

RODILNIK: pèšk redko pèšká

DAJALNIK: pèškama

TOŽILNIK: pèški

MESTNIK: pri pèskah

ORODNIK: s pèškama

množina

IMENOVALNIK: pèške

RODILNIK: pèšk redko pèšká

DAJALNIK: pèškam

TOŽILNIK: pèške

MESTNIK: pri pèskah

ORODNIK: s pèškami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pèška

RODILNIK: pèške

DAJALNIK: pèški

TOŽILNIK: pèško

MESTNIK: pri pèški

ORODNIK: s pèško

dvojina

IMENOVALNIK: pèški

RODILNIK: pèšk redko pèšká in pèšká

DAJALNIK: pèškama

TOŽILNIK: pèški

MESTNIK: pri pèskah

ORODNIK: s pèškama

množina

IMENOVALNIK: pèške

RODILNIK: pèšk redko pèšká in pèšká

DAJALNIK: pèškam

TOŽILNIK: pèške

MESTNIK: pri pèskah

ORODNIK: s pèškami

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: peškà
RODILNIK: peškè
DAJALNIK: peški
TOŽILNIK: peškò
MESTNIK: pri peški
ORODNIK: s peškò

dvojina

IMENOVALNIK: peškì redko pešké
RODILNIK: pešk redko pešká
DAJALNIK: peškáma
TOŽILNIK: peškì redko pešké
MESTNIK: pri peškàh
ORODNIK: s peškáma

množina

IMENOVALNIK: peškè
RODILNIK: pešk redko pešká
DAJALNIK: peškám
TOŽILNIK: peškè
MESTNIK: pri peškàh
ORODNIK: s peškámi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: peškà
RODILNIK: peškè
DAJALNIK: peški
TOŽILNIK: peškò
MESTNIK: pri peški
ORODNIK: s peškò

dvojina

IMENOVALNIK: peškì redko peškê
RODILNIK: pešk redko pešká redko peškâ
DAJALNIK: peškâma
TOŽILNIK: peškì redko peškê
MESTNIK: pri peškàh
ORODNIK: s peškâma

množina

IMENOVALNIK: peškè
RODILNIK: pešk redko pešká redko peškâ
DAJALNIK: peškám
TOŽILNIK: peškè
MESTNIK: pri peškàh
ORODNIK: s peškâmi

IZVOR

↑pečka

petrijevka petrijevke samostalnik ženskega spola

[petrijeuka]

POMEN

iz biologije nizka dvodelna steklena ali plastična laboratorijska posodica z ravnim dnom za gojenje mikroorganizmov, tkiva

▪ Nekoč bi lahko z zdravilom spodbudili spontano rast novih živčnih celic, namesto da bi gojili tkivo v *petrijevkah* in ga potem vstavljali v prednji reženj možganov.

▪ *Petrijevko* premaknemo tako, da se raztopina premeša.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[petrijeuka]

IPA: [pet'ri:jeuka]

tonemski

[petrijeuka]

IPA: [petri:jéuka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: petrijevka

RODILNIK: petrijevke

DAJALNIK: petrijevki

TOŽILNIK: petrijevko

MESTNIK: pri petrijevki

ORODNIK: s petrijevko

dvojina

IMENOVALNIK: petrijevki

RODILNIK: petrijev

DAJALNIK: petrijevka

TOŽILNIK: petrijevki

MESTNIK: pri petrijevka

ORODNIK: s petrijevka

množina

IMENOVALNIK: petrijevke

RODILNIK: petrijev

DAJALNIK: petrijevka

TOŽILNIK: petrijevke

MESTNIK: pri petrijevka

ORODNIK: s petrijevka

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: petrijevka

RODILNIK: petrijevke

DAJALNIK: petrijevki

TOŽILNIK: petrijevko

MESTNIK: pri petrijevki

ORODNIK: s petrijevko

dvojina

IMENOVALNIK: petrijevki

RODILNIK: petrijev

DAJALNIK: petrijevka

TOŽILNIK: petrijevki

MESTNIK: pri petrijevka

ORODNIK: s petrijevka

množina

IMENOVALNIK: petrijevke

RODILNIK: petrijev

DAJALNIK: petrijevka

TOŽILNIK: petrijevke

MESTNIK: pri petrijevka

ORODNIK: s petrijevka

IZVOR

po nemškem bakteriologu Juliusu Richardu Petriju (1852–1921)

pincéta pincéte samostalnik ženskega spola [pincéta]

POMEN

manjša priprava iz dveh daljših, na koncu tanjših krakov za prijemanje in odstranjevanje, premikanje česa drobnega

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

posebna, primerna pinceta

▪ Pritrjenega klopa najlaže odstranimo s posebno *pinceto*, ki jo lahko kupimo v trgovinah za živali.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

izpuliti, izvleči, odstraniti, odstranjevati s pinceto | pomagati si s pinceto | prijeti s pinceto

▪ Lososa filetiramo in s *pinceto* izvlečemo preostale koščice.

▪ Tudi če smo klopa odstranjevali s *pinceto*, si potem vedno umijmo in razkužimo roke.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

uporabiti, uporabljati pinceto

▪ Da preprečite puljenje več obrvi naenkrat, uporabite *pinceto* z ozkim koncem.

▶ **sam. beseda** + za + sam. beseda v tožilniku

pinceta za odstranjevanje klopov

▪ Že nekaj let so v lekarnah na prodaj tudi posebne *pincete* za odstranjevanje klopov, ki so oblikovane tako, da klopa ob odstranitvi ne strejo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pincéta]

IPA: [pin'tse:ta]

tonemski

[pincêta]

IPA: [pintsé:tà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pincéta

RODILNIK: pincéte

DAJALNIK: pincéti

TOŽILNIK: pincéto

MESTNIK: pri pincéti

ORODNIK: s pincéto

dvojina

IMENOVALNIK: pincéti

RODILNIK: pincét

DAJALNIK: pincétama

TOŽILNIK: pincéti

MESTNIK: pri pincétah

ORODNIK: s pincétama

množina

IMENOVALNIK: pincéte

RODILNIK: pincét

DAJALNIK: pincétam

TOŽILNIK: pincéte

MESTNIK: pri pincétah

ORODNIK: s pincétami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pincêta

RODILNIK: pincéte

DAJALNIK: pincéti

TOŽILNIK: pincéto

MESTNIK: pri pincéti

ORODNIK: s pincéto

dvojina

IMENOVALNIK: pincéti

RODILNIK: pincét

DAJALNIK: pincétama

TOŽILNIK: pincéti

MESTNIK: pri pincétah

ORODNIK: s pincétama

množina

IMENOVALNIK: pincéte

RODILNIK: pincét

DAJALNIK: pincétam

TOŽILNIK: pincéte

MESTNIK: pri pincétah

ORODNIK: s pincétami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Pinzette* iz frc. *pincette*, iz *pince* 'klešče' iz *pincer* 'ščipati'

piridoksín piridoksína samostalnik moškega spola

[piridoksín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v mesu, ribah, stročnicah, manj obdelanih žitaricah in pozitivno vpliva na presnovo aminokislin, hormonsko ravnotežje; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin B6

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Pomanjkanje *piridoksina* povzroči šibkost, razdražljivost, živčnost, depresijo, kožne spremembe, vnetje ust in jezika ter razpokane ustnice.

▪ Kruh in drugi žitni izdelki so dobri viri *piridoksina*, nasprotno pa vsebujejo mleko in mlečni izdelki le malo tega vitamina.

...

▪ *Piridoksin* ima ključno vlogo pri delovanju mnogih encimov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[piridoksín]

IPA: [pɪrɪdɔk'si:n]

tonemski

[pɪrɪdɔksɪn]

IPA: [pɪrɪdɔksɪ:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: piridoksín

RODILNIK: piridoksína

DAJALNIK: piridoksínu

TOŽILNIK: piridoksín

MESTNIK: pri piridoksínu

ORODNIK: s piridoksínom

dvojina

IMENOVALNIK: piridoksína

RODILNIK: piridoksínov

DAJALNIK: piridoksínoma

TOŽILNIK: piridoksína

MESTNIK: pri piridoksínih

ORODNIK: s piridoksínoma

množina

IMENOVALNIK: piridoksíni

RODILNIK: piridoksínov

DAJALNIK: piridoksínom

TOŽILNIK: piridoksíne

MESTNIK: pri piridoksínih

ORODNIK: s piridoksíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: piridoksín

RODILNIK: piridoksína

DAJALNIK: piridoksínu

TOŽILNIK: piridoksín

MESTNIK: pri piridoksínu

ORODNIK: s piridoksínom

dvojina

IMENOVALNIK: piridoksína

RODILNIK: piridoksínov

DAJALNIK: piridoksínoma

TOŽILNIK: piridoksína

MESTNIK: pri piridoksínih

ORODNIK: s piridoksínoma

množina

IMENOVALNIK: piridoksíni

RODILNIK: piridoksínov

DAJALNIK: piridoksínom

TOŽILNIK: piridoksíne

MESTNIK: pri piridoksínih

ORODNIK: s piridoksíni

IZVOR

prevzeto iz angl. *pyridoxine*, okrajšano iz *pyrid(ine)* 'piridin' + (*hidr*)*oks(imetil)* + ↑(*vitam*)in

pírovski pírovska pírovsko pridevnik [pírouski]

POMEN

1. neknjižno pogovorno ki je namenjen za hrambo, pitje piva, se uporablja pri hrambi, pitju piva; SIN.:

pívski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pírovski krigel | pírovska flaša | pírovska piksna

▪ S seboj je prinesel tri *pírovske* flaše, da ga ne bi dajala žeja.

▪ Mladina s *pírovskimi* piksnami v rokah je bila navdušena nad stadionom.

1.1. neknjižno pogovorno ki je značilen zlasti za koga, ki pogosto pije pivo; SIN.: pívski

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Ti ne bi spraval *pírovskega* vampa dol, pa če bi obstajala injekcija, da bi ti vamp splahnel.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pírouski]

IPA: [ˈpi:rouski]

tonemski

[pírouski]

IPA: [pí:rɔuski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pírovski

RODILNIK: pírovskega

DAJALNIK: pírovskemu

TOŽILNIK: pírovski

živo pírovskega

MESTNIK: pri pírovskem

ORODNIK: s pírovskim

dvojina

IMENOVALNIK: pírovska

RODILNIK: pírovskih

DAJALNIK: pírovskima

TOŽILNIK: pírovska

MESTNIK: pri pírovskih

ORODNIK: s pírovskima

množina

IMENOVALNIK: pírovski

RODILNIK: pírovskih

DAJALNIK: pírovskim

TOŽILNIK: pírovske

MESTNIK: pri pírovskih

ORODNIK: s pírovskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pírovska

RODILNIK: pírovske

DAJALNIK: pírovski

TOŽILNIK: pírovsko

MESTNIK: pri pírovski
ORODNIK: s pírovsko

dvojina

IMENOVALNIK: pírovski
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskima
TOŽILNIK: pírovski
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskima

množina

IMENOVALNIK: pírovske
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskim
TOŽILNIK: pírovske
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pírovsko
RODILNIK: pírovskega
DAJALNIK: pírovskemu
TOŽILNIK: pírovsko
MESTNIK: pri pírovskem
ORODNIK: s pírovskim

dvojina

IMENOVALNIK: pírovski
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskima
TOŽILNIK: pírovski
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskima

množina

IMENOVALNIK: pírovska
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskim
TOŽILNIK: pírovska
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pírovski
RODILNIK: pírovskega
DAJALNIK: pírovskemu
TOŽILNIK: pírovski
živo pírovskega
MESTNIK: pri pírovskem
ORODNIK: s pírovskim

dvojina

IMENOVALNIK: pírovska
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskima
TOŽILNIK: pírovska
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskima

množina

IMENOVALNIK: pírovski
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskim
TOŽILNIK: pírovske
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pírovska
RODILNIK: pírovske
DAJALNIK: pírovski
TOŽILNIK: pírovsko
MESTNIK: pri pírovski
ORODNIK: s pírovsko

dvojina

IMENOVALNIK: pírovski
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskima
TOŽILNIK: pírovski
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskima

množina

IMENOVALNIK: pírovske
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskim
TOŽILNIK: pírovske
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pírovsko
RODILNIK: pírovskega
DAJALNIK: pírovskemu
TOŽILNIK: pírovsko
MESTNIK: pri pírovskem
ORODNIK: s pírovskim

dvojina

IMENOVALNIK: pírovski
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskima
TOŽILNIK: pírovski
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskima

množina

IMENOVALNIK: pírovska
RODILNIK: pírovskih
DAJALNIK: pírovskim
TOŽILNIK: pírovska
MESTNIK: pri pírovskih
ORODNIK: s pírovskimi

FRAZELOGIJA

v tri pírovske

neknjižno pogovorno **brez zveze; brez smisla, brez premisleka**

- »Kaj boš, ko boš velika?« me je vprašala. Pa sem butnila *v tri pirovske*: »Avtomehanik!«
- Kakšne dolžnosti ... Kar nabijate nekaj *v tri pirovske*.

IZVOR
↑pir

piškótek piškótká samostalnik moškega spola [piškótək]

POMEN

1. piškot, zlasti manjši

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

čokoladni piškotki | okusni, slastni piškotki | pasji piškotki | pečeni piškotki

- Mini *piškotki* iz krhkega testa različnih oblik so ravno prav veliki za sladek grizljaj.
- Med priljubljenimi dietnimi prigrizki se najdejo tudi okusni *piškotki*, ki vsebujejo čokolado in borovnice.
- Otrokom je veliko zabavnejše psičku dajati pasje *piškotke*, kot pa skrbeti za njihovo običajno prehrano.
- Decembra povsod diši po praznikih, pravkar pečenih *piškotkih*, cimetu, kuhanem vinu in vroči čokoladi.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

peči, speči piškotke

- Najlepše je bilo, ko smo pred prazniki pekli *piškotke*.
- Cele lešnike pomakamo v črno čokolado in z njimi okrasimo *piškotke*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Slastni vanilijevi *piškotki* so zadišali vsem.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Je ženska, ki ceni družinska kosila, obožuje peko *piškotkov* in neskončno crkljanje.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Naredili sta klasične *piškotke* z marmelado.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Torto okrasimo s krhkimi *piškotki* ali čokoladicami v obliki zvezdic.

2. navadno v množini podatek o identifikaciji, nastavitvah uporabnika, ki ga spletni brskalnik shrani za nadaljnjo uporabo spletnega mesta

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Če želimo, lahko zbrisane *piškotke* trajno prepovemo, spletišča pa jih ne bodo mogla nastaviti znova.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

uporabljati piškotke

- Za uporabo novega sistema morate dovoliti, da vaš računalnik uporablja *piškotke*.

- Med uporabniki slovenskih spletnih medijev, ki na svojih računalnikih brišejo *piškotke*, jih kar 78 odstotkov to počne enkrat na mesec.

- V vsakem primeru lahko blokiramo *piškotke* za spletne strani, ki so nam sumljive.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

piškotki omogočajo KAJ

- *Piškotki* omogočajo prepoznavanje novih in vračajočih se obiskovalcev.

- *Piškotki* vam lahko olajšajo nadaljnje obiske strani.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

brisanje piškotkov | uporaba piškotkov

- Če imate težave s prijavljanjem ali odjavljanjem, vam bo brisanje *piškotkov* morda pomagalo.
- Uporabo *piškotkov* lahko zavrnete tako, da izberete ustrezne nastavitve v vašem brskalniku, toda opozarjamo vas, da v tem primeru morda ne boste mogli uporabiti celotne funkcionalnosti strani.

...

- Izidi v enakem iskalnem sklopu so lahko od uporabnika do uporabnika popolnoma drugačni glede na geografsko lokacijo in informacije, ki jih posreduje *piškotek* na vašem računalniku.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[piškótək]

IPA: [pɨʃˈko:tək]

tonemski

[piškôtək]

IPA: [pɨʃkó:tək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: piškótek

RODILNIK: piškótka

DAJALNIK: piškótku

TOŽILNIK: piškótek

MESTNIK: pri piškótku

ORODNIK: s piškótkom

dvojina

IMENOVALNIK: piškótká

RODILNIK: piškótkov

DAJALNIK: piškótkoma

TOŽILNIK: piškótká

MESTNIK: pri piškótkih

ORODNIK: s piškótkoma

množina

IMENOVALNIK: piškótki

RODILNIK: piškótkov

DAJALNIK: piškótkom

TOŽILNIK: piškótké

MESTNIK: pri piškótkih

ORODNIK: s piškótki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: piškôtek
RODILNIK: piškôtka
DAJALNIK: piškôtku
TOŽILNIK: piškôtek
MESTNIK: pri piškôtku
ORODNIK: s piškôtkom

dvojina

IMENOVALNIK: piškôtka
RODILNIK: piškôtkov
DAJALNIK: piškôtkoma
TOŽILNIK: piškôtka
MESTNIK: pri piškôtkih
ORODNIK: s piškôtkoma

množina

IMENOVALNIK: piškôtki
RODILNIK: piškôtkov
DAJALNIK: piškôtkom
TOŽILNIK: piškôtke
MESTNIK: pri piškôtkih
ORODNIK: s piškôtki

IZVOR

↑piškot

pízda pízde samostalnik ženskega spola [pízda]

POMEN

1. vulgarno žensko spolovilo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Njegove ustnice in vlažen jezik so bili vse bližje njeni vroči *pizdi*, ki so jo njegovim očem še vedno skrivale njene hlačke.

2. vulgarno ničvredna, prezira vredna oseba

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

navadna pizda

- Celo zelo dobro ga poznam, vam pa kar takoj povem, da je ena navadna *pizda*.
- Mene ne bo ena *pizda* zajebavala!
- Pa kaj nakladaš, ti zmešana stara *pizda*!

3. vulgarno, kot medmet izraža podkrepitev trditve, zlasti o čem, kar govorec dojema kot neugodno, negativno

- *Pizda*, izgleda, da se ji je čisto zmešalo!
- Sam pri sebi sem mislil, o, *pizda*, kakšen sam sebe poln tip.

3.1. vulgarno, kot medmet izraža, da je govorec prestrašen, presenečen

- *Pizda*, kaj je bil ta šum?
- *Pizda*, kaj pa ti je? Da ni srce?!

4. vulgarno, kot členek izraža negotovanje nad čim, nestrpen, negativen, odklonilen odnos do česa

- Forumaši, pa kaj *pizda* jamrate.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pízda]

IPA: ['pi:zda]

tonemski

[pízda] in [pîzda]

IPA: [pi:zdá] in [pí:zdà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pízda
RODILNIK: pízde
DAJALNIK: pízdi
TOŽILNIK: pízdo
MESTNIK: pri pízdi
ORODNIK: s pízdo

dvojina

IMENOVALNIK: pízdi
RODILNIK: pízd
DAJALNIK: pízdama
TOŽILNIK: pízdi
MESTNIK: pri pízdah
ORODNIK: s pízdama

množina

IMENOVALNIK: pízde
RODILNIK: pízd
DAJALNIK: pízdam
TOŽILNIK: pízde
MESTNIK: pri pízdah
ORODNIK: s pízdami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pízda
RODILNIK: pízde
DAJALNIK: pízdi
TOŽILNIK: pízdo
MESTNIK: pri pízdi
ORODNIK: s pízdo

dvojina

IMENOVALNIK: pízdi
RODILNIK: pîzd
DAJALNIK: pízdama
TOŽILNIK: pízdi
MESTNIK: pri pízdah
ORODNIK: s pízdama

množina

IMENOVALNIK: pízde
RODILNIK: pîzd
DAJALNIK: pízdam
TOŽILNIK: pízde
MESTNIK: pri pízdah
ORODNIK: s pízdami

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pîzda
RODILNIK: pîzde

DAJALNIK: pîzdi
TOŽILNIK: pîzdo
MESTNIK: pri pîzdi
ORODNIK: s pîzdo

dvojina

IMENOVALNIK: pîzdi
RODILNIK: pîzd
DAJALNIK: pîzdama
TOŽILNIK: pîzdi
MESTNIK: pri pîzdah
ORODNIK: s pîzdama

množina

IMENOVALNIK: pîzde
RODILNIK: pîzd
DAJALNIK: pîzdam
TOŽILNIK: pîzde
MESTNIK: pri pîzdah
ORODNIK: s pîzdami

v obliki **pizda**

jakostni

[pízda]

IPA: [ˈpiːzda]

tonemski

[pízda] in [pîzda]

IPA: [pì:zdá] in [pí:zdà]

v obliki **pizda**

jakostni

[pízda]

IPA: [ˈpiːzda]

tonemski

[pízda] in [pîzda]

IPA: [pì:zdá] in [pí:zdà]

FRAZEOLOGIJA

poslati koga v pizdo materino/materno | poslati koga v PM/pm

poslati koga v pizdo materino

vulgarno poslati koga v pizdo materino

vulgarno poslati koga v PM

vulgarno poslati koga v pm

vulgarno z grobimi besedami izraziti jezo, prezir, sovražen odnos do koga, navadno v afektu; prekleti koga

- Tudi če bi jih *poslal v pizdo materino*, pa tega nisem naredil, se ne bi smeli tako znesti nad mano.
- Menim, da mi ne zameri, če ga *pošljem v pizdo materino*, prav tako ne, če ga hvalim do nebes.
- Če ga v angleščini *pošlješ v PM*, te bo zanesljivo razumel.
- To so tisti, ki me *pošljejo tudi v pm* ... če se jim zdi, da je to potrebno in nujno ... in ne cvilijo ... če jih *pošljem v pm* tudi jaz.

Naj gre v pizdo materino.

vulgarno izraža govorcev bes, jezo; izraža govorcevo negativno, odklonilno, sovražno razpoloženje; izraža govorcev prezir, negativen, odklonilen, sovražen odnos do koga

▪ »No, čestitke,« sem rekel. Spet sin! *Naj gre v pizdo materino.*

▪ Začel sem se sprehajati gor in dol. Pizda, kako mi je šel na živce. Od tega me je začela grabiti spazma. *Naj gre v pizdo materino.*

Pička ti materina!

vulgarno Pizda ti materina!

vulgarno Pizda ti materina!

vulgarno Pička ti materina!

vulgarno Pizda mu materina!

vulgarno Pička vam materina!

vulgarno Pizda vam materina!

vulgarno Pizda vam materina!

vulgarno Pizda mu materina!

vulgarno Pička vam materina!

vulgarno Pizda jim materina!

vulgarno izraža govorcev bes, jezo nad kom; izraža govorcevo negativno, odklonilno, sovražno razpoloženje; izraža govorcev prezir, negativen, odklonilen, sovražen odnos do koga

▪ »Kaj je, *pička ti materina*, kaj me gledaš!«

▪ Pa, dobro, *pizda ti materina*, a me ti zasleduješ ali kaj?

▪ Molči, *pizda ti materina!*

▪ Sploh me ne pozdravi, *pizda mu materina.*

▪ Nič mi ne morete, jaz sem gospod, velik gospod, *pička vam materina* ...

Pizda materina!

vulgarno Pizda materina!

vulgarno Pička materina!

vulgarno izraža govorcev bes, jezo; izraža govorcevo negativno, odklonilno, sovražno razpoloženje

▪ *Pizda materina*, kje naj začnem!

▪ Nobenega smisla ni, *pizda materina*, da ga ni, a ne?

▪ Potem so naju zgrabili natakariji in naju vrgli skozi vrata. »*Pička materina*,« sem rekel, se pobral in krenil proti domu.

Prekleta pizda!

vulgarno izraža govorcev bes, jezo; izraža govorcev prezir, negativen, odklonilen, sovražen odnos do koga

▪ *Prekleta pizda*, sem rekel in gledal gor v krošnje onega bukovega dreka, kjer je še bilo nekaj svetlobe.

▪ »*Prekleta pizda!*« je razkačen zakričal.

▪ Živjo, Rob. *Prekleta pizda!*

Ti pizda!

vulgarno izraža govorčev bes, jezo; izraža govorčev prezir, negativen, odklonilen, sovražen odnos do koga

- *Ti pizda*, ti boš mene tepel ...
- »Jaz te bom ubila, *ti pizda!* Prisežem, da te bom jaz zdajle ubila!« je kričala ženska z ulice.

IZVOR

= hrv., srb. *pizda*, rus. *pizdá*, češ. *pizda* 'psovka hudobni ženski' < pslov. *pizda 'žensko spolovilo, rit' iz ide. *(e)*pi-sed-* 'usesti se, tlačiti', tako kot sprus. *peisda* 'rit', alb. *pidh* 'žensko spolovilo'

plaménec plaménca samostalnik moškega spola

[plaménɛc]

POMEN

iz zoologije vodna ptica z belo rožnatim perjem, dolgimi nogami in vratom ter velikim ukrivljenim kljunom; primerjaj lat. *Phoenicopteridae*; SIN.: flamingo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

rožnati plamenec

- V plitvini ob bregu jezera stoji na tisoče rožnato obarvanih *plamencev*.
- Na otoku od začetka julija domuje na tisoče živopisanih papig in prelepih *plamencev*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

jata plamencev

- V številnih jezercih in osrednjem zalivu smo občudovali jate *plamencev*, ki so zagotovo največja zanimivost.

...

- *Plamenci* se hranijo pretežno z algami in ribami, kot odrasli pa so lahko visoki več kot meter.
- *Plamenci* ne sodijo le med najlepše, temveč tudi med najstarejše ptice na Zemlji.
- *Plamencem* ustrezajo predvsem plitvine s polsladko vodo, ki so dovolj obsežne in kjer jih ljudje ne motijo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plaménɛc]

IPA: [pla'me:nɔts]

tonemski

[plaménɛc] in [plamêɲɛc]

IPA: [plamè:nɔts] in [plamé:nɔts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: plaménec

RODILNIK: plaménca

DAJALNIK: plaméncu

TOŽILNIK: plaménca

MESTNIK: pri plaméncu

ORODNIK: s plaméncem

dvojina

IMENOVALNIK: plaménca

RODILNIK: plaménce

DAJALNIK: plaméncema

TOŽILNIK: plaménca

MESTNIK: pri plaméncih

ORODNIK: s plaméncema

množina

IMENOVALNIK: plaménca

RODILNIK: plaménce

DAJALNIK: plaméncem

TOŽILNIK: plaménce

MESTNIK: pri plaméncih

ORODNIK: s plaménca

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: plaménec

RODILNIK: plaménca

DAJALNIK: plaméncu

TOŽILNIK: plaménca

MESTNIK: pri plaméncu

ORODNIK: s plaméncem

dvojina

IMENOVALNIK: plaménca

RODILNIK: plaménce

DAJALNIK: plaméncema

TOŽILNIK: plaménca

MESTNIK: pri plaméncih

ORODNIK: s plaméncema

množina

IMENOVALNIK: plaménca

RODILNIK: plaménce

DAJALNIK: plaméncem

TOŽILNIK: plaménce

MESTNIK: pri plaméncih

ORODNIK: s plaménca

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: plamê nec

RODILNIK: plamê nca

DAJALNIK: plamê ncu

TOŽILNIK: plamê nca

MESTNIK: pri plamê ncu

ORODNIK: s plamê ncem

dvojina

IMENOVALNIK: plamê nca

RODILNIK: plamê nce

DAJALNIK: plamê ncema

TOŽILNIK: plamê nca

MESTNIK: pri plamê ncih

ORODNIK: s plamê ncema

množina

IMENOVALNIK: plamê nca

RODILNIK: plamê nce

DAJALNIK: plamê ncem

TOŽILNIK: plamê nce

MESTNIK: pri plamēncih
ORODNIK: s plamēnci

IZVOR
↑plamen

plastelín plastelína samostalnik moškega spola [plastelín]

POMEN

gnetljiva snov različnih barv, ki se uporablja za oblikovanje, ustvarjanje, navadno kot igrača

- ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
figurica iz plastelina
  - Otroci lahko rišejo, izdelujejo figurice iz *plastelina* ali gline.
  - Nastajali so okraski iz *plastelina* in gline, v drugem kotu so poslikavali majhne vazice.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
kos plastelina
  - V lončke položimo kos *plastelina* in vanje vtisnemo bele sveče.
- ▶ glag. + iz + **sam. beseda v rodilniku**
oblikovati KAJ iz plastelina
  - Iz *plastelina* je izdeloval tako imenitne živali, da sem mu zavidala.
  - Učenec bo iz *plastelina* oblikoval kokco.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
gnesti plastelin
  - Doslej so bili navajeni gnesti le *plastelin*, priznali pa so, da je gnetenje gline veliko lepše.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
  - Celotno zunanost je ročno oblikoval iz rjavega modelarskega *plastelina*.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**
  - Otroci na temo pravljice rišejo, ustvarjajo s *plastelinom*, glino, plešejo ...
- ▶ priredna zveza
plastelin in glina
  - Rada izdelujem izdelke iz gline in *plastelina*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plastelín]

IPA: [plaste'li:n]

tonemski

[plastelín]

IPA: [plastelín]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: plastelín
RODILNIK: plastelína
DAJALNIK: plastelínu
TOŽILNIK: plastelín
MESTNIK: pri plastelínu
ORODNIK: s plastelínom

dvojina

IMENOVALNIK: plastelína
RODILNIK: plastelínov
DAJALNIK: plastelínoma
TOŽILNIK: plastelína
MESTNIK: pri plastelínih
ORODNIK: s plastelínoma

množina

IMENOVALNIK: plastelíni
RODILNIK: plastelínov
DAJALNIK: plastelínom
TOŽILNIK: plastelíne
MESTNIK: pri plastelínih
ORODNIK: s plastelíni

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: plastelín
RODILNIK: plastelína
DAJALNIK: plastelínu
TOŽILNIK: plastelín
MESTNIK: pri plastelínu
ORODNIK: s plastelínom

dvojina

IMENOVALNIK: plastelína
RODILNIK: plastelínov
DAJALNIK: plastelínoma
TOŽILNIK: plastelína
MESTNIK: pri plastelínih
ORODNIK: s plastelínoma

množina

IMENOVALNIK: plastelíni
RODILNIK: plastelínov
DAJALNIK: plastelínom
TOŽILNIK: plastelíne
MESTNIK: pri plastelínih
ORODNIK: s plastelíni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Plastilin*, prvotno ime izdelka, glej
↑plastika

plíš plíša samostalnik moškega spola [plíš]

POMEN

mehka, na eni strani kosmata tkanina, navadno za oblazinjeno pohištvo, igrače, oblačila

- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
mehek plíš | rdeč, škrlaten plíš
  - Okraski so izdelani iz mehkega *plíša*.
  - Spomnim se, da sem se pred dvema zimama močno navezal na šal iz mehkega *plíša*, ki mi je ob zimskih dnevih prišel še kako prav.
- ▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
  - Ko je bliskanje skoraj ponehalo, sem vstala in poiskala svojega najljubšega psa iz *plíša*.
  - Veliko žensk je začelo nositi plašče iz *plíša*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plíš]

IPA: [ˈpliːʃ]

tonemski

[plíš]

IPA: [plíːʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: plíš

RODILNIK: plíša

DAJALNIK: plíšu

TOŽILNIK: plíš

MESTNIK: pri plíšu

ORODNIK: s plíšem

dvojina

IMENOVALNIK: plíša

RODILNIK: plíšev

DAJALNIK: plíšema

TOŽILNIK: plíša

MESTNIK: pri plíših

ORODNIK: s plíšema

množina

IMENOVALNIK: plíši

RODILNIK: plíšev

DAJALNIK: plíšem

TOŽILNIK: plíše

MESTNIK: pri plíših

ORODNIK: s plíši

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: plíš

RODILNIK: plíša

DAJALNIK: plíšu

TOŽILNIK: plíš

MESTNIK: pri plíšu

ORODNIK: s plíšem

dvojina

IMENOVALNIK: plíša

RODILNIK: plíšev

DAJALNIK: plíšema

TOŽILNIK: plíša

MESTNIK: pri plíših

ORODNIK: s plíšema

množina

IMENOVALNIK: plíši

RODILNIK: plíšev

DAJALNIK: plíšem

TOŽILNIK: plíše

MESTNIK: pri plíših

ORODNIK: s plíši

IZVOR

prevzeto prek nem. *Plüsch* iz frc. *peluche*, iz *éplucher* 'lupiti, trebiti' < vulglat. *pilūccāre*, iz lat. *pilāre* 'puliti dlake, lase' iz *pilus* 'las, dlaka'

plíšast plíšasta plíšasto pridevnik [plíšast]

POMEN

1. v nekaterih zvezah v obliki **plíšasti** ki je prekrit, obšit s plíšem

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

plíšast/plíšasti kužek, medved, medvedek, zajček | plíšasta igrača, igračka, žival, živalca | plíšasta lutka

- Še posebno ljub mi je *plíšasti* medvedek, ki mi ga je oče prinesel za prvi rojstni dan.
- Novorojenček je prejel številne *plíšaste* medvedke.
- Vse njene *plíšaste* igrače so zgledno po velikosti zložene na postelji.

▶ **vezni glag.** + **prid. beseda v imenovalniku**

▪ Lutke so *plíšaste*, zelo nežne, tako da so zelo primerne za najmlajše.

1.1. ki spominja na plíš ali je tak kot pri plíšu

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Mladiči s svojimi veliki očmi, milim pogledom in *plíšastim* kožuščkom kar kličejo po stiskanju in ljubkovanju.

- Takoj prvi dan, ko je radovedna, tri mesece stara *plíšasta* kepica prišla k hiši, sem začela z vzgojo in sem jo hvalila, ko je bila nežna do živali in do ljudi.

2. ekspresivno ki vzbuja občutek prijetnosti, neškodljivosti

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Za *plíšasto* fasado se skriva glavni štab mafijske bratovščine.

- Na *plíšast* in prijeten način priznava in pripoveduje stvari, ki v resničnem življenju že tako ali tako dovolj srbijo, bolijo, tiščijo, ščemijo ...

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[plíšast]

IPA: [ˈpliːʃast]

tonemski

[plíšast]

IPA: [plíːʃast]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plíšast

določno plíšasti

RODILNIK: plíšastega

DAJALNIK: plíšastemu

TOŽILNIK: plíšast

določno plíšasti

živo plíšastega

MESTNIK: pri plíšastem

ORODNIK: s plíšastim

dvojina

IMENOVALNIK: plíšasta

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastima

TOŽILNIK: plíšasta

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastima

množina

IMENOVALNIK: plíšasti

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastim

TOŽILNIK: plíšaste

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plíšasta

RODILNIK: plíšaste

DAJALNIK: plíšasti

TOŽILNIK: plíšasto

MESTNIK: pri plíšasti

ORODNIK: s plíšasto

dvojina

IMENOVALNIK: plíšasti

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastima

TOŽILNIK: plíšasti

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastima

množina

IMENOVALNIK: plíšaste

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastim

TOŽILNIK: plíšaste

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plíšasto

RODILNIK: plíšastega

DAJALNIK: plíšastemu

TOŽILNIK: plíšasto

MESTNIK: pri plíšastem

ORODNIK: s plíšastim

dvojina

IMENOVALNIK: plíšasti

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastima

TOŽILNIK: plíšasti

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastima

množina

IMENOVALNIK: plíšasta

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastim

TOŽILNIK: plíšasta

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plíšast

določno plíšasti

RODILNIK: plíšastega

DAJALNIK: plíšastemu

TOŽILNIK: plíšast

določno plíšasti

živo plíšastega

MESTNIK: pri plíšastem

ORODNIK: s plíšastim

dvojina

IMENOVALNIK: plíšasta

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastima

TOŽILNIK: plíšasta

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastima

množina

IMENOVALNIK: plíšasti

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastim

TOŽILNIK: plíšaste

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plíšasta

RODILNIK: plíšaste

DAJALNIK: plíšasti

TOŽILNIK: plíšasto

MESTNIK: pri plíšasti

ORODNIK: s plíšasto

dvojina

IMENOVALNIK: plíšasti

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastima

TOŽILNIK: plíšasti

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastima

množina

IMENOVALNIK: plíšaste

RODILNIK: plíšastih

DAJALNIK: plíšastim

TOŽILNIK: plíšaste

MESTNIK: pri plíšastih

ORODNIK: s plíšastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plišasto
RODILNIK: plišastega
DAJALNIK: plišastemu
TOŽILNIK: plišasto
MESTNIK: pri plišastem
ORODNIK: s plišastim

dvojina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastima
TOŽILNIK: plišasti
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastima

množina

IMENOVALNIK: plišasta
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastim
TOŽILNIK: plišasta
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastimi

v obliki **plišasti**

jakostni

[plišast]

IPA: [ˈpliːfast]

tonemski

[plišast]

IPA: [plíːfást]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastega
DAJALNIK: plišastemu
TOŽILNIK: plišasti
živo plišastega
MESTNIK: pri plišastem
ORODNIK: s plišastim

dvojina

IMENOVALNIK: plišasta
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastima
TOŽILNIK: plišasta
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastima

množina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastim
TOŽILNIK: plišaste
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plišasta
RODILNIK: plišaste
DAJALNIK: plišasti
TOŽILNIK: plišasto
MESTNIK: pri plišasti
ORODNIK: s plišasto

dvojina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastima
TOŽILNIK: plišasti
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastima

množina

IMENOVALNIK: plišaste
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastim
TOŽILNIK: plišaste
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plišasto
RODILNIK: plišastega
DAJALNIK: plišastemu
TOŽILNIK: plišasto
MESTNIK: pri plišastem
ORODNIK: s plišastim

dvojina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastima
TOŽILNIK: plišasti
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastima

množina

IMENOVALNIK: plišasta
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastim
TOŽILNIK: plišasta
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastega
DAJALNIK: plišastemu
TOŽILNIK: plišasti
živo plišastega
MESTNIK: pri plišastem
ORODNIK: s plišastim

dvojina

IMENOVALNIK: plišasta

RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastima
TOŽILNIK: plišasta
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastima

množina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastim
TOŽILNIK: plišaste
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: plišasta
RODILNIK: plišaste
DAJALNIK: plišasti
TOŽILNIK: plišasto
MESTNIK: pri plišasti
ORODNIK: s plišasto

dvojina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastima
TOŽILNIK: plišasti
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastima

množina

IMENOVALNIK: plišaste
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastim
TOŽILNIK: plišaste
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: plišasto
RODILNIK: plišastega
DAJALNIK: plišastemu
TOŽILNIK: plišasto
MESTNIK: pri plišastem
ORODNIK: s plišastim

dvojina

IMENOVALNIK: plišasti
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastima
TOŽILNIK: plišasti
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastima

množina

IMENOVALNIK: plišasta
RODILNIK: plišastih
DAJALNIK: plišastim
TOŽILNIK: plišasta
MESTNIK: pri plišastih
ORODNIK: s plišastimi

IZVOR

↑pliš

po predlog [po]

POMEN

I. Z MESTNIKOM

1. izraža neusmerjenost, večsmernost gibanja, premikanja

- Stopljeno čokolado razmažite *po* hladni ploskvi.
- Poročali smo že, da se je *po* prostorih razširil plin in gasilci so morali vse zaposlene evakuirati.
- Tunino razdrobimo in jo razporedimo *po* paprikah.
- Nazadnje se je spomnil, da bi vseeno pogledal *po* žepih.
- Na celodnevni izlet so se podali *po* slovenskih obmorskih krajih – Koper, Izola in Piran.

1.1. izraža razpršenost nahajanja, umeščenost na več mestih

- V višjih legah bo topleje in povečini sončno, *po* nižinah pa se bo pojavljala megla.
- V mrzla in siva zimska jutra nas je prebujalo hreščavo vpitje vran in kavk, ki so v stotinah gnezdile *po* krošnjah dreves zanemarjenega parka.
- V najstniških letih ni posedal *po* lokalih s prijatelji.
- Potepali smo se *po* več karnevalih pri nas in pri sosedih in uživali ob pogledu na privlačne ideje, zabavne izvedbe.
- Za golo preživetje morata skupaj z otroki hoditi pomagat *po* okoliških kmetijah.

1.2. izraža, da premikanje po površini česa poteka v vzdolžni smeri

- Po vzpenjanju *po* lesenem stopnišču zvonika čaka prijetna nagrada: čudovit razgled nad celotnim Piranom.
- Lezla je za njim *po* smreki navzgor.
- Solza je spolzela *po* starkinem zgubanem licu.
- Edina možnost bega je bila *po* strmi južni strani, po njej pa ranjencev ne bi mogli prenesti.

1.3. izraža namen gibanja, premikanja, ki navadno vključuje več kot eno mesto

- Pred petimi urami je šla *po* nakupih in je še vedno ni nazaj.
- Takoj po kosilu so se vsi odpravili v mesto *po* opravih.

1.4. izraža, da se z gibanjem, premikanjem doseže cilj

- S prsti seže *po* zadrugi svoje trenirke, se sleče, povzpne na štartni blok, nagne naprej in začne stresati roke – ritual, ki se nikoli ne spremeni.
- Stopil je k gospodu, ga potrepljal *po* rami, pozdravil in vprašal, ali je on iz doma upokojencev.
- Sprva nihče ni segel *po* skledah in krožnikih, čez nekaj časa pa so vse bolj grabežljivo segali *po* mesu, siru, solati in kruhu.

2. izraža zaporednost dogodkov, časovnih obdobj

- *Po* kosilu navadno leže in nihče ga ne sme motiti.
- Bolniki *po* operaciji redno hodijo na kontrole.
- Vsi vlagatelji bodo v roku 30 dni *po* sprejeti odločitvi obveščeni o izidu javnega razpisa.
- Le nekaj mesecev *po* diplomi je objavil svoj prvi članek o gibanju tekočin v ceveh z majhnim premerom.
- Zunanja ministra sta *po* včerajšnjih pogovorih potrdila podobnost stališč obeh držav o približevanju zvezi Nato in Evropski uniji.

3. uvaja razmerje hotenja, volje, prizadetosti v odnosu do koga, česa

- Niti slučajno ne hrepenim *po* kakršni koli spremembi.
- Počitnice si lahko zapomnimo *po* marsičem, tudi *po* izvrstnem čtivu.
- Ali se nam lahko sploh toži *po* starih časih ali pa je današnje lagodno življenje bolj prikupno?
- Zahtevo *po* spoštovanju posameznika je treba upoštevati tudi pri ukrepih, ki jih mora Evropa sprejeti v okviru boja proti nezakonitemu priseljevanju.
- Večja konkurenca pomeni večji pritisk na cene, nižje cene pa logično pomenijo potrebo *po* nižanju stroškov in večanju učinkovitosti.

3.1. uvaja razmerje opredeljenosti z določenim pravilom, predpisom, soglasjem v odnosu do koga, česa

- V vrelo tekočino stresemo prašek za krompir in zmešamo *po* navodilih.
- Javni uslužbenci *po* zakonu za svoje delo ne smejo sprejemati daril, razen priložnostnih.
- *Po* novem odloku postopek podelitve koncesije vodi občinska uprava, o morebitni pritožbi glede izbire pa odloča župan.
- Na ostankih asirske države je nastala nova močna država. Njeno središče je postal Babilon, ki so ga *po* ukazu kralja Nebukadnezarja obnovili.
- Svojo namero so *po* dogovoru z domačini prejšnji mesec tudi uresničili.

3.2. uvaja razmerje v odnosu do koga, česa sploh

- Vedno več ljudi opremlja hiše z našimi izdelki, delamo pa v glavnem *po* naročilu.
- Če bo šlo vse *po* načrtih, bodo oktobra nastopili tudi na svetovnem tekmovanju.
- Sredi leta 1943 je umrl njegov svak, mož njegove edine sestre, ki je bil *po* poklicu učitelj.
- Ne razburjajte se *po* nepotrebem zaradi napak, ki so jih naredili drugi, kot tudi ne zaradi tračev in spletk.

4. uvaja razmerje vrednotenja, opredeljevanja z določenim merilom v odnosu do koga, česa

- Magnituda potresa je *po* oceni strokovnjakov dosegla stopnjo 2,8.

- Boksar je v sinočnjem dvoboju težke kategorije ubranil naslov prvaka, potem ko je *po* točkah premagal izzivalca.
- Doslej je v združenje vključenih 60 slovenskih pridelovalcev zelenjave, ki so *po* količini pridelkov med največjimi v Sloveniji.
- *Po* njihovem mnenju nova smernica prinaša koristi le velikim korporacijam.
- Rekordna povprečna ocena *po* njenem ni samo odraz izjemnega letnika, temveč tudi visokega strokovnega znanja vinogradnikov.

4.1. uvaja razmerje določanja, opredeljevanja glede na določeno lastnost, značilnost v odnosu do koga, česa

- Sem že kar *po* trkanju poznala, da si ti. Kako je šlo?
- Domači konji s sluhom že na daleč spoznajo svojega gospodarja *po* hoji.
- Glavna akterja sta znana tudi *po* iznajdljivosti in dobri improvizaciji, zato ju boste le stežka spravili v zadrego.
- Vrsto v podatkovni zbirki lahko poiščete *po* delu slovenskega, angleškega in znanstvenega imena vrste.

5. uvaja razmerje mere, obsega pri delitvi česa v odnosu do koga, česa

- Stroški za čiščenje skupnih prostorov se obračunavajo *po* osebi.
- Podjetje sedaj prodajajo *po* delih, posebej stroje in posebej stavbe.
- »Računamo, da bomo natečaj razpisali jeseni. Potem bi to uresničevali *po* sklopih,« je poudaril načelnik oddelka za urbanizem.

5.1. uvaja razmerje mere, obsega sploh, navadno v zvezi s ceno

- Kvalitetne igrače za otroke različnih starosti so sedaj *po* nižji ceni.
- Za ceno, *po* kateri prodajajo keramične krožnike, lahko mi pokrijemo zgolj pol stroškov.
- Plošče velikosti 50 x 50 cm ali večje kose, ki vam jih bodo odrezali *po* meri, lahko položite tudi sami.

6. uvaja razmerje načina, sredstva v odnosu do koga, česa

- Izmed tinktur velja omeniti tinkturo česna v alkoholu, ki jo jemljemo *po* kapljicah pred jedjo.
- Premog smo pridobivali *po* drugačni odkopni metodi in iz čistejših slojev.
- Tisk ga je napačno predstavil kot edinega najditelja, ker je meteorit dejansko našel neki domačin povsem *po* naključju na sprehodu.
- Tožba se lahko vloži pisno *po* pošti ali pri navedenem sodišču.
- Naročite se lahko z naročilnico iz revije, *po* telefonu, faksu ali s posebnimi reklamnimi pristopnimi izjavami.

6.1. uvaja razmerje načina, poteka dejanja v odnosu do koga, česa

- Hodila je pokončno in včasih sem imel občutek, da stopa *po* prstih, da se s peto nikoli ne dotakne tal.
- Še vedno lahko dam noge za vrat in še vedno lahko hodim *po* rokah.
- Povedala je nekaj pretresljivih zgodb o tem, kako se je *po* rokah in enem kolenu plazila po dvorišču, da bi se dokopala do avta.

7. uvaja razmerje vzroka, posledice v odnosu do koga, česa

- *Po* neumnosti smo si privoščili zadetek iz protinapada in nato nepotrebno trepetali do konca.
- Vstopi mati z otrokom, ki mi *po* nepazljivosti stopi na nogo. Mati se mi za to dejanje svojega majhnega otroka opraviči.
- Žur je bil enkrat, tudi *po* zaslugi vseh obiskovalcev, ki so z bandom dihali in sodelovali od začetka do konca koncerta.
- Stranke jih največkrat izberejo *po* priporočilu zadovoljnih uporabnikov.
- Leta 1940 se je pred nacisti zatekel v Kairo, v Trst pa se je vrnil leta 1946 *po* posredovanju samega Churchilla.

8. uvaja razmerje izhajanja, izvora v odnosu do koga, česa

- Ekonomsko žilico sem dobil *po* očetu, ki je zelo sposoben, *po* mami pa sem dobil vztrajnost.
- *Po* materi je podedovala visoke ličnice, gladko kožo in svetle lase.
- Celih 12 dni je jadral vzdolž obale, ki se danes imenuje *po* njem.
- *Po* možu imam zelo majhno pokojnino, zato si z denarjem, ki ga zaslužim na tržnici, pomagam prebiti skozi mesec.
- Ostenje okrog dvorane v prvem nadstropju opasuje cikel upodobitev *po* motivih slovenskih ljudskih pesmi.
- Naš kodeks je narejen *po* vzoru zahodnih, modernih in demokratičnih kodeksov.

9. uvaja razmerje podobnosti, pripadnosti v odnosu do koga, česa

- Sir je trd, a drobljiv in ima rahel okus *po* lešnikih.
- Neprijeten vonj *po* česnu preprečimo, če potem, ko ga pojemo, prežvečimo nekaj listov petersilja, zrn sveže kave in mentol.
- Tunina je izredno dobro meso, ki nima značilnega okusa *po* ribah, ki marsikoga moti.
- V Portorožu je jesen topla in sončna ter vonj *po* morju in borovcih omamen.
- Čisto *po* očetu se je zaljubil v glasbo tudi njegov sin.

II. S TOŽILNIKOM

1. tudi kot navezna oblika osebnega zamika s *pó-* izraža, da gibanje, premikanje, navadno na določeno

mesto, poteka z namenom dobiti, poiskati koga, kaj

- Oškodovanec, ki je moral *po* pomoč k zdravniku, je o dogodku obvestil policijo.
- Najpogosteje pridejo prvič k zobozdravnici triletni otroci, kar nekajkrat pa so prišle *po* nasvet tudi že mamice z dojenčki.
- Skupaj z drugimi vaškimi fanti se je odpravil *po* zaslužek v tujino.
- Zmenila sta se, da pride *ponj* ob osmih zjutraj.
- Starši lahko pošljejo *po* otroke tudi staro mamo ali teto, če sami ne morejo *ponje* ob uri.

2. izraža način ravnanja, dojemanja, vrednotenja česa

- Vedno mora biti vse *po* njegovo.
- Izstop razlaga vsaka stran *po* svoje.
- Ljudem je treba dopustiti, da žalujejo *po* svoje, ne smemo jim vsiljevati stereotipnih načinov odzivanja, ki jim marsikdaj sploh ne ustrezajo.
- *Po* moje bi stvari morale iti malo hitreje, a ker so v projekt vključeni večji sistemi, gre vse bolj počasi.

3. uvaja razmerje mere, obsega, vrednosti v odnosu do koga, česa

- Juho nalijte v skodelice in nanjo položite *po* 1 žličko smetane in nekaj kock opečenca.
- Te dni krofe dela *po* osem ljudi v dveh deseturnih izmenah.
- Pravi pisatelji menda napišejo štiri strani na dan v štirih urah. Jaz pa sem pisala tudi *po* dvanajst ur.
- Samo za elektriko mesečno plačujejo *po* 60 evrov.
- Poleg dolgega zapora so jima naložili še *po* 20.000 evrov denarne kazni.

III. V PREDLOŽNI ZVEZI S PRISLOVOM

izraža način, kako kaj poteka, se dogaja, obstaja

- Prav *po* očetovsko je skrbel za slehernega člana posadke.
- Bil je oblečen bolj *po* klošarsko, v vedno isti črtasti pulover.
- Veselil se je tekmovanja in *po* tiho upal, da bosta osvojila prvo nagrado.
- Taksi se je ustavil ob robniku poleg nje in voznik ji je *po* rusko nekaj rekel.
- Oglašal se je s čudnimi kriki, podobnimi volčjemu zavijanju. Tudi sicer se je vedel *po* volčje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[po]

IPA: [pɔ]

tonemski

[po]

IPA: [pɔ]

IZVOR

= stcslov., hrv., srb., rus., polj., češ. *po* < pslov. *po, verjetno < ide. *pos 'k, za'

pobaháti se pobahám se tudi **pobáhati se**
pobáham se dovršni glagol [pobaháti se] tudi [pobáhati se]
POMEN

1. zelo se pohvaliti, izpostaviti s svojimi dejanji, dosežki, premoženjem

▶ rad + **glag.**

rad se pobahati

▪ Svojim gostom se rad *pobaha* z dragoceno posodo.

▶ prisl. + **glag.**

malo, malce se pobahati

▪ Z obiskom križarke se je voditelj očitno hotel malo *pobahati* s pripravljenostjo mornarice.

▶ glag. + **glag. v nedoločniku**

hoteti se pobahati

▪ Najbrž se je hotel *pobahati* pred svojim dekletom, ampak komu mar.

▶ **glag.** + pred + sam. beseda v orodniku

▪ Po tem, ko mu je pokazal igro s frnikolami, se je lahko malce *pobahal* pred prijatelji.

...

▪ Lahko se *pobahamo*, smo tudi na mednarodnem tržišču.

2. ekspresivno imeti kaj, kar vzbuja ponos, občudovanje, zadovoljstvo; SIN.: ekspresivno bahati se

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

pobahati se s KAKŠNO obliko | pobahati se z ohišjem

▪ Gre za okrogel zaslon s tekočimi kristali, ki se lahko *pobaha* z modno obliko, tankostjo, nizko težo in varčnostjo z električno energijo.

▪ Prenosnik se *pobaha* z ohišjem, izdelanim iz kakovostne plastike v srebrni ali zeleni barvi.

...

▪ Njihov najnovejši izdelek se lahko *pobaha* kot najtanjši mobilnik na svetu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pobaháti se] tudi [pobáhati se]

IPA: [pɔbaˈxaːti se] tudi [pɔˈbaːxati se]

tonemski

[pobaháti se] tudi [pobáhati se]

IPA: [pɔbaxàːtí se] tudi [pɔbàːxátí se]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: pobaháti se

NAMENILNIK: pobahàt se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pobahám se

2. OSEBA: pobaháš se

3. OSEBA: pobahá se

dvojina

1. OSEBA: pobaháva se

2. OSEBA: pobaháta se

3. OSEBA: pobaháta se

množina

1. OSEBA: pobahámo se

2. OSEBA: pobaháte se

3. OSEBA: pobahájo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pobaháj se

dvojina

1. OSEBA: pobahájva se

2. OSEBA: pobahájta se

množina

1. OSEBA: pobahájmo se

2. OSEBA: pobahájte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pobahál se

DVOJINA: pobahála se

MNOŽINA: pobaháli se

ženski spol

EDNINA: pobahála se

DVOJINA: pobaháli se

MNOŽINA: pobahále se

srednji spol

EDNINA: pobahálo se

DVOJINA: pobaháli se

MNOŽINA: pobahála se

DELEŽJE NA *-aje*: pobahávši se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pobahánje

RODILNIK: pobahánja

DAJALNIK: pobahánju

TOŽILNIK: pobahánje

MESTNIK: pri pobahánju

ORODNIK: s pobahánjem

dvojina

IMENOVALNIK: pobahánji

RODILNIK: pobahánj

DAJALNIK: pobahánjema

TOŽILNIK: pobahánji

MESTNIK: pri pobahánjih

ORODNIK: s pobahánjema

množina

IMENOVALNIK: pobahánja

RODILNIK: pobahánj

DAJALNIK: pobahánjem

TOŽILNIK: pobahánja

MESTNIK: pri pobahánjih

ORODNIK: s pobahánji

tonemsko

NEDOLOČNIK: pobaháti se

NAMENILNIK: pobahàt se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pobahâ**m** se
 2. OSEBA: pobahâš se
 3. OSEBA: pobahâ se

dvojina

1. OSEBA: pobahâ**va** se
 2. OSEBA: pobahâ**ta** se
 3. OSEBA: pobahâ**ta** se

množina

1. OSEBA: pobahâ**mo** se
 2. OSEBA: pobahâ**te** se
 3. OSEBA: pobahâ**jo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pobahâj se

dvojina

1. OSEBA: pobahâj**va** se
 2. OSEBA: pobahâj**ta** se

množina

1. OSEBA: pobahâj**mo** se
 2. OSEBA: pobahâj**te** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pobahâ**l** se
 DVOJINA: pobahâ**la** se
 MNOŽINA: pobahâ**li** se

ženski spol

EDNINA: pobahâ**la** se
 DVOJINA: pobahâ**li** se
 MNOŽINA: pobahâ**le** se

srednji spol

EDNINA: pobahâ**lo** se
 DVOJINA: pobahâ**li** se
 MNOŽINA: pobahâ**la** se

DELEŽJE NA *-aje*: pobahâ**vši** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pobahâ**nje**
 RODILNIK: pobahâ**nja**
 DAJALNIK: pobahâ**nju**
 TOŽILNIK: pobahâ**nje**
 MESTNIK: pri pobahâ**nju**
 ORODNIK: s pobahâ**njem**

dvojina

IMENOVALNIK: pobahâ**nji**
 RODILNIK: pobahâ**nj**
 DAJALNIK: pobahâ**njema**
 TOŽILNIK: pobahâ**nji**
 MESTNIK: pri pobahâ**njih**
 ORODNIK: s pobahâ**njema**

množina

IMENOVALNIK: pobahâ**nja**
 RODILNIK: pobahâ**nj**
 DAJALNIK: pobahâ**njem**
 TOŽILNIK: pobahâ**nja**
 MESTNIK: pri pobahâ**njih**
 ORODNIK: s pobahâ**nji**

tudi

jakostno

NEDOLOČNIK: pobáhati se
 NAMENILNIK: pobáhati se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pobáh**am** se
 2. OSEBA: pobáhaš se
 3. OSEBA: pobáha se

dvojina

1. OSEBA: pobáh**ava** se
 2. OSEBA: pobáh**ata** se
 3. OSEBA: pobáh**ata** se

množina

1. OSEBA: pobáh**amo** se
 2. OSEBA: pobáh**ate** se
 3. OSEBA: pobáh**ajo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pobáhaj se

dvojina

1. OSEBA: pobáhaj**va** se
 2. OSEBA: pobáhaj**ta** se

množina

1. OSEBA: pobáhaj**mo** se
 2. OSEBA: pobáhaj**te** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pobáhal se
 DVOJINA: pobáhala se
 MNOŽINA: pobáhali se

ženski spol

EDNINA: pobáhala se
 DVOJINA: pobáhali se
 MNOŽINA: pobáhale se

srednji spol

EDNINA: pobáhalo se
 DVOJINA: pobáhali se
 MNOŽINA: pobáhala se

DELEŽJE NA *-e*: pobáhá**vši** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pobáhanje
 RODILNIK: pobáhanja
 DAJALNIK: pobáhanju
 TOŽILNIK: pobáhanje
 MESTNIK: pri pobáhanju
 ORODNIK: s pobáhanjem

dvojina

IMENOVALNIK: pobáhanji
 RODILNIK: pobáhanj
 DAJALNIK: pobáhanj**ema**
 TOŽILNIK: pobáhanji
 MESTNIK: pri pobáhanjih
 ORODNIK: s pobáhanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pobáhanja
RODILNIK: pobáhanj
DAJALNIK: pobáhanjem
TOŽILNIK: pobáhanja
MESTNIK: pri pobáhanjih
ORODNIK: s pobáhanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: pobáhati se
NAMENILNIK: pobáhat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pobáham se
2. OSEBA: pobáhaš se
3. OSEBA: pobáha se

dvojina

1. OSEBA: pobáhava se
2. OSEBA: pobáhata se
3. OSEBA: pobáhata se

množina

1. OSEBA: pobáhamo se
2. OSEBA: pobáhate se
3. OSEBA: pobáhajo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pobáhaj se

dvojina

1. OSEBA: pobáhajva se
2. OSEBA: pobáhajta se

množina

1. OSEBA: pobáhajmo se
2. OSEBA: pobáhajte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: pobáhal se
DVOJINA: pobáhala se
MNOŽINA: pobáhali se

ženski spol

EDNINA: pobáhala se in pobáhala se
DVOJINA: pobáhali se
MNOŽINA: pobáhale se

srednji spol

EDNINA: pobáhalo se
DVOJINA: pobáhali se
MNOŽINA: pobáhala se

DELEŽJE NA -e: pobáhávši se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pobáhanje
RODILNIK: pobáhanja
DAJALNIK: pobáhanju
TOŽILNIK: pobáhanje
MESTNIK: pri pobáhanju
ORODNIK: s pobáhanjem

dvojina

IMENOVALNIK: pobáhanji in pobáhanji
RODILNIK: pobáhanj

DAJALNIK: pobáhanjema in pobáhanjema

TOŽILNIK: pobáhanji in pobáhanji

MESTNIK: pri pobáhanjih

ORODNIK: s pobáhanjema in s pobáhanjema

množina

IMENOVALNIK: pobáhanja

RODILNIK: pobáhanj

DAJALNIK: pobáhanjem

TOŽILNIK: pobáhanja

MESTNIK: pri pobáhanjih

ORODNIK: s pobáhanji

IZVOR

↑bahati se

podpičje podpičja samostalnik srednjega spola [potpíčje]

POMEN

1. ločilo iz vejice in nadpisane pike, ki se uporablja za ločevanje med seboj delno povezanih enot sporočila [;]

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ločiti KAJ s podpičjem

▪ Posamezna dela ali navedbe virov v isti opombi ločimo s *podpičjem*, opombo pa zaključimo s piko in vezajem.

▪ V zadnji alineji se pika nadomesti s *podpičjem* in se dodata dve novi alineji.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

postaviti podpičje

▪ Piko, vejico, vprašaj, klicaj, dvopičje in *podpičje* postavimo tik ob besedo (levostično), za ločilom je presledek.

1.1. to ločilo kot znak, ki se uporablja v elektronski komunikaciji, programiranju [;]

▪ Ukazi, ki so zgolj izbirni, imajo pred začetkom *podpičje*.

▪ Besedilo v vrstici, ki se začne s *podpičjem*, se obnaša kot komentar in se pri izvajanju skripte ne upošteva.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[potpíčje]

IPA: [pɔtˈpi:tʃjɛ]

tonemski

[potpíčje]

IPA: [pɔtˈpi:tʃjɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: podpičje

RODILNIK: podpičja

DAJALNIK: podpičju

TOŽILNIK: podpičje

MESTNIK: pri podpičju

ORODNIK: s **podpíčem**

dvojina

IMENOVALNIK: **podpíči**

RODILNIK: **podpíči**

DAJALNIK: **podpíčema**

TOŽILNIK: **podpíči**

MESTNIK: pri **podpíčjih**

ORODNIK: s **podpíčema**

množina

IMENOVALNIK: **podpíčja**

RODILNIK: **podpíči**

DAJALNIK: **podpíčem**

TOŽILNIK: **podpíčja**

MESTNIK: pri **podpíčjih**

ORODNIK: s **podpíči**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: **podpíče**

RODILNIK: **podpíča**

DAJALNIK: **podpíču**

TOŽILNIK: **podpíče**

MESTNIK: pri **podpíču**

ORODNIK: s **podpíčem**

dvojina

IMENOVALNIK: **podpíči**

RODILNIK: **podpíči**

DAJALNIK: **podpíčema**

TOŽILNIK: **podpíči**

MESTNIK: pri **podpíčjih**

ORODNIK: s **podpíčema**

množina

IMENOVALNIK: **podpíčja**

RODILNIK: **podpíči**

DAJALNIK: **podpíčem**

TOŽILNIK: **podpíčja**

MESTNIK: pri **podpíčjih**

ORODNIK: s **podpíči**

IZVOR

iz *pod piko*

pòdstrán pòdstraní samostalnik ženskega spola [pòtstrán]

POMEN

1. spletna stran, ki je podrejena drugi, navadno glavni, izhodiščni spletni strani na istem spletnem mestu

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

posebna *podstran* | spletna *podstran*

▪ Posebna *podstran* je posvečena fotografijam, ki jih pošiljajo bralci.

▪ Stran je zasnovana tako, da vključuje tri ločene *podstrani* za različno stare otroke.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Uvodna stran mora biti izhodišče celotne predstavitve, iz katere boste morali obiskovalca pripeljati na *podstrani*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Sodelujočim je na voljo zdravniški nadzor, na spletni strani pa najdete tudi uporabno *podstran* s spletnimi povezavami.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

▪ Vsak aktualen film ima svojo *podstran* z osnovnimi podatki.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**

▪ V eni izmed pobud nas je pobudnik seznanil z vsebino na otroški spletni *podstrani*, ki jo ponuja zasebno podjetje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Na spletni strani je začela delovati nova *podstran*, ki lastnikom kartic ponuja pregled stanja in porabe na kartici.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

▪ Opis vsebine strani naj bo edinstven za vsako *podstran* spletišča in naj vključuje tudi besede ali besedne zveze, ki so povezane z vsebino strani.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Program omogoča zelo preprosto iskanje *podstrani* in številne spletne povezave.

1.1. stran na teletekstu, ki sledi predhodni, izhodiščni strani

▪ S snežnimi razmerami in vremensko napovedjo se lahko seznanimo na *podstraneh* teleteksta.

▪ Zakupite stran ali *podstran* na teletekstu, odločite se za njen opomnik na televizijskem oglasu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pòtstrán]

IPA: [ˈpɔtstʁaːn]

tonemski

[pòtstrán]

IPA: [pòtstráːn]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pòdstrán

RODILNIK: pòdstraní

DAJALNIK: pòdstráni

TOŽILNIK: pòdstrán

MESTNIK: pri pòdstráni

ORODNIK: s pòdstranjó

dvojina

IMENOVALNIK: pòdstraní in pòdstráni

RODILNIK: pòdstraní

DAJALNIK: pòdstranéma

TOŽILNIK: pòdstraní in pòdstráni

MESTNIK: pri pòdstranéh

ORODNIK: s pòdstranéma

množina

IMENOVALNIK: pòdstraní

RODILNIK: pòdstraní

DAJALNIK: pòdstrané**m**
TOŽILNIK: pòdstraní
MESTNIK: pri pòdstrané**h**
ORODNIK: s pòdstraní**mí**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pòdstrân
RODILNIK: pòdstraní
DAJALNIK: pòdstráni
TOŽILNIK: pòdstrân
MESTNIK: pri pòdstráni
ORODNIK: s pòdstraní**jó**

dvojina

IMENOVALNIK: pòdstraní in pòdstráni
RODILNIK: pòdstraní in pòdstráni
DAJALNIK: pòdstrané**ma** in pòdstrané**ma**
TOŽILNIK: pòdstraní in pòdstráni
MESTNIK: pri pòdstrané**h**
ORODNIK: s pòdstrané**ma** in s pòdstrané**ma**

množina

IMENOVALNIK: pòdstraní
RODILNIK: pòdstraní in pòdstráni
DAJALNIK: pòdstrané**m** in pòdstrané**m**
TOŽILNIK: pòdstraní
MESTNIK: pri pòdstrané**h**
ORODNIK: s pòdstraní**mí**

IZVOR

↑pod + ↑stran

pokákan pokákana pokákano pridevnik [pokákan]

POMEN

ki je po izločanju umazan z iztrebki

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pokakana plenica, plenička | pokakana ritka

▪ Veliko dojenčkov zelo moti mokra ali *pokakana* plenica, zlasti če imajo vneto ritko.

▪ Menjavalji so pleničke in brisali *pokakane* ritke.

▶ **priredna zveza**

pokakan in polulan

▪ Če vaš dojenček joka, je verjetno lačen, morda mu je vroče ali pa ga zebe, lahko pa je seveda tudi polulan in *pokakan* ter potrebuje čisto plenico.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pokákan]

IPA: [pɔ'ka:kan]

tonemski

[pokákan] in [pokâkan]

IPA: [pɔkà:kán] in [pɔkâ:kàn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákan
določno pokákani
RODILNIK: pokákan**ega**
DAJALNIK: pokákan**emu**
TOŽILNIK: pokákan
določno pokákani
živo pokákan**ega**
MESTNIK: pri pokákan**em**
ORODNIK: s pokákan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákana
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákane
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákane
DAJALNIK: pokákani
TOŽILNIK: pokákano
MESTNIK: pri pokákani
ORODNIK: s pokákano

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákani
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákane
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákane
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákano
RODILNIK: pokákan**ega**
DAJALNIK: pokákan**emu**
TOŽILNIK: pokákano
MESTNIK: pri pokákan**em**
ORODNIK: s pokákan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani

RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákani
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákana
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákan
določno pokákani
RODILNIK: pokákan**ega**
DAJALNIK: pokákan**emu**
TOŽILNIK: pokákan
določno pokákani
živo pokákan**ega**
MESTNIK: pri pokákan**em**
ORODNIK: s pokákan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákana
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákane
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákane
DAJALNIK: pokákani
TOŽILNIK: pokákano
MESTNIK: pri pokákani
ORODNIK: s pokákano

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákani
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákane

RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákane
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákano
RODILNIK: pokákan**ega**
DAJALNIK: pokákan**emu**
TOŽILNIK: pokákano
MESTNIK: pri pokákan**em**
ORODNIK: s pokákan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákani
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákana
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkan
določno pokâkani
RODILNIK: pokâkan**ega**
DAJALNIK: pokâkan**emu**
TOŽILNIK: pokâkan
določno pokâkani
živo pokâkan**ega**
MESTNIK: pri pokâkan**em**
ORODNIK: s pokâkan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkani**h**
DAJALNIK: pokâkani**ma**
TOŽILNIK: pokâkana
MESTNIK: pri pokâkani**h**
ORODNIK: s pokâkani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokâkani
RODILNIK: pokâkani**h**
DAJALNIK: pokâkani**m**
TOŽILNIK: pokâkane
MESTNIK: pri pokâkani**h**
ORODNIK: s pokâkani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkane
DAJALNIK: pokâkani
TOŽILNIK: pokâkano
MESTNIK: pri pokâkani
ORODNIK: s pokâkano

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkani
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanima
TOŽILNIK: pokâkani
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanima

množina

IMENOVALNIK: pokâkane
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanim
TOŽILNIK: pokâkane
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkano
RODILNIK: pokâkanega
DAJALNIK: pokâkanemu
TOŽILNIK: pokâkano
MESTNIK: pri pokâkanem
ORODNIK: s pokâkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkani
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanima
TOŽILNIK: pokâkani
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanima

množina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanim
TOŽILNIK: pokâkana
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanimi

IZVOR

↑pokakati

pokákati pokákam dovršni glagol [pokákati]

POMEN

1. umazati z iztrebki

- Zvečer psi vse polulajo in *pokakajo*.
- Pravijo, da če te ptič *pokaka*, to prinaša srečo.

2. v obliki **pokakati se** po prebavljanju izločiti odvečne snovi iz črevesja

▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

dojenček, otrok se pokaka | kuža, pes se pokaka

▪ Izkazal se je kot skrben lastnik, saj je, potem ko *se* je kužek *pokakal*, z vrečko pobral pasji iztrebek in ga vrgel v smeti.

▪ Če *se* otrok ni *pokakal* že 24 ur, morda ni vse v redu.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v tožilniku

pokakati se v hlače, hlačke | pokakati se v kahlico | pokakati se v plenice

▪ Ali misliš, da *se* ti nisi *pokakal* v plenice, ko si bil dojenček?

▶ priredna zveza

pokakati in polulati se

▪ Plenico menjamo, tudi če *se* otrok polula ali *pokaka* takoj po previjanju.

▪ Znanka jo prepričuje, da po novem za otroka sploh ne potrebuješ več plenice, ampak ga samo tako dolgo držiš nad školjko, da *se* polula in *pokaka*.

3. v obliki **pokakati se**, neknjižno pogovorno, slabšalno imeti do koga, česa negativen, brezbrizen odnos

▪ Zase vem, da tudi slučajno ne bom kupil tujega blaga. *Pokakam se* na ceno.

4. v obliki **pokakati se**, neknjižno pogovorno, slabšalno ustrašiti se in zato popustiti, ne opraviti naloge

▪ Lepo si napisal skoraj do konca, kjer pa si *se* čisto po slovensko lepo *pokakal*.

▪ Prav je, da *se* ne *pokaka* pred očitno neuravnovešenimi voditelji ali pa skrajneži, ki grozijo s tem ali onim.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pokákati]

IPA: [pɔ'ka:kati]

tonemski

[pokákati] in [pokâkati]

IPA: [pɔkâ:kâti] in [pɔkâ:kâti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: pokákati

NAMENILNIK: pokákati

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pokákam

2. OSEBA: pokákáš

3. OSEBA: pokáka

dvojina

1. OSEBA: pokákava

2. OSEBA: pokákata

3. OSEBA: pokákata

množina

1. OSEBA: pokákamo

2. OSEBA: pokákate

3. OSEBA: pokákajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: pokákaj

dvojina

1. OSEBA: pokákajva

2. OSEBA: pokákajta

množina

1. OSEBA: pokákajmo

2. OSEBA: pokákajte

deležnik na -l**moški spol**

EDNINA: pokákal

DVOJINA: pokákala

MNOŽINA: pokákali

ženski spol

EDNINA: pokákala

DVOJINA: pokákali

MNOŽINA: pokákale

srednji spol

EDNINA: pokákalo

DVOJINA: pokákali

MNOŽINA: pokákala

deležnik na -n**moški spol****ednina**

IMENOVALNIK: pokákan

RODILNIK: pokákanega

DAJALNIK: pokákanemu

TOŽILNIK: pokákan

živo pokákanega

MESTNIK: pri pokákanem

ORODNIK: s pokákanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanima

TOŽILNIK: pokákana

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanima

množina

IMENOVALNIK: pokákani

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanim

TOŽILNIK: pokákane

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákane

DAJALNIK: pokákani

TOŽILNIK: pokákano

MESTNIK: pri pokákani

ORODNIK: s pokákano

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanima

TOŽILNIK: pokákani

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanima

množina

IMENOVALNIK: pokákane

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanim

TOŽILNIK: pokákane

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: pokákano

RODILNIK: pokákanega

DAJALNIK: pokákanemu

TOŽILNIK: pokákano

MESTNIK: pri pokákanem

ORODNIK: s pokákanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanima

TOŽILNIK: pokákani

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanima

množina

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanim

TOŽILNIK: pokákana

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanimi

DELEŽJE NA -vš: pokakávši

glagolnik**ednina**

IMENOVALNIK: pokákanje

RODILNIK: pokákanja

DAJALNIK: pokákanju

TOŽILNIK: pokákanje

MESTNIK: pri pokákanju

ORODNIK: s pokákanjem

dvojina

IMENOVALNIK: pokákanji

RODILNIK: pokákanj

DAJALNIK: pokákanjema

TOŽILNIK: pokákanji

MESTNIK: pri pokákanjih

ORODNIK: s pokákanjema

množina

IMENOVALNIK: pokákanja

RODILNIK: pokákanj

DAJALNIK: pokákanjem

TOŽILNIK: pokákanja

MESTNIK: pri pokákanjih

ORODNIK: s pokákanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: pokákati

NAMENILNIK: pokákat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pokákam

2. OSEBA: pokákaš

3. OSEBA: pokáka

dvojina

1. OSEBA: pokákava

2. OSEBA: pokákata

3. OSEBA: pokákata

množina

1. OSEBA: pokákamo

2. OSEBA: pokákate

3. OSEBA: pokákajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: pokákaj

dvojina

1. OSEBA: pokákajva

2. OSEBA: pokákajta

množina

1. OSEBA: pokákajmo

2. OSEBA: pokákajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pokákal

DVOJINA: pokákala

MNOŽINA: pokákali

ženski spol

EDNINA: pokákala in pokákala

DVOJINA: pokákali

MNOŽINA: pokákale

srednji spol

EDNINA: pokákalo

DVOJINA: pokákali

MNOŽINA: pokákala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákan

RODILNIK: pokákanega

DAJALNIK: pokákanemu

TOŽILNIK: pokákan

živo pokákanega

MESTNIK: pri pokákanem

ORODNIK: s pokákanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanima

TOŽILNIK: pokákana

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanima

množina

IMENOVALNIK: pokákani

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanim

TOŽILNIK: pokákane

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákane

DAJALNIK: pokákani

TOŽILNIK: pokákano

MESTNIK: pri pokákani

ORODNIK: s pokákano

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanima

TOŽILNIK: pokákani

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanima

množina

IMENOVALNIK: pokákane

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanim

TOŽILNIK: pokákane

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákano

RODILNIK: pokákanega

DAJALNIK: pokákanemu

TOŽILNIK: pokákano

MESTNIK: pri pokákanem

ORODNIK: s pokákanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanima

TOŽILNIK: pokákani

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanima

množina

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákanih

DAJALNIK: pokákanim

TOŽILNIK: pokákana

MESTNIK: pri pokákanih

ORODNIK: s pokákanimi

DELEŽJE NA -vš/: pokakâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pokákanje

RODILNIK: pokákanja

DAJALNIK: pokákanju

TOŽILNIK: pokákanje
MESTNIK: pri pokákanju
ORODNIK: s pokákanjem

dvojina

IMENOVALNIK: pokákanji in pokâkanji
RODILNIK: pokâkanj
DAJALNIK: pokákanjema in pokâkanjema
TOŽILNIK: pokákanji in pokâkanji
MESTNIK: pri pokâkanjih
ORODNIK: s pokákanjema in s pokâkanjema

množina

IMENOVALNIK: pokâkanja
RODILNIK: pokâkanj
DAJALNIK: pokâkanjem
TOŽILNIK: pokâkanja
MESTNIK: pri pokâkanjih
ORODNIK: s pokâkanji

in (tonemska dvojica)

tonemsko

NEDOLOČNIK: pokâkati
NAMENILNIK: pokâkat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pokâkam
2. OSEBA: pokâkaš
3. OSEBA: pokâka

dvojina

1. OSEBA: pokâkava
2. OSEBA: pokâkata
3. OSEBA: pokâkata

množina

1. OSEBA: pokâkamo
2. OSEBA: pokâkate
3. OSEBA: pokâkajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: pokâkaj

dvojina

1. OSEBA: pokâkajva
2. OSEBA: pokâkajta

množina

1. OSEBA: pokâkajmo
2. OSEBA: pokâkajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pokâkal
DVOJINA: pokâkala
MNOŽINA: pokâkali

ženski spol

EDNINA: pokâkala
DVOJINA: pokâkali
MNOŽINA: pokâkale

srednji spol

EDNINA: pokâkalo
DVOJINA: pokâkali
MNOŽINA: pokâkala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkan
RODILNIK: pokâkanega
DAJALNIK: pokâkanemu
TOŽILNIK: pokâkan
živo pokâkanega
MESTNIK: pri pokâkanem
ORODNIK: s pokâkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanima
TOŽILNIK: pokâkana
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanima

množina

IMENOVALNIK: pokâkani
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanim
TOŽILNIK: pokâkane
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkane
DAJALNIK: pokâkani
TOŽILNIK: pokâkano
MESTNIK: pri pokâkani
ORODNIK: s pokâkano

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkani
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanima
TOŽILNIK: pokâkani
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanima

množina

IMENOVALNIK: pokâkane
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanim
TOŽILNIK: pokâkane
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkano
RODILNIK: pokâkanega
DAJALNIK: pokâkanemu
TOŽILNIK: pokâkano
MESTNIK: pri pokâkanem
ORODNIK: s pokâkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkani

RODILNIK: pokâkani**h**
DAJALNIK: pokâkani**ma**
TOŽILNIK: pokâkani
MESTNIK: pri pokâkani**h**
ORODNIK: s pokâkani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkani**h**
DAJALNIK: pokâkani**m**
TOŽILNIK: pokâkana
MESTNIK: pri pokâkani**h**
ORODNIK: s pokâkani**mi**

DELEŽJE NA -*vš'*: pokakâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pokâkanje
RODILNIK: pokâkanj**a**
DAJALNIK: pokâkanj**u**
TOŽILNIK: pokâkanje
MESTNIK: pri pokâkanj**u**
ORODNIK: s pokâkanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkanj**i**
RODILNIK: pokâkanj
DAJALNIK: pokâkanj**ema**
TOŽILNIK: pokâkanj**i**
MESTNIK: pri pokâkanj**ih**
ORODNIK: s pokâkanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pokâkanja
RODILNIK: pokâkanj
DAJALNIK: pokâkanj**em**
TOŽILNIK: pokâkanja
MESTNIK: pri pokâkanj**ih**
ORODNIK: s pokâkanj**i**

v obliki **pokakati se**

jakostni

[pokákati se]

IPA: [pɔ'ka:kati se]

tonemski

[pokákati se] in [pokâkati]

IPA: [pɔkà:kàti se] in [pɔkà:kàti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: pokákati se

NAMENILNIK: pokákat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pokákam se

2. OSEBA: pokákaš se

3. OSEBA: pokáka se

dvojina

1. OSEBA: pokákava se

2. OSEBA: pokákata se

3. OSEBA: pokákata se

množina

1. OSEBA: pokákamo se

2. OSEBA: pokákate se

3. OSEBA: pokákajo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pokákaj se

dvojina

1. OSEBA: pokákajva se

2. OSEBA: pokákajta se

množina

1. OSEBA: pokákajmo se

2. OSEBA: pokákajte se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pokákal se

DVOJINA: pokákala se

MNOŽINA: pokákali se

ženski spol

EDNINA: pokákala se

DVOJINA: pokákali se

MNOŽINA: pokákale se

srednji spol

EDNINA: pokákalo se

DVOJINA: pokákali se

MNOŽINA: pokákala se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákan

RODILNIK: pokákan**ega**

DAJALNIK: pokákan**emu**

TOŽILNIK: pokákan

živo pokákan**ega**

MESTNIK: pri pokákan**em**

ORODNIK: s pokákan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákani**h**

DAJALNIK: pokákani**ma**

TOŽILNIK: pokákana

MESTNIK: pri pokákani**h**

ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákani

RODILNIK: pokákani**h**

DAJALNIK: pokákani**m**

TOŽILNIK: pokákane

MESTNIK: pri pokákani**h**

ORODNIK: s pokákani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákane

DAJALNIK: pokákani

TOŽILNIK: pokákano
MESTNIK: pri pokákani
ORODNIK: s pokákano

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákani
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákane
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákane
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákano
RODILNIK: pokákane**ga**
DAJALNIK: pokákane**mu**
TOŽILNIK: pokákano
MESTNIK: pri pokákane**m**
ORODNIK: s pokákane**m**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákani
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákana
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

DELEŽJE NA **-vš**: pokákav**ši** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pokákanje
RODILNIK: pokákanja
DAJALNIK: pokákanju
TOŽILNIK: pokákanje
MESTNIK: pri pokákanju
ORODNIK: s pokákanj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákanji
RODILNIK: pokákanj
DAJALNIK: pokákanj**ema**
TOŽILNIK: pokákanji
MESTNIK: pri pokákanj**ih**
ORODNIK: s pokákanj**ema**

množina

IMENOVALNIK: pokákanja
RODILNIK: pokákanj
DAJALNIK: pokákanj**em**
TOŽILNIK: pokákanja
MESTNIK: pri pokákanj**ih**
ORODNIK: s pokákanj**i**

tonemsko

NEDOLOČNIK: pokákati se
NAMENILNIK: pokákat se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pokákam se
2. OSEBA: pokákaš se
3. OSEBA: pokáka se

dvojina

1. OSEBA: pokákava se
2. OSEBA: pokákata se
3. OSEBA: pokákata se

množina

1. OSEBA: pokákamo se
2. OSEBA: pokákate se
3. OSEBA: pokákajo se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pokákaj se

dvojina

1. OSEBA: pokákajva se
2. OSEBA: pokákajta se

množina

1. OSEBA: pokákajmo se
2. OSEBA: pokákajte se

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: pokákal se
DVOJINA: pokákala se
MNOŽINA: pokákali se

ženski spol

EDNINA: pokákala se in pokâkala se
DVOJINA: pokákali se
MNOŽINA: pokákale se

srednji spol

EDNINA: pokákalo se
DVOJINA: pokákali se
MNOŽINA: pokákala se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákan
RODILNIK: pokákan**ega**
DAJALNIK: pokákan**emu**
TOŽILNIK: pokákan
živo pokákan**ega**
MESTNIK: pri pokákan**em**
ORODNIK: s pokákan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákana

RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákana
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákane
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákane
DAJALNIK: pokákani
TOŽILNIK: pokákano
MESTNIK: pri pokákani
ORODNIK: s pokákano

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákani
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákane
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákane
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pokákano
RODILNIK: pokákan**ega**
DAJALNIK: pokákan**emu**
TOŽILNIK: pokákano
MESTNIK: pri pokákan**em**
ORODNIK: s pokákan**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákani
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**ma**
TOŽILNIK: pokákani
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**ma**

množina

IMENOVALNIK: pokákana
RODILNIK: pokákani**h**
DAJALNIK: pokákani**m**
TOŽILNIK: pokákana
MESTNIK: pri pokákani**h**
ORODNIK: s pokákani**mi**

DELEŽJE NA **-vš**: pokakâ**vši** se

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pokákanej**e**
RODILNIK: pokákanej**a**
DAJALNIK: pokákanej**u**
TOŽILNIK: pokákanej**e**
MESTNIK: pri pokákanej**u**
ORODNIK: s pokákanej**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pokákanej**i** in pokákanej**i**
RODILNIK: pokákanej**aj**
DAJALNIK: pokákanej**ema** in pokákanej**ema**
TOŽILNIK: pokákanej**i** in pokákanej**i**
MESTNIK: pri pokákanej**ih**
ORODNIK: s pokákanej**ema** in s pokákanej**ema**

množina

IMENOVALNIK: pokákanej**a**
RODILNIK: pokákanej**aj**
DAJALNIK: pokákanej**em**
TOŽILNIK: pokákanej**a**
MESTNIK: pri pokákanej**ih**
ORODNIK: s pokákanej**i**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

NEDOLOČNIK: pokákaj**te** se
NAMENILNIK: pokákaj**te** se

sedanjik

ednina

1. OSEBA: pokákaj**am** se
2. OSEBA: pokákaj**aš** se
3. OSEBA: pokákaj**a** se

dvojina

1. OSEBA: pokákaj**ava** se
2. OSEBA: pokákaj**ata** se
3. OSEBA: pokákaj**ata** se

množina

1. OSEBA: pokákaj**amo** se
2. OSEBA: pokákaj**ate** se
3. OSEBA: pokákaj**ajo** se

velelnik

ednina

2. OSEBA: pokákaj **se**

dvojina

1. OSEBA: pokákaj**va** se
2. OSEBA: pokákaj**ta** se

množina

1. OSEBA: pokákaj**mo** se
2. OSEBA: pokákaj**te** se

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: pokákaj**al** se
DVOJINA: pokákaj**ala** se
MNOŽINA: pokákaj**ali** se

ženski spol

EDNINA: pokákaj**ala** se

DVOJINA: pokâkali se
MNOŽINA: pokâkale se

srednji spol

EDNINA: pokâkalo se
DVOJINA: pokâkali se
MNOŽINA: pokâkala se

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkan
RODILNIK: pokâkanega
DAJALNIK: pokâkanemu
TOŽILNIK: pokâkan
živo pokâkanega
MESTNIK: pri pokâkanem
ORODNIK: s pokâkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanima
TOŽILNIK: pokâkana
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanima

množina

IMENOVALNIK: pokâkani
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanim
TOŽILNIK: pokâkane
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkane
DAJALNIK: pokâkani
TOŽILNIK: pokâkano
MESTNIK: pri pokâkani
ORODNIK: s pokâkano

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkani
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanima
TOŽILNIK: pokâkani
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanima

množina

IMENOVALNIK: pokâkane
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanim
TOŽILNIK: pokâkane
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pokâkano
RODILNIK: pokâkanega

DAJALNIK: pokâkanemu
TOŽILNIK: pokâkano
MESTNIK: pri pokâkanem
ORODNIK: s pokâkanim

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkani
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanima
TOŽILNIK: pokâkani
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanima

množina

IMENOVALNIK: pokâkana
RODILNIK: pokâkanih
DAJALNIK: pokâkanim
TOŽILNIK: pokâkana
MESTNIK: pri pokâkanih
ORODNIK: s pokâkanimi

DELEŽJE NA -vš: pokakâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: pokâkanje
RODILNIK: pokâkanja
DAJALNIK: pokâkanju
TOŽILNIK: pokâkanje
MESTNIK: pri pokâkanju
ORODNIK: s pokâkanjem

dvojina

IMENOVALNIK: pokâkanji
RODILNIK: pokâkanj
DAJALNIK: pokâkanjema
TOŽILNIK: pokâkanji
MESTNIK: pri pokâkanjih
ORODNIK: s pokâkanjema

množina

IMENOVALNIK: pokâkanja
RODILNIK: pokâkanj
DAJALNIK: pokâkanjem
TOŽILNIK: pokâkanja
MESTNIK: pri pokâkanjih
ORODNIK: s pokâkanji

FRAZEOLOGIJA

podelati/pokakati se/posrati se ipd. v hlače

podelati se v hlače

pokakati se v hlače

vulgarno posrati se v hlače

vulgarno usrati se v hlače

ustrašiti se, prestrašiti se; zbati se; popustiti,
odnehati zaradi strahu; izgubiti pogum

▪ V odločilnih trenutkih *se ni podelal v hlače*. V zadnji četrtini je dosegel dve trojki.

▪ Politiki *so se pokakali v hlače*, ko so jim zagrozili, da brez sprejema klavzule ne bomo prišli v Nato.

- Ali pa *se boste posrali v hlače* prvič, ko bo potrebno aretirati kakega malce bolj nevarnega kriminalca.
- »Med intervjujem *se* dobesedno *userjem v hlače* in nočem, da bi nastopila tišina, tudi če le za trenutek, saj sem v nasprotnem primeru pripravljen zajokati,« je svoje težave pojasnil zvezdnik.

IZVOR
↑kakati

pôlópica pôlópice samostalnik ženskega spola [pôuópica]

POMEN

iz zoologije manjša, navadno nočna žival z oprijemalnimi okončinami in velikimi očmi, ki se prehranjuje zlasti z žuželkami; primerjaj lat. *Prosimiae*

- V teh gozdovih živi *polopica*, ki ni večja od moške pesti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pôuópica]

IPA: [ˈpɔːuˈoːpitsa]

tonemski

[pôuópica]

IPA: [póːuóːpítsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pôlópica

RODILNIK: pôlópice

DAJALNIK: pôlópici

TOŽILNIK: pôlópico

MESTNIK: pri pôlópici

ORODNIK: s pôlópico

dvojina

IMENOVALNIK: pôlópici

RODILNIK: pôlópice

DAJALNIK: pôlópica**ma**

TOŽILNIK: pôlópici

MESTNIK: pri pôlópica**h**

ORODNIK: s pôlópica**ma**

množina

IMENOVALNIK: pôlópice

RODILNIK: pôlópice

DAJALNIK: pôlópica**m**

TOŽILNIK: pôlópice

MESTNIK: pri pôlópica**h**

ORODNIK: s pôlópica**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pôlópica

RODILNIK: pôlópice

DAJALNIK: pôlópici

TOŽILNIK: pôlópico

MESTNIK: pri pôlópici

ORODNIK: s pôlópico

dvojina

IMENOVALNIK: pôlópici

RODILNIK: pôlópice

DAJALNIK: pôlópica**ma**

TOŽILNIK: pôlópici

MESTNIK: pri pôlópica**h**

ORODNIK: s pôlópica**ma**

množina

IMENOVALNIK: pôlópice

RODILNIK: pôlópice

DAJALNIK: pôlópica**m**

TOŽILNIK: pôlópice

MESTNIK: pri pôlópica**h**

ORODNIK: s pôlópica**mi**

IZVOR

↑pol + ↑opica

pónčo pónča samostalnik moškega spola [pónčo]

POMEN

vrhnje oblačilo iz enega kosa blaga z odprtino za glavo na sredini, po izvoru iz Južne Amerike

► prid. beseda + **sam. beseda**

pleten, volnen pončo | pisan pončo

- Za prve hladne jesenske dni oblecite pleten *pončo*.

- Iz pisane množice so štrleli beli klobučevinasti klobuki, pisani *ponči* v naravnih barvah, doma pletene vzorčaste kape z naušniki.

...

- Letošnjo jesen je *pončo* zelo moden.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pónčo]

IPA: [ˈpoːntʃɔ]

tonemski

[pônčo]

IPA: [póːntʃɔ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pónčo

RODILNIK: pónča

DAJALNIK: pónču

TOŽILNIK: pónčo

MESTNIK: pri pónču

ORODNIK: s pónč**em**

dvojina

IMENOVALNIK: pónča

RODILNIK: pónč**ev**

DAJALNIK: pónč**ema**

TOŽILNIK: pónča

MESTNIK: pri pónč**ih**

ORODNIK: s pónčema

množina

IMENOVALNIK: pónči

RODILNIK: pónčev

DAJALNIK: pónčem

TOŽILNIK: pónče

MESTNIK: pri pónčih

ORODNIK: s pónči

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pōnčo

RODILNIK: pōnča

DAJALNIK: pōnču

TOŽILNIK: pōnčo

MESTNIK: pri pōnču

ORODNIK: s pōnčem

dvojina

IMENOVALNIK: pōnča

RODILNIK: pōnčev

DAJALNIK: pōnčema

TOŽILNIK: pōnča

MESTNIK: pri pōnčih

ORODNIK: s pōnčema

množina

IMENOVALNIK: pōnči

RODILNIK: pōnčev

DAJALNIK: pōnčem

TOŽILNIK: pōnče

MESTNIK: pri pōnčih

ORODNIK: s pōnči

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Poncho*, angl. *poncho*) iz špan. *poncho* 'pončo', to pa iz nekega indijanskega jezika

popravec poprávca samostalnik moškega spola [poprâvɛc]

POMEN

1. knjižno pogovorno izpit iz predmeta, pri katerem je učenec, dijak ob koncu šolskega leta ocenjen negativno

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

imeti popravca | narediti, opraviti popravca

▪ Čeprav sem imela *popravce*, počitnic nisem imela pokvarjenih, saj sploh nisem dosti mislila na to.

▶ števnik + sam. beseda

n popravcev

▪ Počitnice si je z enim, dvema ali tremi *popravci* pokvarilo 19 odstotkov dijakov.

2. knjižno pogovorno, ekspresivno možnost popravljanja česa

▪ Oddaje v novi sezoni bodo potekale v živo, tako da priložnosti za *popravca* ne bo.

▪ *Popravca* so podelili predsedniku republike zaradi »neustrezne kandidatke« za predsednico računskega sodišča.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[poprâvɛc]

IPA: [pɔp'ra:vɛts]

tonemski

[poprâvɛc]

IPA: [pɔprâ:vɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: poprâvec

RODILNIK: poprâvca

DAJALNIK: poprâvcu

TOŽILNIK: poprâvca

MESTNIK: pri poprâvcu

ORODNIK: s poprâvcem

dvojina

IMENOVALNIK: poprâvca

RODILNIK: poprâcev

DAJALNIK: poprâcema

TOŽILNIK: poprâvca

MESTNIK: pri poprâvcih

ORODNIK: s poprâcema

množina

IMENOVALNIK: poprâvci

RODILNIK: poprâcev

DAJALNIK: poprâcem

TOŽILNIK: poprâvce

MESTNIK: pri poprâvcih

ORODNIK: s poprâvci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: poprâvec

RODILNIK: poprâvca

DAJALNIK: poprâvcu

TOŽILNIK: poprâvca

MESTNIK: pri poprâvcu

ORODNIK: s poprâvcem

dvojina

IMENOVALNIK: poprâvca

RODILNIK: poprâcev

DAJALNIK: poprâcema

TOŽILNIK: poprâvca

MESTNIK: pri poprâvcih

ORODNIK: s poprâcema

množina

IMENOVALNIK: poprâvci

RODILNIK: poprâcev

DAJALNIK: poprâcem

TOŽILNIK: poprâvce

MESTNIK: pri poprâvcih

ORODNIK: s poprâvci

IZVOR

poenobesedeno iz *popravni izpit*

porobetón porobetóna samostalnik moškega spola

[pɔrɔbetón]

POMEN

iz gradbeništva lahek, porozen gradbeni material, ki se zaradi trdnosti in dobre toplotne izolacije uporablja za nosilne ali obložne gradbene elemente; SIN.: siporeks

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** proizvajalec porobetona

▪ V edinem proizvajalcu *porobetona* v državi so slovesno odprli povsem posodobljeno proizvodno linijo.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n kubičnih metrov porobetona | *n* kubikov porobetona

▪ V tridesetih letih so izdelali že skoraj tri milijone kubikov *porobetona*.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku** izdelki iz porobetona

▪ Njegove odlične gradbene in fizikalne lastnosti, trajnost in lahkota obdelovanja so dejavniki, ki izdelke iz *porobetona* vse bolj uveljavljajo v sodobnem gradbeništvu.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pɔrɔbetón]

IPA: [pɔrɔbe'to:n]

tonemski

[pɔrɔbetɔ̃n]

IPA: [pɔrɔbetó:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: porobetón

RODILNIK: porobetóna

DAJALNIK: porobetónu

TOŽILNIK: porobetón

MESTNIK: pri porobetónu

ORODNIK: s porobetónom

dvojina

IMENOVALNIK: porobetóna

RODILNIK: porobetónov

DAJALNIK: porobetónoma

TOŽILNIK: porobetóna

MESTNIK: pri porobetónih

ORODNIK: s porobetónoma

množina

IMENOVALNIK: porobetóni

RODILNIK: porobetónov

DAJALNIK: porobetónom

TOŽILNIK: porobetóne

MESTNIK: pri porobetónih

ORODNIK: s porobetóni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: porobetón

RODILNIK: porobetóna

DAJALNIK: porobetónu

TOŽILNIK: porobetón

MESTNIK: pri porobetónu

ORODNIK: s porobetónom

dvojina

IMENOVALNIK: porobetóna

RODILNIK: porobetónov

DAJALNIK: porobetónoma

TOŽILNIK: porobetóna

MESTNIK: pri porobetónih

ORODNIK: s porobetónoma

množina

IMENOVALNIK: porobetóni

RODILNIK: porobetónov

DAJALNIK: porobetónom

TOŽILNIK: porobetóne

MESTNIK: pri porobetónih

ORODNIK: s porobetóni

IZVOR

po zgledu nem. *Porenbeton* iz ↑pora + ↑beton

povečerjati povečerjam dovršni glagol [povečerjati]

POMEN

1. pojesti večerjo

▶ prisl. + **glag.**

skupaj povečerjati

▪ Najprej sta *povečerjali* in še pospravili za sabo, nato pa se udobno namestili v dnevni sobi in se prepustili klepetu.

▪ Ostala sta do večera in skupaj so *povečerjali* na vrtu.

▶ **glag.** + v + sam. beseda v mestniku

▪ Odpešalil je v mesto in *povečerjal* v kitajski restavraciji na trgu.

▶ **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku

▪ Po dolgem dnevu dogodivščin smo z družino *povečerjali* in se poglobili v pogovor o potovanjih.

...

▪ *Povečerjal* sem, legel v posteljo in zaspal.

1.1. pojesti za večerjo

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Hitro smo *povečerjali* žgance in kavo ter šli kar v posteljo.

▪ V lepi restavraciji *povečerjam* odličen biryani, tipično indijsko jed z rižem in zelenjavo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[povečerjati]

IPA: [pɔvɛ'tʃe:rjati]
tonemski
[povečérjati]
IPA: [pɔvɛtʃé:rjati]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: povečérjati
NAMENILNIK: povečérjat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: povečérjam
2. OSEBA: povečérjaš
3. OSEBA: povečérja

dvojina

1. OSEBA: povečérjava
2. OSEBA: povečérjata
3. OSEBA: povečérjata

množina

1. OSEBA: povečérjamo
2. OSEBA: povečérjate
3. OSEBA: povečérjajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: povečérjaj

dvojina

1. OSEBA: povečérjavva
2. OSEBA: povečérjavta

množina

1. OSEBA: povečérjavmo
2. OSEBA: povečérjavte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: povečérjal
DVOJINA: povečérjala
MNOŽINA: povečérjali

ženski spol

EDNINA: povečérjala
DVOJINA: povečérjali
MNOŽINA: povečérjale

srednji spol

EDNINA: povečérjalo
DVOJINA: povečérjali
MNOŽINA: povečérjala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVANIK: povečérjan
RODILNIK: povečérjanega
DAJALNIK: povečérjanemu
TOŽILNIK: povečérjan
živo povečérjanega
MESTNIK: pri povečérjanem
ORODNIK: s povečérjanim

dvojina

IMENOVANIK: povečérjana

RODILNIK: povečérjanih
DAJALNIK: povečérjanima
TOŽILNIK: povečérjana
MESTNIK: pri povečérjanih
ORODNIK: s povečérjanima

množina

IMENOVANIK: povečérjani
RODILNIK: povečérjanih
DAJALNIK: povečérjanim
TOŽILNIK: povečérjane
MESTNIK: pri povečérjanih
ORODNIK: s povečérjanimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: povečérjana
RODILNIK: povečérjane
DAJALNIK: povečérjani
TOŽILNIK: povečérjano
MESTNIK: pri povečérjani
ORODNIK: s povečérjano

dvojina

IMENOVANIK: povečérjani
RODILNIK: povečérjanih
DAJALNIK: povečérjanima
TOŽILNIK: povečérjani
MESTNIK: pri povečérjanih
ORODNIK: s povečérjanima

množina

IMENOVANIK: povečérjane
RODILNIK: povečérjanih
DAJALNIK: povečérjanim
TOŽILNIK: povečérjane
MESTNIK: pri povečérjanih
ORODNIK: s povečérjanimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: povečérjano
RODILNIK: povečérjanega
DAJALNIK: povečérjanemu
TOŽILNIK: povečérjano
MESTNIK: pri povečérjanem
ORODNIK: s povečérjanim

dvojina

IMENOVANIK: povečérjani
RODILNIK: povečérjanih
DAJALNIK: povečérjanima
TOŽILNIK: povečérjani
MESTNIK: pri povečérjanih
ORODNIK: s povečérjanima

množina

IMENOVANIK: povečérjana
RODILNIK: povečérjanih
DAJALNIK: povečérjanim
TOŽILNIK: povečérjana
MESTNIK: pri povečérjanih
ORODNIK: s povečérjanimi

DELEŽJE NA -*vš*: povečerjávši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: povečerjanje

RODILNIK: povečerjanja

DAJALNIK: povečerjanju

TOŽILNIK: povečerjanje

MESTNIK: pri povečerjanju

ORODNIK: s povečerjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: povečerjanji

RODILNIK: povečerjanj

DAJALNIK: povečerjanjema

TOŽILNIK: povečerjanji

MESTNIK: pri povečerjanjih

ORODNIK: s povečerjanjema

množina

IMENOVALNIK: povečerjanja

RODILNIK: povečerjanj

DAJALNIK: povečerjanjem

TOŽILNIK: povečerjanja

MESTNIK: pri povečerjanjih

ORODNIK: s povečerjanji

tonemsko

NEDOLOČNIK: povečerjati

NAMENILNIK: povečerjat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: povečerjam

2. OSEBA: povečerjaš

3. OSEBA: povečerja

dvojina

1. OSEBA: povečerjava

2. OSEBA: povečerjata

3. OSEBA: povečerjata

množina

1. OSEBA: povečerjamo

2. OSEBA: povečerjate

3. OSEBA: povečerjajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: povečerjaj

dvojina

1. OSEBA: povečerjajva

2. OSEBA: povečerjajta

množina

1. OSEBA: povečerjajmo

2. OSEBA: povečerjajte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: povečerjal

DVOJINA: povečerjala

MNOŽINA: povečerjali

ženski spol

EDNINA: povečerjala

DVOJINA: povečerjali

MNOŽINA: povečerjale

srednji spol

EDNINA: povečerjalo

DVOJINA: povečerjali

MNOŽINA: povečerjala

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: povečerjan

RODILNIK: povečerjanega

DAJALNIK: povečerjanemu

TOŽILNIK: povečerjan

živo povečerjanega

MESTNIK: pri povečerjanem

ORODNIK: s povečerjanim

dvojina

IMENOVALNIK: povečerjana

RODILNIK: povečerjanih

DAJALNIK: povečerjanima

TOŽILNIK: povečerjana

MESTNIK: pri povečerjanih

ORODNIK: s povečerjanima

množina

IMENOVALNIK: povečerjani

RODILNIK: povečerjanih

DAJALNIK: povečerjanim

TOŽILNIK: povečerjane

MESTNIK: pri povečerjanih

ORODNIK: s povečerjanimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: povečerjana

RODILNIK: povečerjane

DAJALNIK: povečerjani

TOŽILNIK: povečerjano

MESTNIK: pri povečerjani

ORODNIK: s povečerjano

dvojina

IMENOVALNIK: povečerjani

RODILNIK: povečerjanih

DAJALNIK: povečerjanima

TOŽILNIK: povečerjani

MESTNIK: pri povečerjanih

ORODNIK: s povečerjanima

množina

IMENOVALNIK: povečerjane

RODILNIK: povečerjanih

DAJALNIK: povečerjanim

TOŽILNIK: povečerjane

MESTNIK: pri povečerjanih

ORODNIK: s povečerjanimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: povečerjano

RODILNIK: povečerjanega

DAJALNIK: povečerjanemu

TOŽILNIK: povečêrjano
MESTNIK: pri povečêrjanem
ORODNIK: s povečêrjanim

dvojina

IMENOVALNIK: povečêrjani
RODILNIK: povečêrjanih
DAJALNIK: povečêrjanima
TOŽILNIK: povečêrjani
MESTNIK: pri povečêrjanih
ORODNIK: s povečêrjanima

množina

IMENOVALNIK: povečêrjana
RODILNIK: povečêrjanih
DAJALNIK: povečêrjanim
TOŽILNIK: povečêrjana
MESTNIK: pri povečêrjanih
ORODNIK: s povečêrjanimi

DELEŽJE NA -*vṣ*: povečêrjâvši

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: povečêrjanje
RODILNIK: povečêrjanja
DAJALNIK: povečêrjanju
TOŽILNIK: povečêrjanje
MESTNIK: pri povečêrjanju
ORODNIK: s povečêrjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: povečêrjanji
RODILNIK: povečêrjanj
DAJALNIK: povečêrjanjema
TOŽILNIK: povečêrjanji
MESTNIK: pri povečêrjanjih
ORODNIK: s povečêrjanjema

množina

IMENOVALNIK: povečêrjanja
RODILNIK: povečêrjanj
DAJALNIK: povečêrjanjem
TOŽILNIK: povečêrjanja
MESTNIK: pri povečêrjanjih
ORODNIK: s povečêrjanji

IZVOR

↑večerjati

pozavníst pozavnísta samostalnik moškega spola

[pozaʊníst]

POMEN

kdor igra pozavno, navadno kot poklicni glasbenik

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Svojo glasbeno pot je pričel kot jazzovski *pozavníst*.
- V glasbenem svetu se je uveljavil kot odličén *pozavníst*.

▶ priredna zveza

pozavníst in skladatelj

- Osrednja osebnost koncerta bo naš mednarodno priznani skladatelj in *pozavníst*.

...

- Velja za *pozavnísta* z najboljšo tehniko in obenem najbolj vsestranskega in domiselnega glasbenika svoje generacije.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pozaʊníst]

IPA: [pozaʊ'ni:st]

tonemski

[pozaʊníst]

IPA: [pozauní:st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: pozavníst

RODILNIK: pozavnísta

DAJALNIK: pozavnístu

TOŽILNIK: pozavnísta

MESTNIK: pri pozavnístu

ORODNIK: s pozavnístom

dvojina

IMENOVALNIK: pozavnísta

RODILNIK: pozavnístov

DAJALNIK: pozavnístoma

TOŽILNIK: pozavnísta

MESTNIK: pri pozavnístih

ORODNIK: s pozavnístoma

množina

IMENOVALNIK: pozavnísti

RODILNIK: pozavnístov

DAJALNIK: pozavnístom

TOŽILNIK: pozavníste

MESTNIK: pri pozavnístih

ORODNIK: s pozavnísti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: pozavníst

RODILNIK: pozavnísta

DAJALNIK: pozavnístu

TOŽILNIK: pozavnísta

MESTNIK: pri pozavnístu

ORODNIK: s pozavnístom

dvojina

IMENOVALNIK: pozavnísta

RODILNIK: pozavnístov

DAJALNIK: pozavnístoma

TOŽILNIK: pozavnísta

MESTNIK: pri pozavnístih

ORODNIK: s pozavnístoma

množina

IMENOVALNIK: pozavnísti

RODILNIK: pozavnístov

DAJALNIK: pozavnîstom
TOŽILNIK: pozavnîste
MESTNIK: pri pozavnîstih
ORODNIK: s pozavnîsti

IZVOR

prevzeto iz nem. *Posaunist*, glej ↑pozavna

pozdrávljen pozdrávljena pozdrávljeno pridevnik
[pozdráuljen]

POMEN

1. ki ne povzroča več bolečin, motenj v delovanju organizma

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

pozdravljena poškodba | pozdravljeno koleno

- Rokometaš je po *pozdravljeni* poškodbi uspešno nadaljeval kariero.
- Optimizem mu vliva tudi *pozdravljeno* koleno, ki mu ne povzroča več preglavic.

...

▪ Poškodbe še niso povsem *pozdravljene*, vendar vsak dan vadim po posebnem programu.

2. kot medmet, kot nagovor uporablja se, ko govorec koga pozdravi

- *Pozdravljeni*, gospod Novak.
- *Pozdravljeni*, dragi bralci!

2.1. ekspresivno uporablja se, ko govorec koga ali kaj pozdravi, sprejme z radostjo, zanosom

- *Pozdravljeni*, moji otroci, moji trije golobčki, moje veselje!
- *Pozdravljen*, brat Slovenec!
- *Pozdravljena*, pomlad, čakali smo te!
- Za mano zopet noč brez spanca, *pozdravljena*, dan in sonce!

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pozdráuljen]

IPA: [pɔzd'rɑ:uljen]

tonemski

[pozdráuljen]

IPA: [pɔzd'rɑ:uljɛn]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pozdrávljen

določno pozdrávljeni

RODILNIK: pozdrávljenega

DAJALNIK: pozdrávljenemu

TOŽILNIK: pozdrávljen

določno pozdrávljeni

živo pozdrávljenega

MESTNIK: pri pozdrávljenem

ORODNIK: s pozdrávljenim

dvojina

IMENOVALNIK: pozdrávljena

RODILNIK: pozdrávljenih

DAJALNIK: pozdrávljenima

TOŽILNIK: pozdrávljena

MESTNIK: pri pozdrávljenih

ORODNIK: s pozdrávljenima

množina

IMENOVALNIK: pozdrávljeni

RODILNIK: pozdrávljenih

DAJALNIK: pozdrávljenim

TOŽILNIK: pozdrávljene

MESTNIK: pri pozdrávljenih

ORODNIK: s pozdrávljenimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pozdrávljena

RODILNIK: pozdrávljene

DAJALNIK: pozdrávljeni

TOŽILNIK: pozdrávljeno

MESTNIK: pri pozdrávljeni

ORODNIK: s pozdrávljeno

dvojina

IMENOVALNIK: pozdrávljeni

RODILNIK: pozdrávljenih

DAJALNIK: pozdrávljenima

TOŽILNIK: pozdrávljeni

MESTNIK: pri pozdrávljenih

ORODNIK: s pozdrávljenima

množina

IMENOVALNIK: pozdrávljene

RODILNIK: pozdrávljenih

DAJALNIK: pozdrávljenim

TOŽILNIK: pozdrávljene

MESTNIK: pri pozdrávljenih

ORODNIK: s pozdrávljenimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pozdrávljeno

RODILNIK: pozdrávljenega

DAJALNIK: pozdrávljenemu

TOŽILNIK: pozdrávljeno

MESTNIK: pri pozdrávljenem

ORODNIK: s pozdrávljenim

dvojina

IMENOVALNIK: pozdrávljeni

RODILNIK: pozdrávljenih

DAJALNIK: pozdrávljenima

TOŽILNIK: pozdrávljeni

MESTNIK: pri pozdrávljenih

ORODNIK: s pozdrávljenima

množina

IMENOVALNIK: pozdrávljena

RODILNIK: pozdrávljenih

DAJALNIK: pozdravljen**im**
TOŽILNIK: pozdravljena
MESTNIK: pri pozdravljen**ih**
ORODNIK: s pozdravljen**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: pozdravljen
določno pozdravljeni
RODILNIK: pozdravljen**ega**
DAJALNIK: pozdravljen**emu**
TOŽILNIK: pozdravljen
določno pozdravljeni
živo pozdravljen**ega**
MESTNIK: pri pozdravljen**em**
ORODNIK: s pozdravljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pozdravljena
RODILNIK: pozdravljen**ih**
DAJALNIK: pozdravljen**ima**
TOŽILNIK: pozdravljena
MESTNIK: pri pozdravljen**ih**
ORODNIK: s pozdravljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pozdravljeni
RODILNIK: pozdravljen**ih**
DAJALNIK: pozdravljen**im**
TOŽILNIK: pozdravljene
MESTNIK: pri pozdravljen**ih**
ORODNIK: s pozdravljen**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: pozdravljena
RODILNIK: pozdravljene
DAJALNIK: pozdravljeni
TOŽILNIK: pozdravljeno
MESTNIK: pri pozdravljeni
ORODNIK: s pozdravljeno

dvojina

IMENOVALNIK: pozdravljeni
RODILNIK: pozdravljen**ih**
DAJALNIK: pozdravljen**ima**
TOŽILNIK: pozdravljeni
MESTNIK: pri pozdravljen**ih**
ORODNIK: s pozdravljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pozdravljene
RODILNIK: pozdravljen**ih**
DAJALNIK: pozdravljen**im**
TOŽILNIK: pozdravljene
MESTNIK: pri pozdravljen**ih**
ORODNIK: s pozdravljen**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: pozdravljeno

RODILNIK: pozdravljen**ega**
DAJALNIK: pozdravljen**emu**
TOŽILNIK: pozdravljeno
MESTNIK: pri pozdravljen**em**
ORODNIK: s pozdravljen**im**

dvojina

IMENOVALNIK: pozdravljeni
RODILNIK: pozdravljen**ih**
DAJALNIK: pozdravljen**ima**
TOŽILNIK: pozdravljeni
MESTNIK: pri pozdravljen**ih**
ORODNIK: s pozdravljen**ima**

množina

IMENOVALNIK: pozdravljena
RODILNIK: pozdravljen**ih**
DAJALNIK: pozdravljen**im**
TOŽILNIK: pozdravljena
MESTNIK: pri pozdravljen**ih**
ORODNIK: s pozdravljen**imi**

v obliki **pozdravljen**

jakostni

[pozdrá:uljen]

IPA: [pɔzd'rɑ:uljen]

tonemski

[pozdrâ:uljen]

IPA: [pɔzdrá:uljèn]

STALNE ZVEZE

Lepo pozdravljeni!

1. kot nagovor uporablja se, ko govorec koga vljudno pozdravi

▪ Dober dan, *lepo pozdravljeni*, današnji pogovor smo organizirali zato, da bi se pogovorili o aktualnih temah, ki so v ospredju interesa naše javnosti te dni.

▪ *Lepo pozdravljeni*, spoštovani gledalci in gledalke!

2. kot zaključek sporočila uporablja se, ko se govorec od koga vljudno poslov

▪ V družini vam karte kažejo srečo in harmonijo. Sprostite se v lepi naravi in si privoščite več počitka. *Lepo pozdravljeni*.

▪ Želel bi izvedeti vaše občutke pri vožnji. Že vnaprej se vam zahvaljujem in *lepo pozdravljeni*.

IZVOR

↑pozdraviti

precêjanje precêjanja samostalnik srednjega spola

[precêjanje]

POMEN

1. ločevanje trdne snovi od tekočine s pretakanjem skozi navadno luknjičasto ali mrežasto pripravo

► **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju

precejanje vode

- Uporabimo vršičke, ki so ostali od *precejanja* sirupa, dodamo prekuhano in ohlajeno vodo in dobro domače žganje.
- Začimbe, brez katerih juha ne bo imela pravega okusa, lahko vstavimo v mrežico za čaj in kuhamo v njej. Tako ne bomo izgubljali časa s *precejanjem* juhe.
- Alge spužvi dajejo kisik, spužva pa algam v zameno nudi zavetje ter jim s *precejanjem* vode dovaja hrano.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

hraniti se s precejanjem

- Ostrige se hranijo s *precejanjem* planktona iz morske vode.

▶ **sam. beseda** + skozi + sam. beseda v tožilniku

- Membranska filtracija v nasprotju s počasnimi peščenimi filtri deluje samo na principu mehanskega *precejanja* skozi pore, ki so manjše od delcev (mikroorganizmov), ki jih želimo odstraniti.
- Semena na zunanji strani jagod so vir mineralov, zato jih ne odstranjajte s *precejanjem* skozi cedilo.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**

- Kuhano juho precedimo skozi krpo za *precejanje* juh.

2. zelo počasno, postopno pretakanje, prehajanje tekočine na drugo mesto

- Boki in obrežja jezera so zatesnjeni, da se s tem zmanjšuje *precejanje* vode iz jezera.
- Ob lanskem dolgotrajnem deževju so novembra opazili povečano *precejanje* skozi pregrado in po strokovnih ocenah je obstajala nevarnost, da bi pregrada popustila.

3. ekspresivno postopek, proces, v katerem se kaj presoja, vrednoti, odbira

- Ni mi bilo jasno, čigava neki je bila beseda, ki je v *precejanju* različnih imen in kandidatov obveljala.
- Velika škoda za svet bi bila, če bi ta pooblastila s *precejanjem* novic ogrozila demokratične vrednote, na katere so tako ponosni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[precêjanje]

IPA: [prɛˈtseːjanjɛ]

tonemski

[precêjanje]

IPA: [prɛtsɛːjánjɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: precêjanje

RODILNIK: precêjanja

DAJALNIK: precêjanju

TOŽILNIK: precêjanje

MESTNIK: pri precêjanju

ORODNIK: s precêjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: precêjanji

RODILNIK: precêjanj

DAJALNIK: precêjanjema

TOŽILNIK: precêjanji

MESTNIK: pri precêjanjih

ORODNIK: s precêjanjema

množina

IMENOVALNIK: precêjanja

RODILNIK: precêjanj

DAJALNIK: precêjanjem

TOŽILNIK: precêjanja

MESTNIK: pri precêjanjih

ORODNIK: s precêjanji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: precéjanje

RODILNIK: precéjanja

DAJALNIK: precéjanju

TOŽILNIK: precéjanje

MESTNIK: pri precéjanju

ORODNIK: s precéjanjem

dvojina

IMENOVALNIK: precéjanji in precéjanji

RODILNIK: precéjanj

DAJALNIK: precéjanjema in precéjanjema

TOŽILNIK: precéjanji in precéjanji

MESTNIK: pri precéjanjih tudi pri precéjanjih

ORODNIK: s precéjanjema in s precéjanjema

množina

IMENOVALNIK: precéjanja tudi precéjanja

RODILNIK: precéjanj

DAJALNIK: precéjanjem tudi precéjanjem

TOŽILNIK: precéjanja tudi precéjanja

MESTNIK: pri precéjanjih tudi pri precéjanjih

ORODNIK: s precéjanji tudi s precéjanji

IZVOR

↑precejati

precejèn precejêna precejêno pridevnik [precejèn]

POMEN

1. pri katerem po ločitvi od trdne snovi s pretakanjem skozi navadno luknjičasto ali mrežasto površino ostane le še tekočina

▶ prid. beseda + sam. beseda

precejen čaj, sok | precejen prevretek | precejena juha, omaka | precejena kava | precejena marinada | precejena tekočina, voda

- *Precejenemu* soku manjkajo vlaknine, ki so zelo pomembne za zaščito proti črevesnemu raku in srčnim obolenjem, obenem pa dajo želodcu tudi občutek polnosti.

▪ Na prepraženo čebulo stresemo oprano kašo in prilijemo *precejeno* juho, v kateri smo kuhali zelenjavo.

▪ Ostanek fig iztisnite skozi gazo in prilijte k *precejeni* tekočini.

▶ prisl. + **prid. beseda**

▪ Za fino *precejeno* in zelo bistro govejo ali perutninsko juho uporabljamo francoski izraz bouillon.

▪ Uživamo le čisto vodo, sveže stisnjene sadne sokove in dobro *precejene* zelenjavne juhe.

1.1. pri katerem po ločitvi od tekočine s pretakanjem skozi navadno luknjičasto ali mrežasto površino ostane le še trdna snov

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Čebulo popražite na maslu, dodajte *precejene* in osušene artičoke ter radič, solite in kuhajte približno 10 minut.

▪ Fižol precedimo (fižolovko pustimo) in primešamo k *precejnemu* krompirju ter dobro zmešamo ali pretlačimo.

2. ekspresivno iz katerega so izločene odvečne, nebistvene prvine, lastnosti

▶ prisl. + **prid. beseda**

▪ V romanu obsežno gradivo ni dovolj *precejeno* in zato odločno kliče po krajšanju.

▪ Zdi se, da je pisava blago pretenciozna, premalo *precejena*: za vse morebitne avtorjeve nadaljnje izlete v pripovedništvo si je želeti več discipline, zlasti pa razbremenitev večine tistega, kar sodi v domeno poezije.

3. ekspresivno ki gre skozi postopek, proces, v katerem se kaj presoja, vrednoti, odbira

▶ **prid. beseda** + skozi + sam. beseda v tožilniku

▪ Ker so izurjene in dobro opremljene medijske ekipe povsod, drugi pa so iz različnih razlogov za to prikrajšani, prihaja v svet resnica, *precejena* skozi eno samo optiko.

▪ Krščanski temelji Evrope niso absolutni, vendar pa njihova trajajoča sila, *precejena* skozi filtre različnih odmikov, sporov in kritičnega zavračanja, pomembno oblikuje samozavedanje evropskih ljudstev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[precejèn]

IPA: [prɛtsɛ'jɛn]

tonemski

[precejèn]

IPA: [prɛtsɛjɛn]

VZOREC

POMEN

1. pomen

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precejèn

določno precejèni

RODILNIK: precejènega

DAJALNIK: precejènemu

TOŽILNIK: precejèn

določno precejèni

živo precejènega

MESTNIK: pri precejènem

ORODNIK: s precejènim

dvojina

IMENOVALNIK: precejèna

RODILNIK: precejènih

DAJALNIK: precejènima

TOŽILNIK: precejèna

MESTNIK: pri precejènih

ORODNIK: s precejènima

množina

IMENOVALNIK: precejèni

RODILNIK: precejènih

DAJALNIK: precejènim

TOŽILNIK: precejène

MESTNIK: pri precejènih

ORODNIK: s precejènimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejèna

RODILNIK: precejène

DAJALNIK: precejèni

TOŽILNIK: precejèno

MESTNIK: pri precejèni

ORODNIK: s precejèno

dvojina

IMENOVALNIK: precejèni

RODILNIK: precejènih

DAJALNIK: precejènima

TOŽILNIK: precejèni

MESTNIK: pri precejènih

ORODNIK: s precejènima

množina

IMENOVALNIK: precejène

RODILNIK: precejènih

DAJALNIK: precejènim

TOŽILNIK: precejène

MESTNIK: pri precejènih

ORODNIK: s precejènimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejèno

RODILNIK: precejènega

DAJALNIK: precejènemu

TOŽILNIK: precejèno

MESTNIK: pri precejènem

ORODNIK: s precejènim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêni
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênima
 TOŽILNIK: precejêni
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêna
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênim
 TOŽILNIK: precejêna
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: precejèn
 določno precejéni
 RODILNIK: precejênega
 DAJALNIK: precejênemu
 TOŽILNIK: precejèn
 določno precejéni
 živo precejênega
 MESTNIK: pri precejênem
 ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêna
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênima
 TOŽILNIK: precejêna
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejéni
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênim
 TOŽILNIK: precejéne
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: precejêna
 RODILNIK: precejéne
 DAJALNIK: precejéni
 TOŽILNIK: precejéno
 MESTNIK: pri precejéni
 ORODNIK: s precejéno

dvojina

IMENOVALNIK: precejéni
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênima
 TOŽILNIK: precejéni
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejéne
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênim
 TOŽILNIK: precejéne
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: precejéno
 RODILNIK: precejênega
 DAJALNIK: precejênemu
 TOŽILNIK: precejéno
 MESTNIK: pri precejênem
 ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejéni
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênima
 TOŽILNIK: precejéni
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêna
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênim
 TOŽILNIK: precejêna
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênimi

VZOREC**POMEN**

2. in 3. pomen

jakostno

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: precejèn
 določno precejéni
 RODILNIK: precejênega
 DAJALNIK: precejênemu
 TOŽILNIK: precejèn
 določno precejéni
 živo precejênega
 MESTNIK: pri precejênem
 ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêna
 RODILNIK: precejênih
 DAJALNIK: precejênima
 TOŽILNIK: precejêna
 MESTNIK: pri precejênih
 ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejéni
 RODILNIK: precejênih

DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêne
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejêna
RODILNIK: precejêne
DAJALNIK: precejêni
TOŽILNIK: precejêno
MESTNIK: pri precejêni
ORODNIK: s precejêno

dvojina

IMENOVALNIK: precejêni
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênima
TOŽILNIK: precejêni
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêne
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêne
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejêno
RODILNIK: precejênega
DAJALNIK: precejênemu
TOŽILNIK: precejêno
MESTNIK: pri precejênem
ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêni
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênima
TOŽILNIK: precejêni
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêna
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêna
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj precejên

ženski spol

EDNINA: bôlj precejêna

srednji spol

EDNINA: bôlj precejêno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj precejên

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj precejêna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj precejêno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: precejên
določno precejêni
RODILNIK: precejênega
DAJALNIK: precejênemu
TOŽILNIK: precejên
določno precejêni
živo precejênega
MESTNIK: pri precejênem
ORODNIK: s precejênim

dvojina

IMENOVALNIK: precejêna
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênima
TOŽILNIK: precejêna
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêni
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêne
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: precejêna
RODILNIK: precejêne
DAJALNIK: precejêni
TOŽILNIK: precejêno
MESTNIK: pri precejêni
ORODNIK: s precejêno

dvojina

IMENOVALNIK: precejêni
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênima
TOŽILNIK: precejêni
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênima

množina

IMENOVALNIK: precejêne
RODILNIK: precejênih
DAJALNIK: precejênim
TOŽILNIK: precejêne
MESTNIK: pri precejênih
ORODNIK: s precejênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: precejéno
RODILNIK: precejénega
DAJALNIK: precejénemu
TOŽILNIK: precejéno
MESTNIK: pri precejénem
ORODNIK: s precejénim

dvojina

IMENOVALNIK: precejéni
RODILNIK: precejénih
DAJALNIK: precejénima
TOŽILNIK: precejéni
MESTNIK: pri precejénih
ORODNIK: s precejénima

množina

IMENOVALNIK: precejéna
RODILNIK: precejénih
DAJALNIK: precejénim
TOŽILNIK: precejéna
MESTNIK: pri precejénih
ORODNIK: s precejénimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj precejèn

ženski spol

EDNINA: bõlj precejéna

srednji spol

EDNINA: bõlj precejéno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj precejèn

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj precejéna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj precejéno

IZVOR

↑precediti

prèdoglèd prèdoglèda samostalnik moškega spola

[prèdoglèt prèdoglèda]

POMEN

1. prikaz dokumenta na zaslonu, ki omogoča ogled njegove oblike, kot je predvidena za tiskanje, shranjevanje

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
predogled datotek | predogled fotografije, slike |
predogled strani | predogled tiskanja

▪ Program nudi enostaven vmesnik za *predogled* datotek pred tiskanjem.

▪ *Predogled* tiskanja vam preprosto izriše obliko dokumenta, kot jo boste dobili, če boste dokument natisnili.

▪ Precej so izboljšana predvsem orodja za profesionalno delo, kamor sodi tudi zmožnost *predogleda* animacije pred končnim senčenjem.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

hitri predogled

▪ Upravljanje naprave, vključno s hitrim *predogledom* in tiskom izbranih fotografij neposredno s pomnilniške kartice brez posredovanja računalnika, je izvedeno odlično.

▪ Če kazalec umaknete s sličice, celozaslonski *predogled* izgine.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

izbrati predogled | omogočati predogled

▪ Aplikacija omogoča *predogled* tiska, kar je posebej uporabno pri tiskanju spletne vsebine.

▪ Ko boste označili ime sheme, boste videli *predogled* sheme v večjem oknu zgoraj.

▶ **sam. beseda** + pred + sam. beseda v orodniku
predogled pred tiskanjem

▪ Ko si boste poročilo ogledali v *predogledu* pred tiskanjem, boste videli, da ima bolj dekorativno obrobo.

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
okence, okno, podokno za predogled | zaslon za predogled

▪ Med delom lahko kadarkoli v oknu za *predogled* vidimo, kaj smo ustvarili.

▪ V delu zaslona za *predogled* lahko pogledamo, kako izgleda podčrtani del besedila.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
funkcija predogleda | možnost predogleda

▪ S priročno funkcijo *predogleda* si lahko ogledajo svoj film po vsaki spremembi.

▪ V pomanjšanem okencu imamo možnost *predogleda* celotne animacije.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**
ogledati si v predogledu

▪ Videz strani si oglejte v *predogledu* tiskanja.

▪ Poročilo prikažite v *predogledu* pred tiskanjem in si oglejte drugo stran z novo glavo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Predogled* vam pokaže, kako bo izgledal natisnjeni koledar.

▶ **sam. beseda** + v + sam. beseda v mestniku

▪ Program najprej analizira ves material, nato pa izdela *predogled* v nizki ločljivosti.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Če uporabljate črno-beli tiskalnik (npr. laserski), bo graf v *predogledu* izrisan črno-belo.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Med večjimi novostmi je moč videti le izboljšano podporo za tiskanje spletnih strani, v kateri imamo zdaj okno s *predogledom* za nastavljanje parametrov tiskanja.

1.1. prikaz dela dokumenta ali njegove pomanjšane različice, navadno pred odpiranjem

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
predogled vsebine

- *Predogled* vsebine datotek je izredno priročna možnost, ki vam omogoča delni pregled vsebine preglednice, še preden datoteko v resnici odprete.
- Gre za spletno trgovino, kjer je možno prebrati *predoglede* knjig, jih pošiljati prijateljem ali kupiti celotno besedilo oziroma celotno e-knjigo.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Nekateri odjemalci nam omogočajo *predogled* sporočila v delu osnovnega okna, če sporočilo kliknemo enkrat. Na ta način lahko vidimo, ali je to sploh to, kar želimo prebrati.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
  - Na levem delu so pomanjšani *predogledi* diapozitivov, v osrednjem urejamo trenutni diapozitiv.

...

- *Predogled* samodejno prikaže prvih nekaj vrstic sporočila v drugi barvi prav pod samim naslovom elementa.
- Medijski strežnik vsebinam generira sličice za *predogled*, ki jih prikaže v meniju.

2. predhodni ogled, namenjen zlasti za podajanje, pridobivanje, oblikovanje mnenj

- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku** poslati v predogled
  - Za sodelovanje je morala poslati v *predogled* šest svojih najboljših izdelkov čim bolj različnih tehnik ter seznam morebitnih priznanj.
  - Pogodbo so končno uskladili, včeraj pa naj bi jo posredovali v *predogled* ministrstvu.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
  - *Predogled* razstav, ki je namenjen predvsem strokovni javnosti, se je v petek popoldne končal, danes pa so vrata razstavišč odprli za vso javnost.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Organizatorji dogodkov želijo *predogled* mojega nastopa.

3. napoved česa s strnjenim, povzermalnim prikazom vsebine

- Pred vami je zabaven in hiter *predogled* programa v prihodnjem tednu, pogovori z guruji televizije, posnetki iz zakulisja nastajanja oddaj in seveda predlogi, česa ne smete zamuditi.
- Tedenski *predogled* televizijskega dogajanja na prvem in drugem programu je znova zavaloval po slovenskem etru.
- V tej številki vam ponujamo *predogled* mode, ki šele prihaja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[prèdoglèt prèdoglèda]

IPA: [ˈprɛdɔgˈlɛt ˈprɛdɔgˈlɛːda]

tonemski

[prèdoglèt prèdoglèda]

IPA: [prédòglét prédògléːdà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: prèdoglèd
 RODILNIK: prèdoglèda
 DAJALNIK: prèdoglèdu
 TOŽILNIK: prèdoglèd
 MESTNIK: pri prèdoglèdu
 ORODNIK: s prèdoglèdom

dvojina

IMENOVALNIK: prèdoglèda
 RODILNIK: prèdoglèdov
 DAJALNIK: prèdoglèdoma
 TOŽILNIK: prèdoglèda
 MESTNIK: pri prèdoglèdih
 ORODNIK: s prèdoglèdoma

množina

IMENOVALNIK: prèdoglèdi
 RODILNIK: prèdoglèdov
 DAJALNIK: prèdoglèdom
 TOŽILNIK: prèdoglède
 MESTNIK: pri prèdoglèdih
 ORODNIK: s prèdoglèdi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: prèdoglèd
 RODILNIK: prèdoglèda
 DAJALNIK: prèdoglèdu
 TOŽILNIK: prèdoglèd
 MESTNIK: pri prèdoglèdu tudi pri prèdoglèdu
 ORODNIK: s prèdoglèdom

dvojina

IMENOVALNIK: prèdoglèda
 RODILNIK: prèdoglèdov in prèdoglèdov
 DAJALNIK: prèdoglèdoma
 TOŽILNIK: prèdoglèda
 MESTNIK: pri prèdoglèdih in pri prèdoglèdih
 ORODNIK: s prèdoglèdoma

množina

IMENOVALNIK: prèdoglèdi
 RODILNIK: prèdoglèdov in prèdoglèdov
 DAJALNIK: prèdoglèdom
 TOŽILNIK: prèdoglède
 MESTNIK: pri prèdoglèdih in pri prèdoglèdih
 ORODNIK: s prèdoglèdi in s prèdoglèdi

STALNE ZVEZE

sprotni predogled

iz računalništva *predogled*, ki še pred vnosom spremembe prikazuje obliko dokumenta ali dela dokumenta, kot je predvidena po spremembi;

SIN.: iz računalništva živi *predogled*

- Program za zajemanje ima mnogo nastavitev in omogoča *sprotni predogled* vhodnega videa.
- Dobra lastnost programa je *sprotni predogled*.

živi predogled

iz računalništva predogled, ki še pred vnosom spremembe prikazuje obliko dokumenta ali dela dokumenta, kot je predvidena po spremembi;

SIN.: iz računalništva sprotni predogled

- S pomočjo *živega predogleda* se lahko premikamo po seznamu pisav in Word bo v ozadju sproti prikazoval spremenjeno celotno besedilo.
- V programu bo mogoče uporabiti *živi predogled* pri celotnem oblikovanju, kar bo krepko pospešilo in poenostavilo delo.

IZVOR

↑pred + ↑ogled

predvsèm členek [pretʌsèm] in [predusèm]

POMEN

1. izraža, poudarja, da je kaj po pomembnosti na prvem mestu

- Namen akcije je bil *predvsem* opozoriti vlado na vse slabši socialni položaj študentov.
- Podatki so nepopolni in *predvsem* zastareli.
- V izmenjavi sodelujemo *predvsem* zato, da lahko v tujino pošiljamo naše štipendiste, ki domov prinesejo koristne informacije in izkušnje.
- Pomembna je podpora kupcem, *predvsem* če pride do reklamacij in vračila kupljenega blaga.
- Zelo previdno in počasi se širimo, ker želimo graditi *predvsem* na kakovosti.

1.1. navadno v zvezi z **in, pa** poudarja pomembnost povedanega, zlasti kot dodatne utemeljitve za prej povedano

- Ostaja eden ključnih domačinov, ki skrbijo za organizacijo smučarskih tekmovanj najvišjega razreda, *predvsem* pa je bil vedno spodbujevalec turističnega razvoja.
- Moram priznati, da vam pri nediplomatskem obnašanju ni para, *predvsem* pa gre za nedržavotvorno držo.
- Nočemo divjih pozidav podeželja, nočemo umazanega zraka ... in *predvsem* nočemo biti teptani in zasmehovani s strani legaliziranih kriminalnih skupin.

1.2. izraža, poudarja omejitve, ki ni izključujoča

- *Predvsem* pelod, ki nas obkroža med cvetenjem rastlin, vsako leto pri občutljivih ljudeh sproži alergije.
- Sadi *predvsem* trajnice in z velikimi šopki pisanega cvetja razveseljuje znance.
- Menjava zračnih mas bo vplivala *predvsem* na ljudi, občutljive za vreme.
- Popoldanske in zgodnje večerne ure bodo namenjene *predvsem* vadbi otrok in mladine.

- Na njihovem območju prevladuje *predvsem* mešani gozd, najpogostejša drevesa pa so smreka, jelka in bukev.

2. zanikano, v zvezi s **pa** poudarja zavrnitev povedanega

- *Predvsem* pa ni mogoče ugotoviti, kolikšna bi bila evropska gospodarska rast, če bi bil razvoj združevanja drugačen.
- *Predvsem* pa ni edino pomembno, kdo trenira državno reprezentanco, ampak je enako, če ne še pomembneje, kdo in kako trenira naše trenerje.
- *Predvsem* pa ni skoraj nobenih realnih možnosti, da bi reševali stvari prek izterljivosti davkov ali s povečanjem davčnih obremenitev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pretʌsèm] in [predusèm]

IPA: [pɾɛtʰʌsɛm] in [pɾɛdʰusɛm]

tonemski

[pɾɛtʌsèm] in [pɾɛdusèm]

IPA: [pɾɛtʌsém] in [pɾɛdusém]

IZVOR

iz *pred vsem*

prehlàd prehláda samostalnik moškega spola [prehlàt prehláda]

POMEN

virusno vnetje zlasti zgornjih dihal s kašljem, izcedkom iz nosu, navadno ob nekoliko povišani telesni temperaturi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

akutni prehladi | blag, lažji, manjši, nedolžen, rahel prehlad | hud, močen prehlad | jesenski, zimski prehlad | nadležen, zoprni prehlad | navaden, običajen prehlad | pogosti, ponavljajoči se prehladi | virusni prehlad | začetni prehlad

- Ker v decembru veliko nastopam, velikokrat tudi na prostem, zelo pazim nase in svoje zdravje, saj že manjši *prehlad* lahko včasih zelo vpliva na glas.

- V zavetju toplega doma se proti nadležnemu *prehladu* lahko borimo tudi sami.

- Pri navadnem *prehladu* gre pravzaprav za skupino blažjih bolezni, ki jih povzroča približno dvesto različnih virusov.

- Pogosti in hujši *prehladi* so lahko začetno opozorilo, da s svojim telesom ne ravnamo dovolj prijazno.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditelju**

čas, obdobje, sezona prehladov | lajšanje, preprečevanje, zdravljenje prehlada | možnost, nevarnost prehlada | nastanek, začetek prehlada | posledica prehlada | povzročitelj prehlada | prebolevanje, premagovanje prehlada | simptomi,

- znaki prehlada | trajanje prehlada | virus prehlada | vzrok prehlada
- V času *prehladov* v zraku kar mrgoli povzročiteljev obolenj, zato se je priporočljivo primerno zavarovati in kljubovati bolezenskim klicam.
  - Simptomi *prehlada* se pokažejo najpozneje v treh dneh po okužbi.
  - Okužbam z virusi *prehlada* se ne moremo izogniti, lahko pa z zdravim načinom življenja okrepimo obrambno sposobnost organizma.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
prehlad doleti, se loteva, loti, ujame KOGA | prehlad mine | prehlad muči KOGA | prehlad se pojavi | prehlad povzroči KAJ | prehlad razsaja | prehlad traja
- Če se vas loteva *prehlad*, pobrskajte po domači lekarni.
  - *Prehlad* je trajal tri dni in prešel.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
blažiti, pozdraviti, pregnati, zdraviti prehlad | dobiti, nakopati si, stakniti prehlad | povzročati, povzročiti prehlad | preboleti, prebolevati, premagati prehlad | preprečevati, preprečiti prehlad | spremljati prehlad
- Ob prehodu iz jeseni v zimo sem tudi jaz staknila *prehlad*.
  - Viruse, ki povzročajo *prehlad*, najpogosteje z rokami prenesemo na nosno sluznico ali na očesno veznico in tako povzročimo obolenje.
  - Redno gibanje prepreči *prehlad* in podobne viroze, saj dviguje imunsko sposobnost.
  - Simptomi, ki spremljajo *prehlad*, se pojavijo že po 10 do 12 urah.
- ▶ glag. + **sam. beseda v roditeljskem**
bati se prehlada | nalesti se prehlada | paziti se prehlada | ubraniti se prehlada | znebiti se prehlada
- Topla kopel posebno prija pri premraženju, mrzlici, če smo premočeni, kadar se bojimo *prehlada*.
  - Ker virusi na gladkih površinah, kot so kljuge, ograje stopnic ali telefoni, preživijo celo do dve uri, se lahko *prehlada* nalezete od človeka, ki ga sploh niste srečali.
  - Pazite se *prehladov* v prehodnih obdobjih in ne pretiravajte z uporabo klimatskih naprav.
- ▶ **sam. beseda + proti + sam. beseda v dajalniku**
boj proti prehladu | čaj, sirup, sredstvo, tablete, zdravilo proti prehladu | odpornost proti prehladu
- Vlažna sluznica je v boju proti *prehladu* veliko učinkovitejša od suhe.
  - Med ni samo odlično hranilo, ampak je tudi dobro domače zdravilo proti *prehladu*.
  - Posledice suhega zraka so zmanjšana odpornost proti *prehladam*, izsušena koža in slabše počutje.
- ▶ glag. + pred + **sam. beseda v orodniku**
obvarovati, varovati, zavarovati se pred prehladom | ščititi pred prehladom
- Tradicionalno zdravilo, ki se dobi v slovenskih lekarnah in naj bi varovalo pred *prehladam*, je ameriški slamniki.
  - Brokoli vsebuje veliko vitamina C, ki ščiti pred *prehladi* in krepi imunski sistem.
- ▶ glag. + za + **sam. beseda v orodniku**
bolehati, obolevati, zboleti za prehladom
- Novorojenčki, zlasti dojeni, malokrat zbolijo za *prehladom*, ker pridobijo začasno odpornost od matere.
- ▶ **sam. beseda + za + sam. beseda v tožilniku**
dovzetnost za prehlad | zdravilo za prehlad
- Zlasti v kratkih zimskih dneh sončne svetlobe primanjkuje in dovzetnost za *prehlade* se poveča.
  - Neposrednega zdravila za *prehlad* ni, a lahko si pomagamo z izdelki, ki lajšajo spremljajoče simptome.
- ▶ glag. + proti + **sam. beseda v dajalniku**
pomagati proti prehladu
- Ingver pomaga proti *prehladu* in kašlju, še učinkovitejši pa je za pomiritev želodca.
  - Večinoma pijem vroč čaj ali pa limonado, jem veliko sadja in se tako z vitamini skušam boriti proti *prehladu*.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
težave s prehladom
- Dva tedna imam težave z rahlim *prehladom* in bolečim grlom.
  - Svetuje, naj se ljudje izogibajo polnim zaprtim prostorom in naj ne obiskujejo ljudi s *prehladom* ter vročino.
- ▶ **sam. beseda + pred + sam. beseda v orodniku**
preventiva pred prehladom | zaščita pred prehladom
- Pogosto umivanje rok je ena od najboljših zaščit pred *prehladom* in gripo.
- ▶ **sam. beseda + zoper + sam. beseda v tožilniku**
zdravilo zoper prehlad
- Zdravila zoper *prehlad* ni, obstajajo pa napotki, kako bolezen lahko skrajšamo.
- ▶ prid. beseda + k/h + **sam. beseda v dajalniku**
nagnjen k prehladom
- Prepričanje, da so nekateri ljudje preprosto bolj nagnjeni k *prehladom* kot drugi, ne drži.
- ▶ priredna zveza
prehlad in gripa, prehlad in infekcija, prehlad in kašelj, prehlad in nahod, prehlad in okužba, prehlad in viroza, prehlad in vročina
- V obdobju gripe in *prehlada* se izogibajte množicam ljudi in skrbite za higieno, še posebno rok.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[prehlät prehláda]

IPA: [prex'lat prex'la:da]

tonemski

[prehlät prehláda]

IPA: [prexlät prexlà:dá]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: prehlād
RODILNIK: prehlāda
DAJALNIK: prehlādu
TOŽILNIK: prehlād
MESTNIK: pri prehlādu
ORODNIK: s prehlādom

dvojina

IMENOVALNIK: prehlāda
RODILNIK: prehlādov
DAJALNIK: prehlādoma
TOŽILNIK: prehlāda
MESTNIK: pri prehlādih
ORODNIK: s prehlādoma

množina

IMENOVALNIK: prehlādi
RODILNIK: prehlādov
DAJALNIK: prehlādom
TOŽILNIK: prehlāde
MESTNIK: pri prehlādih
ORODNIK: s prehlādi

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: prehlād
RODILNIK: prehlāda
DAJALNIK: prehlādu
TOŽILNIK: prehlād
MESTNIK: pri prehlādu tudi pri prehlādu
ORODNIK: s prehlādom

dvojina

IMENOVALNIK: prehlāda
RODILNIK: prehlādov in prehlādov
DAJALNIK: prehlādoma
TOŽILNIK: prehlāda
MESTNIK: pri prehlādih in pri prehlādih
ORODNIK: s prehlādoma

množina

IMENOVALNIK: prehlādi
RODILNIK: prehlādov in prehlādov
DAJALNIK: prehlādom
TOŽILNIK: prehlāde
MESTNIK: pri prehlādih in pri prehlādih
ORODNIK: s prehlādi in s prehlādi

IZVOR

↑prehladiti

prehlajèn prehlajèna prehlajèno pridevnik [prehlajèn]

POMEN

1. ki ima prehlad

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prehlajen človek | prehlajen otrok | prehlajena oseba

- V zimskem času se je dobro izogibati večjim skupinam ljudi, predvsem že *prehlajenim* ljudem.

- Umivanje rok je še posebno pomembno, kadar smo v stiku s *prehlajeno* osebo ali z okuženim predmetom in kadar negujemo *prehlajenega* otroka.

▶ **prisl. + prid. beseda**

hudo, malo, močno, nekoliko, rahlo prehlajen | kar naprej, pogosto, redko, stalno, večkrat prehlajen

- S šolske ekskurzije se je vrnila močno *prehlajena* in čisto brez glasu.

- Bila je pogosto *prehlajena* in ponoči jo je mučil hud kašelj.

1.1. ki ga prizadene prehlad

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prehlajen glas | prehlajen nos | prehlajeno grlo

- Zaradi gripe skorajda ni pela, tako da so ji bile v veliko pomoč spremljevalke, ki so nadomestile njen *prehlajeni* glas.

- *Prehlajen* nos večkrat izperite s slano prho (pršilo z morsko vodo kupite v lekarni).

1.2. ki ga prizadene vnetje sluznice

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

prehlajen mehur

- Izvedeli smo, da ima težave s *prehlajenim* mehurjem.

- Oče me je vedno pregovarjal, naj pozimi nosim spodnje majice, ker je on že imel *prehlajene* ledvice in ve, kako je to.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[prehlajèn]

IPA: [prɛxlaˈjɛn]

tonemski

[prehlajèn]

IPA: [prɛxlaˈjɛ́n]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajèn

določno prehlajèni

RODILNIK: prehlajènega

DAJALNIK: prehlajènemu

TOŽILNIK: prehlajèn

določno prehlajèni

živo prehlajènega

MESTNIK: pri prehlajènem

ORODNIK: s prehlajènim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajèna

RODILNIK: prehlajènih

DAJALNIK: prehlajènima

TOŽILNIK: prehlajèna

MESTNIK: pri prehlajènih

ORODNIK: s prehlajênima
množina

IMENOVALNIK: prehlajêni
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênim
TOŽILNIK: prehlajêne
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajêna
RODILNIK: prehlajêne
DAJALNIK: prehlajêni
TOŽILNIK: prehlajêno
MESTNIK: pri prehlajêni
ORODNIK: s prehlajêno

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajêni
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênima
TOŽILNIK: prehlajêni
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênima

množina

IMENOVALNIK: prehlajêne
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênim
TOŽILNIK: prehlajêne
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajêno
RODILNIK: prehlajênega
DAJALNIK: prehlajênemu
TOŽILNIK: prehlajêno
MESTNIK: pri prehlajênem
ORODNIK: s prehlajênim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajêni
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênima
TOŽILNIK: prehlajêni
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênima

množina

IMENOVALNIK: prehlajêna
RODILNIK: prehlajênih
DAJALNIK: prehlajênim
TOŽILNIK: prehlajêna
MESTNIK: pri prehlajênih
ORODNIK: s prehlajênimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bôlj prehlajèn

ženski spol

EDNINA: bôlj prehlajêna

srednji spol

EDNINA: bôlj prehlajêno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj prehlajèn

ženski spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj prehlajêna

srednji spol

EDNINA: nâjbolj in nâjbolj prehlajêno

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajèn
določno prehlajêni

RODILNIK: prehlajênega

DAJALNIK: prehlajênemu

TOŽILNIK: prehlajèn

določno prehlajêni

živo prehlajênega

MESTNIK: pri prehlajênem

ORODNIK: s prehlajênim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajêna

RODILNIK: prehlajênih

DAJALNIK: prehlajênima

TOŽILNIK: prehlajêna

MESTNIK: pri prehlajênih

ORODNIK: s prehlajênima

množina

IMENOVALNIK: prehlajêni

RODILNIK: prehlajênih

DAJALNIK: prehlajênim

TOŽILNIK: prehlajêne

MESTNIK: pri prehlajênih

ORODNIK: s prehlajênimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajêna

RODILNIK: prehlajêne

DAJALNIK: prehlajêni

TOŽILNIK: prehlajêno

MESTNIK: pri prehlajêni

ORODNIK: s prehlajêno

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajêni

RODILNIK: prehlajênih

DAJALNIK: prehlajênima

TOŽILNIK: prehlajêni

MESTNIK: pri prehlajênih

ORODNIK: s prehlajênima

množina

IMENOVALNIK: prehlajêne

RODILNIK: prehlajênih

DAJALNIK: prehlajênim

TOŽILNIK: prehlajéno
MESTNIK: pri prehlajénih
ORODNIK: s prehlajénimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: prehlajéno
RODILNIK: prehlajénega
DAJALNIK: prehlajénemu
TOŽILNIK: prehlajéno
MESTNIK: pri prehlajénem
ORODNIK: s prehlajénim

dvojina

IMENOVALNIK: prehlajéni
RODILNIK: prehlajénih
DAJALNIK: prehlajénima
TOŽILNIK: prehlajéni
MESTNIK: pri prehlajénih
ORODNIK: s prehlajénima

množina

IMENOVALNIK: prehlajéna
RODILNIK: prehlajénih
DAJALNIK: prehlajénim
TOŽILNIK: prehlajéna
MESTNIK: pri prehlajénih
ORODNIK: s prehlajénimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj prehlajèn

ženski spol

EDNINA: bõlj prehlajéna

srednji spol

EDNINA: bõlj prehlajéno

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj prehlajèn

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj prehlajéna

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj prehlajéno

IZVOR

↑prehladiti

presesálni presesálna presesálno pridevnik
[presesálni] in [presəsálni]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[presesálni] in [presəsálni]

IPA: [prɛsɛ'sa:lɲi] in [prɛsə'sa:lɲi]

tonemski

[presesálni] in [presəsálni]

IPA: [prɛsɛsá:lɲi] in [prɛsəsá:lɲi]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: presesálni
RODILNIK: presesálnega
DAJALNIK: presesálnemu
TOŽILNIK: presesálni
živo presesálnega
MESTNIK: pri presesálnem
ORODNIK: s presesálnim

dvojina

IMENOVALNIK: presesálna
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnima
TOŽILNIK: presesálna
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnima

množina

IMENOVALNIK: presesálni
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnim
TOŽILNIK: presesálne
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: presesálna
RODILNIK: presesálne
DAJALNIK: presesálni
TOŽILNIK: presesálno
MESTNIK: pri presesálni
ORODNIK: s presesálno

dvojina

IMENOVALNIK: presesálni
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnima
TOŽILNIK: presesálni
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnima

množina

IMENOVALNIK: presesálne
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnim
TOŽILNIK: presesálne
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: presesálno
RODILNIK: presesálnega
DAJALNIK: presesálnemu
TOŽILNIK: presesálno
MESTNIK: pri presesálnem
ORODNIK: s presesálnim

dvojina

IMENOVALNIK: presesálni

RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnima
TOŽILNIK: presesálni
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnima

množina

IMENOVALNIK: presesálna
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnim
TOŽILNIK: presesálna
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: presesálni
RODILNIK: presesálnega
DAJALNIK: presesálnemu
TOŽILNIK: presesálni
živo presesálnega
MESTNIK: pri presesálnem
ORODNIK: s presesálnim

dvojina

IMENOVALNIK: presesálna
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnima
TOŽILNIK: presesálna
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnima

množina

IMENOVALNIK: presesálni
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnim
TOŽILNIK: presesálne
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: presesálna
RODILNIK: presesálne
DAJALNIK: presesálni
TOŽILNIK: presesálno
MESTNIK: pri presesálni
ORODNIK: s presesálno

dvojina

IMENOVALNIK: presesálni
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnima
TOŽILNIK: presesálni
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnima

množina

IMENOVALNIK: presesálne
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnim

TOŽILNIK: presesálne
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: presesálno
RODILNIK: presesálnega
DAJALNIK: presesálnemu
TOŽILNIK: presesálno
MESTNIK: pri presesálnem
ORODNIK: s presesálnim

dvojina

IMENOVALNIK: presesálni
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnima
TOŽILNIK: presesálni
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnima

množina

IMENOVALNIK: presesálna
RODILNIK: presesálnih
DAJALNIK: presesálnim
TOŽILNIK: presesálna
MESTNIK: pri presesálnih
ORODNIK: s presesálnimi

STALNE ZVEZE

presesalna buča

iz kemije laboratorijska steklena posoda za filtriranje z ozkim vratom in stranskim priključkom za vakuumsko cev

▪ Zmes stresemo v *presesalno bučo* in jo zamašimo z zamaškom, v katerega je vstavljen lij kapalnik.

IZVOR

iz *presesati*, glej ↑sesati

príželjč príželjca samostalnik moškega spola [prížɛlc]

POMEN

1. iz anatomije organ v zgornjem delu prsnega koša, v katerem nastajajo limfociti

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
delovanje príželjca

▪ Zelo pomembna minerala pri ohranjanju močnega imunskega sistema sta cink in magnezij, ki spodbujata delovanje *príželjca*.

▪ Imunska teorija pravi, da se funkcijska sposobnost imunskega sistema v življenju zmanjšuje, kar vključuje zakrnелost *príželjca* in slabšanje matičnih celic.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Príželjč* leži v zgornjem delu prsnega koša, za prsnico. Pri otrocih je dokaj velik, nato se s starostjo manjša.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Brez aktivnega *príželjca* imunske celice T ne morejo dozoreti do stopnje, ko lahko napadejo vsiljivce.

1.1. tak živalski organ, navadno telečji, kot hrana, jed

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

telečji príželjc

- Za večerjo so nama postregli s kotleti in telečjim *príželjcem*, vse je bilo zelo okusno.

- Maslo segrejemo, da postane rjavo, nanj položimo narezan *príželjc* in rezine po obeh straneh rahlo opečemo.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- V ponvi segrejemo maslo ali margarino in posamezne kose *príželjca* opečemo po vseh straneh ter pečene položimo na krožnik.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

- Pokusili smo kar dve terini, eno iz jagnjetine s pršutom, drugo iz telečjega *príželjca* s škampi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[prížəlc]

IPA: [ˈpri:ʒəłts]

tonemski

[prížəlc]

IPA: [pri:ʒəłts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: príželjc

RODILNIK: príželjca

DAJALNIK: príželjcu

TOŽILNIK: príželjc

MESTNIK: pri príželjcu

ORODNIK: s príželjcem

dvojina

IMENOVALNIK: príželjca

RODILNIK: príželjcev

DAJALNIK: príželjcema

TOŽILNIK: príželjca

MESTNIK: pri príželjcih

ORODNIK: s príželjcema

množina

IMENOVALNIK: príželjci

RODILNIK: príželjcev

DAJALNIK: príželjcem

TOŽILNIK: príželjce

MESTNIK: pri príželjcih

ORODNIK: s príželjci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: príželjc

RODILNIK: príželjca

DAJALNIK: príželjcu

TOŽILNIK: príželjc

MESTNIK: pri príželjcu

ORODNIK: s príželjcem

dvojina

IMENOVALNIK: príželjca

RODILNIK: príželjcev

DAJALNIK: príželjcema

TOŽILNIK: príželjca

MESTNIK: pri príželjcih

ORODNIK: s príželjcema

množina

IMENOVALNIK: príželjci

RODILNIK: príželjcev

DAJALNIK: príželjcem

TOŽILNIK: príželjce

MESTNIK: pri príželjcih

ORODNIK: s príželjci

IZVOR

prevzeto in prilagojeno iz avstr. nem. *Prüsel*, knjiž. *Briesel*, kar etimološko ni pojasnjeno

prvotísk prvotíska samostalnik moškega spola [pərvotísk]

POMEN

1. prva izdaja tiskanega dela

- Na ogled smo postavili stalno razstavo Cankarjevih *prvotiskov*.

- Muzej hrani precej dokumentov iz Prešernove zapuščine, poleg cenzurno-revizijskega izvoda Poezij hranijo tudi 38 drobnejših rokopisov in *prvotiskov*.

- Ura je bila na lepem tri in moral sem na podpisovanje svojih *prvotiskov*.

2. iz bibliotekarstva knjiga, tiskana do vključno leta 1500; SIN.: iz bibliotekarstva inkunabula

- *Prvotiski* spadajo med najbolj dragocene primerke kulturne dediščine, večinoma pa so nastali v drugi polovici 15. stoletja.

- *Prvotiske* so natisnili v tiskarskih središčih v različnih evropskih okoljih: Nürnbergu, Augsburgu, Speyerju, Strasbourgu, Baslu, Ulmu, Rimu in Benetkah, v slovenski prostor pa so jih zanesli različni dogodki.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pərvotísk]

IPA: [pərvotí:sk]

tonemski

[pərvotísk]

IPA: [pərvotí:sk]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: prvotísk

RODILNIK: prvotíska

DAJALNIK: prvotísku

TOŽILNIK: prvotísk
MESTNIK: pri prvotísku
ORODNIK: s prvotískom

dvojina

IMENOVALNIK: prvotíska
RODILNIK: prvotískov
DAJALNIK: prvotískoma
TOŽILNIK: prvotíska
MESTNIK: pri prvotískih
ORODNIK: s prvotískoma

množina

IMENOVALNIK: prvotíski
RODILNIK: prvotískov
DAJALNIK: prvotískom
TOŽILNIK: prvotíske
MESTNIK: pri prvotískih
ORODNIK: s prvotíski

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: prvotísk
RODILNIK: prvotíska
DAJALNIK: prvotísku
TOŽILNIK: prvotísk
MESTNIK: pri prvotísku
ORODNIK: s prvotískom

dvojina

IMENOVALNIK: prvotíska
RODILNIK: prvotískov
DAJALNIK: prvotískoma
TOŽILNIK: prvotíska
MESTNIK: pri prvotískih
ORODNIK: s prvotískoma

množina

IMENOVALNIK: prvotíski
RODILNIK: prvotískov
DAJALNIK: prvotískom
TOŽILNIK: prvotíske
MESTNIK: pri prvotískih
ORODNIK: s prvotíski

IZVOR

↑prvi + ↑tiskati

pst medmet [pšt] in [pšt]

POMEN

1. uporablja se, ko želi govorec koga pozvati, opomniti, naj bo tiho

- *Pst*, zbudil boš druge.
- *Pst*. Poročila bomo gledali.
- Prislonila je prst k ustom in zašepetala: »*Pst!* Mama zdaj spi in dojenček tudi!«
- »*Pst!*« sem ju zadržala pri vratih. »Čisto tiho bodita.«

1.1. uporablja se, ko želi govorec koga pozvati, opomniti, naj o čem ne govori, kaj ohrani kot skrivnost

- *Pst* ... Ne povej nikomur!
- »*Pst!*« Njegove oči so zasijale. »O tem, kar se je zgodilo včeraj, ne bova več govorila.«
- Za krompir sem zadnjič uporabila žlico masti. *Pst*, nikomur ne povejte. Moji so se kar čudili, od kod mu takšen božanski okus.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[pšt] in [pšt]

IPA: [ˈps:t] in [ˈpʃt]

tonemski

[pšt] in [pšt]

IPA: [pʃ:t] in [pʃt]

IZVOR

imitativna beseda, ki posnema šepetanje

radírati radíram nedovršni glagol [radírati]

POMEN

1. z radirko brisati, odstranjevati, navadno s svinčnikom, barvico napisano, narisano s papirja

► prisl. + **glag.**

- Niti ena beseda ni bila zapisana pravilno; ker je veliko *radiral*, je na papirju naredil nekaj lukenj.

...

▪ Pisala je in *radirala* in prečtovala in celo trgala liste na drobne koščke.

▪ Če naredimo hujšo napako, ne črtamo, ne *radiramo* ipd., temveč besedilo prepíšemo.

2. brisati, odstranjevati, spreminjati dele dokumenta v programu za grafično oblikovanje, navadno z vodenjem miške

▪ S programom bo otrok lahko ustvarjal črte, kroge, pisal simbolne znake, barval, popravljaj, *radiral* in počel še marsikaj drugega.

▪ Radirka je orodje, ki ima štiri velikosti, od majhne radirke, ki *radira* majhne površine, do največje radirke, ki *radira* velike površine.

3. ekspresivno odstranjevati, uničevati sploh

▪ Ne delujemo tako, da bi čez noč začeli *radirati* in odpisovati ljudi.

▪ *Radirajo* cele vasi, zastrupljajo vodo, uničujejo infrastrukturo.

4. ekspresivno zadevati, drsati s čim ob kaj

► **glag.** + po + sam. beseda v mestniku

▪ Tako visok je, da z glavo že *radira* po črnih tramovih sajastega stropa.

▪ Dokler se nisem navadil na nizek avtomobilski sedež, sem mislil, da bom z zadnjico *radiral* po tleh.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[radírati]
IPA: [ra'di:rati]

tonemski

[radírati]
IPA: [radí:ràti]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: radírati

NAMENILNIK: radírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: radíram

2. OSEBA: radíraš

3. OSEBA: radíra

dvojina

1. OSEBA: radírava

2. OSEBA: radírata

3. OSEBA: radírata

množina

1. OSEBA: radíramo

2. OSEBA: radírate

3. OSEBA: radírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: radíraj

dvojina

1. OSEBA: radírajva

2. OSEBA: radírajta

množina

1. OSEBA: radírajmo

2. OSEBA: radírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: radíral

DVOJINA: radírala

MNOŽINA: radírali

ženski spol

EDNINA: radírala

DVOJINA: radírali

MNOŽINA: radírale

srednji spol

EDNINA: radíralo

DVOJINA: radírali

MNOŽINA: radírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: radirajóč

RODILNIK: radirajóčega

DAJALNIK: radirajóčemu

TOŽILNIK: radirajóč

živo radirajóčega

MESTNIK: pri radirajóčem

ORODNIK: z radirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: radirajóča

RODILNIK: radirajóčih

DAJALNIK: radirajóčima

TOŽILNIK: radirajóča

MESTNIK: pri radirajóčih

ORODNIK: z radirajóčima

množina

IMENOVALNIK: radirajóči

RODILNIK: radirajóčih

DAJALNIK: radirajóčim

TOŽILNIK: radirajóče

MESTNIK: pri radirajóčih

ORODNIK: z radirajóčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: radirajóča

RODILNIK: radirajóče

DAJALNIK: radirajóči

TOŽILNIK: radirajóčo

MESTNIK: pri radirajóči

ORODNIK: z radirajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: radirajóči

RODILNIK: radirajóčih

DAJALNIK: radirajóčima

TOŽILNIK: radirajóči

MESTNIK: pri radirajóčih

ORODNIK: z radirajóčima

množina

IMENOVALNIK: radirajóče

RODILNIK: radirajóčih

DAJALNIK: radirajóčim

TOŽILNIK: radirajóče

MESTNIK: pri radirajóčih

ORODNIK: z radirajóčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: radirajóče

RODILNIK: radirajóčega

DAJALNIK: radirajóčemu

TOŽILNIK: radirajóče

MESTNIK: pri radirajóčem

ORODNIK: z radirajóčim

dvojina

IMENOVALNIK: radirajóči

RODILNIK: radirajóčih

DAJALNIK: radirajóčima

TOŽILNIK: radirajóči

MESTNIK: pri radirajóčih

ORODNIK: z radirajóčima

množina

IMENOVALNIK: radirajóča

RODILNIK: radirajóčih

DAJALNIK: radirajóčim

TOŽILNIK: radirajóča

MESTNIK: pri radirajóčih

ORODNIK: z radirajóčimi
deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: radíran
RODILNIK: radíranega
DAJALNIK: radíranemu
TOŽILNIK: radíran
živo radíranega
MESTNIK: pri radíranem
ORODNIK: z radíranim

dvojina

IMENOVALNIK: radírana
RODILNIK: radíranih
DAJALNIK: radíranima
TOŽILNIK: radírana
MESTNIK: pri radíranih
ORODNIK: z radíranima

množina

IMENOVALNIK: radírani
RODILNIK: radíranih
DAJALNIK: radíranim
TOŽILNIK: radírane
MESTNIK: pri radíranih
ORODNIK: z radíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: radírana
RODILNIK: radírane
DAJALNIK: radírani
TOŽILNIK: radírano
MESTNIK: pri radírani
ORODNIK: z radírano

dvojina

IMENOVALNIK: radírani
RODILNIK: radíranih
DAJALNIK: radíranima
TOŽILNIK: radírani
MESTNIK: pri radíranih
ORODNIK: z radíranima

množina

IMENOVALNIK: radírane
RODILNIK: radíranih
DAJALNIK: radíranim
TOŽILNIK: radírane
MESTNIK: pri radíranih
ORODNIK: z radíranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: radírano
RODILNIK: radíranega
DAJALNIK: radíranemu
TOŽILNIK: radírano
MESTNIK: pri radíranem
ORODNIK: z radíranim

dvojina

IMENOVALNIK: radírani

RODILNIK: radíranih

DAJALNIK: radíranima

TOŽILNIK: radírani

MESTNIK: pri radíranih

ORODNIK: z radíranima

množina

IMENOVALNIK: radírana

RODILNIK: radíranih

DAJALNIK: radíranim

TOŽILNIK: radírana

MESTNIK: pri radíranih

ORODNIK: z radíranimi

DELEŽJE NA -aje: radíraje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: radíranje

RODILNIK: radíranja

DAJALNIK: radíranju

TOŽILNIK: radíranje

MESTNIK: pri radíranju

ORODNIK: z radíranjem

dvojina

IMENOVALNIK: radíranji

RODILNIK: radíranj

DAJALNIK: radíranjema

TOŽILNIK: radíranji

MESTNIK: pri radíranjih

ORODNIK: z radíranjema

množina

IMENOVALNIK: radíranja

RODILNIK: radíranj

DAJALNIK: radíranjem

TOŽILNIK: radíranja

MESTNIK: pri radíranjih

ORODNIK: z radíranji

tonemsko

NEDOLOČNIK: radírati

NAMENILNIK: radírat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: radíram

2. OSEBA: radíraš

3. OSEBA: radíra

dvojina

1. OSEBA: radírava

2. OSEBA: radírata

3. OSEBA: radírata

množina

1. OSEBA: radíramo

2. OSEBA: radírate

3. OSEBA: radírajo

velelnik

ednina

2. OSEBA: radíraj

dvojina

1. OSEBA: radírajva
  2. OSEBA: radírajta
- množina**
1. OSEBA: radírajmo
  2. OSEBA: radírajte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: radíral
 DVOJINA: radírala
 MNOŽINA: radírali

ženski spol

EDNINA: radírala
 DVOJINA: radírali
 MNOŽINA: radírale

srednji spol

EDNINA: radíralo
 DVOJINA: radírali
 MNOŽINA: radírala

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: radirajôč tudi radirajôč
 RODILNIK: radirajôčega
 DAJALNIK: radirajôčemu
 TOŽILNIK: radirajôč tudi radirajôč
 živo radirajôčega
 MESTNIK: pri radirajôčem
 ORODNIK: z radirajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: radirajôča
 RODILNIK: radirajôčih
 DAJALNIK: radirajôčima
 TOŽILNIK: radirajôča
 MESTNIK: pri radirajôčih
 ORODNIK: z radirajôčima

množina

IMENOVALNIK: radirajôči
 RODILNIK: radirajôčih
 DAJALNIK: radirajôčim
 TOŽILNIK: radirajôče
 MESTNIK: pri radirajôčih
 ORODNIK: z radirajôčimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: radirajôča
 RODILNIK: radirajôče
 DAJALNIK: radirajôči
 TOŽILNIK: radirajôčo
 MESTNIK: pri radirajôči
 ORODNIK: z radirajôčo

dvojina

IMENOVALNIK: radirajôči
 RODILNIK: radirajôčih
 DAJALNIK: radirajôčima
 TOŽILNIK: radirajôči
 MESTNIK: pri radirajôčih

ORODNIK: z radirajôčima

množina

IMENOVALNIK: radirajôče
 RODILNIK: radirajôčih
 DAJALNIK: radirajôčim
 TOŽILNIK: radirajôče
 MESTNIK: pri radirajôčih
 ORODNIK: z radirajôčimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: radirajôče
 RODILNIK: radirajôčega
 DAJALNIK: radirajôčemu
 TOŽILNIK: radirajôče
 MESTNIK: pri radirajôčem
 ORODNIK: z radirajôčim

dvojina

IMENOVALNIK: radirajôči
 RODILNIK: radirajôčih
 DAJALNIK: radirajôčima
 TOŽILNIK: radirajôči
 MESTNIK: pri radirajôčih
 ORODNIK: z radirajôčima

množina

IMENOVALNIK: radirajôča
 RODILNIK: radirajôčih
 DAJALNIK: radirajôčim
 TOŽILNIK: radirajôča
 MESTNIK: pri radirajôčih
 ORODNIK: z radirajôčimi

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: radíran
 RODILNIK: radíranega
 DAJALNIK: radíranemu
 TOŽILNIK: radíran
 živo radíranega
 MESTNIK: pri radíranem
 ORODNIK: z radíranim

dvojina

IMENOVALNIK: radírana
 RODILNIK: radíranih
 DAJALNIK: radíranima
 TOŽILNIK: radírana
 MESTNIK: pri radíranih
 ORODNIK: z radíranima

množina

IMENOVALNIK: radírani
 RODILNIK: radíranih
 DAJALNIK: radíranim
 TOŽILNIK: radírane
 MESTNIK: pri radíranih
 ORODNIK: z radíranimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: radîrana
RODILNIK: radîrane
DAJALNIK: radîrani
TOŽILNIK: radîrano
MESTNIK: pri radîrani
ORODNIK: z radîrano

dvojina

IMENOVALNIK: radîrani
RODILNIK: radîranih
DAJALNIK: radîranima
TOŽILNIK: radîrani
MESTNIK: pri radîranih
ORODNIK: z radîranima

množina

IMENOVALNIK: radîrane
RODILNIK: radîranih
DAJALNIK: radîranim
TOŽILNIK: radîrane
MESTNIK: pri radîranih
ORODNIK: z radîranimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: radîrano
RODILNIK: radîranega
DAJALNIK: radîranemu
TOŽILNIK: radîrano
MESTNIK: pri radîranem
ORODNIK: z radîranim

dvojina

IMENOVALNIK: radîrani
RODILNIK: radîranih
DAJALNIK: radîranima
TOŽILNIK: radîrani
MESTNIK: pri radîranih
ORODNIK: z radîranima

množina

IMENOVALNIK: radîrana
RODILNIK: radîranih
DAJALNIK: radîranim
TOŽILNIK: radîrana
MESTNIK: pri radîranih
ORODNIK: z radîranimi

DELEŽJE NA *-aje*: radîrâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: radîranje
RODILNIK: radîranja
DAJALNIK: radîranju
TOŽILNIK: radîranje
MESTNIK: pri radîranju
ORODNIK: z radîranjem

dvojina

IMENOVALNIK: radîranji
RODILNIK: radîranj
DAJALNIK: radîranjema
TOŽILNIK: radîranji

MESTNIK: pri radîranjih
ORODNIK: z radîranjema

množina

IMENOVALNIK: radîranja
RODILNIK: radîranj
DAJALNIK: radîranjem
TOŽILNIK: radîranja
MESTNIK: pri radîranjih
ORODNIK: z radîranji

IZVOR

prevzeto prek nem. *radieren* iz lat. *rādere* 'strgati, praskati, gladiti'

radírka radírke samostalnik ženskega spola [radírka]

POMEN

1. gumijast pripomoček za brisanje, odstranjevanje, navadno s svinčnikom, barvico napisanega, narisane s papirja

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

uporabiti radirko | vzeti radirko

- Za odstranjevanje sledov svinčnika s sten in pohištva uporabite *radirko*.
- Skupaj sedita v šolski klopi in uporabljata isto *radirko*.
- Mi lahko posodiš *radirko*?

▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku

odstraniti, zbrisati z radirko

- Ponujajo voščenske, ki so izjemno odporne, ne umažejo rok in obleke ter jih lahko odstranimo z *radirko*.
- Pri risbi s svinčnikom pomožne črte zradiramo z mehko *radirko*.

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

svinčnik z radirko

- Vzel sem svinčnik z *radirko* in v strahu začel brisati besedo.

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Bela *radirka* je učinkovita in čista, vendar je ne uporabljajte prepegosto.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

▪ V likovni delavnici so s svinčniki narisali tihožitja, in to brez uporabe *radirke*.

▶ priredna zveza

radirka in svinčnik

- Preveri, ali imaš nalivnik, svinčnik in *radirko*.

2. orodje za brisanje, odstranjevanje, spreminjanje delov dokumenta v programu za grafično oblikovanje, navadno z vodenjem miške

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

izbrati radirko

- Izberite *radirko* in jo povlecite skozi vašo sliko, da izbrišete dele, ki vam niso všeč.
- Kot že ime pove, *radirko* uporabljamo za odstranjevanje neželenih pikslov.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Z uporabo *radirke* z mehкими robovi lahko na posameznih slikah odstranite določene dele in ustvarite razgibano fotomontažo.

...

- Preprosto čiščenje in retuširanje najlažje opravimo z *radirko*.
- Barvo ospredja nastavimo na belo, *radirki* pa dodelimo lastnosti mehkega čopiča.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[radírka]

IPA: [ra'di:rka]

tonemski

[radírka]

IPA: [radí:rkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: radírka

RODILNIK: radírke

DAJALNIK: radírki

TOŽILNIK: radírko

MESTNIK: pri radírki

ORODNIK: z radírko

dvojina

IMENOVALNIK: radírki

RODILNIK: radírk

DAJALNIK: radírkama

TOŽILNIK: radírki

MESTNIK: pri radírkah

ORODNIK: z radírkama

množina

IMENOVALNIK: radírke

RODILNIK: radírk

DAJALNIK: radírkam

TOŽILNIK: radírke

MESTNIK: pri radírkah

ORODNIK: z radírkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: radírka

RODILNIK: radírke

DAJALNIK: radírki

TOŽILNIK: radírko

MESTNIK: pri radírki

ORODNIK: z radírko

dvojina

IMENOVALNIK: radírki

RODILNIK: radírk

DAJALNIK: radírkama

TOŽILNIK: radírki

MESTNIK: pri radírkah

ORODNIK: z radírkama

množina

IMENOVALNIK: radírke

RODILNIK: radírk

DAJALNIK: radírkam

TOŽILNIK: radírke

MESTNIK: pri radírkah

ORODNIK: z radírkami

IZVOR

↑radirati

repelènt repelènta samostalnik moškega spola [repelènt]

POMEN

sredstvo, ki ščiti pred klopi, piki žuželk, navadno z neprijetnim vonjem

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** uporaba repelentov

- Nepravilna uporaba *repelentov* je pogosto vzrok za njihov nepopoln učinek, zato je zelo pomembno, da se natančno držimo navodil za njihovo uporabo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda** naravni repelent

- Naravni *repelent* lahko sestavite iz vode in nekaj kapljic citronelinega eteričnega olja ter s tem pripravkom poškopite obleko.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

namazati z repelentom | zaščititi z repelentom

- Najbolj odkrite dele telesa je priporočljivo namazati z *repelenti*.

- Tako kot pred piki komarjev se je tudi pred ugrizi kloпов mogoče zaščititi z *repelenti*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nanesti repelent | uporabiti, uporabljati repelent

- Na odkrito kožo in obleko je priporočljivo nanesti *repelent*.

- Uporabite *repelente* in se po vrnitvi domov

preglejte ter morebitne klope čimprej odstranite s pinceto.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. repelent vsebuje KAJ

- *Repelenti* vsebujejo bodisi kemijska sredstva bodisi rastlinske izvlečke.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** zaščita z repelenti

- Najučinkovitejša je zaščita z *repelenti*, ki jih je treba na kožo napršiti že pred odhodom v gozd, hkrati pa čim več kože pokriti z oblačili z dolgimi rokavi in hlačnicami.

▶ **sam. beseda** + proti + sam. beseda v dajalniku

- Na trgu je velika izbira *repelentov* proti klopm.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[repelènt]

IPA: [repe'lent]

tonemski

[repelènt]

IPA: [rɛpɛlɛnt]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: repelènt
RODILNIK: repelènta
DAJALNIK: repelèntu
TOŽILNIK: repelènt
MESTNIK: pri repelèntu
ORODNIK: z repelèntom

dvojina

IMENOVALNIK: repelènta
RODILNIK: repelèntov
DAJALNIK: repelèntoma
TOŽILNIK: repelènta
MESTNIK: pri repelèntih
ORODNIK: z repelèntoma

množina

IMENOVALNIK: repelènti
RODILNIK: repelèntov
DAJALNIK: repelèntom
TOŽILNIK: repelènte
MESTNIK: pri repelèntih
ORODNIK: z repelènti

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: repelènt
RODILNIK: repelènta
DAJALNIK: repelèntu
TOŽILNIK: repelènt
MESTNIK: pri repelèntu tudi pri repelèntu
ORODNIK: z repelèntom

dvojina

IMENOVALNIK: repelènta
RODILNIK: repelèntov in repelèntov
DAJALNIK: repelèntoma
TOŽILNIK: repelènta
MESTNIK: pri repelèntih in pri repelèntih
ORODNIK: z repelèntoma

množina

IMENOVALNIK: repelènti
RODILNIK: repelèntov in repelèntov
DAJALNIK: repelèntom
TOŽILNIK: repelènte
MESTNIK: pri repelèntih in pri repelèntih
ORODNIK: z repelènti in z repelènti

IZVOR

prevzeto iz angl. *repellent*, iz *repel* 'odbijati, gnusiti se', kar je prevzeto iz lat. *repellere* 'odrinuti, zavrniti'

résa rése samostalnik ženskega spola [résa]

POMEN

grmičasta rastlina z navadno vijoličastimi cvetovi v dolgih, pokončnih socvetjih; primerjaj lat. *Erica*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

cvetoča resa

▪ Pozimi cvetočo *reso* postrizemo takoj, ko ovenijo cvetki.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

posaditi reso

▪ Iz ostrih skal in porozne kamnine sta ustvarila poseben kotic, zraven pa posadila *rese*, bor in nekaj cvetočih trajnic.

▪ Po cvetenju porežemo *reso*, vendar le do višine cvetenja.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Ker posamični cvetovi dozorevajo od spodaj navzgor, *resa* cveti zelo dolgo.

...

▪ Manjše brežine lahko zasadimo z *reso* in plazečimi se brini.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[résa]

IPA: [ˈre:sa]

tonemski

[résa]

IPA: [rè:sá]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: résa
RODILNIK: rése
DAJALNIK: rési
TOŽILNIK: réso
MESTNIK: pri rési
ORODNIK: z réso

dvojina

IMENOVALNIK: rési
RODILNIK: rés
DAJALNIK: résama
TOŽILNIK: rési
MESTNIK: pri résah
ORODNIK: z résama

množina

IMENOVALNIK: rése
RODILNIK: rés
DAJALNIK: résam
TOŽILNIK: rése
MESTNIK: pri résah
ORODNIK: z résami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: résa
RODILNIK: rése
DAJALNIK: rési

TOŽILNIK: **rěso**
MESTNIK: pri **rěsi**
ORODNIK: z **rěso**

dvojina

IMENOVALNIK: **rěsi**
RODILNIK: **rěs**
DAJALNIK: **rěs**ama****
TOŽILNIK: **rěsi**
MESTNIK: pri **rěs**ah****
ORODNIK: z **rěs**ama****

množina

IMENOVALNIK: **rěse**
RODILNIK: **rěs**
DAJALNIK: **rěs**am****
TOŽILNIK: **rěse**
MESTNIK: pri **rěs**ah****
ORODNIK: z **rěs**ami****

STALNE ZVEZE

drevesasta resa

iz botanike **grm** ali **drevo** z belimi zvončastimi cvetovi v dolgih, pokončnih socvetjih in iglicam podobnimi listki; primerjaj lat. *Erica arborea*
▪ V višjih legah sta značilna brin in **drevesasta resa**, ki z naraščajočo nadmorsko višino postaja vse bolj grmičasta.
▪ Korenine **drevesaste rese** težko gorijo, zato so nenadomestljivo gradivo za izdelavo pip.

jesenska resa

grmičasta rastlina z navadno vijoličastimi cvetovi v dolgih, pokončnih socvetjih, ki cveti zlasti zgodaj jeseni; primerjaj lat. *Calluna vulgaris*; SIN.: vresa, vresje, iz botanike **jesenska vresa**, iz botanike **jesensko vresje**
▪ V okrasne posode na balkonu posadimo **jesensko reso**, ki bo še lepša v kombinaciji z nizkimi borovci.

planinska resa

zdravilna rastlina s pahljačastimi vbočenimi listi z nazobčanim robom in drobnimi rumenkasto zelenimi cvetovi; primerjaj lat. *Alchemilla vulgaris*
▪ Od koč do vrha vodita dve poti: lahka in zahtevna, ki ponuja lepe razglede, polja trave in **planinske rese** na vrhu.
▪ Veliko so uporabljali zmes arnike, šentjanževke in **planinske rese**, vse so namočili v olju in nakapali na kruh.

spomladanska resa

iz botanike **grmičasta** rastlina z zvončastimi, navadno vijoličastimi cvetovi v dolgih, pokončnih socvetjih, ki cveti zlasti zgodaj spomladi; primerjaj lat. *Erica carnea*
▶ **prireдна zveza**
spomladanska resa in jesenska resa

▪ Resin med nastane iz nektarja jesenske in **spomladanske rese**.

...

▪ Še pred pričetkom koledarske pomladi zacveti **spomladanska resa**.
▪ **Spomladanske rese** potrebujejo hladno okolje, zato jih v hiši težko obdržimo pri življenju; po cvetenju jih zavržemo.

IZVOR

↑vresa

riboflavín riboflavína samostalnik moškega spola

[riboflavín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije **vitamin skupine B**, ki se pojavlja v večini živil, proizvajajo ga tudi črevesne bakterije, in kot koencim pozitivno vpliva na celično presnovo, delovanje živčevja, zdravje kože; SIN.: iz biologije, iz farmacije **vitamin B2**

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Z zamrzovanjem mesa zmanjšamo količino **riboflavina** tudi za polovico.
- Količina **riboflavina**, ki ga dobimo s hrano, je odvisna od energijske vrednosti hrane.

▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.**

- **Riboflavin** ali **vitamin B2** pomaga pri privzemu kisika in tvorbi eritrocitov.

...

▪ Uravnotežena prehrana na splošno zagotavlja dovolj **riboflavina**.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[riboflavín]

IPA: [ribofla'vi:n]

tonemski

[riboflavîn]

IPA: [riboflavî:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: riboflavín

RODILNIK: riboflavína

DAJALNIK: riboflavínu

TOŽILNIK: riboflavín

MESTNIK: pri riboflavínu

ORODNIK: z riboflavín**om**

dvojina

IMENOVALNIK: riboflavína

RODILNIK: riboflavín**ov**

DAJALNIK: riboflavín**oma**

TOŽILNIK: riboflavína

MESTNIK: pri riboflavín**ih**

ORODNIK: z riboflavín**oma**

množina

IMENOVALNIK: riboflavíni
RODILNIK: riboflavínov
DAJALNIK: riboflavínom
TOŽILNIK: riboflavíne
MESTNIK: pri riboflavíni**h**
ORODNIK: z riboflavíni

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: riboflavîn
RODILNIK: riboflavîna
DAJALNIK: riboflavînu
TOŽILNIK: riboflavîn
MESTNIK: pri riboflavînu
ORODNIK: z riboflavînom

dvojina

IMENOVALNIK: riboflavîna
RODILNIK: riboflavînov
DAJALNIK: riboflavînoma
TOŽILNIK: riboflavîna
MESTNIK: pri riboflavîni**h**
ORODNIK: z riboflavînoma

množina

IMENOVALNIK: riboflavîni
RODILNIK: riboflavînov
DAJALNIK: riboflavînom
TOŽILNIK: riboflavíne
MESTNIK: pri riboflavîni**h**
ORODNIK: z riboflavîni

IZVOR

prevzeto iz angl. *riboflavin* iz ↑*ribo*(za) + ↑*flavin*

rikša ríkše samostalnik ženskega spola [ríkša]

POMEN

1. vozilo z dvema ali tremi kolesi za prevoz ljudi, ki ga vleče, poganja človek, po izvoru iz Azije

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

voznik ríkše

▪ Za Indijo je povsem normalno, da je na poti mnogo voznikov *rikš*, ki turistom vztrajno ponujajo svoje storitve.

▪ Kot voznik *rikše* ne bo obogatel, bo pa preživel.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**
vožnja z rikšo

▪ Ena vožnja z *rikšo* stane povprečno pet rupij, to je približno 11 ameriških centov.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vleči, voziti rikšo

▪ Oče je od jutra do večera vlek *rikšo*.

▪ Podnevi vozi *rikšo*, ponoči spi na kosu pločnika.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Daka ni prestolnica rikš samo zaradi njihovega izjemnega števila, tam so tudi najbolj okrašene in najbolj kičaste *rikše* na svetu.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Z *rikšami* potujejo tisti, ki si niti taksija ne morejo privoščiti.

1.1. tako vozilo na motorni pogon

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

motorizirana rikša | motorna rikša

▪ Motorizirane *rikše* so mnogo hitrejšje in omogočajo tudi nekoliko daljše prevoze.

▪ V Indiji so taksiji predvsem kolesa in motorne *rikše*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[ríkša]

IPA: ['ri:kʃa]

tonemski

[ríkša]

IPA: [rí:kʃà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: ríkša

RODILNIK: ríkše

DAJALNIK: ríkši

TOŽILNIK: ríkšo

MESTNIK: pri ríkši

ORODNIK: z ríkšo

dvojina

IMENOVALNIK: ríkši

RODILNIK: ríkš

DAJALNIK: ríkšama

TOŽILNIK: ríkši

MESTNIK: pri ríkš**ah**

ORODNIK: z ríkš**ama**

množina

IMENOVALNIK: ríkše

RODILNIK: ríkš

DAJALNIK: ríkš**am**

TOŽILNIK: ríkše

MESTNIK: pri ríkš**ah**

ORODNIK: z ríkš**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: ríkša

RODILNIK: ríkše

DAJALNIK: ríkši

TOŽILNIK: ríkšo

MESTNIK: pri ríkši

ORODNIK: z ríkšo

dvojina

IMENOVALNIK: ríkši

RODILNIK: ríkš

DAJALNIK: ríkš**ama**

TOŽILNIK: ríkši

MESTNIK: pri ríkš**ah**

ORODNIK: z ríkš**ama**

množina

IMENOVALNIK: ríkše

RODILNIK: ríkš

DAJALNIK: ríkš**am**

TOŽILNIK: ríkše

MESTNIK: pri ríkš**ah**

ORODNIK: z ríkš**ami**

IZVOR

prevzeto prek nem. *Rikscha* iz jap. *jinrikisha*, iz *jin* 'človek', *riki* 'sila, moč' in *sha* 'voz', prvotno torej 'voz na človeško silo'

rinitis rinítisa samostalnik moškega spola [rinítis]

POMEN

iz medicine vnetje nosne sluznice z močnim vodenim izcedkom

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

alergični, alergijski rinitis | kronični rinitis

- Najpogostejši alergen, ki je v več kot 90 odstotkih povzročitelj celoletnega alergijskega *rinitisa*, je pršica hišnega prahu.
- Zdravljenje kroničnega *rinitisa* je pomembno, saj se ob njem opazno zmanjšuje kakovost življenja bolnikov.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** bolnik z alergijskim rinitisom

- Od 40 do 50 odstotkov bolnikov z alergijskim *rinitisom* ima tudi astmo, bolniki z alergijsko astmo pa imajo kar v 80 odstotkih tudi rinitis.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Alergijski *rinitis* povzroča kihanje, izločanje vodene sluzi, otekanje sluznic, zamašen in srbeč nos.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Poudarila je, kako pomembno je prepoznati alergijski *rinitis* in ga takoj zdraviti.

...

- *Rinitis* ni le neprijetna nadloga, ampak usmerja tudi splošno zdravje in druge bolezni.
- O alergiji in *rinitisu* lahko govorimo takrat, ko težave z nosom trajajo več kot 14 dni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rinítis]

IPA: [r'i:ni:tis]

tonemski

[rinítis]

IPA: [ri:ni:tis]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rinítis

RODILNIK: rinítisa

DAJALNIK: rinítisu

TOŽILNIK: rinítis

MESTNIK: pri rinítisu

ORODNIK: z rinítis**om**

dvojina

IMENOVALNIK: rinítisa

RODILNIK: rinítis**ov**

DAJALNIK: rinítis**oma**

TOŽILNIK: rinítisa

MESTNIK: pri rinítis**ih**

ORODNIK: z rinítis**oma**

množina

IMENOVALNIK: rinítisi

RODILNIK: rinítis**ov**

DAJALNIK: rinítis**om**

TOŽILNIK: rinítise

MESTNIK: pri rinítis**ih**

ORODNIK: z rinítisi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rinítis

RODILNIK: rinítisa

DAJALNIK: rinítisu

TOŽILNIK: rinítis

MESTNIK: pri rinítisu

ORODNIK: z rinítis**om**

dvojina

IMENOVALNIK: rinítisa

RODILNIK: rinítis**ov**

DAJALNIK: rinítis**oma**

TOŽILNIK: rinítisa

MESTNIK: pri rinítis**ih**

ORODNIK: z rinítis**oma**

množina

IMENOVALNIK: rinítisi

RODILNIK: rinítis**ov**

DAJALNIK: rinítis**om**

TOŽILNIK: rinítise

MESTNIK: pri rinítis**ih**

ORODNIK: z rinítisi

IZVOR

prevzeto iz nlat. *rhinitis*, iz gr. *rhīs* 'nos'

rókfor rókforja in **rokfór** rokfórja; in **roquefort**

samostalnik moškega spola [rókfor] in [rokfór]

POMEN

poltrdi sir iz ovčjega mleka z modro plesnijo, po izvoru iz Francije

- *Rokfor* nasekljamo in zmešamo s kislo smetano.
- Francoska kuhinja vztraja pri kombinaciji vina sautern s sirom *rokfor*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rókfor] in [rokfór]

IPA: ['ro:kfɔr] in [rɔk'fɔ:r]

tonemski

[rɔkfor] in [rokfɔr]

IPA: [rɔ:kfɔr] in [rɔkfɔ:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rókfor

RODILNIK: rókforja

DAJALNIK: rókforju

TOŽILNIK: rókfor

MESTNIK: pri rókforju

ORODNIK: z rókforjem

dvojina

IMENOVALNIK: rókforja

RODILNIK: rókforjev

DAJALNIK: rókforjema

TOŽILNIK: rókforja

MESTNIK: pri rókforjih

ORODNIK: z rókforjema

množina

IMENOVALNIK: rókforji

RODILNIK: rókforjev

DAJALNIK: rókforjem

TOŽILNIK: rókforje

MESTNIK: pri rókforjih

ORODNIK: z rókforji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rɔkfor

RODILNIK: rɔkforja

DAJALNIK: rɔkforju

TOŽILNIK: rɔkfor

MESTNIK: pri rɔkforju

ORODNIK: z rɔkforjem

dvojina

IMENOVALNIK: rɔkforja

RODILNIK: rɔkforjev

DAJALNIK: rɔkforjema

TOŽILNIK: rɔkforja

MESTNIK: pri rɔkforjih

ORODNIK: z rɔkforjema

množina

IMENOVALNIK: rɔkforji

RODILNIK: rɔkforjev

DAJALNIK: rɔkforjem

TOŽILNIK: rɔkforje

MESTNIK: pri rɔkforjih

ORODNIK: z rɔkforji

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rokfor

RODILNIK: rokforja

DAJALNIK: rokforju

TOŽILNIK: rokfor

MESTNIK: pri rokforju

ORODNIK: z rokforjem

dvojina

IMENOVALNIK: rokforja

RODILNIK: rokforjev

DAJALNIK: rokforjema

TOŽILNIK: rokforja

MESTNIK: pri rokforjih

ORODNIK: z rokforjema

množina

IMENOVALNIK: rokforji

RODILNIK: rokforjev

DAJALNIK: rokforjem

TOŽILNIK: rokforje

MESTNIK: pri rokforjih

ORODNIK: z rokforji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rokfor

RODILNIK: rokforja

DAJALNIK: rokforju

TOŽILNIK: rokfor

MESTNIK: pri rokforju

ORODNIK: z rokforjem

dvojina

IMENOVALNIK: rokforja

RODILNIK: rokforjev

DAJALNIK: rokforjema

TOŽILNIK: rokforja

MESTNIK: pri rokforjih

ORODNIK: z rokforjema

množina

IMENOVALNIK: rokforji

RODILNIK: rokforjev

DAJALNIK: rokforjem

TOŽILNIK: rokforje

MESTNIK: pri rokforjih

ORODNIK: z rokforji

IZVOR

↑roquefort

roquefort roqueforta; in **rókfor** samostalnik moškega spola

[rɔkfor] in [rokfɔr]

POMEN

poltrdi sir iz ovčjega mleka z modro plesnijo, po izvoru iz Francije

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Za 2,8 kilograma težek hlebec *roqueforta* je potrebnih dvanajst litrov nepasteriziranega mleka.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Na gričih, ki se dvigujejo k planini Larzac, ima svojo ovčjo farmo in sirarno znamenitega *roqueforta*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rókfor] in [rokfór]

IPA: [ˈro:kfɔr] in [rɔkˈfɔ:r]

tonemski

[ròkfor] in [rokfôr]

IPA: [rɔ:kfɔr] in [rɔkˈfɔ:r]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: roquefort

jakostni [rókfor] in [rokfór]

tonemski [ròkfor] in [rokfôr]

RODILNIK: roqueforta

jakostni [rókforja] in [rokfórja]

tonemski [ròkforja] in [rokfôrja]

DAJALNIK: roquefortu

jakostni [rókforju] in [rokfórju]

tonemski [ròkforju] in [rokfôrju]

TOŽILNIK: roquefort

jakostni [rókfor] in [rokfór]

tonemski [ròkfor] in [rokfôr]

MESTNIK: pri roquefortu

jakostni [pri rókforju] in [pri rokfórju]

tonemski [pri ròkforju] in [pri rokfôrju]

ORODNIK: z roquefortom

jakostni [z rókforjem] in [z rokfórjem]

tonemski [z ròkforjem] in [z rokfôrjem] in z

roquefortem

dvojina

IMENOVALNIK: roqueforta

jakostni [rókforja] in [rokfórja]

tonemski [ròkforja] in [rokfôrja]

RODILNIK: roquefortov

jakostni [rókforjeu] in [rokfórjeu]

tonemski [ròkforjeu] in [rokfôrjeu] in roquefortev

DAJALNIK: roquefortoma

jakostni [rókforjema] in [rokfórjema]

tonemski [ròkforjema] in [rokfôrjema] in

roquefortema

TOŽILNIK: roqueforta

jakostni [rókforja] in [rokfórja]

tonemski [ròkforja] in [rokfôrja]

MESTNIK: pri roquefortih

jakostni [pri rókforjih] in [pri rokfórjih]

tonemski [pri ròkforjih] in [pri rokfôrjih]

ORODNIK: z roquefortoma

jakostni [z rókforjema] in [z rokfórjema]

tonemski [z ròkforjema] in [z rokfôrjema] in z

roquefortema

množina

IMENOVALNIK: roqueforti

jakostni [rókforji] in [rokfórji]

tonemski [ròkforji] in [rokfôrji]

RODILNIK: roquefortov

jakostni [rókforjeu] in [rokfórjeu]

tonemski [ròkforjeu] in [rokfôrjeu] in roquefortev

DAJALNIK: roquefortom

jakostni [rókforjem] in [rokfórjem]

tonemski [ròkforjem] in [rokfôrjem] in roquefortem

TOŽILNIK: roqueforte

jakostni [rókforje] in [rokfórje]

tonemski [ròkforje] in [rokfôrje]

MESTNIK: pri roquefortih

jakostni [pri rókforjih] in [pri rokfórjih]

tonemski [pri ròkforjih] in [pri rokfôrjih]

ORODNIK: z roqueforti

jakostni [z rókforji] in [z rokfórji]

tonemski [z ròkforji] in [z rokfôrji]

IZVOR

prevzeto iz frc. *roquefort*, po francoskem kraju *Roquefort-sur-Soulzon*

rottweiler rottweilerja; glej **rótvajler** samostalnik

moškega spola [rótvajler]

POMEN

večji, močnejši pes črne barve s simetričnimi rdeče rjavimi lisami in kratko dlako

► prid. beseda + **sam. beseda**

- Dobro vzgojen in treniran *rottweiler* je nenevaren za okolico, v kateri živi.

► sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Pri nas se marsikdo odloči za nakup *rottweilerja* zaradi tega, ker je pasma še vedno dokaj modna.

...

- Med najbolj učljive pasme uvrščajo nemške ovčarje, *rottweilerje*, dobermane in škotske ovčarje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rótvajler]

IPA: [ˈro:tvajler]

tonemski

[ròtvajler]

IPA: [rɔ:tvajler]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: rottweiler

jakostni [rótvajler]

tonemski [ròtvajler]

RODILNIK: rottweilerja

jakostni [rótvajlerja]

tonemski [ròtvajlerja]

DAJALNIK: rottweilerju

jakostni [rótvajlerju]

tonemski [ròtvajlerju]

TOŽILNIK: rottweilerja

jakostni [rótvajlerja]

tonemski [ròtvajlerja]

MESTNIK: pri rottweilerju

jakostni [pri rótvajlerju]

tonemski [pri rôtvajlerju]
ORODNIK: z rottweilerjem
jakostni [z rôtvajlerjem]
tonemski [z rôtvajlerjem]

dvojina

IMENOVALNIK: rottweilerja
jakostni [rôtvajlerja]
tonemski [rôtvajlerja]
RODILNIK: rottweilerjev
jakostni [rôtvajlerjeu]
tonemski [rôtvajlerjeu]
DAJALNIK: rottweilerjema
jakostni [rôtvajlerjema]
tonemski [rôtvajlerjema]
TOŽILNIK: rottweilerja
jakostni [rôtvajlerja]
tonemski [rôtvajlerja]
MESTNIK: pri rottweilerjih
jakostni [pri rôtvajlerjih]
tonemski [pri rôtvajlerjih]
ORODNIK: z rottweilerjema
jakostni [z rôtvajlerjema]
tonemski [z rôtvajlerjema]

množina

IMENOVALNIK: rottweilerji
jakostni [rôtvajlerji]
tonemski [rôtvajlerji]
RODILNIK: rottweilerjev
jakostni [rôtvajlerjeu]
tonemski [rôtvajlerjeu]
DAJALNIK: rottweilerjem
jakostni [rôtvajlerjem]
tonemski [rôtvajlerjem]
TOŽILNIK: rottweilerje
jakostni [rôtvajlerje]
tonemski [rôtvajlerje]
MESTNIK: pri rottweilerjih
jakostni [pri rôtvajlerjih]
tonemski [pri rôtvajlerjih]
ORODNIK: z rottweilerji
jakostni [z rôtvajlerji]
tonemski [z rôtvajlerji]

IZVOR

prevzeto iz nem. *Rottweiler*, po nemškem mestu *Rottweil*

rôtvajler rôtvajlerja; tudi **rottweiler** samostalnik moškega
spola [rôtvajler]

POMEN

večji, močnejši pes črne barve s simetričnimi
rdeče rjavimi lisami in kratko dlako

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

pasma rotvajler | pes rotvajler

▪ Iskala sem svojega takrat dva meseca starega psa
pasme *rotvajler*.

▪ Veliko energije namenja svojemu mlademu psu
rotvajlerju.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Šele doma je videl, da ga *rotvajler* ni samo malo
šavsnil, temveč prav grdo ugriznil.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Pred hišo, zavito v čudovito zelenje, sta naju
pričakala mož mrkega pogleda in orjaški *rotvajler*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Lastnik *rotvajlerja* pravi, da je pes šolan in ni
napadalen.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Približal se jima je in z dovoljenjem lastnice
rotvajlerja pobožal.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rôtvajler]

IPA: [ˈroːtvailer]

tonemski

[rôtvajler]

IPA: [rôːtvailer]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rôtvajler

RODILNIK: rôtvajlerja

DAJALNIK: rôtvajlerju

TOŽILNIK: rôtvajlerja

MESTNIK: pri rôtvajlerju

ORODNIK: z rôtvajlerjem

dvojina

IMENOVALNIK: rôtvajlerja

RODILNIK: rôtvajlerjev

DAJALNIK: rôtvajlerjema

TOŽILNIK: rôtvajlerja

MESTNIK: pri rôtvajlerjih

ORODNIK: z rôtvajlerjema

množina

IMENOVALNIK: rôtvajlerji

RODILNIK: rôtvajlerjev

DAJALNIK: rôtvajlerjem

TOŽILNIK: rôtvajlerje

MESTNIK: pri rôtvajlerjih

ORODNIK: z rôtvajlerji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rôtvajler

RODILNIK: rôtvajlerja

DAJALNIK: rôtvajlerju

TOŽILNIK: rôtvajlerja

MESTNIK: pri rôtvajlerju

ORODNIK: z rôtvajlerjem

dvojina

IMENOVALNIK: rôtvajlerja

RODILNIK: rōtvajlerjev
DAJALNIK: rōtvajlerjema
TOŽILNIK: rōtvajlerja
MESTNIK: pri rōtvajlerjih
ORODNIK: z rōtvajlerjema

množina

IMENOVALNIK: rōtvajlerji
RODILNIK: rōtvajlerjev
DAJALNIK: rōtvajlerjem
TOŽILNIK: rōtvajlerje
MESTNIK: pri rōtvajlerjih
ORODNIK: z rōtvajlerji

BESEDOTVORJE

feminativ: rōtvajlerka

IZVOR

↑rottweiler

rōtvajlerka rōtvajlerke samostalnik ženskega spola

[rōtvajlerka]

POMEN

samica večjega, močnejšega psa črne barve s simetričnimi rdeče rjavimi lisami in kratko dlako

- Psa so podarili družini, ki je že imela samičko *rotvajlerko*, zanj pa so se zanimali prav zaradi legla in ne zaradi preprodaje.
- *Rotvajlerka* je skočila iz odprte ograde in začela besno lajati na sprehajalca.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[rōtvajlerka]

IPA: [ˈrɔ:tvailerka]

tonemski

[rōtvajlerka]

IPA: [ró:tvàilerka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: rōtvajlerka
RODILNIK: rōtvajlerke
DAJALNIK: rōtvajlerki
TOŽILNIK: rōtvajlerko
MESTNIK: pri rōtvajlerki
ORODNIK: z rōtvajlerko

dvojina

IMENOVALNIK: rōtvajlerki
RODILNIK: rōtvajlerk
DAJALNIK: rōtvajlerkama
TOŽILNIK: rōtvajlerki
MESTNIK: pri rōtvajlerkah
ORODNIK: z rōtvajlerkama

množina

IMENOVALNIK: rōtvajlerke

RODILNIK: rōtvajlerk
DAJALNIK: rōtvajlerkam
TOŽILNIK: rōtvajlerke
MESTNIK: pri rōtvajlerkah
ORODNIK: z rōtvajlerkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: rōtvajlerka
RODILNIK: rōtvajlerke
DAJALNIK: rōtvajlerki
TOŽILNIK: rōtvajlerko
MESTNIK: pri rōtvajlerki
ORODNIK: z rōtvajlerko

dvojina

IMENOVALNIK: rōtvajlerki
RODILNIK: rōtvajlerk
DAJALNIK: rōtvajlerkama
TOŽILNIK: rōtvajlerki
MESTNIK: pri rōtvajlerkah
ORODNIK: z rōtvajlerkama

množina

IMENOVALNIK: rōtvajlerke
RODILNIK: rōtvajlerk
DAJALNIK: rōtvajlerkam
TOŽILNIK: rōtvajlerke
MESTNIK: pri rōtvajlerkah
ORODNIK: z rōtvajlerkami

IZVOR

↑rotvajler

sabljastozóbi sabljastozóba sabljastozóbo pridevnik

[sabljastozóbi]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sabljastozóbi]

IPA: [sabljastɔˈzo:bi]

tonemski

[sabljastozóbi] in [sabljastozòbi]

IPA: [sabljastɔzò:bí] in [sabljastɔzò:bi]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozóbi
RODILNIK: sabljastozóbega
DAJALNIK: sabljastozóbemu
TOŽILNIK: sabljastozóbi
živo sabljastozóbega
MESTNIK: pri sabljastozóbem
ORODNIK: s sabljastozóbim

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozóba

RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**bima**
TOŽILNIK: sabljastozó**ba**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bima**

množina

IMENOVALNIK: sabljastozó**bi**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**him**
TOŽILNIK: sabljastozó**be**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozó**ba**
RODILNIK: sabljastozó**be**
DAJALNIK: sabljastozó**bi**
TOŽILNIK: sabljastozó**bo**
MESTNIK: pri sabljastozó**bi**
ORODNIK: s sabljastozó**bo**

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozó**bi**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**bima**
TOŽILNIK: sabljastozó**bi**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bima**

množina

IMENOVALNIK: sabljastozó**be**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**him**
TOŽILNIK: sabljastozó**be**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozó**bo**
RODILNIK: sabljastozó**bega**
DAJALNIK: sabljastozó**bemu**
TOŽILNIK: sabljastozó**bo**
MESTNIK: pri sabljastozó**bem**
ORODNIK: s sabljastozó**him**

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozó**bi**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**bima**
TOŽILNIK: sabljastozó**bi**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bima**

množina

IMENOVALNIK: sabljastozó**ba**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**him**
TOŽILNIK: sabljastozó**ba**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozó**bi**
RODILNIK: sabljastozó**bega**
DAJALNIK: sabljastozó**bemu**
TOŽILNIK: sabljastozó**bi**
živo sabljastozó**bega**
MESTNIK: pri sabljastozó**bem**
ORODNIK: s sabljastozó**him**

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozó**ba**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**bima**
TOŽILNIK: sabljastozó**ba**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bima**

množina

IMENOVALNIK: sabljastozó**bi**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**him**
TOŽILNIK: sabljastozó**be**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozó**ba**
RODILNIK: sabljastozó**be**
DAJALNIK: sabljastozó**bi**
TOŽILNIK: sabljastozó**bo**
MESTNIK: pri sabljastozó**bi**
ORODNIK: s sabljastozó**bo**

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozó**bi**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**bima**
TOŽILNIK: sabljastozó**bi**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bima**

množina

IMENOVALNIK: sabljastozó**be**
RODILNIK: sabljastozó**bih**
DAJALNIK: sabljastozó**him**
TOŽILNIK: sabljastozó**be**
MESTNIK: pri sabljastozó**bih**
ORODNIK: s sabljastozó**bimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozó**bo**
RODILNIK: sabljastozó**bega**
DAJALNIK: sabljastozó**bemu**
TOŽILNIK: sabljastozó**bo**
MESTNIK: pri sabljastozó**bem**
ORODNIK: s sabljastozó**him**

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozôbi
RODILNIK: sabljastozôbih
DAJALNIK: sabljastozôbima
TOŽILNIK: sabljastozôbi
MESTNIK: pri sabljastozôbih
ORODNIK: s sabljastozôbima

množina

IMENOVALNIK: sabljastozôba
RODILNIK: sabljastozôbih
DAJALNIK: sabljastozôbim
TOŽILNIK: sabljastozôba
MESTNIK: pri sabljastozôbih
ORODNIK: s sabljastozôbimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozôbi
RODILNIK: sabljastozôbega
DAJALNIK: sabljastozôbemu
TOŽILNIK: sabljastozôbi
živo sabljastozôbega
MESTNIK: pri sabljastozôbem
ORODNIK: s sabljastozôbim

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozôba
RODILNIK: sabljastozôbih
DAJALNIK: sabljastozôbima
TOŽILNIK: sabljastozôba
MESTNIK: pri sabljastozôbih
ORODNIK: s sabljastozôbima

množina

IMENOVALNIK: sabljastozôbi
RODILNIK: sabljastozôbih
DAJALNIK: sabljastozôbim
TOŽILNIK: sabljastozôbe
MESTNIK: pri sabljastozôbih
ORODNIK: s sabljastozôbimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozôba
RODILNIK: sabljastozôbe
DAJALNIK: sabljastozôbi
TOŽILNIK: sabljastozôbo
MESTNIK: pri sabljastozôbi
ORODNIK: s sabljastozôbo

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozôbi
RODILNIK: sabljastozôbih
DAJALNIK: sabljastozôbima
TOŽILNIK: sabljastozôbi
MESTNIK: pri sabljastozôbih
ORODNIK: s sabljastozôbima

množina

IMENOVALNIK: sabljastozôbe

RODILNIK: sabljastozôbih
DAJALNIK: sabljastozôbim
TOŽILNIK: sabljastozôbe
MESTNIK: pri sabljastozôbih
ORODNIK: s sabljastozôbimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sabljastozôbo
RODILNIK: sabljastozôbega
DAJALNIK: sabljastozôbemu
TOŽILNIK: sabljastozôbo
MESTNIK: pri sabljastozôbem
ORODNIK: s sabljastozôbim

dvojina

IMENOVALNIK: sabljastozôbi
RODILNIK: sabljastozôbih
DAJALNIK: sabljastozôbima
TOŽILNIK: sabljastozôbi
MESTNIK: pri sabljastozôbih
ORODNIK: s sabljastozôbima

množina

IMENOVALNIK: sabljastozôba
RODILNIK: sabljastozôbih
DAJALNIK: sabljastozôbim
TOŽILNIK: sabljastozôba
MESTNIK: pri sabljastozôbih
ORODNIK: s sabljastozôbimi

STALNE ZVEZE

sabljazozoba mačka

iz zoologije velika izumrla mačka z dolgimi, navadno sabljasto zakrivljenimi podočniki; primerjaj lat.

Machairodontinae

► sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Odkrili so večje število kosti hominidov, katerih brazgotine kažejo sledove *sabljazozobih mačk*.

...

- Meni, da *sabljazozobe mačke* niso napadale vratu žrtve, kot to počne lev, ampak so z njenega trebuha odtrgale velik kos mesa.

sabljazozobi tiger

iz zoologije rod izumrlih velikih mačk z dolgimi, navadno sabljasto zakrivljenimi podočniki; primerjaj lat. *Smilodon*

- Avstralski raziskovalci so s pomočjo fosilnih ostankov *sabljazozobega tigra* modelirali čeljust živali, težke okoli 230 kg.

IZVOR

iz *sabljaz zob*

sámohranílec sámohranílca samostalnik moškega spola [sámohranílec sámohraníľca] in [sámohranílec sámohranílca]

POMEN

1. kdor v enostarševski družini preživlja, vzgaja otroka

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

starši samohranilci

▪ Povečalo se je število staršev *samohranilcev*.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku samohranilec z *n* otroki

▪ Države Beneluksa so radodarne s pomočmi družinam ali staršem *samohranilcem* z majhnimi otroki, ki so deležni tudi različnih finančnih ugodnosti.

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku** postati samohranilec

▪ Če je roditelj postal *samohranilec* zaradi ločitve ali vdovstva, bo to vneslo v družinsko dinamiko nenadno spremembo.

1.1. moški, ki v enostarševski družini preživlja, vzgaja otroka

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

oče, očca samohranilec

▪ Očetje *samohranilci* so pri nas večinoma vdovci, saj mame zelo redko zapustijo otroke.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku samohranilec z *n* otroki

▪ Je vdovec, *samohranilec* s tremi otroki.

▶ priredna zveza

samohranilci in samohranilke

▪ Od 1. januarja so na boljšem tudi otroci samohranilk in *samohranilcev*, saj so upravičeni do 10 odstotkov višjega otroškega dodatka kot otroci, ki živijo v družini z obema staršema.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sámohranílec sámohraníŭca] in [sámohranílec sámohranílca]

IPA: ['sa:mõxra'ni:lõts 'sa:mõxra'ni:utsa] in ['sa:mõxra'ni:lõts 'sa:mõxra'ni:ltsa]

tonemski

[sámohranílec sámohraníŭca] in [sámohranílec sámohranílca]

IPA: [sá:mõxraní:lõts sá:mõxraní:utsà] in [sá:mõxraní:lõts sá:mõxraní:ltsà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sámohranílec

RODILNIK: sámohranílca

DAJALNIK: sámohranílcu

TOŽILNIK: sámohranílca

MESTNIK: pri sámohranílcu

ORODNIK: s sámohranílcem

dvojina

IMENOVALNIK: sámohranílca

RODILNIK: sámohranílec

DAJALNIK: sámohranílcema

TOŽILNIK: sámohranílca

MESTNIK: pri sámohranílcih

ORODNIK: s sámohranílcema

množina

IMENOVALNIK: sámohranílci

RODILNIK: sámohranílec

DAJALNIK: sámohranílcem

TOŽILNIK: sámohranílce

MESTNIK: pri sámohranílcih

ORODNIK: s sámohranílci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sâmhóranílec

RODILNIK: sâmhóranílca

DAJALNIK: sâmhóranílcu

TOŽILNIK: sâmhóranílca

MESTNIK: pri sâmhóranílcu

ORODNIK: s sâmhóranílcem

dvojina

IMENOVALNIK: sâmhóranílca

RODILNIK: sâmhóranílec

DAJALNIK: sâmhóranílcema

TOŽILNIK: sâmhóranílca

MESTNIK: pri sâmhóranílcih

ORODNIK: s sâmhóranílcema

množina

IMENOVALNIK: sâmhóranílci

RODILNIK: sâmhóranílec

DAJALNIK: sâmhóranílcem

TOŽILNIK: sâmhóranílce

MESTNIK: pri sâmhóranílcih

ORODNIK: s sâmhóranílci

BESEDOTVORJE

feminativ: sámohranílka

IZVOR

↑sam + ↑hranilec

sámohranílka sámohraníлке samostalnik ženskega spola

[sámohraníŭka] in [sámohranílka]

POMEN

ženska, ki v enostarševski družini preživlja, vzgaja otroka

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

mama, mamica, mati samohranilka

▪ Nedavno se je ločila in zdaj živi kot mati *samohranilka*.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku samohranilka z *n* otroki | samohranilka s KAKŠNIM otrokom, KAKŠNIM sinom

▪ Težko shajam, saj sem *samohranilka* s tremi otroki.

- Sem mati *samohranilka* s šoloobveznim otrokom in že več kot deset let ločena.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda**
mlada, *n*-letna samohranilka
  - Mlada *samohranilka* ima za sabo težko življenjsko zgodbo, saj je rodila deklico, ki ima okvaro možganov in sluha.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
otrok samohranilke | status samohranilke
  - Opazil je, da so se otroci *samohranilk* nanj bolj navezali in da ga bolj potrebujejo.
  - Popolnoma nerazumljivo je, da s preživnino spodbijajo status *samohranilke* oziroma samohranilca.
- ▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku**
biti samohranilka | ostati, postati samohranilka
  - Daljše obdobje sem bila *samohranilka*, ki je žvela za otroke.
  - Nedolgo tega ji je umrl mož in ostala je *samohranilka* s sinom.
  - *Samohranilka* sem postala, ko je imela hči dve leti.
- ▶ priredna zveza
samohranilke in samohranilci
  - Veliko je *samohranilk* in samohranilcev, ki imajo le po enega otroka.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sámohraníʏka] in [sámohraníʏka]

IPA: ['sa:mɔxra'ni:uka] in ['sa:mɔxra'ni:lka]

tonemski

[sámohraníʏka] in [sámohraníʏka]

IPA: [sá:mɔxraní:ukà] in [sá:mɔxraní:lka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sámohraníʏka

RODILNIK: sámohraníʏke

DAJALNIK: sámohraníʏki

TOŽILNIK: sámohraníʏko

MESTNIK: pri sámohraníʏki

ORODNIK: s sámohraníʏko

dvojina

IMENOVALNIK: sámohraníʏki

RODILNIK: sámohraníʏk

DAJALNIK: sámohraníʏkama

TOŽILNIK: sámohraníʏki

MESTNIK: pri sámohraníʏkah

ORODNIK: s sámohraníʏkama

množina

IMENOVALNIK: sámohraníʏke

RODILNIK: sámohraníʏk

DAJALNIK: sámohraníʏkam

TOŽILNIK: sámohraníʏke

MESTNIK: pri sámohraníʏkah

ORODNIK: s sámohraníʏkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sámohraníʏka

RODILNIK: sámohraníʏke

DAJALNIK: sámohraníʏki

TOŽILNIK: sámohraníʏko

MESTNIK: pri sámohraníʏki

ORODNIK: s sámohraníʏko

dvojina

IMENOVALNIK: sámohraníʏki

RODILNIK: sámohraníʏk

DAJALNIK: sámohraníʏkama

TOŽILNIK: sámohraníʏki

MESTNIK: pri sámohraníʏkah

ORODNIK: s sámohraníʏkama

množina

IMENOVALNIK: sámohraníʏke

RODILNIK: sámohraníʏk

DAJALNIK: sámohraníʏkam

TOŽILNIK: sámohraníʏke

MESTNIK: pri sámohraníʏkah

ORODNIK: s sámohraníʏkami

IZVOR

↑sam + ↑hranilka

sámohraníʏstvo sámohraníʏstva samostalnik srednjega

spola [sámohraníʏstvo] in [sámohraníʏstvo]

POMEN

preživljanje, vzgoja otroka v enostarševski družini

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

- Porast *samohranilstva* je tesno povezan tako s porastom pogostosti razvez kot s porastom rojstev zunaj zakonske zveze.

...

- Socialne delavke so mu v najtežjih trenutkih stale ob strani in mu pomagale od prvega dne *samohranilstva*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sámohraníʏstvo] in [sámohraníʏstvo]

IPA: ['sa:mɔxra'ni:ustvɔ] in ['sa:mɔxra'ni:lstvɔ]

tonemski

[sámohraníʏstvo] in [sámohraníʏstvo]

IPA: [sá:mɔxraní:ustvò] in [sá:mɔxraní:lstvò]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sámohraníʏstvo

RODILNIK: sámohraníʏstva

DAJALNIK: sámohraníʏstvu

TOŽILNIK: sámohranílstvo
MESTNIK: pri sámohranílstvu
ORODNIK: s sámohranílstvom

dvojina

IMENOVALNIK: sámohranílstvi
RODILNIK: sámohranílstev
DAJALNIK: sámohranílstvoma
TOŽILNIK: sámohranílstvi
MESTNIK: pri sámohranílstvih
ORODNIK: s sámohranílstvoma

množina

IMENOVALNIK: sámohranílstva
RODILNIK: sámohranílstev
DAJALNIK: sámohranílstvom
TOŽILNIK: sámohranílstva
MESTNIK: pri sámohranílstvih
ORODNIK: s sámohranílstvi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sámohranílstvo
RODILNIK: sámohranílstva
DAJALNIK: sámohranílstvu
TOŽILNIK: sámohranílstvo
MESTNIK: pri sámohranílstvu
ORODNIK: s sámohranílstvom

dvojina

IMENOVALNIK: sámohranílstvi
RODILNIK: sámohranílstev
DAJALNIK: sámohranílstvoma
TOŽILNIK: sámohranílstvi
MESTNIK: pri sámohranílstvih
ORODNIK: s sámohranílstvoma

množina

IMENOVALNIK: sámohranílstva
RODILNIK: sámohranílstev
DAJALNIK: sámohranílstvom
TOŽILNIK: sámohranílstva
MESTNIK: pri sámohranílstvih
ORODNIK: s sámohranílstvi

IZVOR

↑samohranilec

siporéks siporéksa samostalnik moškega spola [siporéks]

POMEN

lahek, porozen gradbeni material, ki se zaradi trdnosti in dobre toplotne izolacije uporablja za nosilne ali obložne gradbene elemente; SIN.: iz gradbeništva porobeton

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**
stena iz siporeksa

- Ekipa mojstrov je porušila odvečno steno iz *siporeksa*, ki ločuje novo dnevno sobo in obstoječi snemalni studio.

▶ glag. + iz + **sam. beseda v rodilniku**

- Iz *siporeksa* je sam naredil prijazno kuhinjsko pohištvo s pariško modrimi ploščicami.

...

- Utrujene noge obiskovalcev si lahko ob občudovanju vrta odpočijejo na preprosti klopci, ki je na *siporeks* pritrjena s specialnim lepilom.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[siporéks]

IPA: [sipɔ're:ks]

tonemski

[siporêks]

IPA: [sipɔr'é:ks]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: siporéks

RODILNIK: siporéksa

DAJALNIK: siporéksu

TOŽILNIK: siporéks

MESTNIK: pri siporéksu

ORODNIK: s siporéksom

dvojina

IMENOVALNIK: siporéksa

RODILNIK: siporéksov

DAJALNIK: siporéksoma

TOŽILNIK: siporéksa

MESTNIK: pri siporéksi

ORODNIK: s siporéksoma

množina

IMENOVALNIK: siporéksi

RODILNIK: siporéksov

DAJALNIK: siporéksom

TOŽILNIK: siporékse

MESTNIK: pri siporéksi

ORODNIK: s siporéksi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: siporêks

RODILNIK: siporêksa

DAJALNIK: siporêksu

TOŽILNIK: siporêks

MESTNIK: pri siporêksu

ORODNIK: s siporêksom

dvojina

IMENOVALNIK: siporêksa

RODILNIK: siporêksov

DAJALNIK: siporêksoma

TOŽILNIK: siporêksa

MESTNIK: pri siporêksi

ORODNIK: s siporêksoma

množina

IMENOVALNIK: siporêksi

RODILNIK: siporêksov

DAJALNIK: siporêksom
TOŽILNIK: siporêkse
MESTNIK: pri siporêksih
ORODNIK: s siporêksi

IZVOR

po imenu izdelka *Siporex* švedske tovarne Yxhult,
iz ↑si(likatni) + ↑pora

sírek¹ sírka samostalnik moškega spola [sírək]

POMEN

1. koruzi podobna kulturna rastlina s podolgovatimi povoščenimi listi in lati z veliko semeni; primerjaj lat. *Sorghum saccharatum*; SIN.: iz

agronomije krmni sirek

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Sírek* sejejo večinoma zato, da razširijo kolobar, uporabljajo pa ga predvsem za silažo.

...

▪ Sredi 18. stoletja so zaradi suš mnogi prenehali s pridelovanjem koruze in so se raje povrnili na tradicionalni *sírek*.

2. narečno zahodno **koruza**

▪ Organizatorji so poskrbeli tudi za obiskovalce, ki so se pomerili v »buženju *sírka*« (v ličkanju koruze).

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírək]

IPA: [ˈsi:rək]

tonemski

[sírək]

IPA: [sì:rək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sírek

RODILNIK: sírka

DAJALNIK: sírku

TOŽILNIK: sírek

MESTNIK: pri sírku

ORODNIK: s sírkom

dvojina

IMENOVALNIK: sírka

RODILNIK: sírkov

DAJALNIK: sírkoma

TOŽILNIK: sírka

MESTNIK: pri sírkih

ORODNIK: s sírkoma

množina

IMENOVALNIK: sírki

RODILNIK: sírkov

DAJALNIK: sírkom

TOŽILNIK: sírke

MESTNIK: pri sírkih

ORODNIK: s sírki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sírek

RODILNIK: sírka

DAJALNIK: sírku

TOŽILNIK: sírek

MESTNIK: pri sírku

ORODNIK: s sírkom

dvojina

IMENOVALNIK: sírka

RODILNIK: sírkov tudi sírkov

DAJALNIK: sírkoma

TOŽILNIK: sírka

MESTNIK: pri sírkih tudi pri sírkih

ORODNIK: s sírkoma

množina

IMENOVALNIK: sírki

RODILNIK: sírkov tudi sírkov

DAJALNIK: sírkom

TOŽILNIK: sírke

MESTNIK: pri sírkih tudi pri sírkih

ORODNIK: s sírki tudi s sírki

STALNE ZVEZE

divji sirek

iz botanike višja trava z dolgimi ozkimi listi in rjavkastimi klaski v latih; primerjaj lat. *Sorghum halepense*

▶ **priredna zveza**

divji sirek in pirnica

- Med večletne problematične travnate plevela, ki se razmnožujejo s semenom in podzemnimi koreninami, sodijo plazeča pirnica in *divji sirek*.

...

▪ *Divji sirek* se v našem okolju zelo hitro širi, tako na obdelovalnih površinah kot na drugih naravnih rastiščih.

▪ Zatiranje *divjega sirka* ni preprosto oziroma po enem ukrepu uspeh še ni zagotovljen.

krmni sirek

iz agronomije koruzi podobna kulturna rastlina s podolgovatimi povoščenimi listi in lati z veliko semeni; primerjaj lat. *Sorghum saccharatum*; SIN.: sirek¹

▶ **priredna zveza**

krmni sirek in sudanska trava

- Sušo najbolje prenašata sudanska trava in *krmni sirek*.

...

▪ Na posevkih *krmnega sirka* je možna tudi paša.

IZVOR

prevzeto iz srlat. *syricum*, iz *Syricus* 'sirijski'

sírek² síreka samostalnik moškega spola [sírek]

POMEN

navadno v množini, iz gastronomije sušena skuta s papriko, kumino, soljo, poprom v obliki manjšega stožca rdečkaste barve, zlasti za ribanje

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Po okolici je znana predvsem po odličnih suhih *sírekih* in svojih sirnih namazih.

...

- Včasih so bili *síreki* tako trdi, da so jih za uporabo lahko le ribali.
- K vinu se priležejo tudi posušeni začinjeni skutni stožci ali *síreki*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírek]

IPA: [ˈsiːrɛk]

tonemski

[sírek]

IPA: [sɪːrɛk]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sírek

RODILNIK: síreka

DAJALNIK: síreku

TOŽILNIK: sírek

MESTNIK: pri síreku

ORODNIK: s sírekom

dvojina

IMENOVALNIK: síreka

RODILNIK: sírekov

DAJALNIK: sírekoma

TOŽILNIK: síreka

MESTNIK: pri sírekih

ORODNIK: s sírekoma

množina

IMENOVALNIK: síreki

RODILNIK: sírekov

DAJALNIK: sírekom

TOŽILNIK: síreke

MESTNIK: pri sírekih

ORODNIK: s síreki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sírek

RODILNIK: síreka

DAJALNIK: síreku

TOŽILNIK: sírek

MESTNIK: pri síreku

ORODNIK: s sírekom

dvojina

IMENOVALNIK: síreka

RODILNIK: sírekov

DAJALNIK: sírekoma

TOŽILNIK: síreka

MESTNIK: pri sírekih

ORODNIK: s sírekoma

množina

IMENOVALNIK: síreki

RODILNIK: sírekov

DAJALNIK: sírekom

TOŽILNIK: síreke

MESTNIK: pri sírekih

ORODNIK: s síreki

IZVOR

↑sir

sírkov sírkova sírkovo pridevnik [sírkoʊ sírkova sírkovo]

POMEN

1. ki je del sirka, tj. rastline

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Kmetijske zadruge bodo odkupovale tudi *sírkovo* seme.
- Nekaj *sírkovega* latja ali semena izvozimo v tujino.

1.1. ki je narejen iz sirka, tj. rastline

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sírkova krtača | sírkova metla

▪ V deželi ob Muri se je ponekod še ohranilo izdelovanje *sírkovih* metel.

▪ S trdo *sírkovo* krtačo očistite površine, ki bi jih žica lahko poškodovala.

2. narečno zahodno ki je iz koruze ali vsebuje koruzo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Iz *sírkove* moke se kuha kaša.
- *Sírkov* kruh ni bil dober.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírkoʊ sírkova sírkovo]

IPA: [ˈsiːrkəʊ ˈsiːrkəʊa ˈsiːrkəʊə]

tonemski

[sírkoʊ sírkova sírkovo]

IPA: [sɪːrkəʊ sɪːrkəʊa sɪːrkəʊə]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sírkov

RODILNIK: sírkovega

DAJALNIK: sírkovemu

TOŽILNIK: sírkov

živo sírkovega

MESTNIK: pri sírkovem

ORODNIK: s s**írkovim**
dvojina

IMENOVALNIK: s**írkova**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovima**
TOŽILNIK: s**írkova**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovima**

množina

IMENOVALNIK: s**írkovi**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovim**
TOŽILNIK: s**írkove**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: s**írkova**
RODILNIK: s**írkove**
DAJALNIK: s**írkovi**
TOŽILNIK: s**írkovo**
MESTNIK: p**ri s**írkov**i**
ORODNIK: s s**írkovo**

dvojina

IMENOVALNIK: s**írkovi**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovima**
TOŽILNIK: s**írkovi**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovima**

množina

IMENOVALNIK: s**írkove**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovim**
TOŽILNIK: s**írkove**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: s**írkovo**
RODILNIK: s**írkovega**
DAJALNIK: s**írkovemu**
TOŽILNIK: s**írkovo**
MESTNIK: p**ri s**írkov**em**
ORODNIK: s s**írkovim**

dvojina

IMENOVALNIK: s**írkovi**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovima**
TOŽILNIK: s**írkovi**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovima**

množina

IMENOVALNIK: s**írkova**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovim**

TOŽILNIK: s**írkova**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: s**írkov**
RODILNIK: s**írkovega**
DAJALNIK: s**írkovemu**
TOŽILNIK: s**írkov**
    živo sírkov**ega**
MESTNIK: p**ri s**írkov**em**
ORODNIK: s s**írkovim**

dvojina

IMENOVALNIK: s**írkova**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovima**
TOŽILNIK: s**írkova**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovima**

množina

IMENOVALNIK: s**írkovi**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovim**
TOŽILNIK: s**írkove**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: s**írkova**
RODILNIK: s**írkove**
DAJALNIK: s**írkovi**
TOŽILNIK: s**írkovo**
MESTNIK: p**ri s**írkov**i**
ORODNIK: s s**írkovo**

dvojina

IMENOVALNIK: s**írkovi**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovima**
TOŽILNIK: s**írkovi**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovima**

množina

IMENOVALNIK: s**írkove**
RODILNIK: s**írkovih**
DAJALNIK: s**írkovim**
TOŽILNIK: s**írkove**
MESTNIK: p**ri s**írkov**ih**
ORODNIK: s s**írkovimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: s**írkovo**
RODILNIK: s**írkovega**
DAJALNIK: s**írkovemu**
TOŽILNIK: s**írkovo**

MESTNIK: pri sírkov**em**
ORODNIK: s sírkov**im**

dvojina

IMENOVALNIK: sírkov**i**
RODILNIK: sírkov**ih**
DAJALNIK: sírkov**ima**
TOŽILNIK: sírkov**i**
MESTNIK: pri sírkov**ih**
ORODNIK: s sírkov**ima**

množina

IMENOVALNIK: sírkov**a**
RODILNIK: sírkov**ih**
DAJALNIK: sírkov**im**
TOŽILNIK: sírkov**a**
MESTNIK: pri sírkov**ih**
ORODNIK: s sírkov**imi**

IZVOR

↑sirek

sírotka sírotke samostalnik ženskega spola [sírotka]

POMEN

tekočina, ki kot stranski produkt ostane pri izdelavi sira, skute

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

fermentirana sírotka | kislá, sladka sírotka | koncentrirana sírotka | sveža sírotka

- Kisava je mlečnokislinsko fermentirana *sírotka*, ki ima dobrodejen učinek na prebavila.
- Koncentrirano *sírotko* v tujini uporabljajo v prehrabni industriji in pri izdelovanju živinske krme.
- Sveža *sírotka* se pokvari, če jo dalj časa pustimo odprto na sobni temperaturi.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v rodilniku**

n l, n ml sírotke

- Pol banane zdrobimo z vilicami in zmešamo s 150 ml *sírotke*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**
kozarec sírotke

- Redno uživanje *sírotke* v kombinaciji z gibanjem povzroči zmanjšanje odvečnih maščobnih zalog.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
sírotka vsebuje KAJ

- *Sírotka* vsebuje veliko hranilnih snovi, ki jih je škoda zavreči.
- Po postopku sirjenja ostane *sírotka*, ki je najkakovostnejši del mleka.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
piti sírotko

- *Sírotko* pijemo po kozarcih in skupno količino razporedimo skozi dan.
- Če bomo namesto vode uporabili *sírotko*, bo kruh okusnejši in bolj trajen.

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku**

beljakovine iz sírotke | napitek iz sírotke | prašek iz sírotke | skuta iz sírotke

- Priporočam beljakovinski napitek iz *sírotke* in soje, torej kombinacijo živalskih in rastlinskih beljakovin.
- Skuta iz *sírotke* vsebuje veliko beljakovin (albuminov) in zelo malo maščob.

▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**
sírotka v prahu

- *Sírotko* v prahu lahko kupite v trgovinah s športno prehrano.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Žitne kosmiče čez noč namočimo v *sírotki*.

▶ **sam. beseda** + iz + **sam. beseda v rodilniku**
sírotka iz KATEREGA mleka

- Največji izkoristek imamo pri *sírotki* iz ovčjega mleka.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Postenje s *sírotko* je primerno predvsem za ljudi z motnjami v presnovi in za tiste, ki imajo težave s črevesjem.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- S *sírotko* je zdravil širok spekter težav v prebavnih organih, na sluznici in koži.

▶ priredna zveza
sírotka in mleko

- Skuto lahko delamo iz mleka ali *sírotke*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sírotka]

IPA: [ˈsi:rotka]

tonemski

[sírotka]

IPA: [si:rótka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sírotka

RODILNIK: sírotke

DAJALNIK: sírotki

TOŽILNIK: sírotko

MESTNIK: pri sírotki

ORODNIK: s sírotko

dvojina

IMENOVALNIK: sírotki

RODILNIK: sírotk

DAJALNIK: sírotkama

TOŽILNIK: sírotki

MESTNIK: pri sírotkah

ORODNIK: s sírotkama

množina

IMENOVALNIK: sírotke

RODILNIK: sírotk

DAJALNIK: sírotkam

TOŽILNIK: sírotke

MESTNIK: pri sírotkah
ORODNIK: s sírotkami

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: sírotka
RODILNIK: sírotke
DAJALNIK: sírotki
TOŽILNIK: sírotko
MESTNIK: pri sírotki
ORODNIK: s sírotko

dvojina

IMENOVALNIK: sírotki
RODILNIK: sírotk
DAJALNIK: sírotkama
TOŽILNIK: sírotki
MESTNIK: pri sírotkah
ORODNIK: s sírotkama

množina

IMENOVALNIK: sírotke
RODILNIK: sírotk
DAJALNIK: sírotkam
TOŽILNIK: sírotke
MESTNIK: pri sírotkah
ORODNIK: s sírotkami

STALNE ZVEZE

sekundarna sirotka

iz sirařtva zelenkasto rumena tekočina, ki ostane pri izdelavi albuminske skute

- Mlečnokislinska fermentirana *sekundarna sirotka* vsebuje mlečno kislino in zelo veliko živih mikroorganizmov.
- Ko izstopi skuta in jo poberejo iz kotla, vedro sveže *sekundarne sirotke* prilijejo h kisavi v posodi.
- S *sekundarno sirotko* pri nas še vedno krmimo tudi prašiče.

IZVOR

= hrv. *sīrutka* < pslov. *syrotъka, glej ↑siriti

sladkórnica sladkórnice samostalnik ženskega spola
[slatkórnica]

POMEN

manjša posoda, v kateri se streže sladkor

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Vzela sem žlico in mu podala *sladkornico*.

...

- V lonček mu je nalila čaj in mu ga ponudila skupaj z vrčkom mleka in *sladkornico*.
- Pohitela je iz pisarne in se čez eno minuto vrnila s pladnjem, na katerem so stale tri skodelice, *sladkornica* in vrč s kadečim se čajem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[slatkórnica]

IPA: [slat'ko:rnitsa]

tonemski

[slatkôrnica]

IPA: [slatkó:rnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sladkórnica
RODILNIK: sladkórnice
DAJALNIK: sladkórnici
TOŽILNIK: sladkórnico
MESTNIK: pri sladkórnici
ORODNIK: s sladkórnico

dvojina

IMENOVALNIK: sladkórnici
RODILNIK: sladkórníc
DAJALNIK: sladkórnícama
TOŽILNIK: sladkórnici
MESTNIK: pri sladkórnícah
ORODNIK: s sladkórnícama

množina

IMENOVALNIK: sladkórnice
RODILNIK: sladkórníc
DAJALNIK: sladkórnícam
TOŽILNIK: sladkórnice
MESTNIK: pri sladkórnícah
ORODNIK: s sladkórnícami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sladkôrnica
RODILNIK: sladkôrnice
DAJALNIK: sladkôrnici
TOŽILNIK: sladkôrnico
MESTNIK: pri sladkôrnici
ORODNIK: s sladkôrnico

dvojina

IMENOVALNIK: sladkôrnici
RODILNIK: sladkôrníc
DAJALNIK: sladkôrnícama
TOŽILNIK: sladkôrnici
MESTNIK: pri sladkôrnícah
ORODNIK: s sladkôrnícama

množina

IMENOVALNIK: sladkôrnice
RODILNIK: sladkôrníc
DAJALNIK: sladkôrnícam
TOŽILNIK: sladkôrnice
MESTNIK: pri sladkôrnícah
ORODNIK: s sladkôrnícami

IZVOR

↑sladkor

slínček slínčka samostalnik moškega spola [slínčək]

POMEN

1. pripomoček iz blaga, gume, ki se dojenčku namesti okrog vratu za zaščito oblačil pri hranjenju, slinjenju

- *Slinček* prestreže vse – od sline do pasiranega korenčka.
- Otroka sta požrešno vlekla iz stekleničk, da se jima je bela pena cedila po bradah in *slinčkah* na tla.
- Koliko pleničk, pajackov in *slinčkov* pravzaprav potrebuje novorojenček?

1.1. kar spominja na ta pripomoček

- Ko dajete zdravilo majhnim otrokom, uporabite *slinček*, ki ga naredite iz kuhinjske krpe.
- Mladička je bila puhasta in enakomerno siva, samo pod vratom je imela droben, svetel *slinček*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[slínčək]

IPA: ['sli:ntʃək]

tonemski

[slínčək]

IPA: [slí:ntʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: slínček

RODILNIK: slínč**ka**DAJALNIK: slínč**ku**

TOŽILNIK: slínček

MESTNIK: pri slínč**ku**ORODNIK: s slínč**kom**

dvojina

IMENOVALNIK: slínč**ka**RODILNIK: slínč**kov**DAJALNIK: slínč**koma**TOŽILNIK: slínč**ka**MESTNIK: pri slínč**kih**ORODNIK: s slínč**koma**

množina

IMENOVALNIK: slínč**ki**RODILNIK: slínč**kov**DAJALNIK: slínč**kom**TOŽILNIK: slínč**ke**MESTNIK: pri slínč**kih**ORODNIK: s slínč**ki**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: slínček

RODILNIK: slínč**ka**DAJALNIK: slínč**ku**

TOŽILNIK: slínček

MESTNIK: pri slínč**ku**ORODNIK: s slínč**kom**

dvojina

IMENOVALNIK: slínč**ka**RODILNIK: slínč**kov**DAJALNIK: slínč**koma**TOŽILNIK: slínč**ka**MESTNIK: pri slínč**kih**ORODNIK: s slínč**koma**

množina

IMENOVALNIK: slínč**ki**RODILNIK: slínč**kov**DAJALNIK: slínč**kom**TOŽILNIK: slínč**ke**MESTNIK: pri slínč**kih**ORODNIK: s slínč**ki**

IZVOR

iz *slinec, iz ↑sline**smetišnica** smetišnice samostalnik ženskega spola

[smetišnica]

POMEN

priprava, na katero se pri pometanju, čiščenju dajejo smeti, prah, pepel

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

pomesti na smetišnico

- Trdne snovi zberemo z majhno lopatico ali pa jih z metlico pazljivo pometemo na *smetišnico* tako, da se ne dviga prah.

▶ priredna zveza

smetišnica in metla, smetišnica in metlica

- Odšla sem v stanovanje, vzela metlo in *smetišnico* ter vse skupaj počistila.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[smetišnica]

IPA: [smɛ'ti:fnitsa]

tonemski

[smetišnica]

IPA: [smetí:fnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: smetiš**nica**RODILNIK: smetiš**nice**DAJALNIK: smetiš**nici**TOŽILNIK: smetiš**nico**MESTNIK: pri smetiš**nici**ORODNIK: s smetiš**nico**

dvojina

IMENOVALNIK: smetiš**nic**RODILNIK: smetiš**nic**DAJALNIK: smetiš**nicama**TOŽILNIK: smetiš**nici**MESTNIK: pri smetiš**nicah**ORODNIK: s smetiš**nicama**

množina

IMENOVALNIK: smetišnice
RODILNIK: smetišnic
DAJALNIK: smetišnic**am**
TOŽILNIK: smetišnice
MESTNIK: pri smetišnic**ah**
ORODNIK: s smetišnic**ami**

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: smetišnica
RODILNIK: smetišnice
DAJALNIK: smetišnic**i**
TOŽILNIK: smetišnic**o**
MESTNIK: pri smetišnic**i**
ORODNIK: s smetišnic**o**

dvojina

IMENOVALNIK: smetišnic**i**
RODILNIK: smetišnic
DAJALNIK: smetišnic**ama**
TOŽILNIK: smetišnic**i**
MESTNIK: pri smetišnic**ah**
ORODNIK: s smetišnic**ama**

množina

IMENOVALNIK: smetišnice
RODILNIK: smetišnic
DAJALNIK: smetišnic**am**
TOŽILNIK: smetišnice
MESTNIK: pri smetišnic**ah**
ORODNIK: s smetišnic**ami**

IZVOR

< *smetišnica*, iz ↑smetišče

sombrêro

sombrêra samostalnik moškega spola

[sombrêro]

POMEN

velik, navadno slamnat klobuk z zelo širokim navzgor zavihanim robom in stožčastim srednjim delom, po izvoru iz Mehike; SIN.: mehiški klobuk

▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku
sombbrero na glavi

▪ Mehika je za večino ljudi sinonim za tekilo, začinjeno hrano in zabave s pisanimi *sombreri* na glavi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Z velikimi *sombreri* so pogumno kljubovali vročini in zabavali vse prisotne.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Njen glas je poln čustvenega latino izraza, ki v poslušalčevi domišljiji riše klišejske podobe pisane oblečene skupine godcev z velikimi *sombreri*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ Na dolgi in čisti plaži lahko najamete ležalnike in senčnike v obliki *sombrero*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Ste si iz Mehike prinesli kak *sombrero*?

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sombrêro]

IPA: [sɔm'brɛ:rɔ]

tonemski

[sombrêro]

IPA: [sɔmbrɛ:rò]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: sombrêro

RODILNIK: sombrêra

DAJALNIK: sombrêru

TOŽILNIK: sombrêro

MESTNIK: pri sombrêru

ORODNIK: s sombrêrom

dvojina

IMENOVALNIK: sombrêra

RODILNIK: sombrêrov

DAJALNIK: sombrêroma

TOŽILNIK: sombrêra

MESTNIK: pri sombrêrih

ORODNIK: s sombrêroma

množina

IMENOVALNIK: sombrêri

RODILNIK: sombrêrov

DAJALNIK: sombrêrom

TOŽILNIK: sombrêre

MESTNIK: pri sombrêrih

ORODNIK: s sombrêri

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: sombrêro

RODILNIK: sombrêra

DAJALNIK: sombrêru

TOŽILNIK: sombrêro

MESTNIK: pri sombrêru

ORODNIK: s sombrêrom

dvojina

IMENOVALNIK: sombrêra

RODILNIK: sombrêrov

DAJALNIK: sombrêroma

TOŽILNIK: sombrêra

MESTNIK: pri sombrêrih

ORODNIK: s sombrêroma

množina

IMENOVALNIK: sombrêri

RODILNIK: sombrêrov

DAJALNIK: sombrêrom

TOŽILNIK: sombrêre

MESTNIK: pri sombrêrih

ORODNIK: s sombrêri

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Sombrero*, angl. *sombrero*) iz špan. *sombrero* iz *sombra* 'senca'

sredoběžni sredoběžna sredoběžno pridevnik

[sredoběžni]

POMEN

1. iz fizike ki je v zvezi z usmerjenostjo zlasti sile, pospeška iz središča kroženja navzven; SIN.: iz fizike centrifugalni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sredoběžna sila

- Hitrost kroženja Zemlje je ravno pravšnja, da s *sredoběžno* silo izničuje gravitacijsko privlačevanje Sonca in ostaja na stalni tirnici.

2. ekspresivno ki je usmerjen stran od česa, kar zlasti po svoji pomembnosti učinkuje kot središče; SIN.:

ekspresivno centrifugalni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

sredoběžna sila | sredoběžne težnje

- Treba bo razvijati vsako občino, sicer bodo *sredoběžne* sile premočne.
- Zamislim o Evropi dveh hitrosti kot odgovoru na *sredoběžne* sile v skeptičnih članicah ni bila nikoli naklonjena, češ da mora Evropa ostati enotna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sredoběžni]

IPA: [srɛdɔ'be:ʒni]

tonemski

[sredoběžni]

IPA: [srɛdɔbè:ʒní]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: sredoběžni

RODILNIK: sredoběžnega

DAJALNIK: sredoběžnemu

TOŽILNIK: sredoběžni

živo sredoběžnega

MESTNIK: pri sredoběžnem

ORODNIK: s sredoběžnim

dvojina

IMENOVANIK: sredoběžna

RODILNIK: sredoběžnih

DAJALNIK: sredoběžnima

TOŽILNIK: sredoběžna

MESTNIK: pri sredoběžnih

ORODNIK: s sredoběžnima

množina

IMENOVANIK: sredoběžni

RODILNIK: sredoběžnih

DAJALNIK: sredoběžnim

TOŽILNIK: sredoběžne

MESTNIK: pri sredoběžnih

ORODNIK: s sredoběžnimi

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: sredoběžna

RODILNIK: sredoběžne

DAJALNIK: sredoběžni

TOŽILNIK: sredoběžno

MESTNIK: pri sredoběžni

ORODNIK: s sredoběžno

dvojina

IMENOVANIK: sredoběžni

RODILNIK: sredoběžnih

DAJALNIK: sredoběžnima

TOŽILNIK: sredoběžni

MESTNIK: pri sredoběžnih

ORODNIK: s sredoběžnima

množina

IMENOVANIK: sredoběžne

RODILNIK: sredoběžnih

DAJALNIK: sredoběžnim

TOŽILNIK: sredoběžne

MESTNIK: pri sredoběžnih

ORODNIK: s sredoběžnimi

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: sredoběžno

RODILNIK: sredoběžnega

DAJALNIK: sredoběžnemu

TOŽILNIK: sredoběžno

MESTNIK: pri sredoběžnem

ORODNIK: s sredoběžnim

dvojina

IMENOVANIK: sredoběžni

RODILNIK: sredoběžnih

DAJALNIK: sredoběžnima

TOŽILNIK: sredoběžni

MESTNIK: pri sredoběžnih

ORODNIK: s sredoběžnima

množina

IMENOVANIK: sredoběžna

RODILNIK: sredoběžnih

DAJALNIK: sredoběžnim

TOŽILNIK: sredoběžna

MESTNIK: pri sredoběžnih

ORODNIK: s sredoběžnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: sredoběžni

RODILNIK: sredoběžnega

DAJALNIK: sredoběžnemu

TOŽILNIK: sredoběžni

živo sredoběžnega
MESTNIK: pri sredoběžnem
ORODNIK: s sredoběžnim

dvojina

IMENOVALNIK: sredoběžna
RODILNIK: sredoběžnih
DAJALNIK: sredoběžnima
TOŽILNIK: sredoběžna
MESTNIK: pri sredoběžnih
ORODNIK: s sredoběžnima

množina

IMENOVALNIK: sredoběžni
RODILNIK: sredoběžnih
DAJALNIK: sredoběžnim
TOŽILNIK: sredoběžne
MESTNIK: pri sredoběžnih
ORODNIK: s sredoběžnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sredoběžna
RODILNIK: sredoběžne
DAJALNIK: sredoběžni
TOŽILNIK: sredoběžno
MESTNIK: pri sredoběžni
ORODNIK: s sredoběžno

dvojina

IMENOVALNIK: sredoběžni
RODILNIK: sredoběžnih
DAJALNIK: sredoběžnima
TOŽILNIK: sredoběžni
MESTNIK: pri sredoběžnih
ORODNIK: s sredoběžnima

množina

IMENOVALNIK: sredoběžne
RODILNIK: sredoběžnih
DAJALNIK: sredoběžnim
TOŽILNIK: sredoběžne
MESTNIK: pri sredoběžnih
ORODNIK: s sredoběžnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sredoběžno
RODILNIK: sredoběžnega
DAJALNIK: sredoběžnemu
TOŽILNIK: sredoběžno
MESTNIK: pri sredoběžnem
ORODNIK: s sredoběžnim

dvojina

IMENOVALNIK: sredoběžni
RODILNIK: sredoběžnih
DAJALNIK: sredoběžnima
TOŽILNIK: sredoběžni
MESTNIK: pri sredoběžnih
ORODNIK: s sredoběžnima

množina

IMENOVALNIK: sredoběžna

RODILNIK: sredoběžnih
DAJALNIK: sredoběžnim
TOŽILNIK: sredoběžna
MESTNIK: pri sredoběžnih
ORODNIK: s sredoběžnimi

IZVOR

iz *sreda* 'sredina' + tvor. od ↑bežati

sredotéžni sredotéžna sredotéžno pridevnik

[sredotéžni]

POMEN

1. iz fizike ki je v zvezi z usmerjenostjo zlasti sile, pospeška v središče kroženja; SIN.: iz fizike centripetalni

▪ Plimovanje je posledica *sredotežne* sile vrteče se Zemlje in težnosti Lune, nekaj manj pa tudi Sonca.

2. ekspresivno ki je usmerjen k čemu, kar zlasti po svoji pomembnosti učinkuje kot središče; SIN.:

ekspresivno centripetalni

▪ Ob morebitni cepitvi univerze bi se najverjetneje okrepila tudi notranja, duhovna cepitev, ki bi univerzo oropala pomena, ki ji ga daje njeno *sredotežno* intelektualno jedro.

▪ Že tedaj je bil *sredotežna* osebnost velikega števila umetnikov – od pisateljev do pesnikov, od slikarjev do glasbenikov.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[sredotéžni]

IPA: [sɾɛdɔ'te:ʒni]

tonemski

[sredotéžni]

IPA: [sɾɛdɔtè:ʒní]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sredotéžni

RODILNIK: sredotéžnega

DAJALNIK: sredotéžnemu

TOŽILNIK: sredotéžni

živo sredotéžnega

MESTNIK: pri sredotéžnem

ORODNIK: s sredotéžnim

dvojina

IMENOVALNIK: sredotéžna

RODILNIK: sredotéžnih

DAJALNIK: sredotéžnima

TOŽILNIK: sredotéžna

MESTNIK: pri sredotéžnih

ORODNIK: s sredotéžnima

množina

IMENOVALNIK: sredotéžni
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnim
TOŽILNIK: sredotéžne
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sredotéžna
RODILNIK: sredotéžne
DAJALNIK: sredotéžni
TOŽILNIK: sredotéžno
MESTNIK: pri sredotéžni
ORODNIK: s sredotéžno

dvojina

IMENOVALNIK: sredotéžni
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnima
TOŽILNIK: sredotéžni
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnima

množina

IMENOVALNIK: sredotéžne
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnim
TOŽILNIK: sredotéžne
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sredotéžno
RODILNIK: sredotéžnega
DAJALNIK: sredotéžnemu
TOŽILNIK: sredotéžno
MESTNIK: pri sredotéžnem
ORODNIK: s sredotéžnim

dvojina

IMENOVALNIK: sredotéžni
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnima
TOŽILNIK: sredotéžni
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnima

množina

IMENOVALNIK: sredotéžna
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnim
TOŽILNIK: sredotéžna
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: sredotéžni
RODILNIK: sredotéžnega

DAJALNIK: sredotéžnemu
TOŽILNIK: sredotéžni
živo sredotéžnega
MESTNIK: pri sredotéžnem
ORODNIK: s sredotéžnim

dvojina

IMENOVALNIK: sredotéžna
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnima
TOŽILNIK: sredotéžna
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnima

množina

IMENOVALNIK: sredotéžni
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnim
TOŽILNIK: sredotéžne
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: sredotéžna
RODILNIK: sredotéžne
DAJALNIK: sredotéžni
TOŽILNIK: sredotéžno
MESTNIK: pri sredotéžni
ORODNIK: s sredotéžno

dvojina

IMENOVALNIK: sredotéžni
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnima
TOŽILNIK: sredotéžni
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnima

množina

IMENOVALNIK: sredotéžne
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnim
TOŽILNIK: sredotéžne
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: sredotéžno
RODILNIK: sredotéžnega
DAJALNIK: sredotéžnemu
TOŽILNIK: sredotéžno
MESTNIK: pri sredotéžnem
ORODNIK: s sredotéžnim

dvojina

IMENOVALNIK: sredotéžni
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnima
TOŽILNIK: sredotéžni
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnima

množina

IMENOVALNIK: sredotéžna
RODILNIK: sredotéžnih
DAJALNIK: sredotéžnim
TOŽILNIK: sredotéžna
MESTNIK: pri sredotéžnih
ORODNIK: s sredotéžnimi

IZVOR

iz *sreda* 'sredina' + tvor. od ↑teža

stonóga stonóge samostalnik ženskega spola [stɔnóga]

POMEN

1. podolgovata členasta žuželka z večjim številom parnih nožic; primerjaj lat. *Myriapoda*

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Primanjkovalo je čiste vode, svežega zraka in hrane, stalno so jim delali družbo mravlje, strupene *stonoge*, pajki in komarji.
- Orjaška *stonoga* s Sejšelskega otočja, ki zraste v dolžino skoraj 30 cm, ima več kot 600 nog.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Stonoge* živijo v zgornji plasti tal, skrivajo se tudi pod kamni in različnimi lesnimi odpadki.

...

▪ Ugrizi *stonog*, ki živijo v naših krajih, so lahko boleči, ugrizi tropskih velikih stonog so lahko za človeka nevarni, manjše sesalce pa celo ubijejo.

2. ekspresivno dolga vrsta ljudi

- Na fotografiji: zmagovita *stonoga* celjskih igralcev pred več kot 5000 gledalci.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[stɔnóga]

IPA: [sto'no:ga]

tonemski

[stɔnôga]

IPA: [stɔnó:gà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: stonóga
RODILNIK: stonóge
DAJALNIK: stonógi
TOŽILNIK: stonógo
MESTNIK: pri stonógi
ORODNIK: s stonógo

dvojina

IMENOVALNIK: stonógi
RODILNIK: stonóg
DAJALNIK: stonógama
TOŽILNIK: stonógi
MESTNIK: pri stonógah
ORODNIK: s stonógama

množina

IMENOVALNIK: stonóge
RODILNIK: stonóg
DAJALNIK: stonógam
TOŽILNIK: stonóge
MESTNIK: pri stonógah
ORODNIK: s stonógami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: stonôga
RODILNIK: stonôge
DAJALNIK: stonôgi
TOŽILNIK: stonôgo
MESTNIK: pri stonôgi
ORODNIK: s stonôgo

dvojina

IMENOVALNIK: stonôgi
RODILNIK: stonôg
DAJALNIK: stonôgama
TOŽILNIK: stonôgi
MESTNIK: pri stonôgah
ORODNIK: s stonôgama

množina

IMENOVALNIK: stonôge
RODILNIK: stonôg
DAJALNIK: stonôgam
TOŽILNIK: stonôge
MESTNIK: pri stonôgah
ORODNIK: s stonôgami

IZVOR

iz *sto nog*

stratosfêra stratosfêre samostalnik ženskega spola

[stratosfêra]

POMEN

1. iz meteorologije plast atmosfere v višini približno od 10 do 50 km nad zemeljskim površjem

▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku** ozon, ozonska plast v stratosferi

- Neobičajno visoke temperature v *stratosferi* nad Antarktiko zavirajo razpadanje ozona.
- Naravna zaščita, ki jo predstavlja ozonska plast v *stratosferi*, se z leti tanjša, v njej nastajajo luknje.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku** plast stratosfere

- Kemični katalizatorji razgrajujejo ozon v višjih plasteh *stratosfere*.
- Spodnji del *stratosfere* naj bi se v desetletju ohladil za približno dve stopinji.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku** doseči stratosfero

- Komaj je stopil na trdna tla, že razmišlja o novem izzivu: z jadralnim letalom doseči *stratosfero*.

- Na koncu zime, ko sonce segreje polarno *stratosfero*, se aktivni klor sprosti in znatno poveča razkroj ozonske plasti.

▶ **glag.** + **v** + **sam. beseda v tožilniku**

- Z ledene puščave Antarktike so v *stratosfero* spustili merilne balone.

2. ekspresivno **območje**, v katerem je stopnja česa zelo visoka

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

- Moderno producirana najstniški pop je igralko in pevko že vrgel v *stratosfero* popularnosti.

▶ **glag.** + **v** + **sam. beseda v tožilniku**

- Njegov krvni pritisk, ki je segal v *stratosfero*, se ni odzval na visoke odmerke predpisanih zdravil.

...

- Višina dolgov je dosegla *stratosfero*, pred vrati je bil bankrot.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[stratosfêra]

IPA: [stratos'fɛ:ra]

tonemski

[stratosfêra]

IPA: [stratosfê:rà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: stratosfêra

RODILNIK: stratosfêre

DAJALNIK: stratosfêri

TOŽILNIK: stratosfêro

MESTNIK: pri stratosfêri

ORODNIK: s stratosfêro

dvojina

IMENOVALNIK: stratosfêri

RODILNIK: stratosfêr

DAJALNIK: stratosfêrama

TOŽILNIK: stratosfêri

MESTNIK: pri stratosfêrah

ORODNIK: s stratosfêrama

množina

IMENOVALNIK: stratosfêre

RODILNIK: stratosfêr

DAJALNIK: stratosfêram

TOŽILNIK: stratosfêre

MESTNIK: pri stratosfêrah

ORODNIK: s stratosfêrami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: stratosfêra

RODILNIK: stratosfêre

DAJALNIK: stratosfêri

TOŽILNIK: stratosfêro

MESTNIK: pri stratosfêri

ORODNIK: s stratosfêro

dvojina

IMENOVALNIK: stratosfêri

RODILNIK: stratosfêr

DAJALNIK: stratosfêrama

TOŽILNIK: stratosfêri

MESTNIK: pri stratosfêrah

ORODNIK: s stratosfêrama

množina

IMENOVALNIK: stratosfêre

RODILNIK: stratosfêr

DAJALNIK: stratosfêram

TOŽILNIK: stratosfêre

MESTNIK: pri stratosfêrah

ORODNIK: s stratosfêrami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Stratosphäre*, frc. *stratosphère*, angl. *stratosphere* iz lat. *strātum* v pomenu 'plast' + gr. *sphaîra* 'krogla, obla'

surikáta surikáte samostalnik ženskega spola [surikáta]

POMEN

iz zoologije manjši afriški mesojedi sesalec z vitkim trupom, koničastim gobcem in daljšim repom, ki živi v kolonijah; primerjaj lat. *Suricata suricatta*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + **glag.**

- *Surikate* imajo rade sonce, a živijo v velikih podzemnih brlogih; vsak član skupine ima svojo nalogo.
- *Surikata* izvrstno vidi, in če zagleda plenilca, z oglašanjem posvari druge, potem pa še sama odhiti na varno v brlog.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[surikáta]

IPA: [surí'ka:ta]

tonemski

[surikáta]

IPA: [suriká:tà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: surikáta

RODILNIK: surikáte

DAJALNIK: surikáti

TOŽILNIK: surikáto

MESTNIK: pri surikáti

ORODNIK: s surikáto

dvojina

IMENOVALNIK: surikáti

RODILNIK: surikát

DAJALNIK: surikátama

TOŽILNIK: surikáti

MESTNIK: pri surikátah
ORODNIK: s surikátama

množina

IMENOVALNIK: surikâte
RODILNIK: surikát
DAJALNIK: surikátam
TOŽILNIK: surikâte
MESTNIK: pri surikátah
ORODNIK: s surikátami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: surikâta
RODILNIK: surikâte
DAJALNIK: surikâti
TOŽILNIK: surikâto
MESTNIK: pri surikâti
ORODNIK: s surikâto

dvojina

IMENOVALNIK: surikâti
RODILNIK: surikât
DAJALNIK: surikâtama
TOŽILNIK: surikâti
MESTNIK: pri surikâtah
ORODNIK: s surikâtama

množina

IMENOVALNIK: surikâte
RODILNIK: surikât
DAJALNIK: surikâtam
TOŽILNIK: surikâte
MESTNIK: pri surikâtah
ORODNIK: s surikâtami

IZVOR

prevzeto (prek frc. *suricate*, it. *suricato*) iz nlat. *suricata*, to pa iz nekega južnoafriškega jezika

svák sváka samostalnik moškega spola [svák]

POMEN

brat (zakonskega) partnerja ali sorojenčev (zakonski) partner

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bodoči svak

▪ Enkrat ji moram odkrito povedati, kaj si mislim o svojem bodočem *svaku*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ Vse premoženje je podedoval *svak*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ S tem športom sem se srečal v največji meri po zaslugi *svaka*, ki je odličen igralec.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Ker je hudo ranil svojega *svaka*, so ga na okrožnem sodišču obsodili na štiri mesece pogojne kazni.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ S *svakom* sta se odpeljala k bratu, a ga ni bilo doma.

▶ glag. + **sam. beseda v dajalniku**

▪ Prihodke od posestva redno pošilja *svaku*.

▶ priredna zveza

svak in sestra

▪ Živel je pri svoji sestri in *svaku*, ki sta imela štiri otroke.

▪ Zapustil nas je dragi mož, brat, stric in *svak*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[svák]

IPA: [ˈsva:k]

tonemski

[svák]

IPA: [svà:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: svák

RODILNIK: sváka

DAJALNIK: sváku

TOŽILNIK: sváka

MESTNIK: pri sváku

ORODNIK: s svák~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: sváka

RODILNIK: svák~~ov~~

DAJALNIK: svák~~oma~~

TOŽILNIK: sváka

MESTNIK: pri svák~~ih~~

ORODNIK: s svák~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: sváki

RODILNIK: svák~~ov~~

DAJALNIK: svák~~om~~

TOŽILNIK: sváke

MESTNIK: pri svák~~ih~~

ORODNIK: s sváki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: svák

RODILNIK: sváka

DAJALNIK: sváku

TOŽILNIK: sváka

MESTNIK: pri sváku

ORODNIK: s svák~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: sváka

RODILNIK: svák~~ov~~ tudi svâk~~ov~~

DAJALNIK: svák~~oma~~

TOŽILNIK: sváka

MESTNIK: pri svák~~ih~~ tudi pri svâk~~ih~~

ORODNIK: s svák~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: sváki

RODILNIK: svákov tudi svâkov
DAJALNIK: svákom
TOŽILNIK: sváke
MESTNIK: pri svákih tudi pri svâkih
ORODNIK: s sváki tudi s svâki

BESEDOTVORJE

feminativ: svákinja

IZVOR

= hrv., srb. *svâk*, star. češ. *svak* 'sorodnik' < pslov. *svojakъ, iz ↑svoj

svákinja svákinje samostalnik ženskega spola [svákinja]

POMEN

sestra (zakonskega) partnerja ali sorojenčeva (zakonska) partnerica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

bodoča svákinja

- Na odprtje trgovine je prišla tudi njegova bodoča *svákinja*.
- Dolg vaše pokojne *svákinje* bodo morali plačati njeni dediči.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Obleko mi je sešila moja *svákinja*, takrat še dekle mojega brata.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Upala je, da bo zveza trajala in da bo končno dobila *svákinjo*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Po smrti obeh hčera in žene se je poročil s *svákinjo*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

- Moj odnos s *svákinjo* je že nekaj časa zelo napet.

▶ priredna zveza

svákinja in brat, svákinja in sestra, svákinja in svak

- Na večerji so bili tudi igralkini starši, njen brat in *svákinja* ter nečakinje.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[svákinja]

IPA: [ˈsua:kinja]

tonemski

[svákinja] in [svâkinja]

IPA: [svà:kínja] in [svâ:kínja]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: svákinja

RODILNIK: svákinje

DAJALNIK: svákinji

TOŽILNIK: svákinjo

MESTNIK: pri svákinji

ORODNIK: s svákinjo

dvojina

IMENOVALNIK: svákinji

RODILNIK: svákinj

DAJALNIK: svákinjama

TOŽILNIK: svákinji

MESTNIK: pri svákinjah

ORODNIK: s svákinjama

množina

IMENOVALNIK: svákinje

RODILNIK: svákinj

DAJALNIK: svákinjam

TOŽILNIK: svákinje

MESTNIK: pri svákinjah

ORODNIK: s svákinjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: svákinja

RODILNIK: svákinje

DAJALNIK: svákinji

TOŽILNIK: svákinjo

MESTNIK: pri svákinji

ORODNIK: s svákinjo

dvojina

IMENOVALNIK: svákinji

RODILNIK: svâkinj

DAJALNIK: svákinjama

TOŽILNIK: svákinji

MESTNIK: pri svákinjah

ORODNIK: s svákinjama

množina

IMENOVALNIK: svákinje

RODILNIK: svâkinj

DAJALNIK: svákinjam

TOŽILNIK: svákinje

MESTNIK: pri svákinjah

ORODNIK: s svákinjami

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: svâkinja

RODILNIK: svâkinje

DAJALNIK: svâkinji

TOŽILNIK: svâkinjo

MESTNIK: pri svâkinji

ORODNIK: s svâkinjo

dvojina

IMENOVALNIK: svâkinji

RODILNIK: svâkinj

DAJALNIK: svâkinjama

TOŽILNIK: svâkinji

MESTNIK: pri svâkinjah

ORODNIK: s svâkinjama

množina

IMENOVALNIK: svâkinje

RODILNIK: svâkinj

DAJALNIK: svâkinjam

TOŽILNIK: svâkinje
MESTNIK: pri svâkinjah
ORODNIK: s svâkinjami

IZVOR
↑svak

šêjek šêjka samostalnik moškega spola [šêjək]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[šêjək]
IPA: [ʃɛ:jək]
tonemski
[šêjək]
IPA: [ʃɛ:jək]

VZOREC

jakostno
ednina
IMENOVALNIK: šêjek
RODILNIK: šêjka
DAJALNIK: šêjku
TOŽILNIK: šêjek
MESTNIK: pri šêjku
ORODNIK: s šêjkom
dvojina
IMENOVALNIK: šêjka
RODILNIK: šêjkov
DAJALNIK: šêjkoma
TOŽILNIK: šêjka
MESTNIK: pri šêjkih
ORODNIK: s šêjkoma
množina
IMENOVALNIK: šêjki
RODILNIK: šêjkov
DAJALNIK: šêjkom
TOŽILNIK: šêjke
MESTNIK: pri šêjkih
ORODNIK: s šêjki

tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: šêjek
RODILNIK: šêjka
DAJALNIK: šêjku
TOŽILNIK: šêjek
MESTNIK: pri šêjku
ORODNIK: s šêjkom
dvojina
IMENOVALNIK: šêjka
RODILNIK: šêjkov
DAJALNIK: šêjkoma
TOŽILNIK: šêjka
MESTNIK: pri šêjkih
ORODNIK: s šêjkoma
množina

IMENOVALNIK: šêjki
RODILNIK: šêjkov
DAJALNIK: šêjkom
TOŽILNIK: šêjke
MESTNIK: pri šêjkih
ORODNIK: s šêjki

STALNE ZVEZE

žabji šejek

iz botanike lokvanju podobna vodna rastlina s plavajočimi srčastimi listi z zarezo in velikimi belimi cvetovi z rumenimi pestiči; primerjaj lat.

Hydrocharis morsus-ranae

- Prav tako kot lokvanj je *žabji šejek* rastlina stoječih in počasi tekočih voda.
- Vodno površino poraščajo lečevke, ob robu pa *žabji šejek*.
- *Žabji šejek*, tipična panonska vrsta, ima plavajoče liste podobne lokvanju, le da so precej manjši.

IZVOR

sorodno s *šajka* 'majhna ladja'; prvotni pomen 'žabji splav, čoln'

šílček¹ šílčka samostalnik moškega spola [šílčək]

POMEN

pripomoček za šiljenje svinčnikov, barvic

▶ **priredna zveza**

šílček in radirka, šílček in svinčnik

- Učenci v prvem razredu potrebujejo samo svinčnik, radirko in *šílček*.
- Na morje nikoli ne pozabi vzeti velikega bloka z brezčrtnimi listi ter svinčnika in *šílčka*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[šílčək]
IPA: [ʃi:ltʃək]
tonemski
[šílčək]
IPA: [ʃi:ltʃək]

VZOREC

jakostno
ednina
IMENOVALNIK: šílček
RODILNIK: šílčka
DAJALNIK: šílčku
TOŽILNIK: šílček
MESTNIK: pri šílčku
ORODNIK: s šílčkom
dvojina
IMENOVALNIK: šílčka
RODILNIK: šílčkov
DAJALNIK: šílčkoma

TOŽILNIK: šílčka
MESTNIK: pri šílčkih
ORODNIK: s šílčkoma

množina

IMENOVALNIK: šílčki
RODILNIK: šílčkov
DAJALNIK: šílčkom
TOŽILNIK: šílčke
MESTNIK: pri šílčkih
ORODNIK: s šílčki

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: šílček
RODILNIK: šílčka
DAJALNIK: šílčku
TOŽILNIK: šílček
MESTNIK: pri šílčku
ORODNIK: s šílčkom

dvojina

IMENOVALNIK: šílčka
RODILNIK: šílčkov
DAJALNIK: šílčkoma
TOŽILNIK: šílčka
MESTNIK: pri šílčkih
ORODNIK: s šílčkoma

množina

IMENOVALNIK: šílčki
RODILNIK: šílčkov
DAJALNIK: šílčkom
TOŽILNIK: šílčke
MESTNIK: pri šílčkih
ORODNIK: s šílčki

IZVOR

iz *šilec, iz †šiliti

šílček² šílčka samostalnik moškega spola [šílčək]

POMEN

1. manjši kozarec, v katerem se streže žgana pijača

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

šílček žganja

- Vsako jutro je pojedel kos slanine in zraven spil *šílček* žganja.
- Ob kavi si je natočil še *šílček* viskija in se med srebanjem zagledal nekam navzgor.

1.1. žgana pijača kot vsebina takega kozarca

- Pred šihom pijejo svoje kavice s *šílčki*.
- Do 10. ure nismo uspeli najti koga, ki bi zvrnil *šílček*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[šílčək]

IPA: [ˈʃiːltʃək]

tonemski

[šílčək]

IPA: [ˈʃiːltʃək]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: šílček
RODILNIK: šílčka
DAJALNIK: šílčku
TOŽILNIK: šílček
MESTNIK: pri šílčku
ORODNIK: s šílčkom

dvojina

IMENOVALNIK: šílčka
RODILNIK: šílčkov
DAJALNIK: šílčkoma
TOŽILNIK: šílčka
MESTNIK: pri šílčkih
ORODNIK: s šílčkoma

množina

IMENOVALNIK: šílčki
RODILNIK: šílčkov
DAJALNIK: šílčkom
TOŽILNIK: šílčke
MESTNIK: pri šílčkih
ORODNIK: s šílčki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: šílček
RODILNIK: šílčka
DAJALNIK: šílčku
TOŽILNIK: šílček
MESTNIK: pri šílčku
ORODNIK: s šílčkom

dvojina

IMENOVALNIK: šílčka
RODILNIK: šílčkov tudi šílčkov
DAJALNIK: šílčkoma
TOŽILNIK: šílčka
MESTNIK: pri šílčkih tudi pri šílčkih
ORODNIK: s šílčkoma

množina

IMENOVALNIK: šílčki
RODILNIK: šílčkov tudi šílčkov
DAJALNIK: šílčkom
TOŽILNIK: šílčke
MESTNIK: pri šílčkih tudi pri šílčkih
ORODNIK: s šílčki tudi s šílčki

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: šílček
RODILNIK: šílčka
DAJALNIK: šílčku
TOŽILNIK: šílček

MESTNIK: pri šilčku
ORODNIK: s šilčkom

dvojina

IMENOVALNIK: šilčka
RODILNIK: šilčkov
DAJALNIK: šilčkoma
TOŽILNIK: šilčka
MESTNIK: pri šilčkih
ORODNIK: s šilčkoma

množina

IMENOVALNIK: šilčki
RODILNIK: šilčkov
DAJALNIK: šilčkom
TOŽILNIK: šilčke
MESTNIK: pri šilčkih
ORODNIK: s šilčki

IZVOR
↑šilce

širokonósi širokonósa širokonóso pridevnik
[širokonósi]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[širokonósi]

IPA: [ʃiɾɔkɔˈnoːsi]

tonemski

[širokonósi] in [širokonósi]

IPA: [ʃiɾɔkɔnòːsí] in [ʃiɾɔkɔnóːsí]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: širokonósi
RODILNIK: širokonósega
DAJALNIK: širokonósemu
TOŽILNIK: širokonósi
živo širokonósega
MESTNIK: pri širokonósem
ORODNIK: s širokonósim

dvojina

IMENOVALNIK: širokonósa
RODILNIK: širokonósih
DAJALNIK: širokonósima
TOŽILNIK: širokonósa
MESTNIK: pri širokonósih
ORODNIK: s širokonósima

množina

IMENOVALNIK: širokonósi
RODILNIK: širokonósih
DAJALNIK: širokonósim
TOŽILNIK: širokonóse
MESTNIK: pri širokonósih

ORODNIK: s širokonósimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: širokonósa
RODILNIK: širokonóse
DAJALNIK: širokonósi
TOŽILNIK: širokonóso
MESTNIK: pri širokonósi
ORODNIK: s širokonóso

dvojina

IMENOVALNIK: širokonósi
RODILNIK: širokonósih
DAJALNIK: širokonósima
TOŽILNIK: širokonósi
MESTNIK: pri širokonósih
ORODNIK: s širokonósima

množina

IMENOVALNIK: širokonóse
RODILNIK: širokonósih
DAJALNIK: širokonósim
TOŽILNIK: širokonóse
MESTNIK: pri širokonósih
ORODNIK: s širokonósimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: širokonóso
RODILNIK: širokonósega
DAJALNIK: širokonósemu
TOŽILNIK: širokonóso
MESTNIK: pri širokonósem
ORODNIK: s širokonósim

dvojina

IMENOVALNIK: širokonósi
RODILNIK: širokonósih
DAJALNIK: širokonósima
TOŽILNIK: širokonósi
MESTNIK: pri širokonósih
ORODNIK: s širokonósima

množina

IMENOVALNIK: širokonósa
RODILNIK: širokonósih
DAJALNIK: širokonósim
TOŽILNIK: širokonósa
MESTNIK: pri širokonósih
ORODNIK: s širokonósimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: širokonósi
RODILNIK: širokonósega
DAJALNIK: širokonósemu
TOŽILNIK: širokonósi
živo širokonósega
MESTNIK: pri širokonósem
ORODNIK: s širokonósim

dvojina

IMENOVALNIK: širokon^osa
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osima
 TOŽILNIK: širokon^osa
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osima

množina

IMENOVALNIK: širokon^osi
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osim
 TOŽILNIK: širokon^ose
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: širokon^osa
 RODILNIK: širokon^ose
 DAJALNIK: širokon^osi
 TOŽILNIK: širokon^oso
 MESTNIK: pri širokon^osi
 ORODNIK: s širokon^oso

dvojina

IMENOVALNIK: širokon^osi
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osima
 TOŽILNIK: širokon^osi
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osima

množina

IMENOVALNIK: širokon^ose
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osim
 TOŽILNIK: širokon^ose
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: širokon^oso
 RODILNIK: širokon^osega
 DAJALNIK: širokon^osemu
 TOŽILNIK: širokon^oso
 MESTNIK: pri širokon^osem
 ORODNIK: s širokon^osim

dvojina

IMENOVALNIK: širokon^osi
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osima
 TOŽILNIK: širokon^osi
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osima

množina

IMENOVALNIK: širokon^osa
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osim
 TOŽILNIK: širokon^osa

MESTNIK: pri širokon^osih

ORODNIK: s širokon^osimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: širokon^osi
 RODILNIK: širokon^osega
 DAJALNIK: širokon^osemu
 TOŽILNIK: širokon^osi
 živo širokon^osega
 MESTNIK: pri širokon^osem
 ORODNIK: s širokon^osim

dvojina

IMENOVALNIK: širokon^osa
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osima
 TOŽILNIK: širokon^osa
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osima

množina

IMENOVALNIK: širokon^osi
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osim
 TOŽILNIK: širokon^ose
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: širokon^osa
 RODILNIK: širokon^ose
 DAJALNIK: širokon^osi
 TOŽILNIK: širokon^oso
 MESTNIK: pri širokon^osi
 ORODNIK: s širokon^oso

dvojina

IMENOVALNIK: širokon^osi
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osima
 TOŽILNIK: širokon^osi
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osima

množina

IMENOVALNIK: širokon^ose
 RODILNIK: širokon^osih
 DAJALNIK: širokon^osim
 TOŽILNIK: širokon^ose
 MESTNIK: pri širokon^osih
 ORODNIK: s širokon^osimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: širokon^oso
 RODILNIK: širokon^osega
 DAJALNIK: širokon^osemu
 TOŽILNIK: širokon^oso

MESTNIK: pri širokonôsem
ORODNIK: s širokonôsim
dvojina
IMENOVALNIK: širokonôsi
RODILNIK: širokonôsih
DAJALNIK: širokonôsi**ma**
TOŽILNIK: širokonôsi
MESTNIK: pri širokonôsih
ORODNIK: s širokonôsi**ma**

množina
IMENOVALNIK: širokonôsa
RODILNIK: širokonôsih
DAJALNIK: širokonôsim
TOŽILNIK: širokonôsa
MESTNIK: pri širokonôsih
ORODNIK: s širokonôsi**mi**

STALNE ZVEZE

širokonosa opica

iz zoologije **opica** s širokim nosnim pretinom, ki živi v

Srednji in Južni Ameriki; primerjaj lat. *Platyrrhini*

- Nosnici, ki sta daleč vsaka sebi, se odpirata na stran; po tem *širokonose opice*, ki živijo le v novem svetu, razlikujemo od ozkonosih opic starega sveta.
- Hranijo se podnevi, največ s sadjem, so pa manj aktivni od ostalih *širokonosih opic*.

IZVOR

↑širok + ↑nos

širokouhi širokouha širokouho pridevnik [širokouhi]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[širokouhi]

IPA: [ʃiɾɔkɔ'ʉ:xi]

tonemski

[širokouhi] in [širokouhi]

IPA: [ʃiɾɔkɔ'ù:xí] in [ʃiɾɔkɔ'ú:xì]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: širokouhi

RODILNIK: širokouhega

DAJALNIK: širokouhemu

TOŽILNIK: širokouhi

živo širokouhega

MESTNIK: pri širokouhem

ORODNIK: s širokouhim

dvojina

IMENOVALNIK: širokouha

RODILNIK: širokouhih

DAJALNIK: širokouh**ima**

TOŽILNIK: širokou**ha**

MESTNIK: pri širokouh**ih**

ORODNIK: s širokouh**ima**

množina

IMENOVALNIK: širokouhi

RODILNIK: širokouh**ih**

DAJALNIK: širokouh**im**

TOŽILNIK: širokou**he**

MESTNIK: pri širokouh**ih**

ORODNIK: s širokouh**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: širokou**ha**

RODILNIK: širokou**he**

DAJALNIK: širokou**hi**

TOŽILNIK: širokou**ho**

MESTNIK: pri širokou**hi**

ORODNIK: s širokou**ho**

dvojina

IMENOVALNIK: širokouhi

RODILNIK: širokouh**ih**

DAJALNIK: širokouh**ima**

TOŽILNIK: širokou**hi**

MESTNIK: pri širokouh**ih**

ORODNIK: s širokouh**ima**

množina

IMENOVALNIK: širokou**he**

RODILNIK: širokouh**ih**

DAJALNIK: širokouh**im**

TOŽILNIK: širokou**he**

MESTNIK: pri širokouh**ih**

ORODNIK: s širokouh**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: širokou**ho**

RODILNIK: širokou**hega**

DAJALNIK: širokou**hemu**

TOŽILNIK: širokou**ho**

MESTNIK: pri širokou**hem**

ORODNIK: s širokouh**im**

dvojina

IMENOVALNIK: širokouhi

RODILNIK: širokouh**ih**

DAJALNIK: širokouh**ima**

TOŽILNIK: širokou**hi**

MESTNIK: pri širokouh**ih**

ORODNIK: s širokouh**ima**

množina

IMENOVALNIK: širokou**ha**

RODILNIK: širokouh**ih**

DAJALNIK: širokouh**im**

TOŽILNIK: širokou**ha**

MESTNIK: pri širokouh**ih**

ORODNIK: s širokouh**imi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: širokoúhi
RODILNIK: širokoúhega
DAJALNIK: širokoúhemu
TOŽILNIK: širokoúhi
živo širokoúhega
MESTNIK: pri širokoúhem
ORODNIK: s širokoúhim

dvojina

IMENOVALNIK: širokoúha
RODILNIK: širokoúh
DAJALNIK: širokoúhima
TOŽILNIK: širokoúha
MESTNIK: pri širokoúh
ORODNIK: s širokoúhima

množina

IMENOVALNIK: širokoúhi
RODILNIK: širokoúh
DAJALNIK: širokoúhim
TOŽILNIK: širokoúhe
MESTNIK: pri širokoúh
ORODNIK: s širokoúhimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: širokoúha
RODILNIK: širokoúhe
DAJALNIK: širokoúhi
TOŽILNIK: širokoúho
MESTNIK: pri širokoúhi
ORODNIK: s širokoúho

dvojina

IMENOVALNIK: širokoúhi
RODILNIK: širokoúh
DAJALNIK: širokoúhima
TOŽILNIK: širokoúhi
MESTNIK: pri širokoúh
ORODNIK: s širokoúhima

množina

IMENOVALNIK: širokoúhe
RODILNIK: širokoúh
DAJALNIK: širokoúhim
TOŽILNIK: širokoúhe
MESTNIK: pri širokoúh
ORODNIK: s širokoúhimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: širokoúho
RODILNIK: širokoúhega
DAJALNIK: širokoúhemu
TOŽILNIK: širokoúho
MESTNIK: pri širokoúhem
ORODNIK: s širokoúhim

dvojina

IMENOVALNIK: širokoúhi

RODILNIK: širokoúh

DAJALNIK: širokoúhima

TOŽILNIK: širokoúhi

MESTNIK: pri širokoúh

ORODNIK: s širokoúhima

množina

IMENOVALNIK: širokoúha

RODILNIK: širokoúh

DAJALNIK: širokoúhim

TOŽILNIK: širokoúha

MESTNIK: pri širokoúh

ORODNIK: s širokoúhimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: širokoúhi

RODILNIK: širokoúhega

DAJALNIK: širokoúhemu

TOŽILNIK: širokoúhi

živo širokoúhega

MESTNIK: pri širokoúhem

ORODNIK: s širokoúhim

dvojina

IMENOVALNIK: širokoúha

RODILNIK: širokoúh

DAJALNIK: širokoúhima

TOŽILNIK: širokoúha

MESTNIK: pri širokoúh

ORODNIK: s širokoúhima

množina

IMENOVALNIK: širokoúhi

RODILNIK: širokoúh

DAJALNIK: širokoúhim

TOŽILNIK: širokoúhe

MESTNIK: pri širokoúh

ORODNIK: s širokoúhimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: širokoúha

RODILNIK: širokoúhe

DAJALNIK: širokoúhi

TOŽILNIK: širokoúho

MESTNIK: pri širokoúhi

ORODNIK: s širokoúho

dvojina

IMENOVALNIK: širokoúhi

RODILNIK: širokoúh

DAJALNIK: širokoúhima

TOŽILNIK: širokoúhi

MESTNIK: pri širokoúh

ORODNIK: s širokoúhima

množina

IMENOVALNIK: širokoúhe

RODILNIK: širokoúh

DAJALNIK: širokoû**him**
TOŽILNIK: širokoû**he**
MESTNIK: pri širokoû**hih**
ORODNIK: s širokoû**himi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: širokoû**ho**
RODILNIK: širokoû**hega**
DAJALNIK: širokoû**hemu**
TOŽILNIK: širokoû**ho**
MESTNIK: pri širokoû**hem**
ORODNIK: s širokoû**him**

dvojina

IMENOVALNIK: širokoû**hi**
RODILNIK: širokoû**hih**
DAJALNIK: širokoû**hima**
TOŽILNIK: širokoû**hi**
MESTNIK: pri širokoû**hih**
ORODNIK: s širokoû**hima**

množina

IMENOVALNIK: širokoû**ha**
RODILNIK: širokoû**hih**
DAJALNIK: širokoû**him**
TOŽILNIK: širokoû**ha**
MESTNIK: pri širokoû**hih**
ORODNIK: s širokoû**himi**

STALNE ZVEZE

širokouhi netopir

iz zoologije gladkonosi netopir s širokimi ušesi, ki živi zlasti v listnatih gozdovih; primerjaj lat. *Barbastella barbastellus*

- Zgodaj zvečer, pogosto še pred sončnim zahodom, se *širokouhi netopirji* odpravijo na lov za žuželkami.
- *Širokouhi netopir* živi v gozdnatih predelih, povsod po Evropi pa je redek ali celo ogrožen.

IZVOR

↑širok + ↑uho

špagétarica špagétarice samostalnik ženskega spola

[špagétarica]

POMEN

podolgovata buča s trdo lupino rumene barve in vlaknastim mesom; SIN.: buča špagetarica, špagetna buča

- Kuhana *špagetarica* je pravo čudo narave, saj njeno meso pri strganju z vilicami samo razpada na trakove, podobne špagetom.
- *Špagetarica* je nekaj posebnega ravno zaradi svojega mesa, ki ima značilna, špagetom podobna vlakna.
- Celo *špagetarico* z lupino vred kuhate petnajst minut v vreli vodi, hitro bo kuhana.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[špagétarica]

IPA: [ʃpa'ge:taritsa]

tonemski

[špagétarica]

IPA: [ʃpagé:tàritsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: špagétarica
RODILNIK: špagétarice
DAJALNIK: špagétarici
TOŽILNIK: špagétarico
MESTNIK: pri špagétarici
ORODNIK: s špagétarico

dvojina

IMENOVALNIK: špagétarici
RODILNIK: špagétaric
DAJALNIK: špagétaric**ama**
TOŽILNIK: špagétarici
MESTNIK: pri špagétaric**ah**
ORODNIK: s špagétaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: špagétarice
RODILNIK: špagétaric
DAJALNIK: špagétaric**am**
TOŽILNIK: špagétarice
MESTNIK: pri špagétaric**ah**
ORODNIK: s špagétaric**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: špagétarica
RODILNIK: špagétarice
DAJALNIK: špagétarici
TOŽILNIK: špagétarico
MESTNIK: pri špagétarici
ORODNIK: s špagétarico

dvojina

IMENOVALNIK: špagétarici
RODILNIK: špagétaric
DAJALNIK: špagétaric**ama**
TOŽILNIK: špagétarici
MESTNIK: pri špagétaric**ah**
ORODNIK: s špagétaric**ama**

množina

IMENOVALNIK: špagétarice
RODILNIK: špagétaric
DAJALNIK: špagétaric**am**
TOŽILNIK: špagétarice
MESTNIK: pri špagétaric**ah**
ORODNIK: s špagétaric**ami**

STALNE ZVEZE

buča špagetarica

podolgovata buča s trdo lupino rumene barve in vlaknastim mesom; SIN.: špagetarica, špagetna buča

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Rumena, podolgovata *buča špagetarica* velja za eno okusnejših buč.

...

- Namesto testenin uporabite bučo in iz *buče špagetarice* pripravite odlične špagete s hobotnico in rožmarinom.

IZVOR

↑špaget

špagétni špagétna špagétno pridevnik [špagétni]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[špagétni]

IPA: [ʃpa'ge:tni]

tonemski

[špagêtni]

IPA: [ʃpagé:tni]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: špagétni

RODILNIK: špagétnega

DAJALNIK: špagétnemu

TOŽILNIK: špagétni

živo špagétnega

MESTNIK: pri špagétnem

ORODNIK: s špagétnim

dvojina

IMENOVALNIK: špagétna

RODILNIK: špagétnih

DAJALNIK: špagétnima

TOŽILNIK: špagétna

MESTNIK: pri špagétnih

ORODNIK: s špagétnima

množina

IMENOVALNIK: špagétni

RODILNIK: špagétnih

DAJALNIK: špagétnim

TOŽILNIK: špagétne

MESTNIK: pri špagétnih

ORODNIK: s špagétnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: špagétna

RODILNIK: špagétne

DAJALNIK: špagétni

TOŽILNIK: špagétno

MESTNIK: pri špagétni

ORODNIK: s špagétno

dvojina

IMENOVALNIK: špagétni

RODILNIK: špagétnih

DAJALNIK: špagétnima

TOŽILNIK: špagétni

MESTNIK: pri špagétnih

ORODNIK: s špagétnima

množina

IMENOVALNIK: špagétne

RODILNIK: špagétnih

DAJALNIK: špagétnim

TOŽILNIK: špagétne

MESTNIK: pri špagétnih

ORODNIK: s špagétnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: špagétno

RODILNIK: špagétnega

DAJALNIK: špagétnemu

TOŽILNIK: špagétno

MESTNIK: pri špagétnem

ORODNIK: s špagétnim

dvojina

IMENOVALNIK: špagétni

RODILNIK: špagétnih

DAJALNIK: špagétnima

TOŽILNIK: špagétni

MESTNIK: pri špagétnih

ORODNIK: s špagétnima

množina

IMENOVALNIK: špagétna

RODILNIK: špagétnih

DAJALNIK: špagétnim

TOŽILNIK: špagétna

MESTNIK: pri špagétnih

ORODNIK: s špagétnimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: špagêtni

RODILNIK: špagêtnega

DAJALNIK: špagêtnemu

TOŽILNIK: špagêtni

živo špagêtnega

MESTNIK: pri špagêtnem

ORODNIK: s špagêtnim

dvojina

IMENOVALNIK: špagêtna

RODILNIK: špagêtnih

DAJALNIK: špagêtnima

TOŽILNIK: špagêtna

MESTNIK: pri špagêtnih

ORODNIK: s špagêtnima

množina

IMENOVALNIK: špagetni
RODILNIK: špagetnih
DAJALNIK: špagetnim
TOŽILNIK: špagetne
MESTNIK: pri špagetnih
ORODNIK: s špagetnimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: špagetna
RODILNIK: špagetne
DAJALNIK: špagetni
TOŽILNIK: špagetno
MESTNIK: pri špagetni
ORODNIK: s špagetno

dvojina

IMENOVALNIK: špagetni
RODILNIK: špagetnih
DAJALNIK: špagetnima
TOŽILNIK: špagetni
MESTNIK: pri špagetnih
ORODNIK: s špagetnima

množina

IMENOVALNIK: špagetne
RODILNIK: špagetnih
DAJALNIK: špagetnim
TOŽILNIK: špagetne
MESTNIK: pri špagetnih
ORODNIK: s špagetnimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: špagetno
RODILNIK: špagetnega
DAJALNIK: špagetnemu
TOŽILNIK: špagetno
MESTNIK: pri špagetnem
ORODNIK: s špagetnim

dvojina

IMENOVALNIK: špagetni
RODILNIK: špagetnih
DAJALNIK: špagetnima
TOŽILNIK: špagetni
MESTNIK: pri špagetnih
ORODNIK: s špagetnima

množina

IMENOVALNIK: špagetna
RODILNIK: špagetnih
DAJALNIK: špagetnim
TOŽILNIK: špagetna
MESTNIK: pri špagetnih
ORODNIK: s špagetnimi

STALNE ZVEZE

špagetna buča

podolgovata buča s trdo lupino rumene barve in vlaknastim mesom; SIN.: buča špagetarica, špagetarica
▪ *Špagetno bučo* pripravite tako, da jo z iglo večkrat prebodete in kuhate v vodi približno 40 minut, nato jo vodoravno prerežete na pol in iz nje z vilicami postrgate meso, ki razpade na špagete.

IZVOR

↑špaget

špárgelj špárglja samostalnik moškega spola [špárgɛl]

POMEN

1. gojena ali divje rastoča rastlina z zelenimi ali belimi pokončnimi poganjki z luskastim vrhom;

primerjaj lat. *Asparagus*; SIN.: beluš

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

beli, beljeni, zeleni šparglji | gojeni špargelj

▪ Zelene *šparglje* sadimo na razmak med 25 in 28 cm, beljene *šparglje* pa navadno na razdaljo 33 cm, torej tri rastline na tekoči meter vrste.

▪ Gojeni *špargelj* je rastlina, ki jo spomladi osujemo in naredimo grebene ter v aprilu, maju in juniju režemo bele poganjke.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

KATERI del špargljev | gojenje, pridelava, pridelovanje špargljev | nasad špargljev | poganjki špargljev

▪ Zemljišče popolnoma zravnamo jeseni po odstranitvi nadzemnih delov *špargljev*.

▪ Precejšnja težava pri pridelavi *špargljev* je plevel med vrstami.

▪ Nasadov *špargljev* za prodajo in lastno rabo je po vsej Sloveniji vsako leto več.

▪ V Sloveniji rastejo štiri vrste *šparglja*: navadni, lasasti, obmorski in ozkolistni.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

gojiti šparglje

▪ Gojijo le zelene *šparglje*. Boljši so, lažje jih je pridelati in višjo ceno dosegajo.

▪ Kdor namerava spomladi saditi *šparglje*, lahko pripravlja za to predvideno zemljišče že novembra.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Šparglji* uspevajo v lahkih in globokih tleh, od koder črpajo hranila za vsako leto nov nadzemni del rastline.

▶ priredna zveza

šparglji ali beluši

▪ *Šparglji* ali beluši so bili v Evropi sprva znani predvsem kot zdravilna rastlina, največ so jih gojili v samostanskih vrtovih.

1.1. navadno v množini poganjek te rastline, zlasti kot hrana, jed; SIN.: beluš

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

beli, zeleni šparglji | kuhani šparglji | narezani

šparglji | očiščeni, odcejeni šparglji | sveži šparglji

- Bele *šparglje* pred uporabo olupimo, da odstranimo oleseno povrhnjico, pri zelenih pa olupimo le spodnjo tretjino.
  - Sveže obrane zelene *šparglje* nežno popečemo na žaru, na katerega pokapamo malce olivnega olja.
  - Kuhane *šparglje* lahko zabelimo z oljčnim oljem ali z različnimi polivkami in omakami.
  - Dozoreli *šparglji* merijo v dolžino od 15 do 20 cm.
- ▶ **sam. beseda + sam. beseda v roditeljskem** dnevi, sezona špargljev | pobiranje špargljev | vršički špargljev
- Pobiranje *špargljev* se praviloma začne šele v tretjem letu po sajenju nasada.
  - Jed postrežemo z surovimi vršički *špargljev* in naribanim sirom.
  - Pri pripravi *špargljev* običajno ne uporabljamo močnih začimb, s katerimi bi prekrili njihovo značilno aromo.
- ▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku** dodati šparglje | kuhati, skuhati šparglje | nabirati šparglje | očistiti, oprati šparglje
- Mesni omaki dodamo *šparglje*, prilijemo smetano, prevremo in odstavimo.
  - *Šparglje* skuhamo v vodi, ki smo ji dodali limonin sok in kristalni sladkor.
  - Pridni nabiralci so že ves teden nabirali *šparglje* po bližnjih hribih in dolinah.
  - Bele *šparglje* očistimo in olupimo ter jim tako kot zelenim odstranimo olesenele dele.
- ▶ **števnik + količinski sam. + sam. beseda v roditeljskem**
- n* g špargljev | *n* kilogramov špargljev
- V 100 g *špargljev* je le 20 kalorij, nič maščob in več kot 90 odstotkov vode.
  - Šparglje postavimo pokonci v visoko in ozko posodo. Za kilogram *špargljev* potrebujemo liter vode.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku** jedi s šparglji | rižota s šparglji
- Na poročni gostiji so postregli tri jedi s *šparglji*.
  - Ko smo jih obiskali, je bila na jedilniku rižota z zelenimi *šparglji* in svežimi jagodami.
  - Pripravila je izvrstne zapečene rezance s *šparglji* in pršutom.
- ▶ **sam. beseda + iz + sam. beseda v roditeljskem** jedi iz špargljev
- K jedem iz *špargljev* postrežite suha, rahlo trpka bela vina.
  - Različne omake iz *špargljev* ponudimo skupaj s testeninami, rižem, kuhanimi cmoki.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + glag.** šparglji vsebujejo KAJ
- Zeleni in vijolični *šparglji* menda vsebujejo več rudnin, vitaminov in drugih bioaktivnih sestavin.
- ▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**

- Večina pozna in pripravlja *šparglje* z umešanimi jajci, kuhane oziroma poparjene kot prilogo ali predjed s holandskim prelivom in tudi pečene v pečici ter obložene s sirom.
- ▶ **sam. beseda + v + sam. beseda v mestniku**
- Na krožnik najprej naložite *šparglje* v omaki in nanje oradine fileje ter postrežite s pire krompirjem.
- ▶ **glag. + z/s + sam. beseda v orodniku**
- Rulado narežemo in postrežemo s *šparglji* ter z dušenim ali kuhanim rižem.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku + vezni glag. + prid. beseda v imenovalniku**
- *Špargelj* je zelo okusen in zdrav, najbolje pa je, da ga pojemo še svežega oziroma isti dan, kot ga odrežemo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[špárgəɫ]

IPA: [ʃpa:rgəɫ]

tonemski

[špárgəɫ]

IPA: [ʃpà:rgəɫ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: špárgelj

RODILNIK: špárglja

DAJALNIK: špárglju

TOŽILNIK: špárgelj

MESTNIK: pri špárglju

ORODNIK: s špárgljem

dvojina

IMENOVALNIK: špárglja

RODILNIK: špárgljev

DAJALNIK: špárgljema

TOŽILNIK: špárglja

MESTNIK: pri špárgljih

ORODNIK: s špárgljema

množina

IMENOVALNIK: špárglji

RODILNIK: špárgljev

DAJALNIK: špárgljem

TOŽILNIK: špárglje

MESTNIK: pri špárgljih

ORODNIK: s špárglji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: špárgelj

RODILNIK: špárglja

DAJALNIK: špárglju

TOŽILNIK: špárgelj

MESTNIK: pri špárglju

ORODNIK: s špárgljem

dvojina

IMENOVALNIK: špárglja

RODILNIK: špárgljev tudi špârgljev

DAJALNIK: špárgljema

TOŽILNIK: špárglja

MESTNIK: pri špárgljih tudi pri špârgljih

ORODNIK: s špárgljema

množina

IMENOVALNIK: špárglji

RODILNIK: špárgljev tudi špârgljev

DAJALNIK: špárgljem

TOŽILNIK: špárglje

MESTNIK: pri špárgljih tudi pri špârgljih

ORODNIK: s špárglji tudi s špârglji

STALNE ZVEZE

divji špargelj

1. grmičasta rastlina s tanjšimi, pokončnimi zelenimi poganjki; primerjaj lat. *Asparagus acutifolius*;

SIN.: divji beluš, iz botanike ostrolistni beluš

▪ Čeprav *divji šparglji* rastejo marsikje, velja upoštevati, da moramo rastlinam za normalno rast vsakič pustiti vsaj en cel poganjek.

1.1. navadno v množini poganjek te rastline, zlasti kot hrana, jed

▶ sam. beseda + iz + **sam. beseda v rodilniku** jedi iz divjih špargljev

▪ Gospodinje so vse dopoldne pripravljale raznovrstne jedi iz *divjih špargljev*.

▪ Izjemna je bila morska žaba (fileji) v omaki iz *divjih špargljev* in pasirane rdeče paprike.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

▪ V dneh okoli velike noči se začne tudi sezona nabiranja *divjih špargljev*.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Odločil se je za morskega romba v omaki z *divjimi šparglji* in francoskim konjakom.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Pot je dostopna v vseh letnih časih in v pomladnih dneh lahko ob njej nabirate tudi *divje šparglje*.

...

▪ *Divji špargelj*, ki ga najdemo v naravi, ima nizko energetska vrednost in vsebuje precej vlaknin.

▪ Italija se je že pred leti odločila, da bo zavarovala svoje gozdove, in je količino nabranih *divjih špargljev* omejila na kilogram dnevno.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Spargel* in it. *asparago* ali lat. *asparagus* iz gr. *aspáragos* 'beluš, poganjek'

špárgljev špárgljeva špárgljevo pridevnik [špárgljeu špárgljeva špárgljevo]

POMEN

1. ki je v zvezi s špargljem, tj. rastlino; SIN.: belušni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

špargljev nasad

▪ Glede na trajno naravo *špargljevega* nasada je smiselno, da zemljišče za nasad dobro pripravimo.

▪ Med obiskovalci *špargljevega* dne so bili strokovnjaki, tisti, ki bi se pridelave radi šele lotili, in občani, ki jih šparglji bolj zanimajo kot zdrava in vse dostopnejša zelenjava.

1.1. ki je del špárglja, tj. rastline; SIN.: belušev

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

špargljevi vršički

▪ Beljakove skledice napolnimo z nadevom iz rumenjakov in okrasimo s prerezanimi *špargljevimi* vršički.

▪ Na testo polagamo *špargljeve* poganjke, ki se med seboj ne smejo dotikati.

2. ki je iz špargljev ali vsebuje šparglje, tj.

poganjke; SIN.: belušev, belušni

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

špargljeva jed | špargljeva juha | špargljeva omaka | špargljeva omleta | špargljeva rižota

▪ Spregovorili so o zdravilnih učinkih špárglja ter ponudili degustacijo različnih *špargljevih* jedi.

▪ Pripravili so razstavno stojnico vseh jedi in tudi posamezne stojnice, kjer so gostom ponujali *špargljeve* dobrote.

▪ Med stalnim mešanjem z metlico prilivamo vročo *špargljevo* osnovo in smetano.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[špárgljeu špárgljeva špárgljevo]

IPA: [ʃpa:rgljeu ʃpa:rgljeva ʃpa:rgljevo]

tonemski

[špárgljeu špárgljeva špárgljevo]

IPA: [ʃpà:rgljéu ʃpà:rgljéva ʃpà:rgljévo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: špárgljev

RODILNIK: špárgljevega

DAJALNIK: špárgljevemu

TOŽILNIK: špárgljev

živo špárgljevega

MESTNIK: pri špárgljevem

ORODNIK: s špárgljevim

dvojina

IMENOVALNIK: špárgljeva

RODILNIK: špárgljevih

DAJALNIK: špárgljevima

TOŽILNIK: špárgljeva

MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**ma**

množina

IMENOVALNIK: špárgljevi
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**m**
TOŽILNIK: špárgljeve
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: špárgljeva
RODILNIK: špárgljeve
DAJALNIK: špárgljevi
TOŽILNIK: špárgljevo
MESTNIK: pri špárgljevi
ORODNIK: s špárgljevo

dvojina

IMENOVALNIK: špárgljevi
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**ma**
TOŽILNIK: špárgljevi
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**ma**

množina

IMENOVALNIK: špárgljeve
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**m**
TOŽILNIK: špárgljeve
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: špárgljevo
RODILNIK: špárgljeve**ga**
DAJALNIK: špárgljeve**mu**
TOŽILNIK: špárgljevo
MESTNIK: pri špárgljeve**m**
ORODNIK: s špárgljevi**m**

dvojina

IMENOVALNIK: špárgljevi
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**ma**
TOŽILNIK: špárgljevi
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**ma**

množina

IMENOVALNIK: špárgljeva
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**m**
TOŽILNIK: špárgljeva
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**mi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: špárgljev
RODILNIK: špárgljeve**ga**
DAJALNIK: špárgljeve**mu**
TOŽILNIK: špárgljev
živo špárgljeve**ga**
MESTNIK: pri špárgljeve**m**
ORODNIK: s špárgljevi**m**

dvojina

IMENOVALNIK: špárgljeva
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**ma**
TOŽILNIK: špárgljeva
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**ma**

množina

IMENOVALNIK: špárgljevi
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**m**
TOŽILNIK: špárgljeve
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: špárgljeva
RODILNIK: špárgljeve
DAJALNIK: špárgljevi
TOŽILNIK: špárgljevo
MESTNIK: pri špárgljevi
ORODNIK: s špárgljevo

dvojina

IMENOVALNIK: špárgljevi
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**ma**
TOŽILNIK: špárgljevi
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**ma**

množina

IMENOVALNIK: špárgljeve
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**m**
TOŽILNIK: špárgljeve
MESTNIK: pri špárgljevi**h**
ORODNIK: s špárgljevi**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: špárgljevo
RODILNIK: špárgljeve**ga**
DAJALNIK: špárgljeve**mu**
TOŽILNIK: špárgljevo
MESTNIK: pri špárgljeve**m**
ORODNIK: s špárgljevi**m**

dvojina

IMENOVALNIK: špárgljevi
RODILNIK: špárgljevi**h**
DAJALNIK: špárgljevi**ma**

TOŽILNIK: špárgljevi
MESTNIK: pri špárgljevih
ORODNIK: s špárgljevima

množina

IMENOVALNIK: špárgljeva
RODILNIK: špárgljevih
DAJALNIK: špárgljevim
TOŽILNIK: špárgljeva
MESTNIK: pri špárgljevih
ORODNIK: s špárgljevimi

IZVOR

↑špargelj

špičák špičáka samostalnik moškega spola [špičák]

POMEN

1. navadno v množini, knjižno pogovorno čevelj z izrazito konico

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

črni špičaki

- Gledam v tla in nenadoma se predme postavijo črni *špičaki*.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

špičaki z visoko peto

- Sredi tedna v pivnici ne vidijo pogosto svetlolaske v *špičakah* z visoko peto.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

nositi špičake

- Že dvajset let imam žulje na prstih nog. Težave imam, odkar sem pri 25 letih nosila *špičake*.

...

- Nismo ga mogli spregledati, kajti oblečen je bil v snežno belo srajco in modne kavbojke, obut pa je bil v *špičake* snežno bele barve.

2. navadno v množini ročno izdelan betonski strešnik z ostrimi robovi, ki spominja na strešnik iz skrla

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

cementni špičak

- Dvokapna streha je prekrita s cementnimi *špičaki*.
- Še vedno najdemo objekte, pokrite s starimi betonskimi *špičaki*, na katerih se poznajo leta in so potrebni zamenjave.

3. ekspresivno gora s strmimi pobočji in koničastim vrhom

- Kot iz kakšne pravljice se tamkaj do višav vzpenjajo s snegom prekrite *špičaki*.
- Zadnji v dolgi verigi vzpetin je znani *špičak* Svinjak.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[špičák]

IPA: [ʃpiˈtʃaːk]

tonemski

[špičák]

IPA: [ʃpitʃaːk]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: špičák

RODILNIK: špičáka

DAJALNIK: špičáku

TOŽILNIK: špičák

MESTNIK: pri špičáku

ORODNIK: s špičákom

dvojina

IMENOVALNIK: špičáka

RODILNIK: špičákov

DAJALNIK: špičákoma

TOŽILNIK: špičáka

MESTNIK: pri špičákih

ORODNIK: s špičákoma

množina

IMENOVALNIK: špičáki

RODILNIK: špičákov

DAJALNIK: špičákoma

TOŽILNIK: špičáke

MESTNIK: pri špičákih

ORODNIK: s špičáki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: špičák

RODILNIK: špičáka

DAJALNIK: špičáku

TOŽILNIK: špičák

MESTNIK: pri špičáku

ORODNIK: s špičákom

dvojina

IMENOVALNIK: špičáka

RODILNIK: špičákov tudi špičâkov

DAJALNIK: špičákoma

TOŽILNIK: špičáka

MESTNIK: pri špičákih tudi pri špičâkih

ORODNIK: s špičákoma

množina

IMENOVALNIK: špičáki

RODILNIK: špičákov tudi špičâkov

DAJALNIK: špičákoma

TOŽILNIK: špičáke

MESTNIK: pri špičákih tudi pri špičâkih

ORODNIK: s špičáki tudi s špičâki

IZVOR

↑špica

tamburín tamburína samostalnik moškega spola

[tamburín]

POMEN

bobnu podobno glasbilo z eno opno ali brez nje in z ozkim, navadno valjastim obodom, v katerega je vpetih več parov kovinskih ploščic

- ▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**
igrati na tamburin
  - Ko je bila še majhna, je rada plesala in igrala na *tamburin*.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
igrati tamburin
  - Nastopala sta kot spremljevalna glasbenika in igrala *tamburin* in konge.
- ▶ priredna zveza
tamburin in boben
  - Ženska, odeta v bogato, s cekini okrašeno opravo, pleše bosa ob zvoku bobnov in *tamburina*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tamburín]

IPA: [tambu'ri:n]

tonemski

[tamburín]

IPA: [tamburí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tamburín

RODILNIK: tamburína

DAJALNIK: tamburínu

TOŽILNIK: tamburín

MESTNIK: pri tamburínu

ORODNIK: s tamburínom

dvojina

IMENOVALNIK: tamburína

RODILNIK: tamburínov

DAJALNIK: tamburínoma

TOŽILNIK: tamburína

MESTNIK: pri tamburínih

ORODNIK: s tamburínoma

množina

IMENOVALNIK: tamburíni

RODILNIK: tamburínov

DAJALNIK: tamburínom

TOŽILNIK: tamburíne

MESTNIK: pri tamburínih

ORODNIK: s tamburíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tamburín

RODILNIK: tamburína

DAJALNIK: tamburínu

TOŽILNIK: tamburín

MESTNIK: pri tamburínu

ORODNIK: s tamburínom

dvojina

IMENOVALNIK: tamburína

RODILNIK: tamburínov

DAJALNIK: tamburínoma

TOŽILNIK: tamburína

MESTNIK: pri tamburínih

ORODNIK: s tamburínoma

množina

IMENOVALNIK: tamburíni

RODILNIK: tamburínov

DAJALNIK: tamburínom

TOŽILNIK: tamburíne

MESTNIK: pri tamburínih

ORODNIK: s tamburíni

IZVOR

prevzeto prek nem. *Tamburin* iz frc. *tambourin*, iz *tambour*, kar je prevzeto iz perz. *tabīr*

tapír tapírja samostalnik moškega spola [tapír]

POMEN

iz zoologije večji rastlinojedi sesalec s krajšim rilcem, ki živi v pragozdovih Srednje in Južne Amerike ter jugovzhodne Azije; primerjaj lat. *Tapirus*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ V bujni podrasti se skrivajo prežvekovalci *tapirji* in mali kopitarji pekariji.

▪ *Tapirji* so, kljub okroglemu telesu, zelo spretni; zlahka plezajo po rečnih bregovih in strmih hribovitih pobočjih.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

vrste tapirjev

▪ Mladički vseh vrst *tapirjev* so rdečerjavi z belimi pegami in črtami in so zato v goščavju manj opazni.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tapír]

IPA: [ta'pi:r]

tonemski

[tapír]

IPA: [tapì:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tapír

RODILNIK: tapírja

DAJALNIK: tapírju

TOŽILNIK: tapírja

MESTNIK: pri tapírju

ORODNIK: s tapírjem

dvojina

IMENOVALNIK: tapírja

RODILNIK: tapírjev

DAJALNIK: tapírjema

TOŽILNIK: tapírja

MESTNIK: pri tapírjih

ORODNIK: s tapírjema

množina

IMENOVALNIK: tapírji
RODILNIK: tapírjev
DAJALNIK: tapírjem
TOŽILNIK: tapírje
MESTNIK: pri tapírjih
ORODNIK: s tapírji

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: tapír
RODILNIK: tapírja
DAJALNIK: tapírju
TOŽILNIK: tapírja
MESTNIK: pri tapírju
ORODNIK: s tapírjem

dvojina

IMENOVALNIK: tapírja
RODILNIK: tapírjev tudi tapírjev
DAJALNIK: tapírjema
TOŽILNIK: tapírja
MESTNIK: pri tapírjih tudi pri tapírjih
ORODNIK: s tapírjema

množina

IMENOVALNIK: tapírji
RODILNIK: tapírjev tudi tapírjev
DAJALNIK: tapírjem
TOŽILNIK: tapírje
MESTNIK: pri tapírjih tudi pri tapírjih
ORODNIK: s tapírji tudi s tapírji

STALNE ZVEZE

brazilski tapir

iz zoologije tapir temno rjave barve s kratko grivo, ki živi v Južni Ameriki; primerjaj lat. *Tapirus terrestris*; SIN.:

iz zoologije nižinski tapir

- *Brazilski tapir* je ena od vrst iz rodu tapirjev in prav vse so na seznamu ogroženih živalskih vrst.
- Mladi južnoameriški *brazilski tapirji* imajo rdečkasto rjavo dlako, ki jo prekinjajo dobro vidne bele pege in proge.

nižinski tapir

iz zoologije tapir temno rjave barve s kratko grivo, ki živi v Južni Ameriki; primerjaj lat. *Tapirus terrestris*; SIN.:

iz zoologije brazilski tapir

- Južnoameriški *nižinski tapir* dobro plava in se potaplja.
- *Nižinski tapirji* imajo za zaščito pred jaguarjevim ugrizom vzdolž vratu kratko, ščetinasto grivo.

IZVOR

prevzeto prek nem. *Tapir*, frc. *tapir* iz tup. *tapiira*

tekíla tekíle; tudi **tequila** samostalnik ženskega spola [tekíla]

POMEN

žgana pijača iz modre agave, po izvoru iz Mehike

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

kozarček, steklenica tekile

▪ Kot je povedala, se je veselila zabave in nekaj kozarčkov *tekile*.

▪ Zagovarjati se bo moral zaradi odprte steklenice *tekile*, ki jo je na zadnjem sedežu vozil s seboj.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

piti tekilo

▪ Gostje pijejo pretežno *tekilo*, značilni koktajl margerito s tekilo ter sadne sokove brez alkohola.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

▪ 4 jagode, 3 kocke ledu, 3 cl limoninega soka, 2 cl jagodnega sirupa in 5 cl *tekile* gladko zmeljite v električnem mešalniku.

▶ priredna zveza

tekila in pivo

▪ Po dirki vsi tekmovalci ostanejo, se skupaj zabavajo ter popijejo ogromne količine piva in *tekile*.

...

▪ Povprečna vsebnost alkohola v *tekili* se giblje med 38 in 40 odstotki.

▪ V enem od lokalov so se pozno v noč zabavali ob karaokah in *tekili*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tekíla]

IPA: [tɛ'ki:la]

tonemski

[tekíla]

IPA: [tɛkí:là]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tekíla

RODILNIK: tekíle

DAJALNIK: tekíli

TOŽILNIK: tekílo

MESTNIK: pri tekíli

ORODNIK: s tekílo

dvojina

IMENOVALNIK: tekíli

RODILNIK: tekíl

DAJALNIK: tekílama

TOŽILNIK: tekíli

MESTNIK: pri tekílah

ORODNIK: s tekílama

množina

IMENOVALNIK: tekíle

RODILNIK: tekíl

DAJALNIK: tekílam

TOŽILNIK: tekíle

MESTNIK: pri tekílah
ORODNIK: s tekíлами

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: tekíla
RODILNIK: tekíle
DAJALNIK: tekíli
TOŽILNIK: tekílo
MESTNIK: pri tekíli
ORODNIK: s tekílo

dvojina

IMENOVALNIK: tekíli
RODILNIK: tekíl
DAJALNIK: tekílama
TOŽILNIK: tekíli
MESTNIK: pri tekílah
ORODNIK: s tekílama

množina

IMENOVALNIK: tekíle
RODILNIK: tekíl
DAJALNIK: tekílam
TOŽILNIK: tekíle
MESTNIK: pri tekílah
ORODNIK: s tekíлами

IZVOR

↑tequila

tequila tequile; glej **tekíla** samostalnik ženskega spola

[tekíla]

POMEN

žgana pijača iz modre agave, po izvoru iz Mehike

- V Ameriki se je poraba *tequile* po letu 1985 kar podvojila, povpraševanje po njej pa še narašča.
- Nočne zabave v diskotekah in odprtih barih ob plaži ne manjka, obiskovalci pa pijejo *tequilo*, pivo ter raznovrstne raznobarvne koktajle.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tekíla]

IPA: [te'ki:la]

tonemski

[tekíla]

IPA: [tekí:là]

VZOREC

ednina

IMENOVALNIK: tequila
jakostni [tekíla]
tonemski [tekíla]
RODILNIK: tequile
jakostni [tekíle]
tonemski [tekíle]
DAJALNIK: tequili
jakostni [tekíli]

tonemski [tekíli]

TOŽILNIK: tequilo

jakostni [tekílo]

tonemski [tekílo]

MESTNIK: pri tequili

jakostni [pri tekíli]

tonemski [pri tekíli]

ORODNIK: s tequilo

jakostni [s tekílo]

tonemski [s tekílo]

dvojina

IMENOVALNIK: tequili

jakostni [tekíli]

tonemski [tekíli]

RODILNIK: tequil

jakostni [tekíl]

tonemski [tekíl]

DAJALNIK: tequilama

jakostni [tekílama]

tonemski [tekílama]

TOŽILNIK: tequili

jakostni [tekíli]

tonemski [tekíli]

MESTNIK: pri tequilah

jakostni [pri tekílah]

tonemski [pri tekílah]

ORODNIK: s tequilama

jakostni [s tekílama]

tonemski [s tekílama]

množina

IMENOVALNIK: tequile

jakostni [tekíle]

tonemski [tekíle]

RODILNIK: tequil

jakostni [tekíl]

tonemski [tekíl]

DAJALNIK: tequilam

jakostni [tekílam]

tonemski [tekílam]

TOŽILNIK: tequile

jakostni [tekíle]

tonemski [tekíle]

MESTNIK: pri tequilah

jakostni [pri tekílah]

tonemski [pri tekílah]

ORODNIK: s tequilami

jakostni [s tekíлами]

tonemski [s tekíлами]

IZVOR

prevzeto iz špan. *tequila*, po mehiškem mestu (*Santiago de) Tequila*

termofór termofórja tudi termofóra samostalnik moškega spola [termofór]

POMEN

gumijast grelni pripomoček, ki se napolni z vročo vodo, navadno obdan s prevleko iz tkanine

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

položiti termofofor

▪ K nogam položite topel *termofofor* ali platenko z vodo.

▪ Mama je napolnila *termofoforje* s toplo vodo in jih položila v posteljo.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

topel, vroč termofofor

▪ Vroč *termofofor* ali topla kopel lajšata mišične bolečine.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku
termofofor s toplo vodo

▪ Bolečine pri trebušnih krčih lajšamo tako, da na dojenčkov trebuh za nekaj minut položimo *termofofor* s toplo vodo.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Termofofor* na spodnjem delu telesa pospešuje zdravljenje vnetja.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Pogosto omili bolečino že zgolj gretje s *termofoforjem*.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

▪ Meča nekajkrat pomasirajte z rokami ali ogrejte s *termofoforjem*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[termofór]

IPA: [tɛrmɔ'fɔ:r]

tonemski

[termofõr]

IPA: [tɛrmɔfó:r]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: termofór

RODILNIK: termofórja

DAJALNIK: termofórju

TOŽILNIK: termofór

MESTNIK: pri termofórju

ORODNIK: s termofórjem

dvojina

IMENOVALNIK: termofórja

RODILNIK: termofórjev

DAJALNIK: termofórjema

TOŽILNIK: termofórja

MESTNIK: pri termofórjih

ORODNIK: s termofórjema

množina

IMENOVALNIK: termofórji

RODILNIK: termofórjev

DAJALNIK: termofórjem

TOŽILNIK: termofórje

MESTNIK: pri termofórjih

ORODNIK: s termofórji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: termofõr

RODILNIK: termofõrja

DAJALNIK: termofõrju

TOŽILNIK: termofõr

MESTNIK: pri termofõrju

ORODNIK: s termofõrjem

dvojina

IMENOVALNIK: termofõrja

RODILNIK: termofõrjev

DAJALNIK: termofõrjema

TOŽILNIK: termofõrja

MESTNIK: pri termofõrjih

ORODNIK: s termofõrjema

množina

IMENOVALNIK: termofõrji

RODILNIK: termofõrjev

DAJALNIK: termofõrjem

TOŽILNIK: termofõrje

MESTNIK: pri termofõrjih

ORODNIK: s termofõrji

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: termofóra

RODILNIK: termofóra

DAJALNIK: termofóru

TOŽILNIK: termofór

MESTNIK: pri termofóru

ORODNIK: s termofórom

dvojina

IMENOVALNIK: termofóra

RODILNIK: termofórov

DAJALNIK: termofóroma

TOŽILNIK: termofóra

MESTNIK: pri termofórih

ORODNIK: s termofóroma

množina

IMENOVALNIK: termofóri

RODILNIK: termofórov

DAJALNIK: termofórom

TOŽILNIK: termofóre

MESTNIK: pri termofórih

ORODNIK: s termofóri

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: termofõr

RODILNIK: termofõra

DAJALNIK: termofõru

TOŽILNIK: termofõr

MESTNIK: pri termofõru

ORODNIK: s termofõrom

dvojina

IMENOVALNIK: termofõra
RODILNIK: termofõrov
DAJALNIK: termofõroma
TOŽILNIK: termofõra
MESTNIK: pri termofõrih
ORODNIK: s termofõroma

množina

IMENOVALNIK: termofõri
RODILNIK: termofõrov
DAJALNIK: termofõrom
TOŽILNIK: termofõre
MESTNIK: pri termofõrih
ORODNIK: s termofõri

IZVOR

prevzeto iz nem. *Thermophor*, iz gr. *thermo..* 'topel, toploten' iz *thermós* + gr. *phorós* 'nesoč'

testenínski

testenínska testenínsko pridevnik

[testenínski]

POMEN

1. ki je v zvezi s testeninami

▪ Za razvoj italijanske *testeninske* kulinarike je pomemben začetek 19. stoletja, ko so začeli uporabljati paradiznik, paradiznikovo omako z nekaj dodane soli in bazilike.

1.1. ki je iz testenin ali vsebuje testenine

▶ prid. beseda + sam. beseda

testeninski narastek | testeninske jedi | testeninska solata

- Pri *testeninskih* narastkih pazite, da bodo testenine dobro pokrite z omako, ali pa jih obložite z manjšimi kosmi masla ali zeliščnega masla, da se ne bodo preveč izsušile.
- Privoščite si odlične ribje ali *testeninske* jedi in ne pozabite na kozarec italijanskega vina.
- Na poletni vrtni zabavi svojim gostom ponudite krožnik hladne *testeninske* solate.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[testenínski]

IPA: [testeˈniːnski]

tonemski

[testenínski]

IPA: [testenínski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: testenínski
RODILNIK: testenínskega
DAJALNIK: testenínskemu
TOŽILNIK: testenínski

živo testenínskega

MESTNIK: pri testenínskem

ORODNIK: s testenínskim

dvojina

IMENOVALNIK: testenínska

RODILNIK: testenínskih

DAJALNIK: testenínskima

TOŽILNIK: testenínska

MESTNIK: pri testenínskih

ORODNIK: s testenínskima

množina

IMENOVALNIK: testenínski

RODILNIK: testenínskih

DAJALNIK: testenínskim

TOŽILNIK: testenínske

MESTNIK: pri testenínskih

ORODNIK: s testenínskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: testenínska

RODILNIK: testenínske

DAJALNIK: testenínski

TOŽILNIK: testenínsko

MESTNIK: pri testenínski

ORODNIK: s testenínsko

dvojina

IMENOVALNIK: testenínski

RODILNIK: testenínskih

DAJALNIK: testenínskima

TOŽILNIK: testenínski

MESTNIK: pri testenínskih

ORODNIK: s testenínskima

množina

IMENOVALNIK: testenínske

RODILNIK: testenínskih

DAJALNIK: testenínskim

TOŽILNIK: testenínske

MESTNIK: pri testenínskih

ORODNIK: s testenínskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: testenínsko

RODILNIK: testenínskega

DAJALNIK: testenínskemu

TOŽILNIK: testenínsko

MESTNIK: pri testenínskem

ORODNIK: s testenínskim

dvojina

IMENOVALNIK: testenínski

RODILNIK: testenínskih

DAJALNIK: testenínskima

TOŽILNIK: testenínski

MESTNIK: pri testenínskih

ORODNIK: s testenínskima

množina

IMENOVALNIK: testenínska

RODILNIK: testenínskíh
DAJALNIK: testenínskí
TOŽILNIK: testenínska
MESTNIK: pri testenínskíh
ORODNIK: s testenínskími

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: testenínski
RODILNIK: testenínskega
DAJALNIK: testenínskemu
TOŽILNIK: testenínski
živo testenínskega
MESTNIK: pri testenínskem
ORODNIK: s testenínskim

dvojina

IMENOVALNIK: testenínska
RODILNIK: testenínskíh
DAJALNIK: testenínskima
TOŽILNIK: testenínska
MESTNIK: pri testenínskíh
ORODNIK: s testenínskima

množina

IMENOVALNIK: testenínski
RODILNIK: testenínskíh
DAJALNIK: testenínskim
TOŽILNIK: testenínske
MESTNIK: pri testenínskíh
ORODNIK: s testenínskími

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: testenínska
RODILNIK: testenínske
DAJALNIK: testenínski
TOŽILNIK: testenínsko
MESTNIK: pri testenínski
ORODNIK: s testenínsko

dvojina

IMENOVALNIK: testenínski
RODILNIK: testenínskíh
DAJALNIK: testenínskima
TOŽILNIK: testenínski
MESTNIK: pri testenínskíh
ORODNIK: s testenínskima

množina

IMENOVALNIK: testenínske
RODILNIK: testenínskíh
DAJALNIK: testenínskim
TOŽILNIK: testenínske
MESTNIK: pri testenínskíh
ORODNIK: s testenínskími

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: testenínsko
RODILNIK: testenínskega

DAJALNIK: testenínskemu
TOŽILNIK: testenínsko
MESTNIK: pri testenínskem
ORODNIK: s testenínskim

dvojina

IMENOVALNIK: testenínski
RODILNIK: testenínskíh
DAJALNIK: testenínskima
TOŽILNIK: testenínski
MESTNIK: pri testenínskíh
ORODNIK: s testenínskima

množina

IMENOVALNIK: testenínska
RODILNIK: testenínskíh
DAJALNIK: testenínskim
TOŽILNIK: testenínska
MESTNIK: pri testenínskíh
ORODNIK: s testenínskími

IZVOR

↑testenina

tiamín tiamína samostalnik moškega spola [tíjamín]

POMEN

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v stročnicah, manj obdelanih žitaricah, oreških, ribah, svinjini in pozitivno vpliva na delovanje živčevja, možganov; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin B1

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** pomanjkanje tiamina

- Pogost vzrok težav s koncentracijo je pomanjkanje *tiamina* v krvi.
- Razmeroma visoka vsebnost *tiamina* v zelenem čaju skrbi za to, da našim možganskim celicam ne zmanjka energije.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Tiamin* omogoča prehranjevanje možganskih in živčnih celic, saj ogljikove hidrate predela v glukozo, ki je njihova edina hrana.
- *Tiamin* se uniči pri kuhanju, malo ga je tudi v prečiščeni hrani.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Tiamin* vsebujejo oreški, meso, še največ svinjsko, in cela zrna žit.
- Pri zaužitju večjih količin alkohola začne vaše telo hitreje porabljati *tiamin*, hkrati pa se ta počasneje absorbira.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tíjamín]

IPA: [tíja'mi:n]

tonemski

[tíjamîn]

IPA: [tíjamí:n]

VZOREC

jakostno ednina

IMENOVALNIK: tiamín
RODILNIK: tiamína
DAJALNIK: tiamínu
TOŽILNIK: tiamín
MESTNIK: pri tiamínu
ORODNIK: s tiamínom

dvojina

IMENOVALNIK: tiamína
RODILNIK: tiamínov
DAJALNIK: tiamínoma
TOŽILNIK: tiamína
MESTNIK: pri tiamínih
ORODNIK: s tiamínoma

množina

IMENOVALNIK: tiamíni
RODILNIK: tiamínov
DAJALNIK: tiamínom
TOŽILNIK: tiamíne
MESTNIK: pri tiamínih
ORODNIK: s tiamíni

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: tiamî
RODILNIK: tiamîna
DAJALNIK: tiamînu
TOŽILNIK: tiamî
MESTNIK: pri tiamînu
ORODNIK: s tiamînom

dvojina

IMENOVALNIK: tiamîna
RODILNIK: tiamînov
DAJALNIK: tiamînoma
TOŽILNIK: tiamîna
MESTNIK: pri tiamînih
ORODNIK: s tiamînoma

množina

IMENOVALNIK: tiamîni
RODILNIK: tiamînov
DAJALNIK: tiamînom
TOŽILNIK: tiamîne
MESTNIK: pri tiamînih
ORODNIK: s tiamîni

IZVOR

prevzeto iz nem. *Thiamin*, angl. *thiamine*, okrajšano iz nlat. *thi(o)*.. (iz gr. *theïon* 'žveplo') + ↑(vit)amin

tóksoplazmóza tóksoplazmóze samostalnik ženskega

spola [tóksoplazmóza]

POMEN

iz medicine parazitska bolezen, ki ob okužbi v nosečnosti lahko povzroči hude anomalije ploda

► glag. + **sam. beseda v tožilniku**

povzročati toksoplazmozo

▪ Klica, ki povzroča *toksoplazmozo*, je lahko v surovih ali premalo kuhanih ali pečenih ribah in mesu ter v mačjih iztrebkih.

...

▪ *Toksoplazmoza* je redka bolezen, ki pušča resne posledice na plodu ali celo povzroči spontani splav.
▪ Pri blagi, limfni obliki *toksoplazmoze* ima bolnik na vratu in pod pazduhami povečane bezgavke, ki po navadi na pritisk niso boleče, hkrati pa nastopijo še splošno slabo počutje in bolečine v mišicah.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tóksoplazmóza]

IPA: [ˈto:ksoplazˈmo:za]

tonemski

[tòksoplazmôza]

IPA: [tò:ksòplazmó:zà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tóksoplazmóza
RODILNIK: tóksoplazmóze
DAJALNIK: tóksoplazmózi
TOŽILNIK: tóksoplazmózo
MESTNIK: pri tóksoplazmózi
ORODNIK: s tóksoplazmózo

dvojina

IMENOVALNIK: tóksoplazmózi
RODILNIK: tóksoplazmóz
DAJALNIK: tóksoplazmózama
TOŽILNIK: tóksoplazmózi
MESTNIK: pri tóksoplazmózah
ORODNIK: s tóksoplazmózama

množina

IMENOVALNIK: tóksoplazmóze
RODILNIK: tóksoplazmóz
DAJALNIK: tóksoplazmózam
TOŽILNIK: tóksoplazmóze
MESTNIK: pri tóksoplazmózah
ORODNIK: s tóksoplazmózami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tòksoplazmôza
RODILNIK: tòksoplazmôze
DAJALNIK: tòksoplazmôzi
TOŽILNIK: tòksoplazmôzo
MESTNIK: pri tòksoplazmôzi
ORODNIK: s tòksoplazmôzo

dvojina

IMENOVALNIK: tòksoplazmôzi

RODILNIK: tōksoplazmōz
DAJALNIK: tōksoplazmōz**ama**
TOŽILNIK: tōksoplazmōz**i**
MESTNIK: pri tōksoplazmōz**ah**
ORODNIK: s tōksoplazmōz**ama**

množina

IMENOVALNIK: tōksoplazmōze
RODILNIK: tōksoplazmōz
DAJALNIK: tōksoplazmōz**am**
TOŽILNIK: tōksoplazmōze
MESTNIK: pri tōksoplazmōz**ah**
ORODNIK: s tōksoplazmōz**ami**

IZVOR

prevzeto iz nlat. *toxoplasmosis*, po parazitu *Toxoplasma gondii*

tórklja tórklje samostalnik ženskega spola [tórklja]

POMEN

1. priprava za stiskanje olja iz oljk v obliki velike, navadno kamnite, okrogle posode z enim ali več stiskalnimi kolesi

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- V domači *torklji* stisnejo ročno obrane oljke, pri njih je mogoče dobiti različne vrste ekstra deviškega hladno stisnjene olja.
- Skoraj v celoti je ohranjen prostor s kamnitim stopniščem, ostanki kamnitih *torkelj* ter drugih posod.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Srednje pikantno olje so naredili tako, da so na isti dan pobrali plodove vseh sort in jih hkrati stisnili v *torklji*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Kamni za mletje so vidni v prvem prostoru, pod steklom v tleh pa je mogoče videti tudi preostale dele *torklje*.
- Pripovedovali ste mi o večletnih srečanjih in pogovorih s toskanskim izdelovalcem *torkelj* ter o tehničnih pripombah, ki jih je tudi upošteval.

1.1. prostor s tako pripravo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Zgradili smo novo *torkljo* in opremili prostore za stekleničenje olja.
- V istrskih *torkljah* je bilo zmeraj najbolj živahno v času od novembra do januarja, ko so stiskali dozorele oljke.
- V nekdanji vaški *torklji* dobivajo prostor nastajajoči narodopisni muzej in likovne razstave.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Večina olja, ki ga stisnejo v istrskih *torkljah*, je deviška, razen če plodov ne predelajo takoj in če so ti dolgo stisnjeni.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Plodove je treba kar najhitreje dostaviti v *torkljo*, od tega je odvisna kakovost.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**

- Obiskovalci si lahko ogledajo, kako je potekalo delo v *torklji* po starem, ko je moral mlinski kamen vrteti kak osliček ali pa dva, trije močnejši možaki.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tórklja]

IPA: [ˈto:rklja]

tonemski

[tórklja]

IPA: [tó:rkjà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tórklja

RODILNIK: tórklje

DAJALNIK: tórkli

TOŽILNIK: tórklo

MESTNIK: pri tórkli

ORODNIK: s tórklo

dvojina

IMENOVALNIK: tórkli

RODILNIK: tórkelj

DAJALNIK: tórkljama

TOŽILNIK: tórkli

MESTNIK: pri tórkljah

ORODNIK: s tórkljama

množina

IMENOVALNIK: tórklje

RODILNIK: tórkelj

DAJALNIK: tórkljam

TOŽILNIK: tórklje

MESTNIK: pri tórkljah

ORODNIK: s tórkljami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tōrklja

RODILNIK: tōrklje

DAJALNIK: tōrkli

TOŽILNIK: tōrklo

MESTNIK: pri tōrkli

ORODNIK: s tōrklo

dvojina

IMENOVALNIK: tōrkli

RODILNIK: tōrkelj

DAJALNIK: tōrkljama

TOŽILNIK: tōrkli

MESTNIK: pri tōrkljah

ORODNIK: s tōrkljama

množina

IMENOVALNIK: tōrklje

RODILNIK: tōrkelj

DAJALNIK: tōrkljam

TOŽILNIK: tōrklje

MESTNIK: pri tōrkljah
ORODNIK: s tōrkljami

IZVOR

prevzeto prek nem. *Torkel* iz lat. *torculum*

trapíst trapísta samostalnik moškega spola [trapíst]

POMEN

1. katoliški menih strogega reda, ki živi odmaknjen od družbe, vzdržuje popoln molk in sam ustvari vse, kar potrebuje za življenje

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

menih trapist

▪ V Sloveniji so prvo tovarno čokolade in likerjev odprli francoski menihi *trapisti* leta 1896 na gradu Rajhenberg.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

red trapistov | samostan trapistov

▪ S 27 leti je vstopil v red *trapistov* in odšel v samostan v pogorju Soria.

▪ Temeljno pravilo *trapista* je bilo, da se človek odpove zemeljskim dobrinam, družinskemu veselju in lastni volji.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Trapisti* posnemajo Jezusovo skrito življenje v Nazaretu in poudarjajo spokojno življenje, ročno delo, molk in ločenost od sveta.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Že kot gojenec francoskih *trapistov* se je odlično naučil francoščine.

2. poltrdi sir iz kravjega mleka z redko posejanimi manjšimi luknjami, po izvoru iz Francije

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

sir trapist

▪ Nedaleč od Banjaluke se skriva še en kulinarčni kotiček, in sicer za ljubitelje sira *trapista*.

...

▪ V topel krompir zamešamo 20 dag naribanega *trapista*, žlico moke, 2 dl mleka, 2 rumenjaka, sol in žličko žlahtne paprike.

▪ Vsak dan pridobijo iz 50 litrov mleka 5 kilogramov poltrdega, *trapistu* podobnega sira.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[trapíst]

IPA: [tra'pi:st]

tonemski

[trapíst]

IPA: [trapí:st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: trapíst

RODILNIK: trapísta

DAJALNIK: trapístu

TOŽILNIK: trapísta

MESTNIK: pri trapístu

ORODNIK: s trapístom

dvojina

IMENOVALNIK: trapísta

RODILNIK: trapístov

DAJALNIK: trapístoma

TOŽILNIK: trapísta

MESTNIK: pri trapístih

ORODNIK: s trapístoma

množina

IMENOVALNIK: trapísti

RODILNIK: trapístov

DAJALNIK: trapístom

TOŽILNIK: trapíste

MESTNIK: pri trapístih

ORODNIK: s trapísti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: trapíst

RODILNIK: trapísta

DAJALNIK: trapístu

TOŽILNIK: trapísta

MESTNIK: pri trapístu

ORODNIK: s trapístom

dvojina

IMENOVALNIK: trapísta

RODILNIK: trapístov

DAJALNIK: trapístoma

TOŽILNIK: trapísta

MESTNIK: pri trapístih

ORODNIK: s trapístoma

množina

IMENOVALNIK: trapísti

RODILNIK: trapístov

DAJALNIK: trapístom

TOŽILNIK: trapíste

MESTNIK: pri trapístih

ORODNIK: s trapísti

v obliki **trapist**

jakostni

[trapíst]

IPA: [tra'pi:st]

tonemski

[trapíst]

IPA: [trapí:st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: trapíst

RODILNIK: trapísta

DAJALNIK: trapístu

TOŽILNIK: trapíst tudi trapísta

MESTNIK: pri trapístu

ORODNIK: s trapístom

dvojina

IMENOVALNIK: trapísta

RODILNIK: trapístov

DAJALNIK: trapístoma

TOŽILNIK: trapísta

MESTNIK: pri trapístih

ORODNIK: s trapístoma

množina

IMENOVALNIK: trapísti

RODILNIK: trapístov

DAJALNIK: trapístom

TOŽILNIK: trapíste

MESTNIK: pri trapístih

ORODNIK: s trapísti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: trapíst

RODILNIK: trapísta

DAJALNIK: trapístu

TOŽILNIK: trapíst tudi trapísta

MESTNIK: pri trapístu

ORODNIK: s trapístom

dvojina

IMENOVALNIK: trapísta

RODILNIK: trapístov

DAJALNIK: trapístoma

TOŽILNIK: trapísta

MESTNIK: pri trapístih

ORODNIK: s trapístoma

množina

IMENOVALNIK: trapísti

RODILNIK: trapístov

DAJALNIK: trapístom

TOŽILNIK: trapíste

MESTNIK: pri trapístih

ORODNIK: s trapísti

IZVOR

prevzeto iz frc. *trappiste*, po samostanu *La Trappe* v mestu *Soligny-la-Trappe* v Franciji

triángel triángle samostalnik moškega spola [trijáŋgəl]

POMEN

1. kovinsko glasbilo v obliki manjšega nesklenjenega trikotnika na vrvi, po katerem se udarja s kovinsko paličico

- Izjemno je bilo spoznanje, da se da iz preprostih inštrumentov, kot so ksilofon, *triangel* in druga drobna glasbila, izvabljeni tako zahtevne melodije.
- Zadonel je višji ton, kakor da bi nekdo udaril na *triangel*.

2. iz športa del zmaja, ki se uporablja za krmiljenje

- Izgubil je oblast nad zmajem, saj sta se prelomila vijaka, ki povezujeta krmilni *triangel* s krilom zmaja.
- Če *triangel* odrine naprej, prestavi sebe bolj nazaj in nazaj pomakne vse težišče zmaja, zato se ta povzpne.

3. ozkknjižno trikotnik

- Tri osebne zgodbe, tri generacije, tri zgodovinska obdobja, preteklost, prihodnost in sedanjost. Ja, namerno sem izbrala ta *triangel*.
- Z izbranimi umetniškimi stvaritvami z območja kulturnega *triangla* Italije, Slovenije in Hrvaške, a tudi zunaj njegovih meja, skuša krepiti medsebojno komuniciranje in spoštovanje.
- Moja filozofija temelji na podpori *triangla* predsednik, strokovni štab in igralci.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[trijáŋgəl]

IPA: [triˈja:ŋgəl]

tonemski

[trijáŋgəl]

IPA: [tri.jà:ŋgəl]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: triángel

RODILNIK: triángle

DAJALNIK: triánglu

TOŽILNIK: triángel

MESTNIK: pri triánglu

ORODNIK: s triánglom

dvojina

IMENOVALNIK: triángle

RODILNIK: triánglov

DAJALNIK: triángloma

TOŽILNIK: triángle

MESTNIK: pri triánglih

ORODNIK: s triángloma

množina

IMENOVALNIK: triángli

RODILNIK: triánglov

DAJALNIK: triánglom

TOŽILNIK: triángle

MESTNIK: pri triánglih

ORODNIK: s triángli

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: triángel

RODILNIK: triángle

DAJALNIK: triánglu

TOŽILNIK: triángel

MESTNIK: pri triánglu

ORODNIK: s triánglom

dvojina

IMENOVALNIK: triángla
RODILNIK: triánglov tudi triânglov
DAJALNIK: triángloma
TOŽILNIK: triángla
MESTNIK: pri triánglih tudi pri triânglih
ORODNIK: s triángloma

množina

IMENOVALNIK: triángli
RODILNIK: triánglov tudi triânglov
DAJALNIK: triánglom
TOŽILNIK: triángle
MESTNIK: pri triánglih tudi pri triânglih
ORODNIK: s triángli tudi s triângli

IZVOR

prevzeto prek avstr. nem. *Triangel* iz lat. *triangulum* 'trikotnik', iz *trēs* 'tri' + *angulus* 'kot'

trnič trníča samostalnik moškega spola [tərníč]

POMEN

iz etnologije sir iz skute in smetane v obliki kolačka z vtisnjenim okrasnim vzorcem

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

izdelovanje, izdelava trničev

▪ Znanje izdelovanja *trničev* z veseljem posreduje vsem, ki jih zanima tovrstna ljudska umetnost.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

izdelovati trniče

▪ *Trniče* so sušili na polici nad odprtim ognjiščem.
▪ Spominek je znamenje plodnosti in ljubezni, saj so pastirji en *trnič* obdržali, drugega pa podarili izvoljenki.

▶ sam. beseda + sam. beseda v imenovalniku sir trnič

▪ Planšarji so prikazali izdelovanje sira *trnič* z Velike planine.

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Pisave se imenujejo lesene rezljane palčke, s katerimi so pastirji v še mehke *trniče* odtiskovali ornamente.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tərníč]

IPA: [təɾ'nitʃ]

tonemski

[tərníč]

IPA: [tərnítʃ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: trnič

RODILNIK: trníča

DAJALNIK: trníču

TOŽILNIK: trnič

MESTNIK: pri trníču

ORODNIK: s trníčem

dvojina

IMENOVALNIK: trníča

RODILNIK: trníčev

DAJALNIK: trníčema

TOŽILNIK: trníča

MESTNIK: pri trníčih

ORODNIK: s trníčema

množina

IMENOVALNIK: trníči

RODILNIK: trníčev

DAJALNIK: trníčem

TOŽILNIK: trniče

MESTNIK: pri trníčih

ORODNIK: s trníči

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: trnič

RODILNIK: trníča

DAJALNIK: trníču

TOŽILNIK: trnič

MESTNIK: pri trníču tudi pri trníču

ORODNIK: s trníčem

dvojina

IMENOVALNIK: trníča

RODILNIK: trníčev in trníčev

DAJALNIK: trníčema

TOŽILNIK: trníča

MESTNIK: pri trníčih in pri trníčih

ORODNIK: s trníčema

množina

IMENOVALNIK: trníči

RODILNIK: trníčev in trníčev

DAJALNIK: trníčem

TOŽILNIK: trniče

MESTNIK: pri trníčih in pri trníčih

ORODNIK: s trníči in s trníči

IZVOR

< *tvornič iz pslov. *tvorbь 'oblika', prvotno 'majhen oblikovan sir'

tropínovec tropínovca samostalnik moškega spola

[tropínovɛc]

POMEN

žganje iz ostanka grozdnih jagod po iztisnjenju soka

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Pred seboj sta imela tri litrske zelenke domačega *tropinovca*.

▪ Da je bil tisti zvarek zelo slab *tropinovec* z vsaj petdesetimi procenti, to je takoj občutil.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

▪ Stare običaje bodo obujali s tekmovanjem v kuhanju *tropinovca*.

▪ Za boljšo prebavo tekne tudi šilce *tropinovca*, v katerem so se namakale suhe fige vsaj 14 dni.

▶ **glag. + sam. beseda v tožilniku**

▪ Ohlajenemu sirupu dodamo limonin sok, precedimo, primešamo *tropinovec* in nalijemo v steklenice.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[tropínovɛc]

IPA: [trɔ'pi:nɔvɛts]

tonemski

[tropínovɛc]

IPA: [trɔpi:nɔvɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: tropínovec

RODILNIK: tropínovca

DAJALNIK: tropínovcu

TOŽILNIK: tropínovec

MESTNIK: pri tropínovcu

ORODNIK: s tropínovcem

dvojina

IMENOVALNIK: tropínovca

RODILNIK: tropínovcev

DAJALNIK: tropínovcema

TOŽILNIK: tropínovca

MESTNIK: pri tropínovcih

ORODNIK: s tropínovcema

množina

IMENOVALNIK: tropínovci

RODILNIK: tropínovcev

DAJALNIK: tropínovcem

TOŽILNIK: tropínovce

MESTNIK: pri tropínovcih

ORODNIK: s tropínovci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tropínovec

RODILNIK: tropínovca

DAJALNIK: tropínovcu

TOŽILNIK: tropínovec

MESTNIK: pri tropínovcu

ORODNIK: s tropínovcem

dvojina

IMENOVALNIK: tropínovca

RODILNIK: tropínovcev tudi tropínovcev

DAJALNIK: tropínovcema

TOŽILNIK: tropínovca

MESTNIK: pri tropínovcih tudi pri tropínovcih

ORODNIK: s tropínovcema

množina

IMENOVALNIK: tropínovci

RODILNIK: tropínovcev tudi tropínovcev

DAJALNIK: tropínovcem

TOŽILNIK: tropínovce

MESTNIK: pri tropínovcih tudi pri tropínovcih

ORODNIK: s tropínovci tudi s tropínovci

IZVOR

↑tropina

túkalica túkalice samostalnik ženskega spola [túkalica]

POMEN

iz zoologije manjša obvodna ptica selivka s rjavkastim perjem po hrbtu in daljšimi nogami; primerjaj lat.

Rallidae

▪ *Tukalice* so ene najpogostejših zimskih obiskovalk jezera in njihov glasen razločen klic lahko slišite vsepovsod.

▪ Kljun *tukalic* je različen, lahko je dolg, kratek ali koničast.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[túkalica]

IPA: [ˈtu:kalitsa]

tonemski

[túkalica] in [tûkalica]

IPA: [tù:kálitsa] in [tú:kálitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: túkalica

RODILNIK: túkalice

DAJALNIK: túkalici

TOŽILNIK: túkalico

MESTNIK: pri túkalici

ORODNIK: s túkalico

dvojina

IMENOVALNIK: túkalici

RODILNIK: túkalic

DAJALNIK: túkalicama

TOŽILNIK: túkalici

MESTNIK: pri túkalicah

ORODNIK: s túkalicama

množina

IMENOVALNIK: túkalice

RODILNIK: túkalic

DAJALNIK: túkalicam

TOŽILNIK: túkalice

MESTNIK: pri túkalicah

ORODNIK: s túkalicami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: túkalica

RODILNIK: túkalice

DAJALNIK: túkalici

TOŽILNIK: túkalico

MESTNIK: pri tûkalici

ORODNIK: s tûkalico

dvojina

IMENOVALNIK: tûkalici

RODILNIK: tûkalic

DAJALNIK: tûkalic**ama**

TOŽILNIK: tûkalici

MESTNIK: pri tûkalic**ah**

ORODNIK: s tûkalic**ama**

množina

IMENOVALNIK: tûkalice

RODILNIK: tûkalic

DAJALNIK: tûkalic**am**

TOŽILNIK: tûkalice

MESTNIK: pri tûkalic**ah**

ORODNIK: s tûkalic**ami**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: tûkalica

RODILNIK: tûkalice

DAJALNIK: tûkalici

TOŽILNIK: tûkalico

MESTNIK: pri tûkalici

ORODNIK: s tûkalico

dvojina

IMENOVALNIK: tûkalici

RODILNIK: tûkalic

DAJALNIK: tûkalic**ama**

TOŽILNIK: tûkalici

MESTNIK: pri tûkalic**ah**

ORODNIK: s tûkalic**ama**

množina

IMENOVALNIK: tûkalice

RODILNIK: tûkalic

DAJALNIK: tûkalic**am**

TOŽILNIK: tûkalice

MESTNIK: pri tûkalic**ah**

ORODNIK: s tûkalic**ami**

STALNE ZVEZE

mala tukalica

iz zoologije majhna tukalica z rjavim perjem po hrbtu, rumenkastim kljunom z rdečim korenem in

zelenimi nogami; primerjaj lat. *Porzana parva*

▪ Vse redkeje je nad našimi dimniki opaziti črno štokljo, *malo tukalico*, vodomca in druge ptičje vrste, ki si najdejo zavetja zunaj predlaganih zaščitnih področij, se pa v njih večinoma prehranjujejo.

▪ Pred drugo svetovno vojno sta na ribnikih v Dragi gnezдили tudi grahasta tukalica in *mala tukalica*.

zelenonoga tukalica

iz zoologije tukalica s črnim perjem po hrbtu, zelenimi nogami in rdečim kljunom z rumenkasto konico;

primerjaj lat. *Gallinula chloropus*

▪ Kot vse tukalice tudi *zelenonoga tukalica* prebiva na stoječih in počasi tekočih vodah.

▪ Črno lisko bi lahko zamenjali le z *zelenonogo tukalico*, ki pa ima rdeč kljun z rumeno konico.

▪ Posebnost *zelenonoge tukalice* je, da pri vzgoji legla sodelujejo tudi mladiči iz prejšnjega legla.

IZVOR

iz *tukati se* 'sklanjati se', prevzeto iz nem. *sich ducken*

uhàt uháta uháto pridevnik [uhàt]

POMEN

ki ima velika, dolga ušesa, velike, dolge uhlje

▪ S čisto in jasno linijo je začrtala dolgorepe *uhate* junake pesmic ter tako oplemenitila knjižno novost.

▪ Okoli nje se vedno smukajo tudi njene živali, kar dokazuje, da je vrt lahko lep in urejen tudi, če na njem bivajo repata in *uhata* bitja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[uhàt]

IPA: [u'xat]

tonemski

[uhàt]

IPA: [uxát]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: uhàt

določno uháti

RODILNIK: uhátega

DAJALNIK: uhátemu

TOŽILNIK: uhàt

določno uháti

živo uhátega

MESTNIK: pri uhátem

ORODNIK: z uhátim

dvojina

IMENOVALNIK: uháta

RODILNIK: uhátih

DAJALNIK: uhátima

TOŽILNIK: uháta

MESTNIK: pri uhátih

ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháti

RODILNIK: uhátih

DAJALNIK: uhátim

TOŽILNIK: uháte
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: uháta
RODILNIK: uháte
DAJALNIK: uháti
TOŽILNIK: uháto
MESTNIK: pri uháti
ORODNIK: z uháto

dvojina

IMENOVALNIK: uháti
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátima
TOŽILNIK: uháti
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháte
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátim
TOŽILNIK: uháte
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: uháto
RODILNIK: uhátega
DAJALNIK: uhátemu
TOŽILNIK: uháto
MESTNIK: pri uhátem
ORODNIK: z uhátim

dvojina

IMENOVALNIK: uháti
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátima
TOŽILNIK: uháti
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháta
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátim
TOŽILNIK: uháta
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: uhät
določno uháti
RODILNIK: uhátega
DAJALNIK: uhátemu
TOŽILNIK: uhät

določno uháti
živo uhátega
MESTNIK: pri uhátem
ORODNIK: z uhátim

dvojina

IMENOVALNIK: uháta
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátima
TOŽILNIK: uháta
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháti
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátim
TOŽILNIK: uháte
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: uháta
RODILNIK: uháte
DAJALNIK: uháti
TOŽILNIK: uháto
MESTNIK: pri uháti
ORODNIK: z uháto

dvojina

IMENOVALNIK: uháti
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátima
TOŽILNIK: uháti
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháte
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátim
TOŽILNIK: uháte
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: uháto
RODILNIK: uhátega
DAJALNIK: uhátemu
TOŽILNIK: uháto
MESTNIK: pri uhátem
ORODNIK: z uhátim

dvojina

IMENOVALNIK: uháti
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátima
TOŽILNIK: uháti
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháta
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátim
TOŽILNIK: uháta
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: uhät
določno uháti
RODILNIK: uhátega
DAJALNIK: uhátemu
TOŽILNIK: uhät
določno uháti
živo uhátega
MESTNIK: pri uhátem
ORODNIK: z uhátim

dvojina

IMENOVALNIK: uháta
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátima
TOŽILNIK: uháta
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháti
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátim
TOŽILNIK: uháte
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: uhâta
RODILNIK: uhâte tudi uhâte
DAJALNIK: uháti tudi uhâti
TOŽILNIK: uháto tudi uhâto
MESTNIK: pri uháti tudi pri uhâti
ORODNIK: z uháto tudi z uhâto

dvojina

IMENOVALNIK: uháti
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátima
TOŽILNIK: uháti
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháte
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátim
TOŽILNIK: uháte
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: uháto
RODILNIK: uhátega
DAJALNIK: uhátemu
TOŽILNIK: uháto
MESTNIK: pri uhátem
ORODNIK: z uhátim

dvojina

IMENOVALNIK: uháti
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátima
TOŽILNIK: uháti
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátima

množina

IMENOVALNIK: uháta
RODILNIK: uhátih
DAJALNIK: uhátim
TOŽILNIK: uháta
MESTNIK: pri uhátih
ORODNIK: z uhátimi

STALNE ZVEZE

rjavi uhati netopir

iz zoologije uhati netopir, ki leti razmeroma počasi in zaradi lova podnevi uporablja zlasti vid; primerjaj lat.

Plecotus auritus

▪ Majhen, manj kot pol grama težak oddajnik so namestili na *rjavega uhatega netopirja* in s pomočjo treh sprejemnih anten v naslednjih dneh iskali in tudi našli zatočišče te vrste netopirja.

uhati klobučnjak

iz zoologije klobučnjak s štirimi podkvasto

oblikovanimi spolnimi žlezami, vidnimi skozi zgornji del prosojnega klobuka, in številnimi drobnimi lovkami; primerjaj lat. *Aurelia aurita*

▪ V Severnem in Baltskem morju prevladujejo kot krožnik veliki, a za človeka nenevarni *uhati klobučnjaki*.

▪ Upajo, da bodo lahko pomagali ribičem in ekologom, ki se ukvarjajo z vlogo *uhatih klobučnjakov* v celotnem sistemu.

▪ Eno od vprašanj, ki jih želimo razvozlati, je, zakaj se *uhati klobučnjaki* pri nas občasno pojavljajo v takšnih množinah.

uhati netopir

iz zoologije gladkonosi netopir z velikimi dolgimi

ušesi; primerjaj lat. *Plecotus*

▪ Pred desetletji smo verjeli, da živi v Evropi ena sama vrsta *uhatega netopirja*, danes vemo, da jih je (najmanj) pet.

▪ *Uhatega netopirja* zlahka prepoznamo po izredno velikih uhljih, katerih dolžina ustreza dvema tretjinama dolžine telesa.

IZVOR
↑uho

úhljevka úhljevke samostalnik ženskega spola [úhljeu̯ka]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[úhljeu̯ka]

IPA: [ˈuːxljeu̯ka]

tonemski

[úhljeu̯ka] in [ûhljeu̯ka]

IPA: [ùːxljéu̯ka] in [ûːxljèu̯ka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: úhljevka

RODILNIK: úhljevke

DAJALNIK: úhljevki

TOŽILNIK: úhljevko

MESTNIK: pri úhljevki

ORODNIK: z úhljevko

dvojina

IMENOVALNIK: úhljevki

RODILNIK: úhljevki

DAJALNIK: úhljevka**ma**

TOŽILNIK: úhljevki

MESTNIK: pri úhljevka**h**

ORODNIK: z úhljevka**ma**

množina

IMENOVALNIK: úhljevke

RODILNIK: úhljevki

DAJALNIK: úhljevka**ma**

TOŽILNIK: úhljevke

MESTNIK: pri úhljevka**h**

ORODNIK: z úhljevka**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: úhljevka

RODILNIK: úhljevke

DAJALNIK: úhljevki

TOŽILNIK: úhljevko

MESTNIK: pri úhljevki

ORODNIK: z úhljevko

dvojina

IMENOVALNIK: úhljevki

RODILNIK: úhljevki

DAJALNIK: úhljevka**ma**

TOŽILNIK: úhljevki

MESTNIK: pri úhljevka**h**

ORODNIK: z úhljevka**ma**

množina

IMENOVALNIK: úhljevke

RODILNIK: úhljevki

DAJALNIK: úhljevka**ma**

TOŽILNIK: úhljevke

MESTNIK: pri úhljevka**h**

ORODNIK: z úhljevka**mi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: úhljevka

RODILNIK: úhljevke

DAJALNIK: úhljevki

TOŽILNIK: úhljevko

MESTNIK: pri úhljevki

ORODNIK: z úhljevko

dvojina

IMENOVALNIK: úhljevki

RODILNIK: úhljevki

DAJALNIK: úhljevka**ma**

TOŽILNIK: úhljevki

MESTNIK: pri úhljevka**h**

ORODNIK: z úhljevka**ma**

množina

IMENOVALNIK: úhljevke

RODILNIK: úhljevki

DAJALNIK: úhljevka**ma**

TOŽILNIK: úhljevke

MESTNIK: pri úhljevka**h**

ORODNIK: z úhljevka**mi**

STALNE ZVEZE

bezgova uhljevka

iz biologije užitna goba z uhlju podobnim valovitim klobukom, ki raste zlasti na starem, trohnečem lesu bezga, bukve, platane; primerjaj lat. *Auricularia auricula-judae*

- Z *bezgovo uhljevko* so zeliščarji zdravili vneto grlo.
- *Bezgova uhljevka* je videti kot človeško uho. Ko je sveža, je želatinasta, ko se posuši, pa trda.

IZVOR

↑uhelj

urtikárija urtikárije samostalnik ženskega spola [urtikárija]

POMEN

iz medicine kožna bolezen, pri kateri se nenadno pojavijo zelo srbeči rdeči izpuščaji; SIN.: koprivnica

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

kronična urtikarija

▪ Pri nekaterih posameznikih lahko urtikarija traja tudi nekaj let, v takšnih primerih govorimo, da gre za kronično *urtikarijo*.

▪ Bolniku s kronično *urtikarijo* se da težave po navadi dobro ublažiti.

▶ priredna zveza

urtikarija ali koprivnica

- Koprivnico ali *urtikarijo* lahko povzroča hrana, lahko pa tudi stik z različnimi travami, čistili, umetnimi gnojili in zaščitnimi sredstvi.

...

- *Urtikarijo* povzročajo različna hrana, zdravila, piki žuželk in številne druge snovi.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[urtikárija]

IPA: [urti'ka:rija]

tonemski

[urtikárija]

IPA: [urtikà:rija]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: urtikárija

RODILNIK: urtikárije

DAJALNIK: urtikáriji

TOŽILNIK: urtikárijo

MESTNIK: pri urtikáriji

ORODNIK: z urtikárijo

dvojina

IMENOVALNIK: urtikáriji

RODILNIK: urtikárij

DAJALNIK: urtikárijama

TOŽILNIK: urtikáriji

MESTNIK: pri urtikárijah

ORODNIK: z urtikárijama

množina

IMENOVALNIK: urtikárije

RODILNIK: urtikárij

DAJALNIK: urtikárijam

TOŽILNIK: urtikárije

MESTNIK: pri urtikárijah

ORODNIK: z urtikárijami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: urtikárija

RODILNIK: urtikárije

DAJALNIK: urtikáriji

TOŽILNIK: urtikárijo

MESTNIK: pri urtikáriji

ORODNIK: z urtikárijo

dvojina

IMENOVALNIK: urtikáriji

RODILNIK: urtikárij

DAJALNIK: urtikárijama

TOŽILNIK: urtikáriji

MESTNIK: pri urtikárijah

ORODNIK: z urtikárijama

množina

IMENOVALNIK: urtikárije

RODILNIK: urtikârij

DAJALNIK: urtikárijam

TOŽILNIK: urtikárije

MESTNIK: pri urtikárijah

ORODNIK: z urtikárijami

STALNE ZVEZE

solarna urtikarija

iz medicine kožna bolezen, pri kateri se nenadno pojavijo zelo srbeči rdeči izpuščaji kot posledica izpostavljanja sončnim žarkom

- V mojo ambulanto se zlasti pred začetkom počitnic zatekajo bolniki, ki trpijo za tako imenovano *solarno urtikarijo*.

- Bolniki morajo dojeti, da je *solarna urtikarija* neozdravljiva ter da nimajo druge možnosti, kot da to bolezen sprejmejo in se ji s spremembami v načinu življenja prilagodijo.

IZVOR

prevzeto iz nlat. *urticaria*, iz lat. *urtīca* 'kopriva'

vampír vampírja samostalnik moškega spola [vampír]

POMEN

1. bajeslovno bitje, navadno z dolgima podočnikoma, ki ponoči vstaja iz groba in hodi pit kri živim bitjem, zlasti človeku

▶ vezni glag. + **sam. beseda v imenovalniku** postati vampir

- Vampir je vstal od mrtvih, da bi pil kri živih in tako podaljšal svoje posmrtno življenje, njegove žrtve pa tudi same po smrti postanejo *vampirji*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vampir ugrizne KOGA

- Je mešanica človeka in vampirja; tak je postal, ker je njegovo mater ugriznil *vampir* le nekaj trenutkov, preden ga je rodila.

- *Vampir* se vsako noč vrača k svojemu viru življenja, dokler ne izsrka zadnje kaplje krvi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

krvoločn vampir | pravi vampir | star vampir

- Z ogrlico iz česna okrog vratu se bo še najbolje branila pred krvoločnimi *vampirji*.

- Nekaterim starim *vampirjem* navaden smrtnik ali šibkejši vampir ne moreta niti roke premakniti.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

lik, vloga vampirja

- Poleg mitologije ima lik *vampirja* tudi zgodovinske korenine: Vlad Tepeš je bil romunski knez iz 15. stoletja, ki je slovel po svojih krvoločnih metodah.

- Ameriški igralec je zaslovel v vlogi *vampirja*.

▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**

film, roman o vampirjih | legende, miti, zgodbe o vampirjih

▪ V filmu o *vampirjih* in volkodlakih je veliko odvisno od nadarjenosti mojstra maske, ki mora like napraviti čim bolj realne.

▪ V številnih vasicah so konec minulega leta začele krožiti zgodbe o *vampirjih*, ki ponoči napadajo ljudi.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

igrati vampirja

▪ Igral bo *vampirja*, ki postane roker, s svojo glasbo pa prebudi kraljico vampirjev Akasho.

▪ S česnom so povezane različne legende, med drugim naj bi odganjal *vampirje* in varoval pred zlemi duhovi.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

spremeniti (se) v vampirja | verjeti v vampirje

▪ Nekega dne mu pot prekriža krvoses, ga spremeni v *vampirja* in mu tako podari večno življenje in mladost.

▪ V nekaterih zakotnih krajih še danes verjamejo v *vampirje*.

▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v tožilniku**

lovca na vampirje

▪ Eden razstavnih predmetov v muzeju vampirjev je tudi masivni leseni kovček lovca na *vampirje*, v katerem je različno orožje.

▶ priredna zveza

vampirji in volkodlaki

▪ Usode *vampirjev* in volkodlakov so v pretežnem delu zgodovine in mitologije tesno prepletene.

2. iz zoologije manjši netopir, ki se ponoči prehranjuje s krvjo toplokrvnih živali, zlasti sesalcev, in živi v Južni in Srednji Ameriki; primerjaj

lat. *Desmodontinae*; SIN.: iz zoologije vampirski netopir

▪ *Vampirji* ponoči sesajo vretenčarsko kri; na žrtev se spustijo neposredno ali pa se ji kradoma približajo, potem ko se spustijo v njeno bližino.

▪ Vse tri vrste *vampirjev* iz družine Desmodontidae so doma v novem svetu.

3. ekspresivno oseba ali stvar, ki koga izkorišča, mu jemlje energijo, moči

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

energijski vampir

▪ Naredite seznam energijskih *vampirjev* in se jim izogibajte, na prvo mesto pa postavite vse, kar vas spravlja v dobro voljo.

▪ Čustveni *vampir* vam bo sesal energijo, dokler mu boste pustili.

4. ekspresivno žival, zlasti žuželka, ki sesa kri

▪ Dandanes so odkrili že toliko različnih mazil in pršil, da se lahko učinkovito zaščitimo pred nadležnimi malimi *vampirji*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vampír]

IPA: [vampì:ɾ]

tonemski

[vampír]

IPA: [vampì:ɾ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vampír

RODILNIK: vampírja

DAJALNIK: vampírju

TOŽILNIK: vampírja

MESTNIK: pri vampírju

ORODNIK: z vampírjem

dvojina

IMENOVALNIK: vampírja

RODILNIK: vampírjev

DAJALNIK: vampírjema

TOŽILNIK: vampírja

MESTNIK: pri vampírjih

ORODNIK: z vampírjema

množina

IMENOVALNIK: vampírji

RODILNIK: vampírjev

DAJALNIK: vampírjem

TOŽILNIK: vampírje

MESTNIK: pri vampírjih

ORODNIK: z vampírji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vampír

RODILNIK: vampírja

DAJALNIK: vampírju

TOŽILNIK: vampírja

MESTNIK: pri vampírju

ORODNIK: z vampírjem

dvojina

IMENOVALNIK: vampírja

RODILNIK: vampírjev tudi vampírjev

DAJALNIK: vampírjema

TOŽILNIK: vampírja

MESTNIK: pri vampírjih tudi pri vampírjih

ORODNIK: z vampírjema

množina

IMENOVALNIK: vampírji

RODILNIK: vampírjev tudi vampírjev

DAJALNIK: vampírjem

TOŽILNIK: vampírje

MESTNIK: pri vampírjih tudi pri vampírjih

ORODNIK: z vampírji tudi z vampírji

STALNE ZVEZE

veliki nepravi vampir

iz zoologije večji plenilski netopir, ki se prehranjuje zlasti z večjimi žuželkami, kuščarji, drugimi netopirji; primerjaj lat. *Megaderma lyra*

- *Veliki nepravil vampir* se hrani z žuželkami, pajkovi in podobnimi nevretenčarji, na jedilniku pa so vedno tudi netopirji, glodalci, žabe in celo ribe.

BESEDOTVORJE

feminativ: vampírka

IZVOR

prevzeto iz hrv., srb. *vàmpīr* = bolg. *vampír*, rus. *upýrʒ*, češ. *upír*, morda iz pslov. *opyrʒ iz **o-* 'ne' in *pyrʒ 'ogenj, žareč pepel', prvotno *'nesežgan mrtvec'

vampírka vampírke samostalnik ženskega spola

[vampírka]

POMEN

bajeslovno bitje ženskega spola, navadno z dolgima podočnikoma, ki ponoči vstaja iz groba in hodi pit kri živim bitjem, zlasti človeku

▶ **vezni glag.** + **sam. beseda v imenovalniku**

postati vampírka

- Ljudje so povedali, da je jedla meso ovc, ki so jih pobili vampirji, in da je verjetno zaradi tega tudi sama postala *vampírka*.

▶ **glag.** + **v** + **sam. beseda v tožilniku**

spremeniti (se) v vampírko

- Ker jo je osebno spremenil v *vampírko*, je postala ne samo nesmrtna, temveč tudi veliko močnejša od drugih.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

- Navidezno nedolžno dekle je v resnici okrutna *vampírka*.

▶ **glag.** + **sam. beseda v tožilniku**

- V filmu igra 6000 let staro *vampírko*.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

- Za vlogo *vampírke* je dobila nominacijo za zlati globus in filmsko nagrado za najbolj obetavno mlado igralko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vampírka]

IPA: [vam'pi:rka]

tonemski

[vampírka]

IPA: [vam'pi:rka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vampírka

RODILNIK: vampírke

DAJALNIK: vampírki

TOŽILNIK: vampírko

MESTNIK: pri vampírki

ORODNIK: z vampírko

dvojina

IMENOVALNIK: vampírki

RODILNIK: vampírki

DAJALNIK: vampírka**ma**

TOŽILNIK: vampírki

MESTNIK: pri vampírka**h**

ORODNIK: z vampírka**ma**

množina

IMENOVALNIK: vampírke

RODILNIK: vampírki

DAJALNIK: vampírka**m**

TOŽILNIK: vampírke

MESTNIK: pri vampírka**h**

ORODNIK: z vampírka**mi**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vampírka

RODILNIK: vampírke

DAJALNIK: vampírki

TOŽILNIK: vampírko

MESTNIK: pri vampírki

ORODNIK: z vampírko

dvojina

IMENOVALNIK: vampírki

RODILNIK: vampírki

DAJALNIK: vampírka**ma**

TOŽILNIK: vampírki

MESTNIK: pri vampírka**h**

ORODNIK: z vampírka**ma**

množina

IMENOVALNIK: vampírke

RODILNIK: vampírki

DAJALNIK: vampírka**m**

TOŽILNIK: vampírke

MESTNIK: pri vampírka**h**

ORODNIK: z vampírka**mi**

IZVOR

↑ vampir

vampírski vampírska vampírsko pridevnik

[vampírski]

POMEN

1. ki je v zvezi z vampirji, tj. bajeslovnimi bitji

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

vampírski film | vampírski grof | vampírska grozljivka | vampírska legenda, zgodba | vampírska serija

- V *vampírskih* filmih preganjalci nikoli ne uspejo dokončno odstraniti vseh vampirjev – vedno se kdo pritaji in ob primernem času reproducira svoje zlo dalje.

- Vlad Tepeš je bil resnični predhodnik *vampírskega* grofa Drakule iz Transilvanije, ki ga je leta 1897 pisatelj Bram Stoker ovekovečil v romanu.

▪ Roman ni le običajna *vampiriska* zgodba, temveč je vtkana v napeto pripoved z elementi grozljivke in pustolovščine.

1.1. ki je del telesa vampirjev, tj. bajeslovnih bitij

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
vampirski čekani, zobje

▪ *Vampirski* zobje se tu pa tam pokažejo šele proti koncu filma in posledično ni tudi nobene napetosti, ki izhaja iz pričakovanja vampirskih posegov in njihove pojavnosti.

1.2. ki spominja na vampirja ali je tak kot pri vampirju, tj. bajeslovnem bitju

▶ **prid. beseda** + sam. beseda
vampirski čekani, zobje | vampirska narava

▪ Plastične *vampirске* zobe bo našla v trgovinah, ki prodajajo vse potrebno za pustovanje.
▪ Kar zadeva zaznavanje svetlobe in teme, je *vampirске* narave.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vampírski]

IPA: [vam'pi:rski]

tonemski

[vampírski]

IPA: [vampi:rskí]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vampírski

RODILNIK: vampírskega

DAJALNIK: vampírskemu

TOŽILNIK: vampírski

živo vampírskega

MESTNIK: pri vampírskem

ORODNIK: z vampírskim

dvojina

IMENOVALNIK: vampírška

RODILNIK: vampírskih

DAJALNIK: vampírskima

TOŽILNIK: vampírška

MESTNIK: pri vampírskih

ORODNIK: z vampírskima

množina

IMENOVALNIK: vampírski

RODILNIK: vampírskih

DAJALNIK: vampírskim

TOŽILNIK: vampírске

MESTNIK: pri vampírskih

ORODNIK: z vampírskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vampírška

RODILNIK: vampírске

DAJALNIK: vampírski

TOŽILNIK: vampírsko

MESTNIK: pri vampírski

ORODNIK: z vampírsko

dvojina

IMENOVALNIK: vampírski

RODILNIK: vampírskih

DAJALNIK: vampírskima

TOŽILNIK: vampírski

MESTNIK: pri vampírskih

ORODNIK: z vampírskima

množina

IMENOVALNIK: vampírске

RODILNIK: vampírskih

DAJALNIK: vampírskim

TOŽILNIK: vampírске

MESTNIK: pri vampírskih

ORODNIK: z vampírskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vampírsko

RODILNIK: vampírskega

DAJALNIK: vampírskemu

TOŽILNIK: vampírsko

MESTNIK: pri vampírskem

ORODNIK: z vampírskim

dvojina

IMENOVALNIK: vampírski

RODILNIK: vampírskih

DAJALNIK: vampírskima

TOŽILNIK: vampírski

MESTNIK: pri vampírskih

ORODNIK: z vampírskima

množina

IMENOVALNIK: vampírška

RODILNIK: vampírskih

DAJALNIK: vampírskim

TOŽILNIK: vampírška

MESTNIK: pri vampírskih

ORODNIK: z vampírskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vampírski

RODILNIK: vampírskega

DAJALNIK: vampírskemu

TOŽILNIK: vampírski

živo vampírskega

MESTNIK: pri vampírskem

ORODNIK: z vampírskim

dvojina

IMENOVALNIK: vampírška

RODILNIK: vampírskih

DAJALNIK: vampírsk**ima**
TOŽILNIK: vampírsk**a**
MESTNIK: pri vampírsk**ih**
ORODNIK: z vampírsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: vampírsk**i**
RODILNIK: vampírsk**ih**
DAJALNIK: vampírsk**im**
TOŽILNIK: vampírsk**e**
MESTNIK: pri vampírsk**ih**
ORODNIK: z vampírsk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: vampírsk**a**
RODILNIK: vampírsk**e**
DAJALNIK: vampírsk**i**
TOŽILNIK: vampírsk**o**
MESTNIK: pri vampírsk**i**
ORODNIK: z vampírsk**o**

dvojina

IMENOVALNIK: vampírsk**i**
RODILNIK: vampírsk**ih**
DAJALNIK: vampírsk**ima**
TOŽILNIK: vampírsk**i**
MESTNIK: pri vampírsk**ih**
ORODNIK: z vampírsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: vampírsk**e**
RODILNIK: vampírsk**ih**
DAJALNIK: vampírsk**im**
TOŽILNIK: vampírsk**e**
MESTNIK: pri vampírsk**ih**
ORODNIK: z vampírsk**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: vampírsk**o**
RODILNIK: vampírsk**ega**
DAJALNIK: vampírsk**emu**
TOŽILNIK: vampírsk**o**
MESTNIK: pri vampírsk**em**
ORODNIK: z vampírsk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: vampírsk**i**
RODILNIK: vampírsk**ih**
DAJALNIK: vampírsk**ima**
TOŽILNIK: vampírsk**i**
MESTNIK: pri vampírsk**ih**
ORODNIK: z vampírsk**ima**

množina

IMENOVALNIK: vampírsk**a**
RODILNIK: vampírsk**ih**
DAJALNIK: vampírsk**im**
TOŽILNIK: vampírsk**a**
MESTNIK: pri vampírsk**ih**
ORODNIK: z vampírsk**imi**

STALNE ZVEZE

vampirski netopir

iz zoologije manjši netopir, ki se ponoči prehranjuje s krvjo toplokrvnih živali, zlasti sesalcev, in živi v Južni in Srednji Ameriki; primerjaj lat. *Desmodontinae*;
SIN.: iz zoologije vampir

- *Vampirski netopir* pije kri goveda in večjih živali.
- S pomočjo *vampirskih netopirjev* je pred časom razvil sredstvo za redčenje krvi.

IZVOR

↑ vampir

vanilín vanilína samostalnik moškega spola [vanilín]

POMEN

1. bela snov, ki se pridobiva iz plodov vanilje ali s sintetizacijo in se uporablja zlasti pri pripravi slaščic, kot sestavina parfumov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Natančno preberimo etiketo, da bomo znali razlikovati naravni *vanilin* od sintetičnega.

...

▪ Pravo vaniljo je že pred stotimi leti nadomestil mnogo cenejši sintetični nadomestek *vanilin*.

1.1. sladkor z dodatkom te snovi

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
vrečka vanilina

- Če dodamo marmeladi med kuhanjem vrečko *vanilina*, bo še bolj aromatična.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dodati vanilin

- Smetani dodamo *vanilin*, jo stepemo in vmešamo v kremo.

▶ priredna zveza
vanilin in sladkor

- Maslo s sladkorjem in *vanilinom* kremasto umešamo.

2. kot pridevnik ki vsebuje belo snov, ki se pridobiva iz plodov vanilje ali s sintetizacijo in se uporablja zlasti pri pripravi slaščic, kot sestavina parfumov

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + sam. beseda
vanilin sladkor

- Med stepanjem dodajte 2 zavitka *vanilin* sladkorja, sol in 100 g sladkorja.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vanilín]

IPA: [vaniˈliːn]

tonemski

[vanilîːn]

IPA: [vanilíːn]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: vanilín
RODILNIK: vanilína
DAJALNIK: vanilínu
TOŽILNIK: vanilín
MESTNIK: pri vanilínu
ORODNIK: z vanilín**om**

dvojina

IMENOVALNIK: vanilína
RODILNIK: vanilín**ov**
DAJALNIK: vanilín**oma**
TOŽILNIK: vanilína
MESTNIK: pri vanilín**ih**
ORODNIK: z vanilín**oma**

množina

IMENOVALNIK: vanilíni
RODILNIK: vanilín**ov**
DAJALNIK: vanilín**om**
TOŽILNIK: vanilíne
MESTNIK: pri vanilín**ih**
ORODNIK: z vanilíni

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: vanilín
RODILNIK: vanilína
DAJALNIK: vanilínu
TOŽILNIK: vanilín
MESTNIK: pri vanilínu
ORODNIK: z vanilín**om**

dvojina

IMENOVALNIK: vanilína
RODILNIK: vanilín**ov**
DAJALNIK: vanilín**oma**
TOŽILNIK: vanilína
MESTNIK: pri vanilín**ih**
ORODNIK: z vanilín**oma**

množina

IMENOVALNIK: vanilíni
RODILNIK: vanilín**ov**
DAJALNIK: vanilín**om**
TOŽILNIK: vanilíne
MESTNIK: pri vanilín**ih**
ORODNIK: z vanilíni

v obliki **vanilin**

jakostni

[vanilín]
IPA: [vani'li:n]

tonemski

[vanilín]
IPA: [vanií:n]

IZVOR

prevzeto iz angl. *vanillin*, nem. *Vanillin*, iz ↑vanilija

velblód velblóda samostalnik moškega spola [velblót
velblóda]

POMEN

iz zoologije večja žival z eno ali dvema grbama in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus*; SIN.: kamela

- *Velblodi* jedo bodičasto in slano rastlinje, ki se mu druge živali izogibajo.
- Debel kožuh iz goste dlake *velblode* varuje pred vročino.
- *Velblod* pije zelo redko.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[velblót velblóda]
IPA: [vɛl'blo:t vɛl'blo:da]

tonemski

[velblôt velblôda]
IPA: [vɛlbló:t vɛlbló:dà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: velblód
RODILNIK: velblóda
DAJALNIK: velblódu
TOŽILNIK: velblóda
MESTNIK: pri velblódu
ORODNIK: z velbló**dom**

dvojina

IMENOVALNIK: velblóda
RODILNIK: velblódov
DAJALNIK: velblód**oma**
TOŽILNIK: velblóda
MESTNIK: pri velblód**ih**
ORODNIK: z velblód**oma**

množina

IMENOVALNIK: velblódi
RODILNIK: velblódov
DAJALNIK: velbló**dom**
TOŽILNIK: velblóde
MESTNIK: pri velblód**ih**
ORODNIK: z velblódi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: velblôd
RODILNIK: velblôda
DAJALNIK: velblôdu
TOŽILNIK: velblôda
MESTNIK: pri velblôdu
ORODNIK: z velblô**dom**

dvojina

IMENOVALNIK: velblôda
RODILNIK: velblôdov
DAJALNIK: velblôd**oma**
TOŽILNIK: velblôda

MESTNIK: pri velblôdih
ORODNIK: z velblôdoma

množina

IMENOVALNIK: velblôdi
RODILNIK: velblôdov
DAJALNIK: velblôdom
TOŽILNIK: velblôde
MESTNIK: pri velblôdih
ORODNIK: z velblôdi

STALNE ZVEZE

dvogrbi velblod

iz zoologije večja žival z dvema grbama in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus bactrianus*; SIN.: iz zoologije dvogrba kamela

- *Dvogrbi velblod* lahko naenkrat popije do 136 litrov vode.
- *Dvogrbi velblod* živi divje le še v puščavi Gobi.

enogrbi velblod

iz zoologije večja jezdna in tovorna žival z grbo in daljšim ukrivljenim vratom, prilagojena na življenje v puščavi; primerjaj lat. *Camelus dromedarius*;

- SIN.: iz zoologije dromedar, iz zoologije enogrba kamela
- Čreda *enogrbih velblodov* muli puščavsko rastlinje na Arabskem polotoku.

IZVOR

prevzeto prek češ. *velbloud*, star. rus. *velbljudъ* in cslov. *velьblōdъ* iz got. *ulbandus* 'kamela', to pa prek lat. *elephantus* 'slon' iz gr. *eléphas* 'slon'

vêrmut vêrmuta samostalnik moškega spola [vêrmut]

POMEN

desertno vino, aromatizirano z zelišči in okrepljeno z vinskim žganjem, po izvoru iz Italije

▶ prid. beseda + sam. beseda

suhi vermut

- Pred kosilom je čas aperitivnih koktajlov, še zlasti tistih, ki vsebujejo suhi *vermut*, peneče se vino ali grenčice.
- ▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku
kapljica, žlica vermuta
  - Skodelica rmanovega čaja, ki mu primešamo še 5 kapljic *vermuta*, bo pomagala starejšim.
  - Za aperitiv ponudimo kozarček *vermuta* ali šampanjca.
- ▶ glag. + z/s + sam. beseda v orodniku
zaliti z vermutom
  - Dodamo gobe in pehtran, popražimo, zalijemo z *vermutom*, juho in smetano in pustimo, da se omaka zgosti.
- ▶ števnik + količinski sam. + sam. beseda v rodilniku

- Potrebujemo 50 dag svinjskega fileja, sol, poper, 2 žlici masla, šalotko, 1 dl *vermuta*, 2 dl juhe iz kocke, 6 dag masla, šopek čemaža.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- Kremasto omako po potrebi dosolite in začinite z belim poprom ter vmešajte *vermut*.
- Nekaj časa sta molčala. Potem je on naročil *vermut* s sodo, ki sta ga veselo pila.

▶ priredna zveza

vermut in vino

- Prilijemo liter vode, vino in *vermut*, dodamo vse tri vrste zelenjave in poper, posolimo ter zavremo.

...

- Ravno je dolil še nekaj kapljic *vermuta* v kozarec, ko je nekdo potrkal na vrata.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vêrmut]

IPA: [ˈvɛːrmut]

tonemski

[vêrmut]

IPA: [vɛːrmùt]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vêrmut

RODILNIK: vêrmuta

DAJALNIK: vêrmutu

TOŽILNIK: vêrmut

MESTNIK: pri vêrmutu

ORODNIK: z vêrmutom

dvojina

IMENOVALNIK: vêrmuta

RODILNIK: vêrmutov

DAJALNIK: vêrmutoma

TOŽILNIK: vêrmuta

MESTNIK: pri vêrmutih

ORODNIK: z vêrmutoma

množina

IMENOVALNIK: vêrmuti

RODILNIK: vêrmutov

DAJALNIK: vêrmutom

TOŽILNIK: vêrmute

MESTNIK: pri vêrmutih

ORODNIK: z vêrmuti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vêrmut

RODILNIK: vêrmuta

DAJALNIK: vêrmutu

TOŽILNIK: vêrmut

MESTNIK: pri vêrmutu

ORODNIK: z vêrmutom

dvojina

IMENOVALNIK: vêrmuta
RODILNIK: vêrmutov
DAJALNIK: vêrmutoma
TOŽILNIK: vêrmuta
MESTNIK: pri vêrmutih
ORODNIK: z vêrmutoma

množina

IMENOVALNIK: vêrmuti
RODILNIK: vêrmutov
DAJALNIK: vêrmutom
TOŽILNIK: vêrmute
MESTNIK: pri vêrmutih
ORODNIK: z vêrmuti

IZVOR

prevzeto iz nem. *Wermut* 's pelinom odišavljeno vino' < 'pelin'

vetrobrán vetrobrána samostalnik moškega spola

[vetrobrán]

POMEN

1. kar ščiti, varuje pred vetrom; *SIN.:* vetrolom

- Učinkoviti *vetrobrani* so lahko žive meje.
- Če so rastline na vašem vrtu posebno občutljive za močan veter, jih zavarujte pred poškodbami z začasnimi *vetrobrani*.
- Improvizirana zavetja niso najbolj zanesljiva, zato si izberite najmanj izpostavljen kraj, če je možno, pa si postavite tudi kamnit *vetrobran*.

2. knjižno pogovorno sprednja šipa vozila

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

prednji vetrobran | visok vetrobran

- Visok *vetrobran* in širok oklep v prednjem delu omogočata zelo dobro vetrno zaščito, tako da je vožnja v pokončnem položaju udobna tudi pri hitrosti 180 km/h.

...

- Notranjost avtomobila zaščitite pred neposredno sončno svetlobo z zaščito proti soncu, ki jo namestite na notranjo stran *vetrobrana*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vetrobrán]

IPA: [vɛtrɔ'bra:n]

tonemski

[vetrobrân]

IPA: [vɛtrɔbrá:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vetrobrán
RODILNIK: vetrobrána
DAJALNIK: vetrobránu
TOŽILNIK: vetrobrán

MESTNIK: pri vetrobránu
ORODNIK: z vetrobránom

dvojina

IMENOVALNIK: vetrobrána
RODILNIK: vetrobránov
DAJALNIK: vetrobránoma
TOŽILNIK: vetrobrána
MESTNIK: pri vetrobránih
ORODNIK: z vetrobránoma

množina

IMENOVALNIK: vetrobráni
RODILNIK: vetrobránov
DAJALNIK: vetrobránom
TOŽILNIK: vetrobráne
MESTNIK: pri vetrobránih
ORODNIK: z vetrobráni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vetrobrân
RODILNIK: vetrobrâna
DAJALNIK: vetrobrânu
TOŽILNIK: vetrobrân
MESTNIK: pri vetrobrânu
ORODNIK: z vetrobrânom

dvojina

IMENOVALNIK: vetrobrâna
RODILNIK: vetrobrânov
DAJALNIK: vetrobrânoma
TOŽILNIK: vetrobrâna
MESTNIK: pri vetrobrânih
ORODNIK: z vetrobrânoma

množina

IMENOVALNIK: vetrobrâni
RODILNIK: vetrobrânov
DAJALNIK: vetrobrânom
TOŽILNIK: vetrobrâne
MESTNIK: pri vetrobrânih
ORODNIK: z vetrobrâni

IZVOR

↑veter + ↑bran

vetrocvétka vetrocvétke samostalnik ženskega spola

[vetrocvétka]

POMEN

iz botanike rastlina, ki jo oprahuje veter

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

pelod vetrocvetke

- Pelod *vetrocvetk* je najbolj alergogen, ker se prenaša z vetrom in ga je v zraku veliko, potuje pa lahko tudi do 10 km daleč.

▶ **priredna zveza**

vetrocvetka in žužkocvetka

- Rastline glede na način opravevanja delimo na *vetrocvetke* in žužkocvetke.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vətrocvétka]

IPA: [vətrɔ'tsvɛ:tkə]

tonemski

[vətrocvêtkə]

IPA: [vətrɔtsvɛ:tkà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vetrocvétka

RODILNIK: vetrocvétke

DAJALNIK: vetrocvétki

TOŽILNIK: vetrocvétko

MESTNIK: pri vetrocvétki

ORODNIK: z vetrocvétko

dvojina

IMENOVALNIK: vetrocvétki

RODILNIK: vetrocvétk

DAJALNIK: vetrocvétkama

TOŽILNIK: vetrocvétki

MESTNIK: pri vetrocvétkah

ORODNIK: z vetrocvétkama

množina

IMENOVALNIK: vetrocvétke

RODILNIK: vetrocvétk

DAJALNIK: vetrocvétkam

TOŽILNIK: vetrocvétke

MESTNIK: pri vetrocvétkah

ORODNIK: z vetrocvétkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vetrocvêtk

RODILNIK: vetrocvêtk

DAJALNIK: vetrocvêtki

TOŽILNIK: vetrocvêtko

MESTNIK: pri vetrocvêtki

ORODNIK: z vetrocvêtko

dvojina

IMENOVALNIK: vetrocvêtki

RODILNIK: vetrocvêtk

DAJALNIK: vetrocvêtkama

TOŽILNIK: vetrocvêtki

MESTNIK: pri vetrocvêtkah

ORODNIK: z vetrocvêtkama

množina

IMENOVALNIK: vetrocvêtk

RODILNIK: vetrocvêtk

DAJALNIK: vetrocvêtkam

TOŽILNIK: vetrocvêtk

MESTNIK: pri vetrocvêtkah

ORODNIK: z vetrocvêtkami

IZVOR

↑veter + ↑cvetka

vetrolòm vetrolôma samostalnik moškega spola [vetrolòm]

POMEN

1. lomljenje drevs zaradi močnega vetra▶ prid. beseda + **sam. beseda**

julijski, lanski vetrolom

- V gozdovih, kjer je največ poškodovanega drevja zaradi lanskega hudega *vetroloma*, že poteka intenzivna sanacija.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

posledice, sanacija vetroloma

- Zaradi nevarnosti dela ob sanaciji posledic *vetroloma* so s tečajem za varno delo pri spravlju podrtega drevja pohiteli.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vetrolom prizadene KOGA/KAJ

- Lastniki gozdov, ki jih je prizadel *vetrolom*, so v glavnem zasebniki in agrarne skupnosti.

▶ priredna zveza

vetrolom in snegolom

- Sanacije poškodovanih gozdov po žledolomih, *vetrolomih* in snegolomih zahtevajo premišljeno in načrtno delo.

1.1. zaradi močnega vetra polomljeno drevje

- Izvajalec del tako kot pri delih v okviru redne sečnje zamuja tudi pri spravlju *vetroloma*.

1.2. območje, zlasti gozd, z drevjem, polomljenim, poškodovanim zaradi močnega vetra

- Gotovo je, da se bodo zamajale cene manj kakovostnega lesa, ki ga praviloma v večini pridobimo iz *vetrolomov*.

2. kar ščiti, varuje pred vetrom; SIN.: vetrobran

- Navkljub odprtemu videzu so prepustni latniki in ograje boljši *vetrolomi* kot čvrste pregrade.

- Žive meje so med najboljšimi vrstami *vetrolomov*, vendar potrebujejo veliko prostora.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vetrolòm]

IPA: [vətrɔ'lòm]

tonemski

[vetrolòm]

IPA: [vətrɔlóm]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vetrolòm

RODILNIK: vetrolôma

DAJALNIK: vetrolômu

TOŽILNIK: vetrolòm

MESTNIK: pri vetrolômu

ORODNIK: z vetrolômom

dvojina

IMENOVALNIK: vetrolôma
RODILNIK: vetrolômov
DAJALNIK: vetrolômosfera
TOŽILNIK: vetrolôma
MESTNIK: pri vetrolômih
ORODNIK: z vetrolômosfera

množina

IMENOVALNIK: vetrolômi
RODILNIK: vetrolômov
DAJALNIK: vetrolômom
TOŽILNIK: vetrolôme
MESTNIK: pri vetrolômih
ORODNIK: z vetrolômi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vetrolôm
RODILNIK: vetrolôma
DAJALNIK: vetrolômu
TOŽILNIK: vetrolôm
MESTNIK: pri vetrolômu
ORODNIK: z vetrolômom

dvojina

IMENOVALNIK: vetrolôma
RODILNIK: vetrolômov
DAJALNIK: vetrolômosfera
TOŽILNIK: vetrolôma
MESTNIK: pri vetrolômih
ORODNIK: z vetrolômosfera

množina

IMENOVALNIK: vetrolômi
RODILNIK: vetrolômov
DAJALNIK: vetrolômom
TOŽILNIK: vetrolôme
MESTNIK: pri vetrolômih
ORODNIK: z vetrolômi

IZVOR

↑veter + ↑lom

vetrolòv vetrolôva samostalnik moškega spola [vetrolòv
vetrolôva]

POMEN

manjši prostor pri vhodu v stavbo, ki zmanjšuje
vdor hladnega zraka v notranje prostore

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- V knjižnici so uredili nov *vetrolòv*.
- Stavbo so na zunaj povsem prenovili in ji dodali *vetrolòv*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Ob vhodu je visoka steklena stena s poševnim steklenim *vetrolòvom*, ki tvori zaščito pred burjo.

▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**

- Vhodna vrata so se odprla v *vetrolòv*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

- Naenkrat se je v *vetrolòvu* dvignil piš vetra, medtem ko sem jaz s težavo zadrževala zunanja vrata.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

- Obnova fasade in izvedba *vetrolòva* s spremljajočimi deli se bo pričela v mesecu juliju in se zaključila do septembra.

...

- Nadstreški pri objektih in *vetrolòvih* morajo biti tako po obliki kot po uporabljenem materialu usklajeni z objektom, ki mu pripadajo.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vetrolòv vetrolôva]
IPA: [vɛtro'loʋ vɛtro'lò:va]

tonemski

[vetrolòv vetrolôva] in [vetrolòv vetrolôva]
IPA: [vɛtro'lòʋ vɛtro'lò:vá] in [vɛtro'lòʋ vɛtro'lò:và]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vetrolòv
RODILNIK: vetrolôva
DAJALNIK: vetrolòvu
TOŽILNIK: vetrolòv
MESTNIK: pri vetrolòvu
ORODNIK: z vetrolòvom

dvojina

IMENOVALNIK: vetrolôva
RODILNIK: vetrolòvov
DAJALNIK: vetrolòvoma
TOŽILNIK: vetrolôva
MESTNIK: pri vetrolòvih
ORODNIK: z vetrolòvoma

množina

IMENOVALNIK: vetrolòvi
RODILNIK: vetrolòvov
DAJALNIK: vetrolòvom
TOŽILNIK: vetrolòve
MESTNIK: pri vetrolòvih
ORODNIK: z vetrolòvi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vetrolòv
RODILNIK: vetrolôva
DAJALNIK: vetrolòvu
TOŽILNIK: vetrolòv
MESTNIK: pri vetrolòvu
ORODNIK: z vetrolòvom

dvojina

IMENOVALNIK: vetrolôva
RODILNIK: vetrolòvov
DAJALNIK: vetrolòvoma
TOŽILNIK: vetrolôva

MESTNIK: pri vetrolóv**ih**
ORODNIK: z vetrolóv**oma**

množina

IMENOVALNIK: vetrolóv**i**
RODILNIK: vetrolóv**ov**
DAJALNIK: vetrolóv**om**
TOŽILNIK: vetrolóv**e**
MESTNIK: pri vetrolóv**ih**
ORODNIK: z vetrolóv**i**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vetrolóv
RODILNIK: vetrolóv**a**
DAJALNIK: vetrolóv**u**
TOŽILNIK: vetrolóv
MESTNIK: pri vetrolóv**u**
ORODNIK: z vetrolóv**om**

dvojina

IMENOVALNIK: vetrolóv**a**
RODILNIK: vetrolóv**ov**
DAJALNIK: vetrolóv**oma**
TOŽILNIK: vetrolóv**a**
MESTNIK: pri vetrolóv**ih**
ORODNIK: z vetrolóv**oma**

množina

IMENOVALNIK: vetrolóv**i**
RODILNIK: vetrolóv**ov**
DAJALNIK: vetrolóv**om**
TOŽILNIK: vetrolóv**e**
MESTNIK: pri vetrolóv**ih**
ORODNIK: z vetrolóv**i**

IZVOR

↑veter + ↑loviti

vétrovka vétrovke samostalnik ženskega spola [vétroʊka]

POMEN

vrhnje oblačilo, ki pokriva zgornji del telesa in ščiti pred vetrom

▶ prid. beseda + sam. beseda

črna, modra, rdeča, zelena vetrovka | lahka vetrovka | moška vetrovka | nepremočljiva vetrovka | svetla, temna vetrovka | športna vetrovka | vojaška vetrovka | zimska vetrovka

- Oblečena sem bila v rdečo *vetrovko*, zlizane kavbojke in sivo majico.
- Nepremočljiva *vetrovka* in rezervna oblačila so obvezna, če se podajate na dvatisočake.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

nositi vetrovko | obleči, sleči vetrovko | vzeti vetrovko

- Včeraj je sicer posijalo sonce, a kljub temu smo oblekli puloverje, *vetrovke* in obuli tople čevlje.
- S seboj bom vzel le najnujnejše: lahko *vetrovko*, pijačo, par energijskih ploščic ...

▶ sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

vetrovka s kapuco | vetrovka z napisom

- Oblečen je bil v temne hlače in temno *vetrovko* s kapuco.
- Na odprtem morju je lahko zelo vetrovno, zato vzemite pleteno jopico za toploto in *vetrovko* s kapuco za izolacijo.

▶ sam. beseda + sam. beseda v rodilniku

žep vetrovke

- Potrudil sem se in kljub mrazu snel rokavice in iz notranjega žepa *vetrovke* vzel voki-toki.

▶ priredna zveza

vetrovka ali jakna | vetrovka in bunda, vetrovka in hlače, vetrovka in kapa, vetrovka in kavbojke, vetrovka in majica, vetrovka in pulover

- Za zaščito pred dežjem in vetrom vzemimo s seboj nepremočljivo *vetrovko* in hlače.
- Čeprav je vreme v Melbournu nekoliko hladnejše kot drugod po Avstraliji, tudi pozimi pulover in *vetrovka* povsem zadostujeta.
- Rezervno perilo, *vetrovka* in kapa so nepogrešljiva oprema tako gorskih tekačev kot tudi planincev.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vétroʊka]

IPA: [ˈvɛ:trɔuka]

tonemski

[vétroʊka]

IPA: [vɛ:trɔuka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vétrovka

RODILNIK: vétrovke

DAJALNIK: vétrovki

TOŽILNIK: vétrovko

MESTNIK: pri vétrovki

ORODNIK: z vétrovko

dvojina

IMENOVALNIK: vétrovki

RODILNIK: vétrovk

DAJALNIK: vétrovk**ama**

TOŽILNIK: vétrovki

MESTNIK: pri vétrovk**ah**

ORODNIK: z vétrovk**ama**

množina

IMENOVALNIK: vétrovke

RODILNIK: vétrovk

DAJALNIK: vétrovk**am**

TOŽILNIK: vétrovke

MESTNIK: pri vétrovk**ah**

ORODNIK: z vétrovk**ami**

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: v^ětrovka
RODILNIK: v^ětrovke
DAJALNIK: v^ětrovki
TOŽILNIK: v^ětrovko
MESTNIK: pri v^ětrovki
ORODNIK: z v^ětrovko

dvojina

IMENOVALNIK: v^ětrovki
RODILNIK: v^ětrovk
DAJALNIK: v^ětrovkama
TOŽILNIK: v^ětrovki
MESTNIK: pri v^ětrovkah
ORODNIK: z v^ětrovkama

množina

IMENOVALNIK: v^ětrovke
RODILNIK: v^ětrovk
DAJALNIK: v^ětrovkam
TOŽILNIK: v^ětrovke
MESTNIK: pri v^ětrovkah
ORODNIK: z v^ětrovkami

IZVOR

↑veter

vetrôvník vetrôvníka samostalnik moškega spola

[vetrôvník]

POMEN

1. iz tehnike veliki cevi podobna naprava, v kateri se ustvarja zračni tok za proučevanje, testiranje aerodinamičnih lastnosti zlasti letal, avtomobilov

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

preizkusiti, preizkušati KAJ v vetrovniku

▪ Viadukt bo pred neposrednimi bočnimi sunki varovala tri metre in več visoka protivetrna ograja, ki so jo preizkusili v *vetrovniku* pri 220 kilometrih na uro.

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
delo v vetrovniku | meritev v vetrovniku | poskus, preizkus, preizkušanje, testiranje v vetrovniku

▪ Takšna kolesa so vrhunski tehnološki izdelki iz ogljikovih vlaken, v izdelavo pa so oblikovalci pri res kakovostnih modelih vložili neskončne ure dela v *vetrovnikih*.

▪ Preden vozilo dobi dokončno obliko, mora opraviti preizkus v *vetrovniku*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

sodoben vetrovník

▪ Aerodinamika je dandanes eden najpomembnejših dejavnikov v formuli 1, zato je sodoben *vetrovnik* ključnega pomena pri izgradnji uspešnega dirkalnika.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

uporabljati vetrovník | zgraditi vetrovník

▪ Ekipa formule 1 bo na sedežu moštva začela graditi lastni *vetrovnik*.

1.1. taka naprava za trening nekaterih športov ali za rekreativno dejavnost

▶ sam. beseda + v + **sam. beseda v mestniku**
training v vetrovniku

▪ Slovenski smučarji skakalci opravljajo intenziven trening na skakalnici v Kranju, ki ga kombinirajo z dnevno kondicijsko pripravo in treningi v *vetrovniku*.

▶ glag. + v + **sam. beseda v mestniku**

▪ Najprej bodo tri dni trenirali v *vetrovniku*, potem pa nadaljevali priprave s prvimi skoki na 90-metrski plastični skakalnici.

...

▪ Zagotovo največja atrakcija bo *vetrovnik*, ki bo obiskovalcem omogočal lebdenje na zračnem toku.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vetrôvník]

IPA: [vɛt'ɾo:unik]

tonemski

[vetrôvník]

IPA: [vɛtró:unik]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vetrôvník

RODILNIK: vetrôvníka

DAJALNIK: vetrôvníku

TOŽILNIK: vetrôvník

MESTNIK: pri vetrôvníku

ORODNIK: z vetrôvníkom

dvojina

IMENOVALNIK: vetrôvníka

RODILNIK: vetrôvníkov

DAJALNIK: vetrôvníkoma

TOŽILNIK: vetrôvníka

MESTNIK: pri vetrôvníkih

ORODNIK: z vetrôvníkoma

množina

IMENOVALNIK: vetrôvníki

RODILNIK: vetrôvníkov

DAJALNIK: vetrôvníkom

TOŽILNIK: vetrôvníke

MESTNIK: pri vetrôvníkih

ORODNIK: z vetrôvníki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vetrôvník

RODILNIK: vetrôvníka

DAJALNIK: vetrôvníku

TOŽILNIK: vetrôvník

MESTNIK: pri vetrôvníku

ORODNIK: z vetrôvníkom

dvojina

IMENOVALNIK: vetrôvnika
RODILNIK: vetrôvnikov
DAJALNIK: vetrôvnikoma
TOŽILNIK: vetrôvnika
MESTNIK: pri vetrôvnikih
ORODNIK: z vetrôvnikoma

množina

IMENOVALNIK: vetrôvniki
RODILNIK: vetrôvnikov
DAJALNIK: vetrôvnikom
TOŽILNIK: vetrôvnike
MESTNIK: pri vetrôvnikih
ORODNIK: z vetrôvniki

IZVOR

↑veter

videoblóg videoblóga in **videoblôg** videoblôga

samostalnik moškega spola [videoblók videoblóga] in
[videoblók videoblôga]

POMEN

1. spletno mesto za objavljanje videoposnetkov, namenjeno predstavljanju zlasti posameznikovih zanimanj, mnenj

▪ Nekaj let nazaj sem enkrat tedensko spremljala *videoblog*.

▪ Predsednik ima svoj *videoblog*.

1.1. videoposnetek, objavljen na takem spletnem mestu

▪ Mnenje o vladajoči stranki in opoziciji je objavil v svojem *videoblogu*.

▪ V prvem *videoblogu* je dve minuti nadvse resno govoril o največjih svetovnih problemih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[videoblók videoblóga] in [videoblók videoblôga]

IPA: ['vi:deɔ'blo:k 'vi:deɔ'blo:ga] in ['vi:deɔ'blo:k 'vi:deɔ'blo:ga]

tonemski

[vîdeoblók vîdeoblôga] in [vîdeoblók vîdeoblôga]

IPA: [vî:dɛɔbló:k vî:dɛɔbló:gà] in [vî:dɛɔbló:k vî:dɛɔbló:gà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: videoblóg
RODILNIK: videoblóga
DAJALNIK: videoblógu
TOŽILNIK: videoblóg
MESTNIK: pri videoblógu
ORODNIK: z videoblógom

dvojina

IMENOVALNIK: videoblóga

RODILNIK: videoblógov
DAJALNIK: videoblógoma
TOŽILNIK: videoblóga
MESTNIK: pri videoblógih
ORODNIK: z videoblógoma

množina

IMENOVALNIK: videoblógi
RODILNIK: videoblógov
DAJALNIK: videoblógom
TOŽILNIK: videoblóge
MESTNIK: pri videoblógih
ORODNIK: z videoblógi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vîdeoblôg
RODILNIK: vîdeoblôga
DAJALNIK: vîdeoblôgu
TOŽILNIK: vîdeoblôg
MESTNIK: pri vîdeoblôgu
ORODNIK: z vîdeoblôgom

dvojina

IMENOVALNIK: vîdeoblôga
RODILNIK: vîdeoblôgov
DAJALNIK: vîdeoblôgoma
TOŽILNIK: vîdeoblôga
MESTNIK: pri vîdeoblôgih
ORODNIK: z vîdeoblôgoma

množina

IMENOVALNIK: vîdeoblógi
RODILNIK: vîdeoblógov
DAJALNIK: vîdeoblógom
TOŽILNIK: vîdeoblóge
MESTNIK: pri vîdeoblógih
ORODNIK: z vîdeoblógi

in

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: videoblóg
RODILNIK: videoblôga
DAJALNIK: videoblôgu
TOŽILNIK: videoblôg
MESTNIK: pri videoblôgu
ORODNIK: z videoblógom

dvojina

IMENOVALNIK: videoblóga
RODILNIK: videoblógov
DAJALNIK: videoblógoma
TOŽILNIK: videoblóga
MESTNIK: pri videoblógh
ORODNIK: z videoblógoma

množina

IMENOVALNIK: videoblógi
RODILNIK: videoblógov
DAJALNIK: videoblógom
TOŽILNIK: videoblóge
MESTNIK: pri videoblógh

ORODNIK: z vídeoblôgi
tonemsko
ednina
IMENOVALNIK: vídeoblôg
RODILNIK: vídeoblôga
DAJALNIK: vídeoblôgu
TOŽILNIK: vídeoblôg
MESTNIK: pri vídeoblôgu
ORODNIK: z vídeoblôgom

dvojina
IMENOVALNIK: vídeoblôga
RODILNIK: vídeoblôgov
DAJALNIK: vídeoblôgoma
TOŽILNIK: vídeoblôga
MESTNIK: pri vídeoblôgih
ORODNIK: z vídeoblôgoma

množina
IMENOVALNIK: vídeoblôgi
RODILNIK: vídeoblôgov
DAJALNIK: vídeoblôgom
TOŽILNIK: vídeoblôge
MESTNIK: pri vídeoblôgih
ORODNIK: z vídeoblôgi

IZVOR

prevzeto iz angl. *videoblog*, iz ↑video + ↑blog

vídra vídre samostalnik ženskega spola [vídra]

POMEN

mesojedi sesalec z vitkim telesom in kratkimi nogami s plavalno kožico ter dolgim sploščenim repom, ki živi ob vodi; primerjaj lat. *Lutra lutra*; SIN.: iz zoologije evrazijska vidra

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vídra živi KJE

- *Vidre* živijo ob sladkih, celinskih vodah, nekatere vrste pa tudi ob morski obali.
- *Vidra* tudi pozimi lovi ribe.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

videti vidro

- Dokaj poredko je mogoče videti *vidro* in kuno zlatice.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

mlada vidra

- Mlade *vidre* se rade igrajo.
- Nekoč so udomačene *vidre* pomagale ribičem naganjati ribe v nastavljenе mreže.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

ohranitev, ohranjanje, zaščita vídre | populacija, število víder | zatočišče vídre

- Goričko se ponaša z največjim številom *vider* na Slovenskem.
- Ta dragoceni biotop je eno poslednjih zatočišč *vidre* na Slovenskem.

▶ **priređna zveza**

vídra in bober

- Nekateri sesalci, npr. *vidre* in bobri, so se prilagodili sladkovodnemu okolju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vídra]

IPA: [ˈvi:dra]

tonemski

[vídra] in [vídra]

IPA: [vi:drá] in [vi:drà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vídra

RODILNIK: vídre

DAJALNIK: vídri

TOŽILNIK: vídro

MESTNIK: pri vídri

ORODNIK: z vídro

dvojina

IMENOVALNIK: vídri

RODILNIK: víder

DAJALNIK: vídrama

TOŽILNIK: vídri

MESTNIK: pri vídrah

ORODNIK: z vídrama

množina

IMENOVALNIK: vídre

RODILNIK: víder

DAJALNIK: vídram

TOŽILNIK: vídre

MESTNIK: pri vídrah

ORODNIK: z vídrami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vídra

RODILNIK: vídre

DAJALNIK: vídri

TOŽILNIK: vídro

MESTNIK: pri vídri

ORODNIK: z vídro

dvojina

IMENOVALNIK: vídri

RODILNIK: víder

DAJALNIK: vídrama

TOŽILNIK: vídri

MESTNIK: pri vídrah

ORODNIK: z vídrama

množina

IMENOVALNIK: vídre

RODILNIK: víder

DAJALNIK: vídram

TOŽILNIK: vídre

MESTNIK: pri vídrah

ORODNIK: z vídrami

(tonemska dvojnica)

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vîdra

RODILNIK: vîdre

DAJALNIK: vîdri

TOŽILNIK: vîdro

MESTNIK: pri vîdri

ORODNIK: z vîdro

dvojina

IMENOVALNIK: vîdri

RODILNIK: vîder

DAJALNIK: vîdrama

TOŽILNIK: vîdri

MESTNIK: pri vîdrah

ORODNIK: z vîdrama

množina

IMENOVALNIK: vîdre

RODILNIK: vîder

DAJALNIK: vîdram

TOŽILNIK: vîdre

MESTNIK: pri vîdrah

ORODNIK: z vîdrami

STALNE ZVEZE

evrazijska vidra

iz zoologije mesojedi sesalec z vitkim telesom in kratkimi nogami s plavalno kožico ter dolgim sploščenim repom, ki živi ob vodi; primerjaj lat. *Lutra lutra*; SIN.: vidra

▪ *Evrazijske vidre* so samotarske živali, samica in samec živita skupaj samo v paritvenem obdobju.

morska vidra

iz zoologije večja vidra, ki se prehranjuje zlasti z mehkužci in živi ob obalah severnega Tihega oceana; primerjaj lat. *Enhydra lutris*

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Morske vidre* pod morskó gladino iščejo mehkužce, rake in morske ješke.
- *Morska vidra* med hrbtnim plavanjem s kamnom razbije pokrovačo.
- *Morska vidra* vse življenje preživi v morju.

orjaška vidra

iz zoologije velika vidra s temnejšo dlako ter svetlimi lisami na vratu in prsih, po izvoru iz Južne Amerike; primerjaj lat. *Pteronura brasiliensis*

- Brazilsko *orjaško vidro* so tamkajšnji lovci skorajda iztrebili.
- *Orjaška vidra* iz Južne Amerike od smrčka do repa meri skoraj dva metra in pol.

FRAZELOGIJA

bruhati kot vidra

močno, silovito, večkrat bruhati

- Prišla sem domov, *bruhalo kot vidra*, se zavalila na posteljo staršev in zaspala.
- Sedem dni nismo mogli niti kuhati; grizljali smo slane kekse in *bruhalo kot vidre*.

BESEDOTVORJE

svojilni pridevnik: vídrin

IZVOR

= hrv., srb. *vîdra*, rus. *výdra*, češ. *vydra* < pslov. *vydra iz ide. **ūdrah*₂, **ūdro-* iz ide. *uodʹ* 'voda', tako kot stind. *udrá-* 'neka vodna žival', gr. *hýdros*, *hýdra* 'vodna kača', *enydrís* 'vidra', lat. *lutra*, litov. *ūdra*, nem. *Otter*, angl. *otter*

vídrin vídrina vídrino pridevnik [vídri:n]

POMEN

ki je v zvezi z vidro

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

vídrin iztrebek | vídrina populacija | vídrina sled

- *Vídrina* populacija na Goričkem je le del večje populacije, ki sega prek meja Slovenije na zahod in na vzhod.
- *Vídrina* sled v blatu, pesku ali snegu je zelo značilna.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vídri:n]

IPA: [ˈvi:drin]

tonemski

[vîdri:n]

IPA: [vî:drin]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: vídrin

RODILNIK: vídrinega

DAJALNIK: vídrinemu

TOŽILNIK: vídrin

živo vídrinega

MESTNIK: pri vídrinem

ORODNIK: z vídrinim

dvojina

IMENOVALNIK: vídrina

RODILNIK: vídrinih

DAJALNIK: vídrinima

TOŽILNIK: vídrina

MESTNIK: pri vídrinih

ORODNIK: z vídrinima

množina

IMENOVANIK: vídrini
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**m**
TOŽILNIK: vídrine
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: vídrina
RODILNIK: vídrine
DAJALNIK: vídrini
TOŽILNIK: vídrino
MESTNIK: pri vídrini
ORODNIK: z vídrino

dvojina

IMENOVANIK: vídrini
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**ma**
TOŽILNIK: vídrini
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**ma**

množina

IMENOVANIK: vídrine
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**m**
TOŽILNIK: vídrine
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: vídrino
RODILNIK: vídrine**ga**
DAJALNIK: vídrinemu
TOŽILNIK: vídrino
MESTNIK: pri vídrinemu
ORODNIK: z vídrini**m**

dvojina

IMENOVANIK: vídrini
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**ma**
TOŽILNIK: vídrini
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**ma**

množina

IMENOVANIK: vídrina
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**m**
TOŽILNIK: vídrina
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**mi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVANIK: vídrin
RODILNIK: vídrine**ga**

DAJALNIK: vídrinemu
TOŽILNIK: vídrin
živo vídrine**ga**
MESTNIK: pri vídrinemu
ORODNIK: z vídrini**m**

dvojina

IMENOVANIK: vídrina
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**ma**
TOŽILNIK: vídrina
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**ma**

množina

IMENOVANIK: vídrini
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**m**
TOŽILNIK: vídrine
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**mi**

ženski spol

ednina

IMENOVANIK: vídrina
RODILNIK: vídrine
DAJALNIK: vídrini
TOŽILNIK: vídrino
MESTNIK: pri vídrini
ORODNIK: z vídrino

dvojina

IMENOVANIK: vídrini
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**ma**
TOŽILNIK: vídrini
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**ma**

množina

IMENOVANIK: vídrine
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**m**
TOŽILNIK: vídrine
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVANIK: vídrino
RODILNIK: vídrine**ga**
DAJALNIK: vídrinemu
TOŽILNIK: vídrino
MESTNIK: pri vídrinemu
ORODNIK: z vídrini**m**

dvojina

IMENOVANIK: vídrini
RODILNIK: vídrini**h**
DAJALNIK: vídrini**ma**
TOŽILNIK: vídrini
MESTNIK: pri vídrini**h**
ORODNIK: z vídrini**ma**

množina

IMENOVALNIK: vîdrina
RODILNIK: vîdrin**ih**
DAJALNIK: vîdrin**im**
TOŽILNIK: vîdrina
MESTNIK: pri vîdrin**ih**
ORODNIK: z vîdrin**imi**

IZVOR

↑vidra

vitamín vitamína samostalnik moškega spola [vitamín]

POMEN

organska snov, ki jo telo v majhnih količinah potrebuje za različne presnovne procese in pozitivno vpliva na delovanje organizma

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

dodajanje, dodatek vitaminov | izguba, pomanjkanje, zaloga vitaminov | jemanje, uživanje, vnos vitaminov | količina, koncentracija, raven, vrednost, vsebnost vitaminov | kombinacija vitaminov | obilica, vir, zakladnica vitaminov | pomen vitaminov | skupina, vrsta vitaminov

- Strokovnjaki opozarjajo, da je za nenehno utrujenost lahko vzrok pomanjkanje *vitaminov*.
- Čezmeren vnos *vitaminov* lahko povzroči toksične reakcije, ki so pogostejše z vitamini, topnimi v maščobah, kot z vitamini, topnimi v vodi.
- Skrbna izbira hrane zagotavlja tudi ustrezno količino *vitaminov*.
- Nenadomestljiv vir *vitaminov* in mineralnih snovi sta različno sadje in zelenjava.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vitamini se ohranijo, uničijo

- Zdravo je tudi kuhano zelje, čeprav se s kuhanjem uničijo *vitamini*.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**

dovolj, premalo, preveč vitaminov | malo, nekaj, obilo, ogromno, precej, veliko vitaminov

- Kdor ima pestro in uravnoteženo prehrano, dobi dovolj *vitaminov* za potrebe telesa.
- Jabolka so zelo priljubljeno sadje, ki vsebuje veliko *vitaminov* in balastnih snovi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

dodani, dodatni vitamini | dragoceni, pomembni, potrebni vitamini | naravni, sintetični vitamin | v maščobah, vodi topni, vodotopni vitamini

- Če gre za vnovično okužbo v manj kot mesecu dni, potrebuje bolnik dodatne *vitamine*, minerale in antioksidante.
- V grozdju je veliko pomembnih *vitaminov*, mineralov in drugih snovi, ki jih telo nujno potrebuje za dobro delovanje srca, krvnega obtoka in živčnega sistema.
- V maščobah topne *vitamine* lahko živali pri obilni oskrbi uskladiščijo, zato lahko začasno premostijo obdobja pomanjkanja.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku vitamini iz skupine B

- Še zlasti pomembna je vsebnost *vitaminov* iz skupine B ter nenasičenih maščobnih kislin, ki varujejo srce in ožilje.

▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku** potreba po vitaminih

- V zimskem in zgodnjem pomladanskem času, preden živali dobijo zeleno krmo, je največja potreba po *vitaminih* in mineralih.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti, potrebovati vitamini | dodati, dodajati vitamini | jemati, uživati vitamini | ohraniti vitamini | vsebovati vitamini

- Da lahko imunski sistem optimalno deluje, potrebuje *vitamine* in rudninske snovi.
- Pri normalni prehrani in zdravih prebavilih svetujem, da jemljete *vitamine* v manjših količinah.
- Pomembno je, da s primerno nizko temperaturo sušenja v veliki meri ohranimo *vitamine*, minerale in hranljive snovi.
- Najbolj priporočljivo je uživati polnovredna živila, ki vsebujejo *vitamine* in minerale, bogata pa so tudi z vlakninami.

▶ glag. + **sam. beseda v rodilniku**

primanjkovati vitamini

- Če v telesu primanjkuje *vitaminov* in mineralov, bo organizem slabše izkoristil hrano v celoti, vključno z maščobami, ogljikovimi hidrati in beljakovinami.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

(ne) pozabiti na vitamini

- Nikar ne pozabite na *vitamine*, še posebej pozimi, ko smo še bolj izpostavljeni prehladom.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

oskrbeti (se) z vitamini

- Svojemu telesu naredimo najboljšo uslugo, če si že zjutraj privoščimo vsaj delno sadni obrok in se tako oskrbimo s prepotrebni *vitamini*.

▶ prid. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

poln vitaminov

- Jed je polna *vitaminov*, ker jo le na hitro pokuhamo.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

vitamini kompleksa B, skupine B

- *Vitamini* skupine B sodelujejo pri gradnji rdečih krvničk in krvnem obtoku.

▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** hrana z veliko vitamini

- Zelo pomembna je tudi hrana z veliko *vitamini*, ki krepijo imunski sistem in je obzobno meso zato manj občutljivo za infekcije.

▶ priredna zveza

vitamini in aminokislina, vitamini in antioksidanti, vitamini in encimi, vitamini in maščobe, vitamini in mikroelementi, vitamini in minerali, vitamini in mineralne snovi, vitamini in proteini, vitamini in rudninske snovi, vitamini in vlaknine

- V maščobi topni *vitamini* in encimi, ki učinkujejo skupaj z dobrimi maščobami, varujejo pred stalnimi poškodbami prostih radikalov, ki jih povzročajo izpostavljenost soncu.
- Dovolj sadja in zelenjave zadovolji naše potrebe po *vitaminih* in mineralih, ampak brez beljakovin in maščob kljub temu ne moremo normalno delovati.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vitamín]

IPA: [vita'mi:n]

tonemski

[vitamín]

IPA: [vitamí:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vitamín

RODILNIK: vitamína

DAJALNIK: vitamínu

TOŽILNIK: vitamín

MESTNIK: pri vitamínu

ORODNIK: z vitamínom

dvojina

IMENOVALNIK: vitamína

RODILNIK: vitamínov

DAJALNIK: vitamínoma

TOŽILNIK: vitamína

MESTNIK: pri vitamínih

ORODNIK: z vitamínoma

množina

IMENOVALNIK: vitamíni

RODILNIK: vitamínov

DAJALNIK: vitamínom

TOŽILNIK: vitamíne

MESTNIK: pri vitamínih

ORODNIK: z vitamíni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vitamín

RODILNIK: vitamína

DAJALNIK: vitamínu

TOŽILNIK: vitamín

MESTNIK: pri vitamínu

ORODNIK: z vitamínom

dvojina

IMENOVALNIK: vitamína

RODILNIK: vitamínov

DAJALNIK: vitamínoma

TOŽILNIK: vitamína

MESTNIK: pri vitamínih

ORODNIK: z vitamínoma

množina

IMENOVALNIK: vitamíni

RODILNIK: vitamínov

DAJALNIK: vitamínom

TOŽILNIK: vitamíne

MESTNIK: pri vitamínih

ORODNIK: z vitamíni

STALNE ZVEZE

A vitamin

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v korenju, rumenjaku, maslu in pozitivno vpliva na očesno mrežnico, telesne sluznice; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin A

- Ovseno zrno vsebuje *A vitamin*, B kompleks, D in E vitamin.
- Za krepitev zdravja je znano tudi rdeče korenje, ki je bogat vir *A vitamina*.
- *A vitamin* podpira nastajanje imunskih celic in izboljša funkcijo pljuč.

B vitamin

iz biologije, iz farmacije vsak od skupine vitaminov ali ta skupina vitaminov, topnih v vodi, ki se pojavlja zlasti v manj obdelanih žitaricah, stročnicah, zelenjavi in pozitivno vpliva na celično presnovo; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin B

- Polnozrnat izdelki imajo veliko *B vitaminov*, rudnin, slednih elementov in nasitnih balastnih snovi.
- Govorice, da je pivo vir *B vitamina*, niso iz trte zvite.

C vitamin

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v vodi, ki se pojavlja zlasti v agrumih, jagodičevju, kislem zelju in kot antioksidant pozitivno vpliva na splošno odpornost organizma; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin C

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku** dodatek C vitamina | količina, vsebnost C vitamina | pomanjkanje C vitamina | vir C vitamina
  - Tako kot krvavenje, je tudi počasno celjenje ran močno povezano s pomanjkanjem *C vitamina*.
  - Limone so bogat vir *C vitamina*.
  - Preden ležete k počitku, se oprhajte in popijte kozarec pijače z veliko vsebnostjo *C vitamina*, vitaminov B kompleksa, kalcija in sadnega sladkorja.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** vsebovati C vitamin
  - Pediatri staršem svetujejo, naj otroci povečujejo naravno odpornost z uživanjem pestre prehrane, sadja, ki vsebuje *C vitamin*, vsakodnevno naj se naužijejo igre na prostem.
- ▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku** veliko C vitamina
  - Med prebolevanjem viroze je pomembno užiti veliko *C vitamina*, najbolje v naravni obliki.

D vitamin

iz biologije, iz farmacije vsak od skupine vitaminov ali ta skupina vitaminov, topnih v maščobah, ki se pojavlja zlasti v ribjem olju, nastaja pa tudi v koži pod vplivom sončnih žarkov in s spodbujanjem absorpcije kalcija pozitivno vpliva na zdravje kosti; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin D

- Pozimi, ko je manj svetlobe, je otrokom in odraslim priporočljiva hrana bogata z *D vitaminom*: ribje olje, mastne ribe, jetra, margarina in rumenjaki.
- V koži starejših ljudi se tvori veliko manj *D vitamina* kot pri mlajših.

E vitamin

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v rastlinskih oljih, zelenjavi, maslu in pozitivno vpliva na zdravje celic kot antioksidant; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin E

- Pretlačeni in posušeni paradižniki so bogati s karoteni in *E vitaminom*.
- Arganovo olje je izredno bogato z vitamini. Vsebuje dvakrat več *E vitamina* kot oljčno olje in deluje kot močan antioksidant.

K vitamin

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v zeleni zelenjavi, zelju, jetrih in pozitivno vpliva na strjevanje krvi, vezavo kalcija v tkivu in kosteh; SIN.: iz biologije, iz farmacije vitamin K

- Lipotropne snovi, ki preprečujejo nabiranje maščobe v samem organu, so B12 in ostali vitamini B kompleksa, E vitamin in *K vitamin*.

vitamin A

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v korenju, rumenjaku, maslu in pozitivno vpliva na očesno mrežnico, telesne sluznice; SIN.: iz biologije, iz farmacije A vitamin

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
dodajati vitamin A | vsebovati vitamin A
  - Hrani dodajamo *vitamin A* in C ali vsak dan pojemo nekaj presnih korenčkov.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
derivat, oblika, predstopnja vitamina A | dodatki, odmerki vitamina A | količina, vsebnost vitamina A | pomanjkanje vitamina A | uživanje vitamina A | vir vitamina A | vnos vitamina A
  - Retinol je predstopnja *vitamina A*, ki ga najdemo le v hrani živalskega izvora.
  - Večinoma prehrana zagotavlja zadostno količino *vitamina A*, a če vsebuje zelo malo maščob ali beljakovin, lahko vodi to v pomanjkanje.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
vitamin A pomaga | vitamin A krepi, štiti, varuje KAJ

- *Vitamin A* krepi zdravje ščitnice in nadledvične žleze ter prispeva k pravilnemu delovanju srca in ožilja.

- *Vitamin A* štiti kožo pred izsušitvijo in spodbuja delitev celic.

- ▶ glag. + **sam. beseda v roditelju**
primanjkovati vitamina A
  - V njihovi prehrani pogosto primanjkuje *vitamina A*, zaradi česar pogosteje obolevajo za slepoto.
- ▶ glag. + v + **sam. beseda v tožilniku**
spremeniti v vitamin A
  - Naše telo beta karoten spremeni v *vitamin A*, ta pa je v večjih količinah lahko toksičen.
- ▶ prid. beseda + **sam. beseda v dajalniku**
podoben vitaminu A
  - V strokovni literaturi so na voljo študije, ki prikazujejo uspešnost sredstev, ki vsebujejo snovi, podobne *vitaminu A* – lokalne retinoide.
- ▶ priredna zveza
vitamina A in C
  - Vnos *vitaminov A* in C opazno zmanjša pojavnost astme in izrazitost njenih simptomov.

vitamin B

iz biologije, iz farmacije vsak od skupine vitaminov ali ta skupina vitaminov, topnih v vodi, ki se pojavlja zlasti v manj obdelanih žitaricah, stročnicah, zelenjavi in pozitivno vpliva na celično presnovo; SIN.: iz biologije, iz farmacije B vitamin

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
količina, vsebnost vitamina B | kompleks vitaminov B | odmerki vitamina B | pomanjkanje vitaminov B | uživanje vitamina B | vir, zaloga vitamina B
  - Pivo sicer vsebuje manjše količine *vitamina B*, vendar ga imajo druga živila več.
  - Žita imajo idealno razmerje beljakovin in ogljikovih hidratov, kompleks *vitaminov B* ter vlakna in balastne snovi.
  - Slabokrvnim najpogosteje primanjkuje železa, vendar pa je slabokrvnost lahko tudi posledica pomanjkanja *vitaminov B*, predvsem folne kisline, in vitamina B12.
  - Med dobrimi viri *vitaminov B* so rjavi riž, ovsena moka, jajca in kvas.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
vsebovati vitamin B
  - Razen vitamina B12 vsebuje zelje vse *vitamine B* v uravnoteženem razmerju.
- ▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**
dovolj vitamina B | veliko vitamina B
  - Kadar ste napeti, uživajte več *vitamina B* in C; med presnavljanjem pod napetostjo namreč oba hitro porabimo.
- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
vitamin B krepi KAJ | vitamin B pomaga

- *Vitamin B* krepi živčni sistem, zato je soja idealen zaviralec stresa, vitamin E zavira staranje in ščiti naše celice pred prostimi radikali.
  - *Vitaminski B* bodo pomagali jetrom pri razgradnji strupov, vitamin C pa pomaga imunskemu sistemu.
- ▶ prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** bogat z vitaminom B | obogaten z vitamini B
- Prezgodnje sivenje las boste odgnali tudi z uživanjem z *vitaminom B* bogate hrane, na primer mesa, žit, manj mastnih mlečnih izdelkov, leče in zelene listnate zelenjave.
  - Med drugim lahko zadostno količino folata, kar je 400 mikrogramov na dan, zaužijete z žitaricami, obogatenimi z *vitaminom B*.
- ▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku** potreba po vitaminih B
- Presnova diabetikov je povezana s povečano potrebo po *vitaminih B* in povečanim ledvičnim izgubljanjem, zato je primerno nadomeščanje vitaminov folne kisline, B6, B12 in minerala cinka.

vitamin B1

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v stročnicah, manj obdelanih žitaricah, oreščkih, ribah, svinjini in pozitivno vpliva na delovanje živčevja, možganov; SIN.: iz biologije, iz farmacije tiamin

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** vsebovati vitamin B1
- Tiamin ali *vitamin B1* vsebujejo oreški, meso, še največ svinjsko, in cela zrna žit.
  - Športnik potrebuje *vitamin B1* za presnovo ogljikovih hidratov v energijo, za dobro delovanje živcev, gibčne mišice in hitre možgane.
  - Uporaba žveplovega dioksida sicer pomaga ohraniti vitamina A in C, vendar pa uniči *vitamin B1*.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** pomanjkanje vitamina B1 | vsebnost vitamina B1
- Pomanjkanje *vitamina B1* pri dojenčkih povzroči bolezen, imenovano beriberi, katere simptomi so nevrološke in gastrointestinalne težave, ki lahko v hudih primerih vodijo tudi do paralize in smrti.
  - Pusto svinjsko meso je zelo priporočljivo zaradi vsebnosti *vitamina B1*.
  - V neodvisnem laboratoriju so opravili vrsto testov, ne pa tudi testa za ugotavljanje količine *vitamina B1*.

vitamin B2

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja v večini živil, proizvajajo ga tudi črevesne bakterije, in kot koencim pozitivno vpliva na celično presnovo, delovanje živčevja, zdravje kože; SIN.: iz biologije, iz farmacije riboflavin

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** vsebovati vitamin B2

- Veliko živil vsebuje *vitamin B2*. Še posebej bogati viri so mleko, sir, meso, ribe, jajca in izdelki iz polnovredne moke.
- Pri presnovi esencialnih maščobnih kislin potrebujemo *vitamine B2*, B6, vitamin C in minerala magnezij in cink.

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** pomanjkanje vitamina B2

- Pomanjkanje *vitamina B2* se izraža s težavami na koži, nevrološkimi in psihološkimi težavami.

- ▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

- V nosečnosti in med dojenjem, ko so potrebe po vitaminih večje, naj bi ženske vsak dan dobile 1,8 oziroma 2,3 miligrama *vitamina B2*.

vitamin B3

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v drobovini, mesu, manj obdelanih žitaricah in pozitivno vpliva na celično presnovo, tvorbo in delovanje beljakovinskih celičnih struktur; SIN.: iz biologije, iz farmacije niacin

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku** vsebovati vitamin B3

- Pusto rdeče meso telo potrebuje, ker vsebuje *vitamin B3*, ki je nepogrešljiv pri preskrbi z energijo.
- *Vitamin B3* najdemo v izdelkih iz polnovrednega žita, pivskem kvasu, arašidih, belem perutninskem mesu, avokadu, datljih, figah, suhih slivah.

- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju** pomanjkanje vitamina B3

- Na videz dobro hranjeni ljudje so trpeli zaradi hudega pomanjkanja *vitamina B3*.

vitamin B5

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v manj obdelanih žitaricah, rumenjaku, jetrih in pozitivno vpliva na sintezo in presnovo beljakovin, ogljikovih hidratov in maščob; SIN.: iz biologije, iz farmacije pantotenska kislina

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Vitamin B5* se pri zamrzovanju počasi uniči.
- *Vitamin B5* pomaga pretvarjati maščobe in sladkor v energijo.

- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- *Vitamin B5* vsebujejo avokado, jajca, piščanec, gobe, losos in jogurt, B6 pa leča, postrvi, tun in banane.

...

- *Vitamin B5* ali pantotenska kislina je pomemben za sestavo in delovanje tkiv, za kroženje vode v telesu.

vitamin B6

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v mesu, ribah, stročnicah, manj obdelanih

žitaricah in pozitivno vpliva na presnovo aminokislin, hormonsko ravnotežje; SIN.: iz biologije, iz farmacije piridoksin

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

potrebovati vitamin B6 | vsebovati vitamin B6

- Telo *vitamin B6* potrebuje pri spreminjanju hrane v energijo, za ohranjanje učinkovitosti imunskega sistema ter pri tvorjenju belih krvničk in protiteles.
- Jabolka in kivi vsebujejo *vitamin B6*, ki spodbuja možganske procese in izboljša razpoloženje.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**

veliko vitamina B6

- Da bomo zaužili zadosti *vitamina B6*, moramo v prehrano vključevati ribe, perutnino, žitarice, oreške.
- Na vrhu lestvice vsebnosti vitamina B6 so nekatere vrste rib, zlasti skuše in sardine, saj vsebujejo toliko *vitamina B6* kot goveja jetrca.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

KOLIKŠNA količina vitamina B6 | pomanjkanje vitamina B6

- Da bi pospešili presnovo aminokislina triptofan, je nujno potrebna zadostna količina *vitamina B6*.
- Raziskave so pokazale, da pomanjkanje *vitamina B6* povzroči živčnost, razdražljivost in celo depresijo.
- Sadež je bogat vir *vitamina B6*, ki še posebej dobro vpliva na uravnavanje razpoloženja ter odpravlja glavobole in neprijetne občutke v prsih.
- Pri nekaterih ljudeh so po dolgotrajnem jemanju večjih odmerkov *vitamina B6* opazili simptome, kot so mravljinca, odrevenelost.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

n mg vitamina B6 | *n* miligramov vitamina B6

- Priporočajo odmerke od 80 do 200 miligramov *vitamina B6* pred potovanjem.

▶ priredna zveza

vitamin B6 in B12

- Z žiti in s pšeničnimi kalčki dobi vaše telo obilje vitamina E, folatov in *vitaminov B6* in B12.

vitamin B12

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, ki se pojavlja zlasti v jetrih, ribah, jajcih in kot koencim pozitivno vpliva na presnovo maščobnih kislin in aminokislin, sintezo DNK in beljakovin

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati vitamin B12

- Nosečnice in doječe matere naj se prehranjujejo s hrano, ki vsebuje dovolj *vitamina B12*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

dodatek vitamina B12 | KOLIKŠNA količina, raven, vsebnost vitamina B12 | pomanjkanje vitamina B12 | vir vitamina B12

- Ker potrebno količino *vitamina B12* navadno dobimo iz živil živalskega izvora, je presno mleko za

vegetarijance dragocen vir tega nujno potrebnega hranila.

▪ Pomanjkanje *vitamina B12* je v vegetarijski prehrani največja težava, ker rastlinska živila vitamina B12 ne vsebujejo.

▪ Najbogatejši viri *vitamina B12* so živila živalskega izvora; še posebej veliko ga je v jetrih, ledvicah in možganih.

▪ Njihova raziskava se je osredotočila na vnos *vitamina B12* iz prehrane, ne pa tudi na uživanje vitamina v obliki prehranskih dopolnil.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

n mikrogramov vitamina B12

- Za pokritje dnevni potreb naj bi zaužili 3 mikrograme *vitamina B12* na dan.

▶ glag. + **sam. beseda v roditelju**

primanjkovati vitamina B12

- Osebe, ki jim primanjkuje *vitamina B12*, so videti blede in slabokrvne.

▶ priredna zveza

vitamin B12 in folna kislina

- Anemija ali slabokrvnost je sicer lahko tudi posledica pomanjkanja *vitamina B12* in folne kisline, najpogosteje pa je vzrok zanjo pomanjkanje železa.

vitamin C

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v vodi, ki se pojavlja zlasti v agrumih, jagodičevju, kislem zelju in kot antioksidant pozitivno vpliva na splošno odpornost organizma; SIN.: iz biologije, iz farmacije C vitamin

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

jemati vitamin C | proizvajati vitamin C | uničevati, uničiti vitamin C | uživati, vzeti vitamin C | vsebovati vitamin C

- Vso zimo redno jemljite *vitamin C*, ki aktivira obrambno sposobnost.

▪ Ker visoke temperature uničijo *vitamin C*, ga je treba jemati v drugačni obliki in ne v vročem čaju z limoninim sokom.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

dodatek, odmerke, vnos vitamina C | jemanje, uživanje vitamina C | količina, vsebnost vitamina C | oblika vitamina C | pomanjkanje vitamina C | tablete vitamina C | učinek vitamina C | vir, zakladnica, zaloge vitamina C

▪ Tudi pri prehranskih dodatkih *vitamina C* je najbolje izbrati tiste, ki so čim bolj naravni in pridobljeni iz različnih rastlinskih virov.

▪ Jagode imajo v 160 gramih dnevni odmerek *vitamina C*, ki varuje celice pred nevarnimi prostimi radikali.

▪ Zadostna količina *vitamina C* v organizmu je bistvenega pomena za zdravje in dobro počutje, saj se zaradi stresa, kajenja, alkohola, onesnaženega

zraka in številnih drugih dejavnikov telesne zaloge hitro izpraznijo.

- Posledice pomanjkanja *vitamina C* so utrujenost, neješčnost, krvavitve sluznic, krvavitev in vnetje zobnih dlesni in nagnjenost k nalezljivim boleznim.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**

dovolj *vitamina C* | največ, več, veliko *vitamina C*

- Pri gripi in prehladu moramo čim več počivati, piti veliko tople tekočine in za krepitev obrambne sposobnosti organizma zaužiti dovolj *vitamina C*.

- Veliko *vitamina C* vsebujejo kivi, jagode in pomaranče.

▶ števniki + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

n mg *vitamina C* | *n* gramov, *n* miligramov *vitamina C*

- Okrog 100 mg *vitamina C* na dan, kolikor ga priporočajo zdravniki, zlahka dobimo s sadjem in zelenjavo.

- Že odmerek od 20 do 25 miligramov *vitamina C* na dan zagotavlja optimalno celjenje ran – proces, ki brez tega vitamina ni mogoč.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vitamin C deluje | *vitamin C* pomaga, sodeluje PRI ČEM | *vitamin C* izboljšuje, krepi, pospešuje, preprečuje, spodbuja KAJ | *vitamin C* štiti, varuje KAJ

- *Vitamin C* deluje predvsem kot antioksidant: naše celice varuje pred prostimi radikali in reaktivnimi vrstami kisika.

- V našem telesu *vitamin C* sodeluje pri nastajanju protiteles, pri presnovi folijske kisline, pomembne za tvorbo krvi.

- *Vitamin C* preprečuje virusom prodor v celice ter omogoča nastajanje kolagena, ki je potreben za nastajanje in rast novih celic ter celjenje ran.

- Pomanjkanje *vitamina C* povzroči bolezen skorbut. Nekateri znanstveniki so mnenja, da nas *vitamin C* varuje tudi pred drugimi boleznimi.

▶ prid. beseda + **sam. beseda v roditelju**

poln *vitamina C*

- Jeseni se bogato založimo z agrumi, polnimi *vitamina C*, da bi se zavarovali pred virusnimi obolenji.

▶ prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

bogat z *vitaminom C* | obogaten z *vitaminom C*

- Plodovi šipka so bogati z *vitaminom C*, jabolčno in citronsko kislino.

▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**

potreba po *vitaminu C*

- Kiviji slovijo po tem, da že en sam zaužit sadež zadosti dnevnim potrebam po *vitaminu C*.

▶ glag. + **sam. beseda v roditelju**

primanjkovati *vitamina C*

- Če nam primanjkuje *vitamina C* ali cinka, se rane počasneje celijo in hitro nastanejo podplutbe.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

oskrbeti (se) z *vitaminom C*

- Dobro je, če si za zajtrk privoščimo kozarec soka grenivke, pomaranče, limone, da se z njim oskrbimo z *vitaminom C*, kolikor ga potrebujemo.

vitamin D

iz biologije, iz farmacije vsak od skupine vitaminov ali ta skupina vitaminov, topnih v maščobah, ki se pojavlja zlasti v ribjem olju, nastaja pa tudi v koži pod vplivom sončnih žarkov in s spodbujanjem absorpcije kalcija pozitivno vpliva na zdravje kosti; SIN.: iz biologije, iz farmacije D vitamin

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

dodatek, odmerek, vnos *vitamina D* | derivati, oblika *vitamina D* | *n* enot *vitamina D* | količina, koncentracija, raven, vsebnost *vitamina D* | jemanje, uživanje *vitamina D* | nastajanje, presnova, sinteza, tvorba *vitamina D* | pomanjkanje *vitamina D* | pomen, vloga *vitamina D* | vir, zaloga *vitamina D*

- Od oktobra do marca, ko je manj sončnih dni, potrebujemo dodatek *vitamina D* za preprečevanje in zdravljenje osteoporoze.

- Omembe vredne količine *vitamina D* so v redkih živilih – v morskih ribah, lososu, jegulji, slaniku, tuni, gobah, rumenjaku in maslu.

- Sonce ugodno vpliva na naše razpoloženje, pomaga organizmu pri tvorbi *vitamina D*, ki je pomemben za okostje.

- Otroci med prvim in tretjim letom starosti so še posebno občutljivi na pomanjkanje *vitamina D*, saj se okostje v tej starosti hitro razvija.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vitamin D nastaja, nastane, se tvori | *vitamin D* pomaga PRI ČEM | *vitamin D* krepi, pospešuje, uravnava KAJ

- *Vitamin D* pomaga pri absorpciji kalcija iz prebavnega trakta in s tem pri preprečevanju oz. zmanjševanju razvoja rahitisa v mladosti in osteoporoze v zrelejših letih.

- Poleg vsrkavanja kalcija iz črevesja *vitamin D* pospešuje tudi mineralizacijo kostnine in prek ledvic zmanjšuje izločanje kalcija iz telesa.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobiti, dobivati *vitamin D* | dodajati, jemati *vitamin D* | proizvajati, tvoriti *vitamin D* | vsebovati *vitamin D*

- Pozimi *vitamin D* dobimo s hrano in prehranskimi dodatki, vendar ga je v hrani zelo malo.

- Koža je z leti čedalje manj sposobna tvoriti *vitamin D*, ledvice pa težje pretvarjajo *vitamin D* v aktivni hormon, ki pospeši vsrkavanje kalcija v črevesju.

- Kot vse mastne ribe tudi sardine vsebujejo *vitamin D*.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**

dovolj *vitamina D* | manj *vitamina D* | več, veliko *vitamina D*

- Starejši ljudje, ki ne zaužijejo dovolj *vitamina D*, imajo tudi šibkejšo mišice in hitreje padejo.

▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**

potreba po vitaminu D

- Povečana potreba po *vitaminu D* je v razvojnem obdobju otrok in mladostnikov, nosečnosti, pri dojenju, starejših ljudeh in tistih, ki se premalo izpostavljajo soncu.

▶ prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

bogat z vitaminom D | obogaten z vitaminom D

- V času, ko je zunaj manj svetlobe, je za otroke in odrasle priporočljiva hrana, bogata z *vitaminom D*.

vitamin D3

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine D, ki nastaja v koži pod vplivom sončnih žarkov, pojavlja pa se tudi v ribah, ribjem olju, jetrih, rumenjaku in s spodbujanjem absorpcije kalcija pozitivno vpliva na zdravje kosti

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

pomanjkanje vitamina D3

- Do pomanjkanja *vitamina D3* pride zaradi slabše tvorbe tega vitamina v koži in zaradi manjše aktivnosti starejših ljudi, ki ne hodijo toliko na sonce.

- V pretežnem delu Slovenije in Evrope so sončni žarki jeseni in pozimi prešibki za nastanek zadostnih količin *vitamina D3*.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

- Koža s pomočjo UVB-žarkov proizvaja *vitamin D3*, ki je bistvenega pomena za utrjevanje kosti, vendar pa je za to potreben le majhen, 15-minutni odmerek sončne svetlobe na dan.

- Vsaka od naštetih rib vam zagotovi več kot 1000 gramov ribjega olja, ki vsebuje *vitamin D3*, ta pa vpliva na absorpcijo kalcija in fosfatov iz črevesja ter omogoča izkoriščanje fosfatov za tvorbo kosti.

vitamin E

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v rastlinskih oljih, zelenjavi, maslu in pozitivno vpliva na zdravje celic kot

antioksidant; SIN.: iz biologije, iz farmacije E vitamin

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

dodajanje, jemanje, uživanje vitamina E | dodatek, odmerek, vnos vitamina E | *n* enot vitamina E | kapsula vitamina E | količina, vsebnost vitamina E | oblika vitamina E | pomanjkanje vitamina E | vir vitamina E

- Dolgotrajna uporaba nekaterih antioksidantov ni škodljiva, vendar je pred začetkom jemanja zlasti *vitamina E* priporočljiv posvet z zdravnikom.

- Z buciko prebodemo kapsulo *vitamina E* in njeno olje nanesimo na kožo.

- Rastline tvorijo velike količine *vitamina E*, ki varuje maščobne komponente celične membrane.

- Najboljši vir *vitamina E* so olja, predvsem olivno, sojino, koruzno, sončnično olje, pa tudi različni oreški, ki prav tako vsebujejo olja.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

dobivati vitamin E | dodajati, jemati vitamin E | vsebovati vitamin E

- Če jemljemo zdravila za redčenje krvi, ne smemo dodajati *vitamina E*, razen ob zelo strogem zdravniškem nadzoru.

- Kožo moramo zvečer negovati s kremami, ki vsebujejo *vitamin E*, antioksidant, ki nevtralizira proste radikale in upočasni njeno staranje.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vitamin E deluje, pomaga | vitamin E preprečuje, zavira, zmanjšuje KAJ | vitamin E krepi, okrepi, ščiti, varuje KAJ

- *Vitamin E* deluje proti prostim radikalom, ki kvarijo celice, in znižuje škodljiv holesterol LDL.

- *Vitamin E* preprečuje, da bi prosti radikali napadli celice; te ostanejo prožne, rezultat so zdrava, mladostna koža, odlično počutje in čvrsto vezno tkivo.

- *Vitamin E* ščiti celične membrane pred prostimi radikali in upočasnjuje staranje.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v roditelju**

dovolj vitamina E | več, veliko vitamina E

- Ugotovili so, da imajo preiskovanci, ki so uživali največ *vitamina E*, za 36 odstotkov manjšo izgubo spomina oziroma pozabljivost.

▶ števnik + količinski sam. + **sam. beseda v roditelju**

n mg vitamina E | *n* miligramov vitamina E

- Ena čajna žlička olja iz pšeničnih kalčkov vsebuje 13 mg *vitamina E*, kolikor ga telo potrebuje vsak dan za pravilno delovanje.

- Previdnost je potrebna, če uživamo 400 miligramov ali več *vitamina E* na dan.

▶ prid. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku**

bogat z vitaminom E | obogaten z vitaminom E

- Raziskava je pokazala, da je prehrana, bogata z *vitaminom E*, zmanjšala tveganje za srčni infarkt tudi do 52 odstotkov.

- Formula je obogatena z *vitaminom E*, ki nevtralizira škodljivo delovanje prostih radikalov.

vitamin F

iz biologije, iz farmacije nenasičeni maščobni kislini omega-6 in omega-3, ki se pojavljata v ribah hladnih morij, rastlinskih oljih, oreških in pozitivno vplivata na tvorbo ter obnovo tkiva

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

vsebovati vitamin F

- Olivno olje učinkuje pomlajevalno na nas zato, ker vsebuje ogromno *vitamina F* in tako preprečuje bolezni srca in ožilja, nekaterih oblik raka ter znižuje raven holesterola.

...

- Pomanjkanje *vitamina F* povzroča luskanje kože ter suho in krhko kožo, nastajanje ekcemov, pripomore pa tudi k hitrejši in količinsko večji izgubi las.

vitamin H

iz biologije, iz farmacije vitamin skupine B, topen v vodi, ki se pojavlja zlasti v rumenjaku, jetrih, arašidih in pozitivno vpliva na celično rast, tvorbo, presnovo maščobnih kislin in aminokislin; SIN.: iz biologije, iz farmacije biotin

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

vsebovati vitamin H

- Rumenjaki vsebuje *vitamin H*, ki krepi lase.

...

- *Vitamin H* dobro učinkuje na kožo, krepi krhke nohte ter preprečuje izpadanje las in prhljaj.
- Biotin (npr. v avokadu), imenovan tudi *vitamin H*, spodbuja celice in krepi rast kože in las.

vitamin K

iz biologije, iz farmacije vitamin, topen v maščobah, ki se pojavlja zlasti v zeleni zelenjavi, zelju, jetrih in pozitivno vpliva na strjevanje krvi, vezavo kalcija v tkivu in kosteh; SIN.: iz biologije, iz farmacije K vitamin

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

dobiti vitamin K | proizvajati vitamin K | vsebovati vitamin K

- Nekateri bakterije v črevesju proizvajajo *vitamin K*, ki pomaga pri strjevanju krvi.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

injekcija vitamina K | količina vitamina K | pomanjkanje vitamina K | vir vitamina K

- Pri nezadostnih količinah *vitamina K* vezava kalcija v kosteh ni mogoča, posledica pa so pogostejši zlomi kosti.
- Zunanja znamenja pomanjkanja *vitamina K* so krvavitve iz nosu in spolovil ter rane, ki se celijo počasi in jih ne prekrije krasta.
- Zelje in brokoli sta bogat vir *vitamina K*, ki krepi kosti.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

vitamin K pomaga, sodeluje

- *Vitamin K* sodeluje pri nastajanju osteokalcina; to je poseben protein, ki uravnava količino kalcija, a ne more delovati brez vitamina K.

▶ glag. + sam. beseda v roditelju

primanjkovati vitamina K

- Če *vitamina K* primanjkuje, se kalcij izloča iz kosti, te pa postanejo porozne.

▶ prid. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku

bogat z vitaminom K

- Če jemljete kakršna koli zdravila proti strjevanju krvi, se morate posvetovati s svojim zdravnikom – povedal vam bo, ali se morate z *vitaminom K* bogati zelenjavi izogibati.

▶ sam. beseda + po + sam. beseda v mestniku

potreba po vitaminu K

- Potrebam po *vitaminu K* na splošno zadosti njegovo uživanje v prehrani in nastajanje v črevesju (s pomočjo črevesnih bakterij).

IZVOR

prevzeto (prek nem. *Vitamin*) iz angl. *vitamin*, iz lat. *vīta* 'življenje' + ↑(a)min

vivárij

vivárij samostalnik moškega spola [vivári]

POMEN

1. zaprt prostor z vodo, rastlinjem in zemljo za gojenje, bivanje zlasti plazilcev, dvoživk, žuželk

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Pozimi boste lahko opazovali živali, kako prezimujejo, in si dobro ogledali živali v stalno ogrevanem *vivariju*.

▶ glag. + v + sam. beseda v tožilniku

- Tabornici in biologinji sta sprejeli otroke in jih najprej popeljali v *vivarij*, kjer so si ogledali goža.
- Še posebno se spleča pokukati v *vivarij*, kjer je jajca s svojim mogočnim telesom ovila samica indijskega pitona.

▶ glag. + v + sam. beseda v mestniku

- V ljubljanskem živalskem vrtu imajo močerada, ki je svoj prostor našel v *vivariju*, družbo pa mu delajo krastače, urhi in rjava žaba.

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

- Veliko sem se naučil pri pedagoškem vodenju obiskovalcev *vivarija*.
- Ogled *vivarija* sestavljajo multimedijška predstavitev o krasu in življenju v podzemlju, predstavitev oblike in zgodovine jame, pri čemer je posebna pozornost posvečena človeški ribici.

2. ekspresivno življenjsko okolje

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Posvetil se je predvsem opisu angleškega podeželskega *vivarija*, obremenjenega s tem, da je nenehno treba delati vtis.
- Sestavimo sebi primeren *vivarij*, v katerem bomo lahko odigrali vlogo svojega življenja v lastni režiji.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vivári]

IPA: [vi'va:ri]

tonemski

[vivári]

IPA: [vivà:rí]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vivárij

RODILNIK: vivárij

DAJALNIK: vivárij

TOŽILNIK: vivárij

MESTNIK: pri vivárij

ORODNIK: z vivárijem

dvojina

IMENOVALNIK: vivárija
RODILNIK: vivárijev
DAJALNIK: vivárijema
TOŽILNIK: vivárija
MESTNIK: pri vivárijih
ORODNIK: z vivárijema

množina

IMENOVALNIK: vivárij
RODILNIK: vivárijev
DAJALNIK: vivárijem
TOŽILNIK: vivárije
MESTNIK: pri vivárijih
ORODNIK: z vivárij

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vivárij
RODILNIK: vivárija
DAJALNIK: vivárij
TOŽILNIK: vivárij
MESTNIK: pri vivárij
ORODNIK: z vivárijem

dvojina

IMENOVALNIK: vivárija
RODILNIK: vivárijev tudi vivârijev
DAJALNIK: vivárijema
TOŽILNIK: vivárija
MESTNIK: pri vivárijih tudi pri vivârijih
ORODNIK: z vivárijema

množina

IMENOVALNIK: vivárij
RODILNIK: vivárijev tudi vivârijev
DAJALNIK: vivárijem
TOŽILNIK: vivárije
MESTNIK: pri vivárijih tudi pri vivârijih
ORODNIK: z vivárij

IZVOR

prevzeto prek nem. *Vivarium* iz lat. *vīvārium*
'zverinjak, ribnik, ograda za živali', iz *vīvus* 'živ'

vlákec vlákca samostalnik moškega spola [vlákɛc]

POMEN

1. manjši vlak, zlasti za prevoz turistov

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

električni vlakec | jamski, rudniški, rudarski vlakec | otroški, turistični vlakec

- Prav gotovo bi v Sloveniji težko našli koga, ki še nikoli ni stopil v Postojnsko jamo, se popeljal z jamskim *vlakcem* in občudoval mogočnih dvoran s kapniki, ki jih je skozi stoletja izklesala narava.
- Opremljeni s čeladami in z nepremočljivimi jaknami se obiskovalci v nedrje Pece odpravijo z rudniškim *vlakcem*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.
vlakec odpelje, pelje, popelje KOGA, vozi

- Ogleda vreden je tudi nostalgčni podzemeljski *vlakec*, ki vas popelje mimo škratov in pravljicnih bitij.
- Nostalgčni ozkotirni *vlakec* z električnim pogonom ob samopostrežbi pelje čez igrišče v 700 metrov oddaljeno vadišče.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
vožnja z vlakcem

- Obiskovalce so najprej opremili z oranžnimi površniki in čeladami, nato pa so se odpravili na četrturbo vožnjo z rudniškim *vlakcem* po opuščeni rovih do prizorišča globoko v gori.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

odpeljati, peljati, popeljati, pripeljati, voziti, zapeljati se z vlakcem | ogledati si KAJ z vlakcem

- Najprej smo se preoblekli v rudarske obleke, nato pa se z *vlakcem* odpeljali v rudnik, kjer smo začeli ogled s spustom po drčah.

1.1. temu podobno cestno vozilo

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

brezplačen vlakec | cestni vlakec | električni vlakec | otroški, turistični vlakec | sejmski vlakec

- Kupili so turistični cestni *vlakec*, s katerim bodo svoje goste lahko popeljali med vinograde.
- V labirintu bo otroke pričakal nov stolp, po parku pa bo krožil otroški *vlakec*.
- Da smo si lahko ogledali čim večje površine, smo se po zavutih potkah in stezicah vozili z mini *vlakcem*.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

vlakec odpelje, pelje, popelje KOGA, vozi

- Med dvorano in tiskovnim središčem vozi *vlakec*.
- Poslikali so pločnike in cesto glavne ulice, po ulici je vozil otroški *vlakec*.

▶ **sam. beseda + z/s + sam. beseda v orodniku**
vožnja z vlakcem

- Sledi voden sprehod po stari Ljubljani z ogledom znamenitosti in vožnja s turističnim *vlakcem* na Ljubljanski grad.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

odpeljati, peljati, popeljati, pripeljati, voziti, zapeljati se z vlakcem | ogledati si KAJ z vlakcem

- Na Prešernovem trgu je čakalo dvajset ljudi, ki so se hoteli peljati z *vlakcem*.

2. igrača, ki predstavlja vlak

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

igrati se z vlakcem

- Oče in sinko se zvečer igrata z *vlakci*.
- Kot otrok se je rad igral z *vlakci*, ki jih je bila polna hiša.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

električni vlakec | lesen vlakec | miniaturni vlakec | otroški vlakec

- Mama je poslušala svojega petletnega sina, ki se je v sosednji sobi igral z novim električnim *vlakcem*.
- Moja babica se je najraje lovila z drugimi deklicami in fanti, moj dedek pa se je igral z lesenimi *vlakci*.

- Največji proizvajalci ves čas pošiljajo na trg nove modele in tako nenehno mamijo ljubitelje miniaturnih *vlakcev*.

3. enostaven ples, pri katerem plesalci tvorijo premikajočo se kolono

- Dvorana je vstala, norela, naredila *vlakec*, ki se je vil po parterju.
- Šla je med otroke in vodila *vlakec* po celem šotoru.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vlákɛc]

IPA: [ˈvlá:kəts]

tonemski

[vlákɛc]

IPA: [vlá:kəts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vlákec

RODILNIK: vlákca

DAJALNIK: vlákcu

TOŽILNIK: vlákec

MESTNIK: pri vlákcu

ORODNIK: z vlákcem

dvojina

IMENOVALNIK: vlákca

RODILNIK: vlákcev

DAJALNIK: vlákcema

TOŽILNIK: vlákca

MESTNIK: pri vlákcih

ORODNIK: z vlákcema

množina

IMENOVALNIK: vlákci

RODILNIK: vlákcev

DAJALNIK: vlákcem

TOŽILNIK: vlákce

MESTNIK: pri vlákcih

ORODNIK: z vlákci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vlákec

RODILNIK: vlákca

DAJALNIK: vlákcu

TOŽILNIK: vlákec

MESTNIK: pri vlákcu

ORODNIK: z vlákcem

dvojina

IMENOVALNIK: vlákca

RODILNIK: vlákcev

DAJALNIK: vlákcema

TOŽILNIK: vlákca

MESTNIK: pri vlákcih

ORODNIK: z vlákcema

množina

IMENOVALNIK: vlákci

RODILNIK: vlákcev

DAJALNIK: vlákcem

TOŽILNIK: vlákce

MESTNIK: pri vlákcih

ORODNIK: z vlákci

STALNE ZVEZE

hitri vlakec

vlaklu podobno vozilo, navadno z odprtimi vagoni, ki z večjo hitrostjo vozi po železnici s strmimi vzponi, spusti, zlasti v zabaviščnem parku; SIN.: vlakec smrti

- Željni adrenalina pridejo na svoj račun, če se zapeljejo s *hitrim vlakcem* ali se pustijo premetavati robotski roki.
- Poleg piva je na prireditvenem prostoru mogoče najti še ogromno zabave, od streljanja igrač, do vožnje s *hitrimi vlakci* in raznimi velikimi gugalnicami.

vlakec smrti

vlaklu podobno vozilo, navadno z odprtimi vagoni, ki z večjo hitrostjo vozi po železnici s strmimi vzponi, spusti, zlasti v zabaviščnem parku; SIN.: hitri vlakec

- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v orodniku** vožnja z vlakcem smrti
  - Vratolomne vožnje z *vlakci smrti* so pravi adrenalinski užitek za pogumne.

...

- Želela si je na *vlakec smrti*, vendar si ni nihče od prijateljev upal z njo.

IZVOR

↑vlak

vlakovódja vlakovódje tudi vlakovódja samostalnik

moškega spola [włakowódja]

POMEN

voznik vlaka

- ▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag. vlakovodja opazi KAJ
  - *Vlakovodja* je opazil, da zapornice niso spuščene, in je voznika avtomobila, ki je želel zapeljati čez progo, opozoril z zvočnimi signali.
  - Tudi če *vlakovodja* opazi oviro, zaradi hitrosti in teže vlaka potrebuje tudi tisoč metrov, da vlak ustavi.
- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku vlakovodja vlaka
  - *Vlakovodja* vlaka je obvestil policiste, da v travi ob progi ležita dva neznanca.
- ▶ **sam. beseda** + na + sam. beseda v mestniku vlakovodja na KATEREM vlaklu

- Štiriletni razvojni načrt med drugim predvideva, da bodo železnice število *vlakovodij* na posameznem vlaklu zmanjšale z dveh na enega.

...

- Za udobje potnikov skrbi številna ekipa, od *vlakovodij* in sprevodnikov do prijaznega strežnega osebja v vagonu z bifejem.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vlakovódja]

IPA: [vlakɔ'ʋo:dja]

tonemski

[vlakovôdja]

IPA: [vlakɔʋó:djà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vlakovódja

RODILNIK: vlakovódje

DAJALNIK: vlakovódji

TOŽILNIK: vlakovódjo

MESTNIK: pri vlakovódji

ORODNIK: z vlakovódjo

dvojina

IMENOVALNIK: vlakovódji

RODILNIK: vlakovódi

DAJALNIK: vlakovódjama

TOŽILNIK: vlakovódi

MESTNIK: pri vlakovódjah

ORODNIK: z vlakovódjama

množina

IMENOVALNIK: vlakovódje

RODILNIK: vlakovódi

DAJALNIK: vlakovódjam

TOŽILNIK: vlakovódje

MESTNIK: pri vlakovódjah

ORODNIK: z vlakovódjami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vlakovôdja

RODILNIK: vlakovôdje

DAJALNIK: vlakovôdji

TOŽILNIK: vlakovôdjo

MESTNIK: pri vlakovôdji

ORODNIK: z vlakovôdjo

dvojina

IMENOVALNIK: vlakovôdji

RODILNIK: vlakovôdi

DAJALNIK: vlakovôdjama

TOŽILNIK: vlakovôdi

MESTNIK: pri vlakovôdjah

ORODNIK: z vlakovôdjama

množina

IMENOVALNIK: vlakovôdje

RODILNIK: vlakovôdij

DAJALNIK: vlakovôdjam

TOŽILNIK: vlakovôdje

MESTNIK: pri vlakovôdjah

ORODNIK: z vlakovôdjami

tudi

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vlakovódja

RODILNIK: vlakovódje

DAJALNIK: vlakovódu

TOŽILNIK: vlakovódja

MESTNIK: pri vlakovódu

ORODNIK: z vlakovódjem

dvojina

IMENOVALNIK: vlakovódja

RODILNIK: vlakovódev

DAJALNIK: vlakovódjema

TOŽILNIK: vlakovódja

MESTNIK: pri vlakovódi

ORODNIK: z vlakovódjema

množina

IMENOVALNIK: vlakovódi

RODILNIK: vlakovódev

DAJALNIK: vlakovódjem

TOŽILNIK: vlakovóde

MESTNIK: pri vlakovódi

ORODNIK: z vlakovódi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vlakovôdja

RODILNIK: vlakovôdje

DAJALNIK: vlakovôdju

TOŽILNIK: vlakovôdja

MESTNIK: pri vlakovôdju

ORODNIK: z vlakovôdjem

dvojina

IMENOVALNIK: vlakovôdja

RODILNIK: vlakovôdev

DAJALNIK: vlakovôdjema

TOŽILNIK: vlakovôdja

MESTNIK: pri vlakovôdi

ORODNIK: z vlakovôdjema

množina

IMENOVALNIK: vlakovôdji

RODILNIK: vlakovôdev

DAJALNIK: vlakovôdjem

TOŽILNIK: vlakovôdje

MESTNIK: pri vlakovôdi

ORODNIK: z vlakovôdji

IZVOR

↑vlak + ↑vodja

volkodlák volkodláka samostalnik moškega spola
[voukodlák]

POMEN

1. bajeslovno bitje, ki je podnevi človek, ponoči ob polni luni pa postane krvoločno in podobno volku

▶ **sam. beseda + o + sam. beseda v mestniku**
film, zgodba o volkodlakih

- Producenti najavljajo številne filme o *volkodlakih* in drugih stvorih.

▶ **priređna zveza**
volkodlaci in vampirji

- Ustvarili bi novo nepremagljivo vrsto, ki združuje moči *volkodlakov* in vampirjev.

1.1. to bitje, ko se iz človeške podobe spremeni v volčjo

▶ **glag. + v + sam. beseda v tožilniku**
spremeniti se v volkodlaka

- V hollywoodskem filmu je igral založnika, ki se ob vsaki polni luni spremeni v krvoločnega *volkodlaka*.

...

- Ker se *volkodlak* pojavi samo ob polni luni, so veliko snemali ponoči.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vɔukɔdlák]

IPA: [vɔukɔ'dla:k]

tonemski

[vɔukɔdlák]

IPA: [vɔukɔdlá:k]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: volkodlák

RODILNIK: volkodláka

DAJALNIK: volkodláku

TOŽILNIK: volkodláka

MESTNIK: pri volkodláku

ORODNIK: z volkodlák~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: volkodláka

RODILNIK: volkodlák~~ov~~

DAJALNIK: volkodlák~~oma~~

TOŽILNIK: volkodláka

MESTNIK: pri volkodlák~~ih~~

ORODNIK: z volkodlák~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: volkodláki

RODILNIK: volkodlák~~ov~~

DAJALNIK: volkodlák~~om~~

TOŽILNIK: volkodláke

MESTNIK: pri volkodlák~~ih~~

ORODNIK: z volkodláki

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: volkodlák

RODILNIK: volkodláka

DAJALNIK: volkodláku

TOŽILNIK: volkodláka

MESTNIK: pri volkodláku

ORODNIK: z volkodlák~~om~~

dvojina

IMENOVALNIK: volkodláka

RODILNIK: volkodlák~~ov~~

DAJALNIK: volkodlák~~oma~~

TOŽILNIK: volkodláka

MESTNIK: pri volkodlák~~ih~~

ORODNIK: z volkodlák~~oma~~

množina

IMENOVALNIK: volkodláki

RODILNIK: volkodlák~~ov~~

DAJALNIK: volkodlák~~om~~

TOŽILNIK: volkodláke

MESTNIK: pri volkodlák~~ih~~

ORODNIK: z volkodláki

IZVOR

= hrv., srb. *vukòdlak*, *vùkòdlak*, nar. rus. *volkolák*, *volkodlák*, polj. *wilkołak* < pslov. *vьlkolakъ iz ↑volk + pslov. *lakъ 'obleka, koža'

vozišče vozišča samostalnik srednjega spola [vozišče]

POMEN

del cestišča, namenjen za vožnjo vozil

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**
del, polovica vozišča | nagib vozišča | obnova, preplastitev, sanacija vozišča | poškodbe vozišča | površina, širina vozišča | prečkanje vozišča | razširitev vozišča | rob, sredina vozišča | stanje vozišča | KATERA stran vozišča

- Prečni nagib bankine ne sme biti manjši od prečnega nagiba *vozišča*.
- Zapore zaradi obnove *vozišč* bodo odpravljene še aprila.
- Po prehitovanju je vožnjo nadaljeval po sredini *vozišča*.
- Zapeljal je na visok nasip ob levi strani *vozišča* in se prevrnil.

▶ **prid. beseda + sam. beseda**
asfaltno, betonsko, makedamsko vozišče | celotno vozišče | dotrajano, poškodovano vozišče | krožno vozišče | mokro, poledenelo, spolzko, suho, zasneženo vozišče | nasprotno vozišče

- Odločitev za betonsko *vozišče* v predorih je utemeljena s tremi primerjalnimi prednostmi v primerjavi z asfaltnimi *vozišči*.
- V blagem desnem ovinku ga je na mokri cesti zaneslo na nasprotno *vozišče*.
- Povečanje tovornega prometa in spolzko *vozišče* upočasnjujeta promet.

▶ **glag. + na + sam. beseda v tožilniku**

odbiti KOGA/KAJ na vozišče | pasti na vozišče | stopiti na vozišče | zanesi KOGA/KAJ na vozišče | zapeljati na vozišče

- Ko je prišel do regionalne ceste, je stopil na *vozišče* in hotel prečkati cesto.
  - V blagem desnem ovinku ga je na mokri cesti zaneslo na nasprotno *vozišče*.
  - Sunkovito je zavila na levo smerno *vozišče* in zapeljala na travnik.
- ▶ glag. + na + **sam. beseda v mestniku**
obležati na vozišču | obstati, stati na vozišču | ustaviti (se) na vozišču | zanesi KOGA/KAJ na vozišču
- Pri trčenju sta sopotnika padla iz vozila in obležala na *vozišču*.
  - S tovornim vozilom je zaradi okvare obstal na *vozišču* desnega prometnega pasu.
- ▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**
drseti po vozišču | hoditi, voziti po vozišču | pasti po vozišču | zanašati KOGA/KAJ po vozišču | zbiti KOGA po vozišču
- Vrglo ga je čez krmilo, potem je bočno drsel po *vozišču* do drsne ograje.
  - Pešci, ki so nepravilno hodili po *vozišču*, bodo morali plačati globo.
  - Voznik mora voziti po desnem smernem *vozišču* glede na dovoljeno smer vožnje.
- ▶ sam. beseda + na + **sam. beseda v mestniku**
KATERA črta, označba na vozišču | hitrost na vozišču | ovinek na vozišču | ovire na vozišču | poškodbe na vozišču | razmere na vozišču | sneg na vozišču | vozilo na vozišču
- Pri vožnji v levi ovinek se je treba odmakniti od ločilne črte na *vozišču*.
  - Sneg na *vozišču* je ponekod ohromil tudi tovorni cestni promet.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
obnoviti vozišče | prečkati vozišče
- Kolesarka se je med vožnjo po klancu navzdol umikala mački, ki je prečkala *vozišče*, in pri tem pa padla.
  - Na cesti skozi naselje so obnovili *vozišče*, pločnike ter uredili odvodnjavanje in javno razsvetljavo.
  - Z obnovo ceste nameravajo tudi razširiti *vozišče*.
- ▶ glag. + z/s + **sam. beseda v roditelju**
odstraniti, umakniti z vozišča | zanesi KOGA/KAJ z vozišča | zapeljati z vozišča | zdrsniti z vozišča
- V primeru okvar vklopite varnostne utripalke in vozilo, če je le mogoče, umaknite z *vozišča*.
  - Avtomobil je bočno drsel več metrov, nato ga je zaneslo z *vozišča*.
  - Zaradi neprimerne hitrosti je zapeljal z *vozišča* in trčil v betonsko ograjo ob stanovanjski hiši.
- ▶ sam. beseda + po + **sam. beseda v mestniku**
hoja, vožnja po vozišču
- Pri padcu in drsenju po *vozišču* se je lažje ranil.
  - Kot vzrok nesreče so policisti navedli hojo po *vozišču* in neuporabo odsevnega telesa (kresničke).

- Voznik osebnega avta je zaradi vožnje po nasprotnem smernem *vozišču* čelno trčil v drug avto.
- ▶ glag. + izven + **sam. beseda v roditelju**
zapeljati izven vozišča
- Po ugotovitvah policistov je vozil prehitro, traktor je zaneslo izven *vozišča*, tam pa se je prevrnil.
  - Voznik osebnega avtomobila, ki je zapeljal izven *vozišča*, je trčil v drevo.
- ▶ sam. beseda + z/s + **sam. beseda v roditelju**
gospodarjenje z vozišču
- Promet bo povsem blokiran, saj je cesta z *vozišču*, širokimi tri metre, narejena za obremenitev le do 2400 vozil.
  - Gospodarjenje z *vozišču* je vodenje aktivnosti, ki omogočajo izdelavo načrtov obnov vozišč.
- ▶ **sam. beseda** + v + **sam. beseda v mestniku**
vozišče v predorih
- *Vozišče* v predorih naj bi brez vnovične sanacije zdržalo vsaj pet let.
- ▶ glag. + čez + **sam. beseda v tožilniku**
zapeljati čez vozišče
- Vozilo je začelo bočno drseti čez *vozišče* in pločnik.
  - Med vožnjo je zapeljal čez *vozišče*, trčil v kup snega, potem pa še v vrtno ograjo.
- ▶ **sam. beseda** + z/s + **sam. beseda v roditelju**
vozišče s pločniki
- Na tem odseku bo urejeno *vozišče* s pločniki.
- ▶ sam. beseda + ob + **sam. beseda v mestniku**
vozišče ob pločniku
- Vozilo je odbilo v levo čez pločnik na travnato površino ob *vozišču*.
- ▶ priredna zveza
vozišče in pločnik
- Obnovili bodo *vozišče* in pločnika s kolesarskima stezama na obeh straneh.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vozišče]

IPA: [vɔ'zi:ftʃɛ]

tonemski

[vozišče]

IPA: [vɔzi:ftʃɛ]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vozišče

RODILNIK: vozišča

DAJALNIK: vozišču

TOŽILNIK: vozišče

MESTNIK: pri vozišču

ORODNIK: z voziščem

dvojina

IMENOVALNIK: vozišči

RODILNIK: vozišč

DAJALNIK: voziščema

TOŽILNIK: vozišči
MESTNIK: pri voziščih
ORODNIK: z voziščema

množina

IMENOVALNIK: vozišča
RODILNIK: vozišč
DAJALNIK: voziščem
TOŽILNIK: vozišča
MESTNIK: pri voziščih
ORODNIK: z vozišči

tonemsko ednina

IMENOVALNIK: vozišče
RODILNIK: vozišča
DAJALNIK: vozišču
TOŽILNIK: vozišče
MESTNIK: pri vozišču
ORODNIK: z voziščem

dvojina

IMENOVALNIK: vozišči in vozišč
RODILNIK: vozišč
DAJALNIK: voziščema in voziščema
TOŽILNIK: vozišči in vozišči
MESTNIK: pri voziščih
ORODNIK: z voziščema in z voziščema

množina

IMENOVALNIK: vozišča
RODILNIK: vozišč
DAJALNIK: voziščem
TOŽILNIK: vozišča
MESTNIK: pri voziščih
ORODNIK: z vozišči

STALNE ZVEZE

smerno vozišče

vozišče ali del vozišča, namenjen za vožnjo vozil v eni smeri

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

desno, levo smerno vozišče | nasprotno smerno vozišče

▪ Terensko vozilo je obstalo na pločniku ob levem *smernem vozišču*.

▪ Ločilni pas je vzdolžni del cestišča, s katerim sta fizično ločeni *smerni vozišči*.

▪ Izgubila je oblast nad vozilom in na nasprotnem *smernem vozišču* trčila v osebni avtomobil.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

KATERI rob smernega vozišča | KATERA stran smernega vozišča

▪ Kolesarji morajo voziti po kolesarskem pasu, stezi oziroma ob desnem robu *smernega vozišča* v smeri vožnje.

▪ Faze rekonstrukcije ceste so se izvajale izmenično na desni in levi strani *smernega vozišča*.

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

smerno vozišče avtoceste

▪ Kombi je zaneslo levo, kjer je prebil sredinsko zaščitno ograjo in zapeljal na nasprotno *smerno vozišče* avtoceste.

▶ **sam. beseda** + z/s + sam. beseda v orodniku

▪ Na *smernem vozišču* z dvema ali več prometnimi pasovi mora voznik voziti po sredini prometnega pasu.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

▪ Na izvozu je zapeljal v desni nepregledni ovinek in prevozil polno črto, nato zapeljal na nasprotno *smerno vozišče* in trčil v odbojno grajo.

▶ glag. + po + **sam. beseda v mestniku**

▪ Vozniki vozil, ki vozijo mimo po *smernem vozišču* za vožnjo v nasprotni smeri, morajo voziti z zmanjšano hitrostjo.

IZVOR

↑voziti

vrésa vrése samostalnik ženskega spola [vrésa]

POMEN

grmičasta rastlina z navadno vijoličastimi cvetovi v dolgih, pokončnih socvetjih, ki cveti zlasti zgodaj jeseni; primerjaj lat. *Calluna vulgaris*; SIN.: jesenska resa, vresje, iz botanike jesenska vresa, iz botanike jesensko vresje

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Vresa* lahko raste tudi na zelo suhih, zakisanih površinah.

▪ *Vrese*, ki raste na spodjedenih robovih, ne prizadene niti huda poletna suša, in jeseni zagotovo vzcveti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vrésa]

IPA: [ˈvrɛ:sa]

tonemski

[vrésa]

IPA: [vrè:sá]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vrésa

RODILNIK: vrése

DAJALNIK: vrési

TOŽILNIK: vréso

MESTNIK: pri vrési

ORODNIK: z vréso

dvojina

IMENOVALNIK: vrési

RODILNIK: vrés

DAJALNIK: vrésama

TOŽILNIK: vrési

MESTNIK: pri vrésah
ORODNIK: z vrésama

množina

IMENOVALNIK: vrése
RODILNIK: vrés
DAJALNIK: vrésam
TOŽILNIK: vrése
MESTNIK: pri vrésah
ORODNIK: z vrésami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vrésa
RODILNIK: vrése
DAJALNIK: vrési
TOŽILNIK: vréso
MESTNIK: pri vrési
ORODNIK: z vréso

dvojina

IMENOVALNIK: vrési
RODILNIK: vrês
DAJALNIK: vrésama
TOŽILNIK: vrési
MESTNIK: pri vrésah
ORODNIK: z vrésama

množina

IMENOVALNIK: vrése
RODILNIK: vrês
DAJALNIK: vrésam
TOŽILNIK: vrése
MESTNIK: pri vrésah
ORODNIK: z vrésami

STALNE ZVEZE

jesenska vresa

iz botanike grmičasta rastlina z navadno vijoličastimi cvetovi v dolgih, pokončnih socvetjih, ki cveti zlasti zgodaj jeseni; primerjaj lat. *Calluna vulgaris*; SIN.: jesenska resa, vresa, vresje, iz botanike jesensko vresje
▪ Hvaležna rastlina, ki se dobro obnese kot lončnica, je cvetoča *jesenska vresa*, ki okrasno učinkuje posamično ali v skupinah.

IZVOR

< pslov. *versъ tako kot hrv. *vrijês*, srb. *vrês*, rus. *véresk*, češ. *vřes* (sloven. oblika je iz pslov. kolektiva *versa), iz ide. **uerk-* in **uerǵh-* 'vezati, stiskati', tako kot litov. *viržês*, latv. *virzîs*, *virsis*, gr. *ereikē*, stir. *froech*, valiž. *grug*, nar. nem. *Brüsch*

vrésje vrésja samostalnik srednjega spola [vrésje]

POMEN

grmičasta rastlina z navadno vijoličastimi cvetovi v dolgih, pokončnih socvetjih, ki cveti zlasti zgodaj jeseni; primerjaj lat. *Calluna vulgaris*; SIN.: jesenska

resa, vresa, iz botanike jesenska vresa, iz botanike jesensko vresje

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditeljski besedi

▪ Tla so bila gosto prepredena s starimi koreninami *vresja* in zelo močvirna.

▶ prid. beseda + sam. beseda

▪ Gore na drugem bregu niso bile več zavite v meglo, ampak jasne in bleščče, prepredene z velikimi zaplatami škrlatnega *vresja*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[vrésje]

IPA: [ˈvrɛːsje]

tonemski

[vrêsje]

IPA: [vréːsjè]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: vrésje

RODILNIK: vrésja

DAJALNIK: vrésju

TOŽILNIK: vrésje

MESTNIK: pri vrésju

ORODNIK: z vrésjem

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: vrêsje

RODILNIK: vrêsja

DAJALNIK: vrêsju

TOŽILNIK: vrêsje

MESTNIK: pri vrêsju

ORODNIK: z vrêsjem

STALNE ZVEZE

jesensko vresje

iz botanike grmičasta rastlina z navadno vijoličastimi cvetovi v dolgih, pokončnih socvetjih, ki cveti zlasti zgodaj jeseni; primerjaj lat. *Calluna vulgaris*; SIN.: jesenska resa, vresa, vresje, iz botanike jesenska vresa
▪ V okrasne posode posadimo tudi *jesensko vresje*, še lepše bo v kombinaciji z nizkim borom.
▪ Število vrst lahko preštejemo na prste ene roke, a največ je borovnice in *jesenskega vresja*.

IZVOR

↑vresa

zabučati zabučím dovršni glagol [zabučati]

POMEN

1. oddati ali začeti oddajati močen, globok zvok, zlasti ob nekaterih naravnih pojavih
▶ sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Morje je *zabučalo* in dvignilo orjaške valove, jadrnica se je nevarno zagugala.
- Ko pospešite, se prižgejo prednje luči in motor *zabuči*.

...

- Bilo je huje kot ob potresu; počilo je, *zabučalo* in hiše so se zazibale.

1.1. premakniti se ob oddajanju takega zvoka

- Pri Postojni se Pivki pridruži še Nanoščica in skupaj *zabučita* v ponor Postojnske jame.

2. navadno brezosebno, ekspresivno Z govorjenjem, kričanjem, premikanjem, navadno več oseb, povzročiti ali začeti povzročati močne, globoke zvoke, hrup

- V končnici prvega dela je na stadionu vnovič *zabučalo*.
- V dvorani je *zabučalo*, kot bi morski val zadel obalo.

2.1. ekspresivno pojaviti se, izraziti se kot tak zvok

- Iz zvočnikov *zabuči* popularna glasba, študentje pa s svojimi posodami za hrano hitijo v menze in restavracije.

3. navadno brezosebno zaznati ali začeti zaznavati v sebi neprijeten, glasen, globok zvok, zlasti ob slabem počutju ali vznemirjenosti

- Bilo jo je predvsem strah, udarec pa je tudi bolel: še nikoli ji ni nihče dal zausnice; v glavi ji je *zabučalo*.
- Tekla sem, da je v mojih pljučih *zabučala* kri – in tekla sem naprej.

4. ekspresivno pojaviti se v veliki meri, tako da je to očitno, zaznavno

- Ko so novinarji izvohali ceno, je *zabučal* pravcati medijski vihar.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zabučáti]

IPA: [zabuˈtʃaːti]

tonemski

[zabučáti]

IPA: [zabuˈtʃaːtí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: zabučáti

NAMENILNIK: zabúčat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zabučím

2. OSEBA: zabučíš

3. OSEBA: zabučí

dvojina

1. OSEBA: zabučíva

2. OSEBA: zabučíta

3. OSEBA: zabučíta

množina

1. OSEBA: zabučímo

2. OSEBA: zabučíte

3. OSEBA: zabučíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zabúči

dvojina

1. OSEBA: zabučíva

2. OSEBA: zabučíta

množina

1. OSEBA: zabučímo

2. OSEBA: zabučíte

deležnik na -l

moški spol

EDNINA: zabúčal

DVOJINA: zabučála

MNOŽINA: zabučáli

ženski spol

EDNINA: zabučála

DVOJINA: zabučáli

MNOŽINA: zabučále

srednji spol

EDNINA: zabučálo

DVOJINA: zabučáli

MNOŽINA: zabučála

DELEŽJE NA -vṣ̌: zabučávṣ̌i

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: zabučánje

RODILNIK: zabučánja

DAJALNIK: zabučánju

TOŽILNIK: zabučánje

MESTNIK: pri zabučánju

ORODNIK: z zabučánjem

dvojina

IMENOVALNIK: zabučánji

RODILNIK: zabučánj

DAJALNIK: zabučánjema

TOŽILNIK: zabučánji

MESTNIK: pri zabučánjih

ORODNIK: z zabučánjema

množina

IMENOVALNIK: zabučánja

RODILNIK: zabučánj

DAJALNIK: zabučánjem

TOŽILNIK: zabučánja

MESTNIK: pri zabučánjih

ORODNIK: z zabučánji

tonemsko

NEDOLOČNIK: zabučáti

NAMENILNIK: zabúčat

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zabučím

2. OSEBA: zabučíš

3. OSEBA: zabučí

dvojina

1. OSEBA: zabučíva
2. OSEBA: zabučíta
3. OSEBA: zabučíta

množina

1. OSEBA: zabučímo
2. OSEBA: zabučíte
3. OSEBA: zabučíjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: zabúči

dvojina

1. OSEBA: zabučíva
2. OSEBA: zabučíta

množina

1. OSEBA: zabučímo
2. OSEBA: zabučíte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: zabúčal
DVOJINA: zabučála
MNOŽINA: zabučáli

ženski spol

- EDNINA: zabučála
DVOJINA: zabučáli
MNOŽINA: zabučále

srednji spol

- EDNINA: zabučálo
DVOJINA: zabučáli
MNOŽINA: zabučála

DELEŽJE NA -VŠĚ: zabučávšġ

glagolnik

ednina

- IMENOVALNIK: zabučánje
RODILNIK: zabučánja
DAJALNIK: zabučánju
TOŽILNIK: zabučánje
MESTNIK: pri zabučánju
ORODNIK: z zabučánjem

dvojina

- IMENOVALNIK: zabučánji
RODILNIK: zabučánj
DAJALNIK: zabučánjema
TOŽILNIK: zabučánji
MESTNIK: pri zabučánjih
ORODNIK: z zabučánjema

množina

- IMENOVALNIK: zabučánja
RODILNIK: zabučánj
DAJALNIK: zabučánjem
TOŽILNIK: zabučánja
MESTNIK: pri zabučánjih
ORODNIK: z zabučánji

IZVOR

↑bučati

zacepetáti zacepetám dovršni glagol [zacepetáti]

POMEN

1. večkrat udariti z nogami ob tla, navadno pod vplivom močnega občutja, zlasti jeze, ihte, navdušenja

► **glag.** + z/s + sam. beseda v orodniku zacepetati z nogami

- »Nočem!« je zavpil in *zacepetal* z nogami.

► prisl. + **glag.**

- »Sta me slišali?« je nestrpno *zacepetal* z nogami.
- Lukec, ki je prišel na sejem z mamico, je navdušeno *zacepetal*: »To hočem ...«

► sam. beseda v imenovalniku + **glag.**

- Občinstvo v dvorani je *zacepetalo* in bučno zaploskalo.
- Bila je tako iz sebe, da je *zacepetala*.

► **glag.** + od + sam. beseda v rodilniku

- Opazujem ogromen vodomet. Predstavljam si najinega škratka, kako bi od navdušenja *zacepetal*, ko bi ga zagledal.

1.1. ekspresivno oddati ali začeti oddajati zvok, ki kaže, spominja na tako udarjanje

- Zunaj na podstenju so *zacepetali* koraki.

1.2. ekspresivno izraziti močno občutje sploh, zlasti jezo, ihto, navdušenje

- Jasno je, da vztrajno krši vsaj dva člena tega kodeksa. Morda pa si ju bo ministrica zdaj, ko so *zacepetali* še politični podmladki, vendarle prebrala.
- Ob projektu nismo *zacepetali* samo mi, na odobravanje je naletel celo pri lastniku.

2. ekspresivno premakniti se, navadno negotovo, v zadržaji

- Še pred prvim žvižgom sodnika je v roke prijel navijaški šal domačega moštva, *zacepetal* po zelenici in pozdravil skoraj 35.000 gledalcev.

3. ekspresivno sunkovito, hitro se premakniti, stresti, navadno pod vplivom močnega občutja

- V zadnjih dveh dneh mi je srce vsaj dvakrat *zacepetalo* od čistega otroškega veselja in pričakovanja, pa sem sicer kar dobro v stiku s svojo realistično platjo.
- Na ukrivljeni, na vrvico privezani buciki je občasno *zacepetala* tudi kakšna postrv ali klen.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

- [zacepetáti]
IPA: [zatsepe'ta:ti]

tonemski

- [zacepetáti]
IPA: [zatsepetà:tí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: zacepetáti

NAMENILNIK: zacepetāt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zacepetām
2. OSEBA: zacepetāš
3. OSEBA: zacepetā

dvojina

1. OSEBA: zacepetāva
2. OSEBA: zacepetāta
3. OSEBA: zacepetāta

množina

1. OSEBA: zacepetāmo
2. OSEBA: zacepetāte
3. OSEBA: zacepetājō

velelnik

ednina

2. OSEBA: zacepetāj

dvojina

1. OSEBA: zacepetājva
2. OSEBA: zacepetājta

množina

1. OSEBA: zacepetājmo
2. OSEBA: zacepetājte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: zacepetāl
DVOJINA: zacepetāla
MNOŽINA: zacepetāli

ženski spol

- EDNINA: zacepetāla
DVOJINA: zacepetāli
MNOŽINA: zacepetāle

srednji spol

- EDNINA: zacepetālo
DVOJINA: zacepetāli
MNOŽINA: zacepetāla

DELEŽJE NA -*vš'*: zacepetāvši

glagolnik

ednina

- IMENOVALNIK: zacepetānje
RODILNIK: zacepetānja
DAJALNIK: zacepetānju
TOŽILNIK: zacepetānje
MESTNIK: pri zacepetānju
ORODNIK: z zacepetānjem

dvojina

- IMENOVALNIK: zacepetānji
RODILNIK: zacepetānj
DAJALNIK: zacepetānjema
TOŽILNIK: zacepetānji
MESTNIK: pri zacepetānjih
ORODNIK: z zacepetānjema

množina

- IMENOVALNIK: zacepetānja
RODILNIK: zacepetānj
DAJALNIK: zacepetānjem

TOŽILNIK: zacepetānja

MESTNIK: pri zacepetānjih

ORODNIK: z zacepetānji

tonemsko

NEDOLOČNIK: zacepetāti

NAMENILNIK: zacepetāt

sedanjik

ednina

1. OSEBA: zacepetām
2. OSEBA: zacepetāš
3. OSEBA: zacepetā

dvojina

1. OSEBA: zacepetāva
2. OSEBA: zacepetāta
3. OSEBA: zacepetāta

množina

1. OSEBA: zacepetāmo
2. OSEBA: zacepetāte
3. OSEBA: zacepetājō

velelnik

ednina

2. OSEBA: zacepetāj

dvojina

1. OSEBA: zacepetājva
2. OSEBA: zacepetājta

množina

1. OSEBA: zacepetājmo
2. OSEBA: zacepetājte

deležnik na -/

moški spol

- EDNINA: zacepetāl
DVOJINA: zacepetāla
MNOŽINA: zacepetāli

ženski spol

- EDNINA: zacepetāla
DVOJINA: zacepetāli
MNOŽINA: zacepetāle

srednji spol

- EDNINA: zacepetālo
DVOJINA: zacepetāli
MNOŽINA: zacepetāla

DELEŽJE NA -*vš'*: zacepetāvši

glagolnik

ednina

- IMENOVALNIK: zacepetānje
RODILNIK: zacepetānja
DAJALNIK: zacepetānju
TOŽILNIK: zacepetānje
MESTNIK: pri zacepetānju
ORODNIK: z zacepetānjem

dvojina

- IMENOVALNIK: zacepetānji
RODILNIK: zacepetānj
DAJALNIK: zacepetānjema
TOŽILNIK: zacepetānji
MESTNIK: pri zacepetānjih

ORODNIK: z zacepetânjema

množina

IMENOVALNIK: zacepetânja

RODILNIK: zacepetânj

DAJALNIK: zacepetânjem

TOŽILNIK: zacepetânja

MESTNIK: pri zacepetânjih

ORODNIK: z zacepetânji

IZVOR

↑cepetati

zbrínc zbrínca samostalnik moškega spola [zbrínc]

POMEN

trdi sir iz kravjega mleka z lomljivo sredico in rumeno rjavkasto skorjo, po izvoru iz Švice

▶ sam. beseda + **sam. beseda**

sir zbrinc

- Kuhamo nekaj minut, nato dodamo malo naribanega sira *zbrinca*, da se omaka zgosti.

▶ priredna zveza

zbrinc in ementalec, zbrinc in parmezan

- Skuto, moko, parmezan ali *zbrinc* in rumenjaki gladko umešamo.

...

- Ementalec narežite na manjše palčke, *zbrinc* pa grobo naribajte.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zbrínc]

IPA: [ˈzbrɪ:nts]

tonemski

[zbrínc]

IPA: [zbrí:nts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zbrínc

RODILNIK: zbrínca

DAJALNIK: zbríncu

TOŽILNIK: zbrínc

MESTNIK: pri zbríncu

ORODNIK: z zbríncem

dvojina

IMENOVALNIK: zbrínca

RODILNIK: zbríncev

DAJALNIK: zbríncema

TOŽILNIK: zbrínca

MESTNIK: pri zbríncih

ORODNIK: z zbríncema

množina

IMENOVALNIK: zbrínci

RODILNIK: zbríncev

DAJALNIK: zbríncem

TOŽILNIK: zbrínce

MESTNIK: pri zbríncih

ORODNIK: z zbrínci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zbrínc

RODILNIK: zbrínca

DAJALNIK: zbríncu

TOŽILNIK: zbrínc

MESTNIK: pri zbríncu

ORODNIK: z zbríncem

dvojina

IMENOVALNIK: zbrínca

RODILNIK: zbríncev

DAJALNIK: zbríncema

TOŽILNIK: zbrínca

MESTNIK: pri zbríncih

ORODNIK: z zbríncema

množina

IMENOVALNIK: zbrínci

RODILNIK: zbríncev

DAJALNIK: zbríncem

TOŽILNIK: zbrínce

MESTNIK: pri zbríncih

ORODNIK: z zbrínci

IZVOR

prevzeto iz švic. nem. *Sbrinz*, verjetno po švicarskem kraju *Brienz*

zelenjádár zelenjádárja samostalnik moškega spola

[zelenjádár]

POMEN

1. kdor se poklicno ukvarja s pridelovanjem zelenjave; SIN.: zelenjavar

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

- Povečuje se število *zelenjadarjev*, ki so se odločili za višjo kakovostno raven pridelovanja zelenjave.
- Poslovno povezovanje in skupni nastop *zelenjadarjev* bosta omogočala preživetje domačega zelenjadarstva.

▶ priredna zveza

zelenjadar in sadjar

- Svoje proizvode so predstavili *zelenjadarji*, oljkarji, vinogradniki, čebelarji, sadjarji, živinorejci ter ustanove in društva, ki so na različne načine povezani s kmetijsko proizvodnjo.
- Sadjarji, vinogradniki in *zelenjadarji* lahko obvarujejo pridelke z mrežami proti toči.

...

▪ Nizke temperature minulih dni niso bile naklonjene domačim *zelenjadarjem*.

▪ Zainteresirani *zelenjadarji* so v treh dneh posveta prisluhnili različnim predavateljem s področja zelenjadarstva.

1.1. kdor se poklicno ukvarja s prodajo sadja in zelenjave, zlasti na stojnici; SIN.: zelenjavar

▪ *Zelenjadarji*, ki prodajamo na tržnicah, se moramo spopadati s konkurenco različnih uvoznih trgovskih podjetij.

▪ Med socialne stike sodi tudi prijazen pozdrav poštarju in klepet pri *zelenjadarju*.

▪ Določeni del trga zasedajo prodajalci začimb, drugega mesarji, spet svojega *zelenjadarji*.

▪ Drvim proti trgovini, vmes švignem na pošto, do mesarja in *zelenjadarja*, saj mi je žena pred odhodom vrinila listič, na katerem je zapisano, kaj naj kupim.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zelenjadar]

IPA: [zele'nja:dar]

tonemski

[zelenjadar]

IPA: [zele'nja:dàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zelenjadar

RODILNIK: zelenjadarja

DAJALNIK: zelenjadarju

TOŽILNIK: zelenjadarja

MESTNIK: pri zelenjadarju

ORODNIK: z zelenjadarjem

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjadarja

RODILNIK: zelenjadarjev

DAJALNIK: zelenjadarjema

TOŽILNIK: zelenjadarja

MESTNIK: pri zelenjadarjih

ORODNIK: z zelenjadarjema

množina

IMENOVALNIK: zelenjadarji

RODILNIK: zelenjadarjev

DAJALNIK: zelenjadarjem

TOŽILNIK: zelenjadarje

MESTNIK: pri zelenjadarjih

ORODNIK: z zelenjadarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zelenjadar

RODILNIK: zelenjadarja

DAJALNIK: zelenjadarju

TOŽILNIK: zelenjadarja

MESTNIK: pri zelenjadarju

ORODNIK: z zelenjadarjem

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjadarja

RODILNIK: zelenjadarjev

DAJALNIK: zelenjadarjema

TOŽILNIK: zelenjadarja

MESTNIK: pri zelenjadarjih

ORODNIK: z zelenjadarjema

množina

IMENOVALNIK: zelenjadarji

RODILNIK: zelenjadarjev

DAJALNIK: zelenjadarjem

TOŽILNIK: zelenjadarje

MESTNIK: pri zelenjadarjih

ORODNIK: z zelenjadarji

IZVOR

iz *zelenjad* 'zelenjava', iz ↑zelen

zelenjádarski zelenjádarska zelenjádarsko pridevnik

[zelenjádarski]

POMEN

1. ki je v zvezi z zelenjadarji ali zelenjadarstvom

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

zelenjádarska kmetija, zadruga | zelenjádarska pridelava, proizvodnja

▪ V vasi je ena večjih *zelenjádarskih* kmetij na Slovenskem, saj pridelava letno približno 700 ton zelenjave in še milijon sadik.

▪ Ustanovitev *zelenjádarske* zadruge jim je olajšala delo pri prodaji zelenjave.

▪ *Zelenjádarska* pridelava na gredicah se tudi v Sloveniji vedno bolj uveljavlja.

1.1. ki je v zvezi z zelenjadarji, tj. prodajalci sadja in zelenjave

▪ *Zelenjádarske* stojnice se šibijo pod težo za pest debelih paradiznikov in čebul.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zelenjádarski]

IPA: [zele'nja:darski]

tonemski

[zelenjádarski]

IPA: [zele'nja:dàrski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarski

RODILNIK: zelenjádarskega

DAJALNIK: zelenjádarskemu

TOŽILNIK: zelenjádarski

živo zelenjádarskega

MESTNIK: pri zelenjádarskem

ORODNIK: z zelenjádarskim

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarska

RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskima
TOŽILNIK: zelenjádarska
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskima

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarski
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskim
TOŽILNIK: zelenjádarske
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarska
RODILNIK: zelenjádarske
DAJALNIK: zelenjádarski
TOŽILNIK: zelenjádarsko
MESTNIK: pri zelenjádarski
ORODNIK: z zelenjádarsko

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarski
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskima
TOŽILNIK: zelenjádarski
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskima

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarske
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskim
TOŽILNIK: zelenjádarske
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarsko
RODILNIK: zelenjádarskega
DAJALNIK: zelenjádarskemu
TOŽILNIK: zelenjádarsko
MESTNIK: pri zelenjádarskem
ORODNIK: z zelenjádarskim

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarski
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskima
TOŽILNIK: zelenjádarski
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskima

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarska
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskim
TOŽILNIK: zelenjádarska
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarski
RODILNIK: zelenjádarskega
DAJALNIK: zelenjádarskemu
TOŽILNIK: zelenjádarski
živo zelenjádarskega
MESTNIK: pri zelenjádarskem
ORODNIK: z zelenjádarskim

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarska
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskima
TOŽILNIK: zelenjádarska
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskima

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarski
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskim
TOŽILNIK: zelenjádarske
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarska
RODILNIK: zelenjádarske
DAJALNIK: zelenjádarski
TOŽILNIK: zelenjádarsko
MESTNIK: pri zelenjádarski
ORODNIK: z zelenjádarsko

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarski
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskima
TOŽILNIK: zelenjádarski
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskima

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarske
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskim
TOŽILNIK: zelenjádarske
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarsko
RODILNIK: zelenjádarskega
DAJALNIK: zelenjádarskemu
TOŽILNIK: zelenjádarsko
MESTNIK: pri zelenjádarskem
ORODNIK: z zelenjádarskim

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarski
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskima
TOŽILNIK: zelenjádarski
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskima
množina

IMENOVALNIK: zelenjádarska
RODILNIK: zelenjádarskih
DAJALNIK: zelenjádarskim
TOŽILNIK: zelenjádarska
MESTNIK: pri zelenjádarskih
ORODNIK: z zelenjádarskimi

IZVOR

↑zelenjadar

zelenjádarstvo zelenjádarstva samostalnik srednjega spola
[zelenjádarstvo]

POMEN

1. dejavnost, ki se ukvarja s pridelavo zelenjave

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

ukvarjati se z zelenjadarstvom

- Imamo manjšo kmetijo na obrobju Ljubljane in se ukvarjamo z *zelenjadarstvom*.
- Kar nekaj kmetovalcev se je odločilo, da se bodo za glavno ali dopolnilno dejavnost ukvarjali z *zelenjadarstvom*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**

področje zelenjadarstva | razvoj zelenjadarstva

- Možnosti za razvoj *zelenjadarstva* so kljub pomanjkanju padavin in visokim poletnim temperaturam tudi v tej regiji velike.

▶ priredna zveza

zelenjadarstvo in poljedelstvo, zelenjadarstvo in sadjarstvo

- Pred leti je imela vodilno vlogo živinoreja, zdaj pa se čedalje več kmetov odloča za poljedelstvo in *zelenjadarstvo*.
- Na ministrstvu pojasnjujejo, da imajo v *zelenjadarstvu* in sadjarstvu na višino pridelka velik vpliv vremenski dejavniki.

1.1. veda o tej dejavnosti ali študij te vede

▶ sam. beseda + za + **sam. beseda v tožilniku**
specialist, specialistka za zelenjadarstvo

- Svetovalci specialisti za *zelenjadarstvo* so glede na rezultate analize pripravili načrt gnojenja z dušičnimi gnojili.

...

- Profesorica *zelenjadarstva*, ekološkega kmetijstva in poljedelstva poudarja, da bi morala biti ekološka živila obvezni sestavni del obrokov v kuhinjah javne prehrane.

- Bila je med vodilnimi raziskovalci na področju *zelenjadarstva* v Sloveniji, aktivno pa je bila

vključena v raziskave tudi v mednarodnem prostoru.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zelenjádarstvo]

IPA: [zele'nja:darstvo]

tonemski

[zelenjádarstvo]

IPA: [zele'nja:darstvo]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarstvo

RODILNIK: zelenjádarstva

DAJALNIK: zelenjádarstvu

TOŽILNIK: zelenjádarstvo

MESTNIK: pri zelenjádarstvu

ORODNIK: z zelenjádarstvom

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarstvi

RODILNIK: zelenjádarstev

DAJALNIK: zelenjádarstvom

TOŽILNIK: zelenjádarstvi

MESTNIK: pri zelenjádarstvih

ORODNIK: z zelenjádarstvom

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarstva

RODILNIK: zelenjádarstev

DAJALNIK: zelenjádarstvom

TOŽILNIK: zelenjádarstva

MESTNIK: pri zelenjádarstvih

ORODNIK: z zelenjádarstvi

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádarstvo

RODILNIK: zelenjádarstva

DAJALNIK: zelenjádarstvu

TOŽILNIK: zelenjádarstvo

MESTNIK: pri zelenjádarstvu

ORODNIK: z zelenjádarstvom

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádarstvi

RODILNIK: zelenjádarstev

DAJALNIK: zelenjádarstvom

TOŽILNIK: zelenjádarstvi

MESTNIK: pri zelenjádarstvih

ORODNIK: z zelenjádarstvom

množina

IMENOVALNIK: zelenjádarstva

RODILNIK: zelenjádarstev

DAJALNIK: zelenjádarstvom

TOŽILNIK: zelenjádarstva

MESTNIK: pri zelenjádarstvih

ORODNIK: z zelenjádarstvi

IZVOR

↑zelenjadar

zelenjádnica zelenjádnic(e) samostalnik ženskega spola

[zelenjádnic

POMEN

1. navadno v množini, iz agronomije **kulturna rastlina**, namenjena za prehrano, ki se goji na vrtu, polju

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

posaditi, sejati zelenjadnice

▪ Zgodaj spomladi so vrtničarji začeli sejati in saditi *zelenjadnice*, dišavnice in začimbnice.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

pridelava, pridelovanje zelenjadnic | sadike, seme zelenjadnic | vrsta zelenjadnice

▪ V minulem letu so bili rastni pogoji za pridelavo *zelenjadnic* zelo neugodni.

▪ Lansko jesen smo na Slovenskem dobili prva uradna in s predpisi skladna ekološka semena *zelenjadnic* ter zelišč.

▪ Trajne vrste *zelenjadnic* rastejo na istem mestu več let, sicer pa za gredice vsako leto pripravijo nov zasaditveni načrt.

1.1. ta rastlina kot hrana, jed

▪ Če se odločimo, da bomo *zelenjadnice* zamrzovali ali vkuhavali, jih pripravimo in shranimo čim prej po izkopu, po možnosti še isti dan.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zelenjádnic

IPA: [zele'nja:dnitsa]

tonemski

[zelenjádnic

IPA: [zele'nja:dnitsa]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádnic

RODILNIK: zelenjádnic

DAJALNIK: zelenjádnic

TOŽILNIK: zelenjádnic

MESTNIK: pri zelenjádnic

ORODNIK: z zelenjádnic

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádnic

RODILNIK: zelenjádnic

DAJALNIK: zelenjádnic

TOŽILNIK: zelenjádnic

MESTNIK: pri zelenjádnic

ORODNIK: z zelenjádnic

množina

IMENOVALNIK: zelenjádnic

RODILNIK: zelenjádnic

DAJALNIK: zelenjádnic

TOŽILNIK: zelenjádnic

MESTNIK: pri zelenjádnic

ORODNIK: z zelenjádnic

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zelenjádnic

RODILNIK: zelenjádnic

DAJALNIK: zelenjádnic

TOŽILNIK: zelenjádnic

MESTNIK: pri zelenjádnic

ORODNIK: z zelenjádnic

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjádnic

RODILNIK: zelenjádnic

DAJALNIK: zelenjádnic

TOŽILNIK: zelenjádnic

MESTNIK: pri zelenjádnic

ORODNIK: z zelenjádnic

množina

IMENOVALNIK: zelenjádnic

RODILNIK: zelenjádnic

DAJALNIK: zelenjádnic

TOŽILNIK: zelenjádnic

MESTNIK: pri zelenjádnic

ORODNIK: z zelenjádnic

IZVOR

iz *zelenjad* 'zelenjava', iz ↑zelen

zelenjávar zelenjáv

[zelenjáv

POMEN

1. kdor se poklicno ukvarja s pridelovanjem zelenjave; SIN.: zelenjadar

▪ Zaradi velikega uvoza solatnic je mnogo manjših slovenskih *zelenjavarjev* pridelavo opustilo.

▪ Le s povezovanjem sadjarjev in *zelenjavarjev* v organizacije pridelovalcev je mogoče izpeljati naložbe v dvig kakovosti pridelave.

1.1. kdor se poklicno ukvarja s prodajo sadja in zelenjave, zlasti na stojnici; SIN.: zelenjadar

▪ Moški je na levi strani parkirišča kupil pri *zelenjavarju* na stojnici breskve, paprike, čebulo in paradižnik.

▪ Večinoma smo kupci takšni, da ne hodimo nazaj k *zelenjavarju*, ko nam podtakne gnilo pomarančo.

▪ Vsakdo pozna svoje prodajalce, vsakdo zaupa svojemu mesarju, svojemu *zelenjavarju*, svojemu peku in svoji ribarnici.

2. ekspresivno kdor (rad) jé zelenjavo

▪ »Odločil sem se za pripravo zelenjavne juhe iz pora, muškatne buče, cvetače in paprike s popečenimi kruhovimi kockami, da si ogrejemo telo,« je z loncem v roki zategnil zapriseženi *zelenjavar*.

- Hitro je bilo očitno, da sva v primerjavi z najinimi gostitelji precej bolj *zelenjavarja*, kot pa ne vem kako dobra mesojedca.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zelenjavar]

IPA: [zele'nja:var]

tonemski

[zelenjavar]

IPA: [zelenjá:vàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zelenjavar

RODILNIK: zelenjavarja

DAJALNIK: zelenjavarju

TOŽILNIK: zelenjavarja

MESTNIK: pri zelenjavarju

ORODNIK: z zelenjavarjem

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjavarja

RODILNIK: zelenjavarjev

DAJALNIK: zelenjavarjema

TOŽILNIK: zelenjavarja

MESTNIK: pri zelenjavarjih

ORODNIK: z zelenjavarjema

množina

IMENOVALNIK: zelenjavarji

RODILNIK: zelenjavarjev

DAJALNIK: zelenjavarjem

TOŽILNIK: zelenjavarje

MESTNIK: pri zelenjavarjih

ORODNIK: z zelenjavarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zelenjavar

RODILNIK: zelenjavarja

DAJALNIK: zelenjavarju

TOŽILNIK: zelenjavarja

MESTNIK: pri zelenjavarju

ORODNIK: z zelenjavarjem

dvojina

IMENOVALNIK: zelenjavarja

RODILNIK: zelenjavarjev

DAJALNIK: zelenjavarjema

TOŽILNIK: zelenjavarja

MESTNIK: pri zelenjavarjih

ORODNIK: z zelenjavarjema

množina

IMENOVALNIK: zelenjavarji

RODILNIK: zelenjavarjev

DAJALNIK: zelenjavarjem

TOŽILNIK: zelenjavarje

MESTNIK: pri zelenjavarjih

ORODNIK: z zelenjavarji

IZVOR

↑zelenjava

zelenonógi zelenonóga zelenonógo pridevnik

[zelenonógi]

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zelenonógi]

IPA: [zeleɲo'no:gi]

tonemski

[zelenonógi] in [zelenonôgi]

IPA: [zeleɲɔɲò:gí] in [zeleɲɔɲó:gí]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonógi

RODILNIK: zelenonógega

DAJALNIK: zelenonógemu

TOŽILNIK: zelenonógi

živo zelenonógega

MESTNIK: pri zelenonógem

ORODNIK: z zelenonógim

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonóga

RODILNIK: zelenonógih

DAJALNIK: zelenonógima

TOŽILNIK: zelenonóga

MESTNIK: pri zelenonógih

ORODNIK: z zelenonógima

množina

IMENOVALNIK: zelenonógi

RODILNIK: zelenonógih

DAJALNIK: zelenonógim

TOŽILNIK: zelenonóge

MESTNIK: pri zelenonógih

ORODNIK: z zelenonógimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonóga

RODILNIK: zelenonóge

DAJALNIK: zelenonógi

TOŽILNIK: zelenonógo

MESTNIK: pri zelenonógi

ORODNIK: z zelenonógo

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonógi

RODILNIK: zelenonógih

DAJALNIK: zelenonógima

TOŽILNIK: zelenonógi

MESTNIK: pri zelenonógih

ORODNIK: z zelenonó**gima**
množina

IMENOVALNIK: zelenonó**ge**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gim**
TOŽILNIK: zelenonó**ge**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonó**go**
RODILNIK: zelenonó**gega**
DAJALNIK: zelenonó**gemu**
TOŽILNIK: zelenonó**go**
MESTNIK: pri zelenonó**gem**
ORODNIK: z zelenonó**gim**

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonó**gi**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gima**
TOŽILNIK: zelenonó**gi**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gima**

množina

IMENOVALNIK: zelenonó**ga**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gim**
TOŽILNIK: zelenonó**ga**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gimi**

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonó**gi**
RODILNIK: zelenonó**gega**
DAJALNIK: zelenonó**gemu**
TOŽILNIK: zelenonó**gi**
živo zelenonó**gega**
MESTNIK: pri zelenonó**gem**
ORODNIK: z zelenonó**gim**

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonó**ga**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gima**
TOŽILNIK: zelenonó**ga**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gima**

množina

IMENOVALNIK: zelenonó**gi**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gim**
TOŽILNIK: zelenonó**ge**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gimi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonó**ga**
RODILNIK: zelenonó**ge**
DAJALNIK: zelenonó**gi**
TOŽILNIK: zelenonó**go**
MESTNIK: pri zelenonó**gi**
ORODNIK: z zelenonó**go**

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonó**gi**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gima**
TOŽILNIK: zelenonó**gi**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gima**

množina

IMENOVALNIK: zelenonó**ge**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gim**
TOŽILNIK: zelenonó**ge**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gimi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonó**go**
RODILNIK: zelenonó**gega**
DAJALNIK: zelenonó**gemu**
TOŽILNIK: zelenonó**go**
MESTNIK: pri zelenonó**gem**
ORODNIK: z zelenonó**gim**

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonó**gi**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gima**
TOŽILNIK: zelenonó**gi**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gima**

množina

IMENOVALNIK: zelenonó**ga**
RODILNIK: zelenonó**gih**
DAJALNIK: zelenonó**gim**
TOŽILNIK: zelenonó**ga**
MESTNIK: pri zelenonó**gih**
ORODNIK: z zelenonó**gimi**

in (tonemska dvojica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonó**gi**
RODILNIK: zelenonó**gega**
DAJALNIK: zelenonó**gemu**
TOŽILNIK: zelenonó**gi**
živo zelenonó**gega**
MESTNIK: pri zelenonó**gem**
ORODNIK: z zelenonó**gim**

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonôga
RODILNIK: zelenonôgih
DAJALNIK: zelenonôgima
TOŽILNIK: zelenonôga
MESTNIK: pri zelenonôgih
ORODNIK: z zelenonôgima
množina

IMENOVALNIK: zelenonôgi
RODILNIK: zelenonôgih
DAJALNIK: zelenonôgim
TOŽILNIK: zelenonôge
MESTNIK: pri zelenonôgih
ORODNIK: z zelenonôgimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonôga
RODILNIK: zelenonôge
DAJALNIK: zelenonôgi
TOŽILNIK: zelenonôgo
MESTNIK: pri zelenonôgi
ORODNIK: z zelenonôgo

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonôgi
RODILNIK: zelenonôgih
DAJALNIK: zelenonôgima
TOŽILNIK: zelenonôgi
MESTNIK: pri zelenonôgih
ORODNIK: z zelenonôgima

množina

IMENOVALNIK: zelenonôge
RODILNIK: zelenonôgih
DAJALNIK: zelenonôgim
TOŽILNIK: zelenonôge
MESTNIK: pri zelenonôgih
ORODNIK: z zelenonôgimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenonôgo
RODILNIK: zelenonôgega
DAJALNIK: zelenonôgemu
TOŽILNIK: zelenonôgo
MESTNIK: pri zelenonôgem
ORODNIK: z zelenonôgim

dvojina

IMENOVALNIK: zelenonôgi
RODILNIK: zelenonôgih
DAJALNIK: zelenonôgima
TOŽILNIK: zelenonôgi
MESTNIK: pri zelenonôgih
ORODNIK: z zelenonôgima

množina

IMENOVALNIK: zelenonôga
RODILNIK: zelenonôgih
DAJALNIK: zelenonôgim
TOŽILNIK: zelenonôga
MESTNIK: pri zelenonôgih

ORODNIK: z zelenonôgimi

STALNE ZVEZE

zelenonoga tukalica

iz zoologije tukalica s črnim perjem po hrbtu, zelenimi nogami in rdečim kljunom z rumenkasto konico; primerjaj lat. *Gallinula chloropus*

- Kot vse tukalice tudi *zelenonoga tukalica* prebiva na stoječih in počasi tekočih vodah.
- Črno lisko bi lahko zamenjali le z *zelenonogo tukalico*, ki pa ima rdeč kljun z rumeno konico.
- Posebnost *zelenonoge tukalice* je, da pri vzgoji legla sodelujejo tudi mladiči iz prejšnjega legla.

zelenonogi martinec

iz zoologije martinec z daljšim koničastim kljunom in daljšimi zelenkastimi nogami; primerjaj lat. *Tringa nebularia*

- Gnezdišča *zelenonogega martinca* so v severni Evropi in Aziji, predvsem v pasu tundre in na gozdnih jasah, prezimuje pa v sredozemskem bazenu.
- *Zelenonogi martinec* je zgoraj sivih barv, spodaj pa bel, ima pa tudi značilen, dolg in razmeroma močan kljun.

IZVOR

↑zelen + ↑noga

zelenoók zelenoóka zelenoóko pridevnik [zelenoók]

POMEN

ki ima zelene oči

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

zelenook lepoteč | zelenooka igralka | zelenooka lepotica | zelenooko dekle

- *Zelenooki* igralki dajejo moč pozitivna naravnost, močna osebnost in podpora družine.
- Nogometaš je menda do ušes zaljubljen v *zelenooko* rusko lepotico.

...

- Bila je svetlolasa, *zelenooka* in drobna, vendar postavna.
- Svetlolasi *zelenooki* šestletni nadobudnež je kot ponavadi povzročal učiteljici precej dela.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zelenoók]

IPA: [zeleno'ɔ:k]

tonemski

[zelenoòk]

IPA: [zelenó:k]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenoók
določno zelenoóki
RODILNIK: zelenoóke**ga**
DAJALNIK: zelenoók**emu**
TOŽILNIK: zelenoók
določno zelenoóki
živo zelenoóke**ga**
MESTNIK: pri zelenoók**em**
ORODNIK: z zelenoók**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zelenoóka
RODILNIK: zelenoók**ih**
DAJALNIK: zelenoók**ima**
TOŽILNIK: zelenoóka
MESTNIK: pri zelenoók**ih**
ORODNIK: z zelenoók**ima**

množina

IMENOVALNIK: zelenoóki
RODILNIK: zelenoók**ih**
DAJALNIK: zelenoók**im**
TOŽILNIK: zelenoóke
MESTNIK: pri zelenoók**ih**
ORODNIK: z zelenoók**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenoóka
RODILNIK: zelenoóke
DAJALNIK: zelenoóki
TOŽILNIK: zelenoóko
MESTNIK: pri zelenoóki
ORODNIK: z zelenoóko

dvojina

IMENOVALNIK: zelenoóki
RODILNIK: zelenoók**ih**
DAJALNIK: zelenoók**ima**
TOŽILNIK: zelenoóki
MESTNIK: pri zelenoók**ih**
ORODNIK: z zelenoók**ima**

množina

IMENOVALNIK: zelenoóke
RODILNIK: zelenoók**ih**
DAJALNIK: zelenoók**im**
TOŽILNIK: zelenoóke
MESTNIK: pri zelenoók**ih**
ORODNIK: z zelenoók**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenoóko
RODILNIK: zelenoóke**ga**
DAJALNIK: zelenoók**emu**
TOŽILNIK: zelenoóko
MESTNIK: pri zelenoók**em**
ORODNIK: z zelenoók**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zelenoóki

RODILNIK: zelenoók**ih**

DAJALNIK: zelenoók**ima**

TOŽILNIK: zelenoóki

MESTNIK: pri zelenoók**ih**

ORODNIK: z zelenoók**ima**

množina

IMENOVALNIK: zelenoóka

RODILNIK: zelenoók**ih**

DAJALNIK: zelenoók**im**

TOŽILNIK: zelenoóka

MESTNIK: pri zelenoók**ih**

ORODNIK: z zelenoók**imi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bòlj zelenoók

ženski spol

EDNINA: bòlj zelenoóka

srednji spol

EDNINA: bòlj zelenoóko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj zelenoók

ženski spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj zelenoóka

srednji spol

EDNINA: nàjbolj in nájbolj zelenoóko

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zelenoòk

določno zelenoòki

RODILNIK: zelenoòke**ga**

DAJALNIK: zelenoòk**emu**

TOŽILNIK: zelenoòk

določno zelenoòki

živo zelenoòke**ga**

MESTNIK: pri zelenoòk**em**

ORODNIK: z zelenoòk**im**

dvojina

IMENOVALNIK: zelenoòka

RODILNIK: zelenoòk**ih**

DAJALNIK: zelenoòk**ima**

TOŽILNIK: zelenoòka

MESTNIK: pri zelenoòk**ih**

ORODNIK: z zelenoòk**ima**

množina

IMENOVALNIK: zelenoòki

RODILNIK: zelenoòk**ih**

DAJALNIK: zelenoòk**im**

TOŽILNIK: zelenoòke

MESTNIK: pri zelenoòk**ih**

ORODNIK: z zelenoòk**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ka
RODILNIK: zeleno**ó**ke
DAJALNIK: zeleno**ó**ki
TOŽILNIK: zeleno**ó**ko
MESTNIK: pri zeleno**ó**ki
ORODNIK: z zeleno**ó**ko

dvojina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ki
RODILNIK: zeleno**ó**kih
DAJALNIK: zeleno**ó**kima
TOŽILNIK: zeleno**ó**ki
MESTNIK: pri zeleno**ó**kih
ORODNIK: z zeleno**ó**kima

množina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ke
RODILNIK: zeleno**ó**kih
DAJALNIK: zeleno**ó**kim
TOŽILNIK: zeleno**ó**ke
MESTNIK: pri zeleno**ó**kih
ORODNIK: z zeleno**ó**kimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ko
RODILNIK: zeleno**ó**kega
DAJALNIK: zeleno**ó**kemu
TOŽILNIK: zeleno**ó**ko
MESTNIK: pri zeleno**ó**kem
ORODNIK: z zeleno**ó**kim

dvojina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ki
RODILNIK: zeleno**ó**kih
DAJALNIK: zeleno**ó**kima
TOŽILNIK: zeleno**ó**ki
MESTNIK: pri zeleno**ó**kih
ORODNIK: z zeleno**ó**kima

množina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ka
RODILNIK: zeleno**ó**kih
DAJALNIK: zeleno**ó**kim
TOŽILNIK: zeleno**ó**ka
MESTNIK: pri zeleno**ó**kih
ORODNIK: z zeleno**ó**kimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: b**ò**lj zeleno**ó**ek

ženski spol

EDNINA: b**ò**lj zeleno**ó**ka

srednji spol

EDNINA: b**ò**lj zeleno**ó**ko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj zeleno**ó**ek

ženski spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj zeleno**ó**ka

srednji spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj zeleno**ó**ko

in (tonemska dvojnica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ek
določno zeleno**ó**ki
RODILNIK: zeleno**ó**kega
DAJALNIK: zeleno**ó**kemu
TOŽILNIK: zeleno**ó**ek
določno zeleno**ó**ki
živo zeleno**ó**kega
MESTNIK: pri zeleno**ó**kem
ORODNIK: z zeleno**ó**kim

dvojina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ka
RODILNIK: zeleno**ó**kih
DAJALNIK: zeleno**ó**kima
TOŽILNIK: zeleno**ó**ka
MESTNIK: pri zeleno**ó**kih
ORODNIK: z zeleno**ó**kima

množina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ki
RODILNIK: zeleno**ó**kih
DAJALNIK: zeleno**ó**kim
TOŽILNIK: zeleno**ó**ke
MESTNIK: pri zeleno**ó**kih
ORODNIK: z zeleno**ó**kimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ka
RODILNIK: zeleno**ó**ke
DAJALNIK: zeleno**ó**ki
TOŽILNIK: zeleno**ó**ko
MESTNIK: pri zeleno**ó**ki
ORODNIK: z zeleno**ó**ko

dvojina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ki
RODILNIK: zeleno**ó**kih
DAJALNIK: zeleno**ó**kima
TOŽILNIK: zeleno**ó**ki
MESTNIK: pri zeleno**ó**kih
ORODNIK: z zeleno**ó**kima

množina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ke
RODILNIK: zeleno**ó**kih
DAJALNIK: zeleno**ó**kim
TOŽILNIK: zeleno**ó**ke
MESTNIK: pri zeleno**ó**kih
ORODNIK: z zeleno**ó**kimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: zeleno**ó**ko
RODILNIK: zeleno**ó**kega
DAJALNIK: zeleno**ó**kemu
TOŽILNIK: zeleno**ó**ko

MESTNIK: pri zeleno**čkem**
ORODNIK: z zeleno**čkim**

dvojina

IMENOVALNIK: zeleno**čki**
RODILNIK: zeleno**čkih**
DAJALNIK: zeleno**čkima**
TOŽILNIK: zeleno**čki**
MESTNIK: pri zeleno**čkih**
ORODNIK: z zeleno**čkima**

množina

IMENOVALNIK: zeleno**čka**
RODILNIK: zeleno**čkih**
DAJALNIK: zeleno**čkim**
TOŽILNIK: zeleno**čka**
MESTNIK: pri zeleno**čkih**
ORODNIK: z zeleno**čkimi**

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: b**ò**lj zeleno**čk**

ženski spol

EDNINA: b**ò**lj zeleno**čka**

srednji spol

EDNINA: b**ò**lj zeleno**čko**

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj zeleno**čk**

ženski spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj zeleno**čka**

srednji spol

EDNINA: n**à**jbolj in n**à**jbolj zeleno**čko**

IZVOR

↑zelen + ↑oko

zigóta zigóte samostalnik ženskega spola [zigóta]

POMEN

iz biologije celica, ki pri spolnem razmnoževanju nastane z združitvijo dveh spolnih celic

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

zigota nastane

▪ Človeška celica se oblikuje, ko spermij oplodi jajčece, pri tem pa nastane *zigota*.

▶ **sam. beseda + sam. beseda v rodilniku**

▪ Stadij *zigote* predstavlja obdobje od oploditve jajčne celice do ugnezdjenja *zigote* v endometrium (sluznico maternice).

▶ **prid. beseda + sam. beseda**

▪ Po oploditvi se novonastala *zigota*, to je enotna osnovna celica, razdeli v dve, ti dve naprej v štiri, šestnajst in tako naprej.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zigóta]

IPA: [zi'go:ta]

tonemski

[zigóta]

IPA: [zigó:tà]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zigóta

RODILNIK: zigóte

DAJALNIK: zigóti

TOŽILNIK: zigóto

MESTNIK: pri zigóti

ORODNIK: z zigóto

dvojina

IMENOVALNIK: zigóti

RODILNIK: zigót

DAJALNIK: zigótama

TOŽILNIK: zigóti

MESTNIK: pri zigótah

ORODNIK: z zigótama

množina

IMENOVALNIK: zigóte

RODILNIK: zigót

DAJALNIK: zigótam

TOŽILNIK: zigóte

MESTNIK: pri zigótah

ORODNIK: z zigótami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zigóta

RODILNIK: zigóte

DAJALNIK: zigóti

TOŽILNIK: zigóto

MESTNIK: pri zigóti

ORODNIK: z zigóto

dvojina

IMENOVALNIK: zigóti

RODILNIK: zigót

DAJALNIK: zigótama

TOŽILNIK: zigóti

MESTNIK: pri zigótah

ORODNIK: z zigótama

množina

IMENOVALNIK: zigóte

RODILNIK: zigót

DAJALNIK: zigótam

TOŽILNIK: zigóte

MESTNIK: pri zigótah

ORODNIK: z zigótami

IZVOR

prevzeto iz nem. *Zygote*, kar je iz gr. *zygōtós* 'povezan', iz *zygōō* 'povezujem'

zobotrébec zobotrébca samostalnik moškega spola

[zobotrébəc]

POMEN

koničasta, navadno lesena paličica za odstranjevanje ostankov hrane med zobmi, za nabiranje hrane

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

KAKO izdelani, KAKO oblikovani zobotrebeci | lesen zobotrebec

- Vsako marelico nekajkrat prebodemo z lesenim *zobotrebce*.
- Vse več ljudi se zanima za ročno izdelane *zobotrebce*, ker so bolj trpežni in bolj kakovostni.
- Vaščani izdelujejo leskove *zobotrebce*, eden od njih še plete košare.

▶ glag. + z/s + **sam. beseda v orodniku**

pomagati si z zobotrebce | prebosti KAJ z zobotrebce | preveriti KAJ z zobotrebce | pritrditi KAJ z zobotrebce | speti KAJ, zapeti KAJ, zapreti KAJ z zobotrebce | učvrstiti KAJ z zobotrebce | zašpiliti KAJ z zobotrebce | zatakiniti KAJ z zobotrebce

- Pri režah in vdolbinicah si pomagajte z *zobotrebce* ali vatrano palčko.
- Če potrebujete le nekaj kapljic soka, limono prebodite z *zobotrebce* in stisnite.
- Zvitke ovijte s slanino in jih spnite z *zobotrebci*.
- Fileje zvijemo, jih zašpilimo z *zobotrebce* ali povežemo z nitko.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

delati, izdelovati zobotrebce | odstraniti zobotrebce | uporabiti zobotrebec | zabosti, zapičiti zobotrebec

- *Zobotrebce* je izdelovala že kot majhna deklica, poleg tega pa tudi copate in predpražnike.
- Zvitke damo na desko, odstranimo *zobotrebce* in meso narežemo na rezine.
- Po končanem obroku je nemudoma uporabil *zobotrebec*.
- Namočena zrna posadi v mivko in ob vsakem zrnu zapiči *zobotrebec*.

▶ sam. beseda + **sam. beseda v rodilniku**

izdelava, izdelovanje zobotrebcev | izdelovalec zobotrebcev | uporaba zobotrebca

- Poleg sedmih izdelovalcev *zobotrebcev* so se predstavili še drugi mojstri domače obrti.
- Na Notranjskem je bilo nekdaj izdelovanje *zobotrebcev*, kuhalnic in lesenih žlic pomembna in dobro razvita dejavnost.
- V renesansi je postala uporaba *zobotrebcev* priljubljena po vsej Evropi.

▶ glag. + na + **sam. beseda v tožilniku**

nabosti KAJ na zobotrebec

- Česen, ki ga želite le na kratko prepražiti, nabodite na *zobotrebec*.
- Kose sadja nanizamo na daljše *zobotrebce*.

▶ **sam. beseda** + med + sam. beseda v orodniku
zobotrebec med zobmi

- Bil je v uniformi in z običajnim *zobotrebce* med zobmi.

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Zobotrebec* ne spada na mizo.

▶ merni prisl. + **sam. beseda v rodilniku**

- Na tekmovanju so morali kandidati v desetih minutah ošiliti čim več *zobotrebcev*.

▶ **sam. beseda** + iz + sam. beseda v rodilniku

- Nedeljskim obiskovalcem muzeja predstavimo izdelavo *zobotrebcev* iz leskovega lesa.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[zobotrɛbɛc]

IPA: [zobɔ'tre:bɔts]

tonemski

[zobotrɛ̂bɛc]

IPA: [zobɔtrɛ́:bòts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: zobotrɛbɛc

RODILNIK: zobotrɛbɛca

DAJALNIK: zobotrɛbɛcu

TOŽILNIK: zobotrɛbɛc

MESTNIK: pri zobotrɛbɛcu

ORODNIK: z zobotrɛbɛcem

dvojina

IMENOVALNIK: zobotrɛbɛca

RODILNIK: zobotrɛbɛcev

DAJALNIK: zobotrɛbɛcema

TOŽILNIK: zobotrɛbɛca

MESTNIK: pri zobotrɛbɛcih

ORODNIK: z zobotrɛbɛcema

množina

IMENOVALNIK: zobotrɛbɛci

RODILNIK: zobotrɛbɛcev

DAJALNIK: zobotrɛbɛcem

TOŽILNIK: zobotrɛbɛce

MESTNIK: pri zobotrɛbɛcih

ORODNIK: z zobotrɛbɛci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: zobotrɛ̂bɛc

RODILNIK: zobotrɛ̂bɛca

DAJALNIK: zobotrɛ̂bɛcu

TOŽILNIK: zobotrɛ̂bɛc

MESTNIK: pri zobotrɛ̂bɛcu

ORODNIK: z zobotrɛ̂bɛcem

dvojina

IMENOVALNIK: zobotrɛ̂bɛca

RODILNIK: zobotrɛ̂bɛcev

DAJALNIK: zobotrɛ̂bɛcema

TOŽILNIK: zobotrɛ̂bɛca

MESTNIK: pri zobotrɛ̂bɛcih

ORODNIK: z zobotrɛ̂bɛcema

množina

IMENOVALNIK: zobotrɛ̂bɛci

RODILNIK: zobotrɛ̂bɛcev

DAJALNIK: zobotrēbcem
TOŽILNIK: zobotrēbce
MESTNIK: pri zobotrēbcih
ORODNIK: z zobotrēbci

FRAZEOLOGIJA

(suh) kot zobotrebec

suh kot zobotrebec

kot zobotrebec

zelo suh, vitek; zelo tanek

- »Le kdo bi mi verjel, da sem bil nekoč *suh kot zobotrebec*,« se je pošalil.
- Nikjer nisem navedel, da sem suh, niti moja punca ni *suha kot zobotrebec*. Ob 90 kilogramih bi res lahko rekel, da suh nisem.
- Še do nedavnega je bila *kot zobotrebec*, zdaj pa so v javnost že pricurljale novice, da se bo poskusila zrediti.
- Njihove noge *so kot zobotrebc*.

IZVOR

iz ↑zob + tvor. od ↑trebiti

žábar žábarja samostalnik moškega spola [žábar]

POMEN

1. kdor lovi žabe, zlasti za prodajo

- Pomlad je tudi čas, ko *žabarji* začnejo loviti žabe.
- *Žabarji* za poslastico ponujajo tudi žabje krake.

2. neknjižno pogovorno, slabšalno Ljubljčan

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- Kako gledajo Mariborčani na Ljubljčanec in kaj si *žabarji* mislijo o Štajercih?

...

- Prebivalci drugih slovenskih pokrajin Ljubljčanec in okoličane šaljivo, včasih zbadljivo, imenujejo *žabarji*.

2.1. neknjižno pogovorno, slabšalno član športnega kluba, ekipe iz Ljubljane z okolico ali njun navijač

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

- *Žabarji* nimajo velike prednosti, zato lahko vse doseženo še izgubijo.
- Lani so zmagali *žabarji* po streljanju kazenskih strelav, letos pa je bila njihova zmaga lažja.

3. neknjižno pogovorno, slabšalno Francoz

- Minili so dnevi, ko smo Francozom rekli, da so *žabarji*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žábar]

IPA: [ˈʒaːbar]

tonemski

[žâbar]

IPA: [ʒáːbàr]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žábar

RODILNIK: žábarja

DAJALNIK: žábarju

TOŽILNIK: žábarja

MESTNIK: pri žábarju

ORODNIK: z žábarjem

dvojina

IMENOVALNIK: žábarja

RODILNIK: žábarjev

DAJALNIK: žábarjema

TOŽILNIK: žábarja

MESTNIK: pri žábarjih

ORODNIK: z žábarjema

množina

IMENOVALNIK: žábarji

RODILNIK: žábarjev

DAJALNIK: žábarjem

TOŽILNIK: žábarje

MESTNIK: pri žábarjih

ORODNIK: z žábarji

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žâbar

RODILNIK: žâbarja

DAJALNIK: žâbarju

TOŽILNIK: žâbarja

MESTNIK: pri žâbarju

ORODNIK: z žâbarjem

dvojina

IMENOVALNIK: žâbarja

RODILNIK: žâbarjev

DAJALNIK: žâbarjema

TOŽILNIK: žâbarja

MESTNIK: pri žâbarjih

ORODNIK: z žâbarjema

množina

IMENOVALNIK: žâbarji

RODILNIK: žâbarjev

DAJALNIK: žâbarjem

TOŽILNIK: žâbarje

MESTNIK: pri žâbarjih

ORODNIK: z žâbarji

IZVOR

↑žaba

žábarski žábarska žábarsko pridevnik [žábarski]

POMEN

1. neknjižno pogovorno, slabšalno ki je v zvezi z Ljubljčanec ali Ljubljano z okolico

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Naslednje jutro se odpravim v Maribor, da mi ne bi kdo očital *žabarskega* samoljubja.

▪ Zaradi žabarjev in *žabarskih* prisklednikov se pa jaz ne mislim sramovati svojega narečja.

1.1. neknjižno pogovorno, slabšalno **ki je v zvezi s športnim klubom, ekipo iz Ljubljane z okolico ali njunimi navijači**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ *Žabarski* igralci bi morali tu končevati kariero in nato prevzeti takšne in drugačne vloge.

2. neknjižno pogovorno, slabšalno **ki je v zvezi s Francozi ali Francijo**

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

▪ Super film, le če ne bi bilo vse z *žabarskim* naglasom, bi bil pa res še bolj kul.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žábarski]

IPA: [ˈʒa:barski]

tonemski

[žâbarski]

IPA: [ʒá:bàrski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žábarski

RODILNIK: žábarskega

DAJALNIK: žábarskemu

TOŽILNIK: žábarski

živo žábarskega

MESTNIK: pri žábarskem

ORODNIK: z žábarskim

dvojina

IMENOVALNIK: žábarska

RODILNIK: žábarskih

DAJALNIK: žábarskima

TOŽILNIK: žábarska

MESTNIK: pri žábarskih

ORODNIK: z žábarskima

množina

IMENOVALNIK: žábarski

RODILNIK: žábarskih

DAJALNIK: žábarskim

TOŽILNIK: žábarske

MESTNIK: pri žábarskih

ORODNIK: z žábarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žábarska

RODILNIK: žábarske

DAJALNIK: žábarski

TOŽILNIK: žábarsko

MESTNIK: pri žábarski

ORODNIK: z žábarsko

dvojina

IMENOVALNIK: žábarski

RODILNIK: žábarskih

DAJALNIK: žábarskima

TOŽILNIK: žábarski

MESTNIK: pri žábarskih

ORODNIK: z žábarskima

množina

IMENOVALNIK: žábarske

RODILNIK: žábarskih

DAJALNIK: žábarskim

TOŽILNIK: žábarske

MESTNIK: pri žábarskih

ORODNIK: z žábarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žábarsko

RODILNIK: žábarskega

DAJALNIK: žábarskemu

TOŽILNIK: žábarsko

MESTNIK: pri žábarskem

ORODNIK: z žábarskim

dvojina

IMENOVALNIK: žábarski

RODILNIK: žábarskih

DAJALNIK: žábarskima

TOŽILNIK: žábarski

MESTNIK: pri žábarskih

ORODNIK: z žábarskima

množina

IMENOVALNIK: žábarska

RODILNIK: žábarskih

DAJALNIK: žábarskim

TOŽILNIK: žábarska

MESTNIK: pri žábarskih

ORODNIK: z žábarskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žâbarski

RODILNIK: žâbarskega

DAJALNIK: žâbarskemu

TOŽILNIK: žâbarski

živo žâbarskega

MESTNIK: pri žâbarskem

ORODNIK: z žâbarskim

dvojina

IMENOVALNIK: žâbarska

RODILNIK: žâbarskih

DAJALNIK: žâbarskima

TOŽILNIK: žâbarska

MESTNIK: pri žâbarskih

ORODNIK: z žâbarskima

množina

IMENOVALNIK: žâbarski
RODILNIK: žâbarskih
DAJALNIK: žâbarskim
TOŽILNIK: žâbarske
MESTNIK: pri žâbarskih
ORODNIK: z žâbarskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žâbarska
RODILNIK: žâbarske
DAJALNIK: žâbarski
TOŽILNIK: žâbarsko
MESTNIK: pri žâbarski
ORODNIK: z žâbarsko

dvojina

IMENOVALNIK: žâbarski
RODILNIK: žâbarskih
DAJALNIK: žâbarskima
TOŽILNIK: žâbarski
MESTNIK: pri žâbarskih
ORODNIK: z žâbarskima

množina

IMENOVALNIK: žâbarske
RODILNIK: žâbarskih
DAJALNIK: žâbarskim
TOŽILNIK: žâbarske
MESTNIK: pri žâbarskih
ORODNIK: z žâbarskimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žâbarsko
RODILNIK: žâbarskega
DAJALNIK: žâbarskemu
TOŽILNIK: žâbarsko
MESTNIK: pri žâbarskem
ORODNIK: z žâbarskim

dvojina

IMENOVALNIK: žâbarski
RODILNIK: žâbarskih
DAJALNIK: žâbarskima
TOŽILNIK: žâbarski
MESTNIK: pri žâbarskih
ORODNIK: z žâbarskima

množina

IMENOVALNIK: žâbarska
RODILNIK: žâbarskih
DAJALNIK: žâbarskim
TOŽILNIK: žâbarska
MESTNIK: pri žâbarskih
ORODNIK: z žâbarskimi

IZVOR

↑žabar

žabec žábca samostalnik moškega spola [žábɛç]

POMEN

zlasti v pravljicnih besedilih samec dvoživke brez repa z navadno gladko kožo, večjo glavo in močnimi nogami s plavalno kožico; SIN.: ekspresivno žabon

▶ prid. beseda + sam. beseda

- Ko je ribnik zajelo nezadovoljstvo, je najstarejši in najdebelejši *žabec* skical sestanek.
- S poljubom se nagnusni *žabec* spremeni v prelepega princa, ježek v postavnega mladeniča, stara krastača v čudovito kraljično.

▶ sam. beseda v imenovalniku + glag.

- *Žabec* srečno živi v svojem ribniku, dokler se ta ne pošuši in ubogi *žabec* obtiči v blatu.
- *Žabec* je počasi priplezal na trato in zvedavo zrl vame.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

- V tokratni zgodbi dekle resda poljubi *žabca*, toda učinek je precej drugačen.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žábɛç]

IPA: [ˈʒa:bɛts]

tonemski

[žábɛç]

IPA: [ʒá:bɛts]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žábec
RODILNIK: žábca
DAJALNIK: žábcu
TOŽILNIK: žábca
MESTNIK: pri žábcu
ORODNIK: z žábcem

dvojina

IMENOVALNIK: žábca
RODILNIK: žábcev
DAJALNIK: žábcema
TOŽILNIK: žábca
MESTNIK: pri žábcih
ORODNIK: z žábcema

množina

IMENOVALNIK: žábci
RODILNIK: žábcev
DAJALNIK: žábcem
TOŽILNIK: žábce
MESTNIK: pri žábcih
ORODNIK: z žábci

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žâbec
RODILNIK: žâbca
DAJALNIK: žâbcu
TOŽILNIK: žâbca

MESTNIK: pri žabcu
ORODNIK: z žabcem

dvojina

IMENOVALNIK: žabca
RODILNIK: žabcev
DAJALNIK: žabcema
TOŽILNIK: žabca
MESTNIK: pri žabcih
ORODNIK: z žabcema

množina

IMENOVALNIK: žabci
RODILNIK: žabcev
DAJALNIK: žabcem
TOŽILNIK: žabce
MESTNIK: pri žabcih
ORODNIK: z žabci

IZVOR
↑žaba

žabón žabóna samostalnik moškega spola [žabón]

POMEN

ekspresivno, zlasti v pravljicnih besedilih samec dvoživke brez repa z navadno gladko kožo, večjo glavo in močnimi nogami s plavalno kožico; SIN.: žabec

▶ **sam. beseda v imenovalniku** + glag.

▪ *Žabon* je dobil veliko daril, velikih in težkih, le eno je bilo skromno in lahko.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

▪ Ko je navdušen hitel pojasnjevati, kako nenavadne primerke je našel, ga je v sodu čakala kopica rjavih, nič zanimivih *žabonov*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žabón]

IPA: [ʒaˈboːn]

tonemski

[žabõn]

IPA: [ʒabóːn]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žabón
RODILNIK: žabóna
DAJALNIK: žabónu
TOŽILNIK: žabóna
MESTNIK: pri žabónu
ORODNIK: z žabónom

dvojina

IMENOVALNIK: žabóna
RODILNIK: žabónov
DAJALNIK: žabónoma
TOŽILNIK: žabóna
MESTNIK: pri žabónih

ORODNIK: z žabónoma

množina

IMENOVALNIK: žabóni
RODILNIK: žabónov
DAJALNIK: žabónom
TOŽILNIK: žabóne
MESTNIK: pri žabónih
ORODNIK: z žabóni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žabõn
RODILNIK: žabõna
DAJALNIK: žabõnu
TOŽILNIK: žabõna
MESTNIK: pri žabõnu
ORODNIK: z žabõnom

dvojina

IMENOVALNIK: žabõna
RODILNIK: žabõnov
DAJALNIK: žabõnoma
TOŽILNIK: žabõna
MESTNIK: pri žabõnih
ORODNIK: z žabõnoma

množina

IMENOVALNIK: žabõni
RODILNIK: žabõnov
DAJALNIK: žabõnom
TOŽILNIK: žabõne
MESTNIK: pri žabõnih
ORODNIK: z žabõni

IZVOR
↑žaba

žaljív žaljíva žaljívo pridevnik [žaljíu žaljíva žaljívo]

POMEN

1. ki navadno na neprimeren, nespoštljiv način govori, dela kaj z namenom prizadeti, ponižati koga, zlasti z izpostavljanjem njegovih pomanjkljivosti, (domnevnih) napak

▶ prisl. + **prid. beseda**

osebno žaljív | skrajno žaljív

▪ Trudim se, da nisem osebno *žaljíva* in da ostajam na nivoju profesionalnih pripomb nad njihovimi proceduralnimi napakami.
▪ Včasih pač ne moreš biti tiho, ko je nekdo skrajno *žaljív*.

▶ vezni glag. + **prid. beseda v imenovalniku**

▪ Do mene je bil skrajno *žaljív*, zato pravim, da se mi mora opravičiti zaradi tega, kar mi je storil.

▶ priredna zveza

žaljív in nesramen

▪ Tudi če je sogovornik nesramen in *žaljív*, poskusite ohraniti mirno kri in preusmeriti tok pogovora.

1.1. ki kaže, izraža tako neprimerno, nespoštljivo govorjenje, ravnanje

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žaljiv članek, zapis | žaljiv govor | žaljiv način, ton | žaljiv namen | žaljiv napad, nastop, očitek | žaljiv odgovor | žaljiv odnos | žaljiv vzdevek | žaljivi grafiti, napisi, naslovi, plakati, transparenti | žaljivi izrazi, komentarji | žaljivi prispevki | žaljiva ocena, oznaka, primerjava | žaljiva vsebina | žaljive besede, izjave, navedbe, pripombe, trditve | žaljive karikature | žaljive obtožbe, (vrednostne) sodbe | žaljivo besedilo, pisanje | žaljivo dejanje, izražanje, obnašanje, vedenje, ravnanje | žaljivo podtikanje | žaljiva gesla | žaljiva pisma, sporočila | žaljiva vprašanja

▪ Zame je mojster tudi zato, ker zna ostro opozoriti na kak problem, na napake ljudi, a vendar nikoli na *žaljiv* način.

▪ Takih primitivnih in *žaljivih* komentarjev se vzdrži, ker z njimi samo dokazuješ svojo nekulturo!

▪ S svojimi neresničnimi, *žaljivimi* in zaničevalnimi izjavami naj bi podjetju povzročil škodo.

▶ prisl. + **prid. beseda**

domnevno žaljiv | izjemno, izredno, skrajno, zelo žaljiv

▪ Takšne trditve so po njegovem skrajno *žaljive* in škodujejo njegovi časti in dobremu imenu.

▪ Naravnost *žaljiv* je zapis v uvodu članka, ki pravi, da je le tretjina fizioterapevtov ustrezno usposobljena.

▪ V politiki delam že vrsto let, a tako *žaljivega* odnosa še nisem doživel.

▶ **priređna zveza**

žaljiv in neprimeren, žaljiv in neresničen, žaljiv in ponižujoč

▪ Ne dovolim, da se tako blati ime pokojnega, saj so navedbe skrajno *žaljive* in neprimerne.

▪ Proti novinarki in časopisni hiši je sprožil pravdni postopek z utemeljitvijo, da so bile v prispevku zapisane neresnične in *žaljive* trditve, s čimer sta bili razžaljeni njegova čast in dobro ime.

▪ Namigovanja v določenih medijih so do nas *žaljiva* in ponižujoča.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žaljíu žaljíva žaljívo]

IPA: [za'ljí:u za'ljí:va za'ljí:vó]

tonemski

[žaljíu žaljíva žaljívo] in [žaljíu žaljíva žaljívo]

IPA: [za'ljí:u za'ljí:vá za'ljí:vó] in [za'ljí:u za'ljí:vá za'ljí:vó]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljív

določno žaljívi

RODILNIK: žaljívega

DAJALNIK: žaljívemu

TOŽILNIK: žaljív

določno žaljívi

živo žaljívega

MESTNIK: pri žaljívem

ORODNIK: z žaljívim

dvojina

IMENOVALNIK: žaljíva

RODILNIK: žaljívih

DAJALNIK: žaljívima

TOŽILNIK: žaljíva

MESTNIK: pri žaljívih

ORODNIK: z žaljívima

množina

IMENOVALNIK: žaljívi

RODILNIK: žaljívih

DAJALNIK: žaljívim

TOŽILNIK: žaljíve

MESTNIK: pri žaljívih

ORODNIK: z žaljívimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljíva

RODILNIK: žaljíve

DAJALNIK: žaljívi

TOŽILNIK: žaljívo

MESTNIK: pri žaljívi

ORODNIK: z žaljívo

dvojina

IMENOVALNIK: žaljívi

RODILNIK: žaljívih

DAJALNIK: žaljívima

TOŽILNIK: žaljívi

MESTNIK: pri žaljívih

ORODNIK: z žaljívima

množina

IMENOVALNIK: žaljíve

RODILNIK: žaljívih

DAJALNIK: žaljívim

TOŽILNIK: žaljíve

MESTNIK: pri žaljívih

ORODNIK: z žaljívimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljívo

RODILNIK: žaljívega

DAJALNIK: žaljívemu

TOŽILNIK: žaljívo

MESTNIK: pri žaljívem

ORODNIK: z žaljívim

dvojina

IMENOVALNIK: žaljívi
RODILNIK: žaljívih
DAJALNIK: žaljívima
TOŽILNIK: žaljívi
MESTNIK: pri žaljívih
ORODNIK: z žaljívima

množina

IMENOVALNIK: žaljíva
RODILNIK: žaljívih
DAJALNIK: žaljívim
TOŽILNIK: žaljíva
MESTNIK: pri žaljívih
ORODNIK: z žaljívimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj žaljív

ženski spol

EDNINA: bõlj žaljíva

srednji spol

EDNINA: bõlj žaljívo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljív

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljíva

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljívo

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljív

določno žaljívi

RODILNIK: žaljívega

DAJALNIK: žaljívemu

TOŽILNIK: žaljív

določno žaljívi

živo žaljívega

MESTNIK: pri žaljívem

ORODNIK: z žaljívim

dvojina

IMENOVALNIK: žaljíva

RODILNIK: žaljívih

DAJALNIK: žaljívima

TOŽILNIK: žaljíva

MESTNIK: pri žaljívih

ORODNIK: z žaljívima

množina

IMENOVALNIK: žaljívi

RODILNIK: žaljívih

DAJALNIK: žaljívim

TOŽILNIK: žaljíve

MESTNIK: pri žaljívih

ORODNIK: z žaljívimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljíva
RODILNIK: žaljíve
DAJALNIK: žaljívi
TOŽILNIK: žaljívo
MESTNIK: pri žaljívi
ORODNIK: z žaljívo

dvojina

IMENOVALNIK: žaljívi
RODILNIK: žaljívih
DAJALNIK: žaljívima
TOŽILNIK: žaljívi
MESTNIK: pri žaljívih
ORODNIK: z žaljívima

množina

IMENOVALNIK: žaljíve
RODILNIK: žaljívih
DAJALNIK: žaljívim
TOŽILNIK: žaljíve
MESTNIK: pri žaljívih
ORODNIK: z žaljívimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljívo

RODILNIK: žaljívega

DAJALNIK: žaljívemu

TOŽILNIK: žaljívo

MESTNIK: pri žaljívem

ORODNIK: z žaljívim

dvojina

IMENOVALNIK: žaljívi

RODILNIK: žaljívih

DAJALNIK: žaljívima

TOŽILNIK: žaljívi

MESTNIK: pri žaljívih

ORODNIK: z žaljívima

množina

IMENOVALNIK: žaljíva

RODILNIK: žaljívih

DAJALNIK: žaljívim

TOŽILNIK: žaljíva

MESTNIK: pri žaljívih

ORODNIK: z žaljívimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj žaljív

ženski spol

EDNINA: bõlj žaljíva

srednji spol

EDNINA: bõlj žaljívo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljív

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljíva

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljívo

in (tonemska dvojnica)

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljîv
določno žaljîvi
RODILNIK: žaljîvega
DAJALNIK: žaljîvemu
TOŽILNIK: žaljîv
določno žaljîvi
živo žaljîvega
MESTNIK: pri žaljîvem
ORODNIK: z žaljîvim

dvojina

IMENOVALNIK: žaljîva
RODILNIK: žaljîvih
DAJALNIK: žaljîvima
TOŽILNIK: žaljîva
MESTNIK: pri žaljîvih
ORODNIK: z žaljîvima

množina

IMENOVALNIK: žaljîvi
RODILNIK: žaljîvih
DAJALNIK: žaljîvim
TOŽILNIK: žaljîve
MESTNIK: pri žaljîvih
ORODNIK: z žaljîvimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljîva
RODILNIK: žaljîve
DAJALNIK: žaljîvi
TOŽILNIK: žaljîvo
MESTNIK: pri žaljîvi
ORODNIK: z žaljîvo

dvojina

IMENOVALNIK: žaljîvi
RODILNIK: žaljîvih
DAJALNIK: žaljîvima
TOŽILNIK: žaljîvi
MESTNIK: pri žaljîvih
ORODNIK: z žaljîvima

množina

IMENOVALNIK: žaljîve
RODILNIK: žaljîvih
DAJALNIK: žaljîvim
TOŽILNIK: žaljîve
MESTNIK: pri žaljîvih
ORODNIK: z žaljîvimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žaljîvo
RODILNIK: žaljîvega
DAJALNIK: žaljîvemu
TOŽILNIK: žaljîvo

MESTNIK: pri žaljîvem

ORODNIK: z žaljîvim

dvojina

IMENOVALNIK: žaljîvi
RODILNIK: žaljîvih
DAJALNIK: žaljîvima
TOŽILNIK: žaljîvi
MESTNIK: pri žaljîvih
ORODNIK: z žaljîvima

množina

IMENOVALNIK: žaljîva
RODILNIK: žaljîvih
DAJALNIK: žaljîvim
TOŽILNIK: žaljîva
MESTNIK: pri žaljîvih
ORODNIK: z žaljîvimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj žaljîv

ženski spol

EDNINA: bõlj žaljîva

srednji spol

EDNINA: bõlj žaljîvo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljîv

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljîva

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žaljîvo

STALNE ZVEZE

žaljiva obdolžitev

iz prava namerno širjenje, izpostavljanje domnevnih, neresničnih trditev o drugem z namenom škodovanja njegovi časti in ugledu

▶ sam. beseda + sam. beseda v roditelju

kaznivo dejanje žaljive obdolžitve

- Vložil je kazensko ovadbo in predlog pregona zoper neznanega storilca zaradi suma storitve kaznivega dejanja *žaljive obdolžitve*.
- Zaradi izjav, ki jih je izrekel na njen račun, je že podala predlog za kazenski pregon zaradi suma *žaljive obdolžitve*.
- Ker niso našli zakonitih znakov *žaljive obdolžitve*, prav tako niti znakov kakega drugega kaznivega dejanja zoper čast in dobro ime, so obtoženca oprostili.

▶ prid. beseda + sam. beseda

domnevna žaljiva obdolžitev

- Ameriško vrhovno sodišče je odločilo, da mora javni funkcionar v primeru, ko zahteva pregon zaradi obrekovanja, dokazati netočnost domnevne *žaljive obdolžitve* in tudi namen razžalitve.

▶ glag. + sam. beseda v tožilniku

očitati žaljivo obdolžitev

▪ Zoper njo je vložil zasebno kazensko tožbo, v kateri ji očita *žaljivo obdolžitev*.

▶ **glag.** + zaradi + **sam. beseda v roditeljski**

tožiti zaradi žaljive obdolžitve

▪ Zaradi *žaljive obdolžitve* je tožil avtorico članka, vendar je višje sodišče tožbo zavrnilo.

▶ **sam. beseda** + zaradi + **sam. beseda v roditeljski** (kazenski) pregon zaradi žaljive obdolžitve

▪ Ni želel pojasnjevati, ali se bo vlada odločila za predlog kazenskega pregona zaradi *žaljive obdolžitve* državnega organa oziroma uradne osebe.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda v roditeljski**

▪ Nekdanjega novinarja spremenjeni senat okrožnega sodišča tokrat ni spoznal za krivega *žaljive obdolžitve*.

▶ **privedna zveza**

žaljiva obdolžitev in obrekovanje, žaljiva obdolžitev in opravljanje

▪ Poslanca predlagata popolno odpravo poslanske imunitete, prav tako bi sankcionirala poslance zaradi razžalitev, obrekovanja in *žaljive obdolžitve*.

IZVOR

↑žaliti

žaljivo prislov [žaljívo]

POMEN

1. takó, da se navadno na neprimeren, nespoštljiv način govori, dela kaj z namenom prizadeti, ponižati koga, zlasti z izpostavljanjem njegovih pomanjkljivosti, (domnevnih) napak

▶ **prisl.** + **glag.**

žaljivo govoriti | žaljivo (se) izraziti, izražati | žaljivo se obnašati, vesti | žaljivo pisati | zveneti žaljivo

▪ *Žaljivo* je govoril o njenem delu, še preden se je z njim seznanil.

▪ Tožil je časopise in novinarje, ker so *žaljivo* pisali o njem.

▪ Opazil je mladoletnika, ki sta zvijala prometne znake. Ko ju je opozoril, sta se fanta le posmehovala in se do njega vedla *žaljivo*.

▪ Sodišče pravi, da ne more zahtevati odškodnine, četudi sporni odlomek zveni *žaljivo*.

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

▪ Njihova drža je bila ne samo nekorektna do nasprotnikov, ampak tudi *žaljivo* podcenjujoča do Slovenije.

1.1. ekspresivno izraža, poudarja veliko mero, zlasti v negativnem smislu

▶ **prisl.** + **prid. beseda**

žaljivo nizek

▪ Odkupna cena za kmete je zaradi velike ponudbe in majhnega povpraševanja *žaljivo* nizka, zato je veliko pridelka še v kletih.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žaljívo]

IPA: [za'ljí:vo]

tonemski

[žaljívo]

IPA: [za'ljí:vo]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK: žaljívo

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj žaljívo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj žaljívo

tonemsko

OSNOVNIK: žaljívo

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: bôlj žaljívo

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE: nâjbolj in nâjbolj žaljívo

STALNE ZVEZE

žaljivo obdolžiti

iz prava namerno širiti, izpostavljati domnevne, neresnične trditve o drugem z namenom škodovanja njegovi časti in ugledu

▪ Zasebni tožnik mu očita, da ga je v tisku *žaljivo obdolžil*, to pa lahko škoduje njegovi časti in dobremu imenu.

▪ V zasebni tožbi zasebnemu detektivu očita, da ga je, ko se je oglasil pri njem v najemniškem stanovanju, *žaljivo obdolžil*, češ da se ukvarja s trgovino z mamili.

▪ Novinarju je očital, da ga je *žaljivo obdolžil*, ko ga je javno ožigosal kot prevaranta in goljufa.

▪ Vse do prejema tožbe sploh nisem vedel, da je omenjen v knjigi. Vsekakor ga nisem želel *žaljivo obdolžiti*, kot mi očita.

IZVOR

↑žaljiv

žaljivost žaljivosti samostalnik ženskega spola [žaljívost]

POMEN

1. navadno neprimerno, nespoštljivo govorjenje, ravnanje z namenom prizadeti, ponižati koga, zlasti z izpostavljanjem njegovih pomanjkljivosti, (domnevnih) napak

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v roditeljski**

▪ Dogaja se, da na obravnavi prihaja do koleričnih izpadov ali izjav, ki so na meji *žaljivosti*.

▶ **prid. beseda** + **sam. beseda**

▪ Kar zadeva mojo domnevno *žaljivost* do medijev in novinarjev: vsako besedo in vsak stavek trikrat premislim, preden ga dam v tisk.

1.1. lastnost česa, da kaže, izraža tako neprimerno, nespoštljivo govorjenje, ravnanje

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
  - Zaradi stila in *žaljivosti* pisanja se nam odgovor najprej ni zdel smiseln, saj bi od direktorja uspešne družbe pričakovali malce več spoštljivosti, zrelosti in etične drže.
  - Prosil bi, da malo umirimo ton in *žaljivost* razprave.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
  - Vedno sem in bom menil, da določa raven *žaljivosti* izjave tisti, komur je bila ta izjava namenjena, in ne tisti, od kogar je bila izrečena.
- ▶ **sam. beseda** + do + sam. beseda v roditelju
  - Nekulturnost te ravni je že onstran *žaljivosti* do stroke in avtorja v celoti in se vrača k tistemu, ki jo spočenja.

1.2. iz prava lastnost česa, da namerno širi, izpostavlja domnevne, neresnične trditve o drugem z namenom škodovanja njegovi časti in ugledu

- ▶ **sam. beseda** + sam. beseda v roditelju
  - Obdolženec se je *žaljivosti* svojih trditev gotovo dobro zavedal in jih je tudi z namenom zaničevanja zapisal.
  - Sodišče je prepričano, da ni mogoče govoriti o *žaljivosti* kritike, če ta to res je in v primeru, ko kritika temelji na dejstvih ter jo je storilec navedel v dobri veri in brez namena zaničevanja.
- ▶ sam. beseda + **sam. beseda v roditelju**
  - Sodnica je v sodbi zapisala, da se v skladu z obstoječo sodno prakso upoštevajo le objektivna merila *žaljivosti*.
  - Pri presoji pravnega standarda *žaljivosti* je treba upoštevati čas, okoliščine, navade, osebe ter medsebojne odnose pravnih strank, pa tudi druge okoliščine primera.
- ▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**
  - Med štirimi spornimi članki, na katere sta se sklicevala zasebna tožilca, je okrožno sodišče videlo *žaljivost* v le delu članka.
  - Pritožbeno sodišče meni, da pravna presoja ne utemeljuje sklepa, da je bilo ravnanje prvotoženca škodljivo oz. da mu je mogoče pripisati *žaljivost*.
- ▶ sam. beseda + o + **sam. beseda v mestniku**
  - Pooblaščenec tožene družbe je zanikal očitke o *žaljivosti* in zaničevalnem namenu – namen članka naj bi bil le prikazati očitno neskladje med ravnanjem in trditvami javne osebnosti.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni
[žaljivost]
IPA: [za'lji:vost]
tonemski
[žaljivost]
IPA: [za'lji:vost]

VZOREC

jakostno
ednina

IMENOVALNIK: žaljivost
RODILNIK: žaljivosti
DAJALNIK: žaljivosti
TOŽILNIK: žaljivost
MESTNIK: pri žaljivosti
ORODNIK: z žaljivostjo

dvojina

IMENOVALNIK: žaljivosti
RODILNIK: žaljivosti
DAJALNIK: žaljivostma tudi žaljivostima
TOŽILNIK: žaljivosti
MESTNIK: pri žaljivostih
ORODNIK: z žaljivostma tudi z žaljivostima

množina

IMENOVALNIK: žaljivosti
RODILNIK: žaljivosti
DAJALNIK: žaljivostim
TOŽILNIK: žaljivosti
MESTNIK: pri žaljivostih
ORODNIK: z žaljivostmi

tonemsko
ednina

IMENOVALNIK: žaljivost
RODILNIK: žaljivosti
DAJALNIK: žaljivosti
TOŽILNIK: žaljivost
MESTNIK: pri žaljivosti
ORODNIK: z žaljivostjo

dvojina

IMENOVALNIK: žaljivosti
RODILNIK: žaljivosti
DAJALNIK: žaljivostma tudi žaljivostima
TOŽILNIK: žaljivosti
MESTNIK: pri žaljivostih
ORODNIK: z žaljivostma tudi z žaljivostima

množina

IMENOVALNIK: žaljivosti
RODILNIK: žaljivosti
DAJALNIK: žaljivostim
TOŽILNIK: žaljivosti
MESTNIK: pri žaljivostih
ORODNIK: z žaljivostmi

IZVOR

↑žaljiv

žárek žárka žárko pridevnik [žárək]

POMEN

1. ki ima zaradi pokvarjenosti neprijeten vonj in grenek, rahlo pekoč okus

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žarka maščoba | žarko maslo, olje

- Moka, ki ima vonj po zatohlem, zagotovo pokvari okus izdelka. Prav tako tudi star kvas ali *žarka* maščoba.
- Vonj spominja na *žarko* maslo in je neznosen.
- Nepravilno polnjenje ovitkov, ki povzročajo zračne mehurje, ima za posledico krčenje nadeva, neznačilno barvo in rumenkasto ter *žarko* slanino.

...

- Najbolje je, da si mešanico pripravimo sproti, ker sicer lahko postane *žarka* ali pa eterična olja izhlapijo in ne učinkujejo več.

1.1. ki je posledica te lastnosti, kaže nanjo

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žarek okus

- Ob višjih temperaturah se maščobe mehčajo in topijo, začenjajo se procesi oksidacije, kar se kaže v neprijetnem vonju in *žarkem* okusu.
- Maščoba, ki jih barvice in senčila vsebujejo, se pokvari podobno kot maslo in dobi *žarek* vonj.

1.2. ki spominja na to lastnost

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

- Žaltava korenovka ima včasih *žarek* vonj, največkrat pa je brez posebnega vonja in okusa.

2. ekspresivno ki je izrazit, močan, zlasti pri oddajanju, odboju svetlobe

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žarka svetloba

- Oslepljen od *žarke* svetlobe, ki vlada v tisti goli beli pokrajini, sem bil v temačni luknji sprva kot slep.
- Skočiš v toplo morje in ob tej *žarki* svetlobi, ki odseva na gladini vode, imaš občutek, da se kopaš v zlatu, škrlatu, bakru, bronu.

2.1. ekspresivno ki je izrazite, zlasti rumenkasto rjave barve

▶ **prid. beseda** + sam. beseda

žarke barve

- Zunaj je sijalo sonce in *žarke* barve indijskega poletja so me bodle v oči.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žárək]

IPA: [ˈʒa:rək]

tonemski

[žárək]

IPA: [ʒà:rók]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žarek

določno žárki

RODILNIK: žárkega

DAJALNIK: žárkemu

TOŽILNIK: žárek

določno žárki

živo žárkega

MESTNIK: pri žárkem

ORODNIK: z žárkim

dvojina

IMENOVALNIK: žarka

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žarka

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žarki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žarke

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žarka

RODILNIK: žárke

DAJALNIK: žárki

TOŽILNIK: žárko

MESTNIK: pri žárki

ORODNIK: z žárko

dvojina

IMENOVALNIK: žarki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žarki

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žarke

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žarke

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žárko

RODILNIK: žárkega

DAJALNIK: žárkemu

TOŽILNIK: žárko

MESTNIK: pri žárkem

ORODNIK: z žárkim

dvojina

IMENOVALNIK: žarki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žarki

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárka

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj žárek

ženski spol

EDNINA: bõlj žárka

srednji spol

EDNINA: bõlj žárko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárek

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárka

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárko

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žárek

določno žárki

RODILNIK: žárkega

DAJALNIK: žárkemu

TOŽILNIK: žárek

določno žárki

živo žárkega

MESTNIK: pri žárkem

ORODNIK: z žárkim

dvojina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárka

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárke

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárke

DAJALNIK: žárki

TOŽILNIK: žárko

MESTNIK: pri žárki

ORODNIK: z žárko

dvojina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárki

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárke

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárke

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žárko

RODILNIK: žárkega

DAJALNIK: žárkemu

TOŽILNIK: žárko

MESTNIK: pri žárkem

ORODNIK: z žárkim

dvojina

IMENOVALNIK: žárki

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkima

TOŽILNIK: žárki

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkima

množina

IMENOVALNIK: žárka

RODILNIK: žárkih

DAJALNIK: žárkim

TOŽILNIK: žárka

MESTNIK: pri žárkih

ORODNIK: z žárkimi

PRIMERNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: bõlj žárek

ženski spol

EDNINA: bõlj žárka

srednji spol

EDNINA: bõlj žárko

PRESEŽNIK – OPISNO STOPNJEVANJE

moški spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárek

ženski spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárka

srednji spol

EDNINA: nãjbolj in nãjbolj žárko

IZVOR

↑žareti

žárkost žárkosti samostalnik ženskega spola [žárkost]

POMEN

lastnost maščobe ali živila, izdelka, ki maščobo vsebuje, da je zaradi pokvarjenosti neprijetnega vonja in grenkega, rahlo pekočega okusa

▶ **sam. beseda** + sam. beseda v rodilniku

žarkost maščobe

- Askorbinska kislina ščiti živilo, da se ne bi zaradi oksidacije pokvarilo, kar se pokaže v obliki *žarkosti* maščobe in v spremembi barve.

▶ glag. + **sam. beseda v tožilniku**

preprečevati žarkost

- Oluščena jedrca iz trgovine so navadno obdelana s snovjo proti oksidaciji, ki preprečuje *žarkost*.
- Znano je, da svetloba pospešuje *žarkost* maščob, to pa pospešijo še previsoke temperature v shrabah.
- Dosti prej kot drugi zaznam *žarkost* sestavin, bodisi mesa, orehov, lešnikov, olja ali česarkoli že.

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Oksidativno *žarkost* maščob štejemo za biokemično napako, ki jo zaznamo na zunanjem sloju maščobnega tkiva, ki je svetlo rumene barve.
- Koščki pršuta so namigovali na rahlo *žarkost*.

...

- V toplih mesecih je bilo treba klobase zaščititi pred nadaljnjim sušenjem in *žarkostjo*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žárkost]

IPA: [ˈʒa:rkɔst]

tonemski

[žárkost]

IPA: [ʒa:rkɔ́st]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žárkost

RODILNIK: žárkosti

DAJALNIK: žárkosti

TOŽILNIK: žárkost

MESTNIK: pri žárkosti

ORODNIK: z žárkostjo

dvojina

IMENOVALNIK: žárkosti

RODILNIK: žárkosti

DAJALNIK: žárkostma tudi žárkostima

TOŽILNIK: žárkosti

MESTNIK: pri žárkosti

ORODNIK: z žárkostma tudi z žárkostima

množina

IMENOVALNIK: žárkosti

RODILNIK: žárkosti

DAJALNIK: žárkostim

TOŽILNIK: žárkosti

MESTNIK: pri žárkosti

ORODNIK: z žárkosti

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žárkost

RODILNIK: žárkosti

DAJALNIK: žárkosti

TOŽILNIK: žárkost

MESTNIK: pri žárkosti

ORODNIK: z žárkostjo

dvojina

IMENOVALNIK: žárkosti

RODILNIK: žárkosti

DAJALNIK: žárkostma tudi žárkostima

TOŽILNIK: žárkosti

MESTNIK: pri žárkosti

ORODNIK: z žárkostma tudi z žárkostima

množina

IMENOVALNIK: žárkosti

RODILNIK: žárkosti

DAJALNIK: žárkostim

TOŽILNIK: žárkosti

MESTNIK: pri žárkosti

ORODNIK: z žárkosti

IZVOR

↑žarek

železobetón železobetóna samostalnik moškega spola

[želežobetón]

POMEN

beton, ki ima strukturo ojačano z jeklenimi palicami ali mrežami; SIN.: iz gradbeništva armirani beton

▶ prid. beseda + **sam. beseda**

- Stavbe so iz debelega *železobetona*, prekrite z vojaškimi maskirnimi mrežami.

▶ **sam. beseda** + **sam. beseda v rodilniku**

- Njihova arhitekturna govorica je zagovarjala funkcionalnost, uporabo *železobetona* in eliminacijo ornamentov.

▶ priredna zveza

železobeton in beton

- Opeka in *železobeton* sicer ne gorita, vendar jima visoke temperature načnejo trdnost.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[želežobetón]

IPA: [ʒelezobeˈto:n]

tonemski

[želežobetôn]

IPA: [ʒelezobetó:n]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: železobetón
RODILNIK: železobetóna
DAJALNIK: železobetónu
TOŽILNIK: železobetón
MESTNIK: pri železobetónu
ORODNIK: z železobetónom

dvojina

IMENOVALNIK: železobetóna
RODILNIK: železobetónov
DAJALNIK: železobetónoma
TOŽILNIK: železobetóna
MESTNIK: pri železobetónih
ORODNIK: z železobetónoma

množina

IMENOVALNIK: železobetóni
RODILNIK: železobetónov
DAJALNIK: železobetónom
TOŽILNIK: železobetóne
MESTNIK: pri železobetónih
ORODNIK: z železobetóni

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: železobetôn
RODILNIK: železobetóna
DAJALNIK: železobetónu
TOŽILNIK: železobetôn
MESTNIK: pri železobetónu
ORODNIK: z železobetónom

dvojina

IMENOVALNIK: železobetóna
RODILNIK: železobetónov
DAJALNIK: železobetónoma
TOŽILNIK: železobetóna
MESTNIK: pri železobetónih
ORODNIK: z železobetónoma

množina

IMENOVALNIK: železobetóni
RODILNIK: železobetónov
DAJALNIK: železobetónom
TOŽILNIK: železobetóne
MESTNIK: pri železobetónih
ORODNIK: z železobetóni

IZVOR

↑železo + ↑beton

železobetónski železobetónska železobetónsko

pridevnik [železobetónski]

POMEN

ki je iz železobetona, tj. betona, ki ima strukturo ojačano z jeklenimi palicami ali mrežami; SIN.: iz gradbeništva armiranobetonski

► **prid. beseda** + sam. beseda

železobetonski most | železobetonska konstrukcija | železobetonska kupola | železobetonska plošča, stena | železobetonska stavba, zgradba

- Zmajski most je izjemen kulturni in tehniški spomenik, saj je bil eden prvih *železobetonskih* mostov na svetu.
- Podrli so prvo nadstropje in streho ter na novo postavili *železobetonsko* konstrukcijo treh nadstropij.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[železobetónski]

IPA: [ʒɛlɛzɔbɛ'to:nski]

tonemski

[železobetônski]

IPA: [ʒɛlɛzɔbetó:nski]

VZOREC

jakostno

OSNOVNIK

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: železobetónski
RODILNIK: železobetónskega
DAJALNIK: železobetónskemu
TOŽILNIK: železobetónski
živo železobetónskega
MESTNIK: pri železobetónskem
ORODNIK: z železobetónskim

dvojina

IMENOVALNIK: železobetónska
RODILNIK: železobetónskih
DAJALNIK: železobetónskima
TOŽILNIK: železobetónska
MESTNIK: pri železobetónskih
ORODNIK: z železobetónskima

množina

IMENOVALNIK: železobetónski
RODILNIK: železobetónskih
DAJALNIK: železobetónskim
TOŽILNIK: železobetónske
MESTNIK: pri železobetónskih
ORODNIK: z železobetónskimi

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: železobetónska
RODILNIK: železobetónske
DAJALNIK: železobetónski
TOŽILNIK: železobetónsko
MESTNIK: pri železobetónski
ORODNIK: z železobetónsko

dvojina

IMENOVALNIK: železobetónski
RODILNIK: železobetónskih
DAJALNIK: železobetónskima
TOŽILNIK: železobetónski
MESTNIK: pri železobetónskih
ORODNIK: z železobetónskima

množina

IMENOVALNIK: železobetónske
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskim
 TOŽILNIK: železobetónske
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: železobetónsko
 RODILNIK: železobetónskega
 DAJALNIK: železobetónskemu
 TOŽILNIK: železobetónsko
 MESTNIK: pri železobetónskem
 ORODNIK: z železobetónskim

dvojina

IMENOVALNIK: železobetónski
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskima
 TOŽILNIK: železobetónski
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskima

množina

IMENOVALNIK: železobetónska
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskim
 TOŽILNIK: železobetónska
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskimi

tonemsko

OSNOVNIK

moški spol**ednina**

IMENOVALNIK: železobetónski
 RODILNIK: železobetónskega
 DAJALNIK: železobetónskemu
 TOŽILNIK: železobetónski
 živo železobetónskega
 MESTNIK: pri železobetónskem
 ORODNIK: z železobetónskim

dvojina

IMENOVALNIK: železobetónska
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskima
 TOŽILNIK: železobetónska
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskima

množina

IMENOVALNIK: železobetónski
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskim
 TOŽILNIK: železobetónske
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskimi

ženski spol**ednina**

IMENOVALNIK: železobetónska
 RODILNIK: železobetónske
 DAJALNIK: železobetónski
 TOŽILNIK: železobetónsko
 MESTNIK: pri železobetónski
 ORODNIK: z železobetónsko

dvojina

IMENOVALNIK: železobetónski
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskima
 TOŽILNIK: železobetónski
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskima

množina

IMENOVALNIK: železobetónske
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskim
 TOŽILNIK: železobetónske
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskimi

srednji spol**ednina**

IMENOVALNIK: železobetónsko
 RODILNIK: železobetónskega
 DAJALNIK: železobetónskemu
 TOŽILNIK: železobetónsko
 MESTNIK: pri železobetónskem
 ORODNIK: z železobetónskim

dvojina

IMENOVALNIK: železobetónski
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskima
 TOŽILNIK: železobetónski
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskima

množina

IMENOVALNIK: železobetónska
 RODILNIK: železobetónskih
 DAJALNIK: železobetónskim
 TOŽILNIK: železobetónska
 MESTNIK: pri železobetónskih
 ORODNIK: z železobetónskimi

IZVOR

↑železobeton

živijo; in **živio** medmet [živijo]

POMEN

1. knjižno pogovorno uporablja se, ko govorec pozdravi koga, zlasti znanca; SIN.: knjižno pogovorno živjo

- »Živijo,« je rekla, ko je vstopila.
- Živijo! Kako si? Si dobro potoval?
- Živijo, Andraž tu, ali govorim s Tomažem?
- »Pokličem te, ko pridem domov. Živijo!« Odložil je slušalko in pogledal na uro.

- »Tudi midva morava še nekaj urediti.« »*Živijo*, upam, da se kmalu srečamo.« Odšla sta.
- 2.** knjižno pogovorno, kot samostalnik **pozdrav, zlasti znanca**;
SIN.: kot samostalnik, knjižno pogovorno *živjo*
- Seveda, pričakujem »Dober dan!«, jaz pa jim odgovorim s svojim »*Živijo!*«
- 3.** ekspresivno **uporablja se, ko govorec kaj pozdravi, sprejme z radostjo, zanosom**
- *Živijo*, življenje! *Živijo*, prostost! *Živijo*, veselje!
- 4.** starinsko **uporablja se, ko govorec slovesno pozdravlja pomembno osebo**
- Bog živi Njegovo kraljevo visokost našega junaškega prestolonaslednika in regenta! *Živijo!* *Živijo!* *Živijo!*
- Tudi mariborski župan je zbrane nagovoril v nemščini, čeprav so slovenski vzkliki »*Živijo!*« menda krepko preglasili nemške »Hoch!«

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žívijo]

IPA: [ˈʒiːvi̯jo]

tonemski

[žîvijo]

IPA: [ʒíːvi̯jo]

IZVOR

↑živio

živio; in **živijo** medmet [žívijo]

POMEN

- knjižno pogovorno **uporablja se, ko govorec pozdravi koga, zlasti znanca**; SIN.: knjižno pogovorno *živjo*
- *Živio*, tukaj Lili. Se lahko oglasim? Nekaj ti moram nujno povedati.
- Slednjič me je opazil. »O, ejga, *živio!*«
- Moram oditi, *živio*.
- kot samostalnik, knjižno pogovorno **pozdrav, zlasti znanca**;
SIN.: kot samostalnik, knjižno pogovorno *živjo*
- Slišal je še lunin »*Živio!*«, in naenkrat se je spet znašel na travniku.
- ekspresivno **uporablja se, ko govorec kaj pozdravi, sprejme z radostjo, zanosom**
- *Živio*, počitnice, in na svidenje jeseni!
- starinsko **uporablja se, ko govorec slovesno pozdravlja pomembno osebo**
- Vsi prisotni so na pobudo govornikov vzklikali: »*Živio!*«, »Slava!«, »Slava Mu!«
- Po koncu gledališke igre, uprizorjene v dvorani ljubljanske Drame v čast Bleiweisove sedemdesetletnice, je »zaoril po dvorani stoteroglasni vzklik: '*Živio*, oče Bleiweis!'«
- kot samostalnik, starinsko **slovesni pozdrav pomembne osebe**
- Iz vseh grl je zadonel hvaležni *živio*.

- Pred kadetskim zavodom je 140 fantov z Murskega polja ob mimohodu na čilih konjih klicalo *živio* cesarju.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žívijo]

IPA: [ˈʒiːvi̯jo]

tonemski

[žîvijo]

IPA: [ʒíːvi̯jo]

IZVOR

prevzeto iz hrv. *živio*, prvotno 'bodi živ, naj živi', iz ↑živeti

živjo medmet [žíujjo]

POMEN

- knjižno pogovorno **uporablja se, ko govorec pozdravi koga, zlasti znanca**; SIN.: *živijo*
- »*Živjo*,« me je pozdravil in se ustavil.
- Andrej, *živjo*, Uroš pri telefonu.
- *Živjo*, kako?
- »*Živjo*, grem«, sem zaklical.
- Končno se je zganil, zmignil z rameni in nekam mlaskajoče izjavil, no, potem pa nič, *živjo* in dobro se imej, ter odkolovratil.
- kot samostalnik, knjižno pogovorno **pozdrav, zlasti znanca**;
SIN.: kot samostalnik *živijo*
- Z *živjo* smo pozdravljali prijatelja na drugi strani sobe.
- Vse bo skrajno poslovno in si najbrž ne bova mogla reči kaj več kot uradni *živjo*.
- Ko sva prišla v lokal, sva izmenjala le zadržani »*živjo*« in »kako si«, potem pa sva se pogreznila v tišino.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žíujjo]

IPA: [ˈʒiːujjo]

tonemski

[žîujjo]

IPA: [ʒíːujjò]

v obliki **živjo**

jakostni

[žíujjo]

IPA: [ˈʒiːujjo]

tonemski

[žîujjo]

IPA: [ʒíːujjò]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: živjo
RODILNIK: živjo
DAJALNIK: živjo
TOŽILNIK: živjo
MESTNIK: pri živjo
ORODNIK: z živjo

dvojina

IMENOVALNIK: živjo
RODILNIK: živjo
DAJALNIK: živjo
TOŽILNIK: živjo
MESTNIK: pri živjo
ORODNIK: z živjo

množina

IMENOVALNIK: živjo
RODILNIK: živjo
DAJALNIK: živjo
TOŽILNIK: živjo
MESTNIK: pri živjo
ORODNIK: z živjo

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žîvjo
RODILNIK: žîvjo
DAJALNIK: žîvjo
TOŽILNIK: žîvjo
MESTNIK: pri žîvjo
ORODNIK: z žîvjo

dvojina

IMENOVALNIK: žîvjo
RODILNIK: žîvjo
DAJALNIK: žîvjo
TOŽILNIK: žîvjo
MESTNIK: pri žîvjo
ORODNIK: z žîvjo

množina

IMENOVALNIK: žîvjo
RODILNIK: žîvjo
DAJALNIK: žîvjo
TOŽILNIK: žîvjo
MESTNIK: pri žîvjo
ORODNIK: z žîvjo

IZVOR

↑živio

žlampáti žlampám nedovršni glagol [žlampáti]

POMEN

1. slabšalno piti, navadno hlastno, glasno, v velikih požirkih ali količinah

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

▪ Ves poten in rdeč od naporov je *žlampal* vodo iz plastenke.

▪ *Žlampala* sem vodo izpod pipe in štela ure do večera.

...

▪ *Žlampali* sta v dolgih, nenasitnih požirkih in odnehali sta šele, ko je bilo vedro prazno do polovice.

1.1. knjižno pogovorno, slabšalno piti sploh, zlasti alkohol

▶ **glag.** + sam. beseda v tožilniku

žlampati pivo

▪ Ko sem žlampal *pivo*, me ni odžejalo, bil sem pa korajžen in naslednji dan na smrt bolan.

▪ Še malo je odpil iz kozarca in to takoj obžaloval. Te brozge pa res ne bo več *žlampal*.

▪ Pivcev vina je veliko vrst: od takih, ki jim ne uide noben kozarec, pa do tistih, ki vino *žlampajo* in kmalu presedlajo na močnejše žganje.

▶ **prisl.** + **glag.**

▪ Nekateri so ga noro *žlampali*, da so lahko jezo in razočaranje, povzročeno s kdo ve čim, do konca potopili v alkoholu.

▪ Takrat je bil za rešetkami in je pogosto *žlampal* pivo, ki so mu ga prinašali iz bližnje gostilne.

...

▪ Vsa ta leta sleherno jutro žre in *žlampaj* zastonj pri meni in še nikoli mu ni prišlo na misel, da bi svoj zapitek tudi poravnal.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žlampáti]

IPA: [ʒlam'pa:ti]

tonemski

[žlampáti]

IPA: [ʒlampà:tí]

VZOREC

jakostno

NEDOLOČNIK: žlampáti

NAMENILNIK: žlampát

sedanjik

ednina

1. OSEBA: žlampám

2. OSEBA: žlampáš

3. OSEBA: žlampá

dvojina

1. OSEBA: žlampáva

2. OSEBA: žlampáta

3. OSEBA: žlampáta

množina

1. OSEBA: žlampámo

2. OSEBA: žlampáte

3. OSEBA: žlampájo

velelnik

ednina

2. OSEBA: žlampàj

dvojina

1. OSEBA: žlampájva

2. OSEBA: žlampájta

množina

1. OSEBA: žlampájmo

2. OSEBA: žlampájte deležnik na -/

moški spol

EDNINA: žlampàl
DVOJINA: žlampála
MNOŽINA: žlampáli

ženski spol

EDNINA: žlampála
DVOJINA: žlampáli
MNOŽINA: žlampále

srednji spol

EDNINA: žlampálo
DVOJINA: žlampáli
MNOŽINA: žlampála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampajóč
RODILNIK: žlampajóč**ega**
DAJALNIK: žlampajóč**emu**
TOŽILNIK: žlampajóč
    živo žlampajóč**ega**
MESTNIK: pri žlampajóč**em**
ORODNIK: z žlampajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampajóča
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**ima**
TOŽILNIK: žlampajóča
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampajóči
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**im**
TOŽILNIK: žlampajóče
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampajóča
RODILNIK: žlampajóče
DAJALNIK: žlampajóči
TOŽILNIK: žlampajóčo
MESTNIK: pri žlampajóči
ORODNIK: z žlampajóčo

dvojina

IMENOVALNIK: žlampajóči
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**ima**
TOŽILNIK: žlampajóči
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampajóče
RODILNIK: žlampajóč**ih**

DAJALNIK: žlampajóč**im**
TOŽILNIK: žlampajóče
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampajóče
RODILNIK: žlampajóč**ega**
DAJALNIK: žlampajóč**emu**
TOŽILNIK: žlampajóče
MESTNIK: pri žlampajóč**em**
ORODNIK: z žlampajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampajóči
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**ima**
TOŽILNIK: žlampajóči
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampajóča
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**im**
TOŽILNIK: žlampajóča
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampán
RODILNIK: žlampán**ega**
DAJALNIK: žlampán**emu**
TOŽILNIK: žlampán
    živo žlampán**ega**
MESTNIK: pri žlampán**em**
ORODNIK: z žlampán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampána
RODILNIK: žlampán**ih**
DAJALNIK: žlampán**ima**
TOŽILNIK: žlampána
MESTNIK: pri žlampán**ih**
ORODNIK: z žlampán**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampáni
RODILNIK: žlampán**ih**
DAJALNIK: žlampán**im**
TOŽILNIK: žlampáne
MESTNIK: pri žlampán**ih**
ORODNIK: z žlampán**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampána
RODILNIK: žlampáne
DAJALNIK: žlampáni
TOŽILNIK: žlampáno

MESTNIK: pri žlampáni
ORODNIK: z žlampáno

dvojina

IMENOVALNIK: žlampáni
RODILNIK: žlampáni**h**
DAJALNIK: žlampáni**ma**
TOŽILNIK: žlampáni
MESTNIK: pri žlampáni**h**
ORODNIK: z žlampáni**ma**

množina

IMENOVALNIK: žlampáne
RODILNIK: žlampáni**h**
DAJALNIK: žlampáni**m**
TOŽILNIK: žlampáne
MESTNIK: pri žlampáni**h**
ORODNIK: z žlampáni**mi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampáno
RODILNIK: žlampáne**ga**
DAJALNIK: žlampáne**mu**
TOŽILNIK: žlampáno
MESTNIK: pri žlampáne**m**
ORODNIK: z žlampáne**m**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampáni
RODILNIK: žlampáni**h**
DAJALNIK: žlampáni**ma**
TOŽILNIK: žlampáni
MESTNIK: pri žlampáni**h**
ORODNIK: z žlampáni**ma**

množina

IMENOVALNIK: žlampána
RODILNIK: žlampáni**h**
DAJALNIK: žlampáni**m**
TOŽILNIK: žlampána
MESTNIK: pri žlampáni**h**
ORODNIK: z žlampáni**mi**

DELEŽJE NA *-aje*: žlampáje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: žlampánje
RODILNIK: žlampánja
DAJALNIK: žlampánju
TOŽILNIK: žlampánje
MESTNIK: pri žlampánju
ORODNIK: z žlampánj**em**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampánji
RODILNIK: žlampánj
DAJALNIK: žlampánj**ema**
TOŽILNIK: žlampánji
MESTNIK: pri žlampánj**ih**
ORODNIK: z žlampánj**ema**

množina

IMENOVALNIK: žlampánja

RODILNIK: žlampánj
DAJALNIK: žlampánj**em**
TOŽILNIK: žlampánja
MESTNIK: pri žlampánj**ih**
ORODNIK: z žlampánji

tonemsko

NEDOLOČNIK: žlampáti
NAMENILNIK: žlampät

sedanjik

ednina

1. OSEBA: žlampâ**m**
2. OSEBA: žlampâš
3. OSEBA: žlampâ

dvojina

1. OSEBA: žlampâva
2. OSEBA: žlampâta
3. OSEBA: žlampâta

množina

1. OSEBA: žlampâmo
2. OSEBA: žlampâte
3. OSEBA: žlampâjo

velelnik

ednina

2. OSEBA: žlampäj

dvojina

1. OSEBA: žlampâjva
2. OSEBA: žlampâjta

množina

1. OSEBA: žlampâjmo
2. OSEBA: žlampâjte

deležnik na -/

moški spol

EDNINA: žlampäl
DVOJINA: žlampála
MNOŽINA: žlampáli

ženski spol

EDNINA: žlampâla
DVOJINA: žlampáli
MNOŽINA: žlampále

srednji spol

EDNINA: žlampálo
DVOJINA: žlampáli
MNOŽINA: žlampála

deležnik na -č

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampajôč tudi žlampajôč
RODILNIK: žlampajôč**ega**
DAJALNIK: žlampajôč**emu**
TOŽILNIK: žlampajôč tudi žlampajôč
živo žlampajôč**ega**
MESTNIK: pri žlampajôč**em**
ORODNIK: z žlampajôč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampajôča
RODILNIK: žlampajôč**ih**

DAJALNIK: žlampajóč**ima**
TOŽILNIK: žlampajóč**a**
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampajóč**i**
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**im**
TOŽILNIK: žlampajóč**e**
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampajóč**a**
RODILNIK: žlampajóč**e**
DAJALNIK: žlampajóč**i**
TOŽILNIK: žlampajóč**o**
MESTNIK: pri žlampajóč**i**
ORODNIK: z žlampajóč**o**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampajóč**i**
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**ima**
TOŽILNIK: žlampajóč**i**
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampajóč**e**
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**im**
TOŽILNIK: žlampajóč**e**
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampajóč**e**
RODILNIK: žlampajóč**ega**
DAJALNIK: žlampajóč**emu**
TOŽILNIK: žlampajóč**e**
MESTNIK: pri žlampajóč**em**
ORODNIK: z žlampajóč**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampajóč**i**
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**ima**
TOŽILNIK: žlampajóč**i**
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampajóč**a**
RODILNIK: žlampajóč**ih**
DAJALNIK: žlampajóč**im**
TOŽILNIK: žlampajóč**a**
MESTNIK: pri žlampajóč**ih**
ORODNIK: z žlampajóč**imi**

deležnik na -n

moški spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampán
RODILNIK: žlampán**ega**
DAJALNIK: žlampán**emu**
TOŽILNIK: žlampán
živo žlampán**ega**
MESTNIK: pri žlampán**em**
ORODNIK: z žlampán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampána
RODILNIK: žlampán**ih**
DAJALNIK: žlampán**ima**
TOŽILNIK: žlampána
MESTNIK: pri žlampán**ih**
ORODNIK: z žlampán**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampáni
RODILNIK: žlampán**ih**
DAJALNIK: žlampán**im**
TOŽILNIK: žlampáne
MESTNIK: pri žlampán**ih**
ORODNIK: z žlampán**imi**

ženski spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampána
RODILNIK: žlampáne
DAJALNIK: žlampáni
TOŽILNIK: žlampáno
MESTNIK: pri žlampáni
ORODNIK: z žlampáno

dvojina

IMENOVALNIK: žlampáni
RODILNIK: žlampán**ih**
DAJALNIK: žlampán**ima**
TOŽILNIK: žlampáni
MESTNIK: pri žlampán**ih**
ORODNIK: z žlampán**ima**

množina

IMENOVALNIK: žlampáne
RODILNIK: žlampán**ih**
DAJALNIK: žlampán**im**
TOŽILNIK: žlampáne
MESTNIK: pri žlampán**ih**
ORODNIK: z žlampán**imi**

srednji spol

ednina

IMENOVALNIK: žlampáno
RODILNIK: žlampán**ega**
DAJALNIK: žlampán**emu**
TOŽILNIK: žlampáno
MESTNIK: pri žlampán**em**
ORODNIK: z žlampán**im**

dvojina

IMENOVALNIK: žlampáni
RODILNIK: žlampán**ih**

DAJALNIK: žlampánima
TOŽILNIK: žlampáni
MESTNIK: pri žlampánih
ORODNIK: z žlampánima

množina

IMENOVALNIK: žlampána
RODILNIK: žlampánih
DAJALNIK: žlampánim
TOŽILNIK: žlampána
MESTNIK: pri žlampánih
ORODNIK: z žlampánimi

DELEŽJE NA *-aje*: žlampâje

glagolnik

ednina

IMENOVALNIK: žlampânje
RODILNIK: žlampânja
DAJALNIK: žlampânju
TOŽILNIK: žlampânje
MESTNIK: pri žlampânju
ORODNIK: z žlampânjem

dvojina

IMENOVALNIK: žlampânji
RODILNIK: žlampânj
DAJALNIK: žlampânjema
TOŽILNIK: žlampânji
MESTNIK: pri žlampânjih
ORODNIK: z žlampânjema

množina

IMENOVALNIK: žlampânja
RODILNIK: žlampânj
DAJALNIK: žlampânjem
TOŽILNIK: žlampânja
MESTNIK: pri žlampânjih
ORODNIK: z žlampânji

IZVOR

verjetno prevzeto iz nem. *schlampen* 'cmokaje jesti; piti tako, da se sliši' in 'mahedrati', iz *Schlampe* 'neurejena ženska, cipa'

žužkocvétka žužkocvétke samostalnik ženskega spola

[žužkocvétka]

POMEN

iz botanike rastlina, ki jo oprahujejo žuželke

▶ priredna zveza

žužkocvetka in vetrocvetka

- Rastline glede na način oprahujevanja delimo na vetrocvetke in *žužkocvetke*.

...

- Pisane barve poletnega travnika že na daleč povedo, da na travniku uspeva veliko različnih *žužkocvetk*.

IZGOVOR IN OBLIKE

jakostni

[žužkocvétka]

IPA: [ʒuʒkɔ'tsue:tka]

tonemski

[žužkocvétka]

IPA: [ʒuʒkɔtsué:tka]

VZOREC

jakostno

ednina

IMENOVALNIK: žužkocvétka
RODILNIK: žužkocvétke
DAJALNIK: žužkocvétki
TOŽILNIK: žužkocvétko
MESTNIK: pri žužkocvétki
ORODNIK: z žužkocvétko

dvojina

IMENOVALNIK: žužkocvétki
RODILNIK: žužkocvétk
DAJALNIK: žužkocvétkama
TOŽILNIK: žužkocvétki
MESTNIK: pri žužkocvétkah
ORODNIK: z žužkocvétkama

množina

IMENOVALNIK: žužkocvétke
RODILNIK: žužkocvétk
DAJALNIK: žužkocvétkam
TOŽILNIK: žužkocvétke
MESTNIK: pri žužkocvétkah
ORODNIK: z žužkocvétkami

tonemsko

ednina

IMENOVALNIK: žužkocvétka
RODILNIK: žužkocvétke
DAJALNIK: žužkocvétki
TOŽILNIK: žužkocvétko
MESTNIK: pri žužkocvétki
ORODNIK: z žužkocvétko

dvojina

IMENOVALNIK: žužkocvétki
RODILNIK: žužkocvétk
DAJALNIK: žužkocvétkama
TOŽILNIK: žužkocvétki
MESTNIK: pri žužkocvétkah
ORODNIK: z žužkocvétkama

množina

IMENOVALNIK: žužkocvétke
RODILNIK: žužkocvétk
DAJALNIK: žužkocvétkam
TOŽILNIK: žužkocvétke
MESTNIK: pri žužkocvétkah
ORODNIK: z žužkocvétkami

IZVOR

↑žužek + ↑cvetka